

نویسندگان جهانی یهود در ایران

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نویسندگان جهانی یهود در ایران

تألیف

محمد طیب

مؤسسه انتشارات امیرکبیر

تهران، ۱۳۹۶

سرشناسه: طیب، محمد، ۱۳۴۳-
عنوان و نام پدیدآور: نویسندگان جهانی یهود در ایران / تألیف محمد طیب.
مشخصات نشر: تهران: امیرکبیر، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری: ۹۲۴ص.
شابک: 978-964-00-1857-6
وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا.
یادداشت: نمایه.
موضوع: نویسندگان یهودی.
موضوع: Jewish Authors.
موضوع: دانشمندان یهودی.
موضوع: Jewish Scientists.
رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۵ ن ۹ ۵۰۱۴/ط ۹
رده‌بندی دیویی: ۸۹۲/۴۰۹۰۰۶
شماره کتابشناسی ملی: ۴۲۳۹۴۵۷

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۰۰-۱۸۵۷-۶

معاونت پژوهشی و آموزشی

مؤسسه انتشارات امیرکبیر

با همکاری معاونت پژوهشی و آموزشی سازمان تبلیغات اسلامی

تهران: خیابان جمهوری اسلامی، میدان استقلال، صندوق پستی: ۱۱۳۶۵-۴۱۹۱

نویسندگان جهانی یهود در ایران

© حق چاپ: ۱۳۹۶، مؤسسه انتشارات امیرکبیر

نوبت چاپ: اول

مؤلف: محمد طیب

طراح جلد: الهام محمدپور

چاپ و صحافی و لیتوگرافی: چاپ واژه‌پرداز اندیشه، تلفن: ۷۷۱۴۵۰۶۳۶

شمارگان: ۱۰۰۰

بها: ۵۰۰۰۰۰ ریال

تلفن مرکز فروش: ۰۲۱-۶۱۲۸

فروش اینترنتی: www.amirkabir.net

همه حقوق محفوظ است. هر گونه نسخه‌برداری، اعم از زیراکس و بازنویسی، ذخیره کامپیوتری، اقتباس کلی و جزئی (به‌جز اقتباس جزئی در نقد و بررسی، و اقتباس در کیومه در مستندنویسی، و مانند آنها) بدون مجوز کتبی از ناشر ممنوع و از طریق مراجع قانونی قابل پیگیری است.

فهرست

۱۵	بخش اول: کلیات
۱۷	فصل اول: دانسته‌های بایسته
۱۷	طلایه
۲۳	هدیه‌های فکری زهرآلود
۲۴	انگیزه این گردآوری
۲۶	ملاک ما در معرفی یهودیان
۲۷	معرفی دایرةالمعارف جودائیکا
۳۰	کدام نویسندگان، کدام آثار؟
۳۱	اهمیت خاص یهودی‌بودن
۳۷	لزوم توجه جدی به دو معیار
۳۷	اول) قدس
۳۸	دوم) شناختن یهودیان و دوستان‌شان
۳۹	بعضی عرصه‌های حضور یهودیان!
۳۹	۱. زراندوزی و دنیادوستی
۴۰	۲. تحریف و نفاق‌ورزیدن
۴۲	۳. نژادپرستی
۴۳	۴. جاسوسی
۴۸	۵. اعمال خشونت و سفاکی‌های تکان‌دهنده
۴۸	۱-۵. عید پوریم!
۴۸	۲-۵. انفجار بمب اتمی
۵۰	۳-۵. رژیم جعلی و صهیونیستی اسرائیل
۵۰	۶. روشنفکری!
۵۱	۷. بین‌الملل

- ۵۱..... «یهودی» دقیقاً یعنی چه؟
- ۵۱..... تعریف فرهنگ فارسی
- ۵۲..... تعریف اروپاییان از یهودی
- ۵۴..... معنای «یهودی» در آمریکا
- ۵۸..... «افزایش معنایی» در تعریف «هویت یهودی»!
- ۵۹..... حرف‌های خواندنی شاهاک
- ۶۷..... دانشمندان و دولت‌مردان یهودی چه می‌گویند؟
- ۷۰..... نگاه قرآن کریم به «یهود» در تفسیر «المیزان»
- ۷۰..... ۱. حریص به حس!
- ۷۱..... ۲. مردمی فرو رفته در مادّیات
- ۷۱..... ۳. تمایل به بت‌پرستی
- ۷۲..... ۴. اعتقاد به خدایی شبیه انسان!
- ۷۲..... ۵. بی‌معاد!
- ۷۳..... ۶. مبتلا به خرافات
- ۷۳..... ۷. قوم غضب‌شده
- ۷۳..... ۸. تعیین تکلیف برای خدا!
- ۷۴..... ۹. تا قیامت با دشمنی و خشم
- ۷۵..... ۱۰. یهودِ حسود
- ۷۷..... ۱۱. خودپسندی و خودستایی یهود
- ۷۹..... ۱۲. روحیهٔ ستمکاری
- ۸۰..... ۱۳. تبه‌کاری مالی
- ۸۲..... ۱۴. پیامبرگشی و فخرفروشی
- ۸۲..... ۱۵. دشمن‌ترین کسان نسبت به اهل ایمان
- ۸۷..... ۱۶. خطر بزرگ: دوستی مجذوبانه با یهود و نصارا
- ۹۱..... ۱۷. ناامیدان از آخرت
- ۹۲..... ۱۸. پیوند یهود و منافقین
- ۹۴..... ۱۹. تحریفات یهود برای انحراف مؤمنان
- ۹۵..... یک برداشت تاریخی
- ۹۶..... ملاک‌های جداکردن یهودی و صهیونیست
- ۹۶..... تعریف قیامتی یهودی!
- ۹۷..... ۱. هر که خاندان عصمت و طهارت علیهم‌السلام را دشمن دارد

۲. هر که بر اهل بیت علیهم السلام دروغ بندد..... ۹۷
۳. هر که قرآن بیاموزد، عمل نکند و... .. ۹۸
۴. کسی که حج واجب را فروگذارد..... ۹۸
۵. هر که با مسلمانان در معامله فریب کاری کند..... ۹۸
- چگونه می توان حدس زد؟..... ۹۸
۱. نام و نام خانوادگی..... ۹۹
- دو نکته..... ۱۰۶
۲. نوع شغل، دانش و مهارت..... ۱۰۷
۳. خودکشی..... ۱۰۸
۴. آوارگی و سرگردانی..... ۱۱۰
۵. حضور کلیدی در عرصهٔ ایجاد تحولات وسیع..... ۱۱۱
۶. بعضی خصوصیت های ظاهری..... ۱۱۱
۷. هم پیوندهای آشکار و پنهان..... ۱۱۲
- ۷-۱. داشتن همسری یهودی..... ۱۱۲
- ۷-۲. عضویت فعال در مجموعه های یهودساخته نظیر گروه های فراماسونی..... ۱۱۳
- ۷-۳. عضویت در احزاب سوسیالیست..... ۱۱۳
۸. مکان تولد..... ۱۱۳
- دو نکتهٔ ظریف..... ۱۱۳
۱. ملاحظه های خاص..... ۱۱۳
۲. تشابه نام ها..... ۱۱۴
- فصل دوم: گذرگوشه ای بر منجلابی عمیق..... ۱۱۵
۱. آینده جهان؛ تصویر ذهنی ما و نویسندگان یهودی..... ۱۱۵
۲. به سازی انسان ها بدون اعتقاد الهی!..... ۱۱۶
۳. دست سلطه بر هستی جوامع..... ۱۱۶
۴. ادعای فهم فلسفی..... ۱۱۷
۵. شبهه آفرینان..... ۱۱۸
۶. چندچهره بودن..... ۱۲۲
۷. فتنهٔ فریب..... ۱۲۲
۸. آثار «فرهنگ آثار»!..... ۱۲۳
۹. روشنفکر ربایی..... ۱۲۳
۱۰. ترویج هرزگی..... ۱۲۶

۱۱. پردازشگری توطئه‌آمیز!..... ۱۳۱
۱۲. نشانندن «جامعه» به جای «خدا»..... ۱۳۸
۱۳. ظلمت خاطرات!..... ۱۴۵
۱۴. بازگوشده‌ها..... ۱۵۰
- ۱۴-۱. کارل مارکس..... ۱۵۲
- ۱۴-۲. لیلیان هلمن..... ۱۶۰
- فصل سوم: روش تألیف این اثر..... ۱۶۷
- ضرورت نگارش این فصل..... ۱۶۷
- مراحل گوناگون نگارش اثر حاضر..... ۱۶۷
- پنج دسته معلومات مکتوب..... ۱۶۸
۱. نام اشخاص..... ۱۶۹
۲. زندگی‌نامه..... ۱۷۱
۳. کتاب‌شناسی..... ۱۷۲
- ۳-۱. یک توضیح لازم..... ۱۷۲
- ۳-۲. نحوه ارائه معلومات کتاب‌شناختی..... ۱۷۳
- ۳-۳. منابع مورد استفاده در تهیه کتاب‌شناسی..... ۱۷۵
- ۳-۳-۱. کتیبه..... ۱۷۵
- ۳-۳-۲. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)..... ۱۷۶
- ۳-۳-۳. تفاوت‌های «کتیبه» و «رسا»..... ۱۷۷
- ۳-۳-۳-۱. تفاوت‌های ساختاری..... ۱۷۷
- ۳-۳-۳-۲. روش ما در موارد اختلافی..... ۱۷۸
- ۳-۴. چند نکته درباره کتاب‌شناسی..... ۱۸۰
- ۳-۴-۱. نام کتاب..... ۱۸۰
- ۳-۴-۲. درباره آوردن نام لاتین کتاب..... ۱۸۱
- ۳-۴-۳. نحوه آوردن شماره جلد کتاب، فروست و عنوان دیگر..... ۱۸۲
- ۳-۴-۴. نام‌هایی به منزله یک نماد!..... ۱۸۴
- ۳-۴-۵. دست‌اندرکاران بسیار!..... ۱۸۵
- ۳-۴-۶. تصریح به ترجمه بودن اثر..... ۱۸۶
- ۳-۴-۷. ویراستار و مقدمه‌نویس..... ۱۸۷
- ۳-۴-۸. ناشر و ناشران..... ۱۸۸
- ۳-۴-۹. تاریخ انتشار و نوبت چاپ..... ۱۸۹

۱۹۲.....	۳-۴-۱۰. شمارگان.....
۱۹۲.....	۳-۴-۱۱. مشخصات ظاهری کتاب.....
۱۹۴.....	۳-۴-۱۲. توضیحات متفرقه.....
۱۹۵.....	۳-۵. معنی علائم اختصاری و نشانه‌های دیگر.....
۱۹۵.....	۳-۵-۱. حروف اختصاری.....
۱۹۵.....	۳-۵-۲. معنای استفاده از حروف ایتالیک.....
۱۹۶.....	۳-۵-۳. معنای علامت کروسه در معلومات ارائه‌شده از کتب.....
۱۹۶.....	۳-۵-۴. معنای شکل‌های هندسی و علامت‌های تصویری.....
۱۹۷.....	۴. فهرست مقالات.....
۱۹۷.....	۴-۱. یک توضیح لازم.....
۱۹۸.....	۴-۲. منابع مورد استفاده در تهیه فهرست مقالات.....
۱۹۸.....	۴-۲-۱. نَماتن.....
۱۹۹.....	۴-۲-۲. معرفی نرم‌افزار رسا.....
۲۰۰.....	۴-۳. نحوه ارائه معلومات مربوط به فهرست مقالات.....
۲۰۰.....	۴-۴. روش ما در تهیه فهرست مقالات.....
۲۰۳.....	۴-۵. چند نکته درباره فهرست مقالات.....
۲۰۳.....	۴-۵-۱. عنوان.....
۲۰۴.....	۴-۵-۲. نام نشریه.....
۲۰۵.....	۴-۵-۳. تاریخ نشر.....
۲۰۵.....	۴-۵-۴. شماره صفحات.....
۲۰۶.....	۴-۶. اولویت پیشنهادی ما در مطالعه مقالات.....
۲۰۶.....	۵. پانوشت‌ها.....

بخش دوم: مشخصات بعضی از کتاب‌ها و مقاله‌ها..... ۲۰۹

۲۱۱.....	آدلر، آلفرد.....
۲۱۵.....	آدورنو، تئودور دبلیو.....
۲۳۳.....	آرنت، هانا.....
۲۴۹.....	آرون، روبر.....
۲۵۱.....	آرون، ریمون.....
۲۵۵.....	آسیموف، آیزاک.....
۲۹۱.....	آیزنشتین، سرگی میخائیلوویچ.....

۲۹۵.....	ابان، ابا سَلْمَن.....
۲۹۷.....	ارنبورگ، ایلیا گریگوریویچ.....
۲۹۹.....	اریکسون، اریک هومبرگر.....
۳۰۳.....	استاین، گرتروید.....
۳۰۵.....	استاینر، جورج.....
۳۰۷.....	استون، ایروینگ.....
۳۱۱.....	اسووو، ایتالو.....
۳۱۳.....	اشپربر، مانس.....
۳۱۷.....	اشکنازی، لودویک.....
۳۱۹.....	اوپنهاایمر، جولیس رابرت.....
۳۲۱.....	اوریس، لئون.....
۳۲۳.....	اولبراخت، ایوان.....
۳۲۵.....	اولمن، فرد.....
۳۲۷.....	ایکن، هنری دیوید.....
۳۲۹.....	اینشتین، آلبرت.....
۳۴۹.....	بابل، ایساک امانویلوویچ.....
۳۵۱.....	بتلهایم، برونو.....
۳۵۳.....	برلین، آیزایا.....
۳۶۱.....	بلو، سال.....
۳۶۵.....	بنیامین، والتر.....
۳۷۷.....	بوبر، مارتین.....
۳۸۱.....	بوخوالد، آرت.....
۳۸۳.....	بورستین، دنیل جوزف.....
۳۸۵.....	پارکر، دوروتی.....
۳۸۷.....	پاسترناک، بوریس لئونیدوویچ.....
۳۹۱.....	پروست، مارسل.....
۴۰۳.....	پوپر، کارل ریموند.....
۴۳۳.....	پینتر، هرولد.....
۴۴۳.....	تروتسکی، لئون.....
۴۴۹.....	تریوله، الزا.....
۴۵۱.....	تسواایگ، استفان.....

۴۵۹	چاکوفسکی، الکساندر بوریسویچ
۴۶۱	چامسکی، نوآم آورام
۵۰۳	داونپورت، مارسیا (گلاک)
۵۰۵	دریدا، ژاک
۵۲۹	دکتروف، ادگار لارنس
۵۳۳	دورکیم، دیوید امیل
۵۴۱	دیزرائیلی، بنجامین
۵۴۳	روستن، لیو کالوین
۵۴۵	ریکاردو، دیوید
۵۴۷	زامنهوف، لودویک لازار
۵۵۱	ساروت، ناتالی
۵۵۷	ساس، توماس استفن
۵۵۹	ساگان، کارل ادوارد
۵۶۱	سوروس، جورج
۵۶۵	سونتاگ، سوزان
۵۷۱	سینگر، ایزاک باشویس
۵۷۵	شاو، ایروین
۵۷۷	شنیتسلر، آرتور
۵۷۹	شولم، گرشوم گرهارد
۵۸۱	علیخیم، شولم
۵۸۳	فاست، هوارد ملوین
۵۸۹	فاینمن، ریچارد فیلیپس
۵۹۳	فرانک، آن
۵۹۵	فرانکل، ویکتور امیل
۶۰۱	فروم، اریش
۶۱۳	فروید، زیگموند
۶۴۵	فیشتر، رابرت (بابی)
۶۴۷	فینکل کروت، آلن
۶۴۹	کافکا، فرانتس
۶۷۷	کرایسکی، برونو
۶۷۹	کستلر، آرتور

۶۸۵	کسل، ژوزف
۶۸۷	کیسینجر، هنری آلفرد
۷۰۷	گاری، رومن
۷۱۳	گلدزیهر، ایگناتس
۷۱۷	گلدمن، اما
۷۱۹	گوردیمر، نادین
۷۲۵	گینزبرگ، آلن
۷۲۹	گینزبورگ، ناتالیا
۷۳۳	لودویگ، امیل
۷۳۵	لوکزامبورگ، رزا
۷۳۹	لوئیس، برنارد
۷۴۹	لوی، پریمو
۷۵۱	لویناس، امانوئل
۷۵۵	مارکس، کارل
۸۱۷	مالامود، برنارد
۸۱۹	ممی، آلبر
۸۲۱	موراویا، آلبرتو
۸۲۷	موروا، آندره
۸۳۳	میلر، آرتور
۸۴۵	میلر، نورمن
۸۴۹	نوسترآداموس
۸۵۵	وایس، پتر اولریش
۸۵۷	ورفل، فرانتس
۸۵۹	ورکور (ژان برولر)
۸۶۱	وسکر، آرنولد
۸۶۳	ووک، هرمان
۸۶۵	وی، سیمون
۸۶۹	ویزل، الی
۸۷۱	وینر، نوربرت
۸۷۳	هاینه، هاینریش
۸۷۵	هلمن، لیلیان فلورانس

هورکهایمر، ماکس ۸۷۷

یونسکو، اوژن ۸۸۵

بخش سوم: ضمیمه‌ها ۸۹۷

فهرست مآخذ ۸۹۹

۱. کتاب‌ها ۸۹۹

۱-۱. فارسی ۸۹۹

۱-۲. لاتین ۹۰۵

۲. نشریات ۹۰۵

۳. لوح‌های فشرده و سایت‌های اینترنتی ۹۰۶

فهرست فارسی راهنمای یافتن آثار نویسندگان ۹۰۷

فهرست لاتین راهنمای یافتن آثار نویسندگان ۹۱۷

علائم و نشانه‌های اختصاری ۹۲۳

بخش اول:

کلیات

فصل اول:

دانسته‌های بایسته

طلایه

اثر حاضر نخستین گام است در ارائه فهرستی از آثاری که یهودیان اروپایی و آمریکایی نوشته‌اند و به فارسی منتشر شده است یا درباره آنان و حاصل تلاش‌های‌شان می‌باشد. تخمین می‌زنیم که تا انتهای کار، حجمی ده برابر فزون‌تر از آنچه در این مجلد پیش رو دارید فرادید محققان و مدیران فرهنگی قرار گیرد و احتمالاً به آثار حدود هزار نویسنده و هنرمند جهانی یهود در ایران پرداخته شود.

گفتنی است در این اثر وقتی از «نویسندگان یهودی» سخن می‌گوییم، منظورمان از «نویسنده» هر چه‌رئی است که از او اثری مکتوب به صورت کتاب منتشر شده باشد. البته چنین چه‌رئی، ممکن است جایگاه دیگری نیز داشته باشد؛ مثلاً فیلسوف، روانکاو، فیزیک‌دان، سیاستمدار یا تاجر مشهوری باشد؛ لیکن در تعریف ما، همین‌که صاحب تألیف مستقلی به صورت «کتاب» بود، نویسنده نیز تلقی می‌شود و می‌توان از او در زمره «نویسندگان» یاد کرد.

اما در مورد کلمه «جهانی» هم روشن است که در ذائقه و ذهن و زبان محاوره‌ای اکثر ما مردم، «جهانی‌بودن» یک امتیاز محسوب می‌شود و گمان می‌کنیم هر چیز مشهورتر و جهانی‌تر باشد، از کیفیت بهتری هم برخوردار است! البته نگارنده این سطرها، منتقد این نگاه است.

امروزه بی‌تردید ابزار ایجاد شهرت‌های مثبت جهانی به‌منظور جهت‌دادن به افکار عمومی جهانیان در دستان پرتزویز گروهی معدود قرار دارد و مالکیت رسانه‌های بزرگ نیز در انحصار جمع خاصی از سردمداران و حاکمان نظام سلطه جهانی است.

به این ترتیب، می‌توان گفت واژه «جهانی» معادل «مشهور» است و برخلاف آنچه به‌طور مستمر القا می‌شود، «نویسندگان جهانی» لزوماً چه‌رئی «فکورتر» یا «هنرمندتر» از نویسندگان یا هنرمندان گمنام یا کم‌آوازه نیستند.

وقتی می‌گوییم «نویسندگان جهانی» اشاره به جماعتی از نویسندگان است که به‌مرور در

سایه اقتدار بی چون و چرای وسایل ارتباط جمعی به شهرتی خاص - و البته مثبت - در پهنه جغرافیای زمین و بین مردم دنیا دست یافته‌اند. از قضا همین «جهانی بودن» و برخوردارگی ایشان از شهرتی مثبت، خود باید عامل تعیین کننده‌ای در نقد عمیق ایشان باشد.

ممکن است کسانی در انتقاد از سامان‌دهی اثر حاضر بگویند: «می‌دانیم حَسَبِ ظاهر، یهودیان اصلی‌ترین آفرینندگان تمدن امروز جهان‌اند و اشخاص نخبه و هنرمندان اهل نظر یهودی، کم نیستند. طبیعی است که آثار برگزیده‌ای را بنویسند و باز هم طبیعی است که این آثار به فارسی هم مثل بسیاری از زبان‌های دیگر منتشر گردد. پس دیگر چه جای حساسیت است؟»

پاسخ ما این است که این امر چندان هم طبیعی نیست! «انتخاب» عنصر بسیار مهمی در ترجمه است. اصلاً این طور نیست که همیشه کیفیت یک اثر، حرف اصلی را در ترجمه آن به فارسی بزند. بسیاری از آثار که به فارسی ترجمه شده‌اند یا در دست اقدام بوده‌اند تا ترجمه و منتشر گردند، آثار «مشهور» بوده‌اند؛ نه آثار «برگزیده». همچنان که در انتخاب اخبار در رسانه‌ها اصطلاح «دروازه‌بانی خبری» داریم، در عرصه نشر - خصوصاً در علوم انسانی - همین غربالگری و انتخاب جهت‌دار آثار را داریم. در مغرب‌زمین و در عالم نشر، مشهور شدن یا نشدن، ترجمه شدن‌های مکرر یا ترجمه نشدن آثار، مواجه شدن با نقدهای منفی یا اهدای جوایز گوناگون به یک کتاب، اصلاً و ابداً تصادفی و خودجوش نیست.

آیا خواننده کتابخوان ما با نام و شخصیت روبر برزیلاک،^۱ شارل مورا،^۲ عزرا پاوند،^۳ هانری بوردو،^۴ لوئی فردینان سلین،^۵ ادوارد درومون،^۶ برنار فای^۷ و امثال این‌ها آشناست؟ چه قدر با اندیشه‌های‌شان آشناست؟

نکته دیگر این که «فرض می‌کنیم» یهودیان قوی‌ترین آثار را هم در هر زمینه نوشته‌اند و به جهت کمیت هم کارهای ایشان غلبه تام و تمامی دارد. با این «فرض» باید پرسیم حاصل مواجهه با خیل این آثار برای یک خواننده ایرانی چیست؟ آیا آرام‌آرام متقاعد نمی‌شود که این

1. R. Brasillach.

۲. Charles Maurras نام او را به فارسی «مُرّاس» و «موراس» نیز نوشته‌اند.

3. Ezra Pound.

4. Henry Bordeaux.

5. Louis Ferdinand Celine.

6. Edouard Drumont.

7. Bernard Fäy.

یهودیان هستند که بیشترین آشنایی‌های کارآمد و گره‌گشا را با مسائل روز دنیا در همه عرصه‌ها دارند و برای رسیدن به درکی درست از مسائل باید به همان راهی رفت که ایشان رهنمون می‌شوند؟

کسی مخالف ترجمه آثار یهودیان - خصوصاً در زمینه‌های مربوط به آموزش‌های تکنولوژیک و دانش روز - نیست، موضوع اصلی، آن حال وادادگی و خودباختگی نسبت به اصولی است که قابل معامله و جایگزینی نیست.

آیا ما می‌خواهیم از موی سر تا انگشت پا، «فرنگی» و تابع غربی‌ها شویم؟ آیا عنصر استقلال ایران - عامدانه از مذهب در این‌جا سخن نمی‌گوییم - مزاحم غربی‌شدن و رهنمودپذیری ما از شخصیت‌های یهودی مورد بحث، هست یا نیست؟ آیا ما برای هم‌رنگی با غربی‌ها باید استقلال کشور خود را بفروشیم؟ آیا جوانان ما که با کثرت چنین آثاری مواجه می‌شوند، می‌توانند هویت و منش و شخصیت و کیان دینی و ملی خود را حفظ کنند؟ باز هم می‌گوییم کسی مخالف انتشار کتاب‌های یادشده به فارسی نیست، در صورتی که متوجه باشیم چه اتفاقی در حال وقوع است و برای آن چاره‌اندیشی کنیم.

ورود میکروب به بدن می‌تواند بدن را قوی‌تر کند به شرطی که اصول بهداشتی لازم رعایت شود. گریزی از سرماخوردگی نیست، ولی اگر کسی بدن بی‌دفاع و ضعیف خود را در معرض تهاجم قرار دهد، جز این است که شیرازه وجودی آن بدن را منهدم خواهد ساخت؟ هرچه هست، هوشیاری و رصد کردن اتفاقاتی که واقع شده یا در حال وقوع است، رکن اصلی در مقابله با تهاجم است.

جوانان ما که از تربیتی شایسته و هوشیاری لازم برخوردار باشند، می‌توانند با هر فرد دغل‌کار و حقه‌بازی همنشین شوند و اثر نپذیرند، مشروط بر این‌که بیدار و خودآگاه باشند. جان کلام این‌جاست که بدانیم آیا نظام فرهنگی کشور نسبت به انتشار تدریجی حجم عظیمی از آثار یهودیان به فارسی بیدار است یا نه؟ آیا هیچ‌سنجشی در بررسی تأثیر این دست‌کتب بر جامعه کتابخوان ما به انجام رسانده است؟ آیا این‌نظام برای حرف‌های فراوان غلط و فریبکارانه‌ای که از طریق یهودیان - خصوصاً در حیطه ادبیات، فلسفه، تاریخ و هنر - در کشورمان منتشر شده است، چاره‌سازی کارآمد و مؤثری داشته است؟

می‌دانیم یهودیان برنامه منسجمی برای دراختیار داشتن اوضاع جهان داشته‌اند و همچنان به سوی اهداف ازپیش‌تعیین‌شده خود حرکت می‌کنند. همچنین می‌دانیم آفرینش الگو یا شبه‌الگوهای موفق، اثری تعیین‌کننده در فریب مخاطبان دارد. الگوی امروز مدنیت عالم در شهری چون نیویورک (New York) چندان غلبه دارد که این شهر را برخی «جیویورک» (Jew York)

می‌خوانند و به کنایه معنای «یهودشهر» را از این کلمه اراده می‌کنند! باید به این موضوع دقت کرد که کثرت آثار نویسندگان یهودی (بدون توجه و اطلاع قبلی خوانندگان این آثار) چه تبعاتی دارد و آگاهی داشتن از این موضوع چه اثری خواهد گذاشت؟ به نظر راقم این سطور، اثرپذیری یا اثر نپذیرفتن از چنین آثاری در یک نظام فرهنگی زنده، بی‌شبهت به اثر شعبده در چشم و دل بینندگان نیست.

شعبده‌باز، آنچه را واقعی نیست در نظر بیننده واقعیت جلوه می‌دهد و در آن، تردستی و سرعت، حرف اصلی را می‌زند. بنابراین اگر بیننده شعبده‌بازی به دفعات یک شعبده واحد را ببیند و بعد از تصویربرداری از آن، سرعت فیلم را به دلخواه کند سازد و مورد بازیابی قرار دهد به احتمال قوی سرّ و راز و رمز شعبده را می‌یابد. شعبده باز تمام تشویق را جذب می‌کند چون کلک او را نمی‌بینند و وقتی کلک او آشکار شد، کلک خود او کنده می‌شود! کسی که جیب آدمی را می‌زند، وقتی چنین می‌کند که فرد، منتظر وقوع چنین فعلی نباشد. جیب‌بر نمی‌تواند جیب فرد هوشیاری را که دست بر جیب خود نهاده، بزند. در موضوعات اندیشه‌ای هم این موضوع صادق است.

امام خمینی^ع به خوبی نسبت به ترفندهای یهود در نفوذ بین مسلمانان آشنا بودند و نمونه‌ای از هوشیاری یکی از عالمان شیعه را چنین بیان می‌فرمودند:

می‌گویند یک یهودی در همدان مسلمان شده بود. بعد خیلی به آداب اسلام پایبند شده بود؛ خیلی زیاده! این موجب سوءظن مرحوم آسید عبدالمجید که یکی از علمای همدان بود شده بود که این قضیه چیست. یک وقت خواسته بودش، گفته بود که: «تو مرا می‌شناسی؟»

گفت: «بله.»

گفت: «من کی‌ام؟»

گفت: «شما آقای آسید عبدالمجید.»

گفت: «من از اولاد پیغمبرم؟»

گفت: «بله.»

– تو کی هستی؟^۱

– من یک یهودی بودم، پدرانم یهودی بودند و تازه مسلمان شده‌ام.

گفته بود: «اینکه تو تازه مسلمان که همه پدرانت هم یهودی بودند و من هم سید و اولاد پیغمبر و ملّا و این چیزها، تو از من بیشتر مقدسی، نکته این چیست؟»

۱. گاه، متنی را از منبعی به شکل «نقل قول مستقیم» آورده‌ایم، و درعین حال کلمه یا عبارتی را هم بایست لابلای یا در انتهای همان متن به خوانندگان محترم تقدیم می‌کرده‌ایم. در چنین مواردی کلمه یا عبارت افزوده‌شده را بین دو خط کج گذاشته‌ایم تا از بقیه متن متمایز باشد.

من شنیدم که یهودی گذاشت و رفت! معلوم شد حقه زده. یک قضیه‌ای بوده. می‌خواست با صورت اسلامی کارش را بکند. تو یهودی‌ها این گونه کارها هست.

در بین جمعی که اصطلاحاً «روشنفکران معاصر ایران» خوانده می‌شوند، مرحوم جلال آل‌احمد شخصیتی منحصر بفرد و یگانه بود که توانست خود را از تأثیر شعبده‌های یهود دور نگاه دارد. همسرش سیمین دانشور در مورد او می‌نویسد: «آل‌احمد دنبال عرفان بودایی راه نیفتاد، تحت تأثیر ادبیات یهودی نبود، آخر خودش در طریق نجات افتاده بود.»^۱

آل‌احمد به‌رغم برخی نقدهایی که بر او می‌توان داشت، کم‌نظیر بود. اصلاً مگر چند نفر در ایران داشته‌ایم که در مقطعی از زندگی‌شان آن‌طور در تور غربی‌ها افتاده باشند و بعد با قوت و قدرت و به‌درستی از آن تارهای چسبنده مکر و فریب خلاص شده باشند؟!

آل‌احمد فهمیده بود «روشنفکر» - به معنای هر شخص دل‌بسته غرب و مخالف با اسلام و سنت‌های اصیل و ارزشمند مردمی که از طریق کار فکری، منویات خود را دنبال می‌کند - همیشه نوعی جهود است و مشغول رقابت و زورآزمایی با خدا! چه این روشنفکر لیبرال باشد، چه کمونیست و چه سوسیالیست.

جلال آل‌احمد در کتاب خواندنی «در خدمت و خیانت روشنفکران» آن‌جا که توضیح می‌دهد «چه نوع کسانی نمی‌توانند به قلمرو روشنفکری درآیند» به سراغ کسانی که در بند تعصبات مذهبی و سیاسی‌اند می‌رود و می‌نویسد: «بنده خدا بودن یکی از بلندترین مقام‌های انسانی است در حوزه اسلام.» سپس بعد از برشمردن نکاتی در اهمیت مقام بندگی، می‌نویسد: «آیا از این مجموعه نمی‌توان به اینجا رسید که رابطه خالق (خدا) و مخلوق (آدمی) در حوزه دین اسلام رابطه «مولا» به «بنده» است؟ در صورتی که در دین یهود سخن از رابطه دو رقیب است و دو حریف.» و بعد هم ارجاع می‌دهد به «افسانه کشتی گرفتن یعقوب و یهوه. در باب سی و دوم از سفر پیدایش - تورات».^۲

به نظر می‌رسد آل‌احمد همین موضوع - یعنی نوع رابطه رقابت‌آمیز بلکه خصومت‌آمیز آدمی را با خداوند متعال - منشأ عالم روشنفکری جدید می‌داند و به همین سبب، اسلام را خاستگاه مناسبی برای روشنفکری معاصر نمی‌بیند، ولی یهودیت را چنین می‌یابد.

آل‌احمد اما بخشی از توانایی خود را در بازشناسی فریب‌کاری‌های گونه‌گون غربی‌ها

۱. جزیره سرگردانی؛ سیمین دانشور؛ ناشر: انتشارات خوارزمی؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ص ۷۶.

۲. در خدمت و خیانت روشنفکران، جلد اول؛ جلال آل‌احمد؛ شرکت سهامی انتشارات خوارزمی؛ تهران: ۱۳۵۷ ه.ش. (چاپ اول)؛ ص ۳۳.

مدیون یهودشناسی خود بود.

آل احمد مستقل بود و این را به خوبی می توان از «سفر آمریکا»^۱ - که سفرنامه او به آمریکا و حضور در دانشگاه هاروارد است - دریافت.

نمونه دیگری از این روحیه مستقل را می توان در سفرش به فلسطین اشغالی و بعد نقد جدی رژیم صهیونیستی و یهود در کتاب «سفر به ولایت عزرائیل»^۲ دید.

استقلال چه در پهنه یک کشور فرهیخته و چه در روح و روان و درون آدمیان صاحب رأی، موجب رخدادهایی عالی و متعالی است.

یک موضوع مهم در بررسی آثار نویسندگان بین المللی یهود این است که بدانیم وظیفه عمومی ایشان گرفتن حس استقلال و هویت مخاطبان خود در راستای برقراری یک نظام جهانی است که در آن آدمها نسبت به اقتدار و برتری یهود، احساس بدی نداشته باشند و حتی نوعی خوشایندی و خوش باوری در ایشان راه گشوده باشد!

از سوی دیگر نفس کثرت آثار ایشان در صحنه نشر کشورهای گوناگون عالم، تحقیری عمومی را در جوانان و اهل قلم و فرهیختگان آن کشور ترویج و تبلیغ می کند و تا حدود زیادی اعتماد به نفس ایشان را بر باد می دهد!

نظام سلطه جهانی در مرحله بعد، به دنبال آن است که شکل مورد نظر خویش را به مخاطبان خود بدهد. آل احمد نمونه کسی بود که نه استقلال و هویت خود را از دست داد و نه طوری که طراحان فکری و فرهنگی دنیا می خواستند، توانستند او را شکل و جهت دهند.

هرکسی در این عالم آزاد است تا هنر - انواع هنر - را در خدمت ترویج آرمان خود قرار دهد، ولی در عین حال باید آزادی اثر نپذیرفتن از هنرمندی و ترفندکاری های فکری هم محفوظ باشد که این دومی در جهان عملاً تا حدود زیادی مفقود است؛ آدمها آزادی انتخاب دارند، ولی از میان همان چیزهایی که قبلاً برای شان پیش بینی شده است!

خانه ای که در معرض دزدی است، باید چراغ هایی همیشه فروزان و ساکنانی بیدار داشته باشد، وگرنه نمی توان دزد را قسم داد که اهل خانه را آسوده بگذارد! اگر هم کسی خواست تا از دست شعبده بازی سمج خلاص شود، راه، ضرب و شتم او نیست، کافی است فن ترفند مکر مکارانه او را بیابید و بازگو کنید؛ شعبده باز می رود و دیگر پیدایش نمی شود.

ما نمی خواهیم بگوییم لزوماً کتاب های یهودیان در این آب و خاک اصلاً منتشر نشود، همه

۱. سفر آمریکا؛ جلال آل احمد؛ ناشران: کتاب سیامک و نشر آتیه؛ تهران: ۱۳۸۰.

۲. سفر به ولایت عزرائیل؛ جلال آل احمد؛ ناشر: انتشارات رواق؛ تهران: ۱۳۶۳.

سخن ما این است که این موضوع باید به‌دقت رصد گردد و آگاهانه و هشیارانه هر کتاب خوانده شود.

جامعه‌ای که در آن فنون دزدی آموزانده می‌شود، فقط زمانی در امنیت خواهد بود که راه کارهای مقابله با سرقت نیز - لاقلاً به همان قوت - آموزانده شود. انصاف نیست سگ‌ها را گشودن و سنگ‌ها را بستن، که در این صورت دیگر کسی از نیش زهرآگین سگ‌گرگ‌های هارِ رهاشده، رهایی نخواهد داشت!

هدیه‌های فکری زهرآلود

فروید جمله مشهوری دارد که: «هدیه‌های فکری چه با مهارت به زهرآلوده‌اند!»^۱ آری! زینت کردنِ باطل هنر شیطان است، البته همین که باور کردید طعامی زهرآلود است، دیگر به آن لب نخواهید زد.

هدایای فکری یهودیان مسموند، یا از همان ابتدا، یا در میانه یا آخر کار! روان‌شناسی فروید، مارکسیسم مارکس، جامعه‌شناسی دورکیم، اومانیسیم ترویجی اریش فروم و... به‌واقع دردی را که از دنیا و آخرت بشر درمان نکرده، بلکه او را گرفتار دردهای متعددی هم کرده است!

هدایای فکری یهود با تبلیغات فراوان عرضه می‌گردد و به‌تواتر ارائه می‌شود تا سالم و مغذی نشان داده شود. این روش‌ها را باید شناخت و فریب‌شان را نخورد.

اقتضای «ولی» نگرفتن یهود و نصاری، داشتن سوءظن به طعام‌های فکری‌ای است که با آن روح ما را پرورش می‌دهند. بدون تعارف و مسامحه، باید قائل به نگاه کارآگاهی در مورد محصولات فکری و هنری یهودیان - چه در نقش تولیدکننده، چه در نقش توزیع‌کننده و چه در نقش تبلیغ‌کننده - بود. غربی‌ها از قضا خود چنین‌اند و تا جایی که نگارنده این سطرها مطلع است، کارآگاهانه‌ترین رفتارهای خود را در عرصه تربیتی و سنجش نویسنده‌گان و ناشران کتب و مجلات مرتبط با کودک و نوجوان سامان می‌دهند.

رفتار کارگزاران و سیاستگران فرهنگی غرب، بعد از یازدهم سپتامبر، هم بسیار خشن‌تر و هم بی‌پروا تر و وقیحانه‌تر از گذشته شده است؛ رفتاری توأم با تحقیر، تهدید و ضرب‌وشتم.

موضوع سوءظن در عالم اخلاق را نباید با تساهل و تسامح‌های نادرست در عرصه انتظام و امنیت و مراودات فرهنگی و سیاسی با بیگانگان - بلکه با دشمنان دین و آیین و هویت ملی‌مان - اشتباه بگیریم.

۱. تولد غول‌ها: امپریالیسم و سوسیال‌امپریالیسم؛ حسین ملک؛ انتشارات رواق؛ تهران؛ بهار ۱۳۵۸؛ ص ۹.

البته ماندن در سوءظن و تردید و تردد و حرکتی سرگیجه‌آور در دایره شک و تردید هم معنا ندارد. باید تکلیف هر موضوع را در زمان مناسب و متناسب آن روشن کرد. شک معبر و پل خوبی است برای عبور و مکان بسیار بدی است برای خانه کردن!

کتاب دایی جان ناپلئون، نوشته ایرج پزشکزاد، از شخصیتی سخن می‌گوید که در جایگاه گذر و عبور - یعنی شک - خانه کرده است. او به هر اتفاقی مشکوک است که مبادا زیر سر انگلیسی‌ها باشد و این‌گونه واقعیت وجود دست پنهان انگلیس در بسیاری از وقایع مهم سیاسی دوره قاجار و پهلوی‌ها در ایران را به‌جانب هجو می‌کشانند. دایی جان ناپلئون به توانایی تشخیص نرسیده است و همواره وقایع مختلف را بر پل شک به تفسیر می‌نشیند و معلوم است که عاقبت کار چنین هویتی رسیدن به آمیزه‌ای از جنون و حرکت‌های نادرست و خنده‌دار است.

خلاصه این‌که نظام فرهنگی ما باید به همه محصولات غرب با دیده سوءظن نگاه کند، ولی نباید در این حال باقی بماند. ارزش کار عالمانه و محققانه و پژوهش‌های کارآمد هم در همین نقطه است که معلوم می‌شود. البته این هم موضوع روشنی است که نظام فرهنگی ما تا رسیدن به جایگاهی اطمینان‌بخش و تزلزل‌ناپذیر در تفسیر و تحلیل درست تعاملات غرب، فاصله بسیاری با آنچه سزاوار است، دارد.

انگیزه این گردآوری

سال‌هاست به عنوان یک علاقه‌مند به کتاب و کتاب‌خوانی از نمایشگاه‌های داخلی و بین‌المللی کتاب بازدید می‌کنم؛ حضور مستمری در کتابخانه‌ها و کتابفروشی‌های کشور دارم و بخش قابل ملاحظه‌ای از اوقاتم به مطالعه و تحقیق و ارائه حاصل آن به عزیزان نسل جوان می‌گذرد.

در طول این سال‌ها در حیطه علوم انسانی و هنر به آثار متعددی برخورده‌ام که آفرینندگان آن یا خود یهودی بوده‌اند یا موضوع کتاب به آنچه در مجموعه فرهنگ جهانی مورد علاقه یهودیان است، مرتبط می‌شده است. بسیاری از این کتاب‌ها را خوانده‌ام و در محتوا و پیام‌هایشان دقت کرده‌ام؛ البته به‌عنوان یک مسلمان ایرانی نمی‌توانم نگرانی عمیق خود را از شیوع فراوان این آثار کتمان کنم.

کسانی که اندکی با مقوله صهیونیسم فرهنگی و خطراتی که به‌خصوص برای نسل جوان دارد، آشنا باشند، از اهمیت موضوع ترجمه و انتشار بی‌پروای آثار یهودیان و محصولات

رنگارنگِ ناشران صهیونیست در حیطهٔ علوم انسانی^۱ نیز به‌خوبی آگاه‌اند و می‌دانند چنین اقدامی با هدف تأمین سلطه‌ای عمیق و دائمی صورت می‌پذیرد.

«کتاب»^۲ مقولهٔ فرهنگی عجیبی است!

کتاب یکی از ارزشمندترین فرآورده‌های بشری و گنجینهٔ بزرگ‌ترین ثروت‌های بشر یعنی دانش و تحقیق است. دین و دنیای بشر و جسم و جان انسان، به برکت کتاب، تأمین و تغذیه می‌شود و فرایند کمال بشری به وسیلهٔ کتاب تحقق می‌یابد. کتاب، مادر تمدن‌ها و نیز عصأ آن‌ها است، و بشر با پدیدآوردن کتاب، درس‌های بی‌شماری را که در کتاب تکوین بدو آموخته شده، گرد می‌آورد و در محیط بشری، منتشر می‌سازد و بدین‌گونه روزبه‌روز گنجینهٔ ثروت بشری، غنای بیشتر می‌یابد.^۳

از این‌رو خوب و بد کتاب و آفرینندگان آن را باید شناخت.

بحمدالله توفیق یار شد تا با بهره‌گیری از برخی آشنایی‌هایی که با موضوع یهود و اقتدار

۱. در مراتب تفوق یهودیان (اگرچه بعضی غلوه‌ها و اغراق‌ها نیز در موردشان می‌شود) در بسیاری از صنعت‌ها، پزشکی، داروسازی، شیمی و فیزیک تردیدی نیست. تشویق اسلام نیز در ترویج درست چنین دانش‌هایی - که به کار راحتی، بهبود و سهولت زندگی روزمرهٔ مردم می‌آید - موضوع روشن و آشکاری است و محلّ خلاف نیست. مشکل اصلی به دو موضوع برمی‌گردد: یکی این‌که آموخته‌های یهودی بخواهد وضعیت اعتقادی و اجتماعی و سیاسی مردم مسلمان و سبک زندگی ایشان را طبق منویات سلطه‌گران نامسلمان شکل دهد؛ و دیگر این‌که ما گمان کنیم مسیری که یهودیان طی کرده‌اند و بر شکل موجود تمدن امروز بشر تأثیر قطعی گذاشته‌اند، یگانه راه بالیدن و تعالی سطح زندگی و رفاه آدمی است! چه‌بسا اگر نفسانیت‌ها و خودخواهی‌ها و سودجویی‌های آفرینندگان تمدن امروز بشر در کار نبود و آموزه‌های لطیف، دقیق و ژرف قرآن کریم و عترت شریف علیهم‌السلام دنبال می‌شد، صورت مصنوعات و اختراعات و نیازهایی که رفع می‌کنند، دیگرگون می‌شد؛ چنان‌که ان‌شاءالله تعالی در حکومت قائم آل محمد (عجل‌الله‌تعالی فرجه الشریف) چنین خواهد شد.

۲. تعریف رسمی کتاب این است: «کتاب مجموعه‌ای است از لوحه‌های چوبی یا عاجی، یا مجموعه‌ای از ورقه‌های کاغذ، پوست آهو یا ماده‌ای همانند آن، اعم از دستنویس یا چاپی که با هم به نخ کشیده شده یا صحافی شده باشند. به‌طور معمول ورقه‌های تاشده و صحافی شدهٔ بسیار که حاوی مطالب است را کتاب گویند. طبق تعریف یونسکو کتاب معمولاً از ۴۸ صفحه بیشتر و به‌طور مستقل صحافی شده است. به کمتر از این مقدار جزوه یا رساله می‌گویند. بعضی تعداد اوراق را بیش از ۶۴ صفحه و برخی حداقل تعداد صفحات را ۹۶ محسوب می‌دارند.» «دانشنامهٔ کتابداری و اطلاع‌رسانی؛ پوری سلطانی و فروردین راستین؛ نشر فرهنگ معاصر؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ص ۲۶۲».

۳. بخشی از پیام حضرت آیت‌الله خامنه‌ای پرچمدار فریختهٔ عرصهٔ فرهنگ به مناسبت گردهمایی کتاب و کتابخانه، مورخ ۲۱ شهریور ۱۳۷۴؛ مکتوبات سال ۱۳۷۴؛ ص ۵۸ [برگرفته از لوح فشرده «حدیث ولایت (مجموعه رهنمودهای مقام معظم رهبری حضرت آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای مدظله‌العالی)»؛ کاری از «دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای مدظله‌العالی» و «مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی»].

جهانی و ظلمانی‌شان در پهنه فرهنگ روزی‌ام شده بود، بتوانم با تلاشی فزون‌تر، یادداشت‌های پراکنده‌ای را که در این زمینه تهیه کرده بودم به صورت کنونی درآورم و تقدیم علاقه‌مندان نمایم. یادداشت‌هایی که خصوصاً به حجم وسیع کتاب‌های ارائه شده توسط نویسندگان یهودی - که آثارشان به زبان فارسی در این آب‌و‌خاک ترجمه و منتشر شده - اشاره‌ای مختصر دارد. پیش از تقدیم ادامه‌ی مطلب، لازم به تصریح می‌دانم که مخاطبان اصلی نوشته‌ی حاضر عزیزانی نیستند که نسبت به موضوع یهود در تاریخ و فرهنگ معاصر بدون مطالعه یا با مطالعه‌ی اندک هستند. مخاطب نوشته‌ی حاضر کسانی‌اند که مقدمات این موضوع تاحدودی تخصصی را گذرانده و لاقلاً بعضی آثار مهمی را که در نقد کوشش‌های ناصواب یهودیان، تاکنون نوشته شده، خوب خوانده باشند.

ملاک ما در معرفی یهودیان

در تهیه‌ی فهرستی از نویسندگان یهودی با توجه به این‌که یهودیت بر مبنای نژاد تعریف می‌شود، توافق بر این‌که «چه کسی یهودی است؟» لازم به نظر می‌رسید. پاسخ به این سؤال بارها به شکل‌های مختلف، در اروپا در ادوار گوناگون، خصوصاً دوران جنگ جهانی دوم داده شده است و در کشورهای آلمان، ایتالیا و فرانسه محققانی که با خطر تهاجم‌های فرهنگی و اجتماعی یهودیان آشنا بوده‌اند، به‌زعم خود به این پرسش پاسخ داده‌اند. هرچند بخش‌های قابل‌ملاحظه‌ای از حاصل تلاش‌های مطالعاتی آن دوران بعد از پیروزی متفقین - یعنی یهود - به اصرار صاحبان سلطه، تحت عنوان دروغین «مبارزه با نژادپرستی» مکتوم و پوشیده مانده است؛ لیکن گه‌گاه و البته جسته‌و‌گریخته از نکاتی مطلع می‌شویم که به‌نوبه‌ی خود جالب است! مثلاً می‌خوانیم:

پس از آتش‌بس و تسلیم فرانسه به آلمان در جنگ جهانی دوم، حکومت مارشال پتن که نسبت به موضوع کتاب و تأثیر آن در فرهنگ‌سازی توجه کافی داشت با تأسیس اداره‌ای برای امور کتاب، به تهیه‌ی فهرستی اقدام کرد که امروزه از آن تحت عنوان «فهرست اُتو»^۱ یاد می‌شود. فهرست اُتو که مرجع همه‌ی ممنوعیت‌ها و توقیف‌های بعدی شد، در سال ۱۹۴۳ «آثار ۷۳۹ نویسنده‌ی یهودی فرانسه‌زبان را در بر می‌گرفت و فروش آثار آنان مگر در مورد کتاب‌هایی که محتوای علمی داشتند ممنوع شد».^۲

۱. این فهرست به‌نام «اُتو اَبِتز» که در جنگ جهانی دوم سفیر آلمان در فرانسه بود، نامگذاری شده است [ر.ک. به: قرن روشنفکران؛ میشل وینوک؛ مهدی سمسار؛ ناشر: نشر علم؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ص ۵۴۸].

۲. نگاهی تاریخی به سانسور؛ روبرِ نَس؛ فریدون فاطمی؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ص ۱۳۴.

یک بار دیگر به اشراف چشمگیر یهود بر فرهنگ فرانسه که عمدتاً در دوران جمهوری سوم حاصل شده است، نظر افکنید: ۷۳۹ نویسنده یهودی فرانسه‌زبان! مگر یهودیان فرانسه‌زبان چند نفر بوده‌اند که بیش از هفتصد نویسنده ممنوع‌القلم داشته‌اند؟! امروزه و به دنبال احساس اقتدار و قدرت‌مندی که به یهودیان سلطه‌جو دست داده است، به این پرسش که: «کدام نویسنده یهودی است؟» خیلی راحت‌تر پاسخ داده می‌شود. سایت‌های اینترنتی متعددی با نگاه مثبت و تحسین‌گر، شخصیت‌های یهودی را در سطوح و صنوف و شقوق گوناگون فهرست کرده‌اند و با کمال افتخار در مورد ایشان اطلاع‌رسانی می‌کنند. از این گذشته کتب فراوانی نیز در این زمینه نوشته شده یا به‌طور مستمر در دست نگارش است. به نظر نگارنده، تعیین‌کننده‌ترین این منابع، «دانشنامه جودائیکا»^۱ است.

جودائیکا کتابی است که به قلم یهودیان، با سرمایه‌گذاری و سازماندهی یهودیان، درباره یهودیان، به زبان انگلیسی و برای همه یهودیان دنیا نوشته شده است. البته مخاطبان چنین اثری در واقع تنها یهودیان انگلیسی‌زبان نیستند، بلکه همه مردم جهان‌اند.

دهه‌ها است که یهودیان سلطه‌جو و کتمان‌گر با تکیه بر توانایی‌های فوق‌العاده مالی، پیشرفت‌های علمی، ساختار آفرینی‌های سیاسی و امنیتی، و همچنین با اتکا بر قدرت نظامی آمریکا و اروپا چندان احساس امنیت و آرامش خیال کرده‌اند که به آشکارساختن شمه‌ای از اطلاعات مربوط به خود بپردازند؛ ولی روشن است که «جودائیکا» تنها حاوی همان معلوماتی است که یهودیان مایل‌اند خود در مورد خود بپراکنند. بنابراین باید بسیار سنجیده و با احتیاط، از چنین دانشنامه‌ای استفاده کرد.

معرفی دایرةالمعارف جودائیکا

دایرةالمعارف جودائیکا یک اثر بسیار مهم یهودی است که انتشار آن از چند دهه پیش آغاز شده است. این اثر حاصل سال‌ها کار فشرده و متمرکز پژوهندگانی یهودی از سراسر جهان است و تصویری جامع از تمام جنبه‌های زندگی و دانش یهودی تا روزگار حاضر ارائه می‌کند.^۲

به مدت چندین سال، به‌ویژه از زمان وقایع مهم و ناگهانی در تاریخ یهودیت در دهه ۱۹۴۰، خلأ یک دایرةالمعارف یهودی کاملاً جدید، به‌ویژه به زبان انگلیسی برای یهودیان

1. Encyclopaedia Judaica

۲. هفت آسمان: فصلنامه تخصصی ادیان و مذاهب؛ سال دوم، شماره هشتم؛ زمستان ۱۳۷۹؛ ص ۲۵۳.

انگلیسی‌زبان، که تقریباً نیمی از یهودیان جهان را تشکیل می‌دادند، احساس می‌شد.^۱ در نخستین دوره کار، که در ایالات متحده انجام می‌شد، پرفسور بتتسیون نتانياهو،^۲ ویراستار آن زمان دایرةالمعارف هبرائیکا، سمت سروراستاری را عهده‌دار شد. دفتر اصلی ویرایش در سال ۱۹۶۳ در فیلادلفیا دایر شد. در سال ۱۹۶۵، پرفسور نتانياهو از این سمت کناره گرفت و متعاقب آن، مرکز ویراستاری به اورشلیم منتقل شد. اورشلیم در این زمان، مرکز بی‌رقیب مطالعات یهودی در جهان بود و بزرگ‌ترین محققان یهودی، از جمله پرفسور سسیل روث،^۳ سروراستار جدید این اثر، در این شهر اقامت داشتند.^۴ به‌جز موضع‌گیری‌ها و نگاه صهیونیستی دست‌اندرکاران تألیف این اثر، انتقال مرکزیت دایرةالمعارف جودائیکا به اسرائیل نیز به‌خوبی نشان از هویت صهیونیستی دانشنامه جودائیکا دارد.

در سال ۱۹۶۷، کار با جدیت آغاز شد و پنج سال برای تکمیل آن در نظر گرفته شد. برای این که کار در زمان مقرر به پایان برسد، بنا شد که تقسیمات هرچه جزئی‌تر شود تا ویراستاران و نویسندگان بیشتری به آن بپردازند. محتوای دایرةالمعارف به بیست بخش اصلی و هر بخش نیز خود به بخش‌های فرعی‌ای تقسیم شد. برخی از بخش‌ها دو یا سه قسمت داشتند، ولی برخی دیگر دارای قسمت‌های بیشتری بودند؛ مثلاً بخش تاریخ ۳۵ قسمت داشت و بخش مشارکت یهودیان در فرهنگ جهان دارای بیش از هفتاد قسمت بود.^۵

گستره کار را این امر روشن می‌کند که به جز ۳۰۰ ویراستار و ۱۸۰۰ نویسنده، ۱۵۰ کارمند نیز به کار گماشته شدند، و تازه این پیش از مراحل چاپ و صحافی بود.^۶ یکی از ویژگی‌های ممتاز این دایرةالمعارف در مقایسه با دایرةالمعارف‌های پیشین، گزینش، تعداد و کیفیت اطلاعات تصویری آن است. برای این منظور، آرشیوی از بیست‌وپنج‌هزار عکس، گردآوری و از این میان، هشت‌هزار تصویر برای دایرةالمعارف انتخاب شده است. این تصاویر معمولاً تکمیل‌کننده اطلاعات مکتوب‌اند؛ به‌ویژه وجود چند صد عکس رنگی، موجب بازآفرینی روشن و دقیق بسیاری از شاهکارهای هنر یهودی شده است.^۷

۱. همان؛ ص ۲۵۵-۲۵۶.

2. Benzion Netanyahu.

3. Cecil Roth.

۴. هفت آسمان: فصلنامه تخصصی ادیان و مذاهب؛ سال دوم، شماره هشتم؛ زمستان ۱۳۷۹؛ ص ۲۵۶.

۵. همان.

۶. همان؛ ص ۲۵۷.

۷. همان؛ ص ۲۶۰.

طراحی جلد دایرةالمعارف کاری است از طراح انگلیسی، ابرام جیمز،^۱ در شکل یک شمعدان (menorah)، که این آیه از کتاب اشعیا را به زبان عبری و انگلیسی دربردارد: بیاید تا به کوه خداوند و به خانه خدای یعقوب برآییم تا طریق‌های خویش را به ما تعلیم دهد و به راه‌های وی سلوک نماییم؛ زیرا که شریعت از صهیون و کلام خداوند از اورشلیم صادر خواهد شد (اشعیا، ۲:۳).

این آیه به نحوی روی جلد کتاب آمده است که سه کلمه «خداوند» (Lord)، «صهیون» (Zion) و «اورشلیم» (Jerusalem) به گونه‌ای بارز در عطف کتاب جای گرفته است.^۲ یکی از ویژگی‌های مهم این دایرةالمعارف، فهرست راهنمای مبسوط آن است. با استفاده از این فهرست به راحتی می‌توان به هر مطلبی مراجعه کرد. این فهرست بیست و پنج هزار موضوع در اختیار خواننده می‌نهد که به کمک آن می‌توان به حدود دویست هزار موضوع دست یافت، و خواننده درمی‌یابد که حتی در مورد عنوان‌هایی که مدخل مستقل ندارند، در کجا می‌تواند اطلاعات کسب کند. افزون بر این، خواننده می‌تواند تمام جنبه‌های یک موضوع را در دایرةالمعارف بیابد.^۳

یکی از امور مشکل در تدوین دایرةالمعارف تصمیم در مورد این امر است که کدام مدخل در دایرةالمعارف گنجانده شود و کدام گنجانده نشود. در برخی مدخل‌های راجع به زندگی‌نامه، در برخی موارد، مشکل این بود که چه کسی یهودی است. اصل نخستی که پذیرفته شد، این بود که هرکه یهودی متولد شده است، یهودی است، حتی اگر بعدها تغییر کیش داده باشد. اصل دوم این بود که شخصی را که والدین یهودی دارد، می‌توان به عنوان یهودی در دایرةالمعارف آورد.^۴

جلد هفدهم دایرةالمعارف محتوی اطلاعات بین سال‌های ۱۹۷۲ تا ۱۹۸۱ است. در این جلد آخرین اطلاعات درباره افراد زنده‌ای که زندگی‌نامه‌شان در جلد‌های پیشین آمده است، خلاصه‌ای از وقایع جدید، آمارهای تازه و... آمده است.

پس از این، جلد دیگری از این دایرةالمعارف، با عنوان ده سال‌نامه، از ۱۹۸۲ تا ۱۹۹۳، به چاپ رسید که مکمل اطلاعات جلد‌های پیشین است و اطلاعات این ده سال را ارائه می‌دهد. جلد هفدهم و کتاب ده سال‌نامه جو داثیکا خود فهرست راهنمای مجزایی دارند که در آن به مدخل‌های مندرج در جلد‌های پیشین ارجاع داده شده است. برای نمونه، مدخل «ایران» که در جلد

1. Abram Games.

۲. هفت آسمان: فصلنامه تخصصی ادیان و مذاهب؛ سال دوم، شماره هشتم؛ زمستان ۱۳۷۹؛ ص ۲۶۱.

۳. همان.

۴. همان؛ ص ۲۶۲.

هشتم آمده است، وقایع ایران و یهودیان این کشور را تا سال ۱۹۷۱/۱۳۴۹ پی می‌گیرد. وقایع ده‌سال بعد، یعنی تا سال ۱۹۸۱/۱۳۵۹، در جلد هفدهم، با اشاره به مدخل ایران در جلد هشتم، آمده است و در جلد بعدی، یعنی ده‌سال‌نامه ۱۹۸۳ تا ۱۹۹۲، به وقایع تازه ایران، مثل جنگ ایران و عراق، اشاره شده است. پدیدآورندگان دایرةالمعارف در پی آنند که این روند را ادامه دهند و ده‌سال‌نامه‌ها را در آینده نیز به چاپ رسانند.^۱

فایل پی. پی. دی. اف. این کتاب (ویرایش ۲۰۰۶ میلادی) در دوره‌ای ۲۲ جلدی با قطع رحلی، حجمی بالغ بر هفده‌هزار و پانصد صفحه را شامل می‌شود.

کدام نویسندگان، کدام آثار؟

پس از انتخاب دایرةالمعارف جودائیکا به‌عنوان یک منبع معتبر - یعنی به معنای صاحب‌اعتبار در آمریکا و اروپا و در نتیجه بین جماعت روشنفکر وطنی - این موضوع دنبال شد که از نویسندگانی که «جودائیکا»، یهودی می‌داند، چه آثاری به زبان فارسی در ایران به صورت کتاب، چاپ و منتشر شده یا موضوع انتشار آن دنبال گردیده است.

بعد هم به سراغ فهرست مقالاتی رفتیم که در برخی بانک‌های اطلاعاتی داخل کشور وجود داشتند و کوشیدیم شمّه‌ای از دل‌مشغولی و توجهاتی را که به آثار این دسته از نویسندگان یهودی در مطبوعات کشور - چه در معرفی و جانبداری از ایشان و چه در نقد آنان با رویکرد منفی - وجود داشته به‌طور گذرا بنمایانیم.

در واقع می‌توان گفت مجموعه گردآوری‌شده حاضر حاصل تلاش‌های محقق‌ی است که کوشیده تا با برداشتن یک گام کوچک، یافته‌های خود را به‌گونه‌ای تقریباً نظام‌مند ارائه نماید و تنها همین اندازه هم باید از آن انتظار داشت.

مجموعه‌ای که پیش رو دارید یک مجموعه کتاب‌شناسانه - به مفهوم دانشگاهی - آن نیست، تمایلی هم بر آفرینش چنین اثری نبوده است.^۲

البته کوشیده‌ایم تا جایی که مقدور بوده است، اثری کاربردی و مفید آفریده شود که در عین حال تا حدودی میزان سرمایه‌گذاری، وقت و توان فرهنگی صرف‌شده در کشور، در ارتباط با این دسته از نویسندگان جهانی یهود - چه در تأیید ایشان، چه در نقد ایشان و چه در مورد ایشان - عیان شود.

۱. همان؛ ص ۲۶۸-۲۶۹.

۲. ریشه این عدم‌تمایل را بایست در نقد حال و روز و فضای حاکم بر محیط‌های دانشگاهی کشور جست که پرداختن به آن مجال جداگانه‌ای را می‌طلبد.

اهمیت خاص یهودی‌بودن

در گستره تعامل‌های بشری، این‌که چه کسی چه دین و اعتقاد و باوری دارد بسیار مهم است؛ به‌خصوص اگر آن فرد از تأثیرگذاران حیطه‌های فرهنگی و اجتماعی باشد.

به نظر می‌رسد در آفرینش و مهندسی نظام‌های مختلف حیات بشر، هیچ چیز مهم‌تر از رسیدن به گُنه «نگاه دینی» یا «ایدئولوژی» اثرگذاران و اثرپذیران چنین عرصه‌هایی وجود نداشته باشد؛ البته روشن است که پیش‌بینی‌ها، تحلیل‌ها و نقدهای خاص فرهنگی بدون التفات به این موضوع امکان‌پذیر نیست.

در دانش‌نامه‌های بزرگ، عمومی و مشهور دنیا نظیر لاروس، بریتانیکا، آمریکانا و بسیاری دیگر از منابع مکتوب، تصویری و دیجیتالی، در نگارش زندگی‌نامه‌ها، توجهات دینی به شخصیت‌های موضوع معرفی، لاقط در ظاهر، مرسوم نیست؛ بلکه به‌عکس، رسم بر این است که به دقت از تاریخ تولد و مکان تولد یک فرد سخن بگویند، اما حتی‌المقدور از اعتقادات و باورها و خصوصاً دین او حرفی به میان نیاورند، مگر آن‌که ندرتاً منتسب‌بودن فرد به دینی خاص، شهرت فراوانی یافته باشد.

به تبع این شیوه که قاعدتاً و حسب ظاهر برخاسته از سنت‌های عمومی اباحی‌گری، تفکیک «دین و نگاه دینی» از «دیگر شئون زندگی» - نظیر سیاست، ورزش، خانواده، تعلیم و تربیت - و ترویج گرایش‌های غیردینی در مغرب‌زمین است، در متون و منابع فارسی نیز اشاره به دیانت و خاستگاه‌های دینی افراد، مفقود است و کم‌تر به آن اشاره می‌شود یا اصلاً موضوع توجه قرار نمی‌گیرد.

از طرف دیگر، کسانی که با الفبای تحلیل‌ها و تعامل‌های فرهنگی و سیاسی آشنا هستند، می‌دانند علم به این‌که کدام نویسنده و هنرمند به چه دین و مرام و فرقه‌ای منتسب است، چه اندازه حائز اهمیت و راه‌گشاست.

به نظر این‌جانب مناسب است با همین رویکرد - یعنی بر مبنای اعتقادات دینی و ایدئولوژیک - پژوهشی با این کنجکاوی کلان سامان داده شود که کدام‌یک از مؤثران جهانی عرصه فرهنگ و هنر، چه باورهایی دارند و چه آثاری آفریده‌اند که به دست مخاطب فارسی‌زبان - و غالباً ایرانی - رسیده است.

البته نوشته حاضر از بین وابستگان به ادیان و ایدئولوژی‌های مختلف، حسب حساسیتی که قائل بوده، به یهودیان خارج از ایران و آثار مربوط به ایشان در ایران، توجه نشان داده است؛ ولی پرداختن به موضوع‌های مشابه نیز در جای خود مهم است.

تأکید می‌شود مخاطبان اثر حاضر، کسانی‌اند که پیش‌تر مکرر یهود و دسیسه‌سازی‌های ایشان

را دریافته‌اند. عزیزانی که به چنین باوری نرسیده‌اند، نه مخاطب مستقیم این اثرند و نه چه‌بسا از خواندن این اثر استفاده‌ای برند که سزاوار صرف اوقات گرانبهایشان باشد.

روشن است اینجا در پی آن نیستیم که به «اثبات» حیل‌سازی‌های یهودی در پهنه فرهنگ بپردازیم؛ بلکه با «پذیرش قبلی» این مطلب می‌خواهیم قدمی کوچک در بررسی «گستره» این موضوع مهم برداریم. به هرروی در ادامه متن به بیان گذرای نکاتی چند در زمینه یادشده نیز خواهیم پرداخت.

پاسخ به این پرسش که «آیا یهودی بودن اهمّیت خاصی دارد؟» به‌طور مختصر و پس از تجربه‌های بسیار مطالعاتی و تحقیقاتی، به‌طور مختصر و قاطعانه این است: «بله!»

حال سؤال بعدی این است: «چرا؟»

به نظر می‌رسد قبل از پاسخ جا دارد به این مثال توجه شود: فرض کنید با آهن‌ربایی بزرگ و نیرومند مواجه هستید که به خاطر ماهیت و ذاتش هرچه قطعات کوچک آهن است را به خود جذب می‌کند، ولی مثلاً با ذرات طلا و نقره کاری ندارد، تراشه‌های چوب و خرده‌های پارچه و مایعات را هم جذب نمی‌کند.

این آهن‌ربا در طول سده‌ها به دست یهود طراحی شده و با استفاده از وجود یهودیان ساخته شده است. ثروت و قدرت در شکل‌های متنوع مادی آن، اعم از بنگاه‌های قدرتمند اقتصادی و صنعتی و تجاری، ارتش و نیروهای مسلح، دستگاه‌های اطلاعاتی و رسانه‌های غول‌آسای فرهنگ‌ساز همه و همه عمدتاً در دست یهودیان است. این همان آهن‌ربای غول‌پیکری است که با نیروی خود جریان‌سازی می‌کند و وجود مخاطبان بسیاری را در جهان مرتعش می‌سازد.

این آهن‌ربا در درجه نخست، یهودیان و در مراحل بعد شبه‌یهودیان (نظیر روشنفکران لائیک و همه سیاستمداران، تجارت‌پیشه‌ها و اشخاصی که ملاک‌های یهودیان را پذیرفته‌اند و با آنان هم‌سنخ شده‌اند) را به خود جذب می‌کند. می‌بینیم در این صورت آدمی خواسته یا ناخواسته باید حکم کند که در محدوده نزدیک به این آهن‌ربای نیرومند، چیزی که مهم است، همجنس‌بودن با آهن است! یهودی‌بودن شخص مثل یک تراشه آهنی، زمینه اولیه برای جذب به آهن‌ربای ثروت و قدرت است. به همین دلیل روشن و واضح، «یهودی‌بودن» در حیطة ثروت و قدرت، چیزی است متفاوت با مثلاً مسیحی یا زردشتی یا مسلمان بودن.

و همه می‌دانیم ثروت انبوه و قدرت فراوان در جهان امروز با فسادآفرینی‌های هولناک، جنایت‌های موحش و تباه‌کاری‌هایی بس بزرگ ملازم است.

هر کس با دید تحقیقی و کنکاش‌گرایانه صحنه‌های اصلی فساد آدمی و دور گشتن‌اش از تعالیم مکتب انبیای الهی علیهم‌السلام را دنبال کند، به احتمال قوی به یک یهودی یا جمعی از یهودیان

با نقشی تعیین‌کننده، نافذ و محوری برمی‌خورد؛ تفاوتی نمی‌کند که این صحنه، به راه انداختن یک نحله فلسفی باشد، یا ایجاد یک فرقه اعتقادی؛ جنگ‌های بزرگ و خونین باشد یا وام‌دهی‌های کلان و نابودکننده بانکی؛ ایجاد بنگاه‌های مؤثر و مهم و البته گمراه‌کننده تبلیغاتی، انتشاراتی و خبرپراکنی باشد یا طراحی، تأسیس و حفظ مراکز غول‌آسای دانشگاهی، صنعتی یا تجاری.

ناگفته نماند، آدمی در اختیار و انتخاب راه درست یا نادرست مختار است؛ و به همین دلیل با نگاه اسلامی، کسی نمی‌تواند باب عاقبت‌به‌خیری هیچ فرد یهودی متولدشده‌ای را ببندد. البته در اسلام همان‌طور که نگاه نژادی مطرود و مذموم است، تجربه نیز محترم است؛ به‌خصوص تجربه‌ای که رویکردی اعتقادی و اعتماد به صحت آیات قرآن کریم و آنچه خدا در مورد یهودیان و روش‌های‌شان فرموده است پشتیبان آن باشد. همین تجربه بسیار مهم، به ما می‌گوید نسبت به غیرمسلمانان - به‌خصوص یهودیان - باید شیوه محتاطانه‌ای در پیش بگیریم و ابداً آنان را ولیّ و دوست خود قرار ندهیم؛ خصوصاً در مورد آنچه به باورها و اعتقادات یک ملت بازمی‌گردد.

از همان سال‌های آغاز دبستان به کتاب‌خوانی دل‌بسته بودم. هنوز هشت ساله نشده بودم که خواندن نخستین رمان حجیم داستانی را به پایان رساندم. از آن زمان عطش به خواندن و پیش‌دانستن با من همراه شد. پدرم - که رحمت خدا بر او باد - دبیر آموزش و پرورش بود و بر این شوق دامن می‌زد. دوران نوجوانی‌ام با ساعت‌های طولانی و پیاپی مطالعه - بی‌وقفه، پُر نشاط و خستگی‌ناپذیر - گذشت. آنچه می‌خواندم به‌جز درس‌های رسمی نظام رایج آموزشی، این‌ها بود: رمان، داستان کوتاه، تاریخ، فرهنگ‌ها و دانشنامه‌های حجیم و قطور، کتاب‌های خاطرات و خیلی چیزهای دیگر.

بعداً تند خواندن و گزیده خواندن را هم تاحدودی آموختم و بیش و بیش‌تر خواندم، در این میان به موازات ادامه تحصیلاتم، در جلسه‌های گوناگون آموزشی شرکت کردم و نهایتاً در بعضی دانشگاه‌های کشور عهده‌دار مسئولیت‌های فرهنگی و پژوهشی شدم.

در زندگی‌ام از نزدیک شاهد رخداد‌های مهمی بوده‌ام و اندوختن تجربیات گوناگونی را خداوند روزی‌ام فرموده است. محضر استادان گران‌قدر و ارجمندی را درک کرده‌ام و از ایشان چیزها آموخته‌ام که در هیچ دانشگاه و کتابخانه و مرکز مطالعاتی‌ای قابل فراگیری نبود؛ اما اصلی‌ترین چیزی که در پی عمر مطالعه و جست‌وجو بدان رسیدم، این بود که باید با تمام

وجود به نادانی و بدخوانی خود اذعان کنم!

سال‌ها طول کشید تا بکوشم همه آن‌چه را خوانده‌ام کناری بگذارم و سعی کنم تا اصلی‌ترین آموزه‌هایم را تنها از محضر «قرآن کریم» و «علوم اهل بیت»^{علیهم‌السلام} برگزینم و مهم‌ترین ملاک را در مطالعه و آموزش، «خدا» بدانم و رضایت او (جل و علی).

پیروزی و استمرار انقلاب اسلامی و شناختن امام خمینی^{علیه‌السلام} باشکوه‌ترین نقطه عطف زندگی‌ام بود. زیر سایه امام خمینی^{علیه‌السلام} با جریان فرهنگی انقلاب اسلامی همراه شدم و از برکت حضور گرم و نورانی معلمان و استادانی متدین، مبارز و انقلابی به مرور با مجموعه‌ای از یافته‌های عمیق فرهنگی و سیاسی و اجتماعی آشنا شدم که دنیایم را دگرگون کرد. متوجه شدم بسیاری از مقوله‌ها و مطالب پراکنده‌ای که تا آن موقع بین اجزای‌شان ارتباطی قائل نبودم واقعاً به یک‌دیگر مرتبط‌اند. دیدم بسیاری از آبرسرمایه‌داران، صاحبان نگاه‌های بزرگ اقتصادی، مطبوعاتی، سینمایی و تلویزیونی،^۱ مدیران، هنرمندان، نویسندگان، روزنامه‌نگارها، مورخان، جامعه‌شناس‌ها، روان‌شناس‌ها، سیاسیون و نحله‌ها و مکتب‌ها و شیوه‌هایی در علوم، فلسفه، موسیقی، ادبیات، سینما و هنرهای دیگر، همچون دانه‌های تسبیح به یک رشته واحد متصل‌اند: یعنی به یهود!

ممکن است گاهی از خود بپرسیم: «بهترین کاری که هم‌اینک باید انجام داد چیست؟ چنین اقدامی را چگونه و با چه روشی باید به انجام رساند؟»

این دو پرسش به نوبه خود بر پایه پرسش‌های بنیادی‌تری استوار است، نظیر:

- من کیستم؟ و آیا آفریدگار و خالق هم دارم؟

- این عالم به راستی کجاست و هدف از آفرینش آن چه بوده است؟

همه ما که زندگی هدف‌مندی را دنبال می‌کنیم، به‌طور مستمر در تلاشیم تا پاسخ این سؤالات را بیابیم؛ گاه می‌کوشیم با قدرت اندیشه و نیروی خداداده تفکر، پاسخ این پرسش‌ها را پیدا کنیم؛ گاه به افراد فاضل و دانشمند و باتجربه مراجعه می‌کنیم و بعضی اوقات نیز با استفاده از منابع و کتب گوناگونی که در دسترس مان هست، به دنبال جواب می‌گردیم.

عطش دانستن و بیش‌دانستن در کام همه آدمیان، میل جست‌وجوی چشمه‌های زلال را دامن می‌زند، اما آیا هر آبی برای آشامیدن مناسب است؟ چه بسیار آب‌های متعفن و راکدی که نوشیدن‌شان جز به هلاک تشنگان نمی‌انجامد.

۱. و بعدها ماهواره‌ها و اینترنت نیز به این مجموعه افزوده شد!

به مرور دانسته‌ام که راه‌های کج فراوانی، «عامدانه» طراحی شده‌اند تا انسان‌ها با اسلام ناب محمدی و آموزه‌های انسان‌ساز و جامعه‌ساز و اخروی اهل بیت علیهم‌السلام آشنا نشوند. دست‌پلیدی که این اقدام را سامان داده، جز دست‌پنهان و آشکار یهود سلطه‌جو و عوامل مستقیم و غیرمستقیم‌اش نیست.

«صهیونیزم بین‌المللی فرهنگی» هرکجا لازم باشد دروغ‌های بزرگ می‌گوید، بلکه ساختار آن را می‌آفریند؛ الگوهای زندگی به گونه‌ی مورد نظر خود را به منظور دور کردن انسان‌ها از زندگی سالم و فطری و طبیعی می‌آفریند، بلکه آفرینش چنین الگوهایی را در مراکز یهودی چون هالیوود و بالیوود سامان می‌دهد. این جریان تباه، در هزاران بنگاه مطبوعاتی مطرح عالم، میلیون‌ها نشریه و کتاب جذّاب و خواندنی تولید می‌کند که هر یک به نحوی مخاطبان خود را از زندگی الهی و مفید دور می‌سازد. بی‌تردید این صهیونیزم بین‌المللی فرهنگی است که به نحوی سازمان‌یافته تحت عنوان سرگرمی و تفریح، عمر انسان‌ها را بیهوده تباه می‌کند تا هرگز به موضوع‌های اصلی و اساسی حیات نیاندیشند و روزمرگی را تا لحظه رسیدن مرگ محتوم، شعار خود کنند.

سلسله پاک انبیا و اولیای علیهم‌السلام و پیروان صادق‌شان کوشیده‌اند تا به پرسش‌های بنیادین بشر پاسخ درست دهند، اما دستگاه‌های صهیونیستی و پلید رسانه‌ای، با «تحریف حقایق»، «تکثیر پاسخ‌های نادرست» و ایجاد «انفجار اطلاعاتی جهت‌دار» و همچنین با کتمان و پوشاندن پاسخ‌های درست، تأثیری اساسی بر گمراهی انسان‌ها از صراط مستقیم الهی داشته‌اند.

البته چندی است با پیروزی انقلاب اسلامی و بیداری اسلامی - بلکه هوشیاری جهانی - چرخ عالم می‌رود تا در مسیر دیگری بچرخد و ماجرا نسبت به نیم قرن پیش بسیار متفاوت شده است.

امروز در دوران سرنوشت‌ساز و عجیبی به سر می‌بریم؛ دورانی پر از ظهور فرصت‌ها و نیز انبوهی از تهدیدها. ما اگر نتوانیم این فرصت‌ها و تهدیدها را در جای خود بشناسیم و اگر نتوانیم صفوف نورانی و ظلمانی فعالان این عالم را با چشمانی پرسو نظاره کنیم، نخواهیم توانست وظیفه خود را تشخیص بدهیم.

آخر، «عمل صالح» و «انجام تکلیف» مبتنی بر علم و آگاهی و شناخت است که اتفاق می‌افتد.

دریافت قطعی این نکته از یافته‌های جالب زندگی فرهنگی‌ام بوده است که: «ما، مروّجان و آموزگارانی در عرصه علوم و فنون و هنرها داشته‌ایم و داریم که یهودی بوده‌اند و هستند؛ و ما

خواسته و ناخواسته، دانسته و نادانسته از ایشان تا حدود زیادی فقط آن چیزهایی را می‌آموزیم که خود ایشان صلاح می‌دانند!».

«من نوعی چیزهایی دربارهٔ ادیان و مذاهب و فرهنگ و تاریخ این آب و خاک و قومیت‌های حاضر در آن (اعم از «آذری»، «گرد»، «لُر»، «بلوچ»، «سیستانی»، «عرب»، «گیلکی» و «فارس») آموخته بودم که برای رشد و تعالی دنیایی و آخرتی‌ام مفید نبود. اعتقادات دینی‌ام را سست می‌کرد، نظام خانوادگی‌ام را متزلزل می‌ساخت، وحدت کشورم را خدشه‌دار می‌کرد، توانایی رسیدن به اوج قله‌های علم و معنویت را از من سلب می‌کرد و در یک کلمه، بی‌هیچ دریغ و افسوسی مرا نابودشده، مضمحل و منحط برجای می‌گذاشت. این آموزه‌ها از کجا آمده بود؟!

سال‌ها طول کشید تا دانستم ما، آموزگاران یهودی‌ناشناس و تحمیل‌شده‌ای داریم که بعضاً بر مبنای دقیق‌ترین نکات تورات و منویات تلمود می‌گویند، می‌نویسند، می‌سرایند و حتی تاریخ می‌بافند و در سیاست، جامعه‌شناسی و روان‌شناسی نظریه‌پردازی می‌کنند، بلکه اصلاً شالودهٔ این علوم را در دنیای به اصطلاح مدرن امروز، آن‌گونه که خود می‌خواهند بنا می‌نهند و تا ثریا موقتاً استوارش می‌کنند... و ما از این همه تقریباً هیچ نمی‌دانیم!

این می‌شود که یاد می‌گیریم با نگاهی که نویسندگان، هنرمندان، فیلسوفان و نظریه‌پردازان یهودی - یا وابسته به یهود - به ما می‌دهند به عالم و آدم نگاه کنیم و نفهمیم منشأ نگاه و حال و احوالی که به آن دچار شده‌ایم، از کیست و از کجاست و با ما - همهٔ ما - چه می‌کند؟

احترام نگارندهٔ این سطرها نسبت به همهٔ کلیمیان هم‌وطن، بلکه یهودیان عالم برقرار است، مادامی که در پی سلطه‌جویی و استکبار و تحمیق و استعمار دیگران نباشند. آنچه می‌گویم و می‌نویسم هیچ ارتباطی با آنچه «یهودستیزی» نامیده شده است، ندارد؛ اما به شناخت بعضی شیوه‌های یهودیان سلطه‌جو و «سلطه‌شناسی» ربط پیدا می‌کند.

آنچه می‌نویسم حاصل جست‌وجوها و یافته‌های فردی است علاقه‌مند به مطالعه و آموختن که بسیار دوست دارد منشأ و سرچشمهٔ آنچه را می‌آموزد به درستی بشناسد. همین و بس!

این‌گونه یافته‌ام که دنیای امروز - هرچه که هست - در جمع‌بندی نهایی‌اش جز صحنهٔ نبرد دو جریان ریشه‌دار تاریخی نیست. اوّل شیعیان راستین علی‌بن‌ابی‌طالب (علیه‌السلام) آن فاتح خبیر؛

و دیگر جهود^۱ خیبری.

دیروز اگر یهودیان اسلام‌ستیز، در پس حصار قلعه‌های مستحکم خود پنهان بودند، امروز در جلوه رنگ و نیرنگ و طنین هزاران کلمه و جمله مزورانه، در انواع کمپانی‌های فیلم‌سازی و ارتباطاتی، نشریه‌های بین‌المللی، شبکه‌های عظیم تلویزیونی ماهواره‌ای و مراکز علمی و تحقیقاتی و مجموعه‌های عظیم اقتصادی، از زبان دانشمندان، سیاست‌مداران، نویسندگان و هنرمندان وابسته، سخن می‌گویند و این چنین خود را پنهان کرده‌اند.

لزوم توجه جدی به دو معیار

به‌راستی چگونه می‌توان در مجموعه گسترده و متکثر ارتباطات امروز دنیا، سخن حق و انسان‌های حق جو را از دیگران تشخیص داد؟ تجربه‌های عمیق و وسیع جمعی از محققان ژرف‌نگر در چهار گوشه این عالم نشان داده است از بهترین معیارهای شناخت نسبی همه این مجموعه‌ها، جریان‌ها و افراد توطئه‌گر و دسیسه‌ساز، توجه جدی به دو موضوع است:

اول) قدس

قدس آزمون فتنه‌های روزگار ماست و امروز هرکه - در چهار گوشه عالم - از لزوم آزادی قدس نگوید و در این راه نکوشد، به فرهنگ عدالت و انسانیت خیانت کرده است. اگر بخواهیم به‌درستی جریان‌ها و شخصیت‌هایی را که در صحنه‌های مختلف فرهنگی، سیاسی، اجتماعی و اقتصادی در سراسر دنیا ظهور می‌کنند، محک بزنیم، می‌توانیم نگاهشان را در موضوع قدس بکاویم. بدون شک هر کس آگاهانه به ظلمی که بر فلسطینیان شده است، ذره‌ای رضایت بدهد، منشأ هیچ تحوّل سزاوار و شایسته‌ای در این عالم نمی‌تواند باشد. فلسطین زخم عمیق و دردناکی است در پیکره امت اسلامی. قلب مقدّس رسول ختمی مرتبت ﷺ از مسئله فلسطین لبریز درد و رنج است و راه پایان‌دادن به اندوه پیامبر اسلام ﷺ و علاج قضیه فلسطین، اراده، تلاش و مجاهدت همه ملت‌های مسلمان است. هر کاری که کشورها و ملت‌های مسلمان در حمایت از ملت فلسطین انجام می‌دهند در حقیقت

۱. استاد فقید «احمد آرام» که در طول هفت دهه خدمات علمی بیش از ۱۱۰ اثر را در نزدیک به ۱۵۰ جلد در زمینه‌های گوناگون ریاضی، علوم تجربی و طبیعی، کلام، تفسیر و عرفان، روانشناسی و تاریخ اسلام به مشتاقان دانش و فرهنگ ارائه کرده‌است، می‌گوید: «من به جای صهیونیست می‌گویم جهود. هر جا که یهود بد را می‌خواهم بگویم، می‌گویم جهود.» [ر.ک. به: میراث ماندگار (مجموعه مصاحبه‌های سال اول و دوم کیهان فرهنگی)، جلد ۱؛ ناشر: سازمان انتشارات کیهان؛ تهران: پاییز ۱۳۶۹؛ ص ۴۴ - ۴۹].

در سرنوشت خود آنها تأثیرگذار است، بنابراین کمک به فلسطین مسئله‌ای فراتر از وظیفه شرعی است.^۱

همه مسلمانان می‌دانند که مسجدالاقصی قبله اول اسلام بوده و سومین مسجد مهم و معبد مقدس اسلامی است و باز، همه می‌دانند که رسول اکرم ﷺ به این نقطه مقدس چقدر علاقه داشته و چه منزلتی برای او قائل بوده است و بدیهی است با از دست دادن چنین مقام^۲ مقدسی که معجزه معراج در آن صورت گرفته است، نفوذ اسلام از آن سرزمین مقدس رخت برخواهد بیست و خطر مهم‌تری که در دنبال آن عرض وجود می‌کند این است که این عمل به از دست دادن «مسجدالحرام» و «مسجدالنبی» در مدینه منتهی خواهد شد و بالتبلیجه تمام معابد مسلمانان در سایر اقطار جهان نیز مورد حمله جهود واقع خواهند شد.^۳

جهودها از تعقیب مقصدهای نهانی‌شان خودداری ندارند و آشکار کرده‌اند که چون زمین‌های اطراف مدینه، قبل از طلوع اسلام در تصرف قبایل جهود «خیبر»، «بنی قریظه»، «بنی نضیر» و «بنی قینقاع» بوده است، باید به آنها بازگردانده شود.^۴

معروف است که در سال ۱۹۴۵ میلادی هنگامی که «ملک عزیز بن سعود» با «روزولت» رئیس جمهوری آمریکا ملاقات کرد، روزولت این مسئله را با وی در میان گذاشت و پیشنهاد کرد که با گرفتن بیست میلیون لیره طلا اراضی مورد بحث را به جهودها واگذار کند.^۵ جهودها هنوز از آرزوی پس گرفتن زمین‌های اطراف مدینه که مسکن عده‌ای از یهودیان قبل از ظهور اسلام بوده است، دست‌بردار نیستند و در این مورد به شدت فعالیت کرده، نقشه‌هایی طرح می‌کنند.^۶

دوم) شناختن یهودیان و دوستان‌شان

یکی دیگر از معیارهایی که در شناخت دسیسه‌کاران می‌تواند به طور جدی ما را کمک کند، ارزیابی واقع‌بینانه و درست اقدام‌های کسانی است که یا خود یهودی‌اند، یا با یهودیان تعاملات فراوان دارند و طرف اعتماد و کارگزار ایشانند و در مجموع عملکردشان به نفع نظام

۱. برگرفته از بیانات مقام معظم رهبری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در تاریخ ۱۳۸۱/۳/۹.

۲. به معنای محل و مکان.

۳. خطر جهود برای جهان اسلام و ایران؛ سید غلامرضا سعیدی؛ بی‌نا (مرکز پخش: کتاب معراج)؛ بی‌جا: بی‌تا (تاریخ نگارش مقدمه ۱۴ دی‌ماه ۱۳۳۵ و تاریخ شماره ثبت ۵۱/۹/۲ می‌باشد)؛ ص ۱۰ (با اندکی تغییر).

۴. همان؛ ص ۱۰-۱۱ (با تلخیص و ویرایش).

۵. همان.

۶. همان.

سلطه جهانی است. تشخیص کسانی که با یهودیان سلطه‌جو، هم، پیوند خونی دارند و هم، همسانی در رفتار و عملکرد، بسیار مهم‌تر از آنی است که در ابتدا گمان می‌شود. اهمیّت تعریف دقیق واژه «یهودی» در این جاست.

یهودیان سلطه‌جو، با سوءاستفاده‌های فراوان ابزاری از مفهوم «دین» در طول تاریخ هم‌کیشان خود را به‌مثابه یک «باند» و «دسته» ولی با اهدافی راهبردی و بلندمدت تعریف کرده‌اند و ایشان را در موقعیت‌های حسّاس و مهم به‌منظور تأثیرگذاری جدی بر تمامی جنبه‌های زندگی جوامع انسانی به‌کار گرفته‌اند. روشن است که باید ایشان را شناخت و با سمومی که برای رسیدن به اهدافشان وارد شریان‌های جوامع گوناگون بشری کرده‌اند آشنا شد تا فکر پادزهر کرد.

مطالعات و تجربه‌های تحقیقی پژوهشگرانی از نقاط مختلف دنیا به‌طور متواتر نشان می‌دهد که هر کجا جمعی از یهودی‌های سلطه‌جوی فعال حضور داشته باشند وقوع پاره‌ای رخدادها را باید منتظر بود و نیز همان پاره‌ای از رخدادها هر کجا و هر زمان واقع شد باید، از حضور یهودیانی سلطه‌جو و فعال در آن مکان و زمان مطمئن بود! اینک به‌طور گذرا بعضی از این عرصه‌ها را مرور می‌کنیم:

بعضی عرصه‌های حضور یهودیان!

۱. زراندوزی و دنیادوستی

از مشهورترین خصیصه‌های یهودیان سلطه‌جو در میان اقوام و ملل گوناگون، تمایل شدید ایشان به مال‌اندوزی است.

در قران کریم (سوره بقره، آیه ۹۶) درباره حرص یهودیان به دنیا می‌خوانیم: *وَلْتَجِدْنَهُمْ أُخْرِصَ النَّاسَ عَلَىٰ حَيَاتِهِمْ وَأَشْرَكُوا يَوْمَئِذٍ أَخَذْتَهُمْ لَوْ يَعْمرُ أَلْفَ سَنَةٍ وَ مَا هُوَ بِمَرزُوقِهِ مِنَ الْعَذَابِ أَنْ يَعْمرَ وَاللَّهُ بصِيرٌ بِمَا يَعْملُونَ.* یعنی «او آنها را حریص‌ترین مردم - حتی حریص‌تر از مشرکان - بر زندگی (این دنیا، و اندوختن ثروت) خواهی یافت؛ (تا آنجا) که هر یک از آنها آرزو دارد هزار سال عمر به او داده شود! در حالی که این عمر طولانی، او را از کیفر (الهی) باز نخواهد داشت. و خداوند به اعمال آنها بیناست»^۱.

یهود در طول تاریخ، همواره دنیاپرست‌ترین اقوام بشری بوده‌اند و هستند آنها در دنیاپرستی و جمع‌آوری ثروت روی دست همه زده‌اند گویا که اصلاً به عالم آخرت اعتقادی ندارند.^۲

۱. ترجمه آیت‌الله العظمی ناصر مکارم شیرازی.

۲. تفسیر کوثر، جلد ۱؛ یعقوب جعفری؛ ناشر: انتشارات هجرت؛ قم: بهار ۱۳۷۶؛ ص ۲۹۴-۲۹۵.

در اشاره به همین خصیصه ایشان، امام خمینی علیه السلام می‌فرماید:

یهود هم که می‌بینید دو دستی چسبیده‌اند و دارند می‌خورند دنیا را و باز هم بسشان نیست، آمریکا هم آنها دارند می‌خورند، /.../ باز هم بسشان نیست، همه جا و همه را می‌خواهند.^۲

ثروت خاندان‌های یهودی بسیار چشم‌گیر و حیرت‌انگیز است. در بررسی آمار ثروت ثروتمندان جهان، یهودیان چه به‌طور مستقیم و چه به‌صورت غیرمستقیم، کلان‌ترین ثروت‌ها را در اختیار دارند.

بنابراین هرکجا ثروت انباشته‌ای خصوصاً در حدود میلیارد دلار دیدیم، باید دنبال حضور بی‌واسطه یا باواسطه یهودیان در آن موقعیت باشیم. رباخواری‌های هولناک یهودیان و ایجاد نظام‌های گوناگون فاسد اقتصادی - از جمله بانک‌های بین‌المللی - از مصداق‌های روشن زراندوزی‌های پایان‌ناپذیر و تباہ ایشان است.

۲. تحریف و نفاق‌ورزیدن

استاد شهید مرتضی مطهری پیشنازانه در روشنگری علیه شیوه‌های یهود می‌گوید:

قرآن کریم کلمه تحریف را مخصوصاً در مورد یهودی‌ها به کار برده و با ملاحظه تاریخ معلوم می‌شود که این‌ها قهرمان تحریف در طول تاریخ هستند. نمی‌دانم این چه نژادی است که تمایل عجیبی به قلب حقایق^۳ و تحریف دارد لهذا همیشه کارهایی را در اختیار می‌گیرند که در آن‌ها بشود حقایق را تحریف و قلب کرد. من شنیده‌ام بعضی از همین خبرگزاری‌های معروف دنیا که رادیوها و روزنامه‌ها همیشه از این‌ها نقل می‌کنند منحصرأ در دست یهودی‌هاست. چرا؟ برای این که بتوانند قضایا را در دنیا آن طور که دلشان می‌خواهد منعکس کنند و قرآن چه عجیب درباره این‌ها حرف می‌زند. این خصیصه یهودیان که تحریف است، در قرآن به صورت یک خصیصه نژادی شناخته شده است. در یکی از آیات قرآن در سوره بقره می‌فرماید: «أَفَتَطْمَعُونَ أَنْ يُؤْمِنُوا لَكُمْ» ای مسلمانان آیا شما طمع بستید که این‌ها به شما راست بگویند؟ این‌ها همان‌ها هستند که با موسی علیه السلام می‌رفتند و سخن خدا را می‌شنیدند اما وقتی که برمی‌گشتند تا در میان قومشان نقل کنند، آن را زیر و رو می‌کردند. «أَفَتَطْمَعُونَ أَنْ يُؤْمِنُوا لَكُمْ وَقَدْ كَانَ

۱. استفاده از این علامت نشانه‌گذاری به معنای حذف کلمه یا عبارتی است از متنی که به صورت «نقل قول مستقیم» به آوردن آن اقدام کرده‌ایم.

۲. تفسیر سوره حمد؛ امام خمینی (سلام الله علیه)؛ ناشر: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی علیه السلام؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ص ۲۵۵.

۳. «قلب حقایق» یعنی تقلب و دروغ‌گویی در بیان حقیقت و وقایع.

فَرِيقٌ مِّنْهُمْ يَسْمَعُونَ كَلَامَ اللَّهِ ثُمَّ يُحَرِّفُونَهُ مِن بَعْدِ مَا عَقَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ^۱ تحریف هم که می‌کردند نه از باب این که نمی‌فهمیدند و عوضی بازگو می‌کردند، نه، این‌ها مکت باهوشی هستند و خوب هم می‌فهمیدند. اما در عین این که خوب می‌فهمیدند معذک حرف‌ها را، سخنان را به گونه‌ای دیگر برای مردم بیان می‌کردند. تحریف همین است. یعنی پیچ‌دادن، کج کردن چیزی، از مسیر اصلی منحرف کردن. این‌ها در کتب الهی تحریف کردند.^۲

علامه طباطبایی رحمته الله علیه می‌نویسند:

یهود به طوری که قرآن کریم از این طایفه خبر داده، مردمی هستند اهل تحریف و دست‌اندازی در معارف و حقایق. نه خودشان و نه احدی از مردم نمی‌توانند در داستان‌های تاریخی به نقل یهود اعتماد کنند، چون هیچ پروایی از تحریف مطالب ندارند. و این رسم و عادت دیرینه یهود است که در معارف دینی در هر لحظه به سوی سخنی و عملی منحرف می‌شوند که با منافعشان سازگارتر باشد.^۳

استاد شهید مطهری رحمته الله علیه می‌گوید:

در موضوع وضع و جعل حدیث، ابتکار در دست یهودی‌ها بود. یهودی‌ها افکار و معتقدات خودشان را در میان مسلمانان به صورت حدیث درآوردند. این‌ها در نفاق هم عجیب بودند، به ظاهر مسلمانی می‌کردند و با مسلمانان رفت‌وآمد می‌کردند، ولی افکار خودشان را به صورت حدیث در میان مسلمین رایج می‌کردند و در این کار بسیار مهارت داشتند. البته مسیحی‌ها و مانوی‌ها هم این کار را کرده‌اند، ولی یهودی‌ها خیلی زیاد کرده‌اند چون این‌ها مهارتشان در تظاهر فوق‌العاده است که گاهی مسلمانان آن‌ها را از خودشان مسلمان‌تر می‌دانستند. شخصی نقل می‌کرد که سابقاً یهودی بوده است. او دختری داشت. جوانی که سابقاً یهودی بود و مسلمان شده بود از دختر این شخص خواستگاری کرد و او نمی‌داد. گفتند: «چرا نمی‌دهی؟» گفت: «من خودم که مسلمان شده بودم تا پانزده سال دروغ می‌گفتم، حالا باور نمی‌کنم که این جوان راست بگوید، برای این که هفت سال است که اسلام آورده است!»^۴

۱. آیا طمع می‌داید که به شما ایمان بیاورند، و حال آن‌که گروهی از ایشان کلام خدا را می‌شنیدند و با آن‌که حقیقت آن را می‌یافتند تحریفش می‌کردند و از کار خویش آگاه بودند؟ (بقره: ۷۵).

۲. حماسه حسینی، جلد اول؛ مرتضی مطهری؛ ناشر: انتشارات صدرا؛ تهران؛ تابستان ۱۳۶۸؛ ص ۱۳-۱۴.

۳. تفسیر المیزان، جلد ۱؛ سیدمحمدحسین طباطبایی؛ ترجمه سیدمحمدباقر موسوی همدانی؛ ناشر: دفتر انتشارات اسلامی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم؛ قم؛ ۱۳۷۴ هجری شمسی (چاپ پنجم)؛ ص ۳۵۳ [به نقل از لوح فشرده «جامع تفاسیر (نورالانوار ۳)» کاری از «مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی»].

در ادامه متن حاضر هر کجا «ترجمه تفسیر المیزان» به عنوان مأخذ ذکر شده است، مقصود همین چاپ اثر یادشده می‌باشد.

۴. اسلام و مقتضیات زمان، جلد ۱؛ مرتضی مطهری؛ ناشر: انتشارات صدرا؛ تهران؛ بهار ۱۳۶۸؛ ص ۱۳۱-۱۳۲.

در موضوع تحریف باید توجه داشت که تقریباً تمامی مذهب‌سازی‌ها و فلسفه‌بافی‌ها و تاریخ‌پردازی‌های دروغین و ترویج تحلیل‌های نادرست سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی و نیز اخبار کذب و انواع شایعات آن‌هم بسیار گسترده و در ابعاد باورنکردنی در راستای همین خصیصه تحریف‌گری یهود قابل بررسی است. بنابراین هرکجا امکانی برای سامان‌دادن تحریف‌های بسیار بزرگ وجود دارد، مثل مراکز بزرگ آموزشی، پژوهشی، انتشاراتی و تبلیغاتی، اینترنت، شبکه‌های نیرومند ماهواره‌ای، وسایل ارتباط جمعی (راديو، تلویزیون، مطبوعات و سینما) باید منتظر حضور یهودیان در آن نقاط بود.

۳. نژادپرستی

کتاب «خطر جهود برای جهان اسلام و ایران» به معرفی بخشی از دیدگاه‌های نژادپرستانه یهود پرداخته است که بخش‌هایی از آن به شرح زیر می‌باشد:

- یهودی‌ها کسان دیگر را غیر از خودشان کافر می‌دانند.
- فقط برای خاطر یهود است که سایر مردم یعنی آن‌هایی که یهودی نیستند به شکل انسان خلق می‌شوند.
- به عقیده یهود، آن‌هایی که یهود نیستند از نسل شیطان بوده و فقط برای خدمت یهود خلق شده‌اند و آن‌ها یعنی مردمان غیریهود نجس صرف می‌باشند و اگر در ظاهر به صورت انسان خلق شده‌اند، در باطن نجس‌العین می‌باشند.
- یکی از وظایف یهود این است که درباره اشخاصی که یهودی نیستند رفتار غیرانسانی به عمل آورند. ادب و تربیت یهود فقط درباره یهودی‌ها قابل اجراست و جایز نیست به خیال اجرای آن درباره اشخاص غیریهودی بيفتند. از این جهت است که دروغ‌گویی به غیریهودیان و فریب‌دادن ایشان، دزدیدن اموال و کشتن اشخاص غیریهود به طور ماهرانه برای یهود واجب است و خداوند این اعمال یهودی‌ها را به عنوان حسنات قبول می‌نماید.
- هرکس دست یک یهودی را فشار دهد مانند این است که دست خدا را فشار داده است.
- اگر یک نفر غیریهودی، یک یهودی را بزند جزای آن غیر از مرگ چیز دیگری نیست.
- اگر یهود نبود برکت از روی زمین برداشته می‌شد و آفتاب ظاهر نشده و باران نمی‌بارید.^۱

۱. خطر جهود برای جهان اسلام و ایران؛ ص ۱۰۵-۱۰۳ (با تلخیص و ویرایش).

هر عرصه‌ای که به انحای گوناگون، در آن‌جا امکان ترویج فرضیات نژادپرستانه یهود وجود داشته باشد و یهودیان بتوانند به شیوه‌ای پذیرفتنی به عنوان قوم برگزیده مطرح شوند، موقعیت حضور آشکار و پنهان یهودیان است.

البته باید توجه داشت که شمه‌ای از شیطنت‌های یهود در عالم بر دامن زدن احساسات نژادپرستانه در اقوام دیگر به شکلی است که آن‌ها در برابر هم قرار بگیرند و برای دوستی به‌ناچار، دست خود را به جانب یهود دراز کنند. مثلاً:

– ایران در دوران حکومت پهلوی با اندیشه ناسیونالیستی بر ضد اعراب و در دوستی با غرب و رژیم صهیونیستی؛

– ترک‌های امپراتوری تجزیه‌شده عثمانی علیه اعراب و در دوستی با اروپا، آمریکا و یهود؛

– «وهابیت و تکفیری‌ها» در نبرد مسلحانه با مسلمانان شیعه و سنی و در هم‌پیمانی مشهود با یهود و نظام سلطه جهانی؛

– کردها در تقابل با اعراب و ترک‌ها و به اصطلاح فارس‌ها؛ و البته در صلح و صفا با اروپا و آمریکا و رژیم صهیونیستی.

همین شرایط در اروپا بین ژرمن‌ها، فرانک‌ها و انگلوساکسون‌ها و در آفریقا، شرق آسیا و آمریکای لاتین هم به صورت دیگری معادلاتی را به نفع یهود می‌آفریند و حل مشکل و البته یافتن مجهولات و حل چنین معادلاتی هم به دست سیاست‌مداران، اقتصاددانان و فرماندهان برجسته نظامی موافق یهود است و بس!

۴. جاسوسی

یهودیان به دلیل بی‌وطنی، پراکندگی و تعصبات نژادی‌شان، همواره در مظان اتهام جاسوسی بوده‌اند. درباره این نکته اخیر، یعنی در مظان اتهام جاسوسی بودن یهودیان نژادپرست، تأملی لازم است.

ژان پیر آلَم در کتاب «جاسوسی و ضدجاسوسی»، وقتی از باستانی بودن فعالیت‌های جاسوسی سخن می‌گوید، مصداق آن را «بنی اسرائیل» معرفی می‌کند:

متون بسیاری، باستانی بودن فعالیت‌های جاسوسی را تأیید کرده‌اند. تورات داستان رؤسای قبایلی را که موسی برای شناسایی سرزمین کنعان فرستاده است برای ما حکایت می‌کند در لابه‌لای اوراق این کتاب مقدس از مأموران یوشع در شهر اریحا و بسیاری جاسوسان کمترشناخته‌شده دیگر نیز نام برده شده است.^۱

۱. جاسوسی و ضدجاسوسی؛ ژان پیر آلَم؛ ابوالحسن سروقد مقدم؛ ناشر: مؤسسه چاپ و انتشارات آستان قدس رضوی؛ مشهد: ۱۳۷۰؛ ص ۸.

به نظر ژان پیر آلَم:

ارتباط متقابل میان ظلم و جور و کشتش به سوی جاسوسی، در مورد یهودیان که به همراه ارمنی‌ها دو ملتی هستند که از دیر باز به شدت مورد آزار و تعقیب بوده‌اند، کاملاً به اثبات رسیده است. حفظ و بقا و دفاع از منافع خود، جامعه یهودیان را وادار کرده است امکانات جاسوسی را مورد توجه قرار دهند و در این راه دقت نظر و پراکندگی آنها یار و یاورشان بوده است. ترلو، رئیس خدمات محرمانه کرامول، شبکه‌ای از سوداگران یهودی را که در سرتاسر آمریکا پراکنده بودند، به خدمت گرفته بود و کارایی این شبکه پیروزی‌های درخشان دریاسالار بلیک^۱ را امکان‌پذیر کرد. انگلستان، به هنگام نبرد با ناپلئون، از خدمات اطلاعاتی ناتان روتچیلد^۲ بهره فراوان برد. در جنگ جهانی اول، روس‌ها از دو شبکه یهودیانی که در آلمان مستقر کرده بودند بهره‌برداری کردند؛ گرچه توفیق اندکی داشت. در جریان جنگ جهانی دوم نیز شمار مأموران یهودی بسیار بود.^۳

یهودیان نه تنها در گذشته، بلکه همین امروز و حتی در کشورهایی که مورد آزار و تعقیب نیستند نیز در مظان اتهام جاسوسی قرار دارند.

«ویکتور اُستروفسکی»^۴ عضو موساد که در جولای سال ۱۹۹۰ با همکاری یک نویسنده و روزنامه‌نگار کانادایی خاطرات خود را تحت عنوان «راه نیرنگ» منتشر کرد، این موضوع را به خوبی شرح داده است.

استروفسکی در کتاب خاطرات بسیار پرفروش خود (در چند روز اول انتشار کتاب، ۳۲۵ هزار نسخه از آن تنها در ایالات متحده به فروش رفت^۵)، آن گروهی از یهودیان غیراسرائیلی را که در کشورهای دیگر ساکن هستند و به صورت آگاهانه و داوطلبانه به مأموران اطلاعاتی موساد به طرق مختلف کمک می‌کنند، «حامیان داوطلب یهودی»^۶ نامیده است.

استروفسکی حامیان داوطلب یهودی را «بخش مهم و بی‌همتا از عملیات موساد» می‌خواند و تأکید می‌کند: «حامیان باید صددرصد یهودی باشند».^۷
او می‌نویسد:

1. Blake.

2. Nathan Rotschild.

۳. همان؛ ص ۲۵-۲۶.

4. Victor Ostrovsky.

۵. راه نیرنگ؛ ویکتور استروفسکی؛ محسن اشرفی؛ ناشر: انتشارات اطلاعات؛ تهران: ۱۳۷۳ (چاپ چهارم)؛ ص ۷ (یادداشت مترجم).

6. Sayanim.

۷. راه نیرنگ؛ ص ۱۲۸.

هزاران نفر از این نوع حامیان در سراسر جهان وجود دارند. به این ترتیب، هر مأمور اطلاعاتی سیستمی بدون خطر برای استفاده از افراد در اختیار دارد که میلیون‌ها نفر یهودی را برای حفظ مرزهای اسرائیل از خارج از مرزها در خدمت کشور قرار می‌دهد. عمل کردن با افرادی که در محل خدمت مأمور اطلاعاتی هستند، بسیار آسان‌تر است و لذا در تمام نقاط جهان، حامیان کمک عملی بسیار مهم و خدمتی باور نکردنی به موساد ارائه می‌کنند.^۱

خوب است به موارد زیر نیز توجه کنیم:

* مارکوس ولف (Markus Wolf) که مدّت ۳۴ سال ریاست سرویس اطلاعات خارجی را در وزارت امنیت ملی جمهوری دموکراتیک آلمان (آلمان شرقی) برعهده داشت، می‌نویسد: من یهودی هستم و البته این برای فردی که در سطح بالای ضداطلاعات بلوک شوروی قرار دارد امری غیرعادی است. یا دقیق‌تر بگوییم، من نیمه‌یهودی هستم؛ چون مادرم یهودی نبود. اما در هر صورت به قدر کافی خون یهودی در رگ‌هایم دارم /.../ من همواره به امور یهودیان علاقه‌مند بوده‌ام و سنت خانوادگی‌ام به گونه‌ای بود که خود را وارث - اگر نگویم ایمان یهودی - میراث یهودی می‌دانستم.^۲

استفاده از مسائل جنسی در کسب اطلاعات به شیوه‌ای خاص (استخدام جاسوسان مرد، موسوم به «رومئو»، برای ایجاد ارتباط جنسی با زنانی که به معلومات مورد نظر دسترسی داشتند) از جمله ترفندهای او بوده است. ولف در توضیحی خواندنی می‌نویسد:

ارتباط بین داستان‌های عاشقانه و جاسوسی اختراع من نیست. از عهد بسیار قدیم، سرویس‌های امنیتی از این بازی برای نزدیک شدن به شخصیت‌های مورد نظر استفاده کرده‌اند.

اگر نام من در تاریخ جاسوسی ثبت شود، ممکن است به خاطر این باشد که هنر استفاده از غرائز جنسی در کار جاسوسی را به مرحله تکامل رسانده‌ام. «رومئو»های جاسوس من به این دلیل در سراسر جهان مشهور شدند که برای دست‌یافتن به اسرار سیاسی و دولتی، قلب زنانی را به دست آوردند که به این اسرار دسترسی داشتند. در شروع کار اصلاً نمی‌دانستم که چه نتیجه‌ای برای ما در برخواهد داشت. تا جایی که به من مربوط می‌شد، این نیز یکی دیگر از ابزارهای بی‌شماری بود که در اختیار سرویس‌های اطلاعاتی بی‌تجربه و بی‌پول قرار داشت. با وجود این، سوابق تاریخی امیدوارکننده بود. در سفر چهارم از اسفار خمسۀ موسی توضیح داده شده که چگونه خداوند به موسی امر کرد مردانی را به سرزمین کنعان بفرستد و اطلاعاتی به دست آورد. دوازده تن - از هر طایفه یک نفر - انتخاب شدند و حتی برای یکی از آن‌ها اسم رمزی هم تعیین شد - «یوشع بن نون» را «یهوشوع» نامیدند - که تمام این اقدامات

۱. همان؛ ص ۱۲۹-۱۲۸.

۲. مرد بی‌چهره؛ مارکوس ولف؛ مهوش غلامی؛ ناشر: انتشارات اطلاعات؛ تهران؛ ۱۳۷۸؛ ص ۷ و ۳۹.

کاملاً مطابق با اصول سازمان‌های اطلاعاتی است. آن‌ها بعد از جمع‌آوری گزارش‌هایی در مورد اقوام زورمند کنعان و شیوه‌های کشاورزی در این سرزمین شیر و شهد، خوشه انگوری را بردند که به قدری سنگین بود که مجبور شدند آن را با چوب‌دستی که دو نفر دو طرف آن را گرفته بودند، حمل کنند. زمانی که بعد از وفات موسی، یوشع جانشین او شد، دو تن از مردان را برای جاسوسی به «اریحا» فرستاد و آن دو نفر شب را در منزل زن زانیه‌ای که «راحاب» نام داشت گذراندند. به این ترتیب دو گروه از قدیمی‌ترین گروه‌های جاسوسی برای نخستین بار با یکدیگر رودررو شدند. گروه ضداطلاعات شاه اریحا به او اطلاع دادند که این دو بیگانه شب را در خانه راحاب به صبح رسانده‌اند. وقتی راحاب متوجه شد مأموران به خانه او نزدیک می‌شوند آن دو جاسوس را در پشت‌بام پنهان کرد و به بازرس‌ها گفت که آن دو مرد تا صبح با او بوده‌اند، اما صبح از منزلش خارج شده‌اند. به خوبی می‌توانم تصور کنم که آن زن به این ترتیب جان آن دو جاسوس وحشت‌زده را نجات داده است.^۱

ولف در جایی دیگر چه بسا با رویکردی برخاسته از میراث یهودی‌اش می‌گوید:
فرهنگ روان‌شناختی سرویس‌های جاسوسی، به فرهنگ یک قوم یا قبیله شباهت دارد.^۲

* سیدنی رایلی برجسته‌ترین مأمور اطلاعاتی انگلیس در روسیه بلشویکی هم یهودی بود.^۳
* جایگاه یهودیان در تاریخ سرویس‌های اطلاعاتی بریتانیا چشمگیر و نقش یهودیان در تأمین غیررسمی هزینه فعالیت‌های ایتلیجنس سرویس نیز جالب توجه است.^۴

* «سرویس اطلاعاتی صهیونیست‌ها» همان‌قدر با مוסاد متفاوت است که صهیونیسم جهانی با دولت اسرائیل. در واقع باید «سرویس اطلاعاتی صهیونیست‌ها» را شبکه‌ای جهانی و نامرئی دانست که بر فراز و در قلب معظم‌ترین سرویس‌های جاسوسی غرب (به‌ویژه آمریکا، انگلیس، فرانسه و آلمان) شبکه‌های خود را تنیده و مستقل از این سرویس‌ها خط مشی صهیونیسم جهانی را دنبال می‌کند. فعالیت «سرویس اطلاعاتی صهیونیست‌ها» در سال‌های پس از جنگ دوم جهانی تا امروز با نام لرد ویکتور روچیلد در پیوند است؛ فردی که به درستی باید «پدر جاسوسی صهیونیسم» خوانده شود. ویکتور روچیلد (متولد ۱۹۱۰ م.) که از وی با عنوان لرد روچیلد سوّم یاد می‌شود کسی است که «عجیب‌ترین چهره خاندان روچیلد» لقب گرفته

۱. همان؛ ص ۲۱۷-۲۱۸.

۲. همان؛ ص ۳۰۴.

۳. ظهور و سقوط سلطنت پهلوی، جلد ۲؛ ناشر: مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی؛ تهران؛ پاییز ۱۳۷۰؛ ص ۱۲۰.

۴. همان.

است. او در تقویت موساد و تبدیل آن به یکی از مقتدرترین سرویس‌های جاسوسی غرب سهم اساسی داشته است. جالب است بدانیم که در سال ۱۳۶۹ ه. ش. یکی از اعضای دودمان روچیلد به نام سرتیپ دانی روچیلد در رأس موساد قرار داشته است.^۱

* در ماجرای مشهور «روزنبرگ‌ها» که موضوع آن سرقت اسناد اتمی آمریکایی‌ها و تحویل اسناد مذکور به روس‌ها در سالیان پس از جنگ جهانی دوم بود، هم متهمان یهودی بودند و هم قاضی پرونده «ایروینگ کوفمن»! «ژولیوس روزنبرگ» و همسرش «اتل» در ژوئن ۱۹۵۳ اعدام شدند. دربارهٔ محاکمهٔ این دو، حرف و نظر بسیار است؛ اما یکی از این اظهار نظرها - که جریان انجام محاکمه را گزارش می‌کند - کاملاً قابل تأمل است:

«اتل» و «ژولیوس» در آن واحد هم یهودی هستند و هم کمونیست و چنانچه قاضی «کوفمن» به لحاظ هم‌کیشی با آنها کمترین اغماض و گذشتی از خود نشان دهد، آیا/ موج عظیم و مبهم ضدکمونیستی که توسط «مک‌کارتی» جامعهٔ آمریکا را فرا گرفته یک‌باره به موج ضدیهود تبدیل نخواهد شد؟^۲

* «آلفرد دریفوس»، افسر ارتش فرانسه که به اتهام جاسوسی برای آلمان در سال ۱۸۹۴ م. دستگیر و محاکمه شد، یهودی بود. «ماجرای دریفوس» از مهم‌ترین رخداد‌های سیاسی، اجتماعی و فرهنگی پایان قرن نوزدهم و آغاز قرن بیستم است. تأثیرات عمیق این ماجرا همچنان برجاست.^۳

* ادوارد شرلی، یک یهودی عضو «سازمان جاسوسی سیا» و مسلط به زبان فارسی است. وی مدعی است در زمستان ۱۹۹۴ م. به طور قاچاق سفری به ایران داشته است. خاطرات سفر وی در سال ۱۳۸۰ ه. ش. با نام «دشمنت را بشناس» به فارسی منتشر شده است.^۴

* در مورد جاسوسی یهودیان، خبرهای متنوع و متعددی می‌توان فهرست کرد که گسترهٔ آن، ایران، لبنان، عراق، سوریه و دیگر کشورهای جهان را دربرمی‌گیرد، فقط کافی است کمی روزنامه‌ها را به دقت مرور کنیم.

۱. همان؛ ص ۱۱۹-۱۲۱ (با تلخیص).

۲. ماجراهای شگفت‌انگیز تاریخ؛ پیر بلمار و ژان فرانسوا نامیا؛ هوشنگ لاهوتی؛ ناشر: انتشارات مؤسسه اطلاعات؛ تهران؛ ۱۳۷۰؛ ص ۱۷۹.

۳. برای آشنایی جامع با این موضوع مراجعه کنید به:

پژوهه صهیونیت (مجموعه مقالات)؛ به کوشش محمد احمدی؛ ناشر: مؤسسه فرهنگی پژوهشی ضیاء اندیشه؛ تهران؛ دی ۱۳۷۶؛ ص ۲۶۷-۱۸۱ (مقاله «بازنگری ماجرای دریفوس»).

۴. دشمنت را بشناس (خاطرات جاسوس سیا در ایران)؛ ادوارد شرلی؛ مهدی جدی‌نیا و م. سرایدار نیکفر؛ ناشر: نشر آتیه؛ تهران؛ ۱۳۸۰؛ ۲۹۲ صفحهٔ رقی. / مستند و واقعی بودن این اثر، برای نگارندهٔ این سطرها محل تأمل

است. /

۵. اعمال خشنونت و سفاکی‌های تکان دهنده

تاریخ یهود، هر آن‌گاه که در موضع اعمال قدرت بوده‌اند، از ظلم‌های مهیب آکنده است؛ برای نمونه، سه مورد را - یکی از تاریخ کهن و دو نمونه از تاریخ معاصر - با هم مرور می‌کنیم:

۱-۵. عید پوریم!

عید پوریم، که تا به امروز نیز توسط یهودیان جشن گرفته می‌شود از مهم‌ترین مناسبت‌های جشن و سرور و سرمستی آن‌هاست که به یادبود و در سالروز یکی از بزرگ‌ترین قتل‌عام‌های تاریخ جهان برگزار می‌شود.^۱

از پوریم اولیه شاید حدود دو هزار و پانصد سال گذشته است. در آن زمان یهودیان موفّق شدند از طریق ملکه استّر از پادشاه ایران حکم نابودی تمامی دشمنان‌شان را بگیرند و آن‌گونه که در تورات آمده است، هفتاد و هفت هزار نفر از دشمنان خود را از پای درآوردند.^۲ برای این‌که وسعت این جنایات را درست درک کنیم، نباید ارقام کشته‌شدگان را در مقیاس جمعیت امروز جهان در نظر آوریم. لشکریان اسکندر کبیر که سرتاسر هند را به تصرف درآوردند، فقط هفت هزار نفر بودند. کلّ نیروی لشکریان پارس در «ماراتون» پنج هزار نفر بود. هانیبال نیز جنگ «کان» را با یک نیروی بیست هزار نفری جنگید. از این رو وقتی یهودیان در کتاب مقدّس خویش می‌گویند که هفتاد و هفت هزار نفر از دشمنان پارس (ایرانی) خویش را قتل‌عام کرده‌اند، این رقم، برای آن عصر، رقم بسیار بسیار بالایی بوده است.^۳

۲-۵. انفجار بمب اتمی

در ششم اوت ۱۹۴۵،^۴ آمریکا نخستین بمب اتم را بر روی شهر «هیروشیما» فرو انداخت و

۱. فاتحین جهانی (جنایتکاران حقیقی جنگ)؛ لوئیس مارشالکو؛ عبدالرحیم گواهی، ناشر: مؤسسه فرهنگی انتشاراتی تبیان؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ص ۱۵۱.

۲. کتاب مقدّس (عهد عتیق و عهد جدید)؛ ترجمه انجمن کتاب مقدّس؛ ناشر: انجمن کتاب مقدّس ایران؛ بی‌جا: ۱۹۸۷ میلادی (چاپ دوم در ایران)؛ ص ۷۸۲ (عهد عتیق، کتاب استّر، باب نهم، آیه ۱۷).

۳. فاتحین جهانی؛ ص ۱۵۲ (با تصحیح).

۴. توجه به تاریخ بمباران اتمی، از این جهت مهم است که بظلال مجموعه‌ای از توجیحات بی‌پایه در مورد ضرورت این اقدام وحشیانه را به‌طور آشکار به نمایش می‌گذارد. در رسانه‌های جمعی به‌ندرت اعلام می‌شود که آلمان در تاریخ هشتم ماه می - یعنی سه ماه قبل تر - تسلیم شده بود. دولت آمریکا از یک کمیته ویژه درخواست نموده بود که میان استفاده از بمب اتم یا تهاجم سراسری به ژاپن یکی را برگزینند. دو راه حلّ دیگر که عبارت بودند از محاصره دریایی ژاپن و نیز نشان‌دادن اثرات ویران‌کننده این بمب در یک منطقه غیرمسکونی به مقام‌های ژاپنی هرگز مورد بررسی قرار نگرفتند [تاریخ نیمه نخست قرن بیستم؛ سی. آ. لیدز؛ همایون حنیفه‌وند مقدم؛ ناشر: نشر سرنا؛ تهران: تابستان ۱۳۶۳؛ ص ۳۴۵-۳۵۰].

موجب مرگ ۱۳۵۰۰۰ غیرنظامی شد. در نهم اوت، آمریکا دومین بمب اتم خود را بر روی شهر «ناگاساکی» انداخت و ۷۵۰۰۰ نفر را کشت و مجروح کرد.^۱

«این باور ژاپنی‌ها، که متفقین هرگز بمب اتم را بر روی یک کشور سفیدپوست مانند آلمان فرو نمی‌انداختند و دلیل استفاده آن بر علیه ژاپن، زردپوست بودن آن‌ها به شمار می‌رفته»^۲ اگر در کنار دیدگاه‌های نژادپرستانه یهود قرار گیرد، معنای عمیق‌تری هم پیدا می‌کند.

بمب اتمی، با قدرت فراوانش در کشتار جمعی، توسط یهودیان طراحی و ساخته شد و هم‌اینک نیز در اختیار ایشان است.

کشف رادیوم در دسامبر ۱۸۹۸ رسماً توسط ماری کوری و همسرش اعلام شد. مطالعه رادیوم باعث تغییرات بنیادی در دانش بشر نسبت به خواص و ساختمان ماده شد و مفهوم انرژی اتمی را مطرح ساخت.^۳

درباره ریشه یهودی ماری کوری چه در فرانسه، و چه در آمریکا سخنانی مطرح بوده است.^۴ عبدالله امین‌زاده ناسی، نویسنده یهودی ایرانی، نیز مادام کوری را یهودی می‌داند.^۵

ژاک لانزمن (Lanzmann) نویسنده صهیونیست فرانسوی با صراحت اعلام می‌کند: «دانشمندان یهودی بودند که بمب اتمی را اختراع کرده‌اند».^۶

آری! این دانشمندان یهودی دست‌اندرکار تولید بمب اتمی بوده‌اند:

– آلبرت اینشتین،

– کلاوس فوخر (Klaus Fuchs) از دوستان نزدیک آلبرت اینشتین،

– لیز ماینر (Lise Meitner)،

– لئو زیلارد (Leo Szilárd) از یهودیان بوداپست،

– رابرت اُپنهایمر (Robert Oppenheimer) یک یهودی آلمانی که یکی از شاخص‌ترین و

۱. با استفاده از دایرةالمعارف فارسی، جلد دوم، بخش دوم؛ به سرپرستی غلامحسین مصاحب؛ ناشر: شرکت

سهامی کتابهای جیبی (وابسته به مؤسسه انتشارات امیرکبیر)؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ص ۲۹۹۶ و ۳۳۳۴.

۲. تاریخ نیمه نخست قرن بیستم؛ ص ۳۵۰.

۳. تاریخچه کشف عناصر شیمیایی؛ «د. ن. تریفونوف» و «و. ن. تریفونوف»؛ عبدالله زرافشان؛ ناشر: انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۱؛ ص ۲۱۲.

۴. داستان زندگی ماری کوری؛ رابرت ریید؛ مسعود برزین؛ ناشر: انتشارات بهجت؛ تهران: بهار ۱۳۶۴؛ ص ۲۸۴ و ۳۹۵.

۵. صبح امید (شامل شرحی مبنی بر عوالم اسلام و یهود)؛ عبدالله امین‌زاده ناسی؛ بی‌نا؛ بی‌جا؛ ص ۶۰.

۶. آن‌که به خدا ایمان داشت و آن‌که به خدا ایمان نداشت؛ ژان گیتون و ژاک لانزمن؛ عباس آگاهی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۴؛ ص ۲۱۲.

معززترین نمایندگان شووینیسیم (میهن پرستی افراطی) جهان مدارانه یهودی است،

– اوتو هان (Otto Hahn)،

– پونتکوروو (Pontecrovo) پروفیسور ایتالیایی،

– جانوسی (Jánosi) پروفیسور مجاری،

– ادوارد تیلر (Teller).^۱

همواره ریاضی دان‌های توانایی در بین یهودیان وجود داشته‌اند. علاوه بر این، اساساً به نظر می‌رسد تحقیقات اتمی با روحیه و ذهنیات یهودیان بسیار سازگار است. انفجار اتمی یک دانش نوعاً یهودی است.^۲

۳-۵. رژیم جعلی و صهیونیستی اسرائیل

کثرت جنایت‌های سازماندهی شده رژیم صهیونیستی اسرائیل علیه فلسطینیان، در طول سده گذشته از شرح و بیان بی‌نیاز است. شقاوت آمیز بودن اقدامات اسرائیل علیه فلسطینیان بی‌پناه کمترین تردیدی باقی نمی‌گذارد که ماهیت یهودیان صهیونیسم با اِعمال خشونت‌های مخوف و بی‌پایان علیه اقوام دیگر همراه است.

۶. روشنفکری!

جلال آل‌احمد در سفرنامه‌اش به هاروارد جمله‌ای را از «فورد مدکس فورد»^۳ نقل می‌کند که بسیار قابل تأمل است: «روشنفکر همیشه نوعی جهود است».^۴

به نظر نگارنده این سطرها در سراسر جهان، هر کجا حرکت‌های به اصطلاح روشنفکری، ضد انقلاب‌های اصیل مردمی عمل می‌کند، ضد احساسات و عواطف بشری و در مسیر نابودی کانون‌های خانوادگی حرکت می‌کند، علیه آرمان‌های قوام‌بخش ملت‌ها برمی‌خیزد، اصول مسلم و متین اخلاقی را زیر سؤال می‌برد و خصوصاً به استهزای دین و انبیا و اولیای الهی^۵ می‌پردازد، چه بسا که با یک حرکت جهودی روبه‌رو باشیم.

نوعاً آنان که در عرف رسانه‌های مشهور دنیا لقب زیبا ولی در واقع پوچ و دروغین

۱. فاتحین جهانی؛ ص ۲۲۸-۲۲۶.

۲. همان؛ ص ۲۲۷.

۳. فورد مدکس فورد (Ford Maddox Ford) نویسنده انگلیسی آلمانی‌الاصول (۱۸۷۳-۱۹۳۹ م.). نام اصلی او فورد مدکس هیوفر (Hueffer) بود. آثار فورد متنوع است؛ از جمله چهار رمان درباره جنگ جهانی اول (که در سال ۱۹۵۰ انتشار یافت) و خاطرات و آثار انتقادی [دایرةالمعارف فارسی، جلد دوم، بخش اول؛ ص ۱۹۴۴].

۴. سفر آمریکا؛ ص ۸۹.

«روشنفکر» را یدک می‌کشند، پیام‌آوران بی‌عبودیت و بی‌ولی دوران معاصرند که خروجی عملکردشان همیشه به نفع نظام سلطه جهانی بوده است. نظام جهانی مورد نظر یهودیان سلطه‌جو، هرکجا که گروه منسجمی تحت تأثیر دین و اخلاق و فطرت و سنت‌های ستوده خویش عمل کنند، درهم می‌شکند و نمی‌تواند منویات خویش را عملی سازد. به‌همین دلیل روشنفکر در عمل چه آشکار و چه پنهان، دیر یا زود، دشمن قسم‌خورده هر چیزی است که آدمی را به آسمان متصل می‌کند و از حیطة تأثیر و تربیت کانون‌های پرتزویر رسانه‌ای یهود دور نگاه می‌دارد.

۷. بین‌الملل

هرکجا که سخن از ارتباطات بین‌المللی (با تکیه بسیار بر اینترنت و ماهواره)، تجارت بین‌المللی، وفاق و تعامل‌های بین‌المللی، صلح بین‌الملل، فرهنگ بین‌المللی، زبان واحد بین‌الملل، اخلاق و تربیت و آداب معاشرت مشترک بین‌المللی، روابط دیپلماتیک بین‌المللی، حقوق بین‌الملل و موضوع مهم جهانی شدن هست، یهود هم همان جاها حضور دارد و به انتظار جمع‌آوری منافع خود، نشسته است.

بی‌تردید تا پیش از پیروزی انقلاب اسلامی، می‌شد در یک کلمه گفت بین‌الملل یعنی یهود؛ البته امروز شمه‌ای از شرایط گذشته تغییر کرده است و امیدواریم با حضور واقعی ملت‌ها در پهنه روابط با یکدیگر - بی‌ترجمان یهود - روابط متفاوتی در عرصه بین‌المللی شکل گیرد.

«یهودی» دقیقاً یعنی چه؟

یکی از نخستین کلماتی که در رویارویی صهیونیسم با انقلاب جهانی اسلام باید به طور دقیق تعریف شود، واژه «یهودی» است.

تعریف فرهنگ فارسی

فرهنگ فارسی، «یهودی» را چنین معنا می‌کند:
متدین به دین یهود /.../ گاهی به آدم جبان و ترسو و مردنی و کم‌دل و جرأت‌گفته می‌شود.^۱

در این تعریف، واژه یهودی با دو موضوع پیوند خورده است:

۱. فرهنگ فارسی، جلد ۴؛ محمد معین؛ ناشر: مؤسسه انتشارات امیرکبیر؛ تهران؛ ۱۳۶۴؛ ص ۵۲۷۶-۵۲۷۷.

اول) دین یهود؛

دوم) ترس و بی‌شهامتی، آن‌هم به گونه‌ای که یهودیان ضرب‌المثل کم‌دلی شده‌اند.

تعریف اروپاییان از یهودی

نخست، سزاوار است به آرای یکی از برجسته‌ترین جامعه‌شناسان اروپا بپردازیم که به شکل اعجاب‌برانگیزی خود و آثارش به دست فراموشی سپرده شده‌اند؛ یعنی «ورنر سومبارت».^۱

سومبارت می‌نویسد:

منظورم از یهودی، مردمی هستند که به دین یهود اعتقاد دارند. نیازی به توضیح نیست که گرچه در این تعریف، به‌عمد به ویژگی‌های نژادی کار ندارم اما با این‌همه آن دسته از یهودیانی را که جامعه دینی خود را ترک گفته‌اند و حتی فرزندان و اعقاب این افراد را هم، به لحاظ تاریخی، یهودی به حساب می‌آورم. من حتی به زنان یهودی که با مردان مسیحی ازدواج کردند و دست‌کم از نظر نام خانوادگی دیگر یهودی نبودند، اما با این‌همه، ویژگی‌های یهودی‌بودن خود را از دست ندادند، کار ندارم. آدم‌هایی که مدتی نظر من هستند، یهودیانی‌اند که علی‌رغم ترک ظاهری دین، در خفا یهودی مانده بودند؛ این عده‌اند که نقش مهمی در تاریخ بازی کردند و در سده‌های مختلف به آن‌ها برمی‌خوریم. آن‌ها در برخی ادوار تاریخی، بخش عمده‌ای از یهودیان را تشکیل می‌دادند، اما چنان ژست و اداهای غیریهودی گرفته بودند و این نقش را با چنان مهارتی بازی می‌کردند که حتی در میان معاصران خود به عنوان مسیحی یا مسلمان شناخته می‌شدند. این عده چنان ماهرانه اصل و منشأ نژادی خود را مخفی کردند که حتی متخصصان عرصه تاریخ یهود هم هنوز که هنوز است، در تردیدند که خانواده مشخصی بالأخره یهودی بودند یا نبودند. در مواردی که این افراد اسامی مسیحی هم بر خود نهادند، کار پیچیده‌تر می‌شود. مقامات قابل اطمینانی بر این باورند که تعداد یهودیانی که به این ترتیب، در بسیاری از شهرها زندگی مخفی داشتند، قاعدتاً باید خیلی زیاد بوده باشد. برای مثال، گفته می‌شود که در دهه ۱۸۴۵ با یک تخمین معقول می‌توان ادعا کرد که دست‌کم دوازده هزار یهودی در وین زندگی می‌کردند. در آن ایام، تجارت کلی‌فروشی پارچه در دست آن‌ها قرار داشت و در کل مناطق مرکز شهر، اغلب مغازه‌ها مال یهودیان بود، اما در فهرست رسمی تاجران در سال ۱۸۴۵ فقط نام شصت‌وسه یهودی ذکر شده که از آن‌ها به عنوان تاجران یهودی قابل تحمّل، یاد

۱. اگر بنیان جامعه‌شناسی مدرن را دو نفر نهاده باشند، در ایران تنها یکی از این دو تن را می‌شناسند: ماکس وبر؛ اما کسی حتی نامی از دوست، همکار، و هم‌پژوه او ورنر سومبارت (Werner Sombart) نشنیده است. سومبارت، جامعه‌شناس و اقتصاددان آلمانی، متولد ۱۸۶۳ است [ر.ک. به: یهودیان و حیات اقتصادی مدرن؛ ورنر سومبارت؛ رحیم قاسمیان؛ ناشر: نشر ساقی؛ تهران: ۱۳۸۴؛ بخشی از مقدمه ناشر].

می‌شود که اجازه داشتند فقط تعداد محدودی کالا را معامله کنند.^۱ اقدامات مخرب یهود در اروپا خود می‌تواند عناوین کتب متعددی را تشکیل دهد که اینجا مجال پرداختن به آن نیست. به‌هرروی برای مقابله با یهود، نخست باید «یهودی‌بودن» به‌درستی تعریف می‌شد.

به دنبال شکست فرانسه در جنگ جهانی دوم، مارشال پتن قهرمان ملی و محبوب فرانسویان با رعایت کامل موازین قانونی به ریاست حکومت وقت فرانسه برگزیده شد و قدرت را در دست گرفت.

حال زمان آن رسیده بود که از واژه یهودی تعریفی در کشور فرانسه ارائه شود. مطابق قانونی که در سوّم اکتبر ۱۹۴۰ امضاء شد:

یهودی کسی است که سه نسل پدری یا مادری وی یهودی باشند، یا دو نسل پدری یا مادری و همسر یهودی داشته باشد.^۲

یهودیان در فرانسه پیش از پتن، قدرت فراوانی را با تضعیف توانایی‌های عمومی کشور و با سوءاستفاده‌های بسیار اقتصادی، سیاسی و فرهنگی از منابع ملی فرانسویان به دست آورده بودند. یکی از نخستین اقدام‌های پتن، کوتاه‌کردن دست یهودیان و فراماسون‌ها از قدرت بود. به این منظور به‌خصوص لازم بود تعریف دقیقی از واژه «یهودی» ارائه شود؛ چرا که به موجب قانون یادشده:

یهودیان از پرداختن به مشاغل دولتی، آموزشی و فرماندهی نظامی ممنوع بودند. یهودیان نمی‌توانستند عضو شرکتی باشند که از درآمد عمومی کشور استفاده می‌کند. /.../ در هیچ حالتی یهودیان نمی‌توانستند اداره مجله‌ای را برعهده داشته باشند یا برای مطبوعات مطلب بنویسند، مگر موضوعات به طور مطلق علمی.^۳

البته باید توجه داشت که با پیروزی متفقین، تمام اقدامات پتن و دستدارانش در محدود ساختن سوءاستفاده‌های یهودیان ختشی شد و یهود به‌طور قاطع، قدرت را در فرانسه قبضه کرد. قانونی که در ۲۷ سپتامبر ۱۹۴۰ در آلمان وضع شد، یهودی‌بودن را بر پایه «دین» تعریف می‌کرد. در این مقررات برای یهودی‌بودن لازم بود که سه نسل پیش یهودی باشند.^۴ به نظر بعضی، این قانون از قانون مشابهش در فرانسه نسبت به یهودیان با تساهل بیشتری

۱. یهودیان و حیات اقتصادی مدرن؛ ص ۹-۱۲ (با تلخیص).

۲. پتن خدمتگزار یا خیانتکار؛ هربرت آر. لاتمن؛ محمدعلی طوسی؛ ناشر: انتشارات شب‌اویر؛ تهران؛ ۱۳۶۶؛ ص ۲۹۵.

۳. همان؛ ص ۲۹۵-۲۹۶.

۴. همان؛ ص ۲۹۶.

رفتار نموده است؛ چون آلمانی‌ها یهودی‌بودن را بر پایهٔ دین تعریف کرده بودند، حال آنکه در قانون فرانسه سخن از نژاد یهود بود. دیگر اینکه در مقررات آلمان برای یهودی‌بودن لازم بود که سه نسل پیش یهودی باشند، ولی در فرانسه این ضابطه ملاک را به یهودی‌بودن دو نسل قبل کاهش داده بود.^۱

البته گفت‌وگو در این که یهودیت «دین» است یا از واژه و عبارت دیگری برای شناساندن دقیق‌تر آن باید استفاده کرد، در اروپا تازگی نداشت.

میان رهبران انقلاب فرانسه نیز دو گونه نگرش به الیگارشی یهودی وجود داشت. گروهی از آنان میان یهودیت به مثابه دین و یهودیت به مثابه ساختار شبه‌دولتی تمایز قایل بودند؛ با اولی مخالفتی نداشتند، ولی تداوم دومی را مغایر با حقوق ملی می‌انگاشتند. در دسامبر ۱۷۸۹ بحث یهودیان در مجلس ملی فرانسه مطرح شد.

مورخین دانشگاه عبری اورشلیم، نظر این گروه را چنین بیان داشته‌اند: «واژه یهودی^۲ نام یک آئین مذهبی نیست، نام ملّتی است که دارای قوانین خاص خود است؛ همواره طبق این قوانین عمل کرده و می‌خواهد از این پس نیز چنین کند. اگر شما یهودیان را شهروند [دولت فرانسه] عنوان کنید مانند این است که انگلیسی‌ها و دانمارکی‌ها را شهروند فرانسه بخوانید درحالی‌که هنوز شهروند دولت‌های خود باشند.»^۳

معنای «یهودی» در آمریکا

دربارهٔ اینکه چه کسی را می‌توان یهودی دانست و چه کسی را نه، وضعیت در آمریکا به گونه‌ای دیگر است.

شماری از خاخام‌های اصلاح‌طلب ایالات متحدهٔ آمریکا، مقولهٔ جدید نَسَبِ پدری را مطرح ساختند. آنان بر این امر حکم دادند که اگر یکی از والدین بیچه - پدر یا مادر - یهودی باشد، فرزند، یهودی است.^۴

دکتر موریس ان. کرتزِر خاخام آمریکایی و از مدیران «کمیته یهودی آمریکا» در پاسخ به پرسش «لئو روستن» که «به چه کسی یهودی می‌گویند؟» می‌نویسد:

پاسخ به این سؤال در قالب تعریفی کلی دشوار است. همان طور که یکی از عالمان برجسته اظهار داشته، پیچیده‌ترین جنبهٔ هویت یهودی آن است که مطمئن نیستیم آیا

۱. همان.

2. Juif.

۳. زرسالاران یهودی و پارسی، استعمار بریتانیا و ایران، جلد دوم؛ عبدالله شهبازی؛ ناشر: مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ص ۲۱۹.

۴. هفت آسمان (فصلنامه تخصصی ادیان و مذاهب)؛ سال دوم، شماره هشتم؛ زمستان ۱۳۷۹؛ ص ۳۰۴.

یهودی‌بودنش سر در شرایط محیطی داشته یا ریشه در اعتقادی راسخ. یهودی به کسی می‌گویند که یهودیت را می‌پذیرد. این تعریفی مذهبی است؛ و نیز یهودی کسی است که جدا از پیوستگی ظاهری دینی، تعلیمات آئین یهود یعنی اخلاقیات، شیوه‌های تفکر و ادبیات آن را متعلق به خود می‌داند. این تعریفی فرهنگی است که می‌توان دربارهٔ یک یهودی گفت؛ و باز یهودی به کسی می‌تواند اطلاق شود که هم او خود را یهودی بشمارد و هم جامعهٔ وی. این تعریفی عملی و واقعی از یک یهودی است. به عبارت دیگر، یهودی‌بودن می‌تواند سر در شرایط محیطی، اعتقاد و شیوهٔ رفتار داشته باشد.^۱

او در پاسخ به این پرسش که: «آیا یهودیان معتقدند که یهودیت تنها دین واقعی است؟» می‌نویسد:

یهودیان اجازه چنین فضاوتی را در مورد پیروان هیچ دینی به خود نمی‌دهند. کتاب دعایمان می‌گوید: «پرهیزکاری تمامی امت‌ها ارزشی جاودانه دارد.» ما یهودیان می‌دانیم که سلسله جبال ایمان قلّه‌های فراوان دارد که همه می‌خواهند سر به ثریا بسایند.^۲ کرترز همچنین در پاسخ به این سؤال که: «آیا یهودیان سعی می‌کنند افراد غیریهودی را به آئین خود درآورند؟» می‌گوید:

خیر. یهودیت جدید توجهی به تبلیغات دینی نشان نمی‌دهد. قرن‌هاست که یهودیان هیچ فعالیت تبلیغی جدی صورت نمی‌دهند. یهودیان از همهٔ کسانی که با ایمانی استوار یهودیت را می‌پذیرند، پیوسته به گرمی استقبال می‌کنند. آئین ما هیچ تمایزی بین یهودی‌زاده و آن که در اصل یهودی نبوده نمی‌گذارد.

امروزه بسیار کسان به دین یهودی درمی‌آیند و این امری نامتعارف نیست. من خود در یهودی‌شدن تعدادی از پروتستان‌ها و کاتولیک‌ها شرکت داشته‌ام. در سال‌های اخیر رشد قابل ملاحظه‌ای در روی آوردن به یهودیت وجود داشته است. ناگفته نماند که برخی از شاخام‌ها سعی می‌کنند تا اقدامات تبلیغی کهن را به صورتی تازه برای جذب غیریهودیان از سر گیرند.^۳

وی در جای دیگر می‌افزاید:

از آن‌جا که هویت یهودی به ایمانش است نه در رنگ پوست، قرن‌های متمادی است که یهودیان سیاه‌پوست وجود دارند. قبیله فالاشاز (Falashas) در حبشه، یهودیانی هستند که اصل و نسبشان را به سلیمان نبی، پادشاه یهود، می‌رسانند. اینان همچنین

۱. فرهنگ تحلیلی مذاهب آمریکائی؛ لئو روسین؛ محمد بقائی (ماکان)؛ ناشر: انتشارات حکمت؛ تهران: بهار

۱۳۷۶؛ ص ۴۳۷.

۲. همان؛ ص ۴۳۹.

۳. همان؛ ص ۴۴۱.

تمامی اصول دین یهودی را مراعات می‌کنند.

در ایالات متحده هزاران یهودی سیاه‌پوست و بیش از ده کنیسه وجود دارد که خاخام‌هایشان سیاه‌پوستند.^۱

اگرچه بعضی معلوماتی که کرتزر می‌دهد - مثلاً در مورد وجود یهودیان سیاه‌پوست - قابل بحث است، اما یافته‌های دیگر تحقیق حاضر، ابداً آنچه را خاخام کرتزر و لئو روستن نسبت به نژادی نبودن یهودیت و همچنین احترام یهودیت نسبت به ادیان دیگر و پیروان‌شان در پی القای آن هستند تأیید نمی‌کند.

ضمناً از یک نکته بسیار مهم در نقد پرسش‌ها و پاسخ‌های ردوبدل‌شده بین «لئو روستن» و «خاخام کرتزر» نباید غفلت کرد: لئو روستن هم یهودی است!^۲ به دیگر معنا در کتاب «فرهنگ تحلیلی مذاهب آمریکایی» این یهود است که هم خویش را معرفی می‌کند و هم به تحلیل مذاهب دیگر می‌پردازد!^۳

اصولاً در نگاهی عمیق‌تر سخن از این است که آیا مرام یهودیان را می‌توان به معنای دقیق کلمه «دین» نامید؟ اگرچه در حقوق اسلامی با یهودیان و مسیحیان یکسان رفتار می‌شود و هر دو گروه از اقلیت‌های دینی محترم شمرده می‌شوند،^۴ اما تفاوت مهمی نیز میان این دو وجود دارد: برخلاف روش مسیحیت - و نیز دین مبین اسلام - یهودیان نمی‌توانند کسی را که با ایشان پیوند خونی ندارد به دین خود در بیاورند. از خصوصیات مهم هر دین، «جنبه ترویجی» آن است و اینکه هرکس که بخواهد بتواند به آن دین درآید، ولی در مورد یهودیت چنین نیست! به معنای دیگر، مطابق تعالیم دینی یهود، غیریهودی را هرگز نمی‌توان یهودی ساخت.

۱. همان؛ ص ۴۵۰-۴۵۱.

۲. به دو منبع زیر مراجعه شود:

-Who's Who in World Jewry (A Biographical Dictionary of Outstanding Jews); Chief Editor: I. J. Carmin Karpman; Pitman Publishing Corporation; New York: 1972; vol.3, p.749.

-Encyclopaedia Judaica; Keter Publishing House Jerusalem; Jerusalem: 1996; vol.14, p.321.

۳. برای نگارنده این سطرها بسیار محلّ تعجب شد که چرا نه ناشر کتاب و نه مترجم آن، هیچ‌یک به یهودی بودن «روستن» نپرداخته‌اند؟! آیا نباید به یهودی بودن نویسنده در چنین متنی که موضوع آن دین یهود نیز هست، توجه خوانندگان را جلب می‌کردند؟

۴. برای نمونه، در اصل سیزدهم قانون اساسی می‌خوانیم: «ایرانیان زرتشتی، کلیمی و مسیحی تنها اقلیت‌های دینی شناخته می‌شوند که در حدود قانون در انجام مراسم دینی خود آزادند و در احوال شخصیه و تعلیمات دینی بر طبق آیین خود عمل می‌کنند». البته به ظرافتی که در استفاده از واژه «کلیمی» - و نه «یهودی» - به کار رفته است نیز باید توجه داشت.

دین یهود دین تبلیغی نیست بلکه دینی است بسته و غیرتبلیغی. زیرا یهودیان خود را برترین ملت‌ها و نژاد عبری را بهترین نژادها می‌شمارند. از این رو معتقدند که فقط نژاد یهود باید پیرو دین یهود باشد. بنابراین تعداد یهودیان همیشه منحصر به قوم یهود و از این جهت کم بوده است.^۱ و^۲

تحسین حلبی نویسنده و پژوهشگر فلسطینی در شرح این موضوع می‌نویسد:

هزاران سال است که تورات و تلمود مبانی فکری دین یهود را تشکیل می‌دهند. دینی که با ویژگی قبیله‌ای و عشیره‌ای محدود خود متمایز است و برخلاف مسیحیت و اسلام اعتقادی به فراگیربودن دین ندارد و اساساً به آن فرانمی‌خواند.

دین یهود، دین کسی است که از مادری یهودی، زاده شده باشد. این امر دین یهود را در یک گروه نَسَبی که اساس و مبنای آن مادر یا مادربزرگ است محصور می‌کند. بر این اساس، کسی که حامل این خون مادری نباشد نمی‌تواند یک یهودی باشد.

برخلاف دین‌های مسیحیت و اسلام که بدون در نظر گرفتن هیچ تبعیضی، دارای اندیشه دعوت عمومی برای همه هستند، دین یهود چنین دعوتی را نمی‌پذیرد و اساس و مبنای اندیشه‌هایش نمی‌تواند اندیشه‌ای برای دعوت کل بشریت باشد.

در واقع اصولاً دین یهود بر این باور است که در جهان فقط دو نوع بشر وجود دارد: یکی یهود یا فرزندان اسرائیل و دیگری غوییم / «گوییم»/ یا ملت‌های غیریهودی (ملت‌هایی که به نسل اسرائیل مرتبط نیستند)، یعنی تمام کسانی که یهودی نیستند.

این تقسیم هنوز هم در شریعت یهودی برگرفته از تورات و تلمود وجود دارد و به‌طور کلی آرا و افکار یهودیان در حال حاضر و آینده بر اساس آن استوار خواهد بود.

بنابراین یهودیت به عنوان یک دین، شریعت و اعتقاد چیزی نیست که انسان آن را کسب کند و یهودی شود، بلکه یک انسان زمانی یهودی قلمداد می‌شود که مشخصاً از مادری یهودی (بدون در نظر گرفتن پدر) زاده شده باشد. این چیزی است که شریعت یهود از هزاران سال پیش تاکنون آن را اعمال می‌کند و با آن همزیستی دارد.

اگر در اصطلاحات و تعابیر عبرانی کلماتی مثل «هامارا» یا «هاگیور» (یهودی‌سازی) دیده می‌شود به معنی یهودی‌ساختن دیگر انسان‌ها نیست؛ بلکه به معنی یهودی کردن فرزندی است که از مادری یهودی متولد شده، ولی با تربیت دینی یهود پرورش نیافته است یا به معنی یهودی کردن فرزند پدری یهودی است که از مادری غیریهودی زاده شده و مقرر گشته است که یهودی شود. همچنین به معنی یهودی کردن یک غیریهودی است که با زنی یهودی ازدواج کرده است.

البته شایان ذکر است که این دو مورد اخیر استثنایی هستند، زیرا علمای دینی یهود

۱. کم‌بودن جمعیت یهودیان عوامل دیگری نیز دارد. شاید از مهم‌ترین این عوامل را باید در نوع نگاه فرهنگی یهود نسبت به «زن» و «خانواده» یافت. لذت‌جویی‌های دنیایی، زمینه‌ای برای تشکیل خانواده‌های پرجمعیت باقی نمی‌گذارد.

۲. سیر تحولی دین‌های یهود و مسیح؛ یوسف فضائی؛ ناشر: مؤسسه مطبوعاتی عطائی؛ تهران: ۱۳۶۱؛ ص ۱۷۴.

انجام ازدواج مختلط (ازدواج زن یهود با مرد غیریهودی یا بالعکس) را کاملاً حرام می‌دانند، به‌ویژه اگر مردی یهودی با زنی غیریهودی ازدواج کند.^۱ آنها چنین ازدواجی را کاملاً به زیان یهود می‌دانند، زیرا فرزندان این زن غیریهودی نمی‌توانند یهودی شوند؛ حال آن که یهودی‌کردن فرزندان یک مرد غیریهود که از مادری یهودی زاده شده باشند، امکان دارد.^۲

«افزایش معنایی» در تعریف «هویت یهودی»!

خاخام کرتزر در بیان دیدگاه‌های خود تعریفی سیاست‌زده از «یهودی» به دست می‌دهد که کاملاً محلّ تأمل است. او می‌گوید:

یهودی، اسرائیل را سرزمین اجدادی اسلافش می‌داند که خاستگاه دین و کتاب مقدّس اوست. یهودیان پس از تحمّل مصیبت‌ها، پریشانی‌های وحشت‌زا، قتل‌عام‌ها و زنده‌سوزانده‌شدن در اردوگاه‌های نازی که در مجموع سبب شد تا چهل درصد از جمعیت خود را در سراسر جهان از دست بدهند، اکنون اسرائیل را مأمنی می‌دانند برای تقریباً سه میلیون یهودی که در آن گرد آمده‌اند. پس اگر اسرائیل برای یهودیان سراسر عالم معنایی خاص و باشکوه دارد جای عجیبی نیست.^۳

به این ترتیب در معنا نمودن واژه «یهودی» در روزگار ما دو عنصر جدید که دو دروغ بزرگ بیش نیست، نیز به طور جدی وارد فرهنگ‌های لغت می‌شود! یکی لزوم داشتن نگاهی «خاص و باشکوه» به رژیم جعلی و دروغین صهیونیستی اسرائیل و دیگر باور داشتن به قتل‌عام شش میلیون یهودی و ترویج آن!

در جهان این «افزایش معنایی» نسبت به تعریف هویت یهودی رُخ داده است؛ البته در این میان هرکس باید مواظب رفتار خود باشد.

بدون تردید هر کس، هر نهاد و ارگان و سازمانی که در نکوداشت رژیم صهیونیستی و واقعی وانمود کردن ماجرای دروغین قتل‌عام شش میلیون یهودی کمترین قدمی بردارد، همان اندازه «یهودی» شده است. این موضوع استثنابردار نیست و به عنوان یک قاعده عمومی همه ما را در بر می‌گیرد.^۴

۱. باید توجه داشت مجموعه‌ای از احکام دین یهود هست که با در نظر گرفتن اهمّیت حفظ جان و قدرت یهودیان دچار تغییر و تبدل می‌شود.

۲. فصلنامه مطالعاتی پژوهشی نهضت؛ سال دوم، شماره ۸؛ زمستان ۱۳۸۰؛ ص ۱۴۱-۱۴۲ (بخشی از مقاله «شکاف‌های داخلی اسرائیل: اختلاف میان صهیونیسم و یهودیت»).

۳. فرهنگ تحلیلی مذاهب آمریکایی؛ ص ۴۵۶-۴۵۷.

۴. متأسفانه موارد متعددی را در وسایل ارتباط جمعی این آب و خاک می‌توان برشمرد که خواسته‌های یهودیان سلطه‌جو تبلیغ و ترویج شده است و همچنان نیز می‌شود.

حرف‌های خواندنی شاهاک

این‌جا لازم است به ذکر نکاتی چند، از یک محقق معتبر یهودیت یعنی نویسنده کتاب مهم «تاریخ یهود، آیین یهود (سابقه سه‌هزار ساله)»، «اسرائیل شاهاک»^۱ در نقد اظهارات کرتزر و امثال او پردازیم.

پیش‌تر در معرفی شاهاک خوب است توجه داشته باشیم:

– اسرائیل شاهاک، استاد ممتاز شیمی آلی در دانشگاه عبرانی اورشلیم، متولد ۱۹۳۳م. است و در ورشو (لهستان) به دنیا آمده است.

– در سال ۱۹۴۵م. به فلسطین وارد شده و از ۱۹۵۱ تا ۱۹۵۳م. در ارتش رژیم صهیونیستی خدمت کرده است.

– فوق‌دکترای خود را در سال‌های ۱۹۶۱ تا ۱۹۶۳م. در دانشگاه استانفورد (کالیفرنیا) دنبال کرده است.

– از ۱۹۷۰ تا ۱۹۹۰م. به عنوان رئیس اتحادیه اسرائیلی حقوق مدنی و انسانی فعالیت داشته است.

– ادوارد سعید پژوهشگر نامدار فلسطینی او را یکی از برجسته‌ترین مردان خاورمیانه معاصر می‌خواند و می‌گوید:

به یاد می‌آورم که تقریباً پانزده سال پیش^۲ او را مرده اعلام کرده بودند و حال آن‌که کاملاً زنده بود! «واشنگتن پست» در مقاله‌ای مرگ او را اعلام کرده بود اما، حتی پس از دیداری که او از دفتر این روزنامه به عمل آورد تا ابراز کند نمرده است، این خبر اصلاح نگردید! (او برای دوستانش این دیدار را با شادمانی حکایت کرده است). بدین ترتیب برای بعضی از افراد او همچنان مرده است؛ و این، آرزو و خواب و خیالی است که آشکار می‌کند او تا چه حد برخی از «دوستان اسرائیل» را ناراحت می‌سازد. این نکته را نیز باید خاطر نشان کرد که شیوه حق‌گویی او همواره قاطع و به دور از مصالحه بوده است.

ادوارد سعید پس از آن‌که از شاهاک با عنوان «بزرگ‌ترین فاضلی که تاکنون شناخته‌ام» یاد می‌کند می‌نویسد:

گستره معلومات او در موسیقی، در ادبیات، در جامعه‌شناسی، و به‌ویژه در تاریخ – تاریخ اروپا، آسیا و نقاط دیگر – بنا بر تجربه من بی‌نظیر است. اما او به‌عنوان متخصص یهودیت است که بر بسیاری از دیگران پیشی می‌گیرد، چه این یهودیت

1. Israel Shahak.

۲. یعنی حدود سال ۱۹۸۱م.

است که نیروی او را به‌عنوان دانشمند و فعال اجتماعی از آغاز به خود اختصاص داده است.^۱

ادوارد سعید به نکته دیگری نیز در شرح فعالیت‌های شاهاک می‌پردازد که بس مهم است.

او می‌نویسد:

شاهاک در طول سال‌ها، خدمت بزرگی به دوستان و هوادارانش در خارج انجام داده است. او از این عقیده درست آغاز کرده است که مطبوعات اسرائیلی در مقایسه با رسانه‌های عربی یا غربی به گونه‌ای غیرمتعارف به حقیقت نزدیک‌تر^۲ و از اطلاعات سرشارترند؛ از این رو بی‌وقفه به ترجمه، حاشیه‌نویسی، تکثیر و ارسال هزاران مقاله مطبوعات عبری‌زبان مبادرت ورزیده است. چنین خدمتی را نباید دست‌کم گرفت.^۳

اینک بخشی از اطلاعات استثنائی و بازگوناخته شاهاک را به اتفاق مرور می‌کنیم.

۱. شاهاک، بی‌پروا می‌نویسد:

باید پذیرفت که تلمود و سایر کتب مربوط به آن - جدای از خط کلی ضدیت با غیریهودیان که در سرتاسر آن به چشم می‌خورد - محتوی اظهارات و احکام اهانت‌آور زیادی به‌ویژه علیه مسیحیت است. برای نمونه، علاوه بر یک‌رشته اتهام‌های جنسی سخیف علیه مسیح، در تلمود آمده است که مجازات مسیح در جهنم فرو بردن او در نجاست جوشان است؛ عبارتی که قطعاً ارزش تلمود را نزد مسیحیان متدین بالا نخواهد برد. یا می‌توان حکمی را از تلمود نقل کرد که بر طبق آن یهودیان دستور دارند، حتی‌المقدور در ملاء عام، هر نسخه‌ای از انجیل عهد جدید را که به دستشان رسید، بسوزانند. این حکم نه تنها همچنان معتبر است، بلکه عملاً امروزه اجرا نیز می‌شود. در ۲۳ مارس ۱۹۸۰ صدها نسخه از انجیل عهد جدید در ملاء عام و طی مراسمی در اورشلیم تحت نظارت یک سازمان مذهبی یهود، به نام «یاذا لآخیم» که از وزارت مذهب اسرائیل سوبسید دریافت می‌کند، سوزانده شد.^۴

۲. شاهاک به‌طور مفصل توضیح می‌دهد چگونه آن دسته از یهودیانی که با دقایق تلمود

آشنایی داشتند، تحت تأثیر فلسفه مسیحیت (با آن ویژگی قدرتمند ارسطویی‌اش) قرار گرفتند

۱. معلومات ارائه‌شده درباره شاهاک از این منبع نقل گردید:

تاریخ یهود - مذهب یهود، بار سنگین سه هزاره (گامی در تبیین ایدئولوژی یهودی)؛ اسرائیل شاهاک؛ مجید شریف؛ ناشر: انتشارات چاپخس؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ص ۲۸-۱۵ (پیش‌گفتار ادوارد سعید).

۲. باید توجه داشت که «زبان عبری» زبانی است ویژه یهود و نوعی حاشیه امن برای ایشان محسوب می‌شود. فرض بر این است که اگر کسی عبری می‌داند و به روزنامه‌های اسرائیل نیز دسترسی دارد، پس صلاحیت حفظ حرف‌های درگوشی را هم دارد.

۳. تاریخ یهود - مذهب یهود، بار سنگین سه هزاره؛ ص ۲۲.

۴. تاریخ یهود، آیین یهود (سابقه سه‌هزار ساله)؛ اسرائیل شاهاک؛ رضا آستانه‌پرست؛ ناشر: نشر قطره؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ص ۵۲-۵۳.

و به مسیحیت، تغییر مذهب دادند. این دگرگونی سبب شد تا آرام آرام بر آشنایی و اطلاع مسیحیان از متون محرمانه تلمود افزوده شود. در نتیجه، محتوای توهین آمیز تلمود حساسیت مسیحیان را برانگیخت و مسیحیان که قبلاً بر مبنای کتاب مقدس به یهودیت حمله می‌کردند از آن پس در حملاتشان به یهودیت به آنچه از مطالب موهن تلمود که به آن دست یافته بودند، اشاره می‌کردند.

بزرگان یهود در برابر این وضعیت برای حفظ تلمود، راه‌کارهایی را برگزیدند. ساده‌ترین جواب، همان سلاح قدیمی ارتشا و تطمیع بود. در اغلب کشورهای اروپایی خیلی اوقات رشوه کارساز بود. در هیچ کجای اروپا این قاعده کلی به اندازه رُم زمان پاپ‌های رُنسانس مصداق نداشت.^۱

بزرگان یهود با پرداخت پول به صاحبان نفوذ و قدرت، راه انتشار بدون سانسور متون دینی خود را - بی آن‌که مورد حمله حاکمان قرار گیرند - هموار می‌کردند.

شاهاک راه‌کار دیگر را «مقاومت پنهانی همراه با موافقت ظاهری» نام می‌دهد. در این روش یهودیان به واسطه فشارهای حکمرانان مسیحی به انجام تحریف، و تغییر و تبدیل در واژگان متون مقدسشان دست می‌زنند و به کتمان جدی باورهای مذهبی خود نزد «غیریهودیان» می‌پردازند. او می‌نویسد:

کاری که انجام شد این بود که تعدادی از اهانت‌آورترین بخش‌ها از کلیه نسخ چاپ‌شده اروپای بعد از قرن شانزدهم به‌طور کلی حذف شد. در سایر بخش‌ها تعبیری از قبیل «غیرکلمی»، «غیریهودی» و «بیگانه» که در تمام نسخ خطی و چاپی و نیز کلیه نسخه‌های منتشره در کشورهای اسلامی وجود داشت، جای خود را به واژه‌هایی نظیر «بت‌پرست»، «کافر»، یا «حتی کنعانی» یا «سامری» داد که نسبت به تعبیر قبلی هم از معنای اصلی دور نبود و هم خواننده غیریهودی آن را تعبیر نمی‌کرد. هرچه حمله بالا می‌گرفت، دفاع نیز شکلی استادانه‌تر می‌یافت. در بعضی از دوره‌ها که سانسور تزاری روسیه شدیدتر می‌شد، حتی مشاهده کلماتی نظیر آنچه در بالا به‌عنوان جایگزین واژه‌های قبلی ذکر شد، موجب گردید که استفاده از آن‌ها نیز ممنوع شود. در نتیجه از آن به بعد مقامات مذهبی یهود، از لغات «عرب» یا «مسلمان» (و در زبان عرب از واژه «یشمائیلی» که به معنای هر دو است) یا گاهی اوقات از کلمه «مصری» به جای معادل‌های «غیریهودی» استفاده می‌کردند، چون حدس می‌زدند که مقامات تزاری با این سوءاستفاده مخالفتی نخواهند کرد و این حدس درستی بود.

در آن زمان در صفحه اول هر جلد از کتب مربوط به تلمود یک «انکارنامه» چاپ می‌شد که به‌طور رسمی و بعضی اوقات همراه با قسم اعلام می‌داشت، منظور از تعبیر خصوصت آمیز موجود در این کتاب، «بت‌پرستان زمان قدیم» یا حتی کنعانی‌هایی هستند

که در زمان‌های دور می‌زیسته‌اند و امروز اثری از آنان باقی نیست، نه «مردمی که ما در سرزمینشان زندگی می‌کنیم». پس از تصرف هند توسط انگلستان بعضی از ربّی‌ها بهانه و مفرّ خوبی پیدا کردند. بدین ترتیب که می‌گفتند مراد از تعبیرات موهن و ناشی از عصبانیت مذکور در این کتاب، هندی‌ها بوده‌اند. گاهی اوقات هم بومیان استرالیا به عنوان آماج این تعبیرات موهن در کنار هندی‌ها و دیگران قرار می‌گرفتند. ناگفته پیداست که همه این‌ها از اوّل تا به آخر یک دروغ حساب شده بود. زیرا پس از تأسیس دولت اسرائیل و به محض آن‌که ربّی‌ها احساس امنیت کردند، بلافاصله تمام این تعبیرها و واژه‌های اهانت‌آور را در چاپ‌های جدید آوردند. ربّی‌ها با فریب بعضی از عبارات را تحت فشار خارجی، حذف یا اصلاح کردند، اما نه آن‌چه را که این عبارات انجام آن را تجویز می‌کرد، و این واقعیتی است که یهودیان حداقل خودشان باید آن را به خاطرشان بسپارند که قرن‌هاست جامعه استبدادی ما مجموعه‌ای از رسوم غیرانسانی و وحشیانه را به منظور مسموم کردن افکار اعضایش به کار گرفته است و همچنان به این عمل ادامه می‌دهد.^۱

۳. شاهاک در ادامه نمونه‌های آشکاری از کتمان اعتقادات واقعی یهودیان، نزد غیریهودیان، ذکر می‌کند و از جمله به بخشی از نظریات موسی‌ابن‌میمون (میمونیدس=Maimonides) می‌پردازد. موسی‌ابن‌میمون (۱۱۳۵م. - ۱۲۰۴م.) فیلسوف، طبیب و عالم دینی، از بزرگ‌ترین افراد جهان یهود محسوب می‌شود. شاهاک پس از آن‌که کتاب وی «راهنمای سرگشتگان» را «یکی از شاهکارهای فلسفه مذهبی یهود» می‌خواند، درباره بعضی نظریات او در این اثر می‌نویسد:

متأسفانه میمونیدس علاوه بر دیدگاهش نسبت به غیریهودیان به‌طور اعم، و مسیحیان به‌طور اخص، یک نژادپرست ضدسیاه‌پوست بود. وی به این موضوع می‌پردازد که چگونه گروه‌های مختلف بشر می‌توانند به عالی‌ترین ارزش‌های مذهبی یعنی پرستش واقعی خداوند دست یابند. به نظر وی:

«کسانی که حتّی قادر به نزدیک شدن به پرستش خداوند هم نیستند عبارتند از: بعضی از ترک‌ها (یعنی نژاد مغول) و عشایر شمال، و سیاه‌پوستان و عشایر جنوب، و کسانی که خود را با شرایط اقلیمی ما تطبیق داده‌اند اما طبیعت آنان مثل حیوان غیرناطق است. به نظر من این‌ها در سطح افراد بشر نیستند، بلکه سطح آن‌ها در میان کائنات پایین‌تر از انسان و بالاتر از میمون است، زیرا دارای تصوّر هستند و کارهایشان به اعمال انسان شبیه‌تر است تا کارهایی که میمون‌ها انجام می‌دهند.»

حال، انسان با مشاهده چنین عبارتی در مهم‌ترین و واجب‌الاطاعه‌ترین منابع یهود چه باید بکند؟ در مشهورترین ترجمه آمریکایی از کتاب «راهنمای سرگشتگان»، کلمه عبری «کوشیم» به معنای سیاه‌پوستان به سادگی به «کوشیت» ترجمه شد، واژه‌ای که

۱. همان؛ ص ۵۶-۵۸ (با تلخیص).

برای کسانی که از عبری چیزی نمی‌دانستند، یا یک ربی دم دست نداشتند که شفاهاً به آنان توضیح دهد، هیچ معنایی نداشت. در طول این سال‌ها حتی یک کلمه که به این فریبکاری، یا به واقعیات اجتماعی که ادامه آن را مورد تأکید قرار می‌داد اشاره‌ای داشته باشد، گفته نشده است.^۱

شاهاک در بیان علت حمایت بعضی یهودیان سرشناس از سیاهان به موضوعی اشاره می‌کند که به هیچ‌عنوان نباید از آن غفلت کرد: «منافع یهود». سپس توجه خوانندگان را به این مطلب جلب می‌کند:

می‌خواستند به خاطر منافع یهودیان آمریکا و سیاست‌های اسرائیل در مسابقه حمایت از سیاهان برنده شوند.^۲

۴. شاهاک در ادامه به افشای موردی می‌پردازد که اتفاقاً به مؤلفی که موضوع بحث ماست بازمی‌گردد؛ یعنی به «لئو روستن» که اظهارات «خاخام دکتر کرتزر» را در تألیف خود آورده است. شاهاک توضیح می‌دهد که چگونه «روستن» در اثر دیگرش به نام «شیرینی‌های زبان ییدیش»^۳ در راستای کتمان باورهای یهودیان، به دروغ‌گویی روی آورده است:

«شیرینی‌های زبان ییدیش»، این اثر سرگرم‌کننده، اولین بار در سال ۱۹۶۸ در آمریکا منتشر شد و بعداً به دفعات از جمله چندین نوبت توسط انتشارات پنگوئن تجدید چاپ گردید. این کتاب در واقع یک نوع فرهنگ لغت ییدیش است که غالباً مورد استفاده یهودیان، یا حتی غیریهودیان در کشورهای انگلیسی‌زبان قرار می‌گیرد. در مدخل هر واژه علاوه بر تعاریف مفصل و امثال و حکم سرگرم‌کننده برای نشان‌دادن موارد کاربرد لغت، ریشه‌شناسی کلمه نیز آمده است که (در مجموع با دقت) زبانی را که واژه مزبور از آن زبان وارد زبان ییدیش شده است و معنای اولیه آن را معرفی می‌کند. تنها استثناء، واژه «sheygets» است که معنای اصلی آن «پسر بچه یا نوجوان غیریهودی» است. در ریشه‌شناسی این لغت به صورت رمزگونه آمده است، «اصل این لغت عبری است»، بدون آن‌که شکل یا معنای ریشه اصلی عبری آن را بیان کند. اما در مدخل واژه «shiksa» که مؤنث «sheygets» است، مؤلف، ریشه عبری آن یعنی «sheqetz» که تلفظ آن در زبان‌های دیگر «sheques» است را می‌آورد و آن را در زبان عبری «صدمه» یا «عیب» معنا می‌کند. این دروغ واضحی است که هر عبری‌زبان آن را

۱. با استفاده از دو منبع زیر:

– تاریخ یهود، آیین یهود (سابقه سه‌هزار ساله)؛ ص ۶۰-۶۱ (با تلخیص)

– تاریخ یهود – مذهب یهود، بار سنگین سه هزاره (گامی در تبیین ایدئولوژی یهودی)؛ ص ۸۰

۲. تاریخ یهود، آیین یهود (سابقه سه‌هزار ساله)؛ ص ۶۲.

۳. آرتور گُستلر داستان‌نویس و پژوهش‌گر یهودی می‌نویسد: ییدیش معجون غریبی است که از اختلاط زبان عبری و آلمانی قرون وسطائی و سایر عناصر اسلاوی و غیره پیدا شده و به خط عبری نوشته می‌شود [خزران؛ آرتور گُستلر، محمدعلی موحد؛ ناشر: شرکت سهامی انتشارات خوارزمی؛ تهران؛ ۱۳۷۴؛ ص ۲۱۷].

می‌فهمد. به معنای صحیح، واژه «sheqetz» در فرهنگ لغت انگلیسی- عبری مدرن «مگیدو» منتشره در اسرائیل، عبارت است از: حیوان کثیف، مخلوق نفرت‌انگیز، پلیدی (در محاوره «sheygets» تلفظ می‌شود)، بدبخت، پسر بیچه یا نوجوان سرکش، پسر بیچه یا نوجوان غیریهودی.^۱

۵. شاهاک یکی دیگر از موارد تکان‌دهنده‌ای را که در بیان دیدگاه یهودیان نسبت به غیریهودیان ذکر می‌کند به هواداران جنبش «حسیدیم» (Hasidim) مربوط است. شاهاک آن را جنبشی می‌داند که هنوز زنده و موجود است؛ با صدها هزار عضو فعال که متعصبانه گوش‌به‌فرمان ربی‌های خود هستند. ربی‌هایی که برخی از آن‌ها در اسرائیل و در میان رهبران اغلب احزاب و حتی بیش از آن در رده‌های بالای ارتش، نفوذ فوق‌العاده‌ای به دست آورده‌اند. شاهاک کتاب مشهور و اساسی «هاتانیا» (Hatanya) را در بین پیروان این جنبش مثال می‌زند و می‌نویسد:

بر طبق این کتاب، غیریهودیان مخلوقاتی شیطانی هستند که «در آن‌ها مطلقاً چیز خوبی وجود ندارد». حتی یک جنین غیریهودی از حیث کیفیت با جنین یهودی فرق دارد. اصولاً یک غیریهودی، موجودی «زیادی» است؛ زیرا تمام کائنات فقط محض خاطر یهودیان خلق شده‌اند.^۲

برای دریافت میزان تنفر و انزجار یهودیان نژادپرست از پیروان ادیان و اقوام دیگر عالم - که زیربنای نگاه استراتژیک و کلان خصوصاً اقتصادی و نظامی یهود را در پهنه بین‌المللی سامان می‌دهد - آشنایی با نوع نگاه ایشان به مقوله دین لازم است. یهود دین الهی را به عنوان یگانه راه نجات ابدی، تنها مخصوص به خود می‌داند و دیگران را به دلایل نژادی قابل رستگاری نمی‌داند!

معنای این سخن این است که یهودیان سلطه‌جو به‌گونه‌ای بنیادین برای نابودی یا به زیر سیطره محض درآوردن تمامی گروه‌های انسانی دیگر انگیزه کافی دارند و مطلقاً بر مبنای عواطف انسانی چون رحم و شفقت عمل نخواهند کرد. سابقه چنین عملکردی در گذشته معلوم است، حال را هم که خود می‌بینیم و قاعدتاً آینده نیز به همین ترتیب خواهد بود. باید تصریح کرد خشونت و بی‌رحمی نظامیان رژیم صهیونیستی علیه مسلمانان و حتی مسیحیان از پشتوانه دینی برخوردار است.

۶. اصولاً در مذهب یهود، شوخ‌طبعی و لطیفه‌گویی به‌شدت نهی شده است؛ مگر لطیفه‌هایی که علیه مذاهب دیگر گفته شود. هجوکردن ربی‌ها و رهبران جوامع یهودی هرگز،

۱. تاریخ یهود، آیین یهود (سابقه سه‌هزار ساله)؛ ص ۶۲-۶۳ (با تلخیص و اندکی تغییر).

۲. همان؛ ص ۶۳ (با تلخیص).

حتی یک ذره - آن‌گونه که در مسیحیت لاتین وجود داشت^۱ - به یهودیت راه نیافت.^۲

۷. خاخام موریس کرئزر می‌گوید:

در آئین یهود مهربانی به حیوانات ناب‌ترین شکل احسان دانسته شده^۳ زیرا این عمل به امید هیچ پاداشی انجام نمی‌گیرد.^۴

وی در تلاش خود به منظور ترسیم چهره‌ای مهربان از دین یهود، می‌گوید:

یهودیت بر این موضوع پای می‌فشارد که بهره‌بردن از فیض ربانی تنها در عبادت نیست. شفقت و مهربانی و اعمال خیر و حسنات نیز در محضر خداوندی اهمیت‌تی همسنگ دعا و نماز دارند. از خاخام اسرائیل سالانتر داستان شیرینی نقل می‌کنند که او در یکی از شب‌های عید یوم کیپور نتوانست در مراسم نیایش شرکت کند. جماعتی که در کنیسه منتظرش بودند به خشم آمدند، زیرا برایشان غیرقابل تصور بود که خاخام محبوبشان در چنان شبی که از مقدس‌ترین لیالی است پیدایش نشود. سرانجام پس از تجسّسی طولانی او را در طویلۀ همسایه‌ای مسیحی یافتند و چون از حالت پرسیدند، دانستند که خاخام در راهش به کنیسه متوجه می‌شود گوسالۀ همسایه مسیحی در میان بوته‌ها و خار و خس گرفتار شده. زبان‌بسته را از بند می‌رهاند و به طویل‌اش باز می‌گرداند. او این عمل خیر را با عبادت مقدس‌ترین شب برابر می‌گیرد.^۵

حال به چشمه دیگری نیز از «شفقت و مهربانی» ای که یهود نه با گوسالۀ همسایه غیریهودی خود، بلکه با خود چنین همسایه‌ای نشان داده است و می‌دهد، نظر می‌افکنیم. اسرائیل شاهاک می‌گوید:

من در اورشلیم به چشم خود دیدم که یک یهودی مذهبی افراطی مانع شد که در یک روز سبت از تلفن او استفاده کنند تا آمبولانسی را به یاری یک همسایه غیریهودی که در اثر حمله‌ای از پا درافتاده بود بخوانند. به جای این‌که خبر این رویداد را خیلی ساده از طریق مطبوعات منتشر نمایم، درخواست گفتم و گویی با دادگاه خاخامی اورشلیم کردم. این دادگاه مرکب از ریونی (خاخام‌هایی) است که به توسط دولت اسرائیل منصوب شده‌اند. من از آنان پرسیدم که آیا این شیوه رفتار با تفسیر آن‌ها از مذهب یهود سازگار است. به من پاسخ دادند که یهودی مزبور رفتاری صحیح و حتی مؤمنانه

۱. نقش ناآشکار یهود در مسخره‌کردن و استهزای مقامات روحانی مسیحیت و اسلام از طریق اشاعه جوک، لطیفه و شوخی‌های تخریب‌کننده، قابل بررسی است.

۲. تاریخ یهود، آیین یهود (سابقه سه‌هزار ساله)؛ ص ۴۸-۴۹.

۳. به این ترتیب، با توجه به توانمندی یهودیان برای ایجاد و ترویج تشکّل‌های رسمی و غیررسمی، معلوم می‌شود که چرا سگ‌های اروپا برای ادامه حیات بیش‌تر مورد توجه هستند تا سیاهان قاره آفریقا! مبالغی که صرف رسیدگی به غذا و بهداشت حیوانات خانگی در اروپا و آمریکا می‌شود، کاملاً گویای این معناست.

۴. فرهنگ تحلیلی مذاهب آمریکایی؛ ص ۴۳۹.

۵. همان؛ ص ۴۵۵-۴۵۶.

داشته است، و مرا به قطعه‌ای از یک خلاصه از قوانین تلمودی که در قرن ما گردآوری شده است ارجاع دادند.^۱

شاهاک می‌افزاید:

بی‌حرمتی به سَبَت - یعنی انجام کاری که طبق اصول در روز شنبه ممنوع است - به صورت فریضه‌ای درمی‌آید، اگر این امر برای نجات جان یک یهودی ضروری باشد. تلموذ نجات جان یک بیگانه در روز سَبَت را به صورت یک مسئله محوری درنمی‌آورد، چرا که این امر حتی طی هفته ممنوع است؛ با این وجود، این نکته، به دو دلیل اساسی، به موشکافی‌های بی‌پایانی دامن زده است.

نخست: اگر گروهی از اشخاص در یک روز شنبه در خطر مرگ باشند و شاید (حتی اگر این امر قطعی نباشد) دست‌کم یک یهودی میان آنان وجود داشته باشد، آیا باید سَبَت را به خاطر نجات آنان بی‌حرمت کرد؟ این مسئله‌ای است که در عمل مطرح می‌گردد، و به آن پرداخته شده است. شولهان عاروخ که از مراجعی کهن‌تر، از جمله ابن‌میمون و خود تلموذ، الهام گرفته است، مواردی از این نوع را طبق قانون احتمالات حل و فصل می‌کند. مثلاً فرض کنیم که نه بیگانه و یک یهودی در یک ساختمان زندگی می‌کنند. یک روز شنبه این ساختمان فرو می‌ریزد، یکی از ده نفر - که معلوم نیست کدامیک - در آن زمان غایب است، اما نه تالی دیگر در زیر آوارها به‌سر می‌برند. آیا باید آوارها را کنار زد و پس سَبَت را بی‌حرمت نمود، و حال آن‌که آن یهودی شاید همان کسی باشد که غیب کرده است؟ شولهان عاروخ می‌گوید که باید به پاکسازی پرداخت، بی‌تردید از این رو که به احتمال قوی (نه در برابر یک) آن یهودی زیر آوار است. اما اکنون فرض کنیم که نه نفر خارج شده‌اند و تنها یکی - در این جا هم، معلوم نیست کدامیک - در خانه مانده باشد. در این حالت اجبار به کار وجود ندارد، احتمالاً از این رو که این بار، احتمال قوی وجود دارد (نه در برابر یک) که یهودی همان شخصی نباشد که زیر آوار گیر کرده است. به همان ترتیب: «اگر دیده شود که یک کشتی که یهودیانی را حمل می‌کند در خطر است، وظیفه هر کسی است که سَبَت را به خاطر نجات او نقض نماید». با این وجود، بنا بر تفسیری از خاخام عاکیوا ایگر (متوفی به سال ۱۸۳۷)، این قاعده فقط زمانی اعتبار دارد که «بدانند که یهودیانی در عرشه کشتی هستند. اما [...] اگر از هویت مسافران چیزی دانسته نباشد، [سبت] نباید نقض گردد، زیرا که [...] بیش‌تر آدم‌های دنیا از زمره بیگانگان و غیریهودیان هستند»^۲ بدین ترتیب، از آن‌جا که احتمال بسیار کمی وجود دارد که کسی از مسافران یهودی باشد، باید گذاشت که غرق شوند.

۱. تاریخ یهود - مذهب یهود، بار سنگین سه هزاره (گامی در تبیین ایدئولوژی یهودی)؛ ص ۳۰.

۲. ر. عاکیوا ایگر، مفسر شولهان عاروخ، همان‌جا. ایگر نیز می‌افزاید که اگر نوزادی را در شهری که عمدتاً بیگانگان ساکن آن‌اند، ره‌اشده ببیند، باید به یک خاخام مراجعه کند تا معلوم گردد که آیا این کودک را باید نجات داد یا نه. / پانویشت از مأخذ است. /

دوم آن‌که، سبب دامنۀ آمادگی و اختیار را برای تجویز نجات یا مداوای یک بیگانه به‌منظور جلوگیری از واکنش‌های خصمانه، محدود می‌سازد. طی هفته، آن یهودی که از او درخواست می‌شود بیگانه‌ای را یاری کند تا حدی ناچار به اطاعت است: اقرار به این‌که، طبق اصول، مجاز به نجات جان یک بیگانه نیست خصوصت برخواهد انگیزت. روز شنبه، در عوض، رعایت سبب می‌تواند به عنوان بهانه‌ای موجه به یاری خوانده شود. یک مورد نمونه‌وار که در تلموذ مفصلاً مورد بحث قرار گرفته است، مورد آن مامای یهودی است که از او درخواست کرده‌اند یک زن غیریهودی را بزیانند. چنین برمی‌آید که این ماما می‌تواند در یک روز هفته «از ترس دشمنی» به یاری زن برخیزد، اما در روز شنبه باید خودداری ورزد، زیرا که می‌تواند عذر بیاورد و بگوید: «ما مجاز نیستیم که سبب را جز برای کسان خود، که آن‌ها نیز آن را تقدیس می‌کنند، نقض نماییم؛ اما برای کسان شما، که آن را رعایت نمی‌کنند، این مجوز را در اختیار نداریم». آیا توضیحی اصیل در کار است یا یک عذر و بهانه محض؟ ابن‌میمون به روشنی عقیده دارد که این یک بهانه ساده است که می‌توان بدان توسل جست، حتی اگر کاری که از ما خواسته شود، در واقع، نقض سبب را ایجاب نماید. حتی در این حالت، عذر پذیرفته خواهد شد، بی‌تردید از آن رو که در قاعده کلی، بیگانگان از نوع دقیق و مشخص کارهایی که روز شنبه بر یهودیان ممنوع است آگاه نیستند. در هر صورت، ابن‌میمون چنین حکم می‌دهد: «حتی در برابر دستمزد، نباید به یک زن غیریهودی که روز سبب در حال زایمان است یاری رساند؛ از خصوصت نیز نباید بیمی به دل راه داد، حتی زمانی که [با چنین کمکی] بی‌حرمتی به سبب در کار نباشد.»^۱

دانشمندان و دولت‌مردان یهودی چه می‌گویند؟

همان‌طور که پیش‌تر گفته شد، دانشمندان یهودی دست‌اندرکار نگارش دایرةالمعارف یهودائیکا در مورد تعیین نسب یهودی دو اصل را پذیرفته‌اند:

۱. هر که یهودی متولد شده است، یهودی است، حتی اگر بعدها تغییر کیش داده باشد.
۲. شخصی را که والدین یهودی دارد، می‌توان به‌عنوان یهودی در دایرةالمعارف آورد.^۲

به این ترتیب آشکار می‌شود که به نظر جمعی از برجسته‌ترین دانشمندان یهودی، در «یهودی‌بودن» بحث کیش و آیین مطرح نیست، بلکه در درجه نخست، این خون، نژاد و والدین‌اند که تعیین می‌کنند کسی یهودی هست یا نه. به معنای دیگر هر فرد یا یهودی به دنیا می‌آید یا غیریهودی. نه غیریهودی می‌تواند یهودی شود و نه هیچ فرد یهودی ممکن است غیریهودی گردد!

۱. تاریخ یهود - مذهب یهود، بار سنگین سه هزاره (گامی در تبیین ایدئولوژی یهودی)؛ ص ۲۰۷-۲۰۴.

۲. هفت آسمان: فصلنامه تخصصی ادیان و مذاهب؛ سال دوم، شماره هشتم؛ زمستان ۱۳۷۹؛ ص ۲۶۲.

إفرايم سولا^۱ یکی از یهودیان شوروی سابق که پس از ۱۹۷۰ میلادی به فلسطین اشغالی مهاجرت کرده، نوشته است:

بحثی که هیچ‌گاه در اسرائیل پایان نمی‌گیرد این سؤال است: «چه کسی یهودی است؟» این سؤال به صورت یک بیماری مزمن گاه و بی‌گاه در اسرائیل همه‌گیر شده و بحران‌های دولتی زیادی به وجود آورده است.^۲ براساس تورات، وراثت از جانب پدر است، چه به خاطر دین یا از لحاظ میراث؛ و براساس عقیده یهودیان، مسیح^۳ می‌بایست از جانب پدر از نسل داود باشد نه مادر. دو هزار سال پیش که دولت یهودی مورد حمله رومی‌ها قرار گرفت و زنان یهودی، چه با زور یا با تمایل، از رومی‌ها حامله شده و فرزندان به دنیا آوردند، رهبران و مقامات دینی که بیم داشتند براساس قانون تورات (وراثت از جانب پدر) قوم یهود رو به نابودی برود، تصمیم گرفتند کسی را یهودی بشناسند که مادرش یهودی باشد،^۴ بدون آن که بگویند فرزند یک مرد یهودی و یک زن غیریهودی نمی‌تواند یهودی باشد یا نباشد.^۵

دکتر اسرائیل شاهاک که به عنوان یکی از منتقدان یهودی رژیم صهیونیستی شهرتی جهانی دارد، می‌نویسد:

مردم نمی‌دانند که «اسرائیل» نه در اصل و نه در عمل، «کشور اسرائیل»^۶ یا «کشور اسرائیلی‌ها»^۷ نیست، بلکه «کشور یهود» است. برای آن‌که عملاً مفهوم این حرف روشن شود از «آمارهای رسمی» شروع می‌کنیم:

1. Efraim Sevela.

۲. خداحافظ اسرائیل؛ افرايم سولا؛ فرامرز فرامرزی؛ ناشر: بنگاه انتشارات آرمان؛ تهران: ۱۳۵۷؛ ص ۴۴.
۳. مقصود منجی وعده داده شده یهود در تورات است که بنا بر باور یهودیان هنوز ظهور نکرده است!
۴. این از آن نکات عبرت‌آموز عجیب تاریخ است. قومی که با حضرت مسیح ﷺ و حضرت مریم ؑ چنان ناجوانمردانه رفتار کردند و به پدر داشتن خود بالیدند و حضرت مسیح ﷺ را به علت شکل الهی ولادتش ناسزاها گفتند و تهمت‌ها زدند، خود به چنان وضعیت دردناکی دچار گشتند که ناچار شدند از ملاک‌های قبلی خود عدول کنند و معیارهای دیگری را در مورد «نَسَب» بپذیرند!
۵. خداحافظ اسرائیل؛ ص ۴۵-۴۶.
۶. مقصود شاهاک از «کشور اسرائیل» اشاره به حکومتی است که بپذیرد در بخشی از قلمروی جغرافیایی‌اش غیریهودیانی نظیر مسلمانان و مسیحیان عرب نیز سکونت دارند و باید حقوق ایشان نیز محترم شمرده شود. به نظر شاهاک، اسرائیل تنها زمانی به «کشور اسرائیل» تبدیل خواهد شد که حقوق اتباع غیریهودی نیز چون حقوق اتباع یهودی رعایت گردد.
- البته نگارنده این سطرها دیدگاه یادشده را قبول ندارد و بر این باور است که چنان رخدادی نیز نمی‌تواند کوچک‌ترین زمینه‌ای را در مشروعیت رژیم جعلی و غاصب صهیونیستی فراهم کند.
۷. منظور شاهاک از به‌کار بردن «اسرائیلی‌ها» اشاره به آن دسته از ساکنان فلسطین اشغالی است که هرچند یهودی نیستند، ولی به لحاظ حقوقی تبعه اسرائیل محسوب می‌شوند؛ مثلاً مسلمانان و مسیحیان عرب آن سامان.

دولت اسرائیل هر ساله، «سالنامه آماری اسرائیل» را چاپ می‌کند، اما تقریباً در هیچ‌یک از این سالنامه‌ها امکان یافتن آمارهای مربوط به «اسرائیلی‌ها» وجود ندارد. این آمارها فقط از «یهودیان» و «غیریهودیان» سخن می‌گوید.

مثلاً وقتی دولت اسرائیل درباره مرگ و میر کودکان در داخل مرزهای خود تحقیق می‌کند، این تحقیقات درباره مرگ و میر بچه‌های اسرائیلی دور نمی‌زند، چون در اسرائیل به‌طور رسمی «کودک اسرائیلی» وجود خارجی ندارد. در این کشور صحبت از شیرخواران یهودی و شیرخواران غیریهودی است و این دو گروه حتی از نظر آماری هم هرگز با هم مجتمع نیستند!

نه تنها در اسرائیل «انسان‌های اسرائیلی» وجود ندارند، بلکه حیوانات و نباتات هم به «یهودی» و «غیریهودی» دسته‌بندی شده‌اند. دولت اسرائیل رسماً گاوها، گوسفندها، گوجه‌فرنگی‌ها و گندم‌ها را به «یهودی» و «غیریهودی» برآورد و طبقه‌بندی می‌کند. غیریهودی‌ها در اغلب جاها حق زندگی کردن ندارند. اکثریت زمین‌ها به دولت تعلق دارد و دولت آن‌ها را مطابق قانونی تقسیم کرده که غیریهودی حق زندگی کردن در آن را ندارد.

در اکثریت زمین‌ها یک «غیریهودی» از حق ساختن یا اجاره کردن یک منزل و از حق اشتغال به حرفه و خلاصه از حق زندگی کردن محروم است. وقتی به وحشی‌گری این روش بیش‌تر پی می‌بریم که بدانیم اکثریت زمین‌هایی که «غیریهودیان» در آن‌جا حق زندگی کردن ندارند به فلسطینی‌هایی تعلق دارد که در اسرائیل به «غیریهودی» وصف شده‌اند. این زمین‌ها را یهودیان به زور از آن‌ها گرفته‌اند. بدین ترتیب فلسطینی‌ها با این که ملیت «کشور یهود» را دارا می‌باشند از حق استفاده از زمین کشور خود محرومند. در اسرائیل شهرهایی وجود دارد نظیر «کارمیل»^۱، «نازارت ایلیت»^۲ و «آراد»^۳ که در آن‌ها به موجب قانون هیچ غیریهودی حق زندگی کردن ندارد. در کشور یهود فقط یهودیان جزء موجودات انسانی به حساب می‌آیند و غیریهودیان جزء حیوانات محسوب می‌شوند. این حیوانات گاهی مفید هستند و گاهی مضر و حتی گاهی خطرناک.

در میان یهودیان افرادی پیدا می‌شوند که معتقدند نباید با حیوانات و با «غیریهودیان» با خشونت رفتار کرد و سایرین فکر می‌کنند این مطلب چندان اهمیتی ندارد؛ اما هر کس که به اصل دولت یهود ایمان دارد، «غیریهودیان» را در کشور یهود به‌عنوان انسان نمی‌شناسد، بلکه آن‌ها را وسیله‌ای برای تولید منافع یهودیان می‌پندارد.^۴

1. Carmiel.

2. Nazareth-Illith.

3. Arad.

۴. دولت نژادپرست اسرائیل، اسرائیل شاهاک؛ امان‌الله ترجمان؛ ناشر: انتشارات پَرشکوه؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ص ۳۷-۳۴ (با تلخیص و اندکی تغییر).

اگر دقت کنیم و تئوری‌ها و اعمال دولت یهود را با هم مطابقت دهیم می‌بینیم در داخل این دولت است که تناقض‌ها به چشم می‌خورد... / سرنوشتی مضحک، در دولت «یهود» نهفته است که هنوز معلوم نیست چه کسی واقعاً «یهودی» است. چرا مؤسسات متعددی فعالیت می‌کنند تا تشخیص دهند که چه کسی «یهودی واقعی» است؟^۱

بخشی از متن یک داوری دیوان عالی حکومت صهیونیستی به طور خلاصه و موجز می‌گوید: «یهودیت دری نیست که بتوان از آن عبور کرد و یهودی شد.»^۲

نگاه قرآن کریم به «یهود» در تفسیر «المیزان»

آنچه در پی می‌آید، نکاتی است چند، برگرفته از تفسیر ارزشمند و گران‌سنگ «المیزان»، تا گوشه‌ای از نگاه قرآن کریم به «یهود» به‌طور گذرا مرور شود. ما مسلمانان که به پیروی از «قرآن» و «عترت» علیهم‌السلام مفتخر هستیم، در نقد جامع و بررسی همه‌جانبه رفتار و تعامل‌های مربوط به یهود، بایست راهبردهای خود را از «ثقلین» استخراج کنیم. این نکات با چنین توجّهی، به‌منزله محک و در راستای بررسی رفتار امروزی یهود - از جمله آثار نویسندگان جهانی یهود - انتخاب شده‌اند.

۱. حریص به حس!

علامه طباطبایی آن‌جا که گفتاری «پیرامون پرستش بت‌ها» دارند درباره «گرایش و اطمینان انسان به حس [و تمایل او به تشبیه و تمثیل غیر محسوس به محسوس]» چنین آورده‌اند:

انسان بسیار حریص است در اینکه امور غیر محسوس را در صورت امور محسوس تخیل کند. مثلاً وقتی می‌شنود که در ماوراء طبیعت جسمی و محسوس، نیرویی هست قوی‌تر و تواناتر و عظیم‌تر و بالاتر از طبیعت، و آن نیرو است که در طبیعت کار می‌کند و محیط به آن است، نیرویی است قدیم‌تر از طبیعت و مدبر طبیعت و حاکم در آن، نیرویی که هیچ موجود جز به امر او موجود نمی‌شود و جز به امر او و به مشیت و اراده او از حالی به حال دیگر متحول نمی‌گردد، وقتی همه اینها را می‌شنود بدون درنگ آن نیرو و اوصافش را به اوصاف نیروی جسمانی و آنچه از مقایسه جسمانیات با یکدیگر می‌فهمد تشبیه و قیاس می‌کند. و بسیار می‌شود که آن نیرو را به صورت انسانی تصور می‌کند که در بالای آسمان‌ها بر یک صندلی که همان تخت حکمرانی است نشسته و امور عالم را از راه تفکر تدبیر نموده و سپس تدبیر خود را با اراده و

۱. همان؛ ص ۱۹۹.

۲. همان؛ ص ۱۹۹.

مشیت و امر و نهی خود تکمیل می‌کند و تحقق می‌بخشد، هم چنان که می‌بینیم تورات موجود، آن نیرو، یعنی خدای تعالی را چنین موجودی معرفی کرده و نیز گفته که خدای تعالی انسان را به شکل خود آفریده، که ظاهر انجیل‌های موجود مسیحیان نیز همین است.^۱

۲. مردمی فرو رفته در مادیات

در قرآن از همه امت‌های گذشته بیشتر، داستان‌های بنی‌اسرائیل، و نیز بطوری که گفته‌اند از همه انبیاء گذشته بیشتر، نام حضرت موسی علیه السلام آمده، چون می‌بینیم نام آن جناب در صد و سی و شش جای قرآن ذکر شده است.^۲ اگر در قصه‌های بنی‌اسرائیل که در قرآن آمده دقت کنیم، و در آنها باریک شویم، و به اسرار خلقیات آنان پی ببریم، خواهیم دید که مردمی فرو رفته در مادیات بودند، و جز لذائذ مادی، و صوری، چیزی دیگری سرشان نمی‌شده، امتی بوده‌اند که جز در برابر لذات و کمالات مادی تسلیم نمی‌شدند، و به هیچ حقیقت از حقائق ماوراء حس ایمان نمی‌آوردند، هم چنان که امروز هم همینطورند. و همین خوی، باعث شده که عقل و اراده‌شان در تحت فرمان و انقیاد حس و ماده قرار گیرد، و جز آنچه را که حس و ماده تجویز کند، جائز ندانند، و به غیر آن را اراده نکنند، و باز همین انقیاد در برابر حس، باعث شده که هیچ سخنی را نپذیرند، مگر آنکه حس آن را تصدیق کند، و اگر دست حس به تصدیق و تکذیب آن نرسید، آن را نپذیرند، هر چند که حق باشد. و باز این تسلیم‌شدنشان در برابر محسوسات، باعث شده که هر چه را ماده‌پرستی صحیح بدانند، و بزرگان یعنی آنها که مادیات بیشتر دارند، آن را نیکو بشمارند، قبول کنند، هر چند که حق نباشد، نتیجه این پستی و کوتاه فکری‌شان هم این شد: که در گفتار و کردار خود دچار تناقض شوند، مثلاً می‌بینیم که از یک سو در غیر محسوسات دنباله‌روی دیگران را تقلید کورکورانه خوانده، مذمت می‌کنند، هر چند که عمل عمل صحیح و سزاواری باشد، و از سوی دیگر همین دنباله‌روی را اگر در امور محسوس و مادی و سازگار با هوسرانی‌های‌شان باشد، می‌ستایند، هر چند که عمل عملی زشت و خلاف باشد.^۳

۳. تمایل به بت‌پرستی

در سوره اعراف، آیات ۱۳۸ تا ۱۴۰ می‌خوانیم: «وَ جَاوَزْنَا بِبَنِي إِسْرَائِيلَ الْبَحْرَ فَأَتَوْا عَلَى قَوْمٍ

۱. ترجمه تفسیر المیزان، جلد ۱۰؛ ص ۴۰۵.

۲. همان، جلد ۱؛ صفحه ۳۱۵.

۳. همان؛ صفحه ۳۱۶ (با اندکی تغییر).

يَعْكُفُونَ عَلَىٰ أَصْنَامٍ لَهُمْ قَالُوا يَا مُوسَىٰ اجْعَلْ لَنَا إِلَهًا كَمَا لَهُمْ آلِهَةٌ قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ * إِنَّ هَؤُلَاءِ مَثَبٌ مَّا هُمْ فِيهِ وَبَاطِلٌ مَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ * قَالَ أَغْيِرَ اللَّهُ أُنْعِيكُمْ إِلَهًا وَهُوَ فَضَّلَكُمْ عَلَىٰ الْعَالَمِينَ»

یعنی «و فرزندان اسرائیل را از دریا گذرانیدیم. تا به قومی رسیدند که بر [پرستش] بت‌های خویش همت می‌گماشتند. گفتند: «ای موسی، همان‌گونه که برای آنان خدایانی است، برای ما [نیز] خدایی قرار ده.» گفت: «راستی شما گروهی هستید که نادانی می‌کنید.» در حقیقت، آنچه ایشان در آنند نابود [و زایل] و آنچه انجام می‌دادند باطل است. گفت: «آیا غیر از خدا معبودی برای شما بجویم، با اینکه او شما را بر جهانیان برتری داده است؟»^۱

علامه طباطبایی در «اشاره به اینکه بنی اسرائیل مردمی مادی و حس‌گرا و تحت تأثیر مرام بت‌پرستی قبطیان بوده‌اند» ذیل تفسیر این آیات می‌نویسند:

بنی اسرائیل بعد از جدشان ابراهیم علیه السلام به دین همان جناب باقی بوده و از میان آنان اسحاق، یعقوب و یوسف علیهم السلام برگزیده شدند که ایشان را به آن دین یعنی به دین توحید دعوت نموده و چنین اعلام می‌کردند که در دین توحید جز خدای سبحان کسی و یا چیزی نباید پرستش شود، و خدا را در این باره شریکی نیست، او بزرگ‌تر از آن است که جسم و یا جسمانی بوده باشد و متشکل به اشکال و به حدود و اندازه‌ها محدود گردد، و لیکن از داستان بنی اسرائیل بر می‌آید که مردمی مادی و حسی بوده‌اند، و در زندگی هیچ وقت از مسئله اصالت حس تجاوز نمی‌کردند، و اعتنایی به ماورای حس نداشته‌اند، و اگر هم داشته‌اند از باب تشریفات بوده، و اصالت حقیقی نداشته است.^۲

۴. اعتقاد به خدایی شبیه انسان!

اعتقاد به جسمانی بودن خدا و شباهتش به انسان‌ها همواره در یهود بوده و امروز نیز بر همان اعتقاد هستند، به دلیل کتاب‌هایی که در بین آنان دائر و رائج است.^۳

۵. بی‌معاد!

اهل کتاب، توحید و معاد را آن‌طور که باید معتقد نیستند، هر چند اعتقاد به اصل الوهیت را دارا می‌باشند، نه اینکه علتش این باشد که این دو ملت اصلاً به وجود اله معتقد نیستند،

۱. ترجمه محمد مهدی فولادوند

۲. ترجمه تفسیر المیزان، جلد ۸؛ ص ۳۰۰-۳۰۲.

۳. همان، جلد ۵؛ صفحه ۴۷۶.

چون قرآن اعتقاد به وجود الله را از قول خود آنها حکایت می‌کند، گرچه در توراتی که فعلاً موجود است اصلاً اثری از مسئله معاد دیده نمی‌شود.^۱

۶. مبتلا به خرافات

تورات شامل بر مسائلی در توحید و نبوت است که نمی‌شود آن را به خدای تعالی نسبت داد، مثل اینکه خدا را جسم و نشسته در مکانش می‌داند، و خرافاتی دیگر از این قبیل، و نیز نمی‌شود آن مطالب را به انبیاء نسبت داد، مثل انواع کفر و فسق و فجورها و لغزش‌ها که به انبیاء نسبت داده و نیز می‌بینیم که تورات یکی از اصولی‌ترین معارف دینی را یعنی مسئله معاد را به کلی مسکوت گذاشته، و درباره آن هیچ سخنی نگفته، با اینکه دین بدون معاد، دین استواری نیست.^۲

۷. قوم غضب‌شده

در قرآن کریم، سوره ممتحنه، آیه ۱۳ می‌خوانیم: «یا ایها الذین آمنوا لا تتوکلوا قوماً غضب الله علیهم قد یئسوا من الآخرة كما یئس الکفار من أصحاب القبور» یعنی «ای کسانی که ایمان آورده‌اید، مردمی را که خدا بر آنان خشم رانده، به دوستی مگیرید. آنها واقعاً از آخرت سلب امید کرده‌اند، همان گونه که کافران اهل گور قطع امید نموده‌اند».^۳

علامه طباطبایی در «یاد آوری شقاوت و هلاکت ابدی یهود (مغضوب علیهم) و نهی از دوستی با آنان» ذیل تفسیر این آیه می‌نویسند:

مراد از این «قوم» یهود است که در قرآن مجید مکرر به عنوان «المغضوب علیهم» از ایشان یاد شده، از آن جمله درباره آنان فرموده: «و باؤ بغضب من الله» شاهد اینکه منظور یهود است ذیل آیه است که از ظاهر آن برمی‌آید که غیر از کفار سابق‌الذکر است.^۵

۸. تعیین تکلیف برای خدا!

ملت و دین یهود، نسخ در احکام دین را جایز نمی‌دانسته و لذا به نسخ تورات به هیچ وجه

۱. همان، جلد ۹؛ صفحه ۳۱۷.

۲. همان، جلد ۵؛ صفحه ۳۹۸.

۳. ترجمه محمد مهدی فولادوند.

۴. سوره بقره، آیه ۶۱.

۵. ترجمه تفسیر المیزان، جلد ۱۹؛ صفحه ۴۱۲.

رضا نمی‌داد و زیر بار این حرف که تورات به وسیله انجیل نسخ شود نمی‌رفت و یکی از اعتراض‌ها و نقاط ضعفی را هم که در دین اسلام می‌دیدند و به رخ مسلمین می‌کشیدند این بود که می‌گفتند شما مسلمین پیرو کتابی هستید که بعضی از آیاتش بعضی دیگر را نسخ می‌کند، و نیز از همین جهت «بداء»^۱ را هم برای خدای تعالی در امور تکوینی جایز نمی‌دانستند و آن را هم یکی دیگر از نقاط ضعف اسلام و قرآن می‌دانستند، چون از بعضی از آیات قرآن «بداء» استفاده می‌شود.^۲

۹. تا قیامت با دشمنی و خشم

در سوره مائده آیه ۶۴ می‌خوانیم: «وَقَالَتِ الْيَهُودُ يَدُ اللَّهِ مَغْلُولَةٌ غُلَّتْ أَيْدِيهِمْ وَلُعِنُوا بِمَا قَالُوا بَلْ يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِ يُنفِقُ كَيْفَ يَشَاءُ وَكَيْزِيدَنَّ كَثِيرًا مِنْهُمْ مَا أَنْزَلَ إِلَيْكَ مِنَ رَبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًا وَالَّذِينَ بَيْنَهُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ كُلَّمَا أَوْقَدُوا نَارًا لِلْحَرْبِ أَطْفَأَهَا اللَّهُ وَسَعُونَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ.»

«و یهودیان گفتند: دست خدا بسته است - دست‌های خودشان بسته و بی‌اقتدار باد، و به سزای آنچه گفتند لعنت بر آنان باد - بلکه هر دو دست خدا باز است و قدرتش بی‌کران. هرگونه بخواهد می‌بخشد. و قطعاً کتابی که از جانب پروردگارت به سوی تو فرو فرستاده شده است بر سرکشی و کفر بسیاری از آنان می‌افزاید، و ما تا روز قیامت میانشان دشمنی و نفرت افکنده‌ایم. هرگاه برای جنگ با پیامبر و مسلمانان آتشی برافروزند خدا آن را خاموش می‌کند. آنان در زمین به فسادگری می‌کوشند، و خدا فسادگران را دوست نمی‌دارد.»^۳

علامه طباطبایی درباره این بخش از آیه شریفه: «وَالَّذِينَ بَيْنَهُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ» آورده‌اند:

ظاهر اینکه این جمله در سیاق جملاتی قرار گرفته که درباره یهود است، این است که ضمیر «هم» در «بینهم» به یهود برگردد و لو اینکه افتتاح این سیاق به اهل کتاب شده و اهل کتاب تنها یهود نیستند، بنابراین، مقصود از «عداوت» و «بغضاء»، تشمت عقاید و اختلاف مذاهب خواهد بود که خدای تعالی هم در موضعی از کلام خود به آن اشاره

۱. «بداء» یعنی ایجاد رأیی برای خالق بجز آنچه که قبلاً اراده وی بر آن تعلق گرفته بود [فرهنگ فارسی، جلد ۱؛ ص ۴۷۹].

۲. ترجمه تفسیر المیزان، جلد ۶؛ ص ۴۴-۴۵.

۳. ترجمه قرآن براساس المیزان؛ سیدمحمد رضا صفوی؛ ناشر: مؤسسه بوستان کتاب؛ قم؛ ۱۳۸۵؛ ص ۱۱۸ [برگرفته از لوح فشرده‌ی «شجره‌ی طوبی (علوم و معارف قرآن)»، کار مشترکی از «مرکز فرهنگ و معارف قرآن»، پژوهشگاه فرهنگ و علوم اسلامی» و «مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی»].

کرده و فرموده: «وَلَقَدْ آتَيْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ ... فَمَا اخْتَلَفُوا إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ»^۱ و آیات دیگر. و اما عداوت، گویا مراد از عداوت، خشم توأم با تجاوز عملی است، و مراد از بغضاء تنها خشم درونی است که ممکن است با تجاوزات عملی هم همراه باشد و یا نباشد. در نتیجه وقتی این دو کلمه با هم ذکر شوند هر دو معنا را افاده می‌کنند و می‌رسانند که خدای حکیم در بین یهود هم خشم و نفرت درونی، و هم نزاع انداخته و در جمله «إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ» نکته‌ای است و آن اینکه این امت تا قیامت باقی خواهند ماند و منقرض نخواهند شد.^۲

۱۰. یهود حسود

علامه طباطبایی در تفسیر آیه ۶۴ از سوره مائده درباره یهودیان می‌نویسد:

اینان مردمی هستند که در دشمنی با ادیان و در کفر، از قدیم‌الایام مشخص و ممتاز بودند و اصولاً مردمانی حسود و ستم‌پیشه‌اند، و معلوم است چنین مردمی وقتی خبردار شوند که خدای متعال قریش را بر آنان فضیلت داده، و از بین ایشان شخصی را به نبوت برگزیده تا چه اندازه حسدشان تحریک می‌شود، بنابراین قریش جز این نباید از یهود توقع داشته باشد و نباید از شر آنان و از اینکه آتش طغیان و کفرشان تیزتر شود ایمن بنشینند. آری! یهود در دنیای قبل از اسلام خود را اشرف ملل می‌دانست و سیادت و تقدم بر سایر اقوام را حق مسلم خود می‌پنداشت و خود را اهل کتاب، و سایر اقوام آن روز را اُمّی و بی‌سواد و وحشی می‌نامید. و به دنیای آن روز فخر می‌فروخت و ربانین و احبار خود را به رخ عالمیان می‌کشید و به علم و حکمت خود می‌بالید. لیکن دوران آن سیادت خیالی و تمدن توخالی سر آمد و آوازه پیغمبری که از قریش یعنی منحط‌ترین اقوام که همواره در برابر علم یهود و دانشمندان‌شان سر فرود می‌آورد مبعوث شده بود و همچنین آوازه کتاب وی گوش یهود را خراش داد، مخصوصاً وقتی در آن کتاب نظر کرده و آن را کتابی آسمانی و مهمی، یعنی ناظر بر سایر کتب آسمانی یافت و دید که کتابی است سرشار از حق و حقیقت و مشتمل بر عالی‌ترین تعلیمات روحی و کامل‌ترین طریق هدایت، بیش از پیش به ذلت و بی‌ارجی کتاب خود که سال‌ها به رخ عالمیان می‌کشید پی برد، لاجرم از آن خواب و خیال بیدار شده و به خود آمد در حالی که هر لحظه به خشم درونی و کفر و طغیانش افزوده

۱. و به تحقیق ما به بنی اسرائیل کتاب و حکمت و نبوت دادیم و از ذاق طیب روزی‌شان کردیم و بر عالمیان عصر خود برتری‌شان دادیم * و از امر دین آیتاتی روشن دادیم پس اگر اختلاف کردند اختلافشان پس از آن بود که به حقانیت دین یقین پیدا کردند و انگیزه اختلاف آنها تنها حسادت بود که به یکدیگر می‌ورزیدند، به درستی پروردگار تو روز قیامت بین آنان در آن چیزهایی که اختلاف می‌کردند داوری خواهد کرد (سوره جاثیه، آیات ۱۶-۱۷).

۲. ترجمه تفسیر المیزان، جلد ۶؛ ص ۴۹-۵۰.

می‌شد و اینکه می‌بینید خدای تعالی در این آیه می‌فرماید: «آیاتی که به تو نازل شده (قرآن) طغیان آنها را مضاعف می‌کند»، معنایش این نیست که (العیاذ بالله) قرآن سبب ضلالت آنها است، بلکه به این عنایت است که گفتیم اصولاً جنس یهود به خودی خود جنسی حقود و حسود و کینه‌توز است و نزول قرآن سبب شد آن آتش تیزتر شود و معارف حق و دعوت صریحی که در قرآن است باعث شد آن کفر و حسد طغیان کند و به همین عنایت است که خدای تعالی در مواضع عدیده‌ای از قرآن کریم هدایت و ضلالت را به خود نسبت می‌دهد، از آن جمله مثلاً می‌فرماید: «كُلَّمَا نُمِدُّ هَؤُلَاءِ وَهَؤُلَاءِ مِنْ عَطَاءِ رَبِّكَ وَمَا كَانَ عَطَاءُ رَبِّكَ مَحْظُورًا»^۱ و در خصوص قرآن می‌فرماید: «وَأَنْزَلْنَا مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا»^۲ چون اضلال و نظایر آن مانند بدبختی و شقاوت وقتی از خدای تعالی ناپسند و مذموم است که ابتدایی باشد، یعنی خداوند کسی را بدون جهت گمراه و یا بدبخت کند و اما اگر پاداش و اثر گناهی باشد که خود آدمی مرتکب شده یا مثلاً گناهی کرده که موجب خشم خداوندی و رسیدن به درجه بالاتری از گمراهی شده باشد این گمراهی‌های متجدد نسبت به خدای تعالی مذموم نیست. کما اینکه خود پروردگار متعال در قرآن به همین معنا اشاره کرده و فرموده «وَمَا يَضِلُّ بِهِ إِلَّا الْفَاسِقِينَ»^۳ و نیز می‌فرماید: «فَلَمَّا زَاغُوا أَزَاغَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ»^۴ و بالأخره برگشت زیاد شدن کفر و طغیان آنها به سبب قرآن به این است که خداوند توفیق را از آنها سلب نموده عنایت الهی شامل حال آنها نباشد تا در نتیجه از کفر و طغیان خود بر نگردند و تسلیم آیات الهی نشوند و به دعوت حَقِّ خداوند ایمان نیاورند. گویا آیه مورد بحث /سوره مائده، آیه ۶۴/ برای این باشد که رفع استبعاد و تعجب از رفتار وقیحانه یهود و جرأت و جسارتش نسبت به خداوند بکند و هویت یهود را - که خود را ملتی تربیت‌شده و اهل کتاب و سایر ملل را وحشی و بی‌سواد می‌نامیدند، بلکه مدعی فرزندی و دوستی با خدا بودند - به عالمیان نشان دهد تا همه بدانند (العیاذ بالله) پسران خدا و دوستانش تا چه اندازه در اسائه ادب نسبت به خدا، وقیح و بی‌شرم و جسورند. و نیز همه بدانند اگر یهود روزبه‌روز بر کفر و عناد خود می‌افزاید برای همین است که خداوند به ایشان سخط کرده و نور دلشان را خاموش نموده و ایشان هم خود مستوجب چنین سخطی بوده‌اند، و نیز بدانند که این طغیان و کفر روزافزون و آثار شومی که یکی پس از دیگری متوجه یهود خواهد شد سرنوشتی است حتمی، چون در آیه به دو وسیله مطلب را تأکید کرده،

۱. هر یک از این دو طایفه: دنیاطلب و عقبی‌طلب را، از نعمت پروردگارت روزی می‌دهیم و روزی پروردگار تو محبوس از کفار و فاسقان نیست (سوره اسراء، آیه ۲۰).

۲. و فرو می‌فرستیم از قرآن چیزی را که شفا و رحمت است برای مؤمنین و لیکن برای ظالمین جز اینکه بر خسراشان بیفزاید سودی ندارد (سوره اسراء، آیه ۸۲).

۳. و خدا گمراه نمی‌کند با این مثالها که زده مگر فاسقین را (سوره بقره، آیه ۲۶).

۴. وقتی از حق روی گرداندند خداوند هم دل‌هایشان را از نور ایمان تهی کرد (سوره ص، آیه ۵).

یکی «لام» در «لبزیدن» و یکی هم «نون» تأکیدی که در آخر همان کلمه است، و در اینکه نخست طغیان و سپس کفر را ذکر فرموده اشاره است به همان ترتیب طبیعی این دو، چه در خارج هم می‌بینیم که کفر از آثار طغیان و زاییده آن است.^۱

۱۱. خودپسندی و خودستایی یهود

در سوره نساء آیات ۴۹ و ۵۰ می‌خوانیم: «أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْكُونَ أَنْفُسَهُمْ بَلِ اللَّهُ يُزَكِّي مَنْ يَشَاءُ وَلَا يظْلُمُونَ فِتْلًا. انظُرْ كَيْفَ يُفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكُذِبَ وَ كَفَى بِهِ إِثْمًا مُّبِينًا.»^۲ یعنی «آیا آنان را ندیده‌ای که خویشان را پاک و بی‌عیب جلوه می‌دهند؟ آری خداست که هر که را که خواهد از عیب پاک گرداند. و به هیچ کس حتی به قدر رشته‌ای که در شکاف هسته خرماسست ستم نشود. بنگر که چگونه به خدا دروغ می‌بندند و همین دروغ گناهی آشکار را بسنده است.» علامه طباطبایی درباره این فراز از آیات فوق «أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْكُونَ أَنْفُسَهُمْ»، می‌نویسد: راغب می‌گوید کلمه «زکات» (یا ماده «ز - ک - ت») در اصل به معنای نموی است که از ناحیه برکت خدای تعالی حاصل می‌شود، - تا آنجا که می‌گوید - و تزکیه انسان، نفس خود را دو قسم است، یکی به عمل است، که بسیار پسندیده و مورد تأکید است، و در آیه شریفه: «قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّى»^۳ همین قسم منظور است، و یکی دیگر تزکیه زبان است، نظیر این که دو شاهد عادل، شخصی را که عدالتش برای حاکم شرع ثابت نشده تعدیل کنند، و او را به عدالت بستانند، و این قسم از تزکیه درباره خویشان و این که کسی خود را بستاند مذموم است، و خدای تعالی از آن نهی کرده می‌فرماید: «فَلَا تُزَكُّوا أَنْفُسَكُمْ»، و نهی خدای تعالی از این قسم تزکیه، خود نوعی تأدیب بندگان است، چون مدح کردن انسان از خود، هم از نظر عقل و هم از نظر شرع قبیح است، و به همین جهت وقتی از حکیمی پرسیدند آن چه عملی است که با این که حق است زشت است؟ گفت: این که کسی خود را به کمالی که دارد ستایش کند. این گفتار راغب^۳ بود. و چون آیه شریفه در ضمن آیات مربوط به کفار واقع شده، که متعرض حال اهل کتاب است، این ظهور را دارد که گویا این خودستایان همان اهل کتاب و یا بعضی از آنان بوده‌اند، و اگر آنان را به صفت (اهل کتاب) توصیف نکرد، و نفرمود: (اهل کتاب خودستا هستند)، برای این بود که معنای کلمه اهل کتاب دانایان به خدا و

۱. ترجمه تفسیر المیزان، جلد ۶؛ ص ۴۸-۵۰.

۲. به یقین رستگار شد آن کس که خود را تزکیه کرد (سوره اعلی، آیه ۱۴).

۳. مفردات راغب؛ ص ۲۱۴.

۴. مترجم المیزان در این جا آورده: «لیکن همین عمل در بعضی از موارد نظیر مورد دفاع و موردی که لازم است نعمت الهی اظهار شود زشت نیست.»

آیات خدا است، و معلوم است کسی که به چنین مقامی رسیده باشد آلوده به امثال این رذایل نمی‌شود، اگر دیدیم که علمای یهود و نصارا چنین شدند در حقیقت به خدا و به کتاب خدا و به علم خود، پشت کردند. مؤید این مطلب آیه زیر است که از قول یهود نقل می‌کند که گفته‌اند: «نَحْنُ أُنْبَاءُ اللَّهِ وَ أَحِبَّاؤُهُ»^۱ و یا گفتند: «لَنْ تَمَسَّنَا النَّارُ إِلَّا أَياماً مَّعْدُودَةً»^۲، و یا برای خود ولایت اثبات کردند، و قرآن به این مناسبت فرمود: «قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ هَادُوا إِنَّ زَعْمَتُمْ أَنْكُمْ أَوْلِيَاءُ لِلَّهِ مِنْ دُونِ النَّاسِ»^۳. پس به شهادت آن سیاق و این آیات می‌توان گفت آیه شریفه به طور کنایه یهود را مذمت می‌کند، و در حقیقت این آیه استشهادی است برای مطالبی که در آیات سابق درباره یهود بود، و از استکبار یهود از خضوع در برابر حق و زیر بار حق نرفتشان، و به آیات خدای سبحان ایمان نیاوردنشان، و استقرار لعنت الهی در آنان، سخن می‌گفت، پس آیه مورد بحث می‌خواهد بفرماید: همه آن بدی‌هایی که از یهودیان بر شمردیم، از لوازم خودپسندی و خودستایی ایشان است. «بَلِ اللَّهُ يَرْكُي مَنْ يَشَاءُ وَلَا يَظْلُمُونَ فَتِيلاً» کلمه (بل) اعراض از مطلب قبل را می‌فهماند، و در این جمله اعراض از تزکیه نفس و خودستایی یهود را می‌رساند، و می‌خواهد خودستایی‌شان را رد کند، و بفرماید ستودن از شوون ربوبیت - یا بگو تربیت مربی عالم - است، و مختص به خدای تعالی است، و اما آدمی زاده هر چند که ممکن است واقعاً متصف به کمالی باشد، و فضایی را دارا بشود، و انواعی از شرافت و پیشرفت‌های معنوی را کسب بکند، اما به محضی که روی آن فضایل و شرافت‌ها تکیه کند، نوعی استقلال و بی‌نیازی از خدا را برای خود اثبات کرده، و این خود در معنای ادعای الوهیت و شرکت با رب العالمین است، و انسان سراپا حاجت که نه نفع و ضرری برای خود مالک است و نه مرگ و حیاتی، کجا و استقلال و بی‌نیازی از خدا، کجا؟ با این که انسان خودش و آنچه به او مربوط است چه آنها که در جان او و روح او است، و چه آن چیزهایی که از خارج به او رسیده، و او خود را مالک آنها پنداشته، و چه آن اسبابی که آن خیرها را به وی رسانده، همه و همه مملوک خدای سبحانند، آن هم مملوک خالص، به این معنا که هیچ کس دیگری با خدا در مالکیت آنها شرکت ندارد، و بنابراین دیگر چه چیزی برای انسان باقی می‌ماند؟ و این غرور و خودپسندی که وادار می‌کند آدمی را به این که خود را بستاید، نامش عجب است، که از اصول رذایل اخلاقی است، و چون هیچ انسانی بریده از انسان‌های دیگر نیست، به تدریج این رذیله او را

۱. ما پسران خدا و دوستان اویم (سوره مائده، آیه ۱۸).

۲. آتش به ما نمی‌رسد مگر چند روزی (سوره بقره، آیه ۸۰).

۳. بگو هان ای کسانی که به دین یهود گرایش دارید، اگر پنداشته‌اید که تنها شما و نه دیگر مردم اولیای خدا هستید (چنین و چنان کنید) (سوره جمعه، آیه ۶).

و ادار می‌کند به این که در تماسش با انسان‌های دیگر به رذیله دیگری مبتلا شود، که نامش تکبر است، او به حکم همان خود پسندیش می‌خواهد خود را بالاتر از سایرین جلوه دهد، و بندگان خدای را بنده خود بپندارد، اینجا است که به هر ظلم و ستم و حق‌کشی و هتک هر حرمتی از محارم الهی دست می‌زند، و به خود اجازه می‌دهد بر جان و ناموس و اموال مردم دست‌درازی کند. همه اینها در جایی است که فردی از افراد مبتلا به این بیماری‌های روانی یعنی عجب و تکبر شده باشد اما اگر از فرد تجاوز کند و خلقی اجتماعی و سیره‌ای قومی شود، آن وقت است که هلاک نوع بشر و فساد زمین حتمی است، و همان است که خدای تعالی از مجتمع یهود حکایت می‌کند، که گفتند: «أَيَسَ عَلَيْنَا فِي الْأُمِّينَ سَبِيلٌ»^۱. پس هیچ انسانی جا ندارد به‌منظور ستایش خود فضیلتی را برای خود ذکر کند، حال چه این که در این خودستایی راستگو باشد، و چه دروغ بگوید، برای اینکه او مالک آن فضیلت برای خود نیست، این خدای سبحان است که آن فضیلت، را به وی داده و او است که فضل خود را به هر کس بخوهد و به هر نحو که بخوهد عطا می‌کند، و او است که با دادن فضل و افاضه نعمتش هر که را بخوهد عملاً تزکیه می‌کند و یا با ستایش قولی هر که را بخوهد می‌ستاید، و تزکیه می‌کند، و به صفات کمال، شرافتش می‌دهد.^۲

۱۲. روحیه ستمکاری

یهودیان اینطور معتقد بودند - هم چنان که امروز هم همین عقیده را دارند - که تافته‌ای جدا بافته‌اند و در درگاه خدای تعالی احترام و کرامتی خاص به خود را دارند و آن این است که خدای سبحان، نبوت و کتاب و حکومت را به ایشان اختصاص داده، هیچ قومی دیگر نمی‌تواند دارای چنین امتیازاتی بشوند، پس سیادت و تقدم بر دیگران هم خاص ایشان است و از این اعتقاد باطل، نتیجه‌ها و بر این پایه سست، دیوارها چیدند و مثلاً غیر اسرائیلی را محکوم کردند به اینکه باید حقوقی را که خدا فقط برای آنان تشریح کرده، رعایت کنند، ایشان ربا بخورند و دیگران ربا بدهند و کم‌ترین اعتراضی هم نکنند، مال مردم را بخورند و صاحبان مال چیزی نگویند، حقوق مردم را پایمال کنند و کسی حق حرف زدن نداشته باشد، برای اینکه تنها اهل کتاب ایشانند و دیگران امی و بی‌سواد، پس اگر خوردن مال مردم حرام است برای غیراسرائیلی است که نمی‌تواند مال اسرائیلی را بخورد و همچنین برای اسرائیلی تنها خوردن مال اسرائیلی دیگر و پایمال کردن حقوق اسرائیلی دیگر حرام است، اما مال غیراسرائیلی و

۱. هیچ قوم و ملتی که بر کیش یهودیت نیستند بر ما یهودیان مسلط نمی‌شوند (سوره آل‌عمران، آیه ۷۵).

۲. ترجمه تفسیر المیزان، جلد ۴؛ ص ۵۹۱-۵۹۳.

حقوقش بر اسرائیلی مباح است. و سخن کوتاه اینکه تنها اهل کتاب می‌تواند بر اهل کتاب سبیل و تسلط و حق اعتراض داشته باشد، اما غیر اهل کتاب هیچگونه تسلطی و حق اعتراضی بر اهل کتاب ندارد، پس اهل کتاب می‌تواند خودکامه و به دلخواه خود هر گونه دخل و تصرف در مال و حق دیگران را بکند و هر حکمی که دلش خواست براند و این خود باعث شده که یهود با غیر یهود معامله حیوان زبان بسته بکند، هر معامله‌ای که باشد. و این عقیده هر چند که در کتاب آسمانی - به خیال خودشان - کتابی که آن را مستند به وحی می‌دانند مانند تورات و غیره وجود ندارد، اما عقیده‌ای است که از دهان احبار خود گرفته و به اصطلاح سینه‌به‌سینه به دیگران منتقل کرده‌اند، دیگران هم کورکورانه از آن تقلید نموده‌اند، و چون دین موسی علیه‌السلام را خاص یهود می‌دانند و به کسی اجازه نمی‌دهند به این دین در آید، در حقیقت آن را برای خود جنسیتی پنداشته‌اند و نتیجه گرفته‌اند که سیادت و تقدم یهود هم امری جنسی است، مخصوص این جنس و همین که کسی نسبتی به اسرائیل داشت همین خود ماده شرافت و عنصر سیادت است و هر کسی که منسوب به اسرائیل باشد حق دارد که بر دیگران به‌طور مطلق تقدم داشته باشد و معلوم است که وقتی این روحیه باغیه در قالب قومی رخنه کند و به‌راستی مردمی اینطور معتقد شوند، چه فسادى در زمین به‌پا می‌شود و چگونه روح انسانیت و آثار آن که باید در جامعه بشری حکمفرما شود می‌میرد!

۱۳. تبهکاری مالی

در سوره توبه آیه ۳۴ می‌خوانیم: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ كَثِيرًا مِنَ الْأَخْبَارِ وَالرُّهْبَانِ لَيَأْكُلُونَ أَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يَنْفِقُونَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ».

یعنی «ای کسانی که ایمان آورده‌اید، بسیاری از چبّرها و راهبان اموال مردم را به ناشایست می‌خورند و دیگران را از راه خدا باز می‌دارند. و کسانی را که زر و سیم می‌اندوزند و در راه خدا انفاقش نمی‌کنند، به عذابی دردآور بشارت ده!»

علامه طباطبایی می‌نویسند:

قرآن کریم هر چند در سوره بقره، نساء، مائده و غیر آن، برای اهل کتاب و مخصوصاً برای یهود، جرائم و گناهان بسیاری به‌طور مفصل برشمرده، و لیکن در این آیه متعرض جرائم و تعدیات مالی آنان شده، چون اولاً تعدی به حقوق مالی مردم در میان گناهان اهمیت خاصی دارد، و ثانیاً در مقامی که گفتگو از تبه‌کاری‌های ایشان نسبت

به مجتمع بشری صالح است ذکر اینگونه جرائم از ایشان مناسبت دارد، زیرا با نشان دادن تعدیات آنان به خوبی ثابت می‌شود که اگر زمام حکومت بشر به دست اهل کتاب بیفتد، چه بر سر بشر خواهد آمد. آری، هیچ جرم و گناهی به قدر تعدی به حقوق مردم، جامعه را فاسد نمی‌سازد. زیرا مهم‌ترین چیزی که جامعه انسانی را بر اساس خود پایدار می‌دارد، اقتصادیات جامعه است که خدا آن را مایه قوام اجتماعی قرار داده، و ما اگر انواع گناهان و جرائم و جنایات و تعدیات و مظالم را دقیقاً آمارگیری کنیم و به جست‌وجوی علت آن بپردازیم خواهیم دید که علت بروز تمامی آنها یکی از دو چیز است: یا فقر مفروطی است که انسان را به اختلاس اموال مردم از راه سرقت، راهزنی، آدم‌کشی، گرانفروشی، کم‌فروشی، غصب و سایر تعدیات وادار می‌کند، و یا ثروت بی‌حساب است که انسان را به اسراف و ولخرجی در خوردن، نوشیدن، پوشیدن، تهیه سکنی و همسر، و بی‌بندوباری در شهوات، هتک حرمت‌ها، شکستن قرق‌ها و تجاوز در جان، مال و ناموس دیگران وامی‌دارد. و همه این مفاسد که از این دو ناحیه ناشی می‌شود هر یک به اندازه خود تأثیر مستقیمی در اختلال نظام بشری دارد، نظامی که باید حیازت^۱ اموال و جمع‌آوری ثروت و احکام مجعول برای تعدیل جهات مملکت و جدا ساختن آن از خوردن مال به باطل را ضمانت کند، وقتی این نظام مختل گردد و هر کس به خود حق دهد که هر چه به‌دستش می‌رسد تصاحب کند، و از هر راهی که برایش ممکن باشد ثروت جمع نماید قهراً سنخ فکرش چنین می‌شود که از هر راهی که ممکن شد باید مال جمع‌آوری کرد چه مشروع و چه نامشروع، و به‌هر وسیله شده باید غریزه جنسی را اقناع و اشباع کرد چه مشروع و چه نامشروع، و هر چند به جاهای باریک هم بکشد. و پر واضح است که وقتی کار بدینجا بکشد شیوع فساد و انحطاط‌های اخلاقی چه بلایی بر سر اجتماع بشری درمی‌آورد، محیط انسانی را به صورت یک محیط حیوانی پستی در می‌آورد که جز شکم و شهوت هیچ همی در آن یافت نمی‌شود، و به هیچ سیاست و تربیتی و با هیچ کلمه حکمت‌آمیز و موعظه‌ای نمی‌شود افراد را کنترل نمود. و شاید همین جهت باعث بوده که در آیه مورد بحث از میان همه گناهان تنها مسئله اکل مال به باطل آن‌هم از ناحیه احبار و رهبان که خود را مری امت و مصلح اجتماع قلمداد می‌کنند ذکر شود. این اوصاف در مقام بیان این جهت است که صفات و اعمال احبار و رهبانان مایه فساد جامعه انسانی است، و سد راه حکومت عادلانه دینی است، و نمی‌گذارد آن حکومت به غرض و هدفش که همانا اصلاح مردم و بوجود آوردن جامعه زنده فعال و رسانیدن افراد آن به سعادت فطری‌شان است نائل شود. و به همین جهت از میان همه مفاسدی که متدین نبودن ایشان به دین حق داشت، تنها

۱. «حیازت» یعنی «گرد آوردن چیزی» [لغت‌نامه دهخدا، جلد ششم؛ علی‌اکبر دهخدا؛ ناشر: مؤسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران (با همکاری انتشارات روزنه)؛ تهران: ۱۳۷۷ (چاپ دوم از دوره جدید)؛ ص ۹۲۴۴، ستون ۱؛ مدخل «حیازت»].

آن مفسده‌ای را بیان کرد که در تباهی اجتماع صالح از همه مهم‌تر بود، و آن، جلوگیری ایشان از راه خدا و بازداشتن مردم از پیروی آن بود، زیرا ایشان با تمام امکانات و قدرت خود چه علنی و چه پنهانی دربارهٔ دین حق و راه خدا کارشکنی می‌کردند، و دائماً در این عمل اصرار و پافشاری می‌نمودند، و این نه تنها در عهد رسول اسلام بود، بلکه از آن روز تا کنون کار ایشان نقشه‌ریزی علیه اسلام بوده و هست.^۱

۱۴. پیامبرگشی و فخر فروشی

در قرآن کریم سوره آل عمران آیات ۲۱ و ۲۲ می‌خوانیم: «إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَ يَقْتُلُونَ النَّبِيْنَ بَغِيْرَ حَقٍّ وَ يَقْتُلُوْنَ الَّذِينَ يَأْمُرُوْنَ بِالْقِسْطِ مِنَ النَّاسِ فَبَشِّرْهُم بِعَذَابٍ أَلِيْمٍ * أُولَئِكَ الَّذِينَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ مَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِيْنَ.»

یعنی «کسانی را که به آیات خدا ایمان نمی‌آورند، و پیامبران را به ناحق می‌کشند و مردمی را که از روی عدل فرمان می‌دهند می‌کشند، به عذابی دردآور بشارت ده. اعمال اینان در دنیا و آخرت تباه شده است و هیچ یآوری ندارند.»

همچنین در سوره آل عمران آیه ۱۸۱ می‌خوانیم: «لَقَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ فَقِيْرٌ وَ نَحْنُ أَغْنِيَاءُ سَنَكْتُبُ مَا قَالُوا وَ قَتَلَهُمُ الْاَنْبِيَاءُ بَغِيْرَ حَقٍّ وَ نَقُولُ ذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيْقِ.»

یعنی «هر آینه خدا شنید سخنان آن کسان را که می‌گفتند: خدا بینواست و ما توانگریم. گفتارشان را و نیز اینکه پیامبران را به ناحق می‌کشند، خواهیم نوشت، و گوئیم: بچشید عذاب آتش سوزان را.»

علامه طباطبایی می‌نویسند:

مراد از «کشتن انبیا بدون حق» این است که اگر انبیا را نمی‌شناختند و نمی‌دانستند که مثلاً فلان شخص پیغمبر خدا است و یا سهو می‌کردند، و یا به خطا می‌رفتند، می‌توانستیم بگوئیم که کشتن به حق بوده، ولی یهودیان، پیغمبران را با علم به اینکه پیغمبرند کشتند، پس کشتنشان به غیر حق بود، و اگر خدای تعالی در این آیه شریفه سخن نامبرده یهود را در ردیف پیغمبرگشی آنان قرار داد، برای این بود که بفهماند آن سخن دست‌کمی از پیغمبرگشی نداشت، بلکه سخن عظیم و توهین بزرگی به ساحت مقدس خدا بود.^۲

۱۵. دشمن‌ترین کسان نسبت به اهل ایمان

در قرآن کریم، سوره مائده آیات ۸۲ تا ۸۴ می‌خوانیم: «لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِلَّذِيْنَ

۱. ترجمه تفسیر المیزان، جلد ۹؛ ص ۳۳۰-۳۳۲ (با تلخیص).

۲. همان، جلد ۴؛ ص ۱۲۹-۱۳۰.

أَمَنُوا الْيَهُودَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا وَ لَتَجِدَنَّ أَقْرَبَهُمْ مَوَدَّةً لِلَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصَارَى ذَلِكَ بَأَنَّ مِنْهُمْ قِسِيَسِينَ وَ رَهَبَانًا وَ أَنَّهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ * وَ إِذَا سَمِعُوا مَا أُنزِلَ إِلَى الرَّسُولِ تَرَى أَعْيُنَهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ مِمَّا عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّ يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ * وَ مَا لَنَا لَا نُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَ مَا جَاءَنَا مِنَ الْحَقِّ وَ نَطْمَعُ أَنْ يَدْخُلَنَا رَبَّنَا مَعَ الْقَوْمِ الصَّالِحِينَ.»

یعنی «دشمن‌ترین مردم نسبت به کسانی که ایمان آورده‌اند یهود و مشرکان را می‌یابی، و مهربان‌ترین کسان نسبت به آنان که ایمان آورده‌اند کسانی را می‌یابی که می‌گویند: ما نصرانی هستیم. زیرا بعضی از ایشان کشیشان و راهبان هستند و آنها سروری نمی‌جویند * چون آنچه را که بر پیامبر نازل شده بشنوند، و حقیقت را دریابند، چشمانشان پر از اشک می‌شود. می‌گویند: ای پروردگار ما، ایمان آوردیم، ما را نیز در زمره شهادت‌دهندگان بنویس * چرا به خدا و این آیین حق که بر ما نازل شده است ایمان نیاوریم و طمع نورزیم در اینکه پروردگار ما ما را در شمار صالحان آورد؟»

علامه طباطبایی می‌نویسند:

مثل معروفی است که می‌گویند: «تعرف الاشياء باضدادها - هر چیزی در مقابل ضد خود بهتر جلوه کرده و شناخته می‌شود»، خدای سبحان نیز برای اینکه حالات و معارف اسلام و حقانیت آن را در دل‌های امم و ملل جای دهد، در چند آیه قبل خرافاتی را که اهل کتاب اسم دین بر آنها نهاده بودند بیان فرمود، سپس به همان منظور خرافاتی را که مختص به هر کدام از یهود و نصارا است - مثلاً «يَدُلُّ اللَّهُ مَغْلُوبَةً» را نسبت به یهود و «إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ» را نسبت به نصارا - ذکر فرمود، آن گاه برای اینکه کلام در ایفای آن منظور بلیغ و رسا و کامل شود نمونه‌ای هم از حال مشرکین بر حال آن دو طایفه افزود، تا شنونده حال و عقاید و رفتار این سه ملت را که بزرگترین ملت‌های روی زمین‌اند دیده و با احوال و عقاید و رفتار مسلمین مقایسه کنند تا حقانیت و جلالت معارف اسلام را بخوبی درک کنند، و نیز بدانند که یهود، نصارا و وثنی‌ها از نظر دوری و نزدیکی به اسلام یکسان نیستند، آن‌گاه در خاتمه، این جهت را بیان فرموده که نصارا از بقیه ملت‌ها به دین اسلام نزدیک‌ترند.^۱

در اینجا ممکن است بپرسید چرا چنین کرد و به چه سبب نصارا را از جهت دوستی با اسلام نزدیک‌ترین ملت‌ها معرفی فرمود؟! جواب اینست که از این ملت عده بیشتری به اسلام گرویده و به رسول الله ﷺ ایمان

۱. البته در شرایط امروز عالم این نکته را نیز نباید از نظر دور داشت که یهود در اندیشه، ساختار تشکیلاتی و رفتار فرهنگی و سیاسی مسیحیت نفوذی تام و تمام یافته است؛ بسیاری از کسانی که بر خود نام مسیحی گذارده‌اند از محتوای اصیل مسیحیت بیش از پیش دور شده‌اند و عملاً همچون یهود عمل و رفتار می‌کنند. پدیده «مسیحیان صهیونیست» - که از موضوعات جدی روزگار ما است - از این دست محسوب می‌شود.

آوردند، کماینکه آیه بعد هم که می‌فرماید: «وَإِذَا سَمِعُوا مَا أُنزِلَ إِلَيْهِ الرَّسُولِ...» دلالت بر این مدعا دارد.

ممکن است مجدداً بپرسید اگر ایمان و اسلام چند نفر از یک ملت مجوز این باشد که همه آنها دوست اسلام و مسلمین خوانده شوند، لازم بود آن دو ملت دیگر هم دوست شناخته شوند، برای اینکه از آن دو ملت هم عده زیادی مانند عبدالله بن سلام با اصحاب یهودی‌اش از یهود و عده قابل ملاحظه از مشرکین که مجموعاً ملت مسلمان امروز را تشکیل می‌دهند به رسول‌الله ﷺ ایمان آوردند، بنابراین، چگونه در بین این سه ملت تنها نصارا مورد مهر قرار گرفته و آیه مزبور تنها آنها را ستوده است؟!

جواب این سؤال اینست که نحوه اسلام آوردن این چند ملت مختلف بوده است. مثلاً ملت نصارا بدون مبارزه، بلکه پس از تشخیص حقانیت با کمال شیفتگی و شوق به اسلام گرویده‌اند در حالی که هیچ اجبار و اکراهی در کارشان نبوده و می‌توانسته با جزیه دادن، به دین خود باقی مانده و نسبت به آن پایداری و وفاداری کنند، و لیکن در عین حال اسلام را بر دین خود ترجیح داده و ایمان آوردند، به خلاف مشرکین، زیرا، رسول‌الله ﷺ جزیه از ایشان نمی‌پذیرفت، و جز اسلام آوردن از ایشان قبول نمی‌کرد، پس عده‌ای از مشرکین که ایمان آوردند دلالت بر حسن اسلامشان ندارد، درست است که مسلمان شدند، لیکن بعد از آن همه آزار و شکنجه که پیغمبر محترم اسلام از ایشان تحمل کرد، و آن همه جفا و قساوت و بی‌رحمی که نسبت به مسلمین روا داشتند و آن همه نخوتی که در برابر مسلمین ورزیدند. و همچنین یهود که گرچه در ایمان آوردن و یا جزیه دادن مانند نصارا مختار بودند، لیکن به آسانی اسلام را قبول نکردند، بلکه مدت‌ها در نخوت و عصیبت خود تصلب و پافشاری کردند، مکر و خدعه بکار بردند، عهدشکنی‌ها کردند، خواهان بلا و مصیبت مسلمین بودند، و بالاخره صفحات تاریخ از خاطرات تلخی که مسلمین آن روز از یهود دیدند پر است، خاطراتی که تلخ‌تر و دردناک‌تر از آن تصور ندارد. آن رفتار نصارا بوده و این رفتار مشرکین و یهود، و این اختلاف در برخورد و تلقی هم چنان ادامه داشته است؛ یعنی همیشه از نصارا حسن اجابت بوده، و از یهود و مشرکین لجاج و پافشاری در استکبار و عصیبت، عیناً همان رفتار و عکس‌العملی که این سه گروه در زمان رسول‌الله ﷺ از خود نشان دادند، همان را پس از آن جناب داشتند، چه افرادی که از ملت نصارا در قرون گذشته به طوع و رغبت دعوت اسلام را لیبیک گفتند بسیار زیاد و بی‌شمار و بر عکس افرادی که از مشرکین و یهود در آن مدت طولانی به دین اسلام گرویده‌اند بسیار کم و انگشت‌شمارند. و همین ادامه داشتن برخوردهای مختلف آنان در قرونتمادی و طولانی خود شاهد و گواه محکمی است بر صدق دعوی قرآن که به‌طور کلی فرمود: «لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِلَّذِينَ آمَنُوا الْيَهُودَ» برای اینکه گرچه خطاب در این آیه متوجه شخص رسول‌الله ﷺ است، لیکن این نکته نیز بر کسی پوشیده نیست که آیه شریفه در مقام بیان قانون و ضابطی است کلی. و این نکته که عبارت است از بیان قانون کلی در صورت خطاب خصوصی بسیار بکار می‌رود: مانند آیه

«تَرَى كَثِيرًا مِنْهُمْ يَتَوَلَّوْنَ الَّذِينَ كَفَرُوا» و آیه «تَرَى كَثِيرًا مِنْهُمْ يَسَارِعُونَ فِي الْأَثْمِ» که در ضمن آیات مورد بحث بود، و تفسیر و ترجمه‌اش گذشت.

«ذَلِكَ بِأَنَّ مِنْهُمْ قِسِيِينَ وَرُهْبَانًا وَأَنَّهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ» «قِسِيِينَ» معرب کشیش است و «رهبان» جمع راهب و گاهی به جای راهب یعنی در مفرد استعمال می‌شود، راغب گفته است «الرهبه» و «الرهب» به معنای ترسی است که توأم با احتراز باشد. تا آنجا که می‌گوید: «ترهب» به معنای تعبد، و «رهبانیه» به معنای مبالغه و غلو و افراط در تحمل عبادت است، و این کلمه در کلام الله مجید هم بکار رفته، آنجا که می‌فرماید:

«و رهبانیه ابتدعوها» یعنی «و رهبانیتی که آن را بدعت کردند»، و رهبان هم به معنای مفرد استعمال می‌شود و هم به معنای جمع. کسانی که «رهبان» را واحد دانسته‌اند در جمع آن «رهباین» گفته‌اند.^۱

در این آیه خدای تعالی جهت نزدیک‌تر بودن نصارا را به اسلام بیان فرموده و در جهت اینکه آنان نسبت به سایر ملل انس و محبتشان به مسلمین بیشتر است، سه چیز را معرفی می‌فرماید که آن سه چیز در سایر ملل نیست. یکی اینکه در بین ملت نصارا علما زیادند. دوم اینکه در بینشان زهاد و پارسایان فراوانند. سوم اینکه ملت نصارا مردمی متکبر نیستند، و همین سه چیز است که کلید سعادت آنان و مایه آمادگی‌شان برای سعادت و نیکبختی است.

توضیح اینکه سعادت آدمی در زندگی از نظر دین به این است که بتواند نخست عمل صالح را تشخیص داده و سپس طبق آن عمل کند، و به عبارت دیگر، سعادت زندگی به داشتن ایمان و اذعان به حق و سپس عمل طبق آن است، بنابراین کسی که بخواهد دارای چنین سعادت‌تی شود اول احتیاج به علمی دارد که به وسیله آن بتواند حقیقت دین را که همان دین حق است تشخیص داده و به این وسیله مقتضی را فراهم آورد و چون وجود مقتضی به تنهایی برای آمادگی به عمل بر طبق آن کافی نیست و احتیاج به رفع موانع دارد از این رو لازم است موانعی را که در نفس آدمی است و نمی‌گذارد انسان بر طبق علم خود عمل کند که همان استکبار از حق، یا عصیت بر باطل و امثال آنها است، از نفس خویش زایل سازد تا بتواند سعادت مطلوب را بدست آورد، و وقتی ما از طرفی آن علم نافع را کسب کردیم و از طرفی دیگر با از بین بردن تکبر، انصاف در برابر حق را بدست آوردیم، آن وقت است که می‌توان گفت ما برای خضوع در برابر حق آمادگی داریم، البته به شرطی که محیط هم اجازه بدهد، چون در اعمال آدمی مساعدت محیط هم دخالت عظیمی دارد. زیرا وقتی عملی در بین مردم متداول شد و از کودکی با آن عمل بار آمدند و بر آن عادت نموده خلف از سلف آن را ارث بردند چنین مردمی نمی‌توانند درباره خوبی و بدی آن عمل به آسانی بررسی نمایند، و یا اگر زشت است از آن دست بردارند، و چون عادت به آن دارند، احتمال بدی و زشتی درباره آن نمی‌دهند.

و همچنین اگر به عمل نیکی عادت داشته باشند آن را هم نمی‌توانند به آسانی ترک کنند، و این جمله معروف است که می‌گویند: «عادت طبیعت دوم است»، از همین جهت، فعلی که مخالف با عادت باشد برای بار اول بسیار دشوار، و به نظر غیرممکن می‌رسد، و لذا وقتی برای اولین بار آن را انجام دهد با کمال تعجب به خود می‌گوید عملی که تا کنون به نظر ما محال بود معلوم شد که محال نبوده، و اگر همین عمل تکرار شود در هر دفعه به سهولتش افزوده و به همان مقدار از دشواریش کاسته می‌شود.

بنابراین اگر انسان در درجه اول تشخیص دهد که فلان عمل صالح است، و در درجه دوم غرض‌های آلوده و نفسانی از قبیل لجاج و عناد را هم با از بین بردن ریشه آن که تکبر و نرفتن زیر بار حق است از بین ببرد و در درجه سوم هم چشمش به کسانی بیفتد که دارند آن عمل صالح را انجام می‌دهند، او هم بدون درنگ آن عمل را انجام خواهد داد، تا چه رسد به اینکه ببیند همه افراد جامعه آن را انجام می‌دهند، که در این صورت در انجام آن بیشتر تشویق و کمک شده است، و بهتر به امکان آن پی برده و بدون واهمه دست به انجام آن می‌زند.

از این بیان بدست آمد که جامعه وقتی برای قبول حق آماده می‌شود که اولاً رجال دانشمندی در آن باشند که خود به حق آگاهی یافته و آن را به دیگران تعلیم دهند، و ثانیاً مردانی در آن جامعه باشند که به حق عمل کنند، تا در نتیجه افراد آن جامعه خوبی عمل به حق و امکان آن را به چشم ببینند، و ثالثاً عموم افراد آن، عادت به خضوع در برابر حق را داشته باشند، و طوری نباشد که با اینکه حق بر ایشان واضح و منکشف شده مع ذلک در اثر تکبر زیر بار نروند، و لذا می‌بینیم که خدای تعالی در آیه مورد بحث نزدیکی نصارا را به پذیرفتن دعوت رسول الله ﷺ که دعوت حق دینی بود از همین جهت دانسته که در میان نصارا در درجه اول رجال دانشمندی به نام کشیش و همچنین مردانی که به حق عمل کنند به نام رهبان وجود داشته و در درجه سوم مردمش هم متکبر و بیزار از حق نبوده‌اند، دانشمندانی داشته که مرتب مردم را به عظمت حق و به معارف دین آشنا می‌کرده‌اند، زهادی داشته که گفتار دانشمندان و دستوراتشان را بکار می‌بسته و به این وسیله عظمت پروردگار و اهمیت سعادت دنیوی و اخروی مردم را عملاً به آنان نشان می‌داده‌اند، و در خود آن امت هم این خصلت بوده که از قبول حق استنکاف نداشته‌اند، به خلاف یهود که گرچه در آنان هم احبار بوده، لیکن چون نوع مردم یهود به مرض تکبر دچار بوده‌اند همین رذیله آنان را به لجاجت و دشمنی واداشته، در نتیجه سد راه آمادگی‌شان برای پذیرفتن حق شده است، و همچنین مشرکین که نه تنها دارای آن رذیله بوده‌اند بلکه رجال علمی و مردان زاهد را هم نداشته‌اند.^۱

۱۶. خطر بزرگ: دوستی مجذوبانه با یهود و نصارا

در قرآن کریم، سوره مائده آیات ۵۱ تا ۵۴ می‌خوانیم: «یا ایها الذین آمنوا لا تتخذوا اليهود والنصارى اولیاء بعضهم اولیاء بعض و من يتولهم منكم فانه منهم ان الله لا یهدی القوم الظالمین * فترى الذین فی قلوبهم مرض یسارعون فیهم یقولون نخشی ان تصیبا دائرة فعسی الله ان یتی بالفتح او امر من عنده فیصبحوا علی ما اسرؤا فی انفسهم نادمین * و یقول الذین آمنوا ا هؤلاء الذین اقسموا بالله جهدا یمانهم انهم ل معکم حبطت اعمالهم فاصبحوا خاسرین * یا ایها الذین آمنوا من یرتد عنکم عن دینه فسوف یتی الله بقوم یحثمهم و یجبنونه اذلة علی المؤمنین اعزة علی الکافرین یجاهدون فی سبیل الله و لا یخافون لومة لائم ذلک فضل الله یؤتیه من یشاء و الله واسع علیم.»

یعنی «ای کسانی که ایمان آورده‌اید، یهود و نصارا را به دوستی برمگزینید. آنان خود دوستان یکدیگرند. هر کس از شما که ایشان را به دوستی گزیند در زمره آنهاست. و خدا ستمکاران را هدایت نمی‌کند * آنهايي را که در دل مرضی دارند می‌بینی که به صحبتشان می‌شتابند، می‌گویند: می‌ترسیم که به ما آسیبی رسد. اما باشد که خدا فتحي پدید آرد یا کاری کند، آن گاه از آنچه در دل نهان داشته بودند پشیمان شوند * آنها که ایمان آورده‌اند می‌گویند: آیا اینان همان کسانی که به خدا سوگندهای سخت می‌خوردند که با شما خواهند بود؟ اعمالشان باطل گردید و خود در زمره زیانکاران درآمدند * ای کسانی که ایمان آورده‌اید، هر که از شما از دینش بازگردد چه باک! زودا که خدا مردمی را بیاورد که دوستشان بدارد و دوستش بدارند. در برابر مؤمنان فروتنند و در برابر کافران سرکش در راه خدا جهاد می‌کنند و از ملامت هیچ ملامتگری نمی‌هراسند. این فضل خداست که به هر کس که خواهد ارزانی دارد، و خداوند بخشاینده و داناست.»

آنچه به‌طور اجمال از این آیات به دست می‌آید این است که خدای سبحان در این آیات مؤمنین را از اینکه یهود و نصارا را اولیای خود بگیرند، برحذر داشته و با شدیدترین لحن تهدیدشان می‌کند و در یک پیشگویی به آینده امر امت در اثر این موالات و دوستی با دشمنان خبر می‌دهد و می‌فرماید که اگر چنین کنید بنیه روش دینی خود را از دست می‌دهید و آن وقت است که خدای تعالی مردمی دیگر برمی‌انگیزد که قائم به امر دین شوند و بنیه دین را بعد از انهدام به حالت اصلی و اولیش بر گردانند.^۱

خدای سبحان در جمله مورد بحث که فرموده: «لا تتخذوا اليهود والنصارى اولیاء»، مسئله

ولایت را مقید به هیچ یک از خصوصیات و قیدها نکرده و به طور مطلق فرموده: «یهود و نصارا را اولیای خود مگیرید»، پس آیه شریفه از این جهت مطلق است، چیزی که هست از آیه بعدی که می‌فرماید: «تو ای پیامبر بیماردلان را می‌بینی که به سرعت به طرف یهود و نصارا می‌روند و می‌گویند می‌ترسیم بلایی بر سر ما بیاید...»، فهمیده می‌شود که مراد از ولایت نوعی از نزدیکی و اتصال است که با بهانه بیماردلان متناسب باشد و آن این است که یهود و نصارا دولتی و سلطه‌ای داشته‌اند که مسلمانان بیماردل می‌ترسیده‌اند در تحت سلطه آنان منکوب شوند، هم چنان که ممکن است دولت و سلطه در غیر یهود و نصارا بوده و بیماردلان می‌خواستند با دوستی با یهود و نصارا آنها را ناصر خود گرفته و از شر صاحب دولت و سلطنت محفوظ بمانند که بنابراین عنوان ولایت در آیه به معنای خصوص نصرت خواهد بود و همچنین ممکن است از خود یهود و نصارا می‌ترسیده‌اند و با آنها دوستی می‌کرده‌اند که از شرشان محفوظ بمانند در این صورت ولایت به معنای محبت و معاشرت خواهد بود.

و کلمه ولایت به معنای قرب محبت و معاشرت جامع هر دو فائده و هر دو معنا است، هم معنای نصرت و هم محبت و امتزاج روحی و بنابراین همین معنا مراد از آیه است و به زودی از نکاتی که در قیود آیه و صفات مأخوذه در آیه اخیر یعنی آیه: «یا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ...» هست استفاده می‌کنیم که مراد از ولایت در اینجا یعنی در جمله مورد بحث تنها ولایت محبت است و لا غیر.^۱

آیه شریفه مطلق است و هیچ دلیلی بر تقیید آن نیست، در نتیجه آیه شریفه در همین معنای مطلق، حجت است و آن عبارت است از ولایت به معنای محبت که ریشه سایر معانی این کلمه است.^۲

آن معیاری که باعث می‌شود موالی مردمی از آن مردم شمرده شود، محبت و مودت است که باعث اجتماع متفرقات آن جمعیت و پیوستگی ارواح مختلف می‌شود و فهم و ادراک همه افراد را یک‌سو و یک‌جهت ساخته، اخلاق آنها را به هم مربوط و افعال آنها را شبیه به هم می‌سازد، به طوری که دو نفر دوست را می‌بینی که وضع یک‌یک آنها قبل از دوست شدن و بعد از آن فرق کرده، بعد از دوست شدن کانه شخص واحدی شده‌اند و دارای یک نفسیت گشته‌اند. اراده آن دو یکی و عمل آن دو یک‌جور است و در مسیر زندگی و مستوای^۳ عشرت هرگز از یکدیگر جدا نمی‌شوند.

۱. همان؛ ص ۶۰۳-۶۰۵.

۲. همان؛ ص ۶۰۷-۶۰۸.

۳. «مُسْتَوَى» یعنی «برقرار و استوار» [لغت‌نامه دهخدا؛ مدخل «مُسْتَوَى»].

پس این محبت است که باعث می‌شود دوست هر قومی جزء آن قوم شود و به آن قوم ملحق گردد، به طوری که گفته‌اند: «هر کس قومی را دوست بدارد، از آن قوم است» و یا فرموده‌اند: «هر کسی با آن شخص است که دوستش دارد»، خدای تعالی هم در آیه‌ای نظیر آیه مورد بحث که از موالات مشرکین نهی کرده می‌فرماید: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ تُلْقُونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ» تا آنجا که بعد از چند آیه می‌فرماید: «وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ»^۱.

و نیز فرموده: «لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ»^۲.

و نیز درباره دوستی با کفار، با لفظی عام که شامل یهود و نصارا و مشرکین می‌شود فرموده: «لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ إِلَّا أَنْ تَتَّقُوا مِنْهُمْ تُقَاةً وَيَحْذَرُكُمْ اللَّهُ نَفْسَهُ»^۳.

و این آیه صراحت دارد در اینکه منظور از ولایت، ولایت محبت و مودت است، نه ولایت به معنای سوگند و عهد، چون در زمان نزول سوره آل عمران بین رسول خدا ﷺ و مؤمنین از یک سو و بین مشرکین و یهود معاهده‌ها و قراردادهایی بر قرار بوده است.

پس حاصل کلام این شد که مراد از جمله: «لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى أَوْلِيَاءَ» نهی از دوستی با یهود و نصارا است، دوستی به حدی که باعث کشش روحی بین مسلمین و اهل کتاب شود و در نتیجه اخلاق اهل کتاب در بین مسلمین راه یابد چون چنین دوستی سر انجام سیره دینی جامعه مسلمان را که اساس آن پیروی از حق و سعادت انسان‌ها است، دگرگون ساخته، سیره کفر در بین آنان جریان می‌یابد که اساسش پیروی از هوای نفس و پرستش شیطان و خروج از راه فطری زندگی است.^۴

۱. همان‌ای کسانی که ایمان آوردید دشمن من و دشمن خودتان را دوست مگیرید، آیا با آنها به مودت بر خورد می‌کنید، با اینکه به این حقی که بر شما نازل شده کفر ورزیده‌اند ... و کسانی از شما که آنان را دوست بدارند از ستمکارانند (سوره ممتحنه، آیات ۱ و ۹).

۲. تو ای پیامبر هرگز نخواهی یافت کسانی را که هم ایمان به خدا و روز جزا داشته باشند و هم با دشمنان خدا و فرستاده او دوستی کنند، هر چند که آن دشمنان خدا، پدران و فرزندان و یا برادران و یا خویشاوندان نشان باشند (سوره مجادله، آیه ۲۲).

۳. مؤمنین نباید به جای مؤمنین کفار را دوست خود بگیرند و کسی که چنین کند در درگاه خدای تعالی هیچ حرمت و ارزشی ندارد، مگر آنکه پای تقیه و ترس در بین باشد و خدای تعالی شما را از خودش بر حذر می‌دارد تا از او بترسید و از کفار نترسید (سوره آل عمران، آیه ۲۸).

۴. ترجمه تفسیر المیزان، جلد ۵؛ ص ۶۰۹-۶۱۰.

و اما اینکه فرمود: «بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ» همانطور که قبلاً نیز گفتیم مراد از ولایت در آن ولایت محبت است که باعث می‌شود دل‌های‌شان به هم نزدیک گشته و ارواحشان یکدیگر را جذب کند و آراء‌شان در پیروی هوای نفس و استکبار ورزیدن از قبول حق و اتحادشان در خاموش کردن نور خدای سبحان و معاونتشان علیه رسول خدا ﷺ و مسلمانان متحد و یکی شود، به‌طوری که گویی یک تن واحدند و ملتی واحد دارند با اینکه یکی عرب است و دیگری عجم، ولی همین که این ملت‌های گوناگون دارای ولایت محبت شدند گویی یک ملت گردیدند و ولایت آنان را به اتفاق کلمه واداشته و همه را علیه مسلمانان یک‌دست کرده، برای اینکه اسلام آنها را به قبول حق دعوت کرده، به چیزی خوانده که با عزیزترین خواسته‌های‌شان ناسازگاری دارد. آری عزیزترین خواسته آنها پیروی هوای نفس و آزادی در شهوات و لذائذ دنیا است.

و همین مطلب که اسلام مخالف و ناسازگار با خواسته‌های ملت‌های گوناگون چون یهود و نصارا است، یهود و نصارا را با همه دشمنی که با یکدیگر دارند، در یک هدف مشترک متحد و نزدیک به هم کرده و آن دشمنی با اسلام است و این هدف مشترک، آنها را واداشته به یکدیگر مراجعه کنند، یهود، دوست نصارا شود و نصارا با یهود دوستی کند و همین است معنای ابهام جمله: «بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ» در مفرداتش و این جمله در مقام بیان علت فرمانی است که در جمله: «لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى أَوْلِيَاءَ» آمده بود و معنایش این است که اگر گفتیم یهود و نصارا را اولیای خود مگیرید علتش این است که این دو طائفه در عین اینکه دو طائفه جدای از هم و دشمن هم هستند، در عین حال علیه شما مسلمانان یک دست و متحدند، پس در نزدیک شدن به آنها و در دوستی و محبت با آنها هیچ سودی برای شما نیست.^۱

علامه طباطبایی نسبت به این معنا که «در آیه شریفه» «فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهُ بِقَوْمٍ...» پیشگویی غیبی

شده است» می‌نویسند:

آیه شریفه که این معنا را فاش ساخته، در حقیقت یک پیشگویی غیبی است که از آن خیر می‌دهد و می‌گوید: خدای سبحان در مقابل تلون و دوچهرگی این مردم سست‌ایمان و صدمه‌هایی که دین از ناحیه آنان خورده و در ازای اینکه اینان محبت غیر خدا را بر محبت خدا ترجیح دادند و عزت را از ناحیه غیر خدا طلب کردند و نیز در مقابل اینکه در امر جهاد در راه خدا سهل‌انگاری نموده و از ملامت‌ها ترسیدند به زودی قومی را خواهد آورد که آنها را دوست می‌دارد و آن قوم نیز خدا را دوست می‌دارند، مردمی که در برابر مؤمنین خاضع و ذلیل و در مقابل کفار شدید و

شکست‌ناپذیرند، مردمی که در راه خدا جهاد می‌کنند و از ملامت هیچ ملامت‌گری پروا نمی‌نمایند.^۱

اموری که قرآن بر آنها تأکید فراوان دارد و آنها را با لحنی شدید بیان می‌کند، لحن سخن در آنها حکایت از این دارد که عوامل و اسبابی در کار است که سرانجام جامعه اسلامی را به مخالفت وامی‌دارد و به ورطه سقوط می‌کشاند. فی‌المثل قرآن مودت اهل بیت پیامبر ﷺ را بر مسلمانان لازم می‌شمرد، تا آن‌جا که آن را پاداش رسالت پیامبر قرار می‌دهد (شوری: ۲۳) و یا آن را راه خدا می‌شمرد (فُرْقان: ۵۷) ولی دیری نگذشت که امت اسلامی چنان به ستم درباره آنان دست گشودند که اگر به آن فرمان داده می‌شدند بیش از آنچه کردند انجام نمی‌دادند. یا قرآن امت اسلامی را از اختلاف و تفرقه به شدت نهی می‌کند و در آیات بسیاری مردم را بدان هشدار می‌دهد، ولی می‌بینیم چنان به اختلاف و تفرقه روی می‌آورند که گوی سبقت را از یهودیان و مسیحیان که هفتاد و چند فرقه شدند می‌ربایند.

قرآن در مورد بازداشتن مسلمانان از طرح دوستی با مشرکان و یهودیان و مسیحیان نیز از هیچ تأکیدی دریغ نکرده است، تا آن‌جا که هشدار می‌دهد که هر کس با آنان دوستی کند از ولایت خدا فاصله‌ای دور و دراز گرفته و رابطه‌اش با خدا قطع شده است «وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ» (آل‌عمران: ۲۸) و در آیه مورد بحث می‌گوید: «و هر کس از شما آنان را به دوستی گیرد، قطعاً در زمره آنان به شمار آید.» زیرا دوستی و ارتباط یکی از عوامل اتحاد و نزدیک شدن درک‌ها و پیوند خوی‌های گوناگون با یکدیگر است [و اگر توجه کنیم که دوستی جز در پرتو رضایت طرفین حاصل نمی‌شود، که خدا به پیامبرش فرمود: «هرگز یهودیان و مسیحیان از تو خشنود نمی‌شوند تا این‌که از آیین آنها پیروی کنی» (بقره: ۱۲۰) به‌خوبی درمی‌یابیم که طرح دوستی با کافران باعث سلب عقاید دینی و از دست دادن سنت‌های اسلامی و احکام الهی خواهد شد] و این‌جاست که باورها و روش‌های کفار در میان امت اسلام رسوخ می‌کند و همان چیزی که امروزه جوامع اسلامی بدان گرفتار شده‌اند پدید می‌آید.^۲

۱۷. ناامیدان از آخرت

در قرآن کریم، سوره ممتحنه، آیه ۱۳ می‌خوانیم: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ قَدْ يَئِسُوا مِنَ الْآخِرَةِ كَمَا يَبِئْسَ الْكُفَّارُ مِنَ أَصْحَابِ الْقُبُورِ»

۱. همان؛ ص ۶۲۶.

۲. ترجمه قرآن براساس میزان همراه با خلاصه تفسیر میزان، سیدمحمدرضا صفوی؛ ناشر: مؤسسه بوستان کتاب؛ قم؛ ۱۳۸۹؛ ص ۱۱۷ [برگرفته از لوح فشرده‌ی «شجره‌ی طوبی (علوم و معارف قرآن)»، کار مشترکی از «مرکز فرهنگ و معارف قرآن»، «پژوهشگاه فرهنگ و علوم اسلامی» و «مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی»].

یعنی «ای کسانی که ایمان آورده‌اید، با مردمی که خدا بر آنها خشم گرفته است دوستی مکنید. اینان از آخرت نومیدند، هم چنان که آن کافرانی که اینک در گورند از آخرت نومیدند.» علامه طباطبایی با توجه به این فراز قرآنی: «یا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ...» در «یاد آوری شقاوت و هلاکت ابدی یهود (مغضوب علیهم) و نهی از دوستی با آنان» می‌نویسند:

مراد از این «قوم» یهود است که در قرآن مجید مکرر به عنوان «الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ» از ایشان یاد شده، از آن جمله دربارهٔ آنان فرموده: «وَبَاؤُاْ بِغَضَبِ مِنَ اللّٰهِ»^۱ شاهد اینکه منظور یهود است ذیل آیه است که از ظاهر آن برمی‌آید که غیر از کفار سابق الذکر است.^۲

۱۸. پیوند یهود و منافقین

در سورهٔ مجادله آیات ۱۴ تا ۲۲ می‌خوانیم:

«أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ تَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مَا هُمْ مِنْكُمْ وَلَا مِنْهُمْ وَ يَخْلُقُونَ عَالِي الكَذِبِ وَ هُمْ يَعْلَمُونَ * أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ * اتَّخَذُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ فَلَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ * لَنْ تَغْنِي عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ * يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ جَمِيعًا فَيُخَلِّفُونَ لَهُ كَمَا يَخْلِفُونَ لَكُمْ وَ يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ عَلَى شَيْءٍ أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الْكَافِرُونَ * اسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ فَأَنسَاهُمْ ذِكْرَ اللَّهِ أُولَئِكَ حِزْبُ الشَّيْطَانِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ الشَّيْطَانِ هُمُ الْخَاسِرُونَ * إِنَّ الَّذِينَ يَحَادُّونَ اللَّهَ وَ رَسُولَهُ أُولَئِكَ فِي الْأَذْلَلِينَ * كَتَبَ اللَّهُ لَأَغْلِبَنَّ أَنَا وَ رُسُلِي إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ * لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَ الْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَ رَسُولَهُ وَ لَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَ أَيدَهُمْ بِرُوحٍ مِنْهُ وَ يَدْخُلُهُمُ جَنَّتَاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَ رَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ.»

یعنی «آیا ندیده‌ای آن کسان را که با مردمی که خدا بر آنها خشم گرفته بود، دوستی ورزیدند؟ اینان نه از شمایند و نه از ایشان. و خود می‌دانند که بر دروغ سوگند می‌خورندند * خدا بر ایشان عذابی سخت آماده کرده است. زیرا کارهایی که می‌کنند ناپسند است * از سوگندهای‌شان سپری ساخته‌اند. و از راه خدا رویگردان شده‌اند. پس برای آنهاست عذابی خوارکننده * اموال و اولادشان برایشان در برابر خشم خدا سود نکند. اهل جهنمند و در آن

۱. سورهٔ بقره، آیه ۶۱.

۲. ترجمه تفسیر المیزان، جلد ۱۹؛ ص ۴۱۲.

جاودان * روزی که خدا همه آنها را زنده می‌کند، هم چنان که برای شما قسم می‌خورند برای او هم قسم خواهند خورد. و می‌پندارند که سودی خواهند برد. آگاه باشید که دروغگویانند * شیطان بر آنها چیره شده است و نام خدا را از یادشان برده است. ایشان حزب شیطانند. آگاه باش که حزب شیطان زیان‌کنندگانند * کسانی که با خدا و پیامبرش مخالفت می‌ورزند در زمره ذلیل‌شدگانند * خدا مقرر داشته که: البته من و پیامبرانم پیروز می‌شویم. زیرا خدا توانا و پیروزمند است * نمی‌یابی مردمی را که به خدا و روز قیامت ایمان آورده باشند، ولی با کسانی که با خدا و پیامبرش مخالفت می‌ورزند دوستی کنند، هر چند آن مخالفان، پدران یا فرزندان یا برادران و یا قبیله آنها باشند. خدا بر دلشان رقم ایمان زده و به روحی از خود یاری‌شان کرده است و آنها را به بهشت‌هایی که در آن نهرها جاری است درآورد. در آنجا جاودانه باشند. خدا از آنها خشنود است و آنان نیز از خدا خشنودند. اینان حزب خدایند، آگاه باش که حزب خدا رستگارانند.»

علامه طباطبایی در «بیان وصف و حال منافقان: تولی یهود، سوگند دروغ‌یاد کردن و ...»

می‌نویسند:

این آیات سرگذشت دسته‌ای از منافقین را ذکر می‌کند که با یهودیان دوستی و مودت و با خدا و رسولش دشمنی داشتند، و ایشان را به خاطر همین انحراف مذمت نموده، به عذاب و شقاوت تهدید می‌کند، تهدیدی بسیار شدید. و در آخر به عنوان حکمی قطعی و کلی می‌فرماید: ایمان به خدا و روز جزا نمی‌گذارد انسانی با دشمنان خدا و رسولش دوستی کند، حال این دشمنان هر که می‌خواهند باشند. و سپس مؤمنین را مدح می‌کند به اینکه از دشمنان دین بیزارند، و ایشان را وعده ایمان می‌دهد، ایمانی مستقر در روح و جانشان، ایمانی از ناحیه خدا و نیز وعده بهشت و رضوان می‌دهد. «أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ تَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ... منظور از قومی که خدا بر آنان غضب فرموده و منافقین آنان را دوست می‌دارند یهود است، که درباره‌شان فرموده:

«مَنْ لَعَنَهُ اللَّهُ وَ غَضِبَ عَلَيْهِ وَ جَعَلَ مِنْهُمْ الْقِرَدَةَ وَ الْخَنَازِيرَ وَ عَبْدَ الطَّاغُوتِ»^۱

در «ما هُمْ مِنْكُمْ وَ لَا مِنْهُمْ»، ضمیر «هم» به منافقین و ضمیر در «منهم» به یهود بر می‌گردد، می‌خواهد بفرماید: این منافقین به خاطر تحیر و سرگردانی‌شان بین کفر و ایمان وقتی به شما می‌رسند اظهار مسلمانی، و وقتی به یهود می‌رسند اظهار دوستی می‌کنند، اینان نه از شما مسلمانان هستند و نه از یهود: «مُذَبِّبِينَ بَيْنَ ذَلِكَ لَا إِلَى هَؤُلَاءِ وَ لَا إِلَى هَؤُلَاءِ»^۲.

۱. کسانی که خدا لعنتشان کرده، و بر آنان غضب فرموده و بعضی از ایشان را به صورت میمون و خوک مسخ نموده، و بعضی را پرستندگان طاغوت کرد (سوره مائده، آیه ۶۰).

۲. سرگردان بین دو گروه، نه به سوی اینان و نه به سوی آنان (سوره نساء، آیه ۱۴۳).

و این صفت منافقین برحسب ظاهر حالشان است، و گرنه واقعیت حالشان این است که ملحق به یهودند، چون خدای تعالی در جای دیگر فرموده: «وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ»^۱ بنابراین منافاتی میان «ما هُمْ مِنْكُمْ وَلَا مِنْهُمْ» با جمله «فانه منهم» نیست، اولی بر حسب ظاهر حالشان است، و دومی بر حسب واقعیتشان.^۲

۱۹. تحریفات یهود برای انحراف مؤمنان

در قرآن کریم، سوره نساء، آیات ۴۴ و ۴۵ می‌خوانیم: «أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أَوْتُوا نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ يَشْتُرُونَ الضَّلَالَةَ وَيُرِيدُونَ أَنْ تَضِلُّوا السَّبِيلَ. وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِأَعْدَائِكُمْ وَكَفَى بِاللَّهِ وَلِيًّا وَكَفَى بِاللَّهِ نَصِيرًا.»

یعنی «آیا آن کسانی را که از کتاب بهره‌ای داده شده‌اند، ندیده‌ای که گمراهی می‌خرند و می‌خواهند که شما نیز گمراه شوید؟ خدا دشمنان شما را بهتر می‌شناسد و دوستی او شما را کفایت خواهد کرد و یاری او شما را بسنده است.»

علامه طباطبایی می‌نویسد:

از آیات مورد بحث بر می‌آید، یهودیان به مؤمنین اظهار مودت و خیرخواهی می‌کرده‌اند، و از این راه آنان را فریب می‌داده‌اند، مثلاً به بخل و خودداری از انفاق و اداری می‌کردند، تا از این راه نگذارند زحمات مؤمنین به نتیجه برسد، و قدمی به سوی تقدم و تعالی بردارند، این آن چیزی است که از ظاهر آیه بر می‌آید، و لازمه این که در شأن یهود و دوستان و هم‌رازه‌های یهود نازل شده باشد، نیز همین معنا است چون ثمره دوستی و سر و سر داشتن با یهود همین بود که به وسیله تحریفات یهود از راه منحرف شوند، و هر جا که آنها بروند، آنان نیز بروند. آنها بخل بورزند، و اینان را نیز و اداری به بخل کنند.

آری یهودیان هر چند که با شما به روی خوش ملاقات می‌کنند، و هر چند اظهار محبت نموده، در قیافه افراد صالح در می‌آیند و آن‌چنان با شما برخورد می‌کنند که گویی خیرخواه و یاوران شما هستید، و ای بسا حرف‌هایی بزنند که طبع شما آن را بپسندد، و دل‌هایتان مجذوبش شود، که چه حرف‌های درستی می‌زنند، و لیکن – بدانید – که قصدی جز گمراه کردن شما از صراط مستقیم ندارند، دلیلش هم خیلی روشن است، و آن این است که خودشان از صراط مستقیم منحرفند و ضلالت را برای خود انتخاب کرده‌اند، و خدای عز و جل دشمنان شما را بهتر از خود شما می‌شناسد، پس به هوش باشید، که یهود دشمنان شما هستند، فریب آنچه از حالات آنها می‌بینید نخورید، زهار زهار که آنان را در پیشنهادهایی که می‌کنند اطاعت نکنید، و به سخنان

۱. هر کس از شما یهودیان را دوست بدارد، از همانان خواهد بود (سوره مائده، آیه ۵۱).

۲. ترجمه تفسیر المیزان، جلد ۱۹؛ ص ۳۳۴-۳۳۵.

زیبا و فریبنده‌شان گوش ندهید، به خیال این که واقعاً دوست و خیرخواه شمایند. از سوی دیگر شما چه حاجتی به ولایت دروغین و دوستی کاذب آنان دارید؟! با این که خدای تعالی برای ولایت و یاری شما کافی است، و با ولایت و یاری خدا چه حاجت به ولایت و یاری آنان؟^۱

یک برداشت تاریخی

در این جا مناسب به نظر می‌رسد، برداشت مورخ معاصر عبدالله شهبازی را نیز، از نگاه قرآن کریم به «یهود» مرور کنیم:

در قرآن کریم، میان واژه‌های «بنی اسرائیل» و «یهود» تفاوتی محسوس می‌توان دید. در قرآن، «بنی اسرائیل» به قوم پیامبرانی چون موسی علیه السلام اطلاق می‌شود؛ خداوند بنی اسرائیل را بر جهانیان برتری داد، لیکن قدر نعمت‌هایی را که بر ایشان ارزانی شد، نشناختند و از راه موسی علیه السلام و سایر پیامبران رویگردان شدند.

واژه «یهود» در قرآن کریم بر مفهوم جدیدی ناظر است که از «قوم یهود» در سده‌های نخست میلادی شکل گرفته بود. نماد بارز آن کانون‌های یهودی معاصر پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم است که به‌طور عمده در سرزمین‌های بین‌النهرین و عربستان مستقر بودند و به مبادلات پولی مبتنی بر بهره (رباخواری) اشتغال داشتند؛ عملی که قرآن آن را به شدت نکوهش کرده است.

در قرآن، یهودیان قومی توصیف شده‌اند به شدت ناسپاس و حریص به دنیا.^۲ آنان هیچ ربطی به ابراهیم و اسماعیل و اسحاق و یعقوب علیهم السلام و فرزندان یعقوب علیه السلام ندارند؛ زیرا کتاب خداوند را پنهان کرده‌اند و گمراهی را بر هدایت ترجیح داده‌اند. به سبب پیمان‌شکنی و کفر بر آیات خداوند و کشتن پیامبران، خداوند بر دل‌هایشان مهر نهاده است و جز اندکی از ایشان ایمان نخواهند آورد؛ و به سبب گرفتن ربا و خوردن اموال مردم عذابی دردناک در انتظارشان است. آنان منکر و دشمن پیام خداوند، کین‌توزترین دشمن اسلام و مسلمانان و فسادکنندگان بر روی زمین و مورد لعن خداوندند و سرانجام خداوند ایشان را «حزب شیطان» می‌خواند.^۳

۱. همان، جلد ۴؛ ص ۵۷۷-۵۷۹.

۲. ر.ک. به: قرآن کریم سُوْر و آیات ذیل:

سوره بقره، آیات ۴۰-۹۶، ۱۴۰-۱۴۱ و ۱۷۴-۱۷۵.

سوره آل عمران، آیه ۱۸۷.

سوره نساء، آیات ۱۵۵ و ۱۶۱.

سوره مائده، آیات ۶۴ و ۸۲.

سوره مجادله، آیه ۱۹.

۳. زرسالاران یهودی و پارسی، استعمار بریتانیا و ایران، جلد اول؛ ص ۳۰۸-۳۰۹ (با اندکی تغییر).

ملاک‌های جدا کردن یهودی و صهیونیست

امام خمینی علیه السلام در ۲۴ اردیبهشت ۱۳۵۸ ضمن سخنرانی در جمع اعضای جامعه کلمیان ایران که به قم رفته بودند، با ارائه ملاک و محکی دقیق که طبق آن می‌توان حساب یک یهودی را از یک صهیونیست جدا کرد، می‌فرماید:

ما حساب جامعه یهود را از حساب صهیونیزم و صهیونیست‌ها جدا می‌دانیم. آنها جزء اهل مذهب اصلاً نیستند. تعالیم حضرت موسی - سلام‌الله علیه - که تعلیمات الهی بوده است، و در قرآن بیشتر از همه انبیا ذکر حضرت موسی شده است، و تاریخ حضرت موسی در قرآن گفته شده است، یک تعلیمات ارزنده‌ای است. و ترتیبی که حضرت موسی رفتار کرده است با فرعون، یک شبان بوده است با یک عالم قدرت و اراده، و این بر ضد قدرت بزرگ فرعون قیام کرد، و فرعون را از بین برد. [تکیه بر] قدرت الهی و توجه به مصالح مستضعفین در قبال مستکبرین که اولش فرعون بود، قیام بر ضد مستکبرین، طریقه حضرت موسی - سلام‌الله علیه - بوده و درست این معنی بر خلاف آن [طرحی] است که این طایفه صهیونیست‌ها دارند. اینها اتصال به مستکبرین پیدا کردند. جاسوس آنها هستند؛ نوکر آنها هستند؛ و بر ضد مستضعفین عمل می‌کنند.^۱

بنابراین ملاک‌های تمایز یهودیان از صهیونیست‌ها این چنین‌اند:

- یهودی، تابع تعلیمات الهی حضرت موسی علیه السلام است، ولی یک فرد صهیونیست چنین تبعیتی را ندارد.

- طریقه هر یهودی تابع حضرت موسی علیه السلام، قیام بر ضد مستکبرین است، ولی صهیونیست‌ها بر ضد مستضعفین عمل می‌کنند.

- یک یهودی تابع حضرت موسی علیه السلام جاسوسی و نوکری مستکبرین را نمی‌کند، ولی یک فرد صهیونیست، جاسوس و نوکر مستکبرین عالم است.

به این ترتیب معلوم می‌شود هر فرد یهودی که موجودیت اسرائیل را پذیرفته باشد و آن را روا بشمارد، صهیونیست است.

تعریف قیامتی یهودی!

وقتی از یهودیت و یهودیان سخن می‌گوییم، باید توجه داشته باشیم، گستره نگاه اسلام به یهود ابداً در چارچوب و تنگنای موضوعات نژادی جا نمی‌گیرد. اسلام با ایمان و عمل افراد

۱. صحیفه امام (مجموعه آثار امام خمینی علیه السلام)، جلد هفتم؛ تدوین و تنظیم: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی علیه السلام؛ ناشر: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی علیه السلام؛ تهران: پاییز ۱۳۷۸؛ ص ۲۸۹-۲۹۰.

کار دارد. هر کس ایمان صحیح و عمل صالح داشته باشد، ولو از نژاد یهود باشد، در نگاه اسلامی «مؤمن» به حساب می‌آید و اگر کسی صاحب فتوا و منبر و قلم باشد و اجدادش هم همگی غیریهودی و مسلمان بوده باشند، وقتی به اعمال خاصی مبادرت ورزید، ماهیت او با ماهیت یهودیان سلطه‌جو یکسان دانسته می‌شود.

در احادیثی که از معصومین علیهم‌السلام رسیده است، کسانی که در قیامت «یهودی» محشور می‌شوند - هم‌رتبه یهودیان می‌گردند، یا با یهود محشور می‌شوند - و در واقع باطن‌شان در آن روز، آشکار می‌گردد، چنین برشمرده شده‌اند:

۱. هر که خاندان عصمت و طهارت علیهم‌السلام را دشمن دارد

رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: «هر که ما خاندان را دشمن دارد، خدا روز قیامت او را یهودی محشور کند.»

عرض شد: «یا رسول‌الله! اگر چه شهادتین گوید؟!»

فرمود: «آری! به این دو کلمه خونش را حفظ کرده و از ادای جزیه به‌خواری معاف شده است.»

سپس فرمود: «هر که ما خاندان را دشمن دارد خدا او را یهودی محشور کند.»

عرض شد: «چگونه یا رسول‌الله؟!»

فرمود: «اگر دجال^۱ را دریابد به او ایمان آرد.»^۲

۲. هر که بر اهل بیت علیهم‌السلام دروغ بندد

حضرت صادق فرمود: «هر کس بر ما خانواده دروغ ببندد روز قیامت کور و یهودی محشور می‌شود.»^۳

۱. مراد از «دجال» در این خبر مرد دروغگو و مدّعی باطل و فریبنده است نه فرد معین و مشخصی؛ یعنی این کس که بغض ما را در دل دارد بر اساس دشمنی که با ما خاندان دارد اگر به دولت باطل رسد، به آن ایمان خواهد آورد، لذا مثل یهود که دانسته و از روی دشمنی انکار حق کردند این شخص نیز به روش آنان در قیامت محشور گردد [ثواب الأعمال و عقاب الأعمال؛ ابن‌بابویه (مشهور به شیخ صدوق)؛ ترجمه علی‌اکبر غفاری؛ ناشر: کتاب‌فروشی صدوق؛ قم؛ بی‌تا؛ ص ۴۵۴].

۲. الأملی؛ ابن‌بابویه (مشهور به شیخ صدوق)؛ ترجمه محمدباقر کمره‌ای؛ ناشر: کتابچی؛ تهران؛ ۱۳۷۶؛ ص ۵۸۵.

۳. زندگانی حضرت امام جعفر صادق علیه‌السلام (ترجمه قسمت دوم از جلد یازدهم بحار الأنوار الجامعة لدرر أخبار الأئمة الأطهار علیهم‌السلام)؛ محمدباقر مجلسی؛ ترجمه موسی خسروی؛ ناشر: اسلامیه؛ تهران؛ ۱۳۹۸ هجری قمری؛ ص ۲۹۸.

۳. هر که قرآن بیاموزد، عمل نکند و...

حضرت پیامبر ﷺ فرمود:

هر کس قرآن را فرا گیرد و آن را عمداً از یاد ببرد، روز قیامت خدا را ملاقات می‌کند در حالی که دست ندارد و در غل و زنجیر کشیده شده است، و خداوند برای هر آیه‌ای ماری را بر او چیره می‌کند که مأمور وی باشد. و هر کس قرآن را بیاموزد و به آن عمل نکند و محبت دنیا و زیور آن را بر آخرت برتری دهد درخور خشم خدا خواهد شد، و با یهودیان و مسیحیان که کتاب خدا را پشت سر انداختند هم‌رتبه خواهد گردید.^۱

۴. کسی که حج واجب را فروگذارد

امام صادق علیه السلام فرمود:

کسی که حج بر او واجب شده است، ولی (عمداً) از انجام آن طفره رود تا بمیرد، بی‌آنکه تنگدستی، یا بیماری، و یا ممنوع‌الخروج شدن به دستور مقام ذی‌ربط (و یا عذر موجه شرعی دیگری) او را از این سفر واجب باز داشته باشد، به دین یهود و یا نصاری مرده است، (و در روز قیامت با این دو گروه محشور خواهد شد).^۲

۵. هر که با مسلمانان در معامله فریب‌کاری کند

پیامبر خدا ﷺ فرمود:

هرکس در خریدن یا فروختن با مسلمانی دغلكاری کند، از ما نیست و روز قیامت با یهود محشور می‌شود؛ زیرا یهود دغلكارترین مردم نسبت به مسلمانان هستند.^۳

چگونه می‌توان حدس زد؟

در موارد بسیاری شده است که در حین تحقیقات تاریخی، مطالعات فرهنگی یا بررسی‌های هنری به نامی ناآشنا برخورد کرده‌ایم و برایمان مهم بوده است که بدانیم آیا با

۱. ثواب الأعمال و عقاب الأعمال؛ ابن‌بابویه (مشهور به شیخ صدوق)؛ ترجمه محمد‌رضا انصاری محلاتی؛ ناشر: نسیم کوثر؛ قم؛ ۱۳۸۲؛ ص ۵۵۵.

۲. ثواب الأعمال و عقاب الأعمال؛ ابن‌بابویه (مشهور به شیخ صدوق)؛ ترجمه محمد‌علی مجاهدی؛ ناشر: انتشارات سرور؛ قم؛ ۱۳۸۱؛ ص ۵۹۹-۶۰۰.

۳. میزان‌الحکمة؛ جلد ۱؛ محمد محمدی ری‌شهری؛ صفحه ۴۳۲؛ روایت شماره ۱۵۰۷۹ [به نقل از نرم‌افزار میزان‌الحکمة؛ کاری از مؤسسه علمی - فرهنگی دار‌الحديث؛ ویرایش دوم دوره چهارده جلدی کتاب میزان‌الحکمة].

چهره‌ای یهودی روبه‌رو هستیم یا نه؟

حسب تجربه به این‌جا رسیده‌ایم که توجّه به بعضی موارد می‌تواند راهگشا باشد. این «بعضی موارد» که معلوم هم نیست حتماً و همیشه نشان‌دهنده یهودی‌بودن چهره مورد نظر باشند، در مجموع و با بعضی ملاحظه‌های جنبی عبارتند از:

۱. نام و نام خانوادگی

از مهم‌ترین مواردی که مورد نظر ماست نام و نام خانوادگی اشخاص یهودی است. درباره چگونگی نامگذاری کودکان در اسرائیل «رسم بر این است که در دوره معینی برای نوزاد نامی نهاده شود. این جزء آداب و رسوم مقدّس محسوب می‌گردد. رسم نامگذاری بدین صورت است: ابتدا کلمه‌ای که یادآور واقعه مهمّی در زندگی پدر یا مادر طفل باشد، انتخاب، و به آن یکی از نام‌های خدا اضافه می‌شود. این نام می‌تواند از اسامی ذکر شده در تورات انتخاب شود. معمولاً از کلماتی استفاده می‌شود که به «ال» یا «ایل» ختم می‌شوند و معنی «خدا» می‌دهند. چون در زبان عبری «ال» و «ایل» به معنی خداست. با توجّه به این‌که یهودیان خود را فرزندان خدا می‌پندارند، لذا داشتن چنین نام‌هایی، از نظر آن‌ها یک امر بسیار عادی محسوب می‌شود»^۱.

اما موضوع درباره یهودیان سایر بلاد کمی فرق می‌کند. برابر آداب و اصول فوق، نوزاد یک اسم عبرانی به خود می‌گیرد. ولی این اسم فقط در داخل خانواده و بین خویشاوندان و آشنایان مورد استفاده قرار می‌گیرد. برابر عرف هر کشوری، در شناسنامه نوزاد نام دیگری درج می‌شود. علت مجاز شناخته شدن این نوع نامگذاری این است که یهودیان بتوانند در بلاد دیگر از زندگی راحتی برخوردار شده، زود مورد شناسایی قرار نگیرند و بتوانند به موقعیت‌های بالای اجتماعی، ارتقا یابند. در دین یهود نامگذاری یک وظیفه شرعی شمرده می‌شود.^۲

در مورد اسامی، توجّه باید داشت که بسیاری از نام‌های یهودیان در «عهد عتیق» ریشه دارد. دیگر این‌که نظر به پراکنده بودن یهودیان و دیگر دستداران «عهد عتیق» در دنیا این نام‌ها در گوشه‌های گوناگون عالم، متفاوت تلفّظ می‌شوند. بسیاری نمی‌دانند که جک، جیمز، دیه‌گو، ژاک، جوزف و... در واقع همان نام‌های آشنای پیامبران الهی نام بُرده شده در عهد عتیق می‌باشند.^۳

۱. فراماسونری و یهود؛ تألیف گروه تحقیقات علمی؛ ترجمه جعفر سعیدی؛ ناشر: انتشارات علم؛ تهران: ۱۳۶۹؛ ص ۴۶-۴۷.

۲. همان؛ ص ۴۷.

۳. فرهنگ اسامی در مغرب‌زمین بسیار مذهبی‌تر از آن چیزی است که گمان می‌شود.

نکته مهم دیگر توجه خود یهودیان به این موضوع است. یهودیان در جوامعی که مخفی ماندن برایشان اهمیت داشته باشد،^۱ نام‌هایی بر فرزندان‌شان می‌گذارند که نشانه‌ای صریح از یهودیت نداشته باشند؛ البته بنا بر شرایط و موقعیت، رفتار دیگری نیز از ایشان سر می‌زند. امیر زعفرانلو که یک جهانگرد مسلمان ایرانی است، از خاطرات دوران حضورش در استرالیا چنین گفته است:

انجمن‌های یهودی و صهیونیستی علناً در همه دانشگاه‌ها فعالیت می‌کنند، تئاتر نشان می‌دهند، تبلیغات می‌کنند، پوستر می‌زنند و آن حالتی که ما سابقاً فکر می‌کردیم که یهودی‌ها خودشان را آشکار نمی‌کنند و پنهانی برنامه‌هایشان را دنبال می‌کنند، در استرالیا دیگر مشاهده نمی‌شود و روز به روز خودشان را بیشتر نشان می‌دهند و اصلاً با یک قدرتی خود را صاحب کشور نشان می‌دهند. مسیحیت امروزه دیگر در آن‌جا نه توانی دارد، نه قدرتی، نه کاری می‌تواند بکند. مشکلی که الان در استرالیا برای مسیحیان هست این است که اگر شما نام یهودی نداشته باشید کار به شما نمی‌دهند؛ اگر اسم مسلمانانه داشته باشید که جای خود دارد!

به شخصی برخورد کردم که نامش «کریست» و از مسیحی‌های لبنان است. پزشک جراح است، پدرشان هم پزشک است. بچه‌اش که به دنیا آمده بود، اسمش را گذاشت بنجامین. پدرش که مسیحی بود با او قهر کرده بود. گفته بود «چرا اسم بچه‌ات را یهودی گذاشته‌ای؟» کریست گفته بود: «به خاطر این‌که بچه‌ام آینده می‌خواهد. اگر قرار است بچه‌ام در استرالیا کار کند با اسم مسیحی کار پیدا نمی‌کند و هر درجه و مدرکی هم که داشته باشد بدبخت می‌شود.» خلاصه شش هفته ماه پدر با این‌ها قهر بود تا این‌که دیدند چاره‌ای جز این نیست.

مثال دیگر این‌که روزی آقای از ایران برای من نامه‌ای فرستاد و گفت: «شما این نامه را بدهید به فلان آقای ایرانی که آن‌جاست و از اقوام ما هستند.» اسم این آقا علیرضا بود. وقتی من رفتم به آن کارخانه سر بزنم و نامه را بدهم، سؤال کردم گفتند: «چنین اسمی نیست، ولی به اسم دیوید چنین شخصی را داریم.» دیدم خود این آقا است. پرسیدم: «چرا اسمت را عوض کرده‌ای؟» گفت: «اگر اسمم را عوض نمی‌کردم کار نداشتم.»

۱. درباره میزان اهمیت مخفی ماندن هویت واقعی فرد یهودی، ژاک لانزمن نویسنده یهودی فرانسوی در سال ۱۹۹۴ م. در بیان خاطراتش می‌گوید: «پدرم به من گفته بود: حتی اگر با یک طپانچه تو را تهدید کنند، هرگز نگو که یهودی هستی.» [آن‌که به خدا ایمان داشت و آن‌که به خدا ایمان نداشت؛ ص ۷۵].
 یهودیان از کتمان هویت خود در طول تاریخ بهره‌ها برده‌اند. در تورات (کتاب اِستَر، باب دوم) می‌خوانیم که چگونه اِستَر با مخفی نمودن هویت خود به مرکز قدرت آن روز ایران راه پیدا می‌کند: «و اِستَر قومی و خویشاوندی خود را فاش نکرد...». این ماجرا که به موفقیت یهودیان آن روزگار در قتل‌عام وحشتناک مخالفینشان یعنی ایرانیان/انجامید، یکی از پیروزمندانه‌ترین ثمره‌های چنین عملکردی برای ایشان بوده است.

به فامیلی کار نداشتند، ولی حتماً اسم باید اسمی باشد که جهودها قبول داشته باشند. یک قضیه دیگری هم برای من اتفاق افتاد. در سال ۱۹۹۱م. وقتی به سیدنی رفتم یکی از آقایان، دانشجوی بورسیه جمهوری اسلامی بود که برای انقلاب خیلی فعالیت می‌کرد. مثلاً رحلت حضرت امام علیه السلام را با بچه‌های مسلمان پاکستان، چین و برمه مراسم می‌گرفتند. این آقا تنها ایرانی بود که اهل تسنن بود و بدون این که تعصب تسنن داشته باشد، با دیگران مراسم می‌گرفتند. ایشان چون تحقیق زیادی کرده بود ژن متحرکی را در ژن حیوانی پیدا کرد و به این ترتیب تئوری‌ای را به اثبات رساند که اصل آن تئوری مربوط به یک یهودی نیویورکی بود. به هر حال ایشان توانست آن را ثابت کند و امروز نیز به نام خودشان ثبت شده است و این در دانشگاه آن‌جا درجه و اعتباری است؛ البته در حال حاضر ایشان در ایران هستند و در دانشگاه تدریس می‌کنند. یک روز ایشان را به نیویورک دعوت کردند. ایشان رفت و برگشت و دو سه بار این مسئله تکرار شد و حتی یک سال و نیم هم به ایشان حقوق می‌دادند. بنده از ایشان پرسیدم: «موضوع چیست که جهودها این قدر به شما علاقه نشان می‌دهند؟» گفت: «نمی‌دانم. این‌ها به هر حال می‌دانند که من مسلمان هستم و علاقه‌مند به امام خمینی علیه السلام و در جلسات مذهبی شرکت می‌کنم.» بعد گفت: «به نظرم فقط یک اشتباه رخ داده و آن این که اسم من آدم است. این‌ها وقتی این را فهمیدند گفتند حتماً من نسل اندر نسل جهودم و از همین اسم آدم، هم علمشان را به من آموختند و هم هر سال مرا دعوت می‌کنند.»

این قضیه اسم برای این‌ها خیلی مهم بود و اسم واقعاً می‌توانست برای بچه‌ای که بخواهد آن‌جا زندگی بکند، سرنوشت‌ساز باشد. به هر حال این تبلیغاتی است که این‌ها اخیراً شروع کرده‌اند که باید در مورد اسامی این جریان اتفاق بیافتد.^۱

اگر در نام یا نام خانوادگی فرد، اسامی زیر یا ترکیبی از آن وجود داشته باشد، احتمال یهودی بودن فرد ناشناس مورد نظر می‌رود:^۲

۱. آدام (Adam): نام اروپایی برای مرد، مطابق آداموس لاتینی که از نام عبری «آدم» گرفته

۱. امید انقلاب (ارگان ارتش بیست میلیونی نیروی مقاومت بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی) سال پانزدهم، شماره ۲۶۹؛ اسفند ۱۳۷۳؛ ص ۴۱-۴۲.

۲. جلال آل‌احمد به اسامی یهودی و تغییرش در نقاط گوناگون جغرافیایی، خوب توجه داشته است. او در یادداشت‌های سفرش به تاشکند از آشنایی خود با فردی به نام «گابریل میخائلیف» ذکری می‌کند و در معرفی بیش‌تر او می‌نویسد: «معلوم است دیگر. یهودی‌زاده و از فرغانه.»

جلال سپس می‌افزاید: «همین گابریل مثلاً در اسرائیل می‌شد «گاوریل میشلوم» یا در بغداد می‌شد «جبرئیل بن میکائیل» و از این قبیل.» [سفر روس؛ جلال آل‌احمد (با مقدمه، حواشی و فهارس زیر نظر شمس آل‌احمد)؛ ناشر: انتشارات برگ؛ تهران: ۱۳۶۹؛ ص ۲۱۱-۲۱۲. با تلخیص] همچنین در یادداشت‌های سفرش به فرانسه از «مردکی» می‌نویسد که «اصلاً رومانیایی بود و اسمش می‌گفت یهودی است؛ شخصی به نام ادگار رایشمن (Edgar Reichman) [سفر فرنگ؛ جلال آل‌احمد؛ ناشر: کتاب سیامک؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ص ۹۴].

شده است. بعضی اعلام اروپایی مشتق از آن به این شرح است:

در زبان اسپانیولی، آذان (Adán)

در زبان‌های آلمانی و دانمارکی، آدام (Adam)

در زبان انگلیسی، ادم (Adam)

در زبان ایتالیایی، آدامو (Adamo)

در زبان پرتغالی، آدائو (Adão)

در زبان فرانسوی آدام (Adam).^۱

۲. ابراهیم؛ نامی است از عبری (احتمالاً به معنی پدر جماعت بسیار) و در پیوند با اسم عبری «آبرام». از جمله نام‌های اروپایی که از «ابراهیم» و «آبرام» (Abram) گرفته شده عبارتند از:

در زبان‌های اسپانیولی و فرانسوی، آبرآم (Abraham)

در زبان آلمانی، آبراهام (Abraham)

در زبان انگلیسی، ایبرهم (Abraham)

در زبان ایتالیایی، آبرآمو (Abrahamo)^۲

در زبان لاتینی، آبراموس (Abramus).^۳

۳. اسحاق یا اسحق؛ اسمی است عبری برای مرد، به معنای «خندان». بعضی اسامی اروپایی که از این نام گرفته شده‌اند عبارتند از:

در زبان آلمانی، ایزاک (Isaak)

در زبان انگلیسی، آیزک (Isaac)

در زبان ایتالیایی ایزاکو (Isacco)

در زبان فرانسوی ایزاک (Isaac)

در زبان لاتینی ایسآک (Isaac) و ایسآکوس (Isaacus).^۴

۴. سلیمان؛ اسمی است عبری الاصل برای مرد. بعضی از اعلام اروپایی معادل آن عبارتند از:

در زبان اسپانیولی، سالومون (Salomón)

در زبان آلمانی، زالومو (Salomo)

۱. علاقه‌مندان برای استفادهٔ بیش‌تر می‌توانند مراجعه کنند به دایرةالمعارف فارسی، جلد اول؛ ص ۷۱.

۲. همان؛ ص ۶.

۳. همان.

۴. همان؛ ص ۱۳۳.

- در زبان انگلیسی سالومن (Salomon)
- در زبان ایتالیایی سالومونه (Salomone)
- در زبان پرتغالی سالومائو (Salomão)
- در زبان فرانسوی سالومون (Salomon).^۱
۵. دانیال؛ اسم عبری است برای مرد. بعضی نام‌های گرفته‌شده از آن چنینند:
در زبان‌های اسپانیولی، آلمانی، فرانسوی و هلندی، دانیل (Daniel)
- در زبان انگلیسی، دنیل (Daniel)
- در زبان ایتالیایی، دانیله (Daniele) و دانیلو (Daniello)
- در زبان روسی، دانیلویچ (Danilovich).
- دانیال به عبری یعنی «خدا داور من است».^۲
۶. داود؛ اسم عبری است برای مرد، به معنای «محبوب». این نام را به فارسی در ترجمه از زبان‌های آلمانی، ایتالیایی، فرانسوی و هلندی، «داوید»، از زبان دانمارکی «داوید» و از زبان انگلیسی «دیوید» آورده‌اند.^۳
۷. شمعون؛ اسم عبری است برای مرد. بعضی نام‌های گرفته‌شده از آن چنینند:
در زبان اسپانیولی، سیمون (Simón)
- در زبان آلمانی، زیمون (Simon)
- در زبان انگلیسی، سایمون یا سایمن (Simon)
- در زبان ایتالیایی، سیمونه (Simone)
- در زبان پرتغالی، سیمائو (Simão)
- در زبان فرانسوی، سیمون (Simon).^۴
- البته در زبان فرانسه بر زنان Simone نام می‌نهند که در فارسی به همان صورت «سیمون» آورده می‌شود؛ مثل «سیمون وی» و «سیمون دوبوار».
۸. شموئیل؛ اسم عبری است برای مرد. بعضی نام‌های اروپایی گرفته‌شده از آن چنین‌اند:
در زبان آلمانی، زاموئل (Samuel)
- در زبان انگلیسی، سمیوئل (Samuel)

۱. همان؛ ص ۱۳۳۰.

۲. همان؛ ص ۹۵۴.

۳. برگرفته از دایرة‌المعارف فارسی، جلد اول؛ ص ۹۵۵.

۴. دایرة‌المعارف فارسی، جلد دوم، بخش اول؛ ص ۱۴۹۶.

در زبان ایتالیایی، ساموئله (Samuele)

در زبان‌های فرانسوی و هلندی، ساموئل (Samuel).^۱

۹. «هارون»؛ نامی است عبری (به معنای کوهنشین یا روشن‌شده)، برای مرد. نام اروپایی (Aaron) مشتق از اصل عبری نام هارون است. در آلمانی و دانمارکی و فرانسوی «آرون» خوانده می‌شود.^۲

۱۰. گابریل (Gabriel)؛ اسم فرانسوی، اسپانیایی، و پرتغالی برای مرد، از ریشه عبری و مطابق جبرئیل. مطابق گابریلو (Gabriello) در ایتالیایی و گیبریل انگلیسی است.^۳

از وی دو بار در عهد عتیق (کتاب دانیال نبی، باب‌های هشتم و نهم) نام برده شده است.

۱۱. «یوحنا»؛ اسم عبری برای مرد، مشتق از عبری. بعضی اسامی مشتق از آن عبارتند از:

در زبان اسپانیایی، خوان (Juan)

در زبان آلمانی، یوهان (Johann) و یوهانس (Johannes) و هانس (Hans)

در زبان انگلیسی، جان (John)

در زبان ایتالیایی، جووانی (Giovanni)

در زبان پرتغالی ژوائو (João)

در زبان روسی (برای زن)، ایوان (Ivan)

در زبان فرانسوی، ژان (Jean)

در زبان لاتینی، یوهانس (Johannes)

در زبان هلندی، یان (Jan).^۴

۱۲. «یعقوب»؛ این اسم عبری‌الاصل و برای مرد است. بعضی اسامی که اصل آن‌ها بالاخره به اصل عبری این نام باز می‌گردد، عبارتند از:

در زبان اسپانیایی، خاکوبو (Jacobo) یا دیگو (Diego) یا خاگو (Jago) یا خایمه (Jaime)

در زبان آلمانی، یاکوب (Jacob یا Jakob)

در زبان انگلیسی، جک (Jack) یا جیکب (Jacob) یا جیمز (James)

در زبان ایتالیایی، جاکوبه (Giacobbe) یا یاکوپو (Jacopo) یا یاکیمو (Jachimo) یا جاکومو

(Giacomo)

۱. همان.

۲. همان؛ جلد دوم، بخش دوم؛ ص ۳۲۳۲.

۳. همان؛ جلد دوم، بخش اول؛ ص ۲۳۴۷.

۴. همان؛ جلد دوم، بخش دوم؛ ص ۳۳۶۷.

در زبان پرتغالی ژاکوب (Jacob) یا ژایمه (Jayme) یا دیوگو (Diogo)

در زبان فرانسوی، ژاک (Jacques)

در زبان لاتینی یاکوبوس (Jacobus)

در زبان هلندی یاکوب (Jacob).^۱

۱۳. «یوسف»؛ این نام عبری‌الاصل و برای مرد است. بعضی اسامی از همان اصل و مؤنث آن‌ها به این شرح است:

در زبان اسپانیایی برای مرد خوزه (José) یا خوسه (José)؛ و برای زن خوسیفینا (Josefina)

در زبان آلمانی برای مرد یوزف (Joseph)؛ و برای زن یوزفینه (Josephine)

در زبان انگلیسی برای مرد جوزف (Joseph)؛ و برای زن جوزفین (Josephine) و جوسیفا

(Josepha)

در زبان ایتالیایی برای مرد جوزپه (Giuseppe)؛ و برای زن جوزپینا (Giuseppina)

در زبان پرتغالی برای مرد ژوزه (José)؛ و برای زن ژوزفینا (Josephina).

در زبان فرانسوی برای مرد ژوزف (Joseph)؛ و برای زن ژوزفین (Joséphine)

در زبان لاتینی برای مرد یوسفوس (Josephus).^۲

اگر نام خانوادگی فرد عیناً یکی از کلمات زیر (یا ترکیبی با آن) باشد، به احتمال قوی فرد مورد نظر یهودی است:

۱. «گلد» (به معنی «طلا») و نام‌های خانوادگی دیگری نظیر «گلدمن» (Goldman)،

«گلدزیهر» (Goldziher) و «گلدشتاین» (Goldstein)

۲. «سیلور» (به معنی «نقره») یا هر نام خانوادگی (و اسمی) که با کلمه «سیلور» ترکیباتی

بسازد

۱. همان؛ ص ۳۳۵۹.

۲. همان؛ ص ۳۳۷۱.

۳. زنده‌یاد جلال آل‌احمد در سال ۱۳۴۳ ه.ش. از طریق بندرپهلوی با یک پاراخوت (نوعی کشتی) به سمت روسیه سفر می‌کند. او در سفرنامه خود چنین آورده است: «در گمرک با مردکی آشنا شدم آمریکایی. اهل کالیفرنیا که هم‌الآن از پیشم رفت. آمده بود گپ می‌زدیم. در گمرک پهلوی کمکش کردم. یعنی که ترجمه و الخ... و نگذاشتم زیاد آزارش بدهند و کولبار سنگینش را تا ته بگردند. روی خزر و در یک پاراخوت روس و در محیطی به سبک اشرافیت تزاری و او از «بوتان» برگشته (در حوالی نپال) و کلاهی چینی بر سر و خودش یهودی (از اسمش فهمیدم؛ که تعجب کرد که: «در این سفر تو اولین نفری که از اسمم فهمیدی یهودی‌ام.» و اسمش Silver یعنی نقره.) و در جست‌وجوی الباقی خانواده‌اش به لنینگراد رفته و شغلش متخصص رادیو و از این قبیل ... و به نوعی جهانگردی آواره دنیا و در کولبار سنگینش همه چیز انباشته [سفر روس؛ ص ۳۰].

۳. مایر (Mayer, Meir, Meyer) با املاهای مختلفش: مَیر، میور، مه‌یر، مَعیر، مائیر
 ۴. کوهن؟ (با صورت‌های مختلفش: کُهَن، کاهِن، کان، کونن، کاهان)؛ «در بعضی ادیان، شخصی که واسطهٔ میان خدا، یا یکی از خدایان و انسان است و چنان تقریبی نزد خدا، یا آن خدا دارد که می‌تواند ارادهٔ او را برای بشر آشکار سازد و وسیلهٔ تقدیم عبادت‌ها و قربانی‌های انسان باشد، «کاهن» نامیده می‌شود. در زمان حضرت موسی، مقام کاهنی به خاندان برادرش هارون اختصاص یافت. در دین یهود کاهنی توسعهٔ فراوان یافت و وظیفهٔ اولیّهٔ «کوهن» که غیبگویی بود، به تعلیم و تفسیر تورات مبدل شد. کاهنان نماینده و حافظ قدس یهودیان و اطاعت ایشان از ارادهٔ یَهُوه بودند.»^۱

۵. صاحبان بعضی حرفه‌های خاص مثلاً «تیلور» یا «تایلور» (Tailor) به معنی خیاط و دوزنده؛ بوچر (Butcher) به معنی قصاب

۷. لوی، لاوی، لوئیس، لوئیز؛ «لاویان نزد عبریان قدیم، طبقهٔ خاص مذهبی از آعقاب لاوی پسر یعقوب پیامبر ﷺ و از خدایم معبد اورشلیم بودند که بعدها از معلمین قانون شریعت شدند.»^۲

۸. نام‌های خانوادگی‌ای که به mm یا nn یا ss ختم شود، احتمال می‌رود به فردی یهودی متعلق باشد؛ نظیر «فروم» (Fromm)، «هرمن» (Hermann) و «وایس» (Weiss).

۹. نام‌های خانوادگی که در آن‌ها ترکیبی از «استاین»، «اشتاین» یا «اشتین» وجود داشته باشد؛ نظیر «استاینر» (Steiner)، «استاین» (Stein)، «اینشتین» (Einstein)، «آیزنشتاین» (Eisenstein) و «والرشتاین» (Wallerstein).

دو نکته

الف) همهٔ آنچه گفته شد، مواردی بوده است که در طول مطالعات پراکنده‌ای که داشته‌ام، به چشم خورده و فهرست شده است. البته امیدوارم بضاعت و توانایی بعضی فرهیختگان آشنا با دانش نام‌ها، اثری تخصصی و محققانه را در این حیطة به زبان فارسی و برای خوانندگان فارسی‌زبان (بدون اتکای محض به ترجمه) سامان دهد و بی‌بضاعتی این قلم را تاحدودی جبران سازد.

ب) آنچه گفته شد، صرفاً مواردی است که به‌کار حدس زدن و تخمین، حسب تجربه و

۱. دایرةالمعارف فارسی، جلد دوم، بخش اول؛ ص ۲۱۶۸-۲۱۶۹ (با تلخیص و اندکی تغییر).

۲. همان؛ ص ۲۴۷۹ (با تلخیص و اندکی تغییر).

بدون امکان مراجعه به منابع مختلف می‌آید؛ وگرنه اگر بخواهیم مشخصاً در مورد کسی به صورت مستند - یا نسبتاً مستند - تحقیق کنیم که آیا او یهودی هست یا نه؟ امروزه با توجه به سایت‌های فراوان اینترنتی که به اسامی برگزیدگان یهودی پرداخته است، زمینه خیلی بازتر از گذشته است و در چنین شرایطی دیگر نیازی به حدس زدن نیست. البته در عرصه مکتوب با وضع متفاوتی مواجه هستیم و حتی کتابخانه‌های بزرگ کشور هم از غنای لازم برخوردار نیستند و به طور جدی محققان و علاقه‌مندان این مسیر را نمی‌توانند پشتیبانی کنند.

۲. نوع شغل، دانش و مهارت

پیشه‌ها و مشاغلی است که از دیرباز مورد عنایت یهودیان بوده است. این حرفه‌ها از این قرارند:

- بانکداری بین‌المللی و بازی با پول و ارز
- خرید و فروش جواهرات و سنگ‌های گران‌بها
- فیلم‌سازی و اداره کمپانی‌های بزرگ تولید فیلم
- تملک و مدیریت شرکت‌های چند ملیتی، به‌ویژه در عرصه خرید و فروش نفت
- صنایع مدرن و تکنولوژی‌های بسیار پیشرفته، از جمله هر آنچه به کارکرد رایانه‌ها باز می‌گردد

- مدیریت پهنه‌های گوناگون سیاسی، نظامی، رسانه‌ای و دانشگاهی

- طبابت و داروسازی^۱

- روان‌کاوی و روان‌شناسی و مردم‌شناسی و جامعه‌شناسی در تعیین‌کننده‌ترین سطوح
- خبرنگاری و روزنامه‌نگاری و سامان‌دهی بنگاه‌های گسترده تهیه، تنظیم و توزیع و نشر

اخبار

- نویسندگی رمان و فیلم‌نامه
- بازیگری، خوانندگی و نوازندگی

۱. عبدالله امین‌زاده ناسی، نویسنده یهودی می‌نویسد: «اغلب اطبای جهان در همه ممالک از میان قوم یهود برخاسته‌اند که علاوه بر معالجه مرضی به اکتشافات و اختراعات بسیار مهم و محیرالعقول نیز در رشته خود رسیده‌اند.» [صبح امید؛ ص ۵۹] البته مجال نقد این مدعا این‌جا نیست. کوتاه‌سخن این‌که اطبای یهودی در تاریخ طب جایگاه ویژه‌ای دارند، ولی خوب و بد و زشت و زیبای تلاش‌های‌شان - با تکیه بر آمارها و کیفیت‌سنجی‌های لازم و با ذکر بعضی پشت‌صحنه‌های عرصه دانش پزشکی معاصر - بایست سر فرصت بررسی و به‌دقت نمایانده شود.

- باستان‌شناسی^۱ و تاریخ‌نگاری و خرید و فروش اشیای عتیقه و آثار گران‌بهای هنری
- شرق‌شناسی و دین‌شناسی خصوصاً اسلام‌شناسی
- دایرةالمعارف‌نویسی و آفرینش کتب مرجع غول‌آسا و عظیم‌الجثه، با پشتوانه‌های غیرمعارف^۲
- تجارت سکس، قاچاق کلان مواد مخدر و قاچاق اسلحه
- جاسوسی و ترور
- شعبده‌بازی و ساحری.

۳. خودکشی

- نگارنده این سطرها که بارها به نام و نظر یهودیان در جوار مقوله «خودکشی» برخورد کرده؛ امیدوار است بعضی محققان علاقه‌مند، به موضوع «خودکشی و مشاهیر یهود» توجه خاصی نشان دهند و خصوصاً چند مورد زیر را مورد کاوش قرار دهند:
- الف) نگاه دانشمندان و مشاهیر یهودی به حیات پس از مرگ و خودکشی؛
- ب) گستردگی و چرایی خودکشی بین یهودیان و مقایسه آن با دیگر اقوام و پیروان دیگر ادیان؛
- ج) یأس آفرینی و تشویق هدفمند و مستمر دیگران به خودکشی توسط نویسندگان و فیلم‌سازان یهودی؛
- د) بررسی و تحلیل نوینی از نگاه امیل دورکیم جامعه‌شناس برجسته یهودی به مقوله خودکشی همچنان که عنوان و موضوع یکی از مشهورترین تحقیقاتش، «خودکشی» است.
- در این جا صرفاً به عنوان نمونه به بعضی مطالب، به طور گذرا اشاره می‌شود:
- کوستلر (Koestler) گزارشی از خودکشی دسته‌جمعی یهودیان می‌دهد و درباره غوغای

۱. جلال آل‌احمد در یادداشت‌های سفرش به مسکو در سال ۱۳۴۶ ه.ش. نوشته است: «من هر وقت اسم باستان‌شناسی را می‌شنوم بوی نفت به دماغم می‌خورد. از «دمورگان» بگیر تا این یهودی سرگردان که «گریشمن» باشد. همیشه این‌ها پیشقراول کشف نفت بوده‌اند یا همپالگی کمپانی‌های نفتی.» [سفر روس؛ ص ۸۹].

۲. کار دایرةالمعارف‌نویسی کاری دشوار ولی تأثیرگذار است و سرمایه‌گذاری مادی و معنوی فراوانی را می‌طلبد. تنها منبع قابل ملاحظه‌ای که در این راستا به زبان فارسی در حکومت پهلوی سامان یافت «دایرةالمعارف فارسی» بود؛ آن‌هم با سرمایه‌گذاری جدی آمریکایی‌ها خصوصاً بنیاد فورد [در تشریح این موضوع مراجعه شود به: دایرةالمعارف فارسی، جلد دوم، بخش اول؛ ص ۱۹۴۴ (ستون سوم - ذیل مدخل «بنیاد فورد»)]. گفتنی این‌که مرجع اصلی همین کتاب اخیر نیز «دایرةالمعارف کلمبیا» بوده است [به نقل از صفحه شناسنامه «دایرةالمعارف فارسی»].

عوام که هم‌زمان با جنگ اول صلیبی مورخ ۱۰۹۶م. در آلمان به وقوع پیوسته است، می‌نویسد: بنا به روایت تاریخ‌نویس عبری به نام سلیمان بار سیمون، که قول او معمولاً معتبر شناخته می‌شود، یهودیان ماینس در غوغای عوام گرفتار آمدند و بین مرگ یا قبول تعمد مخیر گشتند و آنان با تصمیم بر خودکشی دسته‌جمعی خود را سرمشق دیگران قرار دادند.

با تقلید دسته‌جمعی از آمادگی ابراهیم در قربانی کردن اسحق^۱، پدران، فرزندان خود را و شوهران، زنان خود را ذبح کردند.

این اعمال ناگفتنی وحشتناک و دلبرانه را به صورت آئین مذهبی قربانی با کاردهای ویژه تیزشده مطابق احکام شرع یهود انجام می‌دادند. در بسیاری مواقع، مراجع بزرگ مذهبی که بر این قربانی دسته‌جمعی نظارت می‌کردند آخرین افرادی بودند که به دست خود خویشتن را می‌کشتند.^۲

کوستلر در ادامه می‌نویسد:

منابع عبری از ۸۰۰ قربانی (ذبح یا خودکشی) در ورمس و ۹۰۰ تا ۱۳۰۰ قربانی در ماینس سخن می‌گویند.^۳

– خودکشی پدر آندر سیتروئن (Citroën) سازنده مشهور ماشین‌های سیتروئن در ۱۸۸۴م.

– خودکشی دو دختر کارل مارکس: «الینور» در سال ۱۸۹۸م. و «لورا» در سال ۱۹۱۱م.^۴

– والتر بنیامین فیلسوف پُرآوازه یهودی در سال ۱۹۴۰م. خودکشی کرد. شایع بود که قصد دارند بنیامین و همراهان وی را به نازی‌ها تسلیم کنند.^۵

– استفان تسوایگ (Stefan Zweig) نویسنده مشهور یهودی، در سال ۱۹۴۲ به همراه

همسرش خودکشی کرد.

– خودکشی «سیمون وی» نویسنده یهودی اهل فرانسه در ۱۹۴۳م.

– ژاک لانژمن^۶ نویسنده، روزنامه‌نگار و نقاش یهودی و صهیونیست معروف فرانسوی،

۱. در مورد این‌که «ذبح» چه کسی بوده است کوستلر باور توراتی خود را بازگو کرده است. این‌که حضرت اسماعیل عليه السلام «ذبح‌الله» بوده است، از جهات گوناگون، موضوع بسیار مهمی است و ابدأً از کنار آن به‌سادگی نباید گذشت. برای مطالعه بیشتر، ر. ک. به: ۴۴۰۰ سال اسلام: نگاه جدید به مبدأ تاریخ اسلام؛ حسین موسوی زنجانی؛ ناشر: سلسبیل؛ قم: ۱۳۸۵.

۲. خزران؛ ص ۲۰۴-۲۰۵.

۳. همان؛ ص ۲۰۵.

۴. روشنفکران؛ پال جانسن؛ جمشید شیرازی؛ ناشر: نشر و پژوهش فرزاد روز؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ص ۱۴۶-۱۴۷.

۵. در جست‌وجوی آزادی: مصاحبه‌های رامین جهاننگلو با آریایا برلین؛ آریایا برلین؛ ترجمه خجسته کیا، ویراستار: عبدالحسین آذرنگ؛ ناشر: گفتار؛ تهران: ۱۳۷۱؛ ص ۴۰.

۶. در «جودائیکا» مدخلی به وی اختصاص ندارد.

خواه‌ری داشت که خودکشی کرد. لائزمن در توضیح دلیل این اقدام می‌گوید:
خواهرم غرق در بی‌عدالتی خودش را کشت. وقتی در آن هنگام (سال ۱۹۶۸ بود) در روزنامه لوموند می‌خواند که «پانزده نفر از سرکردگان اتحادیه‌ها در مزارع موز، در نزدیکی گواتمالاسیتی تیرباران شده‌اند» به خاطر آن‌ها رنج می‌برد. تیرها به جان او می‌نشستند. بی‌گمان به این علت بود که او بالاخره خود را کشت.^۱

– خودکشی رومن گاری (Romain Gary) دیپلمات و رمان‌نویس مشهور فرانسوی در ۱۹۸۰ م.^۲

– آرتور کوستلر و همسرش سینتیا (Cynthia) در سال ۱۹۸۳ م. در لندن خودکشی کردند.^۳

– خودکشی پریمو لوی (Primo Levi) نویسنده ایتالیایی در ۱۹۸۷ م.^۴

– خودکشی جرسی کوزینسکی (Jerzy Kosinski) نویسنده لهستانی الاصل در ۱۹۹۱ م.^۵

– برونو بتلهایم روانشناس مشهور در ۱۹۹۰ خودکشی کرد.^۶

۴. آوارگی و سرگردانی

ماجرای «یهودی سرگردان» خصوصاً در جهان غرب شهرت فراوان دارد. این افسانه به فردی یهودی اشاره دارد که «حضرت مسیح را در آن هنگام که صلیب را حمل می‌کرد، استهزا کرد و به‌همین جهت سرنوشتش آن شد که تا روز قیامت سرگردان باشد».^۷
در نگاه اسلامی، حضرت مسیح علیه السلام هرگز به صلیب کشیده نشده‌اند و در نتیجه حواشی آن – نظیر همین ماجرای یهودی سرگردان – نیز درست نیست، ولی سرگردانی یهود، واقعیت دارد و خود دو گونه است:

۱. آن‌که به خدا ایمان داشت و آن‌که به خدا ایمان نداشت؛ ص ۵۷.
۲. اعجوبه قرن: شرح حال رومن گاری؛ دومینیک بونا؛ ترجمه و تلخیص منوچهر عدنانی؛ ناشر: نشر ثالث؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ص ۳۵۴-۳۵۵.
۳. وصیتنامه اسپانیایی؛ آرتور کوستلر؛ سیروس سهامی؛ ناشر: چاپخش؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ص ۵.
۴. خاطره و گفتمان جنگ؛ امانوئل سیوان و دیگران؛ به اهتمام فرهاد ساسانی؛ ناشر: شرکت انتشارات سوره مهر؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ص ۹۳-۹۴.
۵. در مورد خودکشی کوزینسکی مراجعه شود به جودائیکا و همچنین شبه‌دانشنامه ویکی‌پدیا. گفتنی است «نخستین فریبکاری بزرگ یهودی‌سوزی، کتاب پرنده رنگ‌شده» از این فرد است که در آن، از باب مظلوم‌نمایی، محبت‌های روستاییان لهستانی به خانواده وی در طول جنگ جهانی دوم، معکوس روایت شده است. برای مطالعه بیشتر در این مورد مراجعه شود به این منبع: صنعت یهودی‌سوزی؛ نورمن ج. فینکلشتاین؛ سوسن سلیم‌زاده؛ ناشر: سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ص ۶۳-۶۱.
6. Encyclopaedia Judaica; vol.3, p.551.
۷. دایرةالمعارف فارسی، جلد دوم، بخش دوم؛ ص ۳۳۸۴.

یکی سرگردانی و آوارگی جغرافیایی؛ یعنی در شهرها و مملکت‌های گوناگون، خانه‌کردن و در عین‌حال به هیچ کجا دل نبستن. یهودی در گوشه‌های گوناگون این عالم پی آزمودن بخت خویش است.

ادوارد شرلی، که حسب مدّعی خود، یک یهودی عضو «سازمان سیا» است می‌نویسد: پسران کنجکاو و بازیگوش در جهان غرب گاهی به فرار از خانه می‌اندیشند. من از اوان کودکی می‌خواستم سفر کنم و در خارج از کشور زندگی کنم. مادر و مادربزرگم مرا به ترک خانه و سرزمین و زندگی در خارج تشویق می‌کردند. پدرم سه‌هزار اسلاید ۳۵ میلی‌متری از دهه پنجاه^۱ و سفرهایش به دور دنیا با موتورسیکلت برایم به یادگار گذاشته بود و عمویم که در یک جامعه یهودی اروپای شرقی زندگی کرده بود به چند زبان مسلط بود و برایم انگیزه‌ای جهت جلای وطن به شمار می‌رفت. عموی دیگرم که فرمانده کشتی بود به همه آب‌های گرم جهان سفر کرده بود این حس را در من تشویق می‌کرد. در دوره دبیرستان به ولگردی و جست‌وجوی جهان اطراف بسیار مایل شده بودم.^۲

دیگری آن نوع سرگردانی است که ژان گیتون می‌گوید: «خصیصه جبلّی یهود، سرگردان بودن است، یعنی همیشه در حال تغییر بودن».^۳

۵. حضور کلیدی در عرصه ایجاد تحولات وسیع

یهودی اهل ایجاد تغییرات مهم و دامنه‌دار است. هرکجا که اکتشاف یا اختراع مهمی در قرون اخیر رخ داده، یا باید در ابتدای امر منتظر نقش‌آفرینی یهودیان بود، یا در پی، آن‌جا که غنائمی باید حاصل شود. بررسی تاریخچه صنعت نفت، صنایع نظامی، تاریخچه استعمار و نیز برده‌داری و... همه در این راستا لازم و ضروری است. بسیاری از مخترعان یا مالکان اختراعات یهودی‌اند.

۶. بعضی خصوصیت‌های ظاهری

به‌رغم تمامی تنوعی که در خصوصیت‌های ظاهری یهودیان وجود دارد، بعضی ویژگی‌ها

۱. یعنی بین سال‌های ۱۹۵۰ تا ۱۹۵۹ میلادی.

۲. دشمنت را بشناس (خاطرات جاسوس سیا در ایران)؛ ص ۲۴.

۳. به این ترتیب می‌توان بخشی از کارکرد فرهنگی رمان‌هایی نظیر «تام سایر» و «هکلبری فین» - که فیلم‌ها و کارتون‌ها و نمایشنامه‌های متعدّد و گوناگونی نیز از روی آن‌ها ساخته شده و همچنان نیز در کانون توجهات رسانه‌های جهانی هستند - را حدس زد. دو رمان اخیر، از آثار نویسنده مشهور آمریکایی، سمیوئل لنگه‌ورن کلمنز (با نام نویسندگی «مارک تواین») است.

۴. آن‌که به خدا ایمان داشت و آن که به خدا ایمان نداشت؛ ص ۲۱۱.

هست که به یهودی بودن فرد ممکن است دلالت کند؛ برای نمونه «موی سرخ‌رنگ» و «بینی عقابی».

برخی فیلم‌ها و رمان‌ها وقتی شخصیتی با این خصوصیت‌های ظاهری را ترسیم می‌کنند، در واقع می‌خواهند به یهودی بودن آن شخصیت اشاره کرده باشند.

۷. هم‌پیوندهای آشکار و پنهان

کسانی هستند که یهودی به حساب نمی‌آیند، اما عملکردشان به‌طور جدی در راستای منافع یهود است و عیناً همچون یک یهودی سلطه‌جو رفتار خود را سامان می‌دهند. در مورد این دسته از افراد موضوع‌های زیر قابل بررسی است:

۱-۷. داشتن همسری یهودی

در مورد همسران یهودی غیریهودیان، لوئیس مارشالکو محقق مجارستانی نکته‌ای دارد که بس خواندنی است! او به یکی از کهن‌ترین این پیوندها، در تورات، اشاره می‌کند و می‌نویسد: کتاب استر به ما می‌گوید که پادشاه ایران‌زمین (پرسیان)، آخشورئش با همسر خویش که او نیز زنی از تبار پارسیان بود، از سر خشم و جدایی برآمد و از این رو تصمیم گرفت تا برای خود همسر دیگری انتخاب کند. ملکه جدیدی که وی برگزید تصادفاً از قوم یهود بود که نبودکنصر (بخت‌النصر) وی را از اورشلیم به اسیری آورده بود. اما استر، اصل و منشأ و ملیت خود را برای پادشاه و خاندان سلطنتی فاش ننمود. عموی دختر، مُردخای، این کار را قدغن کرده بود. بدین ترتیب مُردخای سنگ بنای یک مکتب سیاسی را بنیان گذاشت. وی به همه نسل‌های آینده یهودی این درس مهم را تعلیم داد که برای پادشاهان و بزرگان، اعم از ملوک، امپراتوران، و رؤسای جمهور، همسران یهودی انتخاب کنند تا بدین ترتیب بتوانند بر تصمیمات آنان تأثیر و نفوذ برجای گذارند و در یک سطح بالای حکومتی، تمایلات و آرزوهای ناسیونالیستی قوم یهود را جامه عمل بپوشانند. هرچند که این زنان یهودی فرمان موسی را که نباید به غیریهود زن داد زیر پا می‌گذاشتند، اما از طرف دیگر، بعضی از خواسته‌های ملت یهود را به اجرا در می‌آوردند.^۱

البته نکته مهم «صداقت» یا «عدم صداقت» زنان یهودی است که به دین و آیین دیگری در می‌آیند. مثلاً در تاریخ صدر اسلام می‌توان از بانو صفیه از یهودیان خیبر یاد کرد که به همسری رسول خدا ﷺ در می‌آید و از مسلمانی خویش یادی نیکو بر جای می‌گذارد.

۷-۲. عضویت فعال در مجموعه‌های یهودساخته نظیر گروه‌های فراماسونی

پرداختن به این موضوع خود کتاب مفصل و مستقلى خواهد شد. امید است آثار مکتوبی که خصوصاً در دو سده اخیر، به دست فراماسون‌ها و هواداران‌شان منتشر شده است، موضوع تجزیه و تحلیل دقیق قرار گیرد.

۷-۳. عضویت در احزاب سوسیالیست

تسلط یهود بر احزاب سوسیالیست خصوصاً در اروپا شگفت‌انگیز است. صرف حضور در احزاب سوسیالیست فرد را به حلقه یهودیان متصل می‌کند. گاهی از سردمداران سوسیالیسم عباراتی در نقد سرمایه‌داری شنیده می‌شود که محل استفاده کسانی است که از منظر اسلامی با آن مخالف‌اند.

چه بهتر که مسلمانان به جای آن که در نقد نظام سرمایه‌داری به آرای سوسیالیست‌های اروپایی تکیه کنند، به تحقیق و مطالعات و بررسی‌های شخصی خود تکیه نمایند.

۸. مکان تولد

شخصیت‌هایی که در بعضی نقاط جغرافیایی خاص متولد شده‌اند، بیشتر محتمل است یهودی باشند. مثلاً مشاهیری که اعلام می‌شود در شهر «نیویورک» به دنیا آمده‌اند یا از کشور «لهستان» به‌عنوان مکان تولدشان نام برده می‌شود، احتمال دارد یهودی باشند.

دو نکته ظریف

۱. ملاحظه‌های خاص

نشانه‌های برشمرده‌شده فوق - که گفته شد احتمالاً بر یهودی بودن شخصی ممکن است دلالت کند - مربوط به حیطه خاص مواجهه خواننده ایرانی داخل این آب‌و‌خاک با فرهنگ مغرب‌زمینی یهودزده است؛ و این‌گونه نیست که تمام نکات بالا در خارج از چارچوب ذکرشده نیز عیناً همان کارآیی را داشته باشند.

مثلاً کسی که در اروپای شرقی زندگی می‌کند، نمی‌تواند مبنای خود را این قرار دهد که هر کس متولد لهستان است احتمال دارد یهودی باشد!

چنین نشانه‌ای البته طبق تجربه شخصی نگارنده، برای فردی ایرانی که در داخل کشور و تحت تأثیر «فرهنگ خاص ترجمه در ایران» و نیز «انتشار خبرهای خاص و جهت‌دار مربوط به مشاهیر» زندگی می‌کند، کارآیی دارد و مفید است. درواقع باید گفت عملکرد رسانه‌ها و

وسایل ارتباط جمعی در ایران، چیزی است که این تمایز را ایجاد می‌کند. این نشانه‌ها به خودی خود موضوع بحث نیستند، بلکه وقتی با عملکرد وسایل ارتباط جمعی - در آن زمینه‌هایی که تحت تأثیر یهود هستند - آمیخته می‌شود، معنای ویژه خود را پیدا می‌کند.

۲. تشابه نام‌ها

«تشابه نام‌ها» موضوع مهمی است. مثلاً دو «کارل مارکس» و دو «دیوید ریکاردو» داریم که هر دو هم یهودی هستند و نام‌های‌شان در جودائیکا آمده است؛ همچنین دست‌کم دو «رابرت فیشر»، دو «چایکوفسکی» و دو «اشکنازی» داریم که آثاری از ایشان در ایران منتشر شده است. عدم توجه به «زمانه» و «زمینه‌های مرتبط با افراد»، ممکن است پژوهشگر را دچار اشتباه کند. البته در بازشناسی نویسندگان غربی و آثارشان توجه به این نکته، ضروری است.

ماجرای جالبی که این خُلُک‌گان (متولد ۶۰۸ هجری قمری) درباره «قاضی ابوالفرج المعافی بن زکریا النهروانی» ذکر می‌کند، در واقع هشدار می‌دهد؛ همیشه است برای همه کسانی که با اسامی و آثار افراد سر و کار دارند. وی از قول این قاضی نقل می‌کند:

یک سال حج می‌کردم و در ایام تشریق، در منی بودم. شنیدم کسی می‌گوید: «ای ابوالفرج!»

گفتم شاید مرادش منم. باز گفتم در بین مردم بسیار کسان هستند که ابوالفرج کُنیه‌شان باشد؛ جوابش ندادم. منادی چون دید کسی جوابش نداد، فریاد زد: «ای ابوالفرج المعافی!»

خواستم به او جواب دهم، باز گفتم ممکن است ابوالفرج دیگری هم باشد که اسم او المعافی است؛ از این رو جوابی ندادم؛ تا آن‌که باز گشت و ندا داد: «ای ابوالفرج المعافی بن زکریا النهروانی!»

دیگر برایم شک نماند که مرا ندا می‌دهد؛ چون اسم و کنیه‌ام را ذکر کرد و همچنین پدرم و شهری را که بدان منسوبم نام برد. پس گفتم: «اینک من! چه می‌خواهی؟»

گفت: «شاید تو از نهروان شرق هستی؟»

گفتم: «بلی!»

گفت: «آن‌که ما می‌خواهیم از نهروان غرب است!»

این است حکایتی که این خُلُک‌گان نقل می‌کند و هنوز هم می‌تواند آموزنده باشد و

عبرت‌انگیز.^۱

۱. کارنامه اسلام؛ عبدالحسین زرین‌کوب؛ مؤسسه انتشارات امیرکبیر؛ تهران؛ ۱۳۶۹؛ ص ۸۸-۸۹ (با اندکی تغییر).

فصل دوم:

گذرگوشه‌ای بر منجلابی عمیق

سنجیده‌گفتن و دقیق و منصفانه نوشتن، بیش از آنچه گمان می‌شود به مطالعه، صرف وقت، جست‌وجو و کنکاش در منابع مختلف نیاز دارد؛ خصوصاً در مورد شخصیت‌های غربی. برای کاوش در زندگی، آثار و بازشناسی روزگار و زمانهٔ چهره‌هایی که در این مجموعه نام‌برده شده‌اند و فصل‌هایی به ایشان اختصاص یافته است، به صرف اوقاتی بس فزون‌تر از میزانی که اکثریت قریب به اتفاق خوانندگان این اثر می‌پندارند، نیاز است.

از این گذشته، هر کار تحقیقی شایسته، همکاران سزاوار خود را می‌طلبد و سراغ چنین موضوعاتی به تنهایی و بدون گروهی همراه، همدل و صاحب‌انگیزه - که فرصت کافی و دقت و حوصلهٔ بسیار داشته باشند - نمی‌توان رفت.

به‌هرروی تا زمانی که چنین امکانی به‌خواست خداوند متعال حاصل آید، چاره‌ای نیست جز ارائهٔ بعضی سرنخ‌ها و مطالب جسته‌وگریخته‌ای که تا حدود زیادی مصداق «مشت نمونه خروار» است.

در مورد بعضی نویسندگان و شخصیت‌های یهودی‌ای که در اثر حاضر از ایشان نام برده شده است، گذرا به مواردی چند فهرست‌وار اشاره می‌شود:

۱. آینده جهان؛ تصویر ذهنی ما و نویسندگان یهودی

یهودیان در کار شکل بخشیدن به تصویر ذهنی ما از آیندهٔ جهان هستند، آینده‌ای که در آن، آن‌چه به اصطلاح «علم» می‌نامند، حکومت می‌کند؛ ولی از مصلح کل حضرت حجّت (عجل الله تعالی فرجه الشریف) خبری نیست! آینده‌ای که در آن ساکنان کرات دیگر حضور و وجود دارند و با زمینیان ارتباط برقرار می‌کنند، ولی مفهومی به نام «غیب»، دروغ و خرافه می‌نماید. آینده‌ای که در آن غربی‌های بدون اعتقادات مذهبی، قهرمانان و حکمرانان عالم‌اند و دیگران، جیره‌خواران حقیر ایشان!

کارل ساگان (۱۹۳۴-۱۹۹۶) که نامش در رده «ندانم‌گرایان یهودی» در «ویکی‌پدیا» ثبت شده است، از جمله شخصیت‌هایی است که در ساختن تصویر آینده جهان برای مخاطبانش نقش مهمی در دوره خود برعهده داشته است. در موردش نوشته‌اند:

«کارل ساگان» یک روشنفکر خانه‌نشین نیست، بلکه دانشمندی است در رأس یک مؤسسه عظیم مطالعاتی که در تاریخ بشریت نظیر نداشته است. «ساگان» همراه با همسرش «آن درویان»^۱ یک مجموعه تلویزیونی و یک کتاب به نام «کیهان» تدارک دیده است که صدها میلیون بیننده و خواننده داشته است.^۲

در مورد نویسنده مطرح و مشهور یهودی، «ایزاک آسیموف» نیز گفتنی است که وی در داستان‌های علمی و تخیلی خود عملاً به‌جانب مادی‌گرایی محض و انکار خدای قادر متعال پیش می‌رود و این‌همه را زیر پرچم به اصطلاح «علم» و «تخیل» به‌انجام می‌رساند. نوشته‌های داستانی، گزارش‌ها، مقاله‌ها، اخبار، سریال‌های تلویزیونی، فیلم‌های سینمایی و انیمیشن‌های فراوانی طراحی شده‌اند و از طریق وسایل ارتباط جمعی، پیام‌های نادرست خود را درباره «آینده جهان» به ما تحمیل می‌کنند. بازشناسی آنچه در این عرصه به‌دست آشکار و پنهان دانشمندان، هنرمندان و مؤسسات یهودی رخ می‌دهد ضرورتی انکارناپذیر است.

۲. به‌سازی انسان‌ها بدون اعتقاد الهی!

برخی روان‌شناسان و روان‌کاوان یهودی در مجموع درصددند تا فضایی را در حیطه بهبود و به‌سازی انسان‌ها شکل دهند که منفک از اعتقادات الهی باشد. آنان می‌کوشند تا انسان‌ها بدون تکیه بر باورهای مذهبی، زندگی کنند و مشکلات گوناگون روحی و اخلاقی‌ای که به آن دچار می‌شوند را بدون مدد از آموزه‌های دینی بازسازی کنند. البته چون چنین اتفاقی به شکل ماهوی انجام‌نیافتنی است، آنچه عملاً واقع می‌شود بهره‌برداری دزدانه از آموزه‌های وحیانی است با حذف نام خدای تعالی و رسولان و اولیائش علیهم‌السلام!

۳. دست سلطه بر هستی جوامع

سرمایه‌گذاران یهودی و اقتصاددانان ایشان بر هستی جوامع گوناگون، دست سلطه می‌گذارند و آنچه «جورج سوروس» با «مالزی» در دوره ریاست «ماهااتیر محمد» بر آن کشور

1. Anne Druyan.

۲. اندیشمندان راستین زمان ما؛ گی سُرمان؛ ویدا ناصحی؛ ناشر: نشر آروین؛ تهران: ۱۳۷۴؛ ص ۲۱.

کرد، نمونه ساده‌ای از این مسیر است.

مقام معظم رهبری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (حفظه‌الله تعالی) درباره آن‌چه سوروس در نقاط مختلف دنیا به انجام رسانده است، بیان دقیقی دارند:

در گرجستان که یک تحول سیاسی اتفاق افتاد و جابه‌جایی قدرت انجام گرفت، یک سرمایه‌دار آمریکایی و صهیونیست یهودی - البته اسمش معروف است، من نمی‌خواهم اسمش را بیاورم - اعلام کرد که من ده میلیون دلار در کشور گرجستان خرج کردم و تحول سیاسی ایجاد کردم؛ خیلی راحت. ده میلیون دلار خرج می‌کنند، یک حکومت را کنار می‌گذارند، یک حکومت دیگر را سر کار می‌آورند! این‌ها باید روی مردم اثر بگذارند؛ باید اجتماعات درست کنند. در اوکراین هم همین کار را کردند؛ در جاهای دیگر هم همین کار را کردند. گاهی اوقات تأثیراتشان به شکل دیگری است و تعیین‌کننده است؛ شاید این را در یک جمع دانشجویی دیگر گفته باشم که ماهاتیر محمد، نخست‌وزیر سابق مالزی - که بسیار هم آدم پُرکار و دقیق و جدی و پایبندی بود - به تهران آمد، به دیدن من هم آمد؛ همان اوقات بود که تحولات گوناگونی در آسیای شرقی اتفاق افتاده بود؛ در مالزی، اندونزی و تایلند، و زلزله‌ی اقتصادی به وجود آمده بود. همین سرمایه‌دار صهیونیستی و بعد سرمایه‌دارهای دیگر، با بازیهای بانکی و پولی توانستند چند تا کشور را به ورشکستگی بکشانند. در آن وقت ماهاتیر محمد به من گفت: «من فقط همین قدر به شما بگویم که ما یک شبه گدا شدیم!» البته وقتی کشوری وابستگی اقتصادی پیدا کرد و خواست نسخه‌های اقتصادی بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول را عمل بکند، همین‌طور هم خواهد شد. خود این بانک جهانی و صندوق بین‌المللی هم یکی از بخشها و قطعه‌های این پازل بزرگانند. این خیلی خطرناک است که سر رشته‌ی تحولات جهانی دست باندهای قدرت بین‌المللی باشد؛ که امروز هست. این‌ها صهیونیستها و سرمایه‌دارها باند و عمدتاً هم در آمریکا و در اروپا باند.

البته تأثیرپذیری جدی «سوروس» و «بنیاد جامعه باز» او از «کارل پوپر» یهودی و «کتاب جامعه باز» هم مطلب مشهوری است.

۴. ادعای فهم فلسفی

وقتی از نشر آثار «سِر کارل پوپر» این یهودی انگلیسی سخن گفته می‌شود، از عمق مطلب نباید غفلت کرد. جان کلام این است:

رضا خان را انگلیسی‌ها گذاشتند؛ محمدرضا را اتحادی میان انگلیس و امریکا بر این مملکت گذاشت. پنجاه و چند سال این‌ها این مملکت را در درخشان‌ترین فرصتهای

جهانی معطل و معوق گذاشتند. نه فقط از لحاظ سیاسی و امنیتی، بلکه از لحاظ فرهنگی نیز ما را عقب نگه داشتند. البته بی‌بندوباری و فساد هم یکی از شاخه‌های تهاجم فرهنگی است؛ اما تهاجم فرهنگی بزرگتر این است که این‌ها در طول سالهای متمادی به مغز ایرانی و باور ایرانی تزریق کردند که تو نمی‌توانی؛ باید دنباله‌رو غرب و اروپا باشی. نمی‌گذارند خودمان را باور کنیم. الآن شما اگر در علوم انسانی، در علوم طبیعی، در فیزیک و در ریاضی و غیره یک نظریه‌ی علمی داشته باشید، چنانچه برخلاف نظریات رایج و نوشته‌شده‌ی دنیا باشد، عده‌ی می‌ایستند و می‌گویند حرف شما در اقتصاد، مخالف با نظریه‌ی فلانی است؛ حرف شما در روان‌شناسی، مخالف با نظریه‌ی فلانی است. یعنی آن‌طوری که مؤمنین نسبت به قرآن و کلام خدا و وحی الهی اعتقاد دارند، این‌ها به نظرات فلان دانشمند اروپایی همان اندازه یا بیشتر اعتقاد دارند! جالب اینجاست که آن نظریات کهنه و منسوخ می‌شود و جایز نظریات جدیدی می‌آید؛ اما این‌ها همان نظریات پنجاه سال پیش را به عنوان یک متن مقدس و یک دین در دست می‌گیرند! دهها سال است که نظریات پوپر در زمینه‌های سیاسی و اجتماعی کهنه و منسوخ شده و دهها کتاب علیه نظریات او در اروپا نوشته‌اند؛ اما در سالهای اخیر آدم‌هایی پیدا شدند که با ادعای فهم فلسفی، شروع کردند به ترویج نظریات پوپر! سالهای متمادی است که نظریات حاکم بر مراکز اقتصادی دنیا منسوخ شده و حرفهای جدیدی به بازار آمده است؛ اما عده‌ی هنوز وقتی می‌خواهند طراحی اقتصادی بکنند، به آن نظریات کهنه‌ی قدیمی نگاه می‌کنند! این‌ها دو عیب دارند: یکی اینکه مقلدند، دوم اینکه از تحولات جدید بی‌خبرند؛ همان متن خارجی را که برای آن‌ها تدریس کرده‌اند، مثل یک کتاب مقدس در سینه‌ی خود نگه داشته‌اند و امروز به جوانهای ما می‌دهند. کشور ما مهد فلسفه است، اما برای فهم فلسفه به دیگران مراجعه می‌کنند!^۱

۵. شبیه‌آفرینان

بسیاری از نویسندگان یهودی با اسلام ناب، آشنایی جامع و خاصی دارند. آنان چون نمی‌توانند خورشید درخشان اسلام را تحمل کنند با شیوه‌هایی دور از انصاف به آن می‌پردازند؛ مثلاً شبهات و پرسش‌هایی در مورد آن مطرح می‌سازند و بی‌آن‌که پاسخ‌هایی را که خود به‌خوبی به آن‌ها واقف‌اند، ارائه نمایند، ذهن و قلب خوانندگان خود را نسبت به اسلام، مسموم می‌نمایند و می‌گذرند.

گلدزیهر قرآن‌شناس یهودی (۱۸۵۰م-۱۹۲۱) اهل مجارستان، از مستشرقان و قرآن‌شناسان معروف غرب است. او از شانزده سالگی مقالات علمی دینی در مجلات می‌نوشت و در بیست

۱. بخشی از بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با جوانان، استادان، معلمان و دانشجویان دانشگاه‌های استان همدان؛ هفدهم تیرماه ۱۳۸۳.

سالگی دکترای مقدماتی خود را از دانشگاه لایپزیک دریافت نمود و از بیست و دو سالگی استاد زبان‌های اسلامی شد.

او با تحقیق درباره روش‌های تفسیری مفسران قرآن کریم و تألیف کتاب «المذاهب التفسیریة للقرآن الکریم» بر کرسی تدریس علوم قرآنی نشسته و دانش جدیدی را در علوم قرآن پایه‌گذاری کرد.

این کتاب دو بار در مصر ترجمه و چاپ شده است که گرچه مترجمان آن نقدهای اندک در برخی موارد کتاب دارند، اما متأسفانه تاکنون نقد جامع علمی از جانب عالمان قرآن‌شناس و مسلمان راجع به این کتاب نوشته نشده است که یکی از کارهای بایسته مرکز و شخصیت‌های قرآن‌پژوه است.

گلدزیهر ۵۹۲ اثر علمی و غالباً پیرامون موضوعات اسلامی دارد. مهم‌ترین اثر او کتاب «روش‌های اسلامی تفسیر قرآن» است که با تألیف این اثر علمی در اواخر عمر، بنیانگذار رشته علمی «روش‌های تفسیری قرآن» در جهان شد.

این مستشرق یهودی زمانی این موضوع و رشته قرآنی را به صورت علمی مطرح کرد که هنوز علمای اسلامی وارد این موضوع نشده و کتاب مستقلی ننوشته بودند!

گلدزیهر چنین ترویج می‌کند:

هیچ کتاب مقدس دینی در جهان نیست که پیروان آن دین، آن را نص وحیانی نازل‌شده کهن و اصلی بدانند و این‌همه اضطراب و بی‌ثباتی که قرآن دارد در او وجود داشته باشد.^۱

درباره غرض‌ورزی و کینه‌توزی گلدزیهر یهودی با اسلام و قرآن در کتاب «محاكمة گلدزیهر صهیونیست» می‌خوانیم:

مهمترین اثر گلدزیهر کتاب «عقیده و شریعت در اسلام» است که با روشی رندانه - چنان‌که خوی قوم یهودی او است - افکار زهرآگین خود را به‌صورت نظریه‌های بیطرفانه و استنتاج‌های محققانه در فصول و ابواب این کتاب عرضه کرده و در این راه از روش خائنانه جعل و تحریف و قلب حقایق تا آخرین حد بهره گرفته و همگی سُموم حقد و حسدی را که از آباء و اسلاف خود به ارث برده، یکجا در جام و کام اسلام افشانده است و زیر شعار تحقیق بیطرف و بررسی آزاد علمی موجی دامنه‌دار از تهمت و افتراء بر ضد اسلام انگیزخته است و مجموع شبهاتی را که علمای اسلام و مفسرین قرآن در طی قرون طرح کرده و برای پیشگیری از مشوب ساختن اذهان و مسموم ساختن افکار به‌دفع آن‌ها پرداخته و به‌هریک از آن‌ها جواب شافی و کافی

۱. مستشرقان و قرآن: نقد و بررسی آراء مستشرقان درباره قرآن؛ محمدحسن زمانی؛ مؤسسه بوستان کتاب (مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)؛ قم: ۱۳۸۵؛ برگرفته از صفحات ۲۶، ۸۲، ۲۹۰ و ۵۳۵.

داده‌اند از متون اسلامی استخراج کرده و با حذف جواب‌ها طی ابواب و فصولی گرد آورده و آن‌ها را تحت عنوان تاریخ اعتقاد و تشریح در اسلام به‌سک انتظام کشیده است!^۱

البته عالمان اسلام از پیشینه اقدامات شبه‌افکنانه یهود، نکته‌های فراوانی دارند. مثلاً علامه سید محمدحسین حسینی طهرانی^۲ درباره یکی از شبهه‌آفرینی‌های پیشین یهود - یعنی شبهه این‌کَمونه ملقب به افتخار الشیاطین! - ضمن توضیحاتی چنین می‌نویسد:

قضیه وحدت وجود، یا وحدت موجود از امتهات یا از مهمات قضایای فلسفه الهیه می‌باشد که اتصال وثیقی به علم حکمت عالیه و الهیات بالمعنی الاعم دارد که در آن از امور عامه مانند وجود و موجود، و مانند واجب و ممکن، و علت و معلول، و وحدت و کثرت و امثالها از آنچه را که تعلق به موضوع خاصی و یا حقیقت معینه‌ای از انواع، نه در ذهن و نه در خارج ندارد بحث می‌شود. و برای تمهید و مقدمه آن می‌گوییم:

از جمله مسائل خلافیه میان حکماء اسلام و فلاسفه مسلمین، مسأله اصالت وجود یا اصالت ماهیت است. بدین معنی که آیا آنچه در متن خارج و اعیان موجودات تحقق دارد عبارت است از وجود، و ماهیت امری است اعتباری که از وجود محدود مقید متعین به تعینی که آنرا از غیرش - از جهت جنس یا نوع یا غیر این دو از سایر اعتبارات - جدا می‌کند انتزاع می‌گردد؛ و یا آنکه آنچه در ظرف عین خارجی و نفس الامر و واقع تحقق دارد عبارت است از ماهیت، و وجود امری است اعتباری خارج از ماهیت و انتزاع شده از آن که به نحو «خارج محمول» بر آن حمل می‌شود نه به نحو «محمولات به ضمیمه».

مثلاً درباره آتش، وقتیکه ماهیت آن متحقق شود و آثار خاصه آن از روشنائی بخشیدن و سوزاندن و حرارت بر آن مترتب شود؛ در اینصورت صحیح است که وجود را از آن انتزاع نمائیم و بر آن حمل کنیم و بگوییم: آتش موجود است، وگرنه آتش معدوم است.

و این عقیده، یعنی عقیده به أصالة الماهية و اینکه وجود در جمیع موجودات حتی واجب‌الوجود امری است اعتباری محض، ظاهراً همان عقیده‌ای است که میان حکماء تا اوائل قرن یازدهم مشهور بوده است. و بر همین اساس مبتنی می‌باشد شبهه حکیم ابن کمونه^۲ که بدان بر توحید حق تعالی اشکال کرده است. بدین تقریب:

۱. محاکمه گلدزیهز صهیونیست؛ محمد غزالی؛ ترجمه صدر بلاغی؛ انتشارات حسینییه ارشاد؛ تهران: زمستان ۱۳۶۳؛ ص ۶.

۲. عزالدوله سعدین منصور بن سعدین حسن بن هبة الله بن کمونه بغدادی مشهور به ابن کمونه بوده است. وی دارای مؤلفاتی است به خط خود که در خزانه غرویه در نجف اشرف موجود است. جلّ اعلای او هبة الله بن کمونه اسرائیلی از فلاسفه یهود در عصر شیخ الرئیس ابن سینا بوده است. عزالدوله بن کمونه شرحی بر «اشارات» نوشته است که به شمس‌الدین جوینی صاحب «دیوان الممالک» اهداء نموده است. وی در سنه ۶۹۰ هجری قمری یا ۶۸۳ هجری قمری وفات یافته است. /پانویشت از مأخذ است./

«چه مانعی دارد که در ظرف تحقّق و نفس الامر و واقع، دو هویت مجهول الکنه و الحقیقه، و بسیط و متباین با همدیگر در تمام ذات و شؤون ذاتشان بوده باشد که از آن دو تا وجود وجود انتزاع گردد. و آن وجود انتزاعی بر هر یک از آن دو حمل شود به نحو خارج محمول نه محمول به ضمیمه.

زیرا بالفرض ذات هر یک از آن دو بسیط است و در آن ترکیب نیست، به علت آنکه ترکیب ملازم با امکان است؛ در حالیکه ما وجود هر یک از آن دو را مورد فرض خود قرار داده‌ایم.»

و این شبهه در عصر وی بر اساطین و علماء حکمت مشکل آمد و اشکال آن چندین قرن استمرار یافت، تا به جایی رسید که همانطور که در جزء اوّل از «أسفار» آمده است به او لقب افتخار الشیاطین داده شد.

و ما از اساتیدمان در حکمت شنیدیم که: محقّق خونساری^۱ صاحب کتاب «مشارق الشّموس» که ملقب گشته است به «عقل حادی عشر» گفته است: «اگر حضرت حجّت عجل الله فرجه ظهور کند، من از وی معجزه‌ای نمی‌طلبم مگر جواب از شبهه ابن کمّونه را.»

ولیکن در قرن حادی عشر (۱۱ هجری) که در آن اعاضمی از علم حکمت همچون سید داماد^۲ و شاگرد او ملّا صدرا^۳ و دو شاگرد وی فیض^۴ و لاهیجی^۵ (صاحب «شوارق» ملقب به فیاض) نبوغ پیدا نمودند؛ مطلب به عکس شد و براین ساطعه اقامه شد بر «أصالة الوجود» و اینکه ماهیات همگی اعتبارات صرفه‌ای هستند که آنها را ذهن از حدود وجود انتزاع می‌کند. و اما وجود غیر محدود مثل وجود واجب جلّ شأنه اصلاً ماهیت ندارد بلکه ماهیت او اینست و تشخّص اوست. (ماهیتة اینته).^۶

۱. حسین بن محمد خونساری، محقّق و علامه زمان در علوم. او دارای تألیفاتی است نافع، میلادش در سنه ۱۰۱۶ و وفاتش در سنه ۱۰۹۸ بوده است. / پانویشت از مأخذ است.

۲. مولانا محمدباقر حسینی مشهور به داماد، سید الحکماء و من اعظم رؤساء الدین. وی صاحب تألیفاتی است. وفاتش در سنه ۱۰۴۱ بوده است. / پانویشت از مأخذ است.

۳. محمدبن ابراهیم صدرالدین شیرازی مشهور به ملّا صدرا و صدرالمآلهین، بزرگ‌ترین فیلسوف عارف متشّرع، عالم‌ترین حکمای اسلام و بافضیلت‌ترین آنها. هر کس پس از او آمده است او را امام در حکمت اخذ نموده و از او پیروی کرده است. وفاتش در سنه ۱۰۵۰ بوده است. / پانویشت از مأخذ است.

۴. محمدبن مرتضی مشهور به ملّا محسن کاشانی، فقیه عارف محقّق حکیم متألّه، صاحب تصنیفات کثیره مشهوره، وی در سنه ۱۰۹۱ وفات کرده است. / پانویشت از مأخذ است.

۵. ملّا عبدالرزاق لاهیجی، عالم حکیم محقّق مدقّق، صاحب تصنیفات زبینه. وفاتش در سنه ۱۰۵۱ بوده است. / پانویشت از مأخذ است.

۶. الله‌شناسی، جلد سوم؛ سید محمدحسین حسینی طهرانی؛ انتشارات علامه طباطبایی؛ مشهد: ۱۴۲۲ هجری قمری؛ ص ۱۹۰.

۶. چندچهره بودن

گاهی اوقات ما در مواجهه با برخی شخصیت‌های غربی، شاکله‌های گوناگون هویتی آن‌ها را نمی‌شناسیم و به همین دلیل دچار برخی غفلت‌ها می‌شویم.^۱ مثلاً با چهره ادبی آندره مالرو به عنوان یک داستان‌نویس و زندگی‌نامه‌نویس یهودی و فرانسوی آشنا می‌شویم، اما نمی‌دانیم که او به عنوان یک چهره برجسته نظامی هم ایفای نقش کرده است و در جنگ جهانی اول «افسر رابط با قوای انگلیس»^۲ بوده است. این موضوع عیناً در مورد آندره مالرو نیز صادق است. آندره مالرو نیز یک شخصیت نظامی و سیاسی است. او تنها یک رمان‌نویس نیست. مالرو جز آن‌که در باستانشناسی و خاورشناسی تحصیل کرده، «سازمان‌دهنده و فرمانده نیروی هوایی خارجی در خدمت دولت جمهوریخواه اسپانیا»، «سرهنگ و فرمانده سپاه آلزاس - لورن» بوده است و در دولت فرانسه، به عنوان «وزیر اطلاعات»^۳ و «وزیر مشاور در امور فرهنگی» خدمت کرده است.^۴

۷. فتنه فریب

یکی از اتفاقاتی که یهودیان به طور مستمر دست‌اندرکار آن‌اند، «تحریف» است. چنین تحریفی ابعاد مختلفی دارد: تحریف حقیقت‌های آسمانی و هرآن‌چه به خداوند متعال و اولیایش علیه السلام، قیامت و عالم آخرت بازمی‌گردد؛ تحریف راز و رمز بقای قدرتمندانه و عزت‌مدارانه افراد و ملت‌ها در این عالم؛ تحریف وقایع مهم و کلیدی تاریخ و در یک جمله، تلاش برای فریفتن همه کس، در همه جا و در همه وقت به منظور اعمال سلطه فکری و سیاسی و اقتصادی بر آنان. نویسندگان یهودی در کنار مجریان برنامه‌های تلویزیونی و رادیویی و سینمایی و اینترنتی و ماهواره‌ای بسیار فعال هستند.

-
۱. علاقه‌مندانی که بخواهند به تفصیل با پشت صحنه‌های عجیبی که در مسائل فرهنگی وجود دارد، آشنا شوند مناسب است این منبع را مطالعه کنند: جنگ سرد فرهنگی: سیا و جهان هنر و ادبیات؛ فرانسیس استانر ساندرز؛ ترجمه گروه ترجمه بنیاد فرهنگی پژوهشی غرب‌شناسی؛ ناشر: انتشارات غرب‌شناسی؛ تهران: ۱۳۸۲.
 ۲. فرهنگ فارسی، جلد ششم؛ ص ۲۰۴۱.
 ۳. از منظر شناخت تشکیلات دولت در فرانسه آن دوران، باید توجه داشت حیطه وظایف «وزیر اطلاعات» در آن زمان بنا بر تعریف، تعاملات رسانه‌ای، اطلاع‌رسانی و فرهنگی دولت فرانسه بوده است و منظور، تعاملات به اصطلاح امنیتی نیست.
 ۴. آندره مالرو (حماسه‌سرای تمدن‌ها)؛ گائتان پیکون؛ ترجمه سیروس ذکاء؛ ناشر: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی؛ تهران: ۱۳۷۳؛ صفحه یازده.

ما از وقایع جنگ جهانی دوم هنوز چندان فاصله نگرفته‌ایم. هنوز هم کمابیش بزرگ‌ترهایی در بین بستگان و آشنایان پیدا می‌شوند که خاطرات روشنی از آن دوران داشته باشند، ولی موضوعات مهم آن دوران خصوصاً برای نسل جوان جامعه ما روشن نیست. هولوکاست (افسانه دروغین یهودی‌سوزی)، یکی از این موارد است. این که چه شد بمب اتمی به جای آن که در یک نقطه لم‌یزرع و بدون سکنه آزمایش شود، دو بار در دو بندر پرجمعیت ژاپن منفجر شد و نژاد سفید آماج این حمله قرار نگرفت، همه و همه از موضوع‌های مبهم‌اند که خیلی راحت از کنارشان عبور می‌شود. بمباران‌های وحشتناک آمریکائیان علیه مردم غیرنظامی آلمان، اعدام‌های گسترده مردم توسط نیروهای وابسته به متفقین در فرانسه و بسیاری ماجراها و وقایع دیگر بازگو نمی‌شود، ولی سریال تلویزیونی ارتش سایه‌ها که برگرفته از رمان ژوزف کسل یهودی است به راحتی و سهولت در معرض دید ما قرار می‌گیرد تا نگرش و نگاه ما را نسبت به شکست‌خوردگان و پیروزمندان جنگ چنان شکل دهد که به کار امروز غربی‌ها بیاید. آرتور میلر اثری دارد به نام «ارکستر زنان آشویتس» که کاملاً در خدمت تأمین منافع یهودیان سلطه‌جو و صهیونیست است و به شکلی احساسی و بس مؤثر، دروغ هولوکاست را به مخاطبان ناآگاه خود می‌باوراند.

۸. آثار «فرهنگ آثار»!

ما مبهمات تاریخی فراوانی در کشور خود داریم که سرمایه مناسبی صرف گره‌گشایی از آن مجهولات نشده است، اما در شناساندن تحریف‌آمیز و ناقص و نادرست آثار و شخصیت‌های بیگانه، توان و سرمایه صرف می‌کنیم و دغدغه فراوانی از خود نشان می‌دهیم و نمونه‌ای از آن می‌شود ترجمه و انتشار کتاب حجیم و چندجلدی «فرهنگ آثار» با پول بیت‌المال مسلمین که با اثرگذاری جدی آندره موروی یهودی و امثال او شکل یافته است.

۹. روشنفکر ربایی

تلاش یهودیان برای اثرگذاری بر روشنفکران کشورهای محروم و عقب‌نگه‌داشته‌شده در آسیا، آفریقا و آمریکای لاتین، به نفع جهان سلطه (یعنی ایالات متحده و اروپا و متحدان اصلی‌شان) موضوع گسترده و عمیقی است. نمونه‌ای را نیز جلال آل‌احمد در سفرنامه خود به آمریکا روایت می‌کند و می‌گوید طی چه فرآیندی وی برای گذراندن دوره‌ای خاص از طریق دانشگاه هاروارد به آمریکا دعوت شد و کیسینجر، هرمان کان و نورمن میلر که هرسه از یهودیان مشهور آمریکایی هستند، چه‌سان تلاش کردند بر او و جمعی از روشنفکران

دعوت شده از کشورهای محروم، اثر بگذارند. البته در دوره یادشده آل‌احمد دستشان را به خوبی می‌خواند و بدل‌های جانانه‌ای هم به آن‌ها می‌زند که مجال شرحش اینجا نیست. معلوم است که یهودیان هاروارد به مصادره آل‌احمد موقّق نشده‌اند و چه بسا اگر چنین می‌شد، آل‌احمد به آن شکل مرموز از دنیا نمی‌رفت و صدالبته در صورتی که مرعوب یا تحت تأثیر و مورد تطمیع یهودیان هارواردی واقع می‌شد - چنان که بسیاری از روشنفکران دنیا شدند - دیگر نمی‌توانستیم او را «شرف روشنفکری معاصر ایران» بدانیم.

آل‌احمد از نورمن میلر چنین یاد می‌کند:

حضرت نویسنده کوتوله یهودی، در قضیه ویتنام، فقط جانسون^۱ را مقصّر می‌دانست و خصوصیات بدنی و جنسی و روحی او را. آن قدر بدم آمد که نصفه‌های سخنرانی‌اش مجلس را ترک کردم.^۲

و در جای دیگر می‌نویسد:

نورمن میلر آمد و دیدمش. با قد متوسط و خپله و موهای وزکرده جوگندمی. و در حدودی انگار دلچکی. حتی مثل اینکه کله‌اش گرم بود. چون تمام مشکل ویتنام را ناشی از فلان خصوصیت بد اخلاقی رییس‌جمهور دانست. و انگارنه‌انگار که استعماری هم هست و اجبار صدور صنایع و دیگر قضایا. به هر صورت جوری شد که از آن حضرت نویسنده بیزاری‌ام گرفت.^۳

آل‌احمد در مورد هرمن کان هم نوشته: «راجع به هرمن کان حرف زدیم و پرت‌وپلاهایش، و انتقاد کردیم.»^۴ و در جای دیگر به مناسبتی از یک «کان» دیگر که او هم یهودی است و در بخش صدور بلیت مسافرتی فعالیت می‌کرده، به تحقیر و با تنفر اسم می‌برد و بعد هم می‌نویسد: «چه قدر یهودی در این خراب‌شده می‌پلکد!»^۵

آل‌احمد به یقین می‌رسد که در پس‌پرده برپایی سمینار هاروارد خبرهایی است و آنچه که در ظاهر توسط گردانندگان سمینار مطرح می‌شود با آنچه که در باطن مدّ نظر تصمیم‌گیرندگان اصلی سمینار است تفاوت فراوانی دارد.^۶ آل‌احمد می‌نویسد:

برای من مسلم شد که این نوع سخنران‌ها و سخنرانی‌ها بیشتر برای آن است که زهر روشنفکر عالم را، در این هاروارد، نسبت به آمریکا بگیرند. حالا دیگر مثل روز روشن

۱. لیندون جانسون (Lyndon B. Johnson) ریاست‌جمهوری وقت آمریکا در آغاز جنگ با ویتنام (۱۹۶۴م.).

۲. سفر آمریکا؛ ص ۸۷.

۳. همان؛ ص ۳۲۹-۳۳۰.

۴. همان؛ ص ۲۲۵.

۵. همان؛ ص ۲۲۴-۲۲۵.

۶. همان؛ ص XVIII (بخشی از «دیباچه» به قلم مصطفی زمانی‌نیا).

می‌بینم تأسیسات و تشکیلات کمپانی‌ها کار خودشان را می‌کنند متهی برای خواباندن صداها. و به‌عنوان سوراخ اطمینان معهود، پولی هم به آدم دغلی مثل کیسینجر می‌دهند که اراذل روشنفکران عالم را این‌جا جمع کند و نشانشان بدهد که بله ما آزادی‌خواهی هم می‌کنیم و ضد جنگ هم حرف می‌زنیم، ولی غافل از این‌که دارند جنگ را غسل تعمید می‌دهند. گویا خود کیسینجر کتابی نوشته به اسم بمب اتم و نمی‌دانم چه چیز ... که در آن همین حقّه‌بازی‌ها را درآورده که امروز دیدیم.^۱

آل‌احمد درباره‌ی نورمن میلر در پراتتزی می‌آورد که این نویسنده و مقاله‌نویس مشهور یهودی، در سخنرانی دوره‌ی هاروارد حسب سفارش دعوت‌کننده‌ای که مثلاً کیسینجر یا دیگری باشد، آماده بوده است تا به‌عنوان موافق یک موضوع صحبت کند یا مخالف آن! فقط البته از قبل باید می‌دانسته است، تا به همان ترتیب رفتار کند! چه بسا از همین نمونه کوچک بتوان به این واقعیت رسید که روشنفکری جهانی، عرصه‌ای سفارش‌داده شده است و روشنفکرجماعت عمدتاً - و احتمالاً به استثنای معدودی از آدم‌ها - سفارش‌های اربابان پشت‌صحنه خود را به انجام می‌رسانند.^۲

جمله کلیدی و عجیبی که آل‌احمد در «سفر آمریکا» با دید تأییدآمیز آورده، این است: «روشنفکر، همیشه نوعی جهود است.»^۳

جلال آل‌احمد از جمله کسانی بود که اوژن یونسکو را - به‌عنوان منتقد تمدن ماشینی و بی‌روح غرب صنعتی - به خواننده ایرانی شناساند؛ کتاب «کرگدن» وی را به فارسی ترجمه کرد و در ترجمه اثر دیگر او «تشنگی و گشنگی» نیز سهم داشت.

می‌توان گفت آل‌احمد، «اوژن یونسکو» را به استخدام ترویج دیدگاه‌های خود درآورده بود. دیدگاه‌هایی که از پوکی و پوسیدگی تمدن غرب حکایت داشت و آل‌احمد شمه‌ای از آن دیدگاه‌ها را در کتاب خواندنی «غربزدگی» ارائه کرده بود. او با شخص اوژن یونسکو کار نداشت، بلکه با حرف‌هایی از او کار داشت - و سروکار دیگران را به آن حرف‌ها می‌انداخت - که در راستای دیدگاه‌های خود جلال درمورد مغرب‌زمین بود.

ازسوی دیگر آل‌احمد با روح آزادگی‌ای که داشت، موضوعات مربوط به اشغال ناجوانمردانه فلسطین را به دقت دنبال می‌کرد و رفتار دیگران را نیز نسبت به این موضوع بسیار مهم، رصد می‌نمود. در این میان اوژن یونسکو امتحان بدی پس داد و جلال با تنفر و تحقیری تلخ و گزنده، به نقد رفتار او نشست. آل‌احمد وقایعی را که سال ۱۹۶۷ م.

۱. همان؛ ص ۲۲۲ (با تلخیص).

۲. همان؛ ص ۲۲۱-۲۲۲ (با تلخیص).

۳. همان؛ ص ۸۹ [به نقل از Ford Maddox Ford].

(۱۳۴۶ ه.ش.) در فرانسه (یعنی مهد روشنفکری اروپا) نسبت به جنگ اسرائیل با اعراب، مشهور به «جنگ شش روزه» رُخ داد، روایت می‌کند و می‌نویسد که چگونه از «سارتر گرفته تا کرگدن یا خوکی اوژن یونسکو نام» کوشیدند تا افکار عمومی فرانسه را به نفع یهودیان و اسرائیل برانگیزانند، چنان که در فاصله ۴۸ ساعت، بیش از سه میلیارد فرانک از مردم و ثروتمندان یهودی، به نفع رژیم صهیونیستی اسرائیل جمع‌آوری کردند که البته مبلغ هنگفت و دور از انتظاری بوده است.^۱

آل‌احمد جز آن‌که اوژن یونسکو را «خوک» می‌نامد، وی را «مالیخولیایی» می‌خواند و می‌نویسد: «اوژن یونسکو وقاحت را به آن‌جا رساند که ادعا کرد آوارگان بی‌وطن فلسطینی که بیست سال است در اردوگاه‌های جنگ به سر می‌برند و جیره غذایی نصف یک آدم معمولی را از راه سازمان ملل دریافت می‌کنند، همگی می‌خواهند کاری را بکنند که هیتلر نکرد. یعنی می‌خواهند این یهودی‌های رنگ و وارنگ اروپایی و آمریکایی را که نماینده تمدن غربند، در وسط ممالک عربی قتل عام کنند!»^۲

دیدگاه‌های آل‌احمد به‌خوبی نشان می‌دهد که غرب نتوانست او را براباید و از آن خود کند.

۱۰. ترویج هرزگی

پرداختن ناروای نویسندگان یهودی به موضوعات جنسی - جز مشهورترین ایشان که فروید است - متعددی از افرادشان را دربرمی‌گیرد. این طیف وسعتی دارد مثلاً یکی «سوزان سونتگ» از بت‌های مؤنث روشنفکری در آمریکا می‌باشد که از وی به‌عنوان فمینیستی همجنس‌گرا و یهودی نام برده شده است.

نمونه دیگری که می‌توان از او یاد کرد، «ایروین شاو» است. در اواخر دوره حکومت محمدرضا پهلوی، تلویزیون شاه، طراحی شده‌تر از پیش، به پخش فیلم‌های مستهجن اقدام می‌کرد؛ طبق روال و سیاستگذاری کلانی که لابد مستشاران غربی به او دیکته می‌کردند. آن‌طور که حافظه نگارنده این سطرها یاری می‌کند، مسئولان ذی‌ربط در دفاع از چنین اقدامی قریب به این مضمون اظهار می‌داشتند: «چنین فیلم‌هایی نیز بینندگان و متقاضیان خاص خود را دارد، ولی برای آن که خانواده‌ها متوجه باشند و آنان از فرزندان خود صیانت کنند، چنین فیلم‌هایی را با علامت «ستاره» و در ساعاتی از شب پخش می‌کنیم که فقط بزرگ‌ترها قاعدتاً بیدار هستند

۱. سفر به ولایت عزرائیل؛ ص ۸۷.

۲. همان؛ ص ۸۷-۸۸.

و به تماشا می‌نشینند! از جمله این فیلم‌های ستاره‌دار «دارا و ندار» بود که براساس رمانی از «ایروین شاو» نویسنده یهودی آمریکایی به تصویر کشیده شده بود.

و البته در محدوده ادبیات هرزه‌نگارانه باید به آلبرتو موراویا (۱۹۰۳-۱۹۹۰م.) که از نویسندگان سرشناس ایتالیا است، پرداخت.

کمتر نویسنده‌ای حیات ادبی طولانی‌تری از آلبرتو موراویا^۱ داشته است. موراویا سرشناس‌ترین رمان‌نویس ایتالیا در قرن بیستم است و رمانهایش بیش از هر نویسنده ایتالیایی دیگری به زبانهای خارجی ترجمه شده است. نخستین داستان او در ۱۹۲۷ به چاپ رسید و از آن زمان به بعد مجموعه‌ای پرتعداد از رمانها، داستانهای کوتاه، مقاله‌ها، نمایشنامه‌ها، سناریوها، نقدهای سینمایی، ترجمه‌ها، و حتی قصه‌هایی برای کودکان نوشته و انتشار داده است. با آنکه موراویا بیش از نیم قرن در ایتالیا و زنه‌ای فرهنگی و ادبی بود، ستایش از او جنبه عمومی و همگانی نداشت. در واقع، شاید هیچ نویسنده معاصر معتبر دیگری به اندازه موراویا مورد نكوهش و سرزنش هموطنانش قرار نگرفته باشد. بسیاری از نكوهشگران موراویا او را به سبب قلت درونمایه‌هایش، سبک و انشای بی‌ظرافتش، و ناکامی‌اش در پیشتر بردن فن رمان به باد انتقاد گرفته‌اند.^۲ مسئله جنسی از همان آغاز جزئی جدایی‌ناپذیر از دنیای داستانی موراویا بود. برخی حتی نوشته‌های او را هرزه‌نگارانه می‌دانستند، و در ۱۹۵۲ کلیسای کاتولیک آثار او را در فهرست کتابهای ممنوعه قرار داد.^۳

آلبرتو موراویا راوی زشتی‌ها است و این در جهان‌بینی او ریشه دارد.

دو عنصر پول و رابطه جنسی دو عنصری است که موراویا، همچون بالزاک، آنها را اجزای اصلی روابط انسانها می‌داند.^۴

او نیز همانند بسیاری از روشنفکران ایتالیایی هم‌نسل‌اش در واکنش به فساد اخلاقی مفروض بورژوازی و شرور فاشیسم، مارکسیسم را نویدبخشترین نظام برای آینده به ایده گرفت. او بر این نکته تأکید داشت که مسیحیت نقش تاریخی‌اش را ایفا کرده است و دیگر نیرویی فعال به حساب نمی‌آید، و برای حذف مادی‌گرایی، از میان برداشتن طبقات، و ایجاد نظم اجتماعی عادلانه فقط به کمونیسم می‌توان امیدوار بود.^۵

مسائلی که موراویا بدان‌ها اشاره می‌کند مسائل سال‌های پس از جنگ جهانی اول هستند -

1. Alberto Pincherle Moravia (1907-1989).

۲. آلبرتو موراویا (مجموعه نسل قلم، کتاب پنجاه و دوم)، لوئیس کیبلر، ترجمه رضا قیصریه، انتشارات کهکشان، تهران: بهار ۱۳۷۴ (چاپ اول)، ص ۷ (با اندکی تغییر).

۳. همان؛ ص ۶۰.

۴. همان؛ ص ۱۳-۱۴ (با تلخیص).

۵. همان؛ ص ۳۲.

سال‌هایی که مشخصه‌شان فرو ریختن کامل اخلاق سنتی بود که معیار ارزش‌های پذیرفته شده بر آن مبتنی بود. حاصل این فرو ریختن اخلاق سنتی پیدایش گسستی در رابطه میان انسان و واقعیت بیرون از او بود، نوعی بیگانگی که در طول قرن بیستم ادامه یافت.^۱

با آنکه در ۱۹۶۵ ایتالیا دیگر در دنیای صنعتی و تکنولوژیکی قرن بیستم پایگاهی مستحکم یافته بود، اما شیوه زندگی ایتالیایی با پنجاه سال پیش تفاوت چندانی نکرده بود. اقتدار دولت، کلیسای کاتولیک، و خانواده همچنان مورد احترام همگانی بودند. مرزبندی طبقاتی رعایت می‌شد، و از جوانان انتظار می‌رفت که همان کاری را در پیش بگیرند که پدرانشان داشتند؛ تحصیلات دانشگاهی هنوز عمدتاً جزو امتیازهای بورژوازی بود. فرصت‌های شغلی برای زنان در خارج از خانه محدود بود، و تازه آنهایی هم که کاری می‌گرفتند به دیده شک و بدگمانی نگریسته می‌شدند. اخلاق جنسی سنتی نیز، دست‌کم در ظواهر، همچنان پابرجا بود. در ۱۹۶۸، وقتی که اعتراض‌هایی که رهبری‌اش به دست دانشجویان «پرخاشگر» بود در ایتالیا و دیگر جاهای اروپا حالت تهدیدآمیز انقلاب را به خود گرفت، بیشتر این مسائل پایان گرفت. گرچه عوامل سیاسی در نهضت دانشجویی، که غالب اعضای آن چپ‌گرا بودند، نقش مهمی داشت، اما حاصل کار بیشتر اجتماعی بود: اقتدار از اعتبار افتاد، اختلاف‌های طبقاتی رنگ باخت، زنان خودآگاهی تازه‌ای به دست آوردند، و سخن‌گفتن از مسائل جنسی آزادتر و همگانی‌تر شد.^۲ مورایا که همیشه در قبال تمدن کشورش حساس بود، صورتی ادبی به این دنیای نوپدید و سردرگم داد.

من و او^۳، که در ۱۹۷۱ به چاپ رسید، یگانه رمان کم‌دی مورایاست. راوی آن فدریکو (یا ریکو)،^۴ فیلمنامه‌نویسی بورژواست که موقتاً از همسرش جدا شده است تا روابط جنسی نیروی خلاقه‌اش را به تحلیل نبرد؛ او قصد دارد، بنا به اصطلاح فرویدی، میل جنسی‌اش را تعالی بخشد و تصعید کند. اما او نیروی امیال جسمانی و غریزی را دست‌کم گرفته است: قوای فکری او تنها نیمی از آن جفتی است که در عنوان رمان مورد اشاره است؛ نماینده نیمه دیگر آلت تناسلی بزرگتر از اندازه عادی اوست که بحق «فدریکوس شاه» لقب گرفته است و او در طول رمان گفتگوهایی

۱. همان؛ ص ۱۹.

۲. نگارنده این سطرها علاقه‌مندان را به مطالعه جامع و تحقیق دقیق در مورد این جریان اجتماعی، نتایج سوء و پشت‌صحنه آن دعوت می‌کند. آغاز و رهبری این حرکت اجتماعی که در مه ۱۹۶۸ به وقوع پیوست با «دانیل کوهن بندیت» (Daniel Cohn-Bendit) فعال سیاسی یهودی‌الصل آلمانی - فرانسوی بود [با استفاده از: ویکی‌پدیا؛ مدخل «دانیل کوهن بندیت»].

3. Io e lui.

4. Federico (Rico).

طولانی با آن انجام می‌دهد که در واقع گفتگویی است میان «من» (ego) و «نهاد» (id).^۱ ریکو به نفع خرد، آگاهی و انتزاع استدلال می‌کند، حال آنکه فدریکوس شاه پشتیبان غریزه، میل جنسی و جسم است. این رقابت و مبارزه‌ای جانانه میان دو هم‌اورد قدر نیست، زیرا ریکو از همان روشنفکرهای ضعیف‌النفس و بی‌عرضه است که، در این زمان تقریباً پیکارسک، شکستی شرم‌آور را از پس شکستی شرم‌آور متحمل می‌شود. ریکو سرگرم نوشتن فیلمنامه‌ای است که به فعالیت‌های سیاسی گروهی از «پرخاشگران» می‌پردازد. آرزوی نهایی او این است که خودش برای کارگردانی فیلم انتخاب شود، و به همین منظور نخست تلاش می‌کند اعتماد تهیه‌کننده را جلب کند و سپس، چون در این کار موفق نمی‌شود، سعی می‌کند همسر زشت و سالخورده او را بفریبد؛ اما حتی «فدریکوس شاه» بر چنین طرح ناخوشایند و مزخرفی می‌شورد، و ریکو از حد فیلمنامه‌نویسی حقیر فراتر نمی‌رود. علاوه بر این، او باید فیلمنامه‌اش را هم از بیخ‌وبین عوض کند تا به مذاق رهبر دانشجویان نیز، که بخش عمده‌ای از هزینه فیلم را پرداخته است، خوش بیاید، و ناچار می‌شود در حضور آنان به شکلی تحقیرآمیز به انتقاد از خود پردازد و «به گناهان» بورژوازی‌اش اعتراف کند. سرانجام، ریکو تسلیم ندای «فدریکوس شاه» می‌شود و از نقشه‌اش صرف‌نظر می‌کند و به آغوش منتظر همسرش باز می‌گردد.

من و او علی‌رغم برخی صحنه‌های مفرح و این فرض اساسی خنده‌آور که قهرمان رمان با آلت جنسی خودش گفتگو می‌کند، رمان کمیک ناموفقی است: بسیاری از اپیزودها به نظر زائد می‌آیند، و شخصیت‌های فرعی کلیشه‌هایی ملال‌آورند. با این حال باید به خاطر داشت که *من و او* اثری انتقالی در سیر تحولی کار مورایا است. در این اثر او برخی از مرشدان پیشینش (فروید، مارکس، ویتگنشتاین) را به ریشخند ملایمی می‌گیرد، اما در کل افکارشان را تخطئه نمی‌کند. اما مورایا با خودش نامهربان‌تر و سختگیرتر است: رویگرداندن ریکو از تظاهرات روشنفکری و بازگشتش به واقعیات ملموس‌تر آشکارا انتقادی است از گرایش‌های فلسفی رمانهای *بیزاری* و *توجه*. در عین حال، دو جنبه از آثار داستانی مورایا - مسائل جنسی و تعهد اجتماعی - با تأکیدی مجلد و قوی‌تر مطرح می‌شوند.^۲

در هیچ یک از رمانهای قبلی مورایا توصیف اعمال جنسی به اندازه توصیفاتش در *من و او* رُک و بی‌پرده نبود و در هیچ یک مسئله جنسی نقشی به این اندازه محوری نداشت. تساهل تازه‌ای که وارد زندگی فرهنگی ایتالیا شده بود، راه را برای سخنان

۱. نگارنده این سطرها از خوانندگان محترم بابت آوردن پاره‌ای نکات مربوط به بعضی آثار مورایا - که از سر ضرورت آشنایی با نحوه نگاه و ارائه شمه‌ای از محتوای ادبیات او بوده - عذرخواهی می‌کند و در عین حال یادآوری می‌کند که تمامی آنچه آمده، برگرفته از کتابی است که - البته کاملاً جانبدارانه و در مسیر معرفی مثبت از مورایا - با مجوز وزارت ارشاد وقت منتشر شده است!

۲. آلبرتو مورایا؛ ص ۵۷-۶۰.

بی‌پرده، باز کرده بود، سخنان بی‌پرده‌ای که تا پیش از ۱۹۶۸ یا کتاب را غیرقابل چاپ می‌کرد یا فقط در کتابهایی چاپ می‌شد که مخفیانه در گوشه خیابان فروخته می‌شدند. موراوایا از این آزادی نویافته حداکثر استفاده را کرد تا هم پدیده میل جنسی و رابطه جنسی را مورد بررسی قرار دهد و هم آن را همچون تمهیدی خلاقه، همچون شاخص استعارای نگرشهای گوناگون به زندگی به کار گیرد.^۱

موراوایا خصوصاً به دفاع سرسختانه از نهضت آزادی زنان در کشورش برخاسته است. در واقع، طی دهه ۱۹۷۰ او سه جلد داستان کوتاه منتشر کرد که همه از دیدگاه زنان نوشته شده‌اند و رابطه زن را با جهانی که در آن زندگی می‌کند، مورد کاوش و پژوهش قرار می‌دهند. عناوین این سه جلد به ترتیب چنین است: *بهشت*، *یک زندگی دیگر*،^۲ و *پوه*.^۳ در آثار موراوایا غالباً از پدرها خبری نیست و در عوض اکثراً مادرانی مصمم و قوی در آنها ظاهر می‌شوند.^۴

موراوایا در ادبیات ایتالیا جایگاهی امن و مطمئن یافته است. هیچ یک از نویسندگان ایتالیایی آن شهرت او را در داخل یا خارج ندارند، و گرچه ممکن است که بعضی منتقدان موافق نباشند، او در واقع معیار سنجش سایر نویسندگان معاصر ایتالیا است. مهم‌تر از همه، آثار او جاذبه‌شان را برای چندین نسل متوالی از جوان‌های ایتالیایی حفظ کرده‌اند: ایتالیایی‌های جوان در دهه ۱۹۳۰ آثار او را می‌خواندند، و اکنون در دهه ۱۹۹۰ نیز باز جوان‌ها همچنان آثار او را می‌خوانند.^۵

او که هم مورد ستایش بسیار قرار گرفته و هم به باد حمله و انتقاد گرفته شده است، بحث‌انگیزترین نویسنده ایتالیایی بوده است. منتقدانش می‌گویند او بیش از حد نوشته است، و آثارش تکراری و پر از جزئیات و توصیف‌های زائدند. می‌گویند سبک او برای کاستن از سنگینی بار رمان‌هایش مؤثر نیست، چرا که خام، ساده‌گرایانه، و ملال‌آور است و خلاصه سبکش هم شبیه شخصیت‌های یکنواختش است که اکثراً روشنفکرانی بی‌عزم و یا زنانی کوتاه‌فکر و بی‌بندوبارند. انتقاد آخر به او این است که درونمایه‌هایش یکنواخت و ملال‌آورند. آیا باید همه از خود بیگانه باشند؟ آیا رابطه جنسی تنها طریق ایجاد ارتباط است؟^۶

۱. همان؛ ص ۶۰.

2. Un'Altra vita (1973).

3. Boh (1976).

۴. آلبرتو موراوایا؛ ص ۶۲.

۵. همان؛ ص ۸.

۶. همان؛ ص ۷۴-۷۵.

۷. همان؛ ص ۷۵.

درباره آبرتو مورایا بررسی نکاتی چند باید محلّ التفات قرار گیرد:

الف) پرداختن به موجبات واقعی شهرت فراوان او توسط رسانه‌های شهرت‌ساز یهودی، به گونه‌ای که میزان شهرت وی و آثارش فراتر از میزان بضاعت ادبی او است؛

ب) فضای ماتریالیستی و ملحدانه آثار او؛

ج) هرزه‌نگاری‌های او و توجه وی به ادبیات اروتیک و شهوانی در جذب مخاطبان خصوصاً جوان؛

د) تلاش برای دور ساختن آحاد جامعه ایتالیا از مذهب و تلاش برای هرچه سست‌تر نمودن پایه‌های اخلاق و خانواده؛

ه) فعالیت وی در مسیر جنبش فمینیسم در ایتالیا؛

ز) مقایسه ارائه آثار و نحوه اثرگذاری وی بر اخلاق عمومی جامعه ایتالیا با آنچه در مورد امیل زولا (به‌عنوان یک قبیح‌نگار) در فرانسه کاتولیک رخ داد؛ با این توجه که زمان مرگ زولا تقریباً مصادف با تولد مورایا است.

۱۱. پردازشگری توطئه‌آمیز!

طرح مثبت شخصیت‌های یهودی و پرداختن به مظلومیت، شجاعت، اخلاق‌مداری، بخشندگی و مهربانی آنان، از تلاش‌های مستمر رسانه‌های یهودی آمریکا و اروپاست. هوارد فاست یهودی نیز اگرچه به عنوان یک کمونیست آمریکایی شهرت دارد، اما ترویج مظلومیت یهود در دستور کار او اهمیت خاصی داشته است. رمان «ماجرای وینستن» شاهدهی بر این مدعاست.

«ماجرای وینستن» که در سال ۱۹۵۹ م. در نیویورک منتشر شده است به لحاظ موضع‌گیری آن نسبت به «تئوری توطئه» که مباحث داغ مربوط به آن، پیوسته در فضای رسانه‌ای دنیا جریان دارد، قابل بررسی است.

تئوری توطئه عنوانی است برای این باور که بسیاری از وقایع جهان، بدان دلیل رخ می‌دهد که دست‌هایی توطئه‌گر با هدف مشخص و با برنامه‌ریزی، آنها را ایجاد می‌کنند. جنگ‌ها، بحران‌ها، فقر، فساد، و از این قبیل پدیده‌های اجتماعی، بر اساس تئوری توطئه حاصل دسیسه‌های هدفدار افرادی است که آنها را سازمان داده‌اند.^۱

در مقابل باور به وجود توطئه، افراد با دو گونه نیت، دو نوع عملکرد دارند و در مجموع به چهار دسته تقسیم می‌شوند:

۱. ماهنامه نیستان، شماره ۱، مهر ۷۴، ص ۱۶ (مقاله‌ای به قلم شمس‌الدین رحمانی).

الف) بدون غرض‌ورزی، وجود توطئه‌هایی بزرگ و سازمان‌دهی شده - خصوصاً توسط یهودیان و فراماسون‌ها - را می‌پذیرند؛

ب) بدون غرض‌ورزی، اهمیت این باور را درک نمی‌کنند؛

ج) با غرض‌ورزی، وجود توطئه را می‌پذیرند، ولی هنگام معرفی عوامل توطئه‌گر، سعی در ایجاد انحراف نسبت به شناخت توطئه‌گران اصلی می‌نمایند؛

د) با غرض‌ورزی آشکار، باور به وجود توطئه را رد می‌کنند و به استهزا و تمسخر افراد باورمند به توطئه می‌پردازند و در این راستا از هرگونه ابزاری - اعم از فیلم، رمان، طنز، مقاله سیاسی، متن‌های درسی آکادمیک، سند، خاطرات و غیره - برای ترویج نظر خود، سوءاستفاده می‌نمایند. فراماسون‌ها و یهودیان که به‌طور مداوم به عنوان عاملان اجرای توطئه معرفی می‌شوند با این تئوری مخالفند. همچنین روشنفکران طرفدار یهودیان و نیز سرمایه‌داران بین‌المللی با این تئوری مخالفند و آن را «توهم» می‌خوانند.

کسی که رد تئوری به نام او در ایران مشهور شده است و طرفداران و مخالفانی در میان روشنفکران و اهل کتاب و مطالعه دارد، کارل پوپر است.

شناخت دقیق و اصولی توطئه‌های یهودیان، در کنار اذعان به قدرت و توانمندی آحاد متحد مردم مظلوم و به‌خصوص باورداشتن به نیروی پرتوان اسلام و پیروانش از گذشته تا حال، می‌تواند به بسیاری از نکات مبهم و تحریف‌شده تاریخ گذشته و نیز رخداد‌های معاصر پاسخ دهد، ولی متأسفانه به جز تلاش‌هایی معدود و پراکنده، و در عین حال نافذ و تأثیرگذار شاهد معرفی شایسته و جامع این تئوری مهم سیاسی نیستیم. حال آنکه آمریکایی‌ها با فراهم کردن زمینه ترجمه و انتشار رمان «ماجرای وینستن» اثر نویسنده یهودی مشهور آمریکایی هوارد فاست، از سال‌ها پیش کوشیده‌اند تا با طرح منفی معتقدان به توطئه در قالب یک رمان جذاب و خواندنی، ذهن خواننده را از واقعیت ماجرا منحرف کنند. در ایران، رمان مذکور در سال ۱۳۴۶ ه.ش. با مساعدت و جهت‌دهی انتشارات فرانکلین انتشار یافته است.

صدالبته که این تلاش همچنان توسط عناصر و عوامل غرب‌زده دنبال می‌شود و نمونه‌های بسیاری دارد. یکی از مهم‌ترین‌شان انتشار مقاله بلند «توهم توطئه» است که توسط محقق مقیم آمریکا «احمد اشرف» نوشته شده و در فصلنامه گفتگو (تابستان ۷۴؛ شماره ۸) منتشر گردیده است.

در حال حاضر در کشورمان مقالات و کتب بسیاری به چاپ می‌رسند که تلویحاً هرکدام به نحوی به نفی یا اثبات تئوری توطئه می‌پردازند؛ ناگفته نماند که در بسیاری از کشورهای دیگر نیز که تفکر سیاسی در بین مردم از رشد قابل ملاحظه‌ای برخوردار است از این موضوع

مستقیم یا غیرمستقیم پیاپی سخن به میان می‌آید.

پرداختن به کتاب ماجرای وینستن اثر هوارد فاست به این دلیل ضرورت دارد که ضمن آن تلاش شده است تا با تحریک احساسات و عواطف، حقایقی مسلم و واضح تحت‌الشعاع قرار گیرد. متأسفانه این شگردی است که از آن توسط نیروهای سلطه‌گر علیه مردم جهان کراراً استفاده - یا به تعبیر صحیح‌تر سوءاستفاده - شده است.

در قبولاندن هر باور خاص به آحاد مردم دو جور می‌توان عمل کرد؛ یک شکل وارد شدن از طریق استدلال است؛ از قبیل نگارش مقالات و کتب مستدل و نیز انجام گفتگوهای روشن‌کننده.

طریق دوم وارد شدن از طریق احساس است. «هنر» در این طریقهٔ اخیر مهم‌ترین ابزار می‌باشد. رمان‌های داستان، فیلم‌های سینمایی و تلویزیونی، شعر و موسیقی، و حتی کارتون‌های دیدنی و هنرمندانه همه در این ارتباط مورد استفاده قرار می‌گیرند.

آنچه خطرناک است، نشان دادن احساس و عاطفه بر کرسی استدلال و تعقل است. متأسفانه این کاری است که دقیقاً توسط رسانه‌های غربی انجام می‌شود. تأکید وسایل ارتباط جمعی غرب بر مظلومیت یهودیان که در نهایت مشروعیت غصب سرزمین فلسطین و اشغال آن توسط صهیونیست‌ها را نتیجه می‌دهد از این مقوله است. مکمل همین اقدام، دیوانه و نادان و فاسد نمایاندن همهٔ کسانی است که به توطئه‌آفرینی و ظلم یهودیان باور دارند.

خلاصهٔ رمان ماجرای وینستن که در زمان جنگ جهانی دوم و در مناطق حاره می‌گذرد، از این قرار است:

سروان بارنی آدامز به دلیل حسن انجام وظایف، مورد توجه مسئولین بالادست قرار می‌گیرد. ژنرال کمپتون که از دوستان دیرین پدر سروان آدامز است به وی مأموریت می‌دهد تا در یک دادگاه عمومی نظامی، وظیفهٔ دفاع از یک ستوان دوم ارتش آمریکا به نام وینستن که یک گروهبان ارتش بریتانیا به نام کوین را به قتل رسانیده است به عهده بگیرد. مقتول غیرمسلح بوده و وینستن با شلیک چند گلوله وی را کشته است.

برادرزن وینستن نمایندهٔ کنگره آمریکاست و از طرف دیگر نتیجهٔ محاکمه بر روحیه نیروهای انگلیسی که دوشادوش آمریکائیان با دشمن مشترکشان می‌جنگند می‌تواند تأثیر مثبت یا منفی بگذارد. به دلیل این وضعیت خاص ژنرال کمپتون باید از یک سو جنبه‌های قانونی محاکمه وینستن را زیر نظر داشته باشد و از سوی دیگر حکم اعدام وینستن باید حتماً صادر شود تا خللی در اتحاد نیروهای آمریکایی و انگلیسی حاضر در منطقه رخ ندهد.

در مجموع سیاستمداران این طور صلاح می‌بینند که با اعدام وینستن غائله ختم شود.

جایزه سروان آدامز برای حضور در این محاکمه تشریفاتی ارتقا به درجه سرگردی است. سروان آدامز پس از مطالعه دقیق پرونده و پیگیری نقاط مبهم آن متوجه می‌شود که به معنای دقیق کلمه وینستن یک بیمار روانی است و وی را نمی‌توان به‌خاطر قتلی که مرتکب شده است اعدام کرد.

سروان آدامز از سرگرد کوفمن دکتر روانپزشک بیمارستان ارتش آمریکا در منطقه، که به نحوی در ماجرای وینستن درگیر بوده است طلب کمک می‌کند.

کوفمن، یهودی است و علی‌رغم آنکه مورد توهین وینستن واقع شده و از او متنفر است، برای اجرای عدالت پا پیش می‌گذارد و با گذاشتن از منصب و موقعیت راحتی که به او داده‌اند، در دادگاه نظامی نظر خود را مبنی بر دیوانه‌بودن وینستن اعلام می‌کند و باعث می‌شود تا وینستن تبرئه شود. ولی در عین حال پیش‌بینی می‌کند که به دلیل حاد بودن وضعیت وینستن وی مدت زیادی زنده نخواهد بود. این پیش‌بینی در فاصله کوتاهی تحقق می‌یابد و وینستن در مسیر بازگشت به آمریکا با بریدن رگ‌های دستش خودکشی می‌کند.

آنچه مجموعه رمان فوق را با تئوری توطئه پیوند می‌زند این است که چارلز وینستن ستوان دوم ۵۲ ساله ارتش آمریکا به نوعی از تئوری توطئه باور دارد. از این مهم‌تر، نقش سمبلیکی است که در این رمان به وینستن داده شده است. بارنی آدامز در گفت‌وگویی که با دکتر کوفمن برای متقاعد کردن وی به شهادت در دادگاه دارد خطاب به وی می‌گوید: «وینستن بیمار است و ناخوشی او ناخوشی دنیاست. آیا چاره آن اعدام است، سرگرد کوفمن؟ شاید این طور باشد و شاید ما داریم دنیا را اعدام می‌کنیم.»

درباره وینستن از قول یکی از افسران فرمانده ارتش انگلیس می‌خوانیم:

بحث من راجع به تصورات ذهنی اوست و معتقد بود که یک توطئه بین‌المللی وجود دارد که خودش هدف اصلی آن است و استعداد او چنان است که می‌بایست درجه ژنرالی به او داده باشند و اگر او ژنرال می‌شد می‌توانست از طریق مسائل لجستیکی ظرف چند هفته به جنگ بزرگ خاتمه دهد و مسائل لجستیکی در نظرش کلید حل همه مشکلات بود. او معتقد بود که این توطئه بین‌المللی باعث شده که او را در درجه ستوان دومی نگهدارند. /.../ همه ما از این تصورات بدون دلیل در مغز خود می‌پروریم متنها او به فکر خود لباس منطقی هم پوشانده بود. /.../ به نظر وینستن عده کثیری از راه‌های مختلف در این توطئه شرکت داشتند، ولی در مرکز این توطئه صهیونیسم یا بین‌الملل یهود و آت و آشغال‌های نازی قرار داشت. /.../ شخص مبتلا به پارانویا که او را اصطلاحاً پارانیاک می‌گوییم، دنیای خارج را مطابق آرزوها و هدف‌های خود می‌سازد و او این مطلب را به نحوی که من می‌گویم به من نگفت و البته که نمی‌گفت. غرولند و ناله و افغان او برای این بود که بگذارند /.../ به نقاط مختلف دیگر برود و

جنگ را خاتمه بدهد. من مطالب خود را از سر و ته گفته‌هایش جمع‌آوری می‌کردم.^۱ و همچنین دربارهٔ وینستن می‌خوانیم:

او مردی بی‌اعتماد و مظنون بود و چندان باهوش هم نبود /.../ وینستن دیوانه است و جنون او از نوع پارانویا است که مریض در این حالت همه را زیر دست خود و درخور آزار می‌داند و به همه کس مظنون است.^۲

دکتر کوفمن، روانپزشک یهودی دربارهٔ وینستن می‌گوید:

وینستن به عنوان یک شخصیت دارد متلاشی می‌شود و از بین می‌رود. او سریعاً با تمام واقعیت‌های زندگی تماسش قطع می‌شود. /.../ ناخوشی وینستن را ما پزشک‌ها پارانویا می‌گوییم /.../ این نوع بیمار کسی است که در مقابل خطرهای غیر واقعی یعنی خطرهایی که اصلاً وجود ندارند مجبور به دفاع از خود می‌شود. /.../ این نوع مردم به همه کس و همه چیز سوءظن دارند /.../ آنها مردمی منزوی و تنها هستند.^۳

جالب اینجاست که پس از سال‌ها، شگرد اصلی برای مورد تهاجم قرار دادن افراد معتقد به تئوری توطئه تغییر نکرده است. احمد اشرف محقق ایرانی مقیم آمریکا نیز مقاله خود با نام «توهم توطئه» را این گونه شروع می‌کند:

توهم توطئه نوعی بیماری روانی فردی و جمعی است. بیماری فردی سوءظن به همه چیز و همه کس را «پارانویا» و بیماری جمعی را [Conspiracy theory تئوری توطئه] می‌نامند. کسی که به نام «توهم توطئه» در مفهوم اخیر آن مبتلاست، تمام وقایع عمدهٔ سیاسی و سر حوادث و مشی وقایع تاریخی را در دست پنهان و قدرتمند سیاست بیگانه و سازمان‌های مخوف سیاسی و اقتصادی و حتی مذهبی وابسته به آن سیاست می‌پندارد.^۴

در مورد شخصیت وینستن باید توجه داشت که وی چهره‌ای «ساخته‌شده» است تا خوانندهٔ این کتاب وقتی در صحنهٔ نظریه‌های سیاسی به «تئوری توطئه» برمی‌خورد از طریق «تداعی»، افراد صاحب این نظریه را با بیماران پارانویا مقایسه کند و هرگز برای شناخت دقیق این تئوری وقت صرف نکند و همچنین با توجه به تنفر وینستن از یهودی‌ها، ایشان محبوب قلمداد شوند. آشکار است که هوارد فاست آمریکایی نویسنده این کتاب نه در مورد تئوری توطئه و نه در مورد تنفر از یهودیان وینستن را با قوت ترسیم نمی‌کند تا بتواند به راحتی حرف‌های او را مسخره و رد کند.

۱. ماجرای وینستن؛ هوارد فاست؛ فرج‌الله پورسرتیب؛ ناشر: انتشارات پیروز؛ بی‌جا؛ بی‌تا؛ ص ۷۵-۷۶.

۲. همان؛ ص ۶۹-۷۰.

۳. همان؛ ص ۹۰-۹۵.

۴. فصلنامهٔ گفتگو، شماره ۸، تابستان ۷۴، ص ۷.

به نظر وینستن، دکتر کوفمن یک «جهود شپشو» و «حرامزاده» است.^۱ وینستن خطاب به وکیل مدافعش سروان آدامز وقتی درباره کوفمن از او سؤال می‌کند که بوی حمایت از کوفمن را می‌دهد این طور پرخاش می‌کند:

«تو چکاره هستی لعنتی؟ نکند تو هم از همان جهوده‌های کثیفی؛ که لباسِ عوضی پوشیدی؟»^۲

وینستن در دادگاه پس از سخنان کوفمن که سعی دارد دیوانه‌بودن او را اثبات کند برمی‌خیزد و نعره‌زنان می‌گوید: «تو یک جهود دروغگو، شپشو، مادر... و حرامزاده هستی! من عاقلم! عاقلم! عاقلم! می‌شنوی عاقلم!»^۳

در سراسر این کتاب دلیل موجهی برای تنفر وینستن از یهودی‌ها به جز جنونش ارائه نمی‌شود. ولی متقابلاً وقتی از کوفمن و رفتارش و دیدگاهش نسبت به وینستن و محاکمه او صحبت می‌شود، خواننده به کوفمن حق می‌دهد که از وینستن متنفر باشد و در عین حال کوفمن را به خاطر رفتار انسانی‌اش نسبت به وینستن تحسین می‌کند.

سرگرد کوفمن یهودی با وجود فشار مافوق‌هانش حاضر نمی‌شود گزارش خود را نسبت به دیوانه‌بودن وینستن تغییر دهد و از این کار امتناع می‌کند، در عین حال که می‌داند نامش از صورت ترفیعات حذف می‌شود و به منطقه دوردستی تبعید می‌گردد. از قول کوفمن می‌خوانیم:

من امتناع کردم چونکه پزشک هستم نه یک سیاستچی بی‌ارزش. امتناع کردم چونکه نمی‌توانستم گزارشم را تغییر دهم و در عین حال افتخار دکتر بودن را هم داشته باشم.^۴

کوفمن می‌داند که حضور در دادگاه و دادن توضیحات شفاهی، با عکس‌العمل سختی از جانب فرماندهش مواجه خواهد شد، ولی به درخواست سروان آدامز صرفاً چون «می‌خواهند انسانی را به مرگ محکوم کنند که نباید محکوم شود» جواب مثبت می‌دهد.^۵

این در شرایطی است که درباره وینستن فی‌الواقع حکم از قبل صادر شده است: «لندن و واشنگتن هر دو حکم اعدام را امضا کرده‌اند و او به عنوان دوستی و اتحاد بالای دار کشیده می‌شود.»^۶

به معنای دیگر اگر توطئه‌ای در کار باشد همین ماجرای اعدام وینستن است که آن هم با

۱. ماجرای وینستن؛ ص ۸۷.

۲. همان.

۳. همان؛ ص ۲۶۲.

۴. همان؛ ص ۱۰۹.

۵. همان؛ ص ۱۰۹-۱۱۰.

۶. همان؛ ص ۷۴.

شکست مواجه می‌شود! یعنی اینکه توطئه حتی اگر لندن و واشنگتن هم پشت سر آن باشند با انجام وظیفه متعهدانه توسط یک وکیل و یک روانپزشک با شکست مواجه می‌شود. آن هم روانپزشکی که خود یهودی است و وکیل مدافعی که پروتستان است به این اختلاف‌ها عقیده ندارند.^۱

نزدیک بودن اعتقادات پروتستان‌ها و یهودیان به عنوان دو همراه و هم‌رای توسط نویسندۀ رمان حاضر از سوی دیگر، قابل تأمل است.

به هر صورت کافمن خطاب به آدامز دربارهٔ وینستن می‌گوید:

وینستن که زندگی واخورده‌اش پر از نفرت نسبت به قوم یهود شده و به صورت مظهر تمام رذائل و تبهکاری‌هایی که شوونیسم تاکنون به وجود آورده، درآمده‌است؛ وینستن که توی صورت من تف انداخت و مرا جهود کثیف نکبتی صدا کرد؛ وینستن که روحش ورچروکیده و پوسیده و هیچ نوع امیدی به بهبودی آن نیست، وینستن که مغزش فاسد شده و در حال مرگ است و به آدمکشی خود اعتراف کرده، همان کسی نیست که می‌خواهید در نجاتش حتی اگر منجر به نابودی خودم بشود، به شما کمک کنم؟^۲

در نهایت پاسخ کوفمن مساعد است و در کنار آدامز که سمبل یک جوان حق‌جو و عدالت‌خواه آمریکایی است، اسطوره می‌شود!

در تکمیل ساخت اسطورهٔ یک یهودی دوست‌داشتنی، هوارد فاست از قول کوفمن می‌نویسد که چگونه با سختی‌های روزگار و مشکلات اقتصادی جنگیده، تحصیلاتش را در مدرسهٔ متوسطه و دانشکدهٔ پزشکی تمام کرده‌است و بعد:

در بیمارستان بل‌وو Bellevue نیویورک به عنوان پزشک امراض روانی مشغول کار شدم و بعد معاون بیمارستان شدم و مطب خصوصی هم باز کردم. زنی دارم که او را می‌پرستم و دارای سه فرزند هستم. در سال ۱۹۴۰ درآمدم به سالی چهل و سه هزار دلار بالغ می‌شد که از آن صرف‌نظر کردم و به اینجا آمدم چون که نمی‌توانستم ببینم مردم در راه هدفی که خودم به آن اعتقاد دارم کشته می‌شوند و من در خانه نشسته و استراحت کنم.^۳

با چنین پیشینه‌ای وقتی کوفمن می‌گوید: «غیر از وظایف پزشکی هیچ دلیلی وجود ندارد که من حتی یک قدم برای کمک به وینستن بردارم. من یک یهودی هستم.»^۴ یا وقتی در پاسخ

۱. همان؛ ص ۱۱۳.

۲. همان؛ ص ۱۰۹-۱۱۰.

۳. همان؛ ص ۱۱۱-۱۱۲.

۴. همان؛ ص ۱۱۳.

به یکی از اعضای دادگاه که از احساسات شخصی کوفمن نسبت به وینستن جویا می‌شود جواب می‌شنویم: «من از سر تا پایش متنفرم.»^۱ این احساسات نسبت به وینستن معقول می‌نماید.

حتی وقتی در قسمت پایانی دادگاه، اظهارات سروان آدامز را نسبت به وینستن می‌خوانیم تعجب نمی‌کنیم:

منهم مانند سرگرد کوفمن از مردی دفاع می‌کنم که از او متنفرم /.../ من شخصاً و عمیقاً در ماهیت این پرونده فرو رفته‌ام و در آن فکر کرده‌ام. در طول هفته گذشته بارها به این نتیجه رسیده‌ام که ستوان وینستن همزاد همان چیزی است که میهن من با آن در جنگی مهیب - که آن را جنگ مرگ یا زندگی می‌توان نامید - دست به گریبان است چون که در وجود ستوان وینستن همان روحیه و حالتی هست که دنیا را به پرتگاه جهنم، جهل، خودخواهی، نفرت از همه شعائر انسانی، ترس از همه فضایل آدمی، نژادپرستی، شهوت قدرت‌طلبی و عشق به شکنجه دیگران کشانیده است.^۲

هوارد فاست با تیره‌کردن شخصیت دیومانند داستانش یعنی وینستن، کوشیده است تا آمریکا، مهد عدالت و برابری قلمداد شود.

سروان آدامز در این مورد می‌گوید:

می‌دانم که در این دادگاه ستوان چارلز وینستن بدون در نظر گرفتن نفرتی که من از او دارم و بدون رعایت تحقیر و تنفیری که مردم نسبت به او دارند محاکمه خواهد شد. او به وسیله و از طریق اصولی از حقوق و قوانینی که انسان‌ها برای به دست آوردن آن مبارزه کرده و کشته شده‌اند محاکمه خواهد شد و من می‌دانم که در اینجا یعنی در این دادگاه ارتش ممالک متحده، ما نه تنها از آن اصول قضایی صرف نظر نمی‌کنیم بلکه خودمان و تلاش عظیم‌مان را و نیز همه آن ارزش‌هایی را که ما به خاطر آن‌ها از مردم می‌خواهیم که خود را به کشتن دهند، ثابت خواهیم کرد. /.../ من چیزی را مهم‌تر از این اصول حقوقی که ظاهراً جنبه تقدس هم دارد، در راه حفظ حقوق فردی نمی‌شناسم و به نظر من انسان تاکنون چیزی بهتر از این و ارزشمندتر از این و مقدس‌تر از این به دست نیاورده است.^۳

۱۲. نشانندگان «جامعه» به جای «خدا»

از جمله نویسندگان بین‌المللی یهود، امیل دورکیم است که در عرصه نظریه‌پردازی‌های جامعه‌شناسی بسیار مشهور می‌باشد و معمولاً هم تلاش می‌شود در همین حیطه از او گفت‌وگو

۱. همان؛ ص ۲۷۲.

۲. همان؛ ص ۲۷۷.

۳. همان؛ ص ۲۸۱-۲۸۲.

شود، در حالی که موضوعات دیگری نیز در کار است. از جمله «بررسی نقش دورکیم به‌عنوان یک کارشناس عالی‌رتبه آموزشی در براندازی اعتقادات مذهبی از فرانسه قرن بیستم» حائز اهمیت فراوان است.

زندگی دورکیم با دوره‌ای بحرانی از تاریخ فرانسه و اروپا مقارن است. وی در ۱۵ آوریل سال ۱۸۵۸، در *اپینال* واقع در *لورن* متولد شد و در سال ۱۹۱۷ درگذشت. دورکیم از تباری یهودی بود و در خانواده‌ای متدین پرورش یافت. پدرش خاخام اعظم بود و زمانی از دورکیم انتظار می‌رفت که پا جای پای پدر بگذارد و به همین خاطر، مدتی در مدرسه خاخامی تحصیل کرد، اما سرانجام بر آن شد که این سنت خانوادگی را رها کند. او گرچه اعلام کرد که لادری است، اما شخصیتش سخت متأثر از پرورش اولیه و زندگی دقیق و منضبط خانوادگی باقی ماند.^۱

وی در سال ۱۸۸۷ با «لوئیز دریفوس» ازدواج کرد و در سال ۱۸۹۳ از رساله دکترایش دفاع نمود.^۲ آثار امیل دورکیم تأثیر فوق‌العاده‌ای در تحول اندیشه اجتماعی دوران خود داشته و در دنیای انگلیسی‌زبان، وی را به عنوان بنیانگذار اصلی «فونکسیونالیسم» معرفی کرده است.

«آنتونی گیدنز»^۳ در زندگینامه‌ای که برای دورکیم نوشته، آورده است:

به جز دو جزوه‌ای که دورکیم در جنگ جهانی اول در تحلیل ریشه‌های نظامی‌گری آلمان نوشت، تنها موردی که وی به سیاست عصر خویش پرداخت، شرکت در بحث همگانی پیرامون ماجرای دریفوس بود. مقاله‌ای که به نام *فردگرایی و روشنفکران* نوشت، مقاله‌ای انتزاعی و مجرد بود در پاسخ به جدلهای *برونه تیه* که محافظه‌کاری ضددریفوس بود. برونه تیه روشنفکرانی را که درصدد پشتیبانی از دریفوس بودند، متهم می‌کرد که با این پشتیبانی، عدم علاقه خود را به نهادهای سنتی نشان می‌دهند و فردگرایی و هرج و مرج را ترویج می‌کنند. در مقاله مذکور، دورکیم به عنوان یکی از همان روشنفکران کوشیده است تا تفسیری از «فردگرایی» به دست دهد که از عقاید جامعه‌شناختی او استنتاج شده بود و به رد این ادعا پرداخته است که نظراتش متضمن هرج و مرج است.^۴

اما دورکیم بسیار بیشتر از آنچه گیدنز وانمود کرده‌است، سیاسی بود. به تعبیر ه استیوارت هیوز، در ماجرای دریفوس، وی «چنان نقش مهمی»^۵ ایفا کرده است که جا دارد درباره تحلیل

۱. دورکیم؛ آنتونی گیدنز؛ یوسف ابادری؛ شرکت سهامی انتشارات خوارزمی؛ تهران؛ ۱۳۶۳؛ ص ۹.

۲. زندگی و اندیشه بزرگان جامعه‌شناسی؛ لیوئیس کوزر؛ محسن ثلاثی؛ انتشارات علمی؛ تهران؛ ۱۳۸۸؛ ص ۲۰۸-۲۰۹.

3. Anthony Giddens.

۴. دورکیم؛ ص ۱۴.

۵. آگاهی و جامعه؛ ه استیوارت هیوز؛ عزت‌الله فولادوند؛ سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی؛ تهران؛

۱۳۶۹؛ ص ۶۴.

آن تحقیقی مستقل انجام شود. نقش دورکیم در ماجرای دریفوس به کوهی از یخ شبیه است که تنها اندکی از آن، بیرون از آب و در معرض چشم همگان است و عمده آن پیدا نیست.

در نخستین سال‌های عمر جمهوری سوم، نخبگان سیاسی و اداری این جمهوری، اغلب از افراد طبقه متوسط بالا بودند. مردانی که در رژیم اورلئانی «لویی فیلیپ»^۱ به قدرت رسیده بودند و بعدها بسیاری از آنها به ناپلئون سوم روی آوردند. به این بورژوازی بلندپایه یا بزرگ، بورژوازی فروپایه‌تر نیز پیوست؛ یعنی همان جناحی از بورژوازی که ریشه‌دواندن در ساختار نهادی جمهوری سوم را آغاز کرده بود.

در این زمان، بورژوازی کوچک یا بسیار کوچک نیز خواستار آن بود که در قدرت و اعتبار رژیم سهمی داشته باشد. این فرانسویان فروپایه - مغازه‌داران، کارمندان یقه‌سفید،^۲ معلمان مدارس، مستخدمان دون‌پایه خدمات شهری در پاریس و شهرستان‌ها - از نظر جهت‌گیری سیاسی ضدکلیسا، در فلسفه عمومی اثباتی مسلک، و در دیدگاه‌های اخلاقی برابری‌گرا بودند. آنها در دوره جمهوری «فرصت‌طلبان»^۳ و به ویژه سال‌های پس از رویداد دریفوس، در حمله علیه پایگاه ممتاز کلیسا، به‌ویژه در قلمرو حساس آموزش، پیشتاز بودند.

نیروی عمده این قشر از خرده بورژوازی که صفوف جنبش رادیکال را پر کرده بودند، از سیاست محلی سرچشمه می‌گرفت؛ یعنی از جایی که معلمان رادیکال مدارس، فراماسون‌های محلی و سیاستمداران بومی توانسته بودند، به عضویت انجمن شهر یا کمیته‌های انتخاباتی گزینش نامزدهای پارلمانی در آیند یا شهردار شوند. اما مبانی فکری و عقیدتی این مردان را دانشگاه سوربن و استادانش فراهم می‌ساختند؛ یعنی همان دانشگاهی که در آن، دورکیم به عنوان یکی از سخنگویان برجسته نیروهای لیبرالیسم سیاسی شناخته شده بود.^۴ وی از مدافعان فعال دریفوس بود و در روزهای اوج این ماجرا به عنوان یکی از مبلغان و سخنگویان جناح چپ میانه‌رو فرانسه آوازه‌ای کسب کرده بود.^۵

۱. لویی فیلیپ (Louis Philippe؛ ۱۷۷۳-۱۸۵۰)، ملقب به دوک اورلئان، پادشاه فرانسه در سالهای ۱۸۳۰ تا ۱۸۴۸ [پانوشت مترجم].

۲. کارمندان یقه‌سفید، در اصطلاح جامعه‌شناسی به کسانی اطلاق می‌شود که کارشان نه بدنی است، و نه آنکه به تولید کالایی منتهی می‌شود [دایرةالمعارف علوم اجتماعی؛ باقر ساروخانی؛ مؤسسه انتشارات کیهان؛ تهران؛ ۱۳۷۰؛ ص ۸۵۸].

۳. مقصود از «دورهی جمهوری فرصت‌طلبان» حاکمیت جمهوری‌خواهان وابسته به جناح چپ میانه‌رو به رهبری ژول گروی (Grevy) و جانشینانش از سال ۱۸۷۹ تا دو دهه‌ی بعد است [زندگی و اندیشه بزرگان جامعه‌شناسی؛ ص ۲۲۱].

۴. زندگی و اندیشه بزرگان جامعه‌شناسی؛ ص ۲۲۴-۲۲۵.

۵. همان؛ ص ۲۱۱.

دورکیم از نخستین کسانی بود که پای طومار درخواست استیناف برای دریفوس را امضا کردند.^۱ البته در برابر آنچه دورکیم در درازمدت به نفع صاحبان طرز تفکر مدافع دریفوس، یعنی دولت جمهوری خواه، فراماسون‌ها و یهودیان، انجام داد، این قبیل اقدام‌ها ناچیز به حساب می‌آید.

آنچه دورکیم در نظام آموزش و پرورش فرانسه انجام داد، به مدد «لویی لیار»^۲ بود که در سال ۱۸۸۴ به مقام ریاست آموزش عالی در وزارت آموزش و پرورش فرانسه رسید.

لیار که جمهوری خواهی دواشته بود و به بررسی علمی زندگی اجتماعی سخت اعتقاد داشت، به زودی احساس کرد که با دورکیم جوان خویشاوندی روحی دارد. لیار می‌دید که دورکیم نیز مانند او با این اعتقاد زنده است که تنها یک علم اجتماعی نوین می‌تواند برای بازسازی اخلاقی جمهوری سوم مبنایی فراهم سازد.^۳

از دید دورکیم، آموزش و پرورش را جامعه‌اش مشروط می‌کرد و باید که افراد را برای برآوردن خواست‌های جامعه آماده می‌ساخت. انسجام جامعه در گرو وحدت اجتماعی بر پایه اعتقادات مشترک و نیز کار مشترک است. افراد تحت همان قیود و جریان‌های اجتماعی هستند که در طول حیات اجتماعی پدید می‌آید و یکی از وظایف اصلی جامعه‌شناسان مطالعه همین محدودیت‌ها و حرکت‌های اجتماعی موجود است. جامعه‌شناسان تربیتی نیز وظیفه دارند که نشان دهند، آموزش و پرورش چه کمکی به همبستگی اجتماعی می‌کند. به نظر دورکیم، بدون همبستگی اجتماعی افراد پراکنده می‌شوند و نوعی سردرگمی بر جامعه حاکم می‌شود که وی آن را «آنومی» می‌نامید. پس، از نظر وی آموزشگران مسئولیت دارند، نیازهای اجتماعی موجود را تشخیص دهند، به هوش باشند که آنها را برآورده سازند، و مدارس را با تغییرها دمساز کنند. پس مدرسه نهادی است واسطه میان جامعه و کودکان؛ و نهادی است برای کمک به بازسازی جامعه.^۴

اما کدام جامعه؟ جامعه ضد مذهبی مورد علاقه دولتمردان جمهوری سوم! تقابل نگاه دورکیم به دین با نگاه کلیسا به دین، همان چیزی بود که سبب شد تا هدایت تعلیم و تربیت کشور را همزمان با تثبیت کامل جمهوری سوم به وی بسپارند. «دورکیم در جست‌وجوی همان

۱. همان؛ ص ۲۲۴.

2. Louis Liard.

۳. زندگی و اندیشه بزرگان جامعه‌شناسی؛ ص ۲۳۶.

۴. تاریخ آموزش و پرورش در قرن بیستم؛ و. ف. کانل؛ حسن افشار؛ نشر مرکز؛ تهران؛ ۱۳۶۸؛ ص ۷۷۷-۷۷۸.

چیزی بود که امروزه به عنوان معادله‌های کارکردی دین در یک زمانه‌ اساساً غیردینی توصیف می‌شود.^۱

کوزر این جست‌وجو را چنین شرح می‌دهد:

اما اگر دین که یک نیروی بزرگ پیونددهنده است، در آستانه مرگ افتاده باشد، بیماری جامعه نوین را که همان گرایش به ازهم‌گسیختگی است، چگونه می‌توان درمان کرد؟ در اینجا دورکیم یکی از جسورانه‌ترین جهشهای تحلیلی خود را انجام می‌دهد. او چنین استدلال می‌کند که دین نه تنها یک آفرینش اجتماعی است، بلکه در واقع، همان جامعه است که خصلت‌های خدایی پیدا کرده.^۲

به عبارت دیگر: «جامعه پدر همه ماست، از این رو، ما باید حق‌شناسی عمیقی را که تاکنون نسبت به خدایان داشته‌ایم، در مورد جامعه خود مبذول داریم».^۳

دورکیم با فرض مرگ دین در جمهوری سوم و با قراردادن جامعه به جای خدا، پرچمدار حرکت‌های آموزشی الحادی در جمهوری سوم فرانسه گردید و با اقتداری که از دولتمردان این جمهوری کسب کرده بود به پیش رفت. او در سال ۱۹۱۰، به تعبیر «هانری ماسی» و «گیلوم دوتارد»،^۴ با تکیه بر مقامش در دانشگاه پاریس و عضویت در شورای مدیریت سوربن، قدرتمندترین استاد فرانسه بود.^۵

دورکیم بر نظام متمرکز آموزش متوسطه فرانسه بسیار نفوذ داشت. تأثیر وی بر آموزش ابتدایی، حتی از آموزش متوسطه نیز بیشتر بود. گزاره نیست اگر گفته شود که در سال ۱۹۱۴، آیین دورکیمی، معیار رهنمودهای درس اخلاق مدنی در دبستان‌های کشور بود و روح دورکیمی اخلاق مدنی دبستان‌های فرانسه را تسخیر کرده بود. هم کاتولیک‌های دست راستی و هم مارکسیست‌های دست چپی ترسیده بودند که مبدا دیگر نتوانند هوادارانی را به سوی خود جلب کنند. همین واقعیت ما را در فهم احساسات جامعه‌شناس کاتولیک، «ژان ایزوله»^۶ کمک

۱. زندگی و اندیشه بزرگان جامعه‌شناسی؛ ص ۱۹۷.

۲. همان؛ ص ۱۹۸.

۳. همان؛ ص ۱۹۹.

۴. هانری ماسی (Henri Massis) و گیلوم دوتارد (Guillaume de Tarde) که با نام مستعار آگاتون (Agathon) مطلب می‌نوشتند، موافق روند تغییرات نظام آموزشی فرانسه نبودند، ولی در عین حال، دقت ایشان چنان قابل ملاحظه بوده است که کوزر این دو را «شاهدان دقیق ولی منتقدان ارتجاعی روندهای آن زمانه» می‌خواند.

۵. زندگی و اندیشه بزرگان جامعه‌شناسی، ص ۲۳۷، و این مأخذ به نقل از:

Agathon, *L'Esprit de la nouvelle Sorbonne*, (Paris, Mercure de France, 1911) P.98.

6. Jean Izoulet.

می‌کند. او چنین نوشته بود:

الزام تدریس جامعه‌شناسی آقای دورکیم در دویست مدرسه نورمال فرانسه، جدی‌ترین مصیبت ملی است که کشور ما پس از مدت‌زمان درازی به خود دیده است.

فیلسوف جوان و مارکسیست، «پل نیزان»^۱ نیز همین احساس را داشت وقتی که نوشت: گویی بنیانگذار جامعه‌شناسی فرانسه به این دلیل «تقسیم کار» را نوشته بود که مدیران آموزشی کشور بتوانند از روی آن برای آموزش معلمان ابتدایی مواد درسی فراهم کنند. وارد شدن درس جامعه‌شناسی در برنامه درسی مدارس نورمال، به منزله اعلام پیروزی اخلاق رسمی بود... به نام علم [دورکیمی]، معلمان ابتدایی به کودکان فرانسه یاد می‌دهند که میهن را دوست داشته باشند، در کلاس از خودشان همکاری نشان دهند، همه چیزی را بپذیرند و زیر پرچم دموکراسی بورژوازی به کیش این دموکراسی درآیند... پیروزی دورکیم از همان تبلیغات اخلاقی سرچشمه می‌گیرد که او توانسته بود به راه اندازد.^۲

معنای عبارات فوق این است که دورکیم با ظرافت و دقت مسیری را برگزید که نه به جنبه دین‌گرایانه کلیسا نزدیک باشد و نه به اندیشه‌های به اصطلاح انقلابی مارکسیسم. دورکیم در زمینه آموزش و در این صحنه همان کاری را کرد که سیاستمداران جمهوری خواه در صحنه سیاست کردند. و چه بسا، همین اقدام مهم و کلیدی بود که عمر جمهوری سوم را تا زمان سقوطش در جنگ جهانی دوم دوام بخشید و نیز باعث شد، آموزش‌های غیرمذهبی به شکلی مؤثر تا امروز فرانسه ادامه یابد.

دورکیم علاوه بر تأثیر گذاشتن بر آموزش ابتدایی و متوسطه، بر دانشگاه‌های پاریس نیز نفوذ نیرومندی داشت. سورین نوین، دژ لیبرالیسم و گرایش‌های ضدکلیسا شده بود. از سال ۱۸۹۰ تا ۱۹۱۴، سوربن در واقع کانون دفاع از ارزش‌های دموکراتیک و عقل‌گرایانه بود و بسیاری از استادان برجسته آن که دورکیم در صف مقدم آنها بود، سخنگویان فکری این روند لیبرال به شمار می‌آمدند. دورکیم از این فرصت بیشترین استفاده را کرد. او در بسیاری از کمیته‌ها و شوراهای آموزشی دولتی حاضر می‌شد و میان مقام‌های بلندپایه وزارت آموزش و دستگاه‌های اداری دانشگاه نقش میانجی را بازی می‌کرد. دورکیم بسیاری از دوستانش را در مقام‌های حساس وزارت آموزش و نظام آموزشی کشور جا داده بود. او در پرکردن کرسی‌های خالی علوم اجتماعی، چه در سوربن و چه در شهرستان‌ها، نقشی کلیدی داشت.^۳

1. paul Nizan.

۲. زندگی و اندیشه بزرگان جامعه‌شناسی؛ ص ۲۳۷-۲۳۸.

۳. همان؛ ص ۲۳۸-۲۳۹.

اقتضای برعهده‌گرفتن چنین نقشی حضور در گفت‌وگوها، شرکت در جلسات و انجام ملاقات‌های متعدد و پیاپی بود.

لیویس کوزر، زندگی سیاسی و اجتماعی دورکیم را به خوبی تشریح می‌کند: دورکیم استوارانه بر این عقیده بود که دانشمند اجتماعی، علاوه بر کار دقیقاً علمی خود، وظیفه دارد که در صحنه عمومی کشور نیز حضور داشته باشد. «چیزی بیهوده‌تر و سِتروَن‌تر از این پارسامنتی علمی نیست که به بهانه اینکه علم هنوز به درستی جا نیفتاده است، بگوییم که عالم باید از امور دیگر کناره گیرد و در برابر رویدادهای عمومی همچون نظاره‌گری بی تفاوت بایستد». دورکیم هر آنچه را که موعظه می‌کرد، عملی نیز می‌ساخت. در نتیجه، او با مردانی از زمینه‌های گوناگون اجتماعی رابطه داشت، به این امید که آنها در پیشبرد کار بزرگ بازسازی اخلاقی مورد نظرش به او یاری رسانند.

دورکیم به همکاری‌اش اکتفا نمی‌کرد، بلکه می‌کوشید تا پیامش را به گوش شنوندگان گسترده‌تری برساند و در نتیجه، مخاطبان و همفکران او مجموعه متنوعی را تشکیل داده بودند. در میان این مخاطبان، مقامات بلندپایه وزارت آموزش و پرورش و دانشگاه پاریس نیز قرار داشتند و دورکیم امیدوار بود از طریق آنها پیامش را در همه حوزه‌های نظام آموزشی فرانسه پراکنده سازد. هر چند که دورکیم غالباً برای سالنامه‌اش مقاله می‌نوشت، اما هفتاد و پنج مقاله در مجلات و روزنامه‌های دیگر نیز نوشته بود تا به شنودگان گسترده‌تری دسترسی یابد. او در تعقیب این هدف، به هیچ وجه از شرکت فعالانه در زندگی اجتماعی پایتخت روی‌گردان نبود؛ البته به شرط آنکه این فعالیتها به پیشبرد هدفهای اخلاقی‌اش کمک می‌کردند.

دورکیم برخلاف تصویری که بسیاری از مفسران‌ش از ترسیم کرده‌اند، مردی گوشه‌گیر و عبوس نبود که از کنج انزوای پژوهشگرانه‌اش هرگز پا بیرون نگذاشته باشد. او در جهان اجتماعی آن زمان فعالانه شرکت داشت و با سیاستمداران، صاحبان صنایع، روزنامه‌نگاران و حتی نظامیان در تالارهای گوناگون ملاقات می‌کرد. این نشست و برخاستها با شخصیتهای گوناگون کشور، به او امکان می‌داد تا افکارش را به وسیله آنها گسترش دهد.^۱

دورکیم با چنین مأموریتی که اقتضای آن نزدیک‌شدن به صنوف و گروه‌های فکری گوناگون جمهوری‌خواه بود، نمی‌توانست به هیچ حزب مشخصی ملحق شود و این دقیقاً کاری بود که او کرد:

گرچه دورکیم را یک مرد چپی می‌شناختند، اما در سراسر عمرش از قبول تعهد در یک حزب سیاسی خاص سر باز زد... / خود دورکیم گرچه با احزاب سوسیالیست

پیوند نزدیکی داشت، هرگز از هیچ حزبی هواداری نکرد.^۱ گذشته از این، وقتی دورکیم می‌توانست با دردست‌گرفتن نبض آموزش و پرورش فرانسه حزب‌سازی کند، چرا باید نام خود را در گروی اعتبار یکی از احزاب جمهوری سوم می‌گذاشت؟!

آثار اصلی دورکیم در زمینه آموزش و پرورش عبارت است از: «آموزش و پرورش و جامعه»، «آموزش اخلاقی» و «تکامل آموزش و پرورش فرانسه».^۲ باید توجه داشت این آثار در راستای اهداف آموزشی جمهوری سوم به رشته تحریر درآمده است.

همراه با تلاش‌های یهودیان در مسیر تفکیک دین، سیاست، تعلیم و تربیت، و هنر از یکدیگر در فرانسه، صهیونیسم در تشکل تازه‌ای از یهودیان با هدف کسب یک پیروزی عظیم و از طریق پیوند همین عناصر یعنی دین، تعلیم و تربیت و هنر با سیاست (در بستری از فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی)، می‌کوشید تا زمینه‌های لازم را برای تأسیس رژیم جعلی اسرائیل در سرزمین فلسطین فراهم آورد.

در پایان این بخش، توجه عموم خوانندگان علاقه‌مند به مطالعات مربوط به زندگی‌نامه نویسندگان بین‌المللی یهود را به چند نکته مهم لازم می‌دانم:

– از شیفتگی و قرار گرفتن تحت تأثیر پرتوهای خیره‌کننده القایی بایست پرهیز کرد؛
– معلوماتی را که به‌طور متعارف «زندگی‌نامه‌ها» ارائه می‌کنند باید مورد مذاقه قرار داد و در منابع مختلف با هم مقایسه کرد؛
– معلوماتی را که معمولاً تمایلی به ارائه آن نیست، با مطالعه و جست‌وجوی بیشتر به‌دست آورد؛

– روزگار و زمانه و سیاست و اقتصاد آن دوره را واکاوید؛
– در برداشت‌ها و دریافت‌ها عجله نکرد؛
– همچنان که از ساده‌نگری باید پرهیز داشت از سوءظن‌های غیرمحققانه هم باید پرهیز نمود.

۱۳. ظلمت خاطرات!

کتاب «خاطرات ظلمت» از آثاری است که با نگاهی انتقادی می‌توان گفت به بت‌سازی از بعضی چهره‌های یهودی در راستای ترویج دیدگاه‌های ماتریالیستی و مادی اختصاص دارد.

۱. همان؛ ص ۲۴۱.

۲. تاریخ آموزش و پرورش در قرن بیستم؛ ص ۷۷۶.

بخش‌هایی از این کتاب که در مورد والتر بنیامین است - با بعضی تأملات نگارنده این سطرها - در زیر نقل می‌شود:

والتر بنیامین در ۱۵ ژوئیه ۱۸۹۲ در برلین در خانواده‌ای یهودی از طبقه متوسط به دنیا آمد. بنیامین در دبیرستان رشته ادبیات را برگزید، و بعد در دانشگاه فرایبورگ فلسفه و ادبیات را دنبال کرد.^۱

وی در نخستین سال جنگ جهانی اول با گرشوم شولم آشنا شد، و دوستی آن‌ها پس از سفر شولم به ارض مقدس از راه نامه‌نگاری ادامه یافت. شولم، بنیامین را با ادبیات کهن دینی و عرفانی یهود آشنا کرد. بنیامین در کودکی آموزش دینی ندیده بود، و خانواده‌اش چندان اعتقاد مذهبی نداشتند، از این رو آشنایی دیر هنگام‌اش با سنت‌های دینی و قومی تأثیری نازدودنی بر شخصیت فکری او گذاشت. در واقع بنیامین تا پایان زندگی‌اش همواره میان دو گرایش مقتدر اندیشگرانه مردد بود. یکی عرفانی نمان‌روش و باطنی، دیگری نگرش ماتریالیستی و دنیوی. آشنایی بنیامین با شولم به منزله گشایش سخن قباله‌یی (کابالایی) بر افق فکری او بود. شولم بعدها چند کتاب معتبر در این مورد نوشت، و از همان سال‌ها درباره عرفان یهودی تحقیق می‌کرد.

عرفان قباله و «مسیانیسم» یعنی باور به ظهور مسیح موعود، سازنده شماری از مهمترین نکته‌های نظری در آثار بنیامین و به ویژه در واپسین کار او «نهادهای فلسفه تاریخ» است.^۲

برخی از نویسندگان آثار بنیامین را به دو دوره تقسیم کرده و ادعا می‌کنند که به این ترتیب بهتر می‌توان روش کار او را شناخت. آنان می‌گویند که او نخست در فاصله سال‌های ۱۹۱۶ تا ۱۹۲۵ به عرفانی نمان‌روش وابسته بود، و بعد نگرشی دنیوی یافت. از نظر آنان دوره نخست به آنچه یورگن هابرماس - البته با تحقیر - «نقادی رستگاری بخش» خوانده گذشت، و دوره دوم به نقادی اجتماعی، و نزدیکی به روش و آموزش مارکس.^۳

البته این هم نکته‌ای است که از خود بپرسیم بنیامین در کدام دوره زندگی خود تباه‌تر و ساقط‌شده‌تر بوده است؟!۴

والتر بنیامین در مونیخ بود که با دورا پولاک آشنا شد، و رابطه عاشقانه آنان به ازدواج انجامید. بعدها پسری یافتند، اما پیوندشان سست شد، از هم جدا زندگی کردند تا سرانجام در ۱۹۳۰ این جدایی به طلاق انجامید.^۴

۱. خاطرات ظلمت: درباره سه اندیشگر مکتب فرانکفورت والتر بنیامین، ماکس هورکهایمر، تئودور آدرنو؛ بابک احمدی؛ نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۷۶؛ هفت، ۲۷۱ ص. ص ۱۳.

۲. همان؛ ص ۱۴.

۳. همان؛ ص ۲۷.

۴. همان؛ ص ۱۵.

در میانه دهه ۱۹۲۰ بنیامین با تئودور آدورنو آشنا شد که تا دم مرگ او را دوست نزدیک، هم‌فکر و در عین حال ناقد خرده‌گیر اندیشه و آثار خود می‌دانست. به یاری آدورنو، بنیامین با ماکس هورکهایمر، و برخی از دیگر اندیشگران فعالی نزدیک شد که در پایه‌گذاری «انجمن پژوهش‌های اجتماعی»، نشریه آن و آنچه امروز به «مکتب فرانکفورت» مشهور است، نقش داشتند /.../ و این شاید یگانه نزدیکی بنیامین به گروه و جمع بود.^۱ آنان را به دلیل وابستگی انجمن به دانشگاه فرانکفورت، اعضاء «مکتب فرانکفورت» معرفی می‌کنند.^۲

بنیامین با فرانسه و فرهنگ آن آشنایی زیادی داشت، ادبیاتش را خوب می‌شناخت، تاریخ اجتماعی‌اش یکی از موضوع‌های مورد علاقه او بود که همواره مطالعه می‌کرد، به زبان‌اش مسلط بود، بی‌اشتباه به این زبان می‌نوشت (موردی کمیاب!) و حتی می‌توان گفت که در نگارش فرانسوی به روش بیانی خاص خود دست یافته بود، دوستان فرانسوی بسیار نزدیکی داشت، و مهمتر از همه زندگی در فرانسه را دوست داشت و پاریس را وطن خود می‌نامید.^۳

او با استفاده از همین توانایی کوشید تا مارسل پروست نویسنده یهودی هم‌جنس‌گرا و افکار منحطش را که در قالبی زیبا و هنرمندانه ریخته شده بود به جامعه فرهیخته آلمان معرفی کند.

پس از آشنایی با ادبیات سمبولیسم فرانسوی و اشعار پل والری، «کشف دیگر او رمان پروست «در جستجوی زمان از دست‌رفته» بود که هنوز چندان شهرتی نداشت، و بنیامین با یاری فرانتس هسل نخستین مجلد آن یعنی طرف خانه سوان را به آلمانی ترجمه و منتشر کرد.^۴

البته معرفی‌هایی از این دست در تاریخ ادبیات فراوان است و یهودی‌ها - چه در نقش ناشر و چه در نقش زبان‌دان و خبرنگار و فیلم‌ساز - مروج یکدیگر بوده و هستند!

همپای بروز بحران‌های سیاسی در پایان دهه ۱۹۳۰ به ویژه پس از تسلیم دمکراسی‌های اروپایی به هیتلر در مونیخ، آشکارا موجی از پیشروی نیروهای فاشیستی و دست راستی آغاز شد. بنیامین متوجه بود که دیگر زندگی در آلمان برای او به عنوان یک روشنفکر یهودی چپ‌گرا ناممکن است. اما نمی‌خواست به دعوت آدورنو که مدام او را به مهاجرت به ایالات متحد آمریکا تشویق می‌کرد پاسخ مثبت دهد. آدورنو، مارکوزه، هورکهایمر یا فروم می‌توانستند خود را با اصول دانشگاهی ایالات متحد و با فضای اندیشگری انگلوساکسون همراه کنند. پژوهش‌های تجربی آدورنو و هورکهایمر

۱. همان؛ ص ۲۰.

۲. همان؛ ص ۱۰۲-۱۰۳.

۳. همان؛ ص ۷۹.

۴. همان؛ ص ۱۵.

در مورد تعصب‌ها و پیش‌داوری‌ها نشان می‌دهد که آنان با همه تفاوت و فاصله‌ای که با جامعه‌شناسی آمریکایی داشتند قادر بودند از راه و روش آن نیز سود جویند، و در عین حال به شماری از پیش‌نهاده‌های اصلی کار خود وفادار بمانند. بنیامین، اما، فاقد چنین روحیه‌ای بود. او خود را «به گونه‌ای ژرف و برگشت‌ناپذیر» اروپایی می‌یافت. به فلسفه و علوم انسانی انگلوساکسون با ناباوری و حتی بی‌زاری می‌نگریست. تصور می‌کرد هم به عنوان نویسنده تاریخ فرهنگ قاره کهن، و هم به عنوان اروپایی‌ای که شاهد دشواری‌های برآمده از تلقی‌های بنیادین مدرنیته است، باید در اروپا باقی بماند. احساس شرم از گریز و رهاکردن دوستان و برخی از افراد خانواده در اردوگاه‌ها، همان حس قدرتمند یک یهودی که شرکت در فاجعه‌ای را می‌طلبد که به سر هم‌کیشان می‌آید، همه او را در تردید باقی نگه می‌داشت. از این گذشته مردد ماندن در برابر تصمیم‌ها و گزینش‌های کوچک و بزرگ خصلت بارز او بود. هانا آرنست در مقاله زیبایش به این صفت بنیامین تاکید کرده است. باری، او چندان در فرانسه ماند که ارتش فرانسه در جنگ شکست خورد و دورنمای حکومت ویشی پدید آمد. تازه از این زمان به فکر گریز افتاد. در این مدت چند بار فکر مهاجرت به فلسطین را بررسی کرد. آرزوی اقامت در ارض مقدس از سال ۱۹۱۷، و به ویژه پس از مهاجرت گرشوم شولم در سر او بود. شولم نیز در نامه‌هایش مدام او را تشویق می‌کرد که به فلسطین برود.

سال‌ها بنیامین بر این باور بود که بخشی از آرمان‌های مساوات‌طلبانه او در شوروی تحقق یافته است. از این رو در دفاع از «کشور شوراه‌ها»، چیزی از «آن بخش دیگر باورها»ی خود نمی‌گفت. او همچون انبوهی از روشنفکران روزگارش به این پندار نادرست متعهد و پایند بود که به خاطر دفاع از جامعه مساوات‌طلب شوروی، باید در مورد فقدان (و سرکوب) آزادی‌ها و حقوق بشری در آن خاموش ماند. از این رو، با این که او از وجود اردوگاه‌های کار اجباری، اختناق و سرکوب در شوروی باخبر بود باز خاموش ماند. هر چند او از دیدگاه نظری مستقل از تفسیر رسمی لنینیستی – استالینیستی باقی ماند، و هرگز عضو حزب کمونیست نشد، اما رویدادهایی چون دادرسی‌های مسکو، و انبوه جنایت‌ها را محکوم نکرد. حتی در ژوئن ۱۹۳۹ خوش‌پندارانه به هورکهایمر نوشت: «شوروی مأمور دفاع از منافع ما در جنگ آینده خواهد بود.

نوع تعریف‌هایی که خصوصاً توسط یهودیان از والتر بنیامین صورت می‌گیرد، هرچه بیش‌تر ارزش‌مندی وی را در پازل جهانی سلطه فکری روشنفکران لاییک می‌نمایاند. به این جملات پر معنا – البته نه لزوماً به همان معنای مورد نظر نویسنده! – در تعریف و تحسین والتر بنیامین نگاه کنید:

والتر بنیامین یادآور اندیشگران رنسانس است. ذهنی کارآزموده داشت و رها از هر تعصب، که تنها سودای جستن حقیقت را می‌شناخت. دانشی ژرف را با هوشی سرشار

به هم آمیخته بود. آثارش بسیاری از گستره‌های دانش و هنر روزگار را از فلسفه، تاریخ‌نگاری، جامعه‌شناسی، سیاست، تأویل اندیشه دینی تا نقد ادبی، نقاشی، عکاسی و سینما، دربرمی‌گیرند. یکی از نخستین تاریخ‌نگاران مدرن عقاید بود، و راه را بر «کالبدشکافی تاریخ فرهنگی اندیشه» گشود. جامعیت فکرش چندان خیره‌کننده بود که کلام سوزان سانتاگ را همواره به یادها می‌نشانند: «بنیامین واپسین روشنفکر بود». او آخرین ادیب بود. از آن کسان که در فرانسه به *homme de lettres* مشهورند، دانایان همه فن حریفی که فلسفه و ادبیات از نظرشان تنها بازی‌های زبانی نیست، بل در حکم «علت زندگی» است.^۱

والتر بنیامین یکی از بت‌های عرصه روشنفکری است که به شدت تلاش می‌شود تا «به‌روز» نگاه داشته شود:

شمار کتاب‌هایی که تاکنون درباره‌اش به زبان‌های اروپایی چاپ شده از ششصد بیشتر است. هانا آرنست او را «مقتدرترین نثرنویس و مهم‌ترین ناقد ادبی آلمان معاصر» می‌نامد، و ارنست بلوخ از او به عنوان «برجسته‌ترین بیانگر اندیشه نو» نام می‌برد. برتولت برشت^۲ مرگش را «نخستین و بزرگترین آسیب جبران ناپذیری» دانست که نازیسم بر پیکر فرهنگ آلمان وارد آورد.^۳

درباره بنیامین می‌خوانیم:

اندیشه‌های بنیامین تأثیری ژرف بر تکامل فلسفه و نقد هنری امروز نهاده است.^۴

البته سزاوارست از خود پرسیم کدام «تکامل»، کدام «فلسفه»، کدامین «نقد» و «هنر»ی چگونه؟ شاید درست این باشد که بگوییم کسانی از «مدیران و گردانندگان فرهنگ و هنر جهان سلطه» می‌کوشند کاری کنند تا اندیشه‌های بنیامین تأثیری ژرف بر «تکامل فلسفه و نقد هنری امروز» بنهد؛ فارغ از این که ارجمندی آن اندیشه‌ها چه پایه باشد و واقعاً بتواند چنین اثری را بگذارد یا نه!

این جا سؤالی هم مطرح است: «کسی که چنین هوشمند و جویای حقیقت است، قاعدتاً آیا نباید آن‌قدر بخردانه زندگی کند که سرانجامش به خودکشی – آن‌هم خودکشی ناشی از یک سوءتفاهم – نرسد؟! «خودکشی غم‌انگیزی که گویا بر اساس اشتباهی پیش آمد: نفهمیدن گوشه و کنایه‌های افسر پلیس مرزی.»^۵

با پیشروی ارتش نازی در خاک فرانسه، بنیامین از پاریس عزیزش خارج شد. نخست

۱. همان؛ ص ۸.

2. Bertold Brecht.

۳. خاطرات ظلمت؛ ص ۱۰.

۴. همان؛ ص ۱۱.

۵. همان؛ ص ۹ و ۱۰.

به ماریسی رفت. آدورنو برای او گذرنامه‌ای جعلی با رواید قطعی ورود به آمریکا فرستاده بود. با این گذرنامه، همراه با گروهی از مهاجران، که میان آنان یهودیانی نیز بودند، به سوی اسپانیا رفت. در روستای «پور - بو»، در کوهستان پیرنه و در مرز فرانسه و اسپانیا، شبی توقف کرد. آنجا برای واپسین بار با پلیس فرانسه روبرو شد. آنان به مسافران اجازه خروج فوری ندادند، و گویا یکی از آنان تهدیدی کرد مبنی بر بازگرداندن گروه به پاریس. شاید شوخی می‌کرد، شاید خود فاشیستی بود یا سادیستی. گروه را به هتلی فرستادند. نخستین ساعت‌های صبح ۲۷ سپتامبر ۱۹۴۰، بنیامین با مورفین خودکشی کرد. روز بعد - شاید متأثر از خودکشی او - به تمام افراد گروه اجازه خروج دادند. آنان از «پور - بو» رفتند و بنیامین آنجا ماند، در گورستانی که سال‌ها پیش دوستش ریلکه آن را «همراهی مرگ و سنگ» خوانده بود. هانا آرت چند ماه بعد به آنجا رفت. گوری به نام بنیامین نیافت، ولی به گرشوم شولم نوشت: «گورستان صحنی است بر فراز صخره، و پایین مدیترانه گسترده است. یکی از زیباترین چشم‌اندازهاست که در زندگی خود دیده‌ام.» گرشوم شولم نوشته که از آن بیشتر نیز بنیامین چند بار خیال خودکشی در سر داشت.^۱

۱۴. بازگوشده‌ها

نوشته‌های انتقادآمیز و صریح غربی‌ها درباره خودشان - که به فارسی ترجمه و منتشر شده باشد - بسی اندک و ناچیز است. از این رو نگارنده این سطرها لازم دانست تا خوانندگان محترم را با نمونه‌ای از این دست آثار، آشنا کند: کتاب «روشنفکران»^۲، نوشته «پال جانسن»^۳ که در سال ۱۹۸۸ میلادی در نیویورک منتشر شده است.^۴

پال جانسن از نویسندگان برجسته انگلیسی در زمینه مسائل تاریخی و اجتماعی است. سابقه روزنامه‌نگاری زیادی نیز دارد و مدت‌ها سردبیر هفته‌نامه نیو استیتسمن بوده است.^۵

۱. همان؛ ص ۲۲-۲۴.

2. Intellectuals.

3. Paul Johnson.

۴. با این توضیح که کتاب «روشنفکران» و نویسنده آن نیز بایست در جای خود موضوع بررسی و واکاوی محققان کشورمان قرار گیرند. متأسفانه به علت کم‌کوشی‌ها یا عدم وجود امکان مناسب، در نقد غربی‌ها نیز از خود آنان کمک می‌گیریم و توجه نداریم که نقد آنان نیز کمابیش دارای آفت‌های خاص خود می‌باشد. به هر روی آوردن نقل‌قول‌هایی از پال جانسن به معنی تأیید شخص وی نیست. مطالب او را هم صرفاً از باب نمونه‌ای از نوشته‌های انتقادی که جای‌شان در کشور ما بسیار خالی است آورده‌ایم و ای کاش مجال و بضاعتی فراهم آید تا در جای خود، به نقد چنین حرف و نقل‌هایی هم بنشینیم و لقمه از خوان بیگانه در کام خود و دیگران نگذاریم.

۵. روشنفکران؛ ص هفت (یادداشت دبیر مجموعه).

وی در اثر خود «روشنفکران» تا حدودی به بیان معلومات کمتر بازگوشده‌ای از زندگی روشنفکران غربی پرداخته است و در واقع به اصطلاح به نوعی «اسطوره‌شکنی»^۱ دست زده است. پال جانسن می‌نویسد:

در دویست سال گذشته نفوذ روشنفکران افزایشی روزافزون داشته است. در واقع، برآمدن روشنفکران عاملی اساسی در شکل دادن به جهان مدرن بوده است. از چشم‌انداز طولانی تاریخ، از جهات بسیار، این پدیده‌ای تازه است.^۲ با رو به‌زوال نهادن قدرت مقامات مذهبی در قرن هجدهم، نوع تازه‌ای از آموزگار برای پر کردن آن جای خالی و جلب توجه جامعه پدیدار شد. روشنفکر غیرروحانی ممکن بود خداپرست، شکاک، یا خدانشناس باشد؛ اما به اندازه هر پاپ یا مقام کلیسایی آماده بود به نوع بشر بگوید که امور خود را چگونه سامان دهد. او از همان آغاز سرسپردگی خاصی را به منافع بشریت و وظیفه رسولانه‌ای را برای پیشرفت دادن انسانها به وسیله تعلیمات خویش اعلام کرد. برای وظیفه‌ای که پیش روی خود نهاده بود، رهیافتی به‌مراتب ریشه‌ای‌تر از پیشینیان روحانی خود آورد. او خود را مقید به مقررات هیچ دینی احساس نمی‌کرد. از خرد گذشته، میراث سنت، آداب و رسومی که تجربه نیاکان به جای گذاشته بود هر آنچه را خود درست می‌دانست پیروی می‌کرد یا آنها را یکسره مردود می‌شمرد. برای نخستین بار در تاریخ بشری، و با اطمینان و جسارتی روزافزون، کسانی برخاستند تا اعلام کنند که می‌توانند بیماریهای جامعه را بشناسند و تنها به کمک اندیشه خویش آنها را مداوا کنند: و مهمتر آنکه، می‌توانند قاعده‌هایی وضع کنند که به وسیله آنها نه تنها ساختار جامعه بلکه عادات بنیادی انسانها در جهت بهتر تغییر کند. آنان، برخلاف پیشینیان روحانی خود، نه خدمتگزار یا مفسر خدایان بلکه جانشین آنان بودند.^۳

درواقع باید گفت «روشنفکران» در دو قرن گذشته در نقطه مقابل مکتب انبیای الهی نشستند و خدایی کردند! آنان در نظامی که ضد خدا و ضد انبیای الهی بود، کوشیدند تا همان نقشی را ایفا کنند که برعهده کتب آسمانی و سیره انبیا و اولیای الهی علیهم‌السلام بود. ایشان جوامع گوناگون انسانی را از فطرت خداپرستی دور ساختند و کردند آنچه کردند و شد آنچه شد! وضعیت دردناک جوامع انسانی معاصر حاصل همین دور شدن از «کتاب خدا و عترت» علیهم‌السلام است.

در ادامه به نگاه انتقادی جانسن نسبت به دو شخصیت که یکی بیشتر صبغه فلسفی و دیگری صبغه هنری دارد می‌پردازیم.

۱. همان.

۲. همان؛ ص ۳.

۳. همان؛ ص ۳-۴.

۱-۱۴. کارل مارکس

کارل مارکس، بیش از هر روشنفکر دیگری در عصر جدید، بر حوادث جهان و نیز بر ذهنهای مردان و زنان تأثیر گذاشته است. دلیل این امر، در درجه نخست، جاذبه برداشتها و روش‌شناسی او نیست - گرچه هر دو اینها برای ذهنهای ساده‌کشتی نیرومند دارند - بلکه این واقعیت است که فلسفه او در دو تا از پهناورترین کشورهای جهان، روسیه و چین، و اقمار مختلف آنها به صورت نهادی درآمده است. از این نظر او همانند قدیس آوگوستینوس^۱ است که از قرن پنجم تا سیزدهم نوشته‌هایش در میان رهبران کلیسا به گونه‌ای گسترده خوانده می‌شد؛ و از این رو، در شکل دادن به دنیای مسیحیت قرون وسطایی نقشی مسلط بازی کرد. اما تأثیر مارکس از آن هم مستقیم‌تر بوده است. زیرا آن نوع دیکتاتوری شخصی که او برای خود در نظر داشت (چنانکه خواهیم دید) به وسیله سه تن از مهمترین پیروانش - لنین، استالین، و مائوتسه تونگ که از این لحاظ جملگی مارکسیست‌های وفاداری بودند - عملاً به اجرا درآمد و برای بشریت عواقبی بی‌شمار به بار آورد.^۲

جالب این است که مارکس از خانواده‌ای برخاسته بود که در زمره روحانیت یهود محسوب می‌شد.

پدرش، هاینریش مارکس^۳، که یک حقوقدان بود و در اصل «هیرشل ها لوی^۴ مارکس» نام داشت، پسر یک خاخام و محقق تلمودی بود که خود از اخلاف خاخام مشهور، «الیزر ها لوی»^۵ از شهر ماینتس^۶ و پسرش یهودا مینتز^۷ رئیس مدرسه تلمودی پادوا بود. مادر مارکس، هنریتا پرسبورک^۸، دختر یک خاخام و از اخلاف خاخام و از اخلاف محققان و حکمای نامدار به شمار می‌آمد. مارکس، که در ۵ مه ۱۸۱۸ در شهر تریر^۹ (که آن زمان قلمرو پروس بود) به دنیا آمد، یکی از نه فرزند خانواده ولی تنها پسری بود که تا میانسالی زنده ماند.^{۱۰}

پال جانسن در انتقاد از مارکس با صراحت تمام می‌نویسد:

1. St. Augustine.

۲. روشنفکران؛ ص ۹۹.

3. Heinrich Marx.

4. Hirschel ha-Levi.

5. Elieser ha-Levi.

6. Mainz.

7. Jehuda Minz.

8. Henrietta Pressborck.

9. Trier.

۱۰. روشنفکران؛ ص ۱۰۱.

بتدریج خصلتهایی یافت که ویژه نوع معینی از محققان، بویژه محققان تلمودی، بود: گرایش به جمع‌آوری انبوهی مطالب خوب درک نشده و طرح‌ریزی آثاری دایره‌المعارفی که هرگز تکمیل نمی‌شوند؛ خوارش‌مردن همه غیرمحققان، و پرمدعایی و تندخویی افراطی در رفتار با محققان دیگر. در واقع، عملاً تمام آثار او نشانه‌ای از مطالعه تلمودی بر خود دارد: بدین معنی که در اساس تفسیر و انتقادی درباره آثار دیگران در آن زمینه است.^۱

زندگی مارکس زندگی یک پژوهشگر بود. یک بار شکوه کرد که «من ماشینی محکوم به بلعیدن کتاب هستم». اما، در مفهومی ژرفتر، واقعاً یک محقق بود و به هیچ روی یک دانشمند نبود. علاقه‌ای به یافتن حقیقت نداشت بلکه مشتاق اعلام کردن آن بود. در مارکس سه عنصر وجود داشت: شاعری، روزنامه‌نگاری، و معلمی اخلاق. هر یک از این عناصر مهم بود و در مجموع، و در ترکیب با اراده عظیمش، او را نویسنده و پیام‌آوری نیرومند می‌ساخت. اما در او هیچ خصلت علمی وجود نداشت، و در واقع در همه جنبه‌های مهم ضد علمی بود.^۲

استعداد شاعری مارکس جابه‌جا در آثار او ظاهر می‌شود و قطعه‌هایی به یادماندنی به وجود می‌آورد. مارکس، از آن جهت که بیشتر اهل شهود بود تا استدلال و محاسبه، تا پایان شاعر باقی ماند.

او روزنامه‌نگار و از بعضی جهات، روزنامه‌نگار خوبی هم بود. برای مارکس طرح‌ریزی یک کتاب بزرگ، چه رسد به نوشتن آن، ناممکن بود: حتی کتاب سرمایه رشته مقالاتی است که بدون ترکیبی واقعی به هم چسبانده شده است. اما برای نگارش واکنش‌های جانبدارانه کوتاه و مؤثر درباره رویدادهای جاری بسیار مستعد بود. او، بنا بر تخیل شاعرانه‌اش، اعتقاد داشت که جامعه در آستانه فرو ریختن است. از این رو تقریباً هر ماجرای خبری مهمی را می‌شد به این اصل کلی ربط داد و روزنامه‌نگاری او را به گونه‌ای برجسته متجانس ساخت. در اوت ۱۸۱۵ چارلز اندرسن دینا^۳ که از هواداران رابرت اوون^۴، از پیشگامان سوسیالیسم، بود و از مدیران ارشد نیویورک دیلی تریبیون شده بود، از مارکس دعوت کرد خبرنگار سیاسی آن روزنامه در اروپا بشود و هفته‌ای دو مقاله برای آن بنویسد و بابت هر مقاله یک لیره دستمزد بگیرد. در طی ده سال، مارکس نزدیک ۵۰۰ مقاله برای آن روزنامه فرستاد که حدود ۱۲۵ تا از آنها را انگلس نوشته و امضای مارکس را زیر آن گذاشته بود. این مقالات را در نیویورک بسیار تغییر داده و بازنویسی کرده‌اند اما استدلال‌های نیرومند آن ویژه خود مارکس است و جاذبه آن در همین است. در واقع، استعداد اصلی او به عنوان یک روزنامه‌نگار

۱. همان؛ ص ۱۰۱-۱۰۲.

۲. همان؛ ص ۱۰۳.

3. Charles Anderson Dana.

4. Robert Owen.

جدلی بود. از مضمون پردازیه‌ها و کلمات قصار به گونه‌ای درخشان استفاده می‌کرد. بسیاری از آنها را خود او نساخته بود. عبارات «کارگران میهنی ندارند» و «پرولتاریا جز زنجیرهایش چیزی ندارد که از دست بدهد» در اصل از مارا^۱ بود. لطیفه معروف درباره اینکه بورژوازی نشانهای نجابت فئودالی را به پشتش می‌چسباند، و «مذهب افیون توده‌هاست» از هاینه^۲ است. «از هر کس به اندازه استعدادش و به هر کس به اندازه احتیاجش»، ساخته لوئی بلان^۳ است. «کارگران همه کشورها متحد شوید» را از کارل شاپر^۴ و «دیکتاتوری پرولتاریا» را از بلانکی^۵ گرفته است. اما مارکس می‌توانست از خودش نیز کلمات قصاری بسازد: «آلمانی‌ها در سیاست چیزی را اندیشیده‌اند که ملت‌های دیگر آن را انجام داده‌اند.» «دین فقط خورشیدی موهوم است که آدمی بر گرد آن می‌چرخد، تا زمانی که چرخیدن بر گرد خودش را آغاز کند.» «ازدواج بورژوازی جامعه اشتراکی زنان است.» «عقاید حاکم هر عصر عقاید طبقه حاکم آن عصر بوده است.» علاوه بر این، او از این استعداد کمیاب برخوردار بود که بر گفته‌های دیگران تأکید کند و آنها را در درست‌ترین مرحله استدلال و در دقیقترین ترکیب به کار برد. هیچ نویسنده سیاسی تا کنون نتوانسته است از سه جمله آخر مانیفست فراتر رود: «کارگران جز زنجیرهایشان چیزی ندارند که از دست بدهند. آنان جهانی را به دست خواهند آورد. کارگران جهان متحد شوید!» این استعداد روزنامه‌نگاری مارکس برای آوردن جمله‌های کوتاه و موجز بود که، بیش از هر چیز دیگر، کل فلسفه او را از اینکه در ربع آخر قرن نوزدهم به بوته فراموشی بیفتند نجات داد.

اما اگر شعر، چشم‌انداز؛ و کلمات قصار روزنامه‌نگارانه، نورپردازی آثار مارکس را فراهم می‌آورد، زیربنای آن «اصطلاحات خاص آکادمیک» بود. مارکس یک فرد دانشگاهی و از آن بدتر، فرد ناکام دانشگاهی بود که چون نتوانسته بود به مقام استادی برسد می‌خواست با بنیادگذاری مکتب فلسفی تازه، جهان را شگفت‌زده کند؛ مکتبی که ضمناً یک برنامه عمل برای به قدرت رساندن او بود.^۶

پال جانسن دربارهٔ ضد یهود بودن مارکس نیز نکاتی را ذکر می‌کند که باید در مجال

جداگانه به نقد آن پرداخت. البته وی بر این باور است که:

مارکس دربارهٔ علت خرابی وضع جهان، در طول سه سال (از ۱۸۴۴ تا ۱۸۴۶) به این نتیجه رسید که عنصر شرّ در جامعه، یعنی عوامل قدرت پول مبنی بر رباخواری - که

1. Marat.
2. Heine.
3. Louis Blanc.
4. Karl Schapper.
5. Blanqui.

از آن برآشفته شده بود - صرفاً یهودیان نیستند بلکه کل طبقه بورژوازی است.^۱ آنچه مارکس می‌گوید ظاهراً این است که پرولتاریا، طبقه‌ای که طبقه نیست، منحل‌کننده طبقه و طبقات، نیرویی رهایی‌بخش است که تاریخ ندارد، تابع قوانین تاریخی نیست و سرانجام، تاریخ را به پایان می‌رساند؛ و شگفت آنکه، این به‌خودی‌خود برداشتی کاملاً یهودی است که در آن پرولتاریا، مسیح یا نجات‌دهنده است.^۲

پال جانسن دربارهٔ عمق اطلاع مارکس از جوامع کارگری و روش او در تحقیق می‌نویسد: آنچه به‌روشنی از مطالعهٔ موردبمورد روشنفکران حاصل می‌شود احترام‌ناچیزی است که برای راستگویی قائلند. آنان سخت مشتاق ترویج حقیقت نجات‌دهنده و برتری هستند که استقرار آن را مأموریت خویش از جانب بشریت تلقی می‌کنند، اما تاب تحمل آن حقایق دنیایی و روزمره‌ای را که واقعیات عینی، تظاهر آن است ولی با استدلالشان نمی‌خوانند، ندارند. این حقایق نامطبوع دست‌وپاگیر را کنار می‌زنند، دستکاری می‌کنند، وارونه می‌سازند، و حتی آگاهانه از برملا شدن آنها جلوگیری می‌کنند. نمایندهٔ برجستهٔ این گرایش مارکس است.^۳

مارکس عمری دربارهٔ امور مالی و صنعتی مطلب نوشت اما تنها دو نفر را می‌شناخت که با جریانات مالی و صنعتی ارتباط داشتند. یکی عمویش لیون فیلیپس،^۴ که سوداگری موفق در هلند بود و آنچه را سرانجام به صورت شرکتی بزرگ، «شرکت الکتریکی فیلیپس»، درآمد بنیاد نهاد. نظریات عمو فیلیپس دربارهٔ کل جریان سرمایه‌داری، اگر مارکس به خود زحمت پرس‌وجو در مورد آن را می‌داد، بسیار آگاهانه و جالب می‌بود. اما او تنها یک بار دربارهٔ یک موضوع فنی مربوط به امور مالی با او مشورت کرد، و گرچه چهار بار به دیدار او رفت، این ملاقاتها صرفاً به مسائل شخصی در مورد پول خانوادگی ارتباط داشت. فرد با اطلاع دیگر، خود انگلس بود. اما مارکس دعوت او را برای اینکه متفقاً از یک کارگاه نساجی دیدن کنند نپذیرفت و تا آنجا که خبر داریم، در سراسر زندگی خود هرگز به یک کارگاه، کارخانه، معدن، و دیگر محل‌های کار صنعتی پا نگذاشت.^۵

مارکس حاضر نبود دربارهٔ شرایط کار در کارخانه به تحقیق بپردازد یا از کارگران هوشمندی که آن را تجربه کرده بودند بیاموزد. چرا باید چنین کاری بکند؟ او، تا پایان دههٔ ۱۸۴۰، با به کار بردن دیالکتیک هگلی در همهٔ موارد اساسی در زمینهٔ سرنوشت بشریت به نتایجی رسیده بود. تمام آنچه باقی می‌ماند این بود که واقعیاتی در تأیید آن

۱. همان؛ ص ۱۰۸-۱۱۰ (با تلخیص و اندکی تغییر).

۲. همان؛ ص ۱۱۰.

۳. همان؛ ص ۵۰۹.

4. Lion Philips.

۵. روشنفکران؛ ص ۱۱۳.

نتایج پیدا کند و اینها را می‌شد از گزارش‌های روزنامه‌ها، کتابهای آبی حکومت، و شواهدی که نویسندگان پیشین جمع‌آوری کرده بودند فراهم آورد؛ و همه این مطالب در کتابخانه‌ها پیدا می‌شد. چرا دورتر برود؟ برای مارکس مسئله این بود که واقعیات درست را بیابد، یعنی واقعیاتی که با نتیجه‌گیریهای او بخواند.

کارل یاسپرس^۱ فیلسوف روش او را بخوبی خلاصه کرده است: سبک نوشته‌های مارکس سبک یک پژوهشگر نیست... او نمونه‌ها یا واقعیاتی را که خلاف نظریه‌اش باشد نمی‌آورد بلکه تنها آنهایی را نقل می‌کند که بروشنی موافق یا مؤید چیزی است که آن را حقیقت نهایی می‌پندارد. تمامی رهیافت او از نوع تأیید است نه تحقیق، و آن هم تأیید چیزی که نه با عقیده یک دانشمند بلکه با ایمان یک مؤمن به عنوان حقیقت کامل اعلام شده است.

بنابراین، در این مفهوم، «واقعیات» برای مارکس اهمیت اساسی ندارند بلکه چیزهایی کمکی هستند که نتیجه‌گیریهایی را که قبلاً مستقل از آنها انجام گرفته تأیید می‌کنند. از این رو کتاب سرمایه، یعنی بنای یادبودی را که زندگی او به عنوان یک محقق برگرد آن چرخیده، نباید یک تحقیق علمی درباره ماهیت جریان اقتصادی، که مدعی تشریح آن است، تلقی کرد بلکه باید آن را تمرینی در فلسفه اخلاق دانست.^۲

پال جانسن درباره کتب سرمایه اثر مشهور مارکس می‌نویسد:

مارکس در آغاز، در ۱۸۷۵، در نظر داشت این اثر را در شش جلد تنظیم کند: سرمایه، زمین، مزد و کار، دولت، بازرگانی، و یک جلد نهایی درباره بازار جهانی و بحرانها. اما معلوم شد انضباط شخصی منظمی که برای اجرای چنین طرحی لازم است بیش از حد توانایی اوست. تنها جلدی که او عملاً فراهم ساخت (که به صورتی گیج‌کننده دو جلد است)، در واقع، هیچ الگوی منطقی ندارد، بلکه رشته‌ای از شرح‌های جداگانه‌ای است که با نظمی دلخواه پشت سر هم قرار گرفته‌اند. لوئی آلتوسر^۳، فیلسوف مارکسیست فرانسوی، ساختار آن را چنان گیج‌کننده یافته که عقیده دارد «ضروری» است که خوانندگان بخش نخست را نادیده بگیرند و خواندن را از بخش دوم، فصل چهارم، شروع کنند.^۴

سوء استفاده مداوم مارکس از منابع، در دهه ۱۸۸۰ توجه دو محقق کمبریج را جلب کرد. آنان، با استفاده از چاپ فرانسوی تجدیدنظر شده سرمایه (۱۸۷۲-۱۸۷۵)، رساله‌ای زیر عنوان «تفسیرهایی درباره استفاده کارل مارکس از کتابهای آبی در فصل پانزدهم سرمایه» برای «باشگاه اقتصادی کمبریج» تهیه کردند. آنان می‌گویند در آغاز برای «کسب اطلاعات بیشتر در بعضی موارد» ارجاعهای مارکس را بررسی کردند، اما پس

1. Karl Jaspers.

۲. روشنفکران؛ ص ۱۱۷-۱۱۸.

3. Louis Althusser.

۴. روشنفکران؛ ص ۱۱۸.

از اینکه به «ناهمخوانیهای فراوان» برخوردند تصمیم گرفتند «دامنه و اهمیت اشتباهات بسیار آشکار موجود» را بررسی کنند. آنان کشف کردند که تفاوت‌های میان «متنهای کتاب آبی» و نقل قولهای مارکس از آنها صرفاً نتیجه بی‌دقتی نیست بلکه «علائم قصدی تحریف‌کننده را نشان می‌دهد.» آنها دریافتند که، در دسته‌ای از موارد، نقل قولها اغلب «از راه حذف بعضی از عباراتی که احتمالاً نتایجی را که مارکس می‌خواست بگیرد نفی می‌کرد، به صورتی مناسب با آن نتیجه‌گیریها خلاصه شده است.» مقوله دیگر، «عبارت است از نقل قولهای ساختگی از مطالب جداگانه، قسمتهای مختلف یک گزارش و به هم چسباندن آنها. سپس این مطالب در داخل گیومه قرار داده شده و با حکم نقل قول مستقیم از کتابهای آبی به خواننده قالب گشته است.» در مورد یک موضوع مربوط به چرخ خیاطی، «از کتابهای آبی با بی‌پروایی نفرت‌انگیزی استفاده می‌کند ... تا درست نقطه مقابل آنچه را آنها ثابت کرده‌اند نشان دهد.» نتیجه‌گیری پژوهشگران کیمبرلیج این است که ممکن است شواهدی که آورده‌اند برای «تأیید اتهام تقلب آگاهانه کافی» نباشد، اما شک نیست که نشان‌دهنده «بی‌پروایی تقریباً تبهکارانه‌ای در استفاده از مراجع» و مجوزی است برای آنکه هر «بخش دیگری از اثر مارکس با سوءظن» تلقی شود.

حقیقت این است که حتی سرسری‌ترین تحقیقات درباره نحوه استفاده مارکس از مدارک، شخص را مجبور می‌سازد هر چه را بر اساس داده‌های واقعی نوشته با بدگمانی تلقی کند. هیچگاه نمی‌توان به او اعتماد کرد. تمامی فصل هشتم سرمایه که فصلی کلیدی است تقلبی آگاهانه و منظم برای ثابت کردن نظریه‌ای است که بررسی واقعیات نشان می‌دهد غیرقابل دفاع است. جنایات او بر علیه حقیقت زیر چهار عنوان قرار می‌گیرد. نخست آنکه، از مطالب کهنه‌شده استفاده می‌کند زیرا مطالب تازه، مدعای او را تأیید نمی‌کند. دوم آنکه، بعضی از صنایعی را که شرایط آنها به‌ویژه بد بوده بر می‌گزیند و به عنوان نمونه سرمایه‌داری معرفی می‌کند. این فریبکاری برای مارکس اهمیتی خاص داشت زیرا، در حقیقت، بدون آن «فصل هشتم» وجود نمی‌داشت. مدعای او این بود که سرمایه‌داری شرایطی به وجود می‌آورد که دائماً بدتر می‌شود؛ هر چه سرمایه بیشتری به کار افتد برای تأمین بازده کافی آن باید با کارگران بدتر رفتار شود. شواهدی که برای توجیه این مدعا به تفصیل نقل می‌کند تقریباً جملگی مربوط به شرکتهای کوچک، فاقدکارایی، و کم‌سرمایه در صنایعی قدیمی است که در بیشتر موارد به دوران پیش از سرمایه‌داری تعلق داشتند - مثلاً سفال‌سازی، خیاطی، آهنگری، نانوائی، کبریت‌سازی، کاغذدیواری، یراق‌دوزی. در بسیاری از موارد مشخصی که ذکر می‌کند (مثلاً نانوائی) وضع درست به این علت بد بود که شرکت قادر نبود از ماشین‌آلات استفاده کند زیرا سرمایه نداشت. در واقع، مارکس به شرایط پیش از سرمایه‌داری می‌پردازد و حقیقتی را که در برابر چشمان اوست نادیده می‌گیرد: یعنی سرمایه بیشتر، رنج کمتر. هنگامی که به یک صنعت مدرن و پرسرمایه می‌پردازد با کمبود شواهد روبه‌رو می‌شود؛ از این رو در بحث از فولاد مجبور است به

تفسیرهای طعنه‌آمیز متوسل گردد: «چه صراحت کلبی مسلکانه‌ای!»، «چه عبارت‌پردازی گمراه‌کننده‌ای!»، و در مورد راه‌آهن، ناچار، از بریده‌های روزنامه‌های کهنه درباره تصادفات قدیمی استفاده می‌کند («فاجعه‌های تازۀ راه‌آهن»): زیرا برای اثبات مدعای او لازم بود که تصادف سرانه در هر میل سفر در حال افزایش باشد، در حالی که به گونه‌ای چشمگیر رو به کاهش بود و هنگامی که سرمایه انتشار یافت راه‌آهن بی‌خطرترین وسیله نقلیه عمومی در تاریخ جهان شده بود.

سوم آنکه، مارکس هنگام استفاده از گزارشهای هیئت بازرسی کارخانه‌ها، نمونه‌هایی از شرایط بد و بدرفتاری با کارگران را به گونه‌ای نقل می‌کند که گویی این موارد نمونه پرهیزناپذیر نظام است، در حالی که در واقع مسئولیت متوجه همان چیزی است که خود بازرسان «کارخانه‌داران کلاهدار» خوانده‌اند، یعنی کسانی که بازرسان مأموریت کشف و تعقیب آنها را داشته‌اند و از این رو در جریان حذف شدن بوده‌اند. چهارم، این حقیقت که شواهد اصلی مارکس از این منبع، یعنی هیئت بازرسی، گرفته شده نشان‌دهنده بزرگترین فریبکاری اوست. مدعای او این بود که سرمایه‌داری، بنابر طبیعت خود، علاج‌ناپذیر است و علاوه بر این، ادعا می‌کرد که دولت بورژوا در بدبختیهایی که سرمایه‌داری برای کارگران به بار می‌آورد شریک است زیرا، به نوشته او، دولت «کمیتۀ اجرایی اراده امور مجموعه طبقه حاکم است». در صورتی که اگر این موضوع حقیقت داشت پارلمان هرگز «قوانین کارخانه» را به تصویب نمی‌رساند و دولت نیز آن را اجرا نمی‌کرد. در عمل، همه واقعیاتی که مارکس به شیوه‌ای دلخواه برگزیده (و گاهی تحریف کرده) نتیجه کوششهای دولت (بازرسان، دادگاهها، قضات صلح) برای بهتر کردن اوضاع بوده و لزوماً افشا و مجازات کسانی را که مسئول شرایط بد بوده‌اند در بر داشته است. اگر نظام در حال اصلاح خود نبود، که بنا به استدلال مارکس این امر امکان نداشت، کتاب سرمایه نمی‌توانست نوشته شود. از آنجا که او حاضر نبود شخصاً در محل، تحقیقی انجام دهد مجبور بود دقیقاً به شواهد کسانی اتکا کند که می‌کوشیدند کارها را اصلاح کنند و به صورتی رو به افزایش، موفق هم می‌شدند، و او آنها را «طبقه حاکم» می‌نامید. بنابراین، مارکس مجبور بود منبع اصلی خود را تحریف کند یا از نظریه خود دست بردارد.^۱

آنچه از خواندن سرمایه برمی‌آید درماندگی اساسی مارکس در فهم سرمایه‌داری است. او درست به این علت درماند که غیرعلمی بود: شخصاً درباره واقعیات تحقیق نکرد، یا از واقعیاتی که دیگران تحقیق کرده بودند به صورت عینی استفاده نکرد. نه تنها سرمایه بلکه همه آثار او، از آغاز تا پایان، منعکس‌کننده بی‌توجهی به حقیقت است که گاه به حد خوار شمردن آن می‌رسد. این است دلیل اصلی اینکه مارکسیسم، به عنوان یک نظام، نتایجی را که مدعی آن است نمی‌تواند به بار آورد و «علمی» نامیدن آن نامعقول است.

بنابراین اگر مارکس، که به ظاهر یک محقق بود، انگیزه‌اش عشق به حقیقت نبود نیروی توانزای زندگیش چه بود؟ برای کشف این نکته باید به خصال شخصی او نگاهی دقیقتر بیندازیم. این یک واقعیت و از بعضی لحاظ، واقعیتی غم‌انگیز است که آثار سترگ هوش، برخاسته از فعالیت‌های انتزاعی مغز و قوه تخیل نیست بلکه ریشه‌ای عمیق در شخصیت دارد. مارکس نمونه برجسته این اصل است. ما قبلاً فلسفه او را آمیزه‌ای از رؤیای شاعرانه، مهارت روزنامه‌نگاری، و جنبه‌های آکادمیکی او تلقی کردیم. اما، همچنین، می‌شود نشان داد که محتوای واقعی فلسفه او می‌تواند با چهار جنبه از شخصیت او مرتبط باشد: گرایش او به خشونت، عطش او برای قدرت، ناتوانیش در مسائل مالی و مهمتر از همه، گرایش او به استثمار اطرافیان.^۱

درباره ترویج خشونت توسط مارکس و مارکسیسم می‌خوانیم:

مایه‌ای از خشونت که همواره در مارکسیسم حضور دارد، و رفتار عملی رژیم‌های مارکسیست دائماً آن را نشان می‌دهد، بازتابی از خود مارکس است. مارکس در فضایی از خشونت شدید لفظی زندگی کرد که هر چند گاه به صورت دعوای سخت و گاه حمله بدنی منفجر می‌شد. دعوای خانوادگی مارکس تقریباً نخستین چیزی بود که همسر آینده‌اش، ینی فون وستفالن، متوجه آن شد. در دانشگاه بن پلیس او را به خاطر داشتن هفت تیر توقیف کرد و چیزی نمانده بود که از دانشگاه اخراج شود. بایگانی دانشگاه نشان می‌دهد که در زد و خورد‌های دانشجویی درگیر می‌شده، یک‌بار جنگ تن به تن (دوئل) کرده و چشم چپش زخمی شده است. دعوای او در داخل خانواده سالهای آخر زندگی پدرش را تیره و تار کرد، و سرانجام به قهر کامل از مادرش انجامید. ینی در یکی از نخستین نامه‌های خود که باقی مانده می‌نویسد: «لطفاً با این همه کینه و خشم ننویس» و روشن است که بسیاری از دعوای مستمر او به علت تعبیرهای خشن بوده که عادت داشته است در نوشته‌هایش، و بیش از آن در سخنانش، به کار برد و خشونت کلامش را الکل غالباً تشدید می‌کرد. مارکس الکلی نبود ولی به طور منظم، و اغلب به مقدار زیاد، می‌نوشید و گاه به مسابقه جدی مشروب‌خواری می‌پرداخت.^۲

مقدار زیادی از وقت مارکس صرف این می‌شد که در مورد رقیبان و دشمنان سیاسیش پرونده‌سازی کند و اگر برای هدفش سودمند بود، ابایی نداشت که آنها را به اطلاع پلیس برساند. مشاجره‌های بزرگ آشکاری، مانند آنچه در جلسه «بین‌الملل» در ۱۸۷۲ در لاهه اتفاق افتاد، تصفیه حساب‌های روسیه شوروی را به خاطر می‌آورد؛ در واقع، در عصر استالین چیزی وجود ندارد که قبلاً تا حدودی در رفتار مارکس ظاهر نشده باشد.^۳

۱. همان؛ ص ۱۲۹.

۲. همان؛ ص ۱۳۰.

۳. همان؛ ص ۱۳۲.

مسلم می‌نماید که اگر مارکس زمانی به قدرت می‌رسید توانایی خشونت و بی‌رحمی فراوانی را داشت. اما البته هیچگاه در موقعیتی نبود که بتواند انقلابی گسترده، چه خشونت‌آمیز و چه غیر آن، بر پا کند و ناچار خشم فروخورده‌اش به کتابهایش منتقل می‌شد که همواره لحنی سرکش و تندرو دارد. بسیاری از عبارتهای آنها این احساس را در شخص به وجود می‌آورد که در حال خشم نوشته شده است. لنین، استالین، و مائو تسه تونگ، به موقع خود، خشونت را که مارکس در قلب خود حس می‌کرد و از آثارش می‌تراود در مقیاسی عظیم به مرحله عمل درآوردند.^۱

۱۴-۲. لیلیان هلمن

پال جانسن بعد از مارکس به شخصیت یهودی دیگری که در عرصه روشنفکری آمریکا بسیار مطرح بوده است، می‌پردازد: زنی به نام «لیلیان هلمن» (۱۹۰۵-۱۹۸۴م.).

پال جانسن درباره او، گرایش‌های کمونیستی، دروغگویی‌ها و سوءاستفاده‌هایش از استعداد و توانایی دیگران و ثبت آن به نام خود، چنین می‌نویسد:

لیلیان هلمن از کسانی بود که دروغگویی برایشان امری طبیعی است. او نیز بخشی از توطئه بزرگ روشنفکری غرب برای پنهان داشتن جنایات استالینیسیم بود. او جز به صورتی فوق‌العاده سرسری و غیرصادقانه هرگز به خطاها و دروغهای خویش اعتراف نکرد؛ و به دروغگویی‌های خود به صورتی زنده‌تر و گستاخانه‌تر ادامه داد.^۲ به دو دلیل وی را نمی‌توان نادیده گرفت: وی نخستین زنی بود که به عنوان نمایشنامه‌نویس به منزلتی بین‌المللی رسید و بدین‌سان برای زنان درس خوانده سراسر جهان به صورت چهره‌ای نمادین درآمد. دوم آنکه، در دهه‌های آخر زندگی، و تا اندازه‌ای در نتیجه فریبکاری‌های خویش، در عرصه روشنفکری آمریکا به چنان اعتبار و قدرتی دست یافت که به‌ندرت کسی بدان رسیده است.

لیلیان هلمن در ۵ ژوئن ۱۹۰۵ به دنیا آمد. پدر و مادرش یهودی و از طبقه متوسط بودند. او، هم به دلایل سیاسی و هم به علل شخصی، در نوشته‌های خود زندگینامه‌مانندش کوشید مادر خود را تحقیر و پدرش را تمجید کند. مادرش از خانواده‌های ثروتمند و پُرزادوولد «نیوهاوس»^۳ و «مارکس» بود که در سرمایه‌داری آمریکا روآمده بودند. هلمن مادرش، جولیا نیوهاوس، را احمق وصف کرده است. اما در حقیقت چنین به نظر می‌رسد که او زنی با فرهنگ و درس‌خوانده و سرچشمه استعداد‌های دخترش بوده است. اما هلمن از نظر سیاسی مصلحت دید از نیوهاوس‌ها و مارکس‌ها فاصله بگیرد و تقریباً کوشید وانمود کند که خانواده مادرش یهودی نبوده

۱. همان؛ ص ۱۳۳.

۲. همان؛ ص ۵۴۵ (با اندکی تغییر).

است.^۱

هلمن در ۱۸ سالگی در مؤسسه انتشاراتی بانی و لیورایت^۲، که در آن زمان فعالترین سازمان انتشاراتی نیویورک بود، شغلی به دست آورد. وی بعدها ادعا کرد که ویلیام فاکنر را او کشف کرده و باعث انتشار رمان طنزآمیزش به نام *پشه‌ها*^۳، که ماجرایش در نیواورلئان می‌گذرد، او بوده است؛ اما واقعیات خلاف این ادعا را نشان می‌دهد.^۴ واقعه تعیین‌کننده زندگی سیاسی و عاطفی او در ۱۹۳۰ هنگامی رخ داد که با داشیل هامت^۵، نویسنده داستانهای پلیسی، آشنا شد.^۶

وی هنگامی که با هلمن آشنا شد چهار رمان از او منتشر شده بود و در جریان آن بود که از طریق مهمترین کتابش *شاهین‌مالت*^۷ به شهرت دست یابد.^۸ هامت سخت الکلی بود.^۹

معمولاً خود را با یک صندوق ویسکی جانی واکر قرمز در هتلی زندانی می‌کرد و تا سرحد بالا آوردن می‌نوشید. الکل برای او، که به نظر می‌رسد گهگاه به اصولی اعتقاد داشته، سقوط اخلاقی به بار آورد.^{۱۰}

در ۱۹۳۱ و بار دیگر در ۱۹۳۶ از زنان روسپی سوزاک گرفت و بار دوم با دشواری فراوان توانست خود را مداوا کند.^{۱۱}

شک نیست که هلمن به‌منظور تبلیغ شخصی درباره روابطشان مبالغه کرده است. اما اصل ماجرا حقیقت داشت. در ۱۹۳۸ که هلمن به نیویورک نقل مکان کرده بود و در آنجا خانه‌ای و در پلینت ویل^{۱۲} مزرعه‌ای داشت، هامت مست و خراب در هتل بورلی هیلشر^{۱۳} که به آن ۸۰۰۰ دلار بدهکار بود افتاده بود. هلمن او را با هواپیما به نیویورک آورد و از فرودگاه با آمبولانسی به بیمارستان برد. بعد از آن او مدتی در خانه هلمن زندگی کرد.

در مورد دوستی آنها این مسئله روشن است که هلمن به عنوان یک نویسنده به هامت

۱. روشنفکران؛ ص ۵۴۵-۵۴۶.

2. Boni and Liveright.

3. Mosquitoes.

۴. روشنفکران؛ ص ۵۴۸.

5. Dashiell Hammet.

۶. روشنفکران؛ ص ۵۴۹.

7. The Maltese Falcon.

۸. روشنفکران؛ ص ۵۴۹.

۹. همان؛ ص ۵۵۰.

۱۰. همان.

۱۱. همان؛ ص ۵۵۱.

12. Pleasantville.

13. Beverly Hilshire.

بسیار مدیون بود. در مورد دوره نویسندگی آن دو، عدم تقارنی شگفت‌انگیز، و به نظر بعضی مشکوک، وجود دارد. هامت مدتی پس از آنکه با هلمن آشنا شد، میزان نوشتنش تا حدی ناچیز کاهش یافت و سپس کاملاً قطع شد. درحالی که هلمن برعکس با روانی و موفقیت زیاد نوشتن را آغاز کرد. گویی ذهن خلاق یکی به دیگری منتقل شد و تا زمان مرگ هامت در هلمن باقی ماند؛ و هنگامی که هامت مرد، هلمن دیگر نمایشنامه موفقی ننوشت. همه اینها ممکن است تصادف محض باشد؛ یا نباشد. مانند هر ماجرای دیگری در مورد هلمن، پی‌بردن به این حقیقت نیز دشوار است. اما مسلم است که هامت در نخستین اثر موفق او به نام ساعت کودکان^۱ دخالت زیادی داشته است. حتی می‌توان گفت که اوّل خود هامت به فکر نوشتن آن افتاد. از سال ۱۹۲۶ که پلیس نیویورک نمایش/سیر^۲ را، که ترجمه‌ای از نمایشنامه‌ای درباره همجنس‌گرایی زنان اثر ادوار بورده^۳ بود، تعطیل کرد به روی صحنه آوردن موضوع همجنس‌گرایی زنان در برادوی به صورت مسئله‌ای درآمد. هنگامی که هلمن به‌عنوان مسئول خواندن نمایشنامه‌ها برای هرمن شاملین^۴ کار می‌کرد و در ضمن خودش نیز نوشتن نمایشنامه را آغاز کرده بود، هامت توجه او را به کتاب ویلیام رافهد^۵ به نام همراهان بد^۶ جلب کرد. این کتاب به ماجرای وحشتناکی که در سال ۱۸۱۰ در اسکاتلند اتفاق افتاده مربوط می‌شود که در آن یک دختر سیاهپوست دورگه، از روی بدذاتی و با دروغگویی ماهرانه، دو خواهر را که مدرسه‌ای را اداره می‌کردند به همجنس‌گرایی متهم می‌کند و زندگی آنها را برباد می‌دهد.

هلمن، هم شیفته دروغ بود و هم مرتکب دروغ‌گفتن می‌شد. او درباره اساس ساعت کودکان و حوادث نخستین شب نمایش آن اغلب دروغ می‌گفت. علاوه براین، به دینی که به کتاب رافهد داشت اشاره نکرد و هنگامی که نمایش روی صحنه آمد، نقدنویسی به نام جان میس براون^۷، او را به سرقت ادبی متهم کرد؛ و این نخستین مورد از اتهام‌های متعدد دیگری از این نوع بود که هلمن باید با آن روبه‌رو می‌شد.

با اینهمه، ساعت کودکان نمایشی درخشان بود و تغییراتی که در داستان اصلی داده شده بود کلید هیجان و تحرک آن به شمار می‌آمد. اینک به هیچ روی نمی‌توان دانست که هامت در نوشتن آن نقشی داشته یا نه، و اگر داشته تا چه اندازه بوده است. یکی از استعداد‌های نمایشی که هلمن (مانند جورج برنارد شا) از آن بهره فراوان داشت، این

-
1. The Children's Hour.
 2. The Captive.
 3. Edourd Bourdet.
 4. Herman Shumlin.
 5. William Roughhead.
 6. Bad Companions.
 7. John Mason Brown.

بود که می‌توانست برای نفرت‌انگیزترین یا ناخوشایندترین شخصیت‌های خود گفتارهای حق‌به‌جانب بنویسد. سرچشمه اصلی هیجان شدیدی که نمایشنامه‌هایش به وجود می‌آورد. همین است. ساعت کودکان، به علت موضوع خود، طبعاً بحث‌انگیز بود. فصاحت و تندی زبان آن، دشمنی مخالفان و شور و شوق مدافعان را بیشتر برمی‌انگیخت. در لندن به آن اجازه نمایش داده نشد و در شیکاگو و بسیاری شهرهای دیگر نمایش آن ممنوع شد (در بوستون این ممنوعیت ربع قرن ادامه یافت). اما در نیویورک پلیس بر علیه آن اقدامی نکرد و بلافاصله با اقبال منتقدان و تماشاگران روبه‌رو شد و ۶۹۱ بار نمایش داده شد. گستاخانه‌بودن موضوع و پرداخت درخشان آن - و مهمتر از همه، خشمی که در میان اشخاص سنت‌پرست برانگیخت - باعث شد که بلافاصله در دل‌های روشنفکران ترقیخواه جایی به هلمن داده شود که تا زمان مرگش آن را حفظ کرد. هنگامی که جایزه پولیتزر برای بهترین نمایش فصل ۱۹۳۴ - ۱۹۳۵ - به علت مخالفت اصولی کشیش ویلیام لیون فلیس^۱ که یکی از داوران بود - به آن تعلق نگرفت، «انجمن منتقدان تئاتر نیویورک» تشکیل جلسه داد تا جایزه جدیدی، دقیقاً به منظور آنکه بتوان به هلمن داد، به‌وجود آورد.

همچنین، موفقیت این نمایش سبب شد که برای نوشتن فیلمنامه در هالیوود قراردادی با دستمزد هفته‌ای ۲۵۰۰ دلار با او بسته شود، و از آن پس به مدت ده سال گاه برای سینما فیلمنامه و گاه برای برادوی نمایشنامه می‌نوشت. نتیجه کارش فراز و نشیب‌هایی داشت ولی، در مجموع، چشمگیر بود.^۲

هلمن در اواخر دوران میان‌سال‌ی ناچار شد مصاحبت مردان جوان خوش‌قیافه را با پول خریداری کند و در این زمینه نیز، تا آن حد که شهرتی غیرعادی برایش ایجاد کند و بر پایه این شهرت شایعاتی بر سر زبانها بیفتد، موفقیت یافت.^۳

بعید بود حزب کمونیست امریکا که در دهه ۱۹۳۰ دستگاهی بسیار قشری بود، به زنی با چنان شهرت و سلیقه‌ای، زیاد اعتماد کند. اما مسلماً نام او برای کمونیست‌ها سودمند بود. آیا او هیچگاه رسماً به عضویت حزب درآمد؟^۴

در سالهای نخست دهه ۱۹۳۰ کسانی که به حزب کمونیست روی می‌آوردند آرمان‌گرایانی جدی بودند که آثار مارکس و لنین را خوانده بودند. خط‌مشی «جهت توده‌ای» برای مدت کوتاهی حزب کمونیست را باب روز کرد و بسیاری کسان را بویژه از محیط تئاتر، که از سیاست چندان چیزی نمی‌دانستند ولی مشتاق بودند در فضای روشنفکری باشند، به سوی خود جلب کرد. هلمن از این مقوله بود؛ اما این واقعیت که او سالهای دراز از سیاستهای شوروی پشتیبانی کرد و هنگامی هم که مد

1. William Lyon Phelps

۲. روشنفکران؛ ص ۵۵۱-۵۵۴.

۳. همان؛ ص ۵۵۷.

۴. همان.

روز از میان رفت از آن روی برنگرداند، تا حدودی زیادی حاکی از آن است که او یک کارمند (آپاراتچیکی) حزبی شده بود بی‌آنکه به مقام بالایی دست یابد. خود او همیشه عضویت در حزب را انکار می‌کرد. اما در مقابل این گفته، مارتین برکلی^۱ شهادت داده است که در ژوئن ۱۹۳۷ هلمن به اتفاق هامت، دوروتی پارکر، دانلد آگدن استورات^۲، و الن کمبل^۳ در جلسه‌ای که دقیقاً به منظور تشکیل شاخه حزب در هالیوود در خانه او برپا شده بود شرکت داشته است.^۴

آنچه بسیار محتمل به نظر می‌رسد این است که حزب کمونیست به دلایل گوناگون، از جمله هرزگی‌های او، ترجیح می‌داده عضویت او را مخفی نگاه دارد و او را به‌عنوان یک فرد هوادار حزب، ضمناً با مقداری آزادی عمل، زیر کنترل داشته باشد. این تنها توضیحی است که با همه کارها و دیدگاههای او در آن دوره جور درمی‌آید. بی‌شک هلمن، کاملاً جدا از نمایشنامه‌ها و فیلمنامه‌هایش، هرچه از دستش برمی‌آمده برای کمک به حزب کمونیست، بویژه در زمینه رسوخ در زندگی روشنفکری امریکا و کمک به پیشبرد هدفهای سیاست شوروی، انجام می‌داده است. او در گروه‌های مهم جبهه‌ای حزب کمونیست شرکت داشت. در دهمین کنوانسیون ملی حزب کمونیست، که در ژوئن ۱۹۳۸ در نیویورک تشکیل شد، حضور یافت. در اکتبر ۱۹۳۷ زیر سرپرستی والتر دورانتی^۵ خبرنگار نیویورک تایمز که از هواداران استالین بود، از روسیه دیدن کرد. در آن هنگام محاکمات استالینی در اوج خود بود ولی او در بازگشت از روسیه گفت که درباره آن محاکمات هیچ نمی‌داند. درمورد حمله‌های آزادیخواهان غربی به آن محاکمات گفت نمی‌تواند «اتهامات حقیقی را از نفرت افسارگسیخته» و «واقعیت را از جعلیات، بویژه هنگامی که با نفرتی کورکورانه درباره سرزمین و ملتی آمیخته است» تشخیص دهد.^۶

در دهه ۱۹۳۰ و نخستین سالهای دهه ۱۹۴۰ هلمن یک قهرمان چپ‌گرای موفق و یک شخصیت مشهور و محترم بود.^۷

هلمن در دهه ۱۹۵۰، که برای رادیکال‌ها دوران دشواری بود، خودی نشان نداد. اما در ۱۹۶۰ دوباره فعال شد. نمایشنامه *اسباب‌بازیهای اتاق زیرشیروانی*^۸ که براساس ایده‌ای از هامت قرار داشت و در آن هلمن از خاطرات کودکیش در پانسیون استفاده کرده

1. Martin Berkeley.

2. Donald Ogden Stewart.

3. Alan Campbell.

۴. روشنفکران؛ ص ۵۵۸.

5. Walter Duranty.

۶. روشنفکران؛ ص ۵۵۹.

۷. همان؛ ص ۵۶۳.

8. Toys in the Attic.

بود، در ۲۵ فوریه ۱۹۶۰ با بازی گروهی از هنرپیشگان برجسته در نیویورک گشایش یافت. این نمایش ۵۵۶ بار اجرا گشت، بار دیگر برنده جایزه انجمن منتقدان شد و پول زیادی نصیب هلمن ساخت. اما این آخرین نمایش جدی او بود و مرگ هامت، که سال بعد اتفاق افتاد، نشان داد هلمن بدون او نمی‌تواند نمایشنامه‌ی جدی دیگری بنویسد.^۱

هلمن که جهت وزیدن باد افکار عمومی امریکا را احساس کرده بود به این نتیجه رسید که زمان نوشتن خاطراتش فرارسیده است.

خاطرات او به صورت یکی از بزرگترین موفقیت‌های انتشاراتی این قرن درآمد و برای هلمن حتی بیش از نمایشنامه‌هایش شهرت، اعتبار، و مرجعیت روشنفکرانه به بار آورد. این خاطرات در واقع قدیس‌ساختن خویش در زمان حیات و بُت‌سازی از طریق کلام چاپ‌شده و ماشین روابط عمومی بود. یک زن ناتمام که در ژوئن ۱۹۶۹ انتشار یافت، کتابی بسیار پرفروش شد و «جایزه ملی کتاب برای هنر و ادبیات» را ربود. *تقسی از گذشته* که در ۱۹۷۳ منتشر شد، چهار ماه در فهرست کتابهای پرفروش قرار داشت. سومین جلد آن «زمانه رذل» (۱۹۷۶) بیست و سه هفته در فهرست کتابهای پرفروش ماند. یک میلیون دلار برای امتیاز ساختن فیلمی از زندگیش به او پیشنهاد کردند. به عنوان استاد نثر شهرتی کاملاً تازه یافت و از او دعوت کردند که برای دانشگاه برکلی و ام‌آی‌تی.^۲ سمینارهایی برای نویسندگی ترتیب دهد. سیل جایزه‌ها و افتخارات به سویش سرازیر شد. دانشگاه نیویورک او را «زن سال» نامید، دانشگاه براندیس^۳ «مدال تئاتر و هنرها» و دانشگاه یشیوا^۴ «جایزه دستاورد» خود را به او داد. «مدال مک داوول^۵ برای پیشبرد ادبیات» و دکترای افتخاری از دانشگاه ییل، کولومبیا، و بسیاری دانشگاه‌های دیگر دریافت کرد. در ۱۹۷۷، بار دیگر، در رأس سرشناسان هالیوود قرار گرفت و در مراسم اعطای جوایز اسکار معرفی شد. در همان سال بخشی از خاطراتش به صورت فیلم *جولیا* درآمد که بسیار مورد ستایش قرار گرفت و به نوبه خود جایزه‌های متعددی برد. در شرق امریکا به صورت ملکه رادیکال‌های شیک و مهمترین کارگزار قدرت در میان روشنفکران ترقیخواه و سرشناسان ستایشگر آنان درآمد. در واقع، هلمن در دهه ۱۹۷۰ در نیویورک همان نوع قدرتی را اعمال می‌کرد که سارتر در ۱۹۴۵ تا ۱۹۵۵ در پاریس از آن برخوردار بود. کمیته‌های مهم را سازمان می‌داد و برمی‌گزید. برای خودش لیستهای سیاه تنظیم می‌کرد و به وسیله دهها پادو روشنفکر و گوش‌بفرمان خویش آنها را به اجرا درمی‌آورد. رادیکال‌های مشهور

۱. روشنفکران؛ ص ۵۶۸.

۲. M.I.T.، مؤسسه تکنولوژی ماساچوست. - م.

3. Brandeis.
4. Yeshiva.
5. Mac Dowell.

نیویورک بسرعت فرمانهایش را انجام می دادند. بخشی از قدرت او زائیده هراسی بود که برمی انگیخت. می دانست که درحضور جمع یا در خلوت چگونه کج خلقی نشان دهد. به صورت مردی آب دهان می انداخت، با فریاد ناسزا می گفت، و کیف دستی خود را بر سرش می کوفت.

مؤسسات به ظاهر قدرتمند برای اجرای فرمان های او، حتی قبل از صدور، کمر خدمت می بستند. بدین سان بنگاه نشر لیتل براون^۱ بوستون قرارداد نشر کتابی از دیانا تریلینگ را لغو کرد زیرا نویسنده حاضر نشد قسمتهایی را که در آن از هلمن انتقاد شده بود حذف کند. خانم تریلینگ که فقط قصد داشت از شوهر مرحومش، لایونل، در برابر یکی از حملات شریرانه هلمن در زمانه رذل دفاع کند درباره او گفت: «لیلیان قدرتمندترین زنی بود که من در زندگی شناختم و شاید قدرتمندترین شخصی که در زندگی شناختم.»^۲

1. Little, Brown

۲. روشنفکران؛ ص ۵۶۸-۵۷۱ (با تلخیص).

فصل سوم:

روش تألیف این اثر

ضرورت نگارش این فصل

در نحوه سامان‌دهی هر اثر، توضیحاتی هست که بیان‌شان نقاط قوت و کاستی‌های آن را بهتر می‌نمایاند و در مجموع به ارتباط بهتر خواننده با آن اثر کمک می‌کند؛ گاهی چنین توضیحاتی حتی ممکن است جنبه ضرورت نیز پیدا کند.

بر این مبنا به نگارش این فصل اقدام شد تا تعاریف، شیوه‌ها و چارچوب‌های مورد نظر خود را تعریف کنیم و آنچه را که به شکل کنونی مجموعه حاضر منجر شده است، شرح نماییم. امیدواریم این گونه خود را به شکل سهل‌تری در معرض نقد خوانندگان علاقه‌مند قرار دهیم تا ان‌شاءالله تعالی از این طریق کاستی‌های خود را بهتر بشناسیم و در ادامه مسیر، در رفعشان بکوشیم.

مراحل گوناگون نگارش اثر حاضر

نگارش اثر حاضر به لحاظ زمانی از زمستان ۱۳۸۸ آغاز شده است و تا تابستان ۱۳۹۳ مراحل گوناگونی را به شرح زیر، طی کرد:

- بررسی‌های اولیه و گردآوری مجموعه‌ای از معلومات کتابخانه‌ای و اینترنتی و مدون کردن آن‌ها.

- بررسی معلومات گردآمده و مبنا قرار دادن معلومات ارائه‌شده توسط دایرةالمعارف جودائیکا.

- استخراج معلومات خام مرتبط با افراد مورد نظر، از نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا) و نرم‌افزار «کتیبه» (تا اردیبهشت ۱۳۹۱)، پالایش و تنظیم اطلاعات فراهم‌آمده.

- استخراج متن مقالات مرتبط با افراد مورد مطالعه، از نرم‌افزار «نماستن»^۱ مطالعه و تفکیک مقالات مفید از غیرمفید و نهایتاً تنظیم معلومات مربوط به آن.^۲
- مقالات مرتبط با افراد مورد مطالعه، از نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، استخراج، پالایش و تنظیم گردید.^۳
- انجام مطالعات جنبی در مورد نرم‌افزاری که بتواند از جهت آرشیوی ما را به شکل مناسب، پشتیبانی کند و نهایتاً انتخاب برنامه «وان‌نوت» (one note). این برنامه که از سال ۲۰۰۷ میلادی به مجموعه آفیس (Office) افزوده شده است، برای دسته‌بندی انواع و اقسام اطلاعات در طرح‌های تحقیقاتی به کار گرفته می‌شود.
- انجام مطالعات جانبی در مورد زندگی‌نامه‌ها و مهیاساختن مقدمات لازم برای نگارش زندگی‌نامه‌های تحلیلی که ان‌شاءالله در استمرار این طرح تحقیقی انجام خواهد شد.
- نگارش کامل بخش اول از اثر حاضر و سامان‌دهی و تنظیم نهایی بخش دوم.
- گردآوری تصاویر، حروف‌چینی و نمونه‌خوانی‌های مکرر و همچنین اقدام لازم برای صفحه‌آرایی مناسب این اثر.

پنج دسته معلومات مکتوب

- در این اثر نسبت به هر شخصی که از وی یاد کرده‌ایم، با پنج دسته معلومات مکتوب مواجه هستیم.
- اول) نام و نام خانوادگی شخص؛
- دوم) زندگی‌نامه اجمالی؛
- سوم) کتاب‌شناسی کتب منتشر شده از ایشان - یا درباره ایشان - به زبان فارسی؛
- چهارم) فهرست مقالات منتشر شده از ایشان یا درباره ایشان^۴ به زبان فارسی؛
- پنجم) «پانوش‌ها» که شامل برخی نکات کم‌اهمیت‌ترند، ولی در عین حال می‌توانند برای

۱. علاقه‌مندان برای شناخت بیشتر می‌توانند به سایت «نماستن» (به نشانی اینترنتی www.namamatn.ir) یا مراکز معتبری نظیر سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران مراجعه نمایند.

۲. تولید «نماستن» نشریات از سال ۱۳۷۷ آغاز و از سال ۱۳۸۴ این امر به صورت کاملاً تخصصی پیگیری شده است. مقالاتی که در اثر پیش رو، انتخاب کرده‌ایم به جهت زمانی، تا فروردین ماه ۱۳۸۹ را دربرمی‌گیرد.

۳. مقالات منتخب به جهت زمانی، به‌طور متمرکز در طول اسفند ۱۳۸۸ تا فروردین ماه ۱۳۸۹ استخراج شده است.

۴. گاه به مقالاتی برخورده‌ایم که در بخشی از آن، به نحوی قابل ملاحظه از شخصیت مورد نظر این کتاب و آرای وی - چه به صورت تأییدآمیز و چه در رد و نفی - یاد شده است. چنین مقالاتی نیز، که احتمال داده‌ایم مورد استفاده بعضی خوانندگان علاقه‌مند قرار گیرد، در این بخش فهرست شده‌اند.

بعضی خوانندگان در زمینه‌هایی مورد استفاده باشند. اینک به تفکیک، به توضیح تفصیلی عناوین فوق می‌پردازیم.

۱. نام اشخاص

یکی از گرفتاری‌های قدیمی مترجمان کشورمان که از زبان‌های اروپایی به فارسی ترجمه کرده‌اند، چگونگی نگارش «اسامی خاص» به فارسی بوده است. این معضل در مورد آثاری که از زبان عربی به فارسی برگردانده شده‌اند و حاوی اسامی متعدّد لاتین می‌باشند هم آشکار است.

در زمینه چگونگی آوردن اسامی بیگانه در این نوشته با دو موضوع مواجه بوده‌ایم: الف) املائی انگلیسی: در اثر حاضر صورت لاتین این اسامی بر مبنای همان املائی است که در دایرةالمعارف جودائیکا آمده است.

ب) املائی فارسی: روش ما در چگونگی آوردن نام‌های نویسندگان مورد نظر به زبان فارسی، مبنای قرار دادن حاصل زحمات کارشناسان و محققان «سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران»^۱ نرم‌افزار «مستندهای کتابخانه ملی» (نگارش اول)^۲ بوده، البته از منابع دیگر هم فراخور حال، استفاده شده است.

«مستندهای کتابخانه ملی» به درستی گاه به صورت‌هایی شبیه املائی فارسی (مثلاً رسم الخط عربی یا کردی) نیز بعضی اسامی خاص را ارائه کرده است. در این صورت نام خاصی نظیر «ساگان» به صورت «ساجان» آمده است.

البته روشن است که در اثر حاضر، توجه داشته‌ایم شکل نگارش این دست از اسامی به عنوان صورت نوشته‌ای فارسی، تلقی نگردد.

بر اهل مطالعه پوشیده نیست که ذکر اسامی خاص لاتین در فارسی چه ماجراها و داستان‌ها دارد! از «سلیقه مترجمان» و این‌که «از چه زبانی کتاب مورد نظر را به فارسی ترجمه کرده‌اند» گرفته تا «اغلاطی که بعضاً توسط حروف‌چین و نمونه‌خوان در امر ثبت و ضبط یک نام خاص به متن تحمیل می‌شود» همه و همه در این امر دخیل‌اند!

در متن حاضر هر کجا تأمل و تردیدی - بنا به هر دلیل - در مورد اسامی خاص

۱. پیشینه تولید این نرم‌افزار به این کتاب بازمی‌گردد: فهرست مستند اسامی مشاهیر و مؤلفان؛ به کوشش مرضیه هدایت و شهره دریایی، با همکاری راضیه رحیمی‌پور و مریم حاتمی؛ ناشر: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران؛ تهران: ۱۳۸۲.

۲. لوح فشرده «مستندهای کتابخانه ملی» توسط «سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران» - با همکاری «شرکت پارس آذرخش» - منتشر شده است.

نویسندگان پیش آمده است، عجلتاً «فصل الخطاب» این اثر نرم‌افزار «مستندهای کتابخانه ملی ایران» بوده است.

در متنی که پیش رو دارید، پانوشتهای متعددی آمده که تلاش ما را برای رسیدن به نام صحیح نویسنده، نشان می‌دهد. مثلاً در مورد کتاب «آلبرت آینشتاین (از مجموعه دانشورانی از غرب)» نام نویسنده آن در نرم‌افزار «کتیبه»، «سیویر پیروتا» ذکر شده که ما را ناگزیر از آوردن پانوشته توضیحی زیر کرده است:

نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، این نام را به صورت «ساویور پیروتا» ذکر کرده است. مراجعه به نرم‌افزار «مستندهای کتابخانه ملی ایران» نشان می‌دهد نام درست ثبت شده در کتابخانه ملی «ساویور پیروتا» و «سیویر پیروتا» است و نام آن به لاتین چنین می‌باشد:

«Saviour Pirotta».

گفتیم شکل املائی نام‌های فرنگیان در زبان فارسی - با توجه به این که از چه زبانی گرفته شده و مترجم چه کسی بوده - متفاوت شده است. صورت‌های گوناگون اسامی یک شخص واحد، گاه چندان فراوان است که باعث تعجب می‌شود!

برای نمونه، صورت‌های گوناگون نام و نام خانوادگی اشتفان تسوایک (STEFAN ZWEIG) را مرور می‌کنیم:

«اشتفان تسوایک»، «اشتفان تسوایگ»، «اشتفن تسوایگ»، «استیفن زوایک»، «اشتفان زوایک»، «اشتیفن زوایک»، «اشتفان زویک»، «استفن زویک»، «اشتفن سوایک» و «اشتفان سویگ».

به این ترتیب روشن می‌شود که انتخاب صورت خاصی از املائی یک نام لاتین از چه اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

گاه در جست‌وجوی یک منبع ترجمه‌شده به فارسی چون محقق نمی‌تواند حدس بزند که صورت نوشته فارسی آن - حسب تشخیص و سلیقه مترجم - چه بوده است، دستیابی به آن اثر دشوار یا حتی منتفی می‌شود.

نکته دیگر در مورد کسانی است که نام‌های مستعاری در امر نویسندگی (یا در زندگی خصوصی و شخصی) برای خود برگزیده‌اند. در مورد چنین اشخاصی به نام‌های مذکور اشاره داشته‌ایم، لیکن مبنای باز هم دایرةالمعارف جودائیکا بوده است و در غیر این صورت منبع خود را ذکر کرده‌ایم؛ همچنان که در مورد نام‌های چند بخشی، ملاک، صورت مشهور نام فرد بوده که در جودائیکا ذکر شده است و اگر صورت کامل تری از نام او در نرم‌افزار «مستندهای کتابخانه ملی» وجود داشت ذکر شده است. مثلاً در مستندهای کتابخانه ملی «نورمن کینگزلی میلر»

(NORMAN KINGSLEY MAILER) آمده، ولی همین نام به شکل کوتاه‌شده در جودائیکا «نورمن میلر» ذکر شده است؛ که ما صورت اخیر را برگزیده‌ایم.

هر یک از اجزای این مجموعه با نام یک نویسنده شروع می‌شود. نحوه آمدن نویسندگان به «ترتیب الفبایی» بوده است و با مبنا قرار دادن صورت فارسی نام خانوادگی نویسنده مورد نظر، اسامی (و در نتیجه، زیرمجموعه‌ها) مرتب شده‌اند.

به دنبال نام و نام خانوادگی فرد با املا فارسی، داخل پرانتز نام لاتین او را نوشته‌ایم. اگر نام یا نام خانوادگی فرد (چه به زبان فارسی و چه به صورت لاتین) شکل‌های دیگری هم داشته، آن را در توضیحات آغازین مربوط به هر مؤلف (برگرفته از جودائیکا) یا در پانویس آورده‌ایم.

برای یافتن آسان صفحات بر مبنای شکل لاتین اسامی، باید به «فهرست لاتین راهنمای یافتن آثار نویسندگان» که در انتهای کتاب آمده، مراجعه نمود. این فهرست بر مبنای نام‌های خانوادگی لاتین نویسندگان مورد نظر این اثر، مرتب شده است، تا در صورتی که خوانندگانی مایل بودند بر مبنای لاتین نام خانوادگی نویسنده مورد نظر خود، دنبال قسمت مربوط به او بگردند، سهولتی در کارشان ایجاد کرده باشیم. باید توجه داشت که کارکرد این فهرست، در حد یافتن «قسمت» مربوط به نویسنده مورد نظر است، نه بیشتر.

در زمان گردآوری اطلاعات، هرگاه متوجه شده‌ایم که نام برخی از افراد به صورت‌های مختلف نوشته شده است، کوشیده‌ایم حتی المقدور تمام صورت‌های گوناگون آن را در حیطه کتاب، مورد جست‌وجو قرار دهیم و پس از استخراج همه معلومات، موارد تکراری را حذف کنیم.

ضمناً هر کجا در «عنوان» یک کتاب یا مقاله با صورت بخصوصی از املا نام مورد نظر مواجه بوده‌ایم، در شکل املائی آن نام تصرف نکرده‌ایم و عیناً آن را آورده‌ایم.

مثال:

اروپای پنهان پشت بوش نامحجوب: نگاه کیسینجر به جهان در گفتگو با اشیگل؛

ترجمه نیلوفر قدیری؛ روزنامه همشهری؛ ۲ اسفند ۱۳۸۶؛ ص ۱۸.

کیسینجر چه میگوید؟؛ روزنامه حیات نو؛ ۸ دی ۱۳۸۰؛ ص ۴، ۵.

۲. زندگی‌نامه

در ارائه مطالب مربوط به «زندگی‌نامه‌ها» مبنای ما ارائه معلومات مختصری بوده است که خواننده را به طور مقدماتی با شخص مورد نظر آشنا سازد. البته برخی معلومات تفصیلی هم –

حسب مورد - تقدیم عزیزان خواننده شده است. امیدواریم در ویرایش‌های بعدی این اثر، زندگی‌نامه‌هایی «تحلیلی» از نویسندگان و اشخاص مورد نظر این مجموعه، ارائه شود. باید دانست، حرکت به سوی تحلیل کامل زندگی و آثار چنین نویسندگانی، کاری «گروهی» - اقلماً در حدّ یک پژوهشگاه - را می‌طلبد و بایست بر پایه داشتن دیدگاهی جامع، مستقل و مبتنی بر معیارهای اسلامی نسبت به «غرب» سراغ چنین کندوکاو و تحلیلی رفت. شالوده نگارش چنین زندگی‌نامه‌های تحلیلی بر فهم دقیق دلایل شهرت و کارکرد واقعی آثار نویسندۀ مذکور در عالم است؛ و البته تا حدّ ممکن با توجه به تمام وجوه گوناگون (اعتقادی و فرهنگی، سیاسی و اجتماعی) متصوّر در آن. روشن است که چنین آفرینشی و نتیجۀ چنین تحقیقی، مخاطبان خاص خود را در سراسر دنیا خواهد داشت؛ خصوصاً سالکان طریق «انقلاب»، «تحول الهی معنوی» و «بیداری اسلامی» از نخستین مخاطبان آن خواهند بود.

۳. کتاب‌شناسی

۳-۱. یک توضیح لازم

هدف اصلی در «کتاب‌شناسی»، معرفی کتاب‌هایی بوده است (به ترتیب حروف الفبا) که از نویسندۀ مورد نظر به زبان فارسی ترجمه شده یا به اندازه کافی - حسب تشخیصی که داده شده - با او پیوند داشته است. البته تعداد محدودی از کتاب‌های فارسی چاپ‌شده در خارج از کشور نیز که توسط کتابخانه ملی معرفی شده‌اند در این مجموعه آمده است؛ اما امیدواریم به‌خواست خداوند متعال بتوانیم در آینده با دسترسی به منابعی فزون‌تر، فهرست مفصّلی از کتبی که به زبان فارسی در خارج از کشور چاپ شده، ارائه کنیم. تقدیم این توضیح نیز لازم به‌نظر می‌رسد که مؤلف اثر حاضر نه کتاب‌شناس است و نه در تدوین اثر پیش رو بنا داشته است تا از قواعد کتاب‌شناسی حرفه‌ای به‌طور کامل پیروی نماید.^۱ هدف مؤلف، نظم‌بخشیدن به مجموعه‌ای از یافته‌های پراکنده با استفاده از شمّه‌ای از قواعد کتاب‌شناسی بوده است که امید است در آینده به‌طور کامل، منظم‌تر، دقیق‌تر، اصولی‌تر و منسجم‌تر - و چه‌بسا به‌دست کتاب‌شناسان حرفه‌ای و متعهد - در دسترس جامعه کتابخوان فارسی‌زبان گذاشته شود.

۱. البته کتاب‌شناسی در عین حال که می‌تواند «دانش»، «مهارت» و «هنری» ارزنده به‌حساب آید، واکاوی و نقد جدی آن هم مورد نیاز است؛ صحبت درباره این موضوع مهم فعلاً بماند برای بعد.

بنابراین مناسب است معلومات ارائه شده در این کتاب به همین چشم نگریسته شود و از آن انتظار خاصّ مربوط به آفرینش اثری در حیطة تخصصی کتاب‌شناسی را نداشت.

۲-۳. نحوه ارائه معلومات کتاب‌شناختی

پیش از ارائه معلومات کتاب‌شناختی مربوط به هر اثر (کتاب) و همچنین در پایان آن، علامت‌هایی نظیر لوزی یا دایره یا مستطیل قرار گرفته است که در واقع منبع یا منابع معلومات ارائه شده را معین می‌کند و می‌نمایاند. در ادامه آن‌جا که از «منابع مورد استفاده در تهیه کتاب‌شناسی» سخن بگوییم، به شرح این موضوع خواهیم پرداخت.

معرفی هر اثر از چندین «بند اصلی» تشکیل می‌شود. این بندهای اصلی بوسیله «نقطه‌ویرگول» (;) از هم مجزا می‌شوند.

بندهای اصلی در معرفی هر اثر اجمالاً عبارتند از: نام کتاب؛ نام مؤلف؛ نام مترجم؛ نام ناشر؛ مکان نشر و سال انتشار؛ شمارگان؛ مشخصات ظاهری کتاب؛ نکات متفرقه.

گفتیم بین اجزای مختلف کتاب‌شناسی از «؛» استفاده کرده‌ایم. به عبارت دیگر وجود علامت نقطه‌ویرگول به معنای اتمام یک جزء از معلومات کتاب‌شناختی و آغاز جزء دیگر است. مثلاً:

زبان و مسایل دانش؛ نوآم چامسکی؛ علی درزی؛ ناشر: مؤسسه انتشارات آگاه؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۲۴۸ صفحه رقیعی.

البته هر بند اصلی ممکن است خود به زیرمجموعه‌های مختلفی تقسیم شود. در اثری که پیش رو دارید، ارائه معلومات کتاب‌شناختی به ترتیب و شرح زیر، مورد پیش‌بینی قبلی و محلّ التفات بوده است:

۱. نام کتاب (همراه با هر توضیحی که در مورد نام لازم باشد. مثلاً «نام دیگر کتاب»، «نام لاتین کتاب» (در صورت لزوم) یا «فروست^۱ اثر» در صورتی که اشاره به نام ناشر نداشته باشد و به دست‌بندی محتوایی کتاب کار داشته باشد داخل پرانتز می‌آید)؛
۲. نام مؤلف یا مؤلفان، نام ویراستار یا ویراستاران زبان اصلی کتاب (در صورت لزوم)،

۱. فرّوست (Series): تعدادی از آثار جداگانه، که معمولاً از نظر موضوع و سایر جهات با هم بستگی دارند و به دنبال هم و به وسیله یک ناشر و به یک شکل انتشار می‌یابند و دارای یک عنوان عمومی هستند که بالای صفحه عنوان، صفحه نیم‌عنوان و یا روی جلد نوشته شده است. هر یک از دو یا چند جلد خطابه، سخنرانی، مقاله یا نوشته‌های دیگر که جنبه مشترکی داشته باشند و پیاپی منتشر شوند [دانشنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی؛ ص ۲۳۴].

تصویرگر (نقاش)، نویسندهٔ مقدمه و دیگر دست‌اندرکاران متن (به زبان اصلی)؛
۳. نام مترجم یا مترجمان، نام ویراستار یا ویراستاران ترجمه، نویسندهٔ مقدمه و دیگر دست‌اندرکاران ترجمه؛

۴. نام ناشر یا ناشران؛

۵. مکان نشر: سال انتشار (هر توضیحی در مورد دفعات چاپ یا چاپ چندم اثر داخل پرانتز در این جا ارائه می‌شود)؛

۶. شمارگان (هر توضیحی در مورد دفعات چاپ اثر و شمارگان، داخل پرانتزی در همین جا می‌آید)؛

۷. مشخصات ظاهری کتاب (شامل «تعداد صفحات» و «قطع کتاب». ضمناً اگر کتاب، «مصور»^۱، دارای نقشه یا نمودار، جدول و امثال اینها باشد این موضوع هم باید در همین بند ذکر شود)؛

۸. در انتها همه نوع توضیحات متفرقه مرتبط با کتاب که با اجزای قبلی مرتبط نباشد اینجا در داخل پرانتز آورده می‌شود.

برای نمونه، به چهار مورد زیر توجه فرمایید:

مثال اول:

مجموعهٔ نامرئی (از سری تجربه‌های کوتاه؛ ۲۶. داستان - اتریش) اشتفان تسوايگ؛
علی اصغر حداد؛ ناشر: تجربه؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۱؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛
۲۴ صفحهٔ پالتویی.

مثال دوم:

بازنگری جامعه باز: نقد و بررسی اندیشه‌های پوپر؛ محمد اخوان؛ ناشر: مرسل؛ کاشان:
۱۳۸۵؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۳۶۴ صفحهٔ رقیعی. (این کتاب شامل نقد و بررسی اندیشه‌های پوپر به ویژه نقد کتاب «جامعه باز و دشمنان آن» می‌باشد.)

مثال سوم:

۱. مصور = illus مخفف Illustration است. در فهرست‌نویسی لاتین برای کتابهایی که به نوعی دارای تصویر هستند به صورت مخفف (illus) در قسمت مشخصات ظاهری قید می‌شود. ولی در فارسی به صورت کامل، کلمهٔ مصور برای کتابهای تصویردار به کار می‌رود. به استثنای کتابخانهٔ ملی سایر کتابخانه‌ها می‌توانند از این کلمه به جای هرگونه تصویر اعم از عکس، چهره، نقاشی، نمودار و تصویرهای گرافیکی، استفاده نمایند [دانشنامهٔ کتابداری و اطلاع‌رسانی؛ ص ۳۹۱].

فصل سوم: روش تألیف این اثر / ۱۷۵

ناتالی ساروت (از سری نویسندگان قرن بیستم فرانسه؛ کتاب پانزدهم)؛ بتینالیوویتس کنب؛ منوچهر بدیعی؛ ناشر: نشر ماهی؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۹۶ صفحه رقیعی؛ مصور. (این کتاب ترجمه بخشی از مجموعه European Writers تحت عنوان Nathalie Sarraute می‌باشد.)

مثال چهارم:

زلزله (از سری چشم‌انداز علم)؛ آیزاک آسیمواف؛ سیما داد، ویراستار: عبداللهی؛ ناشران: مهرگان و دنیای نو؛ اصفهان: ۱۳۶۵؛ ۶۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۶۹؛ ۴۲۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۶۹؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۰، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۱)؛ ۵۲ صفحه رقیعی؛ مصور. (چاپ دیگری از این اثر در سال ۱۳۷۹ منتشر شده است.)

۳-۳. منابع مورد استفاده در تهیه کتاب‌شناسی

در تنظیم «کتاب‌شناسی»، عمدتاً اطلاعات مورد نیاز را از دو منبع رسمی زیر دریافت کرده‌ایم:

۱-۳-۳. کتیبه

نرم‌افزار یا لوح فشرده «کتیبه» محصول «خانه کتاب» است. تشکیلات خانه کتاب، مجموعه‌ای است مرتبط با وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی که به اطلاع‌رسانی در عرصه کتاب اشتغال دارد.

لوح فشرده «کتیبه» از جمله محصولات خانه کتاب است که زمینه جست‌وجوهای وسیع رایانه‌ای نسبت به معلومات کتب منتشر شده در ایران از سال ۱۳۵۷ هجری شمسی به بعد را فراهم می‌آورد.

معلوماتی که در لوح «کتیبه» مورد توجه قرار گرفته عبارت است از:

تصویر روی جلد کتاب، نام کتاب، عناوین دیگر کتاب، موضوع کتاب، نام و نام خانوادگی پدیدآورنده یا پدیدآورندگان (نظیر اسامی مؤلف و مترجم)، محل نشر، ناشر، تاریخ نشر، نوبت چاپ، نوبت ویرایش، شمارگان، تعداد صفحات، قطع کتاب، بهای کتاب، رده سنی، شابک، رده‌بندی دیویی، کد کنگره، زبان کتاب، نوع کتاب (که مثلاً تألیف است یا ترجمه)، چکیده‌ای از محتوای کتاب و بعضی معلومات متفرقه دیگر (نظیر صفحات شروع و پایان کتابنامه، تعداد جلد، نوع جلد و زبان اصلی کتاب).

نرم‌افزار «کتیبه» نخستین بار در سال ۱۳۸۰ تولید شده و از آن پس هر ساله در موعد انتشار

با تازه‌ترین معلومات مربوط به کتب منتشر شده، ارائه گردیده است.

حُسن‌های این اقدام مهم فرهنگی چندان آشکار است که از توصیف بی‌نیاز می‌باشد و به همه دست‌اندرکاران انتشار آن باید «خدا قوت» گفت.

از کاستی‌هایی که در این لوح راه یافته است،^۱ می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

الف) اشتباه‌های فراوان در مورد نگارش نام‌های خاص؛

ب) کم‌دقتی و نقصان در معلومات آماری ارائه شده؛

ج) ناهماهنگ بودن معلومات مربوط به یک اثر (مثلاً «تصویر روی جلد کتاب» به کتابی که معلوماتش ارائه شده، مربوط نیست)؛

د) گنگ و مبهم و بعضاً اشتباه و نادرست بودن «چکیده کتاب»؛

ه) اشتباه‌های متعدّد در املائی کلمات؛

و) عدم ارائه معلومات آثار منتشره توسط متعدّدی از ناشران دولتی یا وابسته به ارگان‌ها و نهادها، که عملاً جامعیت و شمول لوح «کتیبه» را مخدوش کرده است.

اطلاعات این نرم‌افزار را از سایت مربوط به خانه کتاب (به نشانی اینترنتی www.ketab.ir) نیز می‌توان دریافت کرد.

برای تمییز دادن معلوماتی که از این لوح برداشته شده است در ابتدای هر بند از کتاب‌شناسی، از علامت دایره (○) استفاده شده است.

۲-۳-۳. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)

نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، مربوط به کتابخانه ملی است.

هدف از تولید سیستم جامع کتابخانه ملی ایران، اتوماسیون فرآیندهای کاری معاونت کتابخانه ملی و ذخیره‌سازی رکوردهای مرتبط با کلیه مواد کتابخانه‌ای بر اساس استانداردهای جهانی است.

تولید این محصول از شهریور سال ۱۳۸۲ آغاز و با طی مراحل مختلف تولید در شهریور

۱. در نقد لوح «کتیبه» باید توجه داشت که از بین صدها هزار عنوان تألیف، وجود مشکلاتی در عناوینی چند، ابداً ارزش زحمات کشیده‌شده را نفی نمی‌کند؛ خصوصاً با ضعف‌هایی که در پشتیبانی لازم و بایسته از امر اطلاع‌رسانی در عرصه مکتوب در کشورمان وجود دارد.

به هر روی با قدردانی از حاصل تلاش‌های همه عزیزانی که با تحمل مشکلات و دشواری‌های فراوان - که بر اهالی سرزمین فرهنگ پوشیده نیست - لوح «کتیبه» را آفریده‌اند، امید است این مجموعه بیش از پیش مورد حمایت واقع شود و با سیاستگذاری‌های اصولی‌تر، رویکردهای راهبردی و پشتیبانی‌های لازم، لوح مذکور به نهایت رشد و بالندگی خود برسد. ان‌شاءالله تعالی.

۱۳۸۵ آماده بهره‌برداری شده است.

نگارش‌های پانزدهم و شانزدهم این نرم‌افزار مورد استفاده ما بوده است. اطلاعات این نرم‌افزار را از سایت مربوط به کتابخانه ملی (به نشانی اینترنتی www.nlai.ir) نیز می‌توان دریافت کرد.

برای تمییز دادن معلوماتی که از این لوح برداشته شده است، در ابتدای هر بند از کتاب‌شناسی از علامت لوزی (◊) استفاده شده است.

ضمناً اگر از معلومات شخصی - که به دو منبع فوق باز نمی‌گشته - استفاده کرده‌ایم، در ابتدای هر بند کتاب‌شناسی، علامت مستطیل () آورده‌ایم.^۱

۳-۳-۳. تفاوت‌های «کتیبه» و «رسا»

۳-۳-۳-۱. تفاوت‌های ساختاری

۱. تمامی آثاری که در نرم‌افزار «کتیبه» فهرست شده‌اند، طبق وظیفه تعریف‌شده خانۀ کتاب، حتماً به چاپ رسیده است و هیچ کتابی که منتشر نشده باشد، در نرم‌افزار «کتیبه» معرفی نمی‌گردد؛ اما در نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا) چنین نیست و کتبی که «در دست انتشار» هم باشند، در این فهرست قرار می‌گیرند. چه بسا کتاب‌هایی که با تلاش ناشر یا مترجم به این امید که روزی منتشر گردند، در فهرست «رسا» وارد شده‌اند و هرگز هم به دست چاپ سپرده نشده‌اند.

از همین رو ما - که اولویت نخست‌مان یافتن کتبی بوده که چاپ شده‌اند و بر وضعیت فرهنگی جامعه تأثیر گذاشته‌اند - در «کتاب‌شناسی»، معلومات نرم‌افزار «کتیبه» را مبنا قرار دادیم و در عین حال چون هدف دیگرمان نمایاندن گسترۀ تأثیر نویسندگان خارجی مورد نظر در حوزه غیررسمی نشر (قبل از انتشار) هم بوده از معلومات نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا) هم صرف‌نظر نکردیم.

از سوی دیگر چون به تفکیک معلومات این دو مجموعه از یکدیگر قائل بودیم، با استفاده از دو نوع علامت، معلومات ارائه‌شده توسط این دو نرم‌افزار را از هم جدا کردیم. در مواردی هم که معلومات مربوط به این دو نرم‌افزار به‌گونه‌ای تلفیقی کنار هم قرار گرفته‌اند، برای آن‌که خواننده بتواند با یک نگاه این دو دسته معلومات را از هم تمییز بدهد، معلومات مربوط به نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا) را با حروف ایتالیک آوردیم.

۱. در شرایطی که از نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا) هم استفاده کرده باشیم، علامت مستطیل را در «انتهای» آورده‌ایم.

ضمناً یکی دیگر از حُسن‌های استفاده از دو منبع اطلاعات کتاب‌شناسی (یکی «رسا» و دیگری «کتیبه») یافتن پاره‌ای از اشتباه‌ها است. مثلاً اگر حروف چین سهواً مثلاً نام کتاب یا نویسنده را در یکی از این دو مجموعه، نادرست حروف‌چینی کرده باشد، به احتمال بسیار زیاد اشتباه مذکور عیناً در مجموعه دوم تکرار نشده است و بالاخره می‌توان با قدری کنکاش و تأمل و دقت از اشتباه یادشده پرهیز کرد و درست آن را یافت.

۲. با توجه به امکانات نرم‌افزار «کتیبه»، برای یافتن تمام کتاب‌های مرتبط با نویسنده مورد نظرمان باید حداقل دو بار در نرم‌افزار «کتیبه» جست‌وجو کنیم: یک بار بر اساس عنوان کتاب و یک بار بر اساس نام نویسنده، تا تمام موارد پوشش یابد (برخلاف کتابخانه ملی که تنها یک بار جست‌وجو در آن کافی است و تمامی موارد را پوشش می‌دهد). توجه داشته باشید که در نرم‌افزار «کتیبه» فقط کتاب‌هایی که یک فرد نوشته است یا نامش در عنوان کتاب آمده است قابل جست‌وجوست، ولی اگر موضوع کتابی مرتبط با آن شخصی باشد معمولاً در نرم‌افزار «کتیبه» قابل جست‌وجو نیست بر خلاف نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا) که این قابلیت را دارد.

۲-۳-۳. روش ما در موارد اختلافی

در برخی موارد، اطلاعات کتابخانه ملی و نرم‌افزار «کتیبه» اختلاف دارد و صحت هیچ‌کدام از آنها برایمان محرز نشده،^۱ در این صورت بر حسب نیاز، مورد اختلافی را زیرنویس کرده و خوانندگان ارجمند را نسبت به مطلب مورد نظر، آگاه ساخته‌ایم. از جمله می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱. در مورد نام کتاب

می‌دانیم که نام هر کتاب جز «روی جلد» در قسمت‌های دیگری از هر کتاب هم می‌آید؛ مثلاً در «صفحه عنوان»، «صفحه عنوان کوتاه»، «صفحه شناسنامه»؛ «فهرست‌نویسی پیش از انتشار کتابخانه ملی ایران» (فیفا) و حتی بعضاً در «سر صفحه‌ها».

افراد و مراکزی هم که معلومات کتاب‌شناسی مربوط به کتب را فهرست می‌کنند بسته به این‌که نام کتاب را در کدام جزء آن (روی جلد، صفحه شناسنامه یا ...) ملاک قرار دهند، دچار اختلاف نظر می‌شوند.

به هر روی در این اثر مبنای ما نامی است که در نرم‌افزار «کتیبه» ذکر شده است.

۱. ای کاش برایمان مقدور بود تا خود یک‌به‌یک آثار ذکرشده در این کتاب را می‌دیدیم و به‌طور دست‌اول معلومات کتاب‌شناختی را به خوانندگان محترم منتقل می‌نمودیم؛ ولی این آرزو فعلاً دست‌یافتنی نیست.

۲. در مورد همه اشخاص پدیدآورنده کتاب مقصود از همه اشخاص پدیدآورنده کتاب، نویسنده، مترجم، ویراستار و دیگر دست‌اندرکاران آفرینش اثر نظیر مصحح و تصویرگر است. مثلاً به مورد زیر توجه نمایید:

درباره جامعه کمونیستی؛ کارل مارکس و فریدریش انگلس؛ گردآوری و برگردان نادر پورخلخالی؛ ناشر: کاوش؛ تهران: ۱۳۵۸؛ ۷۴۰ صفحه. نام مترجم کتاب فوق، متفاوت ذکر شده است، به شکلی که به‌ناگزیر بعد از نام مترجم، پانوشتی افزوده‌ایم و در آن چنین آورده‌ایم:

در نرم‌افزار «کتیبه» نام مترجم این اثر «نادره پورخلخالی» آمده است ولی در نرم‌افزار «مستندهای کتابخانه ملی ایران» چنین شخصی وجود ندارد. ضمناً نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا) نیز نویسنده این کتاب را «نادر پورخلخالی» ذکر کرده است! به هر روی با توجه به بعضی قرائن به نظر می‌رسد نام نادر پورخلخالی (متولد ۱۳۳۰) درست باشد.

۳. در مورد زمان انتشار کتاب.

روند دریافت مجوز برای انتشار هر کتاب، به این ترتیب است که معمولاً نخست در کتابخانه ملی معلومات مربوط به آن ثبت می‌شود و پس از گذشت مدتی، کتاب زیر چاپ می‌رود. ثبت معلومات قطعی مربوط به کتب چاپ‌شده در لوح «کتیبه» با فاصله زمانی - بعضاً قابل ملاحظه‌ای - انجام می‌شود. با توجه به در نظر گرفتن این موضوع، اگر معلومات ارائه‌شده در مورد زمان چاپ یک کتاب واحد در «کتابخانه ملی» و «خانه کتاب» بیش از یک سال با هم اختلاف داشته‌اند، این نکته در پانوشت به اطلاع خواننده رسیده است. البته مبنای ما در موارد اختلافی - که ممکن است ناشی از اشتباه در تنظیم معلومات مربوط به آن کتاب هم باشد - همان‌طور که قبلاً هم متذکر شده‌ایم، معلومات درج‌شده در نرم‌افزار «کتیبه» می‌باشد. مثلاً:

انقلاب و فرم (Marxism: last Refuge of the Bourgeoisie)؛ پل ماتیک؛ وحید تقوی؛ ناشر: سالی؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۲۸۰ صفحه رقی.

۴. در مورد درج تعداد صفحات کتاب.

آن‌گونه که از بررسی روال جاری برمی‌آید، قواعد شماره‌گذاری صفحات در «کتابخانه ملی» با «خانه کتاب» متفاوت است به طوری که نرم‌افزار «کتیبه» (وابسته به خانه کتاب)

۱. طبق توضیحات ارائه شده توسط نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، این کتاب در سال ۱۳۸۵ موضوع انتشار بوده است.

مجموعه صفحات کتاب - اعم از شماره‌خورده و بی‌شماره - را به عنوان «تعداد صفحات کتاب» محسوب می‌دارد، ولی کتابخانه ملی تعداد صفحات شماره‌خورده را مبنا قرار می‌دهد. حال با توجه به نکته پیش‌گفته و تأکید بر این که مبنای ما در نوشته حاضر اطلاعاتی است که توسط نرم‌افزار «کتیبه» بیان شده است؛ باید به این پرسش پاسخ دهیم که: «اگر اطلاعات مربوط به تعداد صفحات کتاب که در کتابخانه ملی ذکر شده است با لوح «کتیبه» متفاوت باشد، روش ما چه خواهد بود؟» پاسخ این است: در مواردی که اعلام کتابخانه ملی و نرم‌افزار «کتیبه» ۳۰ صفحه یا بیشتر^۱ با هم اختلاف داشته‌اند، به این موضوع حتماً در پانویس اشاره کرده‌ایم و مثلاً در مورد تعداد صفحات کتاب «ارزیابی و درمان سبک زندگی: رویکرد روانشناسی فردی آدلر» نوشته «دنیل اکستین» و «روی کرن» - که در نرم‌افزار «کتیبه» با عدد ۳۶۴ صفحه مواجه بوده‌ایم - در پانویس چنین آورده‌ایم: «نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، تعداد صفحات این کتاب را ۴۷۰ صفحه ذکر کرده است.» اگر تعداد صفحات چاپ‌های مختلف یک کتاب نیز متفاوت گزارش شده‌اند، اختلاف بیش از ۳۰ صفحه را در پانویس ذکر کرده‌ایم.

۳-۴. چند نکته درباره کتاب‌شناسی

گفتیم بندهای اصلی در معرفی هر اثر اجمالاً عبارتند از: نام کتاب؛ نام مؤلف؛ نام مترجم؛ نام ناشر؛ مکان نشر و سال انتشار؛ شمارگان؛ مشخصات ظاهری کتاب و نکات متفرقه. اکنون با توجه به دسته‌بندی یادشده به تقدیم توضیحاتی برای خوانندگان علاقه‌مند می‌پردازیم:

۳-۴-۱. نام کتاب

کتاب‌خوانان غیرحرفه‌ای، چنین گمان می‌کنند که آوردن نام کتاب در یک کتاب‌شناسی موضوعی بدیهی و پیش پا افتاده است؛ حال آن‌که ابداً چنین نیست. در مورد نام کتاب باید توجه داشت که گاهی کتاب‌ها رسماً دارای دو نام هستند مثلاً: «کلیما یا سایه خوبان» یا «آریل شارون: جاودانگی خون‌بار». البته اختلاف نام‌ها همیشه خودخواسته و سنجیده نیست و گاهی هم بعضی کتب از سر بی‌دقتی حروف‌چین و صفحه‌آرا دچار تعدد نام می‌شوند!

۱. موجه شمردن این تعداد صفحات اختلافی و چشم‌پوشی از آن حسب تجربه‌ای است که در طول تألیف اثر حاضر به دست آمده است و البته تخمینی می‌باشد. قابل ذکر اینکه چنین چشم‌پوشی‌هایی در مورد کتبی رخ داده که به تناسب تعداد صفحات، چنین اقتضایی را داشته است.

نام کتاب علاوه بر «روی جلد»، در «صفحات آغازین کتاب»، در «صفحه شناسنامه»، در «فهرست برگه پیش از انتشار (فیپا)» و همچنین در سر صفحه می‌تواند بیاید. جالب این است که در بعضی از کتاب‌ها می‌توان مثلاً سه عنوان گوناگون برای یک اثر واحد برشمرد! قطعاً بخشی از این موضوع به بی‌دقتی دست‌اندرکاران نشر یا اساساً به بی‌اهمیت شمردن موضوع برمی‌گردد؛ البته گاهی هم تعمّدی وجود دارد که نام کوتاه شود تا مثلاً در سرصفحه، جای مناسب خود را بیابد.

بعضی وقت‌ها هم هدف از تغییر عنوان کتاب، این است که بعضی نکات مورد نظر نویسنده، ویراستار یا ناشر به خواننده القا شود.

به هر حال در اثر حاضر، مبنای نامیدن هر کتاب، همان بوده که در نرم‌افزار «کتیبه» آمده است؛ مگر اینکه کتابی در نرم‌افزار «کتیبه» نباشد، ولی در نرم‌افزار کتابخانه ملی (رسا) آمده باشد، یا خود به نحو دیگری از انتشار آن اطلاع پیدا کرده باشیم.

در مورد کتبی هم که احياناً بر مبنای معلومات شخصی نگارنده این سطرها مورد اشاره قرار گرفته‌اند، مبنای درجه نخست «فهرست برگه پیش از انتشار (فیپا)» بوده است و در وهله بعد «صفحه شناسنامه» محل اعتبار تلقی شده است.

در مورد مرتب‌کردن الفبایی کتب و مقالات مرتبط، باید متذکر شویم «فاصله» (Space) را بر حروف مقدم قرار داده‌ایم، لذا عنوان کتابی که مثلاً با کلمات «زندگی و جهان» شروع می‌شود از عنوان کتابی که با کلمه «زندگی‌نامه» شروع می‌شود زودتر می‌آید؛ اگرچه به جهت الفبایی صرف، «زندگی‌نامه» بر «زندگی و جهان» مقدم است.

نظم الفبایی عناوین کتب و مقالات با استفاده از رایانه و طبق منطق خاص آن انجام شده است. البته درجهایی که منطق رایانه مورد پذیرش ما نبوده است، آن را اصلاح کرده‌ایم. در منطق رایانه نخست پراتنز، سپس گیومه، بعد اعداد و در وهله چهارم «حروف الفبایی لاتین» و سپس «حروف الفبایی فارسی» قرار می‌گیرند. مثلاً وقتی نام کتابی، با گیومه یا پراتنز شروع شود آن را بر نام تمام کتبی مقدم قرار می‌دهد که با حرف «آ» شروع شده‌اند.

مثال دیگر در مورد نظم بخشیدن الفبایی به عناوین و اسامی بر مبنای زبان عربی است. مثلاً رایانه نام خانوادگی «الستی» را با مفروض قرار دادن واژگان زبان عربی که با «ال» شروع می‌شوند در بخش الفبایی «سین» می‌آورد، در حالی که محل درست آن در بخش الفبایی «الف» است.

۲-۴-۳. درباره آوردن نام لاتین کتاب

مفروض ما این بوده است که مترجم، نام کتاب را «عیناً» و «بی‌کم و کاست» به فارسی

برگردانده است. البته در مواردی بین مترجمان اختلاف نظر در کار بوده است و عناوین متفاوتی ارائه کرده‌اند. گاهی هم، مترجم یا ناشر حسب صلاحدید خاصی که داشته (مثلاً به منظور ایجاد ارتباط بهتر و راحت‌تر با خواننده ایرانی یا طولی بودن نام اصلی) عنوانی به زبان فارسی برای کتاب انتخاب می‌کند که با نام اصلی کتاب در زبان مبدأ کاملاً تفاوت دارد. هر کجا از چنین رویکردی اطمینان یافته‌ایم و لازم دانسته‌ایم، نام لاتین کتاب را هم داخل پرانتز آورده‌ایم. در مجموع هرگاه عنوان انگلیسی یک کتاب با ترجمه آن به فارسی به شکل چشمگیری متفاوت بوده یا معلومات بیشتری را به خواننده ارائه می‌کرده است، عنوان لاتین کتاب را به تمامی آورده‌ایم؛ مثلاً:

○ Acting and thinking: the political thought of هانا آرنت ()

(hannah arendt)؛ لی بردشا؛ خشایار دیهیمی؛ ناشر: طرح نو؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۳۳۰۰

نسخه؛ ۲۵۸ صفحه رقیعی. ◇

در مواردی که کتاب به جز عنوان اصلی، عنوان دیگری نیز دارد، و در عین حال لازم باشد عنوان انگلیسی کتاب نیز بیاید، ابتدا عنوان دیگر فارسی و سپس عنوان انگلیسی را می‌آوریم؛ مثلاً:

○ هژمونی یا بقا: تلاش آمریکا برای سیطره جهانی (سلطه یا بقاء: طرح سلطه‌ی

امریکایی، Hegemony of survival: America's quest for global dominance)؛

نوآم چامسکی؛ آسوده نوین؛ ناشر: اطلاعات؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۲۱۰۰ نسخه؛ ۲۸۸

صفحه رقیعی. (کتاب حاضر اولین بار تحت عنوان «سلطه یا بقاء: طرح سلطه‌ی

امریکایی» توسط انتشارات دیگر در سال ۱۳۸۵ منتشر شده است.) ◇

◇ عصر روشنگری (عنوان روی جلد: «عصر روشنگری فلاسفه قرن هجدهم» و عنوان

اصلی Isaiah Berlin. The age of Enlightenment)؛ ایزایا برلین؛ پرویز داریوش؛

ناشر: امیرکبیر؛ تهران: ۱۳۴۵؛ [۱] + ۳۰۱ صفحه.

۳-۴-۳. نحوه آوردن شماره جلد کتاب، فروست و عنوان دیگر

شماره جلد کتاب پس از نام کتاب می‌آید و چنانچه توضیحی در رابطه با نام کتاب داشته

باشیم (مثل فروست) پس از نخستین بند اصلی (یعنی نام اثر) داخل پرانتز آورده می‌شود.

همچنین اگر کتاب، عنوان دیگری نیز داشته باشد پس از عنوان اول داخل پرانتز می‌آید.

همین‌طور عنوان انگلیسی نیز - در صورت نیاز - پس از «عنوان دیگر» می‌آید.

برای نمونه، به چند مورد زیر توجه فرمایید:

مثال اول:

○ سفر شگفت‌انگیز: مقصد مغز (جلد ۲) (از سری داستان‌های علمی تخیلی؛ ۲۳)؛
آیزاک آسیموف؛ هروس شبانی؛ ناشر: شقایق؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۶۱۸
صفحه رقی. ◇

مثال دوم:

○ اینشتین (Einstein And relativity) (از سری تاریخ؛ ۲۱)؛ پل استراترن؛ عبدالرحیم
مرودشتی، ویراستار: قربان ولیئی؛ ناشر: کتاب همراه؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۱۰۰۰۰ نسخه
(چاپ دوم؛ ۱۳۸۴؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۶؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم:
۱۳۸۷؛ ۴۰۰۰ نسخه)؛ ۷۲ صفحه پالتویی؛ مصور. ◇

مثال سوم:

○ باشگاه معما (عنوان دیگر: بیوه مردان سیاه)؛ آیزاک آسیموف؛ فرزانه طاهری و
جاوید صالحی؛ ناشر: شقایق؛ تهران: ۱۳۶۸ (چاپ دوم: ۱۳۶۹؛ ۴۰۰۰ نسخه، چاپ
دیگر: ۱۳۷۲؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۳۵۹ صفحه رقی. ◇

مثال چهارم:

◇ اگه نتونی بیافرینی، ویران می‌کنی (عنوان دیگر: روانشناسی شخصیت سالم) (از
مجموعه کتاب‌های روانشناسی خودمانی)؛ نوشته مهری رحمانی، ویراستار حمیده
رستمی؛ ناشر: نسل نواندیش؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۳۶ صفحه.

مثال پنجم:

○ چشم‌اندازی از پل و گذر از آزمون (عنوان اصلی: *The crucible: a play in four acts*
و عنوان روی جلد: دو نمایشنامه چشم‌اندازی از پل و گذر از آزمون)؛ آرتور
میلر؛ منیژه محامدی، ویراستار: علی جعفری؛ ناشر: افراز؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۱۰۰
نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۱۹۲ صفحه رقی. (کتاب حاضر در سال
۱۳۴۵ تحت عنوان «جادوگران شهر سالم» توسط انتشارات صائب ترجمه امین
مویب منتشر شده است). ◇

برخی از کتب دارای فروست (یعنی یک «عنوان عمومی») هستند که باید بعد از نام کتاب
بیاید؛ در این صورت در پی آوردن عبارت «از سری»، فروست مربوط به آن را آورده‌ایم؛ مثلاً:

◇ پرتو اختر دوردست (از سری داستان‌های روسی - قرن ۲۰)؛ الکساندر چاکوفسکی؛
گامایون؛ ناشر: نشر دنیای نو؛ تهران: بی‌تا؛ ۳۳۴ صفحه.

اگر در موردی، «فروست» عیناً شامل عبارتی همچون «سری...» یا «مجموعه...» بوده است،

به ترتیب زیر عمل کرده‌ایم:

○ مارتین بویر (از مجموعه تفکر دینی در دوره معاصر؛ ۱)؛ رولاند گرگور اسمیت؛

مسعود سیف؛ ناشر: حقیقت؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۲۴ صفحه رقی. ◇

گفتیم عنوان فرعی هر کتاب را داخل پرانتز گذاشته‌ایم و نیز گفتیم «فروست» مربوط به اثر را داخل پرانتز در پی «عنوان کتاب» آورده‌ایم. حال ممکن است پرسیده شود: «اگر هر دو - یعنی هم عنوان فرعی (یا عنوان انگلیسی) و هم فروست - در مورد یک کتاب واحد موجود باشند، چه باید کرد؟» روال ما این‌گونه بوده است که ابتدا پرانتز مربوط به عنوان فرعی یا عنوان انگلیسی اثر، و بلافاصله به دنبال آن پرانتز مربوط به فروست را آورده‌ایم؛ مثلاً:

○ پیشگویی‌های نوستراداموس (عنوان روی جلد: پیشگویی‌های نوستراداموس: جهان

تا سال ۲۰۰۰) (از سری معارف اجتماعی؛ ۱۵)؛ پوران فرخزاد؛ ناشر: مؤسسه

انتشارات عطایی؛ تهران: ۱۳۶۹؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۰؛ ۳۰۰۰ نسخه،

چاپ سوم؛ ۱۳۷۲، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۳؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۸۹۶ صفحه.

در مورد کتاب‌هایی که بیش از یک جلد بوده‌اند، مبنای ما بر این بوده است که معلومات

مربوط به مجلدات گوناگون آن عنوان را یک جا بیاوریم؛ مثلاً:

○ تاریخ اسلام کمبریج؛ نویسندگان: پیترمالکوم هولت، آن‌کاترین سواين فورد لمبتون و

برنارد لوئیس؛ تیمور قادری، ویراستار: فرزانه فلاح؛ ناشر: شرکت چاپ و نشر

بین‌الملل؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۱۲۰۰ نسخه؛ ۲ جلد، جلد اول؛ ۹۴۶ صفحه وزیری و جلد

دوم: ۱۲۶۰ صفحه وزیری؛ مصور.

لیکن بعضاً نحوه ارائه معلومات، ما را ناگزیر از تفکیک کرده است؛ مثلاً:

○ قطره اشکی در اقیانوس (جلد ۱)؛ مانس اشپربر؛ روشنگ داریوش؛ ناشر: نشر نو؛

تهران: ۱۳۶۲؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۴۷۸ صفحه رقی. (۳ جلد در دو مجلد، کتاب اول:

بوته سوخته. - کتاب دوم: ژرف‌تر از پرتگاه. - کتاب سوم: خلیج از دست رفته).

○ قطره اشکی در اقیانوس (جلد ۲ و ۳)؛ اشپربر؛ روشنگ داریوش؛ ناشر: نشر نو؛

تهران: ۱۳۶۳؛ ۲۷۰۰ نسخه؛ ۴۶۵ صفحه رقی. (۳ جلد در دو مجلد، کتاب اول:

بوته سوخته. - کتاب دوم: ژرف‌تر از پرتگاه. - کتاب سوم: خلیج از دست رفته).

۳-۴-۴. نام‌هایی به منزله یک نماد!

خواننده محترم باید به این نکته توجه داشته باشد که بعضاً در عناوین کتاب‌ها از نام

شخصیت‌های مشهوری چون انیشتین به صورت «نمادین» یا «تبلیغاتی» استفاده می‌شود؛ یعنی

گاه خود کتاب به لحاظ محتوایی پیوند مورد انتظار را با شخصیت یادشده در «نام کتاب» ندارد. در مواردی چنین، این موضوع که چگونه شخصیت یادشده به چنان درجه‌ای از شهرت رسیده است که با قدرت تأثیرگذاری ویژه، میان عامه مردم راه پیدا کرده است، می‌تواند موضوع مطالعه جداگانه‌ای باشد. مثلاً در کتاب‌های زیر با چنین موضوعی مواجهیم:

- اینشتین چه چیزی را نمی‌دانست: پاسخ‌های علمی به سؤالات روزمره؛ رابرت ل. ولک؛ بهرام معلمی؛ ناشر: مازیار؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۳۲۰ صفحه رقی.
- اینشتین را من تربیت کردم؛ محبوبه وفادار و الهام کامرانی؛ ناشر: ترانه؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۸۴ صفحه رقی.

۳-۴-۵. دست‌اندرکاران بسیار!

اگر کتابی چندین نویسنده یا چندین مترجم داشت، پس از ذکر نام کتاب می‌نویسیم: «نویسندگان:» یا «مترجمان:» و به دنبال آن اسامی یکایک نویسندگان یا مترجمان آن اثر را می‌آوریم.

برای نمونه، به چند مورد زیر توجه فرمایید:

مثال اول:

○ هویت جمعی در شناسایی مصادیق فرهنگ؛ نویسندگان: ژاک برک، فرانسوا دوبه، ژرمن تیلیون، ماکسیم رودنون، ادمون روشدیو، میرچا الیاده، آنتونی برگس، هربرت مارکوزه، نورمن میلر، آرتور شلزینگر، پل الوار، آلبر کامو، آندره مالرو و نادین گوردیمر؛ ترجمه جلال ستاری؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۱۸۰۰ نسخه؛ ۲۵۶ صفحه رقی.

مثال دوم:

○ بابابزرگ و مجسمه (نمایشنامه‌ی رادیویی)؛ آرتور میلر؛ مترجمان: فرشته شیرآقایی، روح‌الله ایرجی، محمد چرم‌شیر، حمیدرضا برگ‌بیدی، راز گلستانی‌فرد، هاجر رحمانی و حسین رحیم‌پور؛ ناشر: نیلا؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۲۸ صفحه رقی.

مثال سوم:

○ فلسفه اخلاق (مجموعه مقالات)؛ نویسندگان: ریچارد رورتی، کریستین کرسگارد، فیلیپ نمو، ادموند پینکافس، دیوید مکناتون، پل تیلیش، ویلیام فرنکنا، تئودور آدورنو، ریچارد برانت، رویزن مک‌دوناف، لودویک ویتگنشتاین، جرالند دورکین،

تامس نیگل، ادوارد اروین و محمدرفیع محمودیان؛ مترجمان: مصطفی ملکیان، یوسف ابادری، محسن جوادی، مراد فرهادپور، سیدحمیدرضا حسنی، امیر دیوانی، سعید عدالت‌نژاد، سیدعلی مرتضویان، سیدامیر اکرمی، هاله لاجوردی، محمود فتحعلی، شهرام پرستش، مالک حسینی، محبوبه مهاجر، سعید ناجی و مهدی معین‌زاده؛ ناشر: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات؛ تهران: چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۵۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۴۳۲ صفحه و زیری.

مثال چهارم:

○ فلسفه تحلیلی (مجموعه مقالات)؛ نویسندگان: یوسف علی‌آبادی، جرج ادوارد مور، گوتلوب فرگه، برتراند راسل، ویلاردون ارمن کواپن، ضیاء موحد، علی پایا، کدس دانلان، لودویک ویتگنشتاین، تئودور آدورنو، محمدرضا ریخته‌گران، رضا محمدزاده، ادموند گتیه، سیرل بارت و پاسکال آنژل؛ مترجمان: منوچهر بدیعی، محمود یوسف ثانی، سید محمدعلی حجتی، سیدعلی مرتضویان، شاپور اعتماد، مراد فرهادپور، حسین پاینده، یوسف ابادری، هدایت علوی‌تبار و هاله لاجوردی؛ ناشر: سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ تهران: ۱۳۸۷ (چاپ دوم)؛ ۱۵۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۴۴۸ صفحه و زیری.

۳-۴-۶. تصریح به ترجمه بودن اثر

در «کتاب‌شناسی» و «فهرست مقالات» اثر حاضر بعضاً با کلمه «ترجمه ...» تصریح کرده‌ایم که مترجم کتاب یا مقاله چه کسی بوده؛ و این در موقعیت‌های زیر بوده است:

- یکی، زمانی که احتمال می‌داده‌ایم خواننده به دلیل تشابه با نام‌های فارسی نتواند به راحتی و با اطمینان، نام نویسنده و مترجم را از هم تمییز دهد. مثلاً نویسنده یک ایرانی یا عرب بوده است که کتابی را به زبان انگلیسی یا عربی نوشته و مترجم هم ایرانی بوده است؛

- یا اینکه بخشی از کتاب، ترجمه بوده است و بخشی دیگر تألیف؛

- دیگر، در مواردی که نام نویسنده یا نویسندگان به‌عنوان جزئی از نام کتاب یا مقاله آمده بود و دیگر ضرورت نداشت که همان اسم یا اسامی در جایگاه نویسنده دوباره تکرار شود.

مثال:

○ نقدی بر آراء مارکس؛ نوشته هادی مدرسی؛ ترجمه محمدمهدی فولادوند؛ ۱۳۵۹؛

مثال دیگر:

○ زیبایی‌شناسی انتقادی: گزیده نوشته‌هایی در باب زیبایی‌شناسی از والتر بنیامین، هربرت مارکوزه و تئودور آدورنو؛ ترجمه امید مهرگان؛ ناشر: گام نو؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۱۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۴؛ ۱۵۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۸؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۱۵۲ صفحه رقی.

– چهارم در مورد مقالات و کتبی است که بعضاً نام نویسنده اساساً در معلومات ارائه‌شده نیامده بود و یا امکان اشتباه در تشخیص نام مترجم وجود داشت؛ به‌منظور تصریح در مطلب، ناگزیر از ذکر کلمه «ترجمه» بوده‌ایم.

برای نمونه، به چند مورد زیر توجه فرمایید:

مثال اول:

✓ گفت‌وگو با کارل مارکس (بخش اول)؛ ترجمه منصور بیطرف؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۱/۹/۲۰.

مثال دوم:

✓ مارکس و دیالکتیک ایده‌آلیستی؛ ارنست بلوخ؛ ترجمه واهیک؛ روزنامه توسعه؛ ۳ و ۱۳۸۴/۵/۴.

مثال سوم:

○ هنر خوب زندگی کردن؛ آندره موروا؛ ترجمه بیدار، ویراستار: محمد شریف؛ ناشر: جامی؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۲۵۶ صفحه رقی. (کتاب حاضر نخستین بار تحت عنوان «هنر زندگی کردن» توسط انتشارات اقبال در سال ۱۳۴۴ منتشر شده است.) ◇

مثال چهارم:

◇ جدول تناوب به روایت ایزاک آسیموف؛ ترجمه ابوالفضل حقیری قزوینی؛ ناشر: حقیری؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۱۰۷ صفحه.

مثال پنجم:

○ مصاحبه با کارل پوپر؛ ترجمه خسرو ناقد؛ آلمان: ۱۳۶۹؛ ۲۴ صفحه.

۳-۴-۷. ویراستار و مقدمه‌نویس

چنانچه در مشخصات کتاب نام ویراستار هم ذکر شده باشد، در انتهای بند مربوط به مؤلف و مترجم، ویرگول گذاشته پس از عبارت «ویراستار:» نام ویراستار ذکر می‌شود. در صورتی که

کار ویراستاری را بیش از یک ویراستار انجام داده باشد، مطابق قاعده‌ای که برای بیش از یک مترجم تعریف شد، موضوع دنبال می‌شود.

برای نمونه، به چند مورد زیر توجه فرمایید:
مثال اول:

○ درباره روح، هایدگر و این مسئله؛ ژاک دریدا، ترجمه از فرانسه: جفری بنینگتن و راشل باولبی؛ ترجمه ایرج قانونی، ویراستاران: زهرا شمس، رضا شمس، آرزو رحمانی، انسیه محسنی و سحر معصومی؛ ناشر: ثالث؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۲۰۰۰ نسخه؛
۲۱۴ صفحه رقی. (کتاب حاضر از متن انگلیسی «*Of spirit: Heidegger and the question*» ترجمه شده است). ◇

مثال دوم:

○ بیگانگی در آثار کافکا و تأثیر کافکا بر ادبیات مدرن فارسی؛ محمود فلکی، ویراستاران: رضا شمس و انسیه محسنی؛ ناشر: نشر ثالث؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۱۶۴ صفحه رقی. ◇

مثال سوم:

○ مسخ و داستان‌های دیگر؛ فرانتس کافکا؛ علی اصغر حداد، ویراستار: محمدرضا خانی؛ ناشر: نشر ماهی؛ تهران: ۱۳۸۷ (چاپ دوم: ۱۳۸۹؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۹۲ صفحه جیبی. ◇

در مورد مقدمه‌نویس، بسته به این‌که اثر، «تألیفی» یا «ترجمه» باشد به دنبال نام مؤلف یا مترجم پس از ویرگول و عنوان «با مقدمه‌ای از» می‌آید. مثلاً:

○ ترجمه وابسته‌های پیشرو اسم در زبان انگلیسی (براساس نظریه دستور گشتاری نوام چامسکی)؛ فریبا طیب‌نما، با مقدمه‌ای از یدالله ثمره؛ ناشر: فرهنگ زبان؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۲۰۹ صفحه وزیری. ◇

۸-۴-۳. ناشر و ناشران

در معرفی ناشر یا ناشران اثر، در صورتی که تنها یک ناشر به انتشار اثر اقدام کرده باشد کلمه «ناشر» و در صورتیکه بیش از یک ناشر برای انتشار اثر اقدام کرده باشند، کلمه «ناشران» نوشته شده و پس از علامت دو نقطه (:): نام ناشر یا ناشران می‌آید. انتهای بند نیز علامت نقطه‌ویرگول (;) گذاشته می‌شود. مثلاً:

○ پاره یادداشت‌ها؛ اوژن یونسکو؛ مژگان حسینی روزبهانی؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران:

۱۳۸۹؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۲۴۸ صفحه رقی. ◇

مثال دوم:

○ رؤیاهای اینشتین (از سری کودک و نوجوان؛ ۳)؛ آلن لایتمن: فرزانه خیرآبادی؛

ناشران: هنوز و نشر قطره؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۱۰۰ صفحه رقی. ◇

۹-۴-۳. تاریخ انتشار و نوبت چاپ

در کتاب‌شناسی، در قسمت تاریخ انتشار، فقط سال انتشار را می‌نویسیم و از آوردن «ماه» و «روز انتشار» - به نحوی که در لوح «کتیبه» معمولاً ذکر می‌شود - خودداری می‌کنیم؛ مثلاً به جای ۱۳۹۱/۳/۱ می‌نویسیم ۱۳۹۱.

در مورد نوبت چاپ، هرگاه با نخستین چاپ اثر مواجه باشیم، نوبت چاپ را ذکر نمی‌کنیم. در غیر این صورت، نوبت چاپ ذکر می‌گردد. البته در مورد کتاب‌هایی که معلوماتی از نوبت چاپ آن‌ها نداشته‌ایم نیز به منزله کتب چاپ اول رفتار کرده‌ایم.

مثال اول:

○ جهان و دکتر اینشتین؛ لینکلن کینیر بارت؛ فرهنگ شاهپرکی؛ ناشر: معارف؛ تهران:

۱۳۷۵؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۱۴ صفحه رقی؛ مصور؛ نمودار. ◇

مثال دوم:

◇ مفهوم نسبیّت انشتن و نتایج فلسفی آن؛ برتراند راسل؛ مرتضی طلوعی؛ امیرکبیر؛

تهران: ۱۳۴۰ (چاپ چهارم: ۱۳۴۳)؛ ۲۴۴ صفحه؛ مصور.

برخی کتب دارای چندین چاپ هستند، اما لازم نیست که برای هر چاپ آن، یک کتاب‌شناسی جداگانه نوشته شود؛ بلکه با مبنا قرار دادن چاپ اول^۱، مجموعه معلومات مربوط به کتب مورد نظر را یک‌جا ارائه می‌کنیم. در چنین شرایطی فقط «سال انتشار»، «نوبت چاپ» و «تعداد نسخه» در هر چاپ، به تفکیک و داخل پرانتز ذکر می‌شوند. مثلاً:

○ نظم‌های کهنه و نوین جهانی؛ نوآم چامسکی؛ مه‌د ایرانی‌طلب؛ ناشر: اطلاعات؛

تهران: ۱۳۷۵؛ ۲۱۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۳؛ ۲۱۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۷؛

۲۱۰۰ نسخه)؛ ۵۲۶ صفحه رقی.

استثنای مورد فوق فقط به زمانی مربوط است که یک ناشر واحد، چاپ‌های مختلف یک اثر را منتشر نکرده باشد و در واقع ناشران چاپ‌های مختلف یک کتاب (ولو به صورت

۱. اگر چاپ نخست موجود نبود، اطلاعات نخستین چاپی را که داریم مبنا قرار می‌دهیم.

«اسمی»^۱ متفاوت باشند. در این صورت، به دلیل اهمّیت ویژه‌ای که برای نقشِ ناشرِ قائل بوده‌ایم، معلومات کتاب‌شناسی را به‌طور کامل و جداگانه آورده‌ایم. در مواردی که سال چاپ نخست کتاب، نامعلوم بوده و افزون بر این، شمارگان (تیراژ) هیچ‌کدام از دفعات چاپ‌های آن کتاب را نیز نداشته‌ایم؛ روشی را برگزیده‌ایم که در مثال زیر مشهود است:

○ خوابگردها؛ آرتور کویتلر؛ منوچهر روحانی، زیر نظر فواد روحانی؛ ناشر: کتاب‌های جیبی؛ تهران: ۱۳۶۱ (چاپ دوم)، (چاپ سوم؛ ۱۳۸۱)؛ ۶۵۹ صفحه؛ نقشه، جدول؛ نمودار. ◇

بعضاً شده است که تعداد شمارگان چاپ نخست، معلوم بوده است، اما تعداد شمارگان چاپ بعدی را نداشته‌ایم. در این صورت نظیر مثال زیر عمل کرده‌ایم:

○ علیه ایدئالیسم: دو مقاله فلسفی (از سری کتاب‌های کوچک گام‌نو؛ ۲. فلسفه)؛ تئودور آدورنو؛ مراد فرهادپور؛ ناشر: گام‌نو؛ تهران: ۱۳۸۶ (چاپ دوم؛ ۱۳۸۱)؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۱۵۲ صفحه جیبی.

کتابی که توسط چند ناشر چاپ شده - یا یک بار ناشر، مستقلاً کتابی را چاپ کرده و بار دیگر به همراه ناشری دیگر همان کتاب را منتشر ساخته - حتی اگر نویسنده و مترجم آن مشابه باشد، معلومات کتاب‌شناختی مربوط به هرکدام، به‌طور جداگانه ذکر شده است.

مثال:

○ تأثیر علم در اندیشه (The effect of science on thoughts of a citizen)؛ ریچارد فیلیس فاینمن؛ همایون صنعتی‌زاده؛ ناشر: نشر و پژوهش فرزاد روز؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۵۰۰ نسخه؛ ۲۱۲ صفحه رقی؛ مصوّر؛ نمودار. ◇

○ تأثیر علم در اندیشه (The effect of science on thoughts of a citizen)؛ ریچارد فیلیس فاینمن؛ همایون صنعتی‌زاده؛ ناشر: مهر امیرالمؤمنین (ع)؛ قم: ۱۳۸۵؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۲۱۲ صفحه رقی؛ مصوّر؛ نمودار. ◇

چه در نرم‌افزار «کتیبه» و چه در نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، گاه پیش آمده که دقت لازم در بیان معلومات مربوط به «نوبت چاپ» نشده است. مثلاً اصلاً نیامده که با چاپ چندم اثر مواجه‌ایم و گاهی نیز برای یک اثر واحد از یک ناشر واحد و با مشخصات یکسان دو بار

۱. از «اسمی» منظور این است که بعضاً یک نفر، مالک دو یا چند انتشاراتی است. در این صورت اگرچه اسم ناشران گوناگونی برده می‌شود، ولی در واقع همه این تلاش محصول کار یک نفر است.

اعلام شده است که کتاب مثلاً به چاپ اول رسیده است، البته با چند سال فاصله! معلوم است که دقت کافی نشده یا تعریف دقیقی از روش مورد نظر ارائه نگردیده است. به هر حال تصحیحی باید صورت پذیرد یا توضیحی ارائه شود که جای آن خالی است.

ما در این اثر، چون از یک سو خود را به عدم ارائه معلومات نادرست موظف می‌دانستیم و از سویی امکان مناسبی برای تحقیق و بررسی چند و چون اشتباه صورت پذیرفته نداشتیم، از کلماتی نظیر «چاپ بعدی» یا «چاپ دیگر» استفاده کرده‌ایم.

مثلاً در «کتابیه» آمده است:

○ جامعه، فرهنگ، ادبیات: لوسین گلدمن؛ ترجمه محمدجعفر پوینده؛ ویراستار: کاظم فرهادی؛ ناشر: نشر چشمه؛ تهران: ۱۳۸۱ (چاپ سوم)؛ ۵۰۰ نسخه؛ ۴۶۴ صفحه رقی.

و نیز:

○ جامعه، فرهنگ، ادبیات: لوسین گلدمن؛ گردآورنده: محمدجعفر پوینده؛ ویراستار: کاظم فرهادی؛ ناشر: نشر چشمه؛ تهران: ۱۳۸۱ (چاپ سوم)؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۴۶۴ صفحه رقی.

و ما آورده‌ایم:

○ جامعه، فرهنگ، ادبیات: لوسین گلدمن (از سری نقد و بررسی؛ ۳)؛ تنودور آدورنو و دیگران؛ گزیده و ترجمه محمدجعفر پوینده، ویراستار: کاظم فرهادی؛ ناشر: نشر چشمه؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم)؛ ۱۳۸۰؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۱؛ ۵۰۰ نسخه، چاپ دیگر^۱؛ ۱۳۸۱؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۴۶۴ صفحه رقی. ◇

در سال‌های پایانی حکومت ننگین پهلوی، شاهد روی کار آوردن گاه‌شماری بی‌ریشه «شاهنشاهی» به‌منظور احیای تاریخی موهوم و مشحون از ابهام‌های تاریخی در ایران بودیم. دست استکبار جهانی در مسیر جدا کردن ملت ایران از اسلام و دیگر مسلمانان جهان - که مبدأ تاریخشان هجرت رسول‌الله ﷺ بود - تقویم شاهنشاهی را رسمیت بخشید تا نسل جوان ایرانی سال «۱۳۵۵ هجری شمسی» را «۲۵۳۵ شاهنشاهی» بنامد!

در نتیجه، در شناسنامه کتاب‌هایی که در سالیان استفاده اجباری از گاه‌شماری شاهنشاهی به دست نشر سپرده شد، سال انتشار کتاب بر مبنای این گاه‌شماری ذکر شده است. در این اثر حسب روالی که داشته‌ایم، هرکجا تاریخ شاهنشاهی در شناسنامه کتابی درج شده، همان را آوردیم.

۱. طبق معلومات نرم‌افزار «کتابیه»، این اثر در سال ۱۳۸۱، یک بار در ۵۰۰ نسخه و یک بار هم در ۱۰۰۰ نسخه، انتشار یافته است. نرم‌افزار «کتابیه» هر دو مرحله انتشار را با عنوان «چاپ سوم» آورده است.

۱۰-۴-۳. شمارگان

شمارگان هر کتاب پس از سال و نوبت چاپ می‌آید. اگر یک کتاب، چندین بار توسط یک ناشر تجدید چاپ شده باشد، در بیان چاپ‌های بعدی فقط سال و نوبت چاپ و شمارگان را داخل پرانتز و بعد از سال چاپ اول می‌آوریم. معلومات مورد نظر پس از حذف اضافات و ترکیب چاپ‌های مختلف به شکل زیر در می‌آید. مثال:

○ خاطرات ظلمت: درباره‌ی سه اندیشگر مکتب فرانکفورت، والتر بنیامین، ماکس هورکهایمر، تئودور آدورنو؛ بابک احمدی؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۹؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۲۸۰ صفحه رقی. در «مشخصات نشر» (شامل مکان نشر و تاریخ انتشار و شمارگان)، تمام چاپ‌ها، سال‌ها و شمارگان یک کتاب ذکر شده است. مثلاً:

○ کرگدن (از سری هنر و ادبیات جهان؛ ۱۰۰)؛ اوژن یونسکو؛ پری صابری؛ ناشر: قطره؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۱۱۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۹۰؛ ۵۵۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۲۴۶ صفحه رقی. ◇

اما کتاب‌هایی که فقط از نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا) ذکر شده‌اند، چون نوعاً فاقد شمارگان بوده‌اند، بدون آن‌که شمارگان اثر بیاید ابتدا مکان نشر آورده شده و سپس سال انتشار چاپ اول ذکر شده است. در صورتی که کتاب مورد نظر دارای چاپ‌های بعدی نیز باشد فقط آخرین نوبت چاپ و سال نشر آن در داخل پرانتز، بعد از چاپ اول آمده است. مثلاً:

◇ مسخ؛ فرانتس کافکا؛ [ترجمه] صادق هدایت؛ ناشر: آزادمهر؛ تهران: ۱۳۸۱ (چاپ چهارم: ۱۳۸۳)؛ ۱۰۳ صفحه.

اگر در معلومات نقل شده از نرم‌افزار «کتابخانه» کتابی فاقد شمارگان بود، از آن روست که در نرم‌افزار یادشده معلومات مزبور نیامده است.

۱۱-۴-۳. مشخصات ظاهری کتاب

پیش از آنکه به توضیح روال خود پردازیم، مناسب است بعضی توضیحات تخصصی در مورد مشخصات ظاهری کتاب را مرور نماییم. درباره «قطع کتاب» (Book size)، «دانشنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی» می‌نویسد:

«قطع» به معنی اندازه کتاب است و آن عبارت است از دفعاتی که برگ چاپی به منظور تشکیل اوراق کتاب، تا می‌شود و اندازه‌های خاص کتاب را می‌سازد. معمولاً در

فهرست‌برگه‌ها فقط درازای آن ذکر می‌شود. فقط در مورد کتاب‌هایی که قطع‌های استثنایی دارند به ذکر پهنای آنها نیز در فهرست‌برگه مبادرت می‌شود. قطع کتاب در ایران به معنای اندازه کاغذ است، اما عملاً بر پایه اندازه سطح چاپ‌شده یا طول سطر یا اشپون^۱ در نظر گرفته می‌شود. قطع کتاب و اندازه تقریبی آن در ایران به شرح زیر است:

جانمازی یا حمایلی ۱۲×۸ سانتی‌متر (حمایلی دارای قطر بیشتر از جانمازی است)

نیم‌ربعی ۱۸×۱۰ سانتی‌متر

ربعی ۱۹×۱۲ سانتی‌متر

وزیری کوچک ۲۰×۱۳ سانتی‌متر

وزیری ۲۳/۵×۱۶ سانتی‌متر

وزیری بزرگ ۲۶×۲۰ سانتی‌متر

رقعی ۲۲×۱۴ سانتی‌متر

خشتی ۲۱×۱۷ سانتی‌متر

سلطانی یا شاهانه ۵۰×۳۰ سانتی‌متر

رحلی کوچک ۲۷×۱۶ سانتی‌متر

رحلی ۲۵×۲۲ سانتی‌متر

رحلی بزرگ ۵۸×۳۴ سانتی‌متر

جیبی پالتویی ۲۰×۱۲ سانتی‌متر

جیبی ۱۶/۵×۱۱ سانتی‌متر^۲

اینک و پس از آشنایی مختصر با تنوع شکل‌های ظاهری چاپ کتاب، بیان می‌داریم که در اثر حاضر، پس از شمارگان، «مشخصات ظاهری کتاب» (شامل تعداد صفحات، تعداد مجلدات، قطع کتاب و مصور بودن اثر) آمده است. مثلاً: ۲۶۰ صفحه؛ ۲۰×۱۲ س.م. یا ۲۶۰ صفحه رقیعی.

با توجه به پیشرفت‌های فراوانی که در عرصه چاپ رخ داده است، امروزه شاهد به‌چاپ رسیدن کتاب‌های متعددی هستیم که دیگر توصیفشان در چارچوب قطع‌های تعریف‌شده رایج قبلی - که انواع آن در بالا ذکر شد - شدنی نیست. چه بسا به‌همین سبب، کتابخانه ملی قطع

۱. واژه «اشپون» در شیوه‌های قدیمی چاپ دو معنا دارد: الف) طول سطر کامل؛ ب) باندی «سربی» یا «مقوایی» به عرض تقریباً بیست میلی‌متر و به ضخامت معمولاً دو پونت که در میان سطرهای چیده شده قرار می‌گیرد تا از درهم‌ریخته شدن حروف جلوگیری کند. اندازه پونت اروپایی ۰/۳۷۶ میلی‌متر و پونت انگلیسی - آمریکایی ۰/۳۵۱ میلی‌متر است. طول اشپون چنانکه اشاره شد برابر است با طول سطر کامل که اندازه آن فرق می‌کند. طول اشپون، حسب کوآدرات تعیین می‌شود و از دو کوآدرات هست تا دوازده کوآدرات. کوآدرات معادل است با ۴۸ پونت یا ۱۸/۰۴۳ میلی‌متر [راهنمای آماده ساختن کتاب؛ میرشمس‌الدین ادیب‌سلطانی؛ سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی؛ تهران؛ ۱۳۶۵ (چاپ نخست)؛ برگرفته از ص ۵۸-۵۹].

۲. دانشنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی؛ ص ۲۵۲.

کتاب را بر مبنای طول و عرض کتاب (با واحد سانتی متر) بیان کرده، که عیناً ما نیز - به نقل از نرم افزار جامع کتابخانه ملی (رسا) - همان معلومات را ارائه کرده ایم.

نرم افزار «کتیبه» اندازه کتاب (قطع) را با اصطلاحاتی نظیر رقعی، وزیری و رحلی معین می کند که ما نیز در نقل از این منبع از همین اصطلاحات استفاده کرده ایم؛ البته در مواردی که معلومات هر دو منبع یادشده را با هم ادغام کرده ایم، مبنای نرم افزار «کتیبه» قرار داده ایم.

مثال از کتابخانه ملی:

◇ مکتب فرانکفورت و جامعه شناسی معرفت (از سری کتاب های کوچک گام نو؛ ۳)؛
تئودور آدورنو، مارتین جی و جیمز اشمیت؛ جواد گنجی؛ ناشر: گام نو؛ تهران:
۱۳۸۶ (چاپ دوم: ۱۳۸۷)؛ ۱۳۴ صفحه؛ ۱۲×۱۶ س.م.

مثال از نرم افزار «کتیبه»:

○ تأثیر علم در اندیشه (The effect of science on thoughts of a citizen)؛ ریچارد
فیلیس فاینمن؛ همایون صنعتی زاده؛ ناشر: مهر امیرالمؤمنین (ع)؛ قم: ۱۳۸۵؛ ۱۰۰۰
نسخه؛ ۲۱۲ صفحه رقعی.

مثال از موارد ترکیبی:

○ تأثیر علم در اندیشه (The effect of science on thoughts of a citizen)؛ ریچارد
فیلیس فاینمن؛ همایون صنعتی زاده؛ ناشر: مهر امیرالمؤمنین (ع)؛ قم: ۱۳۸۵؛ ۱۰۰۰
نسخه؛ ۲۱۲ صفحه رقعی؛ مصور؛ نمودار. ◇

کلماتی مثل «مصور»، «عکس» و «جدول» را پس از تعداد صفحات و در کنار سایر
مشخصات ظاهری اثر می آوریم و بین آنها علامت نقطه ویرگول می گذاریم.

مثال اول:

○ مرگ پبله ور؛ آرتور میلر؛ علی اصغر بهرام بیگی؛ ناشر: رازی؛ تهران: ۱۳۶۳؛ ۳۰۰۰
نسخه؛ ۳۷۵ صفحه رقعی؛ مصور. ◇

مثال دوم:

○ قوم من: تاریخ بنی اسرائیل (My people: the story of the Jews)؛ ابا ابان؛ نعمت الله
شکیب اصفهانی؛ ناشر: کتابفروشی یهودا بروخیم و پسران؛ تهران: ۱۳۵۸؛ ۷۳۴
صفحه؛ مصور؛ عکس.

۱۲-۴-۳. توضیحات متفرقه

در صورتی که توضیحات خاصی در مورد کتاب وجود داشته باشد، در انتها در داخل پرانتز

فصل سوم: روش تألیف این اثر / ۱۹۵

می‌توان این توضیحات را ذکر کرد. چنین توضیحاتی معمولاً در برگه شناسه کتاب در فروست و یا یادداشت‌ها ممکن است به چشم آید. مثلاً:

◇ زندان توهم؛ ایوان اولبراخت؛ عرفان قانعی‌فرد؛ ناشر: نگاه سبز؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۹۰ صفحه. (این کتاب قبلاً تحت عنوان «تاریک‌ترین زندان» با ترجمه محمد قاضی توسط نشر زرین در سال ۱۳۶۷ نیز به چاپ رسیده است.)

۳-۵. معنی علائم اختصاری و نشانه‌های دیگر

۳-۵-۱. حروف اختصاری

در فهرست مقالات - که سخن از ارجاع‌دادن خواننده به صفحه خاصی از یک مجموعه نوشتاری (مثلاً یک روزنامه یا مجله) است - به جای کلمات «صفحه» و «صفحات»، فقط از «ص» استفاده می‌کنیم؛ اما در کتاب‌شناسی - که مقصود، بیان تعداد صفحات یک کتاب است - از کلمه «صفحه» استفاده می‌کنیم. مثلاً:

✓ سراب راه سوم: نقدی بر کتاب «درس‌های این قرن اثر کارل پوپر»؛ موسی غنی‌نژاد؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۱ مهر ۱۳۷۸؛ ص ۶؛ ۱۲ مهر ۱۳۷۸ ص ۷.

○ تأثیر علم در اندیشه (The effect of science on thoughts of a citizen)؛ ریچارد فیلیپس فاینمن؛ همایون صنعتی‌زاده؛ ناشر: مهر امیرالمؤمنین (ع)؛ قم: ۱۳۸۵؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۲۱۲ صفحه رقی؛ مصور؛ نمودار. ◇

◇ مکتب فرانکفورت و جامعه‌شناسی معرفت (از سری کتاب‌های کوچک گام‌نو؛ ۳)؛ تئودور آدورنو، مارتین جی و جیمز اشمیت؛ جواد گنجی؛ ناشر: گام‌نو؛ تهران: ۱۳۸۶ (چاپ دوم: ۱۳۸۷)؛ ۱۳۴ صفحه؛ ۱۲×۱۶ س. م.

حروف اختصاری «بی‌نا»، «بی‌جا» و «بی‌تا» به ترتیب در مواردی به کار رفته است که «نام ناشر»، «جا و مکان انتشار» یا «تاریخ نشر» نامعلوم باشد. مثلاً:

◇ مشعل مدفون؛ اشتفان تسوایگ؛ فتح‌الله والا؛ بی‌نا؛ بی‌جا؛ بی‌تا؛ ۱۷۹ صفحه.

۳-۵-۲. معنای استفاده از حروف ایتالیک

قسمت‌هایی که ایتالیک هستند به این معناست که این قسمت‌ها، حاوی اطلاعاتی است که فقط در کتابخانه ملی بوده، ولی در خروجی نرم‌افزار «کتیبه» چیزی در این رابطه ذکر نشده

است. مثلاً:

○ نیچه، هایدگر و بوبر؛ والتر کوفمان؛ فریدالدین رادمهر، ویراستار: امیر احمدی آریان؛ ناشر: چشمه؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۴۳۵ صفحه رقی، مصور. (کتاب حاضر ترجمه بخش دوم از کتاب "Discovering the mind" است.) ◇

۳-۵-۳. معنای علامت گروه در معلومات ارائه شده از کتب

گاه بعضی معلومات مربوط به کتاب‌ها، داخل گروه نهاده شده است؛ مثلاً در مورد تعداد صفحات.

معنای بودن تعداد صفحات یک کتاب داخل گروه این است که فارغ از روال جاری ارائه معلومات مربوطه، فرد مسئول (مثلاً فهرست‌نویس) با تلاش شخصی خود تعداد دقیق صفحات را معین نموده است.

همچنین است در مورد برخی معلومات دیگر؛ مثلاً در صورتی که سال نشر کتاب ذکر شده باشد، ولی بتوان نسبتاً به دقت حدس زد که سال نشر چه‌هنگام بوده است، تاریخ نشر، داخل گروه می‌آید و بعضاً در برابر آن نشانه پرسش یا تردید (?) نیز گذاشته می‌شود. به نمونه‌های زیر توجه فرمایید:

◇ شش مقاله ادبی (Andre Maurois: Etudes Littéraires ...); آندره موروا؛ ملک مهدی میرفندرسکی؛ ناشر: انتشارات دانشگاه تهران، مؤسسه انتشارات و چاپ؛ تهران: ۱۳۵۶؛ [۱۴۷] صفحه.

◇ کلیما یا سایه خوبان (Climats); آندره موروا؛ جهانگیر آموزگار؛ ناشر: افشاری؛ تهران: [۱۳۲۴؟]؛ ۲۱۸ صفحه. (۲ جلد در یک مجلد) (این کتاب تحت عنوان «مستی عشق» با ترجمه علی‌اصغر سعیدی به وسیله نشر گفتار در سال ۱۳۷۱ نیز منتشر شده است.)

۳-۵-۴. معنای شکل‌های هندسی و علامت‌های تصویری

شکل‌های هندسی و علامت‌های تصویری به کار گرفته شده در اثر حاضر و معنای‌شان به این شرح است:

- ◇ یعنی منبع تهیه کتاب‌شناسی، نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا) می‌باشد.
- یعنی منبع تهیه کتاب‌شناسی، نرم‌افزار «کتیبه» مربوط به خانه کتاب می‌باشد.
- یعنی مشخصات کتاب یا مقاله یادشده نه از کتابخانه ملی استخراج شده و نه از نرم‌افزار

«کتیبه» به دست آمده است؛ بلکه مسئولیت صحّت این دست معلومات، مشخصاً برعهده مؤلف اثر حاضر است.

❖ یعنی منبع تهیه فهرست مقالات، نرم افزار جامع کتابخانه ملی (رسا) است.

✓ یعنی منبع تهیه فهرست مقالات، نرم افزار «نماستن» است.

قبلاً گفتیم که به منظور ارائه کتاب شناسی کتب هر یک از نویسندگان مورد نظر، دو منبع اصلی در اختیارمان بوده است:

– یکی نرم افزار «کتیبه»؛

– و دیگر، نرم افزار جامع کتابخانه ملی (رسا).

پس از آن که معلومات مورد نیاز از هر دو منبع استخراج شد – همان گونه که مورد انتظار بود – بیشتر کتاب ها، هم در نرم افزار «کتیبه» و هم در نرم افزار جامع کتابخانه ملی (رسا) ثبت شده بودند، ولی در عین حال ملاحظه شد معلومات این منابع بعضاً با هم اختلاف هایی هم دارند.

با تدقیق در معلومات ارائه شده – و مبنا قرار دادن اطلاعات «کتیبه» – کوشیدیم تا ضمن حذف معلومات تکراری و نادرست، اختلاف های یاد شده را معین کنیم؛ البته به همین منظور، در موارد متعددی پانوشته های توضیحی مناسب و متناسبی نیز ارائه شده است. در مورد کتاب هایی که معلومات شان از هر دو منبع گردآوری شده اند، علاوه بر علامت اختصاری مربوط به نرم افزار «کتیبه» (○) که در ابتدای کتاب شناسی آمده است، علامت لوزی (◇) را نیز در انتهای کتاب شناسی گذاشته ایم تا معلوم شود معلومات ارائه شده در مورد اثر مورد نظر، توسط هر دو نرم افزار ثبت شده اند. لطفاً به نمونه زیر – که حاصل ترکیب معلومات دو نرم افزار فوق الذکر است – توجه فرمایید:

○ کوگیتو و تاریخ جنون (مجموعه مقاله) / از مجموعه ادب فکر: فلسفه و کلام؛ ۵۵؛

ژاک دریدا و میشل فوکو؛ فاطمه ولیانی؛ ناشر: هرمس (وابسته به مؤسسه شهر کتاب)؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۲۰ صفحه رقععی. (کتاب حاضر ترجمه

مقالاتی از ژاک دریدا و میشل فوکو است.) ◇

۴. فهرست مقالات

۴-۱. یک توضیح لازم

در «فهرست مقالات» نیز نظیر «کتاب شناسی»، هدفمان، نظم بخشیدن به مجموعه ای از

یافته‌های پراکنده بوده که به نشانی شمه‌ای از «مقالات» منتشرشده مرتبط با این جستار - یعنی نویسندگان یهودی بیگانه - می‌پردازد تا اندکی از گستره تلاش‌های مقاله‌نویسان و تحلیل‌گران کشور، متأثر از نویسندگان یهودی و مرتبط با ایشان - چه اثباتاً و چه نفیاً - نمایانده شود.^۱

۴-۲. منابع مورد استفاده در تهیه فهرست مقالات

در تنظیم «فهرست مقالات»، عمدتاً اطلاعات مورد نیاز را از دو منبع رسمی زیر دریافت نموده‌ایم:

۱-۲-۴. نامتن

«نامتن» این‌گونه خود را معرفی کرده است:

«نامتن» نرم‌افزار جست‌وجو و مشاهده متن کامل مقالات فهرست‌نویسی‌شده نشریات فارسی شامل روزنامه، هفته‌نامه، دوهفته‌نامه، ماهنامه، دوماهنامه و فصلنامه است. در این نرم‌افزار امکان دسترسی به بزرگ‌ترین بانک مقالات تخصصی و علمی ایران با ۱۱ سال آرشیو شامل مقالات، نقد آثار، گفتگوها، گزارشات و ... با بیش از دو میلیون و چهارصد هزار صفحه مطلب از طریق مراجعه به نشانی اینترنتی www.poldoc.ir فراهم آمده است.

تولید «نامتن» نشریات از سال ۱۳۷۷ آغاز شد و از سال ۱۳۸۴ این امر به صورت کاملاً تخصصی پیگیری می‌شود، بدین ترتیب که تمام نشریات تخصصی دانشگاهی مورد تأیید وزارت علوم تحقیقات و فناوری اطلاعات و سایر نشریات تخصصی را شامل می‌شود. این مجموعه دربرگیرنده مقالات، نقد آثار، گفتگوها، گزارش‌ها و ... در زمینه‌های موضوعی علوم انسانی، فنی و مهندسی، پزشکی، علوم پایه، کشاورزی، هنر و معماری، مدیریت، صنایع غذایی و ... به صورت تمام‌متن می‌باشد. از سال ۱۳۸۴ کلیه مقالات مجلات رنگی، به صورت رنگی و با کیفیت بالا اسکن و ارائه می‌شود. ماهیانه حداقل ۴۰۰۰ عنوان مقاله به بانک اطلاعاتی نرم‌افزار «نامتن» افزوده می‌شود و مقالات قریب به ۱۷۰۰ عنوان نشریه به صورت تمام متن گردآوری و پس از نمایه‌سازی در دسترس جامعه علمی ایران قرار می‌گیرد. نمایه‌سازی با استفاده از کلیدواژه‌های تخصصی و برگزیده هر رشته، صورت می‌گیرد.

نشریات موجود در این سامانه تنها شامل نشریات تخصصی منتشر شده در کشور می‌باشد که پس از ممیزی توسط متخصصین در این سامانه آرشیو می‌گردند. در این

۱. امیدواریم زمانی امکان بررسی جدی فرآورده‌ها و فعالیت‌های اینترنتی، تصویری (فیلم‌ها و سریال‌های تلویزیونی و سینمایی، فیلم‌های مستند و گزارش‌های تحلیلی) و حیطه القانات خبری یهودیان بیگانه در این آب و خاک به گونه‌ای شایسته و متناسب با اهمیت موضوع، فراهم شود.

سرویس سابقه کاملی از مندرجات نشریات تخصصی کشور از ده سال گذشته موجود و قابل دسترس می‌باشد.^۱

مقالات موجود در نرم‌افزار «نماستن» به یکی از سه حالت متن، تصویر و PDF می‌باشند.

۴-۲-۲. معرفی نرم‌افزار رسا

نرم‌افزار «رسا» برگرفته از «کتاب‌شناسی ملی» است و برپایه آن طراحی و تنظیم شده است. «کتاب‌شناسی ملی» فهرستی از آثار منتشرشده در یک کشور خاص است.^۲ بیشتر اوقات کتاب‌شناسی ملی به منابع و مواد منتشرشده در کشور اکتفا می‌کند، ولی گاه نیز منابعی را دربرمی‌گیرد که در خارج از کشور ولی در ارتباط موضوعی با آن کشور تولید شده است یا تولیدکنندگان، فارغ از محل اقامتشان، ملیت کشور مربوط را دارند یا اثر تولیدشده به زبان ملی آن کشور نوشته شده است.

نخستین بار در سال ۱۳۴۳ کتابخانه ملی، دفتری در ۱۹۷ صفحه به نام «کتاب‌شناسی ملی انتشارات ایران» منتشر می‌کند که حاوی کتاب‌های سال ۱۳۴۲ است و از آن پس هر ساله (البته با برخی کاستی‌ها) کتاب‌شناسی ملی توسط کتابخانه ملی چاپ می‌شود تا اینکه در بهار سال ۱۳۷۵ برای اولین بار کتاب‌شناسی ملی توسط کتابخانه ملی در قالب ۱۶ دیسکت در اختیار عموم قرار می‌گیرد.

انتشار «کتاب‌شناسی ملی به شکل الکترونیکی» در واقع جایگزین «کتاب‌شناسی ملی چاپی» شد. این کتاب‌شناسی شامل کتاب (۵۲۱۱۴ عنوان)، پایان‌نامه لاتین (۱۰۱۲ عنوان) و جزوه (۴۰۴ عنوان) بود؛ بنابراین بدیهی است که این کتاب‌شناسی الکترونیکی برخلاف کتاب‌شناسی‌های چاپی فقط اطلاعات مربوط به سال ۱۳۷۵ را دربر نمی‌گرفت، بلکه شامل کل رکوردهایی بود که از سال ۱۳۶۲ به بعد در کتابخانه ملی بنا بر استانداردهای بین‌المللی فهرست و وارد رایانه شده بود.

کتاب‌شناسی الکترونیکی اما از سال ۱۳۷۶ به بعد به صورت یک لوح فشرده منتشر شد. بعداً این کتاب‌شناسی در هر سال در سه نوبت منتشر می‌شد. هریک از لوح‌های فشرده کل

۱. توضیحات این بخش برگرفته شد از: نشانی اینترنتی www.namamatn.ir بخش «درباره ما» (شهریورماه ۱۳۸۹).

۲. کتاب‌شناسی ملی با این تعریف معمولاً کتاب و جزوه و نظایر آن را دربرمی‌گیرد، ولی کمال مطلوب آن است که کل آثار منتشره یک ملت را، به استثنای آنچه مربوط به آرشيو ملی است، دربرگیرد. از جمله پیابندها، موسیقی نوشتاری، نقشه، منابع چندرسانه‌ای، انتشارات دولتی، و اطلاعات الکترونیکی را نیز شامل شود.

مدارک قبلی به اضافه افزوده‌های جدید را دربرداشت. لوح فشرده کتاب‌شناسی مکی از سال ۱۳۸۴ از طریق اینترنت به صورت دسترسی پیوسته قابل بازیابی شد. از سال ۱۳۷۷ کتابخانه مکی، مطالعاتی را برای ایجاد شبکه اطلاع‌رسانی سازگار با نظام جهانی اطلاعات آغاز کرد. حاصل این تلاش بعداً در اختیار متخصصان کامپیوتر قرار گرفت تا برنامه جامع کتابخانه مکی بر مبنای آن تدوین شود. در شهریور ۱۳۸۵ این برنامه به نام «برنامه جامع رسا» در کتابخانه مکی افتتاح و به موقع اجرا گذاشته شد و مقرر شد از این پس همه داده‌های کتاب‌شناختی و مستندات کتابخانه مکی در این برنامه وارد شود. این برنامه، که البته هنوز کاستی‌هایی دارد، اکنون از طریق سایت کتابخانه مکی ایران بر روی اینترنت به صورت پیوسته در همه جهان قابل دسترسی است.^۱

۳-۴. نحوه ارائه معلومات مربوط به فهرست مقالات

نحوه آوردن معلومات مربوط به هر مقاله (چه از «نماتن» برگرفته شده باشد و چه از «رسا») به ترتیب زیر است:
عنوان مقاله [توضیحات درباره مقاله]؛ نام نویسنده؛ نام مترجم؛ نام نشریه؛ شماره نشریه؛ تاریخ نشر؛ صفحه مقاله.
البته در مورد «روزنامه‌ها»، «شماره نشریه» را نیاورده‌ایم و به «تاریخ انتشار» اکتفا کرده‌ایم.
مثال اول:

❖ بررسی واپس‌نگرانه‌ی سورنالیسم؛ تئودور دبلیو آدورنو؛ مدیا کاشیگر؛ دوماهنامه
دنیای سخن؛ شماره ۶۱؛ شهریور، مهر ۱۳۷۳؛ ص ۶۴-۶۵.
مثال دوم:

✓ این جنگ دموکراسی بر ضد ترور نیست [حوادث آمریکا و اعلام جنگ علیه
افغانستان]؛ نوآم چامسکی؛ حسن مرتضوی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۰/۷/۶.

۴-۴. روش ما در تهیه فهرست مقالات

روش ما در تهیه فهرست مقالات این‌گونه بوده است:
الف) در وهله نخست، مقالات مرتبط با افراد مورد مطالعه، بر پایه جست‌وجوی نام‌های

۱. «معرفی نرم‌افزار رسا» برگرفته شد از این مقاله:

نشریه کتاب ماه کلیات اطلاعات، ارتباطات و دانش‌شناسی؛ دی ۱۳۸۷؛ ص ۱۱۲-۱۲۱ (با تلخیص و اندکی تغییر).

آنان، از نرم‌افزار «نمامتن»^۱ استخراج شده (زمستان ۱۳۸۸ و بهار ۱۳۸۹) و سپس پالایش و در نهایت فهرست شد.

لازم به توضیح است در جست‌وجویی که در عرصه مقالات در «نمامتن» داشتیم، با سه دسته از مطالب مواجه شدیم:

اول) گروهی از مقالات که نویسنده آن، فرد مورد نظر ما بود و به زبان فارسی ترجمه شده و در مطبوعات کشور به چاپ رسیده بود.

دوم) گروهی از مقالات که نوشته‌های «دیگران» درباره فرد مورد نظر و آشارش بود و معلومات مفیدی را - هرچند اندک - درباره شخص مورد نظر این مجموعه ارائه می‌نمود. سوم) گروهی از مقالات که در آن‌ها به جهاتی از فرد مورد نظر و آثار مربوط به وی نام برده شده بود، ولی این یادکردها، بسیار کم‌ارتباط و غیرمفید بود.

نرم‌افزار «نمامتن»، خصوصاً در بیان نام مقالات،^۲ دارای اشتباه‌هایی است و همچنین روش جست‌وجوی آن به شکلی است که تمام متن را در داخل مقالات متنی و با فرمت Pdf جست‌وجو می‌کند. در نتیجه برخی مقالاتی که عناوین‌شان می‌آید، ارتباط چندانی با موضوع جست‌وجو ندارند و به قول معروف «پوچ» از کار درمی‌آیند؛ لذا باید تمام مقالات به دقت خوانده می‌شد تا از اسراف اوقات محققانی که ممکن است بعداً طبق این نشانی‌ها پیش روند، جلوگیری شده باشد.

با بررسی تک‌تک مقاله‌های ذخیره‌شده و صرف وقت فراوان، انبوهی از مقالاتی که در دسته سوم قرار می‌گرفت (بالغ بر چهارصد مقاله) را معین کردیم و از فهرست مقالات حذف کردیم. این دسته از مقالات تنها بر مبنای «کارکرد ماشینی» و صرفاً با شیوه جست‌وجوی رایانه‌ای فهرست شده بود و مرورشان برای محققان مفید فایده نبود.

مثلاً در مورد «سیمون وی» مقاله زیر آمده که اصلاً درباره «کلود سیمون» است و به بهانه درگذشت او؛ لیکن چون به جای ضمیر «او»، در عنوان مطلب، از ضمیر «وی» استفاده شده، در دسته مقالات مربوط به «سیمون وی» قرار گرفته است:

✓ نویسنده همیشه در پشت اثر است: به بهانه درگذشت کلود سیمون - نویسنده فرانسوی و برنده نوبل: گفتگو با کلود سیمون به بهانه درگذشت وی؛ ترجمه امیر احمدی آریان؛ روزنامه قدس؛ ۱۳۸۴/۴/۲۱.

۱. متن مقالات مرتبط با افراد مورد مطالعه، از نرم‌افزار «نمامتن» استخراج شده است.
۲. در طول کار در «نمامتن» به موارد متعددی برخوردیم که «عنوان مقاله» در جای خود نیامده و گویی موضوع مقاله به جای عنوان آن نشسته است.

بنابراین هرچه در کتاب حاضر فهرست شده است - اگر با التفات و دقت از سوی خواننده محترم مرور شود - قاعدتاً حاوی نکته یا نکات مفیدی در مورد نویسنده مورد نظر و آثار وی خواهد بود که طبعاً از منظر چشم مؤلف اثر حاضر، پس از سنجش لازم، انتخاب شده است. گفتنی است برای استخراج مقالات و فهرست آنها از سایت «نماتن»، نام فرد مورد نظر را در تمام گزینه‌های موجود (مقاله، نقد، گفتگو، گزارش، شعر و داستان) جست‌وجو کرده‌ایم. تعداد اندکی از مقالات در «نماتن» قابل رؤیت نبودند که به همین دلیل از فهرست حاضر حذف شدند؛ چون بنا داشتیم تا از ارتباط هر مقاله با موضوع مورد نظرمان اطمینان پیدا نکرده‌ایم، از آن در مجموعه حاضر یاد نکنیم.

ب) به‌جز استفاده از «نماتن» با مراجعه به نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا) نیز مجموعه‌ای از مقالات را فهرست کرده‌ایم؛ البته «نماتن» با ذخیره عینی مقالات، سهولتی برای محققان و علاقه‌مندان فراهم آورده که چنین امکانی تا زمان اتمام این مرحله از تحقیقی که پیش رو دارید، در نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا) موجود نبوده است. به همین دلیل - با توجه به امکانات محدودی که داشته‌ایم - دو راه پیش روی مان بود:

- یکی این‌که یکسره از آوردن مجموعه معلومات مربوط به مقالات در «رسا» صرف‌نظر کنیم؛

- و دیگر این‌که این معلومات را بدون بازبینی مجددشان بیاوریم.

درنهایت پس از بررسی‌های لازم، تصمیم بر این شد با توجه به روش کاری متفاوت و دقت نسبتاً قابل قبول «رسا»، حاصل تلاش‌های آن مجموعه را تقریباً عیناً در دسترس خوانندگان محترم قرار دهیم.

برخی مقالات، هم در نرم‌افزار «نماتن» و هم در کتابخانه ملی ثبت شده‌اند؛ لذا از آنجایی که بنای ما بر اختصار بوده است، اگرچه این مقالات یک بار معرفی شده‌اند، اما در عین حال، علاوه بر علامت نرم‌افزار «نماتن» (✓) که در ابتدای مقالات آمده است، علامت چهارلوزی (❖) را نیز در انتهای چنین مقالاتی گذاشته‌ایم تا معلوم شود این آثار توسط هر دو نرم‌افزار ثبت شده‌اند.

مثال:

✓ پایان تاریخ آمریکا: گفتگو با نوام چامسکی؛ سیمون مارس؛ علیرضا کوهکن؛ روزنامه رسالت؛ ۳۰ و ۳۱/۳/۱۳۸۳؛ ص ۸. ❖

در ارائه مشخصات مقالات، هرکجا از حروف ایتالیک استفاده شده به این معنا است که معلومات مزبور از نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا) دریافت شده است.

فصل سوم: روش تألیف این اثر / ۲۰۳

✓ کار و ارزش: اشاره‌ای به آراء ابن‌خلدون، آدام اسمیت و کارل مارکس؛ شاپور
رواسانی؛ ماهنامه اطلاعات سیاسی و اقتصادی؛ شماره ۲۰۰-۱۹۹؛ فرودین و
اردیبهشت ۱۳۸۳: ص ۱۰۶-۱۰۹. ❖

۴-۵. چند نکته درباره فهرست مقالات

گفتم اجزای اصلی مورد نظر در ارائه معلومات مربوط به مقالات عبارتند از:
عنوان مقاله [توضیحات درباره مقاله]؛ نام نویسنده؛ نام مترجم؛ نام نشریه؛ شماره نشریه؛
تاریخ نشر: صفحه مقاله.
اینک با توجه به دسته‌بندی یادشده به تقدیم توضیحاتی برای خوانندگان علاقه‌مند
می‌پردازیم:

۴-۵-۱. عنوان

در عالم روزنامه‌نگاری، چگونگی انتخاب «تیتر» خود دنیای مستقلی است. در بسیاری از
نشریات، برخی از روزنامه‌نگاران با سابقه و زبده، وظیفه اصلی‌شان انتخاب تیتر است. طراحی
تیتر متناسب با این‌که مطلب روزنامه «مصاحبه» باشد یا «مقاله»، «گزارش» باشد یا «خبر» تفاوت
می‌کند و شکل‌های گوناگونی می‌یابد که گاه از پیچیدگی‌هایی هم برخوردار است.
به هر روی مفروض کلی ما در اثر حاضر این بوده است که عنوان اصلی معمولاً عنوانی
است که با فونت بزرگ‌تر چاپ شده و عنوان فرعی معمولاً دارای فونت کوچک‌تر است و
نوعی توضیح درباره عنوان اصلی به حساب می‌آید. از این‌روست که پس از عنوان اصلی از
علامت دو نقطه (:): استفاده کرده‌ایم.

مثال:

✓ تاریخ صغیر: دو قطعه از «اخلاق صغیر»؛ تئودور آدورنو؛ امید مهرگان؛ روزنامه
شرق؛ ۱۳۸۳/۴/۱۵.

در این روش هرگاه در پایان عنوان اصلی، علامت سؤال یا علامت تعجب آمده و در ادامه
هم باید عنوان فرعی را می‌آورده‌ایم، با مشکل توالی علائم نشانه‌گذاری روبرو شده‌ایم که از آن
گریزی نبوده است.

مثال:

✓ فردا چه می‌شود؟: دریدا از رهبر آفریقای جنوبی می‌گوید؛ روزنامه اعتماد؛
۱۳۸۴/۱۱/۲۶.

– اگر مقاله دارای دو یا چند قسمت بود و در چند روز مختلف چاپ شده بود، عناوین بعدی مقاله را در داخل کروشه پس از عنوان اصلی به صورت زیر مشخص می‌کنیم:

✓ تحلیل محتوا در رسانه‌ها: نگاهی به نظریه‌ها و مبانی تحولات تحقیقی رسانه‌ها
[عنوان قسمت دوم: «تحلیل گفتمان: دستیابی به لایه‌های پنهان متن»؛ عنوان قسمت سوم: رسانه‌ها و شکل‌گیری فرهنگ بسته‌بندی شده]؛ ابراهیم احمراری؛ روزنامه همشهری؛ ۲۱ و ۲۳ و ۱۳۸۰/۴/۲۴.

– بین عنوان مقاله و نام نویسنده، مترجم و دیگر اجزا از نقطه‌ویرگول (؛) استفاده می‌کنیم و فقط قبل از مشخص کردن صفحات مورد نظر که با حرف صاد (ص) مشخص شده، از نشانه نقطه‌گذاری (سجواندی) دونقطه (:): استفاده می‌کنیم. مثال:

✓ «کشور سرکش» آمریکا؛ نوآم چامسکی؛ کوروش فخرطاولی؛ هفته‌نامه ترجمان سیاسی، شماره ۳۶، ص ۳۵-۴۰.

در مجموع کوشیده‌ایم طبق نگارش خود «نماتن» یا کتابخانه ملکی، نام و تاریخ انتشار مقالات را بیاوریم و در شکل ظاهری آن (مثلاً با عدد یا با حروف آوردن تاریخ انتشار) تغییری ندهیم.

برای توضیح موضوع مقاله – آن گونه که نرم‌افزارهای «رسا» و «نماتن» آورده‌اند – از علامت کروشه استفاده کرده‌ایم و توضیحات مربوطه را بعد از نام مقاله داخل کروشه قرار داده‌ایم. مثال:

✓ آرزوهای امپراتور [مصاحبه با نوآم چامسکی منتقد برجسته سیاست‌های آمریکا]؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۴/۴/۲۰؛ ص ۱۲. ❖

۲-۵-۴. نام نشریه

در مورد نشریاتی که منابع مقالات محسوب شده‌اند، کوشیده‌ایم تا فاصله انتشار هر نشریه را تعریف کنیم و قبل از عنوان نشریه بیاوریم تا معلوم باشد نشریه مورد نظر «روزنامه»، «هفته‌نامه»، «دوهفته‌نامه»، «ماهنامه»، «دوماهنامه»، «فصلنامه» یا «دوفصلنامه» است.

متأسفانه در کشور مجموعه‌ جامعی وجود ندارد که به معرفی همه‌جانبه تمامی نشریات منتشره پرداخته باشد و معین‌ساختن همین موضوع به‌ظاهر «پیش پا افتاده» (یعنی مشخص کردن فاصله انتشار دو شماره از یک نشریه که با عنوان دقیق آن نشریه پیوند خورده است)، به آسانی ممکن نیست.

در این زمینه منبع اصلی ما در نامیدن دقیق نشریات، «راهنمای مجله‌ها و روزنامه‌های

ایران» بوده که طی سال‌های متمادی توسط کتابخانه ملی (با عنوان بعدی «سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران») چاپ شده است.^۱

جز مراجعه به دوره‌های گوناگون «راهنمای مجله‌ها و روزنامه‌های ایران» و بعضاً متن نشریه مورد نظر، از منابع زیر نیز بهره برده‌ایم:

– نرم‌افزار چهاردهمین جشنواره و نمایشگاه بین‌المللی مطبوعات و خبرگزاری‌ها؛ کاری از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، معاونت امور مطبوعاتی و اطلاع‌رسانی، اداره کل مطبوعات و خبرگزاری‌های داخلی.

– فهرست نشریات دارای مجوز و در حال انتشار (هفدهمین جشنواره و نمایشگاه بین‌المللی مطبوعات و خبرگزاری‌ها)؛ آبان‌ماه ۱۳۸۹؛ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، معاونت امور مطبوعاتی و اطلاع‌رسانی.

– کتاب جامع مطبوعات ایران (هجدهمین جشنواره و نمایشگاه بین‌المللی مطبوعات و خبرگزاری‌ها)؛ آبان‌ماه ۱۳۹۰؛ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، معاونت امور مطبوعاتی و اطلاع‌رسانی.

۳-۵-۴. تاریخ نشر

روش «نمامتن» این است که زمان انتشار هر مقاله را به طور متعارف با اعداد تقویمی نوشته است. مثلاً هشتم آبان‌ماه سال هزار و سیصد و هشتاد و هشت به این صورت نشان داده شده است: «۱۳۸۸/۸/۸». اما روش کتابخانه ملی این است که در بیان زمان انتشار «ماو انتشار» را به عدد نمی‌نویسد، بلکه نام ماه را ذکر می‌کند که ما هم با رعایت امانت عیناً آن را نقل کرده‌ایم مگر در موارد مشترک با «نمامتن» که مبنای روش «نمامتن» قرار داده‌ایم.

۴-۵-۴. شماره صفحات

از آنجایی که نرم‌افزار «نمامتن» شماره صفحه مقاله را در نرم‌افزار خود اعلام نمی‌کند، اگر یکی از مقالات «نمامتن»، شماره صفحه داشت به این معناست که یا شماره صفحه مذکور با توجه به اطلاعات کتابخانه ملی معلوم گشته است، یا از داخل تصویر مقاله – که در «نمامتن» ذخیره شده – استخراج شده است.

۱. «راهنمای مجله‌های ایران» از سال ۱۳۴۷ تا ۱۳۷۲ به‌طور مجزا چاپ و منتشر شده و «راهنمای روزنامه‌های ایران» از سال ۱۳۶۹ تا ۱۳۷۲ نیز جداگانه منتشر می‌شده است [راهنمای مجله‌ها و روزنامه‌های ایران ۱۳۸۵ و ۱۳۸۶، جلد اول؛ ناشر: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ص ۴].

اگر یک مقاله در چند روز مختلف چاپ شده و در تمامی این روزها در یک صفحه ثابت، چاپ شده باشد ما نیز به تبع روش «نمامتن» و کتابخانه ملی زمان‌های انتشار را آورده‌ایم و شماره صفحه را تنها یک بار ذکر کرده‌ایم. مثلاً:

✓ پایان تاریخ آمریکا: گفتگو با نوام چامسکی؛ سیمون مارس؛ علیرضا کوهکن؛ روزنامه رسالت؛ ۳۰ و ۳۱/۳/۱۳۸۳: ص ۸ ❖

اما اگر در چند روز مختلف و چند صفحه متفاوت باشد، پس از ذکر هر تاریخ انتشار، شماره صفحه منبع مذکور (که مربوط به همان تاریخ انتشار است) آورده شده است. مثلاً:

✓ مکتبی در حاشیه و متن نوشتار ناتالی ساروت؛ همایون ربیع‌زاده؛ روزنامه جام جم؛ ۱۵ دی ۱۳۸۲: ص ۱۶، ۱۷ دی ۱۳۸۲: ص ۷. ❖

۴-۶. اولویت پیشنهادی ما در مطالعه مقالات

به نظر می‌رسد اگر بعضی خوانندگان محترم بخواهند طبق فهرست ارائه شده در بخش مقالات، مطالبی را مطالعه کنند که بیشتر با شخص مورد نظرشان (مثلاً «آلفرد آدلر») مرتبط باشد، بهتر است مقالات را به ترتیب اولویت زیر مورد بررسی قرار دهند:

۱. مقالات مشترک بین «نمامتن» و نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا).
۲. مقالات «نمامتن» که نام شخص مذکور در عنوان مقاله آمده باشد یا نویسنده آن مقاله باشد.
۳. مقالات استخراج شده از نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا).
۴. مقالات «نمامتن» که نام شخص مذکور نه در عنوان مقاله آمده است و نه وی نویسنده آن مقاله است.

۵. پانوشتها

پانوشتها نوعاً چند دسته‌اند:
اول) پانوشتهای ارجاعی که عمدتاً به کتاب و در وهله بعد به نشریات و لوح‌های فشرده اختصاص دارند و دارای سه حالت هستند:
الف) در بار نخست استفاده از یک مأخذ، مشخصات آن، به‌طور کامل در پانوشته ارجاعی آمده است؛

ب) در صورت استفاده مجدد از همان منبع، تنها به ذکر نام منبع و آوردن شماره صفحه یا صفحات مورد استناد، اکتفا شده است که البته خوانندگان علاقه‌مند می‌توانند به فهرست مأخذ

در انتهای کتاب مراجعه نمایند و معلومات کامل مأخذ مورد نظرشان را در آنجا ببینند؛ (ج) در صورت ارجاعات پیاپی و بدون فاصله به منبعی واحد، با رعایت قاعدهٔ اختصار، از کلمهٔ «همان» در پانویشت، بهره برده‌ایم.

دوم) پانویشت‌های توضیحی که خود انواعی دارد:

الف) پانویشت‌هایی که سمت و سوی کتاب‌شناختی دارند و به‌منظور تکمیل، تصحیح یا تذکری خاص در مورد معلومات ارائه‌شده در متن آمده‌اند. این دسته از پانویشت‌ها گاه به عنوان یک اثر یا نام کامل نویسندهٔ آن می‌پردازد و گاهی به تاریخ نشر، شمارگان و امثال آن اشاره دارد.

ب) پانویشت‌هایی که توضیحات دیگری را به‌منظور افزودن بر معلومات خواننده یا زدودن برخی ابهام‌ها ارائه می‌کنند و خود دو منشأ دارند: (۱) مطالب توسط نگارندهٔ این سطرها نوشته یا تنظیم و تقدیم شده است که اکثر پانویشت‌های توضیحی چنین‌اند؛ (۲) منشأ توضیحات، همان مأخذی است که در متن از آن نقل قول گردیده و به همان منبع مربوط است. اگرچه سیاق پانویشت‌های توضیحی، خود گویای این معنا هست و این دو نوع پانویشت نسبتاً با سهولت از هم تشخیص داده می‌شوند، ولی در موارد لازم به منشأ پانویشت تصریح نیز شده است.

در این‌جا لازم می‌دانیم از تمامی کاستی‌ها و اشتباه‌های احتمالی که - به‌رغم دقت‌ها و بازنگری‌های متعدد انجام شده - در اثر حاضر راه یافته است، از عموم خوانندگان محترم عذرخواهی کنیم و اشتیاق خود را نسبت به اطلاع از نواقص مذکور و رفع‌شان در ویرایش‌های بعدی این اثر اعلام نماییم. ان‌شاءالله تعالی.

بخش دوم:

مشخصات بعضی از کتاب‌ها و مقاله‌ها

آلفرد آدلر

ALFRED ADLER

محل تولد: وین، اتریش

تابعیت: آمریکایی

تاریخ تولد: ۱۸۷۰

تاریخ وفات: ۱۹۳۷

زمینه فعالیت: روان‌شناسی

بخشی از کتاب‌شناسی آلفرد آدلر در زبان فارسی

- آلفرد آدلر: گستره‌ی نظریه شخصیت و روان‌درمانی (از مجموعه ۱۲۰ جلدی بزرگان روان‌شناسی و تعلیم و تربیت؛ جلد ۴)؛ مهرداد فیروزبخت، ویراستار؛ علی حسین سازماند؛ ناشر: دانه؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۱۶۰ صفحه پالتویی. ◇
- احساس کهنتری (A Study of Inferiority Feelings) (به ضمیمه بررسی‌های بالینی آدلر: نظریه‌های بنیادی، تک‌بررسی‌های بالینی)؛ محمود منصور؛ ناشر: مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه تهران؛ تهران: ۱۳۷۵ (چاپ سوم)؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۶۰ صفحه وزیری. ◇
- ارزیابی و درمان سبک زندگی: رویکرد روان‌شناسی فردی آدلر؛ دنیل اکستین و روی کرن؛ حمید علیزاده، محسن یوسفی و فروزان کرمی؛ ناشر: نشر رسش؛ اهواز: ۱۳۸۹؛ ۱۲۰۰ نسخه؛ ۳۶۴ صفحه وزیری؛ مصور. ◇
- انگیزه‌های روانی و اصول روان‌شناسی^۱؛ گردآوری و ترجمه ع. سبحانی؛ ناشر: فرخی؛ تهران: ۱۳۴۸ (چاپ دوم)، (چاپ دیگر؛ ۱۳۶۵؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۵۲۴ صفحه رقعی. (قسمت اول)

۱. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، تعداد صفحات این کتاب را ۴۷۰ صفحه ذکر کرده است.

۲. نام این کتاب در فهرست نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، به این صورت آمده است: «اصول روان‌شناسی: انگیزه‌های روانی».

این کتاب به نام «دنیای تصویر» از کتاب *Imaginaire* اثر ژان پل سارتر و قسمت‌های دیگر آن از کتاب «شناسایی انسان» اثر آلفرد آدلر و آثار بعضی روانشناسان دیگر اقتباس شده است. ◇

□ روان‌پزشکی کودک؛ آلفرد آدلر و بونشلرد؛ ترجمه عنایت؛ ناشر: عارف؛ تهران: ۱۳۵۹؛ ۱۹۲ صفحه.^۱

○ روانشناسی عمومی دنیای ناشناخته؛ زیگموند فروید، آلفرد آدلر و آیزاک آسیموف؛ گردآوری ناصر مقتدری‌پور، ترجمه عنایت‌الله شکیباپور؛ ناشر: عین‌اللهی؛ تهران: ۱۳۶۲ (چاپ سوم)؛^۲ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۳۰۵ صفحه رقی. ◇

○ روانشناسی عمومی: دنیای ناشناخته؛ زیگموند فروید، آلفرد آدلر و آیزاک آسیموف؛ گردآوری ناصر مقتدری‌پور، ترجمه عنایت‌الله شکیباپور؛ ناشر: جمهوری؛ تهران: ۱۳۵۶ (چاپ دوم؛ ۱۳۶۲، چاپ سوم؛ ۱۳۶۶؛ ۲۵۰۰ نسخه)؛ ۳۰۶ صفحه رقی. ◇

○ روانشناسی فردی؛ آلفرد آدلر؛ حسن زمانی شرفشاهی؛ ناشر: پیشگام؛ تهران: ۱۳۶۱^۳؛ ۲۷۴ صفحه. ◇^۴

○ شناخت طبیعت انسان از دیدگاه روان‌شناسی؛ آلفرد آدلر، ترجمه از آلمانی به انگلیسی؛ والتر بران ولف؛ طاهره جواهرساز، ویراستار؛ وجهه داودآبادی؛ ناشر: رشد؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۰۰ صفحه وزیری. ◇

○ غلبه بر ترس بر پایه اندیشه‌ها و نظریه‌های زیگموند فروید، ژانه، استفان بندیک، آلفرد آدلر، آرتور گیتس، کرچمر...؛ نوشته مصطفی غالب؛ ترجمه جواد صالحی؛ ناشر: پاسارگاد؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۱۲۰ صفحه رقی. ◇

◇ معنی زندگی؛ آلفرد آدلر؛ عنایت‌الله شکیباپور؛ ناشر: دنیای کتاب؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۲۸۳ صفحه.

◇ مفهوم زندگی را دریابید (از مجموعه معارف عمومی؛ ۱۲۰)؛ آلفرد آدلر؛ ناهید فخرائی؛

۱. کتاب‌نامه توصیفی روانشناسی؛ تهیه و تنظیم حسین احدی؛ ناشر: معاونت فرهنگی آستان قدس رضوی؛ مشهد: ۱۳۶۶؛ ص ۱۱۳.

۲. در نرم‌افزار «کتیبه» تاریخ نشر چاپ دوم این کتاب، توسط ناشر (عین‌اللهی) سال ۱۳۶۳ و تاریخ نشر چاپ سوم این کتاب توسط همان ناشر سال ۱۳۶۲ درج شده است!

۳. در فهرست نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، بدون آمدن نام ناشر، تاریخ نشر این کتاب سال ۱۳۷۰ ذکر شده است.

۴. در این کتاب، بعد از پیشگفتار مترجم، مطلبی با عنوان «دیالکتیک شناخت» از مهین بهرامی آمده است [کتاب‌نامه توصیفی روانشناسی؛ ص ۲۰۵].

ناشر: انتشارات بنگاه ترجمه و نشر کتاب؛ تهران: ۱۳۵۶؛ ۲۸۷ صفحه. □
○ نظریات کاربردی تربیت کودکان؛ آلفرد آدلر؛ محمدحسین سروری، ویراستار: محمد پوریان؛ ناشر: انجمن اولیاء و مربیان؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۱۰۸ صفحه و زیری. ◇

بعضی مقالات مرتبط با آلفرد آدلر به زبان فارسی

- ✓ آدلر و آدلرنگری؛ پریخ دادستان؛ فصلنامه روانشناسی؛ شماره ۴.
- ✓ ازدواج اینترنتی ممنوع: بررسی یک پدیده اجتماعی؛ مجید خسروشاهیان؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۱/۲۴.
- ✓ تعالی جویی انسان: مروری بر آثار مولانا از نگاه روانشناسی نوین؛ سعید علوی نائینی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۰/۲/۴.
- ❖ جنگ از منظر روان‌شناسان؛ مریم صادقی؛ روزنامه اعتماد؛ ۲۲ فروردین ۱۳۸۶؛ ص ۸.
- ✓ چگونه باید با نوجوانان رفتار کرد؟؛ آلفرد آدلر؛ الهام مؤدب؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۷۸/۱۰/۲۵.
- ✓ معرفی کتاب نظریات کاربردی تربیت کودکان (نوشته آلفرد آدلر - ترجمه محمدحسین سروری)؛ ماهنامه صنعت و ایمنی؛ شماره ۷۳؛ ص ۳۵.
- ✓ معلم در تربیت کودک چه نقشی دارد؟؛ آلفرد آدلر؛ الهام مؤدب؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۷۸/۱۰/۵.
- ✓ مفهوم «سبک زندگی» و گستره آن در علوم اجتماعی؛ محمدسعید مهدوی کنی؛ فصلنامه تحقیقات فرهنگی؛ سال اول، شماره ۱؛ پاییز ۱۳۸۶؛ ص ۱۹۹-۲۳۰.
- ✓ ناسازگاری و درمان آن: رویکرد آلفرد آدلر؛ علی تحصیلی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۸/۱۳؛ ص ۲۳. ❖

۱. همان؛ ص ۲۹-۳۰.

۲. این مقاله در واقع اختصاص دارد به معرفی کتاب «پیغام سرورش: مکتب مولانا و روان‌شناسی نوین» نوشته جمال هاشمی که توسط شرکت سهامی انتشار در سال ۱۳۷۹ منتشر شده است. جمال هاشمی در کتاب پیغام سرورش - آن‌گونه که علوی نائینی در این مقاله می‌نویسد - شیوه‌ای روان‌کاوانه را درباره مولانا جلال‌الدین محمد بلخی به کار برده و نظریه‌های روانشناسان برجسته غربی از زیگموند فروید گرفته تا ناتانیل براندن و وین دایر را در کاوش احوال و حالات مولانا بررسی نموده است و روانشناسان دیگر غربی که از مکتب‌ها و نظریه‌های آنان بهره‌برداری شده است عبارتند از: کارل یونگ، کارل راجرز، اریک فروم، اریک برن، اریک اریکسون، پیاز، کارن هورنای، فریتز پرلز، آبراهام مزلو، ویلیام جیمز، ویکتور فرانکل و آلفرد آدلر.

۳. صاحب‌امتیاز این فصلنامه، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (پژوهشکده مطالعات فرهنگی و اجتماعی) است [فهرست نشریات دارای مجوز و در حال انتشار؛ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (معاونت امور مطبوعاتی و اطلاع‌رسانی)؛ آبان‌ماه ۱۳۸۹ (هفدهمین جشنواره و نمایشگاه بین‌المللی مطبوعات و خبرگزاری‌ها)؛ ص ۶۴].

تئودور دبلیو. آدورنو^۱

THEODOR W. ADORNO

تابعیت: آلمانی

تاریخ تولد: ۱۹۰۳

تاریخ وفات: ۱۹۶۹

توضیحات: او در زمینه جامعه‌شناسی و موسیقی صاحب‌نظر بوده است. وی ریاست مؤسسه تحقیقات اجتماعی فرانکفورت را برعهده داشت و در دهه ۱۹۶۰ به تدریس فلسفه و جامعه‌شناسی اشتغال داشته است.

بخشی از کتاب‌شناسی تئودور دبلیو. آدورنو در زبان فارسی

- اخلاق صغیر: اندیشه‌هایی برآمده از زندگی ویران؛ تئودور آدورنو؛ حمید فرازنده؛ ناشر: نقش خورشید؛ اصفهان: ۱۳۸۴؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۴۳۴ صفحه رقیعی. ◇
- تئودور آدورنو؛ راس ویلسون؛ پویا ایمانی؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۸۰۰ نسخه؛ ۲۲۴ صفحه رقیعی. ◇
- جامعه، فرهنگ، ادبیات: لوسین گلدمن (از سری نقد و بررسی؛ ۳)؛ تئودور آدورنو و دیگران؛ گزیده و ترجمه محمدجعفر پوینده، ویراستار: کاظم فرهادی؛ ناشر: نشر چشمه؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۰؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۱؛ ۵۰۰ نسخه، چاپ دیگر^۲؛ ۱۳۸۱؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۴۶۴ صفحه رقیعی. ◇
- جامعه‌شناسی انتقادی: متن‌هایی از هگل - مارکس - لوکاچ - دیلتای - گادامر - لورنتز -

۱. این نام، به صورت «آدورنو» نیز آمده است.

۲. طبق معلومات نرم‌افزار «کتیبه»، این اثر در سال ۱۳۸۱، یک بار در ۵۰۰ نسخه و یک بار هم در ۱۰۰۰ نسخه، انتشار یافته است. نرم‌افزار «کتیبه» هر دو مرحله انتشار را با عنوان «چاپ سوم» آورده است که لاقبل معلومات مربوط به یکی از این دو مورد نمی‌تواند درست باشد.

تیلور - ریکور - هورکهایمر - پولاک - آدورنو - بنیامین - مارکوزه؛ ویراستار: پل کانرتون؛ ترجمه حسن چاوشیان؛ ناشر: کتاب آمه؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۵۸۴ صفحه رقی.

○ جامعه‌شناسی انتقادی: متن‌هایی از هگل، مارکس، لوکاج، دیلتای، گادامر، لورنتز، تیلور، ریکور، هورکهایمر، پولاک، آدورنو، بنیامین، مارکوزه؛ ویراستار: پل کانرتون؛ ترجمه حسن چاوشیان؛ ناشر: نشر اختران؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۵۸۴ صفحه رقی.

○ خاطرات ظلمت: درباره‌ی سه اندیشگر مکتب فرانکفورت، والتر بنیامین، ماکس هورکهایمر، تئودور آدورنو؛ بابک احمدی؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۹؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۲۸۰ صفحه رقی. ◇

◇ خواب‌نوشته‌ها؛ تئودور آدورنو؛ احسان لامع؛ ناشر: کتاب پارسه؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۵۸ صفحه. (کتاب حاضر نخستین بار تحت عنوان «رؤیانوشته‌ها»، توسط انتشارات رخداد نو در سال ۱۳۸۸ فیفا گرفته است.)

○ خیابان یک طرفه (*One-way street, and other writings*)؛ والتر بنیامین، تئودور آدورنو و سوزان سونتاک؛ حمید فرازنده؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۵؛ ۱۲۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۶۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۶۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۱۳۶ صفحه رقی. ◇

○ درآمدی بر جامعه‌شناسی ادبیات: مجموعه مقاله؛ تئودور آدورنو، لوسین گلدمن ... و دیگران؛ محمدجعفر پوینده؛ ناشر: نقش جهان؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۶۲۴ صفحه رقی. ◇
◇ درآمدی بر جامعه‌شناسی ادبیات؛ تئودور آدورنو، [لوسین گلدمن و ...]؛ گزیده و ترجمه محمدجعفر پوینده؛ ناشر: چشمه؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۶۶۱ صفحه.

○ دیالکتیک روشنگری: قطعات فلسفی^۱؛ ماکس هورکهایمر، تئودور آدورنو و گونزلین اشمیدنور^۲؛ مراد فرهادپور و امید مهرگان؛ ناشر: گام نو؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۳۵۰۰ نسخه (چاپ

1. Philosophische fragment dialectic of enlightenment: philosophical fragments.

۲. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، این نام را به صورت «گونتسلین اشمیت‌نور» ذکر کرده است. مراجعه به نرم‌افزار مستندهای کتابخانه ملی ایران نشان می‌دهد نام درست ثبت‌شده در کتابخانه ملی «گونتسلین اشمیت‌نور» است و نام آن به لاتین چنین می‌باشد:

«Gunzelin Schmid Noerr»

دوم؛ ۱۳۸۴؛ ۱۵۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۲۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۲۰۰ نسخه؛) ۴۳۲ صفحه رقیعی. (در کتاب اصلی «ماکس هورکهایمر» به عنوان نویسنده اول ذکر شده است.) ◇

○ روانکاو (۲) (مجموعه مقالات)؛ نویسندگان: زیگموند فروید، مارتین جی، تئودور آدورنو، اسلاوی ژیتک، ژان میشل رباته، ئی. منسل پاتیسن، ریچارد ولهایم، رنالدو ج. مادورو و جوزف ب. ویلرایت؛ مترجمان: حسین پاینده، یوسف اباذری، مراد فرهادپور، مازیار اسلامی، شهریار وقفی پور، امید مهرگان و فتاح محمدی؛ ناشر: سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ تهران: ۱۳۸۷ (چاپ دوم)؛ ۱۵۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۳۰۸ صفحه وزیری.^۱

◇ رؤیانویشته‌ها؛ تئودور آدورنو؛ امین حامی خواه؛ ناشر: رخ داد نو؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۴۴ صفحه؛ ۲۱/۵×۱۹/۵ س.م.

○ زبان اصالت در ایدئولوژی آلمانی؛ تئودور آدورنو؛ سیاوش جمادی؛ ناشر: ققنوس؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۱۶۵۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۸؛ ۱۶۵۰ نسخه)؛ ۴۴۸ صفحه رقیعی. ◇

○ زیبایی‌شناسی انتقادی^۲: گزیده نوشته‌هایی در باب زیبایی‌شناسی از والتر بنیامین، هربرت

۱. در چاپ دوم، نام نویسنده این کتاب «زیگموند فروید» ذکر شده و از آدورنو و دیگران نامی نیامده است. ضمناً معلومات کتاب‌شناختی مربوط به چاپ اول این اثر در نرم‌افزار «کتیبه» و نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا) یافت نشد؛ احتمالاً از آن جهت که چاپ نخست آن به صورت «نشریه» و تحت عنوان فصلنامه ارغنون منتشر شده است.

۲. چکیده کتاب زیبایی‌شناسی انتقادی (Critical aesthetics) به نقل از نرم‌افزار «کتیبه»، خواندنی است و به تعامل محتوای اثر با «مارکسیسم» می‌پردازد: «این مجموعه حاوی گزیده‌ای است از نوشته‌های والتر بنیامین (۱۸۹۲ - ۱۹۴۰)، هربرت ماکوزه (۱۸۹۸ - ۱۹۷۹) و تئودور آدورنو (۱۹۰۳ - ۱۹۶۹) در باب «زیبایی‌شناسی». این مجموعه از سه بخش رمانتیسم، مدرنیسم و پُست‌مدرنیسم تشکیل شده و نوشته‌هایی را از متون اصلی زیبایی‌شناسی در سنت غربی از «کانت» تا «ژولیا کریستوا» را دربر می‌گیرد... والتر بنیامین با تأثیر گذاردن بر پیوند هنر مدرن و دگرگونی رخ داده در سرشت ادراک حس و ماهیت تجربه مدرن، تئودور آدورنو با برجسته‌تر کردن ماهیت اجتماعی - تاریخی اثر هنری و خودآیینی آن و رابطه دیالکتیکی‌اش با جامعه و تاریخ آثار هنری و هربرت ماکوزه با به دست دادن روایتی متفاوت نسبت به سنت زیبایی‌شناسی مارکسیستی ارتودوکس، از ماهیت شکل یا فرم و منطق درونی اثر زیبایی‌شناختی، هر سه، در راستای استتیک کانتی، در سنتی قرار می‌گیرند که می‌توان آن را سنت زیبایی‌شناسی انتقادی نامید. این سنت زیبایی‌شناسی انتقادی - مارکسیستی، اثر هنری را در پیوند دیالکتیکی با کلیت اجتماعی مورد بررسی قرار می‌دهد ولی صرفاً از آموزه‌های مارکسیسم سنتی که می‌کوشید هنر را تنها در مقام نوعی ایدئولوژی در نظر آورد، کمک می‌گرفت. دغدغه زیبایی‌شناسی انتقادی، صرفاً آثار هنری و هنر به طور کلی نیست، بلکه نقد زیبایی‌شناختی، بالقوه قادر است گستره فراخ فرهنگ را هم دربرگیرد و از این رهگذر به رویکرد انتقادی جامعه بیانجامد.»

مارکوزه و تئودور آدورنو (*از سری هنر*)؛ ترجمه امید مهرگان؛ ناشر: گام نو؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۱۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۴؛ ۱۵۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۸؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۱۵۲ صفحه رقیعی.^۱

○ علیه ایدنالیسم: دو مقاله فلسفی (*از سری کتاب‌های کوچک گام نو*؛ ۲. فلسفه)؛ تئودور آدورنو؛ مراد فرهادپور؛ ناشر: گام نو؛ تهران: ۱۳۸۶^۲ (چاپ دوم؛ ۱۳۸۸)؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۱۵۲ صفحه جیبی.

○ فلسفه اخلاق (مجموعه مقالات)؛ نویسندگان: ریچارد رورتی، کریستین کرسگارد، فیلیپ نمو، ادموند پینکافس، دیوید مکنائوتون، پل تیلیش، ویلیام فرنکنا، تئودور آدورنو، ریچارد برانت، رویزن مک‌دوناف، لودویک ویتگنشتاین، جرالده دورکین، تامس نیگل، ادوارد اروین و محمدرفع محمودیان؛ مترجمان: مصطفی ملکیان، یوسف اباذری، محسن جوادی، مراد فرهادپور، سیدحمیدرضا حسنی، امیر دیوانی، سعید عدالت‌نژاد، سیدعلی مرتضویان، سیدامیر اکرمی، هاله لاجوردی، محمود فتحعلی، شهرام پرستش، مالک حسینی، محبوبه مهاجر، سعید ناجی و مهدی معین‌زاده؛ ناشر: سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ تهران: چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۵۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۴۳۲ صفحه وزیری.^۳

○ فلسفه تحلیلی (مجموعه مقالات)؛ نویسندگان: یوسف علی‌آبادی، جرج ادوارد مور، گوتلوب فرگه، برتراند راسل، ویلاردون ارمن کواین، ضیاء موحد، علی پایا، کدس دانلان، لودویک ویتگنشتاین، تئودور آدورنو، محمدرضا ریخته‌گران، رضا محمدرزاده، ادموند گتیه، سیرل بارت و پاسکال آنژل؛ مترجمان: منوچهر بدیعی، محمود یوسف ثانی، سید محمدعلی حجتی، سیدعلی مرتضویان، شاپور اعتماد، مراد فرهادپور، حسین پاینده، یوسف اباذری، هدایت علوی‌تبار و هاله لاجوردی؛ ناشر: سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ تهران: ۱۳۸۷ (چاپ دوم)؛ ۱۵۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۴۴۸ صفحه وزیری.

۱. نرم‌افزار «کتیبه»، چاپ سوم این کتاب را ۱۰۴ صفحه ذکر کرده است.

۲. نرم‌افزار «کتیبه» دو بار «چاپ اول» این کتاب را گزارش می‌کند: یک بار در تاریخ ۱۳۸۶/۱/۲۵ و بار دیگر در ۱۳۸۶/۱۱/۱۳

۳. در چاپ دوم، نام نویسنده این کتاب «ریچارد رورتی» ذکر شده و از آدورنو و دیگران نامی نیامده است. ضمناً معلومات کتاب‌شناختی مربوط به چاپ اول این اثر در نرم‌افزار «کتیبه» این است: ارغنون (فصلنامه فلسفی، ادبی، فرهنگی)؛ فلسفه اخلاق؛ شماره ۱۶؛ تابستان ۱۳۷۹؛ به‌اهتمام مرتضی شفیع‌شکیب؛ ناشر: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۴۴۰ صفحه وزیری.

◇ مارکسیسم و فلسفه (از سری بررسی‌های انتقادی؛ ۱)؛ روی اجلی، کارل کرش و تئودور آدورنو؛ رضا سلحشور، حمید وارسته و امیر هاشمی؛ ۱۹۸۹ م. = ۱۳۶۸ ه.ش. (برگه‌نویسی براساس جلد ۱ می‌باشد).

◇ مارکسیسم و فلسفه (دفتر نخست) (از سری بررسی‌های انتقادی؛ ۱۹۸۹ م. = ۱۳۶۸ ه.ش؛ ۳ جلد در یک مجلد؛ ۱۷۲ صفحه. (جلد ۱: فلسفه؛ روی اجلی؛ ترجمه رضا سلحشور. - جلد ۲: مارکسیسم و فلسفه؛ کارل کرش؛ ترجمه حمید وارسته. - جلد ۳: فعلیت فلسفه؛ تئودور آدورنو؛ ترجمه امیر هاشمی.)

○ مسائل مدرنیسم و مبانی پست‌مدرنیسم (مجموعه مقالات) (از سری فلسفه)؛ نویسندگان: مارتین هایدگر، رابرت پی‌پین، هریسون هال، ماکس هورکهایمر، تئودور آدورنو، یورگن هابرماس، والتر بنیامین، هربرت مارکوزه، شیلا بن‌حیب، آندرو فین‌برگ، جان کورتنی موری، گایل سوفر، تام راکمور، دیوید فریزی و دیوید گراس؛ مترجمان: یوسف اباذری، محمدسعید حنایی‌کاشانی، بهزاد برکت، مراد فرهادپور، سیدعلی مرتضویان، هاله لاجوردی، حسن چاوشیان، فضل‌الله پاکزاد، هدایت علوی‌تبار، مجید مددی و حمید محرمیان معلم؛ ناشر: سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ تهران: ۱۳۸۲ (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۵۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۵۰۰ صفحه و زیری. (کتاب حاضر به صورت مقالاتی در فصلنامه ارغنون شماره ۱۱ و ۱۲ پاییز و زمستان ۱۳۷۵ منتشر شده است.) ◇

○ مسائل نظری فرهنگ (مجموعه مقالات) (از سری ارغنون؛ ۱۸. علوم اجتماعی)؛ نویسندگان: کریستوفر لش، ماکس هورکهایمر، تئودور آدورنو، رولان بارت، دانیل بل، تری ایگلتون، گئورگ زیمل، ریموند ویلیامز، آلن سوینج‌وود، دبورا لاپتن و جورج اورول؛ مترجمان: حسین پاینده، یوسف اباذری، هاله لاجوردی، مهسا کرم‌پور، رضا مصیبی، سیدعلی مرتضویان، محمد رضایی، مریم رفعت‌جاه، ابوتراب سهراب، کامیار عابدی و مجید مددی؛ ناشر: سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ تهران: ۱۳۸۲ (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۵۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۳۴۸ صفحه و زیری؛ جدول. ◇

○ مکتب فرانکفورت و جامعه‌شناسی معرفت (از سری کتابهای کوچک گام نو؛ ۳)؛ تئودور آدورنو، مارتین جی و جیمز اشمیت؛ جواد گنجی؛ ناشر: گام نو؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۱۶۵۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۲۰۰ نسخه)؛ ۱۳۴ صفحه جیبی. ◇

بعضی مقالات مرتبط با تئودور دبلیو. آدورنو به زبان فارسی

- ❖ آثار مکتب فرانکفورت، افیون روشنفکران؛ کارل ریموند پوپر؛ فردین علیخواه؛ روزنامه ایران؛ ۸ دی ۱۳۷۷: ص ۱۰.
- ❖ آخرین بازمانده فرانکفورت؛ حسین علی نودری؛ روزنامه شرق؛ ۲۷ بهمن ۱۳۸۲: ص ۱۳.
- ❖ آدورنو نذیر مرگ و توحش؛ محمدرضا فرزاد؛ فصلنامه مقام؛ سال ۵، دوره تازه، شماره ۲؛ دی ۱۳۸۱: ص ۶۶-۶۹.
- ❖ آدورنو و بنیامین در آیین مکاتباتشان؛ یوهانس سالزودل؛ پریسا رضایی؛ روزنامه ایران؛ ۲۹ اردیبهشت ۱۳۷۵: ص ۶.
- ❖ آدورنو و موسیقی؛ بابک احمدی؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۵ اردیبهشت ۱۳۸۶: ص ۶.
- ✓ آدورنو و نقد اجتماعی بدون عدالت سیاسی؛ اتفرید هوفه؛ فرهاد سلیمانیان؛ ماهنامه اطلاعات سیاسی اقتصادی؛ شماره ۲۳۱-۲۳۲؛ آذر و دی ۱۳۸۵: ص ۱۱۴-۱۲۵. ❖
- ❖ آدورنو و نقد ویرانگر حیات ایدئولوژیک بورژوازی؛ هراس روزافزون از استقرار فاشیسم سرمایه‌داری انحصاری؛ مرجان اشراقی؛ روزنامه رسالت؛ ۲۷ مرداد ۱۳۸۸: ص ۱۸.
- ❖ آدورنو و هنر عالی و سبک؛ یعقوب نعمتی وروجنی؛ روزنامه رسالت؛ ۸ خرداد ۱۳۸۹: ص ۱۸.
- ❖ آدورنو: مرثیه‌سرای مصائب مدرنیسم؛ خسرو قمر؛ فصلنامه کِلک؛ شماره ۱۶۲؛ بهار ۱۳۸۷: ص ۲۶-۴۰.
- ✓ آدورنو، تناقض تفکر انتقادی و کنش اجتماعی؛ فریبرز رییس‌دانا؛ ماهنامه کِلک؛ شماره ۱۴۳؛ دی ۱۳۸۲: ص ۱۴-۱۶. ❖
- ✓ آدورنو، سوژه، اصلاحات؛ امین بزرگیان؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۷/۲۴: ص ۱۸. ❖
- ❖ آدورنو؛ بازاری شدن و کاهش کنش‌مندی؛ مسعود فولادفر؛ روزنامه رسالت؛ ۳۱ شهریور ۱۳۸۹: ص ۱۸.
- ❖ آدورنو؛ هنر و زیبایی‌شناسی؛ نگاه اجتماعی و انتقادی به هنر مدرن؛ رضوانه کرباسی؛ روزنامه رسالت؛ ۲۵ اردیبهشت ۱۳۸۹: ص ۱۸.
- ❖ آنچه از مکتب فرانکفورت و نظریه انتقادی برجای مانده است؛ کارل‌هایتس مسلکن؛ پریسا رضایی؛ روزنامه توسعه؛ ۵ اردیبهشت ۱۳۸۰: ص ۵؛ ۸ اردیبهشت ۱۳۸۰: ص ۵.
- ✓ آیا هنر با نشاط است؟؛ حمید فرازنده؛ هفته‌نامه عصر پنجشنبه؛ شماره ۸۴ و ۸۳.
- ❖ اختلاف خانوادگی، اعتراض‌های سالهای ۱۹۶۷-۱۹۶۸ و اختلاف نظر میان پیشروان فکری

۱. نشریه کِلک به لحاظ فاصله انتشار هم به صورت «فصلنامه» و هم به صورت «ماهنامه» آمده است.

- آن؛ اینگریدگیلشر هلتی؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۳۴؛ پاییز ۱۳۷۶؛ ص ۸۰-۹۱.
- ✓ اخلاق آدورنو [درباره تئودور ویزنگروند آدورنو]؛ عباس جاننثاری؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۳۸۵/۴/۱۸؛ ص ۱۰. ❖
- ❖ اخلاق ترجمه در ترجمه «اخلاق صغیر» - نظری به ترجمه اخلاق صغیر تئودور آدورنو؛ صالح نجفی؛ روزنامه شرق؛ ۲۰ دی ۱۳۸۴؛ ص ۲۰. ❖
- ✓ «اخلاق صغیر» امکان‌ناپذیری ترجمه‌ها و روزنه‌ها؛ ماهنامه عصر پنجشنبه؛ شماره ۹۶-۹۵؛ ص ۵۴-۵۶.
- ❖ اخلاق و سیاست از دیدگاه نظریه انتقادی؛ جمیل حسن‌پور و منوچهر ده‌یادگاری؛ فصلنامه تحقیقات سیاسی و بین‌المللی؛ شماره ۲؛ تابستان ۱۳۸۸؛ ص ۱۰۷-۱۳۸.
- ❖ ادای دینی به یک سنت فلسفی - با مراد فرهادپور درباره دیالکتیک روشنگری؛ روزنامه شرق؛ ۱۴ اردیبهشت ۱۳۸۴؛ ص ۲۱ و ۲۲.
- ❖ از آدورنو تا هابرماس؛ یادداشتی درباره نظریه انتقادی مکتب فرانکفورت در علوم اجتماعی و انسانی؛ سام محمودی سرابی؛ هفته‌نامه کتاب هفته؛ دوره جدید، شماره ۱۰؛ ۱۲ آذر ۱۳۸۴؛ ص ۱۵.
- ✓ اسباب‌بازی‌فروشی؛ تئودور آدورنو؛ ایمان گنجی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۳۸۶/۵/۱۱.
- ❖ افیون آوارها: موضع آدورنو و مکتب نقادی نسبت به موسیقی عامه پسند؛ تئودور گراسیک؛ محیاسادات اصغری؛ روزنامه جام جم؛ ۲۳ مهر ۱۳۸۸؛ ص ۱۱.
- ❖ اکسل هونت، مکتب فرانکفورت در تازه‌ترین چشم‌انداز؛ حامد حاجی‌حیدری؛ روزنامه رسالت؛ ۱۰ تیر ۱۳۸۲؛ ص ۵ و ۱۱.
- ❖ اندیشه‌وران مکتب فرانکفورت؛ محرم آقازاده؛ روزنامه آفتاب امروز؛ ۳ بهمن ۱۳۷۸؛ ص ۷؛ ۶ بهمن ۱۳۷۸؛ ص ۷؛ ۱۰ بهمن ۱۳۷۸؛ ص ۷.
- ✓ اندیشیدن با قلب: جامعه‌شناسی هنر و ادبیات معاصر ایران؛ داود نادمی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۴/۳/۲۶.
- ✓ اوقات فراغت؛ تئودور آدورنو؛ جمال آل احمد؛ دوفصلنامه زیباشناخت؛ شماره ۲ و ۳؛ ص ۲۷-۳۳.

۱. صاحب‌امتیاز این دوفصلنامه معاونت امور هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است و تاریخ صدور مجوز آن اسفندماه ۱۳۸۱ می‌باشد [فهرست نشریات دارای مجوز و در حال انتشار؛ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (معاونت امور مطبوعاتی و اطلاع‌رسانی)؛ آبان‌ماه ۱۳۸۹ (هفدهمین جشنواره و نمایشگاه بین‌المللی مطبوعات و خبرگزاری‌ها)؛ ص ۱۰۰].

- ❖ اوقات فراغت؛ تئودور آدورنو؛ جمال آل احمد؛ روزنامه اطلاعات؛ ۱۷ اردیبهشت ۱۳۸۰: ص ۶.
- ❖ اهمیت و نقش وسایل ارتباط جمعی در دنیای معاصر؛ علی اصغر دارایی؛ فصلنامه رشد آموزش معارف اسلامی؛ سال ۸، شماره ۲۹؛ زمستان ۱۳۷۵: ص ۴۶-۵۲.
- ❖ ایدئولوژی، هژمونی و سلطه در رسانه‌ها؛ مسعود پدram و مهدی محمدزاده؛ فصلنامه رسانه؛ شماره ۵۷؛ بهار ۱۳۸۳: ص ۷۸-۹۴.
- ✓ ایرانیان و اندیشه تجدد؛ جواد افشارکهن؛ روزنامه همشهری؛ ۱۴ و ۱۳۷۹/۱۲/۱۵.
- ✓ بابک احمدی؛ دیالکتیک روشنگری حاصل جنبه پویای ذهن فرهنگی آدورنو است؛ روزنامه حیات نو اقتصادی؛ ۱۳۸۵/۲/۴: ص ۶.
- ✓ بازشناسی رابطه قدرت و دانش در آثار هایدگر: گفت‌وگو با سیاوش جمادی [گزارشی از یک گفت‌وگو]؛ روزنامه حیات نو اقتصادی؛ ۱۳۸۵/۵/۳.
- ❖ بازماندگان مکتب فرانکفورت؛ محمدرضا نوربخش؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۱۲ مرداد ۱۳۸۳: ص ۶.
- ✓ بازنگری سوررئالیسم؛ تئودور آدورنو؛ مجید اخگر؛ فصلنامه «حرفه: هنرمند»؛ شماره ۲۴؛ بهار ۱۳۸۷: ص ۱۸۴-۱۸۷.
- ❖ بازنگری صنعت فرهنگ؛ تئودور آدورنو؛ مجید داودی؛ دوماهنامه بیناب؛ شماره ۱۴؛ شهریور ۱۳۸۸: ص ۱۶۶-۱۷۵.
- ❖ بحران آلترناتیو؛ مشکل چپ جدید: مرور و نقدی بر آرای نظریه‌پردازان مکتب فرانکفورت؛ رشید اسماعیلی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۲۶ فروردین ۱۳۸۸: ص ۱۲.
- ✓ برداشت‌های آرمانگرایانه از پیوند عقل و آزادی: نگاهی به اندیشه‌های سیاسی و گرایش‌های فکری چپ نو؛ داود نادمی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۴/۶/۳۰: ص ۱۱.
- ❖ بررسی واپس‌نگرانه‌ی سوررئالیسم؛ تئودور دبلیو آدورنو؛ مدیا کاشیگر؛ دوماهنامه دنیای سخن؛ شماره ۶۱؛ شهریور، مهر ۱۳۷۳: ص ۶۴-۶۵.
- ❖ بوردیو و آدورنو: نظریه زیبایی‌شناسی و نقد ایدئولوژی؛ الکس تامسون؛ صالح نجفی؛ فصلنامه سینما و ادبیات؛ شماره ۲۰؛ بهار ۱۳۸۸: ص ۱۰۵-۱۰۸.
- ✓ بیدار نگاه‌داشتن آگاهی آزادی؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۸۵/۶/۲۰.

۱. متن کامل این عنوان چنین است: «تئودور آدورنو درباره وظیفه فیلسوفان گفته است: بیدار نگاه داشتن آگاهی آزادی».

- ❖ بی‌واسطگی به منزله نوعی ایدئولوژی؛ امید مهرگان؛ روزنامه شرق؛ ۲۴ اسفند ۱۳۸۳: ص ۱۸.
- ❖ پاره‌های فکر؛ مراد فرهادپور؛ هفته‌نامه راه نو؛ سال ۱، شماره ۳؛ ۱۹ اردیبهشت ۱۳۷۷: ص ۵.
- ✓ پلیس را کی باید خبر کرد: مکاتباتی میان آدورنو و مارکوزه - امید مهرگان؛ روزنامه هم‌میهن؛ ۱۳۸۶/۴/۱۰.
- ❖ تئودور آدورنو و زیبایی‌شناسی فرهنگ عمومی؛ حامد دهخدا؛ روزنامه رسالت؛ ۱۷ تیر ۱۳۸۲: ص ۵.
- ❖ تئودور آدورنو و زیبایی‌شناسی فرهنگ عمومی؛ حامد دهخدا؛ روزنامه رسالت؛ ۲۰ خرداد ۱۳۸۲: ص ۵؛ ۲۲ خرداد ۱۳۸۲: ص ۸.
- ❖ تئودور آدورنو و جعبه جادو: امتزاج همه هنرها در یک اثر هنری واحد؛ پل. ای. تیلور؛ یعقوب نعمتی وروجتی؛ روزنامه رسالت؛ ۲ اسفند ۱۳۸۸: ص ۱۸.
- ✓ تئودور آدورنو: تصویری اجمالی؛ جک فورلونگ؛ علی ملائکه؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۳/۱۶: ص ۱۸. ❖
- ✓ تئودور آدورنو؛ مایکل جونز؛ لیلا چمن‌خواه؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۱۳۸۴/۷/۱۲: ص ۹. ❖
- ✓ تئودور آدورنو؛ مهدی علیا؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۶ شهریور ۱۳۸۱: ص ۶. ❖
- ✓ تئوری زیبایی‌شناسی آدورنو؛ محمدحسین جواری؛ فصلنامه نامه فلسفه؛ شماره ۱۱؛ پاییز ۱۳۸۰: ص ۱۰۲-۱۱۶. ❖
- ✓ تاریخ سلطه: بررسی برخی از آرای تئودور آدورنو؛ مسعود یزدی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۴/۹/۱۹.
- ✓ تاریخ صغیر: دو قطعه از «اخلاق صغیر»؛ تئودور آدورنو؛ امید مهرگان؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۴/۱۵.
- ✓ تازه‌های گام نو [معرفی دو کتاب از آدورنو که در سال ۸۶ چاپ شده‌اند]؛ روزنامه کارگزاران؛ ۱۳۸۶/۲/۱۶.
- ❖ تأملات کتابی؛ تئودور دبلیو آدورنو؛ مراد فرهادپور؛ نشریه جهان کتاب؛ سال ۱، شماره ۱۷؛ نیمه دوم تیر ۱۳۷۵: ص ۱۰-۱۲.
- ❖ تجربه زیسته‌شده، ریشه: تحلیلی انتقادی از ضربه هنر؛ تئودور و. آدورنو؛ شهریار

- وقفی‌پور؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۹ فروردین ۱۳۸۶: ص ۹.
- ❖ تعهد؛ ۴۰ سال از مرگ آدورنو گذشت؛ ترجمه عزت‌الله فولادوند؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۷ مرداد ۱۳۸۸: ص ۱۳.
- ✓ تعهد؛ تئودور آدورنو و آلن رب‌گریه؛ عزت‌الله فولادوند؛ دوماهنامه بخارا؛ سال ۱، شماره ۱؛ مرداد و شهریور ۱۳۷۷: ص ۶۰-۷۰. ❖
- ✓ تفسیر انتقادی - ۸: آخرین دود حاصل از تبخیر واقعیت؛ محمد ایزدی؛ روزنامه تهران امروز؛ ۱۳۸۶/۷/۲۳.
- ✓ تفکرات گوشخراش: روایت ایرانی از اندیشه‌های موسیقایی آدورنو؛ بابک احمدی؛ روزنامه تهران امروز؛ ۱۳۸۶/۲/۱۹.
- ✓ تناقضات سیاسی در نظریه انتقادی آدورنو؛ هانسن یورگن کرال؛ امید مهرگان؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۵/۲/۱۶.
- ❖ توسعه فرهنگی و دبستان فرانکفورت؛ محمد حریری اکبری؛ فصلنامه نامه پژوهش؛ سال ۱، شماره ۱؛ تابستان ۱۳۷۵: ص ۱۲۵-۱۴۰.
- ❖ جامعه‌شناسی موسیقی ماکس وبر؛ آلن سی. تورلی؛ علی اصغر صباغی و فاطمه روز؛ مجله رادیو؛ شماره ۳۵؛ اردیبهشت ۱۳۸۶: ص ۲۶-۳۷.
- ❖ جامعه‌شناسی موسیقی؛ جان شفر؛ رضا صمیم؛ فصلنامه موسیقی ماهور؛ شماره ۳۱؛ بهار ۱۳۸۵: ص ۱۲۷-۱۳۷.
- ✓ جایگاه راوی در رمان معاصر: بخشهایی از سخنرانی تئودور آدورنو در باب ادبیات؛ یوسف اباذری؛ روزنامه فرهنگ آشتی؛ ۱۲ و ۱۱/۱۵/۱۳۸۴.
- ✓ جایگاه راوی در رمان معاصر؛ تئودور آدورنو؛ یوسف اباذری؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۵/۳/۱: ص ۵.
- ❖ جایگاه راوی در رمان معاصر؛ تئودور دبلیو آدورنو؛ یوسف اباذری؛ فصلنامه ارغنون؛ سال ۲، شماره ۷، ۸؛ پاییز، زمستان ۱۳۷۴: ص ۴۰۹-۴۱۶.
- ❖ جایگاه هنر در فلسفه آدورنو؛ فرزانه سجودی؛ ماهنامه بیدار؛ شماره ۹؛ مهر، آبان ۱۳۸۰: ص ۲۰-۲۷.
- ✓ جایی که همه چیز بد است: «اخلاق صغیر»؛ آدورنو در ایران؛ صالح نجفی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۱۰/۲۰: ص ۲۰. ❖

۱. در نرم‌افزار «نماتن»، داخل فایل مربوط به این مقاله، نوشته دیگری نیز از بابک احمدی با عنوان «لحظه‌های فلسفی موسیقی» درباره آدورنو وجود دارد.

- ❖ چالش در زیست جهان ستیزه: گفت‌وگو با سیاوش جمادی درباره زمینه و زمانه پدیدارشناسی و زبان اصالت؛ ماهنامه اطلاعات حکمت و معرفت؛ شماره ۳؛ خرداد ۱۳۸۶: ص ۸۱-۸۴.
- ✓ چگونه به تلویزیون نگاه کنیم؛ تئودور آدورنو؛ امیرهوشنگ افتخاری‌راد؛ فصلنامه سینما و ادبیات؛ شماره ۱۵؛ زمستان ۱۳۸۶: ص ۱۰۳-۱۰۶.
- ✓ چگونه تلویزیون تماشا کنیم؛ تئودور آدورنو؛ جمال آل احمد؛ دوفصلنامه زیباشناخت؛ شماره ۱؛ پاییز، زمستان ۱۳۸۷: ص ۱۹-۳۱. ❖
- ✓ چگونه تلویزیون تماشا کنیم؛ تئودور آدورنو؛ جمال آل احمد؛ روزنامه اطلاعات؛ ۱۴ و ۱۵ و ۱۶/۱/۱۳۷۹.
- ✓ حقیقت از تاریخ جدا نشدنی نیست (به مناسبت تولد تئودور آدورنو نظریه‌پرداز بزرگ آلمانی)؛ روزنامه ابتکار؛ ۲۰/۶/۱۳۸۴.
- ✓ حیات هولناک در اندیشه آدورنو و آگامبن؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۶/۱۱/۱۳۸۵.
- ✓ حیلۀ خرد: درباره دیالکتیک روشنگری [بخشی از کتاب دیالکتیک روشنگری]؛ حامد یوسفی؛ سالنامه شرق؛ شماره ۲؛ سال ۱۳۸۴: ص ۱۶۲. ❖
- ✓ خرد در هایدگر و آدورنو؛ هفته‌نامه فجر؛ ۲۱/۸/۱۳۸۴.
- ❖ دانش ماحولیایی نزد آدورنو؛ علی عباس‌بیگی؛ فصلنامه سینما و ادبیات؛ شماره ۱۸؛ پاییز ۱۳۸۷: ص ۱۱۶-۱۱۸.
- ✓ در باب کناره‌گیری سیاسی: تئودور آدورنو؛ امید مهرگان؛ روزنامه شرق؛ ۱۶/۳/۱۳۸۴.
- ✓ در باب متافیزیک: درس‌گفتاری از تئودور آدورنو [عنوان بخش پایانی: درباره مفهوم و مشکلات متافیزیک]؛ تئودور آدورنو؛ صالح نجفی؛ روزنامه شرق؛ ۲۲ و ۲۳/۹/۱۳۸۴: ص ۱۸. ❖
- ❖ در باب مناقشه پوپر - آدورنو؛ امید مهرگان؛ روزنامه شرق؛ ۲۸ مهر ۱۳۸۲: ص ۱۲.
- ❖ در جستجوی آن لغت تنها؛ پرهام شهرجردی؛ ماهنامه کارنامه؛ شماره ۲۵، ۲۶؛ بهمن، اسفند ۱۳۸۰: ص ۲۶-۲۹.
- ❖ درآمدهای ضروری: گفتگو با سیاوش جمادی درباره ترجمه‌های فلسفی‌اش؛ مصاحبه‌کننده: زینب بردبار؛ روزنامه ایران؛ ۲۳ مهر ۱۳۸۶: ص ۱۰.
- ❖ درآمدی بر جامعه‌شناسی موسیقی؛ الئونورا تسلر و فیلیپ تسیرکر؛ آزاده حاتمی؛ ماهنامه

- مقام موسیقایی؛ دوره جدید، شماره ۲۰؛ اسفند ۱۳۸۳ و فروردین ۱۳۸۴: ص ۳۷-۴۱.
- ❖ درباره تئودور آدورنو؛ ترجمه محمدحسین باقی؛ روزنامه شرق؛ ۲۶ مرداد ۱۳۸۵: ص ۶.
 - ❖ درباره مکتب فرانکفورت؛ کارل ریموند پوپر؛ فردین علیخواه؛ روزنامه جامعه؛ ۱۹ اردیبهشت ۱۳۷۷: ص ۱۰.
 - ❖ درباره موسیقی عامه‌پسند؛ جورج گیلورد سیمپسون و تئودور آدورنو؛ علی‌رضا سیداحمدیان؛ فصلنامه موسیقی ماهور؛ شماره ۱۷؛ پاییز ۱۳۸۱: ص ۸۱-۱۰۱.
 - ✓ درباره هنر متعهد: در ادامه بحث زیبایی‌شناسی و سیاست - ۳؛ تئودور آدورنو؛ امیرهوشنگ افتخاری‌راد؛ فصلنامه سینما و ادبیات؛ شماره ۱۳؛ تابستان ۱۳۸۶: ص ۶۸-۶۹. ❖
 - ✓ درخشش فاجعه [نقد کتاب دیالکتیک روشنگری، قطعات فلسفی؛ تئودور آدورنو و ماکس هورکهایمر؛ ترجمه مراد فرهادپور و امید مهرگان]؛ امیر احمدی آریان؛ هفته‌نامه خردنامه همشهری؛ شماره ۱.
 - ✓ درخشش فاجعه: نگاهی به کتاب دیالکتیک روشنگری اثر تئودور آدورنو و ماکس هورکهایمر؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۸۵/۱/۲۸: ص ۷. ❖
 - ❖ درک اول؛ امید مهرگان؛ روزنامه شرق؛ ۱ شهریور ۱۳۸۵: ص ۲۰.
 - ❖ دستکاری در مغزها و قلبها؛ علی گرانمایه‌پور؛ روزنامه اعتماد؛ ۲۷ دی ۱۳۸۴: ص ۵.
 - ❖ دگرگونی منش هنر در عصر فیلم؛ محمدمهدی ساعتچی؛ ماهنامه اطلاعات حکمت و معرفت؛ شماره ۳۴؛ دی ۱۳۸۷: ص ۳۱-۳۳.
 - ✓ دموکراسی در فرم دین: درباره نسبت میان دموکراسی و دین؛ علی پورمحمدی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۵/۵/۱۹.
 - ❖ دیالکتیک آدورنو یا بازگشت مرجعیت اقتدار؛ سیاوش جمادی؛ روزنامه ایران؛ ۱۱ خرداد ۱۳۸۷: ص ۱۰.
 - ✓ دیالکتیک بدون سنتز: حرف‌هایی درباره آدورنو؛ صالح نجفی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۶/۲/۱۸.
 - ✓ دیالکتیک منفی آدورنو؛ لشک کولاکوفسکی؛ امیرهوشنگ افتخاری‌راد؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۵/۲/۱۶.
 - ✓ دیالکتیک منفی یا بینش انتقادی؟؛ نگاهی به مکتب فرانکفورت؛ ف. م. هاشمی؛ روزنامه کارگزاران؛ ۱۳۸۶/۲/۸.
 - ✓ دین عقلانیت و تحول معرفت: نقدی بر تحلیل یورگن هابرماس از رابطه دین و عقلانیت در حوزه علوم اجتماعی؛ علی مصباح یزدی؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۳/۴/۲۳.
 - ❖ رسانه‌ها و باز تولید قدرت - دیدگاه نظریه‌پردازان مکتب فرانکفورت در باب رسانه‌ها؛

- ✓ احمد عسکری؛ هفته‌نامه خردنامه همشهری؛ شماره ۴۷؛ ۳۱ فروردین ۱۳۸۴: ص ۱۴ و ۱۵.
- ✓ روزشنگری دینی و سنت‌هایدگری در ایران: گفت‌وگو با سیاوش جمادی؛ محمد میلانی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۵/۸/۲۳.
- ❖ زبان اصالت در ایدئولوژی آلمانی؛ تئودور آدورنو؛ سیاوش جمادی؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۴ بهمن ۱۳۸۵: ص ۶؛ ۱۶ بهمن ۱۳۸۵: ص ۶.
- ✓ زبان زرگری اصالت؛ تئودور آدورنو؛ شهریار وفقی‌پور؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۳/۱۲.
- ❖ زبان ناتوانی‌های انسان: نگاهی به جایگاه موسیقی در افکار تئودور آدورنو؛ بابک احمدی؛ ماهنامه اطلاعات حکمت و معرفت؛ شماره ۳؛ خرداد ۱۳۸۶: ص ۴۸-۴۹.
- ✓ زمینه نظریه فرهنگی آدورنو؛ مجید اخگر؛ ماهنامه کتاب ماه (هنر)؛ شماره ۷۴-۷۳؛ مهر و آبان ۱۳۸۳: ص ۷۶-۷۰. ❖
- ✓ زندگی فیلسوف؛ والتر بنیامین؛ ژولین رابرتز؛ رضا نجف‌زاده؛ روزنامه همشهری؛ ۱۴ و ۱۳۸۱/۸/۱۶.
- ✓ زنگهای انحطاط و رسوایی برای نظامهای لیبرال - دموکراسی؛ شهریار زرشناس؛ روزنامه قدس؛ ۱۳۸۱/۱۲/۱۹.
- ❖ زورق عقل؛ آرش ویسی؛ فصلنامه سینما و ادبیات؛ شماره ۲۴؛ بهار ۱۳۸۹: ص ۱۳۲-۱۳۵.
- ✓ زیبایی‌شناسی، مارکسیسم، چپ؛ بارید گلشیری؛ فصلنامه جشن کتاب؛ شماره ۹.
- ✓ سخنرانی احمدی درباره تئودور آدورنو فیلسوف بی‌رحم؛ حمید مقدمی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۵/۴/۴: ص ۱۳. ❖
- ✓ سرافکنده‌گی‌های جهان: نقد آدورنو بر مدرنیته و لیبرالیسم؛ بابک احمدی؛ روزنامه ایران؛ ۹ و ۱۳۸۵/۲/۱۰: ص ۱۰. ❖
- ❖ سعید روشنفکری در غرب؛ زیتلا کیهان؛ روزنامه جامعه؛ ۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۷: ص ۱۰.
- ❖ سوژه و ابژه در فلسفه آدورنو؛ مسعود فولادفر؛ روزنامه رسالت؛ ۲۴ شهریور ۱۳۸۹: ص ۱۸.
- ✓ سه پاره از مینیما مورالیا^۲؛ تئودور آدورنو؛ علی عبداللهی؛ ماهنامه کُلک؛ شماره ۱۴۳.
- ❖ سه نوع دیالکتیک؛ امید مهرگان؛ روزنامه شرق؛ ۱ آذر ۱۳۸۲: ص ۱۳.
- ✓ سینما علیه سینما؛ محمود خوش‌چهره؛ روزنامه اعتماد؛ ۲۳ و ۱۳۸۳/۷/۲۵.
- ❖ شادمانی از هم پاشیده: هنر و زیبایی‌شناسی مدرن از دیدگاه آدورنو؛ مسعود فولادفر؛

۱. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، تاریخ این مقاله را در دو سال متوالی و به صورت زیر بیان نموده است:

۹ اردیبهشت ۱۳۸۴: ص ۱۰، ۱۰ اردیبهشت ۱۳۸۵: ص ۱۰.

۲. یعنی «اخلاق صغیر» یا «اخلاق کوچک».

- روزنامه رسالت؛ ۵ مهر ۱۳۸۹: ص ۱۷.
- ✓ شوالیه تنهایی [کی‌یر کیگارد]؛ مسعود یزدی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۳/۲/۲۲.
- ❖ صنایع بسته‌بندی شده غرب، فرهنگ سلطه ادامه دارد؛ ابوالقاسم زعفرانی؛ روزنامه جهان اقتصاد؛ ۲۲ دی ۱۳۸۳: ص ۹.
- ❖ صنعت فرهنگ و رسانه‌های جدید: فعلیت جامعه‌شناسی فرهنگی تئودور آدورنو؛ مسعود فولادفر؛ روزنامه رسالت؛ ۲۱ شهریور ۱۳۸۹: ص ۱۸.
- ✓ صنعت فرهنگ و ویژگی عصر سلطه عقلانیت ابزار: نگاهی به اندیشه‌های ماکس هورکهایمر و تئودور آدورنو؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۰ اردیبهشت ۱۳۸۶: ص ۶.
- ✓ صنعت فرهنگ‌سازی: روشنگری به مثابه فریب توده‌ای؛ ماکس هورکهایمر و تئودور آدورنو؛ مراد فرهادپور؛ فصلنامه ارغنون؛ شماره ۱۸؛ پاییز ۱۳۸۰: ص ۳۵-۸۳.
- ❖ صنعت فرهنگی و کالاهای فرهنگی؛ فریدون فاطمی؛ روزنامه شرق؛ ۱۴ اردیبهشت ۱۳۸۴: ص ۲۱ و ۲۲.
- ✓ عصر ما اندیشه‌برانگیز است: گفت‌وگو با پیمان سلطانی درباره فلسفه هستی موسیقی؛ علی یاسینی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۲/۸/۲۰.
- ✓ عقل علیه عقل: قطعاتی از کتاب در دست انتشار «دیالکتیک روشنگری»؛ تئودور آدورنو و ماکس هورکهایمر؛ مراد فرهادپور و امید مهرگان؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۱۲/۲۳.
- ✓ عواطف بیان‌ناپذیر: نگاهی به موسیقی در افکار تئودور آدورنو؛ بابک احمدی؛ روزنامه کارگزاران؛ ۱۳۸۶/۳/۱۹.
- ❖ غربت روشنفکران؛ ادوارد سعید؛ محمد افتخاری؛ ماهنامه چیستا؛ سال ۱۵ شماره ۴، ۵؛ دی، بهمن ۱۳۷۶: ص ۳۴۶-۳۵۸.
- ✓ فاشیسم رابطه [درباره اینگه‌بورگ باخمان شاعره اتریشی]؛ ترجمه محمدرضا فرزاد؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۴۱.
- ❖ فردگرایی جامعه توده‌ای؛ مسعود یزدی؛ روزنامه همشهری؛ ۴ دی ۱۳۸۲: ص ۷.
- ✓ فرهنگ زیر یوغ صنعت کشیده شده است: درباره تئودور آدورنو و نظریه صنعت فرهنگ‌سازی؛ روزنامه جهان صنعت؛ ۱۳۸۳/۱۲/۱۲.
- ✓ فعلیت اندیشه تئودور آدورنو؛ آکسل هونت؛ مهدی استعدادی‌شاد؛ روزنامه توسعه؛ ۵ اسفند ۱۳۸۳: ص ۷.
- ✓ فعلیت اندیشه تئودور آدورنو؛ آکسل هونت؛ مهدی استعدادی‌شاد؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۸۲/۱۲/۲۱: ص ۷.

- ❖ فلسفه و سایل ارتباطات جمعی چیست؟؛ مکیه زاند بوتته؛ شهرام تقی‌زاده انصاری؛ ماهنامه اطلاعات حکمت و معرفت؛ شماره ۴۰؛ تیر ۱۳۸۸؛ ص ۴-۸.
- ✓ کسی برای کتاب‌های معطل مانده گریه نمی‌کند: با ناشران در نمایشگاه بیستم؛ سعید ناظمی؛ روزنامه کارگزاران؛ ۱۳۸۶/۲/۱۷.
- ✓ کوشیده‌ام نوعی تحلیل دیالکتیکی از فرآیند مدرنیزاسیون به دست دهم: گفتگو با یورگن هابرماس؛ ماهنامه اندیشه جامعه؛ شماره ۲۴.
- ❖ گامی چند همراه با یکی از چهره‌های بزرگ مکتب فرانکفورت، نکاتی پیرامون زیبایی‌شناسی تئودور آدورنو؛ مراد فرهادپور؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۵ بهمن ۱۳۸۴؛ ص ۵؛ ۱۶ بهمن ۱۳۸۴؛ ص ۵؛ ۱۷ بهمن ۱۳۸۴؛ ص ۵؛ ۱۸ بهمن ۱۳۸۴؛ ص ۵؛ ۲۳ بهمن ۱۳۸۴؛ ص ۵؛ ۲۴ بهمن ۱۳۸۴؛ ص ۵؛ ۲۵ بهمن ۱۳۸۴؛ ص ۵.
- ✓ گزیده‌هایی از اخلاق صغیر؛ تئودور آدورنو؛ هاله لاجوردی؛ فصلنامه ارغنون؛ شماره ۱۶؛ تابستان ۱۳۷۹؛ ص ۳۹۳-۳۹۷.
- ❖ گفتگوی برایان مگی با هربرت مارکوزه؛ عزت‌الله فولادوند؛ روزنامه همشهری؛ ۲۸ مرداد ۱۳۷۴؛ ص ۶؛ ۲۹ مرداد ۱۳۷۴؛ ص ۶؛ ۳۰ مرداد ۱۳۷۴؛ ص ۶.
- ✓ گفت‌وگو با تئودور آدورنو: نظریه انتقادی و جنبش‌های اعتراضی؛ فرهاد سلمانیان؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۶/۴/۳۱؛ ص ۱۰. ❖
- ✓ لحظات زیبایی‌شناسانه آدورنو: گزارش سخنرانی بابک احمدی؛ [تنظیم‌کننده]: صدرا صدوقی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۳۸۶/۲/۳۱؛ ص ۸. ❖
- ✓ لحظات موسیقایی: درآمدی بر نگاه تئودور آدورنو به موسیقی (فلسفه موسیقی)؛ تئودور آدورنو؛ محسن آزموده؛ ماهنامه آینه خیال؛ شماره ۱۱؛ آذر و دی ۱۳۸۷؛ ص ۱۰۲-۱۰۶. ❖
- ✓ ما چگونه ما شدیم؛ تئودور آدورنو؛ فرهاد سلمانیان؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۶/۴/۱۸؛ ص ۱۰. ❖
- ❖ ما و زلزله بم؛ یوسف ابادری؛ روزنامه شرق؛ ۱۵ بهمن ۱۳۸۲؛ ص ۱۳.
- ❖ ماوری^۱ ماده‌گرایی: فلسفه ماده از نظر آدورنو و جودیت باتلر؛ کری ال‌هال؛ الهام منبع‌جور؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۱ آذر ۱۳۸۵؛ ص ۱۴.
- ❖ ماهیت سلطه‌گر عقل ابزاری؛ فیلیپ استوکز؛ آیدین تبریزی؛ روزنامه رسالت؛ ۶ بهمن ۱۳۸۸؛ ص ۱۸.
- ❖ مباحثی آدورنو با گلدمن؛ محمد پوینده؛ ماهنامه آدینه؛ سال ۱۲، شماره ۱۱۸؛ اردیبهشت ۱۳۷۶؛ ص ۵۰-۵۴؛ شماره ۱۱۹؛ تیر ۱۳۷۶؛ ص ۵۴-۵۵.

- ❖ مدرنیت در مقابل پس مدرنیت؛ یورگن هابرماس؛ شاهرخ حقیقی؛ ماهنامه کلک؛ شماره ۵۱، ۵۲؛ خرداد، تیر ۱۳۷۳: ص ۷-۲۲.
- ❖ مدرنیت و نظام توتالیتیر؛ لوچیانو پلیکانی؛ هوشنگ جیرانی؛ روزنامه عصر آزادگان؛ ۱۶ آذر ۱۳۷۸: ص ۷؛ ۱۸ آذر ۱۳۷۸: ص ۷.
- ✓ مروری بر احوال و آثار اندیشمند برجسته‌ی سده‌ی بیستم: فرزین هومان‌فر؛ ماهنامه کلک؛ شماره ۱۴۳؛ دی ۱۳۸۲: ص ۳-۴. ❖
- ❖ مروری بر تحول مفهوم «فرهنگ توده» در مطالعات انتقادی رسانه؛ سمیه قدوسی؛ مجله رادیو؛ شماره ۴۵؛ اردیبهشت ۱۳۸۸: ص ۶۶-۷۰.
- ❖ مروری بر زندگی آدورنو: نقد ایده‌های روشنگری؛ گلناز مقدم‌فر؛ روزنامه رسالت؛ ۲۷ مرداد ۱۳۸۸: ص ۱۸.
- ✓ مصرف وسیله فهم جامعه مدرن: سه پارادایم در مطالعات مصرف فرهنگی؛ عباس کاظمی؛ روزنامه سرمایه؛ ۱۳۸۵/۱/۱۹.
- ❖ مکاتب انتقادی و صنایع فرهنگی؛ امیرعبدالرضا سپنجی؛ روزنامه همشهری؛ ۳۰ دی ۱۳۸۱: ص ۶.
- ❖ مکتب شیکاگو و نقد اصطلاح صنعت فرهنگ: گفت‌وگویی با دکتر علی‌اکبر فرهنگی؛ دو ماهنامه بیناب؛ شماره ۱۴؛ شهریور ۱۳۸۸: ص ۷۸-۸۵.
- ❖ مکتب فرانکفورت در گذر زمان؛ فاطمه شهابی؛ روزنامه رسالت؛ ۲۰ اسفند ۱۳۸۷: ص ۱۸.
- ❖ مکتب فرانکفورت و تأثیرات آن بر جنبش دانشجویی؛ فرامرز حسن‌پور؛ روزنامه توسعه؛ ۱۰ آذر ۱۳۸۰: ص ۶.
- ❖ مکتب فرانکفورت و روانکاوی؛ مارتین جی؛ یوسف اباذری؛ فصلنامه ارغنون؛ شماره ۲۲؛ پاییز ۱۳۸۲: ص ۷۵-۱۰۷.
- ❖ مکتب فرانکفورت؛ علی ولایتی؛ روزنامه صدای عدالت؛ ۲۲ آبان ۱۳۸۱: ص ۶.
- ❖ مکتب فرانکفورت؛ لیلیا چمن‌خواه؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۲۸ مهر ۱۳۸۴: ص ۹.
- ❖ مکتب فرانکفورت؛ مهرناز نقیبی؛ فصلنامه رسانه؛ سال ۶، شماره ۴؛ زمستان ۱۳۷۴: ص ۸۴-۹۳.
- ✓ مکتب فرانکفورت: از گهواره تا هابرماس؛ پیتر مولر؛ فرهاد سلمانیان؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۶/۲/۸: ص ۱۰.
- ✓ ملت کوچک: قطعه‌ای از تئودور آدورنو؛ امید مهرگان؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۴/۲.
- ✓ موسیقی «آلبان برگ»، هیاهوی ازلی و ابدی که می‌آغازد و می‌انگیزد: جستارهایی در فلسفه موسیقی آلبان برگ ۱۹۳۵-۱۸۸۵؛ تئودور آدورنو؛ کیوان میرهادی؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره

- ۱۴ و ۱۵: ص ۲۰-۲۵.
- ✓ موضع‌گیری، درگیری، کناره‌گیری: سه قطعه از «اخلاق صغیر» درباره روشنفکران؛ تئودور آدورنو؛ صالح نجفی؛ هفته‌نامه خردنامه همشهری؛ شماره ۸۵.
- ❖ میل خفه‌شده: نابودی فرد به دست صنایع فرهنگی؛ برنارد استیگلر؛ روزنامه ایران؛ ۶ تیر ۱۳۸۷: ص ۱۰.
- ❖ ناب‌گرایی نظری در مکتب فرانکفورت، مداخله موعودگرایانه در فرآیند تمدن؛ روزنامه اعتماد؛ ۲۱ مهر ۱۳۸۴: ص ۱۱.
- ✓ نزاع بر سر پوزیتیویسم: گزارشی از مناقشه پوپر و آدورنو؛ رالف دارندورف؛ صالح نجفی؛ روزنامه شرق؛ ۵ مرداد ۱۳۸۴: ص ۱۸.
- ❖ نسل دوم مکتب فرانکفورت؛ منصور ساعی؛ روزنامه همشهری؛ ۲۸ فروردین ۱۳۸۲: ص ۶.
- ❖ نسل سوم مکتب فرانکفورت چگونه می‌اندیشد؟؛ جولی اندرسن؛ مجتبی کرباسچی و قاسم زائری؛ فصلنامه راهبرد؛ شماره ۳۳؛ پاییز ۱۳۸۳: ص ۳۶۷-۳۹۱.
- ❖ نظریه ادبی آدورنو؛ بهرام مقدادی؛ فصلنامه هنر؛ شماره ۷۵؛ بهار ۱۳۸۷: ص ۱۰-۳۱.
- ❖ نظریه انتقادی در روابط بین‌الملل با رویکرد تطبیقی؛ مهدی امیدی؛ ماهنامه معرفت؛ شماره ۷۹؛ تیر ۱۳۸۳: ص ۶۲-۷۴.
- ❖ نظریه زیبایی‌شناسی و نقد فرهنگی؛ آندور آراتو؛ شیوا منصوری و حمید محرمیان معلم؛ ماهنامه سروش اندیشه؛ شماره ۲؛ بهار ۱۳۸۱: ص ۱۰۲-۱۴۹.
- ❖ نظریه فرویدی و الگوی تبلیغات فاشیستی؛ تئودور آدورنو؛ مراد فرهادپور؛ فصلنامه ارغنون؛ شماره ۲۲؛ پاییز ۱۳۸۲: ص ۱۰۹-۱۳۴.
- ✓ نقد انقیاد سلطه: درباره دیالکتیک منفی آدورنو؛ لشک کولاکوفسکی؛ امیرهوشنگ افتخاری؛ راد؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۶/۵/۲۳.
- ❖ نقد بنیان‌کن نظام سرمایه‌داری: تطور فکری و تاریخی مکتب فرانکفورت؛ مسعود فولادفر؛ روزنامه رسالت؛ ۱۶ مرداد ۱۳۸۹: ص ۱۸.
- ❖ نقد به مثابه سلاح: گزارش سخنرانی بابک احمدی در دانشکده حقوق دانشگاه تهران؛ تنظیم‌کننده: لیونا عیسی‌قلیان؛ روزنامه اعتماد؛ ۴ اردیبهشت ۱۳۸۶: ص ۵.
- ❖ نقد جامعه توده‌یی و تأسیس مکتب فرانکفورت؛ روزنامه ایران؛ ۲۵ اردیبهشت ۱۳۷۵: ص ۶؛ ۲۶ اردیبهشت ۱۳۷۵: ص ۶.
- ❖ نقد دیالکتیکی مدرنیته: نگاهی به کتاب دیالکتیک روشنگری اثر آدورنو و هورکهایمر؛ مسعود فولادفر؛ روزنامه رسالت؛ ۷ شهریور ۱۳۸۹: ص ۱۸.

- ✓ نقد فلسفه خاستگاه: آدورنو و ایدئالیسم؛ علی عباس‌بیگی؛ روزنامه حزب‌الله؛ ۱۳۸۶/۴/۱۸.
- ✓ نقد فلسفه خاستگاه: نگاهی به کتاب «علیه ایده‌آلیسم» نوشته تئودور آدورنو؛ علی عباس‌بیگی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۶/۲/۱۸؛ ص ۹.
- ✓ نقد مدرنیته و صنعت فرهنگ (بزرگان اندیشه ۳۷: تئودور آدورنو)؛ حمیدرضا فرزاد؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۳/۴/۲۷؛ ص ۸. ❖
- ✓ نقد مدرنیته و صنعت فرهنگ [نظریات تئودور آدورنو]؛ روزنامه آرمان روابط عمومی؛ ۱۳۸۶/۹/۲۱.
- ✓ نقد: تئودور آدورنو؛ غلامرضا گودرزی؛ ماهنامه کتاب ماه ادبیات و فلسفه؛ شماره ۴۳؛ اردیبهشت ۱۳۸۰؛ ص ۲۴-۲۷. ❖
- ❖ نکاتی پیرامون زیبایی‌شناسی ت. و. آدورنو؛ مراد فرهادپور؛ ماهنامه دوران؛ سال ۲، شماره ۱۲؛ تیر، مرداد ۱۳۷۵؛ ص ۱۴-۲۰.
- ✓ واژه‌هایی که می‌خکوب شده‌اند: نگاهی به کتاب «زبان اصالت در ایدئولوژی آلمانی»؛ روزنامه تهران امروز؛ ۱۳۸۵/۹/۱۵.
- ❖ ورنمایی‌های سینمایی؛ تئودور ویلهلم آدورنو؛ مجید داودی؛ دوماهنامه بیناب؛ شماره ۱۴؛ شهریور ۱۳۸۸؛ ص ۲۳۸-۲۴۵.
- ✓ هانس کوچولو: درباره روشنفکران؛ تئودور آدورنو؛ مراد فرهادپور؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۶/۲۱.
- ✓ هنجارهای کاذب صنعت فرهنگ: درآمدی بر اندیشه انتقادی مکتب فرانکفورت؛ علیرضا وحیدی؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۶/۲/۱۷؛ ص ۱۰.
- ✓ هنر به مثابه عملگرایی: گذاری بر نظریه زیباشناختی آدورنو و مارکوزه؛ بابک اوجاچی؛ روزنامه آفتاب یزد؛ ۱۳۸۶/۹/۲۸.^۱
- ✓ هنر مدرن و صنایع فرهنگی در نظریه زیباشناختی تئودور آدورنو؛ سی. پی. کلیگ مورگان؛ حمید بهرامی‌راد؛ دوفصلنامه زیباشناخت؛ شماره ۹؛ ص ۲۵۷-۲۶۴.
- ✓ هنر مدرن و صنایع فرهنگی: در نظریه زیباشناختی تئودور آدورنو؛ سی. پی. کلیگ مورگان؛ حمید بهرامی‌راد؛ روزنامه اطلاعات؛ ۱۳۸۳/۴/۲۳.

۱. در این مقاله می‌خوانیم مکتب فرانکفورت که امثال آدورنو و مارکوزه آن را ایجاد کرده‌اند، جزئی از «مارکسیسم غربی» است. این مکتب از دل «مؤسسه تحقیقات اجتماعی» وابسته به «دانشگاه فرانکفورت» برخاسته است. بنیان‌گذاران این مؤسسه گرایش‌های مارکسیستی داشتند، به‌طوری که می‌خواستند آن را «مؤسسه مارکسیسم» بنامند.

هانا آرنت^۱

HANNAH ARENDT

محل تولد: هانوفر، آلمان

تابعیت: آلمانی

تاریخ تولد: ۱۹۰۶

تاریخ وفات: ۱۹۷۵

توضیحات: وی فیلسوفی سیاسی - اجتماعی بود. تدریس در دانشگاه، نگارش کتاب‌های متعدد و شرکت در تعاملات گوناگون به نفع یهودیان از جمله فعالیت‌های وی به حساب می‌آید.

بخشی از کتاب‌شناسی هانا آرنت در زبان فارسی

○ اندیشیدن و ملاحظات اخلاقی؛ هانا آرنت؛ عباس باقری؛ ناشر: نشر نی؛ تهران: ۱۳۷۹ (چاپ دوم؛ ۱۳۸۳؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۶۴ صفحه رقی. (این کتاب ترجمه متن سخنرانی نویسنده تحت عنوان *Thinking and moral considerations* می‌باشد که در مجله *Social Research* چاپ شده است.) ◇

○ انقلاب مجارستان: امپریالیسم توتالیترا؛ هانا آرنت؛ کیومرث خواجهیها؛ ناشر: روشنگران؛ ۱۳۶۶؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۲۰ صفحه پالتویی. ◇

○ انقلاب مجارستان: مقاومت مردمی علیه توتالیتاریسم؛ هانا آرنت؛ کیومرث خواجهیها؛ ناشر: روشنگران و مطالعات زنان؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۱۲۸ صفحه رقی.

○ انقلاب؛ هانا آرنت؛ عزت‌الله فولادوند؛ ناشر: خوارزمی؛ تهران: ۱۳۶۱؛ ۵۵۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۸؛ ۳۳۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۴؛ ۵۵۰۰ نسخه)؛ ۴۰۴ صفحه رقی. ◇

۱. در فهرست مستندهای کتابخانه ملی این نام به صورت «حنا آرندت» نیز آمده است.
۲. این ناشر از تاریخ ۱۳۷۵/۷/۷ به «روشنگران و مطالعات زنان» تغییر نام یافته است.

- ترور و تفکر؛ نویسندگان: تری ایگلتون، یورگن هابرماس، ژاک دریدا، نوآم چامسکی و هانا آرنه؛ امیر هوشنگ افتخاری راد و نادر فتوره‌چی، ویراستار: امیر احمدی آریان؛ ناشر: چشمه؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۲۰۰ نسخه)؛ ۱۳۶ صفحه رقیعی.
- توتالیتراریسم: حکومت ارباب، کشتار، خفقان؛ هانا آرنه؛ محسن ثلاثی؛ ناشر: جاویدان؛ تهران: ۱۳۶۳؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۳۵۴ صفحه جیبی. (این کتاب ترجمه بخش سوم کتاب *The origins of Totalitarianism* است که در سال ۱۹۶۸ تحت عنوان *Totalitarianism* منتشر شده است.) ◇
- توتالیتراریسم؛ هانا آرنه؛ محسن ثلاثی؛ ناشر: ثالث؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۳۶۸ صفحه رقیعی.
- خشونت؛ هانا آرنه؛ عزت‌الله فولادوند؛ ناشر: خوارزمی؛ تهران: ۱۳۵۹ (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷)؛ ۱۶۳ صفحه. ◇
- سپهر عمومی روایتی دیگر از سیاست: نظریات آرنه و هابرماس؛ مسعود پدرام، ویراستار: زهرا حیدرزاده؛ ناشر: یادآوران؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۱۸۴ صفحه رقیعی. ◇
- شوریده‌سران منطقی [درباره فلاسفه و فلسفه] (مجموعه مقالات)؛ هانا آرنه و دیگران؛ ترجمه بهروز کاویان، بابک قهرمان و حسن حسینی؛ ناشر: سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۱۲۰ صفحه رقیعی. ◇
- فلسفه سیاسی هانا آرنه (Acting and thinking: the political thought of Hannah Arendt)؛ لی بردشا؛ خشایار دیهیمی؛ ناشر: طرح نو؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۲۵۸ صفحه رقیعی. ◇
- فلسفه شکل‌گیری حکومت‌های توتالیتر بر اساس اندیشه سیاسی هانا آرنه؛ سیدمهدی حسینی؛ ناشر: نوروزی؛ گرگان: ۱۳۸۹؛ ۵۰۰ نسخه؛ ۱۲۸ صفحه رقیعی.
- فلسفه هانا آرنه (از سری نام‌آوران فرهنگ؛ ۷)؛ پاتریشیا آلتنبرند جانسون؛ خشایار دیهیمی؛ ناشر: طرح نو؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۰۸ صفحه جیبی. ◇
- فلسفه‌ی اگزیستانس چیست؟ (پیوستگی و گسست‌های سنت فلسفی پیرامون پرسش هست: از شلینگ و که‌یرکه‌گور تا هیدگر و یاسپرس)؛ هانا آرنه؛ مهدی استعدادی شاد؛ ناشر: نشر باران؛ سوئد: ۱۹۹۴ م. = ۱۳۷۳.
- کارل مارکس و سنت اندیشه سیاسی غرب؛ هانا آرنه؛ تصحیح و ویرایش و ترجمه عزت‌الله فولادوند؛ ناشر: ماهی؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۲۰۸ صفحه. (کتاب حاضر بر اساس

- دست‌نوشته منتشر نشده نویسنده در کتابخانه کنگره آمریکا تهیه شده است.)
- میان گذشته و آینده: هشت تمرین در اندیشه‌ی سیاسی (از سری اندیشه معاصر؛ ۱۵)؛ هانا آرنت؛ سعید مقدم؛ ناشر: اختران؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۳۹۲ صفحه رقی. ◇
 - نظریه‌های جباریت از افلاطون تا آرنت؛ راجر بوشه؛ فریدون مجلسی؛ ناشر: مروارید؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۷۱۰ صفحه رقی.
 - وضع بشر؛ هانا آرنت؛ مسعود علیا؛ ناشر: ققنوس؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۱۶۵۰ نسخه (چاپ دوم)؛ ۱۳۹۰؛ ۱۶۵۰ نسخه؛ ۴۹۰ صفحه رقی.
 - هانا آرنت (از سری فلسفه و سیاست؛ ۶)؛ دیوید واتسون؛ فاطمه ولیانی؛ ناشر: هرمس (وابسته به مؤسسه شهر کتاب)؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۳۱ صفحه رقی. ◇
 - هانا آرنت و مارتین هایدگر؛ الزبیتا اتینگر؛ عباس مخبر؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۴؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۱۶۸ صفحه رقی. ◇
 - هانا آرنت و نقد فلسفه سیاسی؛ منصور انصاری؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۳۴۴ صفحه رقی. ◇
 - هرگز، مگو هرگز!؛ عاشقانه‌ها، ترانه‌ها، بازسرای‌ها و شعرهای کوتاه؛ برتولت برشت، با مقدمه‌ای از هانا آرنت؛ علی عبداللهی و علی غضنفری؛ ناشر: گل‌آذین؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۸؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۲۹۸ صفحه رقی؛ مصور. ◇

بعضی مقالات مرتبط با هانا آرنت به زبان فارسی

- ❖ ... و کاردهایشان را بیرون نیاورند: نظری بر آرا و اندیشه‌های آرنت؛ امیر فرخ پیام؛ روزنامه اعتماد؛ ۲۴ فروردین ۱۳۸۸؛ ص ۱۲-۱۳ ضمیمه.
- ✓ آرمان‌گرایان در مصاف با ببرهای کاغذی (شکست اسطوره‌ی جاودانگی قدرت امپریالیستی)؛ مجید مددی؛ ماهنامه اندیشه جامعه؛ مهر ۱۳۸۰.
- ✓ آرنت و آزادی؛ زهره روحی؛ ماهنامه جهان کتاب؛ شماره ۲۱۹، ۲۱۸؛ تیر و مرداد ۱۳۸۶؛ ص ۱۳-۱۵. ❖
- ✓ آرنت و انسان سیاسی: به مناسبت نود و هفتمین سال تولد هانا آرنت؛ امید مهرگان؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۲/۷/۲۶؛ ص ۱۳. ❖
- ❖ آرنت و بیگانگی‌های دنیای مدرن؛ منصور انصاری؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۵ آبان ۱۳۷۹؛ ص ۶.

- ✓ آرنت، جمهوری خواه مساوات طلب؛ حبیب الله فاضلی؛ فصلنامه راهبرد؛ شماره ۳۸؛ زمستان ۱۳۸۴: ص ۳۰۳-۳۱۷.
- ✓ آرنت، مدونای فیلسوف: گفت و گو با «دانیل کوهن بندیت» درباره هانا آرنت؛ روزنامه آینده نو؛ ۱۳۸۵/۱۲/۱۳.
- ✓ آزادی در اندیشه آرنت: علت وجودی سیاست؛ حسین امامی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۵/۱۲/۲: ص ۱۱. ❖
- ❖ آسیب شناسی خشونت؛ انور صمدی راد؛ روزنامه نوروز؛ ۲۹ فروردین ۱۳۸۱: ص ۱۰.
- ✓ ابتذال شر در عصر بی معنایی زندگی: گزارشی از نشست شب هانا آرنت با حضور دکتر [عزت الله] فولادوند؛ محمد میرزاخانی؛ روزنامه تهران امروز؛ ۱۳۸۵/۱۲/۵.
- ✓ از جهان بیگانگی؛ حسن امامی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۶/۵/۲۹: ص ۲۱. ❖
- ✓ از نگاهی دیگر [نقد و بررسی کتاب هانا آرنت]؛ جواد ماهزاده؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۵۸؛ زمستان ۱۳۸۵: ص ۳۰۶-۳۰۹. ❖
- ✓ اسلام و جامعه مدنی؛ شریف مردین؛ روزنامه کیهان؛ ۱۴ و ۱۳۸۳/۷/۲۱.
- ✓ اصالت نظریه پردازسی سیاسی: بازخوانی آرای هانا آرنت؛ سیدحسین امامی؛ روزنامه مردم سالاری؛ ۱۳۸۶/۲/۲۴.
- ✓ اقتدار، خشونت و تمامیت خواهی: خطابه هانا آرنت در دانشگاه ابرلین، اکتبر ۱۹۵۴؛ هانا آرنت؛ صالح نجفی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۱۰/۱۱: ص ۱۸. ❖
- ✓ اگزیتانسیالیسم فرانسوی؛ هانا آرنت؛ محمدسعید حنایی کاشانی؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۵۸؛ زمستان ۱۳۸۵: ص ۳۷۰-۳۷۶. ❖
- ✓ اندیشمند مهاجر: نگاهی به آرا و اندیشه های فمینیستی هانا آرنت؛ اولریکه هل ورت؛ پریسا رضایی؛ روزنامه بنیان؛ ۱۳۸۱/۲/۲: ص ۶. ❖
- ✓ اندیشه و روان مکتب فرانکفورت؛ محرم آقازاده؛ روزنامه آفتاب امروز؛ ۶ و ۱۳۷۸/۱۱/۱۰.
- ❖ اندیشیدن به قدرت؛ علی نیان؛ روزنامه شرق؛ ۹ مرداد ۱۳۸۵: ص ۶.
- ✓ انسان مدرن و آرنت [نقد کتاب آشنایی با هانا آرنت]؛ ندا درفش کاویانی؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۵۸؛ زمستان ۱۳۸۵: ص ۳۱۱-۳۱۲. ❖
- ❖ انقلاب آخرین انتخاب؛ محمد حیدری؛ روزنامه دوران امروز؛ ۱۵ بهمن ۱۳۷۹: ص ۸.
- ✓ انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی: تقابل و رویارویی دو چهره «نرم افزاری و سخت افزاری»

- قدرت؛ یدالله محمدی؛ فصلنامه مصباح؛ زمستان ۱۳۷۹.
- ✓ انقلاب اسلامی: ایدئولوژی مفاهیم و کارکردها؛ یدالله محمدی؛ فصلنامه مصباح؛ شماره ۳۶؛ زمستان ۱۳۷۹.
- ❖ انقلاب تعاریف - واژه‌شناسی؛ محمدحسن بیگدلی؛ روزنامه رسالت؛ ۱۴ بهمن ۱۳۸۲؛ ص ۳، ۴، ۷ منشور^۱.
- ✓ انقلاب مظهري برای آزادی: تأملی بر اندیشه‌های هانا آرنت؛ عظیم اسماعیل‌زاده؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۶/۱۱/۱۸.
- ✓ انقلاب، سیاست، خشونت: نگاهی کوتاه به زندگی، آثار و اندیشه‌های هانا آرنت؛ روزنامه دوران امروز؛ ۱۳۷۹/۹/۲۶؛ ص ۹.
- ❖ اولویت تفکر بر سیاست: اخلاق و سیاست در بازخوانی هانا آرنت؛ حسین فراستخواه؛ روزنامه اعتماد؛ ۲۱ مهر ۱۳۸۷؛ ص ۱۳ ضمیمه.
- ❖ باریکه راه‌های اندیشیدن؛ هانا آرنت؛ فرزاد حاجی‌میرزایی؛ روزنامه همشهری؛ ۲۱ آذر ۱۳۷۸؛ ص ۶؛ ۲۲ آذر ۱۳۷۸؛ ص ۶؛ ۲۳ آذر ۱۳۷۸؛ ص ۶.
- ❖ بالهای ایزد بانو؛ روزنامه اعتماد؛ ۳ دی ۱۳۸۴؛ ص ۱۰.
- ✓ بیجگی‌های هانا آرنت: گزارشی از کارگاه فلسفه برای کودکان؛ مریم جعفر اقدمی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۳/۱۰.
- ✓ بدی، نتیجه‌نیندیشیدن است: نگاهی به کتاب «هانا آرنت و اندیشیدن و ملاحظات اخلاقی»؛ کیان ارجمند؛ روزنامه سرمایه؛ ۱۳۸۵/۲/۲۵.
- ✓ بوش و کری در خدمت منافع صهیونیسم بین‌الملل؛ روزنامه قدس؛ ۱۳۸۳/۶/۲۸.
- ✓ بی‌حقوقی انسان‌ها در اقامتگاه جهانی؛ هانا آرنت؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۸۱/۱/۱۷؛ ص ۶.
- ✓ پرونده ایران و آمریکا (۱۴): زائران اروپایی آمریکا؛ متین غفاریان؛ هفته‌نامه شهروند امروز؛ شماره ۳۴.
- ✓ پیرو هیچ مسلکی نیستم: گفتگویی با هانا آرنت؛ ترجمه افشین معاصر؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۵۸؛ ص ۹۱-۹۴.
- ✓ تابوشکنی در مطالعات فرهنگی: گفت‌وگو با دکتر سیدمحمد ضیاحسینی [استاد آموزش زبان فارسی به غیر فارسی‌زبانان در دانشگاه علامه طباطبایی پیرامون موانع اخلاقی موجود در برخی از مطالعات فرهنگی - زبان‌شناختی]؛ سولماز نراقی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۲/۳/۱.

۱. منشور: ضمیمه هفتگی سیاسی - اجتماعی روزنامه رسالت.

- ✓ تاریخ اندیشه‌های سیاسی قرن بیستم: هانا آرنت؛ حسین بشیریه؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۵۸؛ زمستان ۱۳۸۵؛ ص ۹۷-۱۲۴. ❖
- ✓ تثلیث عشق سه فیلسوف [مارتین هایدگر، هانا آرنت و کارل یاسپرس]: برگرفته از چند مقاله و یک کتاب؛ غلامحسین میرزاصالح؛ فصلنامه سبک نو؛ تابستان ۱۳۸۰.
- ❖ تقابل انسان متصرف و انسان مفسر؛ منصور انصاری؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۷ اردیبهشت ۱۳۸۰؛ ص ۶.
- ✓ تکنولوژی و فرهنگ [عنوان قسمت دوم: چندرسانه‌ها و موزه‌ها]؛ هلن بوردالوا؛ رضا مصطفی‌زادگان؛ روزنامه همشهری؛ ۱۷ و ۱۳۸۲/۱/۱۸.
- ✓ تنها یک حق بشر وجود دارد؛ هانا آرنت؛ کیواندخت قهاری؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۳۸؛ پاییز ۱۳۷۷؛ ص ۵۱-۶۸. ❖
- ❖ توانایی‌ها و وضع بشر: با نگاهی به اندیشه سیاسی آرنت؛ عظیم اسماعیل‌زاده؛ روزنامه جام جم؛ ۱ تیر ۱۳۸۷؛ ص ۱۱.
- ✓ توتالیتاریسم از نظرگاه آرنت؛ هاشم بناءپور؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۵۸؛ زمستان ۱۳۸۵؛ ص ۱۶۷-۱۷۱. ❖
- ❖ جایگاه توتالیتاریسم در اندیشه سیاسی هانا آرنت؛ منصور انصاری؛ روزنامه همشهری؛ ۲۸ آبان ۱۳۷۶؛ ص ۶؛ ۲۹ آبان ۱۳۷۶؛ ص ۶.
- ✓ جمهوری‌خواه مساوات‌طلب؛ علی علیزاده؛ هفته‌نامه خردنامه همشهری؛ شماره ۱۸؛ شهریور ۱۳۸۶.
- ❖ جنبه‌های عصر مدرن؛ منصور انصاری؛ روزنامه اطلاعات؛ ۲۷ مرداد ۱۳۷۶؛ ص ۱۲؛ ۲۹ مرداد ۱۳۷۶؛ ص ۱۲.
- ✓ جنگ و فلسفه؛ منوچهر دین‌پرست؛ روزنامه تهران امروز؛ ۱۳۸۶/۱/۲۳.
- ❖ چرا آرنت اهمیت دارد؟ [مقاله]: ابتدال^۱ شر پس از یازده سپتامبر؛ مهدی میرزامحمدخلجی؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۵۸؛ زمستان ۱۳۸۵؛ ص ۳۵۲-۳۵۵.
- ❖ چرا تاریخ به جای مردم قضاوت می‌کند؟؛ فرخ ارقند؛ دوهفته‌نامه آبان؛ شماره ۱۰؛ نیمه دوم اسفند ۱۳۸۰؛ ص ۱۰-۱۲.
- ❖ چشم در چشم قدرت: قدرت و قهر در فلسفه سیاسی هانا آرنت؛ بهرام محبی؛ ضمیمه روزنامه اعتماد؛ شماره ۱۸۹۵؛ ۱ اسفند ۱۳۸۷؛ ص ۱۲-۱۳.

- ❖ چستی انقلاب - مروری کوتاه بر نظریات فلسفه انقلاب؛ امین بزرگیان؛ روزنامه شرق؛ ۱۸ بهمن ۱۳۸۳: ص ۱۸.
- ❖ حاکمیت مردم در جامعه دینداران؛ علی‌رضا علوی؛ ماهنامه کیان؛ سال ۴، شماره ۲۲؛ آبان - دی ۱۳۷۳: ص ۲۶-۳۰.
- ❖ حقوق بشر رویکردی دیگر؛ هانا آرنت؛ کیواندخت قهاری؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۸۰/۸/۲۶: ص ۷.
- ❖ حقوق بشر و حقوق شهروند؛ محمدرضا نیکفر؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۳۹؛ زمستان ۱۳۷۷: ص ۲۳-۳۵.
- ✓ حقیقت دروغ؛ مؤلفه‌های فلسفه سیاسی هانا آرنت؛ ویلیام کلوسی؛ علیرضا رضایت؛ خردنامه همشهری؛ شماره ۲۹؛ بهمن و اسفند ۱۳۸۷: ص ۳۰-۳۱.
- ❖ حوزه‌ی عمومی و حوزه‌ی خصوصی در اندیشه و عمل امیرالمؤمنین علی علیه‌السلام؛ محسن عزیزی و محمد کائیدی‌نژاد؛ فصلنامه تاریخ اسلام؛ شماره ۳۰؛ تابستان ۱۳۸۶: ص ۳۶-۵.
- ✓ خالق اسطوره «سزیف» [درباره آبر کامو]؛ سارا ارمنی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۵/۸/۱۳.
- ✓ خشونت و قدرت در فلسفه سیاسی هانا آرنت [نقد و بررسی کتاب خشونت]؛ رحیم قصیم؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۵۸؛ زمستان ۱۳۸۵: ص ۳۱۳-۳۳۶.
- ✓ در باب اندیشه در مقام چیزی عجیب؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۱۲/۱۳.
- ✓ در بند افتاده‌ای عاشق: گفتگوی لور آدلر و کاترین کلیمان درباره هانا آرنت؛ ترجمه ستاره هومن؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۵۸؛ زمستان ۱۳۸۵: ص ۶۳-۷۴.
- ✓ در حاشیه مراسم شب هانا آرنت؛ احسان نراقی؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۵۸؛ ص ۵۷-۶۰.
- ✓ درباره برشت؛ هانا آرنت؛ علی‌اللہی؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۵۸؛ زمستان ۱۳۸۵: ص ۲۴۱-۲۴۹.
- ✓ درباره بنیادهای اندیشه هانا آرنت: گفت‌وگو با فاطمه ولیانی؛ گفتگوکنندگان: علیرضا جاوید و محمد نجاری؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۵۸؛ ص ۱۲۷-۱۳۶.
- ✓ دنیای هانا آرنت؛ جروم کوهن؛ لی‌لا سازگار؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۵۸؛ زمستان ۱۳۸۵: ص ۲۷۷-۲۹۲.
- ✓ دیالوگ درون: تحلیلی بر مکث و تأملات اخلاقی او از دیدگاه هانا آرنت؛ کلر جی. گریگوری؛ حمزه مهیمن؛ هفته‌نامه خردنامه همشهری؛ شماره ۶.
- ✓ دین در عصر علم: خطابه‌های گیفورد؛ حسن اسلامی؛ فصلنامه هفت آسمان؛ شماره ۴۰

زمستان ۱۳۸۷.

- ✓ دین و روشنفکران؛ هانا آرنت؛ محمدسعید حنایی کاشانی؛ روزنامه آینده نو؛ ۱۳۸۵/۱۲/۱۳.
- ✓ دین و روشنفکران؛ هانا آرنت؛ محمدسعید حنایی کاشانی؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۵۸؛ زمستان ۱۳۸۵؛ ص ۲۰۳-۲۰۶. ❖
- ✓ دین و سیاست؛ هانا آرنت؛ محمدسعید حنایی کاشانی؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۵۸؛ زمستان ۱۳۸۵؛ ص ۲۱۹-۲۳۹. ❖
- ✓ دین و سیاست؛ هانا آرنت؛ محمدسعید حنایی کاشانی؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۸۵/۳/۶؛ ص ۷. ❖
- ✓ راوی جهان مشترک: درباره زندگی و آرای «هانا آرنت»؛ استفان جی. وایتفیلد؛ مسعود خیرخواه؛ روزنامه سرمایه؛ ۱۳۸۴/۱۱/۱۷.
- ✓ راه جستن به بیرون از ظلمت: گزارش سخنرانی خشایار دیهیمی درباره هانا آرنت؛ مریم وحدتی؛ روزنامه حیات نو اقتصادی؛ ۱۳۸۵/۲/۴؛ ص ۶. ❖
- ❖ راه جستن به بیرون از ظلمت؛ روزنامه صدای عدالت؛ ۲۳ اردیبهشت ۱۳۸۵؛ ص ۱۱.
- ✓ روایتگر نظام‌های توتالیتر: سیری در رابطه عاطفی هانا آرنت و مارتین هایدگر؛ نصرت شاد؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۸۵/۱۲/۷؛ ص ۶. ❖
- ✓ روزا لوکزامبورگ؛ هانا آرنت؛ عزت‌الله فولادوند؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۵۸؛ زمستان ۱۳۸۵؛ ص ۱۷۴-۲۰۱. ❖
- ✓ روشنفکری دینی و سنت هایدگری در ایران: گفت‌وگو با سیاوش جمادی؛ محمد میلانی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۵/۸/۲۳.
- ✓ زندگی هانا آرنت؛ الیزابت یانگ - برول^۱؛ میمنت حنایی کاشانی؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۵۸؛ زمستان ۱۳۸۵؛ ص ۳۹۷-۴۱۳. ❖
- ✓ زنی که زیاد می‌دانست: هایدگر در دیدارهای خصوصی‌اش خود را قربانی نازی‌ها قلمداد می‌کرد و آرنت هم او را بخشیده بود؛ کاوه شجاعی؛ هفته‌نامه ایران‌دخت؛ شماره ۶۰؛ ۹ خرداد ۱۳۸۸؛ ص ۸۴.
- ❖ سارتر و خشونت فرانسوی - همدلی‌های فیلسوف با پرخاش‌های فراموش‌شدگان؛ محمدسعید حنایی کاشانی؛ روزنامه ایران؛ ۲ آذر ۱۳۸۴؛ ص ۱۰.
- ✓ سایه‌های بیگانه: گزارشی از جهان فکری هانا آرنت در میان آثارش؛ مرتضی هاشمی‌پور؛

- روزنامه کارگزاران؛ ۱۳۸۵/۹/۶.
- ✓ سبک اندیشه سیاسی هانا آرنت؛ مارگارت کانوون؛ منصور انصاری؛ روزنامه نشاط؛ ۸ و ۱۳۷۸/۲/۱۱: ص ۶. ❖
- ❖ سپهر عمومی و وضعیت بشری: نقد و بررسی کتاب سپهر عمومی؛ روایتی دیگر از سیاست با حضور کمال پولادی، محمدجواد غلامرضا کاشی و علی معظمی؛ ضمیمه روزنامه اعتماد؛ ۲۹ آذر ۱۳۸۸: ص ۶-۷، ۱۵.
- ✓ سکوت بنیامین؛ علی ملائکه؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۲/۱۰/۲۲.
- ✓ سلطه سیاسی - ریشه‌ها و ابزارها: وقتی غیر سیاسی‌ترین موضوعات به سیاسی‌ترین پدیده‌ها تبدیل می‌شوند؛ داود نادمی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۴/۸/۲۴.
- ✓ سورن کی‌یرکگور [این مقاله ترجمه‌ای از Soren Kierkegaard است]؛ هانا آرنت؛ محمدسعید حنایی کاشانی؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۵۸.
- ❖ سیاست اخلاقی و اخلاقی شدن سیاست؛ علی اکبر امینی؛ ماهنامه اطلاعات سیاسی اقتصادی؛ شماره ۱۹۲-۱۹۱؛ مرداد و شهریور ۱۳۸۲: ص ۱۳۸-۱۴۵.
- ✓ سیاست برای فیلسوف آلمانی: هانا آرنت (۱۹۷۵-۱۹۰۶)؛ مژگان مقتدر؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۹/۱۳: ص ۱۸. ❖
- ✓ سیاست عالم اقتناع است نه عالم زور: گزارش سخنرانی خشایار دیهیمی درباره هانا آرنت؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۸۵/۲/۴: ص ۷. ❖
- ❖ سیاست و گفتگو: تأملی در نظریه مفقوده سیاست؛ محمدتقی قزلسغلی؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۱ آبان ۱۳۸۱: ص ۶.
- ✓ سیاست، تاریخ و تمدن از نظر هانا آرنت؛ فیلیپ هنسن؛ فرزانه قوجلو؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۵۸؛ زمستان ۱۳۸۵: ص ۱۳۷-۱۵۴. ❖
- ✓ سی‌امین سالگرد درگذشت هانا آرنت؛ ترجمه پرویز حمزوی؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۸۵/۱۲/۷: ص ۶. ❖
- ✓ سیر به سطحی برتر از زندگی اجتماعی: شب هانا آرنت برگزار شد؛ روزنامه حیات نو؛ ۱۳۸۵/۱۲/۵.
- ✓ سیمای آغازگر: گفت‌وگو با مارسل گوشه؛ پی‌یرسیمون ناهوم؛ عبدالمحمد روحبخشان؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۵۸: ص ۸۳-۸۹.

- ✓ شیخ آزادی: پیاپیست به روایت کایه دوسینما؛ آلن فرایا؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۱۲/۲۵.
- ✓ شتر سواری شوالیه‌ها؛ محمد ایمانی؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۵/۸/۱۵.
- ✓ شهری بود و استادی که شاید می‌توانست اندیشیدن را بیاموزد؛ زندگی و آثار «هانا آرنست» فیلسوف زن معاصر؛ هانا آرنست؛ روزنامه ابرار؛ ۱۳۸۱/۱۰/۱۰؛ ص ۷. ❖
- ✓ صدمین سالگرد تولد بانوی فلسفه: چرا آرنست اهمیت دارد؟؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۵/۸/۲۲.
- ✓ صهیونیسم در برابر همه ادیان الهی (عنوان بخش دوم: رژیم صهیونیستی؛ ثروت استراتژیک آمریکا)؛ هانا آرنست؛ روزنامه اطلاعات؛ ۲۶ و ۱۳۸۶/۷/۲۵؛ ص ۱۲. ❖
- ❖ ظهور دموکراسی: تأملی بر مشارکت سیاسی؛ محمدتقی قرلسفلی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۵ خرداد ۱۳۸۶؛ ص ۸.
- ✓ عرصه عمومی در نگاه آرنست [بخشی از کتاب جنبه‌های دموکراسی رادیکال]؛ ترجمه فهیمه ملتی؛ ماهنامه نامه؛ شماره ۱۶؛ ص ۳۶-۳۸.
- ❖ علت وجودی سیاست، آزادی است: مفهوم آزادی در اندیشه هانا آرنست؛ حسین امامی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۲۲ اردیبهشت ۱۳۸۷؛ ص ۱۰.
- ✓ علم تذکر یا چگونگی به یاد آوردن [گفت‌وگو]؛ ترجمه بزرگ نادرزاد؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۵۸؛ ص ۷۵-۸۲.
- ❖ علیه تنهایی، با عمل؛ مرتضی کاظمیان؛ ضمیمه روزنامه اعتماد؛ شماره ۲۰۳۸؛ ۷ شهریور ۱۳۸۸؛ ص ۱۶.
- ❖ فاشیسم شاخص‌ترین مکتب مطلق‌گرا؛ روزنامه توسعه؛ ۷ تیر ۱۳۸۴؛ ص ۸.
- ✓ «فاشیسم و ضد فاشیسم؛ چالشی دیگر»: نگاهی به کتاب «هانا آرنست و مارتین هیدگر»؛ فرزانه نصرآبادی؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۳۷۸/۴/۳.
- ✓ فرصت‌طلبی روشن‌فکرانه هانا آرنست؛ جان لوکاج؛ مهدی خلجی؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۵۸؛ زمستان ۱۳۸۵؛ ص ۲۹۳-۳۰۴. ❖
- ❖ «فرهنگ بورژوایی؛ انزوا، انسان توده‌ای»؛ مصطفی انصافی؛ روزنامه ایران؛ ۱۸ مرداد ۱۳۸۸؛ ص ۱۰.

۱. در آغاز این مقاله در شرح محتوای این نوشتار چنین آمده است: «این نوشته ترجمه برگزیده مطالبی از مقاله‌ای است که در شماره ۴۴۵ ماه سپتامبر ۲۰۰۵ مجله ادبی فرانسوی Le Magazine Litteraire چاپ شده است. در این مقاله خانم Perrine Simon Nahum با متفکر فرانسوی آلن فینکل‌کروت درباره یکی از محورهای فکری فیلسوف مهم معاصر خانم هانا آرنست مصاحبه کرده است که در این‌جا به صورت نقل به معنی ارائه می‌شود.»

- ✓ فقر تجلی قدرت است [به مناسبت سالروز درگذشت هانا آرنت، فیلسوف سیاسی آلمان]؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳/۹/۱۳۸۴.
- ❖ فلسطین، یک حاکمیت با دو ملت؛ احمد رشیدی؛ فصلنامه راهبرد؛ شماره ۲۴؛ تابستان ۱۳۸۱: ص ۷۲-۸۴.
- ✓ فلسفه سیاسی هانا آرنت (عنوان بخش دوم: منادی قدرت، مخالف قهر)؛ بهرام محیی؛ روزنامه ایران؛ ۲۱ و ۱۳۸۲/۸/۲۲: ص ۸. ❖
- ✓ فلسفه سیاسی هانا آرنت؛ حبیب‌الله فاضلی؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۱۳۸۲/۲/۲: ص ۱، ۳ و ویژه‌نامه. ❖
- ❖ فلسفه سیاسی؛ رامین جهانبگلو؛ روزنامه همشهری؛ ۲۳ فروردین ۱۳۸۲: ص ۶؛ ۲۴ فروردین ۱۳۸۲: ص ۶.
- ✓ فلسفه کلمات: قدرت و قهر در اندیشه هانا آرنت؛ مسعود رفیعی طالقانی؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۸۴/۱۰/۲۰: ص ۷. ❖
- ❖ قدرت ارتباطی؛ گارینه کشیشیان؛ روزنامه نوروز؛ ۱۰ تیر ۱۳۸۰: ص ۵.
- ✓ قدرت و قهر در اندیشه هانا آرنت؛ بهرام محیی؛ روزنامه روزگار وصل؛ ۱۳۸۵/۷/۲۴.
- ✓ قدرت و قهر؛ صبا نخجوانی؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۵۸؛ زمستان ۱۳۸۵: ص ۳۸۵-۳۹۰. ❖
- ❖ قدرت، خشونت؛ مصطفی مرشدلو؛ ماهنامه نقد سینما؛ دوره تازه، شماره ۲؛ آذر ۱۳۸۱: ص ۱۱۸-۱۱۹.
- ✓ قرن بیستم از روزگاران ظلمانی بود [درباره هانا آرنت]؛ خشایار دیهیمی؛ ماهنامه فردوسی؛ شماره ۵۲ و ۵۳.
- ❖ قهر تجلی قدرت است - سالروز درگذشت هانا آرنت، فیلسوف سیاسی آلمانی؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳ آذر ۱۳۸۴: ص ۵.
- ✓ قهر و قدرت: زندگی و اندیشه هانا آرنت؛ عباس رفیع‌زاده؛ هفته‌نامه خردنامه همشهری؛ شماره ۲۶؛ خرداد ۱۳۸۷: ص ۷۶-۷۷.
- ❖ گریز از میرندگی؛ م. عاملی؛ روزنامه نوروز؛ ۲۸ خرداد ۱۳۸۰: ص ۸.
- ❖ گزیده کتاب‌شناسی هانا آرنت [مقاله]؛ مهدی نوری؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۵۸؛ زمستان ۱۳۸۵: ص ۳۶۳-۳۶۷.
- ❖ گفتگو با یورگن هابرماس؛ رامین جهانبگلو؛ فصلنامه گفتگو؛ شماره ۷؛ بهار ۱۳۷۴: ص ۱۲۶-۱۳۴.

- ❖ گفت‌وگو با خویشتن: تفکر از نگاه هانا آرنت^۱؛ حامد خزایی؛ روزنامه همشهری؛ ۳۱ تیر ۱۳۸۸: ص ۱۶.
- ✓ مؤلفه‌های عرصه عمومی در جامعه مدنی [دیدگاه‌های هابرماس و هانا آرنت]؛ روزنامه همشهری؛ ۷ و ۱۳۷۷/۲/۸: ص ۶. ❖
- ❖ مارتین هایدگر در هشتادمین سال تولد؛ هانا آرنت؛ فرزند حاجی میرزایی؛ فصلنامه نامه فرهنگ؛ شماره ۳۲، ۳۳، ۱۳۷۸: ص ۲۷۷-۲۸۵.
- ✓ متفکر بی‌مرز: دیدگاه‌های هانا آرنت را نمی‌توان در طبقه‌بندی‌های سنتی و خط‌کشی شده گنجانده؛ فرزانه سالمی؛ هفته‌نامه ایران‌دخت؛ شماره ۶۰؛ ۹ خرداد ۱۳۸۸: ص ۸۵.
- ✓ مدرنیسم بی‌میل در هانا آرنت؛ مسعود یزدی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۸/۱۷.
- ✓ مسئولیت جمعی؛ هانا آرنت؛ خشایار دیهیمی؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۶۸؛ بهمن ۱۳۸۴: ص ۲۷-۳۱.
- ❖ معنای انقلاب در اندیشه هانا آرنت؛ فاطمه شهابی؛ روزنامه رسالت؛ ۱۸ فروردین ۱۳۸۸: ص ۱۸.
- ✓ مفاهیم قدرت و قهر در فلسفه سیاسی هانا آرنت؛ بهرام محیی؛ نشریه آبان، ویژه‌نامه استاندارد و سلامت؛ شماره ۱۵۰؛ نیمه اول مرداد ۱۳۸۲: ص ۹-۱۱.
- ❖ مفهوم انقلاب از نگاه آرنت؛ گارینه کشیشیان؛ روزنامه دوران امروز؛ ۲۳ بهمن ۱۳۷۹: ص ۸.
- ✓ مفهوم شر در فلسفه آرنت: متن سخنرانی عزت‌ا... فولادوند در شب هانا آرنت؛ عزت‌الله فولادوند؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۳۸۵/۱۲/۱۵.
- ✓ مفهوم شر در فلسفه هانا آرنت؛ عزت‌الله فولادوند؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۵۸؛ ص ۲۷-۴۳. ❖
- ✓ مکاتبات هانا آرنت و کارل یاسپرس [نقد کتاب]؛ گردآورندگان: لوته کولر و هانس زافر؛ سارا احمدی؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۵۸؛ زمستان ۱۳۸۵: ص ۳۴۵-۳۵۰. ❖
- ✓ من فیلسوف نیستم: مروری بر کتاب «هانا آرنت» نوشته دیوید واتسن؛ جواد ماه‌زاده؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۳۸۵/۷/۲۵: ص ۸. ❖
- ❖ منادی امید و آزادی [مقاله]؛ مهدی ایرانی کرمانی؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۵۸؛ زمستان ۱۳۸۵: ص ۳۹۱-۳۹۶.
- ✓ منادی قدرت، مخالف قهر: نگاهی به فلسفه سیاسی «هانا آرنت»؛ داود نادمی؛ روزنامه

۱. آرنت؟

۲. متن کامل سخنرانی عزت‌الله فولادوند در «شب هانا آرنت» (خانه هنرمندان - دوم اسفند ۱۳۸۵).

- اعتماد؛ ۱۳۸۴/۱۲/۱۷: ص ۱۰. ❖
- ❖ منبع قدرت، دانایی یا لوله تفنگ - تحول مفهوم، مبانی و ماهیت قدرت؛ علی تویسرکانی؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۹ آبان ۱۳۸۳: ص ۶.
- ✓ موجودیت مسجدالقصی در خطر است؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۵/۷/۲۶.
- ✓ «مورد» هانا آرنت؛ آموس ایلن؛ محمدعلی حمیدرفیعی؛ فصلنامه نامه فلسفه؛ شماره ۲؛ زمستان ۱۳۷۶: ص ۱۸۹-۱۹۸. ❖
- ❖ میراث هانا آرنت؛ جرمی والدان؛ م. کرمانی؛ فصلنامه نقد و بررسی کتاب تهران؛ شماره ۲۶ و ۲۷؛ پاییز ۱۳۸۸: ص ۱۱۳-۱۱۷.
- ✓ نبرد با وسترنیسم: تجددگرایی و مدرنیزاسیون؛ داود نادمی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۴/۹/۱۵.
- ✓ نسبت انقلاب با آزادی و خوشبختی در آرای هانا آرنت؛ شکوفه آذر؛ روزنامه سرمایه؛ ۱۳۸۴/۱۱/۱۷.
- ✓ نظریه حقوق بشر علیه تجربه انقلاب اسلامی: نقدی بر نظریه حقوق بشر براساس تجربه انقلاب اسلامی ایران؛ سیدجواد طاهایی؛ روزنامه همشهری؛ ۲۲ و ۲۳/۲/۱۳۸۳.
- ✓ نظریه‌های جنگ: با نگاهی به دیدگاه‌های اندیشمندان غربی [عنوان قسمت دوم: جنگ ادامه سیاست است]؛ عادل جهان‌آرای؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۰/۸/۹.
- ✓ نقد آرنت بر مدرنتیبه (بخش نخست)؛ منصور انصاری؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۴ و ۱۵/۸/۱۳۷۹: ص ۶. ❖
- ✓ نقد قوه حکم کانت به روایت هانا آرنت؛ رضا بهشتی‌معز؛ روزنامه تهران امروز؛ ۱۳۸۵/۱۲/۵.
- ❖ نقد نظریه توتالیتاریسم؛ منصور انصاری؛ روزنامه همشهری؛ ۱ آذر ۱۳۷۶: ص ۶.
- ✓ نقش مذهب در آمریکا؛ محمد صداقت‌گویان؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۸/۲۰.
- ❖ نگاه شش فیلسوف درباره کتاب فلسفه سیاست در پایان متافیزیک؛ مسعود یزدی؛ روزنامه شرق؛ ۷ مهر ۱۳۸۳: ص ۲۰.
- ❖ نگاهی به زندگی هانا آرنت، فیلسوف آواره و پرستش سیاست؛ روزنامه اعتماد؛ ۲۹ تیر ۱۳۸۴: ص ۶، ۱۱.
- ❖ نگاهی به کتاب هانا آرنت و مارتین هیدگر، فاشیسم و ضد فاشیسم، چالشی دیگر؛ فرزانه نصرآبادی؛ روزنامه انتخاب؛ ۳ تیر ۱۳۷۸: ص ۶.
- ❖ نگاهی به نظریه‌های انقلاب؛ محمد فولادی؛ ماهنامه معرفت؛ شماره ۲۱؛ تابستان ۱۳۷۶: ص ۳۵-۴۱.

- ❖ واقعیت جامعه توده‌ای؛ ستاره متولی؛ روزنامه شرق؛ ۲۴ تیر ۱۳۸۶: ص ۶.
- ✓ وضع بشری [نقد کتاب]؛ هانا آرنت؛ لیلی کافی؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۵۸؛ زمستان ۱۳۸۵: ص ۳۳۷-۳۳۹. ❖
- ✓ وضع بشری؛ هانا آرنت؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۲/۷/۲۶.
- ✓ هانا آرنت (متن سخنرانی در شب هانا آرنت)؛ خشایار دیهیمی؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۵۸؛ زمستان ۱۳۸۵: ص ۴۷-۵۶. ❖
- ✓ هانا آرنت از دید مترجمان ایرانی؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۸۵/۱۲/۷: ص ۶. ❖
- ✓ هانا آرنت بانوی اندیشمند آلمانی؛ بهرام محبی؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۱۳۸۵/۹/۱۲.
- ✓ هانا آرنت فیلسوف خشونت و رنج انسانی؛ ناصر فکوهی؛ روزنامه سرمایه؛ ۱۳۸۴/۱۱/۱۷.
- ❖ هانا آرنت گزارشگر [مقاله]؛ لیلا اردبیلی؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۵۸؛ زمستان ۱۳۸۵: ص ۳۴۱-۳۴۳.
- ✓ هانا آرنت متفکر خشونت ستیز؛ پویا فرهنگ؛ روزنامه صاحب قلم؛ ۱۳۸۴/۵/۱.
- ✓ هانا آرنت مدافع آزادی، منتقد... گفت‌وگو با خشایار دیهیمی؛ محمود فروغی؛ روزنامه حیات نو اقتصادی؛ ۱۳۸۲/۶/۴.
- ✓ هانا آرنت و آرزوی روشنایی؛ رابرت. ب. وستبروک؛ فاطمه مینایی؛ ماهنامه همشهری ماه؛ شماره ۷؛ مهر ۱۳۸۰: ص ۵۳. ❖
- ✓ هانا آرنت و ارسطو: آپولوژی روایت؛ جولیا کریستوا؛ حمید گودرزی؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۵۸.
- ✓ هانا آرنت و سیاست مدرن: زندگی و ذهن آرنت [متن سخنرانی رامین جهانگللو در سمینار اندیشه فلسفی امروز]؛ رامین جهانگللو؛ روزنامه همشهری؛ ۵ و ۸/۱۰/۱۳۸۱: ص ۱۶. ❖
- ✓ هانا آرنت و سیاست مدرن؛ رامین جهانگللو؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۵۸؛ زمستان ۱۳۸۵: ص ۱۵۵-۱۶۶. ❖
- ✓ هانا آرنت و سیاست مدرن؛ روزنامه توسعه؛ ۱۳۸۴/۴/۲۳: ص ۸. ❖
- ✓ هانا آرنت و مارتین هایدگر؛ معصومه علی‌اکبر؛ ماهنامه کتاب ماه (ادبیات)؛ شماره ۱۴؛ آذر ۱۳۷۷: ص ۴۴-۴۵.
- ✓ هانا آرنت و مرگ سیاست؛ گیتی پورزکی؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۷۹/۱۲/۹: ص ۶. ❖
- ✓ هانا آرنت و مسأله سیاست: شب «هانا آرنت» در خانه هنرمندان؛ روزنامه آینده‌نو؛ ۱۳۸۵/۱۲/۱۳.
- ❖ هانا آرنت و وضع بشر؛ گلناز مقدم‌فر؛ روزنامه رسالت؛ ۲ دی ۱۳۸۸: ص ۱۸.

- ❖ هانا آرنت و هویت یهودی‌اش: بی‌علاقگی هانا آرنت به تبار یهودی‌اش و ...؛ ترجمه و تلخیص: یعقوب نعمتی وروجنی؛ روزنامه رسالت؛ ۱۸ فروردین ۱۳۸۸؛ ص ۱۸.
- ✓ هانا آرنت: جنسیت و نماد: «سخن گفتن از پشت نقابها؛ گفت‌وگو با نارما موروتسی»؛ فاطمه صادقی؛ ماهنامه کتاب ماه (هنر)؛ شماره ۵۰-۴۹؛ مهر و آبان ۱۳۸۱؛ ص ۵-۱۰. ❖
- ✓ هانا آرنت: خاطره‌نویس خشونت: مروری بر مآخذشناسی هانا آرنت به زبان فارسی؛ علیرضا کیان؛ ماهنامه همشهری ماه؛ شماره ۷؛ مهر ۱۳۸۰؛ ص ۴-۵۶. ❖
- ✓ هانا آرنت: زندگی میان عشق، اندیشه و سیاست؛ پریسا رضایی؛ روزنامه توسعه؛ ۱۳۸۰/۴/۲۷؛ ص ۷. ❖
- ✓ هانا آرنت: سیاست و انقلاب؛ محمدرضا مرادی طادی؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۲/۲/۱۵ و ۱۴؛ ص ۸. ❖
- ❖ هانا آرنت، توتالیتاریسم و وضع بشر: جهان مدرن و جستجوی معانی کاذب؛ یاسمن اسحاقی؛ روزنامه رسالت؛ ۱۷ شهریور ۱۳۸۸؛ ص ۱۸.
- ✓ هانا آرنت، فیلسوف یهودی؛ هانا آرنت؛ دوماهنامه افق بینا؛ شماره ۱۹؛ ص ۴۰-۴۱.
- ❖ هانا آرنت، مدرنیته، زوال انسان و ظهور توتالیتاریانیسم؛ انسیه اسلانی کتولی؛ روزنامه رسالت؛ ۱۸ فروردین ۱۳۸۸؛ ص ۱۸.
- ✓ هانا آرنت؛ ب. پارخ؛ عزت‌الله فولادوند؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۵۸؛ زمستان ۱۳۸۵؛ ص ۱۳-۲۲. ❖
- ✓ هانا آرنت؛ محمدعلی کرباسفروشان؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۳۸۰/۷/۱۸؛ ص ۶. ❖
- ✓ هجوم فقرا به عرصه سیاست؟: نگاهی روشنفکرانه به انقلاب‌های فرانسه و آمریکا [از نگاه آرنت]؛ رسول نمازی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۴/۴/۲۲؛ ص ۸، ۹. ❖
- ✓ همه ما غارتگریم: مناظره نوآم چامسکی، هانا آرنت و سوزان سانتاگ؛ رابرت‌بی سیلورز؛ بزرگمهر شرف‌الدین؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۳۸۴/۱۱/۱۱؛ ص ۸-۹. ❖

روبر آرون

ROBERT ARON

تابعیت: فرانسوی

تاریخ تولد: ۱۸۹۸

تاریخ وفات: ۱۹۷۵

توضیحات: این مورخ فرانسوی در جنگ جهانی اول زخمی شد و در جریان جنگ جهانی دوم نیز در فرانسه دستگیر گردید.

بخشی از کتاب‌شناسی روبر آرون در زبان فارسی

◇ تاریخ رهایی فرانسه (ژوئن ۱۹۴۴ - مه ۱۹۴۵): روبر آرون؛ قاسم صنعوی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۱؛ ۲ جلد، ۱۰۶۱ صفحه؛ مصور؛ نقشه.

ریمون آرون^۱

RAYMOND ARON

محل تولد: پاریس، فرانسه

تابعیت: فرانسوی

تاریخ تولد: ۱۹۰۵

تاریخ وفات: ۱۹۸۳

توضیحات: وی نویسنده، جامعه‌شناس و استاد دانشگاه سوربن بود. تحت تأثیر ماکس وبر و مخالف شدید عقاید سیاسی سارتر بود.

بخشی از کتاب‌شناسی ریمون آرون در زبان فارسی

◇ تحول دانشگاهها در اروپا و امریکا (آلمان، انگلستان و ...)؛ ج. بن دیوید، آرهام زلوچر، ا. اچ. هالسی و ریمون آرون؛ ناصر موفقیان؛ ناشر: انتشارات دانشگاه تهران؛ تهران: ۱۳۴۷؛ ۱۰۸ صفحه. (به ضمیمه تفسیری از مسائل کنونی دانشگاه‌ها در جهان غرب از احسان نراقی.)

○ جامعه‌شناسی معاصر آلمان (از مجموعه علوم اجتماعی)؛ ریمون آرون؛ مرتضی ثاقب‌فر؛ ناشر: مؤسسه فرهنگی انتشاراتی تبیان؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۱۹۲ صفحه رقی. ◇

○ حقیقت و آزادی؛ ریمون آرون؛ مهرداد نورائی، ویراستار؛ عبدالرضا احمدی؛ ناشر: مروارید؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۲۰۸ صفحه وزیری. ◇

○ خاطرات ریمون آرون؛ ترجمه عبدالحسین نیک‌گهر؛ ناشر: محمدعلی علمی؛ تهران: ۱۳۶۶؛ ۵۵۰۰ نسخه؛ ۲ جلد؛ جلد اول ۴۹۲ صفحه رقی و جلد دوم از صفحه ۴۹۲ تا ۱۱۰۶. ◇

○ خاطرات: پنجاه سال اندیشه سیاسی (از سری اندیشه سیاسی)؛ ریمون آرون؛ مسعود محمدی؛ ناشر: دفتر مطالعات وزارت امور خارجه؛ تهران: ۱۳۶۶؛ ۴۰۰۰ نسخه؛ ۳۲۴ صفحه

۱. این نام به صورت «ریموند آرن» و «رمون آرون» نیز آمده است.

◇ وزیر

- دانشمند و سیاستمدار؛ ماکس وبر، با مقدمه‌ای از ریمون آرون؛ احمد نقیب‌زاده؛ ناشر: نشر علم؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۱۶۵۰ نسخه؛ ۲۵۶ صفحه رقی. ◇
- دانشمند و سیاستمدار؛ ماکس وبر، با مقدمه‌ای از ریمون آرون؛ احمد نقیب‌زاده؛ ناشر: مؤسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران؛ تهران: ۱۳۶۸؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ بعدی: ۱۳۷۰؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ بعدی؛ ۱۳۷۶؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۱۸۹ صفحه وزیر. ◇
- دموکراسی و خودکامگی: جامعه‌شناسی جامعه‌های صنعتی؛ ریمون آرون؛ محمد مشایخی؛ ناشر: شرکت سهامی انتشار؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۲۴۰ صفحه وزیر. ◇
- رمون آرن: نقد تاریخ و سیاست در روزگار ایدئولوژی‌ها؛ نادر انتخایی؛ ناشر: انتشارات هرمس (وابسته به مؤسسه شهر کتاب)؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۲۵۸ صفحه رقی. ◇
- سالهای پایانی قرن؛ ریمون آرون؛ اسدالله مبشری؛ ناشر: سفیر؛ تهران: ۱۳۷۰؛ ۲۴۰۰ نسخه؛ ۲۸۸ صفحه. ◇
- مراحل اساسی اندیشه در جامعه‌شناسی (از سری جامعه و اقتصاد؛ زیر نظر ناصر پاکدامن؛ ۴)؛ ریمون آرون؛ باقر پرهام؛ ناشر: سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی؛ تهران: ۱۳۶۶ (چاپ چهارم)؛ ۴۰۰۰ نسخه؛ ۷۹۲ صفحه وزیر. ◇
- مراحل اساسی سیر اندیشه در جامعه‌شناسی (متن بازبینی شده) (از سری جامعه و اقتصاد)؛ ریمون آرون؛ باقر پرهام؛ ناشر: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۱۳۰۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۸۲؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ هفتم؛ ۱۳۸۴؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ هشتم؛ ۱۳۸۶؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ نهم؛ ۱۳۸۷؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۸۳۴ صفحه وزیر. ◇

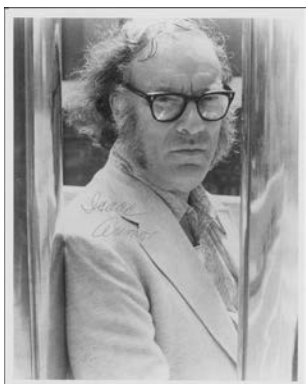
بعضی مقالات مرتبط با ریمون آرون به زبان فارسی

- ❖ انقلاب اسلامی، برداشتها و رویکردهای مختلف؛ یدالله محمدی؛ فصلنامه مصباح؛ سال ۵، شماره ۲۰؛ زمستان ۱۳۷۵؛ ص ۲۱-۳۷.

۱. جمع‌بندی معلومات استخراج‌شده از نرم‌افزار «کتیبه» و نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، ما را به این نتیجه می‌رساند که این کتاب هم به صورت دوره دوجلدی و هم به صورت دو جلد در یک جلد، در سال‌های مختلف بین ۱۳۵۲ تا ۱۳۷۲ در مجموع حداقل هفت بار به چاپ رسیده است. در سیستم رسای کتابخانه ملی در مورد انتشار این کتاب توسط انتشارات فرانکلین در سال ۱۳۵۲ نیز معلوماتی موجود است. انتشارات فرانکلین، پس از انقلاب اسلامی با عنوان «سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی» به کار خود ادامه داد و بعداً در «انتشارات علمی و فرهنگی» ادغام گردید. «انتشارات علمی و فرهنگی» وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری می‌باشد.

- ✓ ایدئولوژی؛ مصطفی عرب؛ روزنامه همشهری؛ ۱۹ و ۱۳۸۰/۲/۲۰.
- ✓ بازنشستگی شاگرد ریمون آرون همکلاسی شریعتی و استاد خرازی؛ غلامعباس توسلی؛
آمنه شیرافکن؛ روزنامه سرمایه؛ ۱۳۸۶/۸/۱۶.
- ✓ بوردیو، شورش‌گری انسانی [به مناسبت درگذشت جامعه‌شناس و متفکر بزرگ فرانسوی]؛
پیر بوردیو؛ ماهنامه اندیشه جامعه؛ شماره ۲۲.
- ✓ تئوری جدید نخبگان؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۴/۸/۱۶؛ ص ۸ ❖
- ✓ تراکم و تقسیم کار از نظر دورکیم؛ نادر منصورکیانی؛ روزنامه همشهری؛ او ۱۳۷۹/۱۰/۳.
- ✓ تعلیم و تربیت در اندیشه‌های فارابی و دورکیم؛ حسن غریبی و مهدی قادری؛ ماهنامه
معرفت؛ شماره ۱۳۰؛ مهر ۱۳۸۷.
- ❖ چالشهای اندیشه؛ نادر منصورکیایی؛ روزنامه کار و کارگر؛ ۳ دی ۱۳۷۵؛ ص ۳؛ ۵ دی
۱۳۷۵؛ ص ۳؛ ۱۰ دی ۱۳۷۵؛ ص ۳؛ ۱۲ دی ۱۳۷۵؛ ص ۳؛ ۲۰ دی ۱۳۷۵؛ ص ۱۰؛ ۲۷ دی
۱۳۷۵؛ ص ۸.
- ✓ دموکراتیک کردن دموکراسی؛ ریمون آرون؛ مدیا کاشیگر؛ روزنامه صاحب قلم؛ ۱۰ و
۱۳۸۴/۹/۱۲.
- ✓ دو دوست، دو نویسنده دو مخالف؛ بررسی مواضع ریمون آرون و ژان پل سارتر در تلاقی
با یکدیگر؛ رافائل آنتون؛ ویدا فرهودی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۴/۲/۲۷؛ ص ۹ ❖
- ✓ روشنفکران ناجیان جامعه نیستند: تجدد و تجددخواهی در گفت‌وگو با دکتر عباس میلانی؛
روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۴/۹/۲۹.
- ✓ ساخت نگرشی جوانان تهرانی؛ علی اصغر صباغ‌پور؛ دوفصلنامه پژوهش زبان و ادبیات
فارسی؛ شماره ۳؛ تابستان ۱۳۷۹.
- ❖ سارتر - آرون دوستی نیشدار میان دو رفیق؛ کلود ژانو؛ عباس آگاهی؛ نشریه جهان کتاب؛
سال ۱، شماره ۱۶؛ نیمه اول تیر ۱۳۷۵؛ ص ۱۰.
- ✓ سکولاریزم نگاهی انتقادی؛ جواد طاهایی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۴/۳/۱۰.
- ✓ ضدحمله ایران: جنگ بازی‌های کامپیوتری ایران و آمریکا؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۵/۸/۱۷.
- ✓ عوامل مؤثر در فرآیند تحولات اجتماعی؛ هاشم صادقی؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۵/۱/۲۹.
- ✓ کودک مآبی دو فیلسوف بزرگ: نگاهی به قهر و آشتی سارتر و آرون؛ بهنام قلی‌پور؛
روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۳۸۶/۶/۲۷.
- ❖ معرفی کتاب؛ فصلنامه رشد آموزش علوم اجتماعی؛ سال ۵، شماره ۱۹؛ بهار ۱۳۷۳؛
ص ۶۸-۷۲.

- ❖ معرفی کتاب؛ فصلنامه صفحه اول؛ سال ۵، شماره ۴۱؛ بهمن ۱۳۷۴: ص ۷۰.
- ✓ نقطه انجماد تفکر در ایران؛ مسعود سفیری؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۴/۱۱.

آیزاک آسیموف^۱

ISAAC ASIMOV

محل تولد: پتروویچ، روسیه

تابعیت: آمریکایی

تاریخ تولد: ۱۹۲۰

تاریخ وفات: ۱۹۹۲

توضیحات: این بیوشیمیدان و نویسنده داستان‌های علمی تخیلی، در دانشکده پزشکی بوستون تحصیل کرد. شش مرتبه دریافت جایزه هوگو (در زمینه داستان‌نویسی علمی - تخیلی) از رویدادهای مهم زندگی او می‌باشد.

بخشی از کتاب‌شناسی آیزاک آسیموف در زبان فارسی

- DNA [دی. ان. ای] (از سری نگاهی به تاریخ علم برای نوجوانان - جلد ۲۴)؛ آیزاک آسیموف، نقاش: دیوید وول؛ محمدعلی شمیم، ویراستار: احمد خواجه‌نصیرطوسی؛ ناشران: مؤسسه فرهنگی فاطمی و واژه؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۱۰۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۳؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۴؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۸۱؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۶۰ صفحه رقی؛ مصور. ◇
- آتشفشانها: برای نوجوانان (How did we find out about volcanoes) (از سری نگاهی به تاریخ علم برای نوجوانان - جلد ۲۸)؛ آیزاک آسیموف؛ احمد خواجه‌نصیرطوسی، ویراستار: فروغ فرجود؛ ناشران: مؤسسه فرهنگی فاطمی و واژه؛ تهران: ۱۳۷۲ (چاپ دوم؛ ۱۳۷۳؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۴؛ ۵۰۰۰ نسخه،

۱. در فهرست مستندهای کتابخانه ملی این نام به صورت‌های «اسحق عاصم‌اف»، «آیزاک آسیموف»، «آیزاک آزیموف» و «اسحق عظیموف» نیز آمده است.

۲. در نرم‌افزار «کتیبه»، عنوان چاپ پنجم و ششم «DNA: برای نوجوانان» ذکر شده است. ضمناً عنوان کامل انگلیسی کتاب چنین است: How Did We Find Out About DNA.

- چاپ پنجم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۸۱؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۰۰۰۰ نسخه؛ ۶۰ صفحه رقی؛ مصور. ◇
- ◇ آخرین امپراتور کهکشان‌ها؛ آیزاک آسیموف؛ گیسو ناصری؛ ناشر: نهال خجسته؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۵۶۷ صفحه.
- آخرین بنیاد کهکشانی: مجموعه داستانهای علمی - تخیلی (The Last Foundation)؛ آیزاک آسیموف؛ فرهاد ارکانی، ویراستار: صفی‌الله لیشینی؛ ناشر: دنیای قلم؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۸۸ صفحه رقی؛ مصور. (این کتاب مجموعه ۱۵ داستان علمی - تخیلی کوتاه است که ۲ داستان آن نوشته آیزاک آسیموف و ترجمه فرهاد ارکانی است و بقیه داستان‌ها از فرهاد ارکانی است.) ◇
- آزال؛ آیزاک آسیموف؛ گیسو ناصری؛ ناشر: شقایق؛ تهران: ۱۳۷۵؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۹۶ صفحه رقی. ◇
- آزمایش مرگ (A whiff of death = The death dealers)؛ آیزاک آسیموف؛ شهریار بهترین؛ ناشر: نشر آبنوس؛ تهران: ۱۳۶۳؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۶۴ صفحه رقی.
- آزمایش مرگ (A whiff of death = The death dealers)؛ آیزاک آسیموف؛ شهریار بهترین؛ ناشر: شقایق؛ تهران: ۱۳۶۸؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۶۸؛ ۴۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۰)؛ ۲۶۴ صفحه رقی. (چاپ اول؛ آبنوس؛ سال ۱۳۶۳) ◇
- آسیموف شرح می‌دهد (بالای عنوان: «مجموعه سؤالات علمی و پاسخ‌های آسیموف»); آیزاک آسیموف؛ علیرضا توکلی صابری؛ ناشر: ابرون؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۵۵۰۰ نسخه؛ ۲۰۲ صفحه رقی؛ مصور. ◇
- آشغالدانی فضایی (Library of the Universe: Space Garbage) (از سری دانشنامه جهان - جلد ۲۸)؛ آیزاک آسیموف؛ محمدرضا غفاری، ویراستار: ناصر ایرانی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۳ (چاپ دوم؛ ۱۳۷۴؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۷؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۱۰۰۰۰ نسخه؛ ۳۲ صفحه وزیری^۱؛ مصور. ◇
- آیا در سیاره‌های دیگر حیات وجود دارد؟ (از سری دانشنامه جهان - ۱۹)؛ آیزاک آسیموف؛ محمدرضا غفاری، ویراستار: ناصر ایرانی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۲؛

۱. طبق معلومات نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، این کتاب از چاپ سوم به بعد با قطع رحلی موضوع چاپ بوده است.

- ۱۰۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۳؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۴؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۳۲ صفحه رحلی؛ مصور. ^۱◇
- آیا ستاره‌های دنباله‌دار دایناسورها را کشته‌اند؟ (از سری *دانشنامه جهان* - ۲۱)؛ آیزاک آسیموف؛ محمدرضا غفاری، ویراستار؛ ناصر ایرانی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۱۰۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۳؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۴؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۵؛ ۱۰۰۰۰ نسخه)؛ ۳۲ صفحه وزیری؛ مصور. ^۲◇
- آینده‌نگری جهانی اسحق آسیموف با رژه هزاره‌های تاریخ؛ آیزاک آسیموف؛ ابوالفضل نجم‌الهدی؛ ناشران: بهمن برنا و شرکت سهامی انتشار^۳؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۵۶ صفحه وزیری. ^۴◇
- ابر رسانایی^۳ (How did we find out about super conductivity) (از سری *نگاهی به تاریخ علم برای نوجوانان* - جلد ۱۹)؛ آیزاک آسیموف، نقاش: دیوید وول؛ سیدمحمد خرمی، ویراستار؛ احمد خواجه‌نصیرطوسی؛ ناشران: مؤسسه فرهنگی فاطمی و واژه؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۱۰۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۳؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۴؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۸۱؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۶۴ صفحه رقعی؛ مصور. ^۵◇
- اتم^۴ (How Did We Find Out About Out About Atoms) (از سری *نگاهی به تاریخ علم برای نوجوانان* - ۵)؛ آیزاک آسیموف، نقاش: باب چاپمن؛ هوشنگ شریف‌زاده، ویراستار؛ ایرج جهانشاهی؛ ناشران: مؤسسه فرهنگی فاطمی و واژه؛ تهران: ۱۳۶۴؛ ۵۵۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۶۷؛ ۵۵۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۶۷؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۰؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۲؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۷۳؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ هفتم؛ ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ نهم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ دهم؛ ۱۳۸۱؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۷۶ صفحه رقعی؛ مصور. ^۶◇

۱. نرم‌افزار «کتیبه»، قطع این کتاب را در چاپ‌های اول، چهارم و پنجم، «رحلی» و در مابقی چاپ‌ها «وزیری» ذکر کرده است.

۲. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، ناشر این کتاب را «بهمن برنا» ذکر کرده است.

۳. در نرم‌افزار «کتیبه»، عنوان چاپ ششم «ابرسانایی: برای نوجوانان» ذکر شده است.

۴. در نرم‌افزار «کتیبه»، عنوان چاپ دهم «اتم: برای نوجوانان» ذکر شده است.

- اتم^۱ (از سری چشم‌انداز علم - ۸)؛ آیزاک آسیموف؛ فریده نونهال تهرانی، ویراستار: ع. عبداللهی؛ ناشر: دنیای نو؛ تهران: ۱۳۶۸ (چاپ دوم)؛ ۴۲۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۶۹؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۰؛ چاپ پنجم؛ ۱۳۷۱، چاپ ششم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ دیگر؛ ۱۳۷۹)؛ ۶۴ صفحه رقی؛ مصور. ◇
- اتم چگونه کشف شد؛ آیزاک آسیموف؛ عادل ارشقی؛ ناشر: مؤسسه انتشارات امیرکبیر، کتابهای شکوفه؛ ۱۳۶۴؛ ۲۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۰؛ ۱۱۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۷؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۷۲ صفحه خشتی؛ مصور. (محتوای این کتاب شامل تاریخچه چگونگی کشف اتم، نظریه اتمها، دلایل وجود آنها، وزن و آرایش اتم همراه با واژه‌نامه فارسی به انگلیسی است). ◇
- اتم؛ آیزاک آسیموف؛ فریده نونهال تهرانی، ویراستار: ع. عبداللهی؛ ناشران: مهرگان و دنیای نو؛ اصفهان: ۱۳۶۷؛ ۶۰۰۰ نسخه؛ ۶۴ صفحه رقی.
- اتمسفر (How Did We Find Out About The Atmosphere) (از سری نگاهی به تاریخ علم برای نوجوانان - جلد ۲)؛ آیزاک آسیموف، نقاش: دیوید وول؛ احمد خواجه‌نصیرطوسی، ویراستاران: ایرج جهانشاهی و هوشنگ شریف‌زاده؛ ناشران: مؤسسه فرهنگی فاطمی و واژه؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۱۰۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۳؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۸۱؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۶۸ صفحه رقی؛ مصور. ◇
- اخترشناسی باستان (از سری دانشنامه جهان - ۳۱)؛ آیزاک آسیموف؛ محمدرضا غفاری، ویراستار: ناصر ایرانی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۳؛ ۱۰۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۳۲ صفحه رحلی^۲؛ مصور. ◇
- اخترشناسی نوین (از سری دانشنامه جهان - ۳۲)؛ آیزاک آسیموف؛ محمدرضا غفاری، ویراستار: ناصر ایرانی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۳؛ ۱۰۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۳۲ صفحه وزیری^۳؛ مصور. ◇
- ارواح خورشید؛ آیزاک آسیموف؛ علیرضا جعفرزاده؛ ناشر: قلم فرزندگان؛ تهران: ۱۳۷۹؛

۱. در نرم‌افزار «کتیبه»، عنوان چاپ ششم «اتم: نیروی هسته‌ای» ذکر شده است.

۲. در نرم‌افزار «کتیبه»، قطع این کتاب در چاپ اول «وزیری» و در مابقی چاپ‌ها «رحلی» ذکر شده است.

۳. در نرم‌افزار «کتیبه»، قطع این کتاب در چاپ اول «وزیری» و در مابقی چاپ‌ها «رحلی» ذکر شده است.

○ اساطیر و جهان (از سری دانشنامه جهان - ۲۹)؛ آیزاک آسیموف؛ محمدرضا غفاری، ویراستار؛ ناصر ایرانی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۳ (چاپ دوم)؛ ۱۳۷۴؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۱۰۰۰۰ نسخه؛ ۳۲ صفحهٔ رحلی؛ مصوّر. ◇

○ اسرار زمین: برای نوجوانان؛ آیزاک آسیموف؛ میرمحمدباقر حسینی خاتون‌آبادی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۳ (چاپ هشتم)؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۲۲ صفحهٔ رحلی.^۱
 ◇ اسرار کیهان؛ آیزاک آسیموف؛ حسن اصغری؛ ناشر: غزلسرا؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۳۱۹ صفحه.
 ◇ اسرار مغز آدمی (از مجموعهٔ معارف عمومی - ۳۴)؛ آیزاک آسیموف؛ محمود بهزاد (= بهزاد محمودزاده)؛ ناشر: بنگاه ترجمه و نشر کتاب؛ تهران: ۱۳۴۵؛ ۳۹۰ صفحه؛ مصوّر.
 ○ اسرار مغز آدمی؛ آیزاک آسیموف؛ محمود بهزاد؛ ناشر: وزارت فرهنگ و آموزش عالی، علمی و فرهنگی؛ تهران: ۱۳۶۴ (چاپ دوم)، (چاپ سوم؛ ۱۳۷۲؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۳۸۹ صفحه.

○ اعجاز خداوندی در خلقت مغز (جهانی در سه پوند)؛ جودیت هوپر و دیک تِرسی، با مقدمه‌ای از آیزاک آسیموف؛ سرور طلیعه؛ ناشر: آرون؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۷۲۰ صفحهٔ وزیری. (کتاب حاضر اولین بار در سال ۱۳۷۲ با عنوان «جهان شگفت‌انگیز مغز (مغز، جهان سه پوندی)» توسط انتشارات قلم منتشر گردیده است.) ◇

○ اعداد (از سری چشم‌انداز علم)؛ آیزاک آسیموف؛ مریم مهجوری؛ ناشران: مهرگان و دنیای نو^۲؛ اصفهان: ۱۳۶۴؛ ۶۰۰۰ نسخه (چاپ دیگر؛ ۱۳۷۹)؛ ۴۸ صفحهٔ رقی؛ مصوّر. ◇
 ○ اعداد^۳؛ آیزاک آسیموف؛ مریم مهجوری؛ ناشر: دنیای نو^۴؛ تهران: ۱۳۶۸؛ (چاپ دوم)؛ ۴۲۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۶۹؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۰، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۱، چاپ ششم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۴۸ صفحهٔ رقی.

۱. در نرم‌افزار «کتیبه»، در چاپ‌های قبلی این کتاب نامی از آسیموف برده نشده لذا در اینجا، فقط چاپ هشتم این اثر ذکر گردیده است.
 ۲. طبق معلومات نرم‌افزار جامع کتابخانهٔ ملی (رسا)، این کتاب در سال‌های ۱۳۶۴ تا ۱۳۷۰ توسط «دنیای نو» و «مهرگان» (به طور مشترک) چهار بار به چاپ رسیده است.
 ۳. در نرم‌افزار «کتیبه»، عنوان چاپ ششم این کتاب «اعداد: الکتروسیته: چشم‌انداز علم ۱۱ و ۱۲» ذکر شده و آمده که در ۱۰۰ صفحهٔ رقی به چاپ رسیده است.
 ۴. طبق معلومات نرم‌افزار جامع کتابخانهٔ ملی (رسا)، این کتاب در سال‌های ۱۳۶۴ تا ۱۳۷۰ توسط «دنیای نو» و «مهرگان» (به طور مشترک) چهار بار به چاپ رسیده است.

- اقمار مشتری؛ آیزاک آسیمواف؛ هوشنگ غیائی نژاد؛ ناشر: پاسارگاد؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۹۴ صفحه رقیعی. ◇
- اقیانوس زهره؛ آیزاک آسیمواف؛ هروس شبانی؛ ناشر: شقایق؛ تهران: ۱۳۷۵؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۱۶ صفحه رقیعی. ◇
- اکتشافات قرن بیستم؛ سیارات؛ آیزاک آسیمواف؛ علیرضا توکلی صابری؛ ناشر: انتشار؛ تهران: ۱۳۶۱ (چاپ دوم؛ ۱۳۶۸؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۱۲۴ صفحه؛ مصور. ◇
- الکتریسته (از سری چشم‌انداز علم - ۱۱)؛ آیزاک آسیمواف؛ امین مؤید [عربعلی شروه]، ویراستار؛ عبداللهی؛ ناشر: نشر دنیای نو؛ تهران: ۱۳۶۹ (چاپ دوم)؛ ۴۲۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۶۹؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۱، چاپ دیگر: ۱۳۷۹)؛ ۵۲ صفحه رقیعی؛ مصور. (این کتاب در فاصله سال‌های ۱۳۶۴ تا ۱۳۷۱ نیز پنج بار به چاپ رسیده است). ◇
- الکتریسته^۲؛ آیزاک آسیمواف، نقاش؛ باب چاپمن؛ سید محمود محمودی، ویراستاران؛ ایرج جهانشاهی و هوشنگ شریف‌زاده؛ ناشران: مؤسسه فرهنگی فاطمی و واژه؛ تهران: ۱۳۶۷ (چاپ دوم؛ ۱۳۷۰؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ دیگر؛ ۱۳۷۲؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۳؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۷۴؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ هفتم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ هشتم؛ ۱۳۸۱؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۶۸ صفحه رقیعی؛ مصور. ◇
- الکتریسته؛ آیزاک آسیمواف؛ عربعلی شروه، ویراستار؛ عبداللهی؛ ناشران: دنیای نو و مهرگان؛ تهران: ۱۳۶۴؛ ۶۰۰۰ نسخه؛ ۵۲ صفحه رقیعی.
- المپیک کهکشانیها؛ آیزاک آسیمواف؛ محمد قصاب؛ ناشر: شقایق؛ تهران: ۱۳۷۳؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۳۵۷ صفحه رقیعی.
- الو - الو - فرانکشتین؟! و چند داستان دیگر؛ آرتور چارلز کلارک، آیزاک آسیمواف و ری بردبری؛ نیما ابراهیم‌نژاد، ویراستاران؛ علی خیامی و م. حیدریان؛ ناشر: نوند؛ مشهد: ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۲۰ صفحه رقیعی. (داستان کوتاه «لذتی که آن‌ها می‌بردند» در صفحات ۸۳ تا ۹۱ از آن آسیمواف است). ◇
- الهه انتقام؛ آیزاک آسیمواف؛ حسن اصغری؛ ناشر: شقایق؛ تهران: ۱۳۷۱؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دیگر؛ ۱۳۷۳)؛ ۵۷۴ صفحه رقیعی. (این کتاب در سال ۱۳۷۱ تحت عنوان «ملکه انتقام» با ترجمه قدیر گلکاریان توسط «تلاش» منتشر شده است). ◇

۱. نرم‌افزار «کتیبه»، نام مترجم را در چاپ دوم «امین مؤید» و در بقیه چاپ‌ها «عربعلی شروه» ذکر کرده است.

۲. نرم‌افزار «کتیبه»، عنوان چاپ هشتم این کتاب را «الکتریسته: برای نوجوانان» How did we find out about electricity ذکر کرده است.

- امپراتوری روباتها^۱؛ آیزاک آسیموف؛ کامبیز شمس؛ ناشر: شقایق؛ تهران: ۱۳۷۱؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۳؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۵۲۸ صفحه و زیری. ◇
- امپراطوری روبات‌ها (از سری داستان‌های ماندگار - ۱۲)؛ آیزاک آسیموف، اقتباس و بازنویسی: حجت‌الله سلیمانی، ویراستار: س. مقدم؛ ناشر: جاده ابریشم؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۳۲ صفحه رقی. ◇
- امروز و فردا (... Today and tomorrow and ...)؛ آیزاک آسیموف؛ رضا رضائی؛ ناشر: سهروردی؛ تهران: ۱۳۶۳؛ ۴۰۰۰ نسخه؛ ۱۶۰ صفحه رقی. ◇
- انرژی (How Did We Find Out About Energy) (از سری نگاهی به تاریخ علم برای نوجوانان - ۶)؛ آیزاک آسیموف، نقّاش: باب چاپمن؛ اسماعیل سعادت، ویراستاران: ایرج جهانشاهی و هوشنگ شریف‌زاده^۲؛ ناشران: مؤسسه فرهنگی فاطمی و واژه؛ تهران: ۱۳۶۵؛ ۵۵۰۰ نسخه (چاپ دوم^۳؛ ۱۳۶۵؛ ۵۵۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۰؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم^۴؛ ۱۳۷۲؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۳؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ ششم^۵؛ ۱۳۷۴؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ هفتم؛ ۱۳۷۴؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ هشتم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۷۲ صفحه رقی؛ مصوّر. ◇
- انرژی خورشیدی^۶ (How Did We Find Out About Solar Power) (از سری نگاهی به تاریخ علم برای نوجوانان - ۲۹)؛ آیزاک آسیموف، نقّاش: دیوید وول؛ پرویز تاریخی، ویراستار: احمد خواجه‌نصیرطوسی؛ ناشران: فاطمی و واژه؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۱۰۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۳؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۸۱؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۶۰ صفحه رقی؛ مصوّر. ◇
- انرژی هسته‌ای^۸ (از سری نگاهی به تاریخ علم برای نوجوانان - ۱)؛ آیزاک آسیموف، نقّاش:

۱. طبق معلومات ارائه شده توسط نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، نام این کتاب «امپراتوری ربات‌ها» است.
 ۲. در نرم‌افزار «کتابخانه»، اسامی ویراستاران و نقّاشان فقط در چاپ دوم ذکر شده است.
 ۳. در نرم‌افزار «کتابخانه»، چاپ دوم این اثر دو بار ذکر شده است یک بار در سال ۱۳۶۵ و بار دیگر در سال ۱۳۶۶!
 ۴. در گزارش دیگری از نرم‌افزار «کتابخانه»، چاپ چهارم این کتاب در هفدهم اسفند ۱۳۷۹ در قطع رحلی با شمارگان ۸۵۰۰ نسخه و در ۷۲ صفحه به چاپ رسیده است!
 ۵. در گزارش دیگری از نرم‌افزار «کتابخانه»، چاپ ششم این کتاب با عنوان «انرژی: برای نوجوانان» در بیست و سوم تیر ۱۳۸۱ با شمارگان ۳۰۰۰ نسخه و در ۷۲ صفحه به چاپ رسیده است!
 ۶. نرم‌افزار «کتابخانه»، قطع این کتاب را در چاپ سوم «وزیری» در مابقی چاپ‌ها، «رقعی» ذکر کرده است.
 ۷. نرم‌افزار «کتابخانه»، عنوان چاپ ششم این اثر را «انرژی خورشیدی: برای نوجوانان» ذکر کرده است.
 ۸. نرم‌افزار «کتابخانه»، عنوان چاپ نهم این اثر را «انرژی هسته‌ای: برای نوجوانان» ذکر کرده است.

- باب چاپمن؛ سید محمود محمودی، ویراستاران: ایرج جهانشاهی و هوشنگ شریفزاده؛ ناشران: مؤسسه فرهنگی فاطمی و واژه؛ تهران: ۱۳۶۵؛ ۵۵۰۰ نسخه (چاپ سوم: ۱۳۷۰؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۲؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۳؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ هشتم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ نهم؛ ۱۳۸۱؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۷۸ صفحه رقی؛ مصور. ◇
- انرژئی: نفت؛ آیزاک آسیموف؛ عربعلی شروه؛ عبداللهی؛ ناشر: نشر دنیای نو؛ تهران: ۱۳۷۶ (چاپ ششم)؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۱۱۲ صفحه رقی.
- انرژئی؛ آیزاک آسیموف؛ عربعلی شروه؛ ناشر: نشر دنیای نو؛ تهران: ۱۳۷۰ (چاپ دوم)، (چاپ سوم: ۱۳۷۱)؛ ۵۶ صفحه رقی؛ مصور. (این کتاب در سال ۱۳۷۹ توسط نشر نغمه منتشر گردیده است.) ◇
- انسان در فضا^۲ (How Did We Find Out About Outer Space) (از سری نگاهی به تاریخ علم برای نوجوانان - ۹)؛ آیزاک آسیموف، نقاش: باب چاپمن؛ توفیق حیدرزاده، ویراستاران: ایرج جهانشاهی و هوشنگ شریفزاده، عکاس^۳: مسعود سپهر؛ ناشران: مؤسسه فرهنگی فاطمی و واژه؛ تهران: ۱۳۶۵؛ ۵۵۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۶۶؛ ۵۵۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۰؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۲؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۳؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ هفتم؛ ۱۳۷۴؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ هشتم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ نهم؛ ۱۳۸۱؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۷۲ صفحه رقی؛ مصور. ◇
- انسان دو قرنی و داستانهای دیگر؛ آیزاک آسیموف؛ هوش آذر آذرنوش، ویراستار: علی فروزفر؛ ناشر: صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران (سروش)؛ تهران: ۱۳۶۹؛ ۱۰۰۰۰ نسخه؛ ۱۸۱ صفحه؛ مصور. ◇
- اورانوس: سیاره‌ای که به پهلو خوابیده است (از سری دانشنامه جهان - ۱۳)؛ آیزاک آسیموف؛ محمدرضا غفاری، ویراستار: ناصر ایرانی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۲ (چاپ دوم)؛ ۱۰۰۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۷۳؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۴؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۳۲ صفحه رحلی؛ مصور. ◇
- باشگاه معما (عنوان دیگر: بیوه مردان سیاه)؛ آیزاک آسیموف؛ فرزانه طاهری و جاوید

۱. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، ناشران این کتاب را «دنیای نو» و «مهرگان» ذکر کرده است.

۲. نرم‌افزار «کتیبه»، عنوان چاپ نهم این اثر را «انسان در فضا: برای نوجوانان» ذکر کرده است.

۳. نرم‌افزار «کتیبه»، نام عکاس را فقط در چاپ دوم ذکر کرده است.

- صالحی^۱؛ ناشر: شقایق؛ تهران: ۱۳۶۸ (چاپ دوم: ۱۳۶۹؛ ۴۰۰۰ نسخه، چاپ دیگر: ۱۳۷۲؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۳۵۹ صفحه رقی. ◇
- برنامه‌های فضایی جهان (از سری دانشنامه جهان؛ ۲۷)؛ آیزاک آسیموف؛ محمدرضا غفاری، ویراستار؛ ناصر ایرانی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۳؛ ۱۰۰۰۰ نسخه (چاپ دوم: ۱۳۷۴؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ سوم: ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم: ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۳۲ صفحه رحلی؛ مصوّر. ◇
- بشقاب پرنده (Unidentified Flying Objects) (از سری دانشنامه جهان - ۲۰)؛ آیزاک آسیموف؛ محمدرضا غفاری، ویراستار؛ ناصر ایرانی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۱۰۰۰۰ نسخه (چاپ دوم: ۱۳۷۳؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ سوم: ۱۳۷۴؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم: ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم: ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۳۲ صفحه وزیری؛ مصوّر. ◇
- بنیاد کهکشانی و زمین؛ آیزاک آسیموف؛ پیمان اسماعیلیان خامنه؛ ناشر: چاپ و نشر بنیاد؛ تهران: ۱۳۷۵؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۵۴۰ صفحه رقی. ◇
- بنیاد و امپراطوری؛ آیزاک آسیموف؛ هوشنگ غیائی نژاد؛ ناشر: پاسارگاد؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۳۸۸ صفحه رقی. ◇
- به کجا می‌رویم؟؛ آیزاک آسیموف؛ هوشنگ غیائی نژاد؛ ناشر: پاسارگاد؛ تهران: ۱۳۷۱؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم: ۱۳۷۵؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ سوم: ۱۳۹۰؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۴۰۷ صفحه رقی^۲. ◇
- بهترین داستانهای پلیسی و جنایی؛ نوشته آرتور کانن دوویل؛ گردآوری آیزاک آسیموف؛ ترجمه هوشیار رزم‌آزما؛ ناشر: سپنج؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۴۰۰۰ نسخه؛ ۴۹۰ صفحه رقی. ◇
- بهترینهای آسیموف؛ آیزاک آسیموف؛ حسن اصغری، ویراستار؛ پروین قائمی؛ ناشر: شقایق؛ تهران: ۱۳۷۵؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۷۲ صفحه رقی.
- پایان ابدیت؛ آیزاک آسیموف؛ پیمان اسماعیلیان خامنه؛ ناشر: شرکت چاپ و نشر بنیاد (بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی)؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۲۸۰ صفحه.

۱. نرم‌افزار «کتیبه»، نام «جاوید صالحی» را به عنوان مترجم، فقط در چاپ دوم (سال ۱۳۶۹) ذکر کرده است.
 ۲. آن‌گونه که در نرم‌افزار «کتیبه» آمده است، چاپ‌های دوم و سوم این کتاب به صورت دوره دو جلدی منتشر شده و جلد اول، ۴۰۸ صفحه رقی و جلد دوم، ۷۱۰ صفحه رقی گزارش شده است. البته تعداد صفحات جلد دوم ۷۱۰ صفحه نیست. با مراجعه به اصل کتاب (چاپ دوم) معلوم شد این کتاب به صورت دوره‌ای دو جلدی در قطع رقی به چاپ رسیده است و جلد اول آن ۳۴۰ صفحه و جلد دوم، ۳۰۶ صفحه می‌باشد.

- پایان ابدیت؛ آیزاک آسیموف؛ پیمان اسماعیلیان؛ ناشر: جوانه رشد؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۸۰ صفحه رقی. ◇
- ◇ پایه‌های دانش؛ منوچهر محمدی شجاع؛ بی‌نا؛ تهران: بی‌تا؛ ۹۳ صفحه؛ مصوّر.
- پرواز سفینه‌های سرنشین‌دار به فضا (از سری دانشنامه جهان - ۲۵)؛ آیزاک آسیموف؛ محمدرضا غفاری، ویراستار؛ ناصر ایرانی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۳؛ ۱۰۰۰۰ نسخه (چاپ دوم: ۱۳۷۴؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۳۲ صفحه وزیری؛ مصوّر. ◇
- پلوتن: سیاره‌ای دوگانه؟ (از سری دانشنامه جهان - ۱۵)؛ آیزاک آسیموف؛ محمدرضا غفاری؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۱ (چاپ دوم؛ ۱۳۷۲؛ ۶۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۳؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۵؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۳۲ صفحه رحلی؛ مصوّر. ◇
- پیدایش زندگی (How Did We Find Out About The Beginning Of Life) (از سری نگاهی به تاریخ علم برای نوجوانان - جلد ۲۷)؛ آیزاک آسیموف، نقّاش: دیوید وول؛ حسین دانشفر، ویراستار؛ احمد خواجه‌نصیرطوسی؛ ناشران: مؤسسه فرهنگی فاطمی و واژه؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۱۰۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۳؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۴؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۴؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۸۱؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۵۹ صفحه رقی؛ مصوّر. ◇
- پیشبرد بنیاد کهکشانی (Forward The Foundation)؛ آیزاک آسیموف؛ پیمان اسماعیلیان؛ خامنه؛ ناشر: چاپ و نشر بنیاد (بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی)؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۴۷۲ صفحه رقی. ◇
- تاریخ تمدن «گام هزاره‌ها»؛ آیزاک آسیموف و فرانکام. وایت؛ لطیف صدقیانی؛ ناشر: جامی؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۲۲۴ صفحه وزیری؛ مصوّر. ◇
- تکاور فضا؛ آیزاک آسیموف؛ پیمان اسماعیلیان؛ خامنه؛ ناشر: شقایق؛ تهران: ۱۳۷۵؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۰۰ صفحه رقی. ◇
- تله مرگبار؛ آیزاک آسیموف؛ بابک وکیلی؛ ناشر: بهاره؛ تهران: ۱۳۶۴؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۶۴؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۲۴۰ صفحه جیبی. (این اثر در سال ۱۳۶۳ تحت عنوان «آزمایش مرگ» با ترجمه شهریار بهترین توسط آبنوس منتشر شده و عنوان اصلی آن چنین است: A whiff of death = The death dealers. اثر مذکور با ترجمه بابک وکیلی یک بار نیز در سال ۱۳۷۰ توسط «ساحل» منتشر گردیده است.) ◇

○ تن آدمی (The Human body; its structure and operation)؛ آیزاک آسیموف؛ محمود بهزاد؛ ناشر: وزارت فرهنگ و آموزش عالی، علمی و فرهنگی؛ تهران: ۱۳۶۶ (چاپ دوم)؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۳۸۷ صفحهٔ وزیری.

◇ تن آدمی (از مجموعهٔ معارف عمومی - ۱۴)؛ آیزاک آسیموف؛ محمود بهزاد؛ ناشر: انتشارات بنگاه ترجمه و نشر کتاب؛ تهران: بی‌تا؛ ۳۸۷ صفحه؛ مصوّر. (این اثر پس از انقلاب اسلامی توسط شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، وابسته به وزارت فرهنگ و آموزش عالی، در سال ۱۳۶۶ نیز انتشار یافت.)

○ تولد و مرگ ستارگان (از سری دانشنامه جهان - ۲)؛ آیزاک آسیموف؛ محمدرضا غفاری، ویراستار؛ ناصر ایرانی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۰؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۷۲؛ ۹۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۳؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۴؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ هفتم؛ ۱۳۷۵؛ ۱۰۰۰۰ نسخه)؛ ۳۲ صفحه؛ مصوّر. ◇

○ جاذبه و جادو (مجموعه داستان علمی - تخیلی) (The Winds Of Change)؛ آیزاک آسیموف؛ محمد قصاب، ویراستار؛ شهرام رجبزاده؛ ناشر: نشر افق؛ تهران: ۱۳۷۴؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۱۹۲ صفحهٔ رقی. ◇

◇ جدول تناوب به روایت ایزاک آسیموف؛ ترجمهٔ ابوالفضل حقیری قزوینی؛ ناشر: حقیری؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۱۰۷ صفحه.

○ جریانه‌های فضا؛ آیزاک آسیموف؛ هوش‌آذر آذرنوش؛ ناشر: صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران (سروش)؛ تهران: ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۶۰ صفحهٔ رقی. ◇

○ جنگ امپراتوری کهکشانه؛ آیزاک آسیموف؛ حسن اصغری؛ ناشر: شقایق؛ تهران: ۱۳۷۱ (چاپ دوم؛ ۱۳۷۷؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۴۰۰ صفحهٔ رقی. (از این کتاب ترجمه‌ای نیز به زبان فارسی توسط هوشنگ غیاثی‌نژاد تحت عنوان «بنیاد و امپراتوری» صورت پذیرفته است. عنوان اصلی اثر این است: Foundation and Empire.) ◇

○ جنوبگان؛ آیزاک آسیموف؛ علی نوری، ویراستار؛ عبداللهی؛ ناشران: مهرگان و دنیای نو؛ اصفهان: ۱۳۶۶؛ ۶۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۶۷؛ ۶۰۰۰ نسخه)؛ ۵۲ صفحهٔ رقی.

○ جنوبگان؛ آیزاک آسیموف؛ علی نوری، ویراستار؛ عبداللهی؛ ناشر: نشر دنیای نو؛ تهران: ۱۳۶۸ (چاپ سوم)؛ ۴۲۰۰ نسخه (چاپ چهارم؛ ۱۳۶۹؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۰، چاپ ششم؛ ۱۳۷۱، چاپ دیگر: ۱۳۷۹)؛ ۵۰ صفحهٔ رقی؛ مصوّر. (این کتاب از سال ۱۳۶۴ که تحت عنوان «قاره قطب جنوب» توسط نشر دنیای نو منتشر شد، به دفعات تجدید چاپ

شده است.) ◇

○ جهان از چه ساخته شده است (The Search For The Elements)؛ آیزاک آسیموف؛ محمود بهزاد؛ ناشر: وزارت فرهنگ و آموزش عالی، علمی و فرهنگی؛ تهران: ۱۳۶۵ (چاپ دوم)؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۲۲ صفحه رقی. ◇

◇ جهان از چه ساخته شده است؟؛ آیزاک آسیموف؛ محمود بهزاد؛ ناشر: انتشارات بنگاه ترجمه و نشر کتاب؛ تهران: ۱۳۵۰؛ ۲۲۲ صفحه؛ مصوّر.

○ جهان چگونه زاده شد؟ (از سری دانشنامه جهان - ۱)؛ آیزاک آسیموف؛ محمدرضا غفاری، ویراستار؛ ناصر ایرانی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۰؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ دیگر)؛ ۱۳۷۰، چاپ سوم؛ ۱۳۷۱؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۲؛ ۹۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۳؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ هفتم؛ ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ هشتم؛ ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ نهم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۳۲ صفحه رحلی^۲؛ مصوّر. ◇

◇ جهان رمنبده؛ آیزاک آسیموف؛ مجتبی جعفرپور؛ ناشر: دانشکده علوم دانشگاه شهید چمران؛ اهواز: ۱۳۶۹؛ ۲۲۰ صفحه.

○ جهان ستارگان؛ آیزاک آسیموف؛ ترجمه نازار هامبارچیان؛ ناشر: گوتنبرگ (میر)؛ تهران: ۱۳۶۳؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۳۲۰ صفحه رقی^۳؛ مصوّر. ◇

○ جهان شگفت‌انگیز مغز (مغز، جهان سه پوندی)؛ جودیت هوپر و دیک ترسی، با مقدمه‌ای از آیزاک آسیموف؛ ترجمه ابراهیم یزدی؛ ناشر: قلم؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۴۰۰۰ نسخه؛ ۷۰۷ صفحه وزیري؛ مصوّر. ◇

○ چرا زمین گرد است؟؛ آیزاک آسیموف؛ محمدابراهیم اقلیدی، تصویرگر؛ هوشنگ محمودیان؛ ناشر: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان؛ تهران: ۱۳۵۸ (چاپ چهارم)؛ ۱۳۶۸؛ ۲۰۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۷۸؛ ۲۰۰۰۰ نسخه)؛ ۳۶ صفحه؛ مصوّر. ◇

○ حلقه‌های زحل؛ آیزاک آسیموف؛ هوشنگ غیائی‌نژاد؛ ناشر: پاسارگاد؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ۲۱۰۰ نسخه؛ ۱۷۲ صفحه رقی. ◇

◇ حیات و انرژی (از مجموعه معارف عمومی - ۴۴)؛ آیزاک آسیموف؛ محمود بهزاد؛ ناشر: انتشارات بنگاه ترجمه و نشر کتاب؛ ۵۲۰ صفحه؛ مصوّر.

۱. نرم‌افزار «کتیبه» قطع این چاپ را «خشتی» ذکر کرده است.

۲. نرم‌افزار «کتیبه» قطع چاپ‌های سوم و پنجم این کتاب را «وزیری» ذکر کرده است.

۳. نرم‌افزار «کتیبه» تعداد صفحات این کتاب را ۲۲۰ صفحه ذکر کرده است اما با مراجعه به اصل کتاب، معلوم شد ۳۲۰ صفحه - که توسط نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، اعلام شده - صحیح می‌باشد.

- خدایان هم؛ آیزاک آسیموف؛ هوشنگ غیثی نژاد؛ ناشر: پاسارگاد؛ تهران: ۱۳۷۴؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۳۸۳ صفحه رقی. ◇
- خورشید (از سری دانشنامه جهان - ۵)؛ آیزاک آسیموف؛ محمدرضا غفاری، ویراستار؛ ناصر ایرانی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۲ (چاپ دوم)؛ ۱۰۰۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۷۳؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۴؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۳۲ صفحه رحلی؛ مصور. ◇
- خورشید (از سری علم برای کودکان و نوجوانان)؛ آیزاک آسیموف؛ عادل ارشقی؛ ناشر: مؤسسه انتشارات امیرکبیر، کتابهای شکوفه؛ تهران: ۱۳۶۳؛ ۲۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۶۵؛ ۲۲۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۰؛ ۱۱۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۶)؛ ۳۶ صفحه بیاضی. ◇
- خورشید بزرگ عطارد؛ آیزاک آسیموف؛ ناصر بلیغ؛ ناشر: اساتید قلم تهران؛ تهران: ۱۳۷۶ (چاپ دوم؛ ۱۳۸۰؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۱۹۶ صفحه رقی. (این کتاب قبلاً نیز تحت عنوان «شبح خورشید» با ترجمه شهریار بهترین توسط ناشرین مختلف منتشر شده است.) ◇
- ◇ خورشید چرا می درخشد؟ (از مجموعه دانش برای نوجوانان)؛ آیزاک آسیموف، نقاشی مارک براون؛ فائزه اعیان؛ ناشر: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان؛ تهران: ۱۳۵۴؛ ۲۸ صفحه؛ مصور.
- خورشید عریان (از سری داستان‌های علمی تخیلی - ۲۱)؛ آیزاک آسیموف؛ هروس شبانی، ویراستار؛ یونس رزمی پور؛ ناشر: شقایق؛ تهران: ۱۳۷۵؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۳۶۸ صفحه رقی. ◇
- خورشید عریان؛ آیزاک آسیموف؛ پوپک بریمانی؛ ناشر: کوشش؛ تهران: ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۳۱۰ صفحه رقی. ◇
- خورشید عریان؛ آیزاک آسیموف؛ هوشنگ غیثی نژاد؛ ناشر: پاسارگاد؛ تهران: ۱۳۶۳؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۶۹؛ ۳۵۰۰ نسخه)؛ ۳۰۴ صفحه رقی؛ مصور. ◇
- خون^۱ (How Did We Find Out About Blood) (از سری نگاهی به تاریخ علم برای نوجوانان - جلد ۲۶)؛ آیزاک آسیموف، نقاش: دیوید وول؛ تیمور زمان نژاد، ویراستار؛ احمد خواجه نصیرطوسی؛ ناشران: مؤسسه فرهنگی فاطمی و واژه؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۱۰۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۳؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۴؛

۱. نرم‌افزار «کتیبه»، عنوان چاپ ششم را «خون: برای نوجوانان» ذکر کرده است.

- ۵۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۸۱؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۶۴ صفحه رقی؛ مصور. ◇
- دائرةالمعارف دانشمندان علم و صنعت؛ آیزاک آسیموف؛ محمود مصاحب؛ ناشر: وزارت فرهنگ و آموزش عالی، علمی و فرهنگی؛ تهران: ۱۳۶۷ (چاپ دوم)؛ ۳۰۰۰ نسخه.
- داستان علمی، واقعیت علمی (از سری دانشنامه جهان - ۳۰)؛ آیزاک آسیموف؛ محمدرضا غفاری، ویراستار؛ ناصر ایرانی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۳؛ ۱۰۰۰۰ نسخه (چاپ دوم)؛ ۱۳۷۴؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۳۲ صفحه وزیری؛ مصور. ◇
- دانستیهای پزشکی: آسیموف شرح می دهد زیست شناسی، بهداشت و بیماری ها (Please explain)؛ آیزاک آسیموف؛ علیرضا توکلی صابری؛ ناشر: رسالت قلم؛ تهران: ۱۳۸۲ (چاپ دوم)؛ ۱۳۸۲؛ ۳۳۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۳؛ ۳۳۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۴؛ ۳۱۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۸۶؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۲۰۰ صفحه رقی. ^۱ ◇
- دانشنامه جهان: اخترشناسی باستان؛ آیزاک آسیموف؛ محمدرضا غفاری، ویراستار؛ ناصر ایرانی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۸ (چاپ پنجم)؛ ۲۵۰۰ نسخه؛ ۳۲ صفحه رحلی.
- دانشنامه جهان: اخترشناسی نوین؛ آیزاک آسیموف؛ محمدرضا غفاری، ویراستار؛ ناصر ایرانی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۸ (چاپ پنجم)؛ ۲۵۰۰ نسخه؛ ۳۲ صفحه رحلی.
- دانشنامه جهان: پلوتن: سیاره ای دوگانه؛ آیزاک آسیموف؛ محمدرضا غفاری، ویراستار؛ ناصر ایرانی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۸ (چاپ هفتم)؛ ۲۵۰۰ نسخه؛ ۳۲ صفحه رحلی.
- دانشنامه جهان: راه شیری و سایر کهکشانها؛ آیزاک آسیموف؛ محمدرضا غفاری، ویراستار؛ ناصر ایرانی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۸ (چاپ هشتم)؛ ۲۵۰۰ نسخه؛ ۳۲ صفحه رحلی.
- دانشنامه جهان: زهره، رازی سر به مهر؛ آیزاک آسیموف؛ محمدرضا غفاری، ویراستار؛ ناصر ایرانی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۸ (چاپ هفتم)؛ ۲۵۰۰ نسخه؛ ۳۲ صفحه رحلی.

۱. طبق معلومات نرم افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، چاپ های دوم و سوم این کتاب قبلاً توسط «نهر الماس» موضوع انتشار بوده است.

- صفحهٔ رحلی.
- دانشنامه جهان: ستاره‌های دنباله‌دار و شهابها؛ آیزاک آسیموف؛ محمدرضا غفاری، ویراستار: ناصر ایرانی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۸ (چاپ ششم)؛ ۲۵۰۰ نسخه؛ ۳۲ صفحهٔ رحلی.
- دانشنامه جهان: سیزده برنامه اخترشناسی (Projects astronomy)؛ آیزاک آسیموف؛ محمدرضا غفاری، ویراستار: ناصر ایرانی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۸ (چاپ پنجم)؛ ۲۵۰۰ نسخه؛ ۳۲ صفحهٔ رحلی.
- دانشنامه جهان: مسکونی کردن سیاره‌ها و ستارگان؛ آیزاک آسیموف؛ محمدرضا غفاری، ویراستار: ناصر ایرانی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۸ (چاپ پنجم)؛ ۲۵۰۰ نسخه؛ ۳۲ صفحهٔ رحلی.
- دانشنامه جهان: منظومه شمسی ما؛ آیزاک آسیموف؛ محمدرضا غفاری، ویراستار: ناصر ایرانی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۸ (چاپ هشتم)؛ ۲۵۰۰ نسخه؛ ۳۲ صفحهٔ رحلی.
- دانشنامه جهان: موشکها، کاوشگرها، و ماهواره‌ها؛ آیزاک آسیموف؛ محمدرضا غفاری، ویراستار: ناصر ایرانی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۸ (چاپ ششم)؛ ۲۵۰۰ نسخه؛ ۳۲ صفحهٔ رحلی.
- ◇ دایرةالمعارف دانشمندان علم و صنعت (از مجموعهٔ معارف عمومی - ۱۰۹)؛ آیزاک آسیموف؛ محمود مصاحب؛ انتشارات بنگاه ترجمه و نشر کتاب؛ تهران: ۱۳۵۶ (این کتاب به صورت یک دورهٔ سه جلدی پس از انقلاب اسلامی توسط شرکت انتشارات علمی و فرهنگی وابسته به وزارت فرهنگ و آموزش عالی در سال ۱۳۶۶ منتشر گردید).
- دایناسورها؛ آیزاک آسیموف؛ مینا سرابی؛ ناشر: نشر دنیای نو؛ تهران: ۱۳۷۰ (چاپ دوم؛ ۱۳۷۱؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۱)؛ ۶۰ صفحهٔ رقی؛ مصوّر. (این کتاب جز این‌که در سال ۱۳۸۲ توسط همین ناشر منتشر شده، با عنوان «دینوزورها» با مترجمین دیگر توسط انتشارات فاطمی در سال ۱۳۶۴ نیز منتشر گردیده است.) ◇
- در آینه زمان؛ آیزاک آسیموف؛ شهرزاد ملک؛ ناشر: چکامه؛ تهران: ۱۳۶۴؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۴۴ صفحهٔ رقی. ◇
- در جهان علم؛ آیزاک آسیموف؛ هوشنگ شریف‌زاده؛ ناشر: دکتر فاطمی؛ تهران: ۱۳۶۲؛

۱. «انتشارات دکتر فاطمی» بعد از سال ۱۳۶۲ به «مؤسسه فرهنگی فاطمی» تغییر نام داد [ر.ک. به: نرم‌افزار مستندهای کتابخانه ملی ایران].

- ۳۰۰۰ نسخه؛ ۵۹۰ صفحهٔ وزیری. (این کتاب تحت عنوان «رهبر علم» توسط احمد بیرشک ترجمه و بوسیلهٔ انتشارات خوارزمی در سال ۱۳۶۱ منتشر شده است.) ◇
- دنباله‌دارها (How Did We Find Out About Comets) (از سری نگاهی به تاریخ علم برای نوجوانان - جلد ۱۲)؛ آیزاک آسیموف، نقاش: باب چاپمن؛ محمد شریف‌زاده، ویراستاران: ایرج جهانشاهی و هوشنگ شریف‌زاده؛ ناشران: مؤسسه فرهنگی فاطمی و واژه؛ تهران: ۱۳۶۷؛ ۵۵۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۰؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۲؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۳؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ هفتم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ هشتم؛ ۱۳۸۱؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۶۴ صفحهٔ رقیعی؛ مصوّر. ◇
- دنیای رباتها (از سری داستان‌های علمی تخیلی - ۱۴)؛ آیزاک آسیموف؛ حسن اصغری؛ ناشر: شقایق؛ تهران: ۱۳۷۳؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۴۸۵ صفحهٔ رقیعی. ◇
- دنیای کربن (از سری مجموعه علوم - ۸)؛ آیزاک آسیموف؛ محمدحسین رجحان‌طلب؛ ناشر: نشر گستره؛ تهران: ۱۳۶۱؛ ۴۰۰۰ نسخه؛ ۲۴۰ صفحهٔ رقیعی. ◇
- دینوزورها (How Did We Find Out About Dinosaurs) (از سری نگاهی به تاریخ علم برای نوجوانان - جلد ۳)؛ آیزاک آسیموف، نقاش: باب چاپمن؛ سید محمود محمودی، ویراستاران: ایرج جهانشاهی و هوشنگ شریف‌زاده؛ ناشران: مؤسسه فرهنگی فاطمی و واژه؛ تهران: ۱۳۶۴؛ ۵۵۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۶۷؛ ۵۵۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۰؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۲؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۳؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ هشتم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ نهم؛ ۱۳۸۱؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۷۶ صفحهٔ رقیعی؛ مصوّر. ◇
- رؤیای رباتها (از سری داستان‌های علمی تخیلی - ۱۵)؛ آیزاک آسیموف؛ حسن اصغری؛ ناشر: شقایق؛ تهران: ۱۳۷۳؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دیگر؛ ۱۳۷۷؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۳۹۸ صفحهٔ رقیعی؛ مصوّر. ◇
- راه شیری و سایر کهکشانها (از سری دانشنامه جهان - ۳)؛ آیزاک آسیموف؛ محمدرضا غفاری، ویراستار: ناصر ایرانی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۰ (چاپ سوم؛ ۱۳۷۲؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۳؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۴؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ هفتم؛ ۱۳۷۵؛ ۱۰۰۰۰ نسخه)؛ ۳۲ صفحهٔ

۱. نرم‌افزار «کتیبه»، عنوان چاپ هشتم را «دنباله‌دارها: برای نوجوانان» ذکر کرده است.
 ۲. نرم‌افزار «کتیبه»، عنوان چاپ نهم را «دینوزورها: برای نوجوانان» ذکر کرده است.

- رحلی؛ مصوّر. ◇
- راهزنان سیارکها؛ آیزاک آسیموف؛ پیمان اسماعیلیان خامنه؛ ناشر: شقایق؛ تهران: ۱۳۷۳؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۰۵ صفحه رقی. ◇
- راهنمای آسمان شب (از سری دانشنامه جهان - ۲۳)؛ آیزاک آسیموف؛ محمدرضا غفاری، ویراستار؛ ناصر ایرانی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۱۰۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۳؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۳۲ صفحه رحلی؛ مصوّر. ◇
- ◇ راهنمای زمین و فضا (از سری کتاب‌های علمی - ۱)؛ آیزاک آسیموف؛ حسن اصغری؛ ناشر: غزل‌سرا؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۳۴۹ صفحه.
- ◇ رمز تکوین (The genetic code) (از مجموعه معارف عمومی - ۳۵)؛ آیزاک آسیموف؛ محمود بهزاد؛ ناشر: انتشارات بنگاه ترجمه و نشر کتاب؛ تهران: ۱۳۴۵؛ ۲۳۲ صفحه.
- رمز ژنتیک؛ آیزاک آسیموف؛ ترجمه نظر هنرچیان^۲ و آارات عنبرچیان؛ ناشر: میر (گوتبرگ)؛ تهران: ۱۳۶۴؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۲۰۸ صفحه رقی؛ مصوّر. (این کتاب در سال ۱۳۴۵ تحت عنوان «رمز تکوین» توسط محمود بهزاد و در سال ۱۳۶۳ تحت عنوان «رمز وراثت» توسط محمدحسین رجحان‌طلب ترجمه شده است.) ◇
- رمز وراثت؛ آیزاک آسیموف؛ محمدحسین رجحان‌طلب^۳؛ ناشر: ندا؛ تهران: ۱۳۶۳؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۲۷۲ صفحه رقی. ◇
- روانشناسی عمومی دنیای ناشناخته؛ زیگموند فروید؛ آلفرد آدلر؛ آیزاک آسیموف؛ ناصر مقتدری‌پور و عنایت‌الله شکیباپور؛ ناشر: عین‌اللهی؛ تهران: ۱۳۵۶ (چاپ دوم؛ ۱۳۶۳؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۳۰۵ صفحه رقی؛ مصوّر. ◇
- روانشناسی عمومی: دنیای ناشناخته؛ زیگموند فروید؛ آلفرد آدلر؛ آیزاک آسیموف؛ ناصر مقتدری‌پور؛ عنایت‌الله شکیباپور؛ ناشر: جمهوری؛ تهران: ۱۳۶۶ (چاپ سوم)؛ ۲۵۰۰ نسخه؛ ۳۰۶ صفحه رقی؛ مصوّر. ◇
- روباتهای سپیده دم (از سری داستان‌های علمی تخیلی - ۲۴)؛ آیزاک آسیموف؛ هروس شبانی؛ ناشر: شقایق؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۵۷۶ صفحه رقی. ◇
- روبوتها (How Did We Find Out About Robots) (از سری نگاهی به تاریخ علم برای

۱. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، عنوان این کتاب را «راهزن سیارکها» ذکر کرده است.

۲. نام دیگر «نازار هامبارچیان» [ر.ک. به: نرم‌افزار مستندهای کتابخانه ملی ایران].

۳. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، این نام را به صورت «رجحان‌طلب» ذکر کرده است. مراجعه به نرم‌افزار مستندهای کتابخانه ملی ایران نشان می‌دهد نام درست ثبت‌شده در کتابخانه ملی «رجحان‌طلب» است.

- نوجوانان - جلد ۳؛ آیزاک آسیموف؛ حبیب‌الله ناظری، ویراستار: احمد خواجه‌نصیرطوسی، نقّاش: دیوید وول؛ ناشران: فاطمی و واژه؛ تهران: ۱۳۷۱ (چاپ دوم؛ ۱۳۷۳؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۸۱؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۶۰ صفحه رقیعی؛ مصوّر. ◇
- رویوتها؛ آیزاک آسیموف، نقّاش: دیوید وول؛ حبیب‌الله ناظری؛ احمد خواجه‌نصیرطوسی؛ ناشر: صاحب اثر؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۱۰۰۰۰ نسخه؛ ۱۶ صفحه رقیعی.
- ◇ رود زندگی (از مجموعه معارف عمومی - ۸)؛ ترجمه انور شکی؛ انتشارات بنگاه ترجمه و نشر کتاب؛ تهران: ۱۳۴۳؛ ۲۹۸ صفحه.
- روز چنان زیبایی است: با گفتارهای کوتاه در باب داستان علمی به قلم مترجم؛ آیزاک آسیموف؛ ناصر ایرانی، نقّاش: نفیسه شهدادی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۷؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۵۶ صفحه وزیری؛ مصوّر. (این اثر حاوی «گفتاری کوتاه در باب داستان علمی» به قلم مترجم نیز می‌باشد). ◇
- رهبر علم (Asimov's guide to science)؛ آیزاک آسیموف؛ احمد بیرشک؛ ناشر: خوارزمی؛ تهران: ۱۳۶۱؛ ۵۵۰۰ نسخه؛ ۶۷۰ صفحه رقیعی؛ مصوّر. (این کتاب تحت عنوان «در جهان علم» توسط هوشنگ شریف‌زاده ترجمه و بوسیله انتشارات دکتر فاطمی در سال ۱۳۶۲ منتشر گردید. در این اثر از آیزاک آسیموف به صورت اسحق عاصم‌اف نام برده شده است). ◇
- زحل: سیاره‌ای با حلقه‌های زیبا (از سری دانشنامه جهان - ۱۲)؛ آیزاک آسیموف؛ محمدرضا غفاری، ویراستار: ناصر ایرانی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۲ (چاپ دوم)؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۷۲؛ ۶۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۳؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۴؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ هفتم؛ ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۳۲ صفحه وزیری؛ مصوّر. ◇
- زغال‌سنگ^۱ (How Did We Find Out About Coal) (از سری نگاهی به تاریخ علم برای نوجوانان - جلد ۲۳)؛ آیزاک آسیموف، نقّاش: دیوید وول؛ سید محمود محمودی، ویراستاران: ایرج جهانشاهی و هوشنگ شریف‌زاده؛ ناشران: مؤسسه فرهنگی فاطمی و واژه؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۱۰۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۳؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۴؛

۱. نرم‌افزار «کتیبه»، نام نقّاش را فقط در چاپ دوم ذکر کرده است.

۲. نرم‌افزار «کتیبه»، عنوان چاپ ششم را «زغال‌سنگ» برای نوجوانان ذکر کرده است.

۳. نرم‌افزار «کتیبه»، نام نقّاش را فقط در چاپ سوم ذکر کرده است.

- ۳۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۴؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۸۱؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۶۴ صفحه رقی؛ مصور. ◇
- زلزله (از سری چشم‌انداز علم)؛ آیزاک آسیموف؛ سیما داد، ویراستار؛ عبداللهی؛ ناشران: مهرگان و دنیای نو؛ اصفهان^۱؛ ۱۳۶۵؛ ۶۰۰۰ نسخه (چاپ دوم)؛ ۱۳۶۹؛ ۴۲۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۶۹؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۰، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۱؛ ۵۲ صفحه رقی؛ مصور. (چاپ دیگری از این اثر در سال ۱۳۷۹ منتشر شده است). ◇
- زمین (از سری سیارات منظومه شمسی)؛ آیزاک آسیموف؛ احمد دالکی؛ ناشر: ایرانشناسی؛ تهران؛ ۱۳۸۵؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم)؛ ۱۳۸۷؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۳۲ صفحه وزیری؛ مصور. ◇
- زمین کروی است (از سری چشم‌انداز علم - ۱۲)؛ آیزاک آسیموف؛ علی نوری، ویراستار؛ عبداللهی؛ ناشر: مهرگان و دنیای نو؛ اصفهان؛ ۱۳۶۳ (چاپ دیگر؛ ۱۳۶۸)؛ ۶۰۰۰ نسخه؛ ۴۸ صفحه رقی؛ مصور. (این اثر توسط همین ناشران در سال‌های ۱۳۶۴، ۱۳۷۵ و ۱۳۷۹ نیز به تنهایی یا همراه با کتاب «زلزله» منتشر شده است). ◇
- زمین کروی است؛ زلزله؛ آیزاک آسیموف؛ علی نوری، ویراستار؛ علی اکبر عبداللهی؛ ناشر: نشر دنیای نو؛ تهران؛ ۱۳۷۶ (چاپ ششم)؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۱۰۰ صفحه رقی.
- زمین کروی؛ آیزاک آسیموف؛ علی نوری، ویراستار؛ عبداللهی؛ ناشر: نشر دنیای نو؛ تهران؛ ۱۳۶۸ (چاپ دوم)؛ ۴۲۰۰ نسخه (چاپ سوم)؛ ۱۳۶۹؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۰، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۱؛ ۴۵ صفحه.
- زمین: خانه ما (از سری دانشنامه جهان - ۶)؛ آیزاک آسیموف؛ محمدرضا غفاری، ویراستار؛ ناصر ایرانی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران؛ ۱۳۷۱ (چاپ دوم)؛ ۱۳۷۱، چاپ سوم؛ ۱۳۷۲؛ ۸۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۳؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۴؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ هفتم؛ ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ هشتم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۳۲ صفحه رحلی؛ مصور. ◇
- زمینلرزه^۲ (How Did We Find Out About Earthquakes) (از سری نگاهی به تاریخ علم برای نوجوانان - جلد ۱۴)؛ آیزاک آسیموف، نقّاش؛ باب چاپمن؛ نسرین امیرحسینی، ویراستاران؛ ایرج جهانشاهی و هوشنگ شریف‌زاده؛ ناشران: مؤسسه فرهنگی فاطمی و واژه؛ تهران؛ ۱۳۶۷؛ ۵۵۰۰ نسخه (چاپ دوم)؛ ۱۳۷۰؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۲؛

۱. مکان نشر این اثر، طبق معلومات کتابخانه ملی (رسا)، تهران ذکر شده است. مراجعه به فهرست مستندهای کتابخانه ملی نشان می‌دهد «مهرگان» در اصفهان و «دنیای نو» در تهران فعالیت می‌کرده‌اند.

۲. نرم‌افزار «کتیبه»، عنوان چاپ ششم این کتاب را «زمینلرزه: برای نوجوانان» ذکر کرده است.

۵۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۳؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۷۴؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ هفتم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ هشتم؛ ۱۳۸۱؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۶۴ صفحه رقیعی؛ مصور. ◇

○ زندگی در اقیانوس^۱ (How Did We Find Out About Life In The Deep Sea) (از سری نگاهی به تاریخ علم برای نوجوانان - جلد ۲۲)؛ آیزاک آسیموف، نقّاش: دیوید وول؛ مهران اخباریفر، ویراستار: احمد خواجه‌نصیرطوسی؛ ناشران: مؤسسه فرهنگی فاطمی و واژه؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۱۰۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۳؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۸۱؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۶۰ صفحه رقیعی؛ مصور. ◇

○ زندگی ما به چه موادی بستگی دارد؟ (از مجموعه معارف عمومی - ۱۱)؛ آیزاک آسیموف؛ محمود بهزاد؛ ناشر: انتشارات بنگاه ترجمه و نشر کتاب؛ تهران: ۱۳۵۲؛ ۱۹۸ صفحه؛ مصور.

○ زهره (از سری سیارات منظومه شمسی)؛ آیزاک آسیموف؛ احمد دالکی؛ ناشر: ایرانشناسی؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۳۲ صفحه وزیری؛ مصور. ◇

○ زهره: رازی سر به مهر (از سری دانشنامه جهان - ۹)؛ آیزاک آسیموف؛ محمدرضا غفاری، ویراستار: ناصر ایرانی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۲ (چاپ دوم)؛ ۱۰۰۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۷۳؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۴؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۳۲ صفحه وزیری؛ مصور. ◇

○ ژرفا؛ آیزاک آسیموف؛ بابک وکیلی؛ ناشر: بهاره؛ تهران: ۱۳۶۴؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۱؛ ۶۰۰۰ نسخه)؛ ۳۵۲ صفحه جیبی.

○ ژرفا؛ آیزاک آسیموف؛ بابک وکیلی؛ ناشر: نشر ساحل؛ تهران: ۱۳۷۰ (چاپ دوم؛ ۱۳۷۱؛ ۶۰۰۰ نسخه)؛ ۳۵۲ صفحه جیبی. ◇

○ ژنها و ژنتیک^۲ (از سری نگاهی به تاریخ علم برای نوجوانان؛ جلد ۱۷)؛ آیزاک آسیموف، نقّاش: دیوید وول؛ حمیده علمی غروی؛ ویراستاران: ایرج جهانشاهی و هوشنگ شریف‌زاده؛ ناشران: مؤسسه فرهنگی فاطمی و واژه؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۱۰۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۳؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۴؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۶۴ صفحه رقیعی؛ مصور. ◇

۱. نرم‌افزار «کتیبه»، عنوان چاپ پنجم و ششم این کتاب را «زندگی در اقیانوس: برای نوجوانان» ذکر کرده است.
 ۲. نرم‌افزار «کتیبه»، عنوان چاپ پنجم این کتاب را «ژنها و ژنتیک: برای نوجوانان: (How Did We Find Out About Genes)» ذکر کرده است.

- ساختمان حیات (از سری کتاب‌های سیمرغ؛ ۱۰۵)؛ آیزاک آسیموف؛ علیرضا توکلی صابری؛ ناشر: امیرکبیر، کتابهای سیمرغ؛ تهران: ۱۳۵۶ (چاپ دوم: ۱۳۶۳؛ ۵۵۰۰ نسخه)؛ ۱۵۲ صفحه؛ مصور. ◇
- ستارگان بر مسیر خویش؛ آیزاک آسیموف؛ غلامرضا توکلی صابری؛ ناشران: سهروردی و سحر؛ تهران: ۱۳۶۱؛ ۲۵۱ صفحه.
- ستارگان بر مسیر خویش؛ آیزاک آسیموف؛ محمدرضا توکلی صابری و غلامرضا توکلی صابری؛ ناشر: سهروردی؛ تهران: ۱۳۶۴؛ ۴۰۰۰ نسخه؛ ۲۵۱ صفحه رقی. ◇
- ستارگان همچون غبار؛ آیزاک آسیموف؛ پیمان اسماعیلیان خامنه؛ ناشر: همراه؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۴۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۹؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۳۲۶ صفحه رقی. ◇
- ستارگان؛ آیزاک آسیموف؛ عادل ارشقی؛ ناشر: مؤسسه انتشارات امیرکبیر (کتابهای شکوفه)؛ ۱۳۶۴؛ ۲۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۶۸؛ ۱۱۰۰۰ نسخه، چاپ سوم: ۱۳۷۷؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۳۶ صفحه خشتی. ◇
- ستاره دنباله‌دار (از سری چشم‌انداز علم)؛ آیزاک آسیموف؛ رامین رضائی، ویراستار: عبداللهی؛ ناشران: مهرگان و دنیای نو؛ تهران و اصفهان: ۱۳۶۵؛ ۶۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۶۸؛ ۴۲۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۹۶؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۰، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۱)؛ ۴۸ صفحه رقی. (این کتاب تا سال ۱۳۷۱ به پنج چاپ رسیده و در سال ۱۳۷۹ نیز توسط نشر دنیای نو تجدید چاپ شده است).^۱ ◇
- ستاره دنباله‌دار و مرگ دایناسورها؛ آیزاک آسیموف؛ آزاده افروز؛ ناشر: کوبه؛ تهران: ۱۳۷۰؛ ۳۲ صفحه خشتی؛ مصور. (چاپ قبلی این کتاب تحت عنوان «آیا ستاره‌های دنباله‌دار دایناسورها را کشته‌اند» با ترجمه محمدرضا غفاری توسط دفتر نشر فرهنگ اسلامی منتشر شده است). ◇
- ستاره‌های دنباله‌دار و شهابها (از سری دانشنامه جهان؛ ۱۷)؛ آیزاک آسیموف؛ محمدرضا غفاری، ویراستار: ناصر ایرانی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۱۰۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۳؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۴؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۳۲ صفحه رحلی؛ مصور. ◇
- سرآغاز بنیاد کهکشانی؛ آیزاک آسیموف؛ پیمان اسماعیلیان خامنه؛ ناشر: بنیاد (بنیاد

۱. نرم‌افزار «کتابخانه» ناشر چاپ‌های دوم تا پنجم را فقط «دنیای نو» گزارش نموده ولی نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، از دو ناشر یعنی «دنیای نو» و «مهرگان» نام می‌برد.

- ◇ مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۵۷۲ صفحه رقی. ◇
- سرانجام عالم: سرگذشت سپاهچاله‌ها؛ آیزاک آسیموف؛ بهرام معلمی و ابوالفضل وفائی شلمانی^۱؛ ناشر: جیران؛ تهران: ۱۳۶۳؛ ۵۳۰۰ نسخه؛ ۳۲۳ صفحه رقی. ◇
- ◇ سرچشمه زندگی؛ آیزاک آسیموف؛ مسعود بهزاد؛ بی‌نا؛ تهران: بی‌تا؛ ۳۰۷ صفحه؛ مصور.
- سرعت نور^۲ (How Did We Find Out About The Speed Of Light) (از سری نگاهی به تاریخ علم برای نوجوانان - جلد ۳۲)؛ آیزاک آسیموف، نقاش: دیوید وول؛ فروغ فرج‌پور، ویراستار: احمد خواجه‌نصیرطوسی؛ ناشران: فاطمی و واژه؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۱۰۰۰۰ نسخه (چاپ دوم)؛ ۱۳۷۳؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۴؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۸۱؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۵۲ صفحه وزیری؛ مصور. ◇
- ◇ سرگذشت زیست‌شناسی؛ آیزاک آسیموف؛ محمود بهزاد؛ ناشر: امیرکبیر (کتاب‌های جیبی) با همکاری مؤسسه انتشارات فرانکین؛ تهران: ۱۳۴۷؛ ۲۳۹ صفحه؛ مصور.
- سفر حیرت‌انگیز به کیهان؛ آیزاک آسیموف؛ حسن^۲ میرزایی؛ ناشر: معاصر^۱؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۲۷۸ صفحه رقی. مصور. ◇
- سفر شگفت‌انگیز: جلد ۱؛ آیزاک آسیموف؛ احمد اخوت؛ ناشر: شقایق؛ تهران: ۱۳۶۹؛ ۴۰۰۰ نسخه؛ (چاپ دوم)؛ ۱۳۷۱؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۷؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۳۸۶ صفحه رقی. (این کتاب قبلاً تحت عنوان «سفر معجزه‌آسا» با ترجمه شاهرخ وزیری در سالهای مختلف و توسط ناشرین متفاوت منتشر گردیده است). ◇
- سفر شگفت‌انگیز: مقصد مغز (جلد ۲) (از سری داستان‌های علمی تخیلی؛ ۲۳)؛ آیزاک آسیموف؛ هروس شبانی؛ ناشر: شقایق؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۶۱۸ صفحه رقی. ◇
- سفر فضایی یک خانه: مجموعه هشت قصه علمی تخیلی؛ آیزاک آسیموف و دیگران، تلخیص‌کننده: لوئیس جان؛ محمد شمس؛ ناشر: حنانه؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۱۱۶ صفحه رقی؛ مصور. ◇

۱. نرم‌افزار «کتیبه»، ابوالفضل وفائی و «شلمانی» را به عنوان دو مترجم ذکر کرده است ولی نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، این نام را به صورت «ابوالفضل وفائی شلمانی» ذکر کرده است. مراجعه به نرم‌افزار مستندهای کتابخانه ملی ایران نشان می‌دهد نام درست ثبت‌شده در کتابخانه ملی «ابوالفضل وفائی شلمانی» است.

۲. نرم‌افزار «کتیبه»، عنوان چاپ ششم این کتاب را «سرعت نور: برای نوجوانان» ذکر کرده است.

۳. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، نام کوچک مترجم را «آرش» ذکر کرده است.

۴. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، از دو ناشر یعنی «نشر معاصر» و «راه نو» نام برده است.

- سفر معجزه آسا؛ آیزاک آسیموف؛ شاهرخ وزیری؛ ناشر: ونداد؛ تهران: ۲۹۴ صفحه رقی.
 ○ سفر معجزه آسا؛ آیزاک آسیموف؛ شاهرخ وزیری؛ ناشر: پیک فرهنگ و اشکان؛ تهران: ۱۳۶۳؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم: ۱۳۷۰؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۲۹۴ صفحه رقی. (این اثر توسط پیک فرهنگ در سال ۱۳۶۹ به چاپ رسیده است. همچنین این کتاب در سال ۱۳۶۸ تحت عنوان «سفر شگفت‌انگیز» با ترجمه احمد اخوت توسط نشر شقایق نیز منتشر گردیده است.) ◇
- سقوط امپراتوری کهکشانیها (بنیاد دوم) (از سری داستان‌های علمی تخیلی - ۱۰)؛ آیزاک آسیموف؛ حسن اصغری؛ ناشر: شقایق؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم: ۱۳۷۷؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۳۵۸ صفحه رقی. (این کتاب ترجمه جلد سوم *Second foundation* از سری کتابهای سه‌گانگی بنیاد *The foundation trilogy* می‌باشد.) ◇
- سیارکها (از سری دانشنامه جهان - ۱۶)؛ آیزاک آسیموف؛ رضا غفاری؛ ویراستار: ناصر ایرانی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۱۰۰۰۰ نسخه (چاپ دوم: ۱۳۷۳؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ سوم: ۱۳۷۴؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم: ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم: ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۳۲ صفحه وزیری؛ مصور. ◇
- سیاره محکوم به نابودی؛ آیزاک آسیموف؛ هوشنگ غیاثی‌نژاد؛ ناشر: پاسارگاد؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ۲۱۰۰ نسخه؛ ۲۹۸ صفحه رقی. ◇
- سیاهچاله‌ها^۲ (*How Did We Find Out About Black holes*) (از سری نگاهی به تاریخ علم برای نوجوانان - جلد ۱۳)؛ آیزاک آسیموف، نقاش: باب چاپمن؛ هوشنگ شریف‌زاده، ویراستار: ایرج جهانشاهی؛ ناشران: مؤسسه فرهنگی فاطمی و واژه؛ تهران: ۱۳۶۷؛ ۵۵۰۰ نسخه (چاپ دوم: ۱۳۷۰؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ سوم: ۱۳۷۲؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم: ۱۳۷۳؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم: ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ هفتم: ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ هشتم: ۱۳۸۱؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۶۴ صفحه رقی؛ مصور. ◇
- سیاهچاله‌ها (از سری چشم‌انداز علم - ۴)؛ آیزاک آسیموف؛ علی نوری، ویراستار: ع. عبداللهی؛ ناشر: نشر دنیای نو؛ تهران: ۱۳۶۸ (چاپ دوم)؛ ۴۲۰۰ نسخه (چاپ سوم: ۱۳۶۹؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم: ۱۳۷۰، چاپ پنجم: ۱۳۷۱، چاپ دیگر: ۱۳۷۹)؛ ۶۴ صفحه رقی؛ مصور. ◇

۱. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، فقط از یک ناشر یعنی «اشکان» نام برده است.

۲. نرم‌افزار «کتیبه»، عنوان چاپ هشتم این کتاب را «سیاهچاله‌ها: برای نوجوانان» ذکر کرده است.

۳. نرم‌افزار «کتیبه»، چاپ چهارم این کتاب را در سال ۱۳۷۱ در ۳۲ صفحه رقی نیز ذکر کرده است.

- سیاهچاله‌ها: جنوبگان؛ آیزاک آسیموف، تصاویر: جان لانگمن؛ علی نوری، ویراستار: عبداللهی؛ ناشر: نشر دنیای نو؛ تهران: ۱۳۷۶ (چاپ ششم)؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۱۰۴ صفحه رقی.
- سیاهچاله‌ها؛ آیزاک آسیموف، ویراستار: عبداللهی؛ ناشران: دنیای نو و مهرگان؛ اصفهان: ۱۳۶۷؛ ۶۰۰۰ نسخه؛ ۶۴ صفحه رقی.
- سیری درون اتم (Inside the atom)؛ آیزاک آسیموف؛ آرمان رضایی و الهام ونکی، ویراستاران: ابوالقاسم قلمسیاه و رضا افضل‌زاده؛ ناشر: سبیکه؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۶۰ صفحه رقی.
- سیزده برنامه اخترشناسی (از سری دانشنامه جهان - ۲۴)؛ آیزاک آسیموف؛ محمدرضا غفاری، ویراستار: ناصر ایرانی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۱۰۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۳؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۳۲ صفحه رحلی؛ مصور. ◇
- شبانگه (از سری داستان‌های علمی تخیلی - ۱۷)؛ آیزاک آسیموف و رابرت سیلوربرگ؛ حسن اصغری، ویراستار: یونس رزمی‌پور؛ ناشر: شقایق؛ تهران: ۱۳۷۴؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۵؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۳۲۶ صفحه رقی. ◇
- شیخ خورشید (The big sun of mercury)؛ آیزاک آسیموف؛ شهریار بهترین، ویراستار: شهر روز جوانی؛ ناشر: شقایق؛ تهران: ۱۳۶۸ (چاپ دوم)؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۶۸؛ ۴۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۵؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۱۹۲ صفحه رقی. (انتشارات آبنوس نیز این کتاب را در سال ۱۳۶۲ برای نخستین بار به چاپ رسانده است). ◇
- شیخ درون اتم (نوترینو)؛ آیزاک آسیموف؛ فرخ شادان؛ ناشر: امیرکبیر (کتاب‌های جیبی) با همکاری مؤسسه انتشارات فرانکین؛ تهران: ۱۳۴۷؛ ۲۶۴ صفحه؛ مصور.
- شکار زمین؛ آیزاک آسیموف، نقاش: باب چاپمن؛ هوشنگ شریف‌زاده، ویراستار: ایرج جهانشاهی؛ ناشران: مؤسسه فرهنگی فاطمی و واژه؛ ۱۳۶۴؛ ۵۵۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۶۷؛ ۵۵۰۰ نسخه)؛ ۵۶ صفحه رقی.
- شکل زمین: برای نوجوانان (How Did We Find Out About The Earth Is Round) (از سری نگاهی به تاریخ علم برای نوجوانان - جلد ۴)؛ آیزاک آسیموف، نقاش: باب چاپمن؛ هوشنگ شریف‌زاده، ویراستار: ایرج جهانشاهی؛ ناشر: مؤسسه فرهنگی فاطمی و واژه؛

- تهران: ۱۳۶۴ (چاپ سوم؛ ۱۳۷۰؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۲؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۳؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ هفتم؛ ۱۳۷۴؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ هشتم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ نهم؛ ۱۳۸۱؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۵۵ صفحه رقی؛ مصوّر. ◇
- شمع خورشید؛ آیزاک آسیموف؛ شهریار بهترین؛ ناشر: نشر آبنوس؛ تهران: ۱۳۶۲؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۹۲ صفحه رقی.
- شناخت عناصر دنیای پیرامون ما؛ آیزاک آسیموف؛ منوچهر کریمزاده؛ ناشر: شباهنگ؛ تهران: ۱۳۶۲؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۵۷ صفحه رقی. ◇
- شهابها و ستارگان دنباله‌دار؛ آیزاک آسیموف، تصویرگر: راثول مینامورا؛ عادل ارشقی؛ ناشر: مؤسسه انتشارات امیرکبیر، کتابهای شکوفه؛ تهران: ۱۳۶۳؛ ۲۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۰؛ ۱۱۰۰۰ نسخه؛ ۳۲ صفحه)؛ ۳۲۳ صفحه بیاضی؛ مصوّر. (این کتاب تحت عنوان ستاره‌های دنباله‌دار و شهابها با ترجمه محمدرضا غفاری توسط دفتر نشر فرهنگ اسلامی منتشر شده است.) ◇
- ◇ ظهور امپراتوری کهکشان‌ها؛ آیزاک آسیموف؛ محمد فیروزبخت؛ ناشر: نی‌نامه؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۴۸۴ صفحه. (این کتاب ترجمه جلد اول Foundation از سری کتابهای «سه‌گانگی بنیاد The foundation trilogy» می‌باشد.)
- ظهور امپراتوری کهکشانها؛ آیزاک آسیموف؛ محمد فیروزبخت؛ ناشر: شقایق؛ تهران: ۱۳۷۱ (چاپ دوم؛ ۱۳۷۷؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۴۸۰ صفحه رقی.
- عدد^۱ (How Did We Find Out About Numbers) (از سری نگاهی به دنیای علم - ۱۵)؛ آیزاک آسیموف، نقّاش: باب چاپمن؛ ایرج جهانشاهی، ویراستار: هوشنگ شریفزاده؛ ناشران: مؤسسه فرهنگی فاطمی و واژه؛ ۱۳۶۷؛ ۵۵۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۰؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۲؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۳؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ هفتم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ هشتم؛ ۱۳۸۱؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۷۲ صفحه رقی؛ مصوّر. ◇
- عطارد: سیاره بادپا (از سری دانشنامه جهان - جلد ۱)؛ آیزاک آسیموف؛ محمدرضا غفاری، ویراستار: ناصر ایرانی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۲ (چاپ دوم)؛ ۱۰۰۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۷۳؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۴؛ ۱۰۰۰۰ نسخه)؛ ۳۲ صفحه

۱. نرم‌افزار «کتیبه»، عنوان چاپ هشتم این کتاب را «عدد: برای نوجوانان» ذکر کرده است.

رحلی؛ مصور. ◇

○ غارهای پولادی؛ آیزاک آسیموف؛ شهریار بهترین؛ ناشر: آوازه؛ تهران: ۱۳۶۳؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۳۹۸ صفحه رقی. ◇

○ غارهای پولادی؛ آیزاک آسیموف؛ شهریار بهترین؛ ناشر: شقایق؛ تهران: ۱۳۶۳ (چاپ دوم)؛ ۳۳۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۶۹؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۲؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۳۹۸ صفحه رقی. ◇

○ غرش آب؛ آیزاک آسیموف؛ مهدی جباری؛ ناشر: سه فرشته؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۱۳۴ صفحه؛ مصور. ◇

○ فرجام جهان؛ آیزاک آسیموف؛ حسن اصغری؛ ناشر: غزل سرا؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۳۱۲ صفحه. ◇
○ فضا (از سری چشم‌انداز علم - ۱۰)؛ آیزاک آسیموف؛ رامین رضایی، ویراستار: ع. عبداللهی؛ ناشر: نشر دنیای نو؛ تهران: ۱۳۶۸ (چاپ سوم)؛ ۴۲۰۰ نسخه (چاپ پنجم؛ ۱۳۷۰، چاپ ششم؛ ۱۳۷۱، چاپ دیگر: ۱۳۷۹)؛ ۵۶ صفحه رقی؛ مصور. ◇

○ فضا؛ آیزاک آسیموف؛ رامین رضائی، ویراستار: ع. عبداللهی؛ ناشر: مهرگان و دنیای نو؛ اصفهان: ۱۳۶۳؛ ۶۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۶۷؛ ۶۰۰۰ نسخه)؛ ۵۶ صفحه رقی. ◇
○ فضاکاوها؛ آیزاک آسیموف؛ عادل ارشقی؛ ناشر: نشرنگارش؛ تهران: ۱۳۷۱؛ ۱۲۰۰۰ نسخه؛ ۳۰ صفحه رحلی؛ مصور. ◇

○ فقط یک تریلیون (از مجموعه معارف عمومی - ۴۶)؛ آیزاک آسیموف؛ محمود بهزاد؛ ناشر: بنگاه ترجمه و نشر کتاب؛ تهران: بی تا؛ ۲۵۴ صفحه؛ مصور. ◇

○ فوتوستنز^۱ (How Did We Find Out About Photosynthesis) (از سری نگاهی به تاریخ علم برای نوجوانان - ۳۳)؛ آیزاک آسیموف، نقّاش: دیوید وول؛ رضا فرزانه‌پی، ویراستار: احمد خواجه نصیرطوسی؛ ناشران: مؤسسه فرهنگی فاطمی و واژه؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۱۰۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۳؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۸۱؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۶۴ صفحه رقی؛ مصور. ◇

○ قاره قطب جنوب^۲ (از سری نگاهی به تاریخ علم برای نوجوانان - ۱)؛ آیزاک آسیموف، نقّاش: باب چاپمن؛ سید محمود محمودی؛ ویراستاران: ایرج جهانشاهی و هوشنگ شریف‌زاده؛ ناشران: مؤسسه فرهنگی فاطمی و واژه؛ تهران: ۱۳۶۶ (چاپ دوم)؛ ۵۵۰۰

۱. نرم‌افزار «کتیبه»، عنوان چاپ ششم این کتاب را «فوتوستنز: برای نوجوانان» ذکر کرده است.

۲. نرم‌افزار «کتیبه»، عنوان چاپ‌های هشتم و نهم این کتاب را «قاره قطب جنوب: برای نوجوانان (How Did We Find Out About Antarctica)» ذکر کرده است.

- نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۷۰؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۲؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۳؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ هشتم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ نهم؛ ۱۳۸۱؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۷۲ صفحه رقی؛ مصور. ◇
- قانون جنگل؛ آسیموف و نینبرگن؛ محمود بهزاد؛ ناشر: روزبهان؛ تهران: ۱۳۵۸؛ ۸۶ صفحه. ◇
- قله‌سنگی در آسمان؛ آیزاک آسیموف؛ هوشنگ غیاثی‌نژاد؛ ناشر: پاسارگاد؛ تهران: ۱۳۷۴ (چاپ دوم؛ ۱۳۷۵؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۳۹۲ صفحه رقی. ◇
- کامپیوتر^۱ (How Did We Find Out About Out About Computers) (از سری نگاهی به تاریخ علم برای نوجوانان - ۲۰)؛ آیزاک آسیموف، نقاش؛ دیوید وول؛ جمشید خوش‌آموز، ویراستار؛ احمد خواجه‌نصیرطوسی؛ ناشران: فاطمی و واژه؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۱۰۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۳؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۴؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۸۱؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۶۴ صفحه رقی؛ مصور. ◇
- کتاب کامل راهنمای پروژه علمی: برای معلمان و والدین دانش‌آموزان کلاسهای چهارم و پنجم ابتدایی و دوره راهنمایی (The complex science fair handbook)؛ آنتونی فردریک و آیزاک آسیموف؛ علیرضا توکلی صابری؛ ناشر: سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی، انتشارات مدرسه؛ تهران: ۱۳۷۵ (چاپ چهارم؛ ۱۳۸۵؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۱۴۴ صفحه رقی؛ مصور. ◇
- کتاب کامل راهنمای پروژه علمی: برای معلمان و والدین دانش‌آموزان کلاسهای چهارم و پنجم ابتدایی و دوره ... (The complex science fair hand book)؛ آنتونی فردریک و آیزاک آسیموف؛ علیرضا توکلی صابری؛ ناشر: مدرسه برهان؛ تهران: ۱۳۷۷ (چاپ دوم)؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۸۲؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۱۴۴ صفحه رقی.
- کوازارها، تپ اخترها و سیاهچاله‌ها (از سری دانشنامه جهان - جلد ۱۸)؛ آیزاک آسیموف؛ محمدرضا غفاری، ویراستار؛ ناصر ایرانی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۱۰۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۳؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۴؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۳۲ صفحه رحلی؛ مصور. ◇
- کودک زمان؛ آیزاک آسیموف و رابرت سیلوربرگ؛ مرضیه دیشخو^۲؛ ناشر: شقایق؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۵۰۱ صفحه رقی. ◇

۱. نرم‌افزار «کتیبه»، عنوان چاپ ششم این کتاب را «کامپیوتر: برای نوجوانان» ذکر کرده است.

۲. «کتیبه» این نام را به صورت «مرضیه دیشخو» ذکر کرده است. مراجعه به نرم‌افزار مستندهای کتابخانه ملی ایران نشان می‌دهد نام درست ثبت‌شده در کتابخانه ملی «مرضیه دیشخو» است.

- کهکشانها؛ آیزاک آسیموف؛ عادل ارشقی؛ ناشر: مؤسسه انتشارات امیرکبیر، کتابهای شکوفه؛ تهران: ۱۳۶۴؛ ۲۲۰۰۰ نسخه (چاپ چهارم؛ ۱۳۷۰؛ ۱۱۰۰۰ نسخه)؛ ۳۶ صفحه خشتی؛ مصور. ◇
- کههان^۲ (از سری نگاهی به تاریخ علم برای نوجوانان - ۳۰)؛ آیزاک آسیموف، نقّاش: دیوید وول؛ احمد خواجه نصیرطوسی، ویراستار: سهیل خواجه نصیرطوسی؛ ناشران: مؤسسه فرهنگی فاطمی و واژه؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۱۰۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۳؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۴؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۴؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۸۱؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۶۴ صفحه رقی؛ مصور. ◇
- گذشته مرده؛ آیزاک آسیموف؛ هوشنگ غیائی نژاد؛ ناشر: پاسارگاد؛ تهران: ۱۳۷۴؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۲۷۴ صفحه رقی. ◇
- گربه ملوس زمان و ۴ داستان دیگر؛ نویسندگان: آیزاک آسیموف، رابرت سیلوربرگ، هنری کاتر، لری نیون و پل اندرسون؛ ترجمه محمد قصاب، ویراستار: بهروز راستانی؛ ناشر: محراب قلم؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۱۸۸ صفحه رقی.
- گردش زمان: ساعتی که بر روی آن زندگی میکنیم؛ آیزاک آسیموف؛ حسین وجدان دوست؛ ناشر: تیراژه؛ تهران: ۱۳۶۲؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۱۶۸ صفحه رقی؛ مصور. ◇
- گورهای پولادین؛ آیزاک آسیموف؛ هوشنگ غیائی نژاد؛ ناشر: پاسارگاد؛ تهران: ۱۳۷۷ (چاپ دوم)؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۳۷۰ صفحه رقی.
- لبه بنیاد کهکشانی؛ آیزاک آسیموف؛ پیمان اسماعیلیان خامنه؛ ناشر: بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی، چاپ و نشر بنیاد؛ تهران: ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۵۱۹ صفحه رقی. ◇
- ماجرای فضا (از سری داستانهای علمی تخیلی؛ ۱۶)؛ آیزاک آسیموف؛ حسن اصغری، ویراستار: یونس رزمی پور؛ ناشر: شقایق؛ تهران: ۱۳۷۴؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۵؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۳۳۳ صفحه رقی. ◇
- مأموریت فراموش شده: رمان علمی - تخیلی؛ آیزاک آسیموف؛ محمد قصاب، ویراستار: شهرام رجبزاده؛ ناشر: نشر افق؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۴؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۲۸۰ صفحه رقی. ◇

۱. نرم افزار «کتیبه» عنوان چاپ چهارم این کتاب را «کهکشانها: علم برای کودکان و نوجوانان» ذکر کرده است.

۲. نرم افزار «کتیبه» عنوان چاپ ششم این کتاب را «کههان: برای نوجوانان (How did we find out about the universe)» ذکر کرده است.

- ماه زمین (از سری دانشنامه جهان - جلد ۷): آیزاک آسیموف؛ محمدرضا غفاری، ویراستار: ناصر ایرانی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۲ (چاپ دوم)؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۷۲؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۳؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۴؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ هفتم؛ ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ هشتم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۳۲ صفحه رحلی؛ مصور. ◇
- ◇ مرد پوزیترونی؛ آیزاک آسیموف و رابرت سیلوربرگ؛ پیمان اسماعیلیان خامنه؛ ناشر: کاروان؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۳۴۴ صفحه.
- مرزهای دانش، تازه‌ترین دستاوردهای علمی درباره انسان اولیه، علم، زمین؛ آیزاک آسیموف؛ غلامرضا افشارنادری و علی افشارنادری؛ ناشر: صدوق؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۵۰۱ صفحه رقی. ◇
- مریخ (سیارات منظومه شمسی؛ مریخ^۱)؛ آیزاک آسیموف؛ احمد دالکی؛ ناشر: ایرانشناسی؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۳۲ صفحه وزیری؛ مصور. ◇
- مریخ: همسایه اسرارآمیز ما (از سری دانشنامه جهان - جلد ۱۰)؛ آیزاک آسیموف؛ محمدرضا غفاری، ویراستار: ناصر ایرانی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۲ (چاپ دوم)؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۷۳؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۴؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۷۵؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ هفتم؛ ۱۳۷۷؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۳۲ صفحه رحلی؛ مصور. ◇
- مریخ؛ آیزاک آسیموف؛ ترجمه عادل ارشقی؛ ناشر: مؤسسه انتشارات امیرکبیر، کتابهای شکوفه؛ تهران: ۱۳۷۰ (چاپ دوم)؛ ۱۱۰۰۰ نسخه؛ ۳۳ صفحه؛ مصور. (این کتاب قبلاً توسط همین ناشر در سال ۱۳۶۵ نیز به چاپ رسیده و تحت عنوان «مریخ همسایه اسرارآمیز ما» با ترجمه محمدرضا غفاری نیز توسط دفتر نشر فرهنگ اسلامی منتشر شده است). ◇
- مسأله پروفیسور؛ آیزاک آسیموف؛ پرویز شهریاری؛ ناشر: کتاب همراه؛ تهران: ۱۳۷۵ (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷)؛ ۳۰۰۰۰ نسخه؛ ۸۰ صفحه پالتویی. ◇
- مسکونی کردن سیاره‌ها و ستارگان (از سری دانشنامه جهان - جلد ۲۶)؛ آیزاک آسیموف؛ محمدرضا غفاری، ویراستار: هدیه شریفی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۳؛ ۱۰۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۴؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ

۱. عنوان روی جلد کتاب چنین است: «منظومه شمسی؛ مریخ».

- چهارم؛ ۱۳۷۵؛ ۱۰۰۰۰ نسخه؛ ۳۲ صفحه وزیر؛ مصور. ◇
- مشتری (از سری سیارات منظومه شمسی)؛ آیزاک آسیموف؛ احمد دالکی؛ ناشر: ایرانشناسی؛ تهران؛ ۱۳۸۵؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۳۲ صفحه وزیر؛ مصور. ◇
- ◇ مشتری بزرگ‌ترین سیاره (از مجموعه معارف عمومی؛ ۱۲۷)؛ آیزاک آسیموف؛ علی‌اکبر فردی؛ ناشر: بنگاه ترجمه و نشر کتاب؛ تهران؛ ۱۳۷۵؛ ۲۷۸ صفحه.
- مشتری: غول لکه‌دار (از سری دانشنامه جهان - جلد ۱۱)؛ آیزاک آسیموف؛ محمدرضا غفاری، ویراستار: ناصر ایرانی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران؛ ۱۳۷۲ (چاپ دوم)؛ ۱۰۰۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۷۳؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۷۶)؛ ۳۲ صفحه خشتی؛ مصور. ◇
- معادلات ماکسول: شب فانی، ستاره بخت؛ آیزاک آسیموف و آناتولی وینروف؛ علی افشار نادری؛ ناشر: صدوق؛ تهران؛ ۱۳۷۲؛ ۴۰۰۰ نسخه؛ ۱۴۴ صفحه رقعی. ◇
- معاینه روانپزشکی در طب درمانگاهی (اضطراب، سرگشتی افسردگی)؛ جی. پی. لف و آیزاک آسیموف؛ سیامک خدارحیمی؛ ناشر: نگین؛ تهران؛ ۱۳۷۳؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۶۶ صفحه وزیر.
- مغز آدمی^۲ (How Did We Find Out About The Brain) (از سری نگاهی به تاریخ علم برای نوجوانان - جلد ۱۸)؛ آیزاک آسیموف، نقّاش: اریکا کرس؛ فریده شریفی (خوش‌آموز)، ویراستاران: ایرج جهانشاهی و هوشنگ شریف‌زاده؛ ناشران: مؤسسه فرهنگی فاطمی و واژه؛ تهران؛ ۱۳۷۲؛ ۱۰۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۳؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۸۱؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۶۸ صفحه رقعی؛ مصور. ◇
- مکانی دیگر ۲ x علمی - تخیلی؛ آیزاک آسیموف و بری‌ان آلدیس؛ اسکندر جهانبانی، ویراستار: یونس شکرخواه؛ ناشر: آتش؛ تهران؛ ۱۳۷۸؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۴۴ صفحه رقعی. ◇
- ملکه انتقام؛ آیزاک آسیموف؛ قدیر گلکاریان؛ ناشر: مؤسسه انتشارات تلاش؛ تبریز؛ ۱۳۷۲؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۳۳۲ صفحه رقعی. ◇
- من روبات هستم! (متن کوتاه شده)؛ آیزاک آسیموف؛ فرینوش رضانی؛ ناشر: نشر مرکز، کتاب مریم؛ تهران؛ ۱۳۷۶؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۳۶ صفحه جیبی.

۱. نرم‌افزار «کتیبه»، قطع چاپ‌های سوم تا پنجم این کتاب را «رحلی» ذکر کرده است.

۲. نرم‌افزار «کتیبه»، عنوان چاپ ششم این کتاب را «مغز آدمی: برای نوجوانان» ذکر کرده است.

- من روبات؛ آیزاک آسیموف؛ هوشنگ غیائی نژاد؛ ناشر: پاسارگاد؛ تهران: ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۳۴۷ صفحه رقی. ◇
- من. آسیموف (I. Asimov: a memoir) (از سری زندگینامه‌ها و خاطرات؛ ۸)؛ آیزاک آسیموف؛ مهرداد تويسرکانی؛ ناشر: کاروان؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۲۰۰ نسخه؛ ۷۸۶ صفحه رقی. ◇
- منظومه شمسی ما (از سری دانشنامه جهان - جلد ۴)؛ آیزاک آسیموف؛ محمدرضا غفاری، ویراستار؛ ناشر: ناصر ایرانی؛ دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۰ (چاپ دوم؛ ۱۳۷۲؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۳؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۴؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ هفتم؛ ۱۳۷۵؛ ۱۰۰۰۰ نسخه)؛ ۳۲ صفحه رحلی؛ مصور. ◇
- منظومه شمسی ما^۱ (از سری علم برای کودکان و نوجوانان)؛ آیزاک آسیموف، ویراستار؛ ای.جی.، نقاش؛ دیوید کانینگهام؛ ترجمه فریدون رحیمی؛ ناشر: مؤسسه انتشارات امیرکبیر، کتابهای شکوفه؛ تهران: ۱۳۶۴؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۰؛ ۱۱۰۰۰ نسخه)؛ ۳۲ صفحه بیاضی؛ مصور. ◇
- منظومه شمسی و بالعکس؛ آیزاک آسیموف؛ کلود کرباسی؛ ناشر: جانزاده؛ تهران: ۱۳۶۲؛ ۴۰۰۰ نسخه؛ ۲۶۴ صفحه رقی. ◇
- مواد حیات (از مجموعه علوم؛ ۱۰)؛ آیزاک آسیموف؛ محمدحسین رجحان‌طلب و هوشنگ پرهام؛ ناشر: نشر گستره؛ تهران: ۱۳۶۲؛ ۲۲۳ صفحه. ◇
- موشکها، کاوشگرها، و ماهواره‌ها (از سری دانشنامه جهان - جلد ۲۲)؛ آیزاک آسیموف؛ محمدرضا غفاری، ویراستار؛ ناصر ایرانی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۱۰۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۳؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۴؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۳۲ صفحه رحلی؛ مصور. ◇
- موشکها، کاوشگرها، و ماهواره‌ها؛ آیزاک آسیموف؛ مژگان نژند؛ ناشران: نشر دریا و سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۱؛ ۲۲۰۰۰ نسخه؛ ۳۲ صفحه رحلی؛ مصور. ◇
- میکرب‌ها (از سری چشم‌انداز علم؛ ۶)؛ آیزاک آسیموف؛ جلال کیا؛ ناشر: نشر نغمه؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۵۳ صفحه؛ مصور. (این کتاب در سالهای مختلف توسط ناشر به چاپ رسیده است،

۱. نرم‌افزار «کتیبه»، عنوان چاپ اول این کتاب را «منظومه شمسی» ذکر کرده است.

- از جمله در سال ۱۳۸۲ توسط نشر دنیای نو.)
- میکروبا؛ آیزاک آسیموف، تصاویر: لانگمن؛ جلال کیا، ویراستار: علی اکبر عبداللهی؛ ناشر: نشر دنیای نو؛ تهران: ۱۳۶۸ (چاپ دوم)؛ ۴۲۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۶۹؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۰، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۱؛ ۶۰۰۰ نسخه)؛ ۵۳ صفحه.
- میکروبا (How Did We Find Out About Germs) (از سری نگاهی به تاریخ علم برای نوجوانان - جلد ۲)؛ آیزاک آسیموف، نقّاش: کاتلین مک دوگال؛ اسماعیل سعادت، ویراستاران: ایرج جهانشاهی و هوشنگ شریفزاده؛ ناشران: مؤسسه فرهنگی فاطمی و واژه؛ تهران: ۱۳۶۴؛ ۵۵۰۰ نسخه (چاپ چهارم؛ ۱۳۷۲؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۳؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ هشتم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ نهم؛ ۱۳۸۱)؛ ۶۸ صفحه رقی؛ مصوّر. ◇
- میکروبا؛ آیزاک آسیموف، نقّاش: کتلین مک دوگال؛ اسماعیل سعادت، ویراستاران: ایرج جهانشاهی و هوشنگ شریفزاده؛ ناشر: اسماعیل سعادت؛ ۱۳۶۷ (چاپ دوم)؛ ۵۵۰۰ نسخه؛ ۶۸ صفحه رقی.
- میکروبا؛ آیزاک آسیموف؛ جلال کیا؛ ناشران: مهرگان و دنیای نو؛ اصفهان؛ ۱۳۶۴؛ ۶۰۰۰ نسخه؛ ۵۶ صفحه رقی.
- میکرو موجها^۱ (How Did We Find Out About Microwaves) (از سری نگاهی به تاریخ علم برای نوجوانان - جلد ۲۵)؛ آیزاک آسیموف، نقّاش: اریکا کرسی؛ پرویز تاریخی، ویراستار: احمد خواجه نصیرطوسی؛ ناشران: مؤسسه فرهنگی فاطمی و واژه؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۱۰۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۳؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۸۱؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۵۸ صفحه رقی؛ مصوّر. ◇
- نپتون: دورترین غول^۲ (از سری دانشنامه جهان - جلد ۱۴)؛ آیزاک آسیموف؛ محمدرضا غفاری، ویراستار: ناصر ایرانی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۱؛ ۱۰۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۲؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۳؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۴؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۷۵؛ ۱۰۰۰۰ نسخه)؛ ۳۲ صفحه رحلی؛ مصوّر. ◇
- نفت (از سری چشم‌انداز علم - ۱۳)؛ آیزاک آسیموف؛ مجید امین موید، ویراستار: عبداللهی؛

۱. نرم‌افزار «کتیبه»، عنوان چاپ ششم این کتاب را «میکروموجها: برای نوجوانان» ذکر کرده است.

۲. نرم‌افزار «کتیبه»، عنوان چاپ اول این کتاب را «نپتون» ذکر کرده است.

ناشر: نشر دنیای نو؛ تهران: ۱۳۶۹ (چاپ دوم)؛ ۴۲۰۰ نسخه (چاپ چهارم؛ ۱۳۷۰، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۱)؛ ۵۳ صفحه رقیعی؛ مصور. (این کتاب در سال‌های گوناگون، توسط ناشرین مختلف به چاپ رسیده است. «دنیای نو» و «مهرگان» در فاصله سال‌های ۱۳۶۴ تا ۱۳۷۰ چهار بار، و نشر نغمه در سال ۱۳۷۹ آن را منتشر ساخته‌اند.) ◇

○ نفت^۱ (از سری نگاهی به تاریخ علم برای نوجوانان - جلد ۷)؛ آیزاک آسیموف؛ نقاشان: باب چاپمن و جانوس مارفی؛ سید محمود محمودی، ویراستاران؛ ایرج جهانشاهی و هوشنگ شریف‌زاده؛ ناشران: مؤسسه فرهنگی فاطمی و واژه؛ تهران: ۱۳۶۵؛ ۵۵۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۷۰؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۲؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۳؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ هشتم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ نهم؛ ۱۳۸۱؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۶۴ صفحه رقیعی؛ مصور. ◇

○ نفت؛ آیزاک آسیموف، نقاشان: باب چاپمن و جانوس مارفی؛ امین موید، ویراستار: عبدالله عبداللهی؛ ناشران: دنیای نو و مهرگان؛ اصفهان: ۱۳۶۴؛ ۶۰۰۰ نسخه؛ ۵۶ صفحه رقیعی.

○ نور خورشید^۲ (How Did We Find Out About Sunshine) (از سری نگاهی به تاریخ علم برای نوجوانان - جلد ۳۱)؛ آیزاک آسیموف، نقاش: دیوید وول؛ مهران اخباریفر، ویراستار: احمد خواجه نصیرطوسی؛ ناشران: مؤسسه فرهنگی فاطمی و واژه؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۱۰۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۳؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۸۱؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۶۰ صفحه رقیعی؛ مصور. ◇

○ نیروی هسته‌ای (از سری چشم‌انداز علم - ۷)؛ آیزاک آسیموف؛ علی نوری؛ ناشران: مهرگان و دنیای نو؛ تهران: ۱۳۷۰ (چاپ پنجم، چاپ دیگر: ۱۳۷۹)؛ ۵۶ صفحه رقیعی؛ مصور. (این کتاب قبلاً در سال ۱۳۶۳ توسط «دنیای نو» و «مهرگان» نیز به چاپ رسیده است. همچنین توسط ناشران یادشده همراه با کتاب «اتم» به صورت دو مجلد در یک مجلد در سال ۱۳۷۶ نیز منتشر گردیده است.) ◇

○ نیروی هسته‌ای؛ آیزاک آسیموف؛ علی نوری، ویراستار: ع. عبداللهی؛ ناشران: مهرگان و دنیای نو؛ اصفهان^۳: ۱۳۶۳؛ ۶۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۶۷؛ ۶۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛

۱. نرم‌افزار «کتیبه»، عنوان چاپ‌های هشتم و نهم این کتاب را «نفت: برای نوجوانان: (How Did We Find Out About Oil)» ذکر کرده است.

۲. نرم‌افزار «کتیبه»، عنوان چاپ ششم این کتاب را «نورخورشید: برای نوجوانان» ذکر کرده است.

۳. نرم‌افزار «کتیبه» محل نشر چاپ سوم و پنجم این کتاب را تهران ذکر کرده است. با مراجعه به اصل کتاب معلوم گردید محل نشر چاپ اول آن نیز تهران بوده است.

۱۳۶۸؛ ۴۲۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۰؛ ۵۶ صفحه رقی. ◊

○ ویتامینها^۱ (How Did We Find Out About: Vitamins) (از سری نگاهی به تاریخ علم برای نوجوانان - جلد ۱۰)؛ آیزاک آسیموف، نقاشان: باب چاپمن و جانوس ماری؛ ترجمه شهناز خانلو^۲، ویراستاران: ایرج جهانشاهی و هوشنگ شریفزاده؛ ناشران: مؤسسه فرهنگی فاطمی و واژه؛ تهران: ۱۳۶۵؛ ۵۵۰۰ نسخه (چاپ دوم)؛ ۱۳۶۷؛ ۵۵۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۰؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۲؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۳؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ هشتم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ نهم؛ ۱۳۸۱؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۶۰ صفحه رقی؛ مصور. ◊

○ ویتامینها (از سری چشم‌انداز علم - ۵)؛ آیزاک آسیموف؛ جلال کیا، ویراستار: ع. عبداللهی؛ ناشر: نشر دنیای نو؛ تهران: ۱۳۶۹ (چاپ دوم)؛ ۴۲۰۰ نسخه (چاپ سوم)؛ ۱۳۶۹؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۰، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۱؛ ۹۵۰۰ نسخه، چاپ دیگر: ۱۳۸۲)؛ ۴۷ صفحه رقی؛ مصور. (این کتاب توسط «دنیای نو» و «مهرگان» در فاصله سال‌های ۱۳۶۳ تا ۱۳۷۰ چهار بار چاپ شده و توسط نشر نغمه نیز در سال ۱۳۷۹ منتشر گردیده است). ◊

○ ویتامینها: میکربها؛ آیزاک آسیموف؛ جلال کیا، ویراستار: عبداللهی؛ ناشر: نشر دنیای نو؛ تهران: ۱۳۷۶ (چاپ ششم)؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۱۰۴ صفحه رقی.

○ ویتامینها؛ آیزاک آسیموف؛ جلال کیا؛ ناشر: مهرگان و دنیای نو؛ اصفهان: ۱۳۶۴؛ ۶۰۰۰ نسخه؛ ۴۸ صفحه رقی.

○ هزارویک شگفتی؛ آیزاک آسیموف^۳؛ پروانه مکانیک؛ ناشر: فاریاب؛ تهران: ۱۳۶۲ (چاپ دوم: ۱۳۶۳؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۵۵۰۰ نسخه؛ ۲۸۴ صفحه رقی. ◊

بعضی مقالات مرتبط با آیزاک آسیموف به زبان فارسی

❖ آسیموف، ژول ورن قرن بیستم؛ علی‌رضا مهرنیا؛ ماهنامه اطلاعات علمی؛ سال ۸، شماره ۱۰؛ مرداد ۱۳۷۳؛ ص ۵۵-۵۹.

✓ آنان که در مسیر کشف خط رمز خلقت کوشیدند: با نگاهی به تاریخ علم از کتاب DNA نوشته آیزاک آسیموف و ترجمه محمدعلی شمیم؛ جمشید حیدری؛ ماهنامه روش؛ شماره ۵۰؛ ص ۱۸-۲۴.

۱. نرم‌افزار «کتیبه» عنوان چاپ هشتم و نهم این کتاب را «ویتامینها: برای نوجوانان» ذکر کرده است.

۲. نرم‌افزار «کتیبه» نام «شهناز خانلو» را در چاپ دوم ذکر نکرده است.

۳. نرم‌افزار «کتیبه» نام نویسنده این کتاب را در چاپ دوم «ه» ذکر کرده است.

- ✓ آیزاک آسیموف دانشمندی مردمی؛ آیزاک آسیموف؛ روزنامه خوباندیش؛ ۱۳۸۴/۱۰/۱۲.
- ✓ آیزاک آسیموف؛ گردآوری و ترجمه فرهاد کاوه؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۱۰/۱۳.
- ✓ از تخیل تا علم: گفتگو با آیزاک آسیموف نویسنده مشهور داستان‌های علمی تخیلی؛ اسلاوک واجتوویکس؛ هادی محمدزاده؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۰/۱۱/۱۷.
- ✓ پایان کار سیاهچاله‌ها؛ آیزاک آسیموف؛ تهیه و تنظیم: الهام شیخ حسینی؛ روزنامه سلام؛ ۱۳۷۸/۲/۹.
- ✓ پرده‌داری و سانسور: برگرفته از کتاب «من، آسیموف»؛ آیزاک آسیموف؛ مهرداد تویسرکانی؛ فصلنامه پژوهشنامه ادبیات کودک و نوجوان؛ شماره ۳۲؛ ص ۶۰-۶۳.
- ✓ تبعید به جهنم: داستان علمی - تخیلی؛ آیزاک آسیموف؛ عطاءالله جعفرآبادی؛ ماهنامه دانشمند؛ شماره ۴۲۷؛ اردیبهشت ۱۳۷۸؛ ص ۷۲-۷۳.
- ✓ تولد آیزاک آسیموف؛ کامبیز توانا؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۱۰/۱۳؛ ص ۱۹. ❖
- ✓ چرا این کتاب چرا این ترجمه [نقد کتاب «خورشید بزرگ عطارد» نوشته آیزاک آسیموف و ترجمه ناصر بلیغ]؛ بزرگمهر شرف‌الدین؛ ماهنامه کتاب ماه (کودک و نوجوان)؛ شماره ۷ و ۶؛ فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۷؛ ص ۱۴-۱۵.
- ✓ دانش: علم و زیبایی؛ آیزاک آسیموف؛ فرهاد ذکاوت؛ فصلنامه جشن کتاب؛ شماره ۲؛ تابستان ۱۳۸۶.
- ❖ درآمدی بر سیر تحول داستان‌های آرمانشهری؛ مهرداد تویسرکانی؛ ماهنامه ادبیات داستانی؛ سال ۵، شماره ۴۳؛ تابستان ۱۳۷۶؛ ص ۶-۱۱.
- ❖ رستاخیز ماشین؛ علیرضا صالحی؛ ماهنامه شبکه؛ شماره ۴۶؛ شهریور ۱۳۸۳؛ ص ۱۶۲ و ۱۶۳.
- ✓ روزگاران خوشی که داشتند؛ آیزاک آسیموف؛ حسین شاکری؛ هفته‌نامه سروش؛ شماره ۹۵۳؛ ص ۳۵-۳۷.
- ❖ «زمانشهرها و داستان‌های زمانشهری»؛ مهرداد تویسرکانی؛ ماهنامه ادبیات داستانی؛ شماره ۴۹؛ زمستان ۱۳۷۷؛ ص ۲۰-۲۷.
- ✓ شوخی یا حقیقت [ترجمه از کتاب «مرزهای زمین» اثر آیزاک آسیموف]؛ روزنامه سیاست روز؛ ۱۳۸۰/۲/۱۰.
- ❖ علم آمیخته با هنر - نگاهی به کتاب‌های علمی برای کودکان و نوجوانان؛ حسن سالاری و محبت‌الله همتی؛ روزنامه شرق؛ ۱۴ آبان ۱۳۸۴؛ ص ۲۰.
- ✓ علم در آینه ادب آسیموف؛ آسیموف، نابغه‌ای از آینده؛ عباس کریمی؛ ماهنامه کتاب ماه

- (علوم و فنون)؛ شماره ۶؛ مهر ۱۳۸۶: ص ۱۲-۱۵.
- ✓ ما و تکنولوژی؛ کیوان فیض‌اللهی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۱۲/۱۶.
- ❖ نگاهی به تاریخ علم (مجموعه ۳۳ جلدی)؛ مجید ملکان؛ فصلنامه رشد آموزش راهنمایی؛ سال ۳، شماره ۸؛ پاییز ۱۳۷۴: ص ۳۷-۳۸.
- ✓ همه آن روبات‌ها و ایزاک آسیموف؛ گرگ بیر؛ علی ملائکه؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۱۲/۲۰: ص ۳، ویژه‌نامه ۷.❖
- ✓ یافت شدیم؛ ایزاک آسیموف؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۱۲/۲۰: ص ۳، ویژه‌نامه ۷.

سرگی میخائیلوویچ آیزنشتین^۱

SERGEI MIKHAILOVICH
EISENSTEIN

تابعیت: روسی

تاریخ تولد: ۱۸۹۸

تاریخ وفات: ۱۹۴۸

توضیحات: کارگردان سینما بود و کمک‌های بزرگی به شیوه‌های جدید هنری در سینما کرد. پدرش یهودی بود که به مسیحیت گرایید و مادرش غیر یهودی.

بخشی از کتاب‌شناسی سرگی میخائیلوویچ آیزنشتین در زبان فارسی

- ایوان مخوف (قسمت دوم: توطئه اشراف، قسمت سوم: جنگ‌های ایوان)؛ سرگی میخائیلوویچ آیزنشتین؛ قاسم صنعوی؛ ناشر: پیام؛ تهران: ۱۳۵۳؛ ۱۶۳ صفحه؛ ۱۴×۲۱ س.م؛ مصور.◇
- اکبر؛ سرگی میخائیلوویچ آیزنشتین؛ احمد ضابطی جهرمی؛ ناشر: پیک؛ تهران: ۱۳۵۹؛ ۶۳ صفحه.
- درس‌های کارگردانی آیزنشتین؛ ولادیمیر نیژنی؛ مترجمان به انگلیسی: «ایور مونتگ» و «جی لیدا»؛ ترجمه به فارسی: عباس اکبری، با همکاری احمد ضابطی جهرمی^۲؛ ناشر: عکس

۱. در فهرست مستندهای کتابخانه ملی این نام به صورت‌های «سرگئی میخایلوویچ آیزنشتاین»، «سرگی میخائیلوویچ آیزنشتاین»، «سیرگیای میخایلوویچ آیزنشتاین»، «سرگئی میخائیلوویچ آیزنشتین»، «سرگئی میخائیلوویچ آیزنشتین» نیز آمده است.

۲. نرم‌افزار «کتیبه» دو نفری که مسئولیت آماده ساختن کتاب از روسی به انگلیسی را عهده‌دار بوده‌اند، به اشتباه یک نفر ذکر کرده و به صورت «ایور مونتگ و جی لیدا» آورده است. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا) نیز، «ایور مونتگ» و «جی لیدا» را به عنوان ویرایشگر ذکر کرده است. با مراجعه به اصل کتاب معلوم شد «ایور مونتگ» و «جی لیدا» ترجمه و ویرایش متن انگلیسی را به عهده داشته‌اند و ترجمه این اثر توسط «عباس اکبری» با همکاری «احمد ضابطی جهرمی» انجام شده است.

- معاصر؛ تهران: ۱۳۶۸؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۱۴ صفحه. ◇
- رزمنامو پوتمکین (Potemkin= the battleship Potemkin 1968) (از سری سینمای صامت)؛ سرگی میخائیلوویچ آیزنشتین؛ مازیار اسلامی؛ ناشر: موزه سینمای ایران؛ بنیاد سینمایی فارابی؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۷۲ صفحه جیبی. (این کتاب به مناسبت گرامیداشت بیست و سومین جشنواره بین‌المللی فیلم فجر انتشار یافته است). ◇
- رزمنامو پوتمکین؛ سرگی میخائیلوویچ آیزنشتین؛ احمد ضابطی جهرمی؛ ناشر: کتیبه؛ تهران: ۱۳۵۹؛ ۵۳ صفحه.
- سرگئی آیزنشتین: فیلمنامه‌های هالیوودی (طلای ساتر - تراژدی آمریکایی) (With Eisenstein in Hollywood: A chapter of: Autobiography)؛ ایور مونتگ؛ مسعود اوحدی؛ ناشر: عکس معاصر؛ تهران: ۱۳۶۸؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۳۹ صفحه؛ مصور. ◇
- شکل فیلم؛ سرگی میخائیلوویچ آیزنشتین؛ پرتو اشراق؛ ناشر: نیلوفر؛ تهران: ۱۳۶۹؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۳۷۱ صفحه. ◇
- فیلمنامه‌های هالیوودی: طلای ساتر - تراژدی آمریکایی؛ سرگی میخائیلوویچ آیزنشتین؛ مسعود اوحدی؛ ناشر: عکس معاصر؛ تهران: ۱۳۶۹؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۳۹ صفحه.
- منتخب طرح‌ها و طراحی‌ها؛ سرگی میخائیلوویچ آیزنشتین؛ احمد ضابطی جهرمی و امین کوشیار؛ ناشر: عکس معاصر؛ ۱۳۶۴؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۱۶ صفحه رحلی.
- نگارش فیلمنامه داستانی (On the composition of the short fiction scenario)؛ سرگی میخائیلوویچ آیزنشتین؛ مسعود مدنی و احمد ضابطی جهرمی؛ ناشر: عکس معاصر؛ تهران: ۱۳۶۸؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۹۶ صفحه؛ مصور؛ عکس. ◇

بعضی مقالات مرتبط با سرگی میخائیلوویچ آیزنشتین به زبان فارسی

- ❖ آیزنشتاین و تیر خلاص تئوریک؛ ماهنامه دنیای تصویر؛ شماره ۶؛ شهریور ۱۳۷۲؛ ص ۵۶-۵۷.
- ✓ آیزنشتاین و سینمای ناطق: قطعه‌ای از تاریخ سینما؛ سرگئی آیزنشتاین؛ ماهنامه جهان اندیشه؛ شماره ۶؛ اردیبهشت ۱۳۸۱؛ ص ۶۰-۶۲.
- ❖ آیزنشتاین، نویسنده فیلم‌ساز؛ نشریه جهان کتاب؛ سال ۱، شماره ۲۰، ۲۱؛ شهریور ۱۳۷۵؛

۱. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، نام انگلیسی این کتاب را به صورت زیر آورده است:

The Eisenstein in Hollywood: A chapter of: Autobiography

۲. نرم‌افزار کتیبه این کلمه را به اشتباه (scenario) ذکر کرده است.

ص ۲۷.

- ❖ بازتاب نظریه‌های آینشتاین در فیلم‌های او؛ سیروس ظهیرمالکی؛ دوهفته‌نامه فیلم و سینما؛ سال ۲، شماره ۱۵؛ شهریور ۱۳۷۲: ص ۵۰-۵۱.
- ❖ بررسی نیروی تبیین نظریه آینشتاین در حوزه مونتاژ فیلم؛ احمد ضابطی جهرمی؛ دوهفته‌نامه گزارش فیلم؛ سال ۴، شماره ۶؛ مرداد ۱۳۷۲: ص ۴۷-۴۹.
- ❖ رزم‌ناو پوتمکین و سرگئی آینشتاین؛ جان‌هوارد لاوسن؛ دوهفته‌نامه فیلم و سینما؛ سال ۲، شماره ۱۴؛ تیر، مرداد ۱۳۷۲: ص ۴۲-۴۳.
- ✓ رزم‌ناو پوتمکین؛ مهدی بهرامی؛ ماهنامه گزارش موسیقی؛ شماره ۴ و ۵؛ تیر ۱۳۸۶.
- ❖ سرگئی آینشتاین ۱۸۹۸-۱۹۴۸؛ حماسه کاهه؛ دوهفته‌نامه فیلم و سینما؛ سال ۲، شماره ۱۵؛ شهریور ۱۳۷۲: ص ۴۸-۴۹.
- ❖ سینمای هنرمند: سرگئی آینشتاین و جیمز جویس؛ امید قهرمان؛ ماهنامه تاک‌توس؛ شماره ۴۱؛ مرداد ۱۳۸۷: ص ۱۶-۱۷.
- ✓ عشق نقره‌یی: امروز تولد سرگئی آینشتاین، کارگردان نامدار سینمای جهان؛ افشین ارجمند؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳/۱۰/۱۳۸۴.
- ❖ کنکاشی در نظریه‌های معمار بزرگ سینما: سرگئی آینشتاین؛ سیروس ظهیرمالکی؛ ماهنامه چیستا؛ سال ۱۲، شماره ۱۱۸، ۱۱۹؛ اردیبهشت، خرداد ۱۳۷۴: ص ۷۳۵-۷۴۱.
- ❖ یک قرن با کارگردانان برتر سینما؛ ماهنامه سینما ویدئو؛ شماره ۳۵۵؛ مهر ۱۳۸۲: ص ۹۴-۹۷.

ابا سلْمَن اَبان^۱

ABBA SOLOMON EBAN

محل تولد: کیپ تاون، آفریقای جنوبی

تاریخ تولد: ۱۹۱۵ م.

تاریخ وفات: ۲۰۰۲

توضیحات: این نویسنده، دیپلمات و سیاستمدار رژیم صهیونیستی، زبان‌های شرقی را در کالج کویینز کمبریج انگلستان تحصیل کرد. وی این منصب‌ها را عهده‌دار بوده است: عضو کِنِست^۲ چهارم تا یازدهم، عضو کادر وزارت امورخارجة بریتانیا در قاهره، سفیر رژیم صهیونیستی در آمریکا، وزیر آموزش و پرورش رژیم صهیونیستی، وزیر امور خارجة رژیم صهیونیستی و رهبر کمپین دیپلماسی رژیم صهیونیستی در سازمان ملل.

بخشی از کتاب‌شناسی ابا سلْمَن اَبان در زبان فارسی

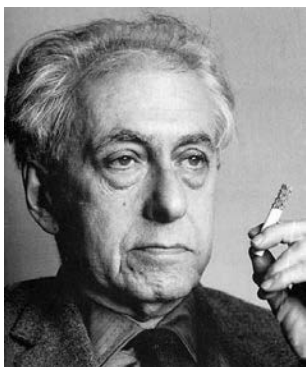
◇ قوم من: تاریخ بنی اسرائیل؛ ابا اَبان؛ نعمت‌الله شکیب اصفهانی؛ ناشر: کتابفروشی یهودا بروخیم و پسران؛ تهران: ۱۳۵۸؛ ۷۳۴ صفحه؛ مصور؛ عکس.

بعضی مقالات مرتبط با ابا سلْمَن اَبان به زبان فارسی

- ✓ تلاش اسرائیل برای دستیابی به بمب اتمی: مروری بر فعالیت‌های هسته‌یی اسرائیل؛ روح‌الله حسنی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۴/۹/۲۸.
- ✓ تهدیدات آشکار بمب‌های پنهان؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۴/۹/۹.

۱. این نام به صورت‌های «آبا اَبان» و «ابا اَبان» نیز آمده است.

۲. قوه قانونگذاری رژیم صهیونیستی.

ایلیا گریگوریویچ ارنبورگ^۱

ILYA GRIGORYEVICH EHRENBURG

محل تولد: کیف، اوکراین

محل وفات: روسیه

تابعیت: روسی

تاریخ تولد: ۱۸۹۱

تاریخ وفات: ۱۹۶۷

توضیحات: زمینه فعالیت وی نویسندگی و روزنامه‌نگاری بوده است. دریافت جایزه استالین از رویدادهای مهم زندگی اوست.

بخشی از کتاب‌شناسی ایلیا گریگوریویچ ارنبورگ در زبان فارسی

○ آشنایی با آثار پیکاسو = Picasso؛ ایلیا گریگوریویچ ارنبورگ و دیگران؛ گروه مترجمان بهار؛ ناشر: بهار؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۸۸ صفحه رحلی؛ مصور (بخشی رنگی)، عکس.

(چاپ دیگر؛ ترجمه عربعلی شروه؛ [۱۳۶۳؟]؛ ۴۶ صفحه) ◇

◇ بازگشت از اتازونی؛ ایلیا ارنبورگ؛ م. بابک؛ ناشر: باهم؛ [تهران:] ۱۳۳۰ (چاپ سوم)؛ ۸۸ صفحه.

◇ بوریس پاسترناک، ایلیا ارنبورگ (از سری شناخت و بررسی؛ ۳)؛ ک. زلینسکی؛ ح. ا. پیرانفر؛ تهران؛ ۳۹ صفحه.

○ سقوط پاریس (از مجموعه مشهورترین رمانهای جهان؛ ۱۲)؛ ایلیا ارنبورگ؛ محمد قاضی؛ ناشر: کتاب زمان؛ تهران: ۱۳۶۹؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۸۲۹ صفحه. ◇

◇ کار نویسنده؛ ایلیا ارنبورگ؛ احمد منوچهری؛ ناشر: [بی‌نا]؛ تهران: ۱۳۳۳؛ ۹۲ صفحه؛

۱. در فهرست مستندهای کتابخانه ملی این نام به صورت‌های «ایلیا ارنبورگ» و «ی. ارنبورگ» نیز آمده است.

۱۷×۱۲ س.م.

◇ کار نویسنده؛ ایلیا ارنبورگ؛ دانش آزاد؛ ناشر: گام؛ [تهران: ۱۳۳۷ (چاپ دوم)؛ ۱۰۸ صفحه.

◇ کوچه‌ای در مسکو؛ ایلیا ارنبورگ؛ مدیا کاشیگر؛ ناشر: دنیا؛ تهران: ۱۳۵۸؛ ۲۵۷ صفحه.

◇ نورنبرگ دادرسی جنایتکاران جنگ؛ ایلیا ارنبورگ؛ احمد صادق؛ ناشر: کتابفروشی سپهر؛ تهران: ۱۳۲۹ (چاپ دوم)؛ ۵۵ صفحه؛ ۱۷/۵×۱۱ س.م.

○ وظیفه ادبیات: مجموعه مقالات (از مجموعه شناخت ادبیات؛ ۴)؛ ایلیا ارنبورگ و دیگران؛ ترجمه و تدوین: ابوالحسن نجفی؛ ناشر: کتاب زمان؛ تهران: ۱۳۵۶ (چاپ دوم: ۱۳۶۴؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۳۰۴ صفحه رقی. (حاوی ۲۴ مقاله از ۲۰ نویسنده است).

○ وظیفه ادبیات: مجموعه مقالات: از لئونید لئونوف، واسیلی آکسیونوف، ایلیا ارنبورگ، برنار پنگو، آلن روب‌گری، ناتالی ساروت... تدوین و ترجمه ابوالحسن نجفی؛ ناشر: نیلوفر؛ تهران: ۱۳۸۹ (چاپ سوم)؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۳۲۸ صفحه رقی. ◇

بعضی مقالات مرتبط با ایلیا گریگوریویچ ارنبورگ به زبان فارسی

❖ ایلیا ارنبورگ، مرد پیش‌بینی‌های شگرف؛ آنا کوچمنت؛ علی میرزایی؛ نشریه جهان کتاب؛ سال ۱، شماره ۲۲، ۲۳؛ مهر ۱۳۷۵؛ ص ۲۱.

✓ زندگی توفانی، ایلیا ارنبورگ؛ روشن وزیری؛ فصلنامه نگاه نو؛ دوره جدید، شماره ۱۲؛ اردیبهشت ۱۳۸۲؛ ص ۵۳-۵۹.

اریک هومبرگر اریکسون^۱

ERIK HOMBERGER ERIKSON

محل تولد: فرانکفورت، آلمان

تابعیت: آمریکایی

تاریخ تولد: ۱۹۰۲

تاریخ وفات: ۱۹۹۴

توضیحات: دریافت جایزه پولیتزر از رویدادهای مهم زندگی این روانکاو و روانپزشک آمریکایی به حساب می‌آید.

بخشی از کتاب‌شناسی اریک هومبرگر اریکسون در زبان فارسی

○ اریکسون فرزند خود و معمار هویت (از مجموعه ۱۲۰ جلدی بزرگان روان‌شناسی و تعلیم و تربیت؛ ۲)؛ حسن رفیعی؛ ناشر: نشر دانش؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۹۶ صفحه پالتویی. ◇

بعضی مقالات مرتبط با اریک هومبرگر اریکسون به زبان فارسی

- ❖ اریک اریکسون؛ ماهنامه رشد معلم؛ سال ۱۳، شماره ۸؛ اردیبهشت ۱۳۷۴: ص ۵۸.
- ✓ اریک اریکسون؛ مسعود یزدی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۳/۱۱/۷.
- ❖ بحران هویت؛ روزنامه کیهان؛ ۱۹ مهر ۱۳۸۴: ص ۷؛ ۲۳ مهر ۱۳۸۴: ص ۷.
- ❖ بحران هویت؛ مهدی میرلو؛ روزنامه جام جم؛ ۲۷ تیر ۱۳۸۷: ص ۱۱.
- ❖ بررسی حالتهای هویت در ابعاد اعتقادی و روابط بین‌فردی حوزه‌های فرعی این ابعاد در

۱. این نام به صورت «اریک اریکسون» نیز آمده است.

- دانشجویان پسر دانشگاه شهید چمران اهواز در سال تحصیلی ۱۳۸۱-۱۳۸۰؛ مرتضی امیدیان و حسین شکرکن؛ دوفصلنامه مجله علوم تربیتی و روانشناسی؛ جلد ۴؛ شماره ۱؛ بهار و تابستان ۱۳۸۲؛ ص ۳۳۱-۳۵۴.
- ❖ بررسی رابطه پایگاه هویت و ویژگیهای شخصیتی در دانشجویان دانشکده علوم تربیتی دانشگاه فردوسی مشهد؛ شریف طالبیان و حسین گودرزی؛ معصومه نیکفرجام؛ دوفصلنامه مجله علوم تربیتی و روانشناسی؛ جلد ۴؛ شماره ۱؛ بهار و تابستان ۱۳۸۲؛ ص ۳۹۷-۴۱۷.
- ❖ برنامه‌ریزی درسی و تشکیل هویت؛ محمدرضا یوسفزاده و ویدا فلاحی؛ دوفصلنامه مجله علوم تربیتی و روانشناسی؛ جلد ۴؛ شماره ۱؛ بهار و تابستان ۱۳۸۲؛ ص ۵۴۳-۵۷۰.
- ✓ بهداشت روانی ازدواج (نظریه اریکسون - نظریه غزالی)؛ روح‌الله تمدن؛ روزنامه صدای عدالت؛ ۱۸ و ۱۳۸۱/۷/۲۵.
- ❖ تعارض نقش و ارزشها در خانه و مدرسه و تأثیر آن در شکل‌گیری هویت‌های ضداجتماعی در نوجوانان ایران؛ محمدمتقی علومی یزدی؛ دوفصلنامه مجله علوم تربیتی و روانشناسی؛ جلد ۴؛ شماره ۱؛ بهار و تابستان ۱۳۸۲؛ ص ۵۷۱-۵۸۶.
- ✓ تعالی‌جویی انسان؛ مروری بر آثار مولانا از نگاه روانشناسی نوین؛ سعید علوی نائینی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۰/۲/۴.
- ✓ جوانان و بحران هویت؛ جعفر اسماعیل سرخ؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۱۰/۱۶.
- ❖ رابطه بین اکتساب هویت و بهداشت روانی در دانشجویان دختر و پسر دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز؛ غلامرضا پاشا و فرزانه گل‌شکوه؛ دوفصلنامه مجله علوم تربیتی و روانشناسی؛ جلد ۴؛ شماره ۱؛ بهار و تابستان ۱۳۸۲؛ ص ۳۵۵-۳۷۴.
- ❖ رابطه بین پایگاه‌های هویت و علایم روانشناختی در دانش‌آموزان دختر؛ شریف طالبیان، نرگس یعقوبی بیگلر، کلثوم زحمتکش، فاطمه انفرادی‌گرگی و مرضیه اسماعیلی روشناوند؛ دوفصلنامه مجله علوم تربیتی و روانشناسی؛ جلد ۴؛ شماره ۱؛ بهار و تابستان ۱۳۸۲؛ ص ۵۰۱-۵۱۱.
- ❖ روانشناسی نوجوانی؛ اسماعیل بیابانگرد؛ ماهنامه تربیت؛ سال ۱۲، شماره ۲؛ آبان ۱۳۷۵؛ ص ۲۲-۲۷.
- ✓ زاویه دید؛ آموزش پیش‌دبستانی ضرورتی که فراموش می‌شود؛ آمن خادمی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۲/۶/۸.
- ❖ نوجوان، بحران هویت و شکاف نسلها؛ امیرحسین خوش‌سرور؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۲۸ آبان ۱۳۸۳؛ ص ۶.

- ✓ هشت مرحله زندگی بر اساس نظریه اریک اریکسون؛ منصور شمس احمدی؛ ماهنامه حسابدار؛ سال ۱۹، شماره ۱۶۷: ص ۱۷-۱۹.
- ✓ هویت سیاسی و مشارکت شهروندان؛ محمدحسین الهی منش؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۱۱/۲۷.
- ✓ هویت فرهنگی و اجتماعی در بین جوانان شهر شیراز با توجه به عامل رسانه؛ محمدرضا جوادی‌یگانه و جلیل عزیزی؛ فصلنامه علمی - پژوهشی تحقیقات فرهنگی؛ شماره ۳؛ پاییز ۱۳۸۷: ص ۱۸۳-۲۱۳.
- ✓ هویت‌یابی نوجوان تقابلی روانی اجتماعی؛ حمیده لمسه‌چی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۱۰/۳۰.

گرتروُد استاین^۱

GERTRUDE STEIN

محل تولد: پنسیلوانیا، آمریکا

تابعیت: آمریکایی

تاریخ تولد: ۱۸۷۴

تاریخ وفات: ۱۹۴۶

توضیحات: این نویسنده و منتقد هنری در خانواده‌ای ثروتمند و آلمانی-یهودی به دنیا آمد؛ برادرش لئو اشتاین نیز نقاش و منتقد هنری بود.

بخشی از کتاب‌شناسی گرتروُد استاین در زبان فارسی

- اتوبیوگرافی آلیس بی. تکلاس؛ گرتروُد استاین؛ پروانه ستاری؛ ناشر: مؤسسه انتشارات آگاه؛ تهران: ۱۳۷۰؛ ۴۵۶ صفحه رقی؛ تصویر. ◇
- پیکاسو؛ گرتروُد استاین؛ فروزان گنجی‌زاده، ویراستار: مهشید تولایی؛ ناشر: آتیه؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۱۲۸ صفحه.
- پیکاسو؛ گرتروُد استالین؛ عزیزه عضدی؛ ناشر: فاریاب؛ تهران: ۱۳۶۲؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۷۸ صفحه رقی.
- پیکاسو؛ گرتروُد استاین؛ فروزان گنجی‌زاده، ویراستار: فرشته ساری؛ ناشر: نشر چشمه؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱۵۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۱۱۲ صفحه رقی؛ مصور. ◇
- لطفا رنج نکشید [نمایشنامه] (از سری کتاب کوچک؛ ۲۵. قلمرو هنر؛ زیر نظر حمید امجد؛ ۸۱)؛ گرتروُد استاین؛ احسان نوروزی؛ ناشر: نیلا؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۳۳۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۸؛ ۲۲۰۰ نسخه)؛ ۲۴ صفحه پالتویی. ◇

۱. این نام به صورت «گرتروُد اشتاین» نیز آمده است.

بعضی مقالات مرتبط با گترود استاین به زبان فارسی

- ✓ آزادی و پیروزی انسان: نگاهی به جهان داستانی ارنست همینگوی؛ علیرضا پیروزان؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۸/۶.
- ❖ آن طور که می‌نویسم، بخوانید: مروری بر زندگی گترود استاین نویسنده، شاعر و منتقد هنری؛ روزنامه ابرار؛ ۲ خرداد ۱۳۸۵: ص ۲.
- ✓ پیکاسو آبی را صورتی دید: پیکاسو از آغاز دوره آبی؛ محمد حسینی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۰/۱۱/۱۵.
- ❖ حتی پاریس هم ترک می‌خورد: نگاهی به اتوبیوگرافی آلیس بی. تکلاس؛ فصلنامه سینما و ادبیات؛ شماره ۲۵؛ تابستان ۱۳۸۹: ص ۷۴-۷۵.
- ❖ حدیث نفس: مثلاً شرح احوالات؛ یونس تراکمه؛ فصلنامه سینما و ادبیات؛ شماره ۲۵؛ تابستان ۱۳۸۹: ص ۷۲-۷۳.
- ✓ راوی صادق جنگ [ارنست همینگوی]؛ پری سفیدیان؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۶/۹.
- ✓ رقابتی آرام: در حاشیه نمایشگاه آثار ماتیس و پیکاسو در موزه تیت مدرن لندن؛ ترجمه فرهاد آذرین؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۴/۲۰.
- ✓ زنانگی و مدرنیسم هنری؛ جانت ویتترس؛ تینا حمیدی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۲/۱۱/۲۹.
- ✓ شاهین‌ها شریک نمی‌پذیرند: نگاهی به نامه‌نگاری‌های «ارنست همینگوی» با «شروود اندرسون»؛ سعید کمالی دهقان؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۶/۶/۲۶.
- ✓ من پرگو نیستم: گفتگو با پریوش گنجی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۲/۱۰/۸.
- ✓ نابغه‌ی کویست عالم ادبیات [گترود استاین نویسنده آمریکایی]؛ فرزین هومان‌فر؛ ماهنامه معیار؛ بهمن ۱۳۸۰.
- ✓ نبوغ زاده می‌شود، استعداد کشف: نوشتن از نگاه نابغه «جنش بیت» [جیمز جویس]؛ جک کرواک؛ احسان نوروزی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۶/۲۳.

جورج استاینر^۱

GEORGE STEINER

محل تولد: پاریس، فرانسه

تاریخ تولد: ۱۹۲۹

زمینه فعالیت: نقد ادبی

توضیحات: همسر وی زارا اشتاینر مورخ مشهوری است.

بخشی از کتاب‌شناسی جورج استاینر در زبان فارسی

○ مرگ تراژدی؛ جورج استاینر؛ ترجمه و تألیف: بهزاد قادری؛ ناشر: نمایش (انجمن نمایش)؛

تهران: ۱۳۸۰؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۳۴۶ صفحه رقی. (چاپ دوم: ۱۳۸۶؛ ۴۵۶ صفحه؛ ۲۴×۱۷

س.م.) ◇

○ وجدان زندگی: گفت‌وگو با جورج استاینر؛ رامین جهانگللو؛ پروین ذوالقدری؛ ناشر: نشر

نی؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۱۶۰ صفحه رقی. ◇

بعضی مقالات مرتبط با جورج استاینر به زبان فارسی

❖ انسانی که می‌خواند؛ فصلنامه صفحه اول؛ سال ۷، شماره ۴۹؛ مهر ۱۳۷۶؛ ص ۷۴-۷۵.

✓ تروتسکی و تراژدی؛ جورج استاینر؛ عزت‌الله فولادوند؛ دو ماهنامه بخارا؛ شماره ۶۶؛ مرداد

و شهریور ۱۳۸۷؛ ص ۷۷-۱۰۸. ❖

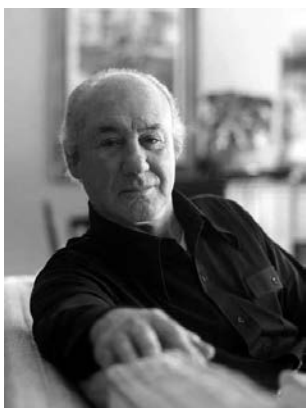
❖ تروتسکی و تراژدی^۲؛ جورج استاینر؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۱۴؛ خرداد، تیر ۱۳۷۲؛

ص ۹۶-۱۱۸.

۱. این نام به صورت «جرج اشتاینر» نیز آمده است.

۲. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، نام این مقاله را به صورت «تروتسکی و تراژدی» ذکر کرده است.

- ❖ خواندن، زندگی کردن است؛ مجید یوسفی؛ روزنامه همستگي؛ ۴ آذر ۱۳۸۱: ص ۶.
- ❖ گئورگ لوكاچ و پيمان او با شيطان: جورج استاینر؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۱۲؛ بهمن، اسفند ۱۳۷۱: ص ۱۰۱.
- ✓ متن و تأویل: گزارش سخنرانی دکتر امیرعلی نجومیان در کتاب ماه فلسفه و ادبیات [ترجمه از دیدگاه والتر بنیامین و ژاک دریدا]؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۸/۷.
- ✓ مذهب در قرن بیست و یکم: گفتگو با جرج استاینر؛ ترجمه بهرام افتخاری؛ هفته‌نامه ترجمان سیاسی؛ شماره ۶: ص ۵۶-۵۸.
- ❖ مرگ تراژدی؛ جورج استاینر؛ مصطفی قریب؛ دوماهنامه دنیای سخن؛ شماره ۶۵؛ مرداد، شهریور ۱۳۷۴: ص ۳۴-۳۶.
- ✓ نویسنده و کمونیسم: برای خشایار دیهیمی؛ جورج استاینر؛ عزت‌الله فولادوند؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۶۷؛ مهر و آبان ۱۳۸۷: ص ۱۸-۲۴. ❖
- ❖ یادداشتی درباره گونتر گراس؛ جرج استاینر؛ محمدرضا فرزاد؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۴۸؛ زمستان ۱۳۸۴: ص ۵۰-۵۷.

ایروینگ استون^۱

IRVING STONE

تاریخ تولد: ۱۹۰۳

تاریخ وفات: ۱۹۸۹

زمینه فعالیت: زندگینامه‌نویسی، رمان‌نویسی

بخشی از کتاب‌شناسی ایروینگ استون در زبان فارسی

- آنها که دوست دارند (جلد ۴) (*Those Who Love, a biographical novel of Abigail and John Adams*)؛ اروینگ استون؛ فریدون گیلانی؛ ناشر: اساطیر؛ تهران: ۱۳۶۴؛ ۴۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۶۶؛ ۱۶۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۶۳؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۲؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۹؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۸۰ صفحه رقی ^۲.
- تشنه زندگی (شور زندگی)^۳؛ اروینگ استون؛ مارینا بنیاتیان؛ ناشر: نشر نشانه؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۱۵۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۷۲۰ صفحه رقی؛ مصور. (این کتاب قبلاً تحت عنوان «شور زندگی: ماجرای زندگی ونسان وان‌گوگ نقاش هلندی» با ترجمه محمدعلی اسلامی‌ندوشن منتشر شده است). ◇

۱. این نام به صورت «اروینگ» نیز آمده است.

۲. مشخص است در مورد تعداد صفحات یک دوره چهار جلدی اشتباه فاحشی رخ داده است! نرم‌افزار «کتاب» تعداد صفحات این کتاب را در چاپ دوم ۱۷۹۲ صفحه در چاپ چهارم ۱۷۷۰ صفحه و در چاپ پنجم ۱۶۹۶ صفحه ذکر کرده است؛ ضمناً در چاپ سوم تعداد صفحات ذکر نشده است. سال چاپ سوم در نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا) اعلام نشده ولی نرم‌افزار «کتاب» چاپ سوم را در سال ۱۳۶۳ ذکر کرده است که با توجه به سال چاپ اول آن به نظر اشتباه می‌رسد.

۳. نرم‌افزار «کتاب» عنوان چاپ دوم و سوم این کتاب را «شور زندگی: ماجرای زندگی ونسان وان‌گوگ نقاش هلندی» معرفی کرده است.

- جستجو در غبار (*The Greek treasure: a Biographical novel of Henry and Sophia*)
 (Schliemann)؛ اروینگ استون؛ فریدون رضوانیه؛ ناشر: دبیر؛ تهران: ۱۳۶۹؛ ۳۰۰۰ نسخه؛
 ۴۴۸ صفحه. ◇
- جک لندن: ملوان بر پشت اسب؛ اروینگ استون؛ قنبرعلی حبیبیان؛ ناشر: روزبهان؛ تهران:
 ۱۳۶۲ (چاپ سوم، ویرایش دوم)؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ چهارم؛ ۱۳۶۹؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۳۷۴
 صفحه رقی؛ مصور؛ نمونه؛ عکس. («به انضمام یک نمونه از داستانهای کوتاه جک
 لندن») ◇
- رنج روح^۱ (روانشناسی تحلیلی) (*The passion of the mind: a novel of Sigmund*
 Freud)؛ اروینگ استون؛ پرتو اشراق؛ ناشر: جار؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۵۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛
 ۱۳۷۸؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۸۶۴ صفحه رقی؛ مصور. ◇
- رنج و سرمستی داستان زندگی؛ اروینگ استون؛ داریوش پرویز؛ ناشران: «سازمان انتشارات
 و آموزش انقلاب اسلامی» و مؤسسه انتشارات امیرکبیر؛ تهران: ۱۳۵۷ (چاپ سوم)، (چاپ
 چهارم؛ ۱۳۶۱)؛ ۵۶۷ صفحه؛ مصور. (چاپ قبلی: امیرکبیر؛ فرانکلین؛ ۱۳۴۴، ۱۳۴۳) ◇
- رنج و سرمستی؛ اروینگ استون؛ باجلان فرخی؛ ناشر: اساطیر؛ تهران: ۱۳۷۳؛ ۳۰۰۰ نسخه؛
 ۱۳۰۰ صفحه رقی. (چاپ دوم؛ ۱۳۷۹؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۴ جلد، جلد اول: ۳۳۰ صفحه رقی،
 جلد دوم: ۳۰۴ صفحه رقی، جلد سوم: ۳۳۰ صفحه رقی، جلد چهارم: ۴۷۲ صفحه
 رقی.) ◇
- ژرفای افتخاری: داستان زندگی کامیل پیسارو نقاش امپرسیونیست؛ اروینگ استون؛ پرتو
 اشراق؛ ناشر: نیلوفر؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۶۷۱ صفحه رقی. ◇
- شور ذهن: داستان زندگی زیگموند فروید؛ اروینگ استون؛ اکبر تبریزی و فرخ تمیمی؛ ناشر:
 مروارید؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۳؛ ۲۲۰۰ نسخه)؛ ۹۲۰ صفحه رقی.
 (این کتاب تحت عنوان «رنج روح: داستان زندگی زیگموند فروید» با ترجمه پرتو اشراق
 توسط جار و نشر نخستین در سال ۱۳۷۸ چاپ شده است.) ◇
- شور زندگی: ماجرای زندگی ونسان وان گوگ نقاش هلندی (*Lust for life: a novel of*
 Vincent Van Gogh)؛ اروینگ استون؛ محمدعلی اسلامی ندوشن؛ ناشر: یزدان؛ تهران:
 ۱۳۶۳ (چاپ نهم)؛ ۱۵۰۰۰ نسخه (چاپ دیگر؛ ۱۳۶۹؛ ۱۵۰۰۰ نسخه، چاپ دهم؛ ۱۳۷۰؛

۱. نرم افزار «کتیبه»، عنوان این کتاب را در چاپ دوم «رنج روح: داستان زندگی زیگموند فروید» ذکر کرده است.
 ۲. نرم افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، نام نویسنده این کتاب را «استون» ذکر کرده است.

۴۵۰۰ نسخه، چاپ دوازدهم؛ ۱۳۷۲؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ سیزدهم؛ ۱۳۷۶؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ چهاردهم؛ ۱۳۸۰؛ ۳۳۰۰ نسخه، چاپ پانزدهم؛ ۱۳۸۴؛ ۳۳۰۰ نسخه، چاپ شانزدهم؛ ۱۳۸۶؛ ۳۳۰۰ نسخه، چاپ هفدهم؛ ۱۳۸۸؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۴۶۴ صفحه رقیعی؛ مصور؛ نمونه. (چاپ قبلی: امیرکبیر؛ فرانکلین؛ ۱۳۴۸) ◇

○ شور هستی: داستان زندگی چارلز داروین (The origin: a biographical novel of Charles Darwin)؛ اروینگ^۲ استون؛ محمود بهزاد؛ ناشر: مروارید؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۲۵۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۰؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۵؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۹۰۸ صفحه رقیعی. ◇
○ عشق جاوید است: داستانی از ماری تادو و ابراهام لینکلن؛ اروینگ استون؛ عباس آریانپور کاشانی؛ ناشر: ناهید؛ تهران: ۱۳۷۲ (چاپ سوم)؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۵۲۱ صفحه رقیعی. ◇
○ گنج یونانی (The Greek treasure: a bibliographical novel of Henry and Sophia Schliemann)؛ اروینگ استون؛ محمدتقی بهرامی حران؛ ناشر: جامی؛ تهران: ۱۳۶۹؛ ۳۲۰۰ نسخه؛ ۲ جلد، جلد اول: ۳۵۵ صفحه و جلد دوم: ۴۱۱ صفحه. (این کتاب در سال ۱۳۶۹ تحت عنوان «جستجو در غبار» با ترجمه فریدون رضوانیه توسط انتشارات «دبیر» و «گلی» منتشر شده است.) ◇

◇ گنجهای تروا، برگی تازه بر صفحات تاریخ (The Greek treasure: a biographical novel of Henry and... of Henry and...)؛ اروینگ استون؛ فریدون رضوانیه؛ ناشر: سمیر؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۴۱۹ صفحه. (کتاب حاضر در سال ۱۳۶۹ تحت عنوان «جستجو در غبار» با ترجمه فریدون رضوانیه توسط انتشارات «دبیر» و «گلی» منتشر شده است.) ◇
○ من، میکل آنژ، پیکر تراش «نامه‌های میکل آنجلو بوئو ناروتی»؛ گردآورندگان: اروینگ استون و جین اوستین، نقاش؛ راسل میسن؛ ترجمه بهمن فرزانه، ویراستار: محسن مدیری؛ ناشر: مؤسسه انتشارات امیرکبیر؛ تهران: ۱۳۷۷ (چاپ دوم)، (چاپ سوم: ۱۳۸۶)؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۳۲۴ صفحه رقیعی؛ تصویر. ◇
○ همسر جاویدان؛ اروینگ استون؛ ربیع مشفق همدانی؛ ناشر: جامع؛ تهران: ۱۳۷۱ (چاپ دوم)؛ ۶۲۴ صفحه رقیعی.
○ همسر رییس جمهور؛ اروینگ استون؛ فریده ملک‌الکلامی؛ ناشر: جامی؛ تهران: ۱۳۷۳؛ ۱۰۰۰ نسخه (چاپ دیگر^۳؛ ۱۳۸۰؛ ۲۵۰۰ نسخه)؛ ۳۹۶ صفحه رقیعی. ◇

۱. نرم‌افزار «کتیبه»، تعداد صفحات این کتاب را از چاپ چهاردهم به بعد، حدود ۵۱۰ صفحه ذکر کرده است.
۲. در نرم‌افزار «کتیبه»، در چاپ دوم و سوم «ایروینگ» نوشته شده است.
۳. نرم‌افزار «کتیبه»، در این چاپ نام او را «ایروینگ» ذکر کرده است.

بعضی مقالات مرتبط با ایروینگ استون به زبان فارسی

❖ ایروینگ استون راوی افسانه‌ای؛ اسدالله امرایی؛ روزنامهٔ آفتاب امروز؛ ۱۴ اسفند ۱۳۷۸:
ص ۴.

ایتالو اسووو^۱

ITALO SVEVO

نام دیگر: اتوره اشمیتس^۲ (Ettore Schmitz)

تابعیت: ایتالیایی

تاریخ تولد: ۱۸۶۱

تاریخ وفات: ۱۹۲۸

توضیحات: او رمان‌نویس بود. مادر وی ایتالیایی و پدرش اتریشی بود. او در اثر تصادف رانندگی مُرد.

بخشی از کتاب‌شناسی ایتالو اسووو در زبان فارسی

○ وجدان زنو؛ ایتالو اسووو؛ مرتضی کلانتریان؛ ناشر: مؤسسه انتشارات آگاه؛ تهران: ۱۳۸۳؛

۵۵۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۳؛ ۲۲۰۰ نسخه)؛ ۴۶۶ صفحه رقی. ◇

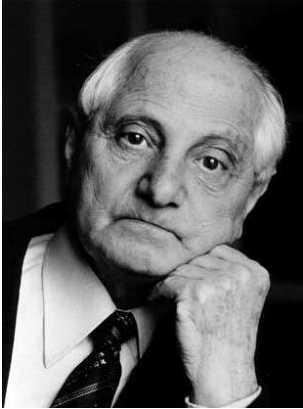
بعضی مقالات مرتبط با ایتالو اسووو به زبان فارسی

✓ چه کسی زنو نیست؟؛ ناصر غیائی؛ ماهنامه کامیاب؛ شماره ۱؛ اسفند ۱۳۸۰؛ ص ۳۱-۳۷.

۱. املاى فارسی این نام برگرفته شده است از این منبع: کتاب‌شناسی رمان و مجموعه‌های داستانی مترجم؛ پدیدآورنده: فاطمه کنارسری؛ زیر نظر: مهدی افشار؛ تهیه‌شده در مرکز مطالعات و تحقیقات فرهنگی وزارت فرهنگی و ارشاد اسلامی؛ ناشر: سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ص ۶۹.

۲. نام مستعار این نویسنده «ایتالو اسووو» می‌باشد. از او در شبه‌دانشنامه فارسی ویکی‌پدیا به صورت‌های «هکتور آرون شمیتس» و «آرون اتور اشمیتز» نیز یاد شده است.

۳. طبق معلومات ارائه‌شده توسط نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، چاپ اول این کتاب در سال ۱۳۶۳ موضوع انتشار بوده است.

مانس اشپربر^۱

MANÈS SPERBER

محل تولّد: زابلتوف، گالیشیای شرقی

(شمال غرب اسپانیا)

تابعیت: فرانسوی

تاریخ تولّد: ۱۹۰۵

تاریخ وفات: ۱۹۸۴

توضیحات: وی دستیار آلفرد آدلر، و مدیر انتشارات کالمن- لوی فرانسه بوده است.

بخشی از کتاب‌شناسی مانس اشپربر در زبان فارسی

- بررسی روانشناختی خودکامگی؛ مانس اشپربر؛ علی صاحبی؛ ناشر: روشنگران و مطالعات زنان؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۱۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۵؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۱۶۰ صفحه رقععی. (این کتاب قبلاً تحت عنوان «نقد و تحلیل جباریت» با ترجمه کریم قصیم توسط انتشارات دماوند در سال ۱۳۶۳ منتشر شده است). ◇
- تحلیل روان‌شناختی استبداد و خودکامگی؛ مانس اشپربر؛ علی صاحبی؛ ناشر: آینده؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۲۸ صفحه رقععی. (این کتاب تحت عنوان «نقد و تحلیل جباریت» با ترجمه کریم قصیم توسط انتشارات دماوند در سال ۱۳۶۳ منتشر شده است). ◇
- تحلیل روان‌شناختی استبداد و خودکامگی؛ مانس اشپربر؛ علی صاحبی؛ ناشر: ادب و دانش؛ تهران: ۱۳۷۹ (چاپ دوم)؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۲۸ صفحه رقععی. ◇
- قطره اشکی در اقیانوس (جلد ۱)؛ مانس اشپربر؛ روشنگر داریوش؛ ناشر: نشر نو؛ تهران: ۱۳۶۲؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۴۷۸ صفحه رقععی. (۳ جلد در دو مجلد، کتاب اول: بوته سوخته. -

۱. این نام به صورت «مانس اسپربر» نیز آمده است.

- کتاب دوم: ژرفتر از پرتگاه. - کتاب سوم: خلیج از دست رفته. ◇
- قطره اشکی در اقیانوس (جلد ۲ و ۳)؛ اشپربر؛ روشنگر داریوش؛ ناشر: نشر نو؛ تهران: ۱۳۶۳؛ ۲۷۰۰ نسخه؛ ۴۶۵ صفحه رقی. (۳ جلد در دو مجلد، کتاب اول: بوتله سوخته. - کتاب دوم: ژرفتر از پرتگاه. - کتاب سوم: خلیج از دست رفته. ◇)
- مانس اشپربر (مصاحبه و سخنرانی)؛ لئونارد راپنیس^۱ و مانس اشپربر؛ محمدعلی حمیدرفیعی؛ ناشران: تندیس، سکه و کتابسرای اشراق؛ تهران: ۱۳۶۸؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۶۴ صفحه. (ص. ۲۱-۱۵. زندگی در سرزمین بی‌کس؛ لئونارد راپنیس. - ص. ۴۳-۲۳. آنچه برای صلح خطرناک است؛ سخنرانی اشپربر به خاطر دریافت جایزه صلح ... - ص. ۶۴-۴۵. فریبکاری ایدئولوژی دموکراتیزه کردن دولت و جامعه؛ مصاحبه‌ای با مانس اشپربر. ◇)
- مانس اشپربر: یک زندگی سیاسی: هفت گفتگو و سه مقاله؛ ترجمه روشنگر داریوش؛ ناشر: روشنگر؛ تهران: ۱۳۶۵؛ ۲۸۱ صفحه. ◇
- ◇ نقد و تحلیل جباریت؛ مانس اشپربر؛ کریم قصیم؛ ناشر: نیلوفر؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱۵۷ صفحه. (کتاب حاضر در سالهای مختلف تحت عناوین متفاوت، توسط ناشران و مترجمان مختلف منتشر شده است.)
- نقد و تحلیل جباریت؛ مانس اشپربر؛ کریم قصیم؛ ناشر: دماوند؛ تهران: ۱۳۶۳؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۶۳؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۱۴۸ صفحه رقی؛ عکس. ◇
- یک زندگی سیاسی (هفت گفتگو و سه مقاله)^۲؛ ترجمه روشنگر داریوش؛ ناشر: روشنگران و مطالعات زنان؛ تهران: ۱۳۷۳ (چاپ دوم، ویرایش دوم)، (چاپ بعدی؛ ۱۳۸۰)؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۲۴۷ صفحه رقی. ◇
- یک زندگی سیاسی: هفت گفتگو و سه مقاله^۳؛ مانس اشپربر؛ روشنگر داریوش؛ ناشر: روشنگر؛ ۱۳۶۵؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۸۸ صفحه پالتویی. ◇

۱. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، این نام را به صورت «لئونارد راپنیس» ذکر کرده است که مراجعه به نرم‌افزار مستندهای کتابخانه ملی ایران صحت همین نام را تأیید می‌کند. نام یادشده به لاتین چنین می‌باشد: «Leonhard Reinisch»

۲. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، نام این کتاب را «مانس اشپربر: یک زندگی سیاسی: هفت گفتگو و سه مقاله» ذکر کرده است.

۳. در نرم‌افزار «کتابخانه» و نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، این کتاب با عناوین دیگری نیز آمده که آن صورت‌ها را نیز در ذیل همین عنوان آورده‌ایم.

بعضی مقالات مرتبط با مانس اشپریر به زبان فارسی

- ❖ استفاده معقول و نامعقول از خرد؛ مانس اشپریر؛ روشنگ داریوش؛ روزنامه نشاط؛ ۲۱ فروردین ۱۳۷۸: ص ۶.
- ❖ انگیزش آزادی در برابر انقیاد؛ روشنگ داریوش؛ ماهنامه آدینه؛ شماره ۹۹، ۱۰۰؛ نوروز ۱۳۷۴: ص ۴۳-۴۵.
- ❖ این زنده منم؛ روشنگ داریوش؛ ماهنامه آدینه؛ شماره ۹۴، ۹۵؛ شهریور ۱۳۷۳: ص ۳۶-۳۷.
- ✓ بررسی عقده حقارت در شخصیت بوسهل زوزنی بر اساس روایت بیهقی؛ ابوالقاسم قوام و احسان قبول؛ فصلنامه ادب پژوهی دانشگاه گیلان؛ شماره ۱؛ بهار ۱۳۸۶: ص ۴۹-۶۸.
- ❖ جذبه نظام‌های توتالیترا؛ مانس اشپریر؛ روشنگ داریوش؛ روزنامه نشاط؛ ۲۶ اسفند ۱۳۷۷: ص ۶.
- ❖ روان‌پیشی سلاطین خودکامه قرن بیستم - تأملی بر کتاب بررسی روانشناختی خودکامگی اثر مانس اشپریر با ترجمه علی صاحبی؛ روزنامه ایران؛ ۲۴ اردیبهشت ۱۳۸۵: ص ۱۰.
- ❖ نقدی بر کتاب (تحلیل روانشناختی استبداد و خودکامگی)؛ جلیل دوستخواه؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۶۱؛ اردیبهشت ۱۳۸۳: ص ۶۸-۷۱.

لودویک اشکنازی

LUDVIK ASKENAZY

محل تولد: چکسلواکی

تاریخ تولد: ۱۹۲۱

تاریخ وفات: ۱۹۸۶

زمینه فعالیت: نویسندگی،

نمایش‌نامه‌نویسی و روزنامه‌نگاری

توضیحات: از دوران جوانی، کمونیست بود.

بخشی از کتاب‌شناسی لودویک اشکنازی در زبان فارسی

◇ پدر و پسر (گابور، گابور)؛ لودویک اشکنازی؛ حسین اسدیپور پیرانفر؛ ناشر: حقیقت؛ تهران:

۱۳۵۵؛ ۵۸ صفحه.

جولیوس رابرت اوپنهایمر^۱

JULIUS ROBERT OPPENHEIMER^۲

محل تولد: نیویورک، آمریکا

تاریخ تولد: ۱۹۰۴

تاریخ وفات: ۱۹۶۷

توضیحات: پدرش تاجری موفق بود که از آلمان به آمریکا مهاجرت نمود. مادرش نقاش و معلم بود و زمانی که رابرت ۹ ساله بود، فوت کرد. اوپنهایمر زیر نظر ارنست رادرفورد کار می‌کرد. جایزه فرمی به خاطر تحقیقات هسته‌ای از کمیسیون انرژی اتمی به اوپنهایمر تعلق گرفت. او مدیر ساخت نخستین بمب اتمی بود.

بخشی از کتاب‌شناسی جولیوس رابرت اوپنهایمر در زبان فارسی

◇ آشنایی با اپنهایمر (مخترع بمب اتم) (Oppenheimer & the bomb) (از سری مشاهیر علم: نوجوان و دانش)؛ پل استراترن؛ جواد ثابت‌نژاد؛ ناشر: ذکر، کتاب‌های قاصدک؛ تهران: ۱۳۹۱؛ ۶۴ صفحه؛ ۲۰×۱۳/۵ س.م.

◇ قضیه رابرت اوپنهایمر؛ هاینار کیپهارت؛ نجف دریابندری؛ ناشر: خوارزمی؛ تهران: ۱۳۸۴ (چاپ دوم: ۱۳۵۶)؛ ۱۷۸ صفحه.

بعضی مقالات مرتبط با جولیوس روبرت اوپنهایمر به زبان فارسی

✓ حفره‌های اسرار آمیز: تحولی تازه در اختر فیزیک؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۳/۵/۴.

۱. این نام به صورت‌های «جی روبرت اوپنهایمر»، «رابرت اپنهایمر»، «ج.رابرت اوپنهایمر»، «جولیوس اوپنهایمر» و «رابرت اوپنهایمر» نیز آمده است.

لئون اوریس^۱

LEON URIS

محل تولد: بالتیمور، آمریکا

تابعیت: آمریکایی

تاریخ تولد: ۱۹۲۴

تاریخ وفات: ۲۰۰۳

توضیحات: در ۱۷ سالگی به عضویت نیروی دریایی آمریکا درآمد. بعداً روزنامه‌نگار و رمان‌نویس شد.

بخشی از کتاب‌شناسی لئون اوریس در زبان فارسی

- ◇ تپه‌های خشمگین؛ لئون یوریس؛ همایون بدیع؛ ناشر: سازمان کتابهای جیبی؛ تهران: ۱۳۴۳؛ ۲۴۴ صفحه؛ ۱۱×۱۶ س.م.
- ◇ تثلیث؛ لئون اوریس؛ داود نوایی؛ ناشر: خدمات فرهنگی کرمان؛ کرمان: ۱۳۸۶؛ ۲ جلد.
- ◇ توپاز؛ لئون اوریس؛ سیروس پزشک؛ ناشر: امیرکبیر؛ تهران: ۱۳۴۹؛ ۳۵۲ صفحه.

۱. در فهرست مستندهای کتابخانه ملی این نام به صورت‌های «لیون یوریس» و «لیون ام. یوریس» نیز آمده است.

ایوان اولبراخت^۱

IVAN OLBRACHT

نام دیگر: کمیل زمان (Kamil Zeman)

محل تولد: جمهوری چک

تاریخ تولد: ۱۸۸۲

تاریخ وفات: ۱۹۵۲

تابعیت: چک

توضیحات: پدرش نویسنده‌ای غیریهودی و مادرش یهودی بود. در زمینهٔ نویسندگی و نشر فعالیت می‌کرد. بعد از سفر به شوروی، کمونیست شد و چند سال عضو پارلمان چکسلواکی بود.

بخشی از کتاب‌شناسی ایوان اولبراخت در زبان فارسی

◇ تاریک‌ترین زندان؛ ایوان اولبراخت؛ محمد قاضی؛ ناشر: بنگاه نشر اندیشه؛ تهران: ۱۳۳۷؛ ۱۶۵ صفحه.

○ تاریک‌ترین زندان؛ ایوان اولبراخت؛ محمد قاضی؛ ناشر: مؤسسه انتشارات امیرکبیر؛ تهران: ۱۳۶۱ (چاپ چهارم)؛ ۲۰۹ صفحه.

○ تاریک‌ترین زندان؛ ایوان اولبراخت؛ مهدی قاضی؛ ناشر: زرین؛ تهران: ۱۳۶۷ (چاپ پنجم)؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۱۶۵ صفحهٔ رقی. ◇

◇ زندان توهم؛ ایوان اولبراخت؛ عرفان قانع‌فرد؛ ناشر: نگاه سبز؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۹۰ صفحه. (این کتاب قبلاً تحت عنوان «تاریک‌ترین زندان» با ترجمهٔ محمد قاضی توسط نشر زرین در سال ۱۳۶۷ نیز به چاپ رسیده است.)

◇ قاضی عادل؛ ایوان اولبراخت؛ ح. اسدپور پیرانفر؛ ناشر: حقیقت؛ تهران: ۱۹۶۵ م؛ ۶۵ صفحه.

۱. این نام به صورت «ایوان اولبریخت» نیز آمده است.

فرد اولمن

FRED UHLMAN

نام دیگر: مانفرد اولمن (Manfred Uhlman)

محل تولد: اشتوتگارت، آلمان
تابعیت: انگلیسی

تاریخ تولد: ۱۹۰۱

تاریخ وفات: ۱۹۸۵

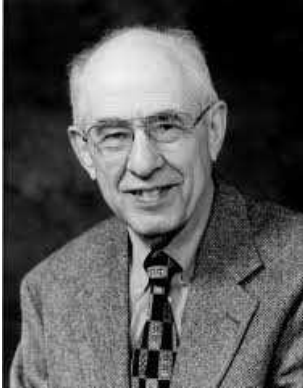
زمینه فعالیت: نویسندگی و نقاشی

بخشی از کتاب‌شناسی فرد اولمن در زبان فارسی

- دوست باز یافته (از سری ادبیات معاصر جهان. داستان): فرد اولمن؛ مهدی سبحانی؛ ناشر: نشر نو؛ تهران: ۱۳۶۱؛ ۱۰۶ صفحه. ◇
- دوست باز یافته؛ فرد اولمن؛ مهدی سبحانی؛ ناشر: نشر ماهی؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۶؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۸؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۹۰؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۱۱۲ صفحه جیبی. ◇

بعضی مقالات مرتبط با فرد اولمن به زبان فارسی

- ✓ تازه‌های نشر ماهی [معرفی کتاب «دوست باز یافته»]: روزنامه کارگزاران؛ ۱۳۸۶/۲/۱۲.
- ✓ دوست باز یافته: معرفی کتاب؛ محمد مقدسی؛ روزنامه تهران امروز؛ ۱۳۸۶/۳/۱۷.
- ✓ دوستی که با مرگ عزیز شد [معرفی کتاب «دوست باز یافته»]: فریده غائب؛ روزنامه هم‌میهن؛ ۲۵ و ۱۳۸۶/۲/۲۶.
- ✓ شاهکار کوچک [بررسی کتاب داستان آلمانی «دوست باز یافته» نوشته فرد اولمن]: آرش نقیبیان؛ فصلنامه جشن کتاب؛ شماره ۵؛ بهار ۱۳۸۷؛ ص ۱۴۹-۱۵۱.

هنری دیوید ایکن

HENRY DAVID AIKEN

محل تولد: پورتلند، ایالات متحده آمریکا

تابعیت: آمریکایی

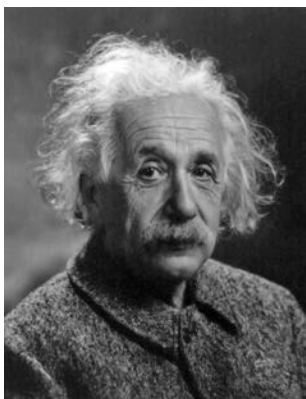
تاریخ تولد: ۱۹۱۲

تاریخ وفات: ۱۹۸۲

زمینه فعالیت: فلسفه، اخلاق و زیبایی‌شناسی

بخشی از کتاب‌شناسی هنری دیوید ایکن در زبان فارسی

- ◇ عصر ایدئولوژی (عنوان روی جلد: عصر ایدئولوژی: فلاسفه قرن نوزدهم، نوشته‌های اساسی فیخته، هگل، شوپنهاور، کنت، میل، اسپنسر)؛ هنری دیوید ایکن؛ ابوطالب صارمی؛ ناشر: امیرکبیر، کتابهای جیبی؛ تهران: ۱۳۴۲؛ ۲۹۰ صفحه؛ ۱۱×۵/۱۶ س.م.
- ◇ عصر ایدئولوژی (عنوان روی جلد: عصر ایده‌ئولوژی: فلاسفه قرن نوزدهم)؛ هنری ایکن؛ ابوطالب صارمی؛ ناشر: امیرکبیر؛ تهران: ۱۳۴۵؛ [۲]+۲۷۹ صفحه.

آلبرت اینشتین^۱

ALBERT EINSTEIN

محل تولد: اولم، آلمان

تابعیت: آمریکایی

تاریخ تولد: ۱۸۷۹

تاریخ وفات: ۱۹۵۵

توضیحات: ارائهٔ تئوری نسبیت و دریافت جایزهٔ نوبل فیزیک از رویدادهای مهم زندگی او است.

بخشی از کتاب‌شناسی آلبرت اینشتین در زبان فارسی

○ ۶ نظریه‌ای که جهان را تغییر داد: نیوتون و جاذبه، اینشتین و نسبیت، هاو کینگ و

سیاهچاله‌ها، کوری و رادیواکتیویته، تورینگ و کامپیوتر ... (The big idea collected: 6)

(revolution ideas that change the world): پل استراترن؛ محمدرضا توکلی صابری و

بهرام معلمی؛ ناشر: مازیار؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم)؛ ۱۳۸۷؛ ۲۲۰۰ نسخه،

چاپ سوم؛ ۱۳۸۸؛ ۲۲۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۲۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۹۰؛

۱۲۰۰ نسخه)؛ ۴۰۰ صفحهٔ رقعی.

○ آشنایی مختصر با زندگی آلبرت اینشتین (عنوان روی جلد: زندگی‌نامه مختصر آلبرت

اینشتین و عنوان انگلیسی: Einstein^۲ the passions of a scientist)؛ باری پارکر، شانا پریور

و سینتیا فیلیپس؛ احمد قندهاری؛ ناشر: مهاجر؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۱۱۲ صفحهٔ

رقعی؛ مصور؛ عکس. ◇

۱. در فهرست مستندهای کتابخانه ملی و غیر آن، این نام خانوادگی به صورت‌های «اینستین»، «اینشتن»،

«اینشتاین»، «انشتین»، «اینشتاین»، «انشتاین» و «انشتن» نیز آمده است.

۲. نرم‌افزار «کتابخانه»، این نام را به اشتباه «Einstein» ذکر کرده است.

- ◇ آلبرت اینشتین جوان؛ لورنس ساتری، تصویرگر؛ الن پیر؛ نسرین وکیلی؛ ناشر: عالی‌قاپو؛ تبریز: ۱۳۷۴؛ ۴۸ صفحه رقی؛ مصور. □
- ◇ آلبرت اینشتین (از سری زندگی‌نامه‌های قرن؛ ۲۱)؛ آن شراف؛ علی معینی؛ ناشر: گلپر؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۷۲ صفحه.
- آلبرت اینشتین (از سری دانشمندان جهان)؛ ماری ژوزف؛ مینا رئیس‌زاده، نقاشان: صادق ملکیان، مهدی جهانگیری‌منش؛ ناشر: عابد؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۴۶ صفحه رقی؛ مصور. ◇
- آلبرت اینشتین (از سری زندگی‌مشاهیر جهان)؛ گردآوری پوریا شیرمحمدی، ویراستار: زهرا شیرمحمدی؛ ناشر: شیرمحمدی؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۴۰ صفحه وزیری. ◇
- آلبرت اینشتین؛ آی. بی. لپسکی، تصویرگر: پائولو کاردونی؛ مرجان مشاری؛ ناشران: طیب و تیمورزاده؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۴ صفحه وزیری؛ مصور (رنگی). ◇
- آلبرت اینشتاین (از مجموعه دانشورانی از غرب)؛ سیویر پیروتا؛ مهین مهتاج؛ ناشر: دلهام؛ تهران: ۱۳۸۵ (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۶۵۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۹۰؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۴۸ صفحه رقی^۲؛ مصور (رنگی). ◇
- آلبرت اینشتاین؛ باریس گریگوریویچ کوزنتسوف؛ رضا رضایی؛ ناشران: مؤسسه فرهنگی فاطمی، واژه و انجمن فیزیک ایران؛ تهران: ۱۳۷۵؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۴۰۰ صفحه رقی. ◇^۳
- آلبرت اینشتاین؛ جرمی برنشتاین؛ احمد بیرشک؛ ناشر: شرکت سهامی انتشارات خوارزمی؛ تهران: ۱۳۶۱؛ ۲۳۴ صفحه رقی.
- آلبرت اینشتین (Albert Einstein. Creator and Rebel)؛ بانس هوافمان، با همکاری هلن دوکاس؛ ترجمه و تلخیص: بهمن فرهنگ؛ ناشر: دنیا؛ تهران: ۱۳۶۳؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۷۶ صفحه رقی؛ مصور؛ عکس. ◇
- آلبرت اینشتین: بنیانگذار نظریه نسبیت (Albert Einstein: genius behind the theory of relativity) (از مجموعه پیشگامان علم)؛ فیونا مک‌دانلد؛ محمدرضا افضلی، ویراستار:

۱. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، این نام را به صورت «ساویور پیروتا» ذکر کرده است ولی نرم‌افزار مستندهای کتابخانه ملی ایران این نام را به صورت‌های «ساویور پیروتا» و «سیویر پیروتا» آورده است. نگارش لاتین این نام چنین می‌باشد:

«Saviour Pirotta»

۲. نرم‌افزار «کتیبه» قطع این کتاب را در چاپ سوم «وزیری» ذکر کرده است.

۳. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، نام این کتاب را «آلبرت اینشتین» و نام نویسنده آن را «بوریس کوزنتسوف» ذکر کرده است.

- شهرزاد فتوحی؛ ناشر: مؤسسه فرهنگی فاطمی؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۸؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۹۰؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۶۴ صفحهٔ وزیری؛ مصوّر؛ عکس. ◇
- آلبرت اینشتین: نظریه‌ها و نظرات او را در سال ۲۰۰۵ سال جهانی فیزیک و سال اینشتین دوباره شناسایی کنیم؛ حمید رقمی؛ ناشر: حمید رقمی؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۱۲ صفحهٔ رقمی. ◇
- آلبرت اینشتین؛ گیسوی پارسای؛ ناشر: نشر سمیر؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۳۲ صفحهٔ وزیری.
- آموزش و پرورش (از دیدگاه ژان ژاک روسو، جان دیوی حکیم آمریکائی، برتراند راسل، ابوعلی سینا و آلبرت اینشتین)؛ مهدی باستانی، ویراستار: مجید طالب‌زاده؛ ناشر: آبا؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۹۶ صفحهٔ رقمی. ◇
- آیا اینشتین درست می‌گفت؟ (آزمون نسبیت عام)؛ کلیفورد ام. ویل؛ احمد شریعتی؛ ناشر: سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۱۵۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۳۴۰ صفحهٔ رقمی.
- از فیثاغورس تا اینشتین (ریاضیات پیش‌دانشگاهی - ۱۶)؛ کورت‌اتو فریدریشس؛ همایون معین، ویراستار: منوچهر وصال؛ ناشر: مرکز نشر دانشگاهی؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۱۶ صفحهٔ رقمی.
- اسم من آلبرت اینشتین است؛ لویس کاکوتا و گوستاو وولدان؛ مرجان مشاری؛ ناشران: نشر طیب و مؤسسه فرهنگی انتشاراتی تیمورزاده؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۶۴ صفحهٔ وزیری؛ مصوّر (رنگی). ◇
- انتقام دختر آلبرت اینشتین؛ آنا مک‌گریل؛ ساسان حقیقی؛ ناشر: نشر گندم؛ بی‌جا؛ ۱۳۷۸؛ ۳۶۸ صفحهٔ رقمی.^۱
- ◇ انتقام دختر آلبرت اینشتین (Mrs. Einstein)؛ آنا مک‌گریل؛ ساسان حقیقی؛ ناشر: پاسارگاد؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۴۲۸ صفحه؛ مصوّر.
- اندیشه‌های زرین اینشتین؛ گردآوری و ترجمهٔ سعید فیروزآبادی؛ ناشران: لیوسا و بدیهه؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۵۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۲۵۲ صفحهٔ جیبی.^۲ ◇
- انسان معلق: در رد نظریه جاذبه، اصول جاذبه یا نسبیت محض (خلاصه): مطالعه تحلیلی و تاریخی فیزیک گرانش؛ محمدرضا حشمت؛ ناشران: پیام آپادانا و پرسمان؛ تهران: ۱۳۸۶؛

۱. نامی از کتاب حاضر در نرم‌افزار «کتیبه» نیست!

۲. نرم‌افزار «کتیبه»، قطع چاپ دوم این کتاب را «خشتی» ذکر کرده است.

- ۱۰۰۰ نسخه؛ ۱۱۳ صفحه رقیعی^۱؛ مصور؛ نمودار. ◇
- اینشتن و تولد دانش کلان (از سری تحقیق و بررسی؛ ۵۰)؛ پیتر کلز؛ جمال آل احمد؛ چشمه؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۱۵۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۶؛ ۵۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۲۰۰ نسخه)؛ ۶۰ صفحه رقیعی؛ مصور. ◇
- اینشتین (از سری همه آنانی را که بزرگ می‌پنداریم. همه بزرگان؛ ۵۴)؛ گیسو پارسای؛ ناشر؛ نشر سمیر؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۳۲ صفحه وزیری. ◇
- اینشتاین و نسبیت (از سری اندیشه‌های بزرگ)؛ پل استراترن؛ ابوالفضل حقیری؛ ناشر؛ حقیری؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۶۴ صفحه رقیعی. ◇
- اینشتین (Einstein And relativity) (از سری تاریخ؛ ۲۱)؛ پل استراترن^۲؛ عبدالرحیم مرودشتی، ویراستار؛ قربان ولیی؛ ناشر؛ کتاب همراه؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۱۰۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۴؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۶؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۷؛ ۴۰۰۰ نسخه)؛ ۷۲ صفحه پالتویی؛ مصور. ◇
- اینشتین (Einstein Lived Here) (از سری علم‌ورزی همگانی)؛ [آبراهام پاپس]؛ ترجمه مجتبی قایضی‌زاده؛ ناشر؛ سرای دانش؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۲۵۰ صفحه؛ مصور.
- اینشتین (از سری زندگی‌نامه؛ ۵. یک نفر؛ ۵. کتاب جوان)؛ حبیبه جعفریان؛ ناشر؛ سروش؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۳؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۸؛ ۸۰۰۰ نسخه)؛ ۳۶ صفحه پالتویی؛ تصویر؛ مصور؛ عکس. ◇
- اینشتین ۱۹۰۵: مجموعه‌ی مقاله‌های سال ۱۹۰۵؛ آبرت اینشتین؛ احمد شریعتی؛ ناشر؛ دانشگاه الزهراء؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۱۱۲ صفحه وزیری؛ مصور. ◇
- اینشتین به آرایشگرش چه گفت: پاسخ‌های علمی به بیشتر سؤالات روزمره؛ رابرت ل. ولک؛ بهرام معلمی؛ ناشر؛ مازیار؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۹؛ ۵۵۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۲۰۰ نسخه)؛ ۳۲۰ صفحه رقیعی.
- اینشتین چه چیزی را نمی‌دانست: پاسخ‌های علمی به سؤالات روزمره؛ رابرت ل. ولک؛ بهرام معلمی؛ ناشر؛ مازیار؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۳۲۰ صفحه رقیعی.^۳

۱. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، تعداد صفحات این کتاب را ۸۲ صفحه ذکر کرده است.

۲. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، این نام را به صورت «پاول استراترن» ذکر کرده است. در نرم‌افزار مستندهای کتابخانه ملی ایران نام ثبت‌شده «پل استراترن» است و نام آن به لاتین چنین می‌باشد:

«Paul Strathern»

۳. همان‌طور که قبلاً در «روش تألیف» گفته شد بعضاً ممکن است، در عناوین کتاب‌ها از نام شخصیت‌های مشهوری چون اینشتین به صورت «نمادین» یا «تبلیغاتی» نیز استفاده شود.

- اینشتین در ۹۰ دقیقه: برای نوجوانان (از سری مشاهیر علم و از سری نوجوان و جوان) جان گریبن و مری گریبن؛ مسعود سلطانی، ویراستار؛ شهرام رجبزاده؛ ناشر: مؤسسه نشر و تحقیقات ذکر، کتابهای قاصدک؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۷۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۹؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۵۶ صفحه رقی. ◇
- اینشتین را من تربیت کردم؛ محبوبه وفادار و الهام کامرانی؛ ناشر: ترانه؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۸۴ صفحه رقی.
- اینشتین کارآگاه می‌شود؛ ترجمه منیژه نصیری، ویراستار: سعیده سیدابراهیمی؛ ناشر: درخت بلورین؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۵۰ صفحه جیبی.
- اینشتین و شاعر: در جست و جوی انسان کیهانی (از مجموعه علم، تکنولوژی و جامعه)؛ ویلیام هرمان؛ ناصر موفقیان؛ ناشر: وزارت فرهنگ و آموزش عالی، علمی و فرهنگی؛ تهران: ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۳؛ ۱۵۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۵؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۹۰؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۲۶۴ صفحه رقی؛ مصور. ◇
- اینشتین و نسبیت؛ پل استراترن؛ ابوالفضل حقیری قزوینی؛ ناشر: بصیرت؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۵۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۷۲ صفحه پالتویی^۴. (کتاب حاضر در سال‌های مختلف توسط ناشران متفاوت منتشر شده است). ◇
- اینشتین: قدم اول (Einstein for beginners)؛ دیوید جوزف شوارتز^۵، طراح؛ مایکل مک‌گینس؛ آرام قریب؛ ناشران: شرکت نشر و پژوهش شیرازه کتاب و پردیس دانش؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۱۷۴ صفحه رقی؛ مصور. ◇
- اینشتین: قدم اول (Einstein for beginners)؛ ژوزف شوارتز^۶؛ آرام قریب؛ ناشر: شیرازه؛

۱. به نظر می‌رسد در عنوان این کتاب نیز از نام «اینشتین» به صورت «نمادین» استفاده شده است.

۲. نرم‌افزار «کتیبه» ناشر چاپ‌های دوم، سوم و چهارم این کتاب را «شرکت انتشارات علمی و فرهنگی» ذکر کرده است.

۳. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، این نام را به صورت «پل استراترن» ذکر کرده است.

۴. نرم‌افزار «کتیبه»، قطع چاپ‌های دوم و سوم این کتاب را «رقعی» ذکر کرده است.

۵. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، این نام را به صورت «ژوزف شوارتز» ذکر کرده است. در نرم‌افزار مستندهای کتابخانه ملی ایران به جز این نام، «جوزف شوارتز» نیز آمده است. نگارش لاتین نام این فرد چنین می‌باشد:

«Joseph Schwartz»

۶. نرم‌افزار «کتیبه» این نام را در چاپ دوم به صورت «دیوید جوزف شوارتز» ذکر کرده است.

- تهران: ۱۳۷۸؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۰؛ ۲۲۰۰ نسخه)؛ ۱۷۶ صفحه رقی؛ مصور. ◇
- اینشتین، عمری در خدمت علم (Einstein: a life in science) (از سری فیزیک؛ ۱۱۴)؛ مایکل وایت و جان گریبین؛ رضا خزانه؛ مرکز نشر دانشگاهی؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۳۲۴ صفحه وزیری؛ مصور؛ عکس. ◇
- اینشتین^۲، فیزیک و واقعیت؛ جاگدیش مهرا؛ منصور اسلامی؛ ناشر: شایسته؛ تبریز: ۱۳۸۷؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۲۰۰ صفحه رقی. ◇
- بعد چهارم و سفر در آن (گذر از تونل زمان)؛ ناصر جمشیدی و هاجر امینی تهرانی؛ ناشران: راه کمال و سبز آرنگ؛ اراک: ۱۳۸۹؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۱۳۶ صفحه رقی. ◇^۳
- پایان سرمایه‌داری منطقی و فروپاشی نئولیبرالیسم؛ نویسندگان: آلبرت اینشتین، جان بلامی فاستر، هاری و فرد ماگداف، آندریو بلاکمن، وینسنت ناوارو، میچائیل دییت و مینکی لی؛ ترجمه حسن فشارکی‌زاده؛ ناشر: مؤسسه انتشارات قدیس؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۲۰۰ صفحه وزیری.
- پرفسور کیهان‌شناس: داستانی از آلبرت اینشتین (از سری دانشمندان برتر)؛ مردیت هوپر؛ حامد عبداللهی؛ ناشر: جشنواره هنر؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۱۰۰۰۰ نسخه؛ ۴۴ صفحه رقی. ◇
- تئوری نسبیت اینشتین و انحنا عالم؛ کاظم عضد‌امینیان؛ ناشر: جیران؛ ۱۳۶۲؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۶۴؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۳۶۷ صفحه رقی.
- تئوری نسبیت اینشتین و ساختمان عالم؛ کاظم عضد‌امینیان؛ ناشر: ایرانشهر؛ ۱۳۶۷؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۲۴۰ صفحه رقی.
- تکامل علم فیزیک: سیر کمالی فکر از تصورات قدیمی تا نظریه نسبیت و کوانتا؛ آلبرت اینشتاین و لئوپولد اینفلد؛ احمد آرام؛ تهران: ۱۳۶۲ (چاپ سوم)؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۸۲ صفحه رقی؛ مصور. ◇
- تکامل فیزیک (از سری دوره آثار اینشتاین؛ ۲)؛ آلبرت اینشتین و لئوپولد اینفلد؛ احمد آرامیال، ویراستار: محمدرضا خواجه‌پور؛ ناشر: خوارزمی؛ تهران: ۱۳۷۸ (چاپ دوم)؛ ۳۳۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ویرایش دوم؛ ۱۳۸۶؛ ۳۳۰۰ نسخه)؛ ۲۷۶ صفحه رقی؛ مصور. ◇

۱. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، «اینشتین» ذکر کرده است.

۲. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، «اینشتین» ذکر کرده است.

۳. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، نویسنده این کتاب را «هاجر امینی تهرانی» و ناشر آن را «راه کمال» ذکر کرده است.

- تهیه فلزات جهت صنایع اتمی؛ دکتر علینقی اخوان نیایکی؛ ناشر: انتشارات دانشگاه تهران؛ تهران: ۱۳۴۲؛ ۲۱۴ صفحه وزیری.
- ◇ جنگ از دیدگاه روانشناسی؛ زیگموند فروید، با مقدمه‌ای از آلبرت اینشتین؛ ترجمه خسرو نافد؛ ناشر: نوید؛ آلمان غربی: ۱۳۶۶؛ ۴۰ صفحه.
- جهان استیون هاوکینگ؛ جان بازلو؛ حبیب‌الله دادفرما؛ ناشر: انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۱۹۵ صفحه رقعی.
- جهان و اینشتاین؛ لینکلن بارنت؛ احمد بیرشک؛ ناشر: سازمان کتابهای جیبی؛ تهران: بی‌تا؛ ۱۳۶ صفحه جیبی.
- جهان و دکتر اینشتین؛ لینکلن کینیر بارنت؛ فرهنگ شاهپرکی؛ ناشر: معارف؛ تهران: ۱۳۷۵؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۱۴ صفحه رقعی؛ مصور؛ نمودار. ◇
- چرا جنگ؟ (بررسی روانشناسانه پدیده جنگ) (از سری کتاب روشن. علوم اجتماعی و انسانی، ادبیات و هنرها؛ مدیر: هرمز همایون‌پور)؛ مکاتبات آلبرت اینشتین و زیگموند فروید؛ خسرو نافد؛ ناشر: نشر آبی، کتاب روشن؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۱۶۵۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۴؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۸؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۶۴ صفحه رقعی. ◇
- حاصل عمر: ۴۴ مقاله و رساله از متفکری ممتاز (Out of my later years)؛ آلبرت اینشتین؛ ناصر موفقیان، ویراستار؛ حسین سرشار؛ ناشر: وزارت فرهنگ و آموزش عالی (انتشارات علمی و فرهنگی)؛ تهران: ۱۳۷۳ (چاپ دوم)؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۸۳؛ ۱۵۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۵؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۸۸؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۹۰؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۲۲۸ صفحه رقعی. ◇
- ◇ حاصل عمر: ۴۴ مقاله و رساله از متفکری ممتاز (Out Of My Later Years)؛ آلبرت اینشتین؛ ناصر موفقیان؛ سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۰؛ ۲۲۸ صفحه.
- ◇ داستان زندگی آلبرت اینشتین و تاریخ سیاسی و اجتماعی دوران او^۱ (Einstein, his life and times)؛ [نوشته فیلیپ فرانک]؛ ترجمه حسن صفاری؛ ناشر: امیرکبیر؛ [تهران]: ۱۳۴۶؛ پنج + ۵۹۹ صفحه؛ مصور.
- دانشمندان دوران هیتلر: سیاست و جامعه‌ی فیزیکدانان رایش سوم؛ آلدی بیرچن؛ هادی همای؛ ناشر: سماس؛ رشت: ۱۳۸۷؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۴۱۴ صفحه وزیری.

۱. این کتاب بعدها با عنوان «زندگی‌نامه آلبرت اینشتین و تاریخ سیاسی و اجتماعی دوران او» نیز منتشر گردیده است.

- ◇ دنیائی که من می‌بینم؛ آلبرت اینشتین؛ فریدون سالکی؛ ناشر: پیروز؛ تهران: ۱۳۴۲؛ [۱۸۶] صفحه.
- دو فیلسوف شرق و غرب: بررسی نظریه دو دانشمند ملاصدرالدین (صدرالمطالین) و اینشتین؛ نوشته حسینعلی راشد، به‌اهتمام شمس فراهانی؛ ناشر: فراهانی؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۶۰ صفحه رقیعی
- رؤیاهای اینشتین (از سری *رمان علمی تخیلی*؛ ۲)؛ آلن لایتمن؛ مهتاب مظلومان؛ ناشر: نشر چشمه؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۹؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۵؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۱۱۲ صفحه رقیعی. ◇
- رؤیاهای اینشتین (از سری *کودک و نوجوان*؛ ۳)؛ آلن لایتمن؛ فرزانه خیرآبادی؛ ناشران: هنوز و نشر قطره؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۱۰۰ صفحه رقیعی. ◇
- راهنمای تعیین بار کل رسوب رودخانه‌ها به روش اینشتین و کلبی؛ تهیه‌کننده: دفتر تدوین ضوابط و معیارهای فنی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور؛ ناشر: سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، معاونت امور پشتیبانی، مرکز مدارک علمی و انتشارات؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۵۶ صفحه رحلی.
- رقبای هسته‌ای در خاورمیانه؛ شیام بهاتیا؛ منصور رکنی‌زاده؛ ناشر: جهاد دانشگاهی دانشگاه علم و صنعت ایران؛ تهران: ۱۳۶۹؛ ۱۳۲ صفحه وزیری.
- رنجهای آلبرت اینشتین (یک زندگینامه)؛ آنتونیا والتین؛ دکتر هوشنگ گرمان؛ ناشر: نشر دانش امروز؛ بی‌جا؛ ۱۳۷۱؛ ۳۴۸ صفحه رقیعی.
- رنجهای آلبرت اینشتین: یک زندگینامه (از مجموعه کتابهای *علوم انسانی و هنر*)؛ آنتونینا والتین؛ هوشنگ گومان؛ ناشران: امیرکبیر و ندا؛ تهران: ۱۳۷۱ (چاپ دوم، ویرایش دوم)؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۳۴۸ صفحه رقیعی؛ مصور. ◇
- رنجهای آلبرت اینشتین؛ آنتونینا والتین؛ هوشنگ کرمانی؛ ناشر: توکا؛ تهران: ۱۳۵۸؛ ۳۰۴ صفحه؛ مصور. ◇
- زندگی آلبرت اینشتاین (از کودکی تا مرگ)؛ می بلگر فریمن؛ علیرضا شکوری؛ ناشر: انتشارات پیروز (با همکاری انتشارات فرانکلین)؛ تهران - نیویورک؛ ۲۵۳۶ شاهنشاهی؛ ۱۷۵ صفحه وزیری.
- ◇ زندگی آلبرت اینشتین (از کودکی تا مرگ)؛ علیرضا شکوری؛ ناشران: پیروز و فرانکلین؛ تهران: ۱۳۴۴؛ ۱۷۵ صفحه؛ مصور.

◇ زندگی پر شور علمی اینشتین (Einstein the passions of a scientist)؛ بری پارکر؛ پروین یزدانی؛ ناشر: دانش مردم؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۲۵۶+۶ صفحه؛ عکس. (این کتاب قبلاً تحت عنوان آشنایی مختصر با زندگی آلبرت اینشتاین با ترجمه احمد قندهاری توسط مهاجر منتشر شده است.)

○ زندگی و اندیشه‌های آلبرت اینشتین (از سری سرگذشت بزرگان؛ ۱)؛ مظفر سربازی؛ ناشر: شرکت توسعه کتابخانه‌های ایران؛ تهران: ۱۳۶۱ (چاپ هشتم؛ ۱۳۷۹؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ نهم؛ ۱۳۸۲؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ دهم؛ ۱۳۸۴؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ یازدهم؛ ۱۳۸۶؛ ۲۵۰۰ نسخه، چاپ دوازدهم، ویرایش دوم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۱۹۶ صفحه و زیری؛ مصور؛ نمونه؛ عکس. ◇

○ زندگی و جهان اینشتین؛ والتر ایساکسن؛ علی بهروز؛ ناشر: مؤسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۷۰۰ صفحه و زیری. ◇

◇ زندگی‌نامه آلبرت اینشتین و تاریخ سیاسی و اجتماعی دوران او (آلبرت اینشتین)؛ فیلیپ فرانک؛ حسن صفاری؛ ناشر: امیرکبیر؛ تهران: ۱۳۷۱؛ ۶۶۴ صفحه؛ مصور؛ نمونه؛ عکس. (این کتاب در سال ۱۳۴۶ تحت عنوان «داستان زندگی آلبرت اینشتین و ...» منتشر گردیده است.) □

□ سرگذشت اتم؛ پی‌یر رادوانی و مونیک بوردری، پیشگفتار از موریس ژاکوب؛ دکتر عبدالحسین نیک‌گهر؛ ناشر: انتشارات سروش؛ تهران: ۱۳۷۰؛ ۲۸۶ صفحه رقی. ◇

◇ سوسیالیسم برای قرن بیست و یکم (عنوان روی جلد: سوسیالیسم برای قرن بیست و یکم؛ آلبرت اینشتین، جان بلامی فاستر)؛ گردآوری و برگردان: حسن فشارکی‌زاده؛ ناشر: قدیس؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۱۹۶ صفحه.

○ سه مقاله؛ نویسندگان: تانه‌گی د. که‌نه‌تن، چارلز ه. تونز و آلبرت اینشتین؛ مهدی بازرگان و احمد آرام؛ ۱۳۵۸؛ ۶۴ صفحه.

○ شرح حال آلبرت اینشتین؛ اکبر مرتضی‌پور؛ ناشر: عطار؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۴۰ صفحه رقی؛ عکس. ◇

○ شرح حال دانشمندان ایران و جهان: آلبرت اینشتین - ابوریحان بیرونی - ابوعلی سینا - ابونصر فارابی - امام محمد غزالی ...؛ اکبر مرتضی‌پور؛ ناشر: عطار؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۳۲۰ صفحه و زیری؛ مصور. ◇

○ عالم اینشتین؛ نیجل کالدر؛ رضا سندگل؛ ناشر: رسا؛ تهران: ۱۳۶۷؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۶۸؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۳۲۰ صفحه رقی؛ عکس؛ نمودار. ◇

○ علم به کجا می‌رود؟؛ ماکس پلانک، آلبرت اینشتین؛ احمد آرام؛ ناشر: فجر؛ تهران: ۱۳۵۸؛ ۲۹۹ صفحه.

◇ علم به کجا می‌رود؟ (از سری شرکت سهامی انتشار؛ ۲۹)؛ ماکس پلانک، با مقدمه‌ای از آلبرت اینشتین؛ احمد آرام؛ ناشر: شرکت سهامی انتشار؛ تهران: ۱۳۴۷ (چاپ سوم: ۱۳۵۴)؛ [۳۰۲] صفحه؛ ۱۶/۵×۱۱ س.م.

○ فرازهایی از زندگی اینشتین با تلفیقی از فرهنگ ایرانی؛ مهدی باستانی؛ ناشر: تالار کتاب؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۱۵۶ صفحه رقی. (منبع اصلی کتاب حاضر کتاب «زندگینامه آلبرت اینشتین و تاریخ سیاسی و اجتماعی دوران او» نوشته فیلیپ فرانک ترجمه حسن صفاری است.) ◇

○ فراسوی اینشتین «تئوری ابر ریسمانها»؛ میچیو کاکو و جنیفر ترینر؛ حمیدرضا جودیر، ویراستار؛ علی‌اکبر جعفرزاده؛ ناشر: ایمان؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۵۰ صفحه وزیری.

○ فراسوی اینشتین: مروری بر تکامل فیزیک نظری پس از اینشتین (Beyond Einstein: the cosmic quest for the theory of the universe)؛ میکو کاکو و جنیفر ترینر تامسون؛ رضا خزانه، ویراستار؛ احمد فرمد؛ ناشران: مؤسسه فرهنگی فاطمی و واژه؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۸؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۹۰؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۲۶۸ صفحه رقی.

□ فیزیکدانان غربی و مسئله خداآوری؛ مهدی گلشنی؛ ناشر: مؤسسه فرهنگی دانش و اندیشه معاصر (به سفارش کانون اندیشه جوان)؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۵۴ صفحه؛ ۱۲×۲۱ س.م.

□ فیزیکدانها؛ فردریک دورنمات؛ رضا کرم رضایی؛ ناشر: سازمان انتشاراتی و فرهنگی ابتکار؛ بی‌جا؛ ۱۳۵۹؛ ۱۰۲ صفحه؛ ۱۶/۵×۲۳ س.م.

○ فیزیک و واقعیت (از سری دوره آثار آلبرت اینشتین؛ ۳)؛ آلبرت اینشتین؛ محمدرضا خواجه‌پور؛ ناشر: خوارزمی؛ ۱۳۶۳؛ ۵۵۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۸؛ ۳۳۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۶؛ ۳۳۰۰ نسخه)؛ ۳۶۰ صفحه رقی؛ مصور؛ عکس. (حاوی ۵ مقاله از اینشتین و مختصری از زندگینامه او) ◇

◇ مفهوم نسبیت انشتین و نتایج فلسفی آن؛ برتراند راسل؛ مرتضی طلوعی؛ امیرکبیر؛ تهران: ۱۳۴۰ (چاپ چهارم: ۱۳۴۳)؛ ۲۴۴ صفحه؛ مصور.

۱. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، نام ناشر این کتاب را در چاپ سوم «فجر: شرکت سهامی انتشار» ذکر کرده است.

۲. نرم‌افزار «کتیبه» ناشر چاپ سوم این کتاب را «فاطمی» ذکر کرده است.

- مقالات علمی اینشتین (ترجمه *Contributions to science Ideas and opinions* می‌باشد)؛ ترجمه محمود مصاحب؛ ناشران: «پیروز» و «سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی»؛ ۱۳۶۴ (چاپ چهارم)؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۲۸۸ صفحه رقی. ◇
- ◇ مقالات علمی اینشتین (عنوان اصلی: *Contributions to science Ideas and opinions*)؛ آلبرت اینشتین؛ محمود مصاحب؛ ناشر: پیروز؛ تهران: ۱۳۵۶ (چاپ سوم)؛ ج+۲۷۷ صفحه.
- مکاشفه دام اینشتین در خلقت افلاک؛ احمد جلالیان؛ ناشر: ایمان؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۴۰ صفحه رحلی؛ نمودار. ◇
- من آلبرت را دوست دارم (*E = mc2: A biography of the world's most famous equation*)؛ دیوید بودانیس؛ شاه‌صنمی؛ ناشر: نشر ثالث؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۲۹۲ صفحه رقی.
- میراث اینشتین: وحدت فضا و زمان؛ جولیان سیمور شوینگر؛ سیروس فرمانفرمایان؛ ناشر: نشر و پژوهش فرزاد روز؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۲۴۸ صفحه خشتی.
- نامه‌های بورن - اینشتین: متن ۱۲۰ نامه مبادله شده میان آلبرت اینشتین و ماکس و هلدویگ بورن در فاصله سالهای ۱۹۵۵ - ۱۹۱۶ (از سری انتشارات کتابهای فرا درسی)؛ با تفسیرهای ماکس بورن، با پیشگفتار برتراند راسل و مقدمه ورنر هایزنبرگ؛ ترجمه حبیب‌الله فقیهی نژاد، ویراستار: جهان‌شاه میرزابیگی؛ ناشر: دانشگاه پیام نور؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۳۲۰ صفحه وزیری؛ مصور؛ عکس. (این کتاب از ترجمه انگلیسی به فارسی برگردانده شده است). ◇
- ◇ نامه‌های بورن - اینشتین: متن ۱۲۰ نامه مبادله شده میان آلبرت اینشتین و ماکس بورن در فاصله سالهای ۱۹۱۶ تا ۱۹۵۵ با تفاسیری از ماکس بورن؛ با پیشگفتار برتراند راسل و مقدمه ورنر هایزنبرگ؛ ترجمه حبیب‌الله فقیهی نژاد؛ ناشر: نشر پژوهش فرزاد روز؛ تهران: ۱۳۷۹؛ سیزده + ۲۶۳ صفحه؛ مصور؛ عکس.
- ◇ نسبیت (نظریه‌ی خاص و عام)؛ آلبرت اینشتین؛ حسن مرتضویان و مسعود حیدری نوری؛ ناشر: گلبانگ؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۲۱۶ صفحه؛ مصور؛ جدول. (چاپ قبلی: کاویان؛ ۱۳۵۲)
- نسبیت خاص اینشتین: نظریه و کاربردها؛ حسین غفاری نژاد؛ ناشر: دانشگاه سمنان؛ سمنان: ۱۳۸۸؛ ۱۵۰ نسخه؛ ۱۷۶ صفحه وزیری.
- نسبیت: نظریه خصوصی و عمومی و مفهوم نسبیت (از سری آثار آلبرت اینشتاین؛ ۱)؛ آلبرت اینشتین؛ محمدرضا خواجه‌پور؛ ناشر: خوارزمی؛ تهران: ۱۳۶۲؛ ۵۵۰۰ نسخه (چاپ

دوم؛ ۱۳۷۸؛ ۵۵۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۹۰؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۳۸۳ صفحه رقی؛ مصور؛ نمودار.

○ نسبت: نظریه خصوصی و عمومی؛ آلبرت اینشتین؛ ترجمه و توضیح از غلامرضا عسجدی^۱؛ ناشر: مؤسسه انتشارات امیرکبیر؛ تهران: ۱۳۶۱ (چاپ دوم؛ ۱۳۶۲؛ ۱۱۰۰۰ نسخه)؛ ۱۶۲ صفحه؛ مصور.

○ نسبت: نظریه‌ی خاص و عام (عنوان روی جلد: نسبت)؛ آلبرت اینشتین؛ حسن مرتضویان و مسعود حیدری نوری؛ ناشر: کاویان؛ تهران: ۱۳۵۲ (چاپ دوم؛ ۱۳۶۱، چاپ سوم؛ ۱۳۶۳؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۲۰۷ صفحه جیبی؛ مصور.

□ نظریه نسبت چیست؟؛ «ل. لاندائو» و «ی. رومر»؛ حمیدرضا خاتمی؛ ناشر: انتشارات نورالدین؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۶۸ صفحه رقی.

○ نظریه نسبیت اینشتین؛ ماکس بورن؛ هوشنگ گرمان؛ ناشر: سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۱؛ ۴۲۰ صفحه وزیری؛ مصور.

○ نظریه نسبیت اینشتین؛ ماکس بورن؛ هوشنگ گرمان، ویراستار: محمود اسراری؛ ناشر: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی؛ تهران: ۱۳۸۳ (چاپ دوم)؛ ۵۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۸۵؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۸؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۴۱۶ صفحه وزیری؛ مصور؛ نمودار.

◇ نقد و تحقیق درباره نسبت همزمانی مأخوذه از نظریه نسبی آلبرت اینشتین؛ توسط غلامرضا عسجدی؛ [بی‌جا]؛ ۷۱ صفحه؛ مصور؛ نمونه.

□ نگرشی بر علل و پیامدهای جنگ هسته‌ای؛ مسعود نقره‌کار؛ ناشر: انتشارات رز؛ تهران: ۱۳۶۲؛ ۹۲ صفحه رقی.

□ هاینبرگ احتمالاً اینجا خوابید (زندگی، زمان و اندیشه‌های فیزیکدانان بزرگ قرن بیستم)؛ ریچارد. پی. برنان؛ حبیب‌الله فقیهی نژاد؛ ناشر: انتشارات اطلاعات؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۲۷۴ صفحه وزیری.

۱. نرم‌افزار «کتیبه» در چاپ اول این کتاب، این نام را به صورت «غلامرضا مسجدی» ذکر کرده است. مراجعه به نرم‌افزار مستندهای کتابخانه ملی ایران نشان می‌دهد نام درست ثبت شده در کتابخانه ملی «غلامرضا عسجدی» است.

بعضی مقالات مرتبط با آلبرت اینشتین^۱ به زبان فارسی

- ❖ ۴ اثر سازنده دین؛ جعفر سبحانی تبریزی؛ روزنامه جوان؛ ۱۶ دی ۱۳۸۳: ص ۵ ویژه‌نامه.
- ✓ آخرین فیزیکدان کلاسیک: نگاهی به زندگی آلبرت اینشتین؛ گردآوری رضا علی‌اکبرپور؛ روزنامه حیات نو اقتصادی؛ ۱۳۸۲/۵/۶.
- ❖ آغاز آفرینش؛ علی زمانی؛ فصلنامه کلام اسلامی؛ شماره ۳۵؛ پاییز ۱۳۷۹: ص ۶۶-۸۰.
- ✓ آلبرت اینشتین ۱۹۵۵-۱۸۷۹؛ موسی هاشمی؛ ماهنامه اطلاعات علمی؛ شماره ۳۰۴؛ دی ۱۳۸۳: ص ۲۸-۳۱.
- ✓ آلبرت اینشتین مردی که یک عمر به صلح فکر کرد ولی به طراح بمب اتمی شهرت یافت؛ حبیبه جعفریان؛ هفته‌نامه سروش جوان؛ شماره ۲۰؛ اسفند ۱۳۸۰ و فروردین ۱۳۸۱: ص ۴۸-۵۳.
- ✓ آلبرت اینشتین و دنیای اعجاب‌انگیز تئوریهایش؛ ترجمه حسام قاسمی؛ ماهنامه نیکی؛ سال دوم، شماره ۲۳: آبان ۱۳۸۲: ص ۹.
- ✓ آلبرت اینشتین: اگر قادر به پیش‌بینی آینده بودم ساعت‌ساز می‌شدم!؛ آلبرت اینشتین؛ هفته‌نامه ایران جوان؛ شماره ۴۵.
- ✓ آلبرت اینشتین: بزرگ‌ترین دانشمند عصر (۱۸۷۹-۱۹۵۵)؛ فردریک گلدن؛ ارژنگ آموزگار؛ دو ماهنامه دانش و مردم؛ شماره ۷: ص ۷۴۵-۷۴۹.
- ❖ آلبرت اینشتین؛ حمیدرضا فرزاد؛ روزنامه ایران؛ ۱۶ آبان ۱۳۸۳: ص ۸.
- ❖ آلبرت اینشتین؛ روزنامه اعتماد؛ ۲۸ اردیبهشت ۱۳۸۳: ص ۸.
- ❖ آلبرت اینشتین؛ منیژه شببانی؛ فصلنامه آموزش؛ شماره ۲۶؛ تابستان ۱۳۸۴: ص ۴۳-۴۵.
- ❖ آلبرت اینشتین، اصولی: یک نمای سیاسی؛ جان‌جی. سیمن؛ پارسی‌ی^۲ ایرج فزونکاو؛ فصلنامه اندیشه و هنر؛ شماره ۹؛ بهار ۱۳۸۶: ص ۳۶-۴۱.

۱. باید توجه داشت در مورد بعضی چهره‌های مشهور، گستره مقالات و تعداد آن‌ها به حدی است که تهیه فهرست تمامی آنها، کار نسبتاً مستقل و جداگانه‌ای را طلب می‌کند.
 هدف ما در مجموعه پیش رو معرفی «بخشی» از مقالات فارسی مرتبط با «اینشتین» - و نه تمامی آنها - بوده است از این رو در نرم‌افزار نماتن، به جست‌وجوی مقالاتی که از «آلبرت اینشتین» - نه «اینشتین» به تنهایی - نام برده بودند، اکتفا شد، تا دایره مقالات مورد بررسی محدودتر شوند.
 البته بعداً در گسترش اثر حاضر، امید است، بتوانیم مفصل‌تر به «اینشتین» بپردازیم.
 ۲. یعنی «ترجمه به فارسی».

- ✓ آلبرت اینشتین از کتاب (Einsteins The passions of Scientist)؛ احمد قندهاری؛ فصلنامه برهان؛ شماره ۵۰.
- ❖ آلبرت اینشتین که بود؟؛ روزنامه صبح امروز؛ ۲۵ فروردین ۱۳۷۹؛ ص ۵.
- ❖ آلبرت اینشتین؛ منیژه شبانی؛ فصلنامه آموزش؛ شماره ۲۵؛ بهار ۱۳۸۴؛ ص ۵۲-۵۴.
- ❖ آیا اینشتین آخرین تک چهره علمی جهان بوده است؟؛ مهدی پیرگری؛ روزنامه جام جم؛ ۳۰ آذر ۱۳۸۷؛ ص ۱۲.
- ✓ آیا اینشتین راست می‌گفت؟؛ یافته‌های جدید حقایق بیشتری از انرژی تاریک را برملا می‌کنند؛ ذوالفقار دانشی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۴/۱۰/۷.
- ❖ آیا پیکاسو با اینشتین آشنا بود - نگاهی به کتاب اینشتین و پیکاسو اثر آرتور ای. میلر؛ کیارا مالدون.ع. فخریاسری؛ روزنامه شرق؛ ۳۰ آبان ۱۳۸۳؛ ص ۲۰.
- ❖ اخترشناس تبرئه می‌شود: آخرین بررسی‌ها نشان می‌دهد که نخستین آزمایش نسبیت عام حقیقی بوده است؛ کیوان فیض‌اللهی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۲۴ مرداد ۱۳۸۸؛ ص ۱۵.
- ❖ ارباب جدید فیزیک: نگاهی کوتاه به زمینه شکل‌گیری نظریه نسبیت «اینشتین»؛ نیوشا قانع؛ روزنامه اعتماد؛ ۹ تیر ۱۳۸۸؛ ص ۱۰.
- ❖ از جهان ارسطو تا جهان اینشتین؛ هوشنگ هوشا؛ روزنامه اطلاعات؛ ۲۴ آبان ۱۳۸۲؛ ص ۳ ضمیمه.
- ❖ اینشتین مخالف جزمیت‌گرایی؛ جمشید ایرانی؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۲ مهر ۱۳۸۱؛ ص ۴ ویژه‌نامه.
- ❖ اینشتین و ایمان؛ ترجمه احمد محمدی؛ روزنامه همبستگی؛ ۱ اردیبهشت ۱۳۸۶؛ ص ۶.
- ✓ اینشتین و موسیقی؛ روزنامه ابتکار؛ ۱۳۸۶/۴/۱۹.
- ❖ اینشتین در تونل زمان؛ اس. چاترجی؛ خسرو باقری؛ روزنامه شرق؛ ۲۸ آبان ۱۳۸۲؛ ص ۱۵.
- ❖ اینشتین زندگینامه یک مرد بزرگ؛ هفته‌نامه زن روز؛ شماره ۱۵۰۳؛ ۲۶ فروردین ۱۳۷۴؛ ص ۲۶-۲۷.
- ❖ بازگشت بسوی افسانه؛ فرانسوا دوکلوزه؛ سیروس ذکا؛ فصلنامه هستی؛ شماره ۱۷؛ بهار ۱۳۸۳؛ ص ۱۳-۲۳.
- ✓ بزرگان اندیشه (۵۰): آلبرت اینشتین: تجلی خداوند در نظام طبیعت؛ حمیدرضا فرزاد؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۳/۸/۱۶.

- ❖ بزرگترین شخصیت‌های قرن بیستم؛ صفدر تقی‌زاده؛ ماهنامه پیام امروز؛ شماره ۴۵؛ نوروز ۱۳۸۰: ص ۶۳-۶۶.
- ❖ بعد چهارم طنز - گفتگو با جواد علیزاده؛ روزنامه شرق؛ ۲۴ دی ۱۳۸۴: ص ۲۳.
- ❖ بعد گمشده...؛ رابرت ماتیوز؛ سلیمان فرهادیان؛ روزنامه شرق؛ ۹ آذر ۱۳۸۲: ص ۱۵.
- ✓ بنیانگذاران علم نوین آلبرت اینشتین؛ شاهرخ علیمیرادیان؛ ماهنامه دانشمند؛ شماره ۴۱۷؛ تیر ۱۳۷۷: ص ۶۸-۶۹.
- ✓ به یاد آلبرت اینشتین؛ آلبرت اینشتین؛ درنا کوزه‌گر؛ روزنامه صاحب قلم؛ ۱۳۸۴/۱۰/۲۸.
- ✓ تأثیر ماکسول بر ساخت مفهوم واقعیت فیزیکی؛ آلبرت اینشتین؛ محمدرضا کلاه‌چی؛ فصلنامه مجله فیزیک؛ شماره ۸۷-۸۸.
- ❖ تاریکی نیمروز - تلاش برای اثبات نظریه نسبیت؛ سلیمان فرهادیان؛ سالنامه شرق؛ شماره ۲؛ ۱۳۸۴: ص ۱۸۲-۱۸۳.
- ❖ تو هرگز چیزی نخواهی؛ آرش فرهودی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳ بهمن ۱۳۸۱: ص ۱۱.
- ❖ تورقی در آثار کلاسیک درباره جنگ؛ ابوالحسن مختاباد؛ روزنامه شرق؛ ۴ اسفند ۱۳۸۳: ص ۲۰.
- ❖ جریانهای سه‌گانه تفکر در قرن بیستم؛ رضا علیزاده ممقانی؛ روزنامه صبح امروز؛ ۲۰ دی ۱۳۷۸: ص ۷.
- ❖ جنگ و جنگ‌طلبی؛ خسرو ناقد؛ ماهنامه آفتاب؛ شماره ۲۴؛ فروردین ۱۳۸۲: ص ۱۶-۲۱.
- ❖ چرا جنگ...؟!؛ افسانه خاتون‌آبادی؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۲۹ دی ۱۳۸۱: ص ۴ ویژه‌نامه.
- ❖ چگونه ایمن خواهیم بود؟؛ آلبرت اینشتین؛ روزنامه صبح امروز؛ ۲۳ بهمن ۱۳۷۸: ص ۶.
- ❖ حرکت تألیفی جوهر و نقد نظریه نسبیت اینشتین؛ علی عابدی شاهرودی؛ فصلنامه نقد و نظر؛ شماره ۵۴؛ تابستان ۱۳۸۸: ص ۱۲۸-۱۳۳.
- ❖ حقیقت و واقعیت؛ آلبرت اینشتین؛ مجید امین‌مویذ؛ هفته‌نامه ایران فردا؛ سال ۳، شماره ۱۸؛ تیر ۱۳۷۴: ص ۱۶-۱۷.
- ❖ حکایت آن مرد ژولیده - نگاهی به دستاوردهای اینشتین در سال طلایی؛ سلیمان فرهادیان؛ سالنامه شرق؛ شماره ۲؛ ۱۳۸۴: ص ۱۸۰-۱۸۱.
- ❖ خصوصی‌سازی از دید اینشتین؛ حسین خسروی؛ روزنامه همشهری؛ ۲۵ خرداد ۱۳۸۵: ص ۱۴.
- دانش‌نامه شرق (ضمیمه رایگان علوم و تکنولوژی)، شماره ۱ (ویژه اینشتین)؛ مرداد ۱۳۸۴.

- ❖ در جستجوی زیبایی؛ راجرجی نیوتن؛ سلیمان فرهادیان؛ روزنامه شرق؛ ۲ خرداد ۱۳۸۳: ص ۵.
- ✓ درباب جنگ؛ آلبرت اینشتین؛ خسرو ناقد؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۱۱/۱۵.
- ❖ دنیای اینشتین؛ مهدیس امیری؛ روزنامه شرق؛ ۱ مرداد ۱۳۸۶: ص ۱۹.
- ✓ دیدگاه دانشمندان غیر مسلمان در مورد قرآن؛ احمد عبدالله‌زاده؛ روزنامه قدس؛ ۱۳۸۲/۹/۳۰.
- ❖ راز قانون جاذبه: نیرویی برای ماندن یا فرو پاشیدگی گیتی؛ ترجمه مهشید بابایی؛ روزنامه رسالت؛ ۱۷ فورودین ۱۳۸۸: ص ۱۸.
- ✓ راهزنان زمان: اینشتین و گودل از چه سخن می‌گفتند؟ [بخش پایانی با عنوان: میراث فراموش شده اینشتین و گودل]؛ جیم هولت؛ طاهر سیل‌سپور؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۹/۱۹: ص ۲۲ و ۱۳۸۴/۹/۲۲.
- ✓ رمال‌باشی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۲/۷/۱.
- ✓ زمانه از مدار خود به در شد [زندگی‌نامه آلبرت اینشتین: با عنوانهای مختلف]؛ طاهر رنجبر؛ روزنامه همشهری؛ ۸ و ۱۳۸۱/۶/۵.
- ✓ زندگی خصوصی نابغه: نگاهی به کتاب اینشتین؛ مهدی صارمی‌فر؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۱۰/۲۴.
- ✓ زندگی و آثار آلبرت اینشتین در برن؛ درنا کوزه‌گر؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۴/۱۰/۲۷.
- ❖ زندگی و خدمات علمی اینشتین؛ فصلنامه شکوفه؛ سال ۳، شماره ۸، بهار ۱۳۷۵: ص ۲۵-۲۷.
- ❖ سال ۲۰۰۵، سال اینشتین؛ روزنامه ابرار؛ ۷ بهمن ۱۳۸۳: ص ۶.
- ❖ سال طلایی مردمی‌ترین دانشمند؛ آیدا محمودی؛ روزنامه حیات نو اقتصادی؛ ۱۳ بهمن ۱۳۸۳: ص ۷.

۱. در این نوشته - و دیگر نوشته‌های مشابه آن - آنچه جالب توجه است القانات غیرمستقیمی است که نسبت به معرفی اشخاصی چون اینشتین در لابه‌لای موضوعی که مثلاً صبغه روانشناسی دارد صورت می‌پذیرد. این مقاله در توصیف انسان‌های خیالپرداز می‌نویسد:

«این افراد، انسان‌های احساساتی هستند که ... روابط خانوادگی قوی و محکم برای آنها بسیار اهمیّت دارد. احساسات آنها متغیر است و در نتیجه تصمیماتشان هم تغییرپذیر است. آنها بسیار سعی می‌کنند که به دیگران کمک کنند یا از آنها مواظبت کنند. دوستان خوبی هستند و معلمان بزرگی می‌شوند. اهل هنر و موسیقی هستند. دوستان زیادی دارند که روابط دوستی‌شان بسیار محکم و پایدار است. این افراد باید یاد بگیرند که بین چیزهایی که می‌توان تغییر داد و چیزهایی که تغییرشان از عهده ما خارج است، تفاوت قابل شوند. از این دسته می‌توان از آلبرت اینشتین، جین سیمور، جان دنور، کریستف کلمب و گلدی هون نام برد.»

- ❖ سالی که فیزیک را تکان داد؛ مریم جعفرآق‌دمی؛ روزنامه شرق؛ ۲۴ دی ۱۳۸۴: ص ۲۲.
- ✓ سایه نسبیت اینشتین روی علم: درباره آلبرت اینشتین؛ روزنامه کارگزاران؛ ۱۳۸۵/۶/۵.
- ❖ ستاره علمی ایران: نکوداشت یاد و خاطره پروفسور محمود حسابی؛ صمد فرخی؛ روزنامه رسالت؛ ۲۱ شهریور ۱۳۸۵: ص ۱۹.
- ❖ شباهت پنهان در پاسخ به مسائل متفاوت؛ محمدرضا اجتهادی؛ روزنامه شرق؛ ۲۴ دی ۱۳۸۴: ص ۲۲.
- ✓ شبه قهرمانان علمی: نگاهی به خبر «توجیه نظریه مدال‌های اتمی آلبرت اینشتین»؛ احمد شریعتی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۹/۲۶.
- ✓ شبیه‌سازی: رؤیایی که رنگ واقعیت گرفت؛ روزنامه قدس؛ ۱۳۸۴/۱/۱۷.
- ✓ طبیعت چون کتابی گشوده: مقایسه نبوغ اینشتین و نیوتن؛ آلن لایتمن؛ سلیمان فرهادیان؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۱۰/۲۴: ص ۲۳. ❖
- ✓ ظاهراً اینشتین درست می‌گفت: نسبیت عام، نظریه‌ای برای توضیح آنچه که در اطرافمان می‌گذرد؛ مهدی صارمی‌فر؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۵/۹/۱۶: ص ۱۷. ❖
- ❖ عظمت آلبرت اینشتاین؛ برتراند آرتور ویلیام راسل؛ عزت‌الله فولادوند؛ ماهنامه کلک؛ شماره ۷۱-۷۲؛ بهمن، اسفند ۱۳۷۴: ص ۱۱۹-۱۲۳.
- ✓ علم در خدمت انسان: نکته‌هایی درباره «تاریخ علم به روایت زندگی پدیدآورندگان آن»؛ مرضیه سلیمانی؛ ماهنامه کتاب ماه (تاریخ و جغرافیا)؛ شماره ۱۲۵؛ مهر ۱۳۸۷: ص ۷۸-۸۱.
- ❖ علم و دین از دیدگاه آلبرت اینشتین؛ شهرام تقی‌زاده انصاری؛ روزنامه رسالت؛ ۴ شهریور ۱۳۸۸: ص ۱۹؛ ۵ شهریور ۱۳۸۸: ص ۱۵.
- ❖ علم و زیبایی؛ آرتور میلر؛ مهدی صارمی‌فر؛ روزنامه همشهری؛ ۲۵ خرداد ۱۳۸۵: ص ۱۷.
- ❖ عمری در خدمت علم؛ فرناز یادگاری؛ هفته‌نامه کتاب هفته؛ شماره ۲۳۴؛ ۳ اردیبهشت ۱۳۸۴: ص ۲۱.
- ❖ فرهنگ باید یکی از پایه‌های تفاهم میان خلقها باشد؛ آلبرت اینشتین؛ محمد پوینده؛ ماهنامه پیام یونسکو؛ سال ۲۷، شماره ۳۱۳؛ آذر ۱۳۷۵: ص ۵۰.
- ❖ فلسفه آرمانی من؛ آلبرت اینشتین؛ مزدک پورجعفر؛ روزنامه صبح امروز؛ ۲۰ بهمن ۱۳۷۸: ص ۶.
- ❖ فیزیک و الهیات؛ بهرام جناب؛ فصلنامه گفتگو؛ شماره ۲۴؛ تابستان ۱۳۷۸: ص ۲۹-۴۱.
- ❖ فیزیک و فلسفه، راهی برای تبیین خلقت؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۲۷ اسفند ۱۳۸۳: ص ۶.
- ❖ فیزیک، بستری برای دستیابی به صلح - سالی برای نگاه عمیق‌تر به جهان؛ پوریا ناظمی؛

- روزنامه جام جم؛ ۴ اسفند ۱۳۸۳: ص ۱۰.
- ❖ کسوفی که جهان را روشن ساخت؛ پیترو لوکس؛ سلیمان فرهادیان؛ روزنامه همشهری؛ ۱۹ بهمن ۱۳۸۱: ص ۲۶.
 - ❖ کوانتوم و جمهوری و ایمار؛ یاسر خوشنویس؛ روزنامه ایران؛ ۱۹ آذر ۱۳۸۵: ص ۱۲.
 - ❖ گفتگوهای تاگور؛ ترجمه سهیل اسماعیلی؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۴۵؛ پاییز ۱۳۸۴: ص ۳۹۱-۴۰۵.
 - ✓ مرد وجدان: نگاهی به تلاش‌های اینشتین در عرصه علم و اجتماع؛ ترجمه مریم جعفرآق‌دمی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۱۰/۲۴: ص ۲۳. ❖
 - ❖ مردی که زیاد می‌دانست؛ اسفندیار معتمدی؛ روزنامه شرق؛ [۹] مرداد ۱۳۸۴: ص ۲-۳ ضمیمه.
 - ❖ معادله اسطوره - نگاهی به زندگی و دستاوردهای اینشتین؛ احسان نظام؛ روزنامه شرق؛ ۴ اردیبهشت ۱۳۸۴: ص ۲۲.
 - ❖ معرفی آلبرت اینشتاین به مناسبت صدمین سال کشف نظریه نسبیت؛ احمد قندهاری؛ دوماهنامه دانش و مردم؛ شماره ۵۵؛ مهر ۱۳۸۴: ص ۲۳۴-۲۳۹.
 - ❖ مفهوم زمان از دیدگاه صدرالدین شیرازی و اینشتین؛ ترجمه حجت‌الله باقری؛ روزنامه رسالت؛ ۱ بهمن ۱۳۸۵: ص ۱۷.
 - ❖ مکاتبات اینشتین و فروید؛ خسرو ناقد؛ ماهنامه کلک؛ شماره ۶۷؛ مهر ۱۳۷۴: ص ۲۶۲-۲۷۶.
 - ✓ موجودیت مسجدالقصی در خطر است؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۵/۷/۲۶.
 - ❖ میراث فراموش شده اینشتین و گودل؛ جیم هولت؛ طاهر سیل‌سپور؛ روزنامه شرق؛ ۲۲ آذر ۱۳۸۴: ص ۲۲.
 - ❖ نابغه روزنامه شرق، وزیر فرهنگ؛ ضمیمه روزنامه اعتماد؛ ۱۴ اسفند ۱۳۸۷: ص ۱۵.
 - ❖ نابغه قرن - بررسی جزئیات زندگی آلبرت اینشتین؛ علی عبدالحمیدی؛ روزنامه شرق؛ [۹] مرداد ۱۳۸۴: ص ۴ ضمیمه.
 - ✓ نامه‌های عاشقانه دانشمندی که ریاست جمهوری را نپذیرفت: پرسه در نمایشگاه آلبرت اینشتین؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۴/۱۲/۱۰.
 - ✓ ندای صلح‌طلبی: گفتاری از آلبرت اینشتین؛ ترجمه خسرو ناقد؛ روزنامه کارگزاران؛ ۱۳۸۵/۶/۱.
 - ❖ ندای صلح‌طلبی؛ آلبرت اینشتین؛ خسرو ناقد؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۳: ص ۷.

- ✓ نسبت زمان نزد اینشتین؛ سیدمحمدحسین حسینی تهرانی؛ ماهنامه لذت فیزیک؛ شماره ۷ و ۸؛ آبان و آذر ۱۳۸۷؛ ص ۳-۶.
- ❖ نسبت عام چیست و به چه کار می‌آید؟؛ احمد شریعتی؛ روزنامه شرق؛ [۹] مرداد ۱۳۸۴؛ ص ۶-۷ ضمیمه.
- ❖ نسبت؛ شهرام خسروی؛ ماهنامه کتاب ماه (علوم و فنون)؛ شماره ۱۰۸؛ آذر ۱۳۸۷؛ ص ۸۶-۸۹.
- ❖ نقش تاریخ ریاضیات در آموزش ریاضیات؛ سعید سیدآقا بنی‌هاشمی؛ ماهنامه کتاب ماه (علوم و فنون)؛ شماره ۱۱۸؛ مهر ۱۳۸۸؛ ص ۸۲-۸۷.
- ❖ نه خدا - نه شیطان؛ روزنامه شرق؛ ۲۱ اردیبهشت ۱۳۸۴؛ ص ۲۴.
- ✓ نیروهای جهان متحد شوید: نگاهی به تلاش‌های اینشتین برای وحدت نیروها؛ جورج موسر؛ احسان لطفی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۱۰/۲۴؛ ص ۲۲. ❖
- ❖ وقتی شهرت زانو زد - نگاهی به تحولات فیزیک از صد سال پیش؛ ذوالفقار دانشی؛ روزنامه شرق؛ ۲۲ فروردین ۱۳۸۵؛ ص ۲۲.
- ✓ ویولن و انزوا [در مورد آلبرت اینشتین]؛ مهدی صارمی‌فر؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۱۰/۲۴؛ ص ۲۲. ❖
- ✓ هرگز جنگی خوب و صلحی بد وجود نداشته است: صلح‌گرایی در مکاتبه اینشتین و فروید؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۴/۷/۳؛ ص ۵، ۱۰. ❖
- ❖ همزمانی، خویشاوندی است: فلسفه به توان روز؛ بیژن کریمی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳ مهر ۱۳۸۷؛ ص ۱۶.
- ❖ هندسه نااقلیدسی و نسبت عام اینشتین؛ احمدرضا همتی‌مقدم؛ روزنامه شرق؛ ۷ مهر ۱۳۸۳؛ ص ۲۲.
- ✓ یافته‌های جدید نظریه وجود انرژی مرموز تاریک را تأیید می‌کند: فرضیه اینشتین تأیید می‌شود؛ روزنامه اسرار؛ ۱۳۸۵/۹/۲.
- ❖ یک قرن از سال طلایی فیزیک گذشت؛ روزنامه شرق؛ ۱۵ فروردین ۱۳۸۴؛ ص ۲۲.

ایساک امانویلوویچ بابل^۱

ISAAC
EMMANUILOVICH
BABEL

محل تولد: اودسا، روسیه

تاریخ تولد: ۱۸۹۴

تاریخ وفات: ۱۹۴۰

تابعیت: روسی

زمینه فعالیت: رمان نویسی

بخشی از کتاب‌شناسی ایساک امانویلوویچ بابل در زبان فارسی

○ عدالت در پرانتز: مجموعه داستانهای ایساک بابل؛ ایساک امانویلوویچ بابل، گردآوری ناتالی

بابل؛ ترجمه مؤده دقیقی؛ ناشر: نیلوفر؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۳۲۶ صفحه وزیری. ◇

۱. در فهرست مستندهای کتابخانه ملی این نام به صورت‌های «ایساک بابل»، «ایساک امانویلوویچ بابل» و «آیزاک امانویلوویچ بابل» نیز آمده است.

برونو بتلهایم

BRUNO BETTELHEIM

محل تولد: وین، اتریش

تابعیت: آمریکایی

تاریخ تولد: ۱۹۰۳

تاریخ وفات: ۱۹۹۰ (خودکشی)

توضیحات: در «روان‌شناسی کودک» و «روان‌شناسی تبعیض نژادی»، فردی صاحب سبک بود.

بخشی از کتاب‌شناسی برونو بتلهایم در زبان فارسی

○ افسون افسانه‌ها (The uses of enchantment: the meaning and importance of fairy tales)

(از مجموعه ادب، فکر، زبان و ادبیات؛ ۱۷)؛ برونو بتلهایم؛ اختر شریعت‌زاده؛ ناشران: هرمس (وابسته به مؤسسه شهر کتاب) و مرکز بین‌المللی گفتگوی تمدنها؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۲۵۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۴۰۶ صفحه رقی. (این کتاب در سال ۱۳۷۸ تحت عنوان «کاربردهای افسون: مفهوم و اهمیت افسانه‌های...» توسط انتشارات دستان منتشر شده است.) ◇

○ بررسی افسانه‌های پریان از دیدگاه روانشناسی (با توجه به نظریات زیگموند فروید)؛ برونو بتلهایم؛ نسیم نکویی نایینی؛ ناشر: هنرهای زیبا؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۳۸۰ صفحه وزیری.

○ کاربردهای افسون: مفهوم و اهمیت افسانه‌های جن و پری از نظر رشد روانی؛ برونو بتلهایم؛ ترجمه و توضیح: کاظم شیوا رضوی؛ ناشر: کاظم شیوا رضوی؛ تهران: ۱۳۶۸؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۸۲۱ صفحه. (چاپ دیگری از این کتاب در سال ۱۳۸۷ توسط انتشارات دستان در تهران در ۷۶۸ صفحه منتشر شده است.) ◇

○ کودکان به قصه نیاز دارند: کاربردهای افسانه و افسون؛ برونو بتلهایم؛ کمال بهروزکیا؛ ناشر:

افکار؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۶۵۰ نسخه)؛ ۵۶۸ صفحه رقی. (کتاب حاضر از متن آلمانی به فارسی برگردانده شده است همچنین این کتاب در سال ۱۳۷۸ تحت عنوان «کاربردهای افسون: مفهوم و اهمیت افسانه‌های جن و پری...» توسط انتشارات داستان و نیز تحت عنوان «افسون افسانه‌ها» توسط انتشارات مرکز بین‌المللی گفتگوی تمدن‌ها منتشر شده است.) ◇

بعضی مقالات مرتبط با برونو بتلهایم به زبان فارسی

- ✓ بتلهایم و قصه عامیانه؛ کمال بهروزکیا؛ ماهنامه کتاب ماه (کودک و نوجوان)؛ شماره ۹۳؛ تیر ۱۳۸۴؛ ص ۹۹-۱۰۲. ❖
- ✓ تأملی بر هم‌نشینی ادبیات کودک و فلسفه در برنامه فلسفه برای کودکان؛ مرتضی خسرونژاد؛ فصلنامه نوآوری‌های آموزشی؛ شماره ۲۰؛ تابستان ۱۳۸۶؛ ص ۱۰۹-۱۲۴.
- ✓ خشونت در افسانه‌ها [گزیده‌ای کوتاه از کتاب «کاربردهای افسون»]؛ برونو بتلهایم؛ شقایق فندهاری؛ فصلنامه پژوهشنامه ادبیات کودک و نوجوان؛ شماره ۲۲؛ ص ۳۵-۳۸.
- ❖ کاربردهای افسون؛ ماهنامه کتاب ماه هنر؛ شماره ۸۱-۸۲؛ خرداد و تیر ۱۳۸۴؛ ص ۱۶۴-۱۶۵.
- ✓ کاربردهای افسون؛ کاظم شیوا رضوی؛ ماهنامه کتاب ماه هنر؛ شماره ۱۰۳-۱۰۴؛ فروردین و اردیبهشت ۱۳۸۶؛ ص ۳۹. ❖
- ✓ کودکان و خیالگرایی جادویی افسانه‌های کهن: متن سخنرانی ثریا قزل ایلیغ در همایش سه روزه نمایش عروسکی تهران تالار اجتماعات خانه هنرمند ایران؛ روزنامه ابرار؛ ۱۳۷۹/۶/۲۷.
- ✓ نقدی بر ترجمه کاربردهای افسون: کارگاه ترجمه و ویرایش (۲)؛ کمال بهروزکیا؛ ماهنامه کتاب ماه (کودک و نوجوان)؛ شماره ۷۱؛ شهریور ۱۳۸۲؛ ص ۱۱۵-۱۱۷. ❖

آیزایا برلین^۱

ISAIAH BERLIN

محل تولد: لتونی

تاریخ تولد: ۱۹۰۹

تاریخ وفات: ۱۹۹۷

توضیحات: این دانشمند سیاست، کارمند اداره اطلاعات انگلستان در جنگ دوم جهانی، نایب‌رئیس و رئیس آکادمی بریتانیا بوده است. او نخستین یهودی بود که رئیس آکادمی بریتانیا شد. همچنین وی دارنده لقب اشرافی «سیر» بوده است. او با رهبران صهیونیست همچون وایزمن دوستی داشت.

بخشی از کتاب‌شناسی آیزایا برلین در زبان فارسی

- آزادی و خیانت به آزادی: شش دشمن آزادی بشر؛ آیزایا برلین؛ عزت‌الله فولادوند؛ ناشر: نشر ماهی؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۵۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۹۰؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۲۶۶ صفحه رقی. ◇
- ◇ به‌نام آزادی نقد و بررسی آراء شش متفکر عصر جدید (Freedom and its betrayal: six enemies of human liberty)؛ آیزایا برلین؛ محمدامین کاردان؛ ناشر: مروارید؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۲۶۰ صفحه.
- چهار مقاله درباره آزادی؛ آیزایا برلین؛ محمدعلی موحد؛ ناشر: خوارزمی؛ تهران: ۱۳۶۸؛ ۵۵۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۰؛ ۳۳۰۰ نسخه)؛ ۳۵۹ صفحه رقی. ◇
- ◇ در جست‌وجوی آزادی: گفت‌وگو با آیزایا برلین؛ رامین جهانگللو؛ خجسته کیا، ویراستار: عبدالحسین آذرننگ؛ ناشر: نی؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۲۹۶ صفحه رقی. ◇

۱. این نام به صورت «ایزایا برلین» نیز آمده است.

- در جست‌وجوی آزادی: مصاحبه‌های رامین جهانگلو با آیزایا برلین^۱؛ آیزایا برلین؛ خجسته کیا، ویراستار: عبدالحسین آذرنگ؛ ناشر: گفتار؛ تهران: ۱۳۷۱؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ویرایش دوم؛ ۱۳۸۱؛ ۲۲۰۰ نسخه)؛ ۲۸۰ صفحه رقی؛ مصور؛ جدول. ◇
- ریشه‌های رومانتیسم؛ آیزایا برلین، ویراستار: هنری هاردی؛ عبدالله کوثری؛ ناشر: نشر ماهی؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۲۳۴ صفحه رقی. ◇
- زندگی‌نامه‌ی آیزایا برلین؛ مایکل ایگناتیف؛ عبدالله کوثری؛ ناشر: ماهی؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۵۶۸ صفحه رقی^۲؛ مصور. ◇
- سرشت تلخ بشر: جستارهایی در تاریخ اندیشه‌ها؛ آیزایا برلین؛ لی‌لا سازگار؛ ناشر: ققنوس؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۱۶۵۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۶۵۰ نسخه)؛ ۳۷۴ صفحه رقی. ◇
- ◇ عصر روشنگری (عنوان روی جلد: «عصر روشنگری فلاسفه قرن هجدهم» و عنوان اصلی *Isaiah Berlin. The age of Enlightenment*)؛ آیزایا برلین؛ پرویز داریوش؛ ناشر: امیر کبیر؛ تهران: ۱۳۴۵؛ [۱] + ۳۰۱ صفحه.
- ◇ غایت تاریخ از دیدگاه کارل یاسپرس و آیزایا برلین؛ بهروز رشیدی؛ ناشر: انتشارات تازه‌ها؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۱۳۴ صفحه.
- ◇ غایت تاریخ از دیدگاه کارل یاسپرس و آیزایا برلین؛ بهروز رشیدی؛ ناشر: زهد؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۱۳۴ صفحه. (چاپ قبلی: سیاست؛ ۱۳۷۸)
- ◇ غایت تاریخ: از دیدگاه کارل یاسپرس و آیزایا برلین؛ بهروز رشیدی؛ ناشر: شهر دنیا؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۱۸۲ صفحه.
- غایت تاریخ: از دیدگاه کارل یاسپرس و آیزایا برلین؛ بهروز رشیدی؛ ناشر: علی بن ابیطالب (ع)؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۷۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۹؛ ۷۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۴)؛ ۱۸۸ صفحه وزیری. (این کتاب قبلاً تحت عنوان «غایت تاریخ از دیدگاه کارل یاسپرس و آیزایا برلین» منتشر شده است و در سالهای مختلف، توسط ناشرین مختلف منتشر شده است.) ◇
- فرهنگ اندیشه‌های سیاسی (*Dictionary of the history of ideas*)؛ فیلیپ پل وینر، ویراستار: آیزایا برلین؛ خشایار دیهیمی؛ ناشر: نشر نی؛ تهران: ۱۳۸۷ (چاپ دوم)؛ ۱۶۵۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۶۲۶ صفحه وزیری.

۱. نرم‌افزار «کتیبه» نام این کتاب را در چاپ اول «در جست‌وجوی آزادی» ذکر کرده است.
 ۲. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، تعداد صفحات این کتاب را ۵۲۸ صفحه ذکر کرده است.

- فلسفه سیاسی آیزایا برلین؛ جان گری؛ خشایار دیهیمی؛ ناشر: طرح نو؛ تهران: ۱۳۷۹ (چاپ دوم: ۱۳۸۷)؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۲۲۸ صفحه رقی. ◇
- کارل مارکس: زندگی و محیط؛ آیزایا برلین؛ رضا رضایی؛ ناشر: نشر ماهی؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم: ۱۳۸۹؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۳۷۰ صفحه رقی. ◇
- کارل مارکس، زندگی و آثارش؛ آیزایا برلین؛ سیف‌الله گلکار؛ ناشر: نشر ثالث؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۳۰۸ صفحه وزیری.
- متفکران روس؛ آیزایا برلین؛ نجف دریابندری؛ ناشر: خوارزمی؛ تهران: ۱۳۶۱ (چاپ دوم: ۱۳۷۸؛ ۵۵۰۰ نسخه)؛ ۴۴۵ صفحه رقی. ◇
- مجوس شمال: یوهان گئورگ هامان و خاستگاه‌های عقل ناباوری جدید؛ آیزایا برلین، ویراستار: هنری هاروی؛ رضا رضایی؛ ناشر: نشر ماهی؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم: ۱۳۸۹؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۲۰۴ صفحه رقی. ◇
- متسکیو؛ آیزایا برلین؛ نادر انتخابی؛ ناشر: نگاره آفتاب؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۹۶ صفحه رقی. ◇

بعضی مقالات مرتبط با آیزایا برلین به زبان فارسی

- ❖ آزادی در اسلام؛ مرادی تنگستانی و ...؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۹ اردیبهشت ۱۳۸۰؛ ص ۷.
- ❖ آزادی در فلسفه سیاسی اسلام؛ مهدی الله‌خواه؛ روزنامه رسالت؛ ۵ خرداد ۱۳۸۳؛ ص ۷، ۱۳.
- ❖ آزادی علیه آزادی: دو مفهوم آزادی در اندیشه آیزایا برلین؛ مرتضی افشاری؛ ضمیمه روزنامه اعتماد؛ ۴ اسفند ۱۳۸۸؛ ص ۶-۷.
- ❖ آزادی مثبت و آزادی منفی: تأملی بر فلسفه سیاسی آیزایا برلین؛ حسین امامی؛ روزنامه جام جم؛ ۳۱ خرداد ۱۳۸۶؛ ص ۱۱.
- ❖ آزادی مثبت و آزادی منفی: مفهوم آزادی در آرای آیزایا برلین؛ حسین امامی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۲۸ شهریور ۱۳۸۷؛ ص ۹.
- ❖ آزادی مثبت و آزادی منفی: نگاهی به فلسفه سیاسی آیزایا برلین؛ حسین امامی؛ روزنامه جام جم؛ ۲۰ تیر ۱۳۸۶؛ ص ۱۱.
- ❖ آزادی و کثرت‌گرایی فرهنگی: نگاهی به مفهوم «آزادی» نزد آیزایا برلین؛ علی بزرگیان؛ ضمیمه روزنامه اعتماد؛ ۲۰ دی ۱۳۸۸؛ ص ۶.
- ❖ آزادی و ولایت؛ شهریار زرشناس؛ ماهنامه سوره؛ شماره ۱۲؛ اسفند ۱۳۷۱؛ ص ۸.
- ❖ آزادی؛ آیزایا برلین؛ [ترجمه] عزت‌الله فولادوند؛ دو ماهنامه بخارا؛ شماره ۷۴؛ بهمن و اسفند

- ۱۳۸۸: ص ۳۷-۴۲.
- ❖ آزادی؛ مثبت یا منفی؟!؛ نگاهی به اندیشه سیاسی آریزا برلین؛ محمود کریمی؛ روزنامه رسالت؛ ۲۲ دی ۱۳۸۸: ص ۱۸.
 - ❖ آریزا برلین در ستیز با اندیشه ناگزیری تاریخ؛ بهروز رشیدی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۱ خرداد ۱۳۷۹: ص ۶.
 - ❖ آریزا برلین مردی بزرگ در روزگاری دهشتناک؛ آرتور شلزینگر؛ عزت‌الله فولادوند؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۳۵؛ زمستان ۱۳۷۶: ص ۱۷۴.
 - ❖ آریزا برلین: استاد تفکر آزادیخواهی؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۱۴؛ خرداد، تیر ۱۳۷۲: ص ۶۰-۷۴.
 - ❖ آریزا برلین: یک زندگی؛ کنت ماینوگ؛ دانیال شاهزمانیان؛ روزنامه جام جم؛ ۴ بهمن ۱۳۸۵: ص ۱۱.
 - ❖ آریزا برلین، آموزگار و ستایشگر تکثر؛ حمیدرضا فرزاد؛ روزنامه ایران؛ ۷ خرداد ۱۳۸۴: ص ۱۰؛ ۸ خرداد ۱۳۸۴: ص ۱۰.
 - ❖ آریزا برلین؛ رضا پارسا؛ روزنامه شرق؛ ۵ تیر ۱۳۸۵: ص ۶.
 - ❖ آریزا برلین؛ غلام‌حسین میرزاصالح؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۵۱؛ بهمن ۱۳۸۰: ص ۳۷-۴۷.
 - ❖ آریزا برلین؛ محمدعلی کرباس‌فروشان؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۱ دی ۱۳۸۰: ص ۶.
 - ❖ آریزا برلین و چندگانگی ارزش‌ها؛ چاندران کوکاتاس؛ عزت‌الله فولادوند؛ روزنامه ایران؛ ۵ شهریور ۱۳۸۴: ص ۱۰؛ ۶ شهریور ۱۳۸۴: ص ۱۰.
 - ❖ احساس واقعیت؛ جان گری؛ صفدر تقی‌زاده؛ نشریه جهان کتاب؛ شماره ۴۵-۴۶؛ آبان ۱۳۷۶: ص ۲۰.
 - ✓ اعترافات یک فیلسوف: گفتگوی رامین جهانبگلو با برایان مگی [عنوان قسمت (۲)]: یک ایده‌آلیست اشراقی هستم]؛ موره‌شین اللهیاری؛ روزنامه وقایع اتفاقیه؛ ۶ و ۹/۳/۱۳۸۳.
 - ❖ اندیشه آزادی؛ رامین جهانبگلو؛ نشریه جهان کتاب؛ سال ۲، شماره ۳، ۴؛ دی ۱۳۷۵: ص ۱۹.
 - ❖ برخورد کوتاه؛ فیلیپ مارزدن؛ گلی امامی (محمدی)؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۳۸؛ پاییز ۱۳۷۷: ص ۲۲۴-۲۲۶.
 - ❖ برلین و دو مفهوم آزادی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۱ آبان ۱۳۸۳: ص ۷.
 - ❖ پدر مارکسیسم روسی؛ آریزا برلین؛ عزت‌الله فولادوند؛ دو ماهنامه بخارا؛ شماره ۷۲، ۷۳؛ مهر - دی ۱۳۸۸: ص ۱۲-۲۲.

- ❖ پلورالیسم نسبی‌گرایی نیست: کژتابی پلورالیسم؛ حسین فراستخواه؛ روزنامه شرق؛ ۴ مرداد ۱۳۸۶: ص ۶.
- ❖ پلورالیسم؛ آیزایا برلین؛ محمود حبیبی مظاهری؛ روزنامه شرق؛ ۱۵ آبان ۱۳۸۲: ص ۱۳.
- ❖ تاریخ و آزادی از دیدگاه آیزایا برلین؛ رامین جهاننگلو؛ فصلنامه کلک؛ شماره ۷۱، ۷۲؛ بهمن، اسفند ۱۳۴۷: ص ۱۳۷-۱۴۴.
- ❖ ترکیب پیچیده هویت آیزایا برلین؛ آلن بولاک؛ دو ماهنامه بخارا؛ شماره ۳؛ آذر، دی ۱۳۷۷: ص ۳۹۰-۳۹۳.
- ❖ تلخی‌های رمزگشایانه بشر؛ مجید یوسفی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۷ اردیبهشت ۱۳۸۶: ص ۸.
- ✓ تلقی هگل از آزادی؛ محمدتقی داستانی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۴/۵/۱۵.
- ❖ حکایت دلدادگی؛ غلامحسین میرزاصالح؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۵۲؛ اردیبهشت ۱۳۸۱: ص ۶۶-۶۹.
- ❖ خاستگاه نهضت آلمانی در تضاد میان دو تمدن فرانسه و آلمان: جنگ رومانتیکی؛ آیزایا برلین؛ ماهنامه گلستانه؛ سال ۱، شماره ۹؛ مهر ۱۳۷۸: ص ۸۹-۹۰.
- ❖ خداحافظ آقای برلین؛ رامین جهاننگلو؛ نشریه جهان کتاب؛ شماره ۴۹، ۵۰؛ دی ۱۳۷۶: ص ۲۶-۲۷.
- ❖ خداوندان لیبرالیسم، درآمدی بر اندیشه‌های سیاسی؛ محمدرضا نوربخش؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۲۲ تیر ۱۳۸۳: ص ۶.
- ❖ خود انتزاعی خود انضمامی روزنامه نوز؛ ۶ آذر ۱۳۸۰: ص ۷.
- ❖ در باب تکثر؛ لیلیا چمن‌خواه؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۶ دی ۱۳۸۴: ص ۹.
- ❖ درباره برلین؛ علی معظمی؛ روزنامه شرق؛ ۱۲ شهریور ۱۳۸۳: ص ۱۸؛ ۱۴ شهریور ۱۳۸۳: ص ۱۸؛ ۱۵ شهریور ۱۳۸۳: ص ۱۸.
- ❖ درباره کثرت‌گرایی؛ آیزایا برلین؛ داریوش محمدپور؛ روزنامه ایران؛ ۱۷ دی ۱۳۸۳: ص ۸.
- ❖ روباهی همچون خارپشت؛ مسعود خیرخواه؛ روزنامه شرق؛ ۱۴ آبان ۱۳۸۲: ص ۱۳.
- ❖ ریشه‌های رومانتیسم به روایت آیزایا برلین؛ روزنامه ایران؛ ۲۳ آذر ۱۳۸۵: ص ۱۸.
- ❖ زیبایی در گوناگونی است؛ جواد طاهایی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۱ خرداد ۱۳۸۳: ص ۸.
- ❖ سالروز تولد آیزایا برلین؛ روزنامه ابرار؛ ۲۰ خرداد ۱۳۸۲: ص ۶.
- ❖ سردسته روباه‌ها: به انگیزه سالروز درگذشت آیزایا برلین، فیلسوف معاصر انگلیسی؛ منیژه پنج‌تنی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۵ آبان ۱۳۸۷: ص ۱۶.
- ✓ سیاست اخلاقی: گفت‌وگو با دکتر علی‌اکبر امینی استاد دانشگاه [درباره تفکیک میان

- سیاست و اخلاق؛ فرهاد فتاحی و لیلا فدایی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۵/۲۳.
- ❖ شاخه خمیده بشریت: به بهانه انتشار کتاب جدیدی از آریایا برلین؛ حسین فراستخواه؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۵ اردیبهشت ۱۳۸۶؛ ص ۱۰.
 - ✓ شتر سواری شوالیه؛ محمد ایمانی؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۵/۸/۱۵.
 - ❖ شوریده سری‌های فرید و هامان: درباره کتاب مجوس^۱ شمال اثر آریایا برلین؛ مهدی محمدی؛ روزنامه ایران؛ ۱۸ اردیبهشت ۱۳۸۷؛ ص ۱۲.
 - ❖ صورتی خاص برای تصویری خاص؛ محمدمهدی مجاهدی؛ فصلنامه راهبرد؛ شماره ۲۱؛ پاییز ۱۳۸۰؛ ص ۲۶۲-۲۷۸.
 - ❖ ظهور دموکراسی: تأملی بر مشارکت سیاسی؛ محمدتقی قزل‌سغلی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۵ خرداد ۱۳۸۶؛ ص ۸.
 - ❖ عدالت یا آزادی؟! حجت فتحی مهر؛ روزنامه همبستگی؛ ۲۴ اردیبهشت ۱۳۸۲؛ ص ۷.
 - ✓ فلسفه اقلیدسی [درباره جان رالز]؛ حمیدرضا ابک؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۹/۱۲؛ ص ۲۱ و ۲۴.
 - ❖ فلسفه کارل مارکس؛ آریایا برلین؛ عزت‌الله فولادوند؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۸۵؛ بهار ۱۳۸۹؛ ص ۱۰-۱۵.
 - ✓ فلسفه و دموکراسی؛ پیام یزدانجو؛ روزنامه وقایع اتفاقیه؛ ۲۳ و ۲۴ ۱۳۸۳/۳/۲۴.
 - ❖ لیبرالیسم برلین، مفهومی لغزنده؛ آلن رایا؛ محمد استوار؛ ماهنامه کتاب ماه علوم اجتماعی؛ شماره ۷۱، ۷۲؛ شهریور و مهر ۱۳۸۲؛ ص ۸۱-۸۲.
 - ❖ لیبرالیسم در ترازوی نقد؛ محمدرضا شرف همدانی؛ روزنامه ایران؛ ۱ آبان ۱۳۸۰؛ ص ۶.
 - ❖ مخالفت فلسفه با جهانی‌سازی: درباره کتاب سرشت تلخ بشر؛ سامان سهامی؛ هفته‌نامه کتاب هفته؛ شماره ۷۶؛ ۲۵ فروردین ۱۳۸۶؛ ص ۱۵.
 - ❖ مرد قرن نهایت‌ها؛ تریستران هانت؛ علی ملائکه؛ روزنامه شرق؛ ۱۶ شهریور ۱۳۸۲؛ ص ۱۴.
 - ❖ ملاک‌های قدیمی؛ والتر لاکوئر؛ مهرداد میردامادی؛ روزنامه ایران؛ ۶ تیر ۱۳۸۳؛ ص ۱۴.
 - ❖ میراث آریایا برلین؛ رامین جهانگللو و خشایار بیگی؛ روزنامه عصرآزادگان؛ ۷ اسفند ۱۳۷۸؛ ص ۷؛ ۹ اسفند ۱۳۷۸؛ ص ۷.
 - ❖ نقد وحدت‌گرایی اندیشه غرب: درآمدی کوتاه بر اندیشه‌های آریایا برلین؛ الهام ربیعی‌زاده؛ روزنامه رسالت؛ ۱۴ تیر ۱۳۸۸؛ ص ۱۹.

۱. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا) این کلمه را به اشتباه به صورت «مجوسن» ذکر کرده است.

- ❖ نگاهی به فلسفه سیاسی ایزایا برلین؛ راضیه برمک؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۴ تیر ۱۳۸۲: ص ۶؛ ۱۵ تیر ۱۳۸۲: ص ۶.
- ❖ واقع‌بینی در سیاست؛ ایزایا برلین؛ عزت‌الله فولادوند؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۸۴؛ زمستان ۱۳۸۸: ص ۱۲-۱۵.
- ❖ هایک و مفهوم آزادی؛ مجید استوار؛ روزنامه توسعه؛ ۲۸ اردیبهشت ۱۳۸۴: ص ۷؛ ۲۹ اردیبهشت ۱۳۸۴: ص ۷.
- ❖ هنر در شوروی در دوران استالین؛ ایزایا برلین؛ هرمز همایون‌پور؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۱۵؛ آذر، دی ۱۳۷۹: ص ۸-۳۵.
- ❖ یک راه حل برای تمام مسائل وجود ندارد: گفتگو با لی‌لا سازگار مترجم کتاب سرشت تلخ بشر؛ مصاحبه از: مجید یوسفی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳ اردیبهشت ۱۳۸۶: ص ۴۴ ویژه‌نامه.

سال بلو^۱

SAUL BELLOW

نام‌های دیگر: Shloimke,
Solomon, Sol Bellow (Belo)

محل تولد: کبک، کانادا

تابعیت: آمریکایی

تاریخ تولد: ۱۹۱۵

تاریخ وفات: ۲۰۰۵

توضیحات: رشته تحصیلی او مردم‌شناسی بود و زمینه فعالیتش نگارش رمان. پدر و مادر او از یهودیان روس بودند که به کانادا مهاجرت کرده بودند. وی پنج بار ازدواج کرد که چهار مرتبه به طلاق منجر شد. بردن جایزه نوبل ادبیات و جایزه پولیتزر از رویدادهای مهم زندگی او به حساب می‌آید.

بخشی از کتاب‌شناسی سال بلو در زبان فارسی

◇ امروز را دریاب (از مجموعه ادبیات امروز؛ ۱۶)؛ سال بلو؛ احمد کریمی؛ بی‌نا؛ تهران: بی‌تا؛ ۱۷۹ صفحه.

○ امروز را عشق است؛ سال بلو؛ حسین قوامی و وحید دستپاک؛ ناشر: پارس؛ ۱۳۶۳؛ ۶۰۰۰ نسخه؛ ۱۹۲ صفحه رقعی.

◇ بررسی تطبیقی قهرمانان پوچی: در آثار آلبر کامو، ژان پل سارتر و سال بلو؛ تألیف و ترجمه علی‌اکبر عقیلی آشتیانی؛ بی‌نا؛ تهران: بی‌تا؛ ۷۶ صفحه.

◇ به دنبال آقای گرین؛ سال بلو؛ احسان نوروزی؛ ناشر: چشمه؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۴۶ صفحه

۱. این نام به صورت‌های «سائول بلو»، «ساؤل بیلو»، «ساؤل بیلو»، «ساول بلو» و «سایول بیلو» نیز آمده است. از او در شبه‌دانشنامه فارسی ویکی‌پدیا به صورت «سولومون بیلوز» نیز یاد شده است.

- (کتاب حاضر ترجمه یکی از داستان‌های کتاب "Mosby's memoirs and other stories" با عنوان "Looking for Mr. Green" است.)
- دم را دریاب؛ سال بلو؛ بابک تیرایی، ویراستار: امیر احمدی آریان؛ ناشر: چشمه؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۷؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۱۸۰ صفحه رقی. ◇
 - روایت انسان سرگشته؛ سایول بیلو؛ فریدون رضوانیه؛ ناشر: صدوق؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۴۰۰۰ نسخه؛ ۳۴۰ صفحه رقی. ◇
 - رولشتاین (از سری ادبیات جهان؛ رمان؛ ۹)؛ سال بلو؛ منصوره وحدتی احمدزاده؛ ناشر: اختران؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۲۸۰ صفحه رقی. ◇
 - سپندی بر آتش؛ سال بلو؛ سیما زمانی؛ ناشر: سیمای دانش؛ تهران: ۱۳۸۳ (ویراست دوم)؛ ۵۱۴ صفحه. (کتاب حاضر با عنوان «هرتزوغ و هر تسوگ» نیز منتشر شده است.)
 - سلطان باران؛ ساول بلو؛ عباس کرمی فر؛ ناشر: اردیبهشت؛ تهران: ۱۳۶۳؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۴۸۰ صفحه رقی. ◇
 - مرد معلق؛ سال بلو؛ منصوره وحدتی احمدزاده؛ ناشر: اختران؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۲۰۰ صفحه رقی. ◇
 - و این حقیقت (The Actual)؛ سال بلو؛ منصوره وحدتی احمدزاده؛ ناشر: افراز؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۱۲۰ صفحه رقی. ◇
 - هدیه هامبالت؛ سال بلو؛ عباس کرمی فر؛ ناشر: دبیر؛ تهران: ۱۳۷۰؛ ۴۴۸ صفحه رقی.
 - هدیه هامبالت؛ سال بلو؛ عباس کرمی فر؛ ناشر: کوثر؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ دوم)؛ ۱۳۸۱؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۴۴۶ صفحه رقی. ◇
 - هدیه هومبولت؛ سال بلو؛ سهیل سمی؛ ناشر: ققنوس؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۶۰۰ صفحه.
 - هرتزوغ (Herzog)؛ سال بلو؛ فرشته داوران؛ ناشر: نشر پیکان؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۵۲۰ صفحه رقی. (این کتاب تحت عنوان «هر تسوگ» با ترجمه مهرداد ایرانی طلب توسط نشر مهد مینا در سال ۱۳۷۹ منتشر شده است.) ◇

بعضی مقالات مرتبط با سال بلو به زبان فارسی

- ❖ آدم ترسویی بودم، اما ...؛ همایون نوراحمد؛ روزنامه جام جم؛ ۱۱ اسفند ۱۳۷۹؛ ص ۶.
- ❖ آیا سال بلو به دوستش خیانت کرده است؟؛ مریم موسوی؛ ماهنامه بیدار؛ شماره ۷؛ خرداد، تیر ۱۳۸۰؛ ص ۵۹-۶۲.

- ❖ استیضاح: یادداشتی بر رمان مرد معلق اثر سال بلو؛ فرهاد اکبرزاده؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۴ فروردین ۱۳۸۶: ص ۱۱.
- ❖ انگار هیچ کس نیستی - گفتگوی نیویورکر با سال بلو؛ مهرناز مصباح؛ روزنامه حیات نو اقتصادی؛ ۸ اسفند ۱۳۸۴: ص ۸.
- ❖ بی خبری در ینگه دنیا: با سال بلو، در باره شخصیت‌های رمان «دم را دریاب»؛ علیرضا سعیدی پور؛ هفته‌نامه کتاب هفته؛ شماره ۱۲۶؛ ۲۴ فروردین ۱۳۸۷.
- ✓ پس کی زندگی کنیم؟: گفت‌وگو با سائول بلو؛ گوردون لویدهارپر؛ حسن کامشاد؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۷۸؛ مرداد ۱۳۸۷: ص ۱۰۰-۱۰۸.
- ❖ تاریک و پر از دلسردی - داستانهای سال بلو؛ احمد پرهیزی؛ روزنامه جام جم؛ ۲۷ فروردین ۱۳۸۴: ص ۶.
- ❖ جهانی دیگر در داستان؛ یان مکیوون؛ فرشید عطایی؛ روزنامه همشهری؛ ۲۸ فروردین ۱۳۸۴: ص ۱۴.
- ❖ خود رنج دیده‌ای به نام من؛ جولیان موی‌ناهام؛ مریم محمدی سرشت؛ روزنامه همشهری؛ ۳ مهر ۱۳۸۱: ص ۱۶.
- ❖ دانشجوی جایزه نوبل نیستم؛ رابرت سوارد؛ مهرداد گل‌خسروی؛ روزنامه جام جم؛ ۳ مرداد ۱۳۸۳: ص ۶.
- ❖ زندگی در مرگ - به انگیزه درگذشت سال بلو برنده جایزه پولیتز و نوبل ادبیات؛ روزنامه ایران؛ ۱۸ اردیبهشت ۱۳۸۴: ص ۱۵.
- ❖ سال بلو و ماهی بد؛ ران رزنیام؛ نشمیل مشتاق؛ ضمیمه روزنامه اعتماد؛ ۱۸ آبان ۱۳۸۸: ص ۱۱.
- ❖ سال بلو؛ مهرداد گل‌خسروی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۰ آذر ۱۳۸۴: ص ۱۷.
- ❖ سرزمین پرمالال؛ یوسف نگاریان؛ هفته‌نامه کتاب هفته؛ شماره ۱۲۶؛ ۲۴ فروردین: ص ۱۹.
- ❖ سرنوشت آدمهای شوربخت؛ احمد غلامی؛ روزنامه فتح؛ ۲ دی ۱۳۷۸: ص ۱۲.
- ❖ سفر به اورشلیم و بازگشت و گفتمان غرب؛ حسین پیرنجم‌الدین؛ ماهنامه نیستان؛ سال ۱، شماره ۱۱؛ مرداد ۱۳۷۵: ص ۵۰-۵۳.
- ❖ شکوه شکست؛ ناصر مطلب‌زاده؛ ماهنامه ادبیات داستانی؛ سال ۳، شماره ۳۶؛ دی ۱۳۷۴: ص ۴۴-۴۵.
- ❖ قضیه به شدت دویدن اطریشیها در آفریقا و بقیه قضایا؛ ناصر نیرمحمدی؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۱۲؛ بهمن، اسفند ۱۳۷۱: ص ۲۱۸.

- ❖ کتابهایی که سیاست جدید امریکا را شکل داده‌اند؛ میچیکو کاکوتانی؛ ماهنامه جهان کتاب؛ شماره ۱۷۱؛ تیر ۱۳۸۲: ص ۸-۹.
- ❖ کم‌دی کائات در زندگی شخصی یک روشنفکر: تئوریهای امریکایی؛ ملکوم برادبری؛ شهریار وقفی‌پور؛ روزنامه شرق؛ ۱۰ مرداد ۱۳۸۶: ص ۱۶.
- ✓ کم‌دی بشری سائول بلو؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۲/۱۱/۷.
- ❖ مرغزار سرسبز بتهوون؛ ناصر نیرمحمدی؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۱۵؛ مرداد، شهریور ۱۳۷۲: ص ۲۶۸-۲۷۳.
- ❖ نقد داستان «مرد معلق»، نوشته سال بلو: گروه ادبیات اندیشه پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی؛ ماهنامه ادبیات داستانی؛ شماره ۱۱۲؛ آبان و آذر ۱۳۸۶: ص ۲۳-۳۷.
- ❖ نقد رمان «هرتزوگ»؛ مجتبی حبیبی؛ ماهنامه ادبیات داستانی؛ شماره ۱۱۰؛ شهریور ۱۳۸۶: ص ۷۴-۷۷.
- ❖ نمی‌خواهم زیر پاهایتان له شوم؛ مهدی یزدانی خرم؛ روزنامه شرق؛ ۱۱ مرداد ۱۳۸۳: ص ۴ ویژه‌نامه فرهنگ.
- ❖ همینگوی نویسنده بزرگی نبود - گفتگوی مجله پاریس ریویو با سال بلو، نویسنده امریکایی؛ گوردون لیولد هارپر؛ روزنامه شرق؛ ۷ تیر ۱۳۸۴: ص ۱۷.

والتر بنیامین

WALTER BENJAMIN

محل تولد: برلین، آلمان

تابعیت: آلمانی

تاریخ تولد: ۱۸۹۲

تاریخ وفات: ۱۹۴۰

زمینه فعالیت: فلسفه، ترجمه از زبان فرانسه.

بخشی از کتاب‌شناسی والتر بنیامین در زبان فارسی

- ◇ الاهیات ترجمه: والتر بنیامین و رسالت مترجم (از سری کتاب‌های کوچک؛ ۶)؛ امید مهرگان؛ ناشر: رخداد نو؛ تهران: ۱۳۸۸ (چاپ دوم)؛ ۱۴۵ صفحه؛ ۱۱×۱۷ س.م. (چاپ قبلی: فرهنگ صبا؛ ۱۳۸۶)
- الاهیات ترجمه: والتر بنیامین و رسالت مترجم؛ امید مهرگان؛ ناشر: فرهنگ صبا؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱۶۵۰ نسخه؛ ۱۴۴ صفحه جیبی. ◇
- بودلر/ بنیامین: گزیده ملال پاریس و مقاله‌ی سنترال پارک؛ گردآوری و ترجمه‌ی مراد فرهادپور؛ ناشر: مینوی خرد؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۱۰۴ صفحه رقی. ◇
- ◇ تاریخ به مثابه شوک: شرحی بر عبارتی از والتر بنیامین؛ امید مهرگان؛ ناشر: گام نو؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۱۶ صفحه.
- جامعه‌شناسی انتقادی: متن‌هایی از هگل - مارکس - لوکاج - دیلتای - گادامر - لورنتز - تیلور - ریکور - هورکهایمر - پولاک - آدورنو - بنیامین - مارکوزه؛ ویراستار: پل کانتون؛ ترجمه‌ی حسن چاوشیان؛ ناشر: نشر اختران؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۵۸۴ صفحه رقی.
- جامعه‌شناسی انتقادی: متن‌هایی از هگل - مارکس - لوکاج - دیلتای - گادامر - لورنتز -

- تیلور - ریکور - هورکهایمر - پولاک - آدورنو - بنیامین - مارکوزه؛ ویراستار: پل کانرتون؛ ترجمه حسن چاوشیان؛ ناشر: کتاب آمه؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۵۸۴ صفحه رقی. ○
- خاطرات ظلمت: درباره سه اندیشه‌گر مکتب فرانکفورت والتر بنیامین، ماکس هورکهایمر، تئودور آدورنو؛ بابک احمدی؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۷۶ (چاپ دوم؛ ۱۳۷۹؛ ۱۳۰۰ نسخه، ۳۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۸۰ صفحه رقی. ◇
- خیابان یک طرفه (One-way street, and other writings)؛ والتر بنیامین، تئودور آدورنو و سوزان سونتگ؛ حمید فرازنده؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۸۰ (چاپ دوم؛ ۱۳۸۵؛ ۱۲۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۶۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۶۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۳۶ صفحه رقی. ◇
- درباره تغییر جهان: مقالاتی درباره فلسفه سیاسی (از کارل مارکس تا والتر بنیامین)؛ میشل لویی؛ حسن مرتضوی؛ ناشر: روشنگران و مطالعات زنان؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۲۸۴ صفحه وزیری. ◇
- درباره رمان (مجموعه مقالات)؛ نویسندگان: پل ریکور، پیر بوردیو، والتر بنیامین، ایروینگ هاو، الن مسی، رمون ژان، جی. پارکینسون، تامس استرنز الیوت، فیث ویگزل، صالح حسینی، جان بارت و ریموند تالیس؛ مترجمان: مراد فرهادپور، یوسف اباذری، سیدعلی مرتضویان، حسین پاینده، رضا سیدحسینی، هاله لاجوردی، مجید مددی، حسینعلی نوزری، فضل‌الله پاکزاد، حسن چاوشیان، محمدرضا پورجعفری، سوسن سلیم‌زاده و فاروق خرابی؛ ناشر: سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۱۵۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۵۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۳۹۰ صفحه وزیری. (این کتاب قبلاً به صورت مقالاتی در فصلنامه ارغنون شماره ۹ و ۱۰، سال ۱۳۷۵ منتشر گردیده است. در فهرست کتابخانه ملی، انتشار چاپ اول این کتاب، در سال ۱۳۸۳ ذکر شده است.) ◇
- درباره شعر (مجموعه مقالات)؛ نویسندگان: پل والری، والتر بنیامین، هانس گئورگ گادامر، ج. گلن گری، ژان پل سارتر، ضیاء موحد، گاستون باشلار، کریستیان اشمیت، میکائیل هامبورگر و استیون اسپندر؛ مترجمان: هاله لاجوردی، مراد فرهادپور، یوسف اباذری، محمدسعید حنایی کاشانی، سیدعلی مرتضویان و محمدرضا پورجعفری؛ ناشر: سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ تهران: ۱۳۸۴ (چاپ دوم)؛ ۱۵۰۰ نسخه

- چاپ سوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۳۰۸ صفحهٔ وزیری.^۱
- زبان و تاریخ: گزیده مقالات فلسفی؛ والتر بنیامین؛ امید مهرگان؛ ناشر: فرهنگ کاوش؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۱۵۲ صفحهٔ رقی. ◇
- زیبایی‌شناسی انتقادی: گزیده نوشته‌هایی در باب زیبایی‌شناسی از والتر بنیامین، هربرت مارکوزه و تئودور آدورنو؛ ترجمهٔ امید مهرگان؛ ناشر: گام نو؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۱۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۴؛ ۱۵۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۸؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۱۵۲ صفحهٔ رقی. ◇
- عروسک و کوتوله: مقالاتی در باب فلسفه زبان و فلسفه تاریخ؛ والتر بنیامین؛ گزینش و ترجمهٔ مراد فرهادپور و امید مهرگان؛ ناشر: گام نو؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۱۶۵۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۲۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۱۸۴ صفحهٔ رقی. ◇
- قانون و خشونت: گزیده مقالات جورجو آگامبن، کارل اشمیت، والتر بنیامین و...؛ ترجمهٔ مراد فرهادپور، ویراستاران: امید مهرگان و صالح نجفی؛ ناشر: فرهنگ صبا؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱۶۵۰ نسخه؛ ۴۷۲ صفحهٔ وزیری.
- قانون و خشونت: گزیده مقالات؛ جورجو آگامبن، کارل اشمیت و والتر بنیامین؛ مراد فرهادپور، ویراستاران: امید مهرگان و صالح نجفی؛ ناشر: رخ داد نو؛ تهران: ۱۳۸۹ (چاپ دوم)؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۴۷۲ صفحهٔ وزیری.
- کافکا به روایت بنیامین: به گوهی متن‌ها، نامه‌ها و یادداشت‌ها؛ گردآوری هرمان شوپن هویزر؛ ترجمهٔ کوروش بیت‌سرکیس، ویراستار: محمدرضا خانی؛ ناشر: نشر ماهی؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۲۴۰ صفحهٔ رقی. ◇
- مؤلف در مقام تولیدکننده (از سری جزوه‌های گام نو)؛ والتر بنیامین؛ ایمان گنجی و کیوان مهتدی؛ ناشر: گام نو؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۱۲ صفحه؛ ۱۷×۱۱ س.م.
- مسائل مدرنیسم و مبانی پست‌مدرنیسم (مجموعه مقالات)؛ نویسندگان: مارتین هایدگر، رابرت پی‌پین، هریسون هال، ماکس هورکهایمر، تئودور آدورنو، یورگن هابرماس، والتر بنیامین، هربرت مارکوزه، شیلا بن‌حبيب، آندرو فین‌برگ، جان کورتنی‌موری، گایل سوفر، تام راکمور، دیوید فریزبی و دیوید گراس؛ مترجمان: یوسف اباذری، محمدسعید حنایی کاشانی، بهزاد برکت، مراد فرهادپور، سیدعلی مرتضویان، هاله لاجوردی، حسن چاوشیان، فضل‌الله پاکزاد، هدایت علوی‌تبار، مجید مددی و حمید محرمیان‌معلم؛ ناشر: سازمان چاپ

۱. معلومات کتاب‌شناختی مربوط به چاپ اول این اثر در نرم‌افزار «کتیبه» و نرم‌افزار جامع کتابخانهٔ ملی (رسا) یافت نشد؛ احتمالاً از آن جهت که چاپ نخست آن به صورت «نشریه» و تحت عنوان فصلنامهٔ ارغنون منتشر شده است.

- و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ تهران: ۱۳۸۷ (چاپ دوم)؛ ۱۵۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۵۰۰ صفحه وزیری.^۱
- نشانه‌ای به رهایی: مقاله‌های برگزیده (Illumination) (از سری جهان هنر و اندیشه؛ ۲)؛ والتر بنیامین؛ بابک احمدی؛ ناشر: تندر؛ تهران: ۱۳۶۶؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۲۹۲ صفحه رقی. ◇
- ◇ والتر بنیامین (از سری نویسندگان آلمان)؛ رابرت ام. استاین؛ علی بهروزی؛ ناشر: ماهی؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۹۲ صفحه؛ ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م. (کتاب حاضر ترجمه مقاله "Walter Benjamin از دایرةالمعارف "European Writers" می‌باشد.)
- والتر بنیامین به همراه کوتاه نوشته‌هایی از والتر بنیامین؛ روبرت اشتاین؛ مجید مددی؛ ناشر: نشر اختران؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۲۸ صفحه رقی. ◇
- والتر بنیامین: قدم اول (Walter Benjamin for beginners)؛ هاوارد کی‌گیل و الکس کول، طراح: آندرژ کلیموفسکی؛ علی معظمی جهرمی؛ ناشر: شیرازه؛ تهران: ۱۳۷۸ (چاپ دوم؛ ۱۳۸۰؛ ۱۲۰۰ نسخه)؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۱۷۴ صفحه رقی؛ مصور. ◇
- ◇ والتر بنیامین، قدم اول (Walter Benjamin for beginners)؛ هاوارد کی‌گیل و الکس کول، طراح: آندرژ کلیموفسکی؛ علی معظمی جهرمی؛ ناشر: پردیس دانش؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱۷۳ صفحه؛ مصور. (کتاب حاضر در سالهای مختلف توسط ناشران متفاوت منتشر شده است.)

بعضی مقالات مرتبط با والتر بنیامین به زبان فارسی

- ✓ آخرین روشنفکر: والتر بنیامین [فیلسوف آلمانی]؛ امیر آریان؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۷/۳۰.
- ❖ آدورنو و بنیامین در آینه مکاتباتشان؛ یوهانس سالزودل؛ پریسا رضایی؛ روزنامه ایران؛ ۲۹ اردیبهشت ۱۳۷۵؛ ص ۶.
- ✓ آن سوی مرزهای قانون: شاهد مثال «شخص حاکم» و نیروهای پلیس در آثار کارل اشمیت و والتر بنیامین [عنوان قسمت دوم: حاکمیت استثنا]؛ کاترین هولیس؛ روزنامه شرق؛ ۱۹ و ۱۳۸۴/۲/۲۰.
- ❖ آنتونیو گرامشی: شجاعت مواجهه با آینده؛ امیر احمدی آریان؛ روزنامه شرق؛ ۲۳ فروردین

۱. معلومات کتاب‌شناختی مربوط به چاپ اول این اثر در نرم‌افزار «کتیبه» این‌طور آمده است:

ارغنون: فصلنامه فلسفی، ادبی، فرهنگی؛ سال سوم، شماره ۱۱ و ۱۲، پاییز و زمستان ۱۳۷۵؛ مسائل مدرنیسم و مبانی پست‌مدرنیسم؛ به‌اهتمام مرتضی شفیعی‌شکیب، زیر نظر: احمد مسجدجامعی؛ ناشر: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۵۰۰ صفحه وزیری.

- ۱۳۸۵: ص ۱۸.
- ❖ آنچه از مکتب فرانکفورت و نظریه انتقادی برجای مانده است؛ کارل هاینتس مسلکن؛ پریسا رضایی؛ روزنامه توسعه؛ ۵ اردیبهشت ۱۳۸۰: ص ۵؛ ۸ اردیبهشت ۱۳۸۰: ص ۵.
- ✓ «ابله» داستایوفسکی: مقاله‌ای از کتاب در دست انتشار مجموعه مقالات والتر بنیامین؛ امید مهرگان؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۲/۸/۲۷.
- ✓ اثر هنری در عصر باز تولید مکانیکی؛ والتر بنیامین؛ شیرین دخت دقییان؛ دوفصلنامه زیباشناخت؛ شماره ۵: ص ۱۵۹-۱۶۶.
- ✓ از چیزهای بد نو آغاز کن نه از چیزهای خوب کهنه [درباره والتر بنیامین]؛ محسن نجفی؛ روزنامه سرمایه؛ ۱۳۸۵/۲/۹.
- ✓ افول تجربه زیبایی‌شناسانه: نگاهی به ویژگی‌های تلقی «تجربه زیبایی‌شناسانه» در قرن بیستم؛ محمدمهدی ساعتچی؛ ماهنامه علمی تخصصی اطلاعات حکمت و معرفت؛ شماره ۱۰؛ دی ۱۳۸۸: ص ۱۴-۱۸.
- ❖ الهیات و زبان، نکاتی درباره پیوند الهیات، زبان و اندیشه‌هایی در تزه‌های فلسفه تاریخ بنیامین؛ آریولوس مولمان؛ امید مهرگان؛ ماهنامه بیدار؛ شماره ۱۱؛ دی ۱۳۸۰: ص ۴-۱۰.
- ✓ امید به نجات ایده‌ها: گازگرفتن دست تاریخ یا ماجرای استحاله ایده‌ها؛ صالح نجفی؛ روزنامه کارگزاران؛ ۱۳۸۶/۶/۱۰.
- ✓ اندیشه‌وران مکتب فرانکفورت؛ محرم آقازاده؛ روزنامه آفتاب امروز؛ ۳ و ۶ و ۱۰/۱۱/۱۳۸۷: ص ۷. ❖
- ❖ اودیپ یا اسطوره بخردانه؛ والتر بنیامین؛ احمد پرهیزی؛ ماهنامه کارنامه؛ شماره ۴۱؛ اسفند ۱۳۸۲: ص ۹۱-۹۲.
- ❖ بحران آلترناتیو؛ مشکل چپ جدید: مرور و نقدی بر آرای نظریه‌پردازان مکتب فرانکفورت؛ رشید اسماعیلی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۲۶ فروردین ۱۳۸۸: ص ۱۲.
- ❖ برای شوالیه روایت: سعدی و داستان‌نویسی معاصر؛ حسن میرعابدینی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۲ اردیبهشت ۱۳۸۸: ص ۱۰.
- ❖ بنیامین و تراژدی قرن؛ آزاده ابراهیمی؛ روزنامه همبستگی؛ ۲۲ فروردین ۱۳۸۰: ص ۶.
- ✓ پاییز قلب پاریس (از بی والتر بنیامین)؛ رون کیتای؛ شهرام خداوردیان؛ فصلنامه حرفه: هنرمند؛ شماره ۴.
- ❖ پرسش از صنعت فرهنگ؛ احمد میراحسان؛ ماهنامه کتاب ماه هنر؛ شماره ۷۳، ۷۴؛ مهر و آبان ۱۳۸۳: ص ۶۲-۶۹.

- ❖ پرسیه در خیابان یک طرفه؛ سعید اصغرزاده؛ روزنامه توسعه؛ ۱ تیر ۱۳۸۱: ص ۹.
- ✓ تأثیر اپیک چیست؟؛ والتر بنیامین؛ غلامرضا صراف؛ فصلنامه هنر؛ شماره ۷۸؛ زمستان ۱۳۸۷: ص ۸۶-۹۳.
- ❖ تأثیر حماسی چیست؟؛ والتر بنیامین؛ مازیار مهیمنی؛ ماهنامه نمایش؛ شماره ۹۳-۹۴؛ خرداد و تیر ۱۳۸۶: ص ۵۰-۵۳.
- ❖ تأثیر روایی؛ والتر بنیامین؛ مجید مددی؛ ماهنامه نمایش؛ دوره جدید، شماره ۶؛ مرداد ۱۳۷۷: ص ۲۸-۳۵.
- ❖ تاریخچه کوتاه عکاسی؛ والتر بنیامین؛ کاوه میرعباسی؛ ماهنامه عکس؛ سال ۱۱، شماره ۱۲۶؛ مهر ۱۳۷۶: ص ۴۹-۵۴.
- ❖ تأملات والتر بنیامین؛ اندیشمندان مکتب فرانکفورت؛ ترجمه ایمان گنجی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۳ شهریور ۱۳۸۶: ص ۹.
- ✓ تأملاتی درباره کافکا؛ والتر بنیامین؛ غلامرضا صراف؛ دوفصلنامه زیباشناخت؛ شماره ۱۹؛ نیمسال دوم ۱۳۸۷: ص ۱۸۹-۱۹۲.
- ✓ تجربه (برگرفته از کتاب والتر بنیامین نوشته روبرت اشتاین)؛ مجید مددی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۲/۱۰/۲۲.
- ✓ تجربه شهر؛ امید مهرگان؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۲/۱۲/۲۵.
- ❖ ترجمه ادبی؛ خسرو احسنی قهرمان؛ دوفصلنامه مترجم؛ سال ۵، شماره ۱۹؛ پاییز ۱۳۷۴: ص ۲۲-۲۹.
- ✓ ترجمه از دیدگاه والتر بنیامین و ژاک دریدا [چکیده‌ای از سخنرانی دکتر امیرعلی نجومیان در یکصد و پنجمین نشست کتاب ماه ادبیات و فلسفه مورخ ۱۳۸۲/۷/۲۹]؛ امیرعلی نجومیان؛ ماهنامه کتاب ماه ادبیات و فلسفه؛ شماره ۷۸؛ فروردین ۱۳۸۳: ص ۴۲-۴۹. ❖
- ✓ ترجمه خوانشی نقادانه است [ترجمه از دیدگاه والتر بنیامین و ژاک دریدا]؛ امیرعلی نجومیان؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۲/۸/۱۲: ص ۸. ❖
- ✓ ترجمه یا خوانش نقادانه: نقد دیدگاه والتر بنیامین و ژاک دریدا درباره متون ترجمه شده؛ امیرعلی نجومیان؛ هفته‌نامه فرهنگ و پژوهش؛ شماره ۱۲۵.
- ✓ ترجمه یک جابجایی شاعرانه است (گزارش مریم امیری‌نیا از صحبت‌های دکتر نجومیان) [مترجم از نگاه والتر بنیامین و ژاک دریدا]؛ روزنامه حیات نو اقتصادی؛ ۱۳۸۲/۸/۴.
- ❖ ترجمه‌شناسی؛ ترجمه و تلخیص: محمود گودرزی؛ ماهنامه ادبیات داستانی؛ شماره ۱۰۲؛ مرداد و شهریور ۱۳۸۵: ص ۲۷-۲۹.

- ❖ تقابل سنت و مدرنیته: جایگاه هنر اسلامی در جامعه نوین؛ علیرضا نورزی‌طلب؛ روزنامه اطلاعات؛ ۹ آبان ۱۳۸۵؛ ص ۶؛ ۱۴ آبان ۱۳۸۵؛ ص ۶؛ ۱۵ آبان ۱۳۸۵؛ ص ۶.
- ✓ تکنولوژی رسانه‌ای از منظری انتقادی [این مقاله در معرفی و نقد کتاب «تکنولوژی رسانه‌ای از منظری انتقادی» اثر «یوست ون لون» است که توسط احمد علیقلیان ترجمه شده و انتشارات همشهری در سال ۱۳۸۸ آن را منتشر نموده است]؛ زهرا نبی‌پور؛ ماهنامه کتاب ماه علوم اجتماعی؛ شماره ۲۴؛ اسفند ۱۳۸۸؛ ص ۵۸-۶۰.
- ✓ تورق: گشت و گذار در بازار کتاب [نگاهی به کتاب «الاهیات ترجمه»، نوشته والتر بنیامین]؛ هفته‌نامه خردنامه همشهری؛ شماره ۲۹؛ بهمن و اسفند ۱۳۸۷؛ ص ۱۴۸.
- ❖ جماعتی سراسر گسیخته از تاریخ؛ آدام لیپزیک؛ امید مهرگان؛ روزنامه شرق؛ ۳۰ خرداد ۱۳۸۳؛ ص ۷ ویژه‌نامه فرهنگ.
- ✓ چمدان گمشده والتر بنیامین؛ احمد اخوت؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۵/۱۷.
- ❖ چه کسی شاهد است: تأملی در رابطه دیدن؛ بختیار علی؛ ترجمه منصور تیفوری؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۴ بهمن ۱۳۸۷؛ ص ۱۲-۱۳ ضمیمه.
- ✓ چیزی بهتر از بودن [درباره امانوئل لویناس]؛ امید مهرگان؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۲/۷.
- ✓ خرید به اتفاق والتر بنیامین؛ عباس کاظمی؛ روزنامه سرمایه؛ ۱۳۸۵/۲/۹.
- ✓ خیابان یک طرفه فیلسوف؛ منوچهر دین‌پرست؛ روزنامه تهران امروز؛ ۱۳۸۶/۱/۱۸.
- ✓ دانشگاه و قدرت: از مکتب فرانکفورت تا کاسترو و چه‌گوارا؛ ناصر فکوهی؛ روزنامه ابتکار؛ ۱۳۸۶/۸/۹.
- ❖ در غیاب بهترین‌ها؛ معصومه علی‌اکبری؛ ماهنامه آیین؛ شماره ۱۱ و ۱۲؛ اسفند ۱۳۸۶؛ ص ۱۲۷-۱۲۳.
- ✓ درآمدی بر لایت آرت (نور: رسانه و پیام)؛ آمنون بارزل؛ گزیده و ترجمه سیدمهدی مقیم‌نژاد؛ فصلنامه هنر؛ شماره ۷۳؛ پاییز ۱۳۸۶؛ ص ۲۷۰-۲۸۲.
- ✓ درباره بنیامین؛ تئودور آدورنو؛ امید مهرگان؛ ماهنامه روزگار وصل؛ ۱۳۸۵/۷/۲۹.
- ❖ درباره زبان به طور کلی و درباره زبان انسان؛ والتر بنیامین؛ امید مهرگان؛ ماهنامه بیدار؛ شماره ۹؛ مهر، آبان ۱۳۸۰؛ ص ۴-۱۴.
- ❖ دریدا، فیلسوف ترجمه؛ کاظم جهاد^۱؛ فاطمه ولیانی؛ فصلنامه پل فیروزه^۲؛ شماره ۱۵؛ بهار

۱. کاظم جهاد شاعر و منتقد ادبی عراقی‌الاصول از سال ۱۹۷۶ ساکن فرانسه است. او استاد مؤسسه ملی زبان و تمدن‌های شرقی است و بسیاری از نوشته‌های ژاک دریدا و آثار شعرای اروپایی را به عربی برگردانده است.
 ۲. «دفتر پژوهش‌های فرهنگی» صاحب‌امتیاز این نشریه است.

۱۳۸۴: ص ۷۳-۸۲.

✓ دگرگونی منش هنر در «عصر فیلم»: نگاهی به آرای والتر بنیامین در مورد سینما و عکاسی؛
محمد مهدی ساعتچی؛ ماهنامه علمی تخصصی اطلاعات حکمت و معرفت؛ شماره ۱۰؛ دی
۱۳۸۷: ص ۳۱-۳۳. ❖

✓ دیالکتیک تمایز و تمایززدایی: پرسه زنی و زندگی گروه‌های فرودست شهری در مراکز
خرید تهران؛ عباس کاظمی و محمد رضائی؛ فصلنامه تحقیقات فرهنگی؛ سال اول، شماره
۱؛ پاییز ۱۳۸۶: ص ۱-۲۴.

✓ دیالکتیک تمثیل‌ها: ماتریالیسم تاریخی در آثار بنیامین؛ جان پارکر؛ شهریار وقعی‌پور؛
روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۳۸۶/۲/۲۹: ص ۸. ❖

✓ دیالکتیک منفی یا بینش انتقادی؟: نگاهی به مکتب فرانکفورت؛ ف.م. هاشمی؛ روزنامه
کارگزاران؛ ۱۳۸۶/۲/۸.

✓ «راز نبوغ بنیامین؛ کشف ناسازگاری: نگاهی به زندگی و آثار والتر بنیامین، منتقد ادبی»؛
فریدون حیدری ملک‌میان؛ روزنامه آینده نو؛ ۱۳۸۵/۷/۲.

❖ رسالت مترجم؛ والتر بنیامین؛ امید مهرگان؛ ماهنامه کارنامه؛ شماره ۴۴؛ مرداد ۱۳۸۳:
ص ۳۸-۴۲.

❖ رسانه‌شناسی چیست؟؛ رژیس دوبره؛ نرگس زحمتی؛ روزنامه شرق؛ ۲۴ خرداد ۱۳۸۴:
ص ۱۳.

✓ رمزخوانی شهر [نظرات والتر بنیامین متفکر فرانسوی (درباره جامعه شهری)]: بروس بگو؛
عاطفه طاهایی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۴/۴: ص ۲۴.

❖ رو به آینده؛ یان جفری؛ نیلوفر معترف؛ دوفصلنامه عکسنامه؛ شماره ۱۰؛ فروردین،
اردیبهشت ۱۳۷۹: ص ۳۸-۴۹.

✓ رویکردهای غربی به جامعه‌شناسی فرهنگ و انتقال به پسامدرنیسم فرهنگی و
فرهنگ‌شناسی؛ هاله لاجوردی؛ فصلنامه تحقیقات فرهنگی؛ شماره ۳؛ پاییز ۱۳۸۷:
ص ۲۳۳-۲۵۶.

❖ زمان از دست رفته؛ حامد یوسفی؛ روزنامه همشهری تهران؛ شماره ۱۴۱؛ ۳۰ دی ۱۳۸۱:
ص ۲۲.

✓ زندگی فیلسوف: والتر بنیامین (۱) [عنوان قسمت دوم: «نظریه تاریخ: زندگی و شخصیت
والتر بنیامین»]؛ ژولین رابرتز؛ رضا نجف‌زاده؛ روزنامه همشهری؛ ۱۴ و ۱۳۸۱/۸/۱۶.

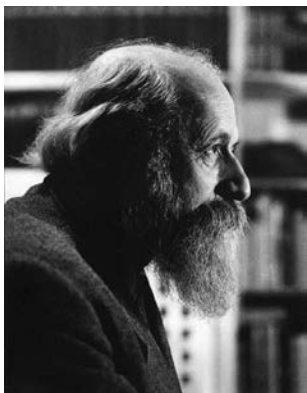
✓ زیبایی‌شناسی، مارکسیسم، چپ؛ باربد گلشیری؛ فصلنامه جشن کتاب؛ شماره ۹.

- ❖ سفر دشوار یک قهرمان مدرن یا استعاره‌ای از احتضار دیونیزوس؛ نورا موسوی‌نیا؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۹۵؛ بهمن ۱۳۸۷؛ ص ۶۰-۶۵.
- ✓ سکوت بنیامین؛ شوشانا فلمن؛ علی ملائکه؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۲/۱۰/۲۲.
- ✓ سوررنالیسم: آخرین عکس فوری روشنفکران اروپایی؛ والتر بنیامین؛ امید مهرگان؛ فصلنامه حرفه؛ هنرمند؛ شماره ۲۴؛ بهار ۱۳۸۷؛ ص ۱۷۴-۱۸۳.
- ✓ سوزان سونتاک، آخرین روشنفکر؛ علی اصغر قره‌باغی؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۳۹.
- ❖ سینما و ادبیات: تأملاتی در گستره و کیفیات متقابل دو عرصه هنری؛ مسعود رضوی؛ ماهنامه علمی تخصصی اطلاعات حکمت و معرفت؛ شماره ۳۳؛ آذر ۱۳۳۸۷؛ ص ۳۴-۴۰.
- ❖ شاهد مثال شخص حاکم و نیروهای پلیس در آثار کارل اشمیت و والتر بنیامین؛ کاترین هولیس؛ صالح نجفی؛ روزنامه شرق؛ ۱۹ اردیبهشت ۱۳۸۴؛ ص ۱۸؛ ۲۰ اردیبهشت ۱۳۸۴؛ ص ۱۸.
- ✓ شاید که جهان نجات یابد [درباره فیلم «مصائب مسیح» اثری از «ول گیسون»]؛ مرضیه سلیمانی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۲/۲۰.
- ✓ شخصیت ویرانگر: قطعه‌ای از والتر بنیامین؛ امید مهرگان؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۵/۱.
- ❖ شعر، تجربه و مسأله مدرنیته؛ امین بزرگیان؛ فصلنامه سینما و ادبیات؛ شماره ۱۶؛ بهار ۱۳۸۷؛ ص ۱۲۰-۱۲۲.
- ❖ شوخی فلسفی؛ معصومه علی‌اکبری؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۱ آذر ۱۳۸۶؛ ص ۷.
- ❖ علامت‌ها و شباهت‌ها؛ استنلی کی‌ول؛ شمیم مستقیمی؛ روزنامه شرق؛ ۲۴ شهریور ۱۳۸۲؛ ص ۱۳.
- ✓ فردیت از هم گسیخته: بررسی تجربه شهر در اندیشه والتر بنیامین؛ مسعود یزدی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۴/۷/۱۰.
- ✓ فلسفه و ضربه چهارم: نظری به آموزه والتر بنیامین؛ محمد ضیمران؛ هفته‌نامه رودکی؛ شماره ۲۳؛ اردیبهشت و خرداد ۱۳۸۷؛ ص ۱۶۳-۱۶۸.
- ✓ فیلسوف فقید [والتر بنیامین]؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۵/۸/۱۷.
- ✓ کتابی درباره نقد منتقد (نگاهی به کتاب والتر بنیامین، نوشته روبرت اشتاین، ترجمه مجید مددی)؛ فتح‌الله بی‌نیاز؛ ماهنامه کلک؛ شماره ۱۴۸؛ تیر و مرداد ۱۳۸۳؛ ص ۴۸ و ۴۹.
- ❖ گفتگو با مجید مددی؛ منوچهر دین‌پرست؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۹ اسفند ۱۳۸۲؛ ص ۵؛ ۲۰ اسفند ۱۳۸۲؛ ص ۵.
- ❖ مؤلف به مثابه تولیدکننده؛ والتر بنیامین؛ کاوه میرعباسی؛ دوفصلنامه عکسنامه؛ سال ۱،

- شماره ۴؛ زمستان ۱۳۷۷: ص ۵۸-۶۸.
- ✓ متن و تأویل: گزارش سخنرانی دکتر امیرعلی نجومیان در کتاب ماه فلسفه و ادبیات [ترجمه از دیدگاه والتر بنیامین و ژاک دریدا]: روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۸/۷.
- ✓ مدرنیسم والتر بنیامین؟ - نقدی بر اساس متن خودمدار: گفت‌وگو با دکتر مجید مددی مترجم و مؤلف؛ منوچهر دین‌پرست؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۹ و ۱۳۸۲/۱۲/۲۰.
- ❖ مراد فرهادپوردر مقام مترجم و پانویشت نگار؛ امید مهرگان؛ روزنامه شرق؛ ۲۵ شهریور ۱۳۸۲: ص ۱۴.
- ✓ مسکو بعد از انقلاب: قطعاتی از گزارش والتر بنیامین؛ امید مهرگان؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۸/۱۷.
- ✓ مفهوم «مورخ ماتریالیسم در فلسفه بنیامین» [گزارشی از سخنان امید مهرگان در سومین جشنواره تابستانی «پلی تکنیک» در دانشگاه صنعتی امیرکبیر]: روزنامه کار و کارگر؛ ۱۳۸۳/۵/۱۵.
- ✓ مکتب فرانکفورت: از گهواره تا هابرماس؛ پیتر مولر؛ فرهاد سلمانیان؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۶/۲/۸.
- ❖ موزه‌های عصر حاضر؛ خودآئوسزار دوکاستروروشا؛ ثریا قاسمی؛ دوماهنامه بیناب؛ شماره ۱۴؛ شهریور ۱۳۸۸: ص ۲۳۰-۲۳۷.
- ❖ میل خفه شده: نابودی فرد به دست صنایع فرهنگی؛ برنارد استیگلر؛ روزنامه ایران؛ ۶ تیر ۱۳۸۷: ص ۱۰.
- ✓ نقد - گفت‌وگو با احمد اخوت پیرامون «تا روشنایی بنویس»؛ لادن نیکنام؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۶/۶/۱۵.
- ✓ نقش ثروتمندترین مرد جهان «بیل گیتس» در آینده صنعت عکس و تبلیغات؛ اسکندر جهانبانی؛ ماهنامه صنعت چاپ؛ شماره ۲۳۲.
- ❖ نوشتن و ترس از کاغذ سفید: رسانه و فلسفه تکنولوژی؛ دیوید جاکوب؛ امین حامی‌خواه؛ روزنامه اعتماد؛ ۲۶ فروردین ۱۳۸۸: ص ۱۲-۱۳ ضمیمه.
- ❖ والتر بنیامین و فرم‌های ضروری؛ نوربرت بولتس و ویل فان راین؛ امید مهرگان؛ فصلنامه سینما و ادبیات؛ شماره ۱۷؛ تابستان ۱۳۸۷: ص ۹۸-۱۰۲.
- ❖ والتر بنیامین و مفهوم حواس پرتی؛ پل. ای. تیلور؛ ترجمه یعقوب نعمتی وروجنی؛ روزنامه

- رسالت؛ ۱۵ دی ۱۳۸۸: ص ۱۸.
- ❖ والتر بنیامین و هنر ماشینی: نگاه خوش‌بینانه به همگانی شدن هنر؛ رضوانه کرباسی؛ روزنامه رسالت؛ ۴ خرداد ۱۳۸۹: ص ۱۸.
 - ✓ والتر بنیامین: رویکرد زیبایی‌شناختی به فن‌آوری؛ کارل‌هایتس بارک؛ مریم صابری‌پور نوری‌فام؛ دوفصلنامه زیباشناخت؛ شماره ۱۰: ص ۱۷-۲۱.
 - ✓ والتر بنیامین: نظریه فقدان تجلی در هنر مدرن؛ نیر طهوری؛ فصلنامه فرهنگستان هنر فصلنامه خیال؛ شماره ۱۵؛ پاییز ۱۳۸۴: ص ۳۸-۷۹.
 - ❖ والتر بنیامین، مدرنیت و انهدام جهت و اصالت زندگی؛ حامد دهخدا؛ روزنامه رسالت؛ ۶ شهریور ۱۳۸۲: ص ۸.
 - ✓ والتر بنیامین؛ روزنامه ابتکار؛ ۱۳۸۲/۱۱/۱۲.
 - ❖ والتر بنیامین؛ روزنامه هم‌میهن؛ ۲۶ اسفند ۱۳۷۸: ص ۱۰.
 - ❖ والتر بنیامین؛ ژولین رابرتز؛ رضا نجف‌زاده؛ روزنامه همشهری؛ ۱۴ آبان ۱۳۸۱: ص ۲۴؛ ۱۶ آبان ۱۳۸۱: ص ۱۶.
 - ❖ والتر بنیامین؛ سجاد صاحبان‌زند؛ ماهنامه کتاب ماه علوم اجتماعی؛ شماره ۷۹؛ اردیبهشت ۱۳۸۳: ص ۷۱.
 - ❖ ورنمایی‌های سینمایی؛ تئودور ویلهلم آدورنو؛ مجید داودی؛ دوماهنامه یناب؛ شماره ۱۴؛ شهریور ۱۳۸۸: ص ۲۳۸-۲۴۵.
 - ❖ وضعیت استثنایی؛ جورجو آگامبن؛ امید مهرگان؛ روزنامه شرق؛ ۱۵ اسفند ۱۳۸۳: ۱۸؛ ۱۶ اسفند ۱۳۸۳: ص ۱۸.
 - ✓ وطن و متن چندپاره: پی‌نوشتی بر سال‌های کودکی در برلین حدود ۱۹۰۰؛ رلف تیدمان؛ آرش قنبری؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۲/۱۱: ص ۲۰. ❖
 - ✓ وظیفه مورخ شکافتن پیوستگی تاریخ است: گذری بر اندیشه‌های والتر بنیامین؛ داوود خدابخش؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۸۵/۱۱/۲۳: ص ۶. ❖
 - ✓ هنر و سیاست؛ مارک کرپون؛ عاطفه طاهایی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۶/۳۱: ص ۱۶. ❖
 - ✓ هنر، هاله، و فاصله از نظر والتر بنیامین: تأملی بر «اثر هنری در عصر بازتولیدپذیری مکانیکی آن»؛ برونو لاتور و انیون آنتوان؛ انوشیروان گنجی‌پور؛ دوفصلنامه زیباشناخت؛ شماره ۱۰: ص ۲۳-۲۸.

- ✓ یادداشت‌های والتر بنیامین در مسکو؛ روزنامه شرق؛ ۱۰ و ۱۳۸۲/۶/۳۰.
- ❖ یک تمثیل و دو تفسیر؛ کورش بیت‌سرکیس؛ ماهنامه کارنامه؛ شماره ۲۹؛ مرداد ۱۳۸۱؛ ص ۵۹-۶۲.
- ❖ یک تمثیل و دو تفسیر؛ کورش بیت‌سرکیس؛ ماهنامه کارنامه؛ شماره ۳۰؛ شهریور ۱۳۸۱؛ ص ۵۳-۵۷.

مارتین بوبر

MARTIN BUBER

محل تولد: وین، اتریش

تاریخ تولد: ۱۸۷۸

تاریخ وفات: ۱۹۶۵

زمینه فعالیت: رهبر و اندیشمند صهیونیست

توضیحات: پدر بزرگش Solomon Buber محقق کتاب مقدس بود. او روی پویایی فرهنگ یهود بیشتر از راه کارهای سیاسی تکیه داشت.

بخشی از کتاب‌شناسی مارتین بوبر در زبان فارسی

- کسوف خداوند: مطالعاتی در باب رابطه دین و فلسفه (از مجموعه سپهر اندیشه)؛ مارتین بوبر؛ عباس کاشف و ابوتراب سهراب؛ ناشر: نشر و پژوهش فرزنان روز؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۱۷۴ صفحه رقیعی. ◇
- مارتین بوبر (از مجموعه تفکر دینی در دوره معاصر؛ ۱)؛ رولاند^۱ گرگور اسمیت؛ مسعود سیف؛ ناشر: حقیقت؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۲۴ صفحه رقیعی. ◇
- من و تو (از مجموعه سپهر اندیشه)؛ مارتین بوبر؛ ترجمه متن به انگلیسی: والتر کافمن؛ ترجمه متن به فارسی: ابوتراب سهراب و الهام عطاردی؛ ناشر: نشر و پژوهش فرزنان روز؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ بعدی؛ ۱۳۸۶؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۲۱۴ صفحه رقیعی. ◇
- من و تو؛ مارتین بوبر؛ خسرو ریگی؛ ناشر: جیحون؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۱۵۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۸؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۲۲۴ صفحه رقیعی.
- من و تو؛ مارتین بوبر؛ خسرو ریگی؛ ناشر: نوید شیراز؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۶۰ صفحه رقیعی.

۱. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، این نام را به صورت «رنالد» گزارش کرده است.

- نیچه، هایدگر و بوبر؛ والتر کوفمان؛ فریدالدین رادمهر، ویراستار: امیر احمدی آریان؛ چشمه؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۴۳۵ صفحه رقی، مصور. (کتاب حاضر ترجمه بخش دوم از کتاب "Discovering the mind" است). ◇
- یونگ، بوبر و تائوئیزم؛ هرولد کوارد و ایرنه ابر؛ ابراهیم موسی پور؛ جوانه توس؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۱۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۸۸ صفحه رقی. ◇

بعضی مقالات مرتبط با مارتین بوبر به زبان فارسی

- ✓ آنچه او به ما آموخت؛ موریس بلانشو؛ انوشیروان گنجی پور؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۲/۷.
- ✓ بررسی تطبیقی دیدگاههای امام محمد غزالی و نل نادینگز درباره‌ی تربیت اخلاقی؛ نویسندگان: خسرو باقری، صمد موحد و احمد سلحشوری؛ فصلنامه اندیشه دینی دانشگاه شیراز؛ شماره ۲۷؛ تابستان ۱۳۸۷؛ ص ۳۹-۶۰.
- ❖ بررسی مناسبات علم و دین - از قرن هفدهم تا بیستم (۳)؛ فضل الله خالقیان؛ فصلنامه رشد آموزش و معارف اسلامی؛ شماره ۵۲؛ زمستان ۱۳۸۲؛ ص ۳۰-۳۷.
- ✓ پدیدارشناسی، اگزستانسیالیسم و فلسفه دین؛ مرالد وستفال؛ انشاء الله رحمتی؛ ماهنامه علمی تخصصی اطلاعات حکمت و معرفت؛ شماره ۶؛ شهریور ۱۳۸۸؛ ص ۵۳-۵۶.
- ✓ چیزی بهتر از بودن؛ امید مهرگان؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۲/۷.
- ✓ طراح الهیات نو: زندگی و افکار مارتین بوبر؛ سام محمودی سرابی؛ روزنامه اسرار؛ ۱۳۸۳/۱۱/۷.
- ❖ فلسطین، یک حاکمیت با دو ملت؛ احمد رشیدی؛ فصلنامه راهبرد؛ شماره ۲۴؛ تابستان ۱۳۸۱؛ ص ۷۲-۸۴.
- ❖ فیلسوف گفتگو؛ روزنامه همشهری؛ ۷ دی ۱۳۸۳؛ ص ۹.
- ❖ کفشهای کوچک پاپ و پای برهنه مسیح؛ ارژنگ فرخ پیکر؛ روزنامه ابرار؛ ۱۱ آذر ۱۳۸۰؛ ص ۸.
- ✓ کتابها و آدمها؛ مارتین بوبر؛ محمدحسن نجفی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۱۲/۱۲.
- ❖ گفتگو به مثابه شرط صلح؛ روزنامه همبستگی؛ ۹ تیر ۱۳۸۶؛ ص ۶.
- ✓ گفتگو، شرط صلح؛ روزنامه حزب الله؛ ۱۳۸۶/۴/۱۴.
- ✓ مارتین بوبر و دو نوع «دیگری» [فیلسوف یهودی اهل اتریش]؛ ترجمه امید مهرگان؛

۱. با وجودی که یکی دو جمله از این مقاله بیش تر به بوبر مربوط نیست، اما به نظر رسید همین مختصر از اهمیتی خاص برخوردار است.

- روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۲/۸: ص ۱۳. ❖
- ✓ مارتین بوبر و فلسفه دیالوگ؛ امید مهرگان؛ ماهنامه کتاب ماه ادبیات و فلسفه؛ شماره ۴۹؛ آبان ۱۳۸۰: ص ۷۰-۷۷.
- ✓ مارتین بوبر؛ حمیدرضا فرزاد؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۲/۱۰/۲۱: ص ۸. ❖
- ❖ مروری بر کتاب من و تو؛ ماهنامه کتاب ماه دین؛ شماره ۲۱؛ ۳۰ تیر ۱۳۷۸: ص ۱۹.
- ❖ نقد تئوریهای جدا انگاری علم و دین؛ علی ربانی گلپایگانی؛ دو ماهنامه کیهان اندیشه؛ شماره ۶۳؛ آذر، دی ۱۳۷۴: ص ۸۶-۱۰۳.

آرت بوخوالد

ART BUCHWALD

محل تولد: ایالت نیویورک، آمریکا
تابعیت: آمریکایی
تاریخ تولد: ۱۹۲۵
توضیحات: دریافت جایزه پولیتزر از رویدادهای مهم زندگی این روزنامه‌نگار مشهور آمریکایی محسوب می‌شود.

بخشی از کتاب‌شناسی آرت بوخوالد در زبان فارسی

- آمریکا به روایت آرت بوخوالد؛ آرت بوخوالد؛ پرویز ایرانزاده؛ ناشر: انتشارات تایماز؛ تهران: ۱۳۶۴؛ ۴۰۰۰ نسخه؛ ۱۷۶ صفحه رقی؛ مصور. ◇
- خاطرات یک روزنامه‌نگار (I'll always have Paris: a memoir)؛ آرت بوخوالد؛ پرویز ایرانزاده؛ ناشر: همشهری؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۹۲ صفحه وزیری. ◇
- دکتری که دیلم نداشت؛ آرت بوخوالد؛ پرویز ایرانزاده؛ ناشر: سفیر صبح؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۲۸۸ صفحه رقی؛ مصور. ◇

بعضی مقالات مرتبط با آرت بوخوالد به زبان فارسی

- ❖ آرت بوخوالد و مایک والاس: روزنامه‌نگاران بیش از همه افسرده می‌شوند؛ روزنامه اخبار؛ ۱۰ خرداد ۱۳۷۵؛ ص ۱-۲.
- ✓ چگونه می‌توانیم تروریست‌ها را شناسائی کنیم؛ یحیی تدین؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۱۲/۱۲.
- ✓ دیگر برای خداحافظی دیر شده بود: آرت بوخوالد، مشهورترین طنزنویس مطبوعاتی دنیا درگذشت؛ روزنامه کارگزاران؛ ۱۳۸۵/۱۱/۷.
- ✓ وداع با جهان هستی؛ چند نکته درباره «آرت بوخوالد» نویسنده آمریکایی؛ یحیی تدین؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۶/۸/۲.

دنیل جوزف بورستین^۱

**DANIEL JOSEPH
BOORSTIN**

محل تولد: جورجیا، آمریکا

تابعیت: آمریکایی

تاریخ تولد: ۱۹۱۴

تاریخ وفات: ۲۰۰۴

توضیحات: وی استاد تاریخ آمریکا در دانشگاه شیکاگو و نیز مورخ ارشد مؤسسه اسمیتسونیان در واشنگتن و رئیس موزه ملی تاریخ آمریکا بوده است. وی به دریافت جایزه پولیتزر و جایزه ملی کتاب موفق شده است.

بخشی از کتاب‌شناسی دنیل جوزف بورستین در زبان فارسی

○ کاشفان: تاریخی از کوشش انسان در راه شناخت خویشتن و جهان؛ دنیل بورستین؛ اکبر تبریزی؛ ناشر: بهجت؛ تهران: ۱۳۶۶؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۶۹؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۹۳۶ صفحه وزیری. ◇

بعضی مقالات مرتبط با دنیل جوزف بورستین به زبان فارسی

❖ انحطاط فرهنگ در عصر یورش اطلاعات؛ صادق طباطبایی؛ روزنامه اطلاعات؛ ۱۵ مهر ۱۳۷۵؛ ص ۶؛ ۱۶ مهر ۱۳۷۵؛ ص ۶؛ ۱۷ مهر ۱۳۷۵؛ ص ۶؛ ۱۸ مهر ۱۳۷۵؛ ص ۶؛ ۲۱ مهر ۱۳۷۵؛ ص ۶؛ ۲۲ مهر ۱۳۷۵؛ ص ۶؛ ۲۳ مهر ۱۳۷۵؛ ص ۶؛ ۲۴ مهر ۱۳۷۵؛ ص ۶؛ ۲۵ مهر ۱۳۷۵؛ ص ۶؛ ۲۸ مهر ۱۳۷۵؛ ص ۶؛ ۲۹ مهر ۱۳۷۵؛ ص ۶؛ ۳۰ مهر ۱۳۷۵؛ ص ۶.

۱. این نام به صورت‌های «دنیل بورستین» و «دانیل جی. بورستین» (Daniel J. Boorstin) نیز آمده است.

2. The discoveres (a history of man's search to know his world and himself).

۳۸۴ / نویسندگان جهانی یهود در ایران

✓ تجربه گردشگری در فضای واقعی و مجازی؛ علیرضا دهقان؛ فصلنامه علمی - پژوهشی
تحقیقات فرهنگی؛ شماره ۴؛ زمستان ۱۳۸۷: ص ۱۵.

دوروتی پارکر^۱

DOROTHY PARKER

تابعیت: آمریکایی

تاریخ تولد: ۱۸۹۳

تاریخ وفات: ۱۹۶۷

توضیحات: پدر وی یهودی و مادرش اسکاتلندی بود. زمینه فعالیتش، شاعری و نویسندگی بود.

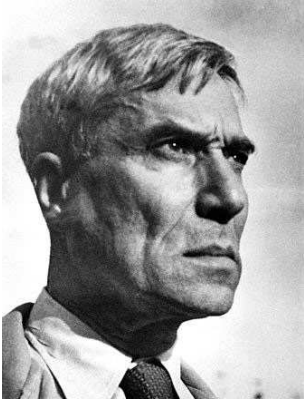
بخشی از کتاب‌شناسی دوروتی پارکر در زبان فارسی

◇ ترانه‌ای عاشقانه که از دهان افتاده، گزیده‌ی اشعار دوروتی پارکر؛ داروتی پارکر؛ وحید علیزاده رزازی و سارا عسگریان؛ ناشر: افراز؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۱۳۶ صفحه. (کتاب حاضر گردآوری و ترجمه از سایتهای مختلف است.)

بعضی مقالات مرتبط با دوروتی پارکر به زبان فارسی

- ✓ پاداش هنرمند: دوروتی پارکر درباره‌ی ارنست همینگوی؛ مجید اسلامی؛ دوروتی پارکر؛ ماهنامه هفت؛ شماره ۳۷.
- ✓ معیار زندگی؛ دوروتی پارکر؛ ع. فرحبخش؛ ماهنامه ترجمان هنر؛ شماره ۲؛ آبان و آذر ۱۳۷۸؛ ص ۳۹-۴۲.

۱. این نام به صورت «داروتی پارکر» نیز آمده است.

بوریس لئونیدوویچ پاسترناک^۱

BORIS LEONIDOVICH PASTERNAK

محل تولد: مسکو، روسیه

تاریخ تولد: ۱۸۹۰

تاریخ وفات: ۱۹۶۰

توضیحات: زمینه فعالیت او شاعری و نویسندگی بود. جایزه نوبل ادبیات را برد، ولی به دلیل شرایط سیاسی شوروی آن را دریافت نکرد.

بخشی از کتاب‌شناسی بوریس لئونیدوویچ پاسترناک در زبان فارسی

- باریس پاسترناک؛ گی دو مالاک؛ عبدالله کوثری؛ ناشر: کهکشان؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۹۶ صفحه پالتویی.
- ◇ بوریس پاسترناک، ایلیا ارنبورگ (از سری شناخت و بررسی؛ ۳)؛ کارنلی لیوتسیانوویچ زلینسکی؛ ح. ا. پیرانفر؛ بی‌نا؛ تهران: بی‌تا؛ ۳۹ صفحه.
- ◇ دکتر ژیاگو؛ بوریس پاسترناک؛ علی اصغر خبره‌زاده؛ ناشر: اطلاعات؛ تهران: ۱۳۳۸؛ ج + [۳۱۲] صفحه.
- ◇ دکتر ژیاگو؛ بوریس پاسترناک؛ علی محیط؛ ناشر: سمیر؛ دبیر؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۵۰۸ صفحه.
- ◇ دکتر ژیاگو؛ بوریس پاسترناک؛ علی محیط؛ ناشر: دادار؛ [تهران]: ۱۳۸۰؛ ۵۶۰ صفحه.
- ◇ دکتر ژیاگو؛ بوریس پاسترناک؛ علی اصغر خبره‌زاده؛ ناشر: نگاه؛ تهران: ۱۳۹۱؛ ۸۵۶ صفحه؛ ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.
- ◇ دکتر ژیاگو؛ شاهکار بوریس پاسترناک؛ علی محیط؛ ناشر: مروج؛ کتابفروشی سیروس؛

۱. این نام به صورت‌های «باریس لئونیدوویچ پاسترناک» و «بوریس پاسترناک» نیز آمده است.

تهران: ۱۳۳۷؛ ۵۴۹ صفحه.

○ دکتر ژیاگو؛ باریس لئونیدوویچ پاسترناک؛ علی محیط؛ ناشر: گنجینه (دریا)؛ تهران: ۱۳۶۱ (چاپ نهم؛ ۱۳۶۳؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۵۶۰ صفحه رقی.

○ دکتر ژیاگو؛ باریس لئونیدوویچ پاسترناک؛ علی محیط؛ ناشر: نشر ساحل؛ تهران: ۱۳۶۹ (چاپ دوازدهم؛ ۱۳۷۸؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ سیزدهم؛ ۱۳۸۲؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۵۶۰ صفحه رقی.

○ دکتر ژیاگو؛ باریس لئونیدوویچ پاسترناک؛ علی اصغر خبره‌زاده؛ ناشر: پیروز؛ تهران: ۱۳۶۲ (چاپ دوم)، (چاپ ششم؛ ۱۳۶۳؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۷۵۶ صفحه وزیری.

○ دکتر ژیاگو؛ باریس لئونیدوویچ پاسترناک؛ کامران بهمنی؛ ناشر: واژه؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۴؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۸؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۱۶۰ صفحه رقی.

◇ زندگی خواهر من است (منتخب اشعار بوریس پاسترناک) زمینه و تقدیر (نقد و معرفی پاسترناک)؛ لف اوزروف؛ فرشته ساری؛ ناشر: کتاب چشمه (مرکز پخش)؛ تهران: ۱۳۶۹؛ ۱۵۰ صفحه. (این اثر ترجمه‌ای از کتاب هنر و جادو اثر اوزروف، به همراه مجموعه اشعار بوریس پاسترناک به کوشش اوزروف می‌باشد).

◇ زندگی خواهر من است: شعر و نقد شعر بوریس پاسترناک (عنوان دیگر: هنر و جادو)؛ لی‌یف‌آدولف‌وویچ اوزروف؛ فرشته ساری؛ ناشر: دیبایه؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱ جلد (بدون شماره‌گذاری).

○ زندگی خواهر من است، زمینه و تقدیر (نقد و معرفی پاسترناک، نوشته لف اوزروف)؛ فرشته ساری؛ ناشر: صاحب اثر؛ تهران: ۱۳۶۹؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۵۰ صفحه.

بعضی مقالات مرتبط با بوریس لئونیدوویچ پاسترناک به زبان فارسی

✓ آیا ادبیات هم باید ایزو ۹۰۰۱ بگیرد [پیرامون جایزه نوبل]؛ اسدالله امرایی؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۰/۱۰/۷.

✓ ایمان اخلاق‌گرای یک شاعر: برده صورت شدم [زندگینامه پاسترناک]؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۵/۲/۱۳ ص ۷.

✓ با برندگان نوبل ادبی: بوریس پاسترناک؛ شایان خاک‌مردان؛ روزنامه اسرار؛ ۱۳۸۵/۱/۲۱.

۱. طبق معلومات ارائه شده توسط نرم‌افزار مستندهای کتابخانه ملی ایران، نام ناشر قبل از سال ۱۳۵۰ «دریا» بوده است.

- ❖ باریس، باریس تنها؛ حمیدرضا آتش‌برآب؛ ماهنامه کلک؛ شماره ۱۴۲؛ آذر ۱۳۸۲: ص ۸.
- ✓ بازخوانی [بوریس] پاسترناک؛ ک. زلینسکی؛ علی‌اصغر بهرامی؛ دو ماهنامه نافه؛ شماره ۳۴ و ۳۳.
- ❖ بدون عشق، جایگاه شاعر از جامعه رو به تغییر؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳ اردیبهشت ۱۳۸۵: ص ۹.
- ❖ بوریس پاسترناک و دیگران؛ همایون نورا حمر؛ هفته‌نامه سروش؛ سال ۱۸، شماره ۷۹۶: ۶ مرداد ۱۳۷۵: ص ۱۸-۲۳.
- ❖ بوریس پاسترناک، ژيوآگو و شعرهایش؛ فرانک اوهارا؛ عبدالمجید اسکندری؛ ماهنامه کیهان فرهنگی؛ سال ۱۱، شماره ۱۱، ۱۲؛ بهمن، اسفند ۱۳۷۳: ص ۷۴-۷۹.
- ❖ بوریس پاسترناک؛ علی‌رضا بهنام؛ ماهنامه معیار؛ شماره ۵۰؛ دی ۱۳۸۰: ص ۶۲-۶۳.
- ❖ بیگانه در وطن؛ پری سفیدیان؛ روزنامه همشهری؛ ۱۲ آبان ۱۳۸۲: ص ۱۶.
- ❖ پاسترناک، تبعیدی در وطن؛ روزنامه کار و کارگر؛ ۶ شهریور ۱۳۷۶: ص ۵ ضمیمه جوانان.
- ❖ پاسترناک، شاعر رمان دکتر ژيوآگو؛ آرام بختیاری؛ روزنامه اعتماد؛ ۴ تیر ۱۳۸۲: ص ۵.
- ✓ پاسترناک و دکتر ژيوآگو: توفان تطهیر کننده؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳/۲/۱۳۸۵: ص ۹.
- ✓ پیچک و بید: درباره شعری از بوریس پاسترناک؛ مسعود یزدی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۳/۳: ص ۱۷.
- ❖ تفاوت عهد و تعهد در هنر و ادبیات؛ فصلنامه مشرق؛ زمستان ۱۳۷۴: ص ۶۲-۷۶.
- ✓ خودکفایی در تولد دوم؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳/۲/۱۳۸۵: ص ۹.
- ✓ درباره بوریس پاسترناک، آنا آخمتووا، آندره‌یی وازنه‌سنسکی و بولات آکودژاوا؛ آندره‌یی سینیوسکی؛ ابراهیم یونسی؛ دو ماهنامه بخارا؛ شماره ۶۱؛ بهار ۱۳۸۶.
- ✓ دکتر ژيوآگو: بوریس لئونیدوویچ پاسترناک؛ علی کریمی؛ دوهفته‌نامه کمان؛ شماره ۱۸۹.
- ✓ دکتر ژيوآگو، محکوم به بیدارگری؛ به مناسبت نخستین نمایش این فیلم در ۱۰ دی ماه [نگاهی به زندگی و آثار باریس پاسترناک نویسنده ناراضی دوران حاکمیت کمونیستها در شوروی سابق]؛ مهناز نوروزی؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۱۰/۱۰/۱۳۸۴: ص ۵.
- ✓ زندگی تلخ یک نویسنده؛ به مناسبت بیست و یکم بهمن زادروز «بوریس پاسترناک» شاعر و نویسنده روسی برنده جایزه نوبل ۱۹۵۸؛ شهاب عطایی؛ روزنامه ابرار؛ ۱۳۷۹/۱۲/۱.
- ✓ زندگی، خواهر من است؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳/۲/۱۳۸۵: ص ۷.
- ❖ زندگی‌نامه باریس لیانیدوویچ پاسترناک؛ بابک شهاب؛ حمیدرضا آتش‌برآب؛ ماهنامه کلک؛ شماره ۱۴۲؛ آذر ۱۳۸۲: ص ۶-۷.
- ✓ ژانر سکوت [درباره پاسترناک]؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳/۲/۱۳۸۵: ص ۹.

- ❖ سرانجام عشق بزرگ؛ ناصر نیرمحمدی؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۳۳؛ تابستان ۱۳۷۶: ص ۲۴۵-۲۵۱.
- ✓ قربانی مکاشفه و الهام [معرفی کتاب گزینه اشعار مارینا تسوه تایوا]؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۰/۱/۲۹.
- ✓ مشک آن است که خود ببوید... گفت و گو با ته‌مینه میلانی به بهانه نمایش «نیمه پنهان»؛ احمد رستمی جم؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۰/۵/۱۱.
- ❖ نثر، وسیله‌ای برای بسط عدالت؛ پیتر فرانس؛ هاشم بناءپور؛ روزنامه همشهری؛ ۱۶ آذر ۱۳۷۳: ص ۱۰.
- ✓ نوبل از رؤیا تا واقعیت؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۲/۷/۲۶.
- ❖ وقتی هوا واقعاً صاف می‌شود؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳ اردیبهشت ۱۳۸۵: ص ۷.

مارسل پروست

MARCEL PROUST

محل تولد: پاریس، فرانسه

تاریخ تولد: ۱۸۷۱

تاریخ وفات: ۱۹۲۲

زمینه فعالیت: نویسندگی رمان

بخشی از کتاب‌شناسی مارسل پروست در زبان فارسی

- آقای پروست: خاطرات سلسلت آلباره از زندگی با آقای پروست؛ سیلست آلباره؛ شهرزاد ماکویی و مینو حسینی؛ ناشر: آگه؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۲۳۹ صفحه رقعی. ◇
- ◇ پرسشنامه مارسل پروست؛ ا. جمشیدی؛ ناشر: نوبل؛ تهران: ۱۳۵۰؛ ۱۲۰ صفحه.
- پروست (بنیانگذاران فرهنگ امروز)؛ درونت می؛ فرزانه طاهری؛ ناشر: طرح نو؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۵؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۱؛ ۲۲۰۰ نسخه)؛ ۱۴۲ صفحه رقعی؛ مصور. ◇
- پروست چگونه می‌تواند زندگی شما را دگورگون کند؛ آلن دوباتن؛ گلی امامی، ویراستار؛ رامین کریمیان؛ ناشر: نیلوفر؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۵؛ ۱۶۵۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۶۵۰ نسخه)؛ ۲۱۶ صفحه رقعی. ◇
- پروست و من (از سری مطالعات؛ ۴)؛ رولان بارت؛ احمد اخوت؛ ناشر: نشر افق؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۹۲ صفحه رقعی؛ مصور. ◇
- تحلیل آثار و اندیشه‌های نویسندگان بزرگ فرانسه در قرن ۲۰: مارسل پروست، ژان پل سارتر، مارگریت دوراس، ژان ماری گوستاولوکلزیو؛ محمدرضا محسنی؛ ناشر: بازتاب

۱. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، عنوان این اثر را «آقای پروست: خاطرات سلسلت آلباره» ذکر کرده است.

۲. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، تعداد صفحات این کتاب را ۴۹۲ صفحه ذکر کرده است.

- نگار؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۲۴۰ صفحه رقی. ◇
- خاطره و گفتمان جنگ: مقالاتی از امانوئل سیوان، جی ویتتر، استوارت ولف، سیمون جونز، آنتوان پروست ...؛ به اهتمام فرهاد ساسانی، ویراستار: فرانک جمشیدی؛ ناشر: سوره مهر؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۲۵۰۰ نسخه؛ ۲۳۲ صفحه رقی.
- خوشی‌ها و روزها؛ مارسل پروست؛ مهدی سبحانی؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۷۴؛ ۳۰۳۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۸؛ ۱۲۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۶۰۰ نسخه)؛ ۲۳۷ صفحه رقی. ◇
- در جستجوی زمان از دست رفته (جلد ۱): به طرف خانه سوان؛ مارسل پروست؛ مهدی سبحانی؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۶۹؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۰؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۱؛ ۳۲۵۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۳؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۶؛ ۲۰۳۰ نسخه، چاپ هفتم؛ ۱۳۸۵؛ ۸۰۰ نسخه، چاپ هشتم؛ ویرایش دوم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۲۰۰ نسخه، چاپ نهم؛ ۱۳۸۸؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ دهم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۵۹۶ صفحه رقی.
- در جستجوی زمان از دست رفته (جلد ۲): در سایه دوشیزگان شکوفا؛ مارسل پروست؛ مهدی سبحانی؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۷۱؛ ۵۱۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۲؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۵؛ ۲۴۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۸۵؛ ۸۰۰ نسخه، چاپ ششم؛^۳ ویرایش دوم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۲۰۰ نسخه، چاپ هفتم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۶۷۱ صفحه رقی. ◇
- در جستجوی زمان از دست رفته (جلد ۳ و ۴): طرف گرمانت ۱ و ۲؛ مارسل پروست؛ مهدی سبحانی؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۸۶ (ویرایش دوم)؛ ۱۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۸؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۸۰۸ صفحه رقی.
- در جستجوی زمان از دست رفته (جلد ۳): طرف گرمانت^۵؛ مارسل پروست؛ مهدی سبحانی؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۷۴ (چاپ دوم)؛ ۳۰۳۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۸۰؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۳۷۸ صفحه رقی.
- در جستجوی زمان از دست رفته (جلد ۴): طرف گرمانت (۲)؛ مارسل پروست؛ مهدی سبحانی؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۷۳؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۴؛ ۳۰۳۰ نسخه، چاپ

۱. نرم‌افزار «کتیبه» عبارت «به طرف خانه سوان» را در عنوان چاپ سوم ذکر نکرده است.

۲. نرم‌افزار «کتیبه» عنوان این کتاب را در چاپ‌های اول، دوم، سوم و ششم «در جستجوی زمان از دست رفته» ذکر کرده است.

۳. نرم‌افزار «کتیبه» چاپ ششم این کتاب را دو بار گزارش کرده است. در گزارش دیگر «کتیبه» آمده که این کتاب در سال ۱۳۸۸ و در ۱۰۰۰ نسخه انتشار یافته است.

۴. نرم‌افزار «کتیبه» تعداد صفحات چاپ‌های ششم و هفتم این کتاب را هر یک حدود ۷۰۰ صفحه ذکر می‌کند.

سوم؛ ۱۳۷۹؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۵؛ ۸۰۰ نسخه)؛ ۳۶۶ صفحه رقیعی. (این کتاب قبلاً تحت عنوان «در جستجوی زمان از دست رفته»، جلد سوم و چهارم منتشر شده است.) ◇

○ در جستجوی زمان از دست رفته (جلد ۵): سدوم و عموره؛ مارسل پروست؛ مهدی سحابی؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۱؛ ۱۵۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۵؛ ۸۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ویرایش دوم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۲۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۸۸؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۶۵۲ صفحه رقیعی.

○ در جستجوی زمان از دست رفته (جلد ۶): اسیر؛ مارسل پروست؛ مهدی سحابی؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۴۰۰۰ نسخه (چاپ دیگر؛ ۱۳۷۹؛ چاپ سوم؛ ۱۳۸۵؛ ۸۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ویرایش دوم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۲۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۸۸؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۵۰۴ صفحه رقیعی. ◇

○ در جستجوی زمان از دست رفته (جلد ۷): گریخته؛ مارسل پروست؛ مهدی سحابی؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۴۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۹؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۵؛ ۸۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ویرایش دوم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۲۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۸۸؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۳۶۸ صفحه رقیعی. ◇

○ در جستجوی زمان از دست رفته (جلد ۸): زمان بازیافته؛ مارسل پروست؛ مهدی سحابی؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۷۸ (چاپ دوم؛ ۱۳۷۹؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۲؛ ۱۷۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ویرایش دوم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۲۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۸۸؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۴۴۸ صفحه رقیعی.

○ در جستجوی زمان از دست رفته؛ مارسل پروست، *بازنویسی برای تئاتر: هرولد پینتر و دای ترویس^۱؛ عباس پژمان؛ ناشر: هرمس (وابسته به مؤسسه شهر کتاب)؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۲۰۰۰*

۱. نرم‌افزار «کتیبه»، چاپ‌های دوم و سوم این کتاب را هر یک ۴۶۴ صفحه و چاپ‌های چهارم، پنجم و ششم آن را هر یک حدود ۵۰۰ صفحه ذکر کرده است.

۲. «در جست‌وجوی زمان از دست رفته» رمانی چندجلدی اثر «مارسل پروست»، ساختاری مثل ساختار خواب دارد. راوی در این رمان، گذشته‌های فراموش شده را به یاد می‌آورد. اما این گذشته تکه‌تکه زنده می‌شود و در ذهن او شکل می‌گیرد، بدون رعایت ترتیب زمانی که در قبل با یکدیگر داشته‌اند. «هارولد پینتر» - نمایش‌نامه‌نویس انگلیسی معاصر - این اثر را به صورت تلخیص و با همان ساختار موجود در رمان، در قالب نمایش‌نامه درآورده و با ایجازی که از مشخصه‌های بارز هنر او در دنیای تئاتر و نمایش است، بسیاری از صحنه‌های مشهور و حوادث مهم اثر پروست را در این تلخیص آورده است. پینتر این رمان را برای نمایش بازنویسی کرد و در سال ۲۰۰۰ و در تئاتر سلطنتی لندن بر روی صحنه برد [نرم‌افزار «کتیبه»؛ بخش چکیده (با تلخیص)].

- نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۱۱۲ صفحه پالتویی^۱.
- در سایه مارسل پروست (*از سری هنر و ادبیات جهان؛ ۹۸*)؛ مارسل پروست؛ شهلا حائری؛ ناشر: قطره؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۲۴۰ صفحه رقی؛ مصور.
- دوره‌گرد و ده داستان کوتاه؛ مارسل پروست و دیگران؛ گردآوری و ترجمه مهوش قویمی؛ ناشر: آشیان؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۲۰۰ صفحه رقی.
- عشق سوان؛ مارسل پروست؛ عظمی نفیسی؛ ناشر: روشنگران و مطالعات زنان؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۲۸۴ صفحه وزیری.
- گزیده‌هایی از در جستجوی زمان از دست رفته؛ مارسل پروست؛ به انتخاب مهدی سحابی؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۶۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۶۰۰ نسخه)؛ ۱۹۲ صفحه رقی.
- مارسل پروست (*از سری نسل قلم؛ ۱۵*)؛ فردریک ویلیام‌جان همینگز؛ مهدی سحابی؛ ناشر: نشر نشانه؛ دفتر ویراسته؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۹۴ صفحه پالتویی. (*این کتاب ترجمه بخشی از مجموعه European writers V. 8 تحت عنوان Marcel Proust می‌باشد. این کتاب در سال‌های مختلف توسط نشر ماهی نیز به چاپ رسیده است.*)
- مارسل پروست در آینه آثارش (*از سری در آینه آثار؛ ۱*)؛ کلود موریاک؛ محمدتقی غیائی؛ ناشر: بزرگمهر؛ تهران: ۱۳۶۸؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۲۸۸ صفحه؛ مصور.
- مارسل پروست و نشانه‌ها؛ ژیل دولوز؛ الله‌شکر اسداللهی تجرق، ویراستار: فرزانه سجودی؛ ناشر: نشر علم؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۶۵۰ نسخه؛ ۲۷۴ صفحه رقی.
- مارسل پروست: کلیددار کتاب کلیسای زمان؛ مرادحسین عباسپور؛ ناشر: رسش؛ اهواز: ۱۳۸۶؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۱۳۶ صفحه رقی.
- مارسل پروست؛ فردریک ویلیام‌جان همینگز؛ مهدی سحابی؛ ناشر: نشر ماهی؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۱۵۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۲؛ ۱۵۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۳؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۹۶ صفحه رقی.
- معرفی و نقد در جستجوی روزگار از دست رفته اثر مارسل پروست (*از سری آثار کلاسیک جهان؛ ۱۱*)؛ حسن شهباز؛ ناشر: امیرکبیر، کتابهای جیبی؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۲۰ صفحه جیبی؛ مصور. (*کتاب حاضر قسمتی از کتاب «سیری در بزرگترین کتاب‌های جهان»*)

۱. نرم‌افزار «کتیبه» تعداد صفحات چاپ دوم این کتاب را ۱۰۸ صفحه در قطع رقی ذکر کرده است.

۲. این کتاب شامل یازده داستان کوتاه از یازده نویسنده فرانسوی است. چهارمین داستان این کتاب با عنوان «بی‌اعتنا» از مارسل پروست می‌باشد.

است.) ◇

◇ نقدی بر در جستجوی زمان از دست رفته؛ فیلیپ تادی؛ شعله آذر؛ ناشران: «نشر افشارنامه» و «تجارت ایران فردا»؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۱۷۴ صفحه.

بعضی مقالات مرتبط با مارسل پروست به زبان فارسی

- ❖ آپولیز و پروست؛ ماری لوئیزا بللی؛ سمیرا قرایی؛ روزنامه شرق؛ ۱۸ اسفند ۱۳۸۳: ص ۱۷.
- ✓ آخرین نویسنده دوران کلاسیک؛ روزنامه حزب الله؛ ۱۳۸۶/۴/۲۷.
- ❖ آفرینشی به نام ترجمه؛ امیر صدری؛ روزنامه صبح امروز؛ ۳ اردیبهشت ۱۳۷۹: ص ۷.
- ✓ آقای نویسنده می ترسد: گفت و گو با اورهان پاموک - نویسنده ترک؛ مهدی یزدانی خرم و نفیسه کوهنورد؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۳/۱.
- ✓ آنچه پروست به دنبالش بود: گزارش «تهران امروز» از نشست حوزه هنری و سخنرانی دکتر قویمی درباره مارسل پروست؛ سجاد روشنی؛ روزنامه تهران امروز؛ ۱۳۸۶/۵/۲۷.
- ✓ آنچه شهزاد به من آموخت؛ سوزان فلچر؛ حسین ابراهیمی؛ فصلنامه پژوهشنامه ادبیات کودک و نوجوان؛ شماره ۱۹؛ زمستان ۱۳۷۸.
- ✓ احساسات فرزندى مادرگش [نوشته مارسل پروست]: احمد اخوت؛ فصلنامه زنده رود؛ شماره ۴۶ و ۴۷؛ بهار و تابستان ۱۳۸۷: ص ۱۵۹-۱۶۹.
- ❖ از خواننده‌ها درباره مارسل پروست؛ جلال ستاری؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۸؛ مهر، آبان ۱۳۷۸: ص ۶۷-۸۰.
- ❖ بازیابی زمان از دست رفته؛ پل دیویس؛ نیما ملک‌محمدی؛ روزنامه حیات نو؛ ۷ آذر ۱۳۸۱: ص ۶ ضمیمه.
- ✓ بحران در ادبیات فرانسه: کاهش تأثیر فرهنگی فرانسه بر جهان؛ احسان لامع؛ روزنامه تهران امروز؛ ۱۳۸۶/۱۰/۲.
- ✓ بررسی مفهوم دلدادگی در عشق سوان اثر مارسل پروست؛ محمدرضا محسنی؛ فصلنامه پژوهش زبان‌های خارجی؛ شماره ۵۱؛ بهار ۱۳۸۸: ص ۶۷-۸۱.
- ❖ بنای عظیم خاطرات؛ شهلا حایری؛ دوماهنامه شباب؛ سال ۳، شماره ۲۳، ۲۴؛ اردیبهشت، خرداد ۱۳۷۶: ص ۳۰-۳۳.
- ✓ به احساساتمان خیانت می‌کنیم: آلبن دوباتن و پروست: گفت‌وگوی اختصاصی «شهروند امروز» با «آلن دوباتن»؛ سعید کمالی دهقان؛ هفته‌نامه شهروند امروز؛ شماره ۶۱؛ دی ۱۳۸۶: ص ۷۶-۷۸.

- ❖ پراکنده‌های منسجم: درباره خوشی‌ها و روزها...؛ علی شروقی؛ هفته‌نامه کتاب هفته؛ شماره ۱۹۹؛ ۲۸ شهریور ۱۳۸۸؛ ص ۱۱.
- ✓ پرده، لوح، صفحه: زمان و هویت در نظر برگسون، فروید و پروست؛ علی قیصری و جفری شولتز؛ ترجمه محمد دهقانی؛ ماهنامه کتاب ماه (ادبیات)؛ شماره ۵۲.
- ✓ پروست جشن بیکران: یادداشتی بر کتاب پروست و من؛ سیدحسن فرامرزی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۲/۲۹؛ ص ۵. ❖
- ❖ پروست در جستجوی درون انسانها؛ اف.دبلیو.جی همینگز؛ مهدی سبحانی؛ روزنامه توسعه؛ ۸ آذر ۱۳۷۷؛ ص ۷.
- ❖ پروست و جویس: چگونه خواندن دوشاهکار غیر قابل خواندن؛ ماریارزا مانکوزو؛ آنتونیا شرکا؛ دوماهنامه دنیای سخن؛ سال ۱۳، شماره ۷۵؛ مرداد، شهریور ۱۳۷۶؛ ص ۵۸-۵۹، ۶۱.
- ✓ پروست و مادرش؛ رونالد هیمن؛ جلیل جعفری یزدی؛ ماهنامه معیار؛ شماره ۵۰؛ دی ۱۳۸۰؛ ص ۵۱-۵۸. ❖
- ✓ پروست: زندگی باز یافته در صفحات یک کتاب؛ ژنویو لوید؛ ترجمه ف. م؛ فصلنامه بایا؛ شماره ۶ و ۷؛ ص ۲۲-۳۶.
- ❖ پروست، نویسنده‌ای که نویسنده است: گفتگو با مهدی سبحانی درباره ترجمه در جستجوی زمان از دست رفته و...؛ [گفتگوکننده] ندا عابد؛ ماهنامه آزما؛ شماره ۵۸؛ خرداد ۱۳۸۷؛ ص ۱۳-۱۹.
- ❖ تئوری اثر هنری از دیدگاه مارسل پروست؛ سحر کریمی مهر؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۶۴؛ اردیبهشت ۱۳۸۴؛ ص ۷۸.
- ✓ تجدید چاپ قصه‌های فرنگی: گزارشی از کتاب‌های منتشر شده در زمینه ادبیات (از ۲۴ تا ۲۸ آبان ماه ۱۳۸۲)؛ علی‌الله سلیمی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳/۹/۱۳۸۲.
- ✓ جایگاه راوی در رمان معاصر؛ تئودور آدورنو؛ یوسف اباذری؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۵/۳/۱.
- ✓ جستجوگر ذهن: به مناسبت زادروز مارسل پروست؛ سهراب برآزش؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۶/۴/۱۹؛ ص ۸. ❖
- ❖ چگونه پروست می‌تواند زندگی شما را تغییر دهد اثر آلن دوباتون؛ فرانک گانون؛ فرشید عطایی؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۶۴؛ اردیبهشت ۱۳۸۴؛ ص ۷۷، ۷۸.
- ❖ چیزی بنویس ترانه‌ای زمزمه کن؛ فرشته احمدی؛ روزنامه شرق؛ ۲۷ خرداد ۱۳۸۴؛ ص ۴.
- ✓ حاصل شیدایی [درباره کتاب «پروست و من»]؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۲/۱.
- ✓ حدیث غریب قمارباز محبت: نگاهی به زندگی مارسل پروست؛ مهناز رشیدیان؛ روزنامه

- ❖ همشهری؛ ۱۳۸۱/۷/۲۶: ص ۶.
- ✓ خاطرات، هرگز نابود نمی‌شوند!؛ بررسی زندگی و آثار «مارسل پروست» به مناسبت هفتادوهفتمین سالمرگ او؛ ترجمه و تألیف: رؤیا رزاقی؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۷۸/۹/۱۰: ص ۱۲.
- ✓ خاطراتی از مارسل پروست؛ سیدونی گابریل کولت؛ اصغر نوری؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۷۰؛ فروردین و اردیبهشت ۱۳۸۸: ص ۷۰-۷۴.
- ✓ خلوت و خلاقیت: نگاهی اجمالی به آثار به‌جای مانده از پروست؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۷۹/۱۱/۲۴: ص ۵.
- ✓ خنده از بی‌خردی برخیزد؟!؛ هانری لویی برگسون؛ فرخ امیرفریار؛ ماهنامه جهان کتاب؛ سال ۵، شماره ۱۱ و ۱۲؛ شهریور ۱۳۷۹: ص ۱۴.
- ❖ خیال زندگی، بهتر از زیستن آن است؛ حسین مستقیمی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۷ آبان ۱۳۷۸: ص ۱۰.
- ✓ در برابر زمان: بررسی آرا و نظرات «مارسل پروست»؛ رضا مسعودی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۶/۵/۲۴: ص ۲۱.
- ❖ در جستجوی زمان از دست رفته؛ لیدا فخری؛ روزنامه ایران؛ ۲۸ تیر ۱۳۸۱: ص ۹.
- ✓ در جستجوی من رمانهای مارسل پروست: نگاهی به زندگی و آثار پروست؛ رولان بارت؛ خجسته کیهان؛ روزنامه هم‌میهن؛ ۱۳۷۸/۱۲/۱۰: ص ۷.
- ✓ در جست‌وجوی پروست: گفت‌وگویی با مهدی سبحانی؛ ماهنامه کیان؛ شماره ۴۹: ص ۵۲-۵۷.
- ✓ در جست‌وجوی حکمت قرون و اعصار: یادداشتی کوتاه پیرامون رویکرد آلن دوباتن به فلسفه؛ سام‌محمود سرابی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۳/۶/۱۲.
- ✓ در جست‌وجوی زمان از دست‌رفته: به مناسبت سالروز تولد مارسل پروست؛ زهرا طهماسبی (مهتاب)؛ روزنامه اسرار؛ ۱۳۸۶/۴/۲۳.
- ❖ در ستایش بیماری؛ محسن بهمنی؛ روزنامه شرق؛ ۳۰ اردیبهشت ۱۳۸۳: ص ۶ ویژه‌نامه فرهنگ.
- ✓ درباره ژیل دلوز [فیلسوف فرانسوی]؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۲/۱۵.
- ❖ درباره مارسل پروست و میراث پروست؛ مهدی سبحانی؛ ماهنامه بیدار؛ شماره ۲؛ شهریور، مهر ۱۳۷۹: ص ۴۵-۵۰.

- ✓ درباره‌ی طرف خانه سوان؛ ژاک ناتان؛ فرامرز ویسی؛ ماهنامه معیار؛ شماره ۳۸، ۳۹ و ۴۰؛ دی، بهمن و اسفند ۱۳۷۸؛ ص ۱۱-۱۴. ❖
- ✓ دست مرزاد آقای سبحانی؛ عباس مخبر؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۷۵؛ آبان ۱۳۸۶؛ ص ۵۰-۵۱.
- ❖ دومین رمان بزرگ غرب؛ ای. ام. فارستر؛ عزت‌الله فولادوند؛ ماهنامه ادبستان؛ شماره ۵۵؛ تیر ۱۳۷۳؛ ص ۲۴-۲۵.
- ✓ دیوانه از قفس پرید: تصویر سرگشتگی: نگاهی به فیلم دیوانه از قفس پرید ساخته احمدرضا معتمدی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳/۵/۱۳۸۲.
- ✓ راز جاودانگی، ثبت «لحظه» است: به انگیزه چاپ گریخته جلد هفتم از کتاب در جستجوی زمان از دست رفته مارسل پروست؛ امیر صدری؛ روزنامه نشاط؛ ۲۸/۱/۱۳۷۸؛ ص ۸. ❖
- ❖ راز وجود انسان: تأملی بر مفهوم راز در فلسفه اگزیستانس گابریل مارسل؛ لیدا فخری؛ روزنامه ایران؛ ۸ بهمن ۱۳۸۶؛ ص ۱۰.
- ✓ راوی تجربه‌های عاشقانه: نگاهی به زندگی و آثار مارسل پروست؛ ارشاد رضویان؛ هفته‌نامه ایران جوان؛ شماره ۱۲۲؛ ص ۳۲-۳۳.
- ✓ رگه‌هایی از فلسفه غرب در آرا و اندیشه مولوی؛ بابک معین؛ فصلنامه پژوهشنامه علوم انسانی؛ شماره ۵۴؛ تابستان ۱۳۸۶؛ ص ۴۱۷-۴۲۸.
- ❖ رمان ناگفتنی، رمان بازگفتنی؛ حسین رسول‌زاده؛ ماهنامه آدینه؛ شماره ۱۳۴؛ آبان ۱۳۷۷؛ ص ۳۲-۳۶.
- ✓ رمان‌های مقاله‌ای: آلن دوباتون در جستجوی مارسل پروست؛ فرشید عطایی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۳/۴/۶.
- ✓ روایت‌شناسی ادبیات پلیسی؛ روزنامه ایران؛ ۱۳/۱۰/۱۳۸۵.
- ✓ روشنفکری دینی و سنت هایدگری در ایران: گفت‌وگو با سیاوش جمادی؛ محمد میلانی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۵/۸/۲۳.
- ✓ زمان در نظر فاکتر: یادداشتی از ژان پل سارتر بر خشم و هیاهوی ویلیام فاکتر (بخش نخست)؛ ابوالحسن نجفی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۵/۳/۳۱.
- ❖ زمان، حافظه، ادبیات؛ محمدرضا سهرابی؛ ماهنامه نیستان؛ سال ۱، شماره ۶، ۷؛ اسفند ۱۳۷۴، فروردین ۱۳۷۵؛ ص ۹۴-۹۷.

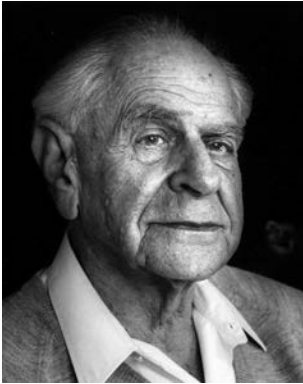
- ✓ زمانی که از دست رفت؛ فرجام یعقوبیان؛ روزنامه حیات نو اقتصادی؛ ۱۳۸۴/۳/۱۹؛ ص ۵.
- ✓ زندگی در متن: به مناسبت ترجمه فارسی آخرین جلد «در جستجوی زمان از دست رفته»؛ محمدرفع محمودیان؛ ماهنامه جهان کتاب؛ سال ۴، شماره ۱۹-۲۲؛ ص ۱۹-۲۱.
- ❖ زندگی و آثار «مارسل پروست»؛ منوچهر اکبرلو؛ روزنامه جوان؛ ۱۷ اردیبهشت ۱۳۷۹؛ ص ۹.
- ❖ زندگی و آثار مارسل پروست؛ منوچهر اکبرلو؛ روزنامه جوان؛ ۷ خرداد ۱۳۷۹؛ ص ۹.
- ✓ ژرفنمایی‌ها و نسبی‌گرایی در اثر مارسل پروست؛ ای.ار. کورتیوس؛ فرامرز ویسی؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۲/۱۲/۱.
- ❖ سادگی و روانی نیاز ادبیات امروز؛ اکبر خوردچشم؛ روزنامه رسالت؛ ۲۸ اردیبهشت ۱۳۸۱؛ ص ۱۶.
- ✓ سال‌شمار پروست؛ ژان‌ایو تادیه؛ فریبا ابوالخانی؛ فصلنامه بایا؛ شماره ۶ و ۷؛ شهریور و مهر ۱۳۷۸.
- ❖ سلام آقای هانتینگتون؛ سعید اصغرزاده؛ روزنامه توسعه؛ ۱۷ مهر ۱۳۸۰؛ ص ۲.
- ❖ سه تصویر معتبر زبان در اندیشه معاصر - قلب واقعیت، خلق واقعیت، گذر به جاودانگی؛ ملکه شاهی‌زاده؛ ماهنامه ادبیات داستانی؛ شماره ۸۲؛ مرداد و شهریور ۱۳۸۳؛ ص ۱۶-۱۸.
- ✓ سیر بی‌وقفه دوزخ [درباره ساموئل بکت]؛ احمد پرهیزگاری؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۲/۳.
- ❖ شکل دگر دیدن؛ فرخ امیرفریار؛ ماهنامه جهان کتاب؛ شماره ۱۸۴؛ مرداد ۱۳۸۳؛ ص ۱۴-۱۵.
- ✓ شناخت نویسندگان برتر جهان: مارسل پروست: به بهانه انتشار «اسیر»؛ مهدی سبحانی؛ روزنامه گزارش روز؛ ۱۷ و ۱۸/۳/۱۳۷۷؛ ص ۵.
- ✓ شناختن من تازه، دور ریختن عادات قبلی؛ سخنرانی مهدی سبحانی درباره مارسل پروست؛ رسول آبادیان؛ روزنامه حیات نو؛ ۱۳۷۹/۵/۱.
- ✓ عشق در رمان در جستجوی زمان از دست رفته اثر مارسل پروست؛ سارا حبیبی کاسب و غلامرضا ذات‌علیان؛ فصلنامه پژوهش زبان‌های خارجی؛ شماره ۵۱؛ بهار ۱۳۸۸؛ ص ۱۷-۲۶.
- ❖ عشق و حسادت در رمان «در جستجوی زمان از دست رفته» اثر مارسل پروست؛ سارا حبیبی کاسب؛ دوفصلنامه آموزش زبان و ادبیات؛ شماره ۲۲؛ شش‌ماهه دوم سال ۱۳۸۶.
- ✓ عمری به پای نقد: گفت‌وگو با عبدالعلی دستغیب، منتقد؛ فرشاد شیرازی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۷/۹.
- ✓ عینک‌هایی برای زمان از دست رفته: نگاهی به آثار و زندگی مارسل پروست؛ پاکسیما

- ✓ مجوزی؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۷۸/۳/۲۲: ص ۱۲. ❖
- ✓ فاکتر صدای خروشان می‌سی‌سی‌پی: سیری در آثار ویلیام فاکتر و یوگنا پاتوفای خیالی‌اش؛ علی شروقی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۵/۱/۲۱.
- ✓ قتل‌های پروست؛ احمد اخوت؛ فصلنامه زنده رود؛ شماره ۴۶ و ۴۷؛ بهار و تابستان ۱۳۸۷: ص ۱۷۱-۱۷۷.
- ✓ قرائتی افلاطونی از رمان «در جستجوی زمان از دست رفته»؛ ملکه شاهی‌زاده؛ ماهنامه ادبیات داستانی؛ شماره ۷۷-۷۸؛ اسفند ۱۳۸۲ و فروردین ۱۳۸۴: ص ۶۲-۶۴. ❖
- ✓ «قصه در قصه» در قرن بیستم؛ شهرزاد ماکویی؛ ماهنامه اندیشه جامعه؛ شماره ۲۳.
- ❖ قصه‌های یاری‌رسان؛ فرخ تمیمی؛ ماهنامه کلک؛ شماره ۸۹-۹۳؛ مرداد - آذر ۱۳۷۶: ص ۱۰۲-۱۰۴.
- ✓ کاری‌پر^۱: یک نگاه؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۲/۲۷.
- ❖ گفتگو با ریچارد شختر؛ احمد کامیابی‌مسک؛ ماهنامه صحنه؛ شماره ۲۳؛ بهمن ۱۳۸۱: ص ۱۹-۲۴.
- ❖ گفتگو با مهدی سبحانی به مناسبت انتشار رمان مرگ قسطی؛ مهدی یزدانی‌خرم؛ روزنامه شرق؛ ۲۱ خرداد ۱۳۸۴: ص ۱۷.
- ✓ لیوان‌ها را بگویید نرقصدند!؛ پرده‌هایی از سانسور کتاب ۱۳۷۵؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۳/۱۲/۹.
- ❖ مارسل پرست؛ نازلی حقانی‌پرست؛ روزنامه جام جم؛ ۲۹ اردیبهشت ۱۳۸۰: ص ۶.
- ✓ مارسل پروست (۱۸۷۱-۱۹۲۲) Marcel Proust: نویسنده فرانسوی و رمان «در جستجوی زمان از دست رفته» او؛ آنتنی تورلجی؛ همایون نوراخمر؛ ماهنامه ادبیات داستانی؛ شماره ۸۳؛ مهر ۱۳۸۳: ص ۶۵-۶۷. ❖
- ✓ مارسل پروست بیهوده انتظار می‌کشد...؛ آنجلو رینالدی؛ توفان گرکانی؛ ماهنامه جهان کتاب؛ شماره ۶۹-۷۰: ص ۲۲.
- ❖ مارسل پروست در جستجوی زمان از دست رفته؛ عبدالعلی دستغیب؛ دوماهنامه شباب؛ سال ۳، شماره ۲۳، ۲۴؛ اردیبهشت، خرداد ۱۳۷۶: ص ۳۸-۴۳.
- ✓ مارسل پروست در کابورگ = بلبک؛ اولین بلوک - دائو؛ سحر کریمی‌مهر؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۶۴؛ آذر - اسفند ۱۳۸۶: ص ۸۶-۹۰.
- ✓ مارسل پروست در یک نگاه؛ ترجمه مرتضی بابک‌معین؛ هفته‌نامه سروش هفتگی؛ شماره

۱. ژان کلود کاری‌پر فیلمنامه‌نویس فرانسوی.

- ۸۷۸؛ ۱۶ اسفند ۱۳۷۶: ص ۴۲-۴۵. ❖
- ❖ مارسل پروست و در جستجوی زمان گمشده؛ محمدرضا سهرابی؛ ماهنامه ادبیات داستانی؛ سال ۱، شماره ۱۱؛ شهریور ۱۳۷۲: ص ۴۱-۴۵.
- ✓ مارسل پروست، جستجوگر جاودانگی (قسمت اول)؛ ترانه وفایی؛ روزنامه کار و کارگر؛ ۱۳۷۷/۶/۳۱: ص ۷. ❖
- ✓ مارسل پروست، جستجوگر جاودانی؛ ترانه وفایی؛ روزنامه کار و کارگر؛ ۱۳۷۷/۷/۱۴.
- ✓ مارسل پروست؛ جستجوگر جاودانگی؛ ترانه وفایی؛ ماهنامه کتاب ماه (ادبیات)؛ شماره ۸؛ خرداد ۱۳۷۷: ص ۳۰-۳۱.
- ✓ مارسل پروست؛ روزنامه نشاط؛ ۱۳۷۸/۴/۱۹.
- ✓ مارسل پروست؛ نازلی حقانی پرست؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۰/۲/۲۹.
- ❖ مرده‌ای که حالش خوب است - در باب ویرجینیا وولف و اتاقی از آن خود؛ مهدی یزدانی خرم؛ روزنامه شرق؛ ۷ بهمن ۱۳۸۴: ص ۶.
- ❖ مردی که کاری با آسمان نداشت: گفتگو با مهدی سحابی به مناسبت انتشار رمان مرگ قسطی؛ مهدی یزدانی خرم؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۵۱؛ خرداد ۱۳۸۵: ص ۳۲۳-۳۴۵.
- ✓ مروی بر چند کتاب؛ لیلا کشانی؛ ماهنامه کتاب ماه (ادبیات)؛ شماره ۱۴۴؛ مهر ۱۳۸۸: ص ۱۰۵-۱۰۰.
- ❖ مسأله عشق از دیدگاه مارسل پروست؛ ملک‌مهدی میرفندرسکی؛ دوماهنامه دنیای سخن؛ شماره ۶۱؛ شهریور، مهر ۱۳۷۳: ص ۶۶-۶۸.
- ✓ مطمئن باشید: این یک پیپ است!؛ نگاهی به مفهوم شیء در جهان داستانی آلن رب‌گریه؛ مهدی یزدانی خرم؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۸/۶.
- ✓ معجزه‌ای به نام پروست: نگاهی به رمان در جست‌وجوی زمان از دست رفته (بخش نخست)؛ مهدی یزدانی خرم؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۴/۳۱: ص ۱۶. ❖
- ✓ مهدی سحابی و «در جست‌وجوی زمان از دست رفته»؛ علی خزاعی‌فر؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۷۵؛ آبان ۱۳۸۶: ص ۶۴-۶۹. ❖
- ✓ میان گناه و بی‌گناهی [گفتگو با آندره میکن، نویسنده روسی - فرانسوی]؛ ترجمه مجتبی پورمحسن؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۲/۱۱/۲۸.
- ❖ نقبی به هزار توی زمان از دست رفته؛ بابک نظری؛ روزنامه سلام؛ ۲۱ آذر ۱۳۷۲: ص ۸.
- ❖ نگاهی به اجرای نمایش یادآوری چیزهای گذشته اثر هارولد پیتتر؛ میساییل بلینگتون؛ روزنامه شرق؛ ۱۵ شهریور ۱۳۸۲: ص ۱۰.

- ❖ نگاهی به وضعیت رمان در قرن بیستم؛ محمدحسین رمضان‌کیایی؛ روزنامه ایران؛ ۱۴ بهمن ۱۳۸۱: ص ۱۴.
- ❖ نگاهی ژرف به داستان در جستجوی زمان از دست رفته؛ امیرهوشنگ هوشنگی؛ فصلنامه ادبیات معاصر؛ سال ۲، شماره ۱۳، ۱۴؛ خرداد، تیر ۱۳۷۶: ص ۶-۱۴.
- ❖ نگاهی ژرف به داستان در جستجوی زمان از دست رفته؛ امیرهوشنگ هوشنگی؛ فصلنامه ادبیات معاصر؛ سال ۲، شماره ۱۱، ۱۲؛ فروردین، اردیبهشت ۱۳۷۶: ص ۲۴-۳۳.
- ✓ نه آغازی هست نه پایانی؛ بحثی پیرامون خاستگاه اندیشه‌ی رمان نو؛ بابک احمدی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۰ و ۱۳۸۵/۳/۱۱.
- ✓ نه عقل، نه ضمیر خودآگاه، شهود خود به خود باطنی؛ نگاهی به زندگی و آثار «مارسل پروست» نویسنده فرانسوی؛ عادل جهان‌آرای؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۷۹/۵/۲: ص ۱۰.
- ❖ و در آغاز ادبیات بود؛ مهدی یزدانی‌خرم؛ روزنامه همشهری؛ ۵ مرداد ۱۳۸۱: ص ۲۴.
- ✓ واقعیت از درون و با ابزار درون؛ درباره مارسل پروست و میراث؛ مهدی سحابی؛ ماهنامه بیدار؛ شماره ۲: ص ۴۵-۵۰.
- ✓ وقتی شعر، غلط معنی می‌شود؛ گزارشی درباره یک گزارش (عنوان بخش پایانی: این غافله غافل)؛ افشین امیرشاهی؛ روزنامه کارگزاران؛ ۱۶ و ۱۳۸۶/۲/۱۵.
- ❖ وقتی غولها یکدیگر را می‌ستایند؛ روزنامه همبستگی؛ ۲۶ اردیبهشت ۱۳۸۴: ص ۵.
- ✓ هنر پروست؛ مهدی فاتحی؛ فصلنامه سینما و ادبیات؛ شماره ۱۲؛ بهار ۱۳۸۶: ص ۷۳-۷۴.
- ❖ هیروشیما عشق من، زمان و پروست؛ ولفگانگ لاکتینگا؛ نازنین مفخم؛ ماهنامه کلک؛ شماره ۶۶؛ شهریور ۱۳۷۴: ص ۲۸۸-۳۰۱.
- ✓ یادداشتی بر رمان بانوی لیل اثر محمد بهارلو؛ محمدعلی سپانلو؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۵/۲/۶.
- ✓ یک فرصت استثنایی: یادداشتی به بهانه انتشار «اسیر»، از کتاب «در جستجوی زمان از دست رفته» نوشته پروست؛ امیر صدری؛ روزنامه آریا؛ ۱۳۷۷/۸/۱۱.
- ✓ یک زبان تازه: سینمای جشنواره پسند ایران: گفت‌وگو با آیدین آغداشلو؛ محمد عبدی؛ روزنامه همشهری؛ ۴ و ۱۳۸۱/۱۰/۷.

کارل ریموند پوپر^۱

KARL RAIMUND POPPER

محل تولد: وین، اتریش

تاریخ تولد: ۱۹۰۲

تاریخ وفات: ۱۹۹۴

زمینه فعالیت: فلسفه

توضیحات: پدر و مادرش یهودی بودند که به مسیحیت گرویدند. او استاد منطق و روش‌های علمی در مدرسه اقتصاد لندن بود. دریافت لقب «سیر» از رویدادهای مهم زندگی اوست.

بخشی از کتاب‌شناسی کارل ریموند پوپر در زبان فارسی

- آزادی و مسئولیت روشنفکران؛ کارل ریموند پوپر؛ کورش زعیم؛ ناشر: ایرانمهر؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۵؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۸۰ صفحه رقیعی. (این کتاب در سال ۱۳۷۶ تحت عنوان «درس این قرن: همراه با دو گفتار درباره آزادی و حکومت دمکراتیک: گفتگوی جیانکارلو بوزتی^۲ با کارل پاپر» با ترجمه علی پایا توسط انتشارات طرح نو به چاپ رسیده است.) ◇
- آینده باز است (مصاحبه در آلتنبرگ و متن گفتگوهای همایش پوپر در وین^۳)؛ کارل ریموند

۱. در فهرست مستندهای کتابخانه ملی و غیر آن، این نام به صورت‌های «کارل پاپر»، «کارل ریموند پوپر» و «کارل ریموند پاپر» نیز آمده است.

2. Giancarlo Bosetti.

۳. این کتاب حاوی گفت و شنودی است که «کارل پوپر» و «کنراد لورنتز» روز بیست و یکم فوریه ۱۹۸۳ در برابر دوربین‌های تلویزیون انجام دادند. این گفت‌وگو نمایانگر نزدیکی جهان‌های این دو دانشمند است. پوپر که در سال ۱۹۰۲ و لورنتز که در سال ۱۹۰۳ هر دو در وین زاده شدند دوستان دوران کودکی یکدیگرند [برگرفته از نرم‌افزار «کتابخانه»؛ چکیده کتاب «آینده باز است» (با اصلاح معلومات ارائه شده)].

- پوپر و کنراد لورنتز، شرکت‌کنندگان: *رومان سکسل ... [و دیگران]*؛ ترجمه عباس باقری؛ ناشر: نشر علم؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۱۷۰ صفحه رقعی. ◇
- *اسطوره چارچوب (در دفاع از علم و عقلانیت) (از سری فلسفه و فرهنگ)*؛ کارل ریموند پوپر؛ علی پایا؛ ناشر: طرح نو؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ویرایش دوم؛ ۱۳۸۵؛ ۲۲۰۰ نسخه)؛ ۳۹۲ صفحه رقعی. ◇
- *اندیشه سیاسی کارل پوپر (از سری فلسفه و فرهنگ)*؛ جرمی شی‌یرمر^۱؛ عزت‌الله فولادوند؛ ناشر: طرح نو؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۳۳۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۸؛ ۳۳۰۰ نسخه)؛ ۲۷۲ صفحه رقعی. ◇
- *اندیشه سیاسی کارل پوپر؛ جرمی شی‌یرمر^۲؛ عزت‌الله فولادوند؛ ناشر: نشر ماهی؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۲۵۶ صفحه وزیری. ◇*
- *اندیشه‌های اجتماعی کارل پوپر؛ مجید فولادیان و زینب فاطمی امین؛ ناشر: سخن‌گستر؛ مشهد: ۱۳۸۷؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۱۶۰ صفحه رقعی.*
- *انقلاب یا اصلاح: گفتگو با هربرت مارکوزه، کارل ر. پوپر؛ هوشنگ وزیری؛ ناشر: خوارزمی؛ تهران: ۱۳۸۴ (چاپ چهارم)؛ ۵۵۰۰ نسخه؛ ۹۰ صفحه رقعی؛ مصور؛ عکس. (چاپ قبلی: خوارزمی؛ ۱۳۵۵؛ ۱۷ صفحه.) ◇*
- ◇ *اهمیت کارل ریموند پوپر در جامعه‌شناسی؛ محقق: مجید فولادیان؛ ناشر: پاتریس؛ تهران: ۱۳۸۴؛ [۱۱۱] + سه صفحه.*
- *بازنگری جامعه‌باز: نقد و بررسی اندیشه‌های پوپر؛ محمد اخوان؛ ناشر: مرسل؛ کاشان: ۱۳۸۵؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۳۶۴ صفحه رقعی. (این کتاب شامل نقد و بررسی اندیشه‌های پوپر به ویژه نقد کتاب «جامعه‌باز و دشمنان آن» می‌باشد.) ◇*
- ◇ *برخورد شایسته با فاز فرهنگی سرمایه‌داری (بررسی مبانی اندیشه‌های دکتر سروش)؛ حسین موسوی زنجانی؛ ناشر: حسین موسوی زنجانی؛ [قم]: ۱۳۷۵ (چاپ دوم)؛ ۱۱۰ صفحه.*

۱. نرم‌افزار «کتیبه»، این نام را به صورت «جرمی شی‌یرمی» ذکر کرده است. مراجعه به نرم‌افزار مستندهای کتابخانه ملی ایران نشان می‌دهد نام درست ثبت‌شده در کتابخانه ملی «جرمی شی‌یرمر» است و نام آن به لاتین چنین می‌باشد:

«Jeremy Shearmur»

۲. نرم‌افزار «کتیبه»، این نام را به صورت «جرمی شی‌یرمو» ذکر کرده است.

◇ بررسی اصلاحات سیاسی در ایران طی سالهای ۱۳۸۴-۱۳۷۶ بر اساس مدل مهندسی اجتماعی تدریجی کارل ریموند پوپر؛ مهدی حسینی؛ ناشر: افق اندیشه؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۲۰۸ صفحه.

◇ پوپر (از سری پیشروان اندیشه‌های نو؛ ۹)؛ برایان مگی؛ منوچهر بزرگمهر؛ ناشر: خوارزمی؛ تهران: ۱۳۵۹؛ ۱۴۹ صفحه.

○ پوپر و دموکراسی: نقد و بررسی نظرات کارل پوپر در باب دموکراسی؛ نصرالدین نانسی و حسین هرسیج، ویراستاران: محمد رنجبر و محمد نظام‌الدین؛ ناشر: مهر قایم (عج)؛ اصفهان: ۱۳۸۵؛ ۲۱۰۰ نسخه؛ ۲۸۰ صفحه و زیری؛ جدول؛ نمودار. ◇

○ تلویزیون خطری برای دموکراسی؛ کارل ریموند پوپر و جان کندی؛ حمید شهیدی مؤدب، ویراستار: افسانه فارونی؛ ناشر: اطلاعات؛ تهران: ۱۳۷۴؛ ۳۱۵۰ نسخه؛ ۵۲ صفحه رقی. ❖

○ جامعه باز پوپر پس از پنجاه سال: تداوم موضوعیت بحث پوپر^۲؛ حاصل تلاش ایان چارلز جاروی^۳ و ساندر پرالانگ؛ مصطفی یونسی؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۱۷۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۵؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۳۷۶ صفحه رقی. ◇

○ جامعه باز و دشمنان آن؛ کارل ریموند پوپر؛ عزت‌الله فولادوند؛ ناشر: خوارزمی؛ تهران: ۱۳۶۴؛^۴ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۸؛ ۴۰۰۰ نسخه، چاپ دیگر؛ ۱۳۷۹؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۴؛ ۷۷۰۰ نسخه)؛ ۱۳۹۲ صفحه رقی. ◇

○ جامعه باز و دشمنان آن: اوج پیش‌گویی پیامبرانه هگل، مارکس و پیامد آن؛ کارل ریموند پوپر؛ امیرجلال‌الدین اعلم؛ ناشر: نیلوفر؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۱۶۵۰ نسخه؛ ۲ جلد؛ جلد اول؛ ۵۱۶

۱. «مهر قائم (عج)»؟

۲. مقاله‌های این کتاب، حاصل همایشی است که یک سال پس از مرگ «کارل ریموند پوپر» (۱۹۰۲-۱۹۹۴) به مناسبت پنجاهمین سال انتشار کتاب «جامعه باز» برگزار شد. برخی از مقاله‌ها در معرفی کتاب و نویسندگان هستند. در برخی دیگر از مقالات، نظرات پوپر، نقد و تفسیر شده است و در برخی دیگر نیز کاربرد نظرات او برای حل مسائل اجتماعی و سیاسی جهان امروز و میزان «امروزی بودن» آنها ارزیابی شده است [برگرفته از نرم‌افزار «کتبیه»، چکیده کتاب].

۳. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، این نام را به صورت «ایان یاروی» ذکر کرده است. مراجعه به نرم‌افزار مستندهای کتابخانه ملی ایران نشان می‌دهد نام‌های درست ثبت‌شده در کتابخانه ملی «ایان چارلز جاروی» و «ایان یاروی» است و نام آن به لاتین چنین می‌باشد:

«Dan Charles Jarvie»

۴. با مراجعه به اصل کتاب مشخص شد چهار جلد چاپ اول این کتاب به ترتیب در سال‌های ۱۳۶۴، ۱۳۶۵، ۱۳۶۶ و ۱۳۶۹ موضوع انتشار بوده‌اند. نحوه شماره‌گذاری صفحات مجلدات یادشده به صورت مسلسل بوده است. مجموع چهار جلد شامل ۱۳۹۲ صفحه رقی می‌باشد.

- صفحهٔ وزیری و جلد دوم: ۷۱۲ صفحهٔ وزیری. (جلد ۱. افسون افلاطون. - جلد ۲. اوج پیش‌گوئی پیامبرانه هگل، مارکس و پیامد آن). ◇
- ◇ جامعه باز و دشمنان آن؛ کارل پوپر؛ امیرجلال‌الدین اعلم؛ ناشر: سروش (انتشارات صدا و سیما)؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۲ جلد. (جلد ۱. افسون افلاطون)
- ◇ جامعه باز و دشمنان آن؛ کارل پوپر؛ امیرجلال‌الدین اعلم؛ ناشر: نشر گفتار؛ تهران: ۱۳۷۶ (چاپ دوم: ۱۳۷۹، جلد ۱. افسون افلاطون).
- جامعه باز و دشمنان آن؛ کارل ریموند پوپر؛ علی اصغر مهاجر؛ ناشر: شرکت سهامی انتشار؛ تهران: ۱۳۶۴؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۶۵؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۶۹؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ دیگر: ۱۳۷۸)؛ ۶۴۴ صفحهٔ وزیری. (جلد ۱. افسون افلاطون. - جلد ۲. اوج پیامبری: هگل، مارکس و سرانجام). ◇
- جامعه باز و دشمنان آن؛ کارل ریموند پوپر؛ عزت‌الله فولادوند؛ ناشر: خوارزمی؛ تهران: ۱۳۷۰؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۵۳۸ صفحهٔ رقیعی.
- جامعه باز، آخرین اتوپی تمدن غرب؛ شهریار زرشناس (جامعه باز و دشمنان آن)؛ ناشر: سوره مهر؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۵۵۰۰ نسخه؛ ۵۶ صفحهٔ رقیعی. ◇
- جستجوی ناتمام (از سری اندیشه‌های عصر نو؛ ۲)؛ کارل ریموند پوپر؛ ایرج علی‌آبادی، ویراستار: ضیاء موحد؛ ناشر: سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی؛ تهران: ۱۳۶۹؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۲۷۷ صفحه. ◇
- جست‌وجوی همچنان باقی: زندگی‌نامه فکری و خودنوشت؛ کارل ریموند پوپر؛ سیامک عاقلی؛ ناشر: گفتار؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۴۲۶ صفحهٔ رقیعی. (این اثر یک‌بار نیز در سال ۱۳۶۹ تحت عنوان «جستجوی ناتمام» با ترجمهٔ ایرج علی‌آبادی توسط سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی منتشر شده است. کتاب حاضر، افزون بر متن اصلی، شامل گفتاری است در معرفی آرای نظری و سیاسی پوپر به قلم سیامک عاقلی). ◇
- جهان باز: برهانی در تأیید نامعین‌نگری: جزء دوم از پینوشت بر منطق اکتشاف علمی؛ کارل ریموند پوپر؛ احمد آرام؛ ناشر: صدا و سیما؛ جمهوری اسلامی ایران (سروش)؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۰۴ صفحهٔ وزیری؛ مصور، جدول. ◇

۱. نرم‌افزار «کتابخانه»، عنوان چاپ سوم این کتاب را «جامعه باز و دشمنانش، خردمندان در خدمت خودکامگان» ذکر کرده است.

۲. نرم‌افزار جامع کتابخانهٔ ملی (رسا)، ناشر این کتاب را «سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه هنری» ذکر کرده است. البته باید توجه داشت که شرکت انتشارات سوره مهر وابسته به حوزهٔ هنری سازمان تبلیغات اسلامی است.

- جهان‌گرایشها: دو پژوهش درباره علیت و تکامل (از مجموعه سپهر اندیشه)؛ کارل ریموند پوپر؛ عباس باقری؛ ناشر: نشر و پژوهش فرزانه روز؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۸۴ صفحه رقی؛ مصور. ◇
- حدسها و ابطالها: رشد و شناخت علمی؛ کارل ریموند پوپر؛ احمد آرام؛ ناشر: انتشار؛ تهران: ۱۳۶۳؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم، ویرایش دوم؛ ۱۳۶۸؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ سوم، ۱۳۷۵؛ ۱۵۰۰۰ نسخه)؛ ۵۸۰ صفحه وزیری؛ مصور. ◇
- در باب اقتدار (Studies in critical philosophy)؛ هربرت مارکوره؛ مجتبی گل محمدی و علی عباس‌بیگی؛ ناشر: گام نو؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۱۶۵۰ نسخه؛ ۲۰۰ صفحه جیبی. ◇
- درس این قرن: همراه با دو گفتار درباره آزادی و حکومت دمکراتیک: گفتگوی میانکارلو بوزتی با کارل پاپر (از سری فلسفه و فرهنگ؛ ۴)؛ کارل ریموند پوپر؛ علی پایا؛ ناشر: طرح نو؛ تهران: ۱۳۷۶ (چاپ دوم؛ ۱۳۷۸؛ ۳۳۰۰ نسخه)؛ ۱۷۶ صفحه رقی. ◇
- درسهای قرن بیستم: دو مصاحبه و دو گفتار منتشر نشده از کارل پوپر (از مجموعه مطالعات اجتماعی)؛ کارل ریموند پوپر و جانکارلو بوزتی؛ هرمز همایون‌پور؛ ناشر: نشر و پژوهش فرزانه روز؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۱۶۶ صفحه رقی؛ مصور. ◇
- زندگی حل مسئله‌هاست: پرسشهای پیرامون شناخت طبیعت؛ کارل ریموند پوپر؛ عباس باقری؛ ناشر: علم؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۱۷۶ صفحه رقی. (کتاب حاضر از متن فرانسه به فارسی برگردانده شده است). ◇
- زندگی سراسر حل مسئله است؛ کارل ریموند پوپر؛ شهریار خواجهیان؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۱۵۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۳؛ ۱۴۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۳؛ ۱۷۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۵؛ ۱۵۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۶۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۸۸؛ ۱۲۰۰ نسخه، چاپ هفتم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۲۰۰ نسخه)؛ ۲۸۶ صفحه رقی. ◇
- سرچشمه‌های دانایی و نادانی؛ کارل ریموند پوپر؛ عباس باقری؛ ناشر: نشر نی؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۹؛ ۲۲۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۰؛ ۲۲۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۳؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۸۵؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ هفتم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۶۵۰ نسخه، چاپ هشتم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۸۸ صفحه رقی. ◇
- سیری انتقادی در فلسفه کارل پوپر؛ رضا داوری اردکانی؛ ناشر: سازمان انتشارات

- پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۲۱۵ صفحه.
- سیری انتقادی در فلسفه کارل پوپر؛ رضا داوری اردکانی؛ ناشر: مؤسسه فرهنگی دانش و اندیشه معاصر؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۴؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۸۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۸۸؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۲۱۶ صفحه رقی. ◇
- شناخت عینی، برداشتی تکاملی (*از سری اندیشه‌های عصر نو؛ ۹*)؛ کارل ریموند پوپر؛ احمد آرام؛ ناشر: وزارت فرهنگ و آموزش عالی، علمی و فرهنگی؛ تهران: ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۴؛ ۵۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۹؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۴۶۴ صفحه وزیر. ◇
- عقلانیت معرفت از دیدگاه علم‌شناسی پوپر (*از سری کتاب اندیشه؛ ۱۴*)؛ عبدالحمید ابطیحی؛ ناشر: کانون اندیشه جوان؛ تهران: ۱۳۸۹ (چاپ دوم)؛ ۲۵۰۰ نسخه؛ ۸۸ صفحه رقی. ◇
- عقلانیت معرفت از دیدگاه علم‌شناسی پوپر (*از سری کتاب اندیشه؛ ۱۴*)؛ محقق: عبدالحمید ابطیحی، به سفارش کانون اندیشه جوان؛ ناشر: مؤسسه فرهنگی دانش و اندیشه معاصر؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۶۴ صفحه رقی. ◇
- ◇ فقر تاریخیگری؛ کارل ر. پوپر؛ احمد آرام؛ ناشر: خوارزمی؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱۸۴ صفحه.
- فلسفه تجربه‌گرا «از لاک تا پوپر»؛ جورج نواک؛ پرویز بابایی؛ ناشر: آزاد مهر؛ قم: ۱۳۸۴؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۱۶۰ صفحه رقی.
- کارل پوپر (On Popper) (*از مجموعه فیلسوفان بزرگ غرب؛ ۱*)؛ مارک آمادئوس نوتورنو؛ محمد سعیدی‌مهر؛ ناشر: رویش نو؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۶۸ صفحه رقی؛ جدول. ◇
- کارل پوپر در ایران (فلسفه و سیاست) (*از سری جنگ اندیشه؛ ۱۵*)؛ رضا داوری؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۴۰ صفحه رقی. ◇
- ◇ مصاحبه با کارل پوپر؛ ترجمه خسرو ناقد؛ آلمان: ۱۳۶۹؛ ۲۴ صفحه.
- ◇ منطق اکتشاف علمی؛ کارل ریموند پوپر؛ احمد آرام؛ ناشر: سروش (انتشارات صدا و سیما)؛ تهران: ۱۳۷۰؛ ۵۰۸ صفحه؛ مصور؛ جدول.
- منطق اکتشاف علمی؛ کارل ریموند پوپر؛ حسین کمالی، ویراستار: عبدالکریم سروش؛ ناشر: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی؛ تهران: ۱۳۷۰ (چاپ دوم؛ ۱۳۸۱؛ ۱۵۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۴؛ ۱۵۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۹؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۳۴۸ صفحه وزیر. ◇

- می‌دانم که هیچ نمی‌دانم: گفت‌وگوهایی در باب: سیاست، فیزیک و فلسفه؛ کارل ریموند پوپر؛ پرویز دستمالچی؛ ناشر: ققنوس؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۱۶۵۰ نسخه (چاپ دیگر؛ ۱۳۸۵؛ ۱۶۵۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۶۵۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۸؛ ۱۶۵۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۶۵۰ نسخه)؛ ۱۵۲ صفحه رقیعی؛ مصور؛ عکس. ◇
- ناکجاآباد و خشونت: گفتارها و گفت‌وگوهایی از کارل ریموند پوپر (از سری گفتارهای فلسفی؛ ۲)؛ کارل ریموند پوپر؛ به انتخاب و ترجمه خسرو ناقد و رحمان افشاری؛ ناشر: مؤسسه فرهنگی هنری جهان کتاب؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۱۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۲۰۸ صفحه رقیعی. ◇
- نقد انتقادات پوپر بر افلاطون و ارسطو (با محوریت دموکراسی)؛ علیرضا صدیقین؛ ناشر: کانون پژوهش؛ اصفهان: ۱۳۸۳؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۲۳۲ صفحه وزیر. ◇
- واقعیگری و هدف علم؛ کارل ریموند پوپر؛ احمد آرام، ویراستار؛ معصومه محتاج؛ ناشر: سروش (انتشارات صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران)؛ تهران: ۱۳۷۳؛ ۶۳۰۰ نسخه؛ ۴۳۲ صفحه وزیر. (این کتاب جزء اول از کتاب پی‌نوشت بر منطق اکتشاف علمی ویرایش و. و. بارتلی است که به‌طور مستقل ترجمه و منتشر شده است). ◇
- ویتگنشتاین - پوپر و ماجرای سیخ بخاری: ده دقیقه جدل میان دو فیلسوف بزرگ؛ دیوید ادموندز و جان آیدینو؛ حسن کامشاد؛ ناشر: نشر نی؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۴؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۳۵۸ صفحه رقیعی؛ مصور؛ جدول؛ عکس. ◇

بعضی مقالات مرتبط با کارل ریموند پوپر به زبان فارسی^۱

- ✓ ۱۰۰ سال وقف حقیقت و سؤال‌های سوزان: گفت‌وگو با دکتر سیامک عاقلی نویسنده و مترجم کتاب [درباره کتاب جست‌وجوی همچنان باقی اثر کارل ریموند پوپر]؛ ابوالحسن مختاباد؛ هفته‌نامه کتاب هفته؛ ۲۰ بهمن ۱۳۸۰؛ ص ۹.
- ✓ ۲- نقدی بر معیار ابطال‌پذیری در شناخت‌شناسی کارل پوپر؛ محمد صابری؛ ماهنامه فرهنگ توسعه؛ شماره ۳۹، ۴۰ و ۴۱؛ ص ۴۸-۶۱.
- ✓ آثار مکتب فرانکفورت، افیون روشنفکران؛ کارل ریموند پوپر؛ فردین علیخواه؛ روزنامه

۱. آنچه در نرم‌افزار «نماتن» مورد جست‌وجو قرار گرفته است «کارل ریموند پوپر» بوده است؛ و نه صورت‌های دیگر این نام نظیر «ک. ر. پوپر» و «پوپر».

البته بعداً در گسترش اثر حاضر، امید است، بتوانیم مفصل‌تر به این نام بپردازیم.

- ❖ ایران؛ ۱۳۷۷/۱۰/۸: ص ۱۰. ❖
- ❖ آدورنو تناقض تفکر انتقادی و کنش اجتماعی؛ فریزر رییس‌دانا؛ فصلنامه کلک؛ شماره ۱۴۳؛ دی ۱۳۸۲: ص ۱۴-۱۶.
- ✓ آرای فرگه و پوپر درباره سومین جهان؛ ضیاء موحد؛ دوماهنامه گزارش گفت‌وگو؛ شماره ۸
- ✓ آرمان در چنبر واقعیت: تأملی بر نقادی پوپر از آرمانشهرگرایی؛ جواد نبی‌یان؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۷/۱۰: ص ۱۸. ❖
- ✓ آری ما آزاد هستیم: گفت و شنودی با کارل پوپر؛ روزنامه توسعه؛ ۱۳۷۷/۷/۱۸.
- ❖ آزادی خود توسط علم و دانش: مقاله‌ای از کارل پوپر؛ ترجمه شهرام انصاری؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۰ شهریور ۱۳۸۷: ص ۱۰.
- ❖ آزادی قانون و قدرت؛ روزنامه همبستگی؛ ۹ اردیبهشت ۱۳۸۵: ص ۷.
- ✓ آزادی و مسئولیت روشنفکران؛ کارل پوپر؛ کورش زعیم؛ ماهنامه اطلاعات سیاسی و اقتصادی؛ شماره ۱۶۰-۱۵۹: ص ۷۶-۸۱.
- ✓ آزادی و مسئولیت روشنفکرانه؛ کارل ریموند پوپر؛ شاه‌پویایی؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۸۰/۱۲/۲۷: ص ۶. ❖
- ✓ آزادی و مسئولیت روشنفکری؛ کارل پوپر؛ علی پایا؛ روزنامه اطلاعات؛ ۲۳ و ۲۲/۱/۱۳۷۷: ص ۶. ❖
- ❖ آزادی، محدود یا نامحدود؛ امیر محیبیان؛ روزنامه رسالت؛ ۲۵ اردیبهشت ۱۳۷۸: ص ۲.
- ❖ آشنایی با فلسفه قرن بیستم در قالب طنز؛ رضا باقریان‌موحد؛ کتاب ماه ادبیات و فلسفه؛ شماره ۹۲؛ خرداد ۱۳۸۴: ص ۱۲۶-۱۲۷.
- ✓ آگاهی از نادانی [بررسی آراء کارل ریموند پوپر]؛ خسرو ناقد؛ روزنامه سرمایه؛ ۱۳۸۴/۱۲/۷.
- ✓ آیا پیش‌بینی یک فیلسوف تحقق یافته است: کارل پوپر و نظریه کوانتوم؛ ماتیو ایردیل؛ علی ملائکه؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۷/۱۶.
- ❖ آیا یک جامعه باز یک جامعه عادلانه است؟ پوپر در برابر راولز؛ آلن بویر؛ علی پایا؛ ماهنامه آیین؛ شماره ۱۳، ۱۴؛ اردیبهشت و خرداد ۱۳۸۷: ص ۴۱-۵۴.
- ✓ آینده روشن است: گفت‌وگو با کارل ریموند پوپر؛ اکبر جنانی؛ نشریه آبان، ویژه‌نامه استاندارد و سلامت؛ شماره ۴؛ نیمه دوم شهریور ۱۳۸۰: ص ۹-۱۱.
- ❖ آینده‌پژوهی، در آستانه هزاره سوم؛ امیرحسین اصغری؛ روزنامه کیهان؛ ۱۶ آبان ۱۳۷۸: ص ۹؛ ۱۸ آبان ۱۳۷۸: ص ۶.
- ❖ ابتناء عقلانیت‌گرایی انتقادی بر ابطال‌گرایی؛ لورانس بولاند؛ حسین بصیرت؛ روزنامه

- رسالت؛ ۱۸ اردیبهشت ۱۳۸۶: ص ۱۸.
- ❖ ابطال ابطال‌پذیری؛ مهدی حائری؛ فصلنامه قیاسات؛ شماره ۱۵، ۱۶؛ بهار، تابستان ۱۳۷۹: ص ۱۷۱-۱۷۳.
 - ✓ ابطال‌پذیری از منظر کارل پوپر؛ محمدمهدی شیرمحمدی؛ روزنامه سیاست روز؛ ۱۳۸۴/۳/۴: ص ۷.
 - ❖ ابطال‌گرایی فلسفه علم؛ مریم جعفرآقادی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۳ شهریور ۱۳۸۵: ص ۸.
 - ✓ اتویبا و خشونت؛ کارل‌ریموند پوپر؛ رحمان افشاری؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۸۴/۱۰/۲۵: ص ۷.
 - ✓ اتویبای خشونت؛ کارل‌ریموند پوپر؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۸۴/۸/۱۱: ص ۹.
 - ✓ اثبات‌پذیری ملاک علمی بودن نیست [مروری بر فلسفه علم کارل‌ریموند پوپر]؛ مهدی علیا؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۱/۹/۲۰: ص ۸.
 - ❖ ارزیابی مدل‌های دموکراسی هلد در سنجش با آرای پوپر؛ حسین هرسیچ و نصرالدین نانس؛ ماهنامه اطلاعات سیاسی - اقتصادی؛ سال ۱۸، شماره ۳، ۴؛ آذر و دی ۱۳۸۲: ص ۴۶-۵۷.
 - ✓ از آموزش فیزیک و ریاضی تا اوج فلسفه: گفت‌وگو با کارل پوپر (قسمت اول)؛ بریان مگی؛ ابوالفضل رجبی؛ هفته‌نامه اسرار؛ شماره ۱۹.
 - ✓ از سیخ بخاری تا یک تحقیق خواندنی؛ ماشاءالله آجودانی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۳/۲۹.
 - ✓ از میان کتابهای جدید خارجی؛ در جست‌وجوی شناخت علمی [معرفی اندیشه کارل پوپر]؛ فصلنامه نقد و بررسی کتاب فرزانه؛ شماره ۲: ص ۸۸-۹۱.
 - ❖ استبداد ستیزی و مشروطه‌خواهی در اندیشه نایینی؛ علی‌اکبر اسدی؛ روزنامه صدای عدالت؛ ۳۰ آبان ۱۳۸۱: ص ۶.
 - ❖ استدلال‌های پوپر به سود مابعدالطبیعه فلسفی؛ محمدرضا نعمتی ترابی؛ روزنامه ایران؛ ۱۰ شهریور ۱۳۸۶: ص ۱۰.
 - ❖ استقراء و تجربه؛ محمد فنایی اشکوری؛ ماهنامه معرفت؛ سال ۳، شماره ۴؛ بهار ۱۳۷۴: ص ۴۴-۵۲.
 - ✓ اسطوره چارچوب (در دفاع از علم و عقلانیت)؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۷۹/۹/۲۶: ص ۱۰.
 - ✓ اسطوره چارچوب [درباره کتاب در دفاع از علم و عقلانیت اثر کارل پوپر، ترجمه علی پایا]؛ مسعود فریامنش؛ ماهنامه اطلاعات حکمت و معرفت؛ شماره ۸.
 - ❖ اصلاح‌طلبی در مقابل انقلابی‌گری، مهندسی اجتماعی ناکجاآبادی؛ رسول نمازی؛ روزنامه

- اعتماد؛ ۱۶ تیر ۱۳۸۴: ص ۸
- ❖ اضطراب‌های دنیای مدرن و گرایش به توتالیتراریسم: نگاهی دیگر به اندیشه‌های اجتماعی کارل پوپر؛ الهام ربیعی‌زاده؛ روزنامه رسالت؛ ۱۴ شهریور ۱۳۸۸: ص ۱۸.
 - ✓ اعتراف مدرنیته: اثری متفاوت از «کارل پوپر» در نقد سینما [درباره کتاب تلویزیون خطری برای دموکراسی نوشته کارل پوپر و جان کندی با ترجمه شهیدی مؤدب]؛ الهه قهرمانی؛ هفته‌نامه حریم؛ شماره ۹۶.
 - ✓ افسون افلاطونی پوپر؛ روزنامه خوب‌اندیش؛ ۱۳۸۵/۲/۱۸.
 - ✓ اقبال بلند فیلسوف: پوپر و لیبرالیسم ایرانی (۴)، کارل ریموند پوپر، فیلسوفی که ناظر تمام رویدادهای قرن بیستم بود: ۱۹۹۴-۱۹۰۲؛ مریم شبانی؛ هفته‌نامه شهروند امروز؛ شماره ۶۴؛ ۳۱ شهریور ۱۳۸۷: ص ۱۳۰-۱۳۱.
 - ✓ اگر سعید محسن، کارل پوپر خوانده بود؛ پوپر و لیبرالیسم ایرانی (۲)؛ جلال توکلیان؛ هفته‌نامه شهروند امروز؛ شماره ۶۴؛ ۳۱ شهریور ۱۳۸۷: ص ۱۲۷-۱۲۸.
 - ❖ اندیشه پوپر با اندیشه عرفانی سازگار نیست؛ روزنامه شرق؛ ۱۱ مهر ۱۳۸۳: ص ۱۱.
 - ❖ اندیشه تساهل‌گرایی در میدان تئوری؛ شیرزاد گلشاهی‌کریم؛ روزنامه نشاط؛ ۲۴ اسفند ۱۳۷۷: ص ۶.
 - ✓ اندیشه سیاسی کارل پوپر؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۳۷۸/۷/۲۷.
 - ❖ اندیشه و آثار کارل ریموند پوپر؛ بهاء‌الدین خرّمشاهی؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۲۲؛ مهر، آبان ۱۳۷۳: ص ۲۰۴-۲۱۴.
 - ✓ اندیشه‌ای درباره تئوری و کارکرد حکومت مردم‌سالار؛ کارل پوپر؛ کورش زعیم؛ ماهنامه اطلاعات سیاسی و اقتصادی؛ شماره ۱۴۲-۱۴۱: ص ۴۸-۵۷.
 - ❖ اندیشه‌های گامبریچ در هنر؛ کامران فانی؛ روزنامه همبستگی؛ ۲۱ آبان ۱۳۷۹: ص ۷.
 - ✓ انقلاب معرفت‌شناختی پوپر (عنوان بخش پایانی: پوپر و منطق اکتشاف علمی)؛ سیامک عاقلی؛ روزنامه نوروز؛ ۱۳۸۰/۵/۴ و ۳: ص ۷.
 - ❖ انقلاب و نیروی روشنفکری عملکرد طیفهای مختلف؛ حمید پارسانیا؛ روزنامه رسالت؛ ۱۷ بهمن ۱۳۷۹: ص ۱۸-۱۹ ویژه‌نامه.
 - ✓ انقلاب یا اصلاح؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۱۱/۱۵: ص ۸ یادمان بهمن ۵۷.
 - ✓ اهمیت کارل پوپر؛ پوپر و لیبرالیسم ایرانی (۸)؛ ماریو وارگاس یوسا؛ عزت‌الله فولادوند؛ هفته‌نامه شهروند امروز؛ شماره ۶۴؛ ۳۱ شهریور ۱۳۸۷: ص ۱۴۰-۱۴۳.
 - ✓ اهمیت کارل پوپر؛ ماریو بارگاس یوسا؛ عزت‌الله فولادوند؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۵۶؛

- ❖ اردیبهشت ۱۳۸۲: ص ۱۴-۲۳. ❖
- ❖ ایمانوئل کانت، فیلسوف روشنفکری؛ کارل ریموند پویر؛ بهرام محیی؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۶ اردیبهشت ۱۳۸۳: ص ۷؛ ۱۷ اردیبهشت ۱۳۸۳: ص ۶.
- ✓ بازگشت فلسفه [درباره اندیشه‌های کارل ریموند پویر]؛ حمیدرضا ابک؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۷/۱۱: ص ۱۶. ❖
- ❖ بحثی اجمالی پیرامون معناداری و اثبات‌پذیری گزاره‌های دینی؛ حسن حسینی؛ ماهنامه معرفت؛ شماره ۵۸؛ مهر ۱۳۸۱: ص ۱۰۴-۱۱۳.
- ❖ بحثی اجمالی پیرامون معناداری و اثبات‌پذیری گزاره‌های دینی؛ حسن حسینی؛ فصلنامه علمی - پژوهشی علوم انسانی دانشگاه الزهراء؛ شماره ۴۱؛ بهار ۱۳۸۱: ص ۱۱۳-۱۳۲.
- ❖ بحران مفهوم شناختی در دموکراسی ایرانی؛ حامد دهخدا؛ روزنامه رسالت؛ ۵ بهمن ۱۳۸۱: ص ۲.
- ❖ برخوردار شایسته؛ حسین موسوی زنجانی؛ روزنامه جهان اسلام؛ ۴ دی ۱۳۷۳: ص ۱۰؛ ۵ دی ۱۳۷۳: ص ۱۰؛ ۶ دی ۱۳۷۳: ص ۱۰؛ ۷ دی ۱۳۷۳: ص ۱۰؛ ۸ دی ۱۳۷۳: ص ۱۰؛ ۱۱ دی ۱۳۷۳: ص ۱۰؛ ۱۲ دی ۱۳۷۳: ص ۱۰؛ ۱۳ دی ۱۳۷۳: ص ۱۰؛ ۱۴ دی ۱۳۷۳: ص ۱۰؛ ۱۵ دی ۱۳۷۳: ص ۱۰؛ ۱۷ دی ۱۳۷۳: ص ۱۰؛ ۱۸ دی ۱۳۷۳: ص ۱۰؛ ۱۹ دی ۱۳۷۳: ص ۱۰؛ ۲۰ دی ۱۳۷۳: ص ۱۰؛ ۲۱ دی ۱۳۷۳: ص ۱۰؛ ۲۲ دی ۱۳۷۳: ص ۱۰؛ ۲۴ دی ۱۳۷۳: ص ۱۰؛ ۲۵ دی ۱۳۷۳: ص ۱۰؛ ۲۶ دی ۱۳۷۳: ص ۱۰، ۹.
- ❖ بند چکمه‌ی عینیت نهادی؛ میشل لودی؛ محمد پوینده؛ ماهنامه آدینه؛ شماره ۱۰۷؛ بهمن ۱۳۷۴: ص ۳۹-۴۱.
- ❖ بنیان فلسفی انقلاب: علمی یا غیرعلمی؛ احمدرضا همتی‌مقدم؛ روزنامه شرق؛ ۱۸ آبان ۱۳۸۳: ص ۲۴.
- ✓ به جای ایدئولوژی به فروتنی نیاز داریم؛ مسعود رضوی؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۴/۲/۱: ص ۱۰. ❖
- ❖ به کدام سو می‌رویم؟؛ بهروز گرانیپایه؛ روزنامه نوزاد؛ ۷ خرداد ۱۳۸۱: ص ۲.
- ❖ پارادایم‌های تحول علمی؛ تامس کوهن؛ علی سروی؛ ماهنامه اطلاعات حکمت و معرفت؛ شماره ۳۶؛ اسفند ۱۳۸۷: ص ۴-۷.
- ❖ پارادوکس تأیید: مروری تاریخی بر مسأله ملاک تمیز میان علم از غیرعلم (بخش دوم)؛ ساجد طبیبی؛ روزنامه ایران؛ ۱۲ آذر ۱۳۸۵: ص ۱۰.
- ❖ پدرخوانده اصلاح‌طلبان نیست: گفتگو با دکتر عبدالکریم سروش؛ مصاحبه از: رضا خجسته

- رحیمی؛ روزنامه شرق؛ ۲۹ مرداد ۱۳۸۵: ص ۱، ۳۱.
- ❖ پرسش انتقادی، نقبی به علل انحطاط؛ محمد زارع؛ روزنامه همشهری؛ ۲۰ آذر ۱۳۷۸: ص ۶؛ ۲۱ آذر ۱۳۷۸: ص ۶.
- ✓ پرواز آزادی در آسمان روشنگری [بخش‌های دیگر این مقاله در ادامه، با عناوین مختلفی چاپ شده است]؛ کارل ریموند پوپر؛ مهرداد عربستانی؛ روزنامه همشهری؛ ۲۱ و ۲۴ و ۲۶/۹/۱۳۸۱.
- ❖ پرورش اندیشه رویش از ریشه؛ علیرضا شفیعی مطهر؛ فصلنامه فرهنگ مشارکت؛ شماره ۳۳؛ پاییز ۱۳۸۱: ص ۴-۹.
- ❖ پریدن از قفس تنگ اسطوره‌ها؛ علی‌اکبر امینی؛ ماهنامه کتاب ماه علوم اجتماعی؛ شماره ۸۵، ۸۶؛ آبان و آذر ۱۳۸۳: ص ۹۷-۱۰۱.
- ❖ پل فایرآبند و نظریه آنارشیستی معرفت؛ علی‌رضا سمیعی اصفهانی؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۳ آذر ۱۳۸۲: ص ۶؛ ۱۵ آذر ۱۳۸۲: ص ۶-۷.
- ✓ پوپر از نگاهی دیگر؛ رضا داوری اردکانی؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۷۷/۸/۲۱: ص ۱۲. ❖
- ❖ پوپر در یک نگاه؛ مهدی نصیری؛ روزنامه کیهان؛ ۲۸ شهریور ۱۳۷۳: ص ۲.
- ✓ پوپر علیه پوزیتیویسم منطقی؛ سیدحسین امامی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۶/۴/۲۷. ❖
- ❖ پوپر علیه تاریخگرایی؛ نقدی بر تفکرات افلاطون، هگل و مارکس؛ حسین امامی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳ اردیبهشت ۱۳۸۶: ص ۱۱.
- ✓ پوپر و آگاهی؛ راجر جیمز؛ عباس اسفندیاری؛ ماهنامه کیان؛ شماره ۴۰: ص ۳۴-۳۷.
- ❖ پوپر و ابطال‌پذیری؛ علی شریعتمداری؛ فصلنامه نامه فرهنگستان علوم؛ شماره ۲۲، ۲۳؛ پاییز و زمستان ۱۳۸۲: ص ۷-۱۲.
- ❖ پوپر و تناقضات دموکراسی؛ امیر محبیان؛ روزنامه رسالت؛ ۲۸ مرداد ۱۳۷۷: ص ۲.
- ✓ پوپر و سیاست: معرفی و نقد دو اثر در باب اندیشه سیاسی پوپر؛ اصغر افتخاری؛ ماهنامه کتاب ماه (علوم اجتماعی)؛ شماره ۲۰، ۲۱؛ خرداد و تیر ۱۳۷۸: ص ۳-۷. ❖
- ✓ پوپر و عقلگرایی انتقادی؛ سیامک عاقلی؛ روزنامه نوروژ؛ ۱۳۸۰/۴/۲.
- ❖ پوپر و مبارزه برای جامعه باز؛ ابراهیم جعفریانی؛ روزنامه همبستگی؛ ۲۵ شهریور ۱۳۸۱: ص ۶.
- ❖ پوپر و مسأله استقرار؛ سعید راعی؛ روزنامه ایران؛ ۳۱ شهریور ۱۳۸۳: ص ۸.
- ❖ پوپر و منطق اکتشاف علمی؛ سیامک عاقلی؛ روزنامه نوروژ؛ ۴ مرداد ۱۳۸۰: ص ۷.
- ✓ پوپر و منطق موقعیت؛ علی پایا؛ دو ماهنامه گزارش گفت‌وگو؛ شماره ۲: ص ۷۴-۷۷.
- ❖ پوپر و نظریه‌های سیاسی او؛ محمد حسین‌زاده؛ ماهنامه جامعه سالم؛ سال ۷، شماره ۳۵؛

آبان ۱۳۷۶: ص ۶۸-۷۴.

✓ پوپر و نقد نگرش او به علم؛ علی نظری منتظر؛ هفته‌نامه مشق؛ شماره ۲۰.
✓ پوپر، استقرا و معرفت‌شناسی داروینی: گفت‌وگو با علی پایا استاد فلسفه دانشگاه وست
مینستر؛ مهدی رزاقی و حمیدرضا ابک؛ روزنامه همشهری؛ شماره ۱۲۶؛ ۱۳۸۱/۷/۱۵:
ص ۱۶. ❖

❖ پوپر، اقتصاد اثباتی و منطق کشف علمی - اجتماعی؛ محمدعلی کاتوزیان؛ یدالله دادگر؛
فصلنامه نامه مفید؛ سال ۲، شماره ۱؛ بهار ۱۳۷۵: ص ۱۵۹-۱۸۲.

❖ پوپر، تکنولوژی و شیء‌شدگی فراگیر؛ هانیک قزلسفلی؛ دو هفته‌نامه صبح؛ سال ۱، شماره
۳۲؛ ۳۰ آبان ۱۳۷۴: ص ۸-۹.

❖ پوپر، دموکراسی و نقد روشنفکری؛ امیر محبیان؛ روزنامه رسالت؛ ۳۱ مرداد ۱۳۷۷: ص ۲.
✓ پوپر، واقع‌گرایی و معرفت‌عینی: نگاهی به آرای فلسفی پوپر (بخش نخست)؛ سیامک
عاقلی؛ روزنامه نوروز؛ ۱۳۸۰/۶/۲۵: ص ۷ و ۱۳۸۰/۶/۲۶. ❖

❖ پوپر، وبر و رویکرد عقل‌گرایی در تبیین اجتماعی؛ استروان جاکوبز؛ علی طایفی؛ روزنامه
همشهری؛ ۲۴ اسفند ۱۳۸۱: ص ۶؛ ۲۵ اسفند ۱۳۸۱: ص ۶.

✓ پوپر، ویتگنشتاین و سیخ بخاری؛ بابک زمانی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۹/۱: ص ۲۰. ❖
✓ پوپر، هایک و لیبرالیسم؛ جرمی شی‌یرمر؛ علی محمد طباطبایی؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۳/۵/۲۰:
ص ۸. ❖

❖ پوزیتیویسم (قسمت دوم)؛ حسن رضایی؛ ماهنامه چیستا؛ شماره ۲؛ آبان و آذر ۱۳۸۸: ص
۱۲۵-۱۴۴؛ شماره ۲۶۶، ۲۶۷؛ دی و بهمن ۱۳۸۸: ص ۱۳۲-۱۴۴.

✓ پوزیتیویسم منطقی: فرهنگ فلسفه پوزیتیویسم؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۳۷۹/۶/۱.
✓ پیامبران کاذب: تأملاتی در باب پوپر و اندیشه عدالت؛ بهرام محیی؛ روزنامه همبستگی؛
۱۳۸۵/۲/۲۳: ص ۷. ❖

✓ پیش‌بینی و پیشگویی در علوم اجتماعی: مقاله‌یی از کارل پوپر؛ ترجمه عزت‌الله فولادوند؛
سالنامه روزنامه اعتماد ۱۳۸۶: ص ۲۰۲-۲۰۴.

❖ تئوری توطئه؛ شمس‌الدین رحمانی؛ ماهنامه نیستان؛ سال ۱، شماره ۱؛ مهر ۱۳۷۴: ص ۱۶-۲۳.
✓ تأثیر پوپر در تفکر قرن بیستم؛ ماهنامه کتاب ماه (ادبیات)؛ شماره ۶۱؛ آبان ۱۳۸۱:
ص ۱۲۸-۱۲۹.

❖ تاریخ اندیشه سیاسی در اسلام و ایران؛ هفته‌نامه کتاب هفته؛ شماره ۳۵؛ ۲۴ آذر ۱۳۸۰:
ص ۱۳.

- ❖ تاریخ فلسفه علم در گفتگو با رشدی راشد؛ گفتگو: نووا گلپز و کامران قره‌گزلی؛ ترجمه روح‌الله حسینی؛ روزنامه اطلاعات؛ ۱۶ بهمن ۱۳۸۵: ص ۶.
- ❖ تاریخگرایی؛ ابوالفضل فیضی‌خواه؛ روزنامه انتخاب؛ ۲۲ اردیبهشت ۱۳۸۰: ص ۶؛ ۲۹ اردیبهشت ۱۳۸۰: ص ۶.
- ✓ تأملاتی در باب نظریه و عملکرد دولت دموکراتیک؛ کارل پوپر؛ هرمز همایون‌پور؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۴۶؛ آبان ۱۳۷۹: ص ۲۹-۳۲.
- ✓ تأملاتی در چرخش پسامدرن و بازتولید روش‌شناسی نسبیت‌گرایانه در دانش سیاسی ایران معاصر؛ ذبیح‌الله نعیمیان؛ فصلنامه نامه دولت اسلامی؛ شماره ۲؛ بهار ۱۳۸۷: ص ۲۹۹-۳۰۹.
- ❖ تبیین تاریخی چیست؟؛ نصرالله صالحی؛ ماهنامه کتاب ماه تاریخ و جغرافیا؛ شماره ۴۸؛ مهر ۱۳۸۰: ص ۳-۱۷.
- ❖ تبیین گسترش علم اقتصاد در قالب نظریه‌های فلسفه علم: اثر نظریات کوهن، پوپر و لاکاتوش بر علم اقتصاد؛ محمدتقی جان‌محمدی؛ ماهنامه اطلاعات سیاسی - اقتصادی؛ شماره ۲۶۹-۲۷۰؛ بهمن و اسفند ۱۳۸۸: ص ۱۷۲-۱۷۹.
- ❖ تجربه حسی و رابطه آن با کلیت و استقرا؛ احمد احمدی؛ فصلنامه خردنامه صدرا؛ شماره ۱۶؛ تابستان ۱۳۷۸: ص ۱۰-۱۹.
- ❖ تحول فلسفه علم و پارادایم‌های جغرافیایی؛ مهدی جهانی؛ فصلنامه علوم انسانی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد؛ شماره ۵؛ تابستان ۱۳۸۲: ص ۱۷-۳۵.
- ❖ ترجمه‌ی تصحیح: گام نخست برقراری ارتباط؛ شهراد تجزیه‌چی؛ روزنامه جامعه؛ ۵ خرداد ۱۳۷۷: ص ۱۰.
- ✓ ترس بزرگ: گفت‌وگوی کارلو بوستی با «پوپر» درباره تلوزیون؛ نشریه آبان، ویژه‌نامه استاندارد و سلامت؛ بهمن ۱۳۸۰.
- ❖ تریلوژی ایران‌شناسی؛ آناهید مهدی‌وفایی؛ شماره ۱۲؛ تیر و مرداد ۱۳۸۵: ص ۴-۵.
- ✓ تساهل‌گرایی در اندیشه کارل پوپر؛ شیرزاد گلشاهی کریم؛ روزنامه نشاط؛ ۲۲ اسفند ۱۳۷۷: ص ۶ و ۱۳۷۷/۱۲/۲۴.
- ❖ تصادم فرهنگها؛ کارل پوپر؛ عزت‌الله فولادوند؛ دو ماهنامه بخارا؛ شماره ۴۷؛ بهمن و اسفند ۱۳۸۴: ص ۲۱-۳۰.
- ❖ تعامل ۳ جهان؛ راجر جیمز؛ مسعود خیرخواه؛ روزنامه شرق؛ ۲۸ مهر ۱۳۸۲: ص ۱۳.

- ❖ تفاوت‌های چامسکی و پوپر؛ عبدالله شهبازی؛ روزنامه رسالت؛ ۸ اسفند ۱۳۸۳: ص ۷.
- ❖ تقدم مشروعیت بر کارآمدی؛ رسول نمازی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۶ مرداد ۱۳۸۴: ص ۵، ۱۱.
- ❖ تلویزیون جامع خیر و شر؛ کارل ریموند پوپر؛ پرتو مهتدی؛ ماهنامه ویدئو؛ سال ۱، شماره ۸، ۹؛ خرداد، تیر ۱۳۷۵: ص ۶۸-۶۹.
- ❖ تلویزیون خطری برای دموکراسی؛ جان کندری؛ حمید مودب؛ روزنامه اطلاعات؛ ۲۴ اردیبهشت ۱۳۷۴: ص ۱۲.
- ✓ تلویزیون خطری برای دموکراسی [برگرفته از کتابی به همین نام از کارل پوپر]؛ روزنامه کارگزاران؛ ۱۳۸۵/۸/۲۸.
- ❖ تلویزیون، خطری برای دموکراسی؛ کارل ریموند پوپر؛ روزنامه اطلاعات؛ ۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۴: ص ۷.
- ❖ تمایزهای ایدئولوژیک در آرای پوپر و هابرماس؛ جهانگیر باقری؛ فصلنامه راهبرد؛ شماره ۳۳؛ پاییز ۱۳۸۳: ص ۱۶۸-۲۰۶.
- ❖ توسعه، اقتصاد و سیاست؛ ادریس هریسی؛ روزنامه آفتاب یزد؛ ۷ مهر ۱۳۸۲: ص ۷.
- ✓ جامعه باز و پوپر؛ به بهانه تولد سرکارل ریموند پوپر؛ محمدرضا فریدی؛ روزنامه صاحب قلم؛ ۱۳۸۴/۵/۶.
- ❖ جامعه باز و منتقدانش؛ علی‌رضا اسماعیل‌زاد؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۰ تیر ۱۳۸۰: ص ۶.
- ❖ جامعه باز، آخرین اتویی تمدن غرب؛ علی برکچی‌زاده؛ روزنامه کیهان؛ ۱۰ مهر ۱۳۷۲: ص ۶.
- ❖ جامعه‌شناسی تجدد؛ حسین بشیریه؛ فصلنامه نقد و نظر؛ سال ۳، شماره ۱؛ زمستان ۱۳۷۵: ص ۳۵۴-۳۷۹.
- ✓ جایگاه فیلسوف: پوپر و لیبرالیسم ایران (۳): پوپر و سنت فلسفه تحلیلی؛ سروش دباغ؛ هفته‌نامه شهروند امروز؛ شماره ۶۴؛ ۳۱ شهریور ۱۳۸۷: ص ۱۲۸-۱۲۹.
- ❖ جایگزین دیگری برای لیبرال دموکراسی نیست؛ رضا خجسته رحیمی؛ روزنامه همبستگی؛ ۱ خرداد ۱۳۸۲: ص ۷.
- ❖ جری فودور و قبض و بسط تئوریک شریعت - نقدی بر مقاله انسان‌گرایی؛ کوشا اقبال؛ روزنامه شرق؛ ۲۸ فروردین ۱۳۸۴: ص ۱۸؛ ۲۹ فروردین ۱۳۸۴: ص ۱۸.
- ✓ جزم‌گرایی آمیبی [دربارۀ پرورش‌شناسی در علم]؛ سیدجواد نبی‌یان؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۲/۱۷: ص ۱۳. ❖
- ❖ جزئیتهای جامعه باز؛ علی‌رضا اسماعیل‌زاد؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۱ تیر ۱۳۸۰: ص ۶.

- ✓ جست‌وجوی ناتمام دموکراسی و آزادی: نگاهی به اندیشه‌های کارل پوپر؛ محمود فروغی؛ روزنامه حیات نو اقتصادی؛ ۱۳۸۲/۶/۱۷.
- ❖ جمع‌تئوری پوپری با عمل؛ فرد آیدلین؛ هاشم بناءپور؛ ضمیمه روزنامه اعتماد؛ ۲۰ بهمن ۱۳۸۸: ص ۷.
- ❖ جنگ امریکا در چالش با دموکراسی؛ رضی موسوی گیلانی؛ روزنامه سیاست روز؛ ۱۷ خرداد ۱۳۸۲: ص ۱۱.
- ✓ «جنگ علیه جنگ» در اندیشه کارل پوپر؛ علیرضا نصیرزاده بکرآبادی؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۱۳۸۱/۵/۱: ص ۴ ویژه‌نامه. ❖
- ✓ جنگ علیه جنگ در اندیشه کارل پوپر؛ علیرضا نصیرزاده بکرآبادی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۰/۱۰/۷: ص ۱۰. ❖
- ❖ جنگجوی روشنفکر؛ جان هورگان؛ محمود طبرسی؛ دو ماهنامه دنیای سخن؛ شماره ۶۷؛ آذر، دی ۱۳۷۴: ص ۱۶-۱۷.
- ✓ جهان سه پوپر: گزارش برگزاری نشست «تأثیر پوپر در تفکر قرن بیستم»؛ احمد مظاهری؛ دو ماهنامه گزارش گفت‌وگو؛ شماره ۲؛ مهر ۱۳۸۱: ص ۱۰۸-۱۰۹.
- ✓ جهان‌گراییها دو پژوهش درباره علیت و تکامل [معرفی کتابی از کارل ریموند پوپر با ترجمه عباس باقری]؛ فصلنامه نقد و بررسی کتاب فرزانه؛ شماره ۲۶: ص ۱۶۱.
- ❖ جهان‌گراییها؛ روزنامه ایران؛ ۲۷ دی ۱۳۸۱: ص ۱۰.
- ❖ جهانی‌شدن و تحول اندیشه‌های سیاسی؛ روزنامه آفرینش؛ ۱۶ خرداد ۱۳۸۳: ص ۳.
- ❖ چالش‌های جامعه‌شناختی فراروی معرفت علمی و راه‌حل‌های ارائه شده؛ ابراهیم اخلاصی و ابوالقاسم فاتحی؛ دو ماهنامه معرفت فلسفی؛ شماره ۲۴؛ تابستان ۱۳۸۸: ۱۷۳-۲۲۴.
- ❖ چرا با پوپر مخالفند؟؛ لیدا فخری؛ روزنامه ایران؛ ۱۱ شهریور ۱۳۸۶: ص ۱۰.
- ✓ چرا پوپر در ایران نفوذ دارد؛ علیرضا اشراقی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۷/۱۱: ص ۱۶. ❖
- ❖ چند توصیه و تذکر به محققان و پویندگان جوان طریق فلسفه؛ رضا داوری اردکانی؛ فصلنامه نامه فرهنگ؛ سال ۶، شماره ۳؛ پاییز ۱۳۷۵: ص ۱۲۲-۱۳۰.
- ❖ حاکمان، چه کسانی باید باشند؟؛ احمد مخاطب؛ روزنامه سلام؛ ۶ شهریور ۱۳۷۶: ص ۶، ۱۰.
- ❖ حقوق بشر زیر ارابه ناکجاآبادگرایی امریکا؛ روزنامه سیاست روز؛ ۲۹ فروردین ۱۳۸۳: ص ۱۱.
- ❖ حکومت یا حاکمان؟!؛ حمیدرضا فرزین؛ روزنامه سلام؛ ۹ شهریور ۱۳۷۶: ص ۶، ۱۱.
- شهریور ۱۳۷۶: ص ۵؛ ۱۳ شهریور ۱۳۷۶: ص ۶، ۱۰.

- ❖ خاستگاه فلسفی دولت رفاه پوپر در تقابل با نظریات موافقان کلاسیک و مخالفان معاصر؛ مجید فولادیان و زینب فاطمی امین؛ فصلنامه رفاه اجتماعی؛ شماره ۳۲؛ بهار ۱۳۸۸: ص ۹-۳۴.
- ✓ خاطراتی از کارل پوپر؛ دیوید میلر؛ علی صدیق‌زاده؛ روزنامه نشاط؛ ۱۳۷۸/۵/۲۷: ص ۶ ❖
- ❖ خداوندان لیبرالیسم، درآمدی بر اندیشه‌های سیاسی؛ محمدرضا نوربخش؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۲۲ تیر ۱۳۸۳: ص ۶.
- ✓ خرد یا انقلاب؟؛ کارل ریموند پوپر؛ ماهنامه کیان؛ شماره ۴۱: ص ۴۰-۴۷.
- ❖ خردگرایی مدرن؛ علی اشرف نظری؛ روزنامه انتخاب؛ ۲۸ اردیبهشت ۱۳۸۳: ص ۶.
- ✓ خردورزی انتقادی در چالش با اسطوره چارچوب: نگاهی به دو مقاله پوپر [اسطوره چارچوب و سرچشمه‌های دانایی و نادانی]؛ محمد رضایی‌راد؛ ماهنامه کتاب ماه (ادبیات و فلسفه)؛ شماره ۴۹؛ آبان ۱۳۸۰: ص ۵۴-۵۸ ❖
- ✓ خشونت و «ناکجا‌آبادگرایی»؛ رحمان افشاری؛ روزنامه یاس نو؛ ۱۳۸۲/۴/۱۸: ص ۹، ۱۰ ❖
- ❖ خط امامی‌ها و سربازان ژنرال کارل پوپر: گفت‌وگو با شه‌ریار زرشناس در ترسیم خط امام؛ علیرضا سمیعی؛ روزنامه ایران؛ ۱۷ خرداد ۱۳۸۸: ص ۱۰.
- ✓ خوش‌بینی وظیفه است: درباره کتاب زندگی سراسر حل مسئله است؛ مهران حاج‌محمدیان؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۹/۱: ص ۲۰ ❖
- ✓ داستان شاگردی که استادش را ندید: پوپر و لیبرالیسم ایرانی (۱)، سروش نه در انگلیس که در ایران و به مرور به یک پوپری تمام‌عیار تبدیل شد؛ رضا خجسته رحیمی؛ هفته‌نامه شهروند امروز؛ شماره ۶۴؛ ۳۱ شهریور ۱۳۸۷: ص ۱۲۶-۱۲۷.
- ❖ دانایی نامطمئن!!؛ عباس حسینی قائم‌مقامی؛ نشریه پیام دانشجو؛ سال ۱، شماره ۴۱؛ ۳۰ خرداد ۱۳۷۴: ص ۴، ۲؛ شماره ۴۲؛ ۶ تیر ۱۳۷۴: ص ۴؛ شماره ۴۳؛ ۱۳ تیر ۱۳۷۴: ص ۴، ۶؛ شماره ۴۴؛ ۲۰ تیر ۱۳۷۴: ص ۴؛ شماره ۴۵؛ ۲۷ تیر ۱۳۷۴: ص ۴، ۲.
- ❖ دانیل پاییز، احمد اشرف و نظریه توطئه؛ عبدالله شهبازی؛ روزنامه رسالت؛ ۲۸ تیر ۱۳۸۴: ص ۷.
- ✓ در باب آزادی؛ کارل پوپر؛ محمود عبدالله‌زاده؛ فصلنامه اقتصاد سیاسی؛ شماره ۶: ص ۱۷۶-۱۸۸.
- ❖ در باب مناقشه پوپر - آدورنو؛ امید مهرگان؛ روزنامه شرق؛ ۲۸ مهر ۱۳۸۲: ص ۱۲.
- ✓ در باب نظریه مردم‌سالاری؛ کارل پوپر؛ محمود عبدالله‌زاده؛ فصلنامه اقتصاد سیاسی؛ شماره ۳: ص ۲۱۱-۲۱۶.
- ❖ در جست‌وجوی دنیایی بهتر؛ خسرو ناقد؛ ماهنامه کیان؛ سال ۴، شماره ۲۱؛ شهریور، مهر ۱۳۷۳: ص ۴۷.

- ✓ در همایش فلسفه علم و فلسفه زبان عنوان شد: ریشه بسیاری از نظریات علمی در اسطوره و متافیزیک است؛ روزنامه خراسان؛ ۱۳۸۲/۸/۵.
- ❖ درآمدی بر اندیشه‌های کارل ریموند پوپر؛ پریسا رضایی؛ روزنامه توسعه؛ ۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰: ص ۵.
- ❖ درآمدی بر پوزیتیویسم و نقادی پوپر؛ اباصالح تقی‌زاده صابری؛ روزنامه رسالت؛ ۱۰ آذر ۱۳۸۶: ص ۱۸؛ ۱۲ آذر ۱۳۸۶: ص ۱۷.
- ❖ درباره پوپر؛ پریش کوششی؛ ماهنامه کتاب ماه فلسفه؛ سال ۱، شماره ۳؛ آذر ۱۳۸۶: ص ۸۶.
- ❖ درباره تبیین تاریخی؛ مجید اکبری؛ دوفصلنامه تاریخ و تمدن اسلامی؛ شماره ۵؛ بهار و تابستان ۱۳۸۶: ص ۱۱۵-۱۲۷.
- ❖ درباره خرد و جامعه باز؛ فرانتس اشتارک؛ کاظم فیروزمند؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۲۷؛ بهمن ۱۳۷۴: ص ۱۵۸-۱۷۱.
- ✓ درباره رنگ‌ها؛ ویتگنشتاین از نگاه پوپر؛ هاشم بناءپور؛ فصلنامه کلک؛ بهمن ۱۳۸۰.
- ❖ درباره مکتب فرانکفورت؛ کارل ریموند پوپر؛ فردین علیخواه؛ روزنامه جامعه؛ ۱۹ اردیبهشت ۱۳۷۷: ص ۱۰.
- ✓ درباره نظریه دموکراسی؛ کارل ریموند پوپر؛ علیرضا نصیرزاده بکرآبادی؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۱۳۸۱/۴/۲۵: ص ۲ ویژه‌نامه.
- ✓ درباره نظریه دموکراسی؛ کارل پوپر؛ اکبر چنانی؛ نشریه آبان، ویژه‌نامه استاندارد و سلامت؛ دوره جدید، سال ۱، شماره ۵؛ نیمه اول مهر ۱۳۸۰: ص ۷-۹.
- ✓ درسهای قرن [درسهای قرن بیستم (دو مصاحبه و دو گفتار منتشر نشده از کارل پوپر) اثر جیانکارلو بوسیتی ترجمه هرمز همایون‌پور]؛ معصومه علی‌اکبری؛ ماهنامه جهان کتاب؛ شماره ۱۱ و ۱۲؛ مهر ۱۳۸۰: ص ۱۴-۱۵.
- ✓ دروغا که مجال قهوه نوشیدن با پوپر از دست رفت: پوپر و لیبرالیسم ایرانی (۵)، ورود پوپر به ایران در گفت‌وگو با دکتر عبدالکریم سروش؛ رضا خجسته رحیمی؛ هفته‌نامه شهروند امروز؛ شماره ۶۴؛ ۳۱ شهریور ۱۳۸۷: ص ۱۳۲-۱۳۵.
- ❖ دفاع از آزادی و دموکراسی: اندیشه‌های پوپر در گفتگو با فریدون فاطمی؛ [مصاحبه‌کننده] یوسف نصری؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۲۹ آبان ۱۳۸۶: ص ۸.
- ✓ دفاع از عقلانیت [اسطوره چارچوب در دفاع از علم و عقلانیت اثر کارل ریموند پوپر با ترجمه محمدعلی پایا]؛ هاشم بناءپور؛ ماهنامه جهان کتاب؛ شماره ۱۳ و ۱۴؛ آبان ۱۳۸۰: ص ۳۳.

- ❖ دموکراسی به مثابه ابزار داوری مردمی: بررسی الگوی حکومتی ایده‌آل پوپر در گفتگو با کورش زعیم (بخش نخست)؛ [مصاحبه‌کننده] یوسف ناصری؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۲۹ آذر ۱۳۸۵: ص ۸.
- ❖ دموکراسی حاکمیت مردم نیست؛ روزنامه همبستگی؛ ۲۲ مرداد ۱۳۸۲: ص ۶.
- ✓ دموکراسی به مثابه ابزار داوری مردمی: بررسی الگوی حکومتی ایده‌آل پوپر در گفت‌وگو با کورش زعیم؛ یوسف ناصری؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۳۸۵/۹/۲۹. ❖
- ✓ دنیای متفاوت چامسکی و پوپر؛ روزنامه اسرار؛ ۱۳۸۵/۲/۲۶.
- ❖ دوستان و دشمنان ایدئولوژی؛ موریس کرنستون؛ جمال کاظمی؛ روزنامه ایران؛ ۲۶ شهریور ۱۳۸۴: ص ۱۰؛ ۲۷ شهریور ۱۳۸۴: ص ۱۰.
- ✓ دولت حداقلی پوپری ضامن آزادی فردی [درباره کتاب اندیشه سیاسی کارل پوپر اثر جرمی شی‌یرمر با ترجمه عزت‌الله فولادوند]؛ جواد ماه‌زاده؛ دو ماهنامه بخارا؛ شماره ۶۴؛ آذر - اسفند ۱۳۸۶: ص ۴۲۶-۴۳۰. ❖
- ❖ دولت حداقلی پوپری، ضامن آزادی فردی؛ جواد ماه‌زاده؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۰ مهر ۱۳۸۶: ص ۹.
- ❖ دولتمردان بزرگ اروپا؛ کارل ریموند پوپر؛ علی صدیق‌زاده؛ روزنامه نشاط؛ ۱۷ تیر ۱۳۷۸: ص ۷.
- ❖ دیدگاه‌های نوین در روش‌شناسی علم اقتصاد (بخش پایانی)؛ دانیل هاسمن؛ حسین میرجلیلی؛ روزنامه ایران؛ ۲۵ دی ۱۳۸۶: ص ۸.
- ❖ دیکتاتور و دیکتاتوری؛ حسین پایا؛ روزنامه یاس نو؛ ۱ دی ۱۳۸۲: ص ۲، ۱۶.
- ❖ دیکتاتوری نقاب‌دار؛ امیر محبیان؛ روزنامه رسالت؛ ۱۱ شهریور ۱۳۷۶: ص ۱، ۱۶.
- ❖ رابطه مفهومی «جامعه مدنی»، «ستیزه‌جویی»، و «صلح‌طلبی» در عرصه اندیشه سیاسی؛ حسین سلیمی؛ فصلنامه پژوهشنامه علوم سیاسی؛ شماره ۴؛ ۱۳۸۵: ص ۸۹-۱۲۵.
- ❖ روانکاوی از سه منظر فلسفی؛ میثم بادامچی؛ فصلنامه حوزه و دانشگاه؛ شماره ۵۰؛ بهار ۱۳۸۶: ص ۱۵۷-۱۷۳.
- ❖ روشنفکران و توده‌ها؛ مسعود رفیعی طالقانی؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۸ خرداد ۱۳۸۵: ص ۷.
- ✓ روشنفکری از نوع پوپر [به بهانه کتاب اسطوره چارچوب]؛ آزاده ابراهیمی؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۷۹/۸/۱۵: ص ۶. ❖

- ✓ رهایی از دگماتیسم: پوپر و لیبرالیسم ایرانی (۶)، پروژه پوپر: مسأله و روش؛ جفری استوکز؛ خشایار دیهیمی؛ هفته‌نامه شهروند امروز؛ شماره ۶۴؛ ۳۱ شهریور ۱۳۸۷: ص ۱۳۶-۱۳۸.
- ✓ رهایی خویشتن از طریق دانستن؛ کارل پوپر؛ بهرام محیی؛ روزنامه توسعه؛ ۱۳۸۴/۴/۲۱: ص ۸ ❖
- ❖ ریشه معرفتی استبداد افلاطونی؛ محمد حیدری؛ روزنامه حیات نو؛ ۱۱ تیر ۱۳۸۱: ص ۳، ۴.
- ✓ زندگی همه گره‌گشایی است؛ کارل ریموند پوپر؛ اکبر چنانی؛ نشریه آبان، ویژه‌نامه استاندارد و سلامت؛ شماره ۱۳۷؛ نیمه دوم خرداد ۱۳۸۱: ص ۱۵-۱۸.
- ✓ ستایش از ماساریک و چرچیل؛ کارل پوپر؛ علی صدیق‌زاده؛ روزنامه نشاط؛ ۱۴ و ۱۳۷۸/۴/۱۷.
- ❖ سخنی در باب نگارش‌های انتقادی (همراه با شرحی مختصر پیرامون آرای کارل پوپر درباره نقد منابع اطلاعاتی)؛ فریبرز دردودی؛ فصلنامه کتاب؛ شماره ۶۸؛ زمستان ۱۳۸۵: ص ۲۷۹-۲۸۸.
- ✓ سراب راه سوم: نقدی بر کتاب «درسهای این قرن اثر کارل پوپر»؛ موسی غنی‌نژاد؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۱ مهر ۱۳۷۸: ص ۶؛ ۱۲ مهر ۱۳۷۸ ص ۷. ❖
- ✓ سرچشمه‌های دانایی و نادانی؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۳۷۹/۱۰/۱۸: ص ۶. ❖
- ✓ سرچشمه‌های شناخت گوناگونند: گفت‌وگو با کارل ریموند پوپر؛ هراینده کولبل؛ خسرو ناقد؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۱۱/۲۴: ص ۱۸. ❖
- ✓ سرکارل پوپر فیلسوفی که شناخت علمی را دگرگون کرد؛ روزنامه ابرار؛ ۱۳۸۱/۱۲/۶: ص ۶. ❖
- ❖ سروش از نگاهی دیگر؛ رضا خجسته‌رحیمی؛ روزنامه همبستگی؛ ۸ خرداد ۱۳۸۲: ص ۷.
- ❖ سلسله مباحث معرفت‌شناسی؛ حشمت‌الله طبرزدی؛ نشریه پیام دانشجو؛ سال ۱، شماره ۴۱؛ ۳۰ خرداد ۱۳۷۴: ص ۴؛ شماره ۴۲؛ ۶ تیر ۱۳۷۴: ص ۴؛ شماره ۴۳؛ ۱۳ تیر ۱۳۷۴: ص ۴؛ شماره ۴۴؛ ۲۰ تیر ۱۳۷۴: ص ۴؛ شماره ۴۵؛ ۲۷ تیر ۱۳۷۴: ص ۴.
- ❖ سلسله مباحث معرفت‌شناسی؛ حشمت‌الله طبرزدی؛ نشریه پیام دانشجو؛ سال ۲، شماره ۵۱؛ ۲۱ فروردین ۱۳۷۵: ص ۶؛ شماره ۵۲؛ ۲۸ فروردین ۱۳۷۵: ص ۶؛ شماره ۵۳؛ ۴ اردیبهشت ۱۳۷۵: ص ۶؛ شماره ۵۴؛ ۱۱ اردیبهشت ۱۳۷۵: ص ۶.
- ❖ سلسله مباحث معرفت‌شناسی؛ حشمت‌الله طبرزدی؛ نشریه پیام دانشجو؛ سال ۱، شماره ۴۶؛ ۳ مرداد ۱۳۷۴: ص ۴.
- ❖ سلسله مباحث معرفت‌شناسی؛ حشمت‌الله طبرزدی؛ نشریه پیام دانشجو؛ سال ۲، شماره ۴۷؛

۱۰ اسفند ۱۳۷۴: ص ۸؛ شماره ۴۸؛ ۱۵ اسفند ۱۳۷۴: ص ۸؛ شماره ۴۹؛ ۲۲ اسفند ۱۳۷۴:

ص ۸

❖ سلسله مباحث معرفت‌شناسی؛ حشمت‌الله طبرزدی؛ نشریه پیام دانشجو؛ سال ۲، شماره ۵۰؛

۱۴ فروردین ۱۳۷۵: ص ۸

❖ سنجش نظریه‌های علمی بر مبنای منطق کلاسیک؛ یوسف ص. علی‌آبادی؛ ماهنامه دانشگاه

انقلاب؛ شماره ۱۰۵؛ بهار، تابستان ۱۳۷۴: ص ۱۰۱-۱۲۴.

✓ سوء استفاده از آزادی از نگاه پوپر [بررسی دیدگاه‌های پوپر در باب آزادی و حدود آن]؛

امیر محبیان؛ روزنامه رسالت؛ ۱۳۷۷/۵/۲۶: ص ۲ و ۱۳۷۷/۵/۳۱. ❖

✓ سوگیری انتقادی در آرای پوپر و هابرماس؛ جهانگیر باقری؛ فصلنامه راهبرد؛ شماره ۳۴؛

زمستان ۱۳۸۲: ص ۳۵۱-۳۸۴.

❖ سه نوع دیالکتیک؛ امید مهرگان؛ روزنامه شرق؛ ۱ آذر ۱۳۸۲: ص ۱۳.

❖ سهم دولت در اقتصاد، پدیده‌ای شرورانه نیست؛ رضا خجسته رحیمی؛ روزنامه ایران؛ ۲۸

آبان ۱۳۸۱: ص ۹.

✓ سیری انتقادی در فلسفه کارل پوپر؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۷۹/۱۱/۲۶: ص ۸. ❖

❖ شترسواری شوالیه‌ها؛ محمد ایمانی؛ روزنامه کیهان؛ ۱۵ آبان ۱۳۸۵: ص ۲.

❖ شناخت‌شناسی تحلیلی و دیالکتیکی؛ یورگن هابرماس؛ ماهنامه فرهنگ توسعه؛ شماره ۳۹-۴۱؛

مهر ۱۳۷۸: ص ۶۰-۶۸.

❖ شیوه تفکر مبتنی بر توطئه‌باوری، ارکان و خاستگاهها؛ زاهد غفاری هشجین؛ ماهنامه

اطلاعات سیاسی - اقتصادی؛ شماره ۱۷۹، ۱۸۰؛ مرداد، شهریور ۱۳۸۱: ص ۴۸-۶۱.

✓ صدسالگی فیلسوف لیبرال [کارل پوپر]: یک کنگره در وین؛ محمدجواد ادبی؛ ماهنامه

همشهری ماه؛ بهمن ۱۳۸۰.

❖ عبور از پوپر (بخش پایانی)؛ حسن خیمه‌دوز؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۷ مهر ۱۳۸۶: ص ۹.

❖ عدالت و آزادی از دو دیدگاه؛ امیر محبیان؛ روزنامه رسالت؛ ۱۵ بهمن ۱۳۷۶: ص ۷-۸

ویژه‌نامه.

❖ عقلانیت انتقادی پوپر: ارزیابی انتقادی آراء فیلسوف جامعه باز در سیزدهمین سالگرد در

گذشت او (بخش اول و بخش دوم)؛ محسن خیمه‌دوز؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۰ مهر

۱۳۸۶: ص ۹؛ ۱۵ مهر ۱۳۸۶: ص ۷.

✓ عقلانیت در فلسفه سیاسی پوپر: درنگی در آرای سرسخت‌ترین مدافع لیبرال دموکراسی؛

جهانگیر باقری؛ فصلنامه راهبرد؛ شماره ۳۵؛ بهار ۱۳۸۴: ص ۳۰۴-۳۲۸. ❖

- ❖ عقلانیت معرفت از دیدگاه علم‌شناسی پوپر؛ عبدالحمید ابطحی؛ فصلنامه قیسات؛ سال ۲، شماره ۱؛ بهار ۱۳۷۶: ص ۱۰۴-۱۲۳.
- ✓ عقلانیت نقادانه و منطق موقعیت: رهیافتی کارآمد برای روش‌شناسی دانش آموزش و پرورش؛ علی پایا؛ فصلنامه نوآوری‌های آموزشی؛ شماره ۲۱؛ پاییز ۱۳۸۶: ص ۱۱-۴۸.
- ❖ عقلانیت؛ هرولد براون؛ ذبیح‌الله جوادی؛ فصلنامه قیسات؛ سال ۱، شماره ۱؛ پاییز ۱۳۷۵: ص ۲۵-۳۸.
- ❖ عقل‌گرایی انتقادی در فلسفه کارل پوپر؛ رامین جهانگللو؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳ اردیبهشت ۱۳۷۴: ص ۶؛ ۱۴ اردیبهشت ۱۳۷۴: ص ۶.
- ✓ عقل‌گرایی انتقادی و پوپر؛ سیامک عاقلی؛ هفته‌نامه فرهنگ و پژوهش؛ شماره ۱۰۹: ص ۹.
- ✓ عقل‌گرایی انتقادی: نگاهی به اندیشه کارل پوپر؛ رحمان افشاری؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۸۴/۱۲/۷: ص ۷.
- ❖ عقل‌گرایی انتقادی؛ هانس آلبرت؛ رحمان افشاری؛ ماهنامه کیان؛ سال ۶، شماره ۳۱؛ تیر، مرداد ۱۳۷۵: ص ۲۲-۲۵.
- ✓ علت استقبال از آرای پوپر در ایران معاصر؛ م.ر. مهدی‌زاده؛ روزنامه خرداد؛ ۱۳۷۸/۲/۱۹: ص ۶.
- ❖ علم و بن‌بست استقرا؛ مریم جعفرآق‌دمی؛ روزنامه شرق؛ ۲ بهمن ۱۳۸۴: ص ۱۵.
- ✓ علم و فرضیه: میزگردی با حضور کارل پوپر و دیگران؛ ترجمه شهرام انصاری؛ فصلنامه ذهن؛ شماره ۱: ص ۸۸-۱۱۰.
- ✓ علیه تفسیر کلبی مسلکانه تاریخ [برگرفته از کتاب زندگی سراسر مسئله است نوشته کارل پوپر با ترجمه شهریار خواجه‌ان]؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۲/۱.
- ❖ عینیت علمی و نگرشی دینی؛ عسکر دیرباز؛ فصلنامه حوزه و دانشگاه؛ شماره ۱۶، ۱۷؛ پاییز، زمستان ۱۳۷۷: ص ۵۰-۷۳.
- ❖ غربشناسی از منظر پدیدارشناسی؛ عبدالحسین ذاکری؛ روزنامه ایران؛ ۱۱ آبان ۱۳۷۷: ص ۱۰؛ ۱۳ آبان ۱۳۷۷: ص ۱۰؛ ۱۷ آبان ۱۳۷۷: ص ۱۰.
- ❖ فراز و فرود پوزیتیویسم منطقی؛ احمدرضا همتی‌مقدم؛ روزنامه شرق؛ ۱۲ خرداد ۱۳۸۳: ص ۶ ویژه‌نامه فرهنگ؛ ۱۳ خرداد ۱۳۸۳: ص ۶ ویژه‌نامه فرهنگ.
- ❖ فربه‌تر از اسطوره؛ محمدمامین قانع‌راد؛ روزنامه جهان اسلام؛ ۵ آذر ۱۳۷۳: ص ۴؛ ۱۲ آذر ۱۳۷۳: ص ۹؛ ۱۹ آذر ۱۳۷۳: ص ۹.
- ❖ فلسفه تاریخ؛ ر. ف. اتکینسون؛ ماهنامه کیهان فرهنگی؛ شماره ۱۵۴؛ مرداد ۱۳۷۸: ص ۵۰-۵۳.

- ❖ فلسفه در سنت اسلامی و عقلانیت نقادانه: گفتگو با علی پایا (بخش اول)؛ علی اصغر سیدآبادی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۵ شهریور ۱۳۸۵: ص ۸-۹.
- ❖ فلسفه علم در گذر تاریخ؛ مهدی علیا؛ روزنامه جام جم؛ ۱۴ مرداد ۱۳۸۱: ص ۸؛ ۱۶ مرداد ۱۳۸۱: ص ۸.
- ✓ فلسفه علوم اجتماعی از دیدگاه پوپر؛ حسین کچوئیان و مجید فولادیان؛ فصلنامه پژوهشهای فلسفی کلامی؛ شماره ۲؛ زمستان ۱۳۸۶: ص ۳۷-۶۴.
- ✓ فهم‌پذیری در پروسه مفاهمه [مفاهمه با پوپر در شناخت‌شناسی]؛ یونس ادیانی؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۳۸۰/۹/۲۹: ص ۶.
- ❖ فیلسوف علیه فیلسوف: نگاهی به قرائت پوپر و نیچه از اندیشه‌های افلاطون؛ قاسم فضل‌ی؛ روزنامه همشهری؛ ۲۰ اسفند ۱۳۸۵: ص ۲۵.
- ✓ فیلسوفی که آسان می‌نوشت: به مناسبت دوازدهمین سال درگذشت کارل ریموند پوپر؛ سعید راعی؛ روزنامه سرمایه؛ ۱۳۸۵/۶/۲۶.
- ✓ قرائتی دیگر از ابطال‌گرایی (پاسخ به برخی از انتقادات وارد بر روش‌شناسی پاپر با رویکرد وثاقت‌گرایانه به معرفت)؛ مسعود الوند؛ فصلنامه حوزه و دانشگاه؛ شماره ۳۴؛ بهار ۱۳۸۲: ص ۸۰-۹۶.
- ✓ قراردادی‌گری پاپر در مبنای تجربی علم؛ جواد اکبری؛ فصلنامه حوزه و دانشگاه؛ شماره ۳۴؛ بهار ۱۳۸۲: ص ۴۸-۷۹.
- ❖ کارل پوپر - رؤیای یقین و سودای حقیقت؛ حمیدرضا فرزاد؛ روزنامه ایران؛ ۳ بهمن ۱۳۸۳: ص ۸.
- ❖ کارل پوپر و خردگرایی سنجشگر: جستجوی مستمر حقیقت در فرآوندی بی‌پایان؛ گلناز مقدم‌فر؛ روزنامه رسالت؛ ۳۱ تیر ۱۳۸۸: ص ۱۸.
- ❖ کارل پوپر و فقر تاریخگرایی؛ محمدعلی کاتوزیان؛ ماهنامه کیان؛ سال ۴، شماره ۲۲؛ آبان - دی ۱۳۷۳: ص ۴۲-۴۶.
- ❖ کارل پوپر و رئالیسم انتقادی؛ محمدعلی کاتوزیان؛ ماهنامه کلک؛ شماره ۵۴؛ شهریور ۱۳۷۳: ص ۷۰-۸۱.
- ❖ کارل رایموند پوپر؛ محمدعلی کرباس‌فروشان؛ روزنامه انتخاب؛ ۳۰ آبان ۱۳۸۰: ص ۶.
- ❖ کارل پوپر: برای صلح باید جنگ به راه انداخت؛ عیسی پهلوان و صادق صادقی‌پور؛ ماهنامه اندیشه جامعه؛ شماره ۲۸، ۲۹؛ اسفند ۱۳۸۱ و فروردین ۱۳۸۲: ص ۳۶-۳۹.
- ❖ کارل پوپر، فیلسوف خردگرایی سنجشگر؛ بهرام محبی؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۱۰ تیر ۱۳۸۲:

ص ۱، ۳ ویژه‌نامه.

- ❖ کاش آقای پوپر زنده بود؛ حسین صفارهرندی؛ روزنامه کیهان؛ ۸ آبان ۱۳۸۰: ص ۲.
- ❖ کتابخانه‌ها و جامعه باز، پوپر، سوروس و اطلاعات دیجیتال؛ لین رابینسون و دیوید بادن؛ نرگس محمدعلیپور و فریبرز ورودی؛ فصلنامه اطلاع‌شناسی؛ شماره ۱۱، ۱۲؛ بهار و تابستان ۱۳۸۵: ص ۸۱-۱۰۴.
- ❖ کتاب‌شناسی کارل رایموند پوپر؛ علی اصغر حقدار؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۲۴؛ اردیبهشت ۱۳۷۴: ص ۱۷۴-۱۷۷.
- ✓ کارل پوپر فیلسوف خردگرایی سنجش‌گر؛ بهرام محبی؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۱۶ و ۱۹/۹/۱۳۸۵.
- ✓ کارل پوپر نقد فلسفه یا فیلسوف؛ محمدمهدی انصاری؛ فصلنامه سیاست؛ شماره ۹۷.
- ✓ کارل پوپر و لیبرالیسم؛ درک ورهوک اشتات؛ ماهنامه فردوسی؛ شماره ۶۳ و ۶۲؛ اسفند ۱۳۸۶ و فروردین ۱۳۸۷: ص ۷۲-۷۴.
- ✓ کارل پوپر و لیبرالیسم؛ رضا پارسا؛ روزنامه شرق؛ ۱/۴/۱۳۸۵: ص ۶.
- ✓ کارل پوپر و نظریه کوانتوم؛ روزنامه خوب‌اندیش؛ ۳/۲/۱۳۸۵.
- ✓ کارل پوپر، پرسش از علم؛ روزنامه انتخاب؛ ۲۲/۶/۱۳۷۸.
- ✓ کارل پوپر، نماینده موج دوم فلسفه علم؛ مهدی علیا؛ روزنامه صدای عدالت؛ ۴/۹/۱۳۸۱: ص ۶.
- ✓ کارل رایموند پوپر (۲)؛ روزنامه انتخاب؛ ۴/۱۰/۱۳۸۰: ص ۶.
- ✓ کارل ریموند پوپر؛ مطالعه‌ای در فلسفه سیاسی و میراث او؛ تام بیتل؛ سارا احمدی؛ ماهنامه کتاب ماه (فلسفه)؛ شماره ۱۲؛ شهریور ۱۳۸۷: ص ۵-۸.
- ✓ کتاب‌شناسی مبانی علوم؛ سیدمحمدتقی موجد ابطحی؛ فصلنامه مصباح؛ شماره ۳۵؛ پاییز ۱۳۷۹.
- ❖ گذر از روش‌شناسی علم به روش‌ستیزی علم؛ علی حقی؛ فصلنامه دانشکده هیات دانشگاه فردوسی مشهد؛ شماره ۵۶؛ تابستان ۱۳۸۱: ص ۲۳-۶۲.
- ❖ گسست از سنت و سنت گسست؛ مراد همتی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۸ آبان ۱۳۸۷: ص ۱۲-۱۳. ضمیمه.
- ❖ گفتگو با دکتر محمدحسن لطفی؛ ماهنامه کلک؛ شماره ۶۰؛ اسفند ۱۳۷۳: ص ۱۹۴-۲۴۳.
- ❖ گفتگو با کارل ریموند پوپر؛ هرلینده کولبل؛ خسرو ناقد؛ روزنامه ایران؛ ۲۱ مهر ۱۳۸۳: ص ۸؛ ۲۲ مهر ۱۳۸۳: ص ۸.

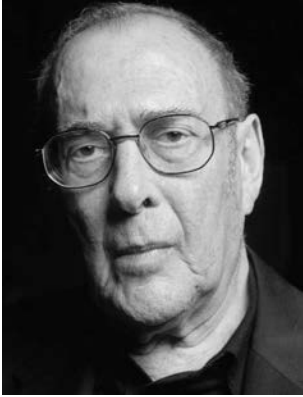
- ✓ گفتگو با کارل پوپر؛ ترجمه خسرو ناقد؛ دو ماهنامه بخارا؛ شماره ۱: ص ۲۲۸-۲۳۴.
- ❖ گفتگوی کیان با کارل پوپر؛ حسین کمالی؛ ماهنامه کیان؛ سال ۲، شماره ۱۰؛ آذر - اسفند ۱۳۷۱: ص ۴-۷.
- ✓ لاف عقل و گله از نقد: پوپر و لیبرالیسم ایرانی (۷)، پاپر: ابطال‌گرایی که ابطال‌نشده؛ حسین شیخ‌رضایی و امیراحسان کرباسی‌زاده؛ هفته‌نامه شهروند امروز؛ شماره ۶۴؛ ۳۱ شهریور ۱۳۸۷: ص ۱۳۸-۱۳۹.
- ❖ لیبرالیسم نقابدار؛ روزنامه رسالت؛ ۲۹ مهر ۱۳۷۴: ص ۴، ۶.
- ✓ ما و پوپر: تأثیر پوپر در تفکر قرن بیستم در انجمن حکمت و فلسفه بررسی شد؛ علی معظمی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۷/۱۱.
- ❖ ماهواره‌ها خطری برای دموکراسی؛ امیرحسین تحقیقی؛ هفته‌نامه سایه‌بان؛ شماره ۲۵؛ نیمه دوم دی ۱۳۸۱: ص ۶.
- ❖ متافیزیک؛ استفن مامفورد؛ ابوتراب یغمایی؛ ماهنامه اطلاعات حکمت و معرفت؛ شماره ۳۶؛ اسفند ۱۳۸۷: ص ۱۳-۱۶.
- ❖ محافظت از آزادی، مهار آزادی؛ درک ورهوف اشتات؛ سعید قاسمی‌نژاد؛ روزنامه شرق؛ ۲۴ تیر ۱۳۸۶: ص ۶.
- ❖ مردی از دیروز: تأملی بر ایدئولوژی در زمانه‌ها به بهانه سالروز درگذشت دکتر علی شریعتی؛ علی عبدحق؛ روزنامه ایران؛ ۲۹ خرداد ۱۳۸۷: ص ۱۰.
- ✓ مرزهای گمشده ملت - دولت: گفتاری از کارل‌ریموند پوپر به مناسبت سالروز تولدش درباره برخورد فرهنگ‌ها؛ بهرام محبی؛ روزنامه کارگزاران؛ ۱۳۸۵/۵/۴.
- ❖ مسئولیت اخلاقی روشنفکر: گفتگو با علی پایا (بخش دوم)؛ علی اصغر سیدآبادی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۶ شهریور ۱۳۸۵: ص ۷.
- ❖ مسئولیت روشن‌فکران؛ فرزانه طاهری؛ ماهنامه آدینه؛ شماره ۱۰۸، ۱۰۹؛ نوروز ۱۳۷۵: ص ۲۶-۲۷.
- ❖ مسئولیت روشنفکران؛ واسلاو هاول؛ مسعود زاهدی؛ ماهنامه گردون؛ سال ۶، شماره ۵۱؛ مهر ۱۳۷۴: ص ۴۰-۴۱.
- ❖ مسأله استقرا؛ دیوید پاپینیو؛ امیر مازیار؛ ماهنامه سروش اندیشه؛ سال ۱، شماره ۱؛ زمستان ۱۳۸۰: ص ۲۲۸-۲۴۵.
- ❖ مسأله‌ای برای برهان ساعت و ساعت‌ساز - میزگردی با حضور دکتر علی پایا و دکتر امیرعباس علی‌زمانی به مناسبت روز جهانی فلسفه؛ روزنامه همشهری؛ ۱۰ آذر ۱۳۸۴: ص ۹.

- ❖ مصاحبه جیانکارلو بوزتی با کارل پاپر؛ جیانکارلو بوزتی؛ علی پایا؛ روزنامه ایران؛ ۴ آذر ۱۳۷۶: ص ۶؛ ۵ آذر ۱۳۷۶: ص ۶.
- ✓ معرفت از نظر پاپر [اظهارات علی پایا در میزگرد لوازم فلسفی نظریه تکامل]؛ روزنامه فجر؛ ۱۳۸۴/۸/۲۸.
- ❖ معرفت‌شناسی کلاسیک و معرفت‌شناسی جهان‌سومی؛ مرتضی فتحی‌زاده؛ دوفصلنامه نامه حکمت؛ شماره ۲؛ پاییز و زمستان ۱۳۸۲: ص ۴۵-۷۱.
- ❖ معرفی کتاب؛ محمد توحیدفام؛ ماهنامه کتاب ماه علوم اجتماعی؛ شماره ۸۵، ۸۶؛ آبان و آذر ۱۳۸۳: ص ۸۱.
- ❖ معرفی کتابهای فلسفه علم؛ ماهنامه اطلاعات حکمت و معرفت؛ شماره ۸؛ ۱ مهر ۱۳۸۵: ص ۲۰-۲۳.
- ✓ معرفی و نقد کتاب: اسطوره چارچوب در دفاع از علم و عقلانیت اثر کارل ریموند پوپر ترجمه علی پایا؛ فصلنامه نامه فرهنگ؛ شماره ۳۷؛ پاییز ۱۳۷۹: ص ۱۹۶-۲۰۰.
- ❖ معقولیت علمی، صورت‌مند یا غیرصورت‌مند؛ جیانگ تیانجی؛ سعید ناجی؛ فصلنامه نقد و نظر؛ شماره ۲۷، ۲۸؛ تابستان، پاییز ۱۳۸۰: ص ۱۵۷-۱۸۲.
- ❖ معلم این قرن؛ فصلنامه گفتگو؛ شماره ۱۸؛ زمستان ۱۳۷۶: ص ۱۸۶.
- ❖ معناداری گزاره‌های دینی؛ محسن آل‌وستانی مفرد؛ روزنامه رسالت؛ ۲۵ شهریور ۱۳۸۵: ص ۱۷.
- ❖ مفاهمه با پوپر در شناخت‌شناسی؛ یونس ادیانی؛ روزنامه انتخاب؛ ۲۸ آذر ۱۳۸۰: ص ۶.
- ✓ مقابله با سوء استفاده از تلویزیون؛ سر کارل ریموند پوپر؛ شیرین بزرگمهر؛ ماهنامه جامعه سالم؛ شماره ۳۹؛ تیر ۱۳۷۷: ص ۴۲-۴۴.
- ❖ مکتب فرانکفورت؛ مهرناز نقیبی؛ فصلنامه رسانه؛ سال ۶، شماره ۴؛ زمستان ۱۳۷۴: ص ۸۴-۹۳.
- ❖ مواجهه با ابطال‌گرایی کارل پوپر در روش‌شناسی اقتصادی؛ لورانس پولاند؛ عقیل حسینی؛ روزنامه رسالت؛ ۱ اردیبهشت ۱۳۸۶: ص ۱۸.
- ❖ موج سوم در تاریخ علم؛ مهدی علیا؛ روزنامه ایران؛ ۱۳ آبان ۱۳۸۲: ص ۸.
- ❖ موقعیت امروز اصولگرایان نقدی به فضای فکری؛ حامد دهخدا؛ روزنامه رسالت؛ ۱۹ شهریور ۱۳۸۵: ص ۲.
- ✓ مهندسی اجتماعی [بخشهایی از فصل سوم کتاب جامعه باز و دشمنان آن نوشته کارل ریموند پوپر با ترجمه عزت‌الله فولادوند]؛ روزنامه جهان اسلام؛ ۱۳۷۷/۱۰/۲۴.
- ❖ میم‌ها، جهان ۳ و آینده فرهنگ در ایران؛ علی پایا؛ روزنامه وقایع اتفاقیه؛ ۱ تیر ۱۳۸۳: ص ۴.

- ❖ ناتو توهم نبود؛ محمد ایمانی؛ روزنامه کیهان؛ ۱۲ شهریور ۱۳۸۶: ص ۲.
- ✓ ناکجا آباد و خشونت؛ کارل ریموند پوپر؛ رحمان افشاری؛ روزنامه مردم‌سالاری؛
۱۳۸۲/۵/۲۸: ص ۲ ویژه‌نامه. ❖
- ✓ ناکجا آباد و خشونت؛ کارل ریموند پوپر؛ رحمان افشاری؛ ماهنامه کیان؛ شماره ۴۵؛ بهمن،
اسفند ۱۳۷۷: ص ۵۲-۵۷.
- ✓ نبرد فلسفی؛ بابک ذاکری؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۲/۷/۸: ص ۱۴. ❖
- ✓ نزاع بر سر پوزیتیویسم: گزارشی از مناقشه پوپر و آدورنو؛ رالف دارندورف؛ صالح نجفی؛
روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۵/۵: ص ۱۸. ❖
- ✓ نظریه معرفت‌شناختی پوپر؛ علی‌اکبر اسدی ترکمانی؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۲۴ و
۱۳۸۴/۸/۲۶: ص ۹. ❖
- ✓ نقادی آگاهانه: گفت‌وگو با کارل پوپر [به نقل از: تاریخ سیر فلسفه اروپا اثر علی‌اصغر
حلبی]؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۸۴/۸/۱: ص ۵. ❖
- ✓ نقد اتوپیانسیسم در فلسفه سیاسی پوپر؛ نجات بهرامی؛ روزنامه آفتاب یزد؛ ۱۳۸۱/۶/۳:
ص ۶. ❖
- ❖ نقد دیدگاه آنتونی فلو در باب معناداری گزاره‌های دینی؛ بهمن اکبری؛ نشریه اندیشه دینی؛
شماره ۳۳؛ زمستان ۱۳۸۸: ص ۵۱-۶۸.
- ✓ نقد نامصمم استاد: معرفی کتاب اندیشه سیاسی کارل پوپر؛ حسین فراستخواه؛ روزنامه
اعتماد؛ ۱۳۸۶/۱۰/۱.
- ❖ نقد عقلانی مبنای تکامل اجتماع: متدولوژی علوم اجتماعی پوپر - هایک؛ مرتضی افشاری؛
ضمیمه روزنامه اعتماد؛ ۵ اسفند ۱۳۸۸: ص ۶-۷.
- ❖ نقدی بر فلسفه شک (سپتی‌سیسم)؛ محمد محمودی موسوی؛ فصلنامه کلام اسلامی؛ شماره
۳۳؛ بهار ۱۳۷۹: ص ۱۰۲-۱۱۲.
- ❖ نقدی بر معیار ابطال‌پذیری در شناخت‌شناسی کارل پوپر؛ محمد صابری؛ ماهنامه فرهنگ
توسعه؛ شماره ۳۹-۴۱؛ مهر ۱۳۷۸: ص ۴۸-۶۰.
- ✓ نگاه لیبرال به مساله شناخت: مروری بر کتاب حدس‌ها و ابطال‌ها؛ روزنامه صدای عدالت؛
۱۳۸۵/۱۱/۱۵.
- ❖ نگاهی به آرای فلسفی پوپر؛ سیامک عاقلی؛ روزنامه نوروز؛ ۲۶ شهریور ۱۳۸۰: ص ۷.
- ✓ نگاهی به ابطال‌گرایی پوپر؛ حسین شقاقی؛ ماهنامه اطلاعات حکمت و معرفت؛ شماره ۸؛
مهر ۱۳۸۵: ص ۲۷. ❖

- ❖ نگاهی به اصول اساسی مکاتب علم؛ رسول افضلی؛ روزنامه انتخاب؛ ۲۹ فروردین ۱۳۷۹: ص ۶؛ ۳۰ فروردین ۱۳۷۹: ص ۶؛ ۳۱ فروردین ۱۳۷۹: ص ۶.
- ✓ نگاهی به نقد آرمان‌گرایی در اندیشه سیاسی پوپر؛ نجات بهرامی؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۱۳۸۲/۳/۶: ص ۳ ویژه‌نامه. ❖
- ✓ نگاهی به نقد آرمان‌گرایی در اندیشه سیاسی پوپر؛ نجات بهرامی؛ نشریه آبان، ویژه‌نامه استاندارد و سلامت؛ شماره ۱۳۹؛ نیمه اول شهریور ۱۳۸۱: ص ۲۷-۲۹.
- ❖ نگرش فلسفی به تئوری اثباتی حسابداری: از ابطال‌پذیری پوپر تا برنامه پژوهشی لاکاتوش؛ علی ثقفی، شکرالله خواجهی و امین ناظمی؛ نشریه مجله علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز؛ شماره ۵۰؛ بهار ۱۳۸۶: ص ۳۷-۵۶.
- ❖ نگرشی به تئوری تساهل؛ شیرزاد گلشاهی‌کریم؛ روزنامه خرداد؛ ۲۰ اردیبهشت ۱۳۷۸: ص ۶؛ ۲۱ اردیبهشت ۱۳۷۸: ص ۶.
- ❖ نگهبانان تاریکی؛ امیر محبیان؛ روزنامه رسالت؛ ۱۲ شهریور ۱۳۷۶: ص ۱، ۱۶.
- ✓ نه چندان ابطالی، نه چندان لیبرالی: تأملی در اندیشه‌های سیاسی - اجتماعی کارل ریموند پوپر؛ علیرضا شجاعی‌زند؛ ماهنامه اطلاعات سیاسی و اقتصادی؛ شماره ۱۹۲-۱۹۱؛ مرداد و شهریور ۱۳۸۲: ص ۱۲۶-۱۳۷. ❖
- ✓ نه چندان ابطالی، نه چندان لیبرالی: تأملی در اندیشه‌های سیاسی - اجتماعی کارل ریموند پوپر؛ علیرضا شجاعی‌زند؛ ماهنامه اطلاعات سیاسی و اقتصادی؛ شماره ۱۹۰-۱۸۹: ص ۱۲۴-۱۴۵. ❖
- ❖ نه همه قوها سفیدند!؛ کارل پوپر، ۱۷ سپتامبر ۱۹۹۴؛ منیره پنج‌تنی؛ روزنامه همشهری؛ ۲۷ شهریور ۱۳۸۷: ص ۱۶.
- ❖ واقع‌گرایی و گفتگو، نسبی‌گرایی و خشونت؛ روزنامه ایران؛ ۲۲ آذر ۱۳۸۲: ص ۱۴-۱۵.
- ✓ واقعیت‌اکتشافات علمی به روش آزمون و خطا: نگاهی به مسأله استقرا و جایگاه آن در فلسفه پوپر؛ مصطفی رستگاری؛ روزنامه جام‌جم؛ ۱۳۸۰/۳/۷: ص ۸. ❖
- ❖ وجه معرفت‌شناختی پوزیتیویسم منطقی و جایگاه آن در مطالعات کتابداری و اطلاع‌رسانی؛ عباس حری؛ فصلنامه اطلاع‌شناسی؛ شماره ۳؛ بهار ۱۳۸۳: ص ۵-۱۶.
- ✓ ویتگنشتاین - پوپر و ماجرای سیخ بخاری: داستان برخورد دو فیلسوف [نوشته دیوید ادموندز و جان آیدینو با ترجمه حسن کامشاد]؛ ماهنامه همشهری ماه؛ شماره ۱.
- ❖ ویتگنشتاین از نگاه پوپر؛ هاشم بناپور؛ فصلنامه کلک؛ شماره ۱۲۹؛ دی، بهمن ۱۳۸۰: ص ۳۲-۳۳.

- ✓ ویتگنشتاین، پوپر و ماجرای سیخ بخاری!؛ نقد و تحلیل یک کتاب؛ حسین کاجی؛ روزنامه قدس؛ ۱۳۸۵/۶/۲۵.
- ❖ ویتنام، کوبا و چین گواه ارزشمندی سوسیالیسم هستند؛ ماهنامه جهان اندیشه؛ شماره ۷؛ آذر ۱۳۸۱؛ ص ۴۷-۵۰.
- ❖ هابرماس در برابر پوپر - نقدپذیری مطلق، ابطال‌پذیری مطلق؛ علی‌اکبر احمدی؛ ماهنامه خردنامه همشهری؛ شماره ۷۰؛ ۲۰ مهر ۱۳۸۴؛ ص ۳.
- ❖ هدایت جامعه و مدیریت امور آن؛ روزنامه اطلاعات؛ ۲۷ دی ۱۳۷۶؛ ص ۶.
- ❖ هدایت جامعه و مدیریت امور آن؛ علی پایا؛ روزنامه اطلاعات؛ ۱ بهمن ۱۳۷۶؛ ص ۶.
- ❖ هروله میان ائتلاف و استقلال؛ مهدی محمدی؛ روزنامه کیهان؛ ۲۳ خرداد ۱۳۸۵؛ ص ۲.
- ❖ هفت نظریه برای اصلاحات؛ حمید پارسانیا؛ روزنامه قدس؛ ۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۰؛ ص ۹؛ ۱۸ اردیبهشت ۱۳۸۰؛ ص ۹؛ ۲۵ اردیبهشت ۱۳۸۰؛ ص ۹.
- ❖ هفت نظریه برای اصلاحات؛ حمید پارسانیا؛ فصلنامه کتاب نقد؛ شماره ۱۶؛ پاییز ۱۳۷۹؛ ص ۷۰-۱۰۵.
- ✓ همه مردم فیلسوف‌اند؛ فلسفه در نگاه من؛ کارل‌ریموند پوپر؛ محمد فرمانی؛ فصلنامه انرژی ایران؛ ۱۳ و ۱۳۷۷/۱۲/۱۵.
- ❖ هوسرل در نگاه پوپر؛ عباس بخشی‌پور رودسری؛ ماهنامه کیان؛ شماره ۴۳؛ مرداد، شهریور ۱۳۷۷؛ ص ۴۶-۵۰.
- ❖ هویت متنوع لیبرالیسم (مکانیزم تنوع‌پذیری لیبرالیسم)؛ حسین همایون (مصباح)؛ دو ماهنامه اندیشه حوزه؛ شماره ۳؛ آذر و دی ۱۳۸۱؛ ص ۵۶-۹۲.
- ❖ هویت یک دست؛ برایان فی؛ مرتضی مردیها؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۸ اسفند ۱۳۸۴؛ ص ۷؛ ۲۰ اسفند ۱۳۸۴؛ ص ۷؛ ۲۱ اسفند ۱۳۸۴؛ ص ۷.
- ✓ هیچ چیز آسان‌تر از دشوار نوشتن نیست؛ گزارشی از کتاب‌های منتشر شده کارل پوپر در ایران؛ علیرضا کیان؛ ماهنامه همشهری ماه؛ شماره ۳؛ خرداد ۱۳۸۰؛ ص ۳۵-۳۷.
- ✓ یادمان دهمین سال درگذشت پوپر و مسأله استقرا؛ سعید راعی؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۳/۶/۳۱.
- ❖ یک وضعیت رقت‌بار؛ امیر رازی؛ ماهنامه سوره؛ شماره ۵؛ تابستان ۱۳۷۸؛ ص ۱۳۷-۱۳۹.

هرولد پینتر

HAROLD PINTER

نام‌های دیگر: دیوید بارون (David Baron).

هارولد پینتر

محل تولد: لندن، انگلستان

تاریخ تولد: ۱۹۳۰

تاریخ وفات: ۲۰۰۵

توضیحات: این فیلمنامه‌نویس از برندگان نوبل ادبیات می‌باشد.

بخشی از کتاب‌شناسی هرولد پینتر در زبان فارسی

- آسایشگاه (The Hothouse)؛ هرولد پینتر؛ بهرام قاسمی نژاد، ویراستار؛ مصطفی هیاتی؛ ناشر: قطره؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۱۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۹؛ ۵۵۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۹۰؛ ۵۵۰ نسخه)؛ ۱۴۸ صفحه رقی. ◇
- آسایش‌گاه [نمایشنامه در دو پرده] (Hothouse)؛ هرولد پینتر؛ سیدهاشم حسینی؛ ناشر: نشر رسش؛ اهواز: ۱۳۸۳؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۱۲۰ صفحه پالتویی.
- اتاق و بالابر غذا (از مجموعه آثار؛ ۱. از مجموعه آثار نمایشی هارولد پینتر)؛ هرولد پینتر؛ رضا دادویی؛ ناشر: سبزان؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۱۱۲ صفحه رقی. ◇
- اتاق و پیشخدمت گنگ همراه با نقدی بر نمایش‌نامه‌ی اتاق نوشته‌ی آستین ای. کویگلی (نمایش‌نامه؛ ۱)؛ هرولد پینتر؛ سارا خلیلی جهرمی، ویراستاران؛ میترا صمیمی و مهدی نوید؛ ناشر: آهنگ دیگر؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۱۵۲ صفحه رقی. ◇

- از خاکستر به خاکستر و زبان کوهستانی (از مجموعه آثار نمایشی هارولد پینتر)؛ هارولد پینتر؛ رضا دادویی؛ ناشر: سبزان؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۵۶ صفحه.
- از خاکستر به خاکستر (Ashes to ashes)؛ هارولد پینتر؛ هوشنگ حسامی، ویراستار؛ حسن ملکی؛ ناشر: تجربه؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۶۰ صفحه پالتویی. ◇
- از خاکستر به خاکستر؛ هارولد پینتر؛ هوشنگ حسامی، ویراستار؛ حسن ملکی؛ ناشران: هیچ و تجربه؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۶۴ صفحه پالتویی.
- ایستگاه ویکتوریا، صداهای خانواده (از سری برگزیده نمایش معاصر جهان)؛ هارولد پینتر؛ احمد آسوده؛ ناشر: متین؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۶۲ صفحه جیبی. ◇
- ◇ بازگشت به خانه (به انضمام تحلیل بازگشت به خانه نوشته مارتین اسلین)؛ هارولد پینتر؛ اختر شریعت‌زاده؛ بی‌نا؛ تهران: بی‌تا؛ ۱۴۱ صفحه.
- ◇ بازگشت به خانه و پیک آخر (از مجموعه آثار نمایشی هارولد پینتر)؛ هارولد پینتر؛ رضا دادویی؛ ناشر: سبزان؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱۲۰ صفحه.
- بازگشت به خانه؛ هارولد پینتر؛ فتاح محمدی؛ ناشر: نشر هزاره سوم؛ زنجان: ۱۳۸۲؛ ۱۵۰۰ نسخه (چاپ دوم)؛ ۱۳۸۷؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۱۱۲ صفحه پالتویی. ◇
- پیشخدمت (از سری ۱۰۰ [صد] سال سینما ... ۱۰۰ [صد] فیلمنامه؛ ۴۶) [براساس رمانی از رابین موآم]؛ هارولد پینتر؛ شعله آذر؛ ناشر: نشر نی؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۱۶۸ صفحه رقی. ◇
- پینتر و مدرنیته: بررسی چند اثر نمایشی هارولد پینتر؛ مهدی تنگ‌عیش، ویراستار؛ علی‌اصغر فیروزخانی؛ ناشر: دنیای آفتاب؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۰۰۰ نسخه (چاپ دوم)؛ ۱۳۹۰؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۱۲۰ صفحه رقی. ◇
- ◇ جشن تولد (از مجموعه تئاتر و نمایش)؛ هارولد پینتر؛ حامد صلوتی؛ ناشر: پرسش؛ آبادان: ۱۳۸۶؛ ۱۱۴ صفحه.
- ◇ جشن تولد (از مجموعه آثار نمایشی هارولد پینتر)؛ هارولد پینتر؛ رضا دادویی؛ ناشر: سبزان؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۱۲۸ صفحه.
- جشن تولد [یک نمایش‌نامه، یک نقد] (از سری سینما و تئاتر؛ ۱۴ نمایشنامه؛ ۹)؛ هارولد پینتر و استیون گیل؛ شعله آذر؛ ناشر: افراز؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱۱۰۰ نسخه (چاپ دوم)؛ ۱۳۸۸؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۲۳۴ صفحه رقی. (این کتاب در سال

- ۱۳۸۵ در ۷۰ صفحه توسط همین ناشر چاپ شده است.) ◇
- جشن تولد و تک‌گویی (از مجموعه آثار نمایشی هارولد پینتر؛ جلد ۳)؛ هرولد پینتر؛ رضا دادویی، ویراستار؛ الهه حسینی؛ ناشر: سبزان؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۱۲۰ صفحه رقیعی. ◇
- ◇ جشن تولد؛ هارولد پینتر؛ ناشر: جوانه؛ تهران: ۱۳۴۹؛ ۱۷۵ صفحه؛ مصور؛ عکس.
- خاکستر به خاکستر و شش نمایشنامه‌ی دیگر؛ هرولد پینتر؛ بهرام قاسمی‌نژاد، ویراستار؛ مصطفی هیات‌تی؛ ناشر: قطره؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۱۱۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۸؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۱۲۰ صفحه رقیعی.
- خیانت (از سری دور تا دور دنیا. نمایشنامه؛ ۹)؛ هرولد پینتر؛ نگار جواهریان و تینوش نظم‌جو، با همکاری مهشاد مخبری و آزاده پارسا؛ ناشر: نشر نی؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۸؛ ۲۲۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۱۳۰ صفحه جیبی. (کتاب حاضر قبلاً با عنوان «خیانت و دو نمایشنامه دیگر» ترجمه شعله آذر توسط انتشارات نیلا در سال ۱۳۸۵ منتشر شده است.) ◇
- خیانت و دو نمایشنامه‌ی دیگر (از سری قلمرو هنر؛ زیر نظر حمید امجد؛ ۹۸)؛ هرولد پینتر؛ شعله آذر؛ ناشر: نیلا؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۱۲۸ صفحه رقیعی. ◇
- در جستجوی زمان از دست رفته؛ مارسل پروست، بازنویسی برای تئاتر؛ هرولد پینتر و دای ترویس؛ عباس پژمان؛ ناشر: هرمس (وابسته به مؤسسه شهر کتاب)؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۱۱۲ صفحه پالتویی.^۱ ◇
- درد مختصر (نمایش‌نامه) (از مجموعه تئاتر زمان؛ ۱۵)؛ هرولد پینتر؛ پیمان مجیدی؛ ناشر: کتاب زمان؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۶۴ صفحه رقیعی. ◇
- درد مختصر و آسایشگاه (از مجموعه آثار نمایشی هارولد پینتر؛ [جلد ۳])؛ هرولد پینتر؛ رضا دادویی؛ ناشر: سبزان؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۹؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۱۶۸ صفحه رقیعی. (کتاب حاضر ترجمه دو اثر نویسنده با عناوین "A Slight Ache" و "The Hothouse" است.) ◇
- دو نمایشنامه: مستخدم ماشینی و درد خفیف؛ هرولد پینتر؛ غلامرضا صراف؛ ناشر: نشر دات؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۲۰۰ نسخه)؛ ۹۶ صفحه رقیعی. ◇
- روزگار قدیم و سه نمایشنامه‌ی دیگر؛ هارولد پینتر؛ منصوره وحدتی؛ ناشر: افراز؛ تهران:

۱. نرم‌افزار «کتیبه» تعداد صفحات چاپ سوم این کتاب را ۱۰۸ صفحه و قطع آن را «رقعی» ذکر کرده است.

۱۳۸۷؛ ۱۲۸ صفحه.

○ سرایدار و زبان کوهستانی (از مجموعه آثار نمایشی هارولد پینتر، [ج.]. ۵)؛ هارولد پینتر؛ رضا دادویی، ویراستار؛ الهه حسینی؛ ناشر: سبزان؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۱۴۴ صفحه رقعی. ◇

◇ سرایدار؛ هارولد پینتر (از سری انتشارات مرکز نمایش پدید؛ نشریه شماره ۴)؛ منصور پورمند و پرویز صیاد؛ تهران: بی تا؛ ۱۰۶ صفحه.

○ سه تک‌گویی؛ آوگوست یوهان استریندبرگ، یوجین گلدستون اونیل و هارولد پینتر؛ احمد پوری؛ ناشر: مشکي؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۶؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۸؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۴۸ صفحه جیبی. ◇

○ شبی بیرون از خانه [نمایشنامه]؛ هارولد پینتر؛ احسان نوروزی؛ ناشر: نیلا؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۶۰ صفحه پالتویی.

○ شبی بیرون از خانه و خاکستر به خاکستر (از مجموعه آثار نمایشی هارولد پینتر؛ [ج.]. ۴)؛ هارولد پینتر؛ رضا دادویی، ویراستار؛ الهه حسینی؛ ناشر: سبزان؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۱۰۴ صفحه رقعی. ◇

◇ کلکسیون (از سری دفتر نمایش؛ ۱)؛ هارولد پینتر؛ منیژه کامیاب؛ بی تا؛ تهران: بی تا؛ ۷۲ صفحه.

◇ کلکسیون و فاسق (از مجموعه آثار نمایشی هارولد پینتر؛ [جلد] ۶)؛ هارولد پینتر؛ رضا دادویی؛ ناشر: سبزان؛ تهران: ۱۳۸۷. (کتاب حاضر ترجمه بخشی‌های "The collection" و "The lover" از کتاب "Complete works: two..." نوشته هارولد پینتر است.)

◇ کوتوله‌ها و چهار نمایشنامه دیگر [نمایشنامه]؛ هارولد پینتر؛ محمدرضا عرفانی و پریسا رشیدی؛ ناشر: نیلا؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۶۰ صفحه.

○ کشتار، کافی است! (مجموعه مقالات)؛ هارولد پینتر، برایان انو، جان لکار، ریچارد داوکینز، مایکل فابر، حیفا زنگنه و شهیده صفوی؛ ناشر: سلمان آزاده؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۵۰۰ نسخه؛ ۹۴ صفحه رقعی.

○ وقت ضیافت [نمایشنامه] (از سری قلمرو هنر؛ ۳۶. کتاب کوچک؛ ۴)؛ هارولد پینتر؛ امیر امجد؛ ناشر: نیلا؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۳۳۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۴؛ ۳۳۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۸؛ ۲۲۰۰ نسخه)؛ ۲۴ صفحه رقعی. ◇

○ یادداشت کوئیلر (براساس داستانی از آدام هال)؛ هارولد پینتر؛ عباس اکبری؛ ناشر: برگ؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ۳۳۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۸؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۷۲ صفحه رقعی. ◇

◇ یادداشت‌های کوئیلر؛ هارولد پینتر؛ عباس اکبری؛ ناشر: ایرانیک؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۹۳ صفحه.

بعضی مقالات مرتبط با هارولد پینتر به زبان فارسی

- ✓ آخرین روزنامه فروخته شده؛ هارولد پینتر؛ بهاره شفیعی سروستانی؛ ماهنامه نمایش؛ شماره ۱۰۳ و ۱۰۴؛ فروردین و اردیبهشت ۱۳۸۷؛ ص ۷۲-۷۳.
- ❖ آغاز «سکوت» هارولد پینتر: نویسنده نامدار انگلیسی درگذشت؛ محمدحسین داورپناه؛ هفته‌نامه کتاب هفته؛ شماره ۱۶۴؛ ۱۴ دی ۱۳۸۷؛ ص ۲۳.
- ❖ آقای پینتر شما یک جنگجو هستید!؛ روزنامه فرهنگ آشتی؛ ۲۳ مهر ۱۳۸۴؛ ص ۱۵.
- ✓ آواهای هارولد پینتر: نگاهی به آثار برنده نوبل ادبی ۲۰۰۵؛ شعله آذر؛ روزنامه سرمایه؛ ۱۳۸۴/۱۰/۱۷.
- ✓ آواهای هارولد پینتر؛ شعله آذر؛ هفته‌نامه رودکی؛ شماره ۱۷؛ تیر ۱۳۸۶.
- ✓ آینده یک تجربه: نگاهی به «خیانت» نوشته «هارولد پینتر»؛ علی شروقی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۶/۶/۲۴.
- ✓ ادوارد آلبی و هارولد پینتر؛ فرشید ابراهیمیان؛ ماهنامه صحنه؛ شماره ۲۲.
- ✓ استاد پاره‌پاره‌نویسی: نگاهی به یک کتاب تحقیقی درباره «هارولد پینتر»؛ بهرام جلالی‌پور؛ روزنامه آینده نو؛ ۱۳۸۵/۸/۲۲.
- ✓ استعاره فساد و تباهی: به یاد حضور هارولد پینتر در نمایشنامه «آخرین نوار کرب»؛ گردآوری احمد زارعی؛ روزنامه کارگزاران؛ ۱۳۸۶/۴/۱۹.
- ✓ با پینتر در کم‌دی تهدید: بررسی چند اثر از «هارولد پینتر»؛ شعله آذر؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۵/۸/۲۰.
- ✓ پینتر به دنبال تئاتر متعهد؛ علی شمس؛ روزنامه آفتاب یزد؛ ۱۳۸۴/۸/۴.
- ✓ تلاش بیهوده: گفت‌وگو با «کنت برانا» درباره فیلم‌های تازه‌اش؛ جاسپر ریس؛ سیدحسام فروزان؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۶/۷/۷.
- ✓ جایزه‌ای برای یک نویسنده ضد جنگ: نگاهی به چگونگی دریافت جایزه نوبل توسط «هارولد پینتر»؛ امین عظیمی؛ روزنامه خوب‌اندیش؛ ۱۳۸۵/۲/۲۶.
- ✓ جایزه‌ای برای یک نویسنده ضد جنگ: نگاهی به چگونگی دریافت جایزه نوبل توسط هارولد پینتر؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۸۴/۸/۹.

- ✓ جدال تأثر^۱ و سیاست: هارولد پیتر، سرشناس‌ترین نماینده تئاتر بریتانیا؛ فرشید عطایی؛ روزنامه حیات نو؛ ۱۳۸۵/۱۰/۲۰.
- ✓ «جشن تولد» و سرگشتگی انسان معاصر؛ نرگس انتخابی؛ ماهنامه جهان کتاب؛ شماره ۲۰۱.
- ✓ جمله‌ها را قیچی می‌کنم: هارولد پیتر برنده جایزه ادبیات نوبل ۲۰۰۵؛ احمد پرهیزی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۴/۸/۱۶؛ ص ۶ ❖
- ❖ چراغ‌های رابطه تاریکند: گفت‌وگو با شعله آذر درباره آثار و اندیشه‌های هارولد پیتر؛ مصاحبه‌گر: محسن حکیم‌معانی؛ روزنامه اعتماد؛ ۸ آبان ۱۳۸۷؛ ص ۱۰-۱۱ ضمیمه.
- ❖ حقوق بشر از دیدگاه برنده نوبل ادبی؛ روزنامه همپستگی؛ ۲۴ مهر ۱۳۸۴؛ ص ۱، ۲.
- ✓ خط خشک آستن [نگاهی به کتاب خیانت نوشته هارولد پیتر]؛ فرزاد پورخوشبخت؛ ماهنامه ارژنگ؛ شماره ۱؛ آبان ۱۳۸۷؛ ص ۳۲.
- ✓ خیابان یک طرفه؛ محسن آزر؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۲/۲۱.
- ✓ در آغاز کلمه بود [درباره هارولد پیتر]؛ نغمه ثمینی؛ ماهنامه هفت؛ شماره ۲۵؛ آذر ۱۳۸۴.
- ✓ در جستجوی یک زبان: نگاهی به ویژگی‌های زبان در آثار پیتر؛ اندرو کندی؛ وکیل الرعایا؛ ماهنامه تخصصی تئاتر صحنه؛ شماره ۲۱؛ ص ۲۲-۲۴.
- ✓ در جنگل رنجی که زنده شد: تازه‌ترین اثر ادنا اوبرین و متقدان آن؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۱/۲۹.
- ✓ در دنیای استعاره‌ها؛ ترجمه وصال روحانی؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۶/۲/۱۵.
- ✓ در سکوت، شخصیت‌ها حضور پر رنگ‌تر دارند: هارولد پیتر و درک هستی و جامعه؛ مازیار معتمد؛ روزنامه آسیا؛ ۱۳۸۴/۵/۱.
- ✓ درباره خودم هیچ حرفی ندارم: گفت‌وگو با هارولد پیتر؛ مصاحبه‌گر: لارنس م. بنسکی؛ نگار ستوده؛ ماهنامه هفت؛ شماره ۲۵.
- ✓ درگذشتگان: هارولد پیتر (۲۰۰۸-۱۹۳۰)؛ حسین گیتی؛ ماهنامه سینمای روز؛ شماره ۵۱؛ بهمن ۱۳۸۷؛ ص ۴۶.
- ❖ دشمن امپریالیسم نویسنده‌ای آفرینشگر: دنیا از صدای هارولد پیتر خالی مانده است؛ احمد پرهیزی؛ روزنامه جام جم؛ ۲۹ دی ۱۳۸۷؛ ص ۸.
- ✓ روابط زبانی در نمایشنامه سرایدار اثر «پیتر»؛ پروین وکیل‌الرعیایا؛ ماهنامه صحنه؛ شماره ۲۶.

۱. املاي این کلمه آن‌طور که مورد نظر فرهنگستان زبان و ادب فارسی است، «تئاتر» می‌باشد و دراین‌جا - و موارد مشابه - صرفاً از باب رعایت امانت به صورت کنونی ذکر شده است.

- ✓ روایت تکان دهنده: گفت‌وگوی مجله گاردین با هارولد پینتر نمایشنامه‌نویس انگلیسی؛ مایکل بیلینگتون؛ مجتبی پورمحسن؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۳/۲.
- ✓ روزهای پر مشغله هارولد پینتر؛ روزنامه سرمایه؛ ۱۳۸۵/۳/۲۸.
- ✓ زندگی در تئاتر: نگاهی اجمالی به زندگینامه هارولد پینتر؛ پرونده هارولد پینتر؛ علیرضا بهنام؛ ماهنامه صحنه؛ شماره ۴؛ اسفند ۱۳۸۰؛ ص ۲۰.
- ❖ سکوت در آثار هارولد پینتر؛ الناز میثمی؛ روزنامه همبستگی؛ ۷ مرداد ۱۳۸۵؛ ص ۱۲.
- ✓ سکوت می‌کنم تا متن‌هایم حرف بزنند: هارولد پینتر، نمایشنامه‌نویس بریتانیایی: [گفتگو]؛ آن‌ماری کوزاک؛ عسگر قهرمان‌پور؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۱/۳/۲۶.
- ✓ سکوت‌های هارولد پینتر و نوبل ۲۰۰۵ [بخش پایانی]؛ استیون اچ گیل؛ شعله آذر؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۸/۲؛ ص ۱۵. ❖
- ✓ سیاستمداران آمریکایی به حفظ قدرت می‌اندیشند: انتقاد شدید هارولد پینتر از بوش؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۸۴/۹/۲۰؛ ص ۱۲. ❖
- ✓ شب خودم را دارم، روز خودم را: بررسی شعر «هارولد پینتر» در آستانه ۷۶ سالگی؛ شعله آذر؛ روزنامه آینده نو؛ ۱۳۸۵/۷/۱۹.
- ✓ صدهای سکوت: نگاهی به زندگی و آثار نمایشنامه‌نویس انگلیسی هارولد پینتر؛ ماهنامه صحنه؛ شماره ۴؛ اسفند ۱۳۸۰؛ ص ۲۲-۲۳.
- ✓ فیلم و تئاتر، رو در روی هم: درباره دنیای فیلمنامه‌نویسی هارولد پینتر؛ دیوید تامپسون؛ شیلا ساسانی‌نیا؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۵/۸/۱۳؛ ص ۱۵. ❖
- ❖ کسی که تاتر^۱ را به اصالت خود بازگرداند - هارولد پینتر برنده جایزه نوبل ادبی ۲۰۰۵؛ روزنامه همبستگی؛ ۲۳ مهر ۱۳۸۴؛ ص ۱۲.
- ❖ کشف رازوارگی کلام و زبان بدن: نگاهی به نمایشنامه «خیانت» اثر هارولد پینتر؛ احمد آرام؛ ضمیمه روزنامه اعتماد؛ ۲۵ آبان ۱۳۸۸؛ ص ۱۰-۱۱.
- ✓ کافکا و بکت همیشه با من هستند: مصاحبه‌ای با هارولد پینتر؛ لورنس. ام. تبسکای؛ سارا مؤیدی؛ هفته‌نامه رودکی؛ شماره ۱۵.
- ✓ کمدهای تهدید: سکوت هارولد پینتر و نوبل ۲۰۰۵؛ استیون اچ. گیل؛ شعله آذر؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۷/۲۷؛ ص ۱۵. ❖
- ✓ کنج تاریک قفسه [درباره نمایشنامه کلکسیون نوشته هارولد پینتر با ترجمه منیژه کامیاب]؛

۱. املاي این کلمه آن‌طور که مورد نظر فرهنگستان زبان و ادب فارسی است، «تئاتر» می‌باشد و در این‌جا - و موارد مشابه - صرفاً از باب رعایت امانت به صورت کنونی ذکر شده است.

- حسام نقره‌چی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۲/۹/۲۴.
- ❖ مرگ نمایشنامه‌نویسی که با ابرقدرت‌ها درافتاد: درباره هارولد پینتر، نمایشنامه‌نویس انگلیسی؛ ونداد جلیلی؛ روزنامه همشهری؛ ۹ دی ۱۳۸۷؛ ص ۲۲.
 - ❖ مکث‌های طنین‌انداز - چهار شعر از هارولد پینتر، برنده جایزه ادبی نوبل؛ ضیاءالدین ترابی؛ ماهنامه همشهری ماه؛ دوره جدید، شماره ۱۵؛ آبان ۱۳۸۴؛ ص ۴۳.
 - ✓ من از نیستی می‌ترسم، پس هستم: به بهانه درگذشت هارولد پینتر؛ مارتین اسلین؛ مسعود ملک‌یاری؛ ماهنامه نمایش؛ شماره ۱۱۱ و ۱۱۲؛ آذر و دی ۱۳۸۷؛ ص ۶۶-۶۹.
 - ✓ من به دانشگاه نرفتم: گفت‌وگوی مجله پاریس ریویو با هارولد پینتر نمایشنامه‌نویس انگلیسی؛ لاورنس بنسکی؛ مجتبی پورمحسن؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۱/۲۴؛ ص ۱۵.
 - ✓ من عاشق اولیس هستم: گفتگو با هارولد پینتر [نمایشنامه‌نویس]؛ ترجمه وحیده دینداری؛ ماهنامه نمایش؛ شماره ۵۴؛ مرداد ۱۳۸۱؛ ص ۴۸-۵۵.
 - ✓ نظم نوین جهانی: تک‌پرده‌ای سیاسی از هارولد پینتر؛ هارولد پینتر؛ علی امینی نجفی؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۸۰؛ بهمن ۱۳۸۷؛ ص ۱۰۷.
 - ❖ نقش استعماری سکوت - نگاهی به کتاب درد مختصر نوشته هارولد پینتر؛ سجاد صاحبان‌زند؛ روزنامه شرق؛ ۱۹ اسفند ۱۳۸۳؛ ص ۲۰.
 - ✓ نگاهی به کتاب «درد مختصر» نوشته هارولد پینتر (نمایشنامه) [ترجمه پیمان مجیدی]؛ سجاد صاحبان‌زند؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۱۲/۱۹.
 - ✓ نمایش نوآور: گفت‌وگو با رابرت ویلیام شروود نمایشنامه‌نویس کانادایی؛ کیل برنتون؛ مجتبی پورمحسن؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۲/۷.
 - ❖ نمایشنامه‌نویسی برای سیاست: گفتگو با هارولد پینتر نمایشنامه‌نویس و کارگردان؛ فرانک فراهانی‌جم؛ روزنامه همشهری؛ ۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۶؛ ص ۱۷، ۱۸.
 - ✓ نوبل ادبی، سیاست و حاشیه‌ها؛ علیرضا حیدری؛ روزنامه خراسان؛ ۱۳۸۵/۷/۲۵.
 - ✓ نوشتن از نگاه نویسنده: تئاتر مشکل‌ترین شکل نوشتن است: گفت‌وگو با هارولد پینتر؛ ترجمه احمد پوری؛ روزنامه حیات نو؛ ۱۳۸۰/۱۰/۷.
 - ✓ نویسندگان مرده: رخدادهای ادبیات جهان در سال ۱۳۸۷؛ ترجمه احمد پرهیزی؛ روزنامه اعتماد؛ سالنامه ۱۳۸۷؛ ص ۱۰۲-۱۰۳.
 - ✓ هارول پینتر، زاده اضطراب جهان: درباره برنده نوبل ادبی ۲۰۰۵؛ امیلی امرایی؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۴/۷/۳۰؛ ص ۱۵.
 - ❖ هارولد پینتر درگذشت؛ ترجمه شریف فدایی؛ ماهنامه چیستا؛ شماره ۲۵۶، ۲۵۷؛ اسفند

- ۱۳۸۷ و فروردین ۱۳۸۸: ص ۱۱۳-۱۱۵.
- ✓ هارولد پینتر درگذشت؛ علی امینی نجفی؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۸۰؛ بهمن ۱۳۸۷: ص ۱۰۶.
- ❖ هارولد پینتر کیست؟؛ سپیده جام جم؛ شماره ۱؛ ۱۵ دی ۱۳۸۴: ص ۵.
- ✓ هارولد پینتر مبتکر کم‌دی آزارنده: نگاهی به زندگی و آثار هارولد پینتر؛ مهرشید متولی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۵/۳/۳۰: ص ۵. ❖
- ✓ هارولد پینتر و دلهره‌های او؛ روزنامه صاحب قلم؛ ۱۳۸۴/۷/۲۵.
- ✓ هارولد پینتر و منتقدانش؛ حسین علی اکبری؛ ماهنامه عصر پنجشنبه؛ شماره ۷۵: ص ۵۷-۶۰.
- ✓ هارولد پینتر: برنده جایزه نوبل ادبیات ۲۰۰۵؛ بهنام تهرانی؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۶۷؛ آبان ۱۳۸۴: ص ۷۳-۷۴.
- ✓ هرولد پینتر: جست‌وجوگر حقیقت یا همبستگی؛ مهدی جوان‌بخت سامانی؛ روزنامه حسابان؛ ۱۳۸۳/۷/۱۹.
- ✓ یک نوبل برای مخالفان جنگ: به بهانه انتخاب هارولد پینتر برای نوبل ۲۰۰۵ [نوبل ادبی]؛ روزنامه اسرار؛ ۱۳۸۴/۷/۲۳.

لئون تروتسکی^۱

LEV DAVIDOVICH TROTSKY

نام دیگر: لئون برونشتاین (Leon Bronstein)

تابعیت: روسی

تاریخ تولد: ۱۸۷۹

تاریخ وفات: ۱۹۴۰

توضیحات: وی رهبر اتحادیه کارگران انقلابی پترزبورگ و از رهبران کمونیست شوروی بود که سازماندهی ارتش سرخ را برعهده داشت.

بخشی از کتاب‌شناسی لئون تروتسکی در زبان فارسی

- ◇ انقلاب پیگیر؛ لئون تروتسکی؛ سیاوش نواب؛ ناشر: فانوس؛ تهران: ۱۳۵۹؛ ۲۱۴ صفحه.
- ◇ انقلابی که به آن خیانت شد: اتحاد شوروی چیست و به کجا می‌رود؟؛ لئون تروتسکی؛ حسن صبا و مجید نامور؛ ناشر: شرکت نشر فانوس؛ تهران: ۱۳۵۹ (چاپ دوم: ۱۳۸۲)؛ ۳۶۹ صفحه؛ مصور.
- انقلابی که به آن خیانت شد: اتحاد شوروی چیست و به کجا می‌رود؟؛ لئون تروتسکی؛ مسعود صابری؛ ناشر: طلایه پرسو؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۳۵۲ صفحه رقی.
- باغ تروتسکی: مجموعه داستان‌هایی از نویسندگان جهان؛ ترجمه محمدرضا فرزاد و نیما ملک محمدی؛ ناشر: اندیشه‌سازان؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۲۱۲ صفحه رقی.
- برنامه انتقالی برای انقلاب سوسیالیستی (احتضار سرمایه‌داری و وظائف بین‌الملل چهارم)؛ لو تروتسکی؛ رضا براهنی؛ ناشر: زبرجد؛ قم: ۱۳۵۷ (چاپ دوم)؛ ۸۷ صفحه. ◇

۱. نام او به صورت‌های «لئو تروتسکی»، «لو داویدوویچ برونشتاین»، «لو داویدوویچ برونشتاین»، «لو تروتسکی» و «لی‌یف تروتسکی» نیز آمده است.

- بین‌الملل سوم پس از لنین برنامه انقلاب جهانی یا برنامه؛ لئون تروتسکی؛ م. آگاه؛ ناشر: طلیعه؛ بی‌جا؛ ۱۳۶۰؛ ۳۵۹ صفحه رقی. ◇
- پیامبر بی‌سلاح: تروتسکی ۱۹۲۱-۱۹۲۹ (جلد دوم)؛ آیزاک دویچر؛ محمد وزیر، ویراستاران: حیدرعلی رضایی، فریبرز مجیدی و فتانه فاطمی؛ ناشر: خوارزمی؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۵۰۴ صفحه رقی؛ مصور. (این کتاب به صورت سه جلدی با سه عنوان مجزا چاپ شده است). ◇
- پیامبر مسلح: تروتسکی: ۱۸۷۹-۱۹۲۱ (جلد اول)؛ آیزاک دویچر؛ محمد وزیر، ویراستاران: حیدرعلی رضایی، فریبرز مجیدی و فتانه فاطمی؛ ناشر: خوارزمی؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۵۶۰ صفحه رقی؛ مصور. (این کتاب به صورت سه جلدی و با سه عنوان مجزا چاپ شده است). ◇
- پیامبر مطرود: تروتسکی: ۱۹۲۹-۱۹۴۰ (جلد سوم)؛ آیزاک دویچر؛ محمد وزیر، ویراستاران: حیدرعلی رضایی، فریبرز مجیدی و فتانه فاطمی؛ ناشر: خوارزمی؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۵۷۴ صفحه رقی؛ مصور. (این کتاب به صورت سه جلدی و با سه عنوان مجزا چاپ شده است). ◇
- ◇ تاریخ انقلاب روسیه؛ لئون تروتسکی؛ برهان رضائی و سیاوش نواب؛ ناشر: شرکت نشر فانوس؛ تهران: ۱۳۵۸؛ مصور.
- ◇ تاریخ انقلاب روسیه؛ لئون تروتسکی؛ سعید باستانی؛ ناشر: مرغ آمین؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۳ جلد؛ مصور. (این کتاب در سال ۱۳۵۸ توسط برهان رضائی و سیاوش نواب ترجمه و توسط نشر فانوس منتشر شده است).
- تاریخ انقلاب روسیه؛ لئون تروتسکی؛ سعید باستانی؛ ناشر: فانوس؛ تهران: ۱۳۶۰.
- تاریخ انقلاب روسیه؛ لئون تروتسکی؛ سعید باستانی؛ ناشر: نیلوفر؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۱۱۰۶ صفحه وزیری. (این کتاب توسط نشر نادى در سال ۱۳۶۰ توسط همین مترجم چاپ شده است). ◇
- تروتسکی آن‌ها و تروتسکی ما؛ جک بارنز؛ مسعود صابری؛ ناشر: نشر طلایه پرسو؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۱۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۱۸۴ صفحه رقی. ◇
- تروتسکی و تروتسکیسم (از سری آرا و عقاید سیاسی؛ ۴)؛ آکس کالینیکوس؛ محمد رفیعی

- مهرآبادی؛ ناشر: خجسته؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۲۱۵ صفحه رقیعی؛ مصوّر. ◇
- جنبش‌های آزادیبخش ملی (عنوان روی جلد: جنبش‌های آزادیبخش ملی: کارلوس رافائل رودریگز، مانوئل پینه‌رو و مصاحبه‌ای با «ماسکرا»؛ گردآوری و ترجمه سیامک زهرائی؛ ناشر: شرکت نشر فانوسا؛ تهران: ۱۳۶۴؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۲۴ صفحه رقیعی. ◇
- ◇ زندگی من (از مجموعه عبور ذهن؛ ۱)؛ تروتسکی؛ هوشنگ وزیری؛ ناشر: روزن؛ تهران: ۱۳۴۷؛ [۶۰۳] صفحه؛ عکس.
- ◇ زندگی من؛ لئو تروتسکی؛ هوشنگ وزیری؛ ناشر: خوارزمی؛ تهران: ۱۳۵۸؛ ۶۶۳ صفحه؛ مصوّر.
- ◇ کمون پاریس (از دوره آثار تروتسکی؛ ۳)؛ لئو تروتسکی؛ احمد بیرشک؛ خوارزمی؛ تهران: ۱۳۵۹؛ ۱۵۸ صفحه.
- ◇ لئون تروتسکی و مبارزه برای حفظ سنن بلشویسم: تاریخچه اپوزیسیون چپ (۱۹۲۳-۱۹۳۳)؛ بی‌نا؛ تهران؛ بی‌تا؛ ۹۷ صفحه.
- ◇ لنین جوان؛ لئون تروتسکی؛ برهان رضائی؛ ناشر: شرکت نشر فانوس؛ تهران: ۱۳۵۷؛ ۳۱۸ صفحه.
- مارکسیسم و تروریسم؛ لئون تروتسکی؛ مسعود صابری؛ ناشر: طلایه پرسو؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۱۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۲؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۸؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۶۴ صفحه رقیعی. ◇
- نبرد با فاشیسم در آلمان و مبارزه‌های مدنی با فاشیسم در ایالات متحد؛ لئون تروتسکی؛ رضا مرادی اسپیلی؛ ناشر: نشر دیگر؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۲۰۸ صفحه رقیعی. (کتاب حاضر مجموعه مقاله‌های تروتسکی پیرامون مسئله فاشیسم که از منابع گوناگون گردآوری شده است). ◇
- هنر و انقلاب: نوشته‌هایی در ادبیات، سیاست و فرهنگ؛ لئون تروتسکی؛ رضا مرادی اسپیلی؛ ناشر: نشر دیگر؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۱۲۰۰ نسخه؛ ۲۴۰ صفحه رقیعی. ◇
- ◇ یادداشت‌های روزانه؛ لئو تروتسکی؛ هوشنگ وزیری؛ ناشر: خوارزمی؛ تهران: ۱۳۴۸ (چاپ دیگر: ۱۳۵۸)؛ ۱۲۸ صفحه.

بعضی مقالات مرتبط با لئون تروتسکی به زبان فارسی

- ✓ انقلاب خیانت‌شده: اتحاد شوروی چه بود و به کجا رفت؛ لئون تروتسکی؛ علی معظمی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۲/۸/۱۸.

- ❖ انقلاب منقطع: صدمین سال تولد آیزایک دویچر؛ رونالد آرونسون؛ ماهنامه جهان کتاب؛ شماره ۲۱۴-۲۱۵؛ اسفند ۱۳۸۵- فروردین ۱۳۸۶؛ ص ۲۹-۳۱.
- ✓ انقلاب‌ها چگونه صادر می‌شوند؟ (۴): تروتسکی و «انقلاب مداوم»: گفت‌وگو با هوشنگ ماهرویان؛ هفته‌نامه شهروند امروز؛ شماره ۴۷؛ ۲۹ اردیبهشت ۱۳۸۷؛ ص ۵۷-۵۸.
- ❖ ایدئولوژی و اشرافیت؛ محمدحسین باقری؛ روزنامه ابرار؛ ۲۰ آذر ۱۳۸۰؛ ص ۶.
- ✓ به یاد سرگئی یسینین ۱۸۹۵-۱۹۲۵؛ لئون تروتسکی؛ ماهنامه چیستا؛ شماره ۱۷۴-۱۷۵؛ ص ۳۸۱-۳۸۴.
- ❖ پیام لینن، نامه تروتسکی؛ امید پارسائزاد؛ روزنامه شرق؛ ۲۶ آذر ۱۳۸۳؛ ص ۱۹.
- ❖ پیروزی در شکست؛ نیل اچر سون؛ ماهنامه جهان کتاب؛ شماره ۱۹۱؛ اسفند ۱۳۸۳؛ ص ۶، ۷-۱۰.
- ❖ تئوری انقلاب تروتسکی و انقلاب اسلامی ایران؛ علی‌رضا زمزم؛ هفته‌نامه انقلاب اسلامی؛ شماره ۵، ۶؛ بهار و تابستان ۱۳۸۰؛ ص ۱۳۹-۱۶۸.
- ❖ تبعید تروتسکی؛ کامبیز توانا؛ روزنامه شرق؛ ۲۲ دی ۱۳۸۳؛ ص ۱۹.
- ❖ تروتسکی از نزدیک؛ عبدالله کوثری؛ ماهنامه کتاب ماه ادبیات و فلسفه؛ شماره ۶۰؛ مهر ۱۳۸۱؛ ص ۲۵-۲۹.
- ❖ تروتسکی و تراژدی؛ جورج استاینر؛ عزت‌الله فولادوند؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۶۶؛ مرداد و شهریور ۱۳۸۷؛ ص ۷۷-۱۰۸.
- ✓ تروتسکی و یک مانیفست انقلابی؛ م. مهرجو؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۸۲/۲/۲۳؛ ص ۷.
- ❖ تروریسم انقلابی، سه توجیه؛ دانیل بل؛ رضا رضایی؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۵۳؛ مرداد ۱۳۸۱؛ ص ۳۲-۳۴.
- ❖ ترونسکی^۱ و تراژدی؛ جورج استاینر؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۱۴؛ خرداد، تیر ۱۳۷۲؛ ص ۹۶-۱۱۸.
- ❖ چرخه‌ی فرهنگ «سیاسی» چپ مارکسیست؛ کارلوتولیو آلتان؛ حسین افشار؛ فصلنامه پژوهش حقوق و سیاست؛ شماره ۴؛ بهار و تابستان ۱۳۸۰؛ ص ۲۰۳-۲۱۰.
- ❖ چیستی انقلاب - مروری کوتاه بر نظریات فلسفه انقلاب؛ امین بزرگیان؛ روزنامه شرق؛ ۱۸ بهمن ۱۳۸۳؛ ص ۱۸.
- ❖ حجاریان و لئو اشتراوس؛ نادر صدیقی؛ روزنامه یاس نو؛ ۵ مهر ۱۳۸۲؛ ص ۲.

تروتسکی / ۴۴۷

- ✓ زندگی روزمره، سلطه، مقاومت: مقاله‌ای از لئو تروتسکی؛ ترجمه امیر احمدی آریان؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۳/۳۱.
- ✓ زندگی و مرگ تروتسکی؛ فصلنامه کهکشان؛ شماره ۲۶: ص ۶۰-۶۳.
- ✓ ساخت سوسیالیسم به معنی رهایی زنان از بندها و حمایت از مادران است؛ لئون تروتسکی؛ رضا مرادی اسپیلی؛ فصلنامه کلک؛ شماره ۱۳۸؛ اردیبهشت ۱۳۸۲: ص ۳-۴. ❖
- ✓ سلین یک اخلاق‌گراست؛ لئون تروتسکی؛ افشین جهان‌دیده؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۵۱؛ خرداد ۱۳۸۵: ص ۲۸-۳۰. ❖
- ✓ شکست در پیروزی، پیروزی در شکست؛ علی معظمی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۱۲/۶.
- ✓ لئو تروتسکی؛ ترجمه و گردآوری فرهاد کاوه؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۱۱/۴.
- ✓ هنر و انقلاب؛ جمال محمدی؛ ماهنامه کتاب ماه (علوم اجتماعی)؛ شماره ۷۸؛ فروردین ۱۳۸۳: ص ۷۴-۷۵. ❖

الزا تریوله

ELSA TRIOLET

نام دیگر: السا بلیک (Elsa Blick)

محل تولد: مسکو، روسیه

تابعیت: فرانسوی

تاریخ تولد: ۱۹۰۳

تاریخ وفات: ۱۹۷۰

توضیحات: همسر این رمان‌نویس، «لویی آراگون» شاعر فرانسوی است.

بخشی از کتاب‌شناسی الزا تریوله در زبان فارسی

◇ مایاکوفسکی شاعر، یک بررسی هنری از زندگی و آثار شاعر در چارچوب هنر؛ ترجمه

عطاءالله نوریان؛ بی‌نا؛ تهران: ۳۰ صفحه.

○ مایاکوفسکی شاعر (از سری پویانه)؛ الزا تریوله؛ عطاءالله نوریان؛ ناشر: نشرمینا؛ تهران:

۱۳۸۱؛ ۴۰۰۰ نسخه؛ ۶۴ صفحه رقی. (چاپ قبلی: پویا؛ ۱۳۵۱) ◇

استفان تسوایگ^۱

STEFAN ZWEIG

تابعیت: اتریشی

تاریخ تولد: ۱۸۸۱

تاریخ وفات: ۱۹۴۲

توضیحات: زمینه فعالیت وی، فیلمنامه‌نویسی، داستان‌نویسی و زندگینامه‌نویسی بوده است. او در برزیل خودکشی کرد.

بخشی از کتاب‌شناسی استفان تسوایگ در زبان فارسی

○ ۲۴ ساعت از زندگی یک زن؛ استفان تسوایگ؛ محمدحسین سروری؛ ناشر: دانش؛ تهران:

۱۳۸۱؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۱۳۶ صفحه رقعی. ◇

◇ آخرین پیام؛ استفان تسوایگ؛ کاظم عمادی؛ ناشر: نگاه مطبوعاتی صفی علیشاه؛ بی‌جا:

بی‌تا؛ ۱۴۸ صفحه.

◇ آخرین سال‌های زندگانی تسوایگ؛ استفان تسوایگ؛ جواد شیخ‌الاسلامی؛ بی‌نا؛ تهران: بی‌تا؛

۹۱ صفحه؛ مصور.

◇ آموک؛ استفان تسوایگ؛ رحمت‌الله الهی؛ بی‌نا؛ تهران: بی‌تا؛ ۷۳ صفحه.

◇ آموک؛ استفان تسوایگ؛ کریم ابراهیمی؛ ناشر: ابن‌سینا؛ تهران: ۱۳۳۲؛ ۹۵ صفحه.

○ اراسموس روتردامی و روزگارش (از سری زندگینامه)؛ استفان تسوایگ؛ فرامرز تبریزی؛

ناشر: کتاب تهران؛ تهران: ۱۳۶۳؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۶۸ صفحه رقعی. ◇

۱. در فهرست مستندهای کتابخانه ملی و غیر آن از نام کوچک این شخص به صورت‌های «استیفن»، «اشتفان»، «استفن»، «اشتفن» و «اشتیفن»، و از نام خانوادگی وی به صورت‌های «تسوایک»، «زوایک»، «زویک»، «سویگ» و «سوایک» نیز یاد شده است.

- ◇ بیست و چهار ساعت زندگانی یک زن؛ اشتفان تسوایگ؛ عبدالله توکل و رضا سیدحسینی؛ ناشر: کانون معرفت؛ تهران: ۱۳۲۶؛ ۶۷ صفحه.
- ◇ بیوگرافی‌های دوستویوسکی - بالزاک دیکنس؛ اشتفان تسوایگ؛ فرهاد؛ بی‌نا؛ تهران: بی‌تا؛ ۱۰۵ صفحه.
- ◇ تأثیر محیط در زن، لویپورل‌لا، دوزخ نمایشنامه در یک پرده؛ اشتفان تسوایگ و ژان - پول سارتر؛ مصطفی فرزانه؛ ناشر: معرفت؛ تهران: ۱۳۲۷؛ ۵۲+۶۰ صفحه.
- ◇ ترس؛ دیانا لاندیس؛ رضا عزیزی؛ بی‌نا؛ تهران: بی‌جا؛ ۱۰۸ صفحه. (این کتاب با ترجمه عزت‌الله خردمند نیز چاپ شده است).
- تولستوی (Leo Tolstoy)؛ اشتفان تسوایگ؛ ذبیح‌الله منصوری؛ ناشر: کتاب وستا؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۲۴۸ صفحه رقی؛ مصوّر. (این کتاب در سال ۱۳۷۰ توسط انتشارات شرق چاپ شده است). ◇
- تولستوی؛ اشتفان تسوایگ؛ جهانگیر افکاری، ویراستار؛ اصغر مهرپور؛ ناشر: صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران (سروش)؛ تهران: ۱۳۷۱؛ ۶۰۰۰ نسخه؛ ۱۵۹ صفحه رقی.
- ◇ تولستوی؛ اشتفان تسوایگ؛ ذبیح‌الله منصوری؛ بی‌نا؛ تهران: بی‌تا؛ ۱۷۵ صفحه؛ مصوّر.
- ◇ حساسترین دقیق تاریخ بشر؛ اشتفان تسوایگ؛ ا. لاله‌زاری؛ ناشر: بنگاه مطبوعاتی صفی علیشاه؛ [بی‌جا]؛ بی‌تا؛ ۱۲۲ صفحه.
- ◇ در برابر خدا؛ اشتفان تسوایگ؛ مصطفی فرزانه؛ ناشر: کانون معرفت؛ تهران: ۱۳۲۶؛ ۷۲ صفحه.
- ◇ دنیای دیروز؛ اشتفان تسوایگ^۲؛ عبدالله توکل؛ ناشر: شرکت مطبوعاتی سپهر؛ تهران: بی‌تا؛ ۶۶ صفحه.
- ◇ راز؛ اشتفان تسوایگ؛ رحمت‌الهی؛ ناشر: کتابفروشی زوار؛ تهران: بی‌تا؛ ۱۳۶ صفحه.
- ژوزف فوشه؛ استفان سویگ؛ نسیم احمدی‌خلیلی؛ ناشر: نسل آفتاب؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۴۲۸ صفحه رقی.
- ژوزف فوشه؛ اشتفان سویایک؛ ولی‌الله شادان؛ ناشر: اردیبهشت؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۳۲۶ صفحه رقی. (این کتاب در سال ۱۳۶۹ توسط انتشارات اکباتان چاپ شده است).^۳ ◇

1. Leporella.

۲. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، نوشته حاضر را «خاطرات اشتفان تسوایگ» ذکر کرده است.
۳. طبق معلومات ارائه‌شده در نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، این کتاب را «اشفان تسوایگ» تألیف کرده و در سال ۱۳۸۸ موضوع نشر بوده است.

○ سخن‌پردازان سرگذشت خویش: کازانووا، استاندال، تولستوی؛ اشتفان تسوايگ؛ محمدعلی کریمی، ویراستار: رامین شهبازی؛ ناشر: نشر نی؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۱۶۵۰ نسخه؛ ۳۲۰ صفحه رقی. ◇

○ سه استاد سخن: بالزاک، دیکنز، داستایفسکی؛ اشتفان تسوايگ؛ محمدعلی کریمی، ویراستار: رامین شهبازی؛ ناشر: نشر نی؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۱۶۵۰ نسخه؛ ۲۰۸ صفحه رقی. ◇

○ شاهکار یک مرد: ماژلان؛ اشتفان تسوايگ؛ ضیاءالدین ضیایی؛ ناشر: جهان ادیب؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۲۶۸ صفحه رقی. ◇

◇ شب رؤیائی؛ اشتفان تسوايگ؛ عبدالله توکل؛ ناشر: کانون معرفت؛ تهران: ۱۳۲۷؛ ۷۲ صفحه.

○ شرافت سیسیلی (مجموعه داستان) از اونوره دوبالزاک، لوئیجی پیراندلو، توماس مان ... (از سری داستان؛ ۷۲)؛ ترجمه یوسف قنبر؛ ناشر: کاروان؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۱۵۴ صفحه رقی. ◇

◇ شرح زندگانی کازانووا^۱ جهانگرد عیاش ایتالیایی (از سری صد کتاب از صد نویسنده بزرگ دنیا)؛ اشتفان تسوايگ؛ نیر سعیدی؛ ناشر: معرفت؛ تهران: ۱۳۲۷؛ ۷۶ صفحه.

○ شطرنج‌باز؛ اشتفان تسوايگ؛ افسون گودرزپور و الهام رحمانی؛ ناشر: تجسم خلاق؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۹۶ صفحه پالتویی. ◇

○ شطرنج‌باز؛ اشتفان تسوايگ؛ هوشیار منتصری، ویراستار: محمدعلی حیدری؛ ناشر: مؤسسه انتشارات عطایی؛ تهران: ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۹۶ صفحه وزیری؛ مصور. (کتاب حاضر در سال‌های ۱۳۲۵، ۱۳۳۴ با ترجمه نیرسعیدی توسط انتشارات ابن‌سینا نیز منتشر شده است.) ◇

◇ شگفتی‌های زندگانی یکن؛ اشتفان تسوايگ؛ ناصر ایراندوست؛ بی‌نا؛ تهران: بی‌تا؛ ۷۲ صفحه.

○ شگفتی‌های زندگانی یک زن (عنوان دیگر: عشق و نومیدی)؛ اشتفان تسوايگ؛ ناصر ایراندوست و نصرالله عایلی^۲؛ ناشر: اردیبهشت؛ تهران: ۱۳۶۳؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ دوم)؛ ۱۳۷۱؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۲۲۴ صفحه رقی. ◇

◇ شوهر با عاطفه؛ اشتفان تسوايگ؛ ع. عزیزی؛ بی‌نا؛ تهران؛ ۶۱ صفحه.

◇ فروید؛ اشتفان تسوايگ؛ ترجمه فرهاد؛ بی‌نا؛ تهران: ۸۸ صفحه.

1. Casanova.

۲. نرم‌افزار «کتیبه»، نام «نصرالله عایلی» را در چاپ دوم ذکر نکرده است.

- ◇ کشف مانیه تیسیم؛ اشتفان تسوایگ؛ ذبیح‌الله منصورى؛ ناشر: کانون معرفت؛ تهران: بی‌تا؛ ۱۱۹ صفحه.
- کاشف هیپنوتیزم (از مجموعه روائشناسی و علوم وابسته به آن؛ ۱)؛ اشتفان تسوایگ؛ ذبیح‌الله منصورى، ویراستار: محمد رفیعی مهرآبادی؛ ناشر: صفار؛ تهران: ۱۳۷۰ (چاپ دوم؛ ۱۳۷۶؛ ۳۳۰۰ نسخه)؛ ۱۷۶ صفحه و زیری. ◇
- کالون و قیام کاستلیون؛ اشتفان تسوایگ؛ عبدالله توکل؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ۴۰۰۰ نسخه؛ ۲۸۸ صفحه رقی؛ مصوّر. (این کتاب در همین سال تحت عنوان «وجدان بیدار» با ترجمه آریز پور توسط نشر و پژوهش فرزانه روز منتشر شده است.) ◇
- گریز به جاودانگی: لحظات درخشان تاریخ؛ اشتفان تسوایگ؛ ولی‌الله شادان، ویراستار: جمشید ارجمند؛ ناشر: نشر و پژوهش فرزانه روز؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۲۴۶ صفحه رقی.
- ◇ گل‌های سفید؛ اشتفان تسوایگ؛ ترجمه فریدون ناخدا، جمع‌آوری و تنظیم به‌کوشش فتحعلی یزدانی؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۶۸ صفحه.
- لحظات درخشان تاریخ؛ اشتفان تسوایگ؛ ولی‌الله شادان، ویراستار: جمشید ارجمند؛ ناشر: نشر و پژوهش فرزانه روز؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۵)؛ ۲۵۶ صفحه رقی. (کتاب حاضر از متن فرانسه به فارسی برگردانده شده است.) ◇
- لحظات سرنوشت‌ساز؛ اشتفان تسوایگ؛ داریوش کیانی؛ ناشر: انتشارات کرمانشاه؛ کرمانشاه: ۱۳۸۰؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۷۰ صفحه رقی.
- ◇ ماجرای جوانی یک استاد «همراه با ۲۴ ساعت از زندگانی یک زن»؛ اشتفان تسوایگ؛ جواد شیخ‌الاسلامی؛ ناشر: توس؛ تهران: ۱۳۶۴؛ ۲۸۲ صفحه.
- ◇ ماجرای جوانی یک استاد؛ اشتفان تسوایگ؛ جواد شیخ‌الاسلامی؛ بی‌تا؛ تهران: بی‌تا؛ ۱۳۳ صفحه.
- ماجرای یک اشتباه تاریخی: بیوگرافی آمریگو و سپوچی؛ اشتفان تسوایگ؛ ضیاءالدین ضیائی؛ ناشر: جهان ادیب؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۱۰۰ صفحه رقی. ◇
- ماری آنتوانت؛ اشتفان تسوایگ؛ رضا مشایخی «فرهاد»، با مقدمه‌ای از علی دشتی؛ ناشر: کمانگیر؛ تهران: ۱۳۶۳؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۳۸۸ صفحه رقی؛ مصوّر. (این کتاب توسط نشر

۱. نرم‌افزار «کتیبه»، نام ویراستار را فقط در چاپ دوم ذکر کرده است.

۲. نرم‌افزار «کتیبه»، نام نویسنده این کتاب را به اشتباه «اشفان تسوانک» ذکر کرده است.

- کتابفروشی مهر و از سری کلکسیون مقررات شگفت‌آور به چاپ رسیده است.) ◇
- ماری استوارت؛ استفن زویک؛ میترا معصومی، ویراستار؛ شهلا ارژنگ؛ نشر البرز؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۳۹۲ صفحه رقی. ◇
- ◇ ماری استوارت؛ اشتفان تسوايگ؛ فرهاد؛ بی‌نا؛ تهران؛ بی‌تا؛ ۲۴۴ صفحه.
- مجموعه‌ی نامرئی (از سری تجربه‌های کوتاه؛ ۲۶. داستان - اتریش) اشتفان تسوايگ؛ علی‌اصغر حداد؛ ناشر: تجربه؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۱؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۲۴ صفحه پالتویی. ◇
- مجموعه‌ی نامرئی؛ نویسندگان: فریدریش دورنمات، راینر ماریا ریلکه، اشتفان تسوايگ، روبرت موزیل، گوتتر گراس، ماکس فریش، توماس مان و پتر هانتکه؛ ترجمه‌ی علی‌اصغر حداد؛ ناشر: نشر ماهی؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۱۵۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۵۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۸؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۴۹۶ صفحه رقی.
- ◇ مسور: کاشف مانیه‌تیسیم؛ اشتفان تسوايگ؛ ذبیح‌الله منصور؛ تهران؛ بی‌تا؛ ۱۱۹ صفحه.
- ◇ مشعل مدفون؛ اشتفان تسوايگ؛ فتح‌الله والا؛ بی‌نا؛ بی‌جا؛ بی‌تا؛ ۱۷۹ صفحه.
- ◇ معشوقه ناشناس؛ اشتفان تسوايگ؛ ناصر ایران‌دوست؛ ۴۰ صفحه.
- نابودی یک قلب؛ اشتفان تسواک^۱؛ لیلا پاکدامن؛ رادمهر؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۷۲ صفحه رقی. ◇
- نامه یک زن ناشناس - ترس؛ اشتفان تسوايگ؛ ضیاء‌الدین ضیائی؛ ناشر: مؤسسه انتشارات علی؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۸۴ صفحه رقی. (مندرجات: نامه یک زن ناشناس ص. ۱۱-۱۷، ترس ص. ۸۱-۱۸۳. این کتاب با ترجمه‌ی حسنعلی نصر نیز چاپ شده است.) ◇
- نبرد با اهریمن: تراژدی فردریش نیچه (از سری بزرگان اندیشه و هنر؛ ۱)؛ اشتفان تسوايگ؛ خسرو رضایی؛ ناشر: فکر روز؛ تهران: ۱۳۷۱؛ ۲۴۰۰ نسخه؛ ۱۷۶ صفحه رقی. (این کتاب ترجمه‌ی بخش مربوط به نیچه از تریولژی «نبرد با اهریمن» می‌باشد.) ◇
- نبرد با اهریمن: تراژدی فردریش نیچه؛ اشتفان تسوايگ؛ خسرو رضایی؛ ناشر: بنگاه ترجمه و نشر کتاب پارسه؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۱۱۶ صفحه رقی.
- ◇ نخستین مردی که برای گردش بدور کره زمین حرکت کرد؛ اشتفان تسوايگ؛ ذبیح‌اله منصور؛ ناشر: بنگاه مطبوعاتی پروین؛ تهران؛ بی‌تا؛ ۱۶۰ صفحه.

۱. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، نام نویسنده این کتاب را «اشفان تسوايگ» ذکر کرده است.

۲. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، نام نویسنده این کتاب را «اشفان تسوايگ» ذکر کرده است با مراجعه به اصل کتاب معلوم شد که این نام به صورت «اشفان تسوايک» آمده است.

- نیچه؛ اشتفان تسوایگ؛ لیلی گلستان؛ ناشر: مرکز؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۸۰۰ نسخه (چاپ دوم)؛ ۱۳۸۹؛ ۱۸۰۰ نسخه؛ ۱۰۶ صفحه رقی. ◇
- ◇ نیرنگ زنان؛ اشتفان تسوایگ؛ عبدالله توکل؛ ناشر: انتشارات دانشگاه مطبوعاتی سپهر؛ تهران: بی تا؛ ۴۶ صفحه.
- وجدان بیدار (کاستلیو و کالون) (از مجموعه سپهر اندیشه)؛ اشتفان تسوایگ؛ سیروس آرین پور؛ ناشر: نشر و پژوهش فرزانه روز؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ۵۵۰۰ نسخه (چاپ دوم)؛ ۱۳۸۳؛ ۲۵۰۰ نسخه؛ ۲۷۲ صفحه رقی. (این کتاب در همین سال تحت عنوان «کالون و قیام کاستلیون» با ترجمه عبدالله توکل توسط نشر مرکز منتشر شده است). ◇
- ◇ ولپن: کمدمی در پنج پرده؛ بن جانسون؛ ع. نوشین؛ ناشر: امیرکبیر؛ تهران: ۱۳۵۷؛ ۸۹ صفحه. (این کتاب ترجمه اثر بن جانسون به تنظیم ژول رومن و اشتفان تسوایگ است.)
- ولپن^۲: کمدمی در پنج پرده؛ بن جانسون، به تنظیم ژول رومن و اشتفان سویگ؛ عبدالحسین نوشین؛ ناشر: اساطیر؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۱۵۵ صفحه رقی. ◇

بعضی مقالات مرتبط با اشتفان تسوایگ به زبان فارسی

- ✓ ایزود دریاچه ژنو؛ اشتفان تسوایگ؛ سعید فرهودی؛ ماهنامه معیار؛ شماره ۲۷: ص ۴۰-۴۲.
- ✓ از قبل از قرون وسطی تا بعد از فاشیسم؛ علی بهزادی؛ دوماهنامه دنیای سخن؛ شماره ۸۴؛ اسفند ۱۳۷۷: ص ۷۰-۷۲. ❖
- ❖ اشتفان تسوایگ، در جستجوی آسمان طلایی صبح؛ نسرین گلدار؛ روزنامه جوان؛ ۷ آبان ۱۳۷۹: ص ۹.
- ❖ اشتفان تسوایگ، نویسنده ای جهان وطن؛ محمد رفیعی مهرآبادی؛ ماهنامه سیمرخ؛ سال ۲، شماره ۳، ۴؛ زمستان ۱۳۷۴؛ بهار ۱۳۷۵: ص ۱۴۱-۱۶۰.
- ✓ بازخوانی یک اثر کلاسیک: نگاهی به داستان بیست و چهار ساعت از زندگی یک زن؛ فتح الله بی نیاز؛ روزنامه شرق؛ ۱۸ و ۱۳۸۳/۷/۲۲.
- ❖ تسوایگ، قربانی نازیسم؛ محمدتقی قزلسفلی؛ روزنامه جامعه؛ ۱۶ خرداد ۱۳۷۷: ص ۹.
- ❖ تفاوت هائی در باب اضطراب؛ رایتر ماریاریلکه، اشتفان تسوایگ و پتر هاتکه سه نویسنده آلمانی زبان با سه اثر درباره اضطراب؛ لیونل ریشار؛ سیدفضل الله قاسمی؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۵۴؛ شهریور ۱۳۸۵: ص ۳۹-۴۳.

۱. نرم افزار «کتیبه»، نام «سیروس آرین پور» را فقط در چاپ دوم ذکر کرده است.
 ۲. نرم افزار کتیبه عنوان این کتاب را به اشتباه «ولین» ذکر کرده است.

- ❖ تمام دنيا وطن مشترک است؛ روزنامه همبستگی؛ ۹ آذر ۱۳۸۵: ص ۱۲.
- ❖ توصيف شخصيت‌ها در داستان‌های اشتفان تسوايگ؛ مهري قديمي نوران؛ فصلنامه پژوهش زبان‌های خارجي؛ شماره ۲۲؛ زمستان ۱۳۸۳: ص ۷۳-۸۲.
- ❖ خدا در عصر عقل؛ راسل سابات؛ بابت هالاخمي؛ اميد مهرگان؛ روزنامه شرق؛ ۱۵ فروردين ۱۳۸۳: ص ۱۳.
- ❖ سرمايه‌داري طبقه و پيشرفت اجتماعي - بررسي سه کتاب؛ لاري رای؛ ماهنامه کتاب ماه علوم اجتماعي؛ شماره ۸۲؛ مرداد ۱۳۸۳: ص ۴۳-۴۷.
- ✓ شطرنج، عرصه تقابل نظريه و عمل؛ نگاهی به رمان «شطرنج‌باز» اثر اشتفان تسوايک، به انگيزه تنظيم راديويي آن در راديو تهران؛ ابوالفضل حري؛ هفته‌نامه سروش هفتگی؛ شماره ۹۵۳؛ ۲۰ شهريور ۱۳۷۸: ص ۲۲-۲۳. ❖
- ❖ مردی از شرق مردی از غرب - ترجمه غزليات حافظ به زبان آلمانی و تأثیر آن؛ حسن نکوروح؛ نشریه ادب‌نامه شرق؛ شماره ۴؛ ۱۸ آبان ۱۳۸۴: ص ۱۲-۱۳.
- ✓ نقد و بررسي کتاب وجدان بيدار [(کاستليو و کالون) نوشته اشتفان تسوايک با ترجمه سيروس آرين‌پور]؛ بخشعلي قنبري؛ ماهنامه کتاب ماه (دين)؛ شماره ۳۰ و ۳۱؛ فروردين و ارديبهشت ۱۳۷۹: ص ۳۲-۳۴.
- ✓ نقدي بر حکومت ديني کالون؛ اشتفان تسوايک؛ فتاحي؛ روزنامه خرداد؛ ۲۴ و ۱۳۷۸/۵/۲۵: ص ۶. ❖
- ✓ وجدان بيدار بر فراز کُفر و دين [گزارشي از کتاب وجدان بيدار]؛ عليرضا منافزاده؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۳۴: ص ۸۵-۱۲۶.
- ❖ وجدان بيدار؛ بخشعلي قنبري؛ ماهنامه کتاب ماه دين؛ شماره ۳۰، ۳۱؛ ۳۱ فروردين، ۳۱ ارديبهشت ۱۳۷۹: ص ۳۲-۳۴.
- ✓ وجدان بيدار؛ جمشيد ارجمند؛ دو ماهنامه بخارا؛ شماره ۴۳.

الکساندر بوریسویچ چاکوفسکی^۱

ALEXANDER BORISOVICH
CHAKOVSKI

تاریخ تولد: ۱۹۱۳

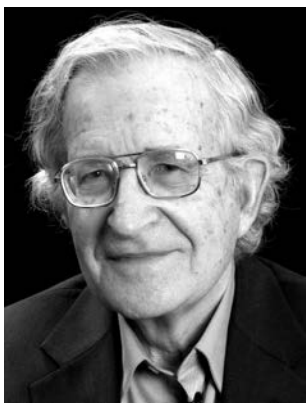
تاریخ وفات: ۱۹۹۴

زمینه فعالیت: روزنامه‌نگاری و نویسندگی

بخشی از کتاب‌شناسی الکساندر بوریسویچ چاکوفسکی در زبان فارسی

- ◇ پرتو اختر دوردست (از سری داستانهای روسی - قرن ۲۰): الکساندر چاکوفسکی؛ گامایون؛ ناشر: بنگاه نشریات پروگرس؛ مسکو؛ ۳۴۲ صفحه.
- ◇ پرتو اختر دوردست (از سری داستانهای روسی - قرن ۲۰): الکساندر چاکوفسکی؛ گامایون؛ ناشر: نشر دنیای نو؛ تهران: بی‌تا؛ ۳۳۴ صفحه.

۱. این فرد را نباید با موسیقی‌دان مشهور «پیوتر ایلیچ چایکوفسکی» (۱۸۴۰-۱۸۹۳ م.) اشتباه گرفت.

نوآم آورام چامسکی^۱

NOAM AVRAM
CHOMSKY

محل تولد: پنسیلوانیا، آمریکا

تابعیت: آمریکایی

تاریخ تولد: ۱۹۲۸

توضیحات: وی دکترای زبان‌شناسی دارد. او منتقد سرسخت سیاست داخلی و خارجی آمریکا به‌ویژه در مورد شرکت آمریکا در جنگ ویتنام بوده است.

بخشی از کتاب‌شناسی نوآم آورام چامسکی در زبان فارسی

- آمریکا در ستیز با حقوق بشر در جهان سوم (از مجموعه مسائل کشورها؛ ۴)؛ ن. چومسکی و ا. س. هرمان؛ محمدابراهیم اقلیدی؛ ناشر: نشر گستره؛ تهران: ۱۳۵۹؛ ۴۶ صفحه. ◇
- آمریکای بزرگ و حقوق بشر (از سری مسائل کنونی جهان؛ ۳)؛ نوآم چامسکی؛ بهزاد باشی؛ ناشر: مؤسسه انتشارات آگاه؛ ۱۳۶۴؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۶۴ صفحه رقیعی. (متن سخنرانی نویسنده در دانشگاه هاروارد، ۱۹ مارس ۱۹۸۵) ◇
- اتاق‌های گاز در جنگ جهانی دوم، واقعیت یا افسانه؟؛ روبر فوریسون، با مقدمه‌ای از نوآم چامسکی؛ ابوالفرید ضیاءالدینی؛ ناشر: مؤسسه فرهنگی پژوهشی ضیاء اندیشه؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۲۹۲ صفحه رقیعی.
- افق‌های نو در بررسی‌های زبان و ذهن؛ نوآم چامسکی؛ سیدعلی میرعمادی؛ ناشر: مؤسسه خیریه فرهنگی آموزشی شهید مهدوی؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۴۲۰ صفحه وزیری.

۱. نام کوچک این شخص به صورت‌های «نوم»، «آورام نوام»، «نوام»، «نعام» و نام خانوادگی وی به صورت «چومسکی» نیز آمده است.

○ امپریالیسم بشردوستانه: استفاده از حقوق بشر برای قالب کردن جنگ؛ نوشته ژان بریک‌مون، با پیش‌گفتاری از نوام چامسکی^۱؛ ترجمه نسرين موسوی و اکبر معصوم‌بیگی؛ ناشر: بازتاب نگار؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۲۶۰ صفحه رقی. ◇

○ ایالات شکست خورده: سوءاستفاده از قدرت و حمله به دموکراسی (دولت‌های فرامانده: سوءاستفاده از قدرت و یورش به دموکراسی)؛ نوام چامسکی؛ یعقوب نعمتی وروجنی؛ ناشر: مؤسسه فرهنگی مطبوعاتی جام جم؛ تهران: ۱۳۹۰^۲؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۴۰۰ صفحه رقی. ◇

○ ایدئولوژی و قدرت؛ نوام چومسکی؛ بهروز شیدا؛ ناشر: عصر جدید؛ استکهلم^۳: ۱۹۹۰ م. = ۱۳۶۹؛ ۲۱۹ صفحه.

○ ایران را نشانه گرفته‌اند؛ نوشته دیوید برسامیان (با همکاری نوام چامسکی، ایروان آبراهامیان و ناهید مظفری)؛ ترجمه هانا ناصرزاده و مسعود موسوی شفقانی؛ ناشر: ثالث؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱۸ صفحه.

○ بهره‌کشی از مردم: نئولیبرالیسم و نظم جهانی؛ نوام چامسکی؛ حسن مرتضوی؛ ناشر: نشر دیگر؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۲؛ ۱۲۰۰ نسخه)؛ ۱۹۴ صفحه رقی. ◇

○ ترجمه وابسته‌های پیشرو اسم در زبان انگلیسی (براساس نظریه دستور گشتاری نوام چامسکی)؛ فریبا طیب‌نما، با مقدمه‌ای از یدالله ثمره؛ ناشر: فرهنگ زبان؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۲۰۹ صفحه وزیری؛ ۶ جدول. ◇

○ ترور و تفکر؛ نویسندگان: تری ایگلتون، یورگن هابرماس، ژاک دریدا، نوام چامسکی و هانا آرنست؛ گردآورندگان: امیر هوشنگ افتخاری‌راد و نادر فتوره‌چی، ویراستار: امیر احمدی‌آریان^۴؛ ناشر: چشمه؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۲۰۰ نسخه)؛ ۱۳۶ صفحه رقی.

○ ترور و تفکر؛ نویسندگان: تری ایگلتون، یورگن هابرماس، ژاک دریدا، نوام چامسکی و هانا آرنست؛ گردآورندگان: امیر هوشنگ افتخاری‌راد و نادر فتوره‌چی؛ ناشر: چشمه؛ تهران: ۱۳۸۹؛

۱. نرم‌افزار «کتیبه» معلوماتی در بخش «نویسندگان» در مورد این کتاب، داده که در آن نامی از چامسکی نیست؛ ولی توضیحی چنین را در «چکیده» آورده است: «در بخش انتهایی کتاب موضوع امپریالیسم بشردوستانه و دکترین نوین راست امپراتورانه، به صورت پی‌گفتار، از «نوام چامسکی» مطرح شده است.»

۲. طبق توضیحات ارائه شده توسط نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، این کتاب در سال ۱۳۸۷ موضوع انتشار بوده است.

۳. در نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا) این کلمه به اشتباه به صورت «استکهلم» ذکر شده است.

۴. نرم‌افزار «کتیبه» نام ویراستار را در چاپ دوم ذکر کرده است.

۱۲۰۰ نسخه؛ ۱۳۶ صفحه رقی.

- تروریسم مقدس اسرائیل: پژوهشی براساس یادداشتهای خصوصی موشه شاروت و سایر اسناد و مدارک؛ لیویا روکاج، شارح: نوام چومسکی؛ مرتضی اسعدی؛ ناشر: کیهان؛ تهران: ۱۳۶۵؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۶؛ ۳۳۰۰ نسخه)؛ ۱۴۲ صفحه رقی.
- تقابل‌های پسامدرن: چامسکی و جهانی‌سازی؛ جرمی فاکس؛ مزدک انوشه؛ ناشر: سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۹۶ صفحه رقی.
- تلاش آمریکا برای حاکمیت جهانی (استیلا یا بقا)؛ نوام چامسکی؛ سیدضیاءالدین خسروشاهی؛ ناشر: درس؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۴۴۰ صفحه رقی. ◇
- جاه‌طلبی‌های امپراتوری: نوام چامسکی در گفتگو با دیوید بارسامیان (مباحثی در دوران پس از یازده سپتامبر)؛ نوام چامسکی؛ سیدضیاءالدین خسروشاهی، ویراستار: فریده رهنما؛ ناشر: درس؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۲۱۶ صفحه وزیری. ◇
- جاه‌طلبی‌های امپراتوری؛ نوام چامسکی در گفتگو با دیوید بارسامیان؛ حسن (رضا) بلیغ؛ ناشر: نشر اختران؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۷۶ صفحه رقی. ◇
- جنگ بیست و دو روزه؛ نوام چامسکی و دیگران؛ زهرا مرادی‌نسب؛ ناشر: خرسندی؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۶۰ صفحه رقی. (این کتاب حاوی مقالات انگلیسی است که توسط افراد مختلف نوشته شده و از منابع مختلف گردآوری شده است). ◇
- جنگ سرد (Superpowers in collision: The cold war now)؛ نوام چامسکی، جانانان استیل و جان کیتینگز؛ شاهرخ وزیری؛ ناشر: آبا؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۲۲۶ صفحه. (این کتاب قبلاً با عنوان «دهه جنگ سرد: روند جنگ سرد در دهه ۱۹۸۰» منتشر شده است).
- چامسکی و انقلاب زبان‌شناسی؛ رضا نیلی‌پور، ویراستار: علی حسین سازمند؛ ناشر: نشر دانه؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۱۷۶ صفحه پالتویی.
- چامسکی: قدم اول (Chomsky for beginners)؛ جان ماهر؛ شکوفه محمدی شیرمحلّه؛ ناشر: شیرازه؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۱۷۴ صفحه رقی.
- چامسکی: قدم اول (Chomsky for beginners)؛ جان ماهر؛ شکوفه محمدی شیرمحلّه؛ ناشران: پردیس دانش و شیرازه؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۱۷۶ صفحه رقی.
- چومسکی (چومسکی: زبان‌شناسی و متفکر اجتماعی)؛ جان لاینز؛ احمد سمیعی؛ شرکت انتشارات علمی و فرهنگی؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ۱۶۰ صفحه رقی؛ ۱۱ نمودار. ◇
- دانش زبان: ماهیت، منشأ و کاربرد آن؛ نوام چامسکی؛ علی درزی؛ ناشر: نشر نی؛ تهران:

- ۱۳۸۰؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۳۰۴ صفحه وزیری.
- درباره نوآم چامسکی؛ بهروز عزب‌دفتری؛ ناشر: فرهنگ معاصر؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۳۱۸ صفحه وزیری.
- دستور توصیفی زبان انگلیسی (بر مبنای نظریه زبان‌شناسی توصیفی چامسکی)؛ جعفر عسگری؛ ناشر: مرسل؛ کاشان: ۱۳۷۵؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ بعدی؛ ۱۳۷۶؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۱۴۴ صفحه رقیعی.
- دستور زبان جهانی چامسکی؛ ویویان جیمز کوک و مارک نیوسان؛ ابراهیم چگنی؛ ناشر: رهنما؛ تهران: ۱۳۸۷ (ویرایش دوم)؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۳۲۸ صفحه وزیری. (ویرایش سوم؛ ۱۳۸۹؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۵۰۰ صفحه وزیری)
- دمکراسی بازدارنده؛ نوآم چامسکی؛ مهوش غلامی؛ ناشر: اطلاعات؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۲۱۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۵؛ ۲۱۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۵؛ ۲۱۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۹؛ ۲۱۰۰ نسخه)؛ ۵۷۵ صفحه رقیعی.
- دولت‌های سرکش: حکومت زور در امور جهان؛ نوآم چامسکی؛ مهرداد وحدتی دانشمند؛ ناشر: سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۳۸۰ صفحه رقیعی. ◇
- دولت‌های فرومانده؛ نوآم چامسکی؛ اکرم پدram نیا، ویراستاران تطبیقی: شهرام اقبال‌زاده و مژگان کلهر؛ ناشر: افق؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۱۵۷۶ صفحه رقیعی. ◇
- دولت‌های ورشکسته؛ نوآم چامسکی؛ پوپک محبعلی، ویراستار: سیدحمید رهنما؛ ناشر: ساقی؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۳۹۲ صفحه رقیعی.
- دهه جنگ سرد: روند جنگ سرد در دهه ۱۹۸۰؛ نویسندگان: نوآم چامسکی، جوناتان استیل و جان گینینگر؛ شاهرخ وزیری؛ ناشر: سلسله؛ تهران: ۱۳۶۴؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۲۸ صفحه رقیعی.
- روز بازیسین دولت‌های سرکش (قوانین تجاوز مہار کردن دولتهای سرکش)؛ نوآم چامسکی، ادوارد سعید و رمزی کلازک؛ مسعود خیرخواه، با مقدمه‌ای از محمود سریع‌القلم؛ ناشران: نقش و نگار و مؤسسه انتشارات فلسفه؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۹۶ صفحه رقیعی. (این کتاب قبلاً تحت عنوان «قوانین تجاوز مہار کردن دولتهای سرکش»

- در سال ۱۳۷۸ توسط انتشارات جان و خرد منتشر شده است.) ◇
- زبان و اندیشه؛ نوآم چامسکی؛ کوروش صفوی؛ ناشر: هرمس (وابسته به مؤسسه شهر کتاب)؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۲۵۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۴؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۸؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۱۰۰ صفحه رقی. ◇
- زبان و ذهن؛ نوآم چامسکی؛ کوروش صفوی، ویراستار: علی صلحجو؛ ناشر: هرمس (وابسته به مؤسسه شهر کتاب)؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۹؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۴؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۲۸۰ صفحه رقی. ◇
- زبان و مسایل دانش؛ نوآم چامسکی؛ علی درزی؛ ناشر: مؤسسه انتشارات آگاه؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۲۴۸ صفحه رقی.
- زبان‌شناسی دکارتی: فصلی از تاریخ تفکر عقلگرا؛ نوآم چامسکی؛ احمد طاهریان؛ ناشر: هرمس (وابسته به مؤسسه شهر کتاب)؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۲؛ ۲۵۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۱۳۶ صفحه رقی.
- زبان‌شناسی نوین: نتایج انقلاب چامسکی؛ نیل اسمیت و دیردری ویلسون؛ ابوالقاسم سهیلی، علی اشرف صادقی و مجدالدین کیوانی؛ ناشر: مؤسسه انتشارات آگاه؛ تهران: ۱۳۶۷؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۴؛ ۳۳۰۰ نسخه)؛ ۴۷۲ صفحه رقی.
- ساختهای نحوی؛ نوام چومسکی؛ احمد سمیعی؛ ناشر: خوارزمی؛ تهران: ۱۳۶۲؛ ۳۳۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۵؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۱۹۲ صفحه رقی.
- سروری یا بقا: تلاش آمریکا برای سلطه بر جهان (سلطه یا بقا: طرح سلطه‌ی آمریکایی)؛ نوآم چامسکی؛ مهدی غبرایی و میرحسن رئیس‌زاده؛ ناشر: نشر آبی؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۳۲۸ صفحه وزیری. ◇
- سلطه، یا، بقا: طرح سلطه‌ی آمریکایی؛ نوآم چامسکی؛ علیرضا ثقفی؛ ناشر: نشر دیگر؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۲۵۶ صفحه رقی. ◇
- سیطره قدرت آمریکا: اعلامیه‌ی جهانی حقوق بشر و تناقض‌های آشکار با سیاست آمریکا؛ نوآم چامسکی؛ امیر مهدوی، ویراستار: کنعان رمضان‌نیا؛ ناشر: دستان؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۸۸ صفحه رقی. ◇
- فلسفه چامسکی؛ مورتن ایمینوئل وینستون؛ احمدرضا تقاء؛ ناشر: طرح نو؛ تهران: ۱۳۸۵؛

۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۴۰ صفحه جیبی.

○ فهم قدرت: دغدغه دائمی چامسکی: برگزیده اندیشه‌های نوآم چامسکی؛ نوآم چامسکی، تنظیم و تدوین و ویرایش: پیتر میشل و جان شوفل؛ احمد عظیمی بلوریان؛ ناشر: مؤسسه خدمات فرهنگی رسا؛ تهران: ۱۳۸۲ (چاپ دوم؛ ۱۳۸۴؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۸)؛ ۶۷۲ صفحه وزیری. ◇

○ فیلترهای خبری (Manufacturing consent: the political economy of the mass...)؛ ادوارد هرمن و نوآم چامسکی؛ تزا میرفخرایی، ویراستار: مهرداد قاسمفر؛ ناشر: انتشارات مؤسسه ایران؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۴۰ صفحه رقی. ◇

◇ قدرت بسیار خطرناک: خاورمیانه و سیاست خارجی آمریکا (Perilous power: the Middle East & U.S. foreign policy: dialogues on terror, democracy, war, and justice) گفتگوی استفان شالوم با نوآم چامسکی و ژیلبر آشکار؛ نوآم چامسکی و جلیبر اشقر، ویرایش و پیشگفتار استفان ر. شالوم؛ رضا اسپیلی؛ ناشر: دیگر؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۳۴۰ صفحه. (چاپ دیگر کتاب با عنوان «قدرت ویرانگر (خاورمیانه و سیاست خارجی آمریکا): گفتگوی استفان شالوم با نوآم چامسکی و ژیلبر آشکار» توسط خرسندی در سال ۱۳۸۸ منتشر شده است.)

○ قدرت ویرانگر (خاورمیانه و سیاست خارجی آمریکا): گفتگوی استفان شالوم با نوآم چامسکی و ژیلبر آشکار؛ نوآم چامسکی؛ محمدرضا شیخی محمدی؛ ناشر: خرسندی؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۳۶۸ صفحه وزیری. (کتاب حاضر از متن فرانسه به فارسی ترجمه شده است.) ◇

◇ قوانین تجاوز، مهارکردن دولتهای سرکش؛ نوآم چامسکی، ادوارد سعید و رمزی کلارک؛ محمدعلی دین محمدی و بهروز محمودی بختیاری؛ ناشر: جان و خرد؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۵۴ صفحه.

◇ کنترل رسانه‌ها (Media control: the spectacular achievements of propaganda)؛ نوآم چامسکی؛ عبدالرضا شاه محمدی؛ ناشر: فکرت؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۷۱ صفحه.

○ کنترل رسانه‌ها (رسانه‌های گروهی افکار را کنترل می‌کند، Media control: the spectacular achievements of propaganda)؛ نوآم چامسکی؛ ضیاء خسروشاهی؛ ناشر: درسا؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۵؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۱۰۴ صفحه رقی. ◇

- کنترل رسانه‌ها: دستاوردهای چشمگیر تبلیغات؛ نوآم چامسکی؛ منصور رهبری؛ ناشر: اداره کل پژوهش‌های سیما؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۵۹ صفحه رقیعی.
- گفتگو با نوام چامسکی؛ دیوید بارسامیان؛ عباس مخبر دزفولی؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۷۳؛ ۴۰۰۰ نسخه؛ ۱۰۳ صفحه رقیعی. (این کتاب حاوی نظرات مؤلف درباره مسائل مهم جهان معاصر از قبیل گات، نفتا، غزه اریحا، بانک جهانی، بوسنی ... می‌باشد.) ◇
- لابی اسرائیل و سیاست خارجی آمریکا؛ نویسندگان: جان میرشایمر، استیفن والت، نوآم چامسکی، مایکل مسینگ و کاوه بویری؛ مترجمان: حسن مرتضوی و فیروزه مهاجر؛ ناشر: بازتاب نگار؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۱۶۸ صفحه رقیعی.
- مثلث سرنوشت: ایالات متحده، اسرائیل و فلسطینی‌ها؛ نوآم چامسکی؛ هرمز همایون‌پور؛ ناشر: آموزش انقلاب اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۷۶۶ صفحه رقیعی.
- مثلث سرنوشت: ایالات متحده، اسرائیل و فلسطینی‌ها؛ نوآم چامسکی؛ هرمز همایون‌پور؛ ناشر: مؤسسه انتشارات آگاه؛ تهران: ۱۳۶۹؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۴۴۵ صفحه.
- معرفی چامسکی؛ جان ماهر و جودی گرووز؛ ابراهیم چگنی؛ ناشر: رهنما؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۱۷۶ صفحه وزیری.
- معماری زبان؛ نوآم چامسکی؛ محمد فرخی‌یکتا؛ ناشر: روزبهان؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۱۲۴ صفحه رقیعی.
- ◇ مقدمه‌ای بر نحو در چارچوب نظریه قبض زبانی نوام چامسکی (Syntactic theory and the structure of English: a minimalist approach)؛ اندرو ردفورد؛ محمدرضا هاشمی و علی خزاعی فرید؛ ناشر: هرمس (وابسته به مؤسسه شهر کتاب)، کتابهای کیمیا؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۳۸۰ صفحه. (این کتاب نخستین بار با عنوان نحو در چارچوب نظریه قبض زبانی چامسکی توسط انتشارات تیمور^۱ در سال ۱۳۸۳ منتشر شده است.)
- نحو در چارچوب نظریه قبض زبانی چامسکی (مقدمه‌ای بر نحو، Syntactic theory and the structure of English: a minimalist approach, Syntax a minimalist introduction)؛ اندرو ردفورد؛ سیدمحمدرضا هاشمی و علی خزاعی فر؛ ناشر: تیهو؛ مشهد: ۱۳۸۳؛ ۷۰۰ نسخه؛ ۱۶۸ صفحه وزیری؛ مصور. ◇
- نظریه‌های یادگیری زبان: رویارویی پیازه و چامسکی؛ زینت توفیق؛ ناشر: نشر قطره؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۶۶۰ نسخه؛ ۱۸۰ صفحه رقیعی.

- نظم‌های کهنه و نوین جهانی؛ نوآم چامسکی؛ مهبد ایرانی‌طلب؛ ناشر: اطلاعات؛ تهران: ۱۳۷۵؛ ۲۱۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۳؛ ۲۱۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۷؛ ۲۱۰۰ نسخه)؛ ۵۲۶ صفحه رقی. ◇
- نگاهی انتقادی به سیاست آمریکا گفت‌وگو با نوام چامسکی؛ دنیس رابرت و ورونیکا زاراکویز؛ خجسته کیهان، ویراستار؛ لیلا نبی‌فر؛ ناشر: افق؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۸۴ صفحه رقی؛ مصوّر. ◇
- هژمونی یا بقا: تلاش آمریکا برای سیطره جهانی (سلطه یا بقاء: طرح سلطه‌ی امریکایی)؛ نوآم چامسکی؛ آسوده نوین؛ ناشر: اطلاعات؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۲۱۰۰ نسخه؛ ۲۸۸ صفحه رقی. (کتاب حاضر اولین بار تحت عنوان «سلطه یا بقاء: طرح سلطه‌ی امریکایی» توسط انتشارات دیگر در سال ۱۳۸۵ منتشر شده است). ◇
- همان که ما می‌گوییم (What we say goes: conversations on U.S. power in a changing world)؛ نوآم چامسکی؛ رضا قشلاقی؛ ناشر: خرسندی؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۵۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۹۰؛ ۵۰۰ نسخه)؛ ۲۴۰ صفحه رقی. ◇
- یازده سپتامبر از زبان نوام چامسکی: گفت‌وگو با نوام چامسکی؛ نوآم چامسکی، گردآوری گرگ راجریو؛ ترجمه بنیاد فرهنگی پژوهشی غرب‌شناسی؛ ناشر: سروش؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۲۰ صفحه رقی. ◇
- یازده سپتامبر؛ نوآم چامسکی؛ ضیاء خسروشاهی؛ ناشر: درس؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۵؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۱۲۸ صفحه رقی. ◇

بعضی مقالات مرتبط با نوام‌آورام چامسکی به زبان فارسی

- ✓ ۷ پیشنهاد برای خروج آمریکا از بحران؛ نوآم چامسکی؛ یاسر جبرائیلی؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۵/۴/۱: ص ۱۲. ❖
- ❖ ۱۱ سپتامبر ۲۰ سال پیش آغاز شد [مقاله]: نگاه چامسکی به تروریسم دولتی کاخ سفید؛ نوآم چامسکی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۹ شهریور ۱۳۸۶: ص ۸.
- ❖ ۱۱ سپتامبر از نگاه نوآم چامسکی؛ عباس سیدمیرجمکرانی؛ روزنامه کیهان؛ ۲۱ شهریور ۱۳۸۱: ص ۱۲.
- ✓ ۱۱ سپتامبر از نیکاراگوئه آغاز شد؛ نوآم چامسکی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۳۸۵/۶/۲۱.
- ✓ ۲۵ سال تحقیق درباره تروریست: گفتار تازه نوآم چامسکی در بیروت؛ ناصر ریباز؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۵/۹/۱۹: ص ۷. ❖

- ✓ آرزوهای امپراتور [مصاحبه با نوآم چامسکی منتقد برجسته سیاست‌های آمریکا]؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۴/۴/۲۰: ص ۱۲. ❖
- ✓ آرزوهای امپراتور [روابط خارجی آمریکا]: گفت‌وگو با نوآم چامسکی؛ هفته‌نامه اسرار؛ ۱۳۸۴/۴/۲۰.
- ✓ آرزوهای امپراتور: گفت‌وگو با نوآم چامسکی؛ روزنامه رسالت؛ ۱۳۸۴/۴/۲۸: ص ۷. ❖
- ❖ آزادی امریکایی؛ امیر حسینی؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۸ اردیبهشت ۱۳۸۲: ص ۲.
- ✓ آزادی در آمریکا، کالایی خریدنی است!: گفتگوی منتشر نشده‌ای با «نوآم چامسکی» درباره سیاستهای آمریکا و مسائل بین‌المللی؛ روزنامه اطلاعات؛ ۱۳۷۸/۷/۱۰: ص ۱۲. ❖
- ✓ آزادی را نمی‌شود تعریف کرد: سخنرانی و پرسش و پاسخ «دکتر نوآم چامسکی» در «دیاربکر» ترکیه [گزارش]؛ نوآم چامسکی؛ مهناز شهابی؛ روزنامه اعتماد؛ ۸ بهمن ۱۳۸۱: ص ۵؛ ۹ بهمن ۱۳۸۱: ص ۸. ❖
- ✓ آشفته‌گی معنایی تروریسم در گفتمان علمی و سیاسی؛ رضا سلیمانی؛ فصلنامه راهبرد؛ شماره ۴۳؛ بهار ۱۳۸۶: ص ۱۸۱-۱۹۹.
- ✓ آشنایی با مشاهیر: نوآم چامسکی زبان‌شناس مشهور؛ ماهنامه اطلاعات علمی؛ شماره ۲۸۴؛ اردیبهشت ۱۳۸۲: ص ۳۰-۳۱.
- ❖ آمریکا بر جهان سیطره مافیایی دارد؛ روزنامه همشهری؛ ۱۷ مرداد ۱۳۷۴: ص ۸.
- ❖ آمریکا به جنایات خود اعتراف کند؛ کاوه قاسمی؛ هفته‌نامه کتاب هفته؛ شماره ۱۷۹؛ ۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۸: ص ۲۲.
- ❖ آمریکا، ایالات متحده نامنی است: گفتگو با نوآم چامسکی ...؛ مصاحبه‌گر: گابریل متشو شیون؛ ترجمه عماد رضوی؛ روزنامه رسالت؛ ۱۳ شهریور ۱۳۸۷: ص ۷.
- ❖ آمریکا؛ امپریالیست بی‌شرم: چامسکی در مصاحبه با شبکه تلویزیونی «پرس تی وی»؛ ترجمه میثم نجات؛ روزنامه کیهان؛ ۱۷ تیر ۱۳۸۷: ص ۱۴.
- ❖ آمریکائیسیم، فرهنگ اصلاح‌طلبی لیبرال؛ امیر محبیان؛ روزنامه رسالت؛ ۲۵ تیر ۱۳۷۹: ص ۲.
- ✓ آمریکا از افکار کاسترو می‌ترسد [در گفت‌وگوی رادیو هاوانا با نوآم چامسکی] (قسمت اول)؛ شبنم جعفرزاده؛ روزنامه توسعه؛ ۸ و ۱۰/۲/۱۳۸۴.
- ✓ آمریکا پیشرو تروریسم: یازده سپتامبر از زبان نوآم چامسکی؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۱/۷/۲۲.
- ✓ آمریکا فقط صدای خود را در خاورمیانه می‌شنود: مقاله انتقادی نوآم چامسکی در مورد سیاست خاورمیانه‌ای کاخ سفید؛ روزنامه اطلاعات؛ ۱۳۸۵/۶/۷.

- ✓ آمریکا میانجی بی طرفی نیست: کالبدشکافی طرح اعراب و بررسی احتمال صلح؛ نوآم چامسکی؛ کاوه شجاعی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۳۸۶/۲/۱۶.
- ✓ آمریکا می خواهد جهان را به سلطه بکشد: گفت و گو با نوآم چامسکی؛ ترجمه پریسا رضایی؛ ماهنامه آفتاب؛ شماره ۱۷: ص ۱۱۲-۱۱۳.
- ✓ آمریکا و اندونزی، ماهیت واقعی مناسبات؛ نوآم چامسکی؛ مژگان نژند؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۷۷/۴/۲۸: ص ۱۲. ❖
- ✓ آمریکا و مخالفت با اصول نظم جهانی؛ نوآم چامسکی؛ ترجمه باقری؛ ماهنامه دیدگاهها و تحلیلها؛ شماره ۱۲۹: ص ۹۳-۹۷.
- ✓ آمریکا، بزرگترین دولت غیرقانونی جهان [گفتگو با نوآم چامسکی] (قسمت اول)؛ روزنامه قدس؛ ۱۳۷۹/۹/۶.
- ✓ آمریکا، قلدر دنیا [سخنرانی نوام چامسکی استاد مؤسسه تکنولوژی ماساچوست]؛ ترجمه علیرضا آذرنوش؛ ماهنامه جهان اندیشه؛ شماره ۶؛ اردیبهشت ۱۳۸۱: ص ۹-۱۲.
- ✓ آمریکا، مافیای جهانی و پیشرو در تروریسم دولتی [گفت و گوی بی. بی. سی با نوآم چامسکی] (بخش اول)؛ ترجمه مهرداد گل خسروی؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۳۸۰/۱۲/۲۵.
- ✓ آمریکای لاتین در راه قطع وابستگی؛ نوآم چامسکی؛ فریده شریفی؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۵/۸/۱: ص ۱۲. ❖
- ✓ آمریکای لاتین و آسیا در آستانه رهایی از سلطه آمریکا؛ نوآم چامسکی؛ ماهنامه روند اقتصادی؛ شماره ۲۰: ص ۲۸-۲۹.
- ✓ آن سوی انتخابات عراق؛ نوآم چامسکی؛ ماهنامه اخبار شیعیان؛ شماره ۳: ص ۳۹-۴۰.
- ✓ آنچه خود داشت ... چالش فیلسوفان تحلیلی درباره ایده «ویژگی های فطری»؛ یاسر پوراسماعیل؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۶/۸/۳۰.
- ✓ آنسوی واقعیت؛ نوآم چامسکی؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۰/۷/۱۲: ص ۱۶. ❖
- ✓ آنها صلح نمی خواهند: گفت و گوی آنتونی دی ماگیو با نوآم چامسکی [درباره حمله آمریکا به عراق]؛ ترجمه شیما خیری؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۱/۹.
- ✓ آیا «مداخلات بشر دوستانه» توجیه پذیر است؟ [در ارتباط با بمباران کوزوو به وسیله ناتو]؛ جیمز هیث و نوآم چامسکی؛ روزنامه ابرار؛ ۱۳۷۸/۵/۱۷.
- ✓ آیا جنگ علیه تروریسم به پیروزی می انجامد [گفتگو با نوآم چامسکی]؛ ترجمه منصوره حکمی؛ روزنامه بنیان؛ ۱۳۸۱/۱/۲۷.
- ✓ آینده آمریکا [درباره کتاب جاه طلبی های امپراتوری، گفت و گو با نوام چامسکی، ترجمه

- رضا بلیغ؛] جواد ماه‌زاده؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۳۸۵/۶/۹: ص ۸ ❖
- ✓ آینده اشغال عراق؛ نوآم چامسکی؛ پوران‌دخت مجلسی؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۴/۵/۱۱: ص ۷ ❖
- ✓ ابرقدرت در لبه پرتگاه [آمریکا]؛ نوآم چامسکی؛ سیدیاسر جبرائیلی؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۵/۳/۲۹: ص ۱۲ ❖
- ❖ ابعاد فلسفی فطری بودن زبان؛ محمودرضا مرادیان؛ رسول بهمانی؛ فصلنامه خردنامه صدرا؛ شماره ۲۶؛ زمستان ۱۳۸۰: ص ۸۴-۸۹.
- ✓ اتهامات نادرست: ایالات شکست خورده؛ نوآم چامسکی؛ یعقوب نعمتی وروجنی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۶/۸/۱۲.
- ✓ احتمال بروز جنگ هسته‌ای در سال ۲۰۰۶: نوآم چامسکی، اندیشمند آمریکایی پیش‌بینی کرد؛ روزنامه قدس؛ ۱۳۸۴/۱۲/۱۱.
- ✓ ادراکات فطری: در آثار شهید مطهری، ابن سینا، دکارت، لاک و چامسکی؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۵/۲/۲۳: ص ۶ ❖
- ❖ ارزیابی چالش پسامدرنیسم و نسبیت‌گرایی؛ حامد حاجی‌حیدری؛ روزنامه رسالت؛ ۹ آبان ۳۸۱: ص ۸، ۶.
- ✓ از مردم می‌ترسند: گفت‌وگوی دیوید بارسمیان با نوآم چامسکی [پیرامون وقایع بین‌المللی]؛ ترجمه علی ملائکه؛ روزنامه یاس نو؛ ۱۳۸۲/۸/۱۷: ص ۹ ❖
- ❖ از مهندسی افکار عمومی تا دموکراسی تماشاجی!؛ شهین محمدی؛ روزنامه آفتاب یزد؛ ۱۱ مهر ۱۳۸۱: ص ۶.
- ✓ استراتژی امپراتوری بزرگ؛ محمود فاضلی؛ روزنامه کارگزاران؛ ۱۳۸۶/۴/۱۱.
- ✓ استعمار فرانسه تجربه ۳۰ ساله ویتنام تا عراق: مصاحبه‌ای با نوآم چامسکی از دیوید مک‌نیل؛ علیرضا کوهکن؛ روزنامه رسالت؛ ۱۳۸۴/۲/۲۰: ص ۷، ۸ ❖
- ✓ استقرار نظام فدرالی؛ راه حل پیشنهادی نوآم چامسکی برای حل بحران خاورمیانه؛ علی موسوی خلخالی؛ روزنامه کارگزاران؛ ۱۳۸۵/۲/۲۱.
- ✓ استقلال در عین وابستگی: گفت‌وگو با چامسکی، نظریه‌پرداز چپ درباره آمریکای لاتین؛ ترجمه عبدالکریم پورزبید؛ هفته‌نامه همشهری دیپلماتیک؛ شماره ۱۳.
- ❖ استقلال‌طلبی امریکای لاتین؛ نوآم چامسکی؛ ماهنامه سیاحت غرب؛ شماره ۵۲؛ آبان ۱۳۸۶: ص ۷۴-۷۶.
- ❖ استقلال کشورها، کابوس امپریالیسم؛ نوآم چامسکی؛ ترجمه و تنظیم یاسر جبرائیلی؛

- روزنامه کیهان؛ ۱۵ مرداد ۱۳۸۶: ص ۱۲.
- ✓ اسرائیل در خاورمیانه وارد نبرد «استعمار نو» شده است (بخش نخست)؛ نوآم چامسکی؛ روزنامه ابرار؛ ۱۳۸۰/۵/۳۱.
- ✓ اسرائیل، منفور متفکرین یهودی؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۷۹/۱۱/۲۵.
- ❖ اسرائیل در خاورمیانه وارد نبرد «استعمار نو» شده است؛ نوآم چامسکی؛ روزنامه ابرار؛ ۳۱ مرداد ۱۳۸۰: ص ۱۴.
- ❖ اسرائیل در خاورمیانه وارد نبرد استعمار نو شده است؛ نوآم چامسکی؛ روزنامه ابرار؛ ۳ شهریور ۱۳۸۰: ص ۱۲.
- ❖ اشتباه کاخ سفید؛ حامد رشیدی؛ روزنامه رسالت؛ ۱۴ شهریور ۱۳۸۵: ص ۸.
- ✓ اشتیاق برای پیروزی بر یک دشمن بی‌دفاع: مصاحبه با نوآم چامسکی در مورد روابط امریکا و عراق؛ آنتونی دیماجو؛ مهری ملکان؛ روزنامه بهار؛ ۱۳۸۱/۱۰/۱۰: ص ۶ ❖
- ✓ اعلان جنگ مجدد به تروریسم؛ نوام چامسکی؛ محمدرضا امین؛ ماهنامه معرفت؛ شماره ۱۰۵: ص ۱۰۶-۱۱۶.
- ❖ افقهای تازه در مطالعه زبان و ذهن؛ محمد راسخ‌مهند؛ دوفصلنامه مجله زبانشناسی؛ سال ۱۶، شماره ۲؛ پاییز، زمستان ۱۳۸۰: ص ۱۲۷-۱۳۱.
- ✓ افق‌های نو در بررسی‌های زبان و ذهن [درباره کتابی با همین نام، نوشته نوآم چامسکی و ترجمه علی میرعمادی]؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۱۲/۲۵.
- ❖ افول هژمونی: گفت‌وگوی عاصف غفوری با نوام چامسکی؛ عاصف غفوری؛ ماهنامه سیاحت غرب؛ شماره ۷۱؛ خرداد ۱۳۸۸: ص ۵۳-۶۰.
- ❖ اگر قرار بود دادگاه نورنبرگ تشکیل شود...؛ ابوالقاسم مختاریان؛ روزنامه ایران؛ ۱۴ بهمن ۱۳۸۲: ص ۱۵، ۱۶.
- ❖ امریکا از نگاه اندیشمند امریکایی؛ مهدی شیرین‌پور؛ روزنامه جوان؛ ۱۹ دی ۱۳۸۳: ص ۳.
- ❖ امریکا بانی تروریسم [مقاله]؛ نوام چامسکی؛ ماهنامه سیاحت غرب؛ شماره ۳۳؛ فروردین ۱۳۸۵: ص ۶۰-۶۵.
- ❖ امریکا باید از درون تغییر پیدا کند؛ ترجمه علیرضا جماعت‌لو؛ روزنامه رسالت؛ ۶ شهریور ۱۳۸۴: ص ۸، ۱۸.
- ❖ امریکا به دنبال استیلاجویی در جهان است؛ روزنامه جوان؛ ۲۸ بهمن ۱۳۸۳: ص ۴-۵ ویژه‌نامه.
- ❖ امریکا پیشتانز وهن قوانین بین‌المللی؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۷ مرداد ۱۳۸۴: ص ۱۶.

- ❖ امریکا پیشرو تروریسم؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۲۲ مهر ۱۳۸۱: ص ۹.
- ❖ امریکا چگونه دوست و دشمن خود را تعیین می‌کند؟؛ نوآم چامسکی؛ پوراندخت مجلسی؛ روزنامه ایران؛ ۲۹ فروردین ۱۳۸۳: ص ۶.
- ❖ امریکا میانجی بی‌طرفی نیست: کالبدشکافی طرح اعراب و بررسی احتمال صلح؛ نوام چامسکی؛ کاوه شجاعی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۶ اردیبهشت ۱۳۸۶: ص ۱۱.
- ❖ امریکا می‌خواهد با زور بر جهان تسلط یابد؟؛ ابوذر گوهری مقدم؛ روزنامه رسالت؛ ۱۳ آبان ۱۳۸۲: ص ۱۴-۱۵ ویژه‌نامه.
- ❖ امریکا و نگاه نقادانه چامسکی؛ روزنامه کیهان؛ ۱ اردیبهشت ۱۳۸۲: ص ۱۲.
- ❖ امریکا، قلدر دنیا؛ نوآم چامسکی؛ علی‌رضا آذرنوش؛ ماهنامه جهان اندیشه؛ شماره ۶؛ اردیبهشت ۱۳۸۱: ص ۹-۱۲.
- ❖ امریکا، نئولیبرالیسم و نظم جهانی؛ محمدصادق زمانی؛ روزنامه رسالت؛ ۲۱ دی ۱۳۸۳: ص ۱۴.
- ❖ امریکایی ناآرام بازخوانی پرونده نظامی‌گری؛ محمدمهدی غفاری؛ روزنامه ایران؛ ۲۱ فروردین ۱۳۸۲: ص ۵؛ ۲۳ فروردین ۱۳۸۲: ص ۵؛ ۲۶ فروردین ۱۳۸۲: ص ۵.
- ❖ امریکایی‌ها در انزوای واقعی هستند؛ نوآم چامسکی؛ جواد افشاری؛ روزنامه رسالت؛ ۳ خرداد ۱۳۸۴: ص ۸.
- ✓ انتخابات آمریکا از نگاه چامسکی [گفتگو]؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۳/۷/۳۰: ص ۱۲. ❖
- ❖ انتخابات و متخصصان بازاریابی [مقاله]: گفتگو با نوآم چامسکی؛ ماهنامه سیاحت غرب؛ شماره ۳۲؛ اسفند ۱۳۸۴: ص ۸۱-۸۷.
- ✓ انتقاد از خود؛ به مناسبت سفر چامسکی به بیروت؛ روزنامه سرمایه؛ ۱۳۸۵/۲/۲۱.
- ❖ انتقاد چامسکی از اوپاما؛ حنیف غفاری؛ روزنامه رسالت؛ ۱۸ آذر ۱۳۸۸: ص ۳-۴.
- ✓ اندیشمند صریح: بررسی زندگی نوام چامسکی؛ روزنامه حزب‌الله ۱۳۸۵/۸/۱۴.
- ✓ انسان‌ها از پیش برنامه‌ریزی شده‌اند: درآمدی بر زبان‌شناسی نوام چامسکی؛ محمدباقر ادیب؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۳/۴/۹.
- ❖ او را سخن گفتن مرغان آموختیم؛ ویلیام جی کرامی؛ طاهره رنجبر؛ روزنامه همشهری؛ ۱۱ دی ۱۳۸۱: ص ۲۰.
- ❖ اوج قله تمدن بشری مغولها را رو سفید کرد؛ روزنامه ابرار؛ ۵ اسفند ۱۳۸۳: ص ۶.
- ❖ اولویت‌های بوش: ایالات شکست خورده؛ نوام چامسکی؛ یعقوب نعمتی وروجنی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۸ شهریور ۱۳۸۶: ص ۱۰.

- ✓ اهداف پنهانی آمریکا و انگلیس: نوآم چامسکی درباره الویت‌های بوش و بلر نظر می‌دهد؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۴/۴/۲۶.
- ❖ ایالات شکست خورده، سوء استفاده از قدرت و ...؛ روزنامه رسالت؛ ۱۱ اسفند ۱۳۸۷: ص ۸.
- ❖ ایالات متحده متجاوز یا مدافع؟؛ حامد پورغلام؛ روزنامه رسالت؛ ۲۴ مهر ۱۳۸۵: ص ۸؛ ۲۵ مهر ۱۳۸۵: ص ۸.
- ❖ ایالات متحده، قهرمان جهان در محبوس کردن مردم خویش؛ نوآم چامسکی؛ روزنامه جام جم؛ ۲۸ فروردین ۱۳۸۰: ص ۸.
- ❖ ایدئولوژی به نام یازدهم سپتامبر؛ نوآم چامسکی؛ روزنامه رسالت؛ ۱۷ مرداد ۱۳۸۳: ص ۱۳.
- ✓ ایران امروز از نگاه چامسکی: گفت‌وگوی رامین جهانگللو با نوام چامسکی (عنوان قسمت دوم: جهانی شدن و کشورهای پیرامونی)؛ روزنامه همشهری؛ ۸ و ۹/۵/۱۳۸۰.
- ✓ ایران در چشم‌انداز آمریکا: قدرتی قابل اتکا و غیر قابل انکار [در میزگردی با حضور معصومه ابتکار و نوآم چامسکی]؛ روزنامه کیهان؛ ۳ و ۲/۶/۱۳۸۵: ص ۱۲. ❖
- ❖ ایران در محاسبات امریکاییها؛ مایک ویتنی؛ رضا اسدی؛ روزنامه ایران؛ ۵ آبان ۱۳۸۳: ص ۱۵.
- ✓ ایران را در موقعیتی که دارد ببینیم؛ نوام چامسکی؛ اسما اسدی‌پور؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۶/۲/۲۳: ص ۱۰. ❖
- ❖ ایران، بهانه تداوم حضور در عراق: چامسکی دیپلماسی کاخ سفید را نقد می‌کند؛ مصاحبه‌کننده: اندرو استفان؛ ترجمه اکرم پدramنیا؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۳ آبان ۱۳۸۶: ص ۱۵.
- ✓ این جنگ دموکراسی بر ضد ترور نیست [حوادث آمریکا و اعلام جنگ علیه افغانستان]؛ نوآم چامسکی؛ حسن مرتضوی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۰/۷/۶.
- ✓ این دو از شر مطلق حمایت می‌کردند: جهانگشایی آمریکا و آینده جهان؛ نوآم چامسکی؛ قاسم بابایی؛ روزنامه قدس؛ ۱۳۸۲/۶/۱۵: ص ۷. ❖
- ❖ بازداشتگاه خیام، گوانتانامویی دیگر!؛ پژمان کریمی؛ روزنامه رسالت؛ ۲۶ اردیبهشت ۱۳۸۵: ص ۲.
- ❖ بازکای نقش آمریکا در تکوین پدیده تروریسم؛ محمدمهدی مظاهری؛ روزنامه جوان؛ ۲۳ آبان ۱۳۸۰: ص ۱.
- ✓ بحران دموکراسی در غرب: مصاحبه با «نعام چامسکی» پیرامون سیاست و فرهنگ جهانی؛

- روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۷۸/۷/۸.
- ✓ بحران دموکراسی؛ نوآم چامسکی؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۸۴/۸/۱۹؛ ص ۱.
- ❖ بحران مالی آمریکا شکسته شدن حباب سرمایه‌داری؛ اسدالله افشار؛ روزنامه رسالت؛ ۳ اسفند ۱۳۸۷؛ ص ۲۲.
- ❖ بحران مالی سال ۲۰۰۸؛ ماهنامه سیاحت غرب؛ شماره ۶۷؛ بهمن ۱۳۸۷؛ ص ۶۹-۷۷.
- ✓ بد برای عراق. خوب برای جهان: مصاحبه روزنامه تاس با نوآم چامسکی؛ اریک چاوویستر؛ ناهید جعفرپور؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۶۱؛ اردیبهشت ۱۳۸۳؛ ص ۱۹-۲۱.
- ❖ بدون اجازه و با زور: جهان ایده‌آل از دیدگاه واشنگتن؛ نوآم چامسکی؛ روزنامه سیاست روز؛ ۲۶ مرداد ۱۳۸۲؛ ص ۶.
- ✓ بدون اجازه و با زور: جهان ایده‌آل از دیدگاه واشنگتن؛ نوآم چامسکی؛ روزنامه رسالت؛ ۱۳۸۳/۱/۲۶؛ ص ۸.
- ✓ بدهیهای کهنه، دیکتاتوری را پس از ۳۴ سال به زانو درآورد؛ نوآم چامسکی؛ سلامت رنجبر؛ ماهنامه جامعه سالم؛ شماره ۴۰؛ ص ۶۰-۶۲.
- ❖ بر درگهی که نوبت آرنی همی‌زند ...؛ بهروز عزب‌دفتری؛ ماهنامه کتاب ماه ادبیات و فلسفه؛ شماره ۸۲؛ مرداد ۱۳۸۳؛ ص ۷۴-۸۵.
- ✓ براندازی، مفهوم وابسته به ساختار نظام سیاسی؛ هومان دوراندیش؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۲/۵/۸.
- ✓ برخورد تمدن‌ها از دیدگاه نوآم چامسکی: گفت‌وگو شبکه خبری بی بی سی با نوآم چامسکی، فعال حقوق بشر و زبان‌شناس؛ روزنامه گلستان ایران؛ ۱۳۸۱/۶/۲۴.
- ❖ برخورد کهنه، نظم نو؛ بابک دریگی؛ فصلنامه گفتگو؛ شماره ۱۶؛ تابستان ۱۳۷۶؛ ص ۱۳۱-۱۳۵.
- ❖ برداشتهای وارونه امریکا از تروریسم؛ روزنامه ابرار؛ ۲۲ آبان ۱۳۸۰؛ ص ۱، ۲.
- ❖ بررسی تطبیقی جنگ ویتنام و عراق؛ روزنامه کیهان؛ ۲۸ دی ۱۳۸۵؛ ص ۱۲.
- ❖ بررسی نظرات چامسکی در مورد آموزش و پرورش در گفتگو با علی درزی؛ مریم دانای طوسی؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۲ تیر ۱۳۸۳؛ ص ۱۲؛ ۹ تیر ۱۳۸۳؛ ص ۱۲.
- ✓ بریتانیا جنگ طلب‌ترین عنصر ائتلاف آمریکا است: مصاحبه روبرت شالم با نوآم چامسکی - ژانویه ۲۰۰۲ (قسمت اول)؛ روزنامه رسالت؛ ۱۳۸۱/۱/۲۵.
- ✓ بزرگ‌ترین پارادوکس زبان ما: گفت‌وگو با نوآم چامسکی؛ آریه واینشتاین؛ پریسا صادقیه؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۶/۷/۳.
- ✓ بسیاری از جنایات امروز دنیا از واشنگتن ریشه می‌گیرد [نوآم چامسکی در گفتگو با

- رسالت گزارشی از گفتگو؛ حسین میرشاکلی؛ روزنامه رسالت؛ ۲۷ و ۲۹/۲/۱۳۸۰.
- ✓ بن لادن، روح سرگردان تاریخ؛ نرگس ظهیری؛ روزنامه همشهری؛ ۲۹/۶/۱۳۸۲.
- ❖ بند متمم فعل در زبان فارسی؛ عباس علی آهنگر؛ دوفصلنامه مجله زبانشناسی؛ شماره ۳۴؛ پاییز و زمستان ۱۳۸۱؛ ص ۱-۲۷.
- ✓ بوش برنده انتخابات است [نوآم چامسکی در گفت‌وگوی با رادیو آلمان]؛ اکبر حسینی‌کیا؛ روزنامه شرق؛ ۱۰/۸/۱۳۸۳.
- ✓ بوش می‌خواهد نظام تأمین اجتماعی در آمریکا را حذف کند؛ نوآم چامسکی؛ روزنامه رسالت؛ ۳۱/۵/۱۳۸۴؛ ص ۸.
- ✓ به ادوارد سعید، نوام چامسکی و ... چه خواهیم گفت؟ [مخالفت با اقدامات یک جانبه آمریکا]؛ سیدمصطفی تاج‌زاده؛ روزنامه نسیم صبا؛ ۶/۵/۱۳۸۲.
- ✓ به امید خروج بوش از عراق نمایم: نقطه نظرات تازه نوام چامسکی، اندیشمند آمریکایی؛ ترجمه پوران‌دخت مجلسی؛ روزنامه ایران؛ ۳/۱۲/۱۳۸۵؛ ص ۷.
- ❖ بی‌نظمی نوین جهانی؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۸ تیر ۱۳۷۴؛ ص ۱۱.
- ❖ بی‌نظمی نوین جهانی؛ روزنامه کیهان؛ ۷ تیر ۱۳۷۴؛ ص ۱۲.
- ❖ پایان تاریخ آمریکا: گفتگو با نوام چامسکی؛ سیمون مارس؛ علیرضا کوهکن؛ روزنامه رسالت؛ ۳۰ و ۳۱/۳/۱۳۸۳؛ ص ۸.
- ❖ پایان دنیای تک قطبی؛ نوام چامسکی؛ ماهنامه سیاحت غرب؛ شماره ۴۵؛ فروردین ۱۳۸۶؛ ص ۷۳-۷۵.
- ✓ پتانسیل جهانی ادبیات دفاع مقدس: تمجید نوام چامسکی از «پر عقاب» حبیب احمدزاده؛ امیر سعادت؛ هفته‌نامه راه؛ شماره ۹؛ اسفند ۱۳۸۷؛ ص ۲۷.
- ❖ پروژه‌ای برای قتل عام ملتها؛ ترجمه فاطمه لیلازی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۲۳ مرداد ۱۳۸۵؛ ص ۱۱.
- ❖ پروفیسور نوام چامسکی: ما قدرت انتخاب داریم؛ روزنامه کیهان؛ ۱ آبان ۱۳۸۰؛ ص ۱۲.
- ✓ پس از جنگ: متن سخنرانی نوام چامسکی در دانشگاه کلمبیای نیویورک؛ علی ملائکه؛ روزنامه عصر اقتصاد؛ ۱۲/۲/۱۳۸۳.
- ✓ پشت پرده پیشنهاد مذاکره؛ محمد ایمانی؛ روزنامه کیهان؛ ۱۱/۳/۱۳۸۵.
- ❖ پورتوالگره - ۲۰۰۱، چشم در برابر چشم؛ پیروز ایزدی؛ فصلنامه راهبرد؛ شماره ۱۹؛ بهار ۱۳۸۰؛ ص ۳۱۹-۳۲۴.
- ✓ پیش‌بینی‌های چامسکی در آستانه حمله آمریکا به افغانستان [گفتگو با نوآم چامسکی]؛

- بهر روز جندقی؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۲/۶/۱۷: ص ۱۲. ❖
- ❖ تأثیر خیر و شر؛ علی مرشدی‌زاد؛ ماهنامه کتاب ماه علوم اجتماعی؛ شماره ۵۴، ۵۵؛ فروردین و اردیبهشت ۱۳۸۱: ص ۵۲-۵۴.
- ✓ تأثیر بیداری اسلامی و راهبردهای آمریکا؛ علی حسن حیدری؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۴/۱۰/۲۰.
- ✓ تأثیرات سیاست ایالات متحده در حال تغییر است: مصاحبه «رامین جهانگل» با «نوآم چامسکی»؛ کیانا مرادخانی؛ روزنامه آفتاب یزد؛ ۱۳۷۹/۷/۱۶.
- ✓ تاریخ واقعی از ضمیر مردم پاک شده است: جنگ و جنبش ضد جنگ در گفتگو با نوآم چامسکی؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۸۲/۹/۱۲: ص ۶. ❖
- ✓ تاریخچه دستور زایشی «چامسکی»؛ محمد راسخ‌مهند؛ فصلنامه نشر دانش؛ شماره ۹۹؛ زمستان ۱۳۸۰: ص ۵۳-۵۴. ❖
- ✓ تبارشناسی تروریسم در سیاستهای آمریکایی: گفت‌وگو با نوآم چامسکی منتقد و اندیشمند آمریکایی؛ سامی صبوری؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۴/۷/۲۰: ص ۱۹. ❖
- ✓ تبلیغات، ابزار سلطه استعماری آمریکاست: مصاحبه با نوآم چامسکی تحلیلگر برجسته آمریکایی؛ دیوید بارسامیان؛ محسن معصومی؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۲/۸/۲۰: ص ۶. ❖
- ❖ تبیین جملات مبهم زبان فارسی بر پایه نظریه حاکمیت و مرجع‌گزینی؛ فائزه سعادت‌مصطفوی؛ فصلنامه پازند؛ شماره ۶؛ پاییز ۱۳۸۵: ص ۵۳-۷۷.
- ✓ تجارت ۳ جانبه: ایالات شکست خورده؛ نوآم چامسکی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۶/۹/۱۱.
- ✓ تجارت آزاد و عادلانه: مصاحبه با نوآم چامسکی در داووس؛ نوآم چامسکی؛ ماهنامه روند اقتصادی؛ شماره ۱۸.
- ✓ تجاوز به عراق به عنوان طرحی آزمایشی: گفتگو با نوآم چامسکی؛ رامنا چاند‌ران؛ هما احمدزاده؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۲/۲/۱۸: ص ۱۳. ❖
- ❖ تجاوزات امپریالیستی با نقاب صلح طلبی: صلح طلب اروپایی از سیاست تهاجمی آمریکا ابراز نگرانی کرد؛ دیوید کردین؛ سبحان محقق؛ روزنامه کیهان؛ ۱۴ آبان ۱۳۸۶: ص ۱۲.
- ❖ تحریم ناممکن تهران؛ گفتگوکننده: جواد حمیدی؛ روزنامه همشهری؛ ۲۵ آذر ۱۳۸۶: ص ۹.
- ❖ تحقیقات در زمینه جهانی‌سازی عراق و خاورمیانه؛ دانیل مندیگ؛ روزنامه رسالت؛ ۳۱ خرداد ۱۳۸۴: ص ۸.
- ✓ تحقیقات در زمینه جهانی‌سازی عراق در خاورمیانه: گفتگو با نوآم چامسکی؛ دانیل مندیگ؛

- ❖ روزنامه رسالت؛ ۱۳۸۴/۴/۴: ص ۱۴.
- ✓ تحلیل اقدام بوش در عراق: گفت‌وگو با نوام چامسکی؛ ترجمه مه‌ری ملک‌ان؛ ماهنامه آفتاب؛ شماره ۲۱؛ آذر ۱۳۸۱: ص ۸۴-۸۵.
- ✓ تحلیل اقدامات بوش به وسیله نوام چامسکی [گفتگو]؛ نوام چامسکی؛ هفته‌نامه شما؛ شماره ۲۹۴؛ ۵ دی ۱۳۸۱: ص ۴.
- ❖ تحلیل پوسته‌ای گروه فعلی در زبان فارسی بر پایه برنامه کمینه‌گرا؛ عباس‌علی آهنگر؛ دوفصلنامه زبان و زبان‌شناسی؛ سال چهارم، شماره اول؛ بهار و تابستان ۱۳۸۷: ص ۱-۲۵.
- ✓ تحلیل چامسکی از وقایع اخیر آمریکا؛ نوام چامسکی؛ روزنامه ابرار؛ ۱۳۸۰/۶/۲۸.
- ❖ تحلیل گروه فعلی هسته‌ای زبان فارسی بر پایه برنامه کمینه‌گرا؛ عباس‌علی آهنگر؛ فصلنامه زبان و ادبیات فارسی؛ شماره ۱۰؛ بهار و تابستان ۱۳۸۷: ص ۵-۲۶.
- ✓ تحلیل مبانی اقتصاد در بستر اصلاحات: رهیافتی در اصلاحات اقتصادی بر مبنای الگوی علوی؛ محمود اصغری؛ دوماهنامه اندیشه حوزه؛ شماره ۶؛ خرداد و تیر ۱۳۸۰.
- ❖ تحلیلی کمینه‌گرا از اشتقاق جمله‌های استفهامی ساده در زبان فارسی؛ عباس‌علی آهنگر؛ دوفصلنامه مجله دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد؛ شماره ۱۵۳؛ تابستان ۱۳۸۵: ص ۱۰۹-۱۲۶.
- ❖ تخریب منتقد زیر بیرق جهانی شدن [مقاله]: محدودیت‌ها و آسیب‌های رسانه‌ها در جهان مدرن از نگاه نوام چامسکی؛ روزنامه ایران؛ ۵ شهریور ۱۳۸۶: ص ۷.
- ❖ ترور هسته‌ای در خانه؛ نوام چامسکی؛ جواد افشاری؛ روزنامه رسالت؛ ۱ خرداد ۱۳۸۴: ص ۷.
- ✓ تروریست یا مبارز آزادی مسأله این است؛ نوام چامسکی؛ روزنامه ابرار؛ ۱۳۸۳/۲/۲۹: ص ۷.
- ❖ تروریست‌های واقعی چه کسانی هستند؟: تروریسم در چند فرهنگ لغت؛ نوام چامسکی؛ فرزانه سالمی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۲۸ اسفند ۱۳۸۶: ص ۱۴.
- ✓ تروریسم آمریکا کجا، تروریسم بنیادگراها کجا: گفت‌وگو با نوام چامسکی؛ ترجمه حامد شهبازی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۱۰/۲۹.
- ✓ تروریسم سلاح قدرتمندان یا بینوایان: چکیده دیدگاه‌های نوام چامسکی در مورد وقایع سپتامبر؛ روزنامه حیات نو؛ ۱۳۸۰/۱۰/۲۶: ص ۶.
- ✓ تروریسم سلاح قدرتمندان؛ نوام چامسکی؛ احد البرز؛ روزنامه بنیان؛ ۱۳۸۱/۱/۱۷.

- ❖ ۱۰. ص
- ✓ تروریسم و قربانیان واقعی آن؛ نوآم چامسکی؛ بهروز جندقی؛ روزنامه کیهان؛
۱۳۸۱/۱۲/۲۶: ص ۱۲. ❖
- ✓ تصویر عراق مستقل؛ نوآم چامسکی؛ المیرا مرادی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۱۱/۲۷: ص ۹. ❖
- ❖ تعامل نظام قدرت و رسانه‌ها؛ نوآم چامسکی؛ رضا اسدی؛ روزنامه ایران؛ ۱۶ مرداد ۱۳۸۲: ص ۷ ویژه‌نامه.
- ❖ تغییر رژیم عراق به نفع ایران نیست؛ داوود هرمیداس باوند^۱؛ روزنامه همشهری؛ ۸ آذر ۱۳۸۱: ص ۲.
- ❖ تفاوت‌های چامسکی و پوپر؛ عبدالله شهبازی؛ روزنامه رسالت؛ ۸ اسفند ۱۳۸۳: ص ۷.
- ❖ تکه گوشتی برای داسینا!؛ صالح اسکندری؛ روزنامه رسالت؛ ۱۳ شهریور ۱۳۸۴: ص ۱۷.
- ❖ تل‌آویو و طرح توسعه شهرک‌های یهودی‌نشین؛ شلی والیا؛ فاطمه موقت‌نژاد؛ روزنامه ایران؛ ۱۷ آبان ۱۳۸۴: ص ۷.
- ✓ توجیه جنایت به شیوه^۲ روشنفکری؛ نوآم چامسکی؛ سبحان محقق؛ روزنامه کیهان؛
۱۳۸۲/۱۰/۲۵: ص ۱۲. ❖
- ✓ تورات راهنمای عمل پروتستان‌تیزم آمریکایی؛ ن - صاحب؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۳/۴/۲۹.
- ❖ تهاجم به عراق - پیروزی یا شکست جنگ رسانه‌ای؛ دیوید رابی؛ کیواندخت کیوانی؛
فصلنامه پژوهش و سنجش؛ شماره ۳۴؛ تابستان ۱۳۸۲: ص ۱۸۷-۱۹۸.
- ✓ تهدید هسته‌ای، حتی در فضا [اظهارات نوآم چامسکی]؛ روزنامه توسعه؛ ۱۳۸۴/۴/۶.
- ✓ تهدید آفرینی یک ارتش زخمی؛ نوآم چامسکی؛ پوران‌دخت مجلسی؛ روزنامه ایران؛
۱۳۸۵/۱۲/۲۶: ص ۷. ❖
- ✓ تهدیدهای بوش را جدی نگیرید: سیاست نوین آمریکا در قبال ایران از نگاه چامسکی؛
حامد شهبازی؛ روزنامه ایران؛ ۲۸ فروردین ۱۳۸۶: ص ۷. ❖
- ✓ «تیمور شرقی، آنچه گذشت؛ نگاه نوام چامسکی»: برگگی از تاریخ جنوب شرقی آسیا؛
غلامرضا تاجیک؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۷۸/۸/۲۵.
- ✓ جاه‌طلبی شاهانه: مصاحبه دیوید پارسامیان با نوام چامسکی؛ ترجمه علی ایلخانی‌پور؛
روزنامه رسالت؛ ۱۳۸۳/۱/۲۲: ص ۱۵. ❖
- ✓ جایگاه تروریسم در سیاست تهاجمی آمریکا؛ ترجمه بهروز جندقی؛ روزنامه کیهان؛

۱. در نرم‌افزار مستندهای کتابخانه ملی ایران، نام کوچک این نویسنده، «داوود هرمیداس» ذکر شده است.

۲. در عنوان مقاله‌ای که توسط نرم‌افزار «نماستن» ارائه شده به جای «شیوه»، «روش» آمده است.

❖ ۱۲ ص: ۱۳۸۲/۵/۳۰

✓ جنایت آمریکا در افغانستان غیرقابل بخشش است: مصاحبه با نوآم چامسکی؛ روزنامه رسالت؛ ۱۳۸۰/۹/۳.

✓ جنگ آمریکا با تروریسم؟ صرفاً تبلیغات است: گفت‌وگو با نوآم چامسکی استاد دانشگاه و کارشناس سیاسی؛ ترجمه سیدرضا حسینی؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۳۸۰/۸/۳۰.

✓ جنگ آمریکا علیه تروریسم از نگاه چامسکی؛ روزنامه ایران؛ ۱ / اسفند ۱۳۸۴: ص ۷، ۲ / اسفند ۱۳۸۴: ص ۷.

❖ جنگ با ترور؛ علی ملانکه؛ روزنامه یاس نو؛ ۱ تیر ۱۳۸۲: ص ۸.

✓ جنگ با ترور؛ نوآم چامسکی؛ علی ملانکه؛ روزنامه یاس نو؛ ۲۸ و ۳۱/۳/۱۳۸۲.

✓ جنگ ترور؛ نوآم چامسکی؛ گودرز میرانی؛ روزنامه جوان؛ ۸ و ۱۵/۶/۱۳۸۳: ص ۷.

❖ جنگ سرد دوم: تقابل آمریکا و ایران؛ نوام چامسکی؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳ مرداد ۱۳۸۷: ص ۱۲.

✓ جنگ سرد دوم، تداوم سیاست مهار (بخش اول)؛ نوآم چامسکی؛ محمد هوشی السادات؛ روزنامه اطلاعات؛ ۱۳۸۶/۸/۱: ص ۱۲.

❖ جنگ سرد دوم، تقابل آمریکا و ایران؛ نوام چامسکی؛ ماهنامه سیاحت غرب؛ شماره ۶۰؛ تیر ۱۳۸۷: ص ۵۳-۶۲.

✓ جنگ سردی برای کنترل منابع انرژی خاورمیانه: مقاله نوام چامسکی درباره چالش آمریکا با ایران؛ احمد عبداله‌زاده مهنه؛ روزنامه خراسان؛ ۱۱/۵/۱۳۸۶.

✓ جنگ کوزوو اجتناب‌ناپذیر نبود؛ نوآم چامسکی؛ کوروش فخرطراوسی؛ هفته‌نامه ترجمان سیاسی؛ شماره ۲۲۹: ص ۵۱-۵۴.

❖ جنگ لبنان و اهداف سنتی آمریکا؛ ترجمه سید یاسر جبرائیلی؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳ شهریور ۱۳۸۵: ص ۱۲.

❖ جنگ واقعی در فلسطین؛ نوآم چامسکی؛ مولود شهرياری؛ روزنامه دوران امروز؛ ۲۶ آذر

۱. تاریخ این مقاله توسط نرم‌افزار «نماتن» ۱ و ۲ و ۱۳۸۴/۱۲/۳ ذکر شده است.

۲. تاریخ این مقاله توسط نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، ۳۱ خرداد ۱۳۸۲: ص ۹؛ ۳۱ خرداد ۱۳۸۲: ص ۸ ذکر شده است، که با توجه به اطلاعات نرم‌افزار «نماتن» باید این‌طور باشد: ۲۸ خرداد ۱۳۸۲: ص ۹؛ ۳۱ خرداد ۱۳۸۲: ص ۸.

۳. نرم‌افزار «نماتن» منبع این مقاله را روزنامه راه مردم گزارش کرده است اما با مراجعه به اصل مقاله، معلوم شد روزنامه جوان - که توسط نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، اعلام شده است - صحیح می‌باشد.

۱۳۷۹: ص ۸.

❖ جنگ‌طلبی، تفکر دولتها تنفر ملتها؛ نوآم چامسکی؛ علا‌الدین سراج؛ روزنامه جوان؛ ۲۲ مرداد ۱۳۸۲: ص ۴-۵ ویژه‌نامه.

✓ جنگ‌های بی‌پایان؛ احمد قاندی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۳/۹/۳.

❖ جنگ‌های پوچ؛ نوآم چامسکی؛ کامبیز پارتازیان؛ روزنامه رسالت؛ ۲۳ مرداد ۱۳۸۴: ص ۸.

❖ جهان ایده‌آل از دیدگاه واشنگتن؛ نوآم چامسکی؛ روزنامه ایران؛ ۱۷ دی ۱۳۸۲: ص ۱۴.

✓ جهان ایده‌آل از دیدگاه واشنگتن؛ نوآم چامسکی؛ روزنامه اطلاعات؛ ۱۳۸۲/۵/۲۹: ص ۱، ۶

❖ ضمیمه.

✓ جهان ایده‌آل از دیدگاه واشنگتن؛ نوآم چامسکی؛ مرجان فرجاه؛ روزنامه یاس نو؛

❖ ۱۳۸۲/۱۱/۱۶: ص ۸.

✓ جهان ایده‌آل از نظر واشنگتن؛ نوآم چامسکی؛ روزنامه ایران؛ ۱۹ و ۱۳۸۲/۵/۲۰: ص ۵.

✓ جهان پر تلاطم عرصه قدرت‌های نوظهور است؛ نوآم چامسکی؛ روزنامه اطلاعات؛

❖ ۱۳۸۵/۵/۲۶: ص ۱۲.

✓ جهان پس از ۱۱ سپتامبر: گذار به واقع‌گرایی؛ نادر پورآخوندی؛ فصلنامه مطالعات راهبردی؛

شماره ۱۸ و ۱۷؛ پاییز و زمستان ۱۳۸۱: ص ۹۳۲-۹۳۵.

❖ جهان سومی‌ها در نظام جهانی جایگاهی ندارند؛ نوآم چامسکی؛ روزنامه جام جم؛ ۲۶

فروردین ۱۳۸۰: ص ۸.

✓ جهان وطن آمریکایی؛ نوآم چامسکی؛ فرشاد قربانپور شیخانی؛ روزنامه اعتماد ملی؛

۱۳۸۵/۱۲/۱۳.

✓ جهان‌گرایی، چیزی فراتر از یک ایده نامطلوب: نقدی بر دیدگاه‌های پاتریک بوکانان و نوآم

چامسکی؛ *توماس‌ای برنز*؛ محمود سلیمی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۷۹/۱۱/۹: ص ۸.

✓ جهان‌های در حال برخورد: ترور و آینده نظم جهانی؛ اصغر افتخاری؛ فصلنامه مطالعات

راهبردی؛ شماره ۱۸ و ۱۷.

❖ جهانی‌سازی و ابعاد آن؛ ابوالصالح تقی‌زاده؛ روزنامه رسالت؛ ۲۵ مهر ۱۳۸۳: ص ۱۳.

❖ چالش واژه‌ها؛ مهبد ابراهیمی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۶ آبان ۱۳۸۱: ص ۶.

✓ چامسکی از اتحادی نامقدس می‌گوید: مقایسه بحران اقتصادی امریکا در ۱۹۳۰ و ۲۰۰۹: حمید

جعفری؛ هفته‌نامه مردم و جامعه؛ دوره جدید، شماره ۵۵؛ اردیبهشت ۱۳۸۸: ص ۵۵-۵۶.

- ❖ چامسکی در هشتاد سالگی؛ عبدی کلانتری؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۸۰؛ بهمن ۱۳۸۷: ص ۳۰-۳۱.
- ❖ چامسکی سانسور می‌شود: نگاهی به روند آزادی اندیشه در امریکا؛ جان سامرز؛ روزنامه ایران؛ ۱ اردیبهشت ۱۳۸۷: ص ۱۰.
- ❖ چامسکی و بیماران روانی - نگاهی به فیلم جلیقه؛ پاسکال برتون؛ سالومه سیاح؛ روزنامه شرق؛ ۱۹ اردیبهشت ۱۳۸۵: ص ۱۶.
- ❖ چامسکی و رویدادهای عراق؛ روزنامه کیهان؛ ۲۹ اردیبهشت ۱۳۸۴: ص ۱۲.
- ❖ چامسکی: جنگی علیه ترور وجود ندارد؛ پوراندخت مجلسی؛ روزنامه ایران؛ ۵ بهمن ۱۳۸۴: ص ۷.
- ❖ چامسکی: جهان بدون صدام حسین سعاتمندتر است؛ روزنامه توسعه؛ ۳ بهمن ۱۳۸۱: ص ۴.
- ❖ چامسکی: راه صلح از آنابولیس نمی‌گذرد؛ مهران قاسمی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۸ آذر ۱۳۸۶: ص ۴.
- ❖ چامسکی: عراق آزاد شد؟!؛ روزنامه جوان؛ ۱۹ دی ۱۳۸۴: ص ۳.
- ❖ چامسکی: فقط یک معجزه انفجار اتمی را به تأخیر انداخته است؛ روزنامه جوان؛ ۲۳ اسفند ۱۳۸۳: ص ۷.
- ❖ «چامسکی» از برنامه فضایی دولت «بوش» می‌گوید؛ روزنامه اطلاعات؛ ۷ اسفند ۱۳۸۲: ص ۱۶.
- ✓ چامسکی در آخرین مقاله‌اش عنوان کرد: جنگ برای نفت و نه دموکراسی؛ نوآم چامسکی؛ کریم پورزبید؛ روزنامه حیات نو؛ ۱۳۸۶/۱/۲۷.
- ✓ چامسکی را مستثنا کنید؛ مهدی محمدی؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۲/۱۲/۲۷. ص ۱۲. ❖
- ✓ چامسکی و بحران خاورمیانه؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۰/۱۲/۱۹: ص ۱۲. ❖
- ✓ چامسکی و هانتینگتون علیه بوش؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۳/۸/۶.
- ✓ چامسکی و بلاگ‌نویس؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۲/۱/۱۷.
- ✓ چامسکی: آمریکا به ایران حمله نمی‌کند؛ روزنامه فرهنگ آشتی؛ ۱۳۸۶/۵/۹.
- ✓ چامسکی: آمریکا پیشرو تروریسم دولتی در جهان است؛ روزنامه نوروژ؛ ۱۳۸۰/۱۲/۱۳.
- ✓ چامسکی: آمریکا در نقض قوانین بین‌المللی پیشناز است؛ نوآم چامسکی؛ روزنامه قدس؛ ۱۳۸۴/۵/۲۶.
- ✓ چامسکی: آمریکا کسی را می‌خواهد که مقابل شیعیان بایستد؛ روزنامه ابرار؛ ۱۳۸۱/۱/۲۸.

- ✓ چامسکی: آمریکا و انگلیس صدام را خطرناک کردند؛ روزنامه ابرار؛ ۱۳۸۱/۶/۱۷.
- ✓ چامسکی: آمریکا یک دولت تروریستی است؛ نوآم چامسکی؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۰/۱۱/۲۵.
- ✓ چامسکی: ایده‌ها و ایده‌آلها؛ محمد راسخ مهند؛ دوفصلنامه مجله زبانشناسی؛ شماره ۳۵؛ بهار و تابستان ۱۳۸۲؛ ص ۱۵۵-۱۵۸. ❖
- ✓ چامسکی: به جای اسرائیل آمریکا را محکوم کنید؛ ترجمه سید یاسر جبراییلی؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۶/۱/۲۳؛ ص ۱۲. ❖
- ✓ چامسکی: تهاجم اسرائیل به لبنان جنایت جنگی است؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۵/۵/۱۸.
- ✓ چامسکی: جنگی علیه ترور وجود ندارد [مصاحبه با نوآم چامسکی]؛ ترجمه پوران‌دخت مجلسی؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۴/۱۱/۵.
- ✓ چامسکی: حکومت نمی‌تواند واضح حقیقت باشد؛ مصاحبه با نوآم چامسکی فیلسوف و روانشناسی آمریکایی؛ کوروش فخرطاولی؛ هفته‌نامه ترجمان سیاسی؛ شماره ۱۴۶؛ ص ۶۰-۶۲.
- ✓ چامسکی: دولت بوش در صدد نظامی کردن کره ماه است؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۲/۱۱/۱۸.
- ✓ چامسکی: شیطان بودن اعتبار نمی‌آورد؛ ماتئو تمپست؛ جمشید مهاجر؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۲/۲۰. ❖
- ✓ چامسکی: قهرمان آشوبگران؛ روزنامه یاس نو؛ ۱۳۸۲/۸/۲۴. ص ۱۱. ❖
- ✓ چامسکی: مخاطب من جنبش‌های ملی هستند؛ روزنامه صاحب قلم؛ ۱۳۸۴/۳/۵.
- ✓ چامسکی: هدف از افزایش تنش‌ها دریافت پاسخ خشمگینانه ایرانی‌هاست؛ روزنامه حمایت؛ ۱۳۸۳/۲/۷.
- ✓ چرا جهان از آمریکا متنفر است؛ حسن خیاطی؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۵/۷/۳.
- ✓ چرا رسانه‌های آمریکا مجبورند دروغ نگویند؛ حسین دهشیار؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۱/۲۷.
- ✓ چرا مورخان چامسکی را نادیده می‌گیرند؛ روزنامه حیات نو اقتصادی؛ ۱۳۸۴/۵/۲۲.
- ❖ چرایی جنگ طلبی آمریکا از نگاه چامسکی؛ حشمت‌الله رضوی؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۱۲ دی ۱۳۸۱؛ ص ۱ ویژه‌نامه.
- ✓ چرایی سلطه آمریکا؛ روزنامه کارگزاران؛ ۱۳۸۶/۳/۱۷.
- ✓ چشم‌انداز تاریخی توسعه منطقه‌ای در آسیای شرقی و آمریکای لاتین؛ نوآم چامسکی؛ بابک پاکزاد؛ روزنامه سرمایه؛ ۱۳۸۵/۱۱/۳۰.

- ✓ چگونه استراتژی تهاجمی آمریکا شکل گرفت؟: مصاحبه با آتیلیو بورون با نوآم چامسکی؛ ترجمه حسین صرف تهرانی؛ روزنامه یاس نو؛ ۱۳۸۲/۷/۲۹؛ ص ۸ ❖
- ✓ چگونه می توان خیرخواهی «آمریکا» که قطعنامه شورای امنیت را «تو» می کند باور داشت؟؛ نوآم چامسکی؛ روزنامه جهان اقتصاد؛ ۴ و ۵ و ۱۳۷۸/۲/۸.
- ❖ چند مفهوم بنیادی در زبانشناسی معاصر: تحلیل از دیدگاه دستور گشتاری؛ محمدعلی ترابی؛ فصلنامه دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تبریز؛ شماره ۴۵؛ ۱ بهار ۱۳۸۱؛ ص ۲۹-۵۹.
- ✓ چه خطراتی ما را تهدید می کنند؟؛ نوام چامسکی؛ مریم امراله؛ روزنامه آینده نو؛ ۱۳۸۵/۱۱/۲۶.
- ✓ چه کسی از تروریسم حمایت می کند: گفت و گو با نوآم چامسکی زبان شناس و سیاست شناس مشهور معاصر (بخش نخست)؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۰/۹/۶.
- ✓ چیزهایی که هرگز نخواهید شنید!؛ مصاحبه با نوآم چامسکی پیرامون مسائل ایران؛ ترجمه اسماعیل جزانی؛ روزنامه ابرار؛ ۱۴ و ۱۷ و ۱۳۷۹/۷/۱۸.
- ✓ چیزهایی که هرگز نمی شنوید: گفتگوی رامین جهاننگلو با نوآم چامسکی؛ ترجمه ستاره مهدیزاده؛ فصلنامه راهبرد؛ تابستان ۱۳۸۰؛ ص ۳۱۲-۳۲۶.
- ❖ حاکمان کاخ سفید تصور می کنند فقط آنها می توانند فکر کنند؛ نوآم چامسکی؛ روزنامه سیاست روز؛ ۲۶ آذر ۱۳۸۱؛ ص ۱۱.
- ✓ حتی آمریکا از زرادخانه اسرائیل هراس دارد: مصاحبه اینترنتی با نوام چامسکی [درباره حمله آمریکا به عراق]؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۱/۹/۲۹؛ ص ۳ ❖.
- ✓ حرفهایی تکراری با شعارهای بزرگ و محتوای کوچک: بازتاب جهانی جنگ روانی بوش علیه جمهوری اسلامی ایران؛ قاسم بابایی؛ روزنامه قدس؛ ۱۳۸۳/۱۱/۲۱.
- ✓ حسین، اسطوره‌یی بزرگ برای جهان فاقد اسطوره: شب دهم تراژدی هجران و وصل؛ حسن فتحی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۶/۱۰/۲۷.
- ✓ حق توسل به زور در راهبرد سلطه جهانی؛ نوآم چامسکی؛ روزنامه اطلاعات؛ ۲۱ و ۱۳۸۵/۳/۲۲؛ ص ۱۲ ❖.
- ✓ حکومت جهانی «دوفاکتو»؛ گفت و گو با نوام چامسکی؛ روزنامه جوان؛ ۱۳۸۲/۱۱/۱۹.

۱. نرم افزار «نماتن» منبع این مقاله را روزنامه راه مردم گزارش کرده است اما با مراجعه به اصل مقاله، معلوم شد روزنامه جوان - که توسط نرم افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، اعلام شده - صحیح می باشد.

ص ۷. ❖

✓ حکومت‌های قدرتمند و رسانه‌های آزاد؛ نوآم چامسکی؛ سوریه کبیری؛ روزنامهٔ بنیان؛

ص ۱۳۸۰/۱۲/۲۲: ❖ ۹.

✓ حل بحران کوزوو بدون جنگ ممکن نبود؟: تحلیل نعام چامسکی از نقش ناتو در

شکل‌گیری بحران کوزوو؛ ترجمهٔ مهدی جدی‌نیا؛ روزنامهٔ ابرار؛ ۱۳۸۰/۴/۲۴: ❖ ۶.

✓ حمایت از کودتا، حمله به دموکراسی: نوام چامسکی غرب را متهم می‌کند [بخش پایانی]؛

فاطمه موثق‌نژاد؛ روزنامهٔ اعتماد ملی؛ ۱۳۸۵/۵/۴.

❖ حمایت حد اکثری جهان از قدرت اول خاورمیانه: نگاهی بر اظهارات اخیر چامسکی در

خصوص فعالیت‌های صلح‌آمیز هسته‌ای ایران؛ سحاب فاطمی؛ روزنامهٔ رسالت؛ ۵ آبان ۱۳۸۷:

ص ۷.

✓ حمله آمریکا دعای بن‌لادن را مستجاب خواهد کرد: گفت‌وگو با نوام چامسکی درباره

پیامدهای واکنش خشونت‌آمیز آمریکا؛ روزنامهٔ ایران؛ ۱۳۸۰/۷/۱۰.

✓ حمله به ایران، جرقه جنگ جهانی سوم است؛ نوام چامسکی؛ روزنامهٔ آینده نو؛

۱۳۸۵/۱۲/۲۱.

❖ حمله شدید چامسکی به بوش - آمریکا بزرگترین تهدید برای جهانیان است؛ روزنامهٔ

توسعه؛ ۲۵ بهمن ۱۳۸۳: ص ۴.

✓ خاورمیانه و استقلال ملی: مصاحبه نوام چامسکی با الحیات (۱۰ ژوئن ۲۰۰۳)؛ محسن

ساری؛ روزنامهٔ یاس نو؛ ۱۳۸۲/۵/۲۰: ص ۸، ۹. ❖

✓ خاورمیانه و ایران در فرایند جهانی‌شدن [در گفت‌وگو با نوام چامسکی از کتاب تفاوت و

تساهل]؛ رامین جهانگللو؛ دوهفته‌نامهٔ پگاه حوزه؛ شمارهٔ ۳۴؛ ۱۵ دی ۱۳۸۰: ص ۴-۶.

✓ خطر تهدیدات هسته‌ای آمریکا برای جهان؛ نوام چامسکی؛ روزنامهٔ کیهان؛ ۱۳۸۴/۱/۱۵:

ص ۱۲. ❖

✓ خطرناک‌ترین حکومت آمریکا: گزیده‌ای از گفت‌وگوی ماهنامه جونگ آنک کره جنوبی با نوام

چامسکی؛ ماهنامهٔ روند اقتصادی؛ شمارهٔ ۱۹: ص ۴۶-۴۷.

✓ خونریزی برای برچیدن یک مقاومت: ایالات شکست خورده؛ نوام چامسکی؛ یعقوب

نعمتی وروجنی؛ روزنامهٔ جام جم؛ ۱۳۸۶/۹/۸.

✓ خیزش آگاهی: گفت‌وگو با دکتر مظفر اقبال اندیشمند و نویسنده پاکستانی رئیس مرکز

«اسلام و علوم» کانادا [بخش پایانی با عنوان: نگاه به شرق]؛ محمدرضا ارشاد و وحیدرضا

نعیمی؛ روزنامهٔ همشهری؛ ۴ و ۵/۱۰/۱۳۸۴.

- ✓ داستانی از ۲ باتلاق: آخرین کلام از نوآم چامسکی [مصاحبه مایکل هیسینگ با نوآم چامسکی]; فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۶۹؛ اردیبهشت ۱۳۸۵.
- ✓ داوود باوند: تغییر رژیم عراق به نفع ایران نیست [گفتگو]; داود باوند هرمیداس؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۹/۸.
- ❖ دخالت‌های انسان‌دوستانه؛ نوآم چامسکی؛ محمد خسروانی؛ روزنامه رسالت؛ ۱۹ دی ۱۳۸۳: ص ۸
- ❖ در جست‌وجوی آزادی: گفت‌وگو با نوام چامسکی؛ عرفان قائمی‌فرد؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۹ مرداد ۱۳۸۸: ص ۸
- ✓ در خودماندگی امپراتور؛ نوآم چامسکی؛ بهروز عارفی؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۳/۳/۶. ص ۱۹. ❖
- ✓ در خودماندگی امپراتوری: آمریکا مدام مستأصل می‌شود؛ نوام چامسکی؛ روزنامه حزب‌الله؛ ۱۳۸۶/۱۲/۲۷.
- ✓ در خودماندگی امپراتوری؛ نوآم چامسکی؛ بهروز عارفی؛ ماهنامه خواندنی؛ شماره ۱۲؛ خرداد ۱۳۸۳: ص ۱۹-۲۱.
- ✓ در دفاع از جنبش دانشجویی؛ نوآم چامسکی؛ احسان صحافیان؛ روزنامه جمهوریت؛ ۱۳۸۳/۴/۱۸.
- ❖ درآمدی بر زبان‌شناسی نوام چامسکی - انسانها از پیش برنامه‌ریزی شده‌اند؛ محمدباقر ادیب؛ روزنامه کیهان؛ ۹ تیر ۱۳۸۳: ص ۱۲.
- ❖ درباره زبان سایپر؛ امید طیب‌زاده؛ دوفصلنامه مجله زبان‌شناسی؛ شماره ۳۴؛ پاییز و زمستان ۱۳۸۱: ص ۱۰۶-۱۳۲.
- ✓ در خودماندگی امپراطوری؛ نوآم چامسکی؛ روزنامه رسالت؛ ۱۳۸۳/۳/۵.
- ❖ دست آهنی و دستکش مخملی (قسمت اول)؛ بهرام مهدی؛ روزنامه کیهان؛ ۱۴ تیر ۱۳۸۸: ص ۱۲.
- ✓ دستور زایشی یک زبان خاص: درباره کتاب دانش زبان (نوآم چامسکی)؛ زهرا معصومی؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۰/۹/۳۰.
- ✓ دست‌های پنهان در کشتار مردم تی‌مور شرقی؛ نوآم چامسکی؛ سارا طاهری؛ ماهنامه فصل سبز؛ شماره ۳: ص ۲۳-۲۵.

- ❖ دفاع از حقوق انسانی، آزادی، عدالت؛ رامین جهاننگلو؛ حسین سامعی؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۲۲؛ مهر، آبان ۱۳۷۳: ص ۲۸-۳۹.
- ✓ دکتربین جدید: گفت‌وگو با نوآم چامسکی، پیرامون عملیات در عراق [سیاست خارجی آمریکا]؛ ترجمه غلامرضا رضایی نصیر؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳/۲/۱۳۸۲.
- ✓ دلایل و پیامدهای بلندمدت تروریسم؛ نوآم چامسکی؛ گودرز میرانی؛ روزنامه جوان؛ ۱۳۸۳/۶/۱۵: ص ۷.❖
- ✓ دلیلی برای ترس؛ نوام چامسکی؛ ک. صفایی؛ روزنامه ایران؛ ۱۳/۸/۱۳۸۲.
- ❖ دموس به معنای مردم نیست؛ صالح اسکندری؛ روزنامه رسالت؛ ۱۱ مرداد ۱۳۸۳: ص ۲؛ ۱۲ مرداد ۱۳۸۳: ص ۲۰.
- ❖ دموکراسی بازاری به روش نئولیبرال، نظریات و واقعیات؛ نوآم چامسکی؛ غلامرضا برزگر؛ روزنامه اطلاعات؛ ۲ خرداد ۱۳۷۹: ص ۱۲؛ ۴ خرداد ۱۳۷۹: ص ۱۲.
- ✓ دموکراسی تماشایی [نگاهی به نقش تبلیغات در نظام‌های دموکراتیک]؛ نوآم چامسکی؛ روزنامه ابرار؛ ۲۲ و ۲۳ و ۲۴ و ۲۷ و ۲۹ و ۳۱/۳/۱۳۸۰.
- ✓ دنیای دیگری ممکن است: روزنامه کارگزاران؛ ۱۶/۶/۱۳۸۵.
- ✓ دنیای متفاوت چامسکی و پوپر [بعد جامعه‌شناسی]؛ روزنامه اسرار؛ ۲۶/۲/۱۳۸۵.
- ❖ دود جنگ در چشم واشنگتن: بازتاب گسترده نقد چامسکی بر سیاستهای آمریکا؛ مرتضی کریمی؛ هفته‌نامه کتاب هفته؛ شماره ۱۶۴؛ ۱۴ دی ۱۳۸۷: ص ۲۲.
- ✓ دولت‌های ملی و کنسرن‌های فراملیتی از نگاه چامسکی؛ ترجمه کوروش برادری؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۴/۸/۱۵: ص ۷.❖
- ❖ دیداری با نخبگان سیاسی، اقتصادی و حقوقی ایران و جهان؛ روزنامه آفرینش؛ ۲۴ دی ۱۳۸۳: ص ۳.
- ✓ دیدگاه چامسکی پیرامون حمله به افغانستان؛ نوآم چامسکی؛ روزنامه ابرار؛ ۲۵/۷/۱۳۸۰.
- ✓ دیدگاه زورمدارانه: ایالات شکست خورده؛ نوآم چامسکی؛ یعقوب نعمتی وروجنی؛ روزنامه جام جم؛ ۹/۷/۱۳۸۶.
- ✓ دیدگاه‌های «چامسکی» درباره دموکراسی و تحولات جهان [گفت‌وگو با نوام چامسکی زبان‌شناس آمریکایی]؛ نوآم چامسکی؛ روزنامه اخبار؛ ۱۰/۷/۱۳۷۸.
- ❖ دیکتاتوری چند نفره - گفتگویی با چامسکی در مورد سیاست‌های داخلی و خارجی

۱. نرم‌افزار «نماتن» منبع این مقاله را روزنامه راه مردم گزارش کرده است اما با مراجعه به اصل مقاله، معلوم شد روزنامه جوان - که توسط نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، اعلام شده است - صحیح می‌باشد.

- امریکا؛ هاوژین او کریم؛ پوراندخت مجلسی؛ روزنامه ایران؛ ۵ اسفند ۱۳۸۲: ص ۱۷، ۱۸.
- ❖ دیوار و اهداف اسرائیل؛ نوآم چامسکی؛ روزنامه رسالت؛ ۲۰ دی ۱۳۸۳: ص ۷.
- ✓ ذوق و تشخیص فردی: گفت‌وگو با سعید سعیدپور، مترجم؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۸/۱۸.
- ❖ رابطه زبان و تفکر؛ محمدرضا باطنی؛ ماهنامه رشد معلم؛ شماره ۸؛ اردیبهشت ۱۳۸۸: ص ۸-۱۱.
- ✓ راز ظهور دولت‌های مردمی در آمریکای لاتین؛ نوآم چامسکی؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۵/۸/۷: ص ۷. ❖
- ❖ رازها، دروغها و دموکراسی؛ دیوید بارسامیان؛ صالح اسکندری؛ روزنامه رسالت؛ ۲۴ خرداد ۱۳۸۲: ص ۶؛ ۳۱ خرداد ۱۳۸۲: ص ۶.
- ✓ رازها، دروغها و دموکراسی؛ مصاحبه دیوید بارسامیان با نوام چامسکی در رادیو آترناتیو؛ ترجمه صالح اسکندری؛ روزنامه رسالت؛ ۱۳۸۲/۴/۷: ص ۶. ❖
- ✓ راه حل معضل اصلی است [درباره حل مشکل فلسطین]؛ نوآم چامسکی؛ روزنامه حیات نو؛ ۱۳۸۱/۳/۳۰: ص ۶. ❖
- ✓ راه ناهموار، صلح نافرجام: نگاهی به مواضع بنیادین در مسیر سازش میان فلسطینیان و صهیونیست‌ها؛ نوآم چامسکی؛ احسان رازانی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۲/۴/۱: ص ۸. ❖
- ✓ راهکار ۳ مرحله‌ای چامسکی برای حل مسئله هسته‌ای ایران؛ روزنامه خراسان؛ ۱۳۸۵/۳/۳۰.
- ✓ رسانه در بند سرمایه: نگاهی به کتاب فیلترهای خبری، نوشته: نوام چامسکی و ادوارد. اس. هرمن؛ محمدرضا طاهری؛ روزنامه ابرار؛ ۱۳۷۸/۱۲/۱۸: ص ۶.
- ❖ رسانه‌ها ضرورت نقد بنیادین قدرت؛ نوآم چامسکی؛ منصور رهبری؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۲ مهر ۱۳۸۰: ص ۶.
- ✓ رسانه‌ها و جنگ: چه جنگی؟؛ نوآم چامسکی؛ محمود حقیقت کاشانی؛ فصلنامه پژوهشهای ارتباطی (پژوهش و سنجش)؛ شماره ۳۴؛ تابستان ۱۳۸۲: ص ۱۶۵-۱۸۰.
- ❖ رسانه‌ها و مهندسی افکار عمومی؛ نوآم چامسکی؛ منصور رهبری؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۱ مهر ۱۳۸۰: ص ۶.
- ❖ رسانه‌های امریکا و روشنفکری که بر برج عاج نمی‌نشینند؛ نورمن سولومان؛ روزنامه ابرار؛ ۱۸ آذر ۱۳۸۰: ص ۱، ۲.
- ✓ رسانه‌های گروهی جهانی‌سازی و افکار عمومی: مصاحبه‌ی نوآم چامسکی با رادیو

- ✓ اوورتور؛ ترجمه م.ج. سهلانی؛ ماهنامه کیهان فرهنگی؛ شماره ۱۸۹؛ تیر ۱۳۸۱: ص ۵۴-۵۶.
- ✓ رسیدن به روشنائی سخت است: گپی با چامسکی در سفر اخیرش به ترکیه؛ ترجمه فرخ ارقد؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۳/۲: ص ۳۲. ❖
- ❖ رشد زبان از دیدگاه روانشناسی زبانی؛ منیژه مشیری تفرشی؛ ماهنامه چیستا؛ شماره ۲۱۴، ۲۱۵؛ دی و بهمن ۱۳۸۳: ص ۳۱۵-۳۱۸.
- ✓ روابط بین‌الملل فقیر و غنی در فرایند جهانی‌شدن [گفتگوی رامین جهاننگلو با نوآم چامسکی] (قسمت اول)؛ ترجمه ارشیا کیانی؛ روزنامه حیات نو؛ ۵ و ۱۱/۶/۱۳۷۹.
- ❖ روابط دنیای جدید از نگاه چامسکی؛ روزنامه ابرار؛ ۲۴ اسفند ۱۳۸۴: ص ۷.
- ✓ روابط دنیای جدید از نگاه چامسکی؛ روزنامه ابتکار؛ ۱۲/۲۲/۱۳۸۴.
- ✓ روزهای سخت عراق؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۴/۱۰/۳: ص ۱. ❖
- ✓ روشنفکر مخالف آمریکا؛ به مناسبت هفتاد و هشتمین سال تولد نوآم چامسکی؛ سعید راعی؛ روزنامه سرمایه؛ ۱۳۸۵/۹/۱۸.
- ✓ روشنفکران و مسئولیت‌های زندگی عمومی: گفت‌وگو با نوآم چامسکی؛ فرهاد فرهمندفر؛ هفته‌نامه خردنامه همشهری؛ شماره ۳۱.
- ✓ روند جهانی‌شدن، چپ‌گرایان و جنبش دانشجویی: گفت‌وگو با نوآم چامسکی [پیرامون وقایع سیاتل و جهانی‌شدن]؛ زهرا روزی‌طلب؛ روزنامه بهار؛ ۱۷ و ۱۳۷۹/۳/۱۸.
- ❖ رهبران فلسطینی در حین امضای توافقنامه دوم اسلو به مفاد آن بی‌توجه بوده‌اند؛ روزنامه کار و کارگر؛ ۱۶ آذر ۱۳۷۶: ص ۵.
- ❖ رییس جمهور آمریکا را پول تعیین می‌کند؛ روزنامه جوان؛ ۲۶ مهر ۱۳۸۳: ص ۷.
- ❖ زبان از دیدگاه زبانشناسی؛ غلامحسین دریایی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۸ دی ۱۳۸۲: ص ۱۰.
- ❖ زبان معیار چیست و چه ویژگی‌هایی دارد؟؛ ولی رضایی؛ فصلنامه نامه فرهنگستان؛ شماره ۲۳؛ تیر ۱۳۸۳: ص ۲۰-۳۵.
- ✓ زبان و اندیشه [درباره کتاب زبان و اندیشه اثر نوآم چامسکی با ترجمه کورش صفوی]؛ فصلنامه نامه فرهنگ؛ بهار ۱۳۸۰.
- ❖ زبان و اندیشه؛ روزنامه جام جم؛ ۲۵ تیر ۱۳۸۰: ص ۸.
- ✓ زبان و ذهن [درباره کتاب زبان و ذهن اثر نوآم چامسکی، ترجمه کورش صفوی]؛ خسرو باقری؛ ماهنامه کتاب ماه (ادبیات و فلسفه)؛ شماره ۱۵؛ دی ۱۳۷۷: ص ۳۳-۳۴.
- ❖ زبان و سیاست؛ کارولین اسماعیلیان مسیحی؛ فصلنامه پیمان؛ شماره ۲۰؛ تابستان ۱۳۸۱: ص ۹۳-۱۰۰.

- ✓ «زبان؛ تفکر و حدیث نفس: گزارشی از سخنرانی دکتر محمد دبیرمقدم با موضوع اندیشه‌های فلسفی نوآم چامسکی»؛ گزارشگر: الهام مختاری؛ هفته‌نامه فرهنگ و پژوهش؛ شماره ۱۰۵.
- ❖ زبان‌شناسی پس از چامسکی - به بهانه پنجاهمین سالگرد پیدایش زبان‌شناسی زایشی؛ محمد هادی؛ روزنامه شرق؛ ۱۱ بهمن ۱۳۸۴؛ ص ۲۰.
- ✓ زخم بر تن سپیده: گفت‌وگو با احمد پوری مترجم شعر (بخش پایانی)؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۱۲/۵.
- ❖ ژ - ساخت چامسکی، ترجمه و ابعاد گوناگون معنایی؛ ابوالفضل مصفا جهرمی؛ سعید کتابی؛ فصلنامه مطالعات ترجمه؛ سال ۲، شماره ۶؛ تابستان ۱۳۸۳؛ ص ۶۵-۷۴.
- ✓ ژرف‌ترین لایه درونی ما، غریزه‌ی آزادی است!؛ گفت‌وگو با نوآم چامسکی؛ ونریری تورن؛ سوسن بهار؛ ماهنامه اندیشه جامعه؛ شماره ۱۱؛ تیر ۱۳۷۹.
- ✓ ساختارهای تبلیغاتی قدرت: گفتگو با نوآم چامسکی، سیاست‌شناس و زبان‌شناس معاصر؛ برنیه دویز؛ علی ایلخانی‌پور؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۳/۶/۱۶؛ ص ۸ ❖
- ✓ ساقط‌کردن منتخب: ایالات شکست خورده؛ نوآم چامسکی؛ یعقوب نعمتی وروجنی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۶/۱۰/۱۵.
- ❖ ستاره مرگ: ایالات شکست خورده؛ نوآم چامسکی؛ یعقوب نعمتی وروجنی؛ روزنامه جام جم؛ ۸ مرداد ۱۳۸۶؛ ص ۱۰.
- ✓ سرخوردگی نامحدود روشنفکران: ایالات شکست خورده؛ نوآم چامسکی؛ یعقوب نعمتی وروجنی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۶/۷/۲۲.
- ❖ سرنوشت شوروی در انتظار امریکا است: گفتگو با سیدآبادی عضو کمیسیون امنیت ملی مجلس شورای اسلامی؛ روزنامه رسالت؛ ۲۹ مهر ۱۳۸۵؛ ص ۸.
- ❖ سلسله اقدامات تروریستی ضرورتی برای نظم نوین به سبک امریکایی؛ حسن فلاحتی؛ روزنامه کار و کارگر؛ ۶ آبان ۱۳۸۱؛ ص ۸.
- ❖ سلطه واشنگتن در هم می‌شکند؛ نوام چامسکی؛ مجید روحی؛ روزنامه ایران؛ ۱۷ اردیبهشت ۱۳۸۵؛ ص ۷.
- ✓ سوء استفاده از قدرت و پایمال کردن دموکراسی: مصاحبه با نوام چامسکی در مورد کشورهای ناکارآمد؛ فاطمه موثق‌نژاد؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۳۸۵/۵/۱؛ ص ۶ ❖

۱. طبق توضیحات ارائه شده توسط نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، این مقاله در تاریخ ۴ مرداد ۱۳۸۵ منتشر شده است.

- ✓ سوابق آمریکا در تروریسم بین‌المللی [گفتگوی نوآم چامسکی با دیوید بارسامیان]: ترجمه بهروز جندقی؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۱/۱۲/۵: ص ۱۲. ❖
- ✓ سه راهکار آمریکا در برابر ایران: گفت‌وگوی «نوآم چامسکی» با نشریه «سیاست خارجه در دیدرس»؛ مریم امراله؛ روزنامه آینده نو؛ ۱۳۸۵/۱۱/۳۰.
- ✓ سیاست تبلیغاتی آمریکا و ادراک کردن ملت ایران به تبعیت از واشنگتن است: نوآم چامسکی در گفتگو با رسالت [گزارش]؛ روزنامه رسالت؛ ۱۳۸۱/۵/۳.
- ✓ سیاست و فرهنگ جهانی [مصاحبه با نوآم چامسکی درباره مسایل مختلف از جمله سیاست‌های آمریکا پس از جنگ جهانی دوم]؛ نوآم چامسکی؛ روزنامه ابرار؛ ۱۱ و ۱۳۷۸/۷/۱۳^۱.
- ✓ سیاست، فرهنگ و بحران دموکراسی در غرب: گفت‌وگو با پروفیسور نعام چامسکی؛ ماهنامه معارف؛ شماره ۳۳.
- ❖ سیاست‌ها در حاشیه گفتمان: ایالات شکست‌خورده؛ نوآم چامسکی؛ یعقوب نعمتی وروجنی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۵ مرداد ۱۳۸۶: ص ۱۰.
- ✓ سیاست‌های آغازین جنگ سرد: ایالات شکست‌خورده؛ نوآم چامسکی؛ یعقوب نعمتی وروجنی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۶/۱۰/۶.
- ✓ سیاست‌های متناقض داخلی و خارجی: ایالات شکست‌خورده؛ نوآم چامسکی؛ یعقوب نعمتی وروجنی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۶/۹/۲۲.
- ✓ سیاست‌های ناشیانه امریکا: ایالات شکست‌خورده؛ نوآم چامسکی؛ یعقوب نعمتی وروجنی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۶/۹/۴.
- ❖ شست و شوی مغزی در پیشگاه آزادی [مقاله]؛ ماهنامه سیاحت غرب؛ شماره ۴۸؛ تیر ۱۳۸۶: ص ۱۱-۱۷.
- ✓ شکاف طبقاتی عمیق: ایالات شکست‌خورده؛ نوآم چامسکی؛ یعقوب نعمتی وروجنی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۶/۹/۲۵.
- ✓ شکست مذاکرات خاورمیانه، نگاهی به قراردادهای اسلو اوئل و دوم؛ نوآم چامسکی؛ غلامرضا بزرگر؛ روزنامه اطلاعات؛ ۱۰ و ۱۳۷۹/۵/۱۱: ص ۱۲. ❖
- ✓ شگردهای کتمان حقیقت: محدودیت‌های رسانه در دنیای مدرن از نگاه نوآم چامسکی؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۶/۶/۴: ص ۷. ❖

۱. این مقاله توسط نرم‌افزار «نماتن» به صورت کامل ذخیره نشده است.

- ✓ شما هم جای بوش بودید حمله می‌کردید [سخنان نوام چامسکی دربارهٔ علت حمله آمریکا به عراق]؛ ترجمهٔ مهناز شهابی؛ روزنامهٔ اعتماد؛ ۱۳۸۱/۱۱/۱۰؛ ص ۶. ❖
- ❖ شناخت مکاتب زبان‌شناسی؛ یونس شکرخواه؛ فصلنامهٔ رسانه؛ سال ۱۳، شمارهٔ ۱؛ بهار ۱۳۸۱؛ ص ۶۰-۶۵.
- ✓ صدای مقاومت [بخش پایانی]؛ نوام چامسکی؛ روزنامهٔ وقایع اتفاقیه؛ ۱۳۸۳/۳/۲؛ ص ۵. ❖
- ✓ صدای مقاومت-۱؛ نوام چامسکی؛ روزنامهٔ وقایع اتفاقیه؛ ۱۳۸۳/۲/۳۱؛ ص ۵. ❖
- ✓ صلح بدون عدالت و عدالت بدون حقیقت امکان‌پذیر نیست: دورنمای صلح در خاورمیانه؛ نوام چامسکی؛ مهران قاسمی؛ روزنامهٔ توسعه؛ ۱۳۸۰/۷/۲۸؛ ص ۱۱. ❖
- ✓ صورت و معنا در زبان‌های طبیعی؛ نوام چامسکی؛ کوروش صفوی؛ روزنامهٔ کیهان؛ ۱۳۸۳/۴/۹.
- ✓ صهیونیسم مورد نفرت یهودیان!؛ روزنامهٔ جمهوری اسلامی؛ ۲۲ و ۲۵/۸/۱۳۸۱.
- ✓ طبیعت بشر عدالت در مقابل قدرت: گزارشی از گفت‌وگوی میشل فوکو با نوام چامسکی؛ پل رابینو؛ نیلوفر مهدیان؛ روزنامهٔ ایران؛ ۱۳۷۷/۷/۱۵.
- ❖ طرحی برای سرکوب دموکراسی؛ نوام چامسکی؛ روزنامهٔ جامعه؛ ۸ تیر ۱۳۷۷؛ ص ۳؛ ۹ تیر ۱۳۷۷؛ ص ۳.
- ✓ عدالت در مقابل قدرت [مناظرهٔ میشل فوکو با نوام چامسکی]؛ روزنامهٔ مردم‌سالاری؛ ۱۳۸۲/۷/۲۹؛ ص ۱ ویژه‌نامه.
- ❖ عدالت در مقابل قدرت؛ عابد کانور؛ روزنامهٔ همبستگی؛ ۲۶ مهر ۱۳۸۲؛ ص ۷.
- ✓ عذر بدتر از گناه: ایالات شکست خورده؛ نوام چامسکی؛ یعقوب نعمتی وروجنی؛ روزنامهٔ جام جم؛ ۱۳۸۶/۹/۲۰.
- ❖ عراق و جنگ علیه ترور [مقاله]؛ ایالات شکست خورده؛ نوام چامسکی؛ یعقوب نعمتی وروجنی؛ روزنامهٔ جام جم؛ ۱۸ مرداد ۱۳۸۶؛ ص ۱۰.
- ✓ عراق: دیروز، امروز و فردا؛ گفت‌وگوی آلبرت با نوام چامسکی؛ روزنامهٔ همبستگی؛ ۱۳۸۵/۱۲/۱۲.
- ✓ عراق، پایگاه جدید آمریکا در منطقه؛ نوام چامسکی در گفتگو با جاناتان یوگرین؛ روزنامهٔ جام جم؛ ۱۳۸۳/۴/۲؛ ص ۹. ❖
- ❖ عراق، کابوس کاخ سفید؛ روزنامهٔ کیهان؛ ۱۷ دی ۱۳۸۴؛ ص ۱۶.
- ❖ عربها از ارزش‌های غربی متنفر نیستند؛ حامد شهبازی؛ روزنامهٔ شرق؛ ۳۰ دی ۱۳۸۳؛ ص ۹.
- ❖ عصر ابرقدرت‌های بی‌رحم؛ ایالات شکست‌خورده؛ نوام چامسکی؛ یعقوب نعمتی

- وروجنی؛ روزنامه جام جم؛ ۲۱ تیر ۱۳۸۶: ص ۱۰.
- ❖ عماد مغنیه در نگاه نوام چامسکی؛ روزنامه اعتماد؛ ۲۴ تیر ۱۳۸۷: ص ۱۳.
- ✓ عنوان پرطمطراق دموکراسی غربی: مصاحبه جی. ان. ان با نوام چامسکی؛ افسانه حقی؛ روزنامه قدس؛ ۱۳۸۳/۳/۱۹.
- ❖ عواقب سوء حمله به عراق: ایالات شکست خورده؛ نوام چامسکی؛ یعقوب نعمتی وروجنی؛ روزنامه جام جم؛ ۲۵ مرداد ۱۳۸۶: ص ۱۰.
- ❖ عواقب سوء حمله به عراق: ایالات شکست خورده؛ نوام چامسکی؛ یعقوب نعمتی وروجنی؛ روزنامه جام جم؛ ۲۴ مرداد ۱۳۸۶: ص ۱۰.
- ❖ عواقب سوء حمله به عراق: ایالات شکست خورده؛ نوام چامسکی؛ یعقوب نعمتی وروجنی؛ روزنامه جام جم؛ ۳۰ مرداد ۱۳۸۶: ص ۱۰.
- ❖ عواقب سوء حمله به عراق: ایالات شکست خورده؛ نوام چامسکی؛ یعقوب نعمتی وروجنی؛ روزنامه جام جم؛ ۲۸ مرداد ۱۳۸۶: ص ۱۰.
- ✓ عوام‌الناس تماشاچی توده‌های شریک قدرت: مصاحبه با نوام چامسکی؛ روزنامه خرداد؛ ۷ و ۱۳۷۸/۷/۱۴.
- ✓ غرب عاشق تندروی مقامات ایران: چامسکی: استراتژی واشنگتن تضعیف حرکت اسلامی است [گفتگو]؛ ترجمه کاوه شجاعی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۳۸۵/۱۲/۱۷: ص ۱، ۱۱. ❖
- ✓ فاقد صلاحیت بین‌المللی: ایالات شکست خورده؛ نوام چامسکی؛ یعقوب نعمتی وروجنی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۶/۷/۱۸.
- ✓ فعالیت شرم‌آور رسانه‌های جنگی: گفت‌وگو با نوام چامسکی؛ روزنامه جوان؛ ۱۳۸۲/۹/۱۲: ص ۷. ❖
- ✓ فقط از جنگ سخن بگو: مصاحبه استفن شالوم با نوام چامسکی [پیرامون سیاست‌های آمریکا در مقابل افغانستان و عراق]؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۰/۱۱/۲۶.
- ❖ فلسطین و فلسطینیها؛ مهران قاسمی؛ روزنامه توسعه؛ ۲۴ فروردین ۱۳۸۱: ص ۱۱.
- ✓ قاچاق سالانه دو میلیون دختر نوجوان به غرب؛ نوام چامسکی از برده‌داری نوین پرده برداشت؛ روزنامه سیاست روز؛ ۱۳۸۴/۵/۱۱.
- ✓ قدرت بلامنازع: ایالات شکست خورده؛ نوام چامسکی؛ یعقوب نعمتی وروجنی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۶/۹/۱۲.

۱. نرم‌افزار «نماتن» منبع این مقاله را روزنامه راه مردم گزارش کرده است اما با مراجعه به اصل مقاله، معلوم شد روزنامه جوان - که توسط نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، اعلام شده است - صحیح می‌باشد.

- ✓ قدرت لابی، افسانه یا واقعیت: بده - بستان‌های امریکا و اسرائیل؛ بیل و کاتلین کریستی‌سون؛ سینا رویایی؛ روزنامه شرق؛ ۲۵ و ۲۴/۲/۱۳۸۶.
- ✓ قدرت و ترور [بخش‌هایی از گفت‌وگوی فیض‌الله توحیدی با نوآم چامسکی]؛ دوماهنامه چشم‌انداز ایران؛ شماره ۴۸؛ اسفند ۱۳۸۶ و فروردین ۱۳۸۷؛ ص ۱۱۹-۱۲۴.
- ✓ قوانین برای ادامه حیات: ایالات شکست خورده؛ نوآم چامسکی؛ یعقوب نعمتی وروجنی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۶/۸/۹.
- ❖ کانون تولید بحران؛ حنیف غفاری؛ روزنامه رسالت؛ ۲۵ اردیبهشت ۱۳۸۵؛ ص ۳.
- ❖ کتاب‌شناسی بازاریابی؛ ماهنامه بازاریابی؛ شماره ۲۷؛ تیر ۱۳۸۲؛ ص ۵۴.
- ✓ کتابی برای آقای چاوز: به بهانه چاپ کتابی از نوام چامسکی؛ علی نیلی؛ روزنامه عصر اقتصاد؛ ۱۳۸۵/۷/۲۷.
- ✓ کشمیر «ایران صغیر»: گزارش سفر به هند (۶)؛ فرزانه روستایی؛ روزنامه فتح؛ ۱ و ۲ و ۹ و ۱۳۷۸/۱۲/۱۴.
- ✓ «کشور سرکش» آمریکا؛ نوآم چامسکی؛ کوروش فخرطاولی؛ هفته‌نامه ترجمان سیاسی؛ شماره ۳۶؛ ص ۳۵-۴۰.
- ❖ کشورهای در حال توسعه چالش‌های سازمان تجارت جهانی؛ محمدباقر آیت‌اللهی‌تبار؛ روزنامه جهان اقتصاد؛ ۱۷ خرداد ۱۳۸۴؛ ص ۹.
- ❖ کنترل جهان سه قطبی؛ نوآم چامسکی؛ مجید بهستانی؛ روزنامه رسالت؛ ۲۸ مهر ۱۳۸۳؛ ص ۸.
- ❖ کنترل رسانه‌ها - دستاوردهای چشمگیر تبلیغات؛ ماهنامه کتاب ماه علوم اجتماعی؛ شماره ۶۵، ۶۶؛ اسفند ۱۳۸۱ و فروردین ۱۳۸۲؛ ص ۳۶.
- ❖ کنترل رسانه‌ها، دستاوردهای چشمگیر تبلیغات؛ نوآم چامسکی؛ منصور رهبری؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۰ مهر ۱۳۸۰؛ ص ۶.
- ✓ کارناوال دموکراسی‌سازی: ایالات شکست خورده؛ نوآم چامسکی؛ یعقوب نعمتی وروجنی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۶/۹/۱۹.
- ✓ کنترل رایانه؛ نوآم چامسکی؛ روزنامه ابرار؛ ۱۳۸۲/۵/۳۰؛ ص ۶.
- ✓ کنترل رسانه‌ها: دست‌آوردهای شگفت‌انگیز تبلیغات (قسمت ۲-۴)؛ نوآم چامسکی؛ مسعود اوحدی؛ هفته‌نامه سروش هفتگی؛ سال ۲۰، شماره ۹۰۲؛ ۱۴ شهریور ۱۳۷۷؛ ص ۶-۹؛ شماره ۹۰۳؛ ۲۱ شهریور ۱۳۷۷؛ ص ۶-۸؛ شماره ۹۰۴؛ ۲۸ شهریور ۱۳۷۷؛ ص ۶-۹.
- ✓ کنترل رسانه‌ها: دست‌آوردهای شگفت‌انگیز تبلیغات؛ نوآم چامسکی؛ مسعود اوحدی؛

- هفته‌نامه سروش هفتگی؛ سال ۲۰، شماره ۹۰۱: ص ۶-۸ ❖
- ❖ گفتگو با حسابدار شیطان؛ تیم آدامز؛ مهرداد میردامادی؛ روزنامه شرق؛ ۱۱ آذر ۱۳۸۲: ص ۷.
- ❖ گفتگو با فرزانه سجودی؛ منوچهر دین‌پرست؛ روزنامه انتخاب؛ ۲۵ مرداد ۱۳۸۲: ص ۵؛ ۲۶ مرداد ۱۳۸۲: ص ۵.
- ❖ گفتگو با نوام چامسکی: تروریسم آمریکا کجا تروریسم بنیادگراها کجا؛ حامد شهبازی؛ روزنامه شرق؛ ۲۹ دی ۱۳۸۳: ص ۹.
- ❖ گفتگویی انتقادی با نوام چامسکی - مبارزه‌ای خستگی‌ناپذیر علیه قدرت؛ روزنامه یاس نو؛ ۲۴ آبان ۱۳۸۲: ص ۱۱.
- ✓ گفتمان و تحلیل گفتمان انتقادی؛ محمد فاضلی؛ فصلنامه پژوهشنامه علوم انسانی و اجتماعی دانشگاه مازندران؛ شماره ۱۴؛ پاییز ۱۳۸۳.
- ✓ گفت‌وگو با احمد طاهریان مترجم کتاب زبان‌شناسی دکارتی [نوشته نوام چامسکی]؛ داود غفارزاده؛ روزنامه نشاط؛ ۱۳۷۸/۳/۱۹.
- ❖ گفت‌وگوی نوام چامسکی با آندژی لودینسکی از طریق شبکه اطلاعات الکترونیکی؛ روشن وزیری؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳ تیر ۱۳۷۵: ص ۶؛ ۱۴ تیر ۱۳۷۵: ص ۶؛ ۱۸ تیر ۱۳۷۵: ص ۶.
- ✓ گناه بزرگ [آمریکا]؛ نوام چامسکی؛ نیلوفر قدیری؛ روزنامه همشهری؛ ۲۵ مرداد ۱۳۸۲: ص ۱۸؛ ۲۶ مرداد ۱۳۸۲: ص ۱۴. ❖
- ✓ لفاظی‌های بی‌اساس: ایالات شکست خورده؛ نوام چامسکی؛ یعقوب نعمتی وروجنی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۶/۷/۱۹.
- ✓ لفاظی‌های خیر و شر: ایالات شکست خورده؛ نوام چامسکی؛ یعقوب نعمتی وروجنی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۶/۹/۱۵.
- ✓ لولوها و هالوها؛ محمد ایمانی؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۵/۱۲/۲۲.
- ✓ مافی‌گرای، مبنای سیاست خارجی آمریکا؛ نوام چامسکی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۱/۵/۶.
- ✓ مافی‌ای ادبی: نقش صهیونیست‌ها در فرهنگ و ادبیات آمریکا؛ گردآوری و ترجمه رضا نوری؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۵/۹/۲۸.
- ✓ مأموریت نوین جهانی: گفت‌وگوی رامین جهانگل با نوام چامسکی، زبان‌شناس و اندیشمند معاصر آمریکا درباره پیامدهای یازدهم سپتامبر و روابط ایران و آمریکا؛ منصور گودرزی؛ روزنامه همشهری؛ ۹ و ۱۰/۴/۱۳۸۱.

- ✓ مبارزه‌ای خستگی ناپذیر علیه قدرت: گفت‌وگویی انتقادی با نوام چامسکی؛ روزنامه یاس نو؛ ۱۳۸۲/۸/۲۴.
- ✓ مبارزه‌طلبی نابخشودنی: ایالات شکست خورده؛ نوام چامسکی؛ یعقوب نعمتی وروجنی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۶/۹/۵.
- ❖ متفکران کلیدی، در چشم‌انداز؛ اندرو ادگار؛ حامد حاجی‌حیدری؛ روزنامه رسالت؛ ۱۳ اسفند ۱۳۸۱: ص ۵؛ ۱۵ اسفند ۱۳۸۱: ص ۸.
- ❖ محاکمه عادلانه صدام مستلزم چه چیزهایی است؟؛ نوام چامسکی؛ پوران‌دخت مجلسی؛ روزنامه ایران؛ ۲۸ بهمن ۱۳۸۲: ص ۱۱.
- ✓ محدودیت در جریان آزاد اطلاعات: ایالات شکست خورده؛ نوام چامسکی؛ یعقوب نعمتی وروجنی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۶/۷/۲۹.
- ✓ محور آمریکا - ترکیه - اسرائیل مخالف ایران است: مصاحبه «مانتلی ریویو» با «نوام چامسکی»؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۲/۳/۲.
- ✓ مدعیان تمدن نمادهای توحش: گفت‌وگو با نوام چامسکی؛ روزنامه جوان؛ ۱۳۸۴/۷/۲۰: ص ۳.❖
- ✓ مدعیان تمدن، نمادهای توحش: گفت‌وگو با نوام چامسکی؛ روزنامه رسالت؛ ۱۳۸۴/۷/۲۶.
- ✓ مدعیان تمدن، نمادهای توحش: نوام چامسکی از سیاست‌های تجاوزکارانه آمریکا می‌گوید؛ روزنامه حیات نو اقتصادی؛ ۱۳۸۴/۷/۲۸: ص ۶.❖
- ✓ مرگ سوسیالیسم و مرگ دموکراسی یک معنا دارد: آینده به روایت چامسکی؛ ترجمه محمدعلی شیخ‌علیان؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۷۸/۱۲/۷.
- ❖ مروری بر اندیشه‌های سیاسی نوام چامسکی؛ مجتبی حبیبی؛ روزنامه جوان؛ ۱۹ اسفند ۱۳۸۳: ص ۲، ۳ ویژه‌نامه.
- ❖ مسأله انرژی و آغاز یک جنگ سرد جدید: چامسکی روابط ایران و آمریکا را بررسی می‌کند؛ نوام چامسکی؛ کاوه شجاعی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۳۰ فروردین ۱۳۸۶: ص ۱۱.
- ✓ مشکل آفرینی ایالات متحده آمریکا؛ در گفت‌وگو با نوام چامسکی بررسی شد؛ ترجمه فرخ ارقند؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۳۸۲/۱/۲۵.
- ✓ مشهورترین ضد امریکایی جهان [نوام چامسکی]؛ روزنامه صدای عدالت؛ ۱۳۸۱/۳/۲۱.

۱. نرم‌افزار «نماتن» منبع این مقاله را روزنامه راه مردم گزارش کرده است اما با مراجعه به اصل مقاله، معلوم شد روزنامه جوان - که توسط نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، اعلام شده است - صحیح می‌باشد.

ص ۵ ❖

- ✓ مصاحبه نائومی چیس با نوآم چامسکی؛ پروین قراچورلو؛ ماهنامه پژوهشنامه دانشکده ادبیات و علوم انسانی؛ شماره ۵۲: ص ۲۳۹-۲۴۸.
- ✓ معاهده نسل‌کشی: ایالات شکست خورده؛ نوآم چامسکی؛ یعقوب نعمتی وروجنی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۶/۸/۵.
- ✓ معمای اشغال عراق؛ نوآم چامسکی؛ روزنامه وقایع اتفاقیه؛ ۱۳۸۳/۲/۱۴.
- ❖ معنی‌شناسی و فهم متن؛ حیدر علوی‌نژاد؛ فصلنامه پژوهش‌های قرآنی؛ شماره ۲۷، ۲۸؛ پاییز و زمستان ۱۳۸۰: ص ۲۷۸-۳۲۱.
- ❖ مفاهمه عقلانی - فلسفی؛ یونس ادیانی؛ روزنامه انتخاب؛ ۲۴ مهر ۱۳۸۲: ص ۶.
- ✓ مفهوم تروریسم: دولت‌ها خشونت بین‌المللی را چگونه تعریف می‌کنند؛ نوام چامسکی؛ روزنامه کارگزاران؛ ۱۳۸۵/۱۰/۱۲.
- ✓ مقاومت علیه جهانی‌سازی نئولیبرالی؛ نوآم چامسکی؛ ناهید جعفرپور؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۸۵/۱۲/۱۴.
- ❖ من علیه بوش رأی می‌دهم؛ احمد ناصف و آرمن نرسیان؛ روزنامه ایران؛ ۲۳ تیر ۱۳۸۳: ص ۱۱.
- ❖ مواضع پایدار در استراتژی امریکا (بخش دوم و پایانی)؛ نوام چامسکی؛ محمد هوشی السادات؛ روزنامه اطلاعات؛ ۲ آبان ۱۳۸۶: ص ۱۲.
- ❖ موقعیت روشنفکران در ایالات متحده؛ حمید سیاهپوش؛ ماهنامه آدینه؛ شماره ۱۱۶، ۱۱۷؛ نوروز ۱۳۷۶: ص ۷۲-۷۳.
- ✓ مهندسی افکار با کنترل رسانه‌ها: کمیته‌های کنگره امریکا برای کنترل اذهان عمومی چگونه نظارت می‌کنند؟؛ نوآم چامسکی؛ منصور رهبری؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۲/۳/۱۲: ص ۵ ❖.
- ✓ نامه‌ای به سانتا کلاوس؟؛ داستان ملال‌انگیز حقوق بشر از سال ۱۹۴۸ و شرارت‌های ایالات متحده و بریتانیا؛ نوآم چامسکی؛ پیمان صفری‌نژاد؛ ماهنامه پیام شمال؛ شماره ۷ و ۸؛ آبان و آذر ۱۳۷۸: ص ۸-۱۰.
- ❖ نان ذرت مکزیکی و نظم نوین؛ نوام چامسکی؛ کاوه شجاعی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۳ خرداد ۱۳۸۶: ص ۱۵.
- ✓ نباید واقعیت‌ها را نادیده گرفت [گفتگو با نوآم چامسکی در خصوص واقعه ۱۱ سپتامبر]؛ ترجمه بهروز جندقی؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۱/۹/۱۲: ص ۱۲ ❖.
- ✓ نبرد با تروریسم، نیرنگی بیش نیست: گفت‌وگو با نوآم چامسکی؛ ترجمه مه‌ران قاسمی؛

- ❖ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۳۸۴/۱۱/۶: ص ۶.
- ✓ نسل سوخته: ایالات شکست خورده؛ نوآم چامسکی؛ یعقوب نعمتی وروجنی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۶/۹/۱۸.
- ✓ نسل کشی با ژست‌های انسان دوستانه: مصاحبه با نوام چامسکی؛ دوهفته‌نامه پگاه حوزه؛ شماره ۱۷؛ آذر ۱۳۸۰.
- ✓ نسل‌کشی با ژست‌های انسان دوستانه: مصاحبه مایکل آلبرت با نوام چامسکی؛ ترجمه فرزانه طاهری؛ فصلنامه نگاه نو؛ آبان ۱۳۸۰: ص ۲۲-۲۵.
- ❖ نظام اجتماعی آمریکا از نگاه سیاستمداران آمریکایی؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۲۹ تیر ۱۳۷۸: ص ۱۱.
- ❖ نظر مردم در امریکا اهمیتی ندارد؛ آرمن نرسیسیان؛ روزنامه ایران؛ ۱۲ آبان ۱۳۸۳: ص ۵.
- ❖ نظری بر سیاست امپراتوری در قرن بیست و یک - گفتگو با نوام چامسکی؛ حمیده پشتوان؛ روزنامه ابرار؛ ۲۱ اسفند ۱۳۸۲: ص ۷.
- ✓ نظم نوین به ضرب تازیانه [درباره کتاب نظم‌های کهنه و نوین جهانی اثر نوام چامسکی و ترجمه مهبد ایرانی‌طلب]؛ حمید سیاهپوش؛ ماهنامه آدینه؛ شماره ۱۲۴؛ بهمن ۱۳۷۶: ص ۲۴-۲۵.
- ✓ نفت خلیج فارس پس‌زمینه سیاست خارجه آمریکا: گفت‌وگویی با نوام چامسکی؛ دو ماهنامه چشم‌انداز ایران؛ شماره ۲۰؛ خرداد و تیر ۱۳۸۲: ص ۱۰۵-۱۰۶.
- ❖ نفس‌های آخر؛ حمید امیدی؛ روزنامه کیهان؛ ۱۶ آبان ۱۳۸۶: ص ۲.
- ✓ نفوذ فرهنگی امریکا بر جهان اروپا: گفتگو با پروفسور نعام چامسکی؛ روزنامه بیان؛ ۱۳۷۹/۱/۸.
- ❖ نقش رسانه‌ها در کنترل جامعه؛ ابراهیم احراری خلف؛ فصلنامه پژوهش و سنجش؛ شماره ۳۷؛ بهار ۱۳۸۳: ص ۱۰۷-۱۲۸.
- ✓ نقشه‌های محرمانه مشترک: ایالات شکست خورده؛ نوام چامسکی؛ یعقوب نعمتی وروجنی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۶/۹/۲۷.
- ❖ نقض مکرر حقوق بشر در امریکا؛ حسن کربلایی؛ روزنامه رسالت؛ ۲۸ تیر ۱۳۸۴: ص ۲.
- ✓ نقطه‌یی بر پایان بشریت؛ نوام چامسکی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۶/۴/۱۲.
- ✓ نگاه چامسکی به صنعت روابط عمومی؛ روزنامه آرمان روابط عمومی؛ ۱۳۸۶/۴/۵: ص ۴۷.
- ✓ نگاه چامسکی به صنعت روابط عمومی؛ فصلنامه کارگزار روابط عمومی؛ شماره ۱.
- ✓ نگاه نوام چامسکی به مصداق‌های تاریخی نگرش دوگانه آمریکا به تروریسم [گفتگو]؛

- ترجمه مهرداد واعظی نژاد؛ روزنامه نوروژ؛ ۱۳۸۰/۷/۱۷.
- ❖ نگاه یکجانبه واشنگتن به عماد مغنیه؛ نوام چامسکی؛ ترجمه دوماهنامه چشم‌انداز ایران؛ روزنامه اعتماد؛ ۲۹ تیر ۱۳۸۷؛ ص ۱۳.
 - ✓ نگاهی به انقلاب زبان‌شناسی چامسکی؛ ترجمه و تلخیص مهدی سبزواری؛ ماهنامه کتاب ماه (ادبیات و فلسفه)؛ مرداد و شهریور ۱۳۸۰؛ ص ۹۸-۱۰۱.
 - ✓ نگاهی به انقلاب زبان‌شناسی چامسکی؛ مهدی سبزواری؛ روزنامه اطلاعات؛ ۱۳۸۰/۱۲/۷.
 - ❖ نگاهی به جایگاه علم زبان‌شناسی در ایران؛ رضا نیلی‌پور؛ علی محمد حق‌شناس و لطف‌الله یارمحمدی؛ فصلنامه نامه فرهنگستان علوم؛ شماره ۲۰؛ بهار ۱۳۸۲؛ ص ۶۹-۹۷.
 - ❖ نگاهی به نقش تبلیغات در نظام‌های دموکراتیک؛ نوام چامسکی؛ روزنامه ابرار؛ ۲۲ خرداد ۱۳۸۰؛ ص ۶؛ ۲۴ خرداد ۱۳۸۰؛ ص ۶؛ ۲۷ خرداد ۱۳۸۰؛ ص ۶؛ ۲۹ خرداد ۱۳۸۰؛ ص ۶؛ ۳۱ خرداد ۱۳۸۰؛ ص ۶.
 - ✓ نگرانی‌های عمیق [جنگ آمریکا علیه عراق]؛ نوام چامسکی؛ مهران قاسمی؛ روزنامه یاس نو؛ ۱۳۸۲/۲/۱۵.
 - ❖ نگرشی تحلیلی بر مقوله‌های آزادی، مدارات و خشونت؛ علی اکبر نوایی؛ دوماهنامه اندیشه حوزه؛ شماره ۲۱؛ فروردین، اردیبهشت ۱۳۷۹؛ ص ۱۰۲-۱۳۸.
 - ❖ نمای متوسط؛ نویسندگان: الویس میچل، دیو کر، استیون هولدن و ای.او اسکات؛ سعید خاموش؛ ماهنامه فیلم؛ شماره ۲۹۴؛ دی ۱۳۸۱؛ ص ۷۷-۸۰.
 - ✓ نوام چامسکی: آمریکا رهبری جهان را می‌خواهد: گفتگو با نوام چامسکی؛ فصلنامه صفحه اول؛ شماره ۶۳؛ ص ۳۱-۳۲.
 - ✓ نوام چامسکی: آمریکا سیاست فاشیستی اتخاذ کرده است؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۰/۱۲/۱۶.
 - ✓ نوام چامسکی: ایالات متحده مانع اصلی دستیابی به صلح در خاورمیانه است؛ روزنامه سیاست روز؛ ۱۳۸۱/۷/۱۵.
 - ✓ نوام چامسکی: این معجزه است که تاکنون زنده مانده‌ایم؛ نوام چامسکی؛ پوراندخت مجلسی؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۴/۲/۱۷.
 - ✓ نوام چامسکی: رئیس‌جمهور آمریکا را پول تعیین می‌کند نه رأی مردم؛ روزنامه سیاست روز؛ ۱۳۸۳/۷/۲۵؛ ص ۶.
 - ✓ نوام چامسکی: معیارهای دوگانه آمریکا در مبارزه با تروریسم نقض آشکار اصول اخلاق بین‌المللی است [چکیده گفتگو با نوام چامسکی]؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۱/۱/۱۷.

- ✓ نوآم چامسکی؛ اندرو ادگار؛ مهدی شاکری؛ ماهنامه چيست؛ شماره ۲۱۰؛ تیر ۱۳۱۳:
ص ۸۰۳-۸۰۵ ❖
- ✓ «نوآم چامسکی» منتقد برجسته غرب: مشکل اصلی، کرنش روشنفکران کشورها در برابر
بت آمریکا است؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۷۹/۹/۸.
- ❖ نوام چامسکی و نقد سیاست خارجی ایالات متحده: تلفیق زبان‌شناسی و نقد سیاسی -
اجتماعی؛ فیلیپ استوکز؛ عارف ایرانی؛ روزنامه رسالت؛ ۲۶ مرداد ۱۳۸۸؛ ص ۱۸.
- ✓ نوام چامسکی Chomsky: زبان‌شناس و سیاستمدار یهودی؛ دوماهنامه افق بینا؛ شماره ۲۰.
- ✓ نوام چامسکی زبان‌شناس، فیلسوف یا سیاستمدار؟!؛ روزنامه ابرار؛ ۱۳۸۱/۱۱/۱۵؛ ص ۶ ❖
- ✓ نوام چامسکی و بحران عراق؛ روزنامه خرداد؛ ۷ و ۱۳۷۷/۱۱/۸.
- ✓ نوام چامسکی: آمریکا از ۲۰ سال قبل سردمدار تروریسم بوده است؛ روزنامه جمهوری
اسلامی؛ ۱۳۸۵/۱۰/۱۹؛ ص ۱۶ ❖
- ✓ نوام چامسکی: ایالات متحده پیشرو کشورهای تروریستی جهان است؛ روزنامه سیاست
روز؛ ۱۳۸۱/۱۰/۱۲.
- ✓ نوام چامسکی: خروج از غزه برای ادامه اشغالگری است؛ روزنامه سیاست روز؛ ۱۳۸۴/۵/۶:
ص ۱۲ ❖
- ✓ نوام چامسکی: رئیس‌جمهور آمریکا باید اعدام شود؛ جان مالکین؛ علیرضا جماعت‌لو؛
روزنامه رسالت؛ ۱۳۸۴/۵/۲۵؛ ص ۸ ❖
- ✓ نوام چامسکی: ریگان، آغازگر جنگ علیه تروریسم بود؛ روزنامه دنیای اقتصاد؛
۱۳۸۵/۶/۲۳.
- ✓ نوام چامسکی: طرح مسئله هسته‌ای ایران از سوی آمریکا یک جریان انحرافی است؛
روزنامه سیاست روز؛ ۱۳۸۴/۱/۲۱.
- ✓ نوام چامسکی: مروری بر زندگی و نظریه‌های چامسکی در زمینه تعلیم و تربیت؛ پائولا
ووشل؛ طیبه الدوسی؛ ماهنامه رشد تکنولوژی آموزشی؛ شماره ۱۶۳؛ ص ۴۴-۴۵.
- ✓ نوام چامسکی: موضوع کشورهای یاغی بهانه آمریکا برای سلطه بر جهان است [نظرات
چامسکی در مورد برنامه‌های جاه‌طلبانه آمریکا]؛ نوآم چامسکی؛ غلام‌رضا رفعت‌نژاد؛
روزنامه سیاست روز؛ ۹ و ۱۳۸۰/۵/۱۶؛ ص ۶ ❖
- ✓ نوام چامسکی: نفوذ ایران در «هلال شیعه» آمریکا را به چالش می‌کشد؛ روزنامه صدای
عدالت؛ ۱۳۸۶/۵/۹.
- ✓ نوام چامسکی؛ ترجمه هومن همایون؛ هفته‌نامه ترجمان اقتصادی (ویژه‌نامه ۱۰۰).

- ✓ «نوام چامسکی» اندیشمند آمریکایی: عملیات شهادت طلبانه فلسطینیان ریشه در ظلم طولانی اسرائیل دارد؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۱/۱/۳۱.
- ✓ نوام چومسکی؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۳۷۸/۹/۲۹.
- ✓ نوم چامسکی: بوش عراق را به شرکت‌های آمریکایی فروخته است: نوام چامسکی؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۱۳۸۲/۱۰/۱۸: ص ۱ ویژه‌نامه. ❖
- ❖ نیرنگ‌هایی برای شروع جنگ؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۷ شهریور ۱۳۸۵: ص ۴.
- ✓ نیم قرن خصومت میان تهران و واشنگتن: در میزگرد نوام چامسکی و معصومه ابتکار بررسی شد؛ مه‌ران قاسمی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۳۸۴/۱۲/۱۳: ص ۶. ❖
- ❖ واشنگتن پیشرو در تروریسم دولتی؛ روزنامه کیهان؛ ۱۵ فروردین ۱۳۸۱: ص ۱۲.
- ✓ واشنگتن، رژیم تروریستی [روابط خارجی آمریکا]؛ نوام چامسکی؛ عباس کاردان؛ روزنامه صدای عدالت؛ ۱۳۸۱/۶/۲۶: ص ۹. ❖
- ✓ واشنگتن، فشار و تهدید پیوسته علیه هاوانا: نقد برخورد آمریکا با کوبا از نوام چامسکی؛ برنی دوایز؛ علی ملانکه؛ روزنامه یاس نو؛ ۱۳۸۲/۱۰/۲۲: ص ۹. ❖
- ❖ واقع‌گرایی و گفتگو، نسبی‌گرایی و خشونت؛ روزنامه ایران؛ ۲۲ آذر ۱۳۸۳: ص ۱۵.
- ✓ ونزوئلا در خط مقدم: جبهه ضد استکباری در آمریکای لاتین شکل می‌گیرد؛ محمد صرفی؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۵/۱۰/۷.
- ✓ ویروس قدرت بر دولتمردان: ایالات شکست خورده؛ نوام چامسکی؛ یعقوب نعمتی وروجنی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۶/۹/۶.
- ❖ هابرماس و تسری عقلانیت تفاهمی به تمام حیطه‌های زندگی؛ دو ماهنامه چشم‌انداز ایران؛ شماره ۲۷؛ شهریور و مهر ۱۳۸۳: ص ۸۷-۹۳.
- ❖ هبوط آمریکا [مقاله]؛ گردآوری و تدوین: نونا صالحی؛ فصلنامه تفکر متعالی؛ شماره ۴؛ تابستان ۱۳۸۵: ص ۵۰-۵۲.
- ❖ هرزگی یا اطلاع‌رسانی؛ روزنامه حیات نو؛ ۱۰ آبان ۱۳۸۱: ص ۵.
- ❖ هژمونی یا بقا - گفتگو با نوام چامسکی؛ روزنامه ابرار؛ ۲ شهریور ۱۳۸۴: ص ۷.
- ✓ هژمونی یا بقا [گفت‌وگو با نوام چامسکی]؛ ترجمه آرمن نرسیان؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۴/۵/۲۹: ص ۷. ❖
- ✓ هستی‌شناسی روابط عمومی و تبلیغات در گفت‌وگو با نوام چامسکی؛ ترجمه مهرناز شهابی؛ فصلنامه کارگزار روابط عمومی؛ شماره ۹ و ۱۰.
- ✓ هشدارهای آشکار: ایالات شکست خورده؛ نوام چامسکی؛ یعقوب نعمتی وروجنی؛

- روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۶/۹/۲۸.
- ✓ همگام با اندیشه‌ورزان جهان (۵): چامسکی، اورام نوام^۱ [زبان‌شناس]؛ محرم آقازاده؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۵/۴: ص ۲۱. ❖
- ❖ همه چیز جهانی است حتی ترور!؛ فرخ ارقند؛ ماهنامه کیهان فرهنگی؛ شماره ۱۸۴؛ بهمن ۱۳۸۰: ص ۱۲-۱۴.
- ✓ همه ما غارتگریم: مناظره نوام چامسکی، هانا آرنه و سوزان سانتاگ؛ رابرت بی سیلورز؛ بزرگمهر شرف‌الدین؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۳۸۴/۱۱/۱۱: ص ۸-۹. ❖
- ✓ یازده سپتامبر و تروریسم آمریکایی از نگاه نوام چامسکی؛ روزنامه قدس؛ ۱۳۸۳/۱/۲۹.
- ✓ یک مقاومت خشونت‌آمیز: ایالات شکست خورده؛ نوام چامسکی؛ یعقوب نعمتی وروجنی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۶/۷/۲۸.
- ✓ یک ملت در زندان!؛ نوام چامسکی؛ محمداسماعیل امینی؛ روزنامه حیات نو؛ ۱۳۷۹/۸/۱۸: ص ۸. ❖

۱. در «نماستن»، عنوان مقاله به همین ترتیب (نام خانوادگی چامسکی مقدم بر نام او) آمده است.

مارسیا (گلاک) داونپورت^۱

MARCIA (GLUCK)
DAVENPORT

محل تولد: نیویورک، آمریکا

تابعیت: آمریکایی

تاریخ تولد: ۱۹۰۳

تاریخ وفات: ۱۹۹۶

زمینه فعالیت: نویسندهٔ رمان، منتقد موسیقی

بخشی از کتاب‌شناسی مارسیا (گلاک) داونپورت در زبان فارسی

◇ گاریبالدی: پدر ایتالیای نوین (از سری گردونه تاریخ؛ ۲۲)؛ مارسیا داونپورت؛ فروغ حکمت؛ تهران؛ ۱۵۹ صفحه؛ مصوّر.

۱. در فهرست مستندهای کتابخانه ملی این نام به صورت‌های «مارشا (گلوک) داونپورت»، «مارسیا (گلاک) داونپورت»، «مارشا (داونپورت) گلوک» و «مارشا (گلوک) داونپورت» نیز آمده است.

ژاک دریدا^۱

JACQUES DERRIDA

محل تولد: الجزایر

تابعیت: فرانسوی

تاریخ تولد: ۱۹۳۰

تاریخ وفات: ۲۰۰۴

توضیحات: این فیلسوف و منتقد ادبی، آموزش زبان انگلیسی و فرانسه را در ارتش عهده‌دار بوده است. از رویدادهای مهم زندگی او تأسیس کالج بین‌المللی فلسفه در پاریس بوده است.

بخشی از کتاب‌شناسی ژاک دریدا در زبان فارسی

○ آشنایی با دریدا؛ پل استراترن؛ پویا ایمانی؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۸۸ صفحه رقی.

○ امشب با دریدا؛ مهران زنده‌بودی؛ ناشر: محقق؛ مشهد: ۱۳۸۴؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۲۸ صفحه رقی.

◇ ایمان و علم دو منبع «مذهب» در محدوده عقل بسیط (ایمان و علم) (از سری دین و عرفان؛ ۱۰)؛ ژاک دریدا؛ مجید شریف؛ ناشر: قصیده‌سرا؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۱۰۵ صفحه.

○ تاریخچه نقد ادبی: از افلاطون تا دریدا؛ علیرضا فرح‌بخش؛ ناشر: دانشگاه گیلان؛ رشت: ۱۳۸۵؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۳۲۸ صفحه وزیری.

○ ترو و تفکر؛ نویسندگان: تری ایگلتون، یورگن هابرماس، ژاک دریدا، نوآم چامسکی و هانا آرنه؛ گردآوردگان: امیرهوشنگ افتخاری‌راد و نادر فتوره‌چی؛ ناشر: چشمه؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۲۰۰ نسخه؛ ۱۳۶ صفحه رقی.

۱. در فهرست مستندهای کتابخانه ملی این نام به صورت «جاک دریدا» نیز آمده است.

- تصوف و ساختارشکنی: بررسی تطبیقی آراء دریدا و ابن عربی؛ ایان آلموند؛ فریدالدین رادمهر؛ ناشر: بنگاه ترجمه و نشر کتاب پارسه؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۱۶۰۰ نسخه؛ ۲۵۰ صفحه رقعی.
- جهان‌وطنی و بخشایش؛ ژاک دریدا؛ امیرهوشنگ افتخاری‌راد؛ ناشر: گام نو؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۱۵۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۲۰۰ نسخه)؛ ۱۴۴ صفحه رقعی. ◇
- خاندان چن چی (جلد ۸) (The Cenci)؛ آنتون آر‌تور؛ بهزاد قادری؛ ناشر: سپیده سحر؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۷۲ صفحه شومیز. (در انتهای کتاب، نوشته‌ای با نام «تئاتر بی‌رحم و پایان بازیابی» از «ژاک دریدا» درباره تئاتر به چاپ رسیده است.) ◇
- درباره روح، هایدگر و این مسئله؛ ژاک دریدا، ترجمه از فرانسه: جفری بنینگتن و راشل باولبی؛ ترجمه ایرج قانونی، ویراستاران: زهرا شمس، رضا شمس، آرزو رحمانی، انسیه محسنی و سحر معصومی؛ ناشر: ثالث؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۲۱۴ صفحه رقعی. (کتاب حاضر از متن انگلیسی "Of spirit: Heidegger and the question" ترجمه شده است.) ◇
- درباره‌ی گراماتولوژی؛ ژاک دریدا؛ مهدی پارسا؛ ناشر: رخ‌داد نو؛ تهران: ۱۳۸۸. (کتاب حاضر از متن انگلیسی تحت عنوان "Of grammatologie" به فارسی ترجمه شده است. جلد ۱. نوشتار پیش از حرف.)
- دریدا: قدم اول (Derrida for beginners)؛ جف کالینز، طراح: بیل می‌بلین؛ علی سپهران؛ ناشران: پردیس دانش و شرکت نشر و پژوهش شیرازه کتاب؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۱۷۶ صفحه رقعی. ◇
- دریدا: قدم اول (Derrida for beginners)؛ جف کالینز، طراح: بیل می‌بلین؛ علی سپهران؛ ناشر: شیرازه؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۱۷۴ صفحه رقعی. ◇
- دکارت تا دریدا: مروری بر فلسفه‌ی اروپایی؛ پیتر سجویک؛ محمدرضا آخوندزاده؛ ناشر: نشر نی؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۶۵۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۴۸۲ صفحه وزیری.
- دیکانستراکشن و پراگماتیسم؛ نویسندگان: سایمون گریچلی، ریچارد رورتی و ارنستو لاکلائو؛ ترجمه شیوا رویگریان؛ ناشر: گام نو؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۱۶۵۰ نسخه؛ ۱۸۰ صفحه رقعی. ◇

◇ ژاک دریدا ایده‌نالیست یا واقع‌گرا: بررسی خوانش دریدا از هوسرل (از سری دفترهای فلسفه؛ ۱)؛ تیموتی مونی و کوین مولیگن؛ مهدی پارسا؛ رخ‌داد نو؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۵۸ صفحه؛ ۱۷×۱۱ س.م.

○ ژاک دریدا ایده‌آلیست یا واقع‌گرا: بررسی خوانش دریدا از هوسرل (از سری دفترهای فلسفه؛ ۱)؛ تیموتی مونی و کوین مولیگن؛ تدوین و ترجمه مهدی پارسا؛ ناشر: فرهنگ صبا؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۶۵۰ نسخه؛ ۱۶۰ صفحه جیبی. ◇

○ ژاک دریدا و متافیزیک حضور؛ محمد ضیمران؛ ناشر: هرمس (وابسته به مؤسسه شهر کتاب)؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۳۰۰۰ نسخه (ویرایش دوم؛ ۱۳۸۶؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۲۸۰ صفحه رقی. ◇^۱

○ ژاک دریدا؛ نیکلاس رویل؛ پویا ایمانی؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۸۸ صفحه رقی. ◇

○ کتاب سینما I: جورجو آگامبن، دیوید بردول، ژاک دریدا، اسلاوی ژیژک، ونگ کاروای، استیون تئو؛ گردآوری و ویرایش: مازیار اسلامی؛ ناشر: فرهنگ صبا؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱۶۵۰ نسخه؛ ۲۴۰ صفحه وزیری. (این کتاب با حمایت مؤسسه فرهنگی هنری رخ‌داد نو به چاپ رسیده است.) ◇

○ کوگیتو و تاریخ جنون (مجموعه مقاله) (از مجموعه ادب فکر: فلسفه و کلام؛ ۵۵)؛ ژاک دریدا و میشل فوکو؛ فاطمه ولیانی؛ ناشر: هرمس (وابسته به مؤسسه شهر کتاب)؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۲۰ صفحه رقی. ◇

○ گذار از مدرنیته؟ نیچه، فوکو، لیورتار، دریدا؛ شاهرخ حقیقی؛ ناشر: مؤسسه انتشارات آگاه؛ تهران: ۱۳۷۹ (چاپ اول؛ ویرایش دوم؛ ۱۳۸۱؛ ۲۲۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۳؛ ۲۲۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۳۱۲ صفحه رقی.

◇ لکان، دریدا، کریستوا (Reading theory: an introduction to Lacan, Derrida, and Kristeva)؛ مایکل پین؛ پیام یزادنجو؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۸۰ (چاپ دوم؛ ۱۳۸۵)؛ ۳۸۶ صفحه؛ مصوّر.

○ مرگ (مجموعه مقالات)؛ نویسندگان: محمد صنعتی، سنکا، میشل دومونتنی، فرانسیس بیکن، دیوید هیوم، آرتور شوپنهاور، فریدریش ویلهلم نیچه، زیگموند فروید، کارل گوستاو یونگ، مارتین هایدگر، آلبر کامو، ارنست بکر، الی راکلند، ژاک دریدا، ژیل دولوز، هانس

۱. نرم‌افزار «کتیبه»، تعداد صفحات ویرایش دوم این کتاب را ۳۵۴ صفحه ذکر کرده است.

گئورگ گادامر، نوربرت الیاس و ژان بودریار؛ مترجمان: امیر احمدی آریان، امید مهرگان، نوشیروان گنجی‌پور، جواد گنجی، مهیار آقایی، خشایار دیهیمی، داریوش آشوری، حسین پاینده، فرزین رضاعی، مهشید تاج، محمدسعید حنایی کاشانی، محمدعلی شهرکی، سامان توکلی، شهریار وقفی‌پور، مهشید نونهالی، مراد فرهادپور، علی ملائکه، یوسف اباذری و افشین جهان‌دیده؛ ناشر: سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۴۹۴ صفحه و زیری.

◇ معضل‌ها: مردن - منتظر خود بودن در «حدهای حقیقت»؛ ژاک دریدا؛ مهشید نونهالی؛ ناشر: رخ‌داد نو؛ تهران: ۱۳۸۸ (چاپ دوم)؛ ۱۳۲ صفحه.

○ معضل‌ها: مردن - منتظر خود بودن در «حدهای حقیقت»؛ ژاک دریدا؛ مهشید نونهالی؛ ناشر: فرهنگ صبا؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱۶۵۰ نسخه؛ ۱۳۲ صفحه رقی. ◇

◇ مغز ۱ [یک]؛ ژاک دریدا و جی. هیلیس میلر؛ ترجمه و گردآوری: سعید توکلی پارسان؛ ناشر: ماه ریز؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۵۵ صفحه.

◇ مغز ۳ [سه] (Deconstruction in a nutshell: a conversation with Jacques Derrida)؛ ژاک دریدا؛ سعید توکلی پارسان؛ ناشر: ماه ریز؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۳۲ صفحه.

○ مقالات هم‌اندیشی‌های بارت و دریدا (از مجموعه مقالات هم‌اندیشی‌ها: ۷)؛ امیرعلی نجومیان؛ ناشر: فرهنگستان هنر جمهوری اسلامی ایران؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۲۳۲ صفحه و زیری.^۱ ◇

○ مکالمات فرانسوی: گفت‌وگوهایی با امانوئل لویناس، مونیک اشنایدر، میشل سر، لوس ایریگاری، میشل لودوف، ژاک دریدا (French philosophers in conversation) (از سری نقد و بررسی؛ ۱۵)؛ رانول مورتلی؛ شیوا مقالو؛ ناشر: چشمه؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۱۵۲ صفحه رقی؛ عکس. ◇

○ مواضع؛ ژاک دریدا؛ پیام یزدانجو؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم)؛ ۱۳۸۶؛ ۱۲۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۸؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۱۶۰ صفحه رقی. ◇

○ نقادی هیدگر بر ناسیونال سوسیالیسم و تکنیک به انضمام سه مقاله از ات/ گادامر/ دریدا؛ سیلویر ویه‌تا؛ منوچهر اسدی؛ ناشر: پرسش؛ اصفهان: ۱۳۸۷؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۷۶ صفحه رقی.

۱. طبق معلومات ارائه شده توسط نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، این کتاب مرتبط با برگزاری دو هم‌اندیشی زیر در تهران می‌باشد:

الف) «هم‌اندیشی رولان بارت: ادبیات و هنر» در سال ۱۳۸۴

ب) «هم‌اندیشی نقد و بررسی آثار و اندیشه ژاک دریدا: از فلسفه تا هنر» در سال ۱۳۸۳.

- نیچه پس از هیدگر، دریدا و دولوز؛ محمد ضیمران؛ ناشر: هرمس (وابسته به مؤسسه شهر کتاب)؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۵۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۹۰؛ ۷۰۰ نسخه)؛ ۳۵۴ صفحه رقیعی.
- یورگن هابرماس: نقد در حوزه عمومی: مجادلات فلسفی هابرماس با پوپری‌ها، گادامر، لومان، لیوتار، دریدا و دیگران؛ رابرت هالوب؛ حسین بشیریه؛ ناشر: نشر نی؛ تهران: ۱۳۸۳ (چاپ سوم)؛ ۱۱۰۰ نسخه (چاپ پنجم؛ ۱۳۸۸؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۲۸۸ صفحه رقیعی.

بعضی مقالات مرتبط با ژاک دریدا به زبان فارسی

- ✓ آخرین وداع؛ یورگن هابرماس؛ فرهاد سلمانیان؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۳/۱۰/۲؛ ص ۸ ❖
- ✓ آدیو مسیو دریدا یا افتادن مرد تاریک در روشنایی [درباره مرگ ژاک دریدا]؛ امیر هوشنگ افتخاری‌راد؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۷/۲۶؛ ص ۱۸ ❖
- ✓ آسیب‌شناسی فمینیسم؛ نیلوفر چینی‌چیان؛ ماهنامه اطلاعات حکمت و معرفت؛ شماره ۵؛ مرداد ۱۳۸۸؛ ص ۶۲-۶۷.
- ❖ آن سوی دیوارهای سنگی خطوط قرمز نیمه پنهان یک نشست؛ آرش بصیرت؛ ماهنامه بیدار؛ شماره ۹؛ مهر، آبان ۱۳۸۰؛ ص ۹۷-۱۰۰.
- ❖ آنجایی که «وجود» ظاهر است و غایب: نسبت میان تفکر پسامتافیزیک و اندیشه پسامدرن؛ محمدجواد صافیان؛ روزنامه همشهری؛ ۲ آذر ۱۳۸۷؛ ص ۱۶.
- ✓ آنچه متن می‌خواهد بگوید؛ سایمون کریچلی؛ مجید بیگلر؛ روزنامه تهران امروز؛ ۱۳۸۶/۴/۶.
- ✓ ادبیات پست‌مدرن در ایران؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۲/۵/۱۳.
- ✓ ارزیابی دوباره ارزش‌ها در شعر امروز؛ علیرضا پورمسلمی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۵/۶/۱۵.
- ❖ ارزیابی نگرش‌های الهیاتی پسا مدرن از منظری فلسفی؛ حمیدرضا آیت‌اللهی؛ فصلنامه حکمت و فلسفه؛ شماره ۵؛ بهار ۱۳۸۵؛ ص ۲۳-۳۷.
- ❖ اروپا وزنه تعادل در برابر امریکا؛ پل کندی؛ محمود سلیمی؛ روزنامه ابرار؛ ۲۵ آذر ۱۳۸۲؛ ص ۷.
- ❖ اروپاییان خود را چگونه می‌بینند؟ (فرهنگ، باور و نوشتار)؛ باسیل انیل؛ لیلی مصطفوی؛ فصلنامه نامه فرهنگ؛ شماره ۳۲، ۳۳؛ ۱۳۷۸؛ ص ۲۲۰-۲۳۷.
- ❖ از شرق به غرب فلسفه‌های جهانی نو ظهور، آغازگاه‌های پایان استیلای غرب؟؛ هایکین

- پاتومکی؛ امید مهرگان؛ فصلنامه ارغنون؛ شماره ۲۴؛ تابستان ۱۳۸۳: ص ۱۰۳-۱۳۳.
- ✓ از هم پاشیدگی در عصر پست مدرن: نگاهی به اندیشه‌های سیاسی ژاک دریدا، فیلسوف معاصر فرانسوی؛ مسعود ترقی‌جاه؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۰/۸/۲۰: ص ۸ ❖
- ✓ اسلام‌شناسان غرب و سیره رسول اکرم (ص)؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۶/۱۰/۵.
- ✓ اشباح دریدا؛ شهریار وقفی‌پور؛ دوفصلنامه زیباشناخت؛ شماره ۵: ص ۲۰۱-۲۱۶.
- ❖ الهیات پسامدرن؛ فرهاد عمورضایی؛ روزنامه انتخاب؛ ۲۳ شهریور ۱۳۸۲: ص ۶.
- ✓ امروز اندیشی برای فردا اندیشان [درباره ژاک دریدا]؛ محمود فروغی؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۸۱/۹/۱۱: ص ۶ ❖
- ✓ امضای آرتو [گفتگوی پیر برناتی با ژاک دریدا]؛ انوشیروان گنجی‌پور؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۲/۱۰/۲۹: ص ۱۰ ❖
- ✓ اندیشه‌های رولان بارت و ژاک دریدا: در ادبیات، نشانه‌شناسی، هنر و فلسفه؛ مجتبی تبریزیا و لیلیا کشانی؛ ماهنامه کتاب ماه (ادبیات)؛ شماره ۱۳۴؛ آذر ۱۳۸۷: ص ۵۱-۵۶ ❖
- ✓ اندیشه‌ی ژاک دریدا؛ کلیات فلسفه او و رابطه‌ی آن با زیباشناسی؛ استیون ملویل؛ مشیت عالی؛ دوفصلنامه زیباشناخت؛ شماره ۵: ص ۱۸۳-۱۹۳.
- ✓ انعکاس فرهنگ ایرانی در گفت‌وگو با سیاوش آذری [مترجم مهمترین آثار ادبیات فارسی به زبان ترکی]؛ نفیسه رهنورد؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۴/۲۸.
- ❖ اهمیت دینی پساتجددگرایی: یک جوابیه؛ هیوستون اسمیت؛ مصطفی ملکیان؛ ماهنامه نقد و نظر؛ سال ۴، شماره ۳، ۴؛ تابستان، پاییز ۱۳۷۷: ص ۱۷۶-۲۰۳.
- ❖ بازان‌اندیشی - سخنرانی ژاک دریدا در باب نسبت سیاست و رفاقت؛ روزنامه همشهری؛ ۶ دی ۱۳۸۳: ص ۹.
- ❖ بازخوانی خشونت در اندیشه مارکس؛ بهروز منتظمی؛ روزنامه بهار؛ ۲۱ خرداد ۱۳۷۹: ص ۶؛ ۲۲ خرداد ۱۳۷۹: ص ۶؛ ۲۳ خرداد ۱۳۷۹: ص ۶.
- ✓ بازخوانی سنت فلسفی غرب؛ محمدرضا ارشاد؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۰/۳/۲: ص ۶ ❖
- ✓ بازنگری جهانی شدن سرمایه‌داری و جنگ [گفتگوی زود دویچه سایتونگ با ژاک دریدا]؛ روزنامه توسعه؛ ۱۳۸۰/۱۲/۲۳.
- ✓ بازی نشانه‌ها و چیرگی بر متافیزیک؛ بازگشت به دریدا پس از مرگش؛ احمد پارسازاده؛ ماهنامه همشهری ماه؛ شماره ۳؛ اسفند ۱۳۸۳: ص ۷۴-۷۵.
- ✓ باید یک «بین‌الملل جدید» بنیان فکنیم؛ ژاک دریدا؛ امیرهوشنگ افتخاری‌راد؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۶/۳/۷.

- ❖ بحران گذر از مدرنیسم به پست‌مدرنیسم؛ لیلی مصطفوی؛ روزنامه اخبار اقتصاد؛ ۹ فروردین ۱۳۷۹؛ ص ۵.
- ✓ بخشایش بدون قدرت: درباره کتاب تازه ترجمه شده دریدا؛ حسین فراستخواه؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۲/۲۲؛ ص ۲۱. ❖
- ✓ بخشش و جهان‌وطنی: مروری بر یکی از آخرین کتاب‌های ژاک دریدا؛ امیر هوشنگ افتخاری‌راد؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۳/۱۹؛ ص ۵ ویژه‌نامه فرهنگ.
- ❖ بزرگداشت ژاک دریدا در زادگاهش الجزایر؛ روزنامه همبستگی؛ ۲۱ بهمن ۱۳۸۵؛ ص ۶.
- ✓ بله، پدیده دریدا وجود دارد: نوشتاری در معرفی آرا و آثار یک فیلسوف؛ دومینیک - آنتوان گریزونی؛ فرامرز ویسی؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۳/۳/۲۲.
- ❖ بنیاد بی‌بنیاد؛ محمدرضا ارشاد؛ روزنامه همشهری؛ ۲۰ مهر ۱۳۸۷؛ ص ۱۶.
- ✓ بنیاد عجیبی به نام ادبیات [مصاحبه با ژاک دریدا]؛ درک اتریچ؛ بزرگمهر شرف‌الدین؛ ماهنامه کتاب ماه (ادبیات و فلسفه)؛ شماره ۵۸؛ ص ۳۸-۴۱.
- ✓ بنیان‌فکنی ژاک دریدا؛ چهره به چهره با دکتر محمد ضیمران؛ محمدرضا ارشاد؛ هفته‌نامه کتاب هفته؛ شماره ۸؛ ۷ مهر ۱۳۸۰؛ ص ۱۵.
- ✓ بوتیقای متن (۱): در باب نظریه نوشته‌های عبث و قصه آن؛ علی ربیعی وزیری و داریوش شفیع‌ی؛ روزنامه فتح؛ ۱۴ و ۱۳۷۸/۱۱/۱۶.
- ✓ به خدا که می‌بخشم هر کس که بخشیدم: در باب بخشایش، انتقام و وفاق از نگاه دریدا و گوی‌یر؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۱۲/۹؛ ص ۱۸. ❖
- ❖ به سوی معرفت‌شناسی غیربنیادگرا: مناظره بازنگریسته هابرماس / لومان؛ اوانات؛ رضا مُصیبی؛ فصلنامه ارغنون؛ شماره ۱۷؛ زمستان ۱۳۷۹؛ ص ۸۵-۱۱۰.
- ❖ بینا - متن‌های بینا - تمدنها: بحثی در جغرافیای مشترک تمدنها؛ محمدرضا تاجیک؛ دوفصلنامه گفتمان؛ سال ۱، شماره ۳؛ زمستان ۱۳۷۷؛ ص ۵۵-۶۷.
- ✓ پارادوکس جهل و قدرت: علت خیزش موج مخالفت با آمریکا در سراسر جهان؛ غلامرضا رضایی‌نصیر؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۱۱/۲۰.
- ✓ پاسخی بر تخطئه و اسطوره‌سازی: گفت‌وگو با دکتر امیرعلی نجومیان دبیر علمی هم‌اندیشی دریدا؛ از فلسفه تا هنر؛ آرزو خسروی؛ روزنامه اسرار؛ ۱۳۸۳/۱۰/۲۷.
- ❖ پایان تاریخ فوکویاما؛ عزت‌الله فولادوند؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۸ آذر ۱۳۸۰؛ ص ۷.
- ❖ پایان توهم امریکایی: نقد یک فلسفه سیاسی ساده‌انگارانه؛ مصطفی انصافی؛ روزنامه ایران؛ ۳ مرداد ۱۳۸۸؛ ص ۱۰.

- ❖ پایان دیکانستراکشن و آغاز دوبله‌خوانی در نقد هنری و ادبی امروز؛ علی‌اصغر قره‌باغی؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۴۰؛ خرداد ۱۳۸۱؛ ص ۴۷-۵۳.
- ❖ پایان نمایش!؛ رامین صفری‌راد؛ فصلنامه شارستان؛ شماره ۱۷-۱۸؛ پاییز و زمستان ۱۳۸۶؛ ص ۴-۵.
- ✓ پدیده‌ی دریدا؛ ژان بلن؛ عاطفه طاهائی؛ ماهنامه روزگار وصل؛ شماره ۲۹ و ۳۰؛ بهار، تابستان ۱۳۷۷؛ ص ۱۸-۲۱.
- ❖ پسا - ساختارگرایی و ساخت‌شکنی؛ پیتر برونت؛ علی عامری؛ ماهنامه نقد سینما؛ سال ۹، دوره تازه، شماره ۴؛ بهمن ۱۳۸۱؛ ص ۳۴-۳۶.
- ❖ پساساختارگرایی؛ ژاک دریدا؛ سیاوش مختاری؛ ماهنامه سیمرخ؛ سال ۱، شماره ۲؛ پاییز ۱۳۷۳؛ ص ۱۲۹-۱۳۵.
- ❖ پساساختارگرایی؛ ک. م. نیوتن؛ ماهنامه آدینه؛ شماره ۸۸؛ بهمن ۱۳۷۲؛ ص ۵۳.
- ✓ پسامدرنیسم و آموزش و پرورش؛ محرم آقازاده؛ روزنامه آفتاب امروز؛ ۱۳۷۸/۱۰/۲۶؛ ص ۷.
- ❖ پسامدرنیسم؛ کریستوفر کیپ؛ عباس کاکاوند؛ روزنامه رسالت؛ ۱۷ دی ۱۳۷۹؛ ص ۶.
- ❖ پست‌مدرنیسم، چرخش از اقتدار عقل دکارتی؛ خلیل محمودی؛ روزنامه اعتماد ۲۴ اسفند ۱۳۸۴؛ ص ۵.
- ✓ پلات از دیدگاه دریدا؛ فرزین هومان‌فر؛ ماهنامه کلک؛ شماره ۱۵۰؛ دی ۱۳۸۳؛ ص ۱۰-۱۲.
- ❖ پیدایش نظریه گفتمان و رابطه آن با پسامدرنیسم؛ دیوید هوارث؛ علی‌اصغر سلطانی؛ روزنامه همبستگی؛ ۶ بهمن ۱۳۸۴؛ ص ۷.
- ✓ پیش‌درآمدی بر ژاک لکان؛ روزنامه حیات نو؛ ۱۳۸۵/۶/۲۶.
- ✓ تئاتر جهانی عفو؛ ژاک دریدا؛ ویدا فرهودی؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۸۳/۲/۲۳؛ ص ۷.
- ❖ تأثیر آرا و اندیشه‌های دریدا بر معماری؛ حمیدرضا انصاری؛ فصلنامه هنرهای زیبا؛ شماره ۱۸؛ تابستان ۱۳۸۳؛ ص ۴۹-۶۰.
- ❖ تأملی بر رابطه مؤلف و اثر؛ فائز میرابیان؛ فصلنامه معماری ایران؛ شماره ۹؛ تابستان ۱۳۸۱؛ ص ۶۷-۶۹.
- ✓ تبارشناسی فلسفه، شالوده‌شکنی عشق؛ گفت‌وگوی ژاک دریدا با نیخیل پادگانونکار؛ ترجمه محمد میرزاخانی؛ روزنامه تهران امروز؛ ۱۳۸۵/۱۱/۲۵.
- ❖ تبلور اندیشه‌های فلسفی ژاک دریدا در مفاهیم سیاسی - اجتماعی؛ هادی رضائی؛ روزنامه رسالت؛ ۳۰ مرداد ۱۳۸۶؛ ص ۱۸.

- ❖ تجربه‌ای از جهان هستی؛ بهرام بهین؛ فصلنامه هنر؛ دوره جدید، شماره ۴۴؛ تابستان ۱۳۷۹: ص ۱۷-۲۱.
- ❖ تحلیل فلسفی و فلسفه تحلیلی؛ سعید راعی؛ روزنامه حیات نو؛ ۲۵ مهر ۱۳۸۱: ص ۶.
- ✓ تحلیل محتوا در رسانه‌ها: نگاهی به نظریه‌ها و مبانی تحولات تحقیقی رسانه‌ها؛ ابراهیم احراری؛ روزنامه همشهری؛ ۲۱ و ۲۳ و ۲۴/۴/۱۳۸۰.
- ❖ تحلیل و اسازی؛ دیوید ام. بورژس؛ حسن محدثی؛ فصلنامه رسانه؛ شماره ۷۳؛ بهار ۱۳۸۷: ص ۷۹-۹۹.
- ❖ تحلیلی بر دیدگاه‌های تربیتی پسا مدرن؛ رسول ربانی، احسان بدری؛ فصلنامه پژوهشنامه انقلاب اسلامی؛ شماره ۱۵؛ سال هفتم؛ زمستان ۱۳۸۷: ص ۳۵-۵۶.
- ✓ ترجمه از دیدگاه والتر بنیامین و ژاک دریدا؛ امیرعلی نجومیان؛ ماهنامه کتاب ماه (ادبیات و فلسفه)؛ شماره ۷۸؛ فروردین ۱۳۸۳: ص ۴۲-۴۹. ❖
- ✓ ترجمه خوانشی نقادانه است [ترجمه از دیدگاه والتر بنیامین و ژاک دریدا]؛ امیرعلی نجومیان؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۲/۸/۱۲: ص ۸. ❖
- ✓ ترجمه در گفتمان فلسفی ژاک دریدا؛ مهران زنده‌بودی؛ فصلنامه مطالعات ترجمه؛ شماره ۱۱؛ پاییز ۱۳۸۴: ص ۷-۲۲.
- ✓ ترجمه یا خوانش نقادانه: نقد دیدگاه والتر بنیامین و ژاک دریدا درباره متون ترجمه شده؛ امیرعلی نجومیان؛ هفته‌نامه فرهنگ و پژوهش؛ شماره ۱۲۵.
- ✓ ترجمه یک جابجایی شاعرانه است [سخنرانی دکتر نجومیان درباره مترجم از نگاه والتر بنیامین و ژاک دریدا]؛ گزارشگر: مریم امیری‌نیا؛ روزنامه حیات نو اقتصادی؛ ۱۳۸۲/۸/۴.
- ✓ تروریسم چیست؟ [گفتگوی جیوانابورا دوری با یورگن هابرماس و ژاک دریدا]؛ ترجمه آزیتا نیکنام؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۸۲/۱۲/۱۶: ص ۷. ❖
- ✓ تروریسم چیست؟: گفتگو با ژاک دریدا و یورگن هابرماس؛ روزنامه اطلاعات؛ ۱۳۸۳/۳/۱۸: ص ۶. ❖
- ✓ تروریسم چیست؟: مفهوم تروریسم از دیدگاه هابرماس و دریدا؛ ترجمه آزیتا نیکنام؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۳/۲/۸: ص ۱۰. ❖
- ❖ تروریسم چیست؟: روزنامه صدای عدالت؛ ۲۶ بهمن ۱۳۸۲: ص ۸؛ ۲۷ بهمن ۱۳۸۲: ص ۸.
- ✓ تعطیلات سن ژاک دریدا؛ امید مهرگان؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۲/۷/۱۴: ص ۱۳. ❖
- ❖ تقابل تاریخی فلسفی و ادبیات در یک کتاب ...؛ حامد هاتف؛ هفته‌نامه کتاب هفته؛ شماره ۱۹۷؛ ۱۴ شهریور ۱۳۸۸: ص ۲۱.

- ✓ تنها و هولناک رو در روی تصمیم: گفت‌وگو با ژاک دریدا حامی غریبه‌نوازی جهانی؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۱/۱/۲۳.
- ✓ تولد و رشد روشنفکرانه: مصاحبه با ژاک دریدا در دانشگاه استنفورد؛ ترجمه امید شمس؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۵/۱۰.
- ❖ جابه‌جایی زمان: در باب فرهنگ ویدئو؛ شون کابیت؛ مازیار اسلامی؛ فصلنامه ارغنون؛ شماره ۲۰؛ تابستان ۱۳۸۱؛ ص ۱۳۹-۱۶۱.
- ✓ جامعه‌شناسی تاریخی: روایت، تاریخ و جامعه‌شناسی؛ عباس وریج کاظمی؛ فصلنامه پژوهشنامه علوم اقتصادی (علوم انسانی و اجتماعی)؛ شماره ۱۴؛ پاییز ۱۳۸۳؛ ص ۱۶۱-۱۷۷.
- ❖ جان ناآرام؛ انوشیروان گنجی‌پور؛ روزنامه شرق؛ ۳۰ دی ۱۳۸۲؛ ص ۱۰.
- ❖ جمع‌بندی رویکردهای سوسوری و پساسوسوری در شاخه زبان‌شناختی تحلیل گفتمان؛ حامد حاجی‌حیدری؛ روزنامه رسالت؛ ۲۱ اردیبهشت ۱۳۸۲؛ ص ۱۱.
- ❖ جمع‌بندی ساختگرایی و پساساختگرایی؛ حامد حاجی‌حیدری؛ روزنامه رسالت؛ ۲۷ بهمن ۱۳۸۱؛ ص ۱۱؛ ۲۹ بهمن ۱۳۸۱؛ ص ۵، ۱۱.
- ❖ جهانی‌شدن جهان و اشباح زنده او؛ ژاک دریدا؛ محمود موسوی؛ ماهنامه آدینه؛ شماره ۱۰۳؛ مرداد ۱۳۷۴؛ ص ۴۱-۴۵.
- ✓ چرا دریدا: پناهندگی و بخشایش؛ امیرهوشنگ افتخاری‌راد؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۲/۲۲؛ ص ۲۲.❖
- ✓ چگونه دریدا، دریدا می‌خواند؟؛ مصاحبه با ژاک دریدا در دانشگاه استنفورد؛ ترجمه امید شمس؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۴/۲۷.
- ❖ چیستی و تاریخچه هرمنوتیک؛ احمد واعظی؛ روزنامه جام‌جم؛ ۱ مرداد ۱۳۸۰؛ ص ۸؛ ۳ مرداد ۱۳۸۰؛ ص ۸.
- ✓ چیستی هرمنوتیک؛ احمد واعظی؛ فصلنامه ذهن؛ شماره ۳؛ پاییز ۱۳۷۹.
- ❖ حرکت از دال به دال است؛ علی جهان‌پولاد؛ ماهنامه آدینه؛ شماره ۱۱۴؛ آذر ۱۳۷۵؛ ص ۴۷-۴۹.
- ✓ حقیقت و زندگی: سخنرانی دکتر محمد ضیمران درباره کتاب «نیچه پس از هایدگر، دریدا و دلوز»؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۴/۱/۱۷.
- ✓ خاموشی جنون در نشانه‌ها و نمادها؛ محمود امیری‌نیا؛ روزنامه حیات نو؛ ۱۳۸۵/۷/۱۱.
- ❖ خشونت باهوش و بی‌امان: درباره گفتمان SAW، پربیننده‌ترین تریلر جهان؛ روزبه حسینی؛ فصلنامه سینما و ادبیات؛ شماره ۲۲؛ پاییز ۱۳۸۸؛ ص ۳۲-۳۴.

- ❖ خواست حقیقت؛ حمیدرضا محبوبی‌آرانی؛ ماهنامه همشهری ماه؛ دوره جدید، شماره ۴؛ فروردین ۱۳۸۴: ص ۲۹-۳۱.
- ❖ خوانش؛ محمد حیاتی؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۹۴؛ آذر ۱۳۸۷: ص ۸۸-۹۱.
- ❖ خود و دیگری در اندیشه میشل فوکو؛ مهدی علیا؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۶ مرداد ۱۳۸۱: ص ۸.
- ✓ خوداندیشی پسامدرن در پرسش‌های نیچه، هیدگر و دریدا؛ هیلاری لاوسن؛ سینا رویایی؛ فصلنامه نامه فلسفه؛ شماره ۶؛ تابستان ۱۳۷۸: ص ۲۲-۴۹. ❖
- ✓ در آغاز تنها کلمه بود؛ محمد میرزاخانی؛ روزنامه تهران امروز؛ ۱۹/۱۰/۱۳۸۶.
- ❖ در باب بخشایش، وفاق و جبهه دموکراسی‌خواهی؛ امیرهوشنگ افتخاری‌راد؛ روزنامه شرق؛ ۲۸ خرداد ۱۳۸۴: ص ۶.
- ❖ در جستجوی آن لغت تنها؛ پرهام شهرجردی؛ ماهنامه کارنامه؛ شماره ۲۵، ۲۶؛ بهمن، اسفند ۱۳۸۰: ص ۲۶-۲۹.
- ❖ درآمدی بر بنیادهای فلسفی ساختارگرایی و ساختارشکنی در نقد ادبی؛ شهریار زرشناس؛ ماهنامه ادبیات داستانی؛ شماره ۶۸؛ اردیبهشت ۱۳۸۲: ص ۱۲-۲۱.
- ❖ درآمدی بر شالوده‌شکنی (دریدا، بورخس، دن‌کیشوت)؛ امیرعلی نجومیان؛ ماهنامه کتاب ماه ادبیات و فلسفه؛ شماره ۶۷؛ اردیبهشت ۱۳۸۲: ص ۵۰-۵۹.
- ✓ درباره گراماتولوژی؛ اثری از ژاک دریدا؛ مهدی پارسا؛ ماهنامه کتاب ماه (فلسفه)؛ شماره ۹؛ خرداد ۱۳۸۷: ص ۵۸-۶۲.
- ✓ درگذشت ژاک دریدا؛ م. کرمانی؛ فصلنامه نقد و بررسی کتاب فرزانه؛ شماره ۱۰؛ دی ۱۳۸۳: ص ۶۴-۶۶.
- ✓ دریدا بر فراز پاریس؛ حامد عرفان؛ روزنامه فرهنگ آشتی؛ ۲۰/۷/۱۳۸۳.
- ✓ دریدا تبعیدی ابدی دنیا؛ روزنامه خوب‌اندیش؛ ۵/۲/۱۳۸۵.
- ✓ دریدا در ایران [عنوان بخش دوم: دریدا در دنیا]؛ پیام یزدانجو؛ روزنامه صاحب قلم؛ ۲۳ و ۲۴/۹/۱۳۸۴.
- ❖ دریدا روح خفته هایدگر را بیدار کرد: گفت‌وگو با ایرج قانونی مترجم کتاب «درباره روح هایدگر و این مسأله» نوشته ژاک دریدا؛ [مصاحبه‌کننده] آمنه شیرآفکن؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۹ تیر ۱۳۸۸: ص ۱۳.
- ✓ دریدا و TLS [بررسی آثار ژاک دریدا توسط مجله TLS]؛ برایان ویکرز؛ علی عامرمی

- ❖ مه‌آادی؛ روزنامهٔ عصر آزادگان؛ ۱۰/ اسفند ۱۳۷۸: ص ۷.
- ✓ دریدا و ادبیات؛ پگی کامف؛ شهاب‌الدین امیرخانی؛ دوفصلنامهٔ زیباشناخت؛ شمارهٔ ۱۱: ص ۱۶۳-۱۶۸.
- ❖ دریدا و ساختار شکنی؛ محمود خاتمی؛ هفته‌نامهٔ اشراق؛ شمارهٔ ۴، ۵؛ بهار و تابستان ۱۳۸۶: ص ۲۱۳-۲۲۳.
- ✓ دریدا و ساختار شکنی؛ محمود عبادیان؛ دوفصلنامهٔ زیباشناخت؛ شمارهٔ ۱۱: ص ۱۵۳-۱۶۱.
- ❖ دریدا و سنت؛ جهانگیر معینی؛ دوفصلنامهٔ رهیافت‌های سیاسی و بین‌المللی؛ شمارهٔ ۶؛ بهار و تابستان ۱۳۸۳: ص ۱۲۳-۱۳۸.
- ✓ دریدا و فوکو؛ دیوانگی و نوشتار؛ برنارد فلین؛ محمدحسین کمالی‌نژاد؛ فصلنامهٔ نامهٔ فرهنگ؛ شمارهٔ ۳۶؛ تابستان ۱۳۸۰: ص ۱۱۷-۱۲۶.
- ✓ دریدا و کانت؛ دی. ان. رادویک؛ شهاب‌الدین امیرخانی؛ دوفصلنامهٔ زیباشناخت؛ شمارهٔ ۱۱: ص ۱۹۱-۱۹۷.
- ❖ دریدا و مجازات مرگ؛ کایرون هایجنس؛ رضا نجف‌زاده؛ روزنامهٔ شرق؛ ۲۹ مهر ۱۳۸۳: ص ۱۸.
- ✓ دریدا و مرگ مؤلف؛ روزنامهٔ آزاد؛ ۴/۱۰/۱۳۸۰: ص ۷.
- ✓ دریدا و مفهوم «نوشتار»؛ ریچارد هارلند؛ فرزانه سجودی؛ ماهنامهٔ بیدار؛ شمارهٔ صفر؛ اردیبهشت ۱۳۷۹: ص ۸-۱۵.
- ❖ دریدا و مولوی در برابر فلاسفه؛ عامر قیطوری، حمید طاهری و جعفر میرزایی؛ فصلنامهٔ حکمت و فلسفه؛ شمارهٔ ۱۲؛ زمستان ۱۳۸۶: ص ۷۷-۹۲.
- ✓ دریدا و اساسی؛ گایتری چاکراوورتی اسپواک؛ امیر احمدی آریان؛ دوفصلنامهٔ زیباشناخت؛ شمارهٔ ۱۱: ص ۱۸۳-۱۸۹.
- ❖ دریدا، فیلسوف ترجمهٔ آ؛ نوشتهٔ کاظم جهاد؛ ترجمهٔ فاطمه ولیانی؛ فصلنامهٔ پل فیروزه؛ شمارهٔ ۱۵؛ بهار ۱۳۸۴: ص ۷۳-۸۲.
- ✓ دریدای آمریکایی درگذشت آ؛ روزنامهٔ حیات نو؛ ۲۱/۳/۱۳۸۶.

۱. نرم‌افزار «نماتن» تاریخ این مقاله را دوازدهم اسفندماه ۱۳۷۸ را ذکر کرده است.

۲. این مقاله از نشریه اروپ (Europe)، شمارهٔ ۹۰۱، مه ۲۰۰۴ که به ژاک دریدا اختصاص داشته، گرفته شده است.

۳. این نوشته به بهانهٔ درگذشت رورتی فیلسوف آمریکایی، به تحلیل دیدگاه‌های وی پرداخته و وی را به دریدا تشبیه کرده است.

- ✓ دریدای ایرانی^۱ [پیرامون ژاک دریدا]؛ رضا بهشتی معزز؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۳/۸/۳: ص ۸ ❖
- ❖ دست در تاریخ و جستجوی جنون تبعیدی؛ حامد هاتف؛ هفته‌نامه کتاب هفته؛ شماره ۲۱۱؛ ۲۱ آذر ۱۳۸۸: ص ۱۶.
- ✓ دکتر نجمیان: نظریه و اساسی دریدا و امدار سوسور است؛ هفته‌نامه اسرار؛ ۱۳۸۴/۷/۲۰.
- ❖ دموکراسی، دریدا و داستان؛ کورش اسدی؛ ماهنامه کارنامه؛ دوره ۱، شماره ۹؛ اسفند ۱۳۷۸: ص ۹-۱۱.
- ❖ دو پست مدرن؛ حامد یوسفی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳ مرداد ۱۳۸۱: ص ۱۶؛ ۱۵ مرداد ۱۳۸۱: ص ۲۴.
- ❖ دو غول در برابر هم، اروپا و امریکا؛ پل کندی؛ محمود سلیمی؛ روزنامه جام جم؛ ۲۲ آذر ۱۳۸۲: ص ۹.
- ❖ دوباره فکر کن: به بهانه سالگرد تولد فیلسوف، ژاک دریدا؛ امید مهرگان؛ روزنامه شرق؛ ۲۶ تیر ۱۳۸۵: ص ۳۲.
- ✓ دیالکتیک ترجمه‌پذیری و ترجمه‌ناپذیری از ژرژ مونن تا ژاک دریدا؛ مهران زنده‌بودی؛ دوفصلنامه مترجم؛ شماره ۳۹؛ پاییز و زمستان ۱۳۸۳: ص ۴۶-۵۰ ❖
- ✓ دیکانستراکسیون [درباره اندیشه‌های ژاک دریدا]؛ سخنرانی محمد ضیمران؛ دوماهنامه نافه؛ شماره ۱۹: ص ۱۶-۲۰.
- ❖ دیگری و گفتگو؛ حمیدرضا رحمانی‌زاده؛ روزنامه همبستگی؛ ۲۸ آذر ۱۳۸۰: ص ۷.
- ❖ دیگری، دوزخ نیست درنگی در تشابهات و تفاوت‌های پل‌ریکور و ژاک دریدا؛ پیام یزدانجو؛ روزنامه ایران؛ ۳ مرداد ۱۳۸۴: ص ۱۰؛ ۴ مرداد ۱۳۸۴: ص ۱۰.
- ❖ دیوانه‌تر از انسانی دیوانه: نقد دریدا بر برداشت فوکو از جنون نزد دکارت؛ ژاک دریدا؛ علی ثباتی؛ روزنامه اعتماد؛ ۲۵ مهر ۱۳۸۷: ص ۱۷ ضمیمه.
- ❖ راز راز متن؛ علی‌رضا قائمی‌نیا؛ فصلنامه هفت آسمان؛ شماره ۸؛ زمستان ۱۳۷۹: ص ۲۳۵-۲۵۲.
- ✓ ردپا؛ ژرژ باتای [بررسی زندگی و آثار]؛ فرشید فرهمندنیا؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۷/۹.
- ❖ «ردپای زلف؛ فرهاد ابدالی؛ فصلنامه بایا؛ دوره ۲، سال ۱، شماره ۳-۵؛ ۱۳۸۱: ص ۸-۱۱.
- ❖ ردپای دیگری؛ مسعود راعی صدقیانی؛ روزنامه ایران؛ ۱۶ مهر ۱۳۸۷: ص ۱۰.
- ✓ رفاقت در سیاست: سخنرانی ژاک دریدا [عنوان بخش دوم: باز اندیشی: سخنرانی ژاک

۱. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، عنوان این مقاله را «دیداری ایرانی» ذکر کرده است.

- دریدا در باب نسبت سیاست و رفاقت]؛ محمدرضا ارشاد؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۳/۱۰/۶ و ۲.
- ✓ رگه‌هایی از فلسفه غرب در آراء و اندیشه مولوی؛ بابک معین؛ فصلنامه پژوهشنامه علوم انسانی؛ شماره ۵۴؛ تابستان ۱۳۸۶؛ ص ۴۱۷-۴۲۸.
- ✓ رنج فیلسوف بودن: تلقی ژاک دریدا از فلسفه؛ سیدمجید کمالی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۴/۷/۹؛ ص ۹. ❖
- ✓ ریشه‌های دیکانستراکتیویسم در فلسفه، هنر و معماری؛ سیدرحمان اقبالی؛ فصلنامه هنرهای زیبا؛ شماره ۳۰؛ تابستان ۱۳۸۶؛ ص ۶۳-۷۲.
- ✓ زبان و شناخت: گفت‌وگویی با دکتر کوروش صفوی، زبانشناس و مترجم؛ روزنامه همشهری؛ ۲۰ و ۲۱ و ۲۲ و ۲۳/۹/۱۳۷۹.
- ✓ زبانی برای آینده: نگاهی به کتاب مکالمات فرانسوی اثر رائول مورتل و ترجمه شیوا مقانلو؛ مسعود خیرخواه؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۴/۱۱/۲۷.
- ✓ زمانمندیهای رسانه‌ای اینترنت: فلسفه زمان و رسانه از منظر دریدا و رورتی؛ مایک سندبوث؛ مهدیه توکل؛ ماهنامه اطلاعات حکمت و معرفت؛ شماره ۴؛ تیر ۱۳۸۶؛ ص ۱۹-۲۴. ❖
- ✓ زمین‌لرزه هنوز آرام نگرفته است: گفت‌وگو با ژاک دریدا؛ ترجمه خسرو سمیعی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۰/۸/۲۰.
- ✓ زنانگی در اندیشه نیچه، فوکو و دریدا؛ رویا فتح‌الله‌زاده؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۸۶/۷/۳۰.
- ✓ زندگی در سایه تأویل‌های بی‌پایان [پیرامون اندیشه‌های ژاک دریدا]؛ پیام یزدانجو؛ روزنامه ایران؛ ۱۷ و ۱۹ و ۲۰/۱/۱۳۸۵؛ ص ۱۰. ❖
- ✓ زندگی‌های دریدا؛ پیام یزدانجو؛ هفته‌نامه کتاب هفته؛ شماره ۱۹۹؛ ۲۵ مهر ۱۳۸۳.
- ✓ زود است قضاوت کنیم: یورگن هابرماس در گفت‌وگو با دی سایت در مورد انسان شبیه‌سازی شده؛ نوید قهرمانپور؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۱/۱۱/۲.
- ❖ ژاک دریدا در یک فیلم مستند سینمایی؛ آمنه عنبر؛ ماهنامه فرهنگ و سینما؛ شماره ۱۴۳؛ دی ۱۳۸۲؛ ص ۲۴-۳۵.
- ❖ ژاک دریدا و واسازی متن؛ راجر وبستر؛ عباس بارانی؛ فصلنامه ارغنون؛ سال ۱، شماره ۴؛ زمستان ۱۳۷۳؛ ص ۲۵۱-۲۵۶.
- ❖ ژاک دریدا: نقد ادبی پست‌مدرن، شالوده‌شکنی و ادبیات‌کنیان پیشکار؛ نشریه ادبیات تطبیقی؛ شماره ۲؛ تابستان ۱۳۸۶؛ ص ۲۱-۲۹.
- ❖ ژاک دریدا، نشانه‌های نوشتاری و ساخت‌شکنی: واژگون‌سازی انگاره تقدم گفتار بر نوشتار؛

- گلناز مقدم‌فر؛ روزنامه رسالت؛ ۲۰ مرداد ۱۳۸۸؛ ص ۱۸؛ ۲۱ مرداد ۱۳۸۸؛ ص ۱۸.
- ✓ ژاک دریدا در ایران: گزارشی کوتاه از هم‌اندیشی ژاک دریدا؛ از فلسفه تا هنر در انجمن حکمت و فلسفه ایران؛ محمد محمودی؛ هفته‌نامه اسرار؛ ۱۳۸۳/۱۰/۲۰.
- ✓ ژاک دریدا در وادی سیاست؛ مارک لیلا؛ عزت‌الله فولادوند؛ روزنامه شرق؛ ۱۴ مهر ۱۳۸۲؛ ص ۱۳؛ ۱۵ مهر ۱۳۸۲؛ ص ۱۳؛ ۱۶ مهر ۱۳۸۲؛ ص ۱۳؛ ۱۷ مهر ۱۳۸۲؛ ص ۱۳؛ ۱۹ مهر ۱۳۸۲؛ ص ۱۳. ❖
- ✓ «ژاک دریدا» فیلسوف فرانسوی و اندیشه‌های والای او؛ احسان نراقی؛ دوماهنامه نافه؛ شماره ۵۳-۵۵؛ ص ۱۲-۱۵.
- ✓ ژاک دریدا متافیزیک حضور؛ علیرضا اسماعیل‌زاده؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۶/۲؛ ص ۱۸. ❖
- ✓ ژاک دریدا و روش‌شناسی تأویل؛ رامین صفری‌راد؛ فصلنامه شارستان؛ شماره ۱۴-۱۳.
- ✓ ژاک دریدا و متافیزیک حضور [درباره کتابی به همین نام نوشته محمد ضیمران]؛ روزنامه رسالت؛ ۱۳۸۰/۳/۵.
- ✓ ژاک دریدا و متافیزیک حضور [درباره کتابی به همین نام نوشته محمد ضیمران]؛ فصلنامه نامه فرهنگ؛ شماره ۴۰؛ ص ۱۹۹-۲۰۰.
- ✓ ژاک دریدا و متافیزیک؛ ترجمه سیدجعفر سیدزاده؛ روزنامه خراسان؛ ۱۳۸۳/۷/۲۲.
- ✓ ژاک دریدا و مسئله دلالتها [سخنرانی دکتر محمد ضیمران و پرسش و پاسخ آن]؛ محمد ضیمران؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۳۸۰/۷/۱۷؛ ص ۶. ❖
- ✓ ژاک دریدا؛ از فلسفه تا هنر؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۱۰/۲۷.
- ✓ ژاک دریدا؛ به تمامی جزین ...؛ امانوئل لویناس؛ کاظم حسن‌زاده و خسرو آقایی؛ روزنامه فرهنگ آشتی؛ ۱۳۸۴/۶/۲۳؛ ص ۱۴. ❖
- ✓ ژاک دریدا؛ زبان علیه زبان؛ کریستوفر نوریس؛ سهیل سُمی؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۷؛ تیر ۱۳۷۸؛ ص ۷۷-۷۹. ❖
- ✓ ژاک دریدا، متهم ردیف اول؛ لیدا فخری؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۲/۳/۲.
- ✓ ساختار هنر، ادب و فلسفه در تفکر بزرگ‌ترین ساختارشکن: هم‌اندیشی ژاک دریدا، از فلسفه تا هنر در مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه برگزار شد؛ علی نجمی؛ هفته‌نامه فرهنگ و پژوهش؛ شماره ۱۸۵؛ ص ۲۰-۲۱.
- ✓ ساختار، نشانه و بازی در سخن علوم انسانی؛ ژاک دریدا؛ کیاسا ناظران؛ دوفصلنامه زیباشناخت؛ شماره ۱۱؛ ص ۱۶۹-۱۸۲.
- ✓ ساختار، نشانه و بازی در گفتمان علوم انسانی؛ ژاک دریدا؛ فرزانه سجودی؛ ماهنامه بیدار؛

- شماره ۳: ص ۵۳-۵۶.
- ❖ ساختارشکنی به روایت ژاک دریدا؛ حمیرا رنجبر عمرانی؛ روزنامه جوان؛ ۱۵ فروردین ۱۳۸۵.
 - ❖ ساختارشکنی به عنوان گزاره‌ای مثبت؛ عامر قیطوری؛ ماهنامه کتاب ماه ادبیات و فلسفه؛ شماره ۷۵، ۷۶؛ دی و بهمن ۱۳۸۲؛ ص ۹۲-۹۹.
 - ❖ ساختارشکنی متن؛ راجر ویستر؛ مجتبی ویسی؛ دو ماهنامه دنیای سخن؛ شماره ۸۲؛ آبان، آذر ۱۳۷۷؛ ص ۶۰-۶۲.
 - ✓ ساختارشکنی به روایت ژاک دریدا؛ روزنامه ابرار؛ ۱۳۸۱/۱۱/۸؛ ص ۶.
 - ✓ ساختارشکنی تاریخ؛ مرضیه سلیمانی؛ ماهنامه کتاب ماه (تاریخ و جغرافیا)؛ شماره ۱۳۳؛ خرداد ۱۳۸۸؛ ص ۲۸-۳۱.
 - ✓ ساختارشکنی در ادبیات یک شیوه ابداعی است؛ کامران پارسی‌نژاد؛ روزنامه جوان؛ ۱۳۸۳/۱۲/۹؛ ص ۱۲.
 - ❖ ساختارگرایی در روایت‌شناسی؛ سعید حنایی‌کاشانی؛ ضمیمه روزنامه اعتماد؛ شماره ۱۹۶۵؛ ۱۱ خرداد ۱۳۸۸؛ ص ۱۳.
 - ✓ ساخت‌زدایی و دریدا؛ سیمون کریچلی؛ حسن فتحی؛ فصلنامه نامه فرهنگ؛ شماره ۳۶؛ تابستان ۱۳۸۰؛ ص ۱۲۷-۱۳۳.
 - ❖ سخنرانی ژاک دریدا - رفاقت در سیاست؛ محمدرضا ارشاد؛ روزنامه همشهری؛ ۲ دی ۱۳۸۳؛ ص ۹.
 - ✓ سکوت هایدگر؛ ژاک دریدا؛ آرش قنبری؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۲/۱۰؛ ص ۱۸.
 - ✓ سیاست و دوستی یا دموکراسی در راه؛ منصور گودرزی؛ دو ماهنامه گزارش گفت‌وگو؛ شماره ۲؛ مهر ۱۳۸۱؛ ص ۸-۱۱.
 - ✓ سیاست و نقد هنری دریدا؛ امیر هوشنگ افتخاری‌راد؛ فصلنامه سینما و ادبیات؛ شماره ۱۲؛ بهار ۱۳۸۶؛ ص ۷۵.
 - ✓ سیاست، رسانه‌ها و نظام آموزشی؛ در گفت‌وگو با ژاک دریدا؛ ترجمه روزبه رجیبی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۲/۳۱.
 - ❖ سیر تحول مفاهیم در نقد هنر؛ فاطمه هاشمی؛ ماهنامه اطلاعات حکمت و معرفت؛ شماره

۱. نرم‌افزار «نماتن» منبع این مقاله را روزنامه راه مردم گزارش کرده است اما با مراجعه به اصل مقاله، معلوم شد روزنامه جوان - که توسط نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، اعلام شده است - صحیح می‌باشد.

- ۱۱؛ ۲ دی ۱۳۸۵: ص ۷-۸.
- ❖ سیمای خوش لویی و پیشانی بلندش: خطابه دریدا بر مزار لویی آلتوسر؛ ژاک دریدا؛ علی ثباتی؛ روزنامه شرق؛ ۳۱ تیر ۱۳۸۶: ص ۲۷.
 - ❖ «شالوده شکنی» در پست مدرنیسم؛ گری ایلزورث؛ علی اصغری؛ روزنامه جام جم؛ ۱۶ مهر ۱۳۸۸: ص ۱۱.
 - ✓ شالوده شکنی ژاک: گفت‌وگو با کارگردانان فیلم دریدا [دیک و کافمن]؛ میشل هندلمن؛ پویان صدر اشکوری؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۸/۲۸: ص ۲۵.
 - ❖ شعر در دانشگاه بیل؛ مجید یگانه؛ روزنامه شرق؛ ۱۱ تیر ۱۳۸۴: ص ۱۷؛ ۱۲ تیر ۱۳۸۴: ص ۱۷.
 - ❖ شعر در فرآیند زبان؛ مزدک نیچه‌یی؛ روزنامه اعتماد؛ ۵ مرداد ۱۳۸۵: ص ۹؛ ۷ مرداد ۱۳۸۵: ص ۹؛ ۸ مرداد ۱۳۸۵: ص ۵.
 - ❖ شعر: دیالکتیک، نشانه و ضدنشانه؛ فرزانه سجودی؛ ماهنامه بیدار؛ شماره صفر؛ اردیبهشت ۱۳۷۹: ص ۴۲-۴۶.
 - ✓ شیادهای روشنفکری: چرندیات پست مدرن؛ آلن سوکال و ژان بریسمون؛ کاوه فیض‌اللهی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۲/۵.
 - ❖ عامل حقیقت؛ ژاک دریدا؛ فرزانه سجودی؛ ماهنامه بیدار؛ شماره ۱؛ تیر، مرداد ۱۳۷۹: ص ۳۰-۴۶.
 - ✓ عشق به «دیگری»: متن سخنرانی دکتر رامین جهاننگلو درباره امانوئل لویناس [فیلسوف فرانسوی]؛ رامین جهاننگلو؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۷/۲۶.
 - ✓ غریبه‌نوازی، عدالت و مسئولیت: گفت‌وگو با ژاک دریدا؛ روزنامه توسعه؛ ۱۳۸۰/۱۰/۹.
 - ❖ فراوایتها مرده‌اند - جستاری در تأثیر دریدا بر ادبیات و فلسفه امروز؛ محمدرضا شالبافان؛ روزنامه قدس؛ ۲ بهمن ۱۳۸۴: ص ۱۱.
 - ✓ فرازهایی از کتاب مفهوم یازده سپتامبر، مفهوم تازه تروریسم در گفت‌وگو با هابرماس و ژاک دریدا؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۸۳/۶/۲۱: ص ۷.
 - ✓ فراسوی زبان: گفت‌وگو با ژاک دریدا درباره پیوند فلسفه و دوستی؛ نیخیل^۱ پادگوکار؛ حمید کوزری؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۴/۶/۲: ص ۹.
 - ❖ فرامدرنیسم و تحلیل گفتمان؛ محمدرضا تاجیک؛ روزنامه ایران؛ ۱۹ اردیبهشت ۱۳۷۸: ص ۱۰؛ ۲۰ اردیبهشت ۱۳۷۸: ص ۱۰.

۱. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، نویسنده مقاله را «نیخیل» معرفی نموده است.

- ✓ فراموشی فوکو: یک فرآیند؛ فصلنامه کلک؛ شماره ۱۳۰.
- ❖ فرانوگرایی و چالشهای فلسفی معاصر؛ دیویدی کوپر؛ حسین علی نودری؛ دوفصلنامه گفتمان؛ شماره ۱؛ تابستان ۱۳۷۷: ص ۱۷-۵۴.
- ❖ فرانوگرایی، غیرت و جنبشهای نوین اجتماعی؛ محمدرضا تاجیک؛ دوفصلنامه گفتمان؛ شماره ۱؛ تابستان ۱۳۷۷: ص ۸۹-۱۰۶.
- ✓ فردا چه می‌شود؟: دریدا از رهبر آفریقای جنوبی می‌گوید؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۴/۱۱/۲۶.
- ✓ فروتنی در پیشگاه حقیقت دست نایافتنی؛ درنگی در تشابهات و تفاوت‌های پل ریکور و ژاک دریدا (بخش دوم و پایانی)؛ پیام یزدانجو؛ روزنامه ایران؛ ۳ و ۴/۵/۱۳۸۴.
- ✓ فصل‌گریز معنا؛ محمدرضا ابوالقاسمی؛ روزنامه پیام آزادی؛ ۱۳۷۸/۱۲/۲۱.
- ✓ فلسفه از دیدگاه دریدا؛ سیدمجید کمالی؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۳۸۳/۲/۱۳: ص ۶-۶.
- ✓ فلسفه در زمانه ترور: گفت‌وگوی جیوانا بورادوری با یورگن هابرماس و ژاک دریدا درباره ترور و تفکر؛ امیرهوشنگ افتخاری‌راد؛ ماهنامه خردنامه همشهری؛ شماره ۶۶؛ شهریور ۱۳۸۴: ص ۳-۶.
- ❖ فلسفه در عصر ترور؛ نیک اسمیت؛ پرویز براتی؛ روزنامه شرق؛ ۱۵ آبان ۱۳۸۲: ص ۱۴.
- ❖ فلسفه در عصر سلطه‌گرایی؛ حمید مولانا؛ روزنامه کیهان؛ ۲۶ آذر ۱۳۸۳: ص ۱۶، ۱۵.
- ✓ فلسفه و اندیشه ارتباطات: گفت‌وگوی اختصاصی کیهان با پروفیسور مولانا؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۵/۱/۲۲.
- ❖ فلسفه وارونه یا دگرگون؟؛ مسعود رفیعی طالقانی؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۲ دی ۱۳۸۴: ص ۷.
- ✓ فلسفه هزاره: گفت‌وگو با ریچارد رورتی فیلسوف معاصر آمریکایی؛ جیان کارلو مارکتی؛ محمدرضا ارشاد؛ روزنامه همشهری؛ ۲۳ و ۲۴/۳/۱۳۸۳.
- ❖ فمینیسم و فلسفه قاره‌ای؛ سوزان هکمن؛ نغمه پروان؛ ماهنامه اطلاعات حکمت و معرفت؛ شماره ۳۷؛ فروردین ۱۳۸۸: ص ۲۲-۲۴.
- ❖ فمینیسم، خاستگاهها و نگرش‌ها؛ شهره کائدی؛ فصلنامه پژوهشنامه ادبیات کودک و نوجوان؛ شماره ۳۲؛ بهار ۱۳۸۲: ص ۳۶-۴۲.
- ❖ فوکو و نگاه به جنون و خرد؛ رویا فتح‌الله‌زاده؛ ماهنامه آزما؛ شماره ۵۰؛ فروردین ۱۳۸۶: ص ۳۸.
- ❖ فیلسوف نمایش و بازی - مرگ ژاک دریدا مهم‌ترین حادثه حوزه اندیشه در سالی بود که گذشت؛ حامد یوسفی؛ روزنامه شرق ۲۵ اسفند ۱۳۸۳: ص ۱۳۰-۱۳۱ سالنامه.
- ✓ فیلسوف و بیوگرافی: مصاحبه کریستین مک کینا با ژاک دریدا؛ ترجمه صبا نخجوانی؛ روزنامه توسعه؛ ۱۳۸۴/۴/۲۹.

- ✓ قرائت روان آدمی: یادداشتی بر کتاب ژاک دریدا و متافیزیک حضور نوشته محمد ضیمران؛ روزنامه توسعه؛ ۱۳۸۰/۳/۳۱: ص ۶ ❖
- ✓ قرائت‌پذیری دین: احمد واعظی؛ فصلنامه قبسات؛ شماره ۱۸؛ زمستان ۱۳۷۹.
- ❖ قیامت، ادبیات و عکس؛ رضا براهنی؛ فصلنامه بایا؛ دوره ۲، سال ۱، شماره ۳-۵؛ ۱۳۸۱: ص ۱۲-۲۵.
- ❖ کلاهبرداری‌های فلسفی؛ حمیدرضا ابک؛ روزنامه شرق؛ ۱۴ مهر ۱۳۸۲: ص ۱.
- ❖ کلید متن در دست نشانه‌ها: گزارشی از کتاب مقالات هم‌اندیشی‌های بارت و دریدا؛ علیرضا سعیدی‌پور؛ هفته‌نامه کتاب هفته؛ شماره ۱۱۴؛ ۱۵ دی ۱۳۸۶: ص ۱۹.
- ✓ کابوس مترجمان دریدا: گفت‌وگو با امیرعلی نجومیان درباره ژاک دریدا؛ روزنامه فرهنگ آشتی؛ ۱۳۸۳/۱۰/۱۵.
- ✓ کلام محوری و زن و مرد: فمینیسم نسل سوم در اندیشه ژاک دریدا؛ هوشیار انصاری‌فر؛ ماهنامه زنان فردا؛ شماره ۲ و ۳.
- ✓ کلید متن در دست نشانه‌ها: گزارشی از کتاب «مقالات هم‌اندیشی‌های بارت و دریدا»؛ علیرضا سعیدی‌پور؛ هفته‌نامه کتاب هفته؛ شماره ۱۱۴؛ دی ۱۳۸۶.
- ✓ گریز از مرکز: بازخوانی مری کلگز از «ساختار، نشانه و بازی در کلام علوم انسانی» اثر ژاک دریدا؛ مهدی پارسا؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۶/۱۰/۴.
- ✓ گزارش هم‌اندیشی ژاک دریدا (۱)؛ ماهنامه خبرنامه فرهنگستان هنر؛ شماره ۲۵: ص ۱۴-۱۵.
- ✓ گزارش هم‌اندیشی ژاک دریدا (۲)؛ ماهنامه خبرنامه فرهنگستان هنر؛ شماره ۲۶.
- ✓ گفتار و نوشتار از نگاه دریدا؛ فاطمه میرزایی؛ روزنامه پیام زمان؛ ۱۳۸۴/۲/۱۲.
- ❖ گفتمان؛ ارنستو لاکلاو؛ حسین علی نوذری؛ دوفصلنامه گفتمان؛ شماره صفر؛ بهار ۱۳۷۷: ص ۳۹-۵۳.
- ✓ گفت‌وگوی تمدنها و جهانی‌شدن [قسمت‌های بعدی این نوشته، با عناوین دیگری، منتشر شده است]؛ مجید یونسیان؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۰/۱۱/۱۴.
- ❖ لویناس و مسوولیت^۱ گفتگو با دیگری؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۶ تیر ۱۳۸۶: ص ۶.
- ✓ ما فقط در نشانه‌ها می‌اندیشیم: سوسور و دریدا؛ پیام یزدانجو؛ روزنامه عصر آزادگان؛ ۱۳۷۸/۹/۶: ص ۷. ❖
- ❖ ما ماجراجویان مفهوم؛ آلن بدیو؛ جواد گنجی؛ روزنامه شرق؛ ۱۹ آذر ۱۳۸۴: ص ۱۸.

- ❖ مارکس و پراکسیس؛ ابو تیوربنت؛ شیرین دخت دقیقیان؛ روزنامه همبستگی؛ ۳ تیر ۱۳۸۱:
ص ۸؛ ۵ تیر ۱۳۸۱: ص ۸
- ✓ مارکسیسم بدون مارکسیسم: دریدا و اشباح مارکس؛ تری ایگلتون؛ امیر هوشنگ
افتخاری‌راد؛ فصلنامه سینما و ادبیات؛ شماره ۱۲؛ بهار ۱۳۸۶: ص ۷۶-۷۸. ❖
- ❖ مبانی زبان‌شناختی فهم متن؛ عبدالله نصری؛ ماهنامه سروش اندیشه؛ شماره ۲؛ بهار ۱۳۸۱:
ص ۲۶۴-۳۰۱.
- ✓ مترجمان استاین در آینه نقد؛ شل سیلورستاین؛ شهرام اقبال‌زاده؛ فصلنامه پژوهشنامه ادبیات
کودک و نوجوان؛ شماره ۲۴؛ بهار ۱۳۸۰.
- ✓ متن و تأویل: گزارش سخنرانی دکتر امیرعلی نجومیان در کتاب ماه فلسفه و ادبیات
[ترجمه از دیدگاه والتر بنیامین و ژاک دریدا]؛ امیرعلی نجومیان؛ روزنامه همشهری؛
۱۳۸۲/۸/۷.
- ❖ متن، وانموده و تحلیل گفتمان؛ محمدرضا تاجیک؛ دوفصلنامه گفتمان؛ سال ۱، شماره ۲؛
پاییز ۱۳۷۷: ص ۱۵-۲۴.
- ❖ متن، وانموده و تحلیل گفتمان؛ محمدرضا تاجیک؛ دوفصلنامه گفتمان؛ شماره ۱؛ تابستان
۱۳۷۷: ص ۷-۱۶.
- ✓ مرگ فیلسوف پیچیده [درباره ژاک دریدا]؛ حامد یوسفی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۷/۲۱: ص
۱، ۲۸. ❖
- ✓ مرگ فیلسوف شالوده‌شکن: به مناسبت درگذشت «ژاک دریدا»؛ لیدا فخری؛ روزنامه ایران؛
۱۳۸۷/۷/۲۳: ص ۸. ❖
- ❖ مسئله ترجمه: از انفجار مارکسیسم تا مرگ دریدا؛ امیر احمدی آریان؛ روزنامه شرق؛ ۲۹
مهر ۱۳۸۳: ص ۱۸.
- ✓ مسیو دریدا و ما ایرانیان واقعاً موجود؛ هوشیار انصاری‌فر؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۸/۳۰:
ص ۱۸. ❖
- ✓ مصاحبه ژاک دریدا با کریستین مک کینا؛ صبا نخجوانی؛ دوماهنامه نافه؛ شماره ۱۹:
ص ۱۳-۱۵.
- ✓ مطایبه با فلسفه: گزارشی از سخنرانی دکتر محمد ضیمران در مورد اندیشه‌های فلسفی دریدا
در خانه هنرمندان ایران؛ الهام مختاری؛ هفته‌نامه فرهنگ و پژوهش؛ شماره ۱۰۶: ص ۹.
- ❖ معرفت‌شناسی و بازنمود هنری؛ پریسا صادقیه و آناهیت کزازی؛ روزنامه ایران؛ ۸ آبان
۱۳۸۷: ص ۱۰.

- ❖ معضل ترجمه متون پست مدرن؛ پیام یزدانجو؛ روزنامه همشهری؛ ۳ شهریور ۱۳۸۱: ص ۱۹؛ ۵ شهریور ۱۳۸۱: ص ۲۴؛ ۷ شهریور ۱۳۸۱: ص ۱۶.
- ❖ معنا، زبان و هرمنوتیک: تفسیرشناسی تفسیرهای قرآنی؛ فرهاد ساسانی؛ دوفصلنامه زیباشناخت؛ شماره ۱؛ پاییز، زمستان ۱۳۷۸: ص ۱۰۳-۱۲۰.
- ✓ من به ناکجا آباد بی‌اعتمادم، من ناممکن را می‌طلبم: درباره روشنفکران، سرمایه‌داری و قانونهای میهمان‌دوستی: مصاحبه با ژاک دریدا، فیلسوف فرانسوی؛ توماس اسهویر؛ کیواندخت قهاری؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۳۶: ص ۱۴۵-۱۶۰.
- ✓ نامه به یک دوست ژاپنی؛ ژاک دریدا؛ سعید توکلی پارسان؛ فصلنامه کلک؛ شماره ۱۳۶: ص ۲۰-۲۲.
- ✓ نامه‌یی به یک دوست ژاپنی [در باب ساختارشکنی]؛ ژاک دریدا؛ فرزانه سجودی؛ دوفصلنامه زیباشناخت؛ شماره ۵: ص ۱۹۵-۱۹۹.
- ✓ نامی برای یک ناجوابیه: امید مهرگان: دانشگاه و انقلاب در فرم، به سوی نظریه زیبایی‌شناختی در باب جنبش دانشجویی [پاسخ به مقاله مندرج در ۸۳/۳/۲]؛ امیر کیان‌پور؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۳/۹.
- ✓ نشانه‌شناسان ساختارگرا: دو زاویه زبان‌شناسی و ارتباطات (۵)؛ یونس شکرخواه؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۳۹.
- ❖ نظریه فرانسوی: فوکو، دریدا، دلوز و دیگران چگونه حیات فکری ایالات متحده را دگرگون کردند؛ فرانسیس کوزت؛ روزنامه رسالت؛ ۱۶ آذر ۱۳۸۷: ص ۱۸.
- ✓ نظریه‌پرداز ساختارشکن [درباره ژاک دریدا]؛ نیلسوفر قدیری؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۳/۷/۲۲: ص ۹. ❖
- ✓ نقدی بر بن‌فکنی دریدا؛ محمد ضمیران؛ دوفصلنامه زیباشناخت؛ شماره ۵: ص ۲۵۹-۲۶۹.
- ✓ نمایش باستانی خشونت: تروریسم از نگاه ژاک دریدا؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۳۸۴/۱۲/۹: ص ۶. ❖
- ✓ نمونه والای یک انقلابی [نظرات دریدا درباره نلسون ماندلا]؛ احسان نراقی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۳/۱۰/۱: ص ۷-۸. ❖
- ✓ نوشتار یتیم است: مروری بر اندیشه‌های ژاک دریدا جنجالی‌ترین متفکر اروپا؛ علیرضا سمیعی؛ روزنامه جام‌جم؛ ۱۳۸۳/۸/۷: ص ۶. ❖
- ✓ «نوشتن، اشتیاق سرچشمه داشتن است»: به مناسبت درگذشت ژاک دریدا؛ صبا نخجوانی؛ دوماهنامه نافه؛ شماره ۱۹.

- ✓ نه این و نه آن، هم این و هم آن: نگاهی به نمایش «پینوکیو» کار مشترک نسیم احمدپور و علی اصغر دشتی؛ اشکان غفارعدلی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۶/۵/۲.
- ❖ نهاد عجیبی به نام ادبیات؛ سعید الیاسی بروجنی؛ ماهنامه گردون؛ سال ۶، شماره ۵۱؛ مهر ۱۳۷۴: ص ۷۰-۷۳.
- ❖ نیچه، دریدا و استعاره؛ عباس بارانی؛ ماهنامه کیهان فرهنگی؛ سال ۱۳، شماره ۱۲۹؛ مهر، آبان ۱۳۷۵: ص ۹۴-۹۵.
- ✓ نیم نگاهی به علم و فلسفه؛ ابراهیم رئوف موسوی؛ روزنامه رسالت؛ ۱۳۸۳/۱۲/۱۵.
- ✓ و اینک دریدا در ایران!؛ سخنرانی هوشیار انصاری فر در مراسم یادبود ژاک دریدا؛ روزنامه دنیای اقتصاد؛ ۱۳۸۳/۹/۷.
- ✓ و اسازی «دریدا» و سنت‌های عرفانی شرق (عنوان بخش دوم: دریدا و یک دوست ژاپنی)؛ احمد باکنجی؛ روزنامه تهران امروز؛ ۱۳۸۶/۷/۴و۵.
- ✓ و اسازی بخشایش: نظری به کتاب جهان‌وطنی و بخشایش نوشته ژاک دریدا [ترجمه امیر هوشنگ افتخاری راد]؛ روح‌الله حاتمی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۹/۲۷: ص ۲۰. ❖
- ❖ و اسازی و وانموده؛ عباس کاکاوند؛ روزنامه رسالت؛ ۲۰ اسفند ۱۳۷۹: ص ۶.
- ✓ و اسازی واقعیت [مصاحبه دریدا با نشریه Passage]؛ افشین کریمی فرد؛ هفته‌نامه اسرار؛ ۱۳۸۳/۹/۷.
- ❖ وضعیت استثنایی؛ جورجو آگامبن؛ امید مهرگان؛ روزنامه شرق؛ ۱۵ اسفند ۱۳۸۳: ص ۱۸؛ ۱۶ اسفند ۱۳۸۳: ص ۱۸.
- ✓ وقتی حقیقت و دروغ بی‌معنا می‌شود: درباره حرف مفت؛ علی ملائکه؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۵/۲/۱۹.
- ❖ وقتی نام مرگ به میان می‌آید: درباره کتاب معضل‌ها نوشته ژاک دریدا، ترجمه مهشید نونهالی؛ مهدی پارسا؛ روزنامه اعتماد؛ ۲۲ مهر ۱۳۸۷: ص ۱۴ ضمیمه.
- ❖ هابرماس و پارادوکس تساهل: بررسی انتقادی مفهوم تساهل ...؛ ترجمه و تلخیص: یعقوب نعمتی و بروجنی؛ روزنامه رسالت؛ ۲۷ اسفند ۱۳۸۷: ص ۱۸.
- ✓ هابرماس، دریدا و فلسفه در روزگار تروریسم [گفت‌وگوهایی از جیوانا بورادوری با یورگن هابرماس و ژاک دریدا]؛ اکسل پل؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۴/۹: ص ۵. ❖
- ❖ هرمنوتیک مدرن و بحران معنا؛ رضا علیزاده ممقانی؛ روزنامه شرق؛ ۲۱ آبان ۱۳۸۲: ص ۱۳؛ ۲۲ آبان ۱۳۸۲: ص ۱۳.
- ❖ هرمنوتیک همچون معرفت‌شناسی؛ مرالد وستفال؛ جمعه‌خان افضلی؛ ماهنامه معرفت؛

- شماره ۷۸؛ خرداد ۱۳۸۳: ص ۸۲-۹۵.
- ✓ هستی‌شناسی متکثر: نگاهی به فلسفه ژیل دلوز [عنوان بخش پایانی: قرن دلوز]: محمدرضا ارشاد؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۴/۸/۲۸.
- ❖ همکاری هایدگر با رژیم نازی؛ محمود عنایت؛ هفته‌نامه فرهنگ توسعه؛ سال ۶، شماره ۲۴؛ مهر ۱۳۷۵: ص ۵۵-۵۸.
- ✓ همگام با اندیشه‌ورزان جهان - ۱۰: ژاک دریدا؛ محرم آقازاده؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۵/۱۹: ص ۱۷. ❖
- ✓ همگام با اندیشه‌ورزان جهان - ۲۷: مارتین هایدگر؛ محرم آقازاده؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۸/۱۴.
- ✓ همه چیز با عشق شروع می‌شود: آشنایی با هلن سیکسوس؛ فتح محمدی؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۱۳؛ بهمن ۱۳۷۸.
- ❖ همیشه شاهد - متن سخنرانی دریدا در آیین خاکسپاری موریس بلانشو؛ احمد پرهیزی؛ ماهنامه کارنامه؛ شماره ۴۸، ۴۹؛ بهمن و اسفند ۱۳۸۴: ص ۳۶-۳۹.
- ✓ هنر نقد هنری: شیوه‌های پسا انتقادی، ماتریالیسم فرهنگی و تاریخ‌باوری نوین در نقد هنری معاصر؛ علی اصغر قره‌باغی؛ ماهنامه گلستانه؛ آبان ۱۳۸۰.
- ❖ هوسرل دریدا و کنش نوشتاری درونی زبان؛ علی جهانپولاد؛ ماهنامه روزگار وصل؛ شماره ۱؛ اردیبهشت ۱۳۷۶: ص ۱۰-۱۲.
- ❖ هیچکس به خاطر سوءظن‌هایش نمی‌جنگد: گفتگو با یورگن هاپرماس؛ ادواردو مندتیا؛ سپیده جدیری؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۲۴ آذر ۱۳۸۶: ص ۷.
- ✓ هیچ‌کس بی‌گناه نیست [گفتگو با ژاک دریدا فیلسوف فرانسوی]؛ روزنامه توسعه؛ ۱۳۸۰/۹/۲۷.
- ✓ هیچ‌کس بی‌گناه نیست: گفت‌وگوی روزنامه زودویچه سایتونگ با ژاک دریدا؛ ترجمه ع. بهار؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۶؛ آبان ۱۳۸۰: ص ۲۶-۲۷.
- ✓ یازده سپتامبر در نگاه هابرماس و دریدا؛ مهرداد میردامادی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۳۸۶/۶/۱۹: ص ۱۰. ❖
- ❖ یان موکارفسکی: بوتیقای مدرن و تقابلهای دوتایی؛ هوشیار انصاری‌فر؛ روزنامه نشاط؛ ۱۳ شهریور ۱۳۷۸: ص ۸.
- ✓ یک سوفسطایی قرن بیستمی؛ سجاد صاحبان‌زند؛ ماهنامه همشهری ماه؛ دوره جدید، شماره ۷: تیر ۱۳۸۴: ص ۴۴-۴۵. ❖

ادگار لارنس دکتروف^۱

EDGAR LAWRENCE DOCTOROW

محل تولد: نیویورک، آمریکا

تابعیت: آمریکایی

تاریخ تولد: ۱۹۳۱

توضیحات: این نویسندهٔ رمان و ویراستار نیویورکی، به داستان‌خوانی در استودیوهای تلویزیونی نیز می‌پرداخته است.

بخشی از کتاب‌شناسی ادگار لارنس دکتروف در زبان فارسی

○ آب کردن؛ ای. ال. دکتروف؛ ابراهیم اقلیدی؛ ناشر: کندوکاو؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۶۵۰ نسخه؛ ۲۹۶ صفحهٔ رقیعی.

○ بیلی باتگیت؛ ادگار لارنس دکتروف؛ نجف دریابندری؛ ناشر: طرح نو؛ تهران: ۱۳۷۷ (چاپ دوم: ۱۳۷۸، چاپ سوم؛ ۱۳۹۰؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۴۰۶ صفحهٔ رقیعی. ◇

◇ بیلی باتگیت؛ ای. ال. دکتروف؛ نجف دریابندری؛ ناشر: کارنامه؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۴۶۴ صفحه.

○ بیلی بتگیت؛ ادگار لارنس دکتروف؛ بهزاد برکت، مصحح: ژیلای پی‌سخن؛ ناشر: نشر قطره؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۳۷۳ صفحهٔ رقیعی. ◇

○ در نگویش جنگ و داستان‌های دیگر: بازتابی از فساد جامعه آمریکایی؛ ادگار لارنس دکتروف؛ فرید جواهرکلام؛ ناشر: نشر و پژوهش فرزانه روز؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۱۲۰ صفحهٔ رقیعی. (کتاب حاضر برگزیده‌ای از داستان‌های کتاب «شهر خدا» است). ◇

○ رگتایم؛ ال. دکتروف؛ نجف دریابندری؛ ناشر: خوارزمی؛ تهران: ۱۳۶۱؛ ۵۵۰۰ نسخه (چاپ

۱. در فهرست مستندهای کتابخانه ملی و غیر آن، این نام به صورت‌های «ای. ال. دکتروف»، «ادگار لورنس دکتروف» و «ادگار داکترو» نیز آمده است.

بعده؛ ۱۳۸۴، چاپ سوم؛ ۱۳۸۶؛ ۵۵۰۰ نسخه؛ ۲۸۰ صفحه رقیعی. ◇
◇ شهر خدا؛ ا. ال. دکتروف؛ فرید جواهرکلام؛ ناشر: نشر و پژوهش فرزانه روز؛ تهران: ۱۳۸۱؛
۳۸۸ صفحه.

بعضی مقالات مرتبط با ادگار لارنس دکتروف به زبان فارسی

- ❖ آهنگ خاموش پاره پاره شده زمان: نگاهی به رگتایم، اثر ای. ال. دکتروف؛ فرحناز علیزاده؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۹۶؛ اسفند ۱۳۸۷؛ ص ۴۶-۴۹.
- ✓ ادگار لارنس داکتور؛ ترجمه فرشید عطایی؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۴۱؛ تیر ۱۳۸۱؛ ص ۴-۵.
- ❖ اسطوره وقایع‌نگاری امریکا: درباره «هومر و لنگلی»؛ رمان جدید ای. ال. دکتروف؛ سعید کمالی دهقان؛ ضمیمه روزنامه اعتماد؛ ۵ بهمن ۱۳۸۸؛ ص ۱۰-۱۱.
- ❖ پسر امریکایی در سرزمین گانگسترها: درباره رمان بیلی باتگیت؛ آن تایلر؛ نیما ملک‌محمدی؛ کتابخانه شرق؛ شماره ۲؛ فروردین ۱۳۸۵؛ ص ۱۰.
- ❖ پسری که از افسانه‌ها بیرون پرید!؛ رمان‌هایی که به سینما لبخند زدند: بیلی باتگیت [ای. ال. دکتروف]؛ یزدان سلحشور؛ روزنامه ایران؛ ۲۰ فروردین ۱۳۸۷؛ ص ۱۸.
- ❖ ترجمه، طبیعت و ناموس زبان فارسی؛ دوماهنامه شباب؛ سال ۳، شماره ۱۷، ۱۸؛ آبان، آذر ۱۳۷۴؛ ص ۲۲-۲۸.
- ❖ جامعه‌شناسی جنایت؛ مجید محمدی؛ نشریه جهان کتاب؛ شماره ۱۳؛ نیمه دوم اردیبهشت ۱۳۷۵؛ ص ۶-۷.
- ❖ چهار شخصیت تحت سلطه دو استبداد؛ ادگار لارنس دکتروف؛ ماهنامه کامیاب؛ شماره ۲؛ اردیبهشت ۱۳۸۱؛ ص ۱۰، ۱۳.
- ❖ چهار شخصیت زیر دست دو ظالم؛ ادگار لارنس دکتروف؛ فرشید عطایی؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۴۱؛ تیر ۱۳۸۱؛ ص ۲۰-۲۲.
- ❖ حقیقت نقش واقعیت است - گفتگو با نجف دریابندری؛ کبوتر ارشدی؛ روزنامه شرق؛ ۲۴ بهمن ۱۳۸۳؛ ص ۱۷.
- ❖ خواهان سبک نیستم؛ ماهنامه ادبیات داستانی؛ سال ۲، شماره ۱۴، ۱۵؛ آذر، دی ۱۳۷۲؛ ص ۶۲-۵۸.
- ❖ خوش‌شانس بودم که تلویزیون نداشتم - گفتگو با ای. ال. دکتروف؛ ترجمه توفان

- راه‌چمنی؛ روزنامه شرق؛ ۶ اردیبهشت ۱۳۸۵: ص ۱۷.
- ❖ داکتور: خواننده را دست کم نگیر، با روایت گسسته بیگانه نیست؛ ویکتور اس. ناواسکی؛ فرشید عطایی؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۴۱؛ تیر ۱۳۸۱: ص ۱۲-۱۴.
- ❖ داکتور، خلق خاطره؛ سالی‌لویت اشتاینبرگ؛ فرشید عطایی؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۴۱؛ تیر ۱۳۸۱: ص ۱۵-۱۷.
- ✓ دعا خواندن برای جامعه وقتی که آینده در تردید است: گفت‌وگو با ای. ال. داکتور [ادگار لارنس دکتروف]؛ مایکل ووتز؛ فرشید عطایی؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۴۱؛ تیر ۱۳۸۱: ص ۶-۱۲. ❖
- ❖ دکتروف نویسنده‌ای با رویاهای درهم تنیده؛ ترجمه شعله حکمت؛ ماهنامه آزما؛ شماره ۴۲؛ فروردین ۱۳۸۵: ص ۲۶.
- ❖ دکتروف: ابداع خاطره؛ سالی‌لویت اشتاینبرگ و مل گاسوو؛ شهریار وقفی‌پور؛ روزنامه همشهری؛ ۱۶ مرداد ۱۳۸۱: ص ۱۶.
- ✓ «رژه» دکتروف در مخالفت با جنگ‌افروزی آمریکا؛ عاطفه زین‌العابدینی؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۵/۵/۴: ص ۹. ❖
- ✓ «رگتایم؛ موسیقی دوران، روح زمان»: درباره رمان «رگتایم»، نوشته ای. ال. دکتروف، ترجمه نجف دریابندری؛ سمیرا قرائی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۶/۶/۱۵.
- ❖ رمان، به دنبال فیلم، به سوی دنیایی با واژگان کمتر می‌رود؛ ادگار لارنس دکتروف؛ لیلا نصیری‌ها؛ روزنامه فتح؛ ۲۳ بهمن ۱۳۷۸: ص ۶.
- ❖ سرچشمه‌های تخیل؛ ادگار لارنس دکتروف؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۴۱؛ تابستان ۱۳۷۸: ص ۱۱۲-۱۱۸.
- ❖ شری که تخته پرش خیر است؛ علی‌اکبر معصوم‌بیگی؛ ماهنامه آدینه؛ شماره ۱۳۹؛ مرداد ۱۳۷۸: ص ۲۴-۲۵.
- ❖ شیوه خواندن متون پست‌مدرن؛ ادگار لارنس دکتروف؛ فرشید عطایی؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۴۱؛ تیر ۱۳۸۱: ص ۲۳.
- ❖ فقط شروع کنید به نوشتن - توصیه دکتروف به نویسندگان؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۶ مهر ۱۳۸۴: ص ۱۲.
- ❖ قبیله گنگسترها؛ استفن تالتی؛ ماهنامه فیلم؛ سال ۱۱؛ شماره ۱۳۹؛ فروردین ۱۳۷۲: ص ۵۹.
- ❖ کات سریع: رمان در پی فیلم پا به دنیایی با واژگان کمتر می‌گذارد؛ ادگار لارنس دکتروف؛ فرشید عطایی؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۴۱؛ تیر ۱۳۸۱: ص ۱۸-۱۹.

- ❖ کتابی برای همه دوران؛ کریستوفر له‌مان‌ه‌اپت؛ مریم محمدی‌سرشت؛ روزنامه همشهری؛ ۱۲ تیر ۱۳۸۱: ص ۱۶.
- ✓ مصاحبه ساختگی: ای. ال. دکترف راوی لحظه‌های ناب: نویسنده بزرگ، نویسنده‌ای که برای خواننده می‌نویسد؛ ادگار لارنس دکترف؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۵/۱۹: ص ۱۶. ❖
- ❖ نظم در عین بی‌نظمی در رمان رگتایم؛ یحیی فریور؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۳ شهریور ۱۳۷۷: ص ۱۵.
- ❖ نویسنده‌ای با سبکهای متفاوت؛ هانیا معتضدکیوان؛ روزنامه همبستگی؛ ۲۵ مرداد ۱۳۸۶: ص ۱۲.
- ❖ وقتی که روزنامه‌نگار کارش به آفرینش هنر می‌کشد؛ هاروی بلوم؛ مجید روشنگر؛ دوماهنامه دنیای سخن؛ شماره ۶۷؛ آذر، دی ۱۳۷۴: ص ۳۲-۳۵. ❖

دیوید امیل دورکیم^۱

DAVID ÉMILE DURKHEIM

محل تولد: لورن، فرانسه

تاریخ تولد: ۱۸۵۸

تاریخ وفات: ۱۹۱۷

توضیحات: متعددی از اجداد این استاد جامعه‌شناسی و تربیت دانشگاه سوربن همه از روحانیون یهود بوده‌اند.

بخشی از کتاب‌شناسی دیوید امیل دورکیم در زبان فارسی

- امیل دورکیم؛ کنت تامپسن؛ شهناز مسمی‌پرست؛ ناشر: نشر نی؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۶۵۰ نسخه؛ ۲۶۴ صفحه رقیعی.
- تربیت و جامعه‌شناسی؛ داویدامیل دورکیم؛ علیمحمد کاردان؛ ناشر: دانشگاه تهران؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۲۸ صفحه وزیری.
- تقسیم کار اجتماعی؛ داویدامیل دورکیم؛ حسن حبیبی؛ ناشر: قلم؛ تهران: ۱۳۵۹؛ ۴۸۸ صفحه.
- جامعه‌شناسی تربیتی: تاریخ فرهنگ و تربیت در اروپا: با گفتار مترجم درباره سیر فرهنگ و تربیت در ایران؛ داویدامیل دورکیم؛ محمد مشایخی؛ ناشر: شرکت سهامی انتشار؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۴۸۸ صفحه وزیری.
- جامعه‌شناسی دین از دیدگاه دورکیم و ابن‌سینا؛ فاطمه کاظم‌آرانی؛ ناشر: بوستان کتاب قم؛ قم: ۱۳۹۰؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۱۶۰ صفحه رقیعی.

۱. در فهرست مستندهای کتابخانه ملی و غیر آن، این نام به صورت‌های «امیل دورکهایم»، «امیل دورکیم»، «امیل دورکیم»، «داوید دورکیم»، و «داوید امیل دورکیم» نیز آمده است.

- جرم و مجازات از دیدگاه امیل دورکیم؛ سیموس بریث‌ناچ؛ محمدجعفر ساعد؛ ناشر: خرسندی؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۲۲۴ صفحه و زیری. ◇
- خودکشی؛ داویدامیل دورکم؛ نادر سالارزاده امیری، ویراستار: غلامعباس توسلی؛ ناشر: دانشگاه علامه طباطبایی؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۵۲۰ صفحه و زیری.
- درباره تقسیم کار اجتماعی؛ داویدامیل دورکم؛ باقر پرهام؛ ناشر: کتابسرای بابل؛ بابل: ۱۳۷۰؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۴۸۰ صفحه. ◇
- درباره تقسیم کار اجتماعی؛ داویدامیل دورکم؛ باقر پرهام؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۸۱ (چاپ اول، ویرایش دوم)؛ ۱۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۴؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۲۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۴۰۰ صفحه و زیری. (این کتاب تحت عنوان «تقسیم کار اجتماعی» با ترجمه حسن حبیبی به وسیله انتشارات قلم در سال ۱۳۵۹ نیز منتشر گردیده است). ◇
- دورکم؛ آنتونی گیدنز؛ یوسف آبادری؛ ناشر: خوارزمی؛ تهران: ۱۳۶۴؛ ۵۵۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۹؛ ۲۲۰۰ نسخه)؛ ۱۰۸ صفحه رقی. ◇
- دورکیم و صور اولیه حیات دینی؛ عباس محمدی اصل؛ ناشر: حق شناس؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۱۰۴ صفحه رقی. ◇
- ساخت‌شکنی دورکیم: نقدی پس‌پاساختارگرایانه؛ جنیفر لیمن؛ شهناز مسمی پرست^۱؛ ناشر: مهریستا؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۳۴۴ صفحه رقی. ◇
- ساخت‌شکنی دورکیم: نقدی پس‌پاساختارگرایانه؛ جنیفر لیمن؛ شهناز مسمی پرست؛ ناشر: نشر نی؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۱۶۵۰ نسخه؛ ۳۴۴ صفحه رقی. ◇
- صور ابتدایی حیات مذهبی؛ داویدامیل دورکم؛ نادر سالارزاده امیری، ویراستار: خدامراد فولادی؛ ناشر: دانشگاه علامه طباطبایی؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۵۳۲ صفحه و زیری.
- صور بنیانی حیات دینی؛ داویدامیل دورکم؛ باقر پرهام؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۱۴۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۴؛ ۱۲۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۱۰۰ نسخه ۱۱۰۰)؛ ۶۳۰ صفحه و زیری. ◇
- فلسفه و جامعه‌شناسی (از مجموعه اندیشه معاصر؛ ۱۰)؛ داویدامیل دورکیم؛ فرحناز خمسه‌ای؛ ناشر: وزارت فرهنگ و آموزش عالی، مرکز ایرانی مطالعه فرهنگها؛ تهران:

۱. طبق معلومات ارائه شده توسط نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، این کتاب در سال ۱۳۸۷ و در شهر رشت موضوع انتشار بوده است.

۲. نرم‌افزار «کتیبه» این نام را به صورت «شهناز سمی پرست» ذکر کرده است. مراجعه به نرم‌افزار مستندهای کتابخانه ملی ایران نشان می‌دهد نام درست ثبت شده در کتابخانه ملی «شهناز مسمی پرست» است.

۱۳۶۰؛ ۱۲۷ صفحه. ◇

- ◇ قواعد روش جامعه‌شناسی (از سری انتشارات مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی؛ ۱۷)؛ امیل دورکیم؛ علیمحمد کاردان؛ تهران؛ ۱۷۴ صفحه.
- قواعد روش جامعه‌شناسی؛ داویدامیل دورکیم؛ علیمحمد کاردان؛ ناشر: دانشگاه تهران، مؤسسه انتشارات و چاپ؛ تهران؛ ۱۳۸۳ (چاپ ششم)؛ ۱۰۰۰ نسخه (چاپ هفتم؛ ۱۳۸۵؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ هشتم؛ ۱۳۸۸؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۱۵۶ صفحه وزیری. ◇
- ◇ قوانین و روشهای جامعه‌شناسی (عنوان روی جلد: جامعه‌شناسی به ضمیمه جامعه‌شناسی در کشورهای سوسیالیستی)؛ امیل دورکیم؛ ع. شکیباپور؛ ناشر: کتابفروشی نیما؛ [تهران]؛ ۳۱۲ صفحه.
- ◇ گذری بر اندیشه‌های ماکس وبر و امیل دورکیم «روش‌شناسی و تئوری تغییر اجتماعی»؛ شهرزاد صادقی؛ ناشر: شهرزاد صادقی؛ تهران؛ ۱۳۷۹؛ [۲۲۵] صفحه.

بعضی مقالات مرتبط با دیوید امیل دورکیم به زبان فارسی

- ✓ آدم فروشی: جامعه‌شناسی زندگی روزمره؛ سینا کلهر؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۴/۷/۶.
- ✓ آنومی و کثرت‌فشاری‌های اجتماعی؛ هدایت‌الله ستوده؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۷۹/۶/۳۰.
- ✓ ابهام در تحلیل پدیده دینی [نگاهی به کتاب «صور بنیانی حیات دینی» اثر امیل دورکیم]؛ ناصر فکوهی؛ ماهنامه کتاب ماه (علوم اجتماعی)؛ شماره ۸۷؛ دی ۱۳۸۳؛ ص ۵-۷. ❖
- ✓ ابهام در تحلیل پدیده دینی: نگاهی به کتاب «صور بنیانی حیات دینی» اثر امیل دورکیم؛ روزنامه کارگزاران؛ ۱۳۸۵/۷/۱۰.
- ✓ اثر جهانی‌شدن بر هنر، فصلی از کتاب جامعه‌شناسی هنرها - هجوم فرآورده‌های فرهنگی جهان اول به سوم؛ امیر صادقی؛ روزنامه همبستگی؛ ۲۲ و ۱۳۸۶/۱/۲۵.
- ❖ اطلاع‌رسانی و تأثیر آن بر هویت فرهنگی؛ مصطفی اکبریان؛ فصلنامه کتاب؛ شماره ۶۰؛ زمستان ۱۳۸۳؛ ص ۲۵-۳۳.
- ❖ امیل دورکیم و تقسیم کار اجتماعی: اخلاقیات، قوام‌دهنده اجتماعات انسانی؛ فیلیپ استوکز؛ یعقوب نعمتی وروجنی؛ روزنامه رسالت؛ ۱۱ مرداد ۱۳۸۸؛ ص ۱۷.
- ❖ امیل دورکیم: جامعه‌شناسی هنر؛ شاپور بهیان؛ روزنامه شرق؛ ۱۵ مرداد ۱۳۸۵؛ ص ۲۱.
- ✓ امیل دورکیم و ماکس وبر در جامعه‌شناسی دین: بررسی مقایسه‌ای آراء و نظریات؛ محمد

۱. طبق توضیحات ارائه شده توسط نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، چاپ اول این کتاب در سال ۱۳۴۳، در ۱۸۰ صفحه و چاپ دوم آن در سال ۱۳۵۵، در ۱۷۶ صفحه موضوع انتشار بوده است.

- تاج‌آبادی فراهانی؛ ماهنامه کتاب ماه (علوم اجتماعی)؛ شماره ۲؛ اردیبهشت ۱۳۸۷: ص ۸۹-۹۷.
- ✓ امیل دورکیم: جامعه‌شناسی هنر؛ شاپور بهیان؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۵/۵/۱۵.
- ✓ انضباط و تنوع: امیل دورکیم و آموزش اخلاقی در جامعه تکثرگرا؛ مارک کلادیس؛ وحید ولی‌زاده؛ روزنامه جام جم؛ شماره ۷.
- ✓ انقلاب حقوقی سرآغاز توسعه اقتصادی: جستاری به بهانه ایرادات شورای نگهبان به برنامه چهارم توسعه؛ علی فتاحی؛ روزنامه وقایع اتفاقیه؛ ۹ و ۱۰/۳/۱۳۸۳.
- ✓ این من نیستم: درباره هستی‌شناسی و روش‌شناسی امیل دورکیم؛ اکرم استیری؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۵/۶/۱۵: ص ۱۱. ❖
- ✓ بازخوانی مناسک دینی در ادیان ابتدایی [نقد کتاب صور بنیانی حیات دینی اثر امیل دورکیم با ترجمه باقر پرهام]؛ معصومه علی‌اکبری؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۳/۸/۲.
- ✓ باورداشت‌های قلبی یا ظاهری: تحلیل دین از دیدگاه جامعه‌شناسی؛ حسین نازک‌تبار؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۴/۱۰/۲۵.
- ✓ بنیان‌های اندیشه پیر بوردیو: گفت‌وگو با ناصر فکوهی؛ علیرضا جاوید؛ ماهنامه اطلاعات حکمت و معرفت؛ شماره ۷؛ مهر ۱۳۸۸: ص ۵۳-۵۶.
- ✓ بولینگ‌باز تنها: تحلیلی جامعه‌شناختی از سرمایه اجتماعی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۵/۳/۶.
- ✓ به سوی تفاوت: سیری در جاذبه‌های فکری امیل دورکیم؛ سینا کلهر؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۴/۱۱/۲۹: ص ۱۱. ❖
- ❖ بیشترین عدالت: جامعه‌شناسی امیل دورکیم؛ وحید اسلام‌زاده؛ روزنامه همشهری؛ ۲۰ دی ۱۳۸۶: ص ۲۱.
- ✓ پایان زندگی [خودکشی]؛ علی قادر مرزی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۳/۹/۲۵.
- ✓ پرسش‌های فلسفی پاسخ‌های جامعه‌شناختی: نقدی بر کتاب صور بنیانی حیات دینی نوشته امیل دورکیم؛ شاپور بهیان؛ روزنامه سرمایه؛ ۱۳۸۵/۶/۱۱.
- ✓ تأملی بر آرای برخی اندیشمندان در عرصه جامعه‌اطلاعاتی؛ فربرز درودی؛ ماهنامه کتاب ماه (کلیات)؛ شماره ۱۳۸؛ خرداد ۱۳۸۸: ص ۷۸-۹۱.
- ✓ تأملی در جامعه‌شناسی حقوق؛ منوچهر ثابتی؛ روزنامه همشهری؛ ۲۸ و ۲۹/۶/۱۳۸۰.
- ✓ تحلیل، بررسی و نقد نظریه «توتم‌گرو» امیل دورکیم در باب منشأ دین؛ علی بشیری؛ روزنامه رسالت؛ ۱۳۸۵/۴/۲۱: ص ۱۷-۱۸. ❖
- ✓ تعلیم و تربیت در اندیشه‌های فارابی و دورکیم؛ مهدی قادری و حسن غریبی؛ ماهنامه معرفت؛ شماره ۱۳۰؛ مهر ۱۳۸۷: ص ۹۷-۱۱۰. ❖

- ✓ تغییر و دگرگونی در عرصه اجتماع؛ داوود نادمی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۱/۸/۲۹.
- ✓ تقسیم کار اجتماعی بسامان‌تر، نقش اقتصادی پیشروتر؛ جواد لگزیان؛ روزنامه سرمایه؛ ۱۳۸۶/۷/۵.
- ✓ تنبیه یا ترمیم؟؛ نگاهی جامعه‌شناختی به اجرای مجازات در ملأعام؛ مرتضی قدمی‌پور؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۰/۶/۲۰.
- ✓ توت‌پرستی^۱ و تمایز امور مقدس از عرفی: نقد و بررسی دیدگاه «دورکیم» در باب دین؛ ولی‌الله عباسی؛ دوهفته‌نامه پگاه حوزه؛ شماره ۶۱ و ۶۲.
- ❖ جامعه به عنوان نهاد: گذری بر آرای امیل دورکیم؛ عباس محمدی‌اصل؛ روزنامه همشهری؛ ۱۱ مرداد ۱۳۸۶؛ ص ۲۱.
- ✓ جامعه مدنی در برابر جامعه توده‌وار: تأثیر ساختارهای اجتماعی بر زندگی سیاسی؛ داود نادمی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۴/۷/۲۵.
- ✓ جامعه‌شناسی - علم نظم و تغییر؛ بهنام رضایی‌مقدم شمایی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۴/۹/۲۳.
- ✓ جامعه‌شناسی تونیس تمایز میان اجتماع و جامعه؛ احمد جباری؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۷۹/۹/۱۹.
- ✓ جامعه‌شناسی خودکشی؛ عمادالدین باقی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۱۲/۲۴.
- ✓ جامعه‌شناسی دینی [نوشته غلامعباس توسلی]؛ طلحه خادمیان؛ ماهنامه جهان کتاب؛ اسفند ۱۳۸۰.
- ❖ خودکشی، پژوهشی بی‌بدیل؛ فرهاد نصرتی‌نژاد؛ ماهنامه کتاب ماه علوم اجتماعی؛ شماره ۸۴؛ مهر ۱۳۸۳؛ ص ۶۱-۶۳.
- ✓ خودکشی، انتقام از جامعه یا قهر از زندگی؛ قادر بالاخانی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۱/۹/۲۶.
- ✓ درآمدی روش‌شناسانه بر تبیین کارکردی در جامعه‌شناسی دورکیم؛ محمدتقی موحد ابطحی؛ فصلنامه روش‌شناسی علوم انسانی؛ شماره ۵۶؛ پاییز ۱۳۸۷؛ ص ۱۲۳-۱۴۵.
- ✓ دورکیم و رویکرد جامعه‌شناختی به دین: گزارشی از سخنرانی سارا شریعتی در حسینیه ارشاد [پیرامون دورکیم]؛ تنظیم: سجاد نوروزی؛ روزنامه سرمایه؛ ۱۰ و ۱۳ و ۱۳۸۴/۱۲/۱۵.
- ✓ دورکیم علیه هابز؛ نظارت اجتماعی در اندیشه هابز و دورکیم؛ سینا کلهر؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۵/۳/۲.
- ✓ دوگانگی طبیعت بشری و شرایط اجتماعی آن؛ امیل دورکیم؛ مسعود گلچین؛ فصلنامه علوم

۱. توت‌پرستی و توت‌م (Totem) از اصطلاحات خاص حیطه جامعه‌شناسی است.

- اجتماعی؛ شماره ۱۰: ص ۱۳۹-۱۶۱.
- ❖ دین از نگاه دورکیم؛ سعید پیرهادی تواندشتی؛ ماهنامه اطلاعات حکمت و معرفت؛ شماره ۳۹؛ خرداد ۱۳۸۸: ص ۵۸-۹۱.
- ✓ دین چه وظیفه‌ای دارد؟؛ دین از دیدگاه جامعه‌شناسی؛ سیدحسین امامی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۵/۱۱/۲۵: ص ۱۱. ❖
- ✓ دین و اخلاق در جامعه‌گرایی دورکیم و نقد آن؛ مسلم محمدی؛ فصلنامه اندیشه دینی دانشگاه شیراز؛ شماره ۲۵؛ زمستان ۱۳۸۶.
- ✓ دین‌پژوهی از چشم‌انداز تاریخ؛ اریک جی. شارپ؛ علیرضا رضایت؛ ماهنامه اطلاعات حکمت و معرفت؛ شماره ۵؛ مرداد ۱۳۸۸: ص ۵۱-۵۷.
- ❖ دینداری مدرن؛ محمدمهدی مازنی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۳۱ فروردین ۱۳۸۵: ص ۱۰.
- ✓ راهنمای دین‌پژوهی در آغاز هزاره سوم؛ حسن اسلامی؛ فصلنامه هفت آسمان؛ شماره ۴۱؛ بهار ۱۳۸۸.
- ✓ رأی‌شناسی: دلالت معنایی و چارچوب روش‌شناختی؛ محمدجواد زاهدی؛ ماهنامه اندیشه جامعه؛ شماره ۱۷ و ۱۸؛ تیر و مرداد ۱۳۸۰.
- ✓ رویکردهای غربی به جامعه‌شناسی فرهنگ و انتقال به پسامدرنیسم فرهنگی و فرهنگ‌شناسی؛ هاله لاجوردی؛ فصلنامه تحقیقات فرهنگی؛ شماره ۳؛ پاییز ۱۳۸۷: ص ۲۳۳-۲۵۶.
- ✓ زندگی‌نامه امیل دورکیم (۱۹۱۷-۱۸۵۸)؛ روزنامه سرمایه؛ ۱۳۸۵/۶/۱۱.
- ✓ سرمای اخلاقی زندگی؛ چگونگی احساس مذهبی در عصر حاضر؛ امیل دورکیم؛ سارا شریعتی؛ روزنامه کارگزاران؛ ۱۳۸۶/۲/۵.
- ✓ سیاستمداران «لایق» و سیاست‌های «ناموفق» همبستگی اجتماعی، نهادها و رشد؛ ویلیام یسترلی و مایکل وولکا؛ مجید صادق‌پور؛ ماهنامه مجله اقتصادی؛ شماره ۸.
- ✓ صدا و سیما در جستجوی هویت فرهنگی [مطالعه تطبیق در خصوص پام فیلد]؛ معصومه طاهری؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۰/۷/۷.
- ✓ عقلانیت اجتماعی و دین: سخنی پیرامون جامعه‌شناسی دینی «ماکس ویر» و «امیل دورکیم»؛ حسین زحمتکش؛ روزنامه ابرار؛ ۱۳۸۴/۲/۳: ص ۷. ❖

- ✓ عوامل اجتماعی مؤثر بر مصرف تریاک و مشروبات الکلی در بین دانشجویان؛ حسین سراجزاده و ایرج فیضی؛ ماهنامه نامه علوم اجتماعی؛ شماره ۳۱؛ پاییز ۱۳۸۶؛ ص ۸۱-۱۰۲.
- ✓ عوامل مؤثر در فرآیند تحولات اجتماعی؛ هاشم صادقی؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۵/۱/۲۹.
- ✓ فرد: شهروند جامعه بین‌المللی!؛ نگاهی به معنا و مفهوم جهانی شدن؛ داود نادمی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۲/۳/۲۷.
- ✓ کتاب‌شناسی دین‌پژوهی؛ اس. ژاکلیک و جی. استارلینک؛ باقر طالبی دارابی؛ فصلنامه هفت آسمان؛ شماره ۳۱؛ پاییز ۱۳۸۵.
- ✓ کنجکاوی فرزندان را چگونه پاسخ می‌دهید: رفتار والدین در قبال پرسشهای فرزندان؛ علیرضا جاوید؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۰/۵/۱۳.
- ✓ مؤلفه‌های قدرت اجتماعی در دو دهه پایانی حکومت پهلوی؛ نفیسه واعظ شهرستانی؛ فصلنامه پیام بهارستان؛ شماره ۴؛ تابستان ۱۳۸۸؛ ص ۹۶۹-۹۷۸.
- ✓ مبانی انسان‌شناسانه در جامعه‌شناسی دورکیم؛ محمدتقی موحد ابطحی؛ فصلنامه مصباح؛ شماره ۳۵؛ پاییز ۱۳۷۹.
- ✓ محور حرکت: همبستگی ملی و مشارکت عمومی در دولت عدالت محور اسلامی؛ علی ایمانی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۴/۷/۱۹.
- ✓ مسأله‌شناسی [نقد کتاب قواعد روش جامعه‌شناسی نوشته امیل دورکیم با ترجمه علیمحمد کاردان و کتاب بینش جامعه‌شناختی: نقدی بر جامعه‌شناسی امریکائی]؛ ماهنامه کتاب ماه (علوم اجتماعی)؛ شماره ۱۹؛ اردیبهشت ۱۳۷۸؛ ص ۴-۶.
- ✓ معنا و مفهوم جهانی شدن؛ داود نادمی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۳/۱۱/۲۵.
- ✓ منطقه مقدس [معرفی کتاب صور بنیانی حیات مذهبی اثر امیل دورکیم و ترجمه باقر پرهام]؛ علیرضا جاوید؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۸/۳.
- ✓ نظامهای اجتماعی و شخصیتی در تئوریهای جامعه‌شناسی؛ حمید رزاقی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۷۸/۴/۱۲.

بنجامین دیزرائیلی^۱

BENJAMIN DISRAELI

تابعیت: بریتانیایی

تاریخ تولد: ۱۸۰۴

تاریخ وفات: ۱۸۸۱

توضیحات: این سیاستمدار انگلیسی، رمان‌نویس هم بوده است. پدرش ایزاک دیزرائیلی مورخ بود. وی ریشهٔ یهودی دارد، اما با تعالیم مسیحی بزرگ شده است. به‌عنوان عضو حزب محافظه‌کار وارد پارلمان انگلیس شد.

بخشی از کتاب‌شناسی بنجامین دیزرائیلی در زبان فارسی

◇ زندگی دیزرائیلی «نخست‌وزیر و لیدر معروف انگلستان در قرن نوزدهم»؛ آندره موروا؛ صدرالدین میرانی؛ [تهران]؛ ۲۸۸ صفحه؛ مصوّر.

بعضی مقالات مرتبط با بنجامین دیزرائیلی به زبان فارسی

❖ به بهانه سالگرد تشکیل گنجره صهیونیستی بال؛ محمدتقی تقی‌پور؛ روزنامهٔ جمهوری اسلامی؛ ۸ شهریور ۱۳۷۹: ص ۱۴؛ ۹ شهریور ۱۳۷۹: ص ۱۴؛ ۱۰ شهریور ۱۳۷۹: ص ۱۵؛ ۱۳ شهریور ۱۳۷۹: ص ۱۱؛ ۱۴ شهریور ۱۳۷۹: ص ۱۵، ۱۳؛ ۱۵ شهریور ۱۳۷۹: ص ۱۱.

۱. این نام به صورت «بنجمین دیزریلی» نیز آمده است.

لیو کالوین روستن^۱

LEO CALVIN ROSTEN

نام دیگر: لئونارد روث (Leonard Q. Ross)

محل تولد: لهستان

تابعیت: آمریکایی

تاریخ تولد: ۱۹۰۸

تاریخ وفات: ۱۹۹۷

بخشی از کتاب‌شناسی لیو کالوین روستن در زبان فارسی

○ فرهنگ تحلیلی مذاهب آمریکایی (*Religions of America: ferment and faith in an age of crisis: a new guide and almanac*) (از مجموعه آشنایی با فرهنگ غرب؛ ۴)؛ لئو

راستن؛ محمد بقایی (مکان)؛ ناشر: حکمت؛ تهران: ۱۳۷۶ (چاپ دوم؛ ۱۳۸۵؛ ۱۰۰۰

نسخه)؛ ۵۷۱ صفحه وزیری. ◇

۱. این نام به صورت‌های «لئو روستن» و «لئو راستن» نیز آمده است.

۲. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، این نام را به صورت «لئو روستن» ذکر کرده است.

دیوید ریکاردو

DAVID RICARDO

محل تولد: لندن، انگلستان

تابعیت: انگلیسی

تاریخ تولد: ۱۷۷۲

تاریخ وفات: ۱۸۲۳

زمینه فعالیت: وی اقتصاددان بود.

بخشی از کتاب‌شناسی دیوید ریکاردو در زبان فارسی

○ اصول اقتصاد سیاسی و مالیات‌ستانی؛ دیوید ریکاردو، ویراستار: پیرسرافا^۱ با همکاری موریس داب؛ ترجمه حبیب‌الله تیموری؛ ناشر: نشر نی؛ تهران: ۱۳۷۴؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۳۷۲ صفحه و زبیری؛ جدول. (این کتاب جلد اول از آثار و مکاتبات دیوید ریکاردو می‌باشد.) ◇

بعضی مقالات مرتبط با دیوید ریکاردو به زبان فارسی

- ✓ از دیوید ریکاردو تا موریس داب: در گفت‌وگو با حبیب‌الله تیموری؛ ماهنامه کتاب ماه (علوم اجتماعی)؛ شماره ۶۲ و ۶۱؛ آبان و آذر ۱۳۸۱؛ ص ۴-۶. ❖
- ❖ اصول اقتصاد سیاسی و مالیات‌ستانی؛ رامین صدر؛ فصلنامه گفتگو؛ شماره ۱۲؛ تابستان ۱۳۷۵؛ ص ۱۷۵-۱۷۸.
- ✓ انسان‌باوری جدید: نگاهی به کتاب «مارکسیسم و آزادی» اثر رایا دونایفسکایا؛ مازیار بقایی؛ روزنامه کارگزاران؛ ۱۳۸۶/۲/۱۲.

۱. نرم‌افزار «کتیبه» این نام را به صورت «پیرسرافا موریس» ذکر کرده است درحالی‌که نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، این نام را به صورت «پیرو سرافا» ذکر کرده است که این نام مورد تأیید نرم‌افزار مستندهای کتابخانه ملی ایران نیز هست. نام مذکور به لاتین چنین می‌باشد: «Piero Sraffa»

- ✓ بررسی آثار تجاری انعقاد موافقت‌نامه نظام ترجیحات تجاری سازمان کنفرانس اسلامی؛ علی زاهدطلبان و حسن ثاقب؛ فصلنامه پژوهشنامه بازرگانی؛ شماره ۴۱؛ زمستان ۱۳۸۵: ص ۲۷-۵۲.
- ✓ بررسی تأثیر انحرافات قیمتی بر توان رقابتی مجتمع پتروشیمی؛ رضا نجارزاده؛ سولماز عبدالهی حقی؛ فصلنامه تحقیقات اقتصادی؛ شماره ۸۰؛ پاییز ۱۳۸۶.
- ✓ برون‌گرایی اقتصادی و توسعه صادرات؛ روزنامه حیات نو؛ ۱۳۸۵/۱۲/۱۲.
- ✓ جمعیت و غذا؛ حسن امامی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۵/۱/۲۴.
- ❖ شکل‌گیری جریان فکری مکتب کلاسیک: سیری بر مکاتب اقتصادی؛ مارک بلاک؛ حسین میرجلیلی؛ روزنامه ایران؛ ۱۷ فروردین ۱۳۸۷: ص ۸.
- ✓ کلاسیکی که تصادفی اقتصاددان شد: با اقتصاددانان [دیوید ریکاردو]؛ روزنامه دنیای اقتصاد؛ ۲۸ و ۲۹/۴/۱۳۸۵.
- ❖ ماهیت‌شناسی پول و دیدگاه فقیهان؛ معروف‌علی احمدوند؛ فصلنامه فقه؛ شماره ۳۶؛ تابستان ۱۳۸۲: ص ۷۴-۱۴۷.
- ❖ مهاجرت با استدلال ریکاردو؛ هانس ویلی باین؛ امیرعباس فتاح‌زاده؛ روزنامه شرق؛ ۱۰ شهریور ۱۳۸۲: ص ۲۰.

لودویک لازار زامنهوف^۱

LUDWIK LAZAR
ZAMENHOF

نام دیگر: Doktoro Esperanto

محل تولد: لهستان

تابعیت: لهستانی

تاریخ تولد: ۱۸۵۹

تاریخ وفات: ۱۹۱۷

توضیحات: او در زمینه «واژه‌شناسی» کار کرده بود و مبدع زبان «اسپرانتو» است.

بخشی از کتاب‌شناسی لودویک لازار زامنهوف در زبان فارسی

◇ اسپرانتو (صفحه عنوان به‌انگلیسی: Introduction to cataloging and the classification of books

by: Margaret Mann. [بی‌جا]: ۶۷+۴۴ صفحه.

○ امثال و حکم زبان اسپرانتو (خردنامه‌ی زامنهوف)؛ به‌اهتمام پروین ثروتیان؛ ناشر: عطایی؛

تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۸۰ صفحه رقی. ◇

◇ لسان عمومی اسپرانتو؛ با تصنیف زامنهوف؛ تألیف بهمن شیدانی^۲؛ ناشر: فردوسی؛ تهران:

۱۳۰۸ (چاپ دوم)؛ ۱۳۶+xxiv-۱۳۶-۷۰-۷۰+۱۳۶ صفحه؛ ۱۱×۱۷ س.م.

با توجه به گسترش زبان اسپرانتو در ایران از روال معمول این مجموعه اندکی عدول

۱. این نام به صورت‌های «لودویک لازاروس زامنهوف» و «لودویک لازارو زامنهوف» نیز آمده است.

۲. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، این نام را به صورت «بهمن شیدانی» ذکر کرده است. مراجعه به نرم‌افزار مستندهای کتابخانه ملی ایران نشان می‌دهد نام وی در کتابخانه ملی به صورت «بهمن شیدانی» نیز ثبت شده است.

۳. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، این نام را به صورت «بهمن شیدایی» ذکر کرده است.

می‌کنیم و در اینجا به ارائه فهرستی از منابع مرتبط با زبان اسپرانتو (زبان اختراعی زامنهوف) از نرم‌افزار «کتیبه» اقدام می‌نمائیم.

بخشی از آثار منتشر شده مرتبط با زبان اسپرانتو در کشورمان

- از دیوار غصب‌شده اسپرانتو تا معیار غصب‌نشده؛ داود شمس حکیمی؛ ناشر: داود شمس حکیمی؛ ۱۳۷۸؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۱۶ صفحه وزیری.
- اسپرانتو زبان سیلاجی دوره آموزش مکاتبه‌ای زبان جهانی اسپرانتو؛ سیلاجی؛ ترجمه حسین وحیدی؛ ناشر: مؤسسه انتشارات عطایی؛ تهران: ۱۳۷۳؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۴۴ صفحه وزیری.
- امثال و حکم زبان اسپرانتو (خردنامه‌ی زامنهوف)؛ به‌اهتمام: پروین ثروتیان؛ ناشر: عطایی؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۸۰ صفحه رقی.
- پذیرش اسپرانتو؛ شاعر: داود شمس حکیمی؛ ناشر: داود شمس حکیمی؛ کرج: ۱۳۸۳؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۳۲ صفحه وزیری.
- تمرین اسپرانتو؛ احمد ترکزاده؛ ناشر: معاصر؛ تهران: ۱۳۶۳؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲ جلد، جلد اول: ۳۲ صفحه وزیری و جلد دوم: ۳۲ صفحه وزیری.
- جان دیلیم اسپرانتو؛ شاعر: داود شمس حکیمی؛ ناشر: آشیانه کتاب؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۶ صفحه وزیری.
- خودآموز زبان اسپرانتو (جلد ۱)؛ ادری چیلدزمی؛ حسین وحیدی، ویراستار: فاطمه سوهانفکر؛ ناشر: مؤسسه علمی اندیشه جوان؛ تهران: ۱۳۷۰؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۶۸ صفحه.
- در راه اسپرانتو؛ شاعر: داود شمس حکیمی؛ ناشر: داود شمس حکیمی؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۳۲ صفحه وزیری.
- در راه دل تا اسپرانتو؛ داود شمس حکیمی؛ ناشر: آشیانه کتاب؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۶ صفحه وزیری.
- دوره مکالمه اسپرانتو با ترجمه؛ سیلاجی؛ ترجمه حسین وحیدی؛ ناشر: سازمان آموزش مکاتبه‌ای؛ تهران: ۱۳۶۲؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۶۷ صفحه وزیری.
- روح و روان اسپرانتو؛ شاعر: داود شمس حکیمی؛ ناشر: آشیانه کتاب؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۶ صفحه وزیری.
- زبان اسپرانتو؛ ح. رشیدی؛ تهران: ۱۳۶۵؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۶۵ صفحه رقی.
- زبان جانم اسپرانتو؛ داود شمس حکیمی؛ ناشر: آشیانه کتاب؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۶ صفحه وزیری.

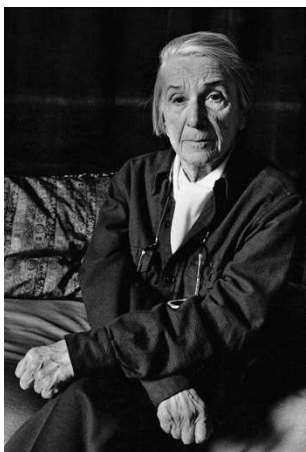
- زبان جهانی: تاریخچه، و زبان‌شناسی تطبیقی اسپرانتو؛ پیر ژانتون؛ محمدجواد کمالی؛ ناشر: مؤسسه انتشارات عطایی؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۹۲ صفحهٔ وزیری.
- زبان دوم: خودآموز زبان جهانی اسپرانتو؛ محمدحسن ناصرالدین صاحب‌الزمانی؛ ناشر: مؤسسه انتشارات عطایی؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۵۶۲ صفحهٔ وزیری.
- زمین اسپرانتو در برابر بی‌خانمانی؛ داود شمس حکیمی؛ ناشر: داود شمس حکیمی؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۳۲ صفحهٔ رقی.
- سانسور و اسپرانتو؛ داود شمس حکیمی؛ ناشر: داود شمس حکیمی؛ کرج: ۱۳۸۱؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۳۲ صفحهٔ وزیری.
- سنی بیلیم اسپرانتو؛ شاعر: داود شمس حکیمی؛ ناشر: آشیانه کتاب؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۶ صفحهٔ وزیری.
- فرهنگ جامع اسپرانتو - فارسی؛ بدیع صمیمی؛ ناشر: بدیع صمیمی؛ ۱۳۶۲؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۷۵۶ صفحهٔ وزیری.
- فرهنگ جامع اسپرانتو - فارسی؛ بدیع صمیمی؛ ناشر: مؤسسه انتشارات عطایی؛ تهران: ۱۳۷۶ (چاپ دوم؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۷۴۸ صفحهٔ وزیری.
- فرهنگ جامع اسپرانتو - فارسی؛ تهران: ۱۳۶۲؛ ۷۴۵ صفحه.
- فرهنگ جامع اسپرانتو - فارسی؛ عارف آذری؛ ناشر: مؤسسه نشر کاکتوس؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۷۴۸ صفحهٔ رقی.
- فرهنگ چند زبانی: فارسی - انگلیسی - فرانسه - ایتالیایی - اسپرانتو؛ محمود مشکری؛ ناشر: محمود مشکری؛ تهران: ۱۳۶۲؛ ۴۸۷ صفحه.
- فرهنگ زبان اسپرانتو فارسی؛ محمود مشکری؛ ۱۳۵۹؛ ۳۴۷ صفحه.
- فرهنگ زبان فارسی - اسپرانتو: شامل متجاوز از ۴۰۰۰۰ واژه مفرد و مرکب و اصطلاحات و امثال؛ بدیع صمیمی؛ ناشر: مؤسسه انتشارات عطایی؛ تهران: ۱۳۶۰ (چاپ دوم؛ ۱۳۷۶، چاپ دیگر؛ ۱۳۷۶؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۷۳۶ صفحهٔ وزیری.
- فرهنگ نو اسپرانتو فارسی؛ محمود مشکری؛ ناشر: ندای فرهنگ؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۴۱۸ صفحهٔ وزیری.
- کتابهایی درباره اسپرانتو؛ داود شمس حکیمی؛ ناشر: داود شمس حکیمی؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۶ صفحهٔ وزیری.

- مکالمه اسپرانتو دوره دوم؛ سیلاجی؛ ترجمه حسین وحیدی^۱؛ ناشر: سازمان مکاتبه‌ای اسپرانتو؛ ۱۳۶۳ (چاپ دوم)؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۷۲ صفحه وزیری.
- منی بیل اسپرانتو؛ شاعر: داود شمس حکیمی؛ ناشر: آشیانه کتاب؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۶ صفحه وزیری.
- همراه جان با اسپرانتو؛ داود شمس حکیمی؛ ناشر: داود شمس حکیمی؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۱۶ صفحه وزیری.

بعضی مقالات مرتبط با لودویک لازار زامنهوف به زبان فارسی

- ✓ ۱۰۳ سال اسپرانتو: زبان اسپرانتو در گفت‌وگو با علیرضا دولتشاهی و محمدرضا ترابی؛ سولماز نراقی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۶/۴.
- ✓ اسپرانتو: آرمانی بزرگ و انسانی؛ فرمهر امیرخاوری؛ فصلنامه جشن کتاب؛ شماره ۲؛ تابستان ۱۳۸۶.
- ✓ لودویک لازارو زامنهوف [ابداع‌کننده زبان اسپرانتو]؛ محمدرضا ترابی؛ فصلنامه پیام سبزاندیشان؛ شماره ۲؛ زمستان ۱۳۸۱.
- ❖ همه می‌توانند با هم حرف بزنند؛ روزنامه اخبار؛ ۲۰ خرداد ۱۳۷۵؛ ص ۳.

۱. در نرم‌افزار «کتیبه»، نام نویسنده این اثر به صورت «حسین وحیدی (سیلاجی)» ذکر شده است. مراجعه به نرم‌افزار مستندهای کتابخانه ملی ایران نشان می‌دهد نام درست ثبت‌شده نویسنده در کتابخانه ملی «فرنس سیلاجی» است که به لاتین «Ferenc Szilagyi» نوشته می‌شود و مترجم آن «حسین وحیدی» می‌باشد.

ناتالی ساروت^۱

NATHALIE SARRAUTE

نام دیگر: ناتالی شرنیاک
(NATHALIE Cherniak)

محل تولد: روسیه

تابعیت: فرانسوی

تاریخ تولد: ۱۹۰۰

تاریخ وفات: ۱۹۹۹

زمینه فعالیت: نویسندگی رمان

تحصیلات: فلسفه

بخشی از کتاب‌شناسی ناتالی ساروت در زبان فارسی

- افلاک‌نما؛ ناتالی ساروت؛ مهشید نونهالی؛ ناشر: نیلوفر؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۲۷۰ صفحه رقی. ◇
- باز کنید؛ ناتالی ساروت؛ نازنین شهدی، ویراستار؛ پرویز شهدی؛ ناشر: ورجاوند؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۸۸ صفحه رقی. ◇
- تو خودت را دوست نداری؛ ناتالی ساروت؛ رؤیا بشنام؛ ناشر: سرمدی؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۲۵۰۰ نسخه؛ ۱۹۲ صفحه رقی. ◇
- تو خودت را دوست نداری؛ ناتالی ساروت؛ مهشید نونهالی؛ ناشر: نیلوفر؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۱۷۸ صفحه وزیری. ◇
- راهی به هزارتوی رمان نو در آثاری از روب‌گری‌یه، ساروت، کوندرا (از سری تقد و

۱. از او در شبه‌دانشنامه فارسی ویکی‌پدیا به صورت «ناتالیا (ناتاشا) چرنیاک» (Natalia/Natacha Tcherniak) نیز یاد شده است.

- بازخوانی ادبیات داستانی؛ (۴)؛ جواد اسحاقیان؛ ناشر: گل آذین؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۱۰۰۰ نسخه
(چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۲۱۲ صفحه رقی. ◇
- صدایشان را می شنوید؟؛ ناتالی ساروت؛ مهشید نونهالی؛ ناشر: نیلوفر؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۱۶۰ صفحه رقی. ◇
- عصر بدگمانی (گفتارهایی درباره رمان)؛ ناتالی ساروت؛ اسماعیل سعادت؛ ناشر: کتاب پرواز؛ تهران: ۱۳۸۱ (چاپ دوم، ویرایش دوم)؛ ۲۵۰۰ نسخه؛ ۱۲۸ صفحه رقی. (چاپ قبلی: نگاه؛ ۱۳۶۴) ◇
- عصر بدگمانی: گفتاری چند درباره رمان؛ ناتالی ساروت؛ اسماعیل سعادت؛ ناشر: مؤسسه انتشارات نگاه؛ تهران: ۱۳۶۴؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۴۴ صفحه رقی. ◇
- کودکی؛ ناتالی ساروت؛ مهشید نونهالی؛ ناشر: نیلوفر؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۲۵۴ صفحه رقی. ◇
- ناتالی ساروت (از سری نویسندگان قرن بیستم فرانسه؛ کتاب پانزدهم)؛ بتینالیبویتس کنپ؛ منوچهر بدیعی؛ ناشر: نشر ماهی؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۹۶ صفحه رقی؛ مصور. (این کتاب ترجمه بخشی از مجموعه *European Writers* تحت عنوان *Nathalie Sarraute* می باشد.) ◇
- وظیفه ادبیات: مجموعه مقالات (از مجموعه شناخت ادبیات؛ (۴)؛ ناتالی ساروت و دیگران؛ ترجمه و تدوین ابوالحسن نجفی؛ ناشر: کتاب زمان؛ تهران: ۱۳۵۶ (چاپ دوم: ۱۳۶۴؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۳۰۴ صفحه رقی. (حاوی ۲۴ مقاله از ۲۰ نویسنده است.) ◇
- وظیفه ادبیات: مجموعه مقالات؛ از لئونید لئونوف، واسیلی آکسیونوف، ایلیا ارنبورگ، برنار پنگو، آلن روبگریه، ناتالی ساروت...؛ تدوین و ترجمه ابوالحسن نجفی؛ ناشر: نیلوفر؛ تهران: ۱۳۸۹ (چاپ سوم)؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۳۲۸ صفحه رقی. ◇

بعضی مقالات مرتبط با ناتالی ساروت به زبان فارسی

✓ اصول شناسی سود یا اصول شناسی اخلاق: شناخت موجز رمان نو با اشاره‌ای به رمان «تو خودت را دوست نداری» نوشته ناتالی ساروت؛ فتح‌الله بی‌نیاز؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۶/۱۴؛

ص ۲۰. ❖

❖ بانوی ادبیات فرانسه؛ نویسا ستایش؛ روزنامه قدس؛ ۲۷ تیر ۱۳۸۳؛ ص ۵.

❖ بحثی پیرامون خاستگاه اندیشه‌ی رمان نو، نه آغازی هست نه پایانی؛ بابک احمدی؛

روزنامه اعتماد؛ ۱۰ خرداد ۱۳۸۵؛ ص ۵؛ ۱۱ خرداد ۱۳۸۵؛ ص ۵.

- ✓ بدون فکر می‌نوشتیم! [گفتگو با ناتالی ساروت رمان‌نویس فرانسوی]: ترجمه نازلی حقانی پرست؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۳/۸/۶: ص ۶ ❖
- ❖ بدون نوشتن نمی‌توانم زندگی کنم؛ محمود عبادیان؛ نشریه جهان کتاب؛ سال ۱، شماره ۲۰، ۲۱؛ شهریور ۱۳۷۵: ص ۲۶-۲۷.
- ✓ به دست آوردن چیزی که از دست می‌رود: مصاحبه با ناتالی ساروت در سال ۱۹۹۰؛ آرنو ریکنر؛ ماهنامه همشهری ماه؛ شماره ۱؛ دی ۱۳۸۳: ص ۴۸-۴۹.
- ✓ پاک‌کن‌ها بازسازی یک روایت کلاسیک: نگاهی به یکی از مهمترین رمانهای آلن رب - گری‌یه؛ بلقیس سلیمانی؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۰/۸/۷.
- ❖ پدیده ضدرمان؛ ژان پل سارتر؛ کاوه میرعباسی؛ روزنامه اعتماد؛ ۷ خرداد ۱۳۸۵: ص ۵؛ ۸ خرداد ۱۳۸۵: ص ۵.
- ❖ پدیده ضدرمان؛ ژان پل سارتر؛ کاوه میرعباسی؛ ماهنامه کلک؛ شماره ۶۶؛ شهریور ۱۳۷۴: ص ۲۶۵-۲۷۰.
- ❖ پیشگامان رمان نو؛ پیر بوادفر؛ خسرو سمیعی؛ روزنامه کار و کارگر؛ ۳۱ شهریور ۱۳۷۷: ص ۷.
- ✓ تو خودت را دوست نداری: جوشش درونی ساروت در گرایش‌هایش؛ رؤیا بشنام؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۶۴؛ اردیبهشت ۱۳۸۴: ص ۷۴-۷۷. ❖
- ✓ داستان یک تک‌گویی؛ شیوه نویسندگی ساروت در افلاک‌نما؛ امیرحسین خورشیدفر؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۱۰/۱۸: ص ۵. ❖
- ✓ درباره ناتالی ساروت و «رمان نو»؛ مسعود کوهستانی‌نژاد؛ روزنامه سلام؛ ۱۳۷۷/۵/۲۹.
- ✓ رمان نو دیگر کهنه شده است: گفت‌وگوی ریمون اهو با ناتالی ساروت؛ ترجمه یوسف علیخانی؛ نشریه وهومن؛ ۱۳۷۸/۵/۱۰.
- ❖ رمان نو؛ سپهر صوری؛ روزنامه سیاست روز؛ ۲۸ آذر ۱۳۸۱: ص ۷.
- ❖ رمان نو؛ غلام‌رضا ذات‌علیان؛ ماهنامه کلک؛ شماره ۶۶؛ شهریور ۱۳۷۴: ص ۱۹-۳۲.
- ✓ ساروت و تردیدهایش [نشست بررسی کتاب کودکی ناتالی ساروت با ترجمه مهشید نونهالی]: مهشید نونهالی، عباس پژمان و فریده علوی؛ ماهنامه کتاب ماه (ادبیات و فلسفه)؛ شماره ۷۷؛ اسفند ۱۳۸۲: ص ۱۰۴-۱۱۵. ❖
- ✓ ساروت، راوی شیء‌وارگی^۱: نگاهی به زندگی و آثار «ناتالی ساروت»؛ پونه بریرانی؛

۱. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، عنوان این مقاله را «ساروت، راوی شیء‌دارگی» ذکر کرده است.

- ❖ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۵/۴/۳۱: ص ۹.
- ❖ ساروت، رمان‌نویسی و نظریه رمان؛ ژان میشل مول‌پوآ؛ مریم حیدری؛ ماهنامه کلک؛ شماره ۶۶؛ شهریور ۱۳۷۴: ص ۱۸۵-۱۸۸.
- ✓ شخصیت‌های ناتالی با ماسک زندگی می‌کنند: نگاهی به زندگی و آثار «ناتالی ساروت» نویسنده بزرگ فرانسوی؛ آدیا هیلا؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۷۸/۹/۷: ص ۱۲.
- ✓ علیه رمان نو: روبرکان، فرانسوا موریاک، ادوار لوپ و آندره سواژ، دنی سن ژاک؛ برگردان و تلخیص منوچهر بدیعی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۹ و ۱۳۸۵/۲/۲۰.
- ❖ عملکرد روایت در رمان کودکی ...؛ محبوبه فهیم‌کلام؛ فصلنامه پژوهش زبان‌های خارجی؛ شماره ۵۷؛ بهار ۱۳۸۹: ص ۱۰۱-۱۱۴.
- ✓ غم غربت و تنهایی انسان: نگاهی به داستان «XXII» نوشته ناتالی ساروت [و بررسی کارهای دیگر او]؛ محسن فرجی؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۳۷۸/۲/۲۳: ص ۷.
- ✓ «قصه در قصه» در قرن بیستم؛ شهرزاد ماکویی؛ ماهنامه اندیشه جامعه؛ شماره ۲۳.
- ❖ کتاب دنیای من است؛ ماهنامه ادبیات داستانی؛ سال ۱، شماره ۹؛ تیر ۱۳۷۲: ص ۴۹-۴۷.
- ✓ کناره‌های محوشده عکس قدیمی: نگاهی به کتاب کودکی ناتالی ساروت؛ فاطمه الله‌وردی؛ همشهری؛ ۱۳۸۲/۱/۲۹ (جوان).
- ❖ کودکی، زندگی‌نامه خودنوشت؛ روزنامه اطلاعات؛ ۱۵ تیر ۱۳۸۱: ص ۷.
- ❖ گفت‌وگو با ناتالی ساروت؛ میشل پاردینا؛ زهره خالقی، هنگامه ایراندوست؛ ماهنامه کلک؛ شماره ۶۶؛ شهریور ۱۳۷۴: ص ۱۸۹-۱۹۶.
- ✓ گفت‌وگو با نویسندگان رمان نو: ساروت، رب‌گریه، سیمون، ترجمه ریمون آلاهو؛ امیر واسطیان؛ ماهنامه شهرزاد؛ شماره ۱: ص ۸۷-۱۱۰.
- ✓ گفت‌وگوهای دردسر آفرین: تأملی بر رمان تو خودت را دوست نداری نوشته ناتالی ساروت؛ ترجمه نادر کی‌پور؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۴/۵/۱۵: ص ۱۹.
- ✓ لحظه‌های شیرین نویسندگی در یک آپارتمان کوچک: دیداری با ماری داریوسک نویسنده جوان و موفق فرانسوی؛ محسن ابراهیم‌پور؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۳۹.
- ❖ مروری بر زندگی و آثار ناتالی ساروت؛ رحیم احمدی؛ ماهنامه فرجام هنر؛ شماره ۳؛ بهمن ۱۳۷۸: ص ۷۳-۷۷.
- ✓ مطمئن باشید: این یک پیپ است!؛ نگاهی به مفهوم شیء در جهان داستانی آلن رب

- گری‌به؛ مهدی یزدانی خرم؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۸/۶.
- ✓ مکئی در حاشیه و متن نوشتار ناتالی ساروت؛ همایون ربیع‌زاده؛ روزنامه جام جم؛ ۱۵ دی ۱۳۸۲؛ ص ۸، ۱۶ دی ۱۳۸۲؛ ص ۷. ❖
- ❖ ناتالی ساروت جستجوگر اعماق ناشناخته انسان؛ ناهید زندی‌پژوه؛ روزنامه کیهان؛ ۱۹ اسفند ۱۳۸۷؛ ص ۱۰.
- ✓ ناتالی ساروت یا به تصویر کشیدن نادیدنی؛ ژاک پی‌یر امیت؛ مریم شاهسون؛ ماهنامه ادبیات داستانی؛ شماره ۵۴؛ بهار ۱۳۸۰؛ ص ۱۴۸-۱۵۲.
- ✓ ناتالی ساروت: گذری کوتاه بر زندگی یک نویسنده زن فرانسوی؛ ترجمه مرجان آلی‌علی؛ هفته‌نامه زن روز؛ شماره ۲۰۶۲؛ ۲۲ مهر ۱۳۸۵؛ ص ۳۴.
- ✓ ناتالی ساروت؛ ترجمه نازلی حقیقت‌پرست؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۰/۳/۱۷؛ ص ۶. ❖
- ❖ ناتالی ساروت؛ ژان میشل مول‌پوآ؛ پروین ذوالقدری؛ ماهنامه کلک؛ شماره ۶۶؛ شهریور ۱۳۷۴؛ ص ۱۸۰-۱۸۱.
- ❖ نوشتن نمایانگر زندگی است! رامین جهانبگلو؛ دوماهنامه شباب؛ سال ۲، شماره ۱۳، ۱۴؛ اسفند ۱۳۷۳ - فروردین ۱۳۷۴؛ ص ۳۸-۴۲.
- ✓ نویسنده باید هر چیزی را زنده کند: گفت‌وگو با ناتالی ساروت، نویسنده فرانسوی؛ ترجمه شهرام رستمی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۱۰/۱۳؛ ص ۱۷. ❖
- ✓ نه آغازی هست نه پایانی: بحثی پیرامون خاستگاه اندیشه‌ی رمان نو (بخش اول)؛ بابک احمدی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۰ و ۱۱/۳/۱۳۸۵.
- ✓ یادداشتی بر رمان گرایندگی اثر ناتالی ساروت پدیده ضد رمان (بخش دوم و پایانی)؛ ژان پل سارتر؛ کاوه میرعباسی؛ روزنامه اعتماد؛ ۷ و ۱۳۸۵/۳/۸.
- ✓ یادداشتی بر رمان مشهور مدراتو کانتابیله دنیای داستانی مارگریت دوراس؛ رضا سیدحسینی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۵/۸/۲۳.
- ❖ یک عمر رنج نوشتن: ناتالی ساروت و زندگی ادبی؛ کاوه قاسمی؛ هفته‌نامه کتاب هفته؛ شماره ۱۷۶؛ ۲۲ فروردین ۱۳۸۸؛ ص ۲۲.
- ❖ یک قرن خلایقیت در ناکجا؛ محمود فاضلی بیرجندی؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۸؛ مهر، آبان ۱۳۷۸؛ ص ۸۴-۸۸.

توماس استفن ساس^۱

THOMAS STEPHEN
SZASZ

محل تولد: بوداپست، مجارستان

تابعیت: آمریکایی

تاریخ تولد: ۱۹۲۰

زمینه فعالیت: نویسندگی، روانکاوی

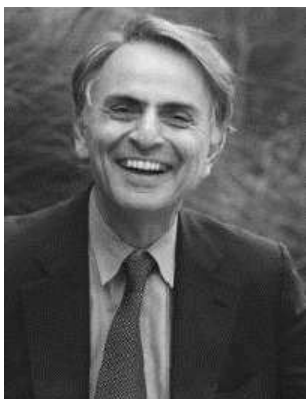
تحصیلات: فیزیک، روان‌شناسی

بخشی از کتاب‌شناسی توماس استفن ساس در زبان فارسی

◇ گناه دوم؛ توماس اس. ساس؛ حسین نیر؛ ناشر: حسین نیر؛ تهران: ۱۳۷۰؛ ۱۵۰ صفحه.

○ گناه دوم؛ توماس ساس؛ حسین نیر؛ ناشر: صاحب اثر؛ تهران: ۱۳۷۱؛ ۴۲۰۰ نسخه؛ ۱۵۲ صفحه رقی.

۱. در فهرست مستندهای کتابخانه ملی و غیر آن، این نام به صورت‌های «تامس استیون ساس»، «توماس ساس» و «توماس زاز» نیز آمده است.

کارل ادوارد ساگان^۱

CARL EDWARD SAGAN

محل تولد: نیویورک، آمریکا

تاریخ تولد: ۱۹۳۴

تاریخ وفات: ۱۹۹۶

توضیحات: زمینه فعالیت او «ستاره‌شناسی» بوده است. وی متخصص فیزیک نجومی در رصدخانه اخترفیزیکی «اسمیتسونیان» بوده است که به دریافت مدال‌های «ناسا» در پیشرفت‌های علمی بی‌سابقه موفق شده و «جایزه پولیتزر» را نیز به دست آورده است.

بخشی از کتاب‌شناسی کارل ادوارد ساگان در زبان فارسی

○ ازدهایان عدن: تأملی در تکامل هوش انسان؛ کارل ساگان؛ حبيب‌الله تیموری؛ ناشر: پیشبرد^۲؛

تهران: ۱۳۶۸؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۴۳ صفحه؛ مصور؛ جدول؛ نمودار. ◇

□ اندیشمندان راستین زمان ما؛ گی سُرمان؛ ویدا ناصحی؛ ناشر: آروین؛ تهران: ۱۳۷۴؛ ۲۲۰۰

نسخه؛ ۳۲۰ صفحه. (صفحات ۲۱ تا ۲۸ تحت عنوان کارل ساگان: انفجار بزرگ واقعی

است محرز)

بعضی مقالات مرتبط با کارل ادوارد ساگان به زبان فارسی

✓ آیا خدا صدای ما را می‌شنود؟؛ پیش از این که قدرت دعا و نیاش را دست کم بگیرید،

مطالب زیر را بخوانید!؛ ترجمه امیر دیوانی؛ ماهنامه دیدار آشنا؛ شماره ۲۲.

❖ چشم‌انداز پدر و مادر از آینده کودک لازمه کسب دستاوردهای خلاق آینده کودک؛ کارل

۱. در فهرست مستندهای کتابخانه ملی و غیر آن، این نام به صورت‌های «کارل سیگن» و «کارل سیگان» نیز آمده است.

۲. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، ناشر این کتاب را «پاپیروس» ذکر کرده است.

- ساگان؛ فصلنامه خلاقیت و نوآوری؛ شماره ۱۳، ۱۴؛ زمستان ۱۳۸۴؛ بهار ۱۳۸۵: ص ۴۹-۵۶.
- ✓ دیدگاه‌های مختلف درباره ارتباط علم و دین؛ ایان باربور؛ پیروز فطورچی؛ فصلنامه ذهن؛ شماره ۳؛ پاییز ۱۳۷۹.
- ✓ دین در عصر علم: خطابه‌های گیفورد؛ سیدحسن اسلامی؛ فصلنامه هفت آسمان؛ شماره ۴۰؛ زمستان ۱۳۸۷.
- ❖ روزنه؛ خسرو باقری؛ ماهنامه چیستا؛ سال ۱۴، شماره ۴، ۵؛ دی، بهمن ۱۳۷۵: ص ۴۳۳-۴۳۴.
- ✓ عالم چگونه پدید آمد؟؛ کارل ساگان؛ سعید علوی نائینی؛ روزنامه همشهری؛ ۴ و ۱۱ و ۱۸ و ۱۳۷۷/۹/۲۵.
- ✓ کارل ساگان، آمیزه‌ای از علم و تخیل؛ الیزابت وارد؛ محمد دستجردی؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۳۷۸/۵/۱۸.
- ✓ مسافری از زمین؛ فرهاد رضائی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۲/۸/۲۱.

جورج سوروس^۱

GEORGE SOROS

محل تولد: مجارستان

تاریخ تولد: ۱۹۳۱

توضیحات: تحصیلات او در اقتصاد بوده است. موافق سرمایه‌گذاری برای ایجاد تغییرات اقتصادی و اجتماعی در سراسر جهان می‌باشد. وی در سال‌های ۱۹۹۳ و ۱۹۹۴ یک‌سوم بودجه تحقیقاتی روسیه را پرداخت کرد. او بنیانگذار صندوق سرمایه‌گذاری کوآتوم، صاحب بنیاد سوروس و بنیانگذار مؤسسه جامعه‌باز (OSI) است.

بخشی از کتاب‌شناسی جورج سوروس در زبان فارسی

- جورج سوروس و انقلاب‌های مخملین؛ نظارت و تدوین؛ میرقاسم مومنی و عباس کاردان؛ ناشر: مؤسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر تهران؛ تهران: ۱۳۸۶ (چاپ دوم)؛ ۴۰۰ نسخه؛ ۶۸ صفحه پالتویی؛ مصور. ◇
- رؤیای برتری آمریکایی (The bubble of American supremacy: correcting the misuse of American power)؛ جورج سوروس؛ لطف‌الله میثمی؛ ناشر: صمدیه؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۱۰۰۰ نسخه (چاپ دوم)؛ ۱۳۸۵؛ ۵۰۰ نسخه؛ ۱۹۶ صفحه وزیری.

بعضی مقالات مرتبط با جورج سوروس به زبان فارسی

- ✓ آموزش عالی خصوصی در اروپای شرقی گسترش می‌یابد: در مجارستان حدود شش نهاد خصوصی آموزش عالی و ۲۶ نهاد آموزشی وابسته به کلیسا وجود دارد؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۰/۱۱/۱۳.

۱. این نام به صورت‌های «جرج سوروس» و «جورج سورس» نیز آمده است.

- ✓ ارزیابی مهندس عزت‌الله سحابی از کتاب «رؤیای برتر آمریکا» اثر جورج سورس (ترجمه لطف‌الله میثمی)؛ عزت‌الله سحابی؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۸۳/۸/۲۰.
- ✓ اسرائیل، آمریکا و AIPAC: انتقاد از اسرائیل در آمریکا پیامد ناگواری دارد؛ جورج سورس؛ روزنامه همبستگی؛ ۲۳ خرداد ۱۳۸۶: ص ۱ و ۴؛ ۲۶ خرداد ۱۳۸۶: ص ۴. ❖
- ✓ الحیات: خصومت با آمریکا جهانی شده است؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۲/۱۰/۳۰.
- ✓ انتقاد به شیوه ادبی: «جورج سورس؛ قیام علیه بوش»؛ کارن تومولتی؛ روزنامه فرهنگ آشتی؛ ۱۳۸۲/۱۲/۲۸.
- ❖ انقلاب مخملین در قرقیزستان زرد رنگ خواهد بود؛ کورش آریامنش؛ روزنامه ایران؛ ۱۰ اسفند ۱۳۸۳: ص ۷.
- ❖ این توطئه را جدی بگیرید!؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۲۱ خرداد ۱۳۸۶: ص ۱، ۲.
- ✓ باتلاقی بدتر از ویتنام؛ جورج سورس؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۱۳۸۲/۱۱/۱۶: ص ۱ ویژه‌نامه. ❖
- ✓ بازارها غیراخلاقی‌اند [گفتگو با جورج سورس]؛ ترجمه قاسم طولانی؛ هفته‌نامه ترجمان اقتصادی؛ شماره ۳۶.
- ✓ باید دور باطل خشونت را شکست؛ جورج سورس؛ نیره محمودی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۵/۶/۱۲.
- ✓ بحران سرمایه‌داری جهانی [عنوان کتاب جورج سورس]؛ نقد و معرفی: حسین پوراحمدی؛ ماهنامه اقتصاد انرژی؛ شماره ۶۱ و ۶۲؛ تیر - مرداد ۱۳۸۳: ص ۴۴-۴۵. ❖
- ✓ بوش دنیا را در مسیر بسیار خطرناکی سوق داد: مصاحبه مجله تایم با جورج سورس؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۲/۱۲/۸.
- ❖ پروژه قرن چگونه متوقف شد؟؛ مجادله سرمایه‌گذاران و سیاستمداران غرب برسرناکامی انقلاب‌ها و جنبش‌های قلمرو شوروی سابق؛ محمد بخشنده؛ روزنامه ایران؛ ۱۸ اردیبهشت ۱۳۸۶: ص ۷.
- ❖ پوتین از نگاه ...؛ جورج سورس؛ روزنامه شرق؛ ۲۸ خرداد ۱۳۸۳: ص ۸.
- ✓ پول، سیاست و مخالفت با بوش؛ جورج سورس؛ رضا حریری؛ دوماهنامه بررسیهای بازرگانی؛ شماره ۱۸۷؛ آذر و دی ۱۳۸۲: ص ۱۳۰-۱۳۱. ❖

- ✓ پیشنهاد‌های یک میلیارد‌ر به بوش: نگاهی به کتاب «رؤیای برتری آمریکایی» [نوشته جورج سوروس با ترجمه لطف‌الله میثمی و مقدمه عزت‌الله سبحانی]؛ بهمن دارالشفایی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۱۰/۶.
- ✓ تحرکات بنیاد آمریکایی سوروس در قفقاز؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۵/۸/۸.
- ✓ تحلیلی بر انقلاب‌های رنگی، چگونگی مواجهه ایران؛ جهان‌بخش ایزدی؛ فصلنامه راه‌برد یاس؛ شماره ۸؛ زمستان ۱۳۸۵: ص ۱۸۵-۲۰۴.
- ✓ جورج سوروس: ایالات متحده علاقه‌ای به همکاری‌های بین‌المللی ندارد [گفت‌وگو با سوروس]؛ امیر هدایتی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۲/۲۵.
- ❖ چه کسی آپاک را متوقف می‌کند؟ انتقاد شدید جورج سوروس از رویکرد خاورمیانه‌ای کاخ سفید؛ جورج سوروس؛ کاوه شجاعی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۵ فروردین ۱۳۸۶: ص ۱۱.
- ❖ چه کسی روسیه را از دست داد؛ جورج سوروس؛ غلامحسین میرزاصالح؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۰ آذر ۱۳۷۹: ص ۶.
- ✓ حباب برتری آمریکا؛ جورج سوروس؛ علی قریشی؛ دوماهنامه بررسی‌های بازرگانی؛ شماره ۱۸۵: مرداد و شهریور ۱۳۸۲: ص ۱۳۳-۱۳۴.
- ❖ خودکامگی از نوع روسی؛ جورج سوروس؛ غلامحسین میرزاصالح؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۵ آذر ۱۳۷۹: ص ۶.
- ✓ دیدگاه‌های نخست‌وزیر مالزی ماهاتیر محمد درباره: جهانی‌شدن، جامعه جهانی و سازمان ملل متحد؛ علی صباغیان؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۰/۴/۲۸.
- ✓ رفتار عادلانه جهانی (مروری بر کتاب «درباره جهانی‌شدن»، اثر جورج سوروس)؛ جوزف استیگلیتز؛ منیره کاظمی؛ ماهنامه مجله اقتصادی؛ شماره ۱۰.
- ❖ سایه سوروس بر آسیای مرکزی؛ نفیسه کوهنورد؛ روزنامه ایران؛ ۱۴ بهمن ۱۳۸۳: ص ۱۱.
- ✓ سرمایه‌گذاری جورج سوروس روی گری؛ ترجمه شادی آذری؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۸/۵.
- ❖ سیاست اسرائیل در قبال جمهوری آذربایجان؛ محمود آفاکثیری؛ روزنامه ایران؛ ۱۹ آذر ۱۳۸۴: ص ۷.
- ✓ سیاست خارجی بدون تنش؛ جورج سوروس؛ احسان صحافیان؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۲/۱۲/۱۹: ص ۷.
- ✓ عملیات «براندازی نرم» به سبک بنیاد آمریکایی سوروس؛ محمد محمود رضاپور؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۶/۳/۸: ص ۶.

- ❖ غرب در روسیه؛ جورج سوروس؛ غلام‌حسین میرزاصالح؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳ آذر ۱۳۷۹: ص ۶.
- ✓ فروپاشی سرمایه‌داری جهانی [برگزیده‌ای از کتاب جورج سوروس تحت عنوان بحران سرمایه‌داری جهانی]؛ ترجمه حشمت‌الله رضوی؛ روزنامه کیهان؛ ۲۳ و ۲۵/۱۲/۱۳۷۷.
- ❖ فعالیت فرهنگی و اجتماعی یک بنیاد امریکایی در منطقه؛ روزنامه رسالت؛ ۱۴ اردیبهشت ۱۳۸۵: ص ۱۶.
- ❖ قربانی جانی؟!؛ لطف‌الله میثمی؛ دوماهنامه چشم‌انداز ایران؛ شماره ۲۷؛ شهریور و مهر ۱۳۸۳: ص ۲-۳.
- ❖ قربانیانی نباشیم که مجرمان جدیدی گردیم؛ عزت‌الله سبحانی؛ روزنامه همبستگی؛ ۲۰ آبان ۱۳۸۳: ص ۶.
- ❖ کتابخانه‌ها و جامعه باز، پوپر، سوروس و اطلاعات دیجیتال [مقاله]؛ لین رابینسون و دیوید بادن؛ نرگس محمدعلیپور و فریبرز ورودی؛ فصلنامه اطلاع‌شناسی؛ شماره ۱۱، ۱۲؛ بهار و تابستان ۱۳۸۵: ص ۸۱-۱۰۴.
- ✓ کدامیک را باور کنیم؟!؛ پرویز اسماعیلی؛ روزنامه تهران امروز؛ ۱۳۸۶/۴/۲۸.
- ✓ گل رز و اسب درشکه؛ محمد ایمانی؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۳/۴/۲۱: ص ۲.
- ❖ مالزی با جامعه باز سوروس مخالف است؛ حشمت‌الله رضوی؛ روزنامه کیهان؛ ۹ آذر ۱۳۷۶: ص ۱۲.
- ❖ مرد یک میلیارد دلاری؛ از شاگردی کارل پوپر تا رأس سرمایه‌گذاری در وال استریت؛ سلمان فرمانفرمایان؛ فصلنامه گفتگو؛ شماره ۱۲؛ تابستان ۱۳۷۵: ص ۱۶۴-۱۶۹.
- ❖ نقد جهانی‌سازی از دو منظر؛ فریبرز رئیس‌دانا؛ فصلنامه مجلس و پژوهش؛ شماره ۴۳؛ بهار ۱۳۸۳: ص ۳۰۷-۳۴۵.

سوزان سونتگ^۱

SUSAN SONTAG

محل تولد: نیویورک، آمریکا

تاریخ تولد: ۱۹۳۳

تاریخ وفات: ۲۰۰۴

توضیحات: این منتقد و نویسنده مشهور، «جایزه منتقدان ملی کتاب آمریکا» را دریافت کرده است.

بخشی از کتاب‌شناسی سوزان سونتگ در زبان فارسی

- آلیس در بستر (یک نمایشنامه) (*Alice in bed: a play in eight scenes*^۲)؛ سوزان سانتاگ؛ فرزانه قوجلو؛ ناشر: رازگو؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۱۱۲ صفحه رقی.
- بانوی دریایی (براساس نمایشنامه‌ی هنریک ایبسن)؛ سوزان سانتاگ؛ حمید احیاء؛ ناشر: نیلا؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۷۲ صفحه جیبی.
- تابستان در بادن بادن؛ لئونید تسیپکین، با مقدمه‌ای از سوزان سانتاگ؛ بابک مظلومی؛ ناشر: کتاب نشر نیکا؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۱۶۵۰ نسخه؛ ۲۲۴ صفحه رقی.
- جنگ بی پایان و هشت مقاله دیگر (از مجموعه نگاه نو: ۱)؛ سوزان سانتاگ؛ مهتاب میرزایی، گردآوری علی میرزایی؛ ناشر: نگاره آفتاب؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۵۰۰ نسخه؛ ۱۱۶ صفحه پالتویی. (کتاب حاضر مجموعه مقالاتی است که از منابع مختلف گردآوری و ترجمه شده است.)^۳
- خیابان یک طرفه (*One-way street, and other writings*)؛ والتر بنیامین، تئودور آدورنو و سوزان سونتگ؛ حمید فرازنده؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم)؛

۱. در فهرست مستندهای کتابخانه ملی و غیر آن، این نام به صورت‌های «سوزان سونتاک»، «سوزان سانتاگ» و «سوزان سانتگ» نیز آمده است.

۲. نرم‌افزار «کتیبه»، این کلمه را به اشتباه «seenes» ذکر کرده است.

- ۱۳۸۵؛ ۱۲۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۶۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۶۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۱۳۶ صفحه رقی. ◇
- درباره عکاسی؛ سوزان سونتاک؛ نگین شیدوش، ویراستار؛ فرشید آذرنگ؛ ناشر: حرفه نویسنده؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۱۱۰۰ نسخه (چاپ دوم)؛ ۱۳۹۰؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۴۱۶ صفحه رقی.
- درباره‌ی عکاسی؛ سوزان سانتاک، مجید اخگر؛ ناشر: چاپ و نشر نظر؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۴۰ صفحه وزیری.
- شکنجه و قتل ژان پل مارا، به اجرای ساکنان تیمارستان شانتون به کارگردانی مارکی دوساد [نمایشنامه] (از سری قلمرو هنر؛ ۷)؛ پیتراولریخ^۱ وایس، همراه با تحلیل‌هایی از وایس، پیتر بروک و سوزان سونتاک؛ سیدمحمد نجفی، تهیه و تنظیم: حمید امجد؛ ناشر: نیلا؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۵۵۰۰ نسخه (چاپ دوم)؛ ۱۳۸۱؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۱۲۸ صفحه رقی. ◇

بعضی مقالات مرتبط با سوزان سونتاک به زبان فارسی^۲

- ❖ آلیس در بستر بیماری؛ توماس آکستن؛ حامد یوسفی؛ روزنامه همشهری تهران؛ شماره ۱۲۶؛ ۱۵ مهر ۱۳۸۱؛ ص ۱۷.
- ❖ آیا عصر تراژدی به پایان رسیده است؛ سوزان سونتاک؛ چیستا یشی؛ سینما تئاتر؛ سال ۴، شماره ۲۲؛ خرداد، تیر ۱۳۷۶؛ ص ۷۸-۷۹.
- ❖ ادبیات کسب و کار من است؛ جواد طالعی؛ روزنامه همشهری تهران؛ شماره ۱۲۸؛ ۲۹ مهر ۱۳۸۱؛ ص ۲۲-۲۳.
- ❖ ادبیات نوعی مسئولیت است؛ سوزان سونتاک؛ نیما ملک‌محمدی؛ روزنامه شرق؛ ۲۵ اسفند ۱۳۸۳؛ ص ۱۲۸ سالنامه.
- ❖ استفاده از عکس؛ جان برگر؛ حمید رحمتی؛ ماهنامه عکس؛ سال ۱۰، شماره ۱۱۶؛ دی ۱۳۷۵؛ ص ۴۸-۵۱.
- ❖ بانوی سیاهپوش؛ چهارمین سالگرد درگذشت سوزان سونتاک؛ اریک هامبرگر؛ علیرضا اکبری؛ روزنامه اعتماد؛ ۲۴ بهمن ۱۳۸۷؛ ص ۱۳ ضمیمه.
- ❖ باهوش‌ترین زن امریکایی؛ شهرزاد رحمتی؛ ماهنامه فیلم؛ شماره ۳۲۷؛ بهمن ۱۳۸۳؛ ص ۷۴-۷۵.

۱. این نام در جلد دوم به صورت «پیتراولریش» ذکر شده است.

۲. در نرم‌افزار «نماتن» این نام فقط به صورت «سوزان سونتاک» - و نه به صورت «سوزان سانتگ» یا «سونتاک» - جست‌وجو شد.

- ❖ بزرگ که شدم می‌خواهم روشنفکر شوم؛ امیلی امرایی؛ روزنامه ایران؛ ۱۴ دی ۱۳۸۳: ص ۱۷.
- ❖ بیگانه، گفتگویی با سوزان سونتاگ؛ هاروی بلوم؛ منصوره خادم‌نیا؛ ماهنامه آزما؛ شماره ۶۵؛ خرداد ۱۳۸۸: ص ۱۶-۱۹.
- ❖ تصور فاجعه؛ سوزان سونتاگ؛ مجید داوودی و مینا رضاپور؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۴۲؛ مرداد و شهریور ۱۳۸۱: ص ۸۲-۸۹.
- ❖ تور بدون راهنما - نگاهی به زندگی سیمایی سوزان سونتاگ؛ دیوید دنی؛ آرش طهماسبی؛ روزنامه ایران؛ ۱۲ مهر ۱۳۸۴: ص ۱۵.
- ❖ جای خالی سونتاگ؛ مهرناز مصباح؛ هفته‌نامه کتاب هفته؛ شماره ۲۲۰؛ ۱۹ دی ۱۳۸۳: ص ۲۲.
- ❖ جذابیت پنهان رنج - درباره سیمون وی؛ سوزان سونتاگ؛ صالح نجفی؛ روزنامه شرق؛ ۲۶ دی ۱۳۸۳: ص ۱۸.
- ❖ جنگ بی‌پایان؛ سوزان سونتاگ؛ مهتاب میرزایی؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۵۴؛ آبان ۱۳۸۱: ص ۱۲-۱۳.
- ❖ چهره‌های آنی لیوویتز؛ سوزان سونتاگ؛ نسیم مه‌تبار؛ ماهنامه عکس؛ شماره ۲۰۲؛ بهمن ۱۳۸۲: ص ۴۴-۴۹.
- ❖ چهره‌های آنی لیوویتز؛ سوزان سونتاگ؛ نسیم مه‌تبار؛ ماهنامه عکس؛ شماره ۲۰۳؛ اسفند ۱۳۸۲: ص ۴۸-۵۳.
- ❖ چهره‌های آنی لیوویتز؛ سوزان سونتاگ؛ نسیم مه‌تبار؛ ماهنامه عکس؛ شماره ۲۰۴؛ فروردین ۱۳۸۳: ص ۴۸-۵۳.
- ✓ حقیقت داستان، انسانیت مشترک ما را برمی‌انگیزاند؛ سوزان سونتاگ؛ آیدا میرشاهی؛ ماهنامه شهرزاد؛ شماره ۳: ص ۳۳-۳۶.
- ✓ در گفتگوی سوزان سونتاگ اندیشمند آمریکایی با رسالت مطرح شد: سلطه خودسانسوری در آمریکا [گزارش]؛ روزنامه رسالت؛ ۱۳۸۰/۱۱/۲۰.
- ✓ درباره عکاسی: پیشکشی به سوزان سونتاگ؛ ترجمه مریم نوزاد؛ ماهنامه عکس؛ شماره ۲۳۱.
- ❖ درباره عکاسی؛ سوزان سونتاگ؛ فرزانه طاهری؛ ماهنامه عکس؛ سال ۱۰، شماره ۱۰۹؛ خرداد ۱۳۷۵: ص ۴۲-۴۵.
- ❖ درباره عکاسی؛ سوزان سونتاگ؛ فرزانه طاهری؛ ماهنامه عکس؛ سال ۱۰، شماره ۱۱۱؛ مرداد ۱۳۷۵: ص ۵۲-۵۵.

- ❖ درباره عکاسی؛ سوزان سونتگ؛ فرزانه طاهری؛ ماهنامه عکس؛ سال ۱۰، شماره ۱۱۲؛ شهریور ۱۳۲۷: ص ۴۹-۵۲.
- ❖ درباره عکاسی؛ سوزان سونتگ؛ فرزانه طاهری؛ ماهنامه عکس؛ سال ۱۰، شماره ۱۱۳؛ مهر ۱۳۷۵: ص ۵۲-۵۶.
- ❖ درباره عکاسی؛ سوزان سونتگ؛ فرزانه طاهری؛ ماهنامه عکس؛ سال ۱۰، شماره ۱۱۴؛ آبان ۱۳۷۵: ص ۴۸-۵۳.
- ❖ درباره عکاسی؛ سوزان سونتگ؛ فرزانه طاهری؛ ماهنامه عکس؛ سال ۱۰، شماره ۱۱۵؛ آذر ۱۳۷۵: ص ۵۱-۵۴.
- ❖ درباره عکاسی؛ ماهنامه عکس؛ سال ۹، شماره ۱۰۶؛ اسفند ۱۳۷۴: ص ۶۱-۶۵.
- ✓ درباره عکاسی؛ سوزان سونتگ؛ اسماعیل عباسی؛ ماهنامه دوربین عکاسی؛ شماره ۳۵.
- ❖ راوی رنج؛ سوزان سونتگ؛ ر. سهاد؛ روزنامه ایران؛ ۲۹ فروردین ۱۳۸۳: ص ۶.
- ❖ روان‌پارگی فرهنگی؛ علی اصغر قره‌باغی؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۱۷، ۱۸؛ خرداد، تیر ۱۳۷۹: ص ۴۳-۵۱.
- ❖ زن بودن یک کلیشه است - گفتگو با سوزان سونتگ؛ گری یانگ؛ پرویز جاهد؛ روزنامه شرق؛ ۲۸ شهریور ۱۳۸۴: ص ۱۸.
- ❖ زنی از اندیشمندان آزاده؛ منوچهر پرشاد؛ فصلنامه گیلان ما؛ شماره ۱۴؛ بهار ۱۳۸۳: ص ۸۵-۹۸.
- ❖ زوال سینما؛ سوزان سونتگ؛ پدram هاشمی‌نسب؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۳۹؛ اردیبهشت ۱۳۸۱: ص ۱۱-۱۲.
- ✓ سوزان سونتگ علیه تفسیر: بیماری، به عنوان استعاره؛ پتری لیکونن؛ منصوره خادم‌نیا؛ ماهنامه آزما؛ شماره ۶۵؛ خرداد ۱۳۸۸.
- ❖ سوزان سونتگ، آخرین روشنفکر؛ علی اصغر قره‌باغی؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۳۹؛ اردیبهشت ۱۳۸۱: ص ۴-۸.
- ❖ سوزان سونتگ، منتقد پرشور اجتماعی؛ مارگالیت فوکس؛ ماهنامه جهان کتاب؛ شماره ۱۹۱؛ اسفند ۱۳۸۳: ص ۱۸-۲۰.
- ❖ سونتگ در انتظار گودو؛ توماس آکستن؛ روزنامه همشهری تهران؛ شماره ۱۲۶؛ ۱۵ مهر ۱۳۸۱: ص ۱۷.
- ❖ سه نوشته درباره جنگ؛ یاسمن منو؛ ماهنامه جهان کتاب؛ شماره ۱۷۰؛ خرداد ۱۳۸۲: ص ۴-۸.
- ❖ شعبده‌بازان لبخند در شبکلاه درد؛ سعید عقیقی؛ ماهنامه فیلم؛ شماره ۲۱۱؛ آذر ۱۳۷۶:

- ص ۹۸-۱۰۱.
- ❖ شکنجه دیگران؛ سوزان سونتاک؛ هوتن تابا؛ روزنامه ایران؛ ۲۷ دی ۱۳۸۳: ص ۱۶.
 - ❖ شوهر ایده آل - در مورد آلبر کامو و آثارش؛ سوزان سونتاک؛ شهرام رستمی؛ روزنامه شرق؛ ۲۸ تیر ۱۳۸۴: ص ۱۷.
 - ❖ ضدتأویل؛ سوزان سونتاک؛ کاظم عابدینی و شهریار امینیان؛ ماهنامه شعر؛ سال ۴، شماره ۲۰؛ تابستان ۱۳۷۵: ص ۱۰۶-۱۱۳.
 - ❖ عکاس در مقام تجاوزگر؛ بیل جی؛ محمدتقی فرامرزی؛ دوفصلنامه عکسنامه؛ سال ۱، شماره ۴؛ زمستان ۱۳۷۷: ص ۹۸-۱۰۳.
 - ❖ نقد رمان در امریکا؛ پیمان هاشمی نسب؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۳۹؛ اردیبهشت ۱۳۸۱: ص ۱۴-۱۵.
 - ❖ نقدی بر کتاب درباره عکاسی سوزان سونتاک؛ فورد شوارتس؛ جواد منتظری و عباس زندباف؛ ماهنامه عکس؛ سال ۱۰، شماره ۱۱۶؛ دی ۱۳۷۵: ص ۵۲-۵۳.
 - ❖ نومیدانه در جستجوی بچه‌های چهارساله ...؛ کامبیز کاهه؛ هفته‌نامه سینما؛ شماره ۲۹۲؛ ۲۶ آذر ۱۳۷۶: ص ۱۸-۱۹.
 - ❖ نویسنده‌ای با ذهن زلال - نگاهی به زندگی و آثار سوزان سانتاگ؛ جهانگیر چراتی؛ روزنامه جام جم؛ ۲۱ دی ۱۳۸۳: ص ۶.
 - ❖ واقعیت مهیب جنگ؛ سهراب محبی؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۴۸؛ اردیبهشت ۱۳۸۲: ص ۱۶-۱۹.
 - ❖ یادداشتی در باب رمان‌ها و فیلم‌ها؛ سوزان سونتاک؛ علی‌اکبر علیزاد؛ روزنامه شرق؛ ۱۰ تیر ۱۳۸۶: ص ۱۵.
 - ❖ یک روشنفکر سخت‌گیر باشکوه؛ چارلز مک‌گرات؛ هوتن تابا؛ روزنامه ایران؛ ۱۵ دی ۱۳۸۳: ص ۱۸.
 - ✓ یک زن غرغرو، چطور نویسنده شد؟؛ گفتگو با سوزان سونتاک نویسنده و روشنفکر معاصر؛ سجاد صاحبان‌زند؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۲/۸/۱۹.

ایزاک باشویس سینگر^۱

ISAAC BASHEVIS SINGER

محل تولد: لهستان

تابعیت: لهستانی

تاریخ تولد: ۱۹۰۴

تاریخ وفات: ۱۹۹۱

توضیحات: این رمان‌نویس و روزنامه‌نگار لهستانی در ۱۹۳۵ به آمریکا کوچ کرد. وی در سال ۱۹۷۸ جایزه نوبل ادبیات را دریافت داشت.

بخشی از کتاب‌شناسی ایزاک باشویس سینگر در زبان فارسی

○ احمق‌های چلم و تاریخ‌شان (از سری آسمان ادبیات؛ ۱. داستان؛ ۱)؛ ایزاک بشویس سینگر، تصویرگر: اوری شولویتز؛ پروانه عروج‌نیا؛ ناشران: آسمان خیال و نقد قلم؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم: ۱۳۸۹؛ ۲۲۰۰ نسخه، چاپ سوم: ۱۳۹۰؛ ۱۴۰۰ نسخه)؛ ۶۸ صفحه رقعی؛ مصور. ◇

◇ پروفیسور کم‌حافظه کم‌حافظه^۲؛ ایزاک ب. سینگر؛ جمال گنجه‌ای؛ ناشر: طنز؛ اراک: ۱۳۸۰؛ ۹۶ صفحه.

○ درس‌هایی درباره داستان‌نویسی به‌ضمیمه مصاحبه با ایزاک سینگر و جوزف هلر (Dare to be great writer: keys to powerful fiction 329)؛ لئونارد بیشاپ؛ محسن سلیمانی؛ ناشر:

۱. این نام به صورت‌های «ایزاک بشویس سینگر»، «ایزاک بشویس سینگر»، «ایزاک سینگر» و «ایزاک باشوویتس سینگر» نیز آمده است.

۲. داستان یادشده همراه با دو اثر دیگر [تاجر ونیزی (نوشته ویلیام شکسپیر) و رادیوی گنده (نوشته جان چیور)] به صورت یک مجموعه فهرست‌نویسی شده است.

- نشر زلال؛ تهران: ۱۳۷۵؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۵۶۴ صفحه وزیری. ◇
- درسهایی درباره داستان‌نویسی؛ لئونارد بیشاپ؛ محسن سلیمانی؛ ناشر: انتشارات سوره مهر؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۱۱۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۸۳؛ ۳۳۰۰ نسخه)؛ ۵۶۴ صفحه وزیری. ◇
- دوباره احمق‌های چلم: هشت داستان طنز؛ آیزاک بشویس سینگر؛ خدیجه روزگرد، ویراستار؛ پروانه عروج‌نیا؛ ناشران: آسمان خیال و نقد قلم؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۲۲۰۰ نسخه ۹۶ صفحه رقی. ◇
- زلاته بز پیر (عنوان روی جلد: زلاته بز پیر: مجموعه هفت داستان)؛ آیزاک بشویس سینگر؛ عباس تیموریان، ویراستار؛ منوچهر کریم‌زاده؛ ناشر: نشر اشاره؛ تهران: ۱۳۷۱ (ویرایش دوم: ۱۳۸۴)؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۹۶ صفحه وزیری؛ مصور. ◇
- عشق قدیمی: همراه با زندگینامه نویسنده (از سری ادبیات داستانی؛ ۳)؛ آیزاک بشویس سینگر؛ اختر اعتمادی؛ ناشر: نشر دورود؛ شاهین شهر؛ ۱۳۸۳؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۴۸ صفحه پالتویی. ◇
- کبوتر نوح؛ آیزاک بشویس سینگر، نقاش: کارل؛ عباس خدابنده؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ ۱۳۶۶ (چاپ پنجم)؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ ششم؛ ۱۳۶۷؛ ۱۰۰۰۰ نسخه، چاپ هفتم؛ ۱۳۶۸؛ ۴۰۰۰۰ نسخه، چاپ هشتم؛ ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۲۸ صفحه وزیری.
- کلید؛ آیزاک بشویس سینگر؛ ناتالی چوبینه؛ ناشر: تجربه؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۴ صفحه پالتویی.
- ◇ مردی که بازگشت؛ آیزاک بشویس سینگر؛ [ترجمه] سمیرا قزایی؛ ناشر: چشمه؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۲۷ صفحه. (کتاب حاضر ترجمه یک داستان از کتاب "The collected stories of Isaac Bashevis Singer" است.)
- یک میهمانی یک رقص و داستانهای دیگر؛ آیزاک بشویس سینگر؛ مزده دقیقی؛ ناشر: نیلوفر؛ تهران: ۱۳۸۲ (چاپ سوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۶۵۰ نسخه)؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۲۲۴ صفحه رقی.

بعضی مقالات مرتبط با آیزاک بشویس سینگر به زبان فارسی

- ✓ آخرین راوی قصه‌ها: پیرامون احوال و آثار آیزاک بشویس سینگر (۱۹۰۴-۱۹۹۱)؛ استفان کانفر؛ جلیل جعفری یزدی؛ روزنامه سلام؛ ۱۳۷۷/۸/۱۴.
- ✓ اگر آرزوها اسب بودند: نگاهی به مجموعه داستان یک مهمانی یک رقص و داستان‌های دیگر سینگر اثر آیزاک بشویس؛ حسن میرعابدینی؛ روزنامه اسرار؛ ۱۳۸۵/۹/۲۷.
- ✓ ایساک باشوویتس سینگر؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۳/۱۱/۲.

- ✓ این سینگر است که قصه می‌گوید [بررسی کتاب «یک مهمانی یک رقص» نوشته آیزاک باشویس، ترجمه مژده دقیقی]: لیلا نصیری‌ها؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۴/۲۰.
- ✓ پایان داستان را نمی‌دانم فقط خودم را تکرار می‌کنم، گفتگو با آیزاک باشویس سینگر، داستان‌نویس آمریکایی؛ ترجمه همایون نوراحمر؛ روزنامه جام جم؛ ۱۸ و ۱۳۷۹/۱۱/۱۹.
- ✓ جهان روانشناختی متن: نگاهی به کتاب «یک مهمانی، یک رقص و داستانهای دیگر آیزاک بشویس سینگر؛ علیرضا کیوانی‌نژاد؛ روزنامه ایران، ۱۳۸۴/۵/۲۸.
- ✓ خجالتی مثل کافکا: نگاهی به مجموعه داستان «یک مهمانی، یک رسم»؛ آیزاک باشویس سینگر؛ سجاد صاحبان‌زند؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۹/۳.
- ✓ در جستجوی معنایی برای زندگی: نگاهی به مجموعه داستان «یک مهمانی، یک رقص» اثر آیزاک بشویس سینگر با ترجمه مژده دقیقی؛ حسین یاغچی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۲/۲۲.
- ❖ در نهایت ناامیدی؛ هستی نقره‌چی؛ روزنامه شرق؛ ۱۶ مهر ۱۳۸۳: ص ۱۴.
- ❖ شوخی بزرگ زندگی - نگاهی به مجموعه داستان «یک مهمانی، یک رقص»؛ امیرحسین خورشیدفر؛ روزنامه شرق؛ ۲۵ آبان ۱۳۸۳: ص ۲۰.
- ✓ هنوز به کلمه ایمان دارم: نگاهی به کتاب «یک مهمانی، یک رقص»؛ حسام نقره‌چی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۳/۱۳.

ایروین شاو^۱

IRWIN SHAW

محل تولد: بروکلین، آمریکا

تابعیت: آمریکایی

تاریخ تولد: ۱۹۱۳

تاریخ وفات: ۱۹۸۴

زمینه فعالیت: نمایش نامه‌نویسی، فیلم‌نامه‌نویسی و رمان‌نویسی

بخشی از کتاب‌شناسی ایروین شاو در زبان فارسی

○ برهنه سبز؛ اروین شاو؛ علی‌اکبر پژمان آرین؛ ناشر: اکباتان؛ تهران: ۱۳۷۰؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۲۶۴

صفحه. ◇

○ دارا و ندار (Rich man, poor man)؛ اروین شاو؛ مهدی افشار؛ ناشر: پورشاد؛ تهران: ۱۳۷۹؛

۳۳۰۰ نسخه؛ ۳ جلد، جلد اول: ۵۶۸ صفحه رقی، جلد دوم: ۴۷۸ صفحه رقی و جلد

سوم: ۵۹۶ صفحه رقی. ◇

○ دارا و ندار (جلد ۳)؛ اروین شاو؛ مهدی افشار؛ ناشر: نگرش؛ تهران: ۱۳۶۸؛ ۳۰۰۰ نسخه؛

۵۶۴ صفحه رقی. ◇

○ دارا و ندار؛ اروین شاو؛ مهدی افشار؛ ناشر: سپهر فاطمی؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۳

جلد، جلد اول: ۵۷۲ صفحه رقی، جلد دوم: ۴۸۲ صفحه رقی و جلد سوم: ۵۹۸ صفحه

رقی. ◇

○ دارا و ندار؛ اروین شاو؛ مهدی افشار؛ ناشر: مهدی افشار؛ تهران: ۱۳۶۸ (چاپ دوم)؛ ۳۰۰۰

نسخه؛ ۳ جلد، جلد اول: ۵۷۲ صفحه، جلد دوم: ۹۸۶ صفحه و جلد سوم: ۵۶۰ صفحه. ◇

۱. این نام به صورت‌های «اروین شاو» و «ایروین شاو»، نیز آمده است.

- ◇ دارا و ندار؛ ایروین شاو؛ مهدی افشار؛ گلبانگ؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۳ جلد.
- دارا و ندار؛ ایروین شاو؛ مهدی افشار؛ ناشر: آپادانا؛ تهران: ۱۳۶۳؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲ جلد، جلد اول: ۵۷۲ صفحه رقی و جلد دوم ۴۱۴ صفحه رقی.^۱
- ◇ دارا و ندار؛ ایروین شاو؛ مهدی افشار؛ ناشر: پارمیس؛ تهران: ۱۳۹۰.
- ◇ دارا و ندار؛ ایروین شاو؛ مهدی افشار؛ ناشر: سمیر؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۲۰۰ صفحه.
- دو هفته در شهر بیگانه؛ ایروین شاو؛ مهدی افشار؛ ناشر: گلبانگ؛ تهران: ۱۳۷۰؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۶۹۵ صفحه.◇

۱. هم نرم‌افزار «کتیبه» و هم نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا) از این کتاب نام برده‌اند، اما اطلاعات ارائه شده توسط آنها مخدوش یا ناقص است؛ به طوری که نرم‌افزار «کتیبه» تعداد صفحات این کتاب را در جلد اول: ۸۱۱۶ صفحه و در جلد دوم: ۴۱۲۰ صفحه گزارش کرده است! نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا) نیز تعداد صفحات این اثر را اعلام نکرده است.

آرتور شنیتسلر^۱

ARTHUR SCHNITZLER

تابعیت: اتریشی

تاریخ تولد: ۱۸۶۲

تاریخ وفات: ۱۹۳۱

تحصیلات: پزشکی

زمینه فعالیت: نویسندگی و فیلمنامه‌نویسی

بخشی از کتاب‌شناسی آرتور شنیتسلر در زبان فارسی

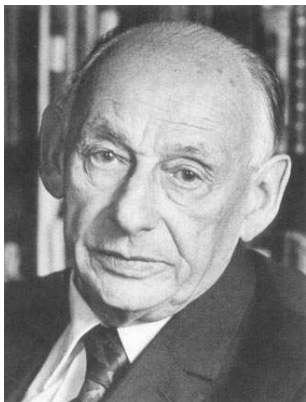
- ◇ بثاتریس؛ آرتور شنیتسلر؛ سیمین دانشور؛ بدرقه جاویدان؛ ناشر: جاویدان؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱۱۰ صفحه. (این کتاب از متن انگلیسی تحت عنوان "Berta Garlan" به فارسی برگردانده شده است و چاپ قبلی آن در سال ۱۳۶۴ بوده است).
- ◇ بازی در سپیده دم و رویا؛ آرتور شنیتسلر؛ علی اصغر حداد؛ ناشر: نیلوفر؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۲۱۴ صفحه.
- خانم بثاته و پسرش؛ آرتور شنیتسلر؛ ف. نوری؛ ناشر: مهر نامگ؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۵۰ نسخه؛ ۱۰۲ صفحه رقیعی.
- ◇ خانم برتاگاران؛ آرتور شنیتسلر؛ سعیده بوغیری؛ ناشران: نکوراد و رادمهر؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۲۸۶ صفحه. (این کار قبلاً با عنوان «بثاتریس» توسط سیمین دانشور منتشر و در انتشارات بدرقه جاوید و جاویدان منتشر شده است).
- خودشیفتگی آناتول (از سری تجربه‌های کوتاه؛ ۶۵)؛ آرتور اشنیتسلر؛ مهدی بهرامی؛ ناشر: تجربه؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۴؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۴۰ صفحه پالتویی. ◇
- دیوار؛ مجموعه هفت داستان از نویسندگان مشهور جهان؛ نویسندگان: ژان پل سارتر، فرانتس

۱. این نام به صورت «آرتور اشنیتسلر» نیز آمده است.

- کافکا، الکساندر لانژکیلاند، آنتوان پاولوویچ چخوف، گاستون شرو و آرتور شنیتسلر؛ ترجمه صادق هدایت؛ ناشر: مجید؛ تهران: ۱۳۸۳ (چاپ دوم)؛ ۴۵۰۰ نسخه (چاپ سوم)؛ ۱۳۸۷؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۱۲۰ صفحه رقی. ◇
- رقصنده یونانی؛ آرتور شنیتسلر؛ سعیده بوغیری؛ ناشران: رادمهر و نکوراد؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۸۰ صفحه. ◇
- گریز به تاریکی؛ آرتور شنیتسلر؛ نسرین شیخ‌نیا (دانش پژوه)؛ ناشر: نشرکوچک؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۳۵۹ صفحه. ◇
- گریز به تاریکی و پنج داستان دیگر؛ آرتور شنیتسلر؛ نسرین شیخ‌نیا (دانش پژوه)؛ ناشر: نشر ماهی؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۳۴۴ صفحه رقی. ◇
- مرده‌ها خاموشند؛ آرتور شنیتسلر؛ نسرین شیخ‌نیا (دانش پژوه)؛ ناشر: ماهی؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۳۵۱ صفحه. (کتاب حاضر در سال ۱۳۷۸ با عنوان «مرده‌ها سکوت می‌کنند» توسط انتشارات تجربه منتشر شده است.) ◇
- مرده‌ها سکوت می‌کنند (از سری تجربه‌های کوتاه؛ ۴۰)؛ آرتور شنیتسلر؛ علی اصغر حداد؛ ناشر: تجربه؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۳۲ صفحه پالتویی. ◇

بعضی مقالات مرتبط با آرتور شنیتسلر به زبان فارسی

- ❖ از کافکا تا گراس - از موزیل تا هانتکه - گفتگو با علی اصغر حداد مترجم ادبیات آلمانی؛ سعید طباطبایی؛ ماهنامه کلک؛ شماره ۱۴۴؛ بهمن ۱۳۸۲؛ ص ۲۸-۳۲.
- ❖ اشیتسلر و روانشناسی نو؛ کتایون حسین‌زاده؛ روزنامه حیات نو؛ ۲ آبان ۱۳۷۹؛ ص ۶.
- ❖ دروغی بزرگ به نام عشق؛ فردریکا اشمدل؛ کتایون حسین‌زاده؛ روزنامه حیات نو؛ ۱۸ آبان ۱۳۷۹؛ ص ۶.

گرشوم گرهارد شولم^۱

GERSHOM GERHARD SCHOLEM

نام دیگر: گرشوم گرهارد شالوم
Gershom Gerhard Shalom

محل تولد: برلین، آلمان

تاریخ تولد: ۱۸۹۸

تاریخ وفات: ۱۹۸۲

توضیحات: او دکترای عرفان یهودی داشت و محقق عرفان یهودی بود. برنده این جوایز بود: جایزه اسرائیل؛ جایزه بیالیک و جایزه روچیلد

بخشی از کتاب‌شناسی گرشوم گرهارد شولم در زبان فارسی

○ آیین قبلا (عرفان و فلسفه‌ی یهود) (از سری انتشارات فراروان؛ ۱۰: عرفان؛ ۳): تحقیق و برگردان شیوا (منصوره) کاویانی؛ ناشر: فراروان؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ دوم؛ ۱۳۸۴؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۲۰۰ صفحه رقیعی؛ مصور؛ نمونه. (این کتاب تحقیق و برگردان «گرایش‌های فکری عرفان یهود» اثر جرشوم ج. شولم و چکیده و برگردان «الهدایة الی فرائض القلوب» فصلهای نهم و دهم اثر بن باقودا می‌باشد.) ◇

○ ایمان و تجدد؛ نویسندگان: سیدحسین نصر، هیوستن اسمیت، محمد ارکون، نینیان اسمارت، ولفگانگ اشمیت، ویلیام چیتیک، گرشوم گرهارد شولم، دیویدامانوئل سینگ، اوا ارثمان و

۱. در فهرست مستندهای کتابخانه ملی و غیر آن، این نام به صورت‌های «جرشوم شولم»، «گرشوم گرهارت شولم»، «گرشام شوئلیم» و «جرشوم ج. شولم» نیز آمده است.

۲. نرم‌افزار «کتیبه» چاپ اول این کتاب را در سال ۱۳۸۴ با نام «آیین قبلا: عرفان و فلسفه‌ی یهود» در ۱۴۴ صفحه؛ و در سال ۱۳۷۲ با نام «آیین قبلا (عرفان یهود)» در ۲۰۰ صفحه موضوع انتشار ذکر کرده است اما نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، چاپ دوم این اثر را در سال ۱۳۸۴ ذکر کرده است.

کوجیرونا ناکامورا؛ ترجمه مرضیه سلیمانی؛ ناشر: نشر علم؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۶۵۰ نسخه؛
۷۶۲ صفحه وزیری.

- جریانات بزرگ در عرفان یهودی؛ گرشوم گرهارد شولم؛ فریدالدین رادمهر؛ ناشر: نیلوفر؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۱۶۵۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۶۵۰ نسخه)؛ ۵۵۲ صفحه وزیری. ◇
- ◇ عرفان و فلسفه یهود (آیین قبلا و حسیدیم) (از سری انتشارات فراروان؛ ۵: عرفان در جهان؛ ۱)؛ [گرشوم گرهارد شولم]؛ تحقیق و ترجمه شیوا (منصوره) کاویانی؛ ناشر: فراروان؛ تهران: ۱۳۷۱؛ ۱۹۰ صفحه.
- ◇ فرشته ماخلویا: به همراه نامه‌ای از بنیامین به گرشوم شولم (از سری جزوه‌های گام نو)؛ جورجو آگامبن؛ مریم برقی؛ ناشر: گام نو؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۹۶ صفحه؛ ۱۷×۱۱ اس.م. (اصل اثر به ایتالیایی است و کتاب حاضر ترجمه مقاله‌ای از متن انگلیسی تحت عنوان "The melancholy angel" از کتاب "The man without content, 1999" است.)

بعضی مقالات مرتبط با گرشوم گرهارد شولم به زبان فارسی

- ❖ آنان، آنچه در قلب من است نمی‌یابند؛ مژگان ایلانلو؛ روزنامه شرق؛ ۵ خرداد ۱۳۸۶؛ ص ۱۹.
- ✓ جریانات بزرگ در عرفان یهودی؛ آرش آبایی؛ ماهنامه پژوهشی اطلاعات حکمت و معرفت؛ شماره ۸؛ آبان ۱۳۸۶؛ ص ۷۶.
- ✓ جریان‌شناسی عرفان یهود؛ روزنامه کارگزاران؛ ۱۳۸۶/۲/۶.
- ✓ چیزی بهتر از بودن: درباره امانوئل لویناس؛ امید مهرگان؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۲/۷.
- ❖ گسترش سنت بر پایه عهد قدیم: سنت و تفسیر در یهودیت؛ گرشوم شولم؛ مرضیه سلیمانی؛ ماهنامه اطلاعات حکمت و معرفت؛ شماره ۴۵؛ آذر ۱۳۸۸؛ ص ۵۱-۵۷.
- ❖ منبعی موثق برای شناخت عرفان یهود؛ آرش آبایی؛ ماهنامه اخبار ادیان؛ شماره ۲۳؛ تابستان ۱۳۸۶؛ ص ۸۴-۸۵.
- ❖ نقد و بررسی کتاب جریانات بزرگ در عرفان یهودی؛ بخشعلی قنبری؛ ماهنامه کتاب ماه دین؛ شماره ۱۲۸، ۱۲۹؛ خرداد و تیر ۱۳۸۷؛ ص ۷۲-۸۳.

شولم علیخیم^۱

SHALOM (SHOLEM) ALEICHEM(ALEYKHEM)

نام دیگر: شالوم رابینوویچ

Sholem Rabinovitch (Rabinovitz)

محل تولد: کیف، اوکراین

تاریخ تولد: ۱۸۵۹

تاریخ وفات: ۱۹۱۶

زمینه فعالیت: نویسندگی به زبان ییدیش

بخشی از کتاب‌شناسی شولم علیخیم در زبان فارسی

◇ خیاط جادو شده؛ شالوم علیخیم؛ ابراهیم یونسی بانه؛ ناشر: امیرکبیر؛ تهران: ۱۳۴۰؛ ۲۶۹ صفحه.

بعضی مقالات مرتبط با شولم علیخیم به زبان فارسی

- ✓ شالوم علیخیم: نویسنده بزرگ یهودی که از میان مردم بود و برای آنها می‌نوشت؛ هوشنگ کرملی؛ دوماهنامهٔ بینا؛ شمارهٔ ۳: ص ۲۷-۲۹.
- ✓ شالوم علیخیم، نویسنده بزرگ یهودی که از میان مردم بود و برای آنها می‌نوشت؛ دوماهنامهٔ افق بینا؛ شمارهٔ ۲۷: ص ۲۰-۲۱.

۱. در فهرست مستندهای کتابخانه ملی و غیر آن این نام به صورت‌های «شولوم علیخیم»، «شالوم رابینوویچ» و «شالوم علیخیم» نیز آمده است. از او در شبه‌دانشنامهٔ فارسی ویکی‌پدیا به صورت «شالوم ناهوموویچ رابینوویچ» نیز یاد شده است. در متن «جودائیکا» این نام بر مبنای «شالوم» جایگاه الفبایی خود را یافته و در بخش «S» (جلد ۱۸، ص ۳۷۸) آمده است، حال آن‌که خوانندهٔ فارسی‌زبان انتظار دارد در بخش «A» آن را بیابد. در اثر حاضر که بر مبنای الفبای فارسی تنظیم شده است، «علیخیم» را مبنای ترتیب الفبایی این نام قرار دادیم.

هوارد ملوین فاست^۱

HOWARD MELVIN FAST

نام‌های دیگر:

E.V. Cunningham

Walter Ericson

محل تولد: نیویورک

تابعیت: آمریکایی

تاریخ تولد: ۱۹۱۴

تاریخ وفات: ۲۰۰۳

توضیحات: این نویسنده آمریکایی و عضو حزب کمونیست برندهٔ جایزهٔ صلح استالین شد.

بخشی از کتاب‌شناسی هوارد ملوین فاست در زبان فارسی^۲

- آخرین گلابیاتور دوران براساس نوشته‌ای از هاوارد فاست؛ عباس حسن نژاد مقدم؛ ناشر: مدیا؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۳۰۴ صفحهٔ رقعی.
- آخرین مرز: داستان کلاسیک سرخپوستان «شایان»؛ هاوارد فاست؛ فریدون مجلسی؛ ناشر: رازی؛ تهران: ۱۳۶۷؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۳۲۴ صفحهٔ رقعی. ◇
- آمریکایی؛ هواردملوین فاست؛ فریدون مجلسی؛ ناشر: رسانه؛ تهران: ۱۳۶۹؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ دیگر: ۱۳۷۰؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۴۴۳ صفحه. ◇
- ◇ ادامه سینوهه (از سینوهه تا سقوط فرعون)؛ میکا والتاری، کریستین ژاک و هوارد فاست؛ بهرام افراسیابی؛ ناشر: مهرام؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۵۱۰ صفحه. (این کتاب در سالهای مختلف

۱. این نام به صورت‌های «هاوارد فاست»، «هاوارد فاست»، «هاوارد ملوین فاست» و «هاواردملوین فاست» نیز نوشته شده است.

۲. برای آماده‌سازی فهرست حاضر هر دو نام «هاواردملوین فاست» و «هاواردملوین فاست» جست‌وجو شده است.

- توسط ناشرین و مترجمین متفاوت منتشر شده است.^۱
- ◇ اسپارتاکوس؛ هاوارد فاست؛ ترجمه و اقتباس: ذبیح‌الله منصوری؛ ناشر: اقبال؛ تهران: ۱۳۷۱؛ ۳۷۰ صفحه. (این کتاب در سال‌های ۱۳۶۲-۱۳۴۸ با ترجمه ابراهیم یونسی توسط انتشارات امیرکبیر منتشر شده است.)
- اسپارتاکوس (Spartacus)؛ هاوارد فاست؛ نفیسه دربهشتی؛ ناشر: کتاب درنا؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۱۴۴ صفحه^۲ وزیری. (کتاب حاضر از متن کوتاه‌شده، ترجمه شده است.) ◇
- اسپارتاکوس؛ هاواردملوین فاست؛ ذبیح‌الله منصوری؛ ناشر: نگارستان کتاب؛ تهران: ۱۳۸۷ (چاپ پنجم)؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۳۷۴ صفحه^۳ وزیری.
- اسپارتاکوس؛ هاوارد فاست^۴؛ ابراهیم یونسی؛ ناشر: مؤسسه انتشارات امیرکبیر؛ تهران: ۱۳۴۸ (چاپ پنجم؛ ۱۳۵۹، چاپ ششم؛ ۱۳۶۲؛ ۱۱۰۰۰ نسخه، چاپ هفتم؛ ۱۳۷۹؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۴۸۱ صفحه^۳ رقی. ◇
- اسپارتاکوس؛ هاوارد فاست؛ ابراهیم یونسی؛ ناشر: مؤسسه انتشارات نگاه؛ تهران: ۱۳۶۸ (چاپ هفتم)؛ ۲۵۰۰ نسخه؛ ۳۶۸ صفحه^۳ رقی. (چاپ دیگر؛ ۱۳۷۰، چاپ بعدی؛ ۱۳۸۱؛ ۳۹۲ صفحه.) ◇
- اسپارتاکوس؛ هاواردملوین فاست^۴؛ ذبیح‌الله منصوری؛ ناشر: زرین؛ تهران: ۱۳۷۰؛ ۵۵۰۰ نسخه (چاپ دیگر؛ ۱۳۷۱؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۳؛ ۴۴۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۶؛ ۴۴۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۸۰؛ ۳۳۰۰ نسخه)؛ ۳۷۲ صفحه^۳ وزیری. ◇
- ◇ تام پین؛ هاوارد فاست؛ حسن کامشاد؛ تهران؛ ۴۰۰ صفحه.
- تماشاخانه، نماد جامعه‌ی بسته (از سری هنر و ادبیات جهان؛ ۳۲)؛ هاواردملوین فاست؛ فریدون مجلسی؛ ناشر: نشر قطره؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۱۶۶ صفحه^۳ رقی. ◇
- داستان لولا گرگ^۵؛ هاوارد فاست؛ پوران‌دخت مجلسی؛ ناشر: گفتمان؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۱۷۷

۱. این کتاب در نرم‌افزار «کتیبه» نیز موجود است اما نامی از «هاوارد فاست» در آن دیده نمی‌شود، به شرح زیر: ادامه سینوهه (از سینوهه تا سقوط فرعون)؛ میکا والتاری؛ بهرام افراسیابی؛ ناشر: مهرام؛ تهران: ۱۳۸۸ (چاپ دوم)؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۵۱۲ صفحه^۳ وزیری.

۲. نرم‌افزار «کتیبه» نام نویسنده را در چاپ پنجم «هاواردملوین فاست» ذکر کرده است.

۳. نرم‌افزار «کتیبه» تعداد صفحات این کتاب را در چاپ هفتم ۵۲۸ صفحه و در چاپ پنجم و ششم ۳۵۸ صفحه^۳ رقی ذکر کرده است.

۴. نرم‌افزار «کتیبه» نام نویسنده را در چاپ چهارم «هاواردملوین فاست» ذکر کرده است.

۵. نام «لولا گرگ» (Lola Gregg) در نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، به صورت «لولا برگ» درج شده که اشتباه است. ضمناً گفتنی است این کتاب با عنوان «ماجرای لولا گرگ» نیز انتشار یافته است.

صفحه. ◇

○ راه آزادی (از سری انسان‌ها و مکان‌ها؛ ۱)؛ هوارد فاست؛ مینا سرابی؛ ناشر: علم نوید؛ تهران:

۱۳۵۹؛ ۳۳۵ صفحه. ◇

◇ راه آزادی؛ هوارد فاست؛ ر. نامور؛ ناشر: صفی علیشاه؛ تهران: ۱۳۵۷؛ ۳۳۵ صفحه.

○ زاده آزادی (از سری انتشارات اساطیر؛ ۱۰۸)؛ هواردملوین فاست؛ رضا مقدم؛ ناشر: اساطیر؛

تهران: ۱۳۷۱؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۳۲۵ صفحه رقی. ◇

○ ژنرال به فرشته شلیک کرد؛ یزدان سلحشور؛ ناشر: امتداد؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۴۲

صفحه رقی؛ مصوّر. (این کتاب با نگاهی به داستان هوارد فاست نوشته شده است.) ◇

○ ژنرالی که به یک فرشته شلیک کرد؛ هوارد فاست؛ فریدون مجلسی؛ ناشر: کتاب‌سرا؛ ۱۳۶۷؛

۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۰۰ صفحه رقی. ◇

○ سرفراز و آزاد (از سری ادبیات؛ ۱)؛ هوارد فاست؛ عبدالحسین شریفیان؛ ناشر: نشر چشمه؛

تهران: ۱۳۶۳؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۲۹۶ صفحه رقی. ◇

◇ سنگ‌نوشته‌ای بر گور سیدنی؛ هوارد فاست؛ جلال علوی‌نیا؛ تهران: ۶۴ صفحه.

◇ شکست‌ناپذیر بر اساس زندگی جرج واشنگتن؛ هوارد فاست؛ داریوش شاهین و سوسن

اردکانی؛ ناشر: نگارستان کتاب؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۵۰۳ صفحه. (کتاب حاضر در سال‌های

مختلف توسط ناشرین متفاوت منتشر شده است.)

○ شکست‌ناپذیر: رمان علمی - تخیلی؛ هوارد فاست؛ حسن مرندی؛ ناشر: اردیبهشت؛ تهران:

۱۳۶۳ (چاپ دوم)؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۲۷۶ صفحه رقی. (چاپ اول: کتابهای جیبی؛ امیرکبیر؛

۱۳۴۰) ◇

◇ صبح آوریل (از سری کتابهای جیبی؛ ۱۰)؛ هوارد فاست؛ فاطمه بزرگ‌نیا؛ ناشران: کتابهای

جیبی و فرانکلین؛ تهران: ۱۳۴۳؛ ۱۸۲ صفحه.

○ صبح آوریل؛ هوارد فاست؛ حسن پستا؛ ناشر: سوره مهر (سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه

هنری، کارشناسی گروه قصه)؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۲۴۸ صفحه رقی. ◇

◇ صبح آوریل؛ هوارد فاست؛ فاطمه بزرگ‌نیا؛ ناشران: هرمس (وابسته به مؤسسه شهر کتاب)

و شرکت انتشارات علمی و فرهنگی؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۱۸۲ صفحه.

۱. این ناشر هم در نرم‌افزار «کتیبه» و هم در نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا) نام برده شده است اما در نرم‌افزار مستندهای کتابخانه ملی ایران نیامده است. ضمناً در نرم‌افزار «کتیبه» نیز کتاب دیگری از این ناشر ثبت نشده است.

۲. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، سال چاپ این کتاب را ۱۳۵۷ ذکر کرده است.

○ فرزند نیل (جلد ۱)؛ هواردملوین فاوست؛ ذبیح‌الله منصورى؛ ناشران: زرین و نگارستان کتاب؛ تهران: چاپ سیزدهم؛ ۱۳۸۷؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ پانزدهم؛ ۱۳۸۸؛ ۲۲۰۰ نسخه)؛ ۴۳۲ صفحه وزیرى. ◇

○ فرزند نیل (جلد ۱)؛ هواردملوین فاوست؛ ذبیح‌الله منصورى؛ ناشر: زرین؛ تهران: چاپ چهارم؛ ۱۳۷۵؛ ۶۰۰۰ نسخه (چاپ پنجم؛ ۱۳۷۶؛ ۴۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۷۷؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ هفتم؛ ۱۳۷۹؛ ۳۳۰۰ نسخه، چاپ هشتم؛ ۱۳۸۰؛ ۳۳۰۰ نسخه، چاپ نهم؛ ۱۳۸۲؛ ۲۲۰۰ نسخه، چاپ دهم؛ ۱۳۸۴؛ ۳۳۰۰ نسخه، چاپ یازدهم؛ ۱۳۸۵؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ دوازدهم؛ ۱۳۸۶؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۴۱۰ صفحه وزیرى^۳. ◇

○ فرزند نیل (جلد ۱ و ۲)؛ هواردملوین فاوست؛ ذبیح‌الله منصورى؛ ناشر: نگارستان کتاب؛ تهران: چاپ چهاردهم؛ ۱۳۸۷؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۴۴۰ صفحه وزیرى. ◇

○ فرزند نیل (جلد ۲)؛ هواردملوین فاوست؛ ذبیح‌الله منصورى؛ ناشر: نگارستان کتاب؛ تهران: ۱۳۷۵ (چاپ چهارم)؛ ۶۰۰۰ نسخه (چاپ پنجم؛ ۱۳۷۶؛ ۴۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۷۷؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ هفتم؛ ۱۳۷۹؛ ۳۳۰۰ نسخه، چاپ هشتم؛ ۱۳۸۰؛ ۳۳۰۰ نسخه، چاپ نهم؛ ۱۳۸۲؛ ۲۲۰۰ نسخه، چاپ دهم؛ ۱۳۸۴؛ ۳۳۰۰ نسخه، چاپ یازدهم؛ ۱۳۸۵؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ دوازدهم؛ ۱۳۸۶؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۴۳۲ صفحه وزیرى^۴. ◇

◇ فرزند نیل؛ هواردملوین فاوست؛ ذبیح‌الله منصورى؛ ناشر: بازتاب اندیشه؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۲ جلد، ۸۳۸ صفحه.

○ فرزند نیل؛ هواردملوین فاست؛ ترجمه و اقتباس: ذبیح‌الله منصورى؛ ناشر: زرین؛ تهران: ۱۳۷۳؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۳؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۴؛ ۵۰۰۰ نسخه،

۱. توجه کنید که اطلاعات نرم‌افزار «کتیبه» در ناشر چاپ سیزدهم و پانزدهم بین جلد اول و دوم اختلاف وجود دارد؛ مثلاً ناشر جلد دوم در چاپ سیزدهم را «زرین» و در جلد اول «نگارستان کتاب» بیان نموده است اما نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، ناشر هر دو جلد را «زرین: نگارستان کتاب» ذکر کرده است.

۲. به دلیل برخی آشفتگی‌های معلومات نرم‌افزار «کتیبه»، درباره نوبت چاپ و ناشر آن، به نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا) مراجعه نمودیم و درباره نشر این کتاب توسط نشر «زرین» اطلاعات زیر را بدست آوردیم:

ج. ۱ و ۲ (چاپ سوم: ۱۳۷۴)، ج. ۱ و ۲ (چاپ پنجم: ۱۳۷۶)، ج. ۱ (چاپ ششم: ۱۳۷۷)، ج. ۱ (چاپ یازدهم: ۱۳۸۵)، ج. ۱ و ۲ (چاپ نهم: ۱۳۸۲)، ج. ۲ (چاپ چهارم: ۱۳۷۵)، ج. ۲ (چاپ هشتم: ۱۳۸۰)، ج. ۲ (چاپ یازدهم: ۱۳۸۵)، ج. ۱ و ۲ (چاپ پانزدهم: ۱۳۸۸).

۳. نرم‌افزار «کتیبه»، در بیشتر چاپ‌های بعد از چاپ چهارم، تعداد صفحات این اثر را ۴۳۶ و ۴۴۴ صفحه ذکر کرده است.

۴. نرم‌افزار «کتیبه» در چاپ چهارم و پانزدهم این اثر، تعداد صفحات جلد دوم را ۸۴۲ صفحه ذکر کرده است.

- چاپ سیزدهم؛ ۱۳۸۷؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۸۸۳ صفحه وزیری.^۱
- ماجرای لولا گرگ^۲؛ هواردملوین فاست؛ عبدالحسین شریفیان؛ ناشر: اساطیر؛ تهران: ۱۳۷۱؛ ۲۰۰ صفحه رقی. ◇
- ◇ ماجرای وینستن؛ هوارد فاست؛ فرج‌الله پورسرتیپ؛ تهران؛ ۲۹۶ صفحه.
- مزدور؛ هوارد فاست؛ مهدی غبرایی؛ ناشران: القبا و نیلوفر؛ تهران: ۱۳۶۳؛ ۶۰۰۰ نسخه؛ ۲۴۶ صفحه رقی. ◇
- موسی (سقوط فرعون)؛ هواردملوین فاست؛ م. امین مؤید^۳؛ ناشر: چاپخش؛ تهران: ۱۳۷۳؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۴۱۵ صفحه رقی. ◇
- مهاجران نسل نخست؛ هواردملوین فاست؛ فریدون مجلسی؛ ناشر: نشر البرز؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۵۶۴ صفحه رقی. ◇
- مهاجران؛ هواردملوین فاست؛ صمد فرخی و مجتبی باجلان^۴؛ ناشر: اساطیر؛ تهران: ۱۳۷۱؛ ۵۴۴ صفحه رقی. ◇
- نسل دوم؛ هواردملوین فاست؛ خسرو همایون‌پور؛ ناشر: معین؛ تهران: ۱۳۶۹؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۱؛ ۲۲۰۰ نسخه)؛ ۴۲۸ صفحه رقی.^۵ ◇
- هسیان؛ هواردملوین فاست؛ هرمز داورپناه؛ ناشر: دبیر؛ تهران: ۱۳۷۰؛ ۲۱۸ صفحه رقی. ◇
- همشهری توم پین؛ هوارد فاست؛ کیوان شادمانه؛ ناشر: سرنا؛ تهران: ۱۳۶۲؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۳۳۳ صفحه رقی؛ مصور. ◇

۱. نرم‌افزار «کتیبه» تعداد صفحات این اثر را در چاپ دوم و سوم ۸۲۸ صفحه و در چاپ سیزدهم ۸۴۲ صفحه ذکر کرده است.

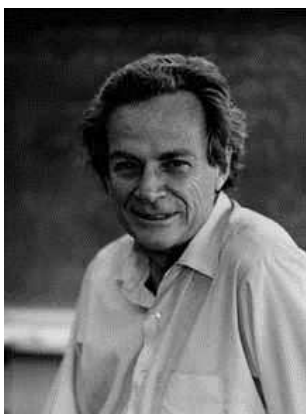
2. The Story of Lola Gregg.

۳. نرم‌افزار «کتیبه» نام خانوادگی این فرد را «مؤید» و نام کوچک وی را «امین» ذکر می‌کند ضمناً باید توجه داشت که در نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، «امین مؤید» به صورت نام خانوادگی آمده است و نام کوچک مترجم با حرف اختصاری «م.» نشان داده شده است.

۴. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا) سال چاپ این کتاب را ۱۳۶۸ ذکر کرده است.

۵. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، مترجم این اثر را «محمدحسین باجلان فرخی» ذکر کرده است.

۶. نرم‌افزار «کتیبه» تعداد صفحات چاپ دوم این اثر را ۴۵۴ صفحه ذکر کرده است.

ریچارد فیلیپس فاینمن^۱

RICHARD PHILLIPS FEYNMAN

محل تولد: نیویورک، آمریکا

تابعیت: آمریکایی

تاریخ تولد: ۱۹۱۸

تاریخ وفات: ۱۹۸۸

توضیحات: «دکترای فیزیک نظری» داشت و در پروژه منهن (تولید بمب اتم) فعالیت می کرد. جایزه نوبل فیزیک را به دست آورد.

بخشی از کتاب‌شناسی ریچارد فیلیپس فاینمن در زبان فارسی

- الکترودینامیک کوانتومی (QED): ریچارد فیلیپس فاینمن؛ محمد شجاعی باغینی؛ ناشر: دانشگاه صنعتی شریف، مؤسسه انتشارات علمی؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۴۲ صفحه
وزیری؛ مصور؛ نمودار. ◇
- الکترودینامیک کوانتومی QED: نظریه شگفت‌انگیز نور و ماده؛ ریچارد فیلیپس فاینمن؛ رضا خزانه؛ ناشر: مؤسسه فرهنگی فاطمی؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۴۶ صفحه رقی؛ مصور. (کتاب حاضر قبلاً با عنوان «QED کیو. ای. دی نظریه‌ی عجیب نور و ماده» منتشر شده است). ◇
- تأثیر علم در اندیشه (The effect of science on thoughts of a citizen)؛ ریچارد فیلیپس فاینمن؛ همایون صنعتی‌زاده؛ ناشر: نشر و پژوهش فرزنان روز؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۵۰۰ نسخه؛ ۲۱۲ صفحه رقی؛ مصور؛ نمودار. ◇
- تأثیر علم در اندیشه (The effect of science on thoughts of a citizen)؛ ریچارد فیلیپس

۱. در فهرست مستندهای کتابخانه ملی و غیر آن، این نام به صورت‌های «ریچارد فاینمن»، «ریچارد فاین‌من» و «ریچارد فینمن» نیز آمده است.

- فاینمن؛ همایون صنعتی‌زاده؛ ناشر: مهر امیرالمؤمنین (ع)؛ قم: ۱۳۸۵؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۲۱۲ صفحه رقی؛ مصور؛ نمودار. ◇
- تردید در علم: همه معانی «اندیشه‌های یک دانشمند»؛ ریچارد فیلیپس فاینمن؛ منوچهر کیهانی، سمیرا ناظر و زهره ابراهیم‌نژاد؛ ناشر: همگنان؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۱۳۸ صفحه رقی. ◇
- شش قطعه آسان: مبانی فیزیک به روایت ریچارد فاینمن؛ ریچارد فیلیپس فاینمن؛ محمدرضا بهاری؛ ناشران: مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور^۱ و هرمس (وابسته به مؤسسه شهر کتاب)؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۹۸ صفحه رقی. ◇
- کیو.ای.دی. QED: نظریه‌ی عجیب نور و ماده؛ ریچارد فیلیپس فاینمن؛ احمد شریعتی؛ ناشران: نشر هوای تازه و نشر هستان؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۱۴۶ صفحه رقی؛ مصور. ◇
- لذت فهمیدن؛ ریچارد فیلیپس فاینمن؛ گروه ترجمه دانشجویان فیزیک پلی تکنیک تهران، ویراستار: علی اکبر میرزایی؛ ناشر: جهاد دانشگاهی واحد صنعتی امیرکبیر؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۱۲۰۰ نسخه؛ ۳۸ صفحه رقی. (کتاب حاضر ترجمه بخشی از این کتاب است: *The pleasure of finding thing out: the best short works of Richard p. Feynman*، چاپ قبلی آن در سال ۱۳۷۹ توسط «هوای تازه» و «هستان» موضوع انتشار بوده است). ◇
- ماجراجوئی‌های فیزیک‌دان قرن بیستم ریچارد فاینمن؛ رالف گیل تون؛ توراندخت تمدن (مالکی) و اردوان مالکی؛ ناشر: نشر علم؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۱۶۵۰ نسخه؛ ۴۳۲ صفحه رقی. ◇

بعضی مقالات مرتبط با ریچارد فیلیپس فاینمن به زبان فارسی

- ✓ آن پایین فضای زیادی هست!؛ سخنرانی تاریخی «ریچارد فاینمن»، درباره فناوری نانو در نشست سالانه انجمن فیزیک آمریکا - بخش اول؛ ریچارد فاینمن؛ علی فعال پارسا؛ ماهنامه دانشمند؛ شماره ۵۴۰؛ مهر ۱۳۸۷؛ ص ۳۰۴-۳۱۲.
- ✓ آن پایین‌ها فضای بسیاری هست: فراخوانی برای ورود به شاخه جدیدی از فیزیک؛ ریچارد فاینمن؛ سیدمصطفی ناطق‌الاسلام؛ ماهنامه شبکه؛ شماره ۱۰۰؛ خرداد ۱۳۸۸.
- ✓ آیا شما نام این فیزیکدان را شنیده‌اید ریچارد فاینمن؟؛ علی اکبر قزوینی؛ ماهنامه دانشمند؛ شماره ۴۴۱؛ تیر ۱۳۷۹؛ ص ۵۲-۵۶.

۱. در کتاب‌شناسی ارائه شده توسط نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، ناشر این کتاب فقط «هرمس» اعلام شده است.

۲. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا) این کلمه را به اشتباه به صورت «pleasurs» ذکر کرده است.

- ✓ اینشتین در آزمودنی دوباره؛ سلیمان فرهادیان؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۴/۱۵.
- ✓ جادوی نانو: نانوتکنولوژی از ریچارد فاینمن تا آلکس زتل؛ کیوان فیض‌اللهی؛ روزنامه شرق^۱.
- ❖ چگونگی تأثیر علم در اندیشه؛ قمر اریان؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۵۷؛ آذر و دی ۱۳۸۵؛ ص ۶۰۴-۶۰۹.
- ✓ علم و زیبایی؛ آرتور میلر؛ مهدی صارمی‌فر؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۵/۳/۲۵.
- ✓ کودتایی به نام «نانو»: در آستانه پیروزی؛ حسن احمدی‌فرد؛ روزنامه قدس؛ ۱۳۸۳/۲/۲۸.
- ✓ نوابغ سخن می‌گویند: گفتگو با برندگان جایزه نوبل و دانشمندان دیگر^۲؛ سلیمان فرهادیان؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۲/۱۰/۲۷.

۱. نرم‌افزار «نمامتن» تاریخ انتشار روزنامه را اعلام نکرده است.
۲. معرفی کتابی به همین نام نوشته دنیس برایان، ترجمه سیروس فرمانفرمایان که نشر و پژوهش فرزنان روز در سال ۱۳۸۲ به چاپ رسانده است [برگرفته از نرم‌افزار «کتابیه»].

آن فرانک^۱

ANNE FRANK^۲

نام دیگر: Anneliese Marie Frank

محل تولد: فرانکفورت، آلمان

تاریخ تولد: ۱۹۲۹

تاریخ وفات: ۱۹۴۵

نکات دیگر: در نوجوانی به علت بیماری و گرسنگی ناشی از تعقیب نازی‌ها همراه خواهرش جان سپرد.^۳

بخشی از کتاب‌شناسی آن فرانک در زبان فارسی

◇ خاطرات روزانه یک دختر نوجوان در جریان جنگ جهانی دوم: آن فرانک (تقویت زبان انگلیسی با داستان‌های دوست‌داشتنی)؛ نوشته آن فرانک^۴، ویراستاران متن اصلی: Miryam Pressler^۵, Otto H. Frank؛ ترجمه نیلوفر شعرباغیان؛ ناشر: شرکت انتشاراتی پارس پیدورا؛

۱. در فهرست مستندهای کتابخانه ملی و غیر آن، این نام به صورت‌های «آن فرانک» و «آنلایز ماری فرانک» نیز آمده است.

۲. برای درک بهتر اهمیت زنده نگاه‌داشتن خاطرات «آن فرانک»، مناسب است به گزیده و نقد کتاب «خاطرات زلاتا» در نشریه امید انقلاب؛ شماره ۲۶۷؛ مورخ آبان ۱۳۷۳؛ صفحات ۳۲ تا ۳۷ مراجعه شود. نقد «خاطرات زلاتا» به‌خوبی نشان می‌دهد این مجموعه خاطرات مشهور شده است چون ژانین دی. جیووانی (Janine Di Giovanni) خبرنگاری که در واقع زلاتا (دختر نوجوان مسلمان بوسنیایی) را کشف کرده است، کوشیده تا او را با «آن فرانک» یهودی شبیه‌سازی کند!

۳. باید توجه داشت که این روایت جودائیکا است و البته جای تأمل دارد. آنچه در مورد هویت و زندگی «آن فرانک» و مرگش مشهور شده، بایست مورد بازبینی جدی قرار گیرد.

4. retold by Cherry Gilchrist.

۵. نرم‌افزار مستندهای کتابخانه ملی ایران نشان می‌دهد این نام به صورت «میریام پرسلر» در کتابخانه ملی ثبت شده است و لاتین آن چنین می‌باشد:

«Mirjam Pressler»

- تهران: ۱۳۸۷؛ ۶۸ + ۸۰ صفحه (انگلیسی - فارسی)؛ مصوّر؛ جدول.
- خاطرات یک دختر جوان؛ آن فرانک؛ شیوا رویگریان؛ ناشر: میلاد؛ تهران: ۱۳۷۰ (چاپ دوم؛ ۱۳۷۲؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۳۱۷ صفحه رقیعی. ◇
- ◇ زندگی‌نامه آن فرانک دختر نوجوانی که قربانی جنون نژادپرستی هیتلر شد؛ ملیسا مولر؛ مارینا بنیاتیان؛ ناشر: پیکان؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۳۸۶ صفحه؛ مصوّر.

بعضی مقالات مرتبط با آن فرانک به زبان فارسی

- ✓ آرزویی که پس از مرگ برآورده شد: پنجاه اثر برتر قرن بیستم^۱؛ فردریک بگ‌بده؛ مهشید میرمعزی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳ و ۱۱/۷/۱۳۸۴؛ ص ۲۰. ❖
- ✓ خاطراتی که هنوز زنده است: به مناسبت مرگ آن فرانک (۲۱ مارس)؛ ترجمه میتراجلیلی؛ روزنامه کارگزاران؛ ۱۳۸۵/۱۲/۲۲.
- ✓ دختری که در خاطراتش جا ماند: به بهانه هشتاد سالگی «آن فرانک»، دختری که قربانی جنایت نازی‌ها شد؛ فرزانه سالمی؛ هفته‌نامه^۲ ایران‌دخت؛ شماره ۶۳؛ ۶ تیر ۱۳۸۸؛ ص ۵۸.
- ✓ راز بزرگ دخترک: یادداشت‌های اول و آخر «آن فرانک» در دفتر خاطراتش؛ ترجمه کاوه شجاعی؛ هفته‌نامه ایران‌دخت؛ شماره ۶۳؛ ۶ تیر ۱۳۸۸؛ ص ۵۹.
- ❖ گریز از تباهی؛ علی‌رضا کاوه؛ ماهنامه نقد سینما؛ سال ۹، دوره تازه، شماره ۴؛ بهمن ۱۳۸۱؛ ص ۴۶-۴۹.
- ❖ یهود و یهودیت در سینمای آمریکا؛ مسعود اوحدی؛ فصلنامه هنر؛ شماره ۲۸؛ بهار ۱۳۷۴؛ ص ۵۷۳-۵۸۴.

۱. یادداشتی است درباره کتاب خاطرات آن فرانک. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، نام این مقاله را «پنجاه اثر قرن بیستم» ذکر کرده است.

۲. طبق معلومات مندرج در «راهنمای مجله‌ها و روزنامه‌های ایران ۱۳۸۵ و ۱۳۸۶: راهنمای مجله‌های ایران» نشریه ایران‌دخت، به صورت «ماهنامه» منتشر می‌شده است.

ویکتور امیل فرانکل^۱

VIKTOR EMIL FRANKL

تابعیت: اتریشی

تاریخ تولد: ۱۹۰۵

تاریخ وفات: ۱۹۹۷

توضیحات: مکتب درمانی این روانپزشک اتریشی «معنادرمانی» (لوگوتراپی) است. وی در دوران تحصیل با فروید ارتباط داشت. فرانکل رئیس بیمارستان روچیلد بوده است.

بخشی از کتاب‌شناسی ویکتور امیل فرانکل در زبان فارسی

- از خودت جلو بزن!: روان‌شناسی شخصیت سالم؛ مهری رحمانی، ویراستار: حمیده رستمی؛ ناشر: نسل نواندیش؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۳۲ صفحه جیبی.
- اسپران اندیشه‌های ما: به کارگیری اصول ویکتور فرانکل برای یافتن معنا در کار و زندگی؛ آکس پاتاکوس، با مقدمه‌ای از استفن آر کاوی؛ فروزنده شهبازلو، ویراستار: محمدرضا هراتی؛ ناشر: به‌تدبیر؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۲۱۰ صفحه رقی.
- انسان در جستجوی معنای غایی؛ ویکتور امیل فرانکل؛ احمد صبوری و عباس شمیم؛ ناشران: قصیده و تهران‌صدا؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۲۰۸ صفحه رقی. ◇
- انسان در جستجوی معنای غایی؛ ویکتور امیل فرانکل؛ احمد صبوری و عباس شمیم؛ ناشر: آشیان؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۲۰۸ صفحه رقی.
- انسان در جستجوی معنی^۲ (Man's search for meaning: an introduction to)

۱. این نام به صورت «ویکتور فرانکل» نیز آمده است.

۲. طبق توضیحات نرم‌افزار «کتابخانه»، در برخی از چاپ‌ها نام این کتاب «انسان در جستجوی معنی: پژوهشی در معنی درمانی» ذکر شده است.

logotherapy)؛ ویکتور امیل فرانکل؛ مهین میلانی و نهضت صالحیان؛ ناشر: درس؛ تهران: ۱۳۷۳ (چاپ هفتم)؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ نهم؛ ۱۳۷۷؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ دهم؛ ۱۳۷۹؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ یازدهم؛ ۱۳۸۰؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ دوازدهم؛ ۱۳۸۱؛ ۳۳۰۰ نسخه، چاپ سیزدهم؛ ۱۳۸۳؛ ۳۳۰۰ نسخه، چاپ چهاردهم؛ ۱۳۸۳؛ ۳۳۰۰ نسخه، چاپ پانزدهم؛ ۱۳۸۴؛ ۳۳۰۰ نسخه، چاپ شانزدهم؛ ۱۳۸۵؛ ۳۳۰۰ نسخه، چاپ هفدهم؛ ۱۳۸۵؛ ۳۳۰۰ نسخه، چاپ هیجدهم؛ ۱۳۸۶؛ ۳۳۰۰ نسخه، چاپ نوزدهم؛ ۱۳۸۷؛ ۳۳۰۰ نسخه، چاپ بیستم؛ ۱۳۸۷؛ ۳۳۰۰ نسخه، چاپ بیست و یکم؛ ۱۳۸۸، چاپ بیست و دوم؛ ۱۳۸۸؛ ۳۳۰۰ نسخه، چاپ بیست و سوم؛ ۱۳۸۹؛ ۳۳۰۰ نسخه، چاپ بیست و چهارم؛ ۱۳۸۹؛ ۳۳۰۰ نسخه، چاپ بیست و پنجم؛ ۱۳۸۹؛ ۳۳۰۰ نسخه، چاپ بیست و ششم؛ ۱۳۹۰؛ ۲۲۰۰ نسخه، چاپ بیست و هفتم؛ ۱۳۹۰؛ ۲۲۰۰ نسخه)؛ ۲۳۲ صفحه رقی. (کتاب حاضر از متن انگلیسی به فارسی برگردانده شده است). ◇

○ انسان در جستجوی معنی: پژوهشی در معنی درمانی؛ ویکتور امیل فرانکل؛ ترجمه مهین میلانی و رضا صالحیان؛ ناشر: صاحب اثر؛ تهران: ۱۳۷۱ (چاپ ششم)؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۲۳۲ صفحه رقی.

○ انسان در جستجوی معنی (Man's Search For Meaning: An Introduction To Logotherapy)؛ ویکتور امیل فرانکل؛ اکبر معارفی؛ ناشر: مؤسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران؛ تهران: ۱۳۶۷ (چاپ چهارم)؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ ششم؛ ۱۳۸۱؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ هفتم؛ ۱۳۸۵؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ هشتم؛ ۱۳۸۶؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ نهم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ دهم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۱۰۸ صفحه رقی. ◇

○ انسان در جستجوی معنی: پژوهشی در معنی درمانی^۲؛ ویکتور امیل فرانکل؛ نهضت صالحیان و مهین میلانی؛ ناشر: ویس؛ تهران: ۱۳۶۳؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۶۵؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۶۶؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۶۸؛ ۴۰۰۰ نسخه)؛ ۲۲۲ صفحه رقی. (چاپ اول این کتاب در سال ۱۳۵۴ توسط دانشگاه تهران و چاپ دوم بدون ذکر نام ناشر در سال ۱۳۶۳ منتشر شده است). ◇

○ پزشک و روح؛ ویکتور امیل فرانکل؛ فرخ سیف‌بهباد؛ ناشر: ویس؛ تهران: ۱۳۶۶؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۶۸؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۱)؛ ۴۶۳ صفحه رقی. ◇

۱. صورت‌های دیگری نیز در نرم‌افزار «کتیبه» به جای این نام آمده‌اند، به این شرح: رضا صالحیان (چاپ هفتم)، نهضت صالحیان و نهضت (فروندی‌مهر) صالحیان.

۲. طبق توضیحات نرم‌افزار «کتیبه»، عنوان چاپ اول این کتاب «انسان در جستجوی معنی» می‌باشد.

- پزشک و روح؛ ویکتورامیل فرانکل؛ فرخ سیفبهبزاد؛ ناشر: دُرسا؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۴۶۳ صفحه رقی. ◇
- ◇ خاطرات ویکتور فرانکل (Viktor Frankl. recollections: an autobiography)؛ ترجمه مهرداد فیروزبخت؛ ناشر: شناخت؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۱۲۷ صفحه؛ مصور.
- خدا در ناخودآگاه و بیماریهای قلب آدمی؛ ویکتور امیل فرانکل؛ ترجمه و توضیحات: ابراهیم یزدی؛ ناشر: مؤسسه خدمات فرهنگی رسا؛ تهران: ۱۳۷۵؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۳۸۸ صفحه رقی. ◇
- در اسارت اندیشه‌های خود «اصول ویکتور فرانکل در کار»؛ الکس پاتاکس؛ علی محمد گودرزی و سمیره احمدی؛ ناشر: مؤسسه خدمات فرهنگی رسا؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۲۳۲ صفحه رقی. ◇
- ◇ درون خود را جستجو کنید خودشناسی و خودباوری آشنایی با معنا درمانی (انسان در جستجوی معنی)؛ ویکتور ای. فرانکل؛ الهام مبارکی‌زاده؛ ناشر: پل؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۲۴۰ صفحه. (اصل اثر به زبان آلمانی است و کتاب حاضر از متن انگلیسی تحت عنوان "Man's search for meaning: an introduction to logotherapy" به فارسی ترجمه شده است. کتاب حاضر نخستین بار تحت عنوان «انسان در جستجوی معنی» منتشر شده است.)
- ◇ زندانیان افکار خود نباشید (در اسارت اندیشه‌های خود «اصول ویکتور فرانکل در کار»)؛ آلکس پاتاکوس؛ فریبا جعفری نمینی، ویراستار: حمیده رستمی؛ ناشر: نسل نواندیش؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۲۰۶ صفحه. (کتاب حاضر با ترجمه‌ای تحت عنوان «در اسارت اندیشه‌های خود: اصول ویکتور فرانکل در کار» نیز منتشر شده است.)
- فریاد ناشنیده برای معنی (روان‌درمانی و انسان‌گرایی)؛ ویکتورامیل فرانکل؛ علی علوی‌نیا و مصطفی تبریزی؛ ناشر: فراروان؛ تهران: ۱۳۸۳ (چاپ دوم)؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۸۸؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۱۷۶ صفحه رقی. ◇
- فریاد ناشنیده برای معنی و روانشناسی و انسان‌گرایی؛ ویکتورامیل فرانکل؛ علی علوی‌نیا و مصطفی تبریزی؛ ناشر: یادآوران؛ تهران: ۱۳۷۱؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۱۲ صفحه رقی؛ مصور. ◇
- معنادرمانی: مبانی و کاربردهای معنادرمانی؛ ویکتورامیل فرانکل؛ مهین میلانی، ویراستار: ملیحه وفامهر؛ ناشر: درسا؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۲۰۸ صفحه رقی.
- ویکتور امیل فرانکل بنیانگذار معنادرمانی (فرادیدی بر روان‌شناسی و روان‌درمانی وجودی)؛ احمدرضا محمدپور یزدی؛ ناشر: نشر دانژه؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم)؛ ۱۳۹۰؛ ۱۱۰۰)؛ ۲۸۶ صفحه پالتویی.

○ هدف و معنای زندگی از منظر نیچه، فرانکل و نگاه اسلامی؛ محمد منصورنژاد؛ ناشر: جوان پویا؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۳۰۰ نسخه؛ ۴۸ صفحه رقیعی.

بعضی مقالات مرتبط با ویکتور امیل فرانکل به زبان فارسی

- ✓ آیا خدا در نهاد هر انسانی هست؟: مراحل تحلیل وجودی در روان درمانی «امیل فرانکل»؛ مسعود فریامنش؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۶/۸/۱.
- ✓ انسان در جست‌وجوی معنای غایی؛ محمدرضا شرفی؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۱/۱۲/۸.
- ✓ بزرگان اندیشه (۳۵): ویکتور فرانکل؛ حمیدرضا فرزاد؛ روزنامه ایران؛ ۱۳ و ۱۴/۴/۱۳۸۳.
- ❖ پیروزی بر برهوت بی‌معنایی: تأملاتی درباره نظریه لوگوتراپی (معنی‌درمانی)؛ مسعود فریامنش؛ روزنامه ایران؛ ۸ آبان ۱۳۸۵: ص ۱۰.
- ❖ تأملی نقدگونه در باب معنای غایی زندگی با تأکید بر دیدگاه ویکتور فرانکل؛ محمدرضا شرفی؛ دوفصلنامه مجله روان‌شناسی و علوم تربیتی؛ شماره ۱؛ بهار و تابستان ۱۳۸۴: ص ۲۹-۵۰.
- ✓ تعالی‌جویی انسان: مروری بر آثار مولانا از نگاه روانشناسی نوین؛ سعید علوی نائینی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۰/۲/۴.
- ✓ جامعه و کنش سوگ [بررسی روانشناسی رفتار فرد سوگ‌زده و جامعه سوگوار]؛ فرهاد فتاحی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۱۰/۲۲.
- ❖ در جست‌جوی معنا: نگاهی به مقاله فریاد ناشنیده برای معنا؛ میثم امانی؛ ماهنامه کتاب ماه ادبیات و فلسفه؛ شماره ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۰۵؛ اردیبهشت، خرداد، تیر ۱۳۸۵: ص ۳۷-۴۱.
- ❖ در جست‌جوی معنای از دست‌رفته: تأملاتی درباره نظریه لوگوتراپی (معنادرمانی)؛ مسعود فریامنش؛ روزنامه ایران؛ ۱۹ آبان ۱۳۸۵: ص ۱۰.
- ✓ در جست‌وجوی معنا: نگاهی به مقاله «فریاد ناشنیده برای معنا» اثر ویکتورامیل فرانکل؛ میثم امانی؛ ماهنامه کتاب ماه (ادبیات)؛ شماره ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۰۵؛ اردیبهشت، خرداد و تیر ۱۳۸۵: ص ۳۷-۴۱. ❖
- ✓ رابطه روان‌شناسی و دین‌پژوهی: بررسی تطبیقی آرای ویکتور فرانکل و پل تیلیش؛ حسین کاجی؛ روزنامه قدس؛ ۱۳۸۴/۸/۲۱: ص ۱۲. ❖
- ✓ رنج، اما زیستن: نگاهی به آرای ویکتور فرانکل؛ جرج بوئری؛ مسعود فریامنش؛ روزنامه

- ❖ همشهری؛ ۱۳۸۵/۱/۲۰: ص ۱۱.
- ✓ روان‌شناسی و دین‌پژوهی: بررسی تطبیقی آرای ویکتور فرانکل و پل تیلیش؛ ترجمه و شرح شیدا امینی؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۳۷۹/۴/۲۵.
- ❖ روی لبه پرتگاه بایست؛ نسرين رحمانی؛ روزنامه ایران؛ ۲۷ مرداد ۱۳۸۸: ص ۱۰.
- ✓ رویکرد مجدد الهیات به فرهنگ: مقایسه دیدگاه‌های پل تیلیش و ویکتور فرانکل؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۸۶/۸/۵.
- ✓ طلوع معنا از افق دین: نگاهی به ارتباط دین و معنا در اندیشه و نظام معنادرمانی ویکتور فرانکل؛ مسعود فریامنش؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۶/۱۰/۲: ص ۱۰.
- ✓ مروری بر عوامل و ویژگی‌های معنویت‌های نوظهور؛ حمیدرضا مظاهری سیف؛ ماهنامه معارف؛ شماره ۶۲؛ دی ۱۳۸۷.
- ✓ معنای مناسب خود را در زندگی بیابید: دکتر ویکتور فرانکل نویسنده کتاب پرفروش انسان در جست‌وجوی معنا؛ مرجان توکلی؛ دوهفته‌نامه موفقیت؛ شماره ۱۴۴؛ نیمه دوم خرداد ۱۳۸۷: ص ۱۸-۲۱.
- ✓ نقش شادی و نشاط در زندگی حضرت زهرا (س)؛ روزنامه کیهان؛ ۶ و ۱۳۸۴/۵/۹.
- ✓ ویکتور فرانکل و مکتب معنادرمانی: گزارش بررسی کتاب «انسان در جست‌وجوی معنا»؛ نشست مشترک میرسلیمی و میرابوالقاسمی؛ ماهنامه کتاب ماه (دین)؛ شماره ۱۳۳-۱۳۴؛ آبان و آذر ۱۳۸۷: ص ۱۴-۲۴.
- ✓ «هدف‌یابی؛ برترین نیاز انسان» [نگاهی به دیدگاه‌های آبراهام مزلو روانشناس معروف درباره طبقه‌بندی نیازهای بنیادین انسان]؛ محمد مخمل‌چی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۰/۹/۲۴.

اریش فروم^۱

ERICH FROMM

محل تولد: فرانکفورت

تابعیت: آمریکایی

تاریخ تولد: ۱۹۰۰

تاریخ وفات: ۱۹۸۰

توضیحات: این روانکاو، فیلسوف اجتماعی و نویسنده، استاد دانشگاه‌های مکزیکو، دانشگاه ایالتی میشیگان و دانشگاه نیویورک بوده است.

بخشی از کتاب‌شناسی اریش فروم در زبان فارسی

- ۱۹۸۴؛ جورج اورول، *با مقدمه‌ای از اریک فروم؛ حمیدرضا بلوچ؛ ناشر: گهبد؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۵؛ ۳۵۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۶؛ ۲۲۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۸۸؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۲۸۸ صفحه رقی. ◇*
- ◇ ۱۹۸۴؛ جورج اورول، *با مقدمه‌ای از اریک فروم؛ حمیدرضا بلوچ؛ ناشر: مجید؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۲۸۸ صفحه.*
- آرای؛ اریش فروم؛ گیتی خوشدل؛ ناشر: نشر نو؛ ۱۳۶۲؛ ۵۵۰۰ نسخه؛ ۲۰۸ صفحه رقی.
- آناتومی ویرانسازی انسان (پرخاشجویی و ویرانسازی گونه‌ها و وضعیت‌هاشان)؛ اریک فروم؛ احمد صبوری؛ ناشر: آشیان؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۱۶۵۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۶۴۰ صفحه رقی. ◇
- ◇ آناتومی ویرانسازی انسان (عنوان دیگر: بطلان غریزه‌گرایی)؛ اریک فروم؛ ا. صبوری؛ تهران:

۱. این نام به صورت‌های «اریک فروم» و «اریک فرام» نیز آمده است.

۲. نرم‌افزار «کتیبه»، ناشران چاپ‌های پنجم و ششم این کتاب را «گهبد» و «مجید» ذکر کرده است.

۱۴۳ صفحه.

◇ آناتومی ویرانسازی انسان (عنوان دیگر: غریزه، رفتار، روانکاوی)؛ اریک فروم؛ ا. صبوری؛ تهران؛ ۱۳۶ صفحه.

○ آناتومی ویرانسازی انسان؛ اریک فروم؛ احمد صبوری؛ ناشر: پویش؛ تهران: ۱۳۶۱.

○ آناتومی ویرانسازی انسان؛ اریک فروم؛ احمد صبوری؛ ناشر: فرهنگ؛ تهران: ۱۳۶۴ (چاپ دوم)؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۸۲۰ صفحه رقی. ◇

○ آیا انسان پیروز خواهد شد؟: حقیقت و افسانه در سیاست جهانی^۱؛ اریش^۲ فروم؛ عزت‌الله فولادوند؛ ناشر: مروارید؛ تهران: ۱۳۶۲؛ ۶۰۰۰ نسخه (چاپ دوم)؛ ۱۳۶۸؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۰؛ ۴۴۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۸؛ ۲۲۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۸۳؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۸۵؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۳۴۱ صفحه رقی. ◇

◇ آگه نتونی بیافرینی، ویران می‌کنی (عنوان دیگر: روانشناسی شخصیت سالم) (از مجموعه کتاب‌های روانشناسی خودمانی)؛ نوشته مه‌ری رحمانی، ویراستار: حمیده رستمی؛ ناشر: نسل نواندیش؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۳۶ صفحه.

○ اندیشه‌های اریک فروم؛ اریک فروم؛ نگین ناطق؛ ناشر: بدیهه؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۲۵۲ صفحه خشتی. (زبان کتاب: فارسی / انگلیسی)

◇ انسان از دیدگاه مارکس؛ اریش فروم؛ محمد راه‌رخشان؛ ناشر: سنبله؛ هامبورگ: ۱۹۹۴ م. = ۱۳۷۳؛ ۱۱۱ صفحه.

○ انسان برای خویشتن: پژوهشی در روانشناسی - اخلاق؛ اریک فروم؛ اکبر تبریزی؛ ناشر: بهجت؛ تهران: ۱۳۶۱ (چاپ دوم)، (چاپ سوم؛ ۱۳۶۳؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ بعدی؛ ۱۳۷۰؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ دیگر؛ ۱۳۸۵؛ ۱۵۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۵۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۲۷۲ صفحه رقی. ◇^۲

○ انقلاب امید (در ریشه‌های عوامل غیراومانستی و اومانستی جامعه صنعتی)؛ اریک فروم؛ مجید روشنگر؛ ناشر: فیروزه؛ تهران: ۱۳۷۴ (چاپ دوم)؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۲۹۲ صفحه رقی. ◇

۱. طبق توضیحات نرم‌افزار «کتیبه»، عنوان این کتاب در چاپ دوم، کوتاه شده است: «آیا انسان پیروزخواهد شد؟».

۲. نرم‌افزار «کتیبه»، در چاپ اول نام نویسنده این کتاب را «اریش» و در مابقی چاپ‌ها «اریک» ذکر کرده است.

۳. معلومات ارائه شده در مورد زمان انتشار و چاپ‌های مختلف این کتاب، با اندکی تغییر از نرم‌افزار «کتیبه» نقل شد. در نرم‌افزار «کتیبه» یک بار زمان چاپ سوم این کتاب سال ۱۳۶۳ ذکر شده است و بار دیگر زمان چاپ سوم همین اثر سال ۱۳۷۰ و بار آخر نیز چاپ سوم این کتاب، سال ۱۳۸۵ اعلام شده است!

○ انقلاب امید در ریشه‌های عوامل غیراومانستی و اومانستی جامعه صنعتی؛ اریک فروم؛ مجید روشنگر؛ ناشر: مروارید؛ تهران: ۱۳۶۸؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۸۰؛ ۲۲۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۵؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۲۸۹ صفحه رقی. ◇

○ بحران روانکاو؛ اریک فروم؛ اکبر تبریزی؛ ناشر: فیروزه؛ تهران: ۱۳۷۴ (چاپ پنجم)؛ ۳۳۰۰ نسخه (چاپ ششم؛ ۱۳۸۳؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ هفتم؛ ۱۳۸۵؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ هشتم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۲۶۴ صفحه رقی. ◇

○ بحران روانکاو؛ اریک فروم؛ اکبر تبریزی؛ ناشر: مروارید؛ تهران: ۱۳۶۱ (چاپ دوم؛ ۱۳۶۵؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۶۸؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۲۶۴ صفحه رقی. ◇

◇ بررسی نظر اریک فروم؛ محسن عطائی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۲۲۲ صفحه.

○ بررسی نظریه اریک فروم علمی بودن مارکسیسم؛ مهدی بازگان؛ ناشر: شرکت سهامی انتشار؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۴۷۶ صفحه وزیری.

○ بررسی نظریه اریک فروم؛ مهدی بازگان؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۵۹؛ ۲۲۲ صفحه. ◇

○ برگزیده‌ای از کلمات قصار بزرگان: از اریک فروم و هرمان هسه گرفته تا توماس ادیسون و پابلو پیکاسو؛ گردآوردگان: جس برالیر و سالی چارت؛ ترجمه هادی ابراهیمی، ویراستار: مینا اسماعیلی، تصاویر از دارن تامسون و محمد بابایی مهر؛ ناشر: سما قلم؛ قم^۲: ۱۳۸۲؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۶۸ صفحه جیبی، مصور. ◇

○ بنام زندگی (For the love of life)؛ اریک فروم؛ اکبر تبریزی؛ ناشر: فیروزه؛ تهران: ۱۳۷۴ (چاپ سوم)؛ ۳۳۰۰ نسخه (چاپ چهارم؛ ۱۳۷۹؛ ۲۲۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۸۴؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ هفتم؛ ۱۳۸۸؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۲۱۲ صفحه رقی. ◇

○ بنام زندگی (عنوان به انگلیسی: For the love of life)؛ اریک فروم؛ اکبر تبریزی؛ ناشر: مروارید؛ تهران: ۱۳۶۷؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۶۹؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۲۱۲ صفحه

۱. طبق توضیحات ارائه شده توسط نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، چاپ اول این کتاب در سال ۱۳۵۷، در ۱۵۸ صفحه توسط انتشارات مروارید موضوع انتشار بوده است.

۲. طبق توضیحات ارائه شده توسط نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، ناشر این کتاب «سما قلم: جهاد دانشگاهی واحد کرمانشاه» است و محل نشر آن کرمانشاه می‌باشد.

رقعی. ◇

○ تولدی در عشق و خلاقیت: روان‌شناسی و مولوی؛ (از سری عرفان؛ ۲)؛ نوشته رضا آراسته، با مقدمه‌ای از اریک فروم، ویراستار: محمدحسین سروری؛ ترجمه حسین نجاتی؛ فراروان؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۱۹۱ صفحه رقی. ◇

○ جامعه سالم؛ اریش^۱ فروم؛ اکبر تبریزی؛ ناشر: کتابخانه بهجت^۲؛ تهران: ۱۳۵۷ (چاپ سوم؛ ۱۳۶۷؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۵؛ ۱۵۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۴۱۶ صفحه رقی^۳. ◇

○ جزم‌اندیشی مسیحی و جستارهایی در مذهب، روانشناسی و فرهنگ؛ اریک فروم؛ منصور گودرزی؛ ناشر: مروارید؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۹؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۴؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۲۶۴ صفحه رقی. ◇

◇ خودکامی؛ اریک فروم؛ م. راه‌رخشان؛ ناشر: نوید؛ آلمان: ۱۹۹۲م = ۱۳۷۱؛ ۴۷ صفحه. (این کتاب ترجمه بخشی از کتاب «To have or to be? داشتن یا بودن» می‌باشد.)

○ داشتن یا بودن؟؛ اریک فروم؛ اکبر تبریزی؛ ناشر: فیروزه؛ تهران: ۱۳۷۸ (چاپ چهارم)؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ پنجم؛ ۱۳۸۱؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۸۲؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ هفتم؛ ۱۳۸۵؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ هشتم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ نهم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۶۵۰ نسخه)؛ ۲۷۶ صفحه رقی. ◇

○ داشتن یا بودن؟؛ اریک فروم؛ اکبر تبریزی؛ ناشر: مروارید؛ تهران: ۱۳۶۱؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۶۳؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۶۸؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۲۷۶ صفحه رقی. ◇

○ داشتن یا بودن؟؛ اریک فروم؛ کیومرث خواجه‌یها؛ ناشر: اسپرک؛ تهران: ۱۳۷۰؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۳۵۱ صفحه.

○ دل آدمی و گرایشش به خیر و شر (از سری روانشناسی)؛ اریش فروم؛ گیتی خوشدل؛ ناشر: نشر نو؛ تهران: ۱۳۶۲ (چاپ دوم)؛ ۴۰۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۶۶؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۰، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۵)؛ ۲۰۰ صفحه رقی. ◇

○ دل آدمی و گرایشش به خیر و شر؛ اریک فروم؛ گیتی خوشدل؛ ناشر: نشر البرز؛ تهران: ۱۳۷۵ (چاپ پنجم)؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ ششم؛ ۱۳۷۷؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ هفتم؛ ۱۳۸۰؛

۱. در نرم‌افزار «کتیبه»، نام کوچک نویسنده در چاپ‌های اول و سوم «اریش» ذکر شده و در چاپ‌های چهارم و پنجم، «اریک».

۲. «انتشارات کتابخانه بهجت» با «انتشارات بهجت» و «کتابخانه بهجت» یکی است.

۳. طبق توضیحات نرم‌افزار «کتیبه»، چاپ اول این کتاب ۳۸۰ صفحه بوده است.

- ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۹۴ صفحه رقیعی. ◇
- دل آدمی و گرایشش به خیر و شر؛ اریک فروم؛ گیتی خوشدل؛ ناشر: نشر پیکان؛ تهران: ۱۳۸۳ (چاپ هشتم)؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ نهم؛ ۱۳۸۵؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ دهم؛ ۱۳۸۶؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ یازدهم؛ ۱۳۸۷؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ دوازدهم؛ ۱۳۹۰؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۱۹۴ صفحه رقیعی. ◇
- رسالت زیگموند فروید؛ اریک فروم؛ فرید جواهرکلام؛ ناشر: آشیان؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۴۴ صفحه رقیعی. ◇
- ◇ رسالت زیگموند فروید؛ اریک فروم؛ فرید جواهر کلام؛ ناشر: شرکت سهامی کتابهای جیبی؛ فرانکلین؛ تهران: ۱۳۵۴ (چاپ دوم)؛ ۱۵۹ صفحه.
- ◇ روانکاوی از فروید؛ اریک فرام؛ ترجمه و اقتباس عزالدین معنوی؛ ناشر: انتشارات دانشگاه تهران؛ تهران: ۱۸۳ صفحه.
- ◇ روانکاوی و دین؛ اریک فروم؛ آرسن نظریان؛ ناشر: چاپار؛ تهران: ۱۳۵۱ (چاپ دیگر: ۱۳۵۴)؛ ۱۴۱ صفحه.
- ◇ روانکاوی و دین؛ اریک فروم؛ آرسن نظریان؛ ناشر: کتاب میرا؛ تهران: ۱۳۵۲؛ ۱۴۲ صفحه.
- روانکاوی و دین؛ اریک فروم؛ آرسن نظریان؛ ناشر: پویش؛ تهران: ۱۳۶۳ (چاپ پنجم)؛ ۵۵۰۰ نسخه (چاپ ششم، ۱۳۶۸؛ ۵۵۰۰ نسخه)؛ ۱۴۰ صفحه رقیعی. ◇
- روانکاوی و دین؛ اریک فروم؛ آرسن نظریان؛ ناشر: مروارید؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۵؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۸؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۱۶۰ صفحه رقیعی. ◇
- روانکاوی و ذن بودیسم؛ نویسندگان: اریک فروم، دیسترتی تارو سوزوکی و ریچاردی مارتینو؛ نصرالله غفاری؛ ناشر: بهجت؛ تهران: ۱۳۶۲؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۶۸؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۲۴۷ صفحه رقیعی؛ مصور. ◇
- زایش دوباره در آفرینش و عشق از دیدگاه مولانا جلال‌الدین مولوی (Rumi the Persian, the Sufi)؛ نوشته رضا آراسته، پیشگفتار اریک فروم؛ ترجمه محمود هاتف، با دیباچه و درآمدی از علیقلی محمودی بختیاری؛ ناشر: مؤسسه انتشارات عطایی؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۳۱۰۰ نسخه؛ ۳۱۰ صفحه وزیری. ◇
- زبان از یاد رفته: درک و تحلیل رویا، داستانهای کودکان و اساطیر؛ اریک فروم؛ ابراهیم

۱. طبق توضیحات ارائه شده توسط نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، چاپ هشتم این کتاب در سال ۱۳۸۰ موضوع انتشار بوده است.

- امانت؛ ناشر: فیروزه؛ تهران: ۱۳۸۰ (چاپ هفتم^۱)؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ هشتم^۲؛ ۱۳۸۵؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۳۰۴ صفحه رقیعی. ◇
- زبان از یاد رفته: مقدمه‌ای بر درک زبان؛ اریک فروم؛ ابراهیم امانت؛ ناشران: مروارید و سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی؛ تهران: ۱۳۶۲ (چاپ سوم)؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۳۴۴ صفحه رقیعی.
- ◇ زبان از یاد رفته: درک و تحلیل رویا، داستانهای کودکان و اساطیر؛ اریک فروم؛ ابراهیم امانت؛ ناشران: فیروزه و مروارید؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۲۹۳ صفحه.
- زبان از یاد رفته: مقدمه‌ای بر درک زبان سمبولیک در رویا، داستانهای کودکان و اساطیر؛ اریک فروم؛ ابراهیم امانت؛ ناشر: مروارید؛ تهران: ۱۳۶۲؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ چهارم؛ ۱۳۶۶؛ ۴۴۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۶۸؛ ۳۳۰۰ نسخه)؛ ۳۴۴ صفحه رقیعی. (چاپ اول؛ مروارید؛ فرانکلین؛ ۱۳۴۹) ◇
- سرشت راستین انسان (انسان از دیدگاه مارکس) (از سری اندیشه معاصر؛ ۳)؛ اریک فروم؛ فیروز جاوید؛ ناشر: اختران؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۶؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۱۱۲ صفحه رقیعی. (این کتاب در سال ۱۳۷۳ تحت عنوان «انسان از دیدگاه مارکس» با ترجمه محمد راهرخشان توسط سنبه منتشر شده است.) ◇
- سمبولیسم در آراء اریک فروم به ضمیمه بررسی مبانی تفکر فروم؛ شهریار زرشناس، ویراستار چاپ دوم: سعید هوشنگی؛ ناشر: سوره مهر (حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی)؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۴۴۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۶؛ ۲۲۰۰ نسخه)؛ ۱۸۴ صفحه رقیعی.
- ◇ سیمای انسان راستین؛ اریک فروم؛ مجید کشاورز؛ ناشر: طوفان؛ تهران: ۱۳۵۶ (چاپ دوم)؛ ۱۰۴ صفحه.
- سیمای انسان کامل از دیدگاه مکاتب: انسان کامل از دیدگاه نیچه، مارکس، اریک فروم (اومانیسیم و ماتریالیسم)؛ نوشته هیأت تحریریه؛ ناشر: مؤسسه‌ی مکاتباتی اسلام‌شناسی؛ تهران: ۱۳۶۱؛ ۸۴ صفحه. ◇
- فراسوی زنجیرهای پندار (Beyond the chains of illusion: my encounter with Marx...)؛ اریک فروم؛ بهزاد برکت؛ ناشر: مروارید؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۲؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۴؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ

۱. طبق توضیحات ارائه شده توسط نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، چاپ هشتم این کتاب در سال ۱۳۷۸ موضوع انتشار بوده است.

۲. نرم‌افزار «کتیبه» سال نشر چاپ هشتم این کتاب را ۱۳۸۶ نیز ذکر کرده است!

- پنجم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۲۲۴ صفحه رقیعی. ◇
- ◇ فراسوی زنجیرهای پندار؛ اریک فروم؛ بهزاد برکت؛ ناشر: پای‌ژه؛ تهران: ۱۳۶۰؛ ۱۸۸ صفحه. ◇
- ◇ فروم در کلام خودش: نوشته‌هایی از اریک فروم؛ اریک فروم، ویراستار: راینر فونک، مقدمه‌نویس: جوئل کول؛ ترجمه فیروز جاوید؛ ناشر: اختران؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۲۴۸ صفحه رقیعی. ◇
- کودکانی آزاد و مستقل تربیت کنیم؛ نوشته آ. اس. نیل، با نظرات برونو بتلهایم. اریک فروم و دیگران؛ ترجمه عبدالرضا صرافان؛ ناشر: داستان؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۳۳۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۲؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ سوم: ۱۳۷۶؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۲۶۷ صفحه رقیعی. ◇
- گریز از آزادی؛ اریش فروم؛ امیر اسماعیلی؛ ناشر: توسن؛ تهران: ۱۳۶۲؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۱۰۹ صفحه رقیعی. (ترجمه دیگر این کتاب توسط عزت‌الله فولادوند در سال ۱۳۴۸ منتشر گردیده است.) ◇
- ◇ گریز از آزادی؛ اریش فروم؛ عزت‌الله فولادوند؛ ناشر: امیرکبیر، کتابهای جیبی؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۲۳۰ صفحه.
- ◇ گریز از آزادی؛ اریش فروم؛ عزت‌الله فولادوند؛ ناشران: مروارید و سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی؛ تهران: ۱۳۶۶ (چاپ هفتم: ۱۳۷۵)؛ ۳۰۶ صفحه. (چاپ اول: جیبی؛ فرانکلین؛ ۱۳۴۸)
- ◇ گریز از آزادی؛ اریک فروم؛ داود حسینی؛ ناشران: گلشائی، مروارید و سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی؛ تهران: ۱۳۶۹؛ ۳۰۳ صفحه.
- گریز از آزادی؛ اریک فروم؛ داود حسینی؛ ناشر: گلشائی؛ تهران: ۱۳۶۳؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۰؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۳۰۳ صفحه رقیعی. ◇
- گریز از آزادی؛ اریک فروم؛ عزت‌الله فولادوند؛ ناشر: مروارید؛ تهران: ۱۳۶۶ (چاپ چهارم)؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ ششم؛ ۱۳۷۱؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ هفتم؛ ۱۳۷۵؛ ۳۳۰۰ نسخه، چاپ هشتم؛ ۱۳۷۹؛ ۱۲۰۰ نسخه، چاپ نهم؛ ۱۳۸۱؛ ۲۲۰۰ نسخه، چاپ دهم؛ ۱۳۸۵؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ یازدهم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ دوازدهم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ سیزدهم؛ ۱۳۸۸؛ ۲۲۰۰ نسخه)؛ ۳۱۲ صفحه رقیعی. ◇
- همانند خدایان خواهید شد (*You shall be as gods: a radical interpretation of the old testament and its tradition*)؛ اریک فروم؛ نادر پورخلخالی؛ ناشر: گلپونه؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۷۲ صفحه رقیعی. ◇

- ◇ همانند خدایان خواهید شد؛ اریک فروم؛ نادر پورخلخالی؛ ناشر: واژگان؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۲۷۲ صفحه.
- همانند خدایان خواهید شد؛ اریک فروم؛ نادر پورخلخالی؛ ناشر: کاوش؛ تهران: ۱۳۶۱؛ ۲۸۳ صفحه. ◇
- هنر بودن؛ اریک فروم؛ پروین قائمی؛ ناشر: آشیان؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۹؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۲۰۰ صفحه رقیعی. ◇
- ◇ هنر عشق ورزیدن؛ اریک فروم؛ ترجمه پوری سلطانی، با گفتاری از مجید رهنما؛ ناشر: امیر کبیر، کتابهای جیبی؛ تهران: ۱۳۴۸ (چاپ دوم؛ ۱۳۴۸)؛ ۲۳۵ صفحه.
- هنر عشق ورزیدن؛ اریک فروم؛ پوری سلطانی، با مقدمه‌ای از مجید رهنما؛ ناشر: مروارید؛ تهران: ۱۳۶۶ (چاپ دهم)؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ یازدهم؛ ۱۳۶۶؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ دوازدهم؛ ۱۳۶۹؛ ۴۴۰۰ نسخه، چاپ پانزدهم؛ ۱۳۷۲؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ شانزدهم؛ ۱۳۷۳؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ هفدهم؛ ۱۳۷۴؛ ۳۳۰۰ نسخه، چاپ هجدهم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۵۰۰ نسخه، چاپ نوزدهم؛ ۱۳۷۸؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ بیستم؛ ۱۳۸۰؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ بیست و یکم؛ ۱۳۸۳؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ بیست و دوم؛ ۱۳۸۳؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ بیست و سوم؛ ۱۳۸۴؛ ۳۳۰۰ نسخه، چاپ بیست و چهارم؛ ۱۳۸۵؛ ۲۲۰۰ نسخه، چاپ بیست و پنجم؛ ۱۳۸۶؛ ۲۲۰۰ نسخه، چاپ بیست و ششم؛ ۱۳۸۷؛ ۲۲۰۰ نسخه)؛ ۲۴۰ صفحه رقیعی. (این کتاب پیش‌تر در سال ۱۳۴۶ با همکاری انتشارات فرانکلین به چاپ رسیده است). ◇
- هنر عشق ورزیدن؛ اریک فروم؛ سعدالله علیزاده؛ ناشر: گلشایی؛ تهران: ۱۳۶۱ (چاپ دوم؛ ۱۳۶۲؛ چاپ سوم؛ ۱۳۶۲؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۶۶؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۶۷؛ ۳۳۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۶۸؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ هفتم؛ ۱۳۶۹؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۱۹۰ صفحه رقیعی. ◇
- هنر عشق ورزیدن؛ اریک فروم؛ سمیه‌السادات آل‌حسینی؛ ناشر: جاجرمی؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۰۸ صفحه رقیعی. ◇
- هنر گوش‌دادن؛ اریک فروم؛ پروین قاسمی؛ ناشر: آشیان؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۲۸۰ صفحه رقیعی. ◇

بعضی مقالات مرتبط با ارایش فروم به زبان فارسی^۱

- ✓ آتش آن عشق کی فسرد؟: گزارش گونه‌ای شتابزده درباره کتاب، از نسل گذشته به اکنونیان؛ عباس جلالی؛ ماهنامه جهان کتاب؛ شماره ۱۱۱ و ۱۱۲؛ آبان ۱۳۷۹.
- ✓ آوای وجود: بررسی نقش «ناخودآگاه» ذهن در آسیب‌شناسی «خودشیفتگی»؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۵/۲/۳۱.
- ❖ آیا ما از سلامت رمان برخورداریم؟؛ اریک فروم؛ اکبر تبریزی؛ روزنامه اطلاعات؛ ۱۸ اردیبهشت ۱۳۸۶؛ ص ۶.
- ❖ ارایش فروم و فروپاشی شوروی؛ امیرسعید الهی؛ روزنامه اطلاعات؛ ۲۸ خرداد ۱۳۷۵؛ ص ۱۲.
- ❖ اریک فروم، رایت میلز، پیتر برگر؛ دیویداج کسل؛ فصلنامه راهبرد؛ شماره ۳۱؛ بهار ۱۳۸۳؛ ص ۴۲۳-۴۳۷.
- ✓ الگوی فروم در باب شخصیت؛ دوآن شولتس؛ گیتی خوشدل؛ ماهنامه مناطق آزاد؛ شماره ۱۹۰؛ مهرماه ۱۳۸۷؛ ص ۳۸-۳۹.
- ❖ انسان امروز نیازمند الگوی انسانیت است؛ مهدی باقریان؛ روزنامه قدس؛ ۱۰ مرداد ۱۳۷۹؛ ص ۸.
- ✓ انسان برای خویشتن؛ جواد لگزبان^۲؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۳۸۵/۹/۴؛ ص ۹.
- ❖ انسان سالم از دیدگاه قرآن؛ فصلنامه پژوهش‌های قرآنی؛ شماره ۱۵، ۱۶؛ پاییز، زمستان ۱۳۷۷؛ ص ۱۷۲-۲۰۷.
- ❖ انقلاب امید؛ محمدتقی قزلسفلی؛ روزنامه همبستگی؛ ۶ بهمن ۱۳۸۱؛ ص ۳.
- ❖ انقلابی کیست؛ عبدالعلی حسینیون؛ ضمیمه روزنامه اعتماد؛ شماره ۱۹۴۲؛ ۱۴ اردیبهشت ۱۳۸۸؛ ص ۱۵.
- ❖ بحران هویت؛ علی‌اکبر نوایی؛ دوماهنامه اندیشه حوزه؛ سال ۹، شماره ۵؛ فروردین و اردیبهشت ۱۳۸۳؛ ص ۲۶-۴۲.
- ❖ بیان تمثیلی یا سمبلیک؛ مرتضی آوینی؛ ماهنامه سوره؛ شماره ۴، ۵؛ تیر، مرداد ۱۳۷۲؛ ص ۱۲-۶.

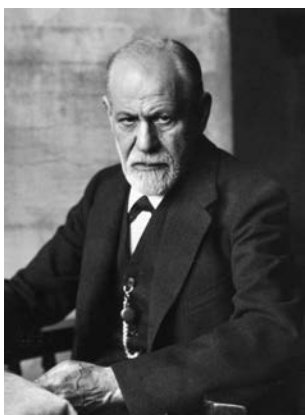
۱. در نرم‌افزار «نماتن»، «ارایش فروم» جست‌وجو شده است و نه «اریک فروم».

۲. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، این نام را به صورت «جواد گلزیان» ذکر کرده است ولی مراجعه به اصل مقاله که توسط نرم‌افزار «نماتن» ارائه شده است نام «جواد لگزبان» را تأیید می‌کند.

- ❖ پرتو حسن؛ آزاده مدنی؛ فصلنامه کتاب نقد؛ شماره ۴۳؛ تابستان ۱۳۸۶: ص ۱۴۱-۱۷۴.
- ✓ تجدید حیات مولانا؛ اریک فروم؛ دکترسعید علوی نائینی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۷۸/۳/۵.
- ✓ تمدن بحران‌زده: نگاهی به اندیشه‌های اریش فروم؛ محمود ابراهیمی مقدمیان؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۹/۱: ص ۷.
- ✓ توجیه مراسم روز شبات (شنبه) از دیدگاه اریک فروم (کتاب زبان از یادرفته - ترجمه: دکتر ابراهیم امانت)؛ مقدمه و تلخیص: آرش آبائی؛ دوفصلنامه بینا؛ شماره ۳: ص ۲۳-۲۵.
- ❖ جایگاه رسانه و فرهنگ در فرآیند جهانی‌شدن؛ عبدالرضا شاه‌محمدی؛ فصلنامه پژوهش و سنجش؛ شماره ۳۷؛ بهار ۱۳۸۳: ص ۷-۳۰.
- ❖ حق تقدم انسان؛ اریش فروم؛ محمود عبادیان؛ ماهنامه نقد نو؛ شماره ۱۳؛ تیر و مرداد ۱۳۸۵: ص ۴۸-۵۲.
- ❖ خشونت و پرخاشگری از نظرگاه مولانا و اریک فروم؛ محمد کیهانی؛ ماهنامه اطلاعات حکمت و معرفت؛ شماره ۹؛ آذر ۱۳۸۶: ص ۴۹-۵۵.
- ❖ در پی توسعه و رفاه انسانی؛ روزنامه کار و کارگر؛ ۲۲ شهریور ۱۳۷۶: ص ۷.
- ❖ دوران تکریم معنویت فرارسیده است؛ سینا واحد؛ روزنامه کیهان؛ ۷ اسفند ۱۳۷۵: ص ۳، ۱۴.
- ✓ دیالکتیک منفی یا بینش انتقادی؟: نگاهی به مکتب فرانکفورت؛ ف.م. هاشمی؛ روزنامه کارگزاران؛ ۱۳۸۶/۲/۸.
- ✓ راز و رمز خودشیفتگی؛ معصومه کیهانی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۶/۱۴.
- ✓ روانشناسی اقتدارگرایی؛ اریش فروم؛ روزنامه یاس نو؛ ۱۳۸۲/۶/۳۱: ص ۹.
- ❖ زنده‌باد مرگ؛ غلامحسین معتمدی‌نژاد؛ روزنامه همبستگی؛ ۷ اسفند ۱۳۷۹: ص ۶.
- ❖ سقوط اخلاقی در جامعه غربی؛ حسن خیری؛ ماهنامه معرفت؛ شماره ۲۱؛ تابستان ۱۳۷۶: ص ۷۵-۸۱.
- ❖ شأن مظلومیت در فرهنگ ما؛ طاهره شیخ‌الاسلام؛ روزنامه همبستگی؛ ۵ اردیبهشت ۱۳۸۶: ص ۶.
- ❖ شخصیت اقتدارگرا؛ اریک فروم؛ بهرام محیی؛ روزنامه ایران؛ ۱۶ مهر ۱۳۸۲: ص ۸.
- ❖ شخصیت انقلابی؛ اریک فروم؛ منصور گودرزی؛ روزنامه نشاط؛ ۱ اسفند ۱۳۷۷: ص ۸.
- ❖ طبیعت انسان و نظریه‌ی اجتماعی؛ اریک فروم؛ ژاله صمدی؛ ماهنامه چیستا؛ شماره ۲۱۲، ۲۱۳؛ آبان و آذر ۱۳۸۳: ص ۲۱۵-۲۳۰.
- ❖ عشق در دنیای ارتباطات؛ گیتی طوطی‌فر؛ فصلنامه کتاب نقد؛ شماره ۴۳؛ تابستان ۱۳۸۶: ص ۲۸۵-۳۰۱.

- ❖ عشق زمینی و عشق آسمانی؛ علیرضا قائمی‌نیا؛ فصلنامه کتاب نقد؛ شماره ۴۳؛ تابستان ۱۳۸۶: ص ۱۰۷-۱۱۸.
- ❖ عشق و حیات خانوادگی - به انگیزه ۶ بهمن روز جهانی خانواده؛ محمدرضا زمردی؛ روزنامه همشهری؛ ۶ بهمن ۱۳۸۴: ص ۷، ۱۰.
- ❖ عقیده‌پرستی بت‌پرستی است؛ مصطفی ملکیان؛ روزنامه ایران؛ ۱۲ شهریور ۱۳۸۳: ص ۸.
- ❖ فریادی برای گم‌کردگی خویشتن خویش: تأملی بر کتاب سرشت راستین انسان اثر اریک فروم ترجمه فیروز جاوید؛ لیدا فخری؛ روزنامه ایران؛ ۱۹ فروردین ۱۳۸۶: ص ۱۰.
- ❖ گریز از آزادی استبداد را باز تولید می‌کند؛ ماجد باقری؛ روزنامه شرق؛ ۲۳ خرداد ۱۳۸۵: ص ۲۲.
- ❖ گریز از آزادی؛ حمیدرضا فرزاد؛ روزنامه ایران؛ ۲ خرداد ۱۳۸۳: ص ۸.
- ✓ گفتاری در روانکاوای مارکسی؛ اریش فروم؛ منصور گودرزی؛ روزنامه دوران امروز؛ ۱۳۷۹/۱۲/۱۰: ص ۹.
- ✓ گفت‌وگو با منصور گودرزی مترجم کتاب جزم‌اندیشی مسیحی [نوشته اریک فروم]؛ روزنامه نشاط؛ ۱۳۷۸/۳/۱۰.
- ❖ لمپنیسم، آسیب‌شناختی اجتماعی؛ موسی ملک‌محمودی؛ روزنامه اطلاعات؛ ۹ اردیبهشت ۱۳۷۶: ص ۶.
- ❖ مبانی فلسفی و حقوقی آزادی؛ ناصر کاتوزیان؛ روزنامه نشاط؛ ۷ مرداد ۱۳۷۸: ص ۷.
- ✓ محدودیت‌ها و خطرهای روانشناسی؛ اریش فروم؛ منصور گودرزی؛ ماهنامه چیستا؛ شماره ۱۵۲ و ۱۵۳: ص ۲۳۷-۲۴۳.
- ✓ محدودیتها و خطرهای روان‌شناسی؛ اریک فروم؛ منصور گودرزی؛ روزنامه اطلاعات؛ ۱۲ و ۱۳۷۸/۷/۱۳.
- ✓ مرجع اقتدار ما کجاست: تأملی در بنیان‌های دموکراسی؛ اریک فروم؛ بهرام مجبی؛ روزنامه کارگزاران؛ ۱۳۸۵/۱۰/۱۳.
- ❖ مفهوم پیشگویانه صلح؛ اریک فروم؛ منصور گودرزی؛ ماهنامه چیستا؛ سال ۱۴، شماره ۴، ۵: دی، بهمن ۱۳۷۵: ص ۳۶۳-۳۶۹.
- ❖ مکتب فرانکفورت و روانکاوای؛ مارتین جی؛ یوسف اباذری؛ فصلنامه ارغنون؛ شماره ۲۲؛ پاییز ۱۳۸۲: ص ۷۵-۱۰۷.
- ✓ مکتب فرانکفورت: از گهواره تا هابرماس؛ پتر مولر؛ فرهاد سلمانیان؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۶/۲/۸: ص ۱۰.

- ❖ منطق متناقض‌نما: نقدی بر آراء اریک فروم در باب چندگانگی منطق در فرهنگ‌های متفاوت؛ جان پری؛ رضا متمر؛ روزنامه ایران؛ ۳۰ بهمن ۱۳۸۷: ص ۱۰.
- ✓ نافرمانی به عنوان مسأله‌ای روانی و اخلاقی؛ اریش فروم؛ روزنامه اسرار؛ ۱۳۸۴/۹/۲۳.
- ❖ نافرمانی، امری روان‌شناسانه و اخلاقی؛ اریک فروم؛ محمود بیگی؛ ماهنامه اندیشه جامعه؛ شماره ۳۱؛ مرداد و شهریور ۱۳۸۲: ص ۷۰-۷۳.
- ❖ نظریه اریک فروم؛ عزالدین رضانزاد؛ فصلنامه کلام اسلامی؛ سال ۳، شماره ۴؛ زمستان ۱۳۷۳: ص ۵۷-۶۱.
- ❖ نقش ارتباط در پناهگاهی به نام خانواده؛ روزنامه صدای عدالت؛ ۲۶ مهر ۱۳۸۰: ص ۸.
- ❖ واژگان تعریف دین؛ حسین زحمتکش؛ روزنامه جوان؛ ۲۱ اسفند ۱۳۸۴: ص ۵.
- ❖ واقع‌بینی و روان‌کاوی مبارزه؛ محسن حیدری؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳ خرداد ۱۳۸۳: ص ۶.
- ❖ واکنش به جامعه مصرفی؛ جواد گلزیان^۱؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۳ آذر ۱۳۸۵: ص ۸.
- ✓ وضع امروز انسان و بحران ناشی از عملکرد او؛ اریک فروم؛ علیرضا رحیمی؛ ماهنامه آدینه؛ شماره ۱۳۴؛ آبان ۱۳۶۷: ص ۲۲-۲۴. ❖
- ❖ هنر عشق ورزیدن؛ اریک فروم؛ روزنامه ایران؛ ۲۹ خرداد ۱۳۸۱: ص ۱۳.

زیگموند^۱ فروید

SIGMUND FREUD

محل تولد: فرایبرک، موراویا
(Freiberg, Moravia) که اکنون
بخشی از جمهوری چک است.

تابعیت: اتریشی

تاریخ تولد: ۱۸۵۶

تاریخ وفات: ۱۹۳۹

محل وفات: لندن؛ به علت سرطان

زمینه فعالیت: روانکاوی، استاد دانشگاه وین

بخشی از کتاب‌شناسی زیگموند فروید در زبان فارسی

- آسیب‌شناسی روانی زندگی روزمره؛ زیگموند فروید؛ محمدحسین وقار، ویراستار: محمدحسین خسروانی^۲؛ ناشر: اطلاعات؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۳۱۵۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۲۱۰۰ نسخه)؛ ۳۱۲ صفحه و زیری. ◇
- ◇ آینده یک پندار (بالای عنوان: روانکاوی)؛ فروید؛ ترجمه، تحشیه و مقدمه هاشم رضی؛ ناشر: آسیا؛ [تهران]: [۱۳۵۷] (چاپ دوم)؛ ۴۹۶ صفحه.
- ◇ آینده یک توهم؛ زیگموند فروید؛ محمود نوایی؛ [بی‌جا]: [بی‌نا]: ۶۳ صفحه.
- اروس و تمدن (پرسشگری فلسفی در فروید) با مقدمه‌ای از داگلاس کلتر؛ هربرت مارکوزه؛ امیر هوشنگ افتخاری‌راد، ویراستار: امیر احمدی‌آریان؛ ناشر: چشمه؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۵۰۰

۱. در فهرست مستندهای کتابخانه ملی و غیر آن، این نام به صورت‌های «سیگموند» و «زیگمونت» نیز آمده است. از او در شبه‌دانشنامه فارسی ویکی‌پدیا به صورت «زیگموند شلومو» نیز یاد شده است.

۲. طبق توضیحات نرم‌افزار «کتابخانه»، نام ویراستار فقط در چاپ دوم ذکر شده است.

- نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۳۳۸ صفحه رقی. ◇
- ◇ از ارثیه معنوی رفیق شهید هوشنگ تیزابی^۱ - انتقاد از فرویدیسم - علل اساسی شکست جریان سیاهکل؛ ناشر: جنگل؛ تهران: ۱۳۵۵؛ ۴۸ صفحه؛ عکس. (کتاب حاضر بر اساس «مبانی روانشناسی فروید» تألیف کالوین س. هال^۲ است.)
- اشتباهات لپی^۳ (Introductory lectures on psychoanalysis)؛ زیگموند فروید؛ ناشر: بهجت؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۳۰ صفحه وزیر. (این کتاب ترجمه بخشی از کتاب "Introductory lectures..." است.) ◇
- ◇ اصول روانکاوی ارنست جونز، دالبی یز ... با فرهنگی از اصطلاحات عمومی و فرهنگی ...؛ [نوشته زیگموند فروید؛ ترجمه، تحشیه و مقدمه هاشم رضی؛ [تهران]؛ (چاپ سوم)؛ ۵۳۸ صفحه.
- اصول روانکاوی بالینی؛ زیگموند فروید؛ سعید شجاع شفتی؛ ناشر: ققنوس؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دیگر؛ ۱۳۸۳؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۵؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۶۵۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۲۰۰ صفحه وزیر. (پیوست‌های هر فصل توسط مترجم نوشته شده است.) ◇
- ◇ اصول و مبانی روانشناسی: شامل مباحث روانی - سازمان مغز - سلسله اعصاب؛ از نظر فروید و دیگران؛ ترجمه عنایت‌الله شکیباپور؛ ناشر: دنیای کتاب؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۳۹۱ صفحه.
- ◇ اصول و مبانی روانشناسی: شامل مباحث روانی سازمان مغز - سلسله اعصاب ...؛ از نظر فروید و دیگران؛ ترجمه عنایت‌الله شکیباپور؛ ناشر: شهریار؛ تهران؛ ۳۹۱ صفحه؛ مصور.
- افول امپراتوری فرویدی؛ هانس یورگن آیزنگ^۵؛ یوسف کریمی، ویراستار: سعیده کمایی‌فرد؛ ناشر: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۳۰۰۰

۱. «هوشنگ تیزابی، از اعضای حزب توده بود که در زندان ساواک کشته شد.» [حزب توده از شکل‌گیری تا فروپاشی (۱۳۶۸-۱۳۲۰)؛ به کوشش جمعی از پژوهشگران مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی؛ ناشر: مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ص ۶۶۴].

۲. کالوین اسپرینگر هال (Calvin Springer Hall).

۳. این نام روی جلد کتاب به صورت «اشطباحات لپی» آمده است.

۴. نرم‌افزار «کتیبه» این کلمه را «psychologysis» ذکر کرده است.

۵. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا) این نام را به صورت «هانس. جی. آیسنک» ذکر کرده است. مراجعه به نرم‌افزار مستندهای کتابخانه ملی ایران نشان می‌دهد نام ثبت‌شده در کتابخانه ملی «هانس یورگن آیسنک» است و نام آن به لاتین چنین می‌باشد:

- نسخه؛ ۲۶۲ صفحه وزیری. ◇
- ◇ بحران جهان و بحران رمانتیسم؛ محمدرضا فشاهی؛ ناشر: گوتنبرگ (میر)؛ تهران: ۱۳۶۰؛ ۲۱۸ صفحه.
- بحران روانکاوی؛ اریک فروم؛ اکبر تبریزی؛ ناشر: فیروزه؛ تهران: ۱۳۷۴ (چاپ ششم؛ ۱۳۸۳؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ هفتم؛ ۱۳۸۵؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ هشتم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۲۷۲ صفحه رقیعی. (چاپ قبلی: انتشارات مروارید؛ ۱۳۶۸) ◇
- بررسی افسانه‌های پریان از دیدگاه روانشناسی (با توجه به نظریات زیگموند فروید) (The uses of enchantment: the meaning and importance of fairy tales)؛ برونو بتلهایم؛ نسیم نکویی نایینی؛ ناشر: هنرهای زیبا؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۳۸۰ صفحه وزیری.
- به راستی فروید چه گفت؛ دیوید استافورد کلاک؛ مهوش رضاقلی بیگی؛ ناشر: دانژه؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۶۵۰ نسخه؛ ۲۴۰ صفحه رقیعی. ◇
- بیداری در رویا و فریود؛ زهره زاهدی؛ ناشر: سوگند؛ تهران: ۱۳۸۲ (چاپ دوم؛ ۱۳۸۳؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۶۰ صفحه خشتی. ◇
- پاولوف؛ بسوی روانشناسی و روانپزشکی علمی (جلد اول)؛ هاری کلسات ولز؛ نصرالله کسرائیان؛ ناشر: شباهنگ؛ تهران: ۱۳۶۳ (چاپ دوم)؛ ۴۰۰۰ نسخه؛ ۲۵۶ صفحه رقیعی؛ ۲ جلد. (ترجمه این کتاب از روی جلد اول کتاب *Pavlov and Freud* می‌باشد و جلد دوم این کتاب تحت عنوان «نقدی بر فرویدیسم از دیدگاه روانشناسی علمی» منتشر گردیده است. چاپ اول این اثر توسط انتشارات شبگیر در سال‌های ۱۳۵۳ تا ۱۳۵۶ منتشر شده است.) ◇
- پنج گفتار از زیگموند فروید؛ زیگموند فروید، با مقدمه‌ای از پیتر گای^۱؛ هورا رهبری؛ ناشر: گام نو؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۵؛ ۱۲۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۲۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۱۱۶ صفحه رقیعی. (کتاب حاضر قبلاً تحت عنوان «پنج گفتار در بیان روانکاوی» با ترجمه فرشاد امانی‌نیا توسط انتشارات نقش خورشید در سال ۱۳۸۱ منتشر شده است.) ◇
- ◇ پنج گفتار در بیان روانکاوی؛ ترجمه فرشاد امانی‌نیا، پیشگفتار و ویراستاری بهنام اوحدی؛

۱. این نام به صورت «دیوید استافورد - کلاک» نیز در کتابخانه ملی ثبت شده و لاتین آن به شکل زیر است: «David Stafford - Clark»

۲. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا) این نام را به صورت «پیتر گامی» ذکر کرده است.

- ناشر: صادق هدایت؛ اصفهان: ۱۳۸۳؛ ۱۶۰ صفحه؛ مصور.
- ◇ پنج گفتار در بیان روانکاوی؛ زیگموند فروید؛ فرشاد امانی‌نیا؛ ناشر: نقش خورشید؛ اصفهان: ۱۳۸۱؛ ۱۲۵ صفحه؛ عکس.
- پنج گفتار درباره‌ی روانکاوی؛ فروید زیگموند؛ حسن صفوی؛ ناشر: جامی؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۱۹۲ صفحه رقیعی.
- ◇ پیدایش روانکاوی درباره هیستری، روش درمانی نو، روشهای گوناگون درمانی، گفتاری؛ زیگموند فروید؛ ترجمه و تعلیق: هاشم رضی؛ ناشر: مؤسسه مطبوعاتی فراهانی؛ تهران: ۱۳۴۲؛ ۳۴۴ صفحه.
- پیغام سروش مکتب مولانا و روان‌شناسی نوین ردیابی مکتب‌ها و نظریه‌های روان‌شناسی در آثار مولانا جلال‌الدین محمد بلخی: زیگموند فروید، کارل یونگ ...؛ جمال هاشمی؛ ناشر: انتشار؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۲؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۳۰۴ صفحه رقیعی. ◇
- ◇ تجزیه و تحلیل روانی جنسی زیگموند فروید؛ ترجمه و اقتباس: علی دشتستانی؛ ناشر: کتابخانه مرکزی؛ تهران؛ [۱۵۱] صفحه.
- تعبیر خواب و بیماریهای روانی؛ زیگموند فروید؛ ایرج پورباقر؛ ناشر: آسیا؛ تهران: ۱۳۴۲ (چاپ چهارم؛ ۱۳۶۱، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۸؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۸۱؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ هفتم؛ ۱۳۸۲؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۴۶۲ صفحه وزیری؛ مصور. ◇
- تفسیر خواب؛ زیگموند فروید؛ شیوا رویگریان؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۱۸۵۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۳؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۴؛ ۱۲۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۵؛ ۱۶۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۷۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۲۰۰ نسخه، چاپ هفتم؛ ۱۳۸۸؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ هشتم؛ ۱۳۸۸؛ ۱۶۰۰ نسخه، چاپ نهم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۸۰۰ نسخه، چاپ دهم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۸۰۰ نسخه، چاپ یازدهم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۸۰۰ نسخه)؛ ۷۰۴ صفحه وزیری^۱. (این کتاب در سال ۱۳۴۲ تحت عنوان «تعبیر خواب و بیماریهای روانی» با ترجمه ایرج پورباقر توسط نشر آسیا نیز منتشر شده است). ◇
- ◇ تفسیر خواب؛ زیگموند فروید؛ محمد خاور؛ ناشر: کانون شهریار؛ تهران: ۱۳۲۸؛ [۵۵] صفحه.
- تمدن و ملالت‌های آن (از مجموعه آثار فروید: ۱)؛ زیگموند فروید؛ محمد مبشری؛ ناشر:

۱. طبق توضیحات ارائه شده توسط نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا) تعداد صفحات این کتاب «شش + ۸۸۵ صفحه» می‌باشد.

- نشر ماهی؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۱۵۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۴؛ ۱۵۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۵؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۸۹؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۱۲۴ صفحه رقیعی. (این کتاب قبلاً با عنوان «ناخوشایندی‌های فرهنگ تمدن و ناخرسندی‌های آن» با ترجمه امید مهرگان توسط نشر گام نو در سال ۱۳۸۲ چاپ شده است). ◇
- تمدن و ناخشنودیهای آن؛ زیگموند فروید؛ خسرو همایون‌پور؛ ناشر: امیرکبیر؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۸؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۱۱۲ صفحه رقیعی. (کتاب حاضر نخستین بار تحت عنوان «ناخوشایندی‌های فرهنگ تمدن و ناخرسندی‌های آن» با ترجمه امید مهرگان توسط گام نو در سال ۱۳۸۲ منتشر شده است). ◇
- ◇ توتم و تابو؛ زیگموند فروید؛ [ترجمه محمدعلی خنجی]؛ [بی‌نا؛ تهران: ۱۳۴۹]؛ + و ۲۲۱ + ی صفحه.
- توتم و تابو؛ زیگموند فروید؛ ایرج پورباقر؛ ناشر: آسیا؛ تهران: ۱۳۶۲؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۲؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۵؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۷؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۸۷؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۹۰؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۲۷۲ صفحه رقیعی؛ مصور. ◇
- ◇ توتم و تابو؛ زیگموند فروید؛ محمدعلی خنجی، ویراستار: بهمن حمیدی؛ ناشر: لاهیتا؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۲۲۴ صفحه؛ ۲۱×۱۴ س.م. (کتاب حاضر در سالهای مختلف توسط ناشران متفاوت منتشر شده است).
- ◇ توتم و تابو؛ زیگموند فروید؛ محمدعلی خنجی؛ ناشر: طهوری؛ تهران: ۱۳۵۱؛ ۲۳۴ صفحه.
- توماس وودرو ویلسون: بیست و هشتمین رئیس‌جمهور آمریکا و پایه‌گذار جامعه ملل؛ زیگموند فروید؛ احمد شاهرخ غفاری، ویراستار: راضیه‌السادات فروزان؛ ناشر: نشر آبی؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۱۶۴ صفحه رقیعی. ◇
- ◇ جنگ از دیدگاه روانشناسی؛ زیگموند فروید، با مقدمه‌ای از آلبرت اینشتین؛ ترجمه خسرو ناقد؛ ناشر: نوید؛ آلمان غربی: ۱۳۶۶؛ ۴۰ صفحه.
- چرا جنگ؟ بررسی روانشناسانه پدیده جنگ (از سری علوم اجتماعی و انسانی، ادبیات و هنرها؛ مدیر: هرمز همایون‌پور)؛ مکاتبات آلبرت اینشتین و زیگموند فروید؛ خسرو ناقد؛ ناشر: نشر آبی؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۱۶۵۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۴؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ سوم؛

۱. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، ناشران چاپ اول و دوم این کتاب را «نشر آبی» و «کتاب روشن» می‌داند و ناشر چاپ سوم آن را «کتاب روشن» اعلام می‌کند.

- ۱۳۸۸؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۶۴ صفحه رقیعی. ◇
- خاستگاه دین از نگاه فروید (روی کردی انتقادی) (از سری آشنایی با فلسفه‌ی دین؛ ۱)؛ غلامحسین توکلی؛ ناشر: دفتر پژوهش و نشر سهروردی؛ تهران: ۱۳۸۳ (چاپ دوم، ویراست ۲)؛ ۲۱۰۰ نسخه؛ ۱۵۲ صفحه رقیعی. (ویرایش قبلی تحت عنوان «رویکردی انتقادی به خاستگاه دین از نگاه فروید» منتشر شده است). ◇
- خاطرات کانایه‌ی فروید؛ کریستیان موزر؛ ناصر غیثی؛ ناشر: حوض نقره؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۳۰۰ نسخه؛ ۱۴۴ صفحه رقیعی. ◇
- خودآموز فروید؛ رود اسنودن؛ نورالدین رحمانیان؛ ناشر: آشیان؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۹؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۲۱۶ صفحه رقیعی؛ مصور. ◇
- دانشنامه فروید؛ شارون هلر؛ مجتبی پردل؛ ناشر: ترانه؛ مشهد: ۱۳۸۹؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۴۰۰ صفحه رقیعی.
- دایرةالمعارف تعبیر خواب با تصحیح کامل و فهرست عناوین و اعراب احادیث و نشانه آیات و معنی لغات مشکل؛ نویسندگان: معبران شرقی: دانیال پیغمبر [و دیگران]، معبران غربی: زیگموند فروید، آنلی بیتون [و دیگران]؛ گردآوری و ترجمه شهرام ظریف و کامبیز هادی‌پور، ویراستار: معصومه ظریف؛ ناشر: سما؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۷۶۷ صفحه. (عمده کتاب بر اساس «کامل‌التعبیر حبیب بن ابراهیم تغلیسی» می‌باشد). ◇
- ◇ دروس پسیک آنالیز؛ زیگموند فروید؛ محمود نوائی؛ [بی‌نا]؛ [بی‌جا]؛ ۸۹ صفحه.
- ◇ دو رساله کوتاه درباره روانکاوی؛ زیگموند فروید؛ حسن صفوی؛ ناشر: انتشارات دانشکده علوم ارتباطات اجتماعی؛ تهران؛ ۱۵۰ صفحه.
- دوازده مقاله انتخابی در روانکاوی اورتودکس^۲؛ زیگموند فروید؛ شاهرخ علیمرادیان، ویراستار: بهاره میرزایی؛ ناشر: سورنا؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۲۱۹ صفحه رقیعی. ◇
- «ده مقاله انتخابی در روانکاوی اورتودکس (سنتی)» (عنوان روی جلد: «ده مقاله در روانکاوی سنتی (اورتودکس)»); زیگموند فروید؛ شاهرخ علیمرادیان؛ ناشر: سورنا؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۱۸۰ صفحه رقیعی. ◇

۱. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، این کتاب را با نام «خاطرات نیمکت فروید» معرفی کرده و آن را در سال ۱۳۸۵ موضوع انتشار دانسته است.

۲. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، «دوازده مقاله انتخابی در روانکاوی کلاسیک (اورتودکس)» را عنوان دیگر این کتاب می‌داند.

- دین و روانکاوی؛ جواد نجم‌آبادی و زهرا موسوی؛ ناشر: آراسته؛ قم؛ ۱۳۸۸؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۴۴ صفحه رقیعی. ◇
- رسالت زیگموند فروید؛ اریش فروم؛ فرید جواهرکلام؛ ناشر: آشیان؛ تهران؛ ۱۳۸۹؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۴۴ صفحه رقیعی. ◇
- ◇ رسالت زیگموند فروید؛ اریک فروم؛ فرید جواهرکلام؛ ناشر: شرکت سهامی کتابهای جیبی؛ فرانکلین؛ تهران؛ ۱۳۵۴ (چاپ دوم)؛ ۱۵۹ صفحه.
- رمز و مثل در روانکاوی؛ نوشته‌هایی از ارنست جونز، مارت روبیر و ...؛ ترجمه و تألیف: جلال ستاری؛ ناشر: انتشارات توس؛ تهران؛ ۱۳۶۶؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۵۲۸ صفحه رقیعی. ◇
- رنج روح: داستان زندگی زیگموند فروید (رنج روح «روانشناسی تحلیلی»)^۱؛ اروینگ استون؛ پرتو اشراق؛ ناشران: جار و نشر نخستین؛ تهران؛ ۱۳۷۸؛ ۵۲۰۰ نسخه (چاپ دوم)؛ ۱۳۷۸؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۸۶۴ صفحه وزیری؛ مصور. ◇
- روانشناسی عمومی دنیای ناشناخته؛ زیگموند فروید، آلفرد آدلر و آیزاک آسیموف^۲؛ گردآوری ناصر مقتدری‌پور، ترجمه عنایت‌الله شکیباپور؛ ناشر: عین‌اللهی؛ تهران؛ ۱۳۶۳ (چاپ دوم)؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ سوم)؛ ۱۳۶۲؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۳۰۵ صفحه رقیعی؛ مصور. ◇
- روانشناسی عمومی: دنیای ناشناخته؛ زیگموند فروید، آلفرد آدلر و آیزاک آسیموف؛ گردآوری ناصر مقتدری‌پور، ترجمه عنایت‌الله شکیباپور؛ ناشر: جمهوری؛ تهران؛ ۱۳۶۶ (چاپ سوم)؛ ۲۵۰۰ نسخه؛ ۳۰۶ صفحه رقیعی؛ مصور؛ عکس. ◇
- روانشناسی فراموشی (آسیب‌شناسی روانی در زندگی روزمره)؛ زیگموند فروید؛ مهوش قویمی؛ ناشر: علم؛ تهران؛ ۱۳۸۶؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۳۷۴ صفحه رقیعی. (کتاب حاضر با عنوان «آسیب‌شناسی روانی زندگی روزمره» نیز منتشر شده است.) ◇
- ◇ روانشناسی فروید (A primer of Freudian psychology)؛ کالوین اس. هال؛ هوشنگ تیزابی؛ ناشر: زرین‌قلم؛ تهران؛ ۱۳۷۹؛ ۱۷۴ صفحه. (چاپ قبلی: آسیا؛ ۱۳۴۳؛ ۱۹۲ صفحه.)
- روانشناسی؛ زیگموند فروید؛ مهدی افشار؛ ناشر: کاویان؛ تهران؛ ۱۳۶۳؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ
-
۱. طبق اعلام نرم‌افزار «کتیبه»، نام چاپ اول این کتاب: «رنج روح (روانشناسی تحلیلی)» می‌باشد، ولی نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا) «رنج روح (روانشناسی تحلیلی)» را عنوان دیگر این کتاب می‌داند.
۲. طبق اعلام نرم‌افزار «کتیبه»، اسامی آلفرد آدلر و آیزاک آسیموف در چاپ سوم ذکر نشده‌اند.
۳. سال‌های ذکر شده در نرم‌افزار «کتیبه» برای چاپ‌های دوم و سوم با توجه به تقدّم و تأخّر زمانی آنها اشتباه است.
۴. طبق توضیحات ارائه شده توسط نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، چاپ اول این کتاب در سال ۱۳۵۱ موضوع انتشار بوده است.

- سوم؛ ۱۳۶۳؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۶۳؛ ۳۰۴ صفحه جیبی؛ تصویر، عکس. (شامل پنج سخنرانی دربارهٔ روانکاوی ... و گفتگوی یک شخص بی‌طرف با فروید ...) ◇
- ◇ روانکاوی برای همه روان آدمی، تحقیقات شعور، غرایز، ...؛ فروید؛ هاشم رضی؛ ناشر: سیروز؛ تهران؛ [۱۹۹] صفحه. (اصل اثر به زبان آلمانی است، کتاب حاضر از متن انگلیسی است.)
- ◇ روانکاوی و تحریم زناشویی با محارم: با گفتاری درباره جامعه‌شناسی شبکه تحریم جنسی؛ فروید؛ ناصرالدین صاحب‌الزمانی^۱؛ ناشر: عطائی؛ [تهران]: ۱۳۴۰ (چاپ پنجم)؛ ۱۲۸ صفحه. (بخش اول این کتاب ترجمه فصلی از کتاب «توتم و تابو» فروید تحت عنوان «هراس از زنا با محارم» است و بخش دوم این کتاب «جامعه‌شناسی شبکه تحریم جنسی» نوشته ناصرالدین صاحب‌الزمانی است.)
- ◇ روانکاوی و زندگی من؛ زیگموند فروید؛ محمود نوائی؛ تهران؛ ۱۰۰ صفحه.
- روانکاوی (۱) (مجموعه مقالات)؛ زیگموند فروید؛ مترجمان: حسین پاینده، یوسف ابادزی، مراد فرهادپور، سیدعلی مرتضویان، مازیار اسلامی، شهریار وقفی‌پور، مهسا کرم‌پور، بهزاد برکت، یحیی امامی و حمید محرمیان معلم؛ ناشر: سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ تهران؛ ۱۳۸۳ (چاپ دوم؛ ۱۳۸۴؛ ۱۵۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۲۴۶ صفحه وزیری. (محتوای این کتاب قبلاً به صورت مقالاتی در فصلنامه ارغنون در بهار ۱۳۸۲ منتشر گردیده است.) ◇
- روانکاوی (۲) (مجموعه مقالات)؛ زیگموند فروید؛ مترجمان: حسین پاینده، یوسف ابادزی، مراد فرهادپور، مازیار اسلامی، شهریار وقفی‌پور، امید مهرگان و فتاح محمدی؛ ناشر: سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ تهران؛ ۱۳۸۲ (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۵۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۳۰۸ صفحه وزیری. (محتوای این کتاب قبلاً به صورت مقالاتی در فصلنامه ارغنون در بهار ۱۳۸۲ منتشر گردیده است.) ◇
- روانکاوی از نگاه فروید: پنج سخنرانی؛ ترجمه مهدی افشار؛ ناشر: سرایش؛ تهران؛ ۱۳۹۰؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۱۴۰ صفحه رقعی.
- روانکاوی برای همه؛ زیگموند فروید؛ مهدی افشار؛ ناشر: سرایش؛ تهران؛ ۱۳۹۰؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۱۵۲ صفحه رقعی.
- روانکاوی لئوناردو داوینچی؛ زیگموند فروید؛ پدram راستی؛ ناشر: ناهید؛ تهران؛ ۱۳۸۷؛

۱. نام این مترجم «محمدحسن» و نام خانوادگی وی «ناصرالدین صاحب‌الزمانی» است.

- ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۲۲۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۹؛ ۲۲۰۰ نسخه)؛ ۱۲۰ صفحه رقی. ◇
- روش تعبیر رویا؛ زیگموند فروید؛ محمد حجازی و محمود ساعتچی، ویراستار: ارزنگ امیری؛ ناشر: جامی؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۲۰۰ صفحه رقی. (کتاب حاضر در سال ۱۳۴۲ تحت عنوان «تعبیر خواب و بیماری‌های روانی» با ترجمه ایرج پورباقر توسط نشر آسیا منتشر شده است). ◇
- ◇ رویا (Interpretation of dreams)؛ زیگموند فروید؛ محمد حجازی؛ ناشر: دادار؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۸۰ صفحه.
- ◇ رویا؛ زیگموند فروید؛ محمد حجازی؛ (چاپ دوم)؛ [۱۰۰] صفحه؛ ۱۷×۱۲ س.م.
- رویاها؛ سخنرانی‌هایی در معرفی روان‌کاوی؛ زیگموند فروید؛ فرزام پروا، ویراستار: فرشته ساری؛ ناشر: نشر چشمه؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۲۷۲ صفحه رقی. (کتاب حاضر ترجمه جلد پانزدهم از کتاب "Introductory lectures on psycho - Analysis" می‌باشد). ◇
- روی کردی انتقادی به خاستگاه دین از نگاه فروید (از سری آشنایی با فلسفه دین؛ ۱)؛ غلامحسین توکلی؛ ناشر: سهروردی؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۱۴ صفحه رقی. ◇
- زندگی علمی من (از سری بینش روانشناختی؛ ۱)؛ زیگموند فروید؛ علیرضا طهماسب؛ ناشر: بینش نو؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۶۵۰ نسخه؛ ۱۶۸ صفحه رقی. ◇
- ◇ زندگی من و روان‌کاوی (عنوان روی جلد: زندگی من و پسیکانالیز)؛ زیگموند فروید؛ ترجمه عنایت؛ ناشر: شهریار؛ ۲۴۷ صفحه.
- ◇ زندگی من و روان‌کاوی؛ زیگموند فروید؛ ترجمه عنایت؛ ناشر: دنیای کتاب؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۲۴۷ صفحه.
- زیگموند فروید (از سری درباره فروید و آثارش؛ ۱)؛ پتریک جی. ماهونی؛ خشایار دیهیمی؛ ناشر: نشر ماهی؛ تهران: ۱۳۸۲ (چاپ دیگر؛ ۱۳۸۹؛ ۲۵۰۰ نسخه)؛ ۸۰ صفحه جیبی. (این کتاب ترجمه مقاله «زیگموند فروید» از جلد ۱۱ مجموعه "European Writers" است و چاپ قبلی آن: کهکشان: دفتر ویراسته؛ ۱۳۷۳ می‌باشد). ◇
- زیگموند فروید (از سری نسل قلم؛ ۳۱)؛ پتریک ماهونی؛ خشایار دیهیمی؛ ناشران: کهکشان و دفتر ویراسته؛ تهران: ۱۳۷۳؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۹۲ صفحه پالتویی. (این کتاب ترجمه مقاله Sigmund Freud از کتاب European writers است). ◇
- زیگموند فروید استاد ناشناخته؛ محمدجواد کاس نژاد؛ ناشر: جود؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۲۰۰ نسخه؛ ۴۲ صفحه جیبی؛ عکس. ◇

- زیگموند فروید در قاب عکس‌ها و لابه‌لای کلمات؛ ارنست فروید و لوسی فروید؛ حسن مرتضوی و مهدی ارجمند؛ ناشر: اختران؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۳۵۲ صفحه رحلی؛ مصور؛ نمونه؛ عکس. ◇
- سعدی و روان‌شناسی نوین: ردیابی مکتب‌ها و نظریه‌های روانشناسی: زیگموند فروید، کارل یونگ، ... سارتر و بودائیزم در آثار سعدی؛ جمال هاشمی؛ ناشر: انتشار؛ تهران: ۱۳۷۸ (چاپ دوم: ۱۳۷۹)؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۱۶ صفحه.
- ◇ سه رساله درباره تنوری میل جنسی؛ فروید؛ ترجمه و تحشیه: هاشم رضی؛ ناشر: آسیا؛ تهران: ۱۳۴۳؛ ۲۵۶ صفحه.
- سه مکتب روان‌شناسی: دیدگاه‌های فروید، اسکینر و راجرز؛ رابرت نای؛ سیداحمد جلالی؛ ناشر: نشر پادرا؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۳۲ صفحه وزیر؛ نمودار. ◇
- شور ذهن: داستان زندگی زیگموند فروید؛ اروینگ استون؛ اکبر تیریزی و فرخ تمیمی؛ ناشر: مروارید؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم: ۱۳۸۳؛ ۲۲۰۰ نسخه)؛ ۹۲۰ صفحه رقی. (این کتاب تحت عنوان «رنج روح: داستان زندگی زیگموند فروید» با ترجمه پرتو اشراق توسط جار و نشر نخستین در سال ۱۳۷۸ چاپ شده است). ◇
- غلبه بر ترس بر پایه اندیشه‌ها و نظریه‌های: زیگموند فروید، ژانه، استفان بندیک، آلفرد آدلر، آرتور گیتس، کرچمر و ... نوشته مصطفی غالب؛ ترجمه جواد صالحی؛ ناشر: پاسارگاد؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۱۲۰ صفحه رقی. ◇
- فراسوی زنجیرهای پندار؛ اریک فروم؛ بهزاد برکت؛ ناشر: مروارید؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم: ۱۳۸۲؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ سوم: ۱۳۸۴؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ چهارم: ۱۳۸۶؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۲۲۴ صفحه رقی. ◇
- فراموشکاری؛ زیگموند فروید؛ حسن اکبریان طبری؛ ناشر: کتابسرای تندیس؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۶۰ صفحه جیبی.
- فروید (از سری بنیانگذاران فرهنگ امروز؛ ۲۸)؛ آنتونی استور؛ حسن مردی؛ ناشر: طرح نو؛ تهران: ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۱۸۸ صفحه رقی. ◇
- فروید (عنوان روی جلد: فیلمنامه فروید)؛ ژان پل سارتر، [ویراستار: ژان برتران پنتالیس]؛ قاسم روین؛ ناشران: ناهید و نیلوفر؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۵۲۰ صفحه رقی. (فیلمی که بر اساس این فیلمنامه ساخته شد در سال ۱۹۶۱ تحت عنوان «فروید، امیال پنهان» به نمایش درآمد). ◇
- ◇ فروید به زبان ساده (Freud for beginners)؛ نویسندگان؛ [ریچارد آپیگنانسی و اسکار

- زارات]؛ ترجمه محمدجواد فیروزی؛ ناشر: اشتاد؛ [تهران]: ۱۳۷۸؛ ۱۶۸ صفحه؛ مصور.
- ◇ فروید چه می‌گوید؟؛ تألیف و ترجمه نصرالله باب‌الحوائجی، مقدمه و انتقاد از ا. ح. آریان‌پور؛ ناشر: دریامعراجی؛ تهران: ۱۳۴۷؛ ۲۱۲ صفحه.
- ◇ فروید در دادگاه ویلهلم رایش؛ شارل ریکروف؛ محمدحسین سروری؛ ناشر: نشر نکته؛ تهران: ۱۳۷۰؛ ۱۰۴ صفحه.
- فروید در مقام فیلسوف: فراروان‌شناسی پس از لاکان؛ ریچارد بوثنی؛ سهیل سمی؛ ناشر: ققنوس؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۱۶۵۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۶۵۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۴۷۲ صفحه رقیعی.
- ◇ فروید و آینده؛ توماس مان؛ هوشنگ ایرانی؛ ناشر: مجله اندیشه و هنر؛ [تهران]: ۱۳۳۳؛ ۳۲ صفحه.
- ◇ فروید و روانکاو؛ نیک رنسون؛ محمدمهدی ظرافت و مظفر پاسدار شیرازی؛ ناشر: آوند اندیشه؛ شیراز: ۱۳۸۸؛ ۱۲۰ صفحه؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م؛ مصور.
- ◇ فروید و سندرم حافظه‌ی دروغین؛ فیل مالن؛ محسن کاس‌نژاد؛ ناشر: بیدگل؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۰۲ صفحه؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
- ◇ فروید و سندروم حافظه کاذب؛ فیل مولن؛ سپیده معتمدی؛ ناشر: چشمه؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۶۷ صفحه.
- فروید و صحنه نوشتار؛ ژاک دریدا؛ مهدی یارسا؛ ناشر: روزبهان؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۱۲۰ صفحه رقیعی.
- ◇ فروید و فرویدیسم؛ فلیسین شاله؛ اسحق وکیلی؛ ناشر: رنگین (چاپخانه)؛ تهران: ۱۳۳۱؛ ۱۹۴ صفحه.
- ◇ فروید و مانده‌های فلسفی: «نقدی بر اندیشه‌های فکری فروید»؛ مهدی کرمی؛ ناشر: آذربرزین؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۷۱ صفحه.
- فروید: بنیانگذار روانکاو (از مجموعه ۱۲۰ جلدی بزرگان روان‌شناسی و تعلیم و تربیت؛ [ج/۶]؛ علیرضا جزایری و علی سینارحیمی، ویراستار؛ علی حسین سازمند؛ ناشر: نشر دانژه؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۱۶۸ صفحه پالتویی. ◇
- ◇ فروید، قرائتی از شکسپیر (از مجموعه ادب فکر: فلسفه و کلام؛ ۱)؛ هارولد بلوم؛ اکبر افسری؛ ناشران: شهر کتاب و هرمس (وابسته به مؤسسه شهر کتاب)؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۱۵۰ صفحه.

- فروید، یونگ و دین؛ مایکل پالم؛ محمد دهگانپور و غلامرضا محمودی؛ ناشر: رشد؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۸؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۳۱۲ صفحهٔ وزیری. ◇
- فروید؛ ژان پل سارتر؛ قاسم روبین؛ ناشر: ناهید؛ تهران: ۱۳۸۳ (چاپ دوم)؛ ۱۴۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۶۵۰ نسخه)؛ ۵۲۰ صفحهٔ رقی. ◇
- ◇ فرویدیسیم با اشاراتی به ادبیات و عرفان؛ ا. ح. آریان‌پور؛ ناشر: امیرکبیر، کتابهای جیبی؛ تهران: ۱۳۵۷؛ ۳ جلد. (جلد ۱. روانشناسی از لحاظ فرویدیسیم. - جلد ۲. جامعه‌شناسی از لحاظ فرویدیسیم. - جلد ۳. انتقاد از فرویدیسیم.)
- ◇ فلسفه علمی: شامل آثاری از لوکرسیلوس، کوپرنیک، فرانسیس بیکن ...؛ پرداختهٔ سکس کامینز و رابرت ان. لینزکات؛ [ترجمه] منوچهر تسلیمی و دیگران؛ [تهران]: ۱۳۴۹؛ (چاپ دوم)؛ ۲ جلد. (جلد ۲. شامل مقالاتی از: هانری برگسون، ترجمهٔ عبدالله انوار؛ زیگموند فروید، ترجمهٔ محمود صنایعی؛ آلفرد نورث وایتهد، ترجمهٔ احمد آرام؛ آرتور ستانلی ادینگتون، ترجمهٔ محمدحسین تمدن؛ جیمس جینز، ترجمهٔ ابوطالب صارمی؛ اینشتین، ترجمهٔ جناب.)
- کاربرد تداعی آزاد در روانکاوای کلاسیک (Notes upon a case of obsessional neurosis)؛ زیگموند فروید؛ سعید شجاع شفتی؛ ناشر: ققنوس؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۱۱۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۳؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۵؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۳۶۸ صفحهٔ وزیری. ◇
- گزارش تحلیلی یک مورد هیستری (A case of hysteria)؛ زیگموند فروید؛ آرش امینی؛ ناشر: ارجمند؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۱۱۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۱۲۰ صفحهٔ رقی.
- گلگشت عرفان: که عشق آسان نمود اول ولی ... مکتب حافظ و روان‌شناسی نوین ردیابی مکتب‌ها و نظریه‌های روان‌شناسی: زیگموند فروید و ... در دیوان حافظ؛ جمال هاشمی؛ ناشر: شرکت سهامی انتشار؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۵۶ صفحهٔ رقی. ◇
- ◇ لئونارد داوینچی؛ زیگموند فروید؛ مهدی افشار؛ ناشر: کاویان؛ تهران: ۱۳۵۱؛ ۲۱۴ صفحه + ۳۰ صفحه تصویر؛ ۱۶/۵×۱۱ س.م.
- لطیفه و ارتباطش با ناخودآگاه؛ زیگموند فروید؛ آرش امینی؛ ناشران: ارجمند، نسل فردا و کتاب ارجمند؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۶۵۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۹۰؛ ۲۲۰۰ نسخه)؛ ۲۴۰ صفحهٔ رقی.
- ◇ لطیفه و ارتباطش با ناخودآگاه؛ زیگموند فروید؛ آرش امینی؛ ناشر: نسل فردا؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۲۵۶ صفحه.

○ ماجرای معنویت در دوران جدید «از گاليله تا فروید»؛ شهریار زمانی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۱۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۴؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۲۲۲ صفحه و زیری.

○ مبانی روان‌کاوی فروید - لکان؛ کرامت موللی؛ ناشر: نشر نی؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۱۶۵۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۴؛ ۱۶۵۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۶۵۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۶۵۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۳۵۲ صفحه رقیعی؛ مصوّر. ◇

◇ مبانی فلسفی روان‌کاوی: «نقدی براندیشه‌های فروید» (از سری کتاب‌های کافه‌پاره؛ ۱۵ و از سری روانشناسی مهرپاد؛ ۱)؛ مهدی کرمی؛ ناشر: مهدی کرمی؛ تهران: ۱۳۸۵ (ویرایش ۲)؛ ۸۰ صفحه. (چاپ اول این کتاب تحت عنوان «فروید و مائده‌های فلسفی، نقدی براندیشه‌های فکری فروید» در سال ۱۳۸۰ منتشر شده است.)

○ مبانی نظری مدرنیسم (مجموعه مقالات)؛ نویسندگان: پل ریکور، یوسف اباذری، مراد فرهادپور، مجید مددی، کارل مارکس، مارشال برمن، فریدریش ویلهلم نیچه، رابرت پی‌بین، حسین پاینده، زیگموند فروید، ریچارد ولهایم، سیدعلی مرتضویان، ماکس وبر، کارل لوویت و گئورگ زیمل؛ مترجمان: هاله لاجوردی، محمدسعید حنایی‌کاشانی، امیرحسین رنجبر و حسن چاوشیان؛ ناشر: سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۱۵۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۵۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۳۶۴ صفحه و زیری.

○ مرگ (مجموعه مقالات)؛ نویسندگان: محمد صنعتی، سنکا، میشل دومونتنی، فرانسیس بیکن، دیوید هیوم، آرتور شوپنهاور، فریدریش ویلهلم نیچه، زیگموند فروید، کارل گوستاو یونگ، مارتین هایدگر، آلبر کامو، ارنست بکر، الی راکلند، ژاک دریدا، ژیل دولوز، هانس گئورگ گادامر، نوربرت الیاس و ژان بودریار؛ مترجمان: امیر احمدی‌آریان، امید مهرگان، انوشیروان گنجی‌پور، جواد گنجی، مهیار آقایی، خشایار دیهیمی، داریوش آشوری، حسین پاینده، فرزین رضاعی، مهشید تاج، محمدسعید حنایی‌کاشانی، محمدعلی شهرکی، سامان توکلی، شهریار وقعی‌پور، مهشید نونهالی، مراد فرهادپور، علی ملائکه، یوسف اباذری و افشین جهان‌دیده؛ ناشر: سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۴۹۴ صفحه و زیری. (محتوای این کتاب قبلاً به صورت مقالاتی در فصلنامه ارغنون شماره ۲۶ و ۲۷ منتشر گردیده است.) ◇

- مطالعاتی بر روانشناسی فروید (*Studies in hysteria*)؛ زیگموند فروید و ژوزف برویر؛ سعید شجاع شفتی؛ ناشر: مؤسسه انتشارات امیرکبیر؛ تهران: ۱۳۶۳؛ ۵۵۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۶؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۲۸۴ صفحه و زیری. (در کتاب اصلی نام ژوزف برویر به عنوان نویسنده اول ذکر شده است). ◇
- مفهوم ساده روانکاوی؛ زیگموند فروید؛ فرید جواهرکلام؛ ناشر: مروارید؛ تهران: ۱۳۴۲ (چاپ چهارم؛ ۱۳۶۵؛ ۴۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۶۸؛ ۳۳۰۰ نسخه)؛ ۲۴۸ صفحه رقی. ◇
- مفهوم ساده روانکاوی؛ زیگموند فروید؛ فرید جواهرکلام؛ ناشران: خانه کتاب^۲ و مروارید؛ تهران: ۱۳۴۷ (چاپ دوم)؛ ۲۰۶ + ۱۴۲ صفحه.
- مقدمات روانشناسی فروید؛ کالوین اس. هال؛ شهریار شهیدی؛ ناشر: آینده درخشان؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۱۶۸ صفحه رقی.
- مکانیزمهای دفاع روانی؛ زیگموند فروید؛ حبیب گوهری راد؛ ناشران: رادمهر و توسن دانش؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۱۴۳ صفحه.
- مکانیزمهای دفاع روانی؛ زیگموند فروید؛ سیدحبیب گوهری راد و محمد جوادی؛ ناشران: دنیای آفتاب، نکوراد، رادمهر و توسن دانش؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۲۸ صفحه رقی.
- موسا و یکتاپرستی؛ زیگموند فروید؛ هورا رهبری؛ ناشر: فرهنگ صبا؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱۶۵۰ نسخه؛ ۲۰۰ صفحه رقی. ◇
- موسی و یکتاپرستی (از سری فلسفه و روانشناسی؛ ۶)؛ زیگموند فروید؛ قاسم خاتمی؛ ناشر: جامی؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۱۳۴ صفحه.
- موسی و یکتاپرستی؛ زیگموند فروید؛ صالح نجفی؛ ناشر: رخداد نو؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۳۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۲۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۳۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۹؛ ۲۲۰۰ نسخه)؛ ۱۸۶ صفحه رقی. (کتاب حاضر از متن انگلیسی با عنوان *Moses and monotheism* به فارسی برگردانده شده است و در سالهای مختلف توسط مترجمان متفاوت به فارسی ترجمه و منتشر شده است). ◇
- موسی و یکتاپرستی؛ زیگموند فروید؛ قاسم خاتمی؛ ناشر: چاپخانه پیروز؛ [تهران]: ۱۳۴۸؛ ۱۳۴ صفحه.

1. Joseph Breuer.

۲. نام این ناشر نایست با «مؤسسه خانه کتاب» اشتباه شود.

- ◇ موسی و یکتاپرستی؛ زیگموند فریود؛ قاسم خاتمی؛ ناشر: گام نو؛ تهران: ۱۳۸۸ (چاپ دوم)؛ ۱۷۲ صفحه. (کتاب حاضر از متن انگلیسی با عنوان *Moses and monotheism* به فارسی برگردانده شده است و در سالهای مختلف توسط مترجمان و ناشران متفاوت ترجمه و منتشر شده است.)
- مهم‌ترین گزارش‌های آموزشی تاریخ روانکاوی؛ زیگموند فریود؛ سعید شجاع شفتی؛ ناشر: ققنوس؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم)؛ ۱۳۸۳؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۵؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۳۰۴ صفحهٔ وزیری. ◇
- ناخوشایندی‌های فرهنگ (تمدن و ناخرسندی‌های آن - با پیوستی از هربرت مارکوزه)؛ زیگموند فریود؛ امید مهرگان؛ ناشر: گام نو؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ سوم)؛ ۱۳۸۷؛ ۱۲۰۰ نسخه)؛ ۱۴۴ صفحهٔ رقی. ◇
- نقد و بررسی عملی روان‌کاوی (*Decline and full of the Freudian empire*)؛ هانس یورگن آیزنک؛ ترجمهٔ هامایک آوادسیانس و محمدرضا نیکخو؛ ناشر: سخن؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۲۸۰ صفحهٔ وزیری.
- ◇ نقدی بر فرویدیسم؛ ه. تیزابی؛ ناشر: آذرخش؛ تهران: ۱۳۳۷؛ ۴۳ صفحه.
- ◇ نکات عمده روانشناسی تحلیلی؛ سیگموند فریود؛ ترجمه و اقتباس از ابوالحسن گونیلی؛ ناشر: انتشارات دانشگاه تهران؛ تهران؛ ه + ۶۶ صفحه.
- واژگان فریود؛ پل لوران اسون؛ کرامت موللی؛ ناشر: نی؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم)؛ ۱۳۸۹؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۱۲۰ صفحهٔ رقی. ◇
- ویتگنشتاین و روان‌کاوی؛ جان ام. هیتون؛ هاشم بناءپور؛ ناشر: نشر چشمه؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱۲۰۰ نسخه؛ ۶۴ صفحهٔ رقی. ◇
- ◇ هذیان و رویا در گراديوای ينسن (*Delusion and Dream in Jensen's Gradiva*)؛ زیگموند فریود؛ محمود نوائی؛ ۱۸۵ صفحه.
- ◇ هربرت مارکوزه و پیوند خوش فرویدیسم با مارکسیسم: بازتفسیر فلسفی مارکوزه برای پیوند نظریات فروید و مارکس (اروس و رهایی تمدن امروز بشر)؛ عبدالرسول خلیلی؛ ناشر: ثالث؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۴۵۶ صفحه.

بعضی مقالات مرتبط با زیگموند فروید به زبان فارسی^۱

- ❖ آسیب‌شناسی عشق جنسی در سنت فلسفه مسیحی؛ هادی وکیلی؛ فصلنامه کتاب نقد؛ شماره ۴۳؛ تابستان ۱۳۸۶؛ ص ۱۱۹-۱۳۹
- ❖ آشپزی و روانکاوی؛ عباس کاظمی؛ روزنامه توسعه؛ ۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۴؛ ص ۷.
- ✓ آشنایی با هلن سیکسوس: همه چیز با عشق شروع می‌شود؛ فتاح محمدی؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۱۳؛ بهمن ۱۳۷۸.
- ❖ آیا فروید تمام شده است؟؛ پل گیری؛ ماهنامه معیار؛ سال ۲، شماره ۸ دی ۱۳۷۲؛ ص ۴۷-۴۸.
- ❖ آینه داستان‌های درونی؛ افشین ارجمند؛ روزنامه اعتماد؛ ۲۱ فروردین ۱۳۸۵؛ ص ۷، ۱۰.
- ✓ اثری کلاسیک در حوزه جامعه‌شناسی انتقادی [درباره کتاب «منش فرد و ساختار اجتماعی» نوشته هانس هاینریش گرت و چارلزرایت میلز؛ ترجمه اکبر افسری]؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۰/۱۲/۲۴.
- ❖ اخلاق در سرزمینی که با کورتاژ متولد شد؛ هفته‌نامه سروش؛ سال ۱۵؛ شماره ۶۵۹؛ ۶ شهریور ۱۳۷۲؛ ص ۱۰-۱۳.
- ❖ ادبیات و روان‌شناسی؛ لئون ادل؛ بهروز عزب‌دفتری؛ فصلنامه ادبیات معاصر؛ سال ۲، شماره ۱۵، ۱۶؛ مرداد، شهریور ۱۳۷۶؛ ص ۴۵-۵۲.
- ❖ از مصاحب ناجنس احتراز کنید - نگاهی به ریشه‌ها و چالش‌های زبان فارغ از جنسیت؛ بزرگمهر شرف‌الدین؛ روزنامه شرق؛ ۱۹ اسفند ۱۳۸۴؛ ص ۵.
- ❖ اسطوره روان تحلیل‌گری؛ محمدتقی دلخوش؛ فصلنامه روانشناسان ایرانی؛ شماره ۷؛ بهار ۱۳۸۵؛ ص ۲۴۳-۲۴۴.
- ❖ اصول روانکاوی؛ رابرت استم، رابرت بورگون و سندی فیلترمن؛ آرش معیریان؛ فصلنامه فارابی؛ شماره ۵۷؛ پاییز ۱۳۸۴؛ ص ۶-۲۰.

۱. خوانندگان محترم توجه دارند که در مورد بعضی چهره‌های مشهور نظیر فروید، گستره مقالات و تعدد آن‌ها به حدی است که مطالعه و بررسی تمامی آنها، کار نسبتاً مستقل و جداگانه‌ای را می‌طلبد. هدف ما در مجموعه پیش رو، معرفی «بخشی» از مقالات فارسی مرتبط با فروید بوده است از این رو در نرم‌افزار نامتن، به جستجوی مقالاتی که از «زیگموند فروید» - نه «فروید» به تنهایی - نام برده بودند، اکتفا شد تا دایره بررسی محدود شود. البته بعداً در گسترش اثر حاضر، امید است، بتوانیم مفصل‌تر به «فروید» و دیگر فرویدها (مثل آنا فروید و لوسین فروید) بپردازیم. گفتنی است تنها در نامتن، جست‌وجوی واژه «فروید» ما را با حدود پانصد مقاله مواجه می‌کند که البته در مجالی مناسب بایست موضوع بررسی قرار گیرند.

- ❖ اقتدارگرایی و شخصیت مونتاژ؛ مسعود تهرانی؛ ماهنامه فرهنگ توسعه؛ شماره ۳۹-۴۱؛ مهر ۱۳۷۸: ص ۱۱۳-۱۱۷.
- ❖ الگوهای افسردگی سوگ؛ ولفگادانگ استروبه؛ شروین شمالی؛ ماهنامه تربیت؛ سال ۱۳، شماره ۱۰؛ تیر ۱۳۷۷: ص ۲۲-۲۷.
- ❖ انتظار عصر حاضر از زن مسلمان؛ علی شریعتی مزینانی؛ روزنامه اطلاعات؛ ۳ آبان ۱۳۷۶: ص ۶؛ ۴ آبان ۱۳۷۶: ص ۶؛ ۶ آبان ۱۳۷۶: ص ۶.
- ❖ اندیشه‌های مؤثر بر هرمنوتیک جدید؛ محمدمهدی انصاری؛ هفته‌نامه سیاست؛ شماره ۹۴؛ ۱۶ خرداد ۱۳۷۹: ص ۱۱، ۵.
- ✓ انسان پسامدرن [بخشی از کتاب زمان و نامیرایی در سینمای تارکوفسکی نوشته محمد صنعتی]؛ روزنامه همشهری؛ ۱۲ و ۱۳/۸/۱۳۸۱.
- ❖ انسان، خشونت و روانکاوای فروید؛ مصطفی رحیمی؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۱۵؛ مرداد، شهریور ۱۳۷۲: ص ۲۴۵-۲۴۲.
- ❖ انواع نقد ادبی؛ رضا سالک؛ ماهنامه ادبیات داستانی؛ شماره ۶۹؛ خرداد ۱۳۸۲: ص ۱۲-۱۵.
- ❖ اودیپ و آگامنون اسطوره یا تاریخ؛ جعفر برقی کیوان؛ ماهنامه نمایش؛ شماره ۴۲؛ مرداد ۱۳۸۰: ص ۲۹-۳۹.
- ✓ ایرما؛ تفسیر یک خواب؛ زیگموند فروید؛ حمید محرمیان معلم؛ فصلنامه ارغنون؛ شماره ۲۱؛ بهار ۱۳۸۲: ص ۲۲۵-۲۴۰.
- ❖ ایمان بدون دین می‌میرد؛ جان مکوارری؛ حمیدرضا فرزاد؛ روزنامه ایران؛ ۱۹ مرداد ۱۳۸۳: ص ۸.
- ✓ این پزشک همچنان در مطب است!؛ به مناسبت صدوپنجاهمین زادروز فروید؛ نورمن دویچ؛ گهر همایون‌پور؛ ماهنامه جهان کتاب؛ شماره ۲۰۸؛ مرداد ۱۳۸۵: ص ۲۹-۳۰.
- ✓ اینترنت ناخودآگاه دهکده جهانی؛ محمدرضا ارشاد؛ روزنامه همشهری؛ ۲۰/۱۰/۱۳۸۰: ص ۶.
- ✓ بازخوانی زیگموند فروید: گفت‌وگو با دکتر سعید شجاع شفتی؛ هادی محمودی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۶/۸.
- ❖ بازی با دم اژدهای خفته؛ کاوه فیض‌اللهی؛ روزنامه شرق؛ ۱۹ اردیبهشت ۱۳۸۳: ص ۳۲.
- ❖ بحثی انتقادی در منشأ دین؛ علی‌رضا قائمی‌نیا؛ روزنامه جام جم؛ ۳ آذر ۱۳۸۰: ص ۸؛ ۵ آذر ۱۳۸۰: ص ۸؛ ۷ آذر ۱۳۸۰: ص ۸؛ ۱۰ آذر ۱۳۸۰: ص ۸؛ ۱۱ آذر ۱۳۸۰: ص ۸؛ ۱۲ آذر ۱۳۸۰: ص ۸.

- ✓ برای مبارزه با پرخشگری باید به عشق روی آورد؛ روزنامه توسعه؛ ۱۳۸۱/۵/۲۴.
- ❖ برداشت فروید از ماهیت انسان؛ علی تحصیلی؛ روزنامه شرق؛ ۱۹ دی ۱۳۸۳: ص ۱۸.
- ❖ برداشت فروید از ماهیت انسان؛ علی تحصیلی؛ روزنامه شرق؛ ۷ دی ۱۳۸۳: ص ۱۸.
- ❖ بررسی خودکشی از دیدگاه جرم‌شناسی (بخش دوم)؛ امیر شریفی خضارتی؛ روزنامه اطلاعات؛ ۱۹ اسفند ۱۳۸۷: ص ۱۱؛ ۲۶ اسفند ۱۳۸۷: ص ۱۱.
- ❖ بررسی مشکلات جوانان - مشکلات جنسی؛ محمد سبحانی‌نیا؛ فصلنامه معارف اسلامی؛ شماره ۵۳؛ آذر - اسفند ۱۳۸۱: ص ۷۴-۹۲.
- ✓ بررسی نظریات روان‌کاوی (ژاک لاکان و زیگموند فروید) در دو فیلم آلفرد هیچکاک؛ شهاب‌الدین ساداتی؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۱۰۰؛ شهریور ۱۳۸۸: ص ۶۰-۶۶.
- ❖ بررسی و نقد رویکرد فروید به دین؛ رحیم نارویی؛ نشریه روان‌شناسی در تعامل با دین؛ شماره ۱؛ بهار ۱۳۸۷: ص ۱۴۳-۱۷۴.
- ✓ بررسی و نقد رویکرد فروید به دین؛ رحیم نارویی؛ فصلنامه معارف عقلی؛ شماره ۷؛ پاییز ۱۳۸۶.
- ❖ بشر چرا خواب می‌بیند؟ و چگونه خواب می‌بیند؟؛ ماهنامه گزارش؛ سال ۴، شماره ۳۱؛ شهریور ۱۳۷۲: ص ۱۷-۱۶، ۴۵-۴۴.
- ✓ بشریت انگار مرده است: بازکاوی اندیشه و زندگی زیگموند فروید در کتاب «قاب عکس‌ها و لابه‌لای کلمات»؛ مجید یوسفی؛ ماهنامه روزگار وصل؛ ۱۳۸۵/۷/۲۵.
- ❖ بن‌بست گفتمانی سارکوزیسم در برابر هویت ملی ایرانیان؛ مجتبی زارعی؛ روزنامه ایران؛ ۲۵ آذر ۱۳۸۷: ص ۱۴.
- ✓ بنیانهای فلسفی صلح [عنوان قسمت دوم: عشق پادزهر جنگ]؛ منوچهر ثابتی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۰/۹/۲۶.
- ✓ به جای فروید به دنبال گوساله سامری رفتند!؛ فروید و روان‌کاوی تاریخی او در «موسی و یکتاپرستی» در گفت‌وگو با دکتر محمد صنعتی؛ کیان پارسا؛ ضمیمه هفته‌نامه شهروند امروز؛ شماره ۲؛ ۲۴ شهریور ۱۳۸۷: ص ۱۰-۱۱.
- ❖ بیان تمثیلی یا سمبلیک؛ مرتضی آوینی؛ ماهنامه سوره؛ شماره ۴، ۵؛ تیر، مرداد ۱۳۷۲: ص ۱۲-۶.
- ✓ «بیگانگی» از دیدگاه مارکس و فروید؛ احسان خرم‌دره؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۳۸۱/۹/۲۱: ص ۶.
- ✓ پارانویا و روشنفکران؛ سعید عبدالملکی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۶/۱۰/۱۱.

- ❖ پاسخ به سه اشکال در پذیرش دین؛ عزالدین رضانژاد؛ فصلنامه کلام اسلامی؛ سال ۴، شماره ۱۳؛ بهار ۱۳۷۴؛ ص ۶۲-۶۸.
- ✓ پرده، لوح، صفحه: زمان و هویت در نظر برگسون، فروید و پروست؛ علی قیصری و جفری شولتز؛ محمد دهقانی؛ ماهنامه کتاب ماه (ادبیات و فلسفه)؛ شماره ۲۵؛ آبان ۱۳۷۸؛ ص ۳۲-۳۵. ❖
- ❖ پست مدرنیسم از دید لاکان؛ سلاوی ژیتک؛ حمید سمیع عادل؛ ماهنامه کارنامه؛ شماره ۴۵؛ مهر ۱۳۸۳؛ ص ۴۸-۵۰.
- ❖ پول، واپسین تابو؛ آلسیوالتی کیدری؛ مهدی فتوحی؛ روزنامه همبستگی؛ ۲۷ فروردین ۱۳۸۴؛ ص ۶.
- ❖ پیامی از کاکانیا؛ ملکم بووی؛ حسین علی نوذری؛ فصلنامه مقام؛ شماره ۱؛ بهار ۱۳۷۷؛ ص ۱۳۱-۱۳۴.
- ✓ پیش درآمدی بر خودشیفتگی؛ زیگموند فروید؛ حسین پاینده؛ فصلنامه ارغنون؛ شماره ۲۱؛ بهار ۱۳۸۲؛ ص ۱۵۳-۱۸۳. ❖
- ❖ پیشینه شریعت؛ فخرالدین زحمتکش؛ روزنامه ابرار؛ ۴ آذر ۱۳۸۳؛ ص ۶.
- ❖ تأثیر حافظ بر فروید و یونگ؛ رضا جمالیان؛ روزنامه اطلاعات؛ ۶ تیر ۱۳۷۵؛ ص ۲ ضمیمه؛ ۹ تیر ۱۳۷۵؛ ص ۲ ضمیمه.
- ✓ تأثیرات متقابل شعر، نقاشی و سینما در مکتب سوررئالیسم «درد من این است که در بیداری گرفتار کابوسم»؛ شهاب‌الدین عادل؛ فصلنامه هنرنامه؛ شماره ۳؛ تابستان ۱۳۷۸.
- ❖ تأملی در نقد روانشناختی و رابطه روانکاوی و ادبیات در ایران؛ حورا یآوری؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۲۱؛ مرداد، شهریور ۱۳۷۳؛ ص ۵۰-۷۹.
- ❖ تأویل و تفسیر در علم اجتماعی؛ گرارد دلانتی؛ ماهنامه معرفت؛ شماره ۳۵؛ مرداد، شهریور ۱۳۷۹؛ ص ۱۰۹-۱۱۷.
- ❖ تبیین‌های^۱ روانشناختی از دین؛ ویلیام پی الستون؛ غلام حسین توکلی؛ فصلنامه حوزه و دانشگاه؛ سال ۲، شماره ۵؛ زمستان ۱۳۷۴؛ ص ۴۸-۵۲.
- ✓ تحقق آرزو؛ زیگموند فروید؛ مهسا کرم‌پور؛ فصلنامه ارغنون؛ شماره ۲۱؛ بهار ۱۳۸۲؛ ص ۱۸۵-۱۹۹. ❖
- ✓ تحلیل روانشناسی شخصیت و زندگی فریدون در شاهنامه فردوسی بر پایه‌ی مکتب

- روانکاوی زیگموند فروید؛ احمد امین و مهران مرادی؛ فصلنامه زبان و ادب؛ شماره ۲۷؛ بهار ۱۳۸۵؛ ص ۹۲-۱۱۳.
- ❖ تحلیل فراسوی روانشناختی فروید از دین؛ احد فرامرز قراملکی؛ روزنامه اطلاعات؛ ۷ آبان ۱۳۷۶؛ ص ۶؛ ۱۰ آبان ۱۳۷۶؛ ص ۶؛ ۱۱ آبان ۱۳۷۶؛ ص ۶؛ ۱۲ آبان ۱۳۷۶؛ ص ۶.
- ❖ تحلیل فراسوی روانشناختی فروید از دین؛ احد فرامرز قراملکی؛ فصلنامه قیسات؛ سال ۲، شماره ۱؛ بهار ۱۳۷۶؛ ص ۱۳۲-۱۴۶.
- ❖ تر و خشک با هم می‌سوزد: گفت‌وگو با «اصغر حداد» به مناسبت انتشار «مسخ» نوشته فرانتس کافکا؛ [مصاحبه‌کننده] حسین جاوید؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۵ اردیبهشت ۱۳۸۸؛ ص ۱۰.
- ✓ تقابل زندگی غریزی و مدرنیسم: نگاهی به کاربرد تداعی آزاد در روانکاوی کلاسیک فروید؛ روانشناسی فروید؛ سارا مسعودیان؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۳/۳/۳۰.
- ✓ تکه‌های انسان‌شناسی؛ ناصر فکوهی؛ روزنامه شرق؛ ۱۱ مرداد ۱۳۸۳؛ ص ۶ ویژه‌نامه فرهنگ؛ ۱۸ مرداد ۱۳۸۳؛ ص ۶ ویژه‌نامه فرهنگ؛ ۲۵ مرداد ۱۳۸۳؛ ص ۶ ویژه‌نامه فرهنگ.
- ❖ تماشاگر؛ سندی فیلترمن‌لوییس، رابرت برگوین و رابرت ستم؛ کامیار محسنین؛ ماهنامه بیدار؛ شماره ۱؛ تیر، مرداد ۱۳۷۹؛ ص ۷۶-۸۲.
- ✓ تمدن و ناخوشایندی‌های آن: تحلیلی روانشناسانه از پایه‌گذاری تمدن؛ رسول نمازی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۴/۷/۳؛ ص ۵ و ۸.
- ❖ تورقی در آثار کلاسیک درباره جنگ؛ ابوالحسن مختاباد؛ روزنامه شرق؛ ۴ اسفند ۱۳۸۳؛ ص ۲۰.
- ❖ جایگاه هابرماس در مکتب فرانکفورت؛ فصلنامه راهبرد؛ شماره ۳۳؛ پاییز ۱۳۸۳؛ ص ۳۳۵-۳۵۸.
- ❖ جرم‌شناسی، روانکاوی و فروید؛ حسین آقاسنجری؛ ماهنامه اصلاح و تربیت؛ شماره ۷۲؛ فروردین ۱۳۸۷؛ ص ۱۰-۱۳.
- ❖ جنبه‌های مهم شخصیت نوجوان؛ محمدرضا محمدی؛ ماهنامه معرفت؛ شماره ۳۸؛ بهمن ۱۳۷۹؛ ص ۲۸-۳۹.
- ❖ جنسیت در تنگنای دال؛ ژاک لاکان؛ محمدرضا رضوی؛ فصلنامه فارابی؛ شماره ۵۷؛ پاییز ۱۳۸۴؛ ص ۲۱-۲۸.
- ❖ جنگ از منظر روان‌شناسان؛ مریم صادقی؛ روزنامه اعتماد؛ ۲۲ فروردین ۱۳۸۶؛ ص ۸.
- ❖ جنگ برای چه؛ زیگموند فروید؛ فصلنامه هستی؛ سال ۱، شماره ۳؛ پاییز ۱۳۷۲؛ ص ۵۴-۳۷.
- ❖ جنگ حاصل غریزه ویرانگری است؛ روزنامه توسعه؛ ۲۱ اسفند ۱۳۸۰؛ ص ۵؛ ۲۲ اسفند

- ۱۳۸۰: ص ۵.
- ❖ جنگ و جنگ‌طلبی؛ خسرو ناقد؛ ماهنامه آفتاب؛ شماره ۲۴؛ فروردین ۱۳۸۲: ص ۱۶-۲۱.
 - ❖ جهان به سوی دین می‌رود یا از آن می‌گریزد؟: گفتگو با دکتر محمد لگنهاوزن، فیلسوف آمریکایی؛ روزنامه اطلاعات؛ ۱۳ تیر ۱۳۸۸: ص ۶.
 - ✓ جهان تصور من است: نگاهی به فلسفه آرتور شوپنهاور؛ حسین سلیمانی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۰/۱۱/۳.
 - ✓ چرا جنگ...؟! نامه آینشتاین به فریود در مورد «جنگ»؛ افسانه خاتون‌آبادی؛ روزنامه مردمسالاری؛ ۱۳۸۱/۱۰/۲۹: ص ۴ ویژه‌نامه. ❖
 - ❖ چرا جنگ؟؛ زیگموند فریود؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۱۴؛ خرداد، تیر ۱۳۷۲: ص ۱۹-۶.
 - ❖ چرخش لاکان به فریود؛ ژان میشل راباتِه؛ احسان نوروزی؛ فصلنامه فارابی؛ شماره ۵۷؛ پاییز ۱۳۸۴: ص ۲۹-۴۷.
 - ✓ چه خوب! کتاب‌هایم را می‌سوزانند، نه خودم را...: زیگموند فریود - بنیانگذار روانکاوی؛ رسول نمازی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۴/۷/۳: ص ۵، ۸. ❖
 - ✓ حق با فریود بوده است؟! علی محمد عبادی؛ ماهنامه اطلاعات علمی؛ شماره ۲۸۷؛ مرداد ۸۲: ص ۶-۷.
 - ❖ خاستگاه تاریخی و روش‌شناختی فلسفه دین هیوم؛ محمد فتحعلی‌خانی؛ فصلنامه حوزه و دانشگاه؛ شماره ۳۸؛ بهار ۱۳۸۳: ص ۱۰۹-۱۳۷.
 - ❖ خاستگاه دین؛ عزالدین رضانژاد؛ فصلنامه کلام اسلامی؛ سال ۳، شماره ۲؛ تابستان ۱۳۷۳: ص ۴۵-۵۱.
 - ❖ خاستگاه دین؛ عزالدین رضانژاد؛ فصلنامه کلام اسلامی؛ سال ۳، شماره ۳؛ پاییز ۱۳۷۳: ص ۴۰-۵۰.
 - ✓ خاطرات کودکی و خاطرات پنهانگر؛ زیگموند فریود؛ بهزاد برکت؛ فصلنامه ارغنون؛ شماره ۲۱؛ بهار ۱۳۸۲: ص ۲۰۱-۲۰۹. ❖
 - ❖ خطاهای گفتار از دیدگاه فریود؛ لیدا اصطهباناتی؛ دوفصلنامه آموزش زبان و ادبیات؛ شماره ۲۰ و ۲۱؛ مرداد ۱۳۸۶: ص ۳۵-۴۳.
 - ❖ خلاقیت یعنی اندیشه نو، طرح‌نو؛ صدرالله البرزی؛ ماهنامه تعاون؛ شماره ۱۳۲؛ شهریور ۱۳۸۱: ص ۶۵-۶۶.

- ❖ خلق سایکو آنالیز: انقلابی در ذهن؛ [ریچارد د. چیسک]؛ [ترجمه] ارسیا جمالی؛ ماهنامه کتاب ماه (علوم و فنون)؛ شماره ۳۱؛ آبان ۱۳۸۸؛ ص ۵۲-۵۴.
- ❖ خود را بشناس؛ علی تحصیلی؛ روزنامه شرق؛ ۲۷ مهر ۱۳۸۳؛ ص ۲۲.
- ❖ خودآگاهی؛ شهره توکلی؛ روزنامه ایران؛ ۲۶ بهمن ۱۳۸۰؛ ص ۷.
- ❖ خیزش تبلیغات سیاسی در آمریکا؛ استنلی برن و دنیس دیویس؛ حسین سرفراز؛ فصلنامه رسانه؛ شماره ۷۶؛ زمستان ۱۳۸۷؛ ص ۱۳۷-۱۵۰.
- ❖ داستان به مثابه بازی خلاق؛ جری آلن فلایر؛ حمید سمیع عادل؛ ماهنامه کارنامه؛ شماره ۴۲؛ اردیبهشت ۱۳۸۳؛ ص ۲۷-۳۰.
- ✓ داستان دو شهرت [درباره داروین و فروید]؛ جیرد دایاموند؛ کاوه فیض‌اللهی؛ ماهنامه همشهری ماه؛ اسفند ۱۳۸۰؛ ص ۷۸-۷۹.
- ❖ در جستجوی بدیلی دیگر؛ هربرت مارکوزه؛ روزنامه یاس نو؛ ۱۱ آذر ۱۳۸۲؛ ص ۹.
- ❖ درآمدی بر دین‌شناسی یونگ؛ احد فرامرزقراملکی؛ فصلنامه قبسات؛ سال ۲، شماره ۵، ۶؛ پاییز، زمستان ۱۳۷۶؛ ص ۱۴۰-۱۵۳.
- ❖ درباره کمدی؛ مولین میرشنت؛ قاسم غریفی؛ ماهنامه صحنه؛ شماره ۲۴، ۲۵؛ اسفند ۱۳۸۱ و فروردین ۱۳۸۲؛ ص ۳۹-۴۲.
- ❖ درباره گفتمان؛ کیوان نوذری؛ روزنامه همبستگی؛ ۲۵ اردیبهشت ۱۳۸۱؛ ص ۸.
- ❖ درباره مسئله زیربنا و روبنا؛ بهروز منتظمی؛ روزنامه شرق؛ ۲۷ آذر ۱۳۸۴؛ ص ۱۸.
- ❖ دشواری‌های سنجشگری در مساحت دین؛ مصطفی ملکیان؛ روزنامه ایران؛ ۲۵ تیر ۱۳۸۴؛ ص ۱۰؛ ۲۶ تیر ۱۳۸۴؛ ص ۱۰؛ ۲۷ تیر ۱۳۸۴؛ ص ۱۰.
- ❖ دکتر فروید و آقای زیگموند؛ ماهنامه معیار؛ شماره ۶؛ فروردین ۱۳۷۲؛ ص ۵۹.
- ❖ دیگری از من چه می‌خواهد - ژاک لاکان و مفهوم ژوئیسانس دیگری؛ جودیت گوریچ؛ جواد گنجی؛ روزنامه شرق؛ ۳ اردیبهشت ۱۳۸۴؛ ص ۱۸.
- ❖ دین از منظر روانشناسی و مقایسه آن با رویکرد اسلامی؛ رحیم نارویی نصرتی؛ ماهنامه معرفت؛ شماره ۵۰؛ بهمن ۱۳۸۰؛ ص ۱۴-۲۴.
- ✓ دین در نگاه فروید و یونگ؛ مجید کمالی؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۱۳۸۰/۱۲/۱۴؛ ص ۹.
- ❖ دین و معرفت‌شناسی؛ آلون پلاتینگا؛ علی حقی؛ دو ماهنامه اندیشه حوزه؛ سال ۹، شماره ۱، ۲؛ مرداد و شهریور - مهر و آبان ۱۳۸۲؛ ص ۱۶۳-۱۸۸.
- ❖ دین‌شناسی فروید: وضعیت دینداری در عصر حاضر؛ روزنامه رسالت؛ ۱۱ مرداد ۱۳۸۸؛ ص ۶.

- ❖ رئوس نظریه روانکاوی؛ زیگموند فروید؛ حسین پاینده؛ فصلنامه ارغنون؛ شماره ۲۲؛ پاییز ۱۳۸۲: ص ۱-۷۳.
- ❖ رابطه هنر و ادبیات با روانکاوی؛ ماهنامه کارنامه؛ شماره ۴۱؛ اسفند ۱۳۸۲: ص ۲۲-۳۹.
- ✓ راهنمای دین‌پژوهی در آغاز هزاره سوم؛ سیدحسن اسلامی؛ فصلنامه هفت آسمان؛ شماره ۴۱؛ بهار ۱۳۸۸.
- ✓ رشد اخلاق در انسان از دیدگاه دانشمندان اسلامی و روانشناسان جدید؛ طاهره ثقه الاسلام، امیدوار رضایی، مریم‌السادات موسوی و علی خوشکار؛ ماهنامه اخلاق پزشکی؛ شماره ۳؛ بهار ۱۳۸۷: ص ۱۴۱-۱۵۶. ❖
- ✓ رگه‌هایی از فلسفه غرب در آراء و اندیشه مولوی؛ بابک معین؛ فصلنامه پژوهشنامه علوم انسانی؛ شماره ۵۴؛ تابستان ۱۳۸۶: ص ۴۱۷-۴۲۸.
- ✓ رنج، اما زیستن: نگاهی به آرای ویکتور فرانکل؛ مسعود فریامتش؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۵/۱/۲۰.
- ✓ روان ایرانی روانکاوی لاکانی [درباره کتاب مبانی روان‌کاری (فروید - لکان) نوشته کرامت موللی]؛ مهدی پارسا؛ ماهنامه خردنامه همشهری؛ شماره ۲.
- ❖ روانشناسی تبلیغات صفات شخصیتی و نقش آن در تبلیغات (بخش دوم)؛ علی خویه؛ ماهنامه تبلیغات؛ شماره ۱۱؛ اردیبهشت ۱۳۸۷: ص ۲۹-۳۲.
- ❖ روانشناسی نوجوانی؛ اسماعیل بیابانگرد؛ ماهنامه تربیت؛ سال ۱۲، شماره ۲؛ آبان ۱۳۷۵: ص ۲۲-۲۷.
- ✓ روانشناسی و ادبیات؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۳/۲/۱۳.
- ❖ روانکاوی از سه منظر فلسفی؛ میثم بادامچی؛ فصلنامه حوزه و دانشگاه؛ شماره ۵۰؛ بهار ۱۳۸۶: ص ۱۵۷-۱۷۳.
- ❖ روانکاوی و مفهوم شر؛ منسلئی پاتیسن؛ امید مهرگان؛ فصلنامه ارغنون؛ شماره ۲۲؛ پاییز ۱۳۸۲: ص ۲۲۹-۲۵۹.
- ❖ روانکاوی همچون ایمانی مدرن؛ ج. میلتون بینگر؛ حسن محدثی و شعبان‌علی بهرامپور؛ روزنامه بنیان؛ ۲۴ بهمن ۱۳۸۰: ص ۶.
- ✓ روانکاوی که از فرط سیگار کشیدن مرد [زیگموند فروید]؛ امین بزرگیان؛ روزنامه سرمایه؛ ۱۳۸۵/۲/۱۶.
- ✓ روانکاوی وحشی؛ زیگموند فروید؛ لیلا افتحی؛ ماهنامه شهر هشتم؛ شماره ۶؛ مرداد ۱۳۸۶.
- ❖ روایت فروید از فرهنگ مبتنی بر روانکاوی است؛ منوچهر دین‌پرست؛ روزنامه انتخاب؛

- ❖ ۱۱ شهریور ۱۳۸۲: ص ۶.
- ❖ روشنفکران هویت اندیش؛ روزنامه جوان؛ ۲۱ خرداد ۱۳۸۳: ص ۷.
- ❖ رویاهای خواب‌نما: خوانشی فرویدی از فیلم «مارنی» هیچکاک؛ محمد فهیمی؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۱۰۰؛ شهریور ۱۳۸۸: ص ۶۷-۶۸.
- ❖ رویای مؤلف مرده؛ جین گالوپ؛ احمدرضا مغفوری؛ ماهنامه تکاپو؛ شماره ۱۲؛ شهریور، مهر ۱۳۷۳: ص ۱۱-۱۳.
- ❖ رویکرد روان‌شناختی به مسئله پریشانی و سلامت روانی [مقاله]؛ رودی دالوس؛ محمدرضا سالاری‌فر؛ فصلنامه نقد و نظر؛ شماره ۳۴ و ۳۳؛ بهار و تابستان ۱۳۸۳: ص ۹۴-۱۰۸.
- ❖ رویکردهای نقد روانکاوانه مدرن (فروید و لاکان)؛ راجر وبستر؛ عباس بارانی؛ ماهنامه معیار؛ شماره ۳۱؛ فروردین، اردیبهشت ۱۳۷۸: ص ۱۳-۱۷.
- ❖ ریشه‌یابی من؛ احمد بهشتی؛ ماهنامه درسهایی از مکتب اسلام؛ سال ۴۲، شماره ۲؛ اردیبهشت ۱۳۸۱: ص ۲۱-۲۸.
- ❖ زبان به مثابه امر نمادین؛ سعید راعی؛ روزنامه ایران؛ ۱۹ شهریور ۱۳۸۳: ص ۸.
- ✓ زبان رؤیا [گفت‌وگو با مترجم کتاب تفسیر رؤیا اثر ماندگار زیگموند فروید]؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳/۹/۱۳۸۲: ص ۷. ❖
- ✓ زخمی که فروید به انسان مدرن زد: به بهانه شصت و هفتمین سال درگذشت زیگموند فروید؛ سعید صدقیانی؛ روزنامه سرمایه؛ ۱۳۸۵/۷/۲.
- ❖ زنان هولناک پرسونا؛ دانیل شاو؛ وصال روحانی؛ روزنامه ایران؛ ۱۶ شهریور ۱۳۸۳: ص ۱۷.
- ❖ زنان یک دوست واقعی می‌خواهند!؛ روانشناسی زنان؛ جویس برادرز؛ ماهنامه روانشناسی جامعه؛ شماره ۳۲؛ اردیبهشت - خرداد ۱۳۸۵: ص ۲۲-۲۵.
- ✓ زندگی با اشتباهات پُنی؛ زهره روحی؛ ماهنامه جهان کتاب؛ شماره ۱۹۶.
- ❖ زندگی و اندیشه‌های گاستون باشلار؛ سعید ناجی؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۶ مرداد ۱۳۷۸: ص ۶.
- ❖ زندگی و میراث فکری چهار نظریه‌پرداز؛ مرتضی کتبی؛ ماهنامه کتاب ماه علوم اجتماعی؛ شماره ۲۲؛ ۳۰ مرداد ۱۳۷۸: ص ۸.
- ❖ زنده‌باد مرگ؛ غلام‌حسین معتمدی؛ روزنامه نشاط؛ ۳۱ تیر ۱۳۷۸: ص ۷.
- ❖ زنده‌باد مرگ؛ غلام‌حسین معتمدی‌نژاد؛ روزنامه همبستگی؛ ۷ اسفند ۱۳۷۹: ص ۶.
- ✓ زیر پوست هوشیاری؛ درباره کتاب «آسیب‌شناسی روانی زندگی روزمره» نوشته زیگموند فروید؛ اشکان ناصح؛ روزنامه شرق؛ ۱/۹/۱۳۸۲: ص ۱۴. ❖

- ✓ زیگموند داوینچی: فروید در این کتاب، داوینچی نقّاش را روانکاوی می‌کند [نگاهی به کتاب روانکاوی لئوناردو داوینچی نوشته زیگموند فروید]؛ مانی صالحی؛ ماهنامه خردنامه همشهری؛ شماره ۲۹؛ بهمن و اسفند ۱۳۸۷: ص ۱۴۴.
- ✓ زیگموند فروید در قاب عکس‌ها و لابه‌لای کلمات؛ فرخ امیرفریار؛ ماهنامه جهان کتاب؛ شماره ۹-۱۱؛ دی - اسفند ۱۳۸۶: ص ۵۳-۵۵. ❖
- ✓ زیگموند فروید در هفتاد سالگی همگام با ادیب (گفتگو)؛ گئورگ سیل‌وستر فیرک؛ حسین افشار؛ ماهنامه جامعه سالم؛ شماره ۳۶: ص ۷۰-۷۲.
- ✓ زیگموند فروید و فرهنگ [درباره کتاب ناخوشایندی‌های فرهنگ (تمدن و ناخرسندی‌های آن) اثر زیگموند فروید، ترجمه امید مهرگان]؛ زهره روحی؛ ماهنامه جهان کتاب؛ شماره ۱۸۷؛ آبان ۱۳۸۳: ص ۱۵. ❖
- ✓ زیگموند فروید: روانشناس یهودی و بنیانگذار «روانکاوی»؛ مریم حنا سب‌زاده؛ دوفصلنامه بینا؛ شماره ۷.
- ✓ زیگموند فروید: فاتح مغرور سرزمین پنهان ذهن؛ عطاءالله جعفرآبادی؛ ماهنامه دانشمند؛ شماره ۴۷۰؛ آذر ۱۳۸۱: ص ۷۱-۷۴.
- ✓ زیگموند فروید؛ فرهاد کاوه؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۵/۲/۲۴: ص ۱۹. ❖
- ✓ زیگموند فروید؛ هفته‌نامه ترجمان اقتصادی (ویژه‌نامه ۱۰۰): ص ۲۹-۳۲.
- ✓ سرانجام یک چالش: پاولوف در برابر فروید؛ عبدالرحمان نجل رحیم؛ ماهنامه لوح؛ شماره ۱۵؛ مهر ۱۳۸۲: ص ۱۹-۲۲.
- ❖ سرما در ساحت نمادین: شعر «زمستان» از منظر نقد ادبی لاکانی؛ حسین پاینده؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۱ مهر ۱۳۸۸: ص ۱، ۱۰-۱۲.
- ✓ سلطه‌جوی بدبین: نگاهی به نمایشگاه آثار لوسین فروید در لندن [نقاش]؛ اریک هیوز؛ مازیار فکری ارشاد؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۲/۲۱.
- ❖ سیمای اساطیر در روانپزشکی؛ جواد وهاب‌زاده؛ ماهنامه تماشای زندگی؛ سال ۲، شماره ۳، ۴؛ خرداد، تیر ۱۳۷۳: ص ۱۲-۱۴.
- ❖ سیمای اودیپوس؛ فیلیپ لاکو لابات؛ صالح نجفی؛ روزنامه شرق؛ ۲۸ اردیبهشت ۱۳۸۴: ص ۱۸.
- ❖ شاعر و خیالپردازی؛ زیگموند فروید؛ عزت‌الله فولادوند؛ ماهنامه سیمرخ؛ سال ۱، شماره ۱؛

- تابستان ۱۳۷۳: ص ۷-۱۵.
- ❖ شخصیت؛ جین تامپسون؛ پرستو مگری؛ ماهنامه رشد معلم؛ سال ۱۷، شماره ۴؛ دی ۱۳۷۷: ص ۴۲-۴۵.
- ✓ شرحی کوتاه درباره روانکاوی؛ زیگموند فروید؛ حسین پاینده؛ فصلنامه ارغنون؛ شماره ۲۱؛ بهار ۱۳۸۲: ص ۱-۲۳. ❖
- ❖ شما می‌توانید حیوان باشید اما من انسان؛ ریموند تالیس؛ علی ملانکه؛ روزنامه شرق؛ ۱۶ آذر ۱۳۸۴: ص ۱۸.
- ❖ شناخت درمانی، خط بطلانی بر نظریات فروید؛ روزنامه اطلاعات؛ ۱ مرداد ۱۳۷۵: ص ۳ ضمیمه.
- ❖ شوخ طبع باش!: نگاهی به منشأ فلسفی خنده؛ ترجمه الهام منبع‌جود؛ روزنامه همشهری؛ ۱۵ اردیبهشت ۱۳۸۶: ص ۲۱.
- ✓ ضرورت استفاده از رویکرد جنسیتی در پژوهش‌ها؛ شهلا اعزازی؛ فصلنامه تعلیم و تربیت؛ شماره ۸۷؛ پاییز ۱۳۸۵: ص ۳۴-۵۷.
- ✓ ضمیر ناخودآگاه: نگاهی به زندگینامه فروید؛ روزنامه حزب‌الله؛ ۲۲/۱۰/۱۳۸۶.
- ✓ ضمیر ناخودآگاه؛ زیگموند فروید؛ شهریار وقفی‌پور؛ فصلنامه ارغنون؛ شماره ۲۱؛ بهار ۱۳۸۲: ص ۱۳۳-۱۵۲. ❖
- ❖ طنز و رابطه آن با خنده درمانی؛ هنگامه واعظی؛ مجله رادیو؛ شماره ۳۸؛ مهر ۱۳۸۶: ص ۳-۷.
- ❖ عامل حقیقت؛ ژاک دریدا؛ فرزانه سجودی؛ ماهنامه بیدار؛ شماره ۱؛ تیر، مرداد ۱۳۷۹: ص ۳۰-۴۶.
- ✓ علم نگرانی [بیماری نگرانی]؛ مهرداد افخمی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۰/۶/۱۳۸۲.
- ✓ علوم رفتاری و مدیریت اسلامی؛ علی‌اکبر افجه‌ای؛ فصلنامه مطالعات مدیریت؛ شماره ۲۱ و ۲۲؛ بهار و تابستان ۱۳۷۸.
- ❖ علیه انسان تک‌ساحتی؛ ابراهیم آقامحمدی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳ تیر ۱۳۸۳: ص ۶ ویژه‌نامه فرهنگ.
- ❖ فراتر از فروید؛ گلناز اسکندر حمزه؛ هفته‌نامه کتاب هفته؛ شماره ۱۷۹؛ ۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۸: ص ۱۳.
- ✓ فراموش کردن اسامی و ترتیب کلمات؛ زیگموند فروید؛ مازیار اسلامی؛ فصلنامه ارغنون؛ شماره ۲۱؛ بهار ۱۳۸۲: ص ۱۱۱-۱۳۱. ❖
- ✓ فراموشی اسامی خاص؛ زیگموند فروید؛ علی مرتضویان؛ فصلنامه ارغنون؛ شماره ۲۱؛ بهار

- ❖ ۱۳۸۲: ص ۱۰۳-۱۱۰.
- ❖ فرانگرتشی بر آزادی درمانی، درمان عقلانی - عاطفی، روانکاو؛ نیلوفر رایگان؛ فصلنامه تازه‌های روان‌درمانی؛ شماره ۳۱، ۳۲؛ بهار و تابستان ۱۳۸۳: ص ۱۰۱-۱۱۹.
- ❖ فردیت از هم گسیخته - بررسی تجربه شهر در اندیشه والتر بنیامین؛ مسعود یزدی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۰ مهر ۱۳۸۴: ص ۹.
- ✓ فروید در احاطه ادبیات و اساطیر؛ روزنامه خوب‌اندیش؛ ۱۳۸۵/۳/۷.
- ✓ فروید در قاب عکس‌ها [درباره کتاب «زیگموند فروید در قاب عکس‌ها و لابه‌لای کلمات» اثر ارنست و لوسی فروید ترجمه حسن مرتضوی؛ مهدی ارجمند]؛ روزنامه کارگزاران؛ ۱۳۸۵/۷/۲۷: ص ۲۵۶.
- ✓ فروید و درام: منتقد، مترجم و مدرس تئاتر [تحلیل نمایشنامه هیستریا و چند اثر دیگر و انطباق مفاهیم این نمایشنامه‌ها با اندیشه‌های فروید]؛ فرشید ابراهیمیان؛ ماهنامه صحنه؛ شماره ۲۰.
- ❖ فروید و فهم هنر؛ ریچارد ولهایم؛ شهرام وقفی‌پور؛ فصلنامه ارغنون؛ شماره ۲۲؛ پاییز ۱۳۸۲: ص ۲۶۱-۲۸۰.
- ❖ فروید همچنان زنده است؛ اسلاوی ژیتزک؛ عباس ارض‌پیما؛ ضمیمه روزنامه اعتماد؛ ۶ آبان ۱۳۸۸: ص ۶-۷.
- ❖ فروید، ابوالهول و ادیب زمانه ما؛ محمد صنعتی؛ روزنامه شرق؛ ۱۹ فروردین ۱۳۸۵: ص ۱۸.
- ❖ فروید، انسان را با «خود» آشنا کرد؛ روزنامه جوان؛ ۲۴ مهر ۱۳۷۸: ص ۱۲.
- ✓ فروید، روانکاو و جرم‌شناسی: تأملی میان رشته‌ای در پیدایش رفتار مجرمانه - ۱؛ حسین فراست‌خواه؛ روزنامه شرق؛ ۱۵ و ۱۶ و ۱۳۸۴/۱/۱۷: ص ۱۸.
- ✓ فروید، صهیونیسم و وین؛ ادوارد سعید؛ محمود صدوقی؛ دوهفته‌نامه پگاه حوزه؛ شماره ۱۷؛ آذر ۱۳۸۰.
- ✓ فروید، فرزند خلف مدرنیته؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۳۸۵/۳/۳۰: ص ۱۰.
- ✓ فرویدیسم و ادبیات؛ ورنن هال؛ فرشید عطایی؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۱۹؛ مرداد ۱۳۷۹: ص ۸۴-۸۵.
- ❖ فرویدیسم و هنر؛ حجت کاظمی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۲۱ خرداد ۱۳۸۵: ص ۱۰.
- ❖ فمینیسم و نوشتار زنانه؛ حافظ موسوی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۶ فروردین ۱۳۸۶: ص ۲۷ ویژه‌نامه.

- ❖ قصه‌ها، نچواهای پنهانی بشر - گفتگو با حسن اکبریان طبری، مترجم؛ عادل جهان‌آرای؛ روزنامه همشهری؛ ۶ شهریور ۱۳۸۴: ص ۱۸.
- ✓ کارآگاه - روانکاو: الری کویین و زیگموند فروید: درباره رمان «ده روز شگفت‌انگیز» الری کویین؛ امیر احمدی آریان؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۳/۹: ص ۲۰. ❖
- ✓ کارکرد رؤیا؛ زیگموند فروید؛ یحیی امامی؛ فصلنامه ارغنون؛ شماره ۲۱؛ بهار ۱۳۸۲: ص ۲۱۱-۲۲۴. ❖
- ✓ کاشف سرزمینی نو [زیگموند فروید]؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۳۷۹/۳/۳۰.
- ❖ گذر از آینه به عرصه نمادین؛ ماری کلگز؛ یاسر همتی؛ روزنامه شرق؛ ۱۰ تیر ۱۳۸۳: ص ۶.
- ❖ گریز از آزادی استبداد را باز تولید می‌کند؛ ماجد باقری؛ روزنامه شرق؛ ۲۳ خرداد ۱۳۸۵: ص ۲۲.
- ❖ گزینشهای اساسی باختین؛ تزوتان تودوروف؛ ماهنامه تکاپو؛ شماره ۱۲؛ شهریور، مهر ۱۳۷۳: ص ۱۴-۱۷.
- ❖ گفتگو پتر برگ با سرارنست گمبریچ درباره تاریخ فرهنگ - روانکاوای مردگان بی‌معناست؛ روزنامه همبستگی؛ ۶ دی ۱۳۸۲: ص ۷.
- ❖ گفتگوی برایان مگی با هربرت مارکوزه؛ ترجمه عزت‌الله فولادوند؛ روزنامه همشهری؛ ۲۸ مرداد ۱۳۷۴: ص ۶؛ ۲۹ مرداد ۱۳۷۴: ص ۶؛ ۳۰ مرداد ۱۳۷۴: ص ۶.
- ❖ گونه‌های تبیین در انحراف اجتماعی؛ یارمحمد قاسمی؛ دوفصلنامه فرهنگ ایلام؛ شماره ۱؛ بهار ۱۳۷۹: ص ۲۶-۳۷.
- ❖ لذت بصری و سینمای روایی؛ لورا مالوی؛ فتاح محمدی؛ فصلنامه ارغنون؛ شماره ۲۳؛ زمستان ۱۳۸۲: ص ۷۱-۸۹.
- ❖ لطفه‌گویی سیاسی - اجتماعی؛ سیما راستین؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۷۳؛ اردیبهشت ۱۳۸۶: ص ۱۶-۱۹.
- ✓ لغزش‌های کنشی؛ زیگموند فروید؛ شهریار وقفی‌پور؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۲/۸/۷: ص ۱۳. ❖
- ❖ ما ماجراجویان مفهوم؛ آلن بدیو؛ جواد گنجی؛ روزنامه شرق؛ ۱۹ آذر ۱۳۸۴: ص ۱۸.
- ✓ ماتم و ماحولیا؛ زیگموند فروید؛ مراد فرهادپور؛ فصلنامه ارغنون؛ شماره ۲۱؛ بهار ۱۳۸۲: ص ۸۳-۱۰۱.
- ❖ مبانی خالی از منطق: رویکرد پست‌مدرن به دین چیست؟؛ رابرت سیگال؛ علیرضا رضایت؛ روزنامه همشهری؛ ۷ آذر ۱۳۸۶: ص ۱۷، ۲۱.

- ❖ محبت: کلید برقراری روابط اجتماعی با دیگران؛ غلامحسین کرمی؛ ماهنامه اصلاح و تربیت؛ شماره ۱۲۸؛ مهر ۱۳۸۴؛ ص ۱۲-۱۳.
- ❖ مدرنیسم و پست مدرنیسم؛ فصلنامه هنر؛ شماره ۲۵؛ تابستان ۱۳۷۳؛ ص ۲۱-۴۸.
- ❖ معرفت‌شناسی اصلاح‌شده و عقلانیت باور دینی؛ محمدعلی مبینی و ولی‌الله عباسی؛ فصلنامه قیاسات؛ شماره ۲۸؛ تابستان ۱۳۸۲؛ ص ۴۵-۶۸.
- ✓ مغزهای متفکر قرن بیستم: زیگموند فروید؛ سهیلا زمانی؛ روزنامه نشاط؛ ۱۳۷۸/۲/۹؛ ص ۷.
- ❖ مفهوم فرویدی نیروانا؛ هادی جاذبی؛ روزنامه همبستگی؛ ۲۸ اردیبهشت ۱۳۸۱؛ ص ۶.
- ✓ مقایسه سبکها و مکانیزم‌های دفاعی بیماران مبتلا به اختلال وسواس بی‌اختیاری و افراد سالم؛ علی فتحی آشتیانی، پرویز آزادفلاح و محمدحسن افضلی؛ فصلنامه مجله علوم رفتاری؛ شماره ۳؛ پاییز ۱۳۸۷؛ ص ۲۴۵-۲۵۴.
- ❖ مقدمه‌ای بر روانکاوی و نقد فمینیستی فیلم؛ فتاح محمدی؛ ماهنامه دنیای تصویر؛ سال ۳، شماره ۲۹؛ ۱۵ دی - ۱۵ بهمن ۱۳۷۴؛ ص ۵۵.
- ❖ مقدمه‌ای بر نظریه‌های انتقادی در حوزه ارتباطات؛ حسن خجسته؛ فصلنامه پژوهش و سنجش؛ شماره ۳۷؛ بهار ۱۳۸۳؛ ص ۳۱-۵۴.
- ❖ مکاتبات انیشتن و فروید؛ خسرو ناقد؛ ماهنامه کلک؛ شماره ۶۷؛ مهر ۱۳۷۴؛ ص ۲۶۲-۲۷۶.
- ❖ مکتب روان تحلیلی (روانکاوی)؛ روزنامه همشهری تهران؛ شماره ۱۴۳؛ ۲۱ بهمن ۱۳۸۱؛ ص ۱۴.
- ❖ مکتب فرانکفورت و روانکاوی؛ مارتین جی؛ یوسف اباذری؛ فصلنامه ارغنون؛ شماره ۲۲؛ پاییز ۱۳۸۲؛ ص ۷۵-۱۰۷.
- ❖ مکتب لاکان و روانشناسی ساختارگرا در نقد ادبی؛ جواد اسحاقیان؛ ماهنامه کتاب ماه ادبیات و فلسفه؛ شماره ۶۲؛ آذر ۱۳۸۱؛ ص ۳۰-۳۵.
- ❖ من هم طمع کردم!؛ ال‌کوتو دایان؛ محسن وارثی؛ ماهنامه گزیده مدیریت؛ شماره ۲۷؛ خرداد ۱۳۸۲؛ ص ۲۸-۳۴.
- ✓ موزه زیگموند فروید؛ ژان سباستیان استلی؛ کیوان طباطبایی صمیمی؛ فصلنامه موزه‌ها؛ شماره ۳۱؛ تابستان ۱۳۸۱؛ ص ۲۴-۲۵.
- ✓ موسای فروید: آیا فروید از موسا الهام گرفته بود؟؛ مارک ادموندسن؛ فرزانه سالمی؛ هفته‌نامه شهروند امروز؛ شماره ۲؛ ۲۴ شهریور ۱۳۸۷؛ ص ۸.
- ❖ موفقیت مشاوره؛ منصور علی بیداری، مهدی مجتهدی نظری؛ روزنامه حمایت؛ ۶ آذر

- ❖ ۱۳۸۶: ص ۱۰.
- ❖ میل خفه شده: نابودی فرد به دست صنایع فرهنگی؛ برنارد استیگر؛ روزنامه ایران؛ ۶ تیر ۱۳۸۷: ص ۱۰.
- ❖ ناخود آگاهی روحی و خلاء وجودی از دیدگاه قرآن و روانشناسی جدید؛ علی حیدری؛ فصلنامه پژوهشهای قرآنی؛ بهار، تابستان ۱۳۷۹: ص ۳۳۳-۳۳۹.
- ❖ نبش قبر فروید در تالار سایه؛ کامل نوروزی؛ روزنامه رسالت؛ ۲۶ مهر ۱۳۸۵: ص ۱۶.
- ❖ نسل سوم مکتب فرانکفورت چگونه می‌اندیشد؟؛ جولی اندرسن؛ مجتبی کرباسچی و قاسم زائری؛ فصلنامه راهبرد؛ شماره ۳۳؛ پاییز ۱۳۸۳: ص ۳۶۷-۳۹۱.
- ❖ نظر فروید درباره تراژدی؛ ریچارد کوهن؛ عباس پژمان؛ فصلنامه هنر؛ شماره ۵۹؛ بهار ۱۳۸۳: ص ۶۷-۷۲.
- ❖ نظریه فرویدی و الگوی تبلیغات فاشیستی؛ تئودور آدورنو؛ مراد فرهادپور؛ فصلنامه ارغنون؛ شماره ۲۲؛ پاییز ۱۳۸۲: ص ۱۰۹-۱۳۴.
- ❖ نفوذ به هزارتوی درون: لویس بونویل و روان‌کاوی؛ حسین آریانی؛ ماهنامه فیلم؛ شماره ۳۷۱؛ آذر ۱۳۸۶: ص ۱۰۰-۱۰۱.
- ❖ نقد تمدن غرب؛ علی‌اکبر ولایتی؛ روزنامه اطلاعات؛ ۱ اسفند ۱۳۸۵: ص ۶.
- ❖ نقد روان‌شناختی؛ سعیدرضا طلاجوی؛ روزنامه جوان؛ ۱۴ مرداد ۱۳۷۸: ص ۴.
- ❖ نقد روان‌شناختی؛ مسعود کیانی؛ ماهنامه ادبیات داستانی؛ شماره ۱۱۲؛ آبان و آذر ۱۳۸۶: ص ۷۲-۷۴.
- ❖ نقد روان‌کاوانه مدرن؛ الیزابت رایت؛ حسین پاینده؛ فصلنامه ارغنون؛ سال ۱، شماره ۴؛ زمستان ۱۳۷۳: ص ۹۷-۱۲۴.
- ❖ نقد فرزندان مدرنیته بر پیکره مدرنیته؛ سکینه نعمتی؛ روزنامه رسالت؛ ۹ مرداد ۱۳۸۵: ص ۷، ۱۸.
- ❖ نقد فمینیستی، ویرجینیا وولف؛ هلن اولیایی‌نیا؛ ماهنامه کتاب ماه ادبیات و فلسفه؛ شماره ۷۴؛ آذر ۱۳۸۲: ص ۵۰-۶۵.
- ✓ نقد ملاک‌های سلامت و بیماری در نظریه روان‌تحلیل‌گری فروید؛ علی ابوترابی؛ ماهنامه معرفت؛ شماره ۵۰؛ بهمن ۱۳۸۰: ص ۲۵-۳۳.
- ❖ نقد و نظریه معاصر ادبیات کودک زیرساخت‌های نقد بومی؛ نقد روان‌کاوانه و ادبیات کودک؛ حمیدا باسمجین و مسعود ملک‌یاری؛ ماهنامه کتاب ماه (کودک و نوجوان)؛ شماره ۱۴۵؛ آبان ۱۳۸۸: ص ۳۰-۳۶.

- ❖ نقدی بر تعاریف ارائه شده از دین و دیدگاههای مطرح درباره منشأ آن؛ محمد مرتضوی؛ روزنامه کیهان؛ ۲۳ تیر ۱۳۷۹؛ ص ۶؛ ۲۶ تیر ۱۳۷۹؛ ص ۶.
- ❖ نگاه روانشناسانه به اسطوره‌ها و مذهب؛ روزنامه اعتماد؛ ۳ مهر ۱۳۸۴؛ ص ۸.
- ✓ نگاهی به اندیشه‌های اریش فروم: تمدن بحران‌زده؛ محمود ابراهیمی مقدمیان؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۹/۱.
- ❖ نگاهی به تأثیر در ایران؛ فرشید ابراهیمیان؛ ماهنامه سینما تئاتر؛ سال ۴، شماره ۲۲؛ خرداد، تیر ۱۳۷۶؛ ص ۶۲-۶۳.
- ✓ نگاهی به تازه‌ترین اثر از جنبش نوین ترجمه آثار فریود؛ کاوه فیض‌اللهی؛ کتابخانه شرق؛ ۱۳۸۳/۲/۱۹.
- ❖ نگاهی به دین‌پژوهی؛ محمد محمدرضایی؛ روزنامه رسالت؛ ۱۷ اسفند ۱۳۸۲؛ ص ۱۵؛ ۲۴ اسفند ۱۳۸۲؛ ص ۱۵.
- ❖ نگاهی تحلیلی به تکنیک روایی «سیلان ذهن»؛ جواد اصغری؛ فصلنامه پژوهش‌های ادبی؛ شماره ۲۱؛ پاییز ۱۳۸۷؛ ص ۹-۲۲.
- ❖ نگاهی فریودی به داستان سهراب و تطبیق آن با اودیپوس شهریار؛ آریا نگین‌تاجی؛ روزنامه شرق؛ ۱۵ بهمن ۱۳۸۲ و ۱۸ بهمن ۱۳۸۲.
- ✓ نمایشگاه روانکاوی در آلمان: به مناسبت صد و پنجاهمین سالگرد تولد زیگموند فریود؛ روزنامه کارگزاران؛ ۱۳۸۵/۵/۱۸.
- ❖ نیمه پنهان ذهن؛ روزنامه ابرار؛ ۲۴ بهمن ۱۳۷۹؛ ص ۸.
- ❖ واژگان و اصطلاحات فرهنگ جهانی - فمینیسم؛ علی‌اصغر قره‌باغی؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۵۵؛ اسفند ۱۳۸۲؛ ص ۳۸-۴۵.
- ❖ وجدان اخلاقی می‌تواند از گناه جلوگیری کند پدر و مادرها و مریدان بدانند! بررسی نقش وجدان اخلاقی در تربیت؛ اسدالله افشار؛ روزنامه رسالت؛ ۱۰ شهریور ۱۳۸۴؛ ص ۱۹.
- ❖ وجدان و ابدیت؛ محمد بشری؛ نشریه فرهنگ آفرینش؛ سال ۵، شماره ۲۱۷؛ ۱۵ مهر ۱۳۷۶؛ ص ۶؛ شماره ۲۱۸؛ ۲۲ مهر ۱۳۷۶؛ ص ۶.
- ✓ ورای اصل لذت؛ زیگموند فریود؛ یوسف اباذری؛ فصلنامه ارغنون؛ شماره ۲۱؛ بهار ۱۳۸۲؛ ص ۲۵-۸۱.
- ✓ وقتی غیرسیاسی‌ترین موضوعات به سیاسی‌ترین پدیده‌ها تبدیل می‌شوند: سلطه سیاسی -

- ریشه‌ها و ابزارها؛ داود نادمی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۴/۸/۲۴.
- ✓ هرگز جنگی خوب و صلحی بد وجود نداشته است: صلح‌گرایی در مکاتبه انیشتین و فروید؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۴/۷/۳؛ ص ۵، ۱۰.
- ✓ هرمنوتیک آشفتگی: مروری بر رمان «آشفتگی‌های تُرلس جوان» اثر روبرت موزیل؛ نرجس خدایی؛ فصلنامه پژوهشنامه علوم انسانی؛ شماره ۵۴؛ تابستان ۱۳۸۶.
- ✓ هسه اهل غرب است؛ علی تحصیلی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۲/۲۶.
- ❖ همسنجی آرای مارکوزه و هابرماس؛ اسفندیار طبری و امیر طبری؛ روزنامه همبستگی؛ ۲۴ دی ۱۳۸۲؛ ص ۷.
- ❖ هملت خصوصی من؛ مدلن اسپرنگتر؛ فرزانه سجودی؛ ماهنامه بیدار؛ شماره ۲؛ شهریور، مهر ۱۳۷۹؛ ص ۵۸-۶۴.
- ❖ هنر در انتخاب‌های زندگی روزمره؛ مرتضی منادی؛ نشریه فرهنگستان؛ شماره ۱۷؛ بهار ۱۳۸۵؛ ص ۱۵۴-۱۷۹.
- ❖ هویت یک دست؛ برایان فی؛ مرتضی مردیها؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۸ اسفند ۱۳۸۴؛ ص ۷؛ ۲۰ اسفند ۱۳۸۴؛ ص ۷؛ ۲۱ اسفند ۱۳۸۴؛ ص ۷.
- ❖ یادداشت؛ فصلنامه ارغنون؛ شماره ۲۱؛ بهار ۱۳۸۲؛ ص ۷-۱۱.
- ❖ یونگ دانا یا راز آشنا؟؛ جلال ستاری؛ فصلنامه کلک؛ شماره ۱۶۱؛ بهار ۱۳۸۶؛ ص ۵۱-۶۴.
- ✓ یونگ و اسطوره‌های بشری «نگاه روانشناسانه به اسطوره‌ها و مذهب»؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۴/۷/۳.
- ❖ یونگ: فروید در مسئله دین روان‌پریش بود: سخنی پیرامون اندیشه دینی زیگموند فروید و کارل گوستاو یونگ؛ حسین زحمتکش؛ روزنامه ایران؛ ۱۸ آبان ۱۳۸۷؛ ص ۱۰.

رابرت (بابی) فیشر^۱

ROBERT [BOBBY]
FISCHER

محل تولد: نیویورک، آمریکا

تاریخ تولد: ۱۹۴۳

توضیحات: پدر این قهرمان شطرنج دنیا، یهودی بود. بابی فیشر در ۱۶ سالگی، استاد بزرگ بین‌المللی شطرنج شد و در ۲۹ سالگی پس از شکست دادن «بوریس اسپاسکی» به کسب قهرمانی جهان نائل آمد.

بخشی از کتاب‌شناسی رابرت (بابی) فیشر در زبان فارسی^۲

- آموزش شطرنج بابی فیشر؛ نویسندگان: بابی فیشر^۳، استوارت مارگولیس و دان موزنفلدر؛ ترجمه حبیب هنری، با مقدمه‌ای از احسان قائم‌مقامی، ویراستار: محمدنقی ابراهیم‌زاده؛ ناشران: قاصدک صبا و هگمتان؛ تهران: ۱۳۸۸ (چاپ دوم)؛ ۱۵۰۰ نسخه (چاپ سوم)؛ ۱۳۸۹؛ ۱۵۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۳۶۰ صفحه جیبی؛ مصور. ◇
- آموزش شطرنج؛ بابی فیشر؛ مترجمان: حسین میرزایی و آتنا باباعلی؛ ناشر: فرزین؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۴۰۸ صفحه جیبی؛ مصور. ◇

۱. در ویرایش دوم جودائیکا مدخل «رابرت (بابی) فیشر» حذف شده؛ در حالی که در ویرایش قبلی موجود بوده است. جز ملاحظه توضیحات احتمالی دست‌اندرکاران تدوین جودائیکا، در پیوند با این موضوع، توجه به اظهارات و اقدامات بابی فیشر، در فاصله انتشار دو ویرایش جودائیکا، نیز به‌طور خاص، لازم است.

۲. این نام به صورت «رابرت جیمز فیشر» نیز آمده است. در مورد رابرت فیشر باید توجه داشت که تشابه اسمی وجود دارد و نباید نویسنده دیگری را که در عرصه روان‌شناسی به همین نام در فارسی صاحب آثاری هست با این قهرمان شطرنج اشتباه گرفت.

۳. نام «بابی فیشر» در کتاب‌شناسی کتابخانه ملی ذکر نشده است.

- بابی فیشر و شطرنج؛ حسینقلی سالور؛ ناشر: فرزین؛ تهران: ۱۳۷۰؛ ۴۰۰ صفحه رقعی؛ مصور. (چاپ قبلی، نیلوفر؛ ۱۳۶۸) ◇
- بابی فیشر و شطرنج؛ حسینقلی سالور؛ ناشر: نیلوفر؛ تهران: ۱۳۶۸؛ ۴۰۰۰ نسخه؛ ۳۸۰ صفحه؛ مصور. ◇
- شصت بازی به یاد ماندنی من؛ بابی فیشر، همراه با مقدمه‌هایی بر بازیها از لاری اوانس؛ مترجمان: احمد ربیعی و نیکید میرزایانس؛ ناشر: جهاد دانشگاهی (واحد اصفهان)؛ اصفهان: ۱۳۸۷؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۴۳۰ صفحه وزیری. ◇
- شصت بازی به یاد ماندنی من؛ رابرت جیمز فیشر؛ طاهر سیل‌سپور، ویراستار: آرش روغنی؛ ناشر: فرزین؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۴۰۰ صفحه وزیری. (کتاب حاضر نخستین بار با عنوان شصت بازی به یادماندنی من در سال ۱۳۸۷ با ترجمه احمد ربیعی و نیکید میرزایانس توسط جهاد دانشگاهی واحد اصفهان منتشر شده است.) ◇

بعضی مقالات مرتبط با رابرت (بابی) فیشر به زبان فارسی

- ❖ بابی فیشر به دلیل اظهارات ضدیهودی دستگیر شد؛ روزنامه همشهری؛ ۱ مرداد ۱۳۸۳: ص ۱۱.
- ❖ باهوش‌تر از اینشتین: به بهانه مرگ بابی فیشر، شطرنج‌باز افسانه‌ای ضدصهیونیسم؛ وصال روحانی؛ روزنامه ایران؛ ۷ بهمن ۱۳۸۶: ص ۱۹.
- ✓ نیروانا در خانه ۶۴: بابی فیشر درگذشت؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۰/۳۰/۱۳۸۶.

آلن فینکل کروت^۱

ALAIN FINKIELKRAUT

تابعیت: فرانسوی

تاریخ تولد: ۱۹۴۹

توضیحات: این نویسنده و روشنفکر فرانسوی جوان‌ترین دریافت‌کنندهٔ جایزهٔ معتبر یهودیان فرانسه بوده است.

بخشی از کتاب‌شناسی آلن فینکل کروت در زبان فارسی

○ شکست اندیشه (از مجموعهٔ سپهر اندیشه^۲)؛ آلن فینکل کروت؛ عباس باقری؛ ناشر: نشر و پژوهش فرزانه روز؛ تهران: ۱۳۷۶ (چاپ هفتم و هشتم؛ ۱۳۷۹)؛ ۱۵۶۰ نسخه؛ ۱۳۴ صفحهٔ رقعی. ◇

○ نقد عقل مدرن: مصاحبهٔ رامین جهاننگلو با ۲۰ تن از صاحب‌نظران و فیلسوفان معاصر؛ رامین جهاننگلو؛ ترجمهٔ حسین سامعی؛ ناشر: نشر و پژوهش فرزانه روز؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۷؛ ۲۲۰۰ نسخه)؛ ۳۸۴ صفحهٔ رقعی.^۳

بعضی مقالات مرتبط با آلن فینکل کروت به زبان فارسی

✓ «آلن فینکل کروت: فلسفه فرهنگ»: آشنایی با اندیشمندان معاصر؛ حامد مهدوی آزاد؛ روزنامهٔ پیام آزادی؛ ۱۳۷۸/۱۰/۲۸.

❖ از گرمی انقلابی تا سردی دیوانسالارانه؛ محمدتقی قزل‌سغلی؛ روزنامهٔ آفتاب یزد؛ ۲۲ مرداد

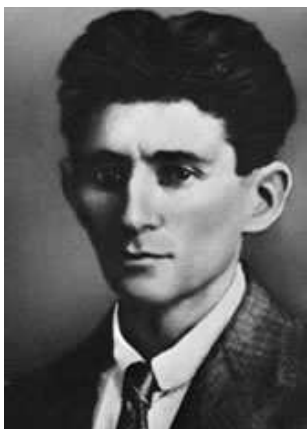
۱. در فهرست مستندهای کتابخانه ملی این نام به صورت‌های «آلن فینکل‌کروت»، «آلن فینکل‌کرات» و «ال-ن فینکل کروت» نیز آمده است.

۲. طبق اعلام نرم‌افزار «کتابخانه»، «مجموعه سپهر اندیشه» نیز به عنوان جزئی از نام این کتاب ذکر شده است!

۳. صفحات ۱۲۴ تا ۱۳۹ مربوط به مصاحبه با فینکل کروت است.

۱۳۸۱: ص ۲.

- ✓ بنیان‌های اندیشه پیر بردیو: گفت‌وگو با ناصر فکوهی؛ علیرضا جاوید؛ ماهنامه اطلاعات حکمت و معرفت؛ شماره ۷؛ مهر ۱۳۸۸: ص ۵۳-۵۶.
- ✓ تکنولوژی و فرهنگ [عنوان قسمت دوم: چند رسانه‌ها و موزه‌ها]؛ هلن بردالوا؛ رضا مصطفی‌زادگان؛ روزنامه همشهری؛ ۱۷ و ۱۳۸۲/۱/۱۸.
- ❖ خیانت بزرگوارانه؛ محمدتقی قزلسفلی؛ روزنامه همبستگی؛ ۱ دی ۱۳۸۱: ص ۳.
- ✓ گفت‌وگو با اسلاوی ژیتوک: خشونت امتناع از کنش است؛ ترجمه ایمان گنجی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۳۸۶/۹/۶.

فرانتس^۱ کافکا

FRANZ KAFKA

محل تولد: پراگ، جمهوری چک
تابعیت: آلمانی
تاریخ تولد: ۱۸۸۳
تاریخ وفات: ۱۹۲۴

توضیحات: او در رشته حقوق تحصیل کرده بود و در همین زمینه کار می‌کرد. وی دچار مرض سل بود و سال‌ها از میگرن و بی‌خوابی رنج می‌برد. این رمان‌نویس مشهور روی هنر و ادبیات غرب تأثیرگذار بود.

بخشی از کتاب‌شناسی فرانتس کافکا در زبان فارسی

- آخرین عشق کافکا (Kafka's last love: The mystery of Dora Diamant)؛ کتی دایامانت؛ سهیل سمی؛ ناشر: ققنوس؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۵۶۰ صفحه وزیری.
- آشنایی با کافکا (Kafka in 90 minutes)؛ پل استراترن؛ احسان نوروزی؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۰۴ صفحه رقی. ◇
- آمریکا: مفقودالایثر؛ فرانتس کافکا؛ علی اصغر حداد، ویراستار؛ محمدرضا خانی؛ ناشر: نشر ماهی؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۳۰۶ صفحه رقی.
- آمریکا؛ فرانتس کافکا؛ علی عبداللهی؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۱۸۰۰ نسخه؛ ۴۰۰ صفحه رقی. ◇
- ادبیات امروز آلمان (عنوان روی جلد: «ادبیات امروز آلمان: توماس مان. هرمان هسه.

۱. این نام به صورت «فرانس» نیز نوشته شده است.

۲. طبق توضیحات ارائه شده توسط نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، چاپ اول این کتاب در سال ۱۳۸۸ موضوع انتشار بوده است.

- فرانتس کافکا...؛ گردآوری و ترجمه تورج رهنما، ویراستار: کاظم فرهادی؛ ناشر: نشر چشمه؛ تهران: ۱۳۷۶ (چاپ دوم: ۱۳۸۶)؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۴۸ صفحه رقی. (کتاب حاضر مجموعه مقالات تحلیلی در زمینه ادبیات امروز آلمان است). ◇
- از کافکا تا کافکا؛ موریس بلانشو؛ مهشید نونهالی؛ ناشر: نشر نی؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۱۶۵۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۸؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۲۵۶ صفحه رقی. ◇
- از کافکا تا گراس (درآمدی بر ادبیات داستانی آلمانی در سده بیست)؛ رضا نجفی و پریسا رضایی؛ ناشران: قصیده سرا و مهرا؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۲۸۰ صفحه رقی. ◇
- از نوشتن؛ فرانتس کافکا، گردآورندگان: اریش هلا و یوآخیم بویگ؛ ناصر غیاثی؛ ناشر: ثالث؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۶۵۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۲۲۸ صفحه رقی. ◇
- ◇ اگر کوسه ماهیها آدم بودند؛ فرانتس کافکا؛ بهروز تاجور؛ تهران؛ ۸۲ صفحه.
- امریکا؛ فرانتس کافکا؛ علی اصغر حداد؛ ناشر: ماهی؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۳۳۶ صفحه؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
- امریکا؛ فرانتس کافکا؛ بهرام مقدادی؛ ناشر: هاشمی؛ تهران: ۱۳۶۳؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۷؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۴؛ ۲۲۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۷؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۲۹۴ صفحه رقی. ◇
- ◇ اندیشه و هنر فرانتس کافکا (عنوان روی جلد: سنجش اندیشه و هنر فرانتس کافکا)؛ والتر زکل^۱؛ امیرجلال الدین اعلم؛ ناشر: کتابسرا؛ تهران: ۱۳۶۷ (ویرایش دوم)؛ ۷۱ صفحه.
- اندیشه‌های فرانتس کافکا؛ گردآوری و ترجمه ندا درفش کاویانی؛ ناشران: بدیهه و لیوسا؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۲۲۸ صفحه خشتی. ◇
- بلوم فلد، عزب میان سال؛ فرانتس کافکا؛ علی اصغر حداد؛ ناشر: تجربه؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۰؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۴۰ صفحه پالتویی. ◇
- بیگانگی در آثار کافکا و تأثیر کافکا بر ادبیات مدرن فارسی؛ محمود فلکی، ویراستاران: رضا شمس و انسیه محسنی؛ ناشر: نشر ثالث؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۱۶۴ صفحه رقی. ◇
- ◇ پزشک دهکده: چند داستان کوتاه؛ فرانتس کافکا؛ فرامرز بهزاد؛ تهران؛ ۹۵ صفحه.
- پزشک دهکده (چند داستان کوچک)؛ فرانتس کافکا؛ فرامرز بهزاد؛ ناشر: خوارزمی؛ تهران: ۱۳۸۸ (چاپ سوم)؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۹۶ صفحه وزیری. ◇

۱. نام خانوادگی «والتر هربرت زکل» (Walter Herbert Sokel) با املاهای «زوکل»، «ساکل» و «سوکل» نیز نوشته شده است [ر.ک. به: نرم‌افزار مستندهای کتابخانه ملی ایران].

- ◇ پنجره‌ای رو به کوچه: داستانهای خیلی کوتاه؛ فرانتس کافکا؛ سعید فیروزآبادی؛ ناشر: شهاب؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۷۴ صفحه؛ مصور.
- پنندهای سوراخ: به ویرایش، مقدمه و پس‌گفتار روبرتو کالاسو (*از سری حکمت و عرفان*)؛ فرانتس کافکا؛ گیتا گرکانی؛ ناشر: کاروان؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۲۵۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۱۴۴ صفحه رقی. ◇
- ◇ پیام کافکا (از سری کتابهای پرستو؛ ۴۱)؛ صادق هدایت؛ ناشر: امیرکبیر؛ تهران: ۱۳۴۲ (چاپ چهارم: ۱۳۸۴)؛ ۱۵۰ صفحه. (به همراه داستان «گروه محکومین» اثر فرانتس کافکا، ترجمه حسن قائمیان.)
- ◇ پیام کافکا (از مجموعه ادبیات؛ ۵)؛ صادق هدایت؛ ناشر: اسطوره؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۱۴۴ صفحه؛ مصور. (به همراه داستان «گروه محکومین» اثر فرانتس کافکا، ترجمه حسن قائمیان.)
- پیام کافکا، گروه محکومین؛ صادق هدایت و فرانتس کافکا؛ ترجمه حسن قائمیان؛ ناشر: آزاد مهر؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۱۰۴ صفحه رقی. (در این مجموعه پیام کافکا نوشته صادق هدایت می‌باشد و داستان «گروه محکومین» اثر فرانتس کافکا را حسن قائمیان ترجمه کرده است.) ◇
- ◇ پیام کافکا؛ صادق هدایت؛ ناشر: روزگار؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۷۹ صفحه.
- ◇ پیام کافکا؛ صادق هدایت؛ ناشر: مؤسسه انتشارات حسام شیرمحمدی؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۱۱۲ صفحه. (به همراه داستان «گروه محکومین» اثر فرانتس کافکا، ترجمه حسن قائمیان.)
- ◇ پیام کافکا؛ صادق هدایت؛ ناشر: مجید؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۱۱۲ صفحه. (به همراه داستان «گروه محکومین» اثر فرانتس کافکا، ترجمه حسن قائمیان.)
- ◇ پیام کافکا؛ صادق هدایت؛ ناشر: هنر پارینه؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۱۸۴ صفحه؛ ۱۱×۱۷ س.م.
- پیام کافکا و بوف کور؛ صادق هدایت؛ ناشر: مجید؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۱۶۸ صفحه رقی. ◇
- تئاتر (هشت داستان کوتاه از کافکا)؛ فرانتس کافکا؛ کاوه کردونی؛ ناشر: پژوهنده؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۳۱۰۰ نسخه؛ ۸۸ صفحه پالتویی. ◇
- تمثیلات دو زبانه (فارسی - آلمانی)؛ فرانتس کافکا؛ کوروش بیت‌سرکیس، ویراستار؛ محمدرضا خانی؛ ناشر: نشر ماهی؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۷۴ صفحه جیبی. ◇
- تمثیلهای و لغزواره‌ها همراه با نامه به پدر؛ فرانتس کافکا؛ امیرجلال‌الدین اعلم؛ ناشر: نیلوفر؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۱۶۰ صفحه رقی. ◇

- ◇ تنهایی: داستان‌هایی کوتاه از برتراند راسل، فرانتس کافکا، واسیلی شوکشین، فرد ارکهارت و لوهوسون؛ گردآوری و ترجمه مجید مددی؛ ناشر: پایان؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۲۸ صفحه.
- چهار سوار سرنوشت (کی‌یر که‌گور، داستایفسکی، نیچه، کافکا) (Four prophets of our destiny)؛ ویلیام هابن؛ عبدالعلی دستغیب، ویراستار: محمد رنجبر؛ ناشر: نشر پرسش؛ تهران: ۱۳۷۶ (چاپ دوم؛ ۱۳۸۴؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۲۱۶ صفحه رقیعی؛ عکس). ◇
- داستان‌های پس از مرگ (از سری تجربه‌های کوتاه؛ مجموعه‌ی دوم)؛ فرانتس کافکا؛ علی‌اصغر حداد؛ ناشر: تجربه؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۰؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۱۸۴ صفحه پالتویی. ◇
- داستان‌های پیش از مرگ (از سری تجربه‌های کوتاه؛ مجموعه‌ی دوم)؛ فرانتس کافکا؛ علی‌اصغر حداد؛ ناشر: تجربه؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۰؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۲۲۴ صفحه پالتویی. ◇
- داستان‌های کوتاه کافکا؛ فرانتس کافکا؛ علی‌اصغر حداد، ویراستار: محمدرضا خانی^۱؛ ناشر: نشر ماهی؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۶؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۸؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۹۰؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۶۴۶ صفحه رقیعی؛ مصور؛ عکس. ◇
- ◇ درخشش‌های تیره به انضمام آزمونی در پرسیدن: فرانتس کافکا و ژان پل سارتر؛ آرامش دوستدار؛ ناشر: فروغ؛ کُلن^۲؛ ۲۰۰۷؛ ۴۴۳ صفحه.
- دفتر یادداشت‌های روزانه؛ فرانتس کافکا؛ بهرام مقدادی؛ ناشر: بزرگمهر؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۲۸۸ صفحه رقیعی. ◇
- دیوار بزرگ چین و داستان‌های دیگر؛ فرانتس کافکا؛ علی کوشانپور؛ ناشر: کوشانپور؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۷۲ صفحه رقیعی. ◇
- دیوار بزرگ چین؛ فرانتس کافکا؛ اسدالله امرایی؛ ناشر: کتابسرای تندیس؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۷۲ صفحه جیبی.
- دیوار: مجموعه هفت داستان از نویسندگان مشهور جهان؛ نویسندگان^۳؛ ژان پل سارتر، فرانتس کافکا، الکساندر لانتزکیلانند، آنتوان پاولوویچ چخوف، گاستون شرو، آرتور شنیسلر؛

۱. نرم‌افزار «کتیبه» محل انتشار این کتاب را آبادان و محل ناشر را اصفهان ذکر نموده است!

۲. نرم‌افزار «کتیبه»، نام ویراستار را فقط در چاپ چهارم ذکر کرده است.

۳. آلمان.

۴. طبق توضیحات ارائه شده توسط نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، چاپ اول این کتاب در سال ۱۳۷۴ موضوع انتشار بوده است.

۵. نرم‌افزار «کتیبه» در چاپ اول فقط «ژان پل سارتر» را به عنوان نویسنده نام برده است.

- ترجمه صادق هدایت؛ ناشر: مجید؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۳؛ ۴۵۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۱۲۰ صفحه رقی. ○
- زندگی ادیبان آلمانی زبان از گوته و شیلر تا کافکا و گراس همراه با ۳۵ داستان و شعر؛ فردریک هتمان؛ سیما سعیدی؛ ناشر: افق؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۷۵۴ صفحه رقی. ○
- سنگش هنر و اندیشه فرانتس کافکا به ضمیمه داستانهای «پزشک دهکده» و «داوری»؛ والتر هربرت زوکل؛ امیرجلال‌الدین اعلم؛ ناشر: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی؛ تهران: ۱۳۷۶ (چاپ سوم)؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ چهارم؛ ویرایش سوم؛ ۱۳۸۶؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ویرایش سوم؛ ۱۳۸۶)؛ ۱۱۲ صفحه رقی. (ویرایش دوم تحت عنوان «اندیشه و هنر فرانتس کافکا» توسط انتشارات کتاب‌سرا در سال ۱۳۶۷ به چاپ رسیده است). ◇
- سوسک کافکا؛ رضا اردوبادیان؛ ترجمه نیره توکلی، ویراستار: مژگان جلال‌زاده؛ ناشر: فرگون؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۹۴ صفحه رقی. ○
- سیاست کافکا: آستانه‌های قانون و میل (از سری جزوه‌های گام‌نو)؛ بارانه عمادیان؛ ناشر: گام‌نو؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۱۰۸ صفحه جیبی. ◇
- سیری در جهان کافکا؛ سیاوش جمادی؛ ناشر: ققنوس؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۳۳۶ صفحه رقی؛ مصور. ◇
- ◇ شخصیت‌های اصلی در آثار کافکا؛ بهروز حاجی‌محمدی؛ ناشر: ققنوس؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱۶۱ صفحه.
- شعر روزهای دلتنگی (سروده‌های شاعران شهر کافکا)؛ خسرو ناقد؛ ناشر: مؤسسه فرهنگی هنری جهان کتاب؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۴۴ صفحه بیاضی.
- شمشیر؛ فرانتس کافکا؛ صادق سامرئی؛ ناشر: صادق سامرئی؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۶۰ صفحه رقی. ○
- شناخت کافکا: بررسی تنهایی انسان امروز در اندیشه‌های کافکا؛ بهرام مقدادی؛ ناشر: بهجت؛ تهران: ۱۳۸۵ (چاپ دوم)؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۲۵۶ صفحه رقی؛ مصور؛ عکس. (کتاب حاضر قبلاً با عنوان «شناختی از کافکا» توسط انتشارات گفتار در سال ۱۳۶۹ منتشر شده است). ◇
- ◇ شناختی از کافکا؛ بهرام مقدادی؛ گفتار؛ تهران: ۱۳۶۹؛ ۲۵۶ صفحه.
- شناختی از کافکا؛ بهرام مقدادی؛ ناشر: گشایش؛ تهران: ۱۳۶۹؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۲۵۶ صفحه.
- ◇ فرانتس کافکا (از مجموعه نویسندگان امروز؛ ۴)؛ والتر اچ. سوکل؛ جلال‌الدین اعلم؛ تهران؛ ۴۷ صفحه.

- ◇ فرانتس کافکا (عنوان روی جلد: بررسی آثار فرانتس کافکا)؛ والتر اچ. ساکل؛ محمدجعفر دستمالچی؛ [تهران]؛ ۶۱ + ۷ صفحه.
- فرانتس کافکا: «زندگی، آثار، اندیشه‌ها» به انضمام بررسی و نقد دیدگاه‌های مقابل او و دیگران؛ گردآوری منوچهر ترابی، ویراستار: پروین حسن‌خانی؛ ناشر^۱: گهبد؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۸؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۲۵۰ صفحه رقی. ◇
- فرانتس کافکا؛ رونالد اسپریز و بثاتریس سندبرگ؛ بهروز حاجی‌محمدی؛ ناشر: ققنوس؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۲۷۲ صفحه رقی. ◇
- فلسفه پوچی فرانتس کافکا، آلبر کامو، صادق هدایت و عمر خیام؛ حسین امینی، ویراستار: جواد عباسی؛ کنکاش دانش؛ مشهد: ۱۳۸۶ (ویرایش دوم)؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۱۰۴ صفحه رقی. ◇
- ◇ فلسفه پوچی: فرانتس کافکا، آلبر کامو، صادق هدایت و عمر خیام؛ حسین امینی؛ مشهد: نشر جلیل؛ ۱۳۷۹؛ ۹۶ + ۵ صفحه.
- قصر: به ضمیمه مقاله «جهان فرانتس کافکا» نوشته ایش هلر^۲؛ فرانتس کافکا؛ امیرجلال‌الدین اعلم؛ ناشر: نیلوفر؛ تهران: ۱۳۷۳؛ ۶۶۰۰ نسخه (چاپ دوم)؛ ۱۳۷۶؛ ۳۳۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۲؛ ۲۲۲۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۵؛ ۲۲۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۸۷؛ ۲۲۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۶۵۰ نسخه)؛ ۴۴۱ صفحه رقی. ◇
- ◇ قصر؛ فرانتس کافکا؛ عبدالرحمن صدریه^۳؛ بی‌نا [ناشر: صبح امروز]؛ تهران: بی‌نا [۱۳۴۰؟]؛ ۳۰۱ + د صفحه.
- ◇ قصر؛ فرانتس کافکا؛ عبدالرحمن صدریه؛ ناشر: باستان؛ تهران: [۱۳۴۰]؛ ۳۰۱ + د صفحه.
- ◇ قصر؛ فرانتس کافکا؛ عبدالرحمن صدریه؛ ناشر: کتابفروشی فروغی؛ تهران: [۱۳۴۰]؛ ۳۰۱ + د صفحه.
- قصر؛ فرانتس کافکا؛ علی‌اصغر حداد؛ ناشر: نشر ماهی؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۲۵۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۹۰؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۴۳۰ صفحه رقی. مصوّر. ◇
- ◇ کافکا (Kafka: a very short introduction)؛ ریچی رابرتسون؛ نگار شاطریان؛ ناشر: بیدگل؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۲۰۳ صفحه.

۱. نرم‌افزار «کتیبه»، ناشران چاپ دوم این اثر را «مجید» و «گهبد» معرفی می‌کند.
۲. طبق توضیحات نرم‌افزار «کتیبه»، عنوان این کتاب در چاپ اول آن «قصر» ذکر شده است.
۳. ترجمه از متن آلمانی.

- ◇ کافکا (از سری یک نفر؛ ۸)؛ حبیبه جعفریان؛ ناشر: سروش (انتشارات صدا و سیما)؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۳۷ صفحه؛ ۱۹×۹/۵ س.م؛ عکس.
- ◇ کافکا (قدم اول) (Introducing Kafka)؛ دیوید زین مایروویتس، نقّاش؛ رابرت کرامب؛ علی تورجی‌زاده؛ نشر و پژوهش شیرازه؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۱۷۶ صفحه؛ مصوّر.
- کافکا به روایت بنیامین: به گواهی متن‌ها، نامه‌ها و یادداشت‌ها؛ والتر بنیامین، گردآوری هرمان شوپن‌هویزر؛ ترجمه کوروش بیت‌سرکیس، ویراستار: محمدرضا خانی؛ ناشر: ماهی؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۲۴۰ صفحه رقی. ◇
- ◇ کافکا به زبان ساده (Introducing Kafka)؛ دیوید زین مایروویتس و رابرت کرامب؛ محمدجواد فیروزی؛ ناشر: اشتاد؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۱۷۵ صفحه؛ مصوّر.
- ◇ کافکا مختصر و مفید؛ متن: داوید تسانه ماریوویتس، تصویر: روبرت کرومپ؛ ترجمه ناصر غیائی؛ ناشر: حوض نقره؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱۷۶ صفحه؛ مصوّر.
- کافکا در بستر [نمایشنامه] (In bed with Kafka)؛ نینا ببر؛ بهرنگ رجبی؛ ناشر: نیلا؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۱۲ صفحه رقی.
- کافکا در ساحل؛ هاروکی موراکامی؛ آسیه عزیزی و پروانه عزیزی؛ ناشران: نشر کتاب نادر و بازتاب نگار؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۱۱۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۹؛ ۵۵۰ نسخه)؛ ۶۲۸ صفحه رقی.
- کافکا در ساحل؛ هاروکی موراکامی؛ گیتا گرکانی؛ ناشر: کاروان؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۸؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۶۸۰ صفحه رقی.
- کافکا در کرانه؛ هاروکی موراکامی؛ مهدی غبرایی؛ ناشر: نیلوفر؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۲۲۰۰ نسخه)؛ ۶۰۸ صفحه رقی.
- کافکا و عروسک مسافر؛ سیئرا ای فابرا جوردی؛ رامین مولایی؛ ناشران: نشر قطره و ایران‌بان؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۵۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۱۰۸ صفحه رقی.
- کافکا: روایت‌گر تراژدی مدرن؛ مرادحسین عباسپور؛ ناشر: ریش؛ اهواز: ۱۳۸۳؛ ۱۵۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۱۸۴ صفحه پالتویی.^۲ ◇
- کافکا: مختصر و مفید؛ دیوید زین‌مایروویتز، تصویرگر: روبرت کرومب؛ ناصر غیائی؛ ناشر: حوض نقره؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۱۶۰۰ نسخه؛ ۱۶۸ صفحه رقی.

۱. طبق توضیحات ارائه شده توسط نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، این کتاب در سال ۱۳۸۷ موضوع انتشار بوده است.

۲. نرم‌افزار «کتیبه» تعداد صفحات چاپ دوم این کتاب را ۱۶۰ صفحه رقی ذکر کرده است.

- کلاه کلمنتیس؛ میلان کوندرا؛ احمد میرعلایی؛ ناشر: دماوند؛ تهران: ۱۳۶۴؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۷۸ صفحه رقیعی. ◇
- کلاه کلمنتیس؛ میلان کوندرا؛ احمد میرعلایی؛ ناشر: نشر باغ نو؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۲؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۱۲۸ صفحه رقیعی. ◇
- گراکوس شکارچی و داستان‌های دیگر (از مجموعه ادبیات؛ ۲)؛ نویسندگان: فرانتس کافکا، آنتوان پولوویچ چخوف، ژان پل سارتر و ...؛ ترجمه صادق هدایت، ویراستار: نورالدین نوری؛ ناشر: نشر اسطوره؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۲۲۲۰ نسخه (چاپ دوم؛ ویرایش دوم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۱۶۰ صفحه رقیعی. ◇
- گراکوس شکارچی؛ فرانتس کافکا؛ کامل روزدار؛ ناشر: چاپخش؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۷۰ صفحه رقیعی.
- ◇ گروه محکومین و پیام کافکا؛ صادق هدایت؛ ناشر: قصه‌گو؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۱۵۲ صفحه.
- ◇ گروه محکومین؛ فرانتس کافکا؛ حسن قائمیان؛ [بی‌نا]؛ تهران: ۱۳۲۷؛ ۱۰۰ صفحه.
- گروه محکومین و پیام کافکا (از مجموعه آثار صادق هدایت؛ ۷)؛ فرانتس کافکا و صادق هدایت؛ حسن قائمیان؛ ناشر: جامه‌دران؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۳۳۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۳؛ ۳۳۰۰ نسخه)؛ ۱۲۰ صفحه رقیعی. ◇
- گروه محکومین و پیام کافکا؛ فرانتس کافکا و صادق هدایت؛ حسن قائمیان؛ ناشر: معین؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۶۰ صفحه جیبی. ◇
- گروه محکومین و پیام کافکا؛ فرانتس کافکا و صادق هدایت؛ حسن قائمیان؛ ناشر: مؤسسه انتشارات نگاه؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۴۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۴؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۱۱۲ صفحه رقیعی. ◇
- گروه محکومین و پیام کافکا؛ فرانتس کافکا و صادق هدایت؛ حسن قائمیان؛ ناشر: گهبد؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۳۳۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۱۱۲ صفحه رقیعی. ◇
- گفتگو با کافکا؛ گوستاو یانوش؛ فرامرز بهزاد؛ ناشر: خوارزمی؛ تهران: ۱۳۵۲ (چاپ سوم؛ ۱۳۸۹؛ ۵۵۰۰ نسخه)؛ ۲۷۴ صفحه رقیعی. ◇
- مجموعه داستانها؛ فرانتس کافکا؛ امیرجلال‌الدین اعلم؛ ناشر: نیلوفر؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۳۳۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۱؛ ۲۲۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۴؛ ۲۲۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۶؛ ۲۲۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۸۸؛ ۱۶۵۰ نسخه)؛ ۵۵۲ صفحه رقیعی. ◇

- ◇ محاکمه (The trial: a film)؛ کارگردان، فیلمنامه و دیالوگها: اورسون ولز؛ تدوینگر: ایوان مارتین؛ ترجمه امیررضا نوری‌زاده؛ ناشر: جاده ابریشم؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۱۸۶ صفحه؛ مصور.
- (این کتاب فیلمنامه‌ای است براساس رمانی به همین نام از کافکا)
- ◇ محاکمه: برشنامه کامل برگرفته شده از رمان فرانتس کافکا؛ فیلمی از اورسون ولز؛ ترجمه یحیی آذرنوش؛ ناشر: کتاب روشن؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۲۵۲ صفحه. (کتاب حاضر فیلمنامه‌ای است که بر اساس رمان «محاکمه» اثر فرانتس کافکا نوشته شده است.)
- ◇ محاکمه؛ فرانتس کافکا؛ حسینقلی جواهرچی؛ ناشر: فرخی؛ تهران: ۱۳۵۳؛ ۲۱۶ صفحه.
- محاکمه؛ فرانتس کافکا؛ سارا رحیمی، ویراستار؛ بابک حقایق؛ ناشر: قاصدک صبا و هگمتان؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۵۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۲۹۳ صفحه رقی. (کتاب حاضر از متن انگلیسی با عنوان "The trial" به فارسی برگردانده شده است.)
- محاکمه: براساس رمانی از فرانتس کافکا؛ گورگن خانجیان؛ آندرانیک خچومیان؛ ناشر: نشر گلمهر؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۸۴ صفحه رقی.
- محاکمه؛ فرانتس کافکا؛ امیر جلال‌الدین‌اعلم؛ ناشر: کتابسرا؛ تهران: ۱۳۷۰؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۳۴۲ صفحه. ◇
- محاکمه؛ فرانتس کافکا؛ امیرجلال‌الدین‌اعلم؛ ناشر: نیلوفر؛ تهران: ۱۳۷۱ (چاپ دوم)؛ ۳۳۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۷۵؛ ۴۴۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۰؛ ۲۲۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۸۲؛ ۲۲۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۸۴؛ ۲۲۰۰ نسخه، چاپ هفتم؛ ۱۳۸۷؛ ۲۲۰۰ نسخه، چاپ هشتم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۶۵۰ نسخه)؛ ۳۴۲ صفحه رقی. ◇
- محاکمه؛ فرانتس کافکا؛ علی اصغر حداد؛ ناشر: نشر ماهی؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۸؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۹؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۲۷۲ صفحه رقی؛ مصور. ◇
- محاکمه؛ فرانتس کافکا؛ منوچهر بیگدلی‌خمسه؛ ناشر: نگارستان کتاب؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۳۱۶ صفحه رقی. (کتاب حاضر از متن انگلیسی با عنوان "The trial" به فارسی برگردانده شده است.) ◇
- مسخ (از مجموعه آثار صادق هدایت؛ ۸)؛ فرانتس کافکا؛ صادق هدایت؛ ناشر: جامه‌دران؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۳۳۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۳؛ ۳۳۰۰ نسخه)؛ ۱۲۰ صفحه رقی.^۱ ◇
- مسخ و داستان‌های دیگر؛ فرانتس کافکا؛ علی اصغر حداد، ویراستار؛ محمدرضا خانی؛ ناشر: نشر ماهی؛ تهران: ۱۳۸۷ (چاپ دوم؛ ۱۳۸۹؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۹۲ صفحه

۱. طبق توضیحات ارائه شده توسط نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، این کتاب دارای ۸۵ صفحه می‌باشد.

جیبی. ◇

◇ مسخ و داستانهای دیگر^۱ به همراه پیام کافکا؛ فرانتس کافکا؛ صادق هدایت؛ ناشر: جامی؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۲۲۳ صفحه؛ نمونه.

○ مسخ و درباره مسخ؛ فرانتس کافکا و ولادیمیر ولادیمیرویچ ناباکوف؛ فرزانه طاهری؛ ناشر: نیلوفر؛ تهران: ۱۳۶۸؛ ۴۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ویرایش دوم؛ ۱۳۷۱؛ ۵۵۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۶؛ ۳۳۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۰؛ ۴۴۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۸۳؛ ۳۳۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۸۶؛ ۵۵۰۰ نسخه، چاپ هفتم؛ ۱۳۸۹؛ ۳۳۰۰ نسخه)؛ ۱۴۰ صفحه رقی؛ مصور؛ نمونه. (کتاب حاضر به انضمام مقدمه‌ای از سلسله درسهای ولادیمیر ناباکوف است. ص. ۱۲-۱۵. مسخ. ص. [۱۸۱]-۱۳۹. درباره مسخ.) ◇

◇ مسخ و گراکوس شکارچی؛ بانضمام مهمان مردگان، شمشیر، در کنیسه ما (از سری کتابهای پرستو؛ ۹۱)؛ فرانتس کافکا؛ صادق هدایت و حسن قائمیان؛ ناشر: امیرکبیر (کتابهای پرستو)؛ [تهران]: ۱۳۴۴ (چاپ چهارم)؛ [۲۰۱] صفحه؛ ۱۱×۱۶ س.م.

◇ مسخ و گراکوس شکارچی به‌مراه «مهمان مردگان - شمشیر - در کنیسه ما» (متن و تفسیر)؛ فرانتس کافکا؛ صادق هدایت و حسن قائمیان؛ تهران؛ ۱۲۷ صفحه.

○ مسخ و گراکوس شکارچی؛ ترجمه «مهمان مردگان»، «شمشیر»، «در کنیسه ما»؛ فرانتس کافکا؛ صادق هدایت و حسن قائمیان؛ ناشر: معین؛ تهران؛ ۱۳۸۲؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۴؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۱۵۲ صفحه جیبی. ◇

○ مسخ و گراکوس شکارچی؛ مهمان مردگان، شمشیر، در کنیسه ما؛ فرانتس کافکا؛ صادق هدایت؛ ناشر: سیمرخ؛ تهران؛ ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۰۷ صفحه وزیری؛ نمونه؛ عکس. (چاپ قبلی؛ امیرکبیر؛ ۱۳۴۲) ◇

○ مسخ و گراکوس شکارچی؛ مهمان مردگان، شمشیر، در کنیسه‌ما؛ فرانتس کافکا؛ صادق هدایت و حسن قائمیان؛ ناشر: زریاب؛ تهران؛ ۱۳۷۹ (چاپ سوم)؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۱۱۶ صفحه وزیری؛ نمونه. ◇

○ مسخ و نقد مسخ؛ فرانتس کافکا؛ صادق هدایت و هلن اولیایی‌نیا؛ ناشر: فردا؛ اصفهان؛ ۱۳۹۰؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۱۸۴ صفحه رقی.

○ مسخ؛ مجموعه داستان؛ فرانتس کافکا؛ صادق هدایت؛ ناشر: هنر پارینه؛ تهران؛ ۱۳۸۴؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۱۹۴ صفحه جیبی. ◇

۱. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، این کلمه را به اشتباه به صورت «دیگر» ذکر کرده است.

- ◇ مسخ، گراکوس شکارچی، مهمان مردگان، شمشیر، در کنیسه ما؛ فرانتس کافکا؛ مترجمان: صادق هدایت و حسن قائمیان؛ ناشر: کتابفروشی زوار؛ تهران: ۱۳۲۹؛ ۱۲۷ صفحه. (مسخ): ص. ۷-۸۶. گراکوس شکارچی: ص. ۸۹-۹۷. مهمان مردگان: ص. ۱۰۱-۱۰۸، شمشیر: ص. ۱۱۱-۱۱۴، در کنیسه ما: ص. ۱۱۷-۱۲۳).
- مسخ، همراه با پیام کافکا (از سری نشر روزگار؛ ۲۲۰)؛ فرانتس کافکا؛ صادق هدایت؛ ناشر: نشر روزگار؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۰۸ صفحهٔ جیبی. ◇
- ◇ مسخ؛ فرانتس کافکا؛ [ترجمه] صادق هدایت؛ ناشر: آزادمهر؛ تهران: ۱۳۸۱ (چاپ چهارم: ۱۳۸۳)؛ ۱۰۳ صفحه.
- ◇ مسخ؛ فرانتس کافکا؛ صادق هدایت؛ ناشران: اسطوره و کاروان؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۱۳۱ صفحه.
- ◇ مسخ؛ فرانتس کافکا؛ صادق هدایت؛ ناشر: راضیه؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۱۳۵ صفحه؛ نمونه.
- ◇ مسخ؛ فرانتس کافکا؛ صادق هدایت؛ ناشران: مجید و ایرانیان؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۱۲۰ صفحه.
- مسخ؛ فرانتس کافکا؛ صادق هدایت؛ ناشر: سپهر ادب؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۱۰۴ صفحهٔ رقی. ◇
- مسخ؛ فرانتس کافکا؛ صادق هدایت؛ ناشر: مؤسسه انتشارات نگاه؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۴؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۱۰۴ صفحهٔ رقی. ◇
- مسخ؛ فرانتس کافکا؛ صادق هدایت؛ ناشر: مجید؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۳؛ ۴۵۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۱۲۰ صفحهٔ رقی. ◇
- مسخ؛ فرانتس کافکا؛ صادق هدایت؛ ناشر: نشر آزادمهر؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۳۳۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۲؛ ۴۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۲؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۴؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۱۰۳ صفحهٔ رقی.
- مسخ؛ فرانتس کافکا؛ صادق هدایت؛ ناشر: نیک فرجام؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۴؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۱۲۰ صفحهٔ رقی. ◇
- مسخ؛ فرانتس کافکا؛ منوچهر بیگدلی خمسه؛ ناشر: نگارستان کتاب؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۰۴ صفحهٔ رقی. ◇
- مقبره دار ... و مرگ: مجموعه داستانهای کوتاه (از مجموعهٔ ادب خیال)؛ فرانتس کافکا؛ سید محمود حسینی زاد؛ ناشر: هرمس (وابسته به مؤسسه شهر کتاب)؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۳۱۵۰ نسخه؛ ۱۷۲ صفحهٔ بیاضی. ◇

۱. طبق توضیحات ارائه شده توسط نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، داستانهای «مسخ» و «گراکوس شکارچی»، ترجمهٔ صادق هدایت و سه داستان بعدی، ترجمهٔ حسن قائمیان است.

- مقبره‌دار ... و مرگ: مجموعه داستانهای کوتاه (*از مجموعه ادب خیال؛ ۱۰*)؛ نویسندگان: فرانتس کافکا، توماس مان، برتولت برشت و هینریش بل؛ سید محمود حسینی‌زاد؛ ناشر: هرمس (وابسته به مؤسسه شهر کتاب)؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۳۱۵۰ نسخه؛ ۱۷۲ صفحه رقی. ◇^۱
- ◇ نامه به پدر (از سری انتشارات توس؛ ۱۱)؛ فرانتس کافکا؛ منوچهر فکری ارشاد؛ تهران: ۹۱ صفحه.
- نامه به پدر: همراه با تمثیلهای و لغزواره‌ها؛ فرانتس کافکا؛ امیرجلال‌الدین اعلم؛ ناشر: نیلوفر؛ تهران: ۱۳۸۶ (چاپ دوم)؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۱۵۸ صفحه رقی. ◇
- نامه به پدر؛ فرانتس کافکا؛ الهام دارچینیان؛ ناشر: مؤسسه انتشارات نگاه؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۹؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۱۰۴ صفحه رقی. ◇
- نامه به پدر؛ فرانتس کافکا؛ فرامرز بهزاد؛ ناشر: خوارزمی؛ تهران: ۱۳۵۵ (چاپ سوم؛ ۱۳۸۸)؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۱۱۲ صفحه رقی. ◇
- نامه به فلیسه؛ فرانتس کافکا؛ مرتضی افتخاری، ویراستار: مصطفی اسلامی؛ ناشر: نیلوفر؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۲ جلد، جلد اول: ۴۸۸ صفحه رقی و جلد دوم: ۳۱۲ صفحه رقی. (جلد دوم این کتاب با ترجمه مصطفی اسلامی منتشر شده است). ◇
- نامه‌های کافکا به پدر و مادرش در سال‌های ۱۹۲۴-۱۹۲۲؛ فرانتس کافکا، [گردآوری یوزف چرماک و مارتین اسواتوش]؛ ناصر غیائی؛ ناشر: ثالث؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۱۰۴ صفحه رقی. ◇
- نامه‌هایی به میلنا؛ فرانتس کافکا؛ سیاوش جمادی، ویراستار: اعظم سیداخلاقی؛ ناشر: شادگان؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۲؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۲۵۶ صفحه رقی؛ مصور؛ عکس. ◇
- نقب و تفسیر آن؛ فرانتس کافکا؛ سیاوش جمادی؛ ناشر: شادگان؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۱۲۸ صفحه رقی. ◇
- نقد آثار فرانتس کافکا: نقد محاکمه، قصر و آثار دیگر همراه با مقاله از آلبر کامو؛ روی

۱. معلومات مربوط به تعداد صفحات و قطع این کتاب در نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا) نیز دو بار - ولی هر دو در سال ۱۳۸۴ - به شرح زیر آمده است:

- [۴] + ۱۷۲ صفحه؛ ۲۰×۱۲ س.م.

- ۱۳۰ صفحه؛ ۱۷×۱۱ س.م.

۲. در نرم‌افزار «کتابخانه»، نام ویراستار، فقط در چاپ اول ذکر شده است.

- گرگور^۱؛ مقصود خدایاری، ویراستار؛ فرشته سلطانی؛ ناشر؛ کتاب امروز؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۲۱۶ صفحه رقی. ◇
- یادبود ایوب در جهان کافکا (از سری هنر و ادبیات جهان؛ ۳۱)؛ سیاوش جمادی؛ ناشر؛ نشر قطره؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۲۶۸ صفحه رقی. ◇
- یادداشت‌ها: ۱۹۲۳-۱۹۱۰ و سفرنامه‌ها؛ فرانتس کافکا؛ مصطفی اسلامیه؛ ناشر؛ نیلوفر؛ تهران: ۱۳۷۹ (چاپ دوم: ۱۳۸۷)؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۶۵۰ صفحه وزیری؛ تصویر؛ مصور؛ نمونه؛ عکس. (این کتاب قبلاً تحت عنوان «دفتر یادداشت‌های روزانه» منتشر شده است). ◇
- یادداشت‌ها؛ فرانتس کافکا؛ مصطفی اسلامیه؛ ناشر؛ نیلوفر؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۲۷۵۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۶۳۲ صفحه رقی.
- یادداشت‌هایی برای دورا؛ حمید صدر؛ پریسا رضایی؛ ناشر؛ مروارید؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۲۲۴ صفحه رقی. ◇

بعضی مقالات مرتبط با فرانتس کافکا به زبان فارسی

- ❖ آرزوهای برآورده نشده؛ هارتموت بایندر؛ عبدالمجید اسکندری؛ ماهنامه کیهان فرهنگی؛ سال ۱۴، شماره ۱۳۴؛ مرداد ۱۳۷۶؛ ص ۸۰-۸۱.
- ❖ آزادی نه، گریزگاه!؛ محمدرضا نوروزیان؛ روزنامه آفرینش؛ ۱۴ مرداد ۱۳۷۸؛ ص ۷.
- ✓ آن مصلوب منجر از صلیب خویش: باز هم درباره کافکا، به انگیزه روز سوم ژوئن سالروز مرگ کافکا؛ فتح‌الله بی‌نیاز؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۳/۲۴؛ ص ۱۷. ❖
- ✓ آنجا که کافکا عاشق می‌شود: یادداشت‌هایی برای دورا؛ آرش نقیبیان؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۴/۳۰.
- ❖ آنجا که کافکا عاشق می‌شود؛ آرش نقیبیان؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۵۷؛ تیر ۱۳۸۳؛ ص ۸۵-۸۶.
- ❖ آورندگان اندیشه خطا؛ روزنامه کیهان؛ ۸ تیر ۱۳۷۶؛ ص ۸؛ ۹ تیر ۱۳۷۶؛ ص ۸؛ ۱۰ تیر ۱۳۷۶؛ ص ۸؛ ۱۱ تیر ۱۳۷۶؛ ص ۸؛ ۱۲ تیر ۱۳۷۶؛ ص ۸؛ ۱۵ تیر ۱۳۷۶؛ ص ۸؛ ۱۶ تیر ۱۳۷۶؛ ص ۸.

۱. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، این نام را به صورت «گره‌گور روی» و «گرگور روی» ذکر کرده است. مراجعه به نرم‌افزار مستندهای کتابخانه ملی ایران نشان می‌دهد نام ثبت‌شده در کتابخانه ملی «گره‌گور روی» است و نام آن به لاتین چنین می‌باشد:

«Gregor Roy»

۲. نرم‌افزار «کتیبه»، عنوان چاپ دوم این کتاب را «یادداشت‌ها: ۱۹۲۳-۱۹۱۰ و سفرنامه‌ها» آورده و تعداد صفحات آن را ۶۵۰ صفحه ذکر کرده است.

- ۱۳۷۶: ص ۸؛ ۱۷ تیر ۱۳۷۶: ص ۸؛ ۱۸ تیر ۱۳۷۶: ص ۸؛ ۱۹ تیر ۱۳۷۶: ص ۸؛ ۲۲ تیر ۱۳۷۶: ص ۸؛ ۲۳ تیر ۱۳۷۶: ص ۸؛ ۲۴ تیر ۱۳۷۶: ص ۸؛ ۲۵ تیر ۱۳۷۶: ص ۸؛ ۲۶ تیر ۱۳۷۶: ص ۸؛ ۲۹ تیر ۱۳۷۶: ص ۸؛ ۳۰ تیر ۱۳۷۶: ص ۸؛ ۳۱ تیر ۱۳۷۶: ص ۸.
- ❖ آیا کافکا پست مدرن بود؟؛ فتح‌الله بی‌نیاز؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۵۳؛ آذر ۱۳۸۲: ص ۹۱.
- ✓ آیا کافکا صهیونیست بود؟؛ محمدرضا سرشار (رهگذر)؛ ماهنامه اندیشه و تاریخ سیاسی ایران معاصر زمانه؛ شماره ۴۵ و ۴۶؛ خرداد و تیر ۱۳۸۵: ص ۷۳-۷۶.
- ❖ ادبیات پوچی: نگاهی دوباره؛ مریم مشرف؛ دو ماهنامه دنیای سخن؛ سال ۱۴، شماره ۷۹؛ اردیبهشت، خرداد ۱۳۷۷: ص ۴۲-۴۳.
- ✓ ادبیات و بحران‌های فکری و اجتماعی در قرن بیستم: با تأکید بر نیهیلیسم و اگزستانسیالیسم؛ حسینعلی قبادی و جمال‌الدین توماج‌نیا؛ ماهنامه کتاب ماه (ادبیات)؛ شماره ۱۱۶؛ خرداد ۱۳۸۶: ص ۳۶-۴۴.
- ✓ ادبیات، کافکا را با خود برد [گفت‌وگو با سیاوش جمادی مترجم]؛ مصطفی خلجی؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۳۸۲/۹/۲۲.
- ✓ از عشق مردن: محمد ایوبی؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۳۷۸/۱۰/۲۰.
- ❖ از عشق مردن؛ محمد ایوبی؛ روزنامه مشارکت؛ ۴ اسفند ۱۳۷۸: ص ۵.
- ❖ از کافکا تا بکت عصر محکومان؛ محمدرضا بهادر؛ روزنامه جامعه؛ ۱۰ خرداد ۱۳۷۷: ص ۹.
- ❖ از کافکا تا گراس - از موزیل تا هانتکه - گفتگو با علی اصغر حداد مترجم ادبیات آلمانی؛ سعید طباطبایی؛ ماهنامه کلک؛ شماره ۱۴۴؛ بهمن ۱۳۸۲: ص ۲۸-۳۲.
- ✓ اگر می‌خواهید سوسک نشوید از خط قرمز عبور نکنید: «سخن» فرانتس کافکا در یک نگاه (بخش نخست)؛ محمدجواد صابری؛ روزنامه اعتماد؛ ۳ و ۴/۱۲/۱۳۸۴: ص ۵.
- ✓ انزوا و بیماری الهام بخش کافکا بود: یک یهودی بیزار از قصر؛ بتول نیک‌رودی؛ روزنامه توسعه؛ ۱۳۸۱/۶/۱۰: ص ۵.
- ✓ انسان: کوچهای بن‌بست (زندگی و آثار فرانتس کافکا)؛ تورج رهنما؛ ماهنامه چیستا؛ شماره ۱۵۰؛ تیر ۱۳۷۷: ص ۸۴۰-۸۴۸.
- ❖ او فی نفسه هیچ است؛ خورخه‌لوئیس بورخس؛ فرشید فرهنگ‌دنیای؛ روزنامه شرق؛ ۳۱ شهریور ۱۳۸۳: ص ۱۷.

- ❖ بازتاب ادبیات داستانی قرن بیستم آلمان در ایران؛ سعید فیروزآبادی؛ ماهنامه ادبیات داستانی؛ سال ۳، شماره ۳۰؛ فروردین ۱۳۷۴؛ ص ۷۴-۸۲.
- ❖ بازجست جهان ذهنی کافکا؛ رضا نجفی؛ ماهنامه ادبیات داستانی؛ سال ۲، شماره ۲۲؛ مرداد ۱۳۷۳؛ ص ۴۴-۵۳ و شماره ۲۳؛ شهریور ۱۳۷۳؛ ص ۴۸-۵۵.
- ✓ بازخوانی هیولا: مروری بر «کتاب موجودات خیالی» بورخس؛ علی شروقی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۶/۵/۲۷.
- ✓ بازشناسی رابطه قدرت و دانش در آثار هایدگر: گفت‌وگو با سیاوش جمادی [گزارشی از یک گفت‌وگو]؛ مارتین هایدگر؛ سیاوش جمادی؛ روزنامه حیات نو اقتصادی؛ ۱۳۸۵/۵/۳.
- ✓ برای این آمریکایی مرده دست تکان دهید [نگاهی کوتاه به جهان داستانی پل استر به مناسبت چاپ رمان ارواح]؛ مهدی یزدانی خرم؛ روزنامه شرق؛ ۱۹ و ۱۳۸۲/۱۱/۲۰.
- ❖ بررسی رمان گروه محکومین؛ ماهنامه ادبیات داستانی؛ شماره ۹۴، ۹۵؛ مهر و آبان ۱۳۸۴؛ ص ۴۶-۵۰.
- ❖ بررسی مقابله‌ای دو برگردان فارسی از مسخ کافکا با رویکردی به نظریه روش‌های ترجمه؛ محمد غفاری و مسعود شاه‌محمدی؛ ماهنامه کتاب ماه (ادبیات)؛ شماره ۱۵۰؛ فروردین ۱۳۸۹؛ ص ۹۵-۱۰۱.
- ✓ بررسی نشانه‌شناختی: داستان «گراکوس شکارچی» اثر کافکا؛ یوسف فخرایی؛ ماهنامه صحنه؛ شماره ۲۳.
- ✓ بررسی وجود اشتراک و افتراق داستان‌های کوتاه آنتوان چخوف و صادق هدایت؛ شادمان شکروی و افسانه صحتی؛ فصلنامه پژوهشنامه علوم انسانی؛ شماره ۵۴؛ تابستان ۱۳۸۶؛ ص ۳۱۳-۳۳۰.
- ✓ پدیدارشناسی هرمنوتیک: با نگاهی به اندیشه‌های مارتین هایدگر فیلسوف معاصر آلمانی [قسمت دوم: زبان وجود و مرگ]؛ سیاوش جمادی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۱/۲۲.
- ✓ پرتاب در عرصه نمادین: ادبیات و فلسفه؛ ایمان گنجی؛ روزنامه تهران امروز؛ ۱۳۸۶/۷/۲۸.
- ✓ پزشکی روستا؛ فرانتس کافکا؛ فصلنامه مجله دندانپزشکی جامعه اسلامی دندانپزشکان ایران؛ شماره ۶؛ ص ۱۲-۱۵.
- ❖ پست‌مدرنیسم از دید لاکان؛ سلاوی ژیتک؛ حمید سمیع‌عادل؛ ماهنامه کارنامه؛ شماره ۴۵؛ مهر ۱۳۸۳؛ ص ۴۸-۵۰.
- ❖ پشت نقطه‌های بی‌شمار ... ایستاده‌ام؛ علی‌الله سلیمی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۵ اسفند ۱۳۷۹؛ ص ۵.

- ✓ تاریکی بیشتر [درباره کتاب داستان‌های کوتاه کافکا اثر فرانتس کافکا ترجمه علی اصغر حداد]؛ امید مهرگان؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۵/۲/۱۹.
- ✓ تأملاتی درباره کافکا؛ والتر بنیامین؛ غلامرضا صراف؛ دوفصلنامه زیباشناخت؛ شماره ۱۹؛ زمستان ۱۳۸۷؛ ص ۱۸۹-۱۹۲.
- ❖ تثلیث خیام، هدایت، کافکا - گفتگو با دکتر بهرام مقدادی منتقد و مترجم؛ محمود امیری‌نیا؛ روزنامه یاس نو؛ شماره ۹ بهمن ۱۳۸۲؛ ص ۱۲، ۱۳ ضمیمه.
- ❖ تجربه درونی و ناآرامی وجودی؛ روزنامه انتخاب؛ ۴ اسفند ۱۳۸۲؛ ص ۶.
- ❖ تحلیل و بررسی داستان کوتاه، در ردیف آخر؛ علی محمودی (ایرانمهر)؛ ماهنامه کلک؛ شماره ۱۲۸؛ آذر ۱۳۸۰؛ ص ۵۳-۵۵.
- ✓ تحلیلی ساختارشناسانه از داستان کوتاه؛ علیرضا محمودی (ایرانمهر)؛ فصلنامه کلک؛ شماره ۱۱۲-۱۰۸؛ آذر ۱۳۷۸ - فروردین ۱۳۷۹؛ ص ۱۶-۲۱. ❖
- ❖ تر و خشک با هم می‌سوزد؛ گفت‌وگو با «اصغر حداد» به مناسبت انتشار «مسخ» نوشته فرانتس کافکا؛ [مصاحبه‌کننده] حسین جاوید؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۵ اردیبهشت ۱۳۸۸؛ ص ۱۰.
- ✓ تشویش تا قلمرو ادبی کافکاست: نگاهی به کتاب «آمریکا»ی کافکا از دریچه نقد ادبی؛ روزنامه نشاط؛ ۱۳۷۷/۱۲/۱۵؛ ص ۸. ❖
- ❖ تعبیر شوم یک رویا؛ م. فرزانه؛ ماهنامه آدینه؛ شماره ۹۴، ۹۵؛ شهریور ۱۳۷۳؛ ص ۶۰-۶۱.
- ❖ تکثرگرایی و ویژگی شرک است؛ شهریار زرشناس؛ روزنامه کیهان؛ ۱ بهمن ۱۳۸۱؛ ص ۹.
- ✓ تک افتاده؛ چگونه می‌توان حکایتی تمثیلی از کافکا را تفسیر کرد؛ ترجمه سهراب برازش؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۵/۲/۶؛ ص ۱۷. ❖
- ❖ تمهیدات معنای زندگی؛ سکینه نعمتی؛ روزنامه رسالت؛ ۲۵ مهر ۱۳۸۵؛ ص ۱۷.
- ❖ تنها مثل فرانتس کافکا؛ پیام شاه‌بداغلو؛ ماهنامه صحنه؛ شماره ۶، ۷؛ تابستان ۱۳۷۹؛ ص ۵۳، ۵۴.
- ✓ توده‌سازی؛ منوچهر بصیر؛ فصلنامه کلک؛ بهمن ۱۳۸۰.
- ❖ جایگاه راوی در درمان معاصر؛ تئودور آدورنو؛ روزنامه قدس؛ ۱ خرداد ۱۳۸۵؛ ص ۵.
- ✓ جنبه‌هایی از شهرت کافکا؛ هارتموت بایندر؛ ضیاء قاسمی؛ فصلنامه کلک؛ شماره ۱۲۲؛ اسفند ۱۳۷۹؛ ص ۱۲. ❖
- ✓ جهان به روایت کافکا؛ مروی بر سه کتاب تازه منتشر شده درباره کافکای جوان - بخش اول؛ جرمی آدلر؛ علی ملائکه؛ روزنامه شرق؛ ۱۳ و ۱۶/۱۰/۱۳۸۲؛ ص ۱۲. ❖
- ❖ جهان کافکایی ترجمه - ترجمه ادبی در گفتگو با امیر جلال‌الدین اعلم؛ سجاد صاحبان‌زند؛

- روزنامه شرق؛ ۷ اردیبهشت ۱۳۸۴: ص ۱۷.
- ❖ جهان‌بینی رئالیسم؛ پرویز معتمدی آذری؛ فصلنامه پژوهش زبان‌های خارجی؛ شماره ۲۳؛ بهار ۱۳۸۴: ص ۷۹-۹۲.
 - ❖ تجهیزیه درد برای دختر رنج: ترجمه مقاله‌یی از منتقد برجسته چک از زبان اصلی؛ کارل کوسیک؛ محمود عبادیان، ویراستار: حسن قاضی‌مرادی؛ ضمیمه روزنامه اعتماد؛ ۱۹ آذر ۱۳۸۸: ص ۲۲-۲۳؛ ویژه‌نامه آخر هفته.
 - ✓ چه دانستم که این سودا مرا زینسان کند مجنون ...: نگاهی به عاشقانه‌های ایرانی به بهانه عاشقانه‌های کافکا؛ محسن فرجی؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۳۷۹/۴/۲۰.
 - ✓ چهره‌های ادبی آلمان؛ رایش - رانیسکی؛ سهراب برازش؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۶/۷/۷.
 - ❖ چهره‌های تازه از گرگور؛ حسن محمودی؛ روزنامه شرق؛ ۷ آبان ۱۳۸۲: ص ۱۴.
 - ❖ خلوص کافکا، خلوص یک شکست است؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۴ دی ۱۳۸۴: ص ۵.
 - ❖ خواب‌گونگی مرگ؛ فتح‌الله بی‌نیاز؛ روزنامه شرق؛ ۶ مهر ۱۳۸۳: ص ۱۷.
 - ✓ خوانش سیاسی کافکا؛ اردوان تراکمه؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۳۸۵/۱۱/۳.
 - ✓ خودت را به سایه‌ات معرفی کن: مقایسه‌یی میان آثار هدایت، کافکا و سارتر؛ محمدجواد صابری؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۴/۱۲/۱۶: ص ۷، ۹.
 - ✓ خیالپردازی حشره‌شناسانه: نگاهی دوباره به «مسخ» اثر «فرانتس کافکا»؛ مجید یگانه؛ روزنامه فرهنگ آشتی؛ ۱۳۸۴/۵/۱۵: ص ۱۴.
 - ✓ داستان واقعیت، حقیقت؛ سرچشمه‌های داستان؛ جمال میرصادقی؛ روزنامه اعتماد؛ ۲۵ و ۱۳۸۶/۵/۱۱.
 - ✓ داستانک: همسران؛ فرانتس کافکا؛ ماهنامه فرهنگ و هنر؛ شماره ۱۹؛ تیر ۱۳۸۸.
 - ✓ داوری؛ فرانتس کافکا؛ احمد گلشیری؛ ماهنامه کارنامه؛ شماره ۳: ص ۵۸-۶۴.
 - ❖ در باب امر مازاد؛ امیر احمدی آریان؛ روزنامه شرق؛ ۱۶ دی ۱۳۸۳: ص ۱۸.
 - ✓ در برابر قانون؛ فرانتس کافکا؛ علی‌اصغر حداد؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۴۰: ص ۲۱۴-۲۱۵.
 - ✓ در جست‌وجوی نامه‌های کافکا: مارک هارمان پژوهشگر آثار کافکا برای یافتن تعدادی نامه برلین را درمی‌نوردد؛ روزنامه حیات نو؛ ۱۳۸۰/۳/۶.
 - ❖ در ستایش رهایی؛ کورش اسدی؛ ماهنامه کارنامه؛ شماره ۳؛ اسفند ۱۳۷۷: ص ۷۶-۷۹.
 - ✓ درامی هم‌سطح رمان اصلی: نگاهی به نمایشنامه محاکمه نوشته گورگن خانجیان؛ بهزاد صدیقی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۱۱/۴.
 - ✓ درباره ژیل دلوز [فیلسوف فرانسوی]؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۲/۱۵.

- ❖ درباره فرانتس کافکا؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳ خرداد ۱۳۸۶: ص ۱۲.
- ✓ درباره کافکا؛ ژرژ باتای؛ امیر احمدی آریان؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۵/۱۱/۸.
- ❖ دردها و دیدگاهها؛ مسعود صلاحی؛ روزنامه توسعه؛ ۲۶ مهر ۱۳۷۷: ص ۸-۱۱.
- ✓ دشمن گردانندگان محاکمه‌ها و ساکنان قصرها: یادى از فرانتس کافکا و افکار او؛ ترجمه فاضل بیرجندی؛ روزنامه فتح؛ ۱۳۷۸/۱۰/۶: ص ۶. ❖
- ✓ دعوت به غرق شدن در ادبیات؛ دومان ملکی؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۷۹؛ اردیبهشت ۱۳۸۶: ص ۹۲-۹۴. ❖
- ✓ دلهره، اضطراب، وحشت: نگاهی به داستان‌های کوتاه کافکا؛ محسن ظهوری؛ هفته‌نامه اسرار؛ ۱۳۸۵/۱۲/۱۴.
- ✓ دیدگاه‌های رئالیستی کافکا؛ آزیتا پوربامداد؛ ماهنامه چیستا؛ شماره ۱۵۶ و ۱۵۷؛ اسفند ۱۳۷۷؛ فروردین ۱۳۷۸: ص ۵۳۵-۵۴۴. ❖
- ✓ دیر رسیدی، فرانس!؛ دوران جوانی «فرانس کافکا» چگونه گذشت؟؛ مینو ضابطیان؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۳/۲/۱۰: ص ۹. ❖
- ❖ راه رفتن بر لبه تیغ؛ سام محمودی سرابی؛ روزنامه شرق؛ ۱۵ اردیبهشت ۱۳۸۳: ص ۱۲.
- ❖ رمان ناگفتنی، رمان بازگفتنی؛ حسین رسول‌زاده؛ ماهنامه آدینه؛ شماره ۱۳۴؛ آبان ۱۳۷۷: ص ۳۲-۳۶.
- ❖ رمان، پرش از سکوی واقعیت برای کشف حقیقت و معنای هستی؛ مرتضی قدیری ساوج‌نظامی؛ روزنامه اطلاعات؛ ۲۶ فروردین ۱۳۷۸: ص ۶.
- ✓ روایت کابوس: نگاهی به «مسخ» کافکا؛ محمود اکسیری‌فرد؛ ماهنامه خردنامه همشهری؛ شماره ۱۸؛ شهریور ۱۳۸۶.
- ❖ رهایی مادر مرگ است، اما نه این مرگ؛ محمدرضا زندی؛ روزنامه اخبار؛ ۲۹ مهر ۱۳۷۶: ص ۷.
- ✓ زندگی با پرسشهای بی‌پاسخ: خوانش داستان کوتاه جلوی قانون اثر فرانتس کافکا؛ مسعود میرزاپور؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۰/۹/۲۶: ص ۶. ❖
- ✓ زندگی من با فرانتس کافکا؛ دورا دیامانت؛ ناصر غیاثی؛ ماهنامه کامیاب؛ شماره ۴: ص ۶-۱۰.
- ❖ زندگی من همچون تردید قبل از تولد است؛ پریسا خمار؛ روزنامه ایران؛ ۳۱ تیر ۱۳۸۱: ص ۱۴.
- ❖ زندگی‌نامه تازه‌ای از کافکا؛ روزنامه همبستگی؛ ۲۶ بهمن ۱۳۸۴: ص ۱۲.
- ✓ زندگی‌نامه تازه‌ای از کافکا؛ دو ماهنامه شوکران؛ شماره ۲۲: ص ۳۶.

- ✓ زندگینامه مشاهیر ادبیات جهان؛ بهمن فاطمی؛ ماهنامه کتاب ماه (ادبیات)؛ شماره ۱۴۲؛ مرداد ۱۳۸۸؛ ص ۷۹-۸۰.
- ❖ زنده‌باد داستان! زنده‌باد فیلم‌نامه!؛ بهروز افخمی؛ هفته‌نامه سینما؛ سال ۴، شماره ۲۰۵؛ ۵ اردیبهشت ۱۳۷۵؛ ص ۹؛ شماره ۲۰۶؛ ۱۲ اردیبهشت ۱۳۷۵؛ ص ۷؛ سال ۵، شماره ۲۰۸؛ ۲۶ اردیبهشت ۱۳۷۵؛ ص ۱۱.
- ✓ سالگرد خاکسپاری کافکا؛ ماهنامه عصر پنجشنبه؛ شماره ۶۰-۵۹؛ ص ۵-۶.
- ❖ سبک کافکا و کوندرا به درد مردم ما نمی‌خورد؛ سایر محمدی؛ هفته‌نامه کتاب هفته؛ شماره ۱۷۰؛ ۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۸؛ ص ۱۰-۱۱.
- ❖ سبک کافکا تقلیدناپذیر است: گفت‌وگو با علی اصغر حداد به بهانه انتشار ترجمه محاکمه؛ علی شروقی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۴ اردیبهشت ۱۳۸۷؛ ص ۱۰.
- ✓ سراشیبی تخیل شوم در دنیای تاریک «کافکا»؛ نگاهی به زندگی و آثار کافکا؛ مهدی جوان‌بخت سامانی؛ روزنامه حسابان؛ ۱۴ و ۱۵/۷/۱۳۸۳.
- ❖ سرشت سوگناک هنرمند گرسنگی؛ بنو فون‌ویزه؛ محمد فرمانی؛ فصلنامه هنر؛ شماره ۲۶؛ پاییز ۱۳۷۳؛ ص ۴۴۹-۴۶۱.
- ❖ سیری در آمریکای کافکا؛ محمدابراهیم اقلیدی؛ ماهنامه کلمه؛ شماره ۴؛ فروردین، اردیبهشت ۱۳۷۲؛ ص ۲۴-۲۲.
- ✓ سیری در اندیشه‌ها و نگرش‌های «کافکا»؛ روزنامه ابرار؛ ۱۰/۱۲/۱۳۷۶؛ ص ۷.
- ✓ سیری در جهان کافکا [در گفت‌وگو با حسین پاینده و سیاوش جمادی در یکصد و شصت و یکمین نشست کتاب ماه ادبیات و فلسفه]؛ ماهنامه کتاب ماه (ادبیات و فلسفه)؛ شماره ۹۶؛ مهر ۱۳۸۴؛ ص ۳۰-۴۱.
- ✓ سیری در جهان کافکا؛ روزنامه شرق؛ ۲۲/۳/۱۳۸۴.
- ✓ سیری در زندگی و اندیشه کافکا؛ روزنامه ابرار؛ ۲۶/۱/۱۳۸۲؛ ص ۸.
- ✓ شادکامی کافکا؛ نگاهی به کتابی درباره آخرین عشق کافکا اثر کانی دیامانت؛ جان گراس؛ روزنامه همبستگی؛ ۲۹/۶/۱۳۸۲؛ ص ۶.
- ✓ شرح حال فرانتس کافکا نویسنده داستان گراکوس شکارچی؛ عبدالحسین کشاورز؛ ماهنامه فردوسی؛ شماره ۳۰ و ۳۱ و ۳۲.
- ✓ شعر، انقلاب و زندگی [نگاهی به زندگی و آثار خولیو کورتاسار]؛ انوشیروان گنجی‌پور؛ روزنامه شرق؛ ۲۰/۱۰/۱۳۸۲.
- ✓ شناخت کافکا؛ جواد لگزیان؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۲۶/۱۰/۱۳۸۵.

- ❖ شوخی، تجسم عینی و تاریخی استعاره‌های کافکا؛ بلقیس سلیمانی؛ ماهنامه ادبستان؛ سال ۴، شماره ۴۰؛ فروردین ۱۳۷۲: ص ۷۱.
- ❖ شیطان، ماخولیا و تمثیل؛ مراد فرهادپور؛ فصلنامه ارغنون؛ سال ۱، شماره ۲؛ تابستان ۱۳۷۳: ص ۲۵۱-۲۷۲.
- ❖ صادق هدایت و پیام کافکا؛ ایرج پارسی‌نژاد؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۹، ۱۰؛ آذر - اسفند ۱۳۷۸: ص ۲۹۹-۳۰۸.
- ❖ صبر کافکا؛ فریبا حاج‌دایی؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۱۰۰؛ شهریور ۱۳۸۸: ص ۸۴-۸۷.
- ❖ صرع در پراگ؛ عبدالرحمان نجل‌رحیم؛ روزنامه آفتاب امروز؛ ۲۱ دی ۱۳۷۸: ص ۷.
- ✓ عادی‌سازی عنصر غریب: مروری بر داستان‌های پس از مرگ نوشته فرانتس کافکا و ترجمه علی اصغر حداد؛ محمدرضا گودرزی؛ روزنامه صبح امروز؛ ۱۳۷۹/۲/۳: ص ۷. ❖
- ❖ عروسک گمشده؛ حافظ موسوی؛ فصلنامه سینما و ادبیات؛ شماره ۲۴؛ بهار ۱۳۸۹: ص ۹۳-۹۴.
- ❖ عشق از راه دور؛ کلودیو ماگریس؛ خجسته کیهان؛ روزنامه شرق؛ ۱۷ آذر ۱۳۸۳: ص ۱۷.
- ❖ غرایب یک کتاب؛ روشنک وکیلی؛ روزنامه همشهری؛ ۲۴ مهر ۱۳۷۳: ص ۱۰.
- ✓ غلط تفسیرم نکنید: فرانتس کافکا از نگاه مارتین والرز؛ سهراب برازش؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۲/۸/۱۰: ص ۱۲. ❖
- ❖ فرانتس کافکا و عصر اضطراب؛ محمدرضا زندی؛ روزنامه اخبار؛ ۳۱ شهریور ۱۳۷۶: ص ۶.
- ✓ فرانتس کافکا صادق‌ترین نویسنده رئالیست؛ کبری محمدی؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۹۱؛ شهریور ۱۳۸۷: ص ۸۷-۹۱. ❖
- ✓ فرانتس کافکا و نقدی بر نوشته‌هایش؛ یوسف ستاره‌شناس و نغمه عاقل؛ دوماهنامه افق بینا؛ شماره ۹: ص ۲۸-۲۹.
- ✓ فرانتس کافکا؛ روزنامه صاحب قلم؛ ۱۳۸۴/۴/۱۲.
- ✓ فرانتس کافکا؛ فرهاد کاوه؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۴/۱۲: ص ۱۹. ❖
- ✓ فرانتس کافکا؛ فصلنامه مجله دندانپزشکی جامعه اسلامی دندانپزشکان ایران؛ شماره ۶: ص ۱۱.
- ❖ فرانس کافکا؛ سکینه شهبازپور؛ روزنامه توسعه؛ ۲۶ خرداد ۱۳۸۲: ص ۸.
- ✓ فرانس کافکا - کارمند؛ ترجمه هوشنگ ثابت؛ ماهنامه چیستا؛ شماره ۲۱۴ و ۲۱۵؛ دی و بهمن ۱۳۸۳: ص ۳۵۹-۳۶۲. ❖
- ❖ فروریزی تمام تصورات اسطوره‌ساز؛ مهدی رستم‌پور؛ روزنامه جوان؛ ۵ شهریور ۱۳۷۹: ص ۹.

- ✓ فضای کافکایی؛ رضا فریدی؛ روزنامه صاحب قلم؛ ۱۳۸۴/۳/۱۲.
- ❖ فوئتس، رسالت قرن ۲۱ و مکزیکی: پرسش‌هایی پیرامون ادبیات معاصر جهان؛ رامونا کووال؛ رویا دیانت؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۴ تیر ۱۳۸۵: ص ۱۱.
- ✓ قطبهای استعاره و مجاز در داستان؛ بررسی حکایت‌های منطق‌الطیر و داستانهای کوتاه فرانسه کافکا؛ علیرضا محمودی ایرانمهر؛ دوماهنامه گزارش گفت‌وگو؛ شماره ۱۵؛ بهمن و اسفند ۱۳۸۳: ص ۱۰۶-۱۱۱.
- ✓ قطعه‌ای از سارتر درباره‌ی کافکا؛ ترجمه امید مهرگان؛ فصلنامه سینما و ادبیات؛ شماره ۱۲؛ بهار ۱۳۸۶: ص ۸۹ ❖
- ❖ کا به معنی کافکا؛ محمدرضا مرزوقی؛ روزنامه شرق؛ ۵ اسفند ۱۳۸۳: ص ۲۰.
- ❖ کاریکاتوری از یک تعمیم واقعی؛ آدولفو سانچزواسکوئز؛ پرویز بابایی؛ ماهنامه آدینه؛ شماره ۹۳؛ تیر ۱۳۷۳: ص ۲۶-۳۰.
- ❖ کافکا از دل و دنیای من حرف می‌زند - گفتگو با جلال‌الدین اعلم، مترجم؛ روزنامه کار و کارگر؛ ۲۴ خرداد ۱۳۸۴: ص ۱۰.
- ❖ کافکا بدون ترس: مقاله‌یی از کتاب «داستان‌ها؛ رمان و جامعه»؛ میشل زرافا؛ شاپور بهیان؛ ضمیمه روزنامه اعتماد؛ شماره ۱۹۴۲؛ ۱۴ اردیبهشت ۱۳۸۸: ص ۱۰.
- ❖ کافکا ساکن سرزمین بیگانگی؛ مرضیه پروهان؛ روزنامه ابرار؛ ۵ مهر ۱۳۷۵: ص ۸.
- ❖ کافکا سبیل قرن بیستم؛ روزنامه همشهری؛ ۲۶ مهر ۱۳۸۱: ص ۶.
- ❖ کافکا شک می‌کند، هدایت مطمئن است: گفتگو با علی‌اصغر حداد... [مصاحبه‌کننده] مجید اسلامی؛ فصلنامه سینما و ادبیات؛ شماره ۲۰؛ بهار ۱۳۸۸: ص ۹۲-۹۶.
- ✓ کافکا فریب‌شناس بزرگ، هنرمند تعلیق: نقب و تفسیر آن؛ ترجمه سیاوش جمادی؛ فصلنامه سینما و ادبیات؛ شماره ۱۸؛ پاییز ۱۳۸۷: ص ۸۱-۸۵ ❖
- ❖ کافکا نام خود را گم می‌کند؛ روزنامه انتخاب؛ ۲۰ دی ۱۳۷۸: ص ۶.
- ❖ کافکا و از خودبیگانگی انسان؛ احمد عبیدو؛ یوسف عزیزی بنی‌طرف؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳ شهریور ۱۳۷۳: ص ۱۰.
- ❖ کافکا و مرد بی‌سایه؛ پرویز حمزوی؛ روزنامه توسعه؛ ۴ تیر ۱۳۸۳: ص ۹.
- ❖ کافکا، کامو و اندیشه پوچی؛ گریگور. ر روی؛ عباس بارانی؛ فصلنامه کرمان؛ سال ۵، شماره ۲۰، ۲۱؛ بهار، تابستان ۱۳۷۵: ص ۷۰-۷۱.

۱. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، جزیی از نام این مقاله را به صورت «نقب و نفسی» آورده، ولی با مراجعه به اصل مقاله معلوم شد «نقب و تفسیر» درست است.

- ✓ کافکا، نویسنده‌ای در جستجوی جنون: نگاهی متن‌محور به کافکا به بهانه‌ی خواندن کتاب «سیری در جهان کافکا»؛ سام محمودی سرابی؛ فصلنامه آفرینه؛ پیش‌شماره اول؛ ص ۷۲-۷۹.
- ✓ کافکا آویزان از طناب؛ استفان یونسون؛ روزنامه خوب‌اندیش؛ ۱۳۸۵/۲/۲۵.
- ❖ کافکا در برلین: نامه‌های^۱ کافکا به پدر و مادرش و دورا دیامانت؛ ناصر غیائی؛ روزنامه اعتماد؛ ۹ اردیبهشت ۱۳۸۷؛ ص ۱۱.
- ✓ کافکا در خاطر من؛ دورا دیمنت؛ اکرم جوانمرد؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۴/۱۰/۱۰؛ ص ۱۵. ❖
- ✓ کافکا مسخ‌شده‌ای در ادبیات جهان؛ روزنامه خوب‌اندیش؛ ۱۳۸۵/۳/۱۱.
- ✓ کافکا نام خود را گم می‌کند [درباره کتاب نامه‌هایی به میلنا اثر فرانتس کافکا، ترجمه سیاوش جمادی]؛ محمد ایوبی؛ روزنامه مشارکت؛ ۱۳۷۸/۱۲/۴.
- ✓ کافکا و سایه پدر؛ ژوزه ساراماگو؛ کیاسا ناظران؛ ماهنامه کارنامه؛ شماره ۳۳؛ سفند ۱۳۸۱؛ ص ۶۴-۶۵. ❖
- ✓ کافکا و گزین‌گویه‌هایش: مروری بر کتاب پنندهای سواریو نوشته فرانتس کافکا؛ آرش نقیبیان؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۹۸؛ خرداد ۱۳۸۸.
- ✓ کافکا، جهان ذهنیت انسانی: سیری در جهان کافکا؛ سیاوش جمادی؛ دوماهنامه گزارش گفت‌وگو؛ شماره ۱۳؛ ص ۱۴۷-۱۵۵.
- ✓ کافکا، داوری، هراس از وجود؛ مسعود عباسی جندابیه^۲؛ روزنامه کار و کارگر؛ ۱۳۷۹/۱۰/۲۵؛ ص ۶. ❖
- ✓ کافکا، روح معناگر انسان؛ روزنامه آرمان روابط عمومی؛ ۱۳۸۴/۳/۱۲.
- ✓ کافکا، فرانتس: گروه محکومین و پیام کافکا؛ شهریار زرشناس؛ ماهنامه ادبیات داستانی؛ شماره ۹۴ و ۹۵.
- ✓ کافکا، کافکای عاشق (بخش اول)؛ رامین مولایی؛ روزنامه شرق؛ ۲۶ مرداد ۱۳۸۴؛ ص ۱۷ و ۲۸ مرداد ۱۳۸۴؛ ص ۵. ❖
- ✓ کافکالوژی چیست؟؛ روزنامه حیات نو اقتصادی؛ ۱۳۸۲/۷/۱۳.
- ✓ کافکایی دیگر [در گفتگو با حمید صدر پیرامون یادداشتهایی برای دورا]؛ ماهنامه کتاب ماه (ادبیات و فلسفه)؛ شماره ۷۷؛ سفند ۱۳۸۲؛ ص ۱۶-۱۹. ❖
- ✓ کافه‌های عصر زاغچه: نگاهی به زندگی فرانتس کافکا؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۴/۲۸.

۱. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا) این کلمه را به اشتباه به صورت «مامه‌های» ذکر کرده است.

۲. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا) این نام را به صورت «مسعود عباس جندابیه» و تاریخ انتشار این مقاله را ۲۶ دی ۱۳۷۹ آورده که نادرست می‌باشد و صحیح آن ذکر گردید.

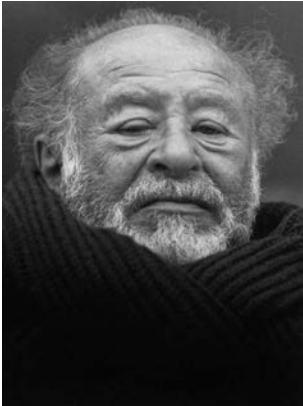
- ✓ کالبدشکافی تمام کلمات: گفت‌وگویی کوتاه با امیرجلال‌الدین اعلم، مترجم؛ مهدی یزدانی خرم؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۱۱/۱۲: ص ۳۶. ❖
- ✓ کتاب قرن از نظر من: محاکمه، اثر فرانتس کافکا؛ لوئیز بگلی؛ علی‌اصغر حداد؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۴۰؛ بهار ۱۳۷۸: ص ۲۰۹-۲۱۲. ❖
- ❖ گرگور زامزا و مفهوم زندگی؛ الف. خلفانی؛ ماهنامه جهان کتاب؛ شماره ۱۹۵؛ تیر ۱۳۸۴: ص ۱۱-۱۲.
- ✓ گرگور زامزا و مفهوم زندگی: نگاهی به کتاب سوسک کافکا؛ الف. خلفانی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۴/۱: ص ۲۰. ❖
- ❖ گریز به کلمه؛ علی‌محمد ولی؛ روزنامه کار و کارگر؛ ۲۱ مهر ۱۳۸۰: ص ۶.
- ❖ گزارش کافکا از صحنه زندگی؛ فرشته حبیبی؛ روزنامه آفتاب امروز؛ ۱۰ اسفند ۱۳۷۸: ص ۵.
- ✓ گفتمان قدرت‌ستیز [بخشی از کتاب چاپ نشده در تحول‌گفتمانی در ادبیات سیاسی ایران تألیف علی‌اکبر امینی]: روزنامه ایران؛ ۱۳۸۰/۸/۲۵.
- ✓ گفت‌وگوی مفسر و متن: نگاهی به رویکرد سیاوش جمادی به بهانه خواندن سیری در جهان کافکا؛ سام محمودی سرابی؛ روزنامه بانی فیلم؛ ۱۳۸۲/۱۲/۲۳.
- ✓ لاوک سوار؛ فرانتس کافکا؛ علی‌اصغر حداد؛ ماهنامه کارنامه؛ شماره ۳: ص ۵۶-۵۷.
- ❖ لطفاً مرا یک رویا تصور کنید؛ مریم افشنگ؛ روزنامه شرق؛ ۱۴ آبان ۱۳۸۲: ص ۱۴.
- ❖ لطفاً من را یک رویا بیندارید؛ هرمان والمن؛ پریسا رضایی؛ ماهنامه کلک؛ شماره ۱۴۱؛ مهر و آبان ۱۳۸۲: ص ۴۴-۴۵.
- ✓ محاکمه، و چکش‌گریزناپذیر کافکا؛ اهورا فرزام؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۱۳۸۶/۲/۱۳.
- ❖ محتوا و بیان در رمان‌های کافکا؛ دیل دلوز و فیلیکس گواتاری؛ مهدی سلیمی؛ ماهنامه اطلاعات حکمت و معرفت؛ شماره ۴۹؛ فروردین ۱۳۸۹: ص ۲۵-۲۷.
- ✓ مردی که پس از مرگ شناخته شد: کافکا و سینما؛ حسین گیتی؛ دوماهنامه گزارش فیلم؛ شماره ۱۳۷؛ ۱۵ آبان ۱۳۷۸: ص ۴۸-۴۹. ❖
- ❖ مرزهای زبان و واقعیت؛ حمید صدر؛ ماهنامه کتاب ماه ادبیات و فلسفه؛ شماره ۷۷؛ اسفند ۱۳۸۲: ص ۲۰-۲۵.
- ❖ مرگ خشنود؛ موریس بلانشو؛ احمد پرهیزی؛ ماهنامه کارنامه؛ شماره ۳۷، ۳۸؛ مهر و آبان ۱۳۸۲: ص ۳۸-۳۹.
- ✓ مروری بر جایزه‌های ادبی سال ۲۰۰۷؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۸۶/۱۰/۹.

- ❖ مسخ در فضایی بیش از حد بزرگ!؛ الهام بهرامی؛ روزنامه آفتاب امروز؛ ۱۷ بهمن ۱۳۷۸: ص ۵.
- ✓ «مسخ» و جهان شگرف «کافکا»؛ مهدی باروتی؛ روزنامه کار و کارگر؛ ۱۳۷۸/۳/۲۵: ص ۸، ۶.
- ❖ مفاهیم ادبیات واقع‌گرایی؛ پرویز معتمدی‌آذر؛ فصلنامه پژوهش زبان‌های خارجی؛ شماره ۲۲؛ زمستان ۱۳۸۳: ص ۲۱-۴۰.
- ✓ مقوله‌پرداز قدرت؛ سیاوش جمادی؛ روزنامه کارگزاران؛ ۱۳۸۵/۳/۱۰.
- ✓ من چیزهایی می‌دانم که شما از آن خبر ندارید [پیرامون زندگی کافکا]؛ دورا دیامنت؛ اکرم جوانمرد؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۳/۱۰/۲۰: ص ۱۷.
- ❖ من یک بن‌بستم؛ امیرھوشنگ افتخاری‌راد؛ روزنامه اعتماد؛ ۹ اردیبهشت ۱۳۸۷: ص ۱۱.
- ✓ مولوی در مقایسه با کافکا: تناقض و مرگ در داستان؛ محمدرفع محمودیان؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۴۳: ص ۱۸۰-۱۹۲.
- ❖ نامه به پدر؛ محمدرحیم اخوت؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۶۵؛ اردیبهشت ۱۳۸۴: ص ۳۲-۳۵.
- ✓ نامه به فیلسه فرانتس کافکا ترجمه مصطفی اسلامی؛ علی محمدولی؛ روزنامه کار و کارگر؛ ۱۳۸۰/۷/۲۱.
- ✓ نامه‌هایی از جهانی دیگر [درباره کتاب نامه‌هایی به میلنا اثر فرانتس کافکا با ترجمه سیاوش جمادی]؛ رضا نجفی؛ ماهنامه کتاب ماه (ادبیات و فلسفه)؛ شماره ۳۳؛ تیر ۱۳۷۹: ص ۲۳-۲۷.
- ✓ نامه‌هایی به میلنا یشنگا؛ فرانتس کافکا؛ علی‌اصغر حداد؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۳۸: ص ۲۰۲-۲۰۵.
- ❖ نشان شهر؛ ادبیات داستانی؛ سال ۱، شماره ۱۰؛ مرداد ۱۳۷۲: ص ۵۴.
- ✓ نقب و تفسیر آن: کافکا فریب‌شناس بزرگ، هنرمند تعلیق؛ ترجمه سیاوش جمادی؛ فصلنامه سینما و ادبیات؛ شماره ۱۸؛ پاییز ۱۳۸۷.
- ❖ نقد اسطوره‌ای نوشته‌های کافکا؛ بهرام مقدادی؛ فصلنامه پژوهش زبان‌های خارجی؛ شماره ۱۸؛ پاییز ۱۳۸۳: ص ۵-۱۶.
- ✓ نقد تصویری و منش استفهامی نقد خلاق؛ حسین رسول‌زاده؛ ماهنامه جهان کتاب؛ شماره ۱۰۹ و ۱۱۰؛ مهر ۱۳۷۹.
- ❖ نقد داوری؛ کیت فلورز؛ احمد گلشیری؛ ماهنامه کارنامه؛ شماره ۳؛ اسفند ۱۳۷۷: ص ۶۶-۷۵.
- ❖ نقد رمان «قصر» نوشته فرانتس کافکا؛ ماهنامه ادبیات داستانی؛ شماره ۱۱۴؛ تیر ۱۳۸۷: ص ۶۷-۵۸.

- ❖ نقد رمان قصر از کافکا: از دیدگاه رمان مدرن؛ فرخنده حق‌شنو؛ روزنامه کیهان؛ ۲۴ اسفند ۱۳۸۷: ص ۱۰.
- ❖ نقدی برگزاشی به آکادمی؛ ابوالفضل حری؛ هفته‌نامه سروش؛ شماره ۹۴۸؛ ۱۶ مرداد ۱۳۷۸: ص ۲۲-۲۳.
- ✓ نقطه‌ای روی نقشه جهان: نگاهی به داستان بلند «مسخ» اثر فرانتس کافکا؛ حسین سلیمانی؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۱/۵/۵: ص ۱۴. ❖
- ✓ نگاهی به جایزه‌های کتاب و ادبیات سال ۲۰۰۷؛ روزنامه قدس؛ ۱۳۸۶/۱۰/۱۱.
- ❖ نگاهی به دو حلقه ادبیات بحران و انحطاط: کافکا و مارکز؛ شهریار زرشناس؛ ماهنامه ادبیات داستانی؛ شماره ۶۳؛ آذر ۱۳۸۱: ص ۶-۱۵.
- ✓ نگاهی به زندگی و آرای فرانتس کافکا؛ علی اصغر حداد؛ روزنامه کارگزاران؛ ۱۳۸۵/۳/۱۰.
- ❖ نگرشی به مسخ کافکا و مواجهه آن با مرگ ایوان ایلیچ تولستوی؛ پرویز حسینی؛ ماهنامه ادبیات داستانی؛ سال ۱، شماره ۱۰؛ مرداد ۱۳۷۲: ص ۳۸-۴۰.
- ❖ نمایش کابوس‌های کافکا؛ کیکاووس زیاری؛ روزنامه همشهری؛ ۲۲ تیر ۱۳۸۵: ص ۱۸.
- ✓ نوشتن به مثابه ریاضت و شکنجه: فرانتس کافکا؛ اکبر پویانفر؛ فصلنامه سینما و ادبیات؛ شماره ۱۶؛ بهار ۱۳۸۷: ص ۹۹-۱۰۴. ❖
- ❖ نوشتن به معنی اندیشیدن؛ عباس موذن؛ روزنامه همبستگی؛ ۲۵ دی ۱۳۸۴: ص ۱۲.
- ✓ نوشته‌هایم را بسوزان! [پیرامون فرانتس کافکا]؛ احمد اخوت؛ ماهنامه جهان کتاب؛ شماره ۱۷۷؛ دی ۱۳۸۲: ص ۱۲-۱۶. ❖
- ✓ نویسنده در منظر رویکردهای منتقدان: تفسیر آثار کافکا؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۰/۱/۲۳.
- ❖ نویسنده‌ای که با نفرت به دنیا می‌نگریست؛ احمد کیوان؛ روزنامه قدس؛ ۲۶ تیر ۱۳۸۲: ص ۵.
- ✓ نویسنده‌ای که نوشتن را عبادت می‌دانست: فرانتس کافکا، زندگی و آثار؛ هارتموت بیندر؛ ناصر صفاریان؛ روزنامه سلام؛ ۱۳۷۷/۸/۲۱.
- ✓ نه آغازی هست نه پایانی؛ بحثی پیرامون خاستگاه اندیشه‌ی رمان نو (بخش اول)؛ بابک احمدی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۰ و ۱۱/۳/۱۳۸۵.
- ❖ نیست‌انگاری صادق هدایت؛ احسان طبری؛ ماهنامه کیهان فرهنگی؛ سال ۱۴، شماره ۱۳۲؛ فروردین، اردیبهشت ۱۳۷۶: ص ۳۸-۴۵.
- ✓ نیهیلیسم در آثار کافکا؛ لیلا کردبچه؛ هفته‌نامه موج اندیشه؛ شماره ۲؛ ۲۱ آذر ۱۳۸۸: ص ۴۲.

- ✓ واقع‌بینی کافکا و وهم من: گفتگو با مانده طهماسبی و فرهاد آئیش کارگردان و بازیگر نمایش «گزارش به آکادمی» و «یک رابطه ساده»؛ فرزانه آراسته؛ ماهنامه نمایش؛ ویژه‌نامه؛ شماره ۱۴-۱۹؛ فروردین تا مهر ۱۳۷۸؛ ص ۲۸-۳۳.
- ❖ واقعگرایی، مقوله‌ای رها از الزام و انقیاد؛ مرتضی قدیری؛ ماهنامه دوران؛ سال ۱، شماره ۴، مهر، آبان ۱۳۷۳؛ ص ۶۲-۶۷.
- ❖ واقعیت آنگاه که منسوخ نباشد؛ سعید یوسف‌نیا؛ روزنامه جام جم؛ ۱۵ مرداد ۱۳۷۹؛ ص ۶.
- ✓ هدایت در آینه‌ی کافکا؛ حسین عمادی آشتیانی؛ ماهنامه کلک؛ شماره ۱۴۱؛ مهر و آبان ۱۳۸۲؛ ص ۱۸-۲۳.
- ❖ هدایت و تجربه مدرنیته؛ رامین جهانگللو؛ یلدا واقعی؛ ماهنامه کارنامه؛ شماره ۴۱؛ اسفند ۱۳۸۲؛ ص ۴۲-۴۵.
- ❖ هراس مرگ، میل به زندگی؛ فتح‌الله بی‌نیاز؛ روزنامه شرق؛ ۸ مهر ۱۳۸۳؛ ص ۱۷.
- ❖ همزاد متضاد کافکا؛ سیتیا اوزیک؛ مژده دقیقی؛ ماهنامه جهان کتاب؛ شماره ۱۷۹، ۱۸۰؛ اسفند ۱۳۸۲ و فروردین ۱۳۸۳؛ ص ۳۰-۳۱.
- ✓ همسایه؛ فرانتس کافکا؛ رضا نجفی؛ هفته‌نامه سروش هفتگی؛ شماره ۹۳؛ ص ۲۲-۲۳.
- ❖ همشهری کا؛ آزاده رضایی؛ روزنامه جوان؛ ۲ مرداد ۱۳۸۵؛ ص ۷.
- ❖ همه چیز با کا آغاز می‌شود: گفت‌وگو با علی‌اصغر حداد به بهانه انتشار ترجمه‌اش از «قصر»؛ [مصاحبه‌کننده] امیرحسین خورشیدفر؛ ضمیمه روزنامه اعتماد؛ ۴ آذر ۱۳۸۸؛ ص ۱۰-۱۱.
- ✓ همیشه تصویر کارد قصابی را به خاطر می‌آورم! نگاهی به زندگی و آثار فرانتس کافکا؛ محمدحسین عابدی؛ هفته‌نامه ایران جوان؛ شماره ۱۱۶؛ ص ۲۰-۲۱.
- ❖ هنرمند امروز و آفرینش هنری؛ سعید یوسف‌نیا؛ روزنامه ایران؛ ۱۵ اردیبهشت ۱۳۷۵؛ ص ۶؛ ۲۲ اردیبهشت ۱۳۷۵؛ ص ۶؛ ۲۹ اردیبهشت ۱۳۷۵؛ ص ۶.
- ✓ هنرمند گرسنگی؛ فرانتس کافکا؛ وحید جانفرسا؛ هفته‌نامه سروش هفتگی؛ شماره ۵۷۹.
- ❖ یادداشت‌های پس از مرگ؛ امیرحسین رنجبر؛ روزنامه شرق؛ ۲ بهمن ۱۳۸۲؛ ص ۱۲.
- ✓ یادداشت‌های سال ۱۹۱۰: گزیده «دفتر یادداشت‌های روزانه» فرانتس کافکا؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۷۷/۳/۴.
- ❖ یادداشت‌های مسموم؛ سعید ساحری؛ روزنامه کیهان؛ ۷ آذر ۱۳۷۴؛ ص ۱۲.
- ✓ یأس کسب و کار من است؛ حبیبه جعفریان؛ هفته‌نامه سروش جوان؛ شماره ۱۹؛ بهمن ۱۳۸۰؛ ص ۵۴-۵۹.

- ❖ یک اجرای موفق؛ هفته‌نامه سروش؛ شماره ۹۴۷؛ ۹ مرداد ۱۳۷۸: ص ۲۴-۲۵.
- ❖ یک تمثیل و دو تفسیر؛ کورش بیت‌سرکیس؛ ماهنامه کارنامه؛ شماره ۲۹؛ مرداد ۱۳۸۱: ص ۵۹-۶۲.
- ❖ یک تمثیل و دو تفسیر؛ کورش بیت‌سرکیس؛ ماهنامه کارنامه؛ شماره ۳۰؛ شهریور ۱۳۸۱: ص ۵۳-۵۷.
- ❖ یک داستان، چند استعاره: گفتگو با علی‌اصغر حداد مترجم کتاب داستان‌های کوتاه کافکا؛ مجید یوسفی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۹ اردیبهشت ۱۳۸۶: ص ۹.

برونو کرایسکی

BRUNO KREISKY

محل تولد: وین، اتریش

تابعیت: اتریشی

تاریخ تولد: ۱۹۱۱

تاریخ وفات: ۱۹۹۰

توضیحات: وی از خانواده‌ای متمول برخاسته بود. پدرش تولیدکنندهٔ ثروتمند منسوجات بود. این سیاستمدار سوسیالیست نخستین یهودی بود که صدراعظم اتریش شد.

بخشی از کتاب‌شناسی برونو کرایسکی در زبان فارسی

- برونو کرایسکی: دولت‌مرد سوسیال دموکرات اروپا (بیوگرافی سیاسی)؛ مهدی فلاح‌نوده؛ ناشر: روزگار؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۲۰۶ صفحهٔ رقیعی. ◇
- پیوند با آزادی؛ نویسندگان: ویلی برانت، برونو کرایسکی و اولاف پالمه؛ ترجمهٔ عبدالرضا هوشنگ مهدوی؛ ناشر: نوری؛ تهران: ۱۳۶۴؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۸۸ صفحهٔ رقیعی. (ترجمه از متن فرانسه و از کتاب «سوسیالیسم اصلاح‌گرا» اثر ژرژ لوفران می‌باشد. متن کتاب ژرژ لوفران به‌عنوان بخش اول: تاریخچه نیم قرن سوسیال دموکراسی آمده است.) ◇
- در این زمانه پرآشوب: ملاحظاتی در باره سیاست بین‌المللی (عنوان روی جلد: گفت و شنودی با برونو کرایسکی: زمانه پرآشوب ما) (از سری سیاسی - اجتماعی)؛ برونو کرایسکی، ویراستار: مانوئل لوکبرت؛ محسن دولو؛ ناشر: پایپروس؛ تهران: ۱۳۶۵؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۷۰ صفحهٔ رقیعی. ◇

بعضی مقالات مرتبط با برونو کرایسکی به زبان فارسی

❖ پیام‌آور عزت و آزادی؛ محمدرضا قربانی نهرخلجی؛ روزنامهٔ سیاست روز؛ ۱۲ بهمن

۱۳۸۱: ص ۱.

- ❖ سوسیال دموکراسی در بحران؛ روزنامه همشهری؛ ۱۸ خرداد ۱۳۸۱: ص ۲۲؛ ۱۹ خرداد ۱۳۸۱: ص ۲۲؛ ۲۰ خرداد ۱۳۸۱: ص ۲۲؛ ۲۱ خرداد ۱۳۸۱: ص ۲۲؛ ۲۲ خرداد ۱۳۸۱: ص ۲۲؛ ۲۳ خرداد ۱۳۸۱: ص ۲۲؛ ۲۴ خرداد ۱۳۸۱: ص ۲۲؛ ۲۵ خرداد ۱۳۸۱: ص ۲۲؛ ۲۶ خرداد ۱۳۸۱: ص ۲۲.

آرتور کستلر^۱

ARTHUR KOESTLER

محل تولد: بوداپست، مجارستان

تاریخ تولد: ۱۹۰۵

تاریخ وفات: ۱۹۸۳

توضیحات: احتمالاً او را می‌توان به عنوان جهان‌وطن‌ترین رمان‌نویس اروپایی در قرن بیستم معرفی کرد. او در مجارستان، اتریش، آلمان، فرانسه، و انگلستان زندگی کرده بود. وی و همسرش خودکشی کردند.

بخشی از کتاب‌شناسی آرتور کستلر در زبان فارسی

- آرتور کوستلر (از سری نسل قلم؛ ۸۵)؛ جان اتکینز؛ خشایار دیهیمی؛ ناشر: کهکشان؛ دفتر ویراسته؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۹۶ صفحه پالتویی. ◇
- ◇ از ره رسیدن و بازگشت (از سری رمان‌های بزرگ دنیا؛ ۱۳)؛ آرتور کوستلر؛ مهرداد نبیلی؛ ناشر: امیرکبیر؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۲۴۵ صفحه.
- ◇ از ره رسیدن و بازگشت؛ آرتور کستلر؛ مهرداد نبیلی؛ ناشر: نیلوفر؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۲۹۱ صفحه.
- ◇ از ره رسیدن و بازگشت؛ آرتور کوستلر؛ مهرداد نبیلی؛ ناشر: نشر و پژوهش فرزانه روز؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۲۸۷ صفحه.
- ◇ از ره رسیدن و بازگشت؛ آرتور کوستلر؛ مهرداد نبیلی؛ ناشران: امیرکبیر، کتابهای جیبی و مؤسسه انتشارات فرانکلین؛ [تهران]: ۱۳۴۷؛ ۲۸۷ صفحه.
- ◇ اسپارتاکوس^۲ (از سری صد کتاب از صد نویسنده بزرگ دنیا، ۲۷)؛ آرتور کوستلر؛ ناشر:

۱. این نام به صورت‌های «آرتور کوستلر»، «آرتور کوستلر» و «آرتور کوستلر» نیز آمده است.
۲. شبه‌دانشنامه‌ویکی‌پدیا اشاره‌ای دارد به نام اصلی این کتاب: گلادیاتورها (The Gladiators). ضمناً لازم به یادآوری است که هوارد فاست نیز اثری به نام «اسپارتاکوس» دارد.

- کانون معرفت؛ تهران؛ ۳۷۴ صفحه.
- بت شکسته (The God that failed)؛ گردآوری ریچارد کروسمن؛ نویسندگان: آرتور کوستلر [و دیگران]؛ محمود مهرداد؛ ناشر: هفته؛ تهران: ۱۳۶۲ (چاپ دوم)؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۸۳ صفحه رقیعی. ◇
- تلفنی‌ها^۱ (The Call - Girls)؛ آرتور کوستلر؛ نادعلی همدانی؛ ناشر: آسونه؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۲۴۸ صفحه رقیعی. (این کتاب با عنوان «دختران تلفنی» در سال ۱۳۸۱ منتشر شده است). ◇
- خزران (The thirteenth tribe: the Khazar empire and its heritage)؛ آرتور کوستلر؛ محمدعلی موحد؛ ناشر: خوارزمی؛ تهران: ۱۳۶۱ (چاپ دوم، ویرایش دوم؛ ۱۳۷۵؛ ۳۳۰۰ نسخه)؛ ۳۱۱ صفحه رقیعی؛ نقشه. ◇
- خوابگردها (The sleepwalkers: a history of man's changing vision of the universe)؛ آرتور کوستلر؛ منوچهر روحانی؛ ناشر: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی؛ تهران: ۱۳۸۳ (چاپ دوم)؛ ۵۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۶۸۴ صفحه رقیعی؛ مصور. ◇
- خوابگردها؛ آرتور کوستلر؛ منوچهر روحانی، زیر نظر فواد روحانی؛ ناشر: امیرکبیر، کتابهای جیبی؛ تهران: ۱۳۶۱ (چاپ دوم)؛ ۶۵۹ صفحه (چاپ سوم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۸۱۶ صفحه)؛ نقشه، جدول؛ نمودار. ◇
- سرگذشت من؛ آرتور کوستلر؛ ناصرقلی نوذری؛ [بی‌جا]؛ (چاپ دوم)؛ ۱۲۰ صفحه.
- ظلمت در نیمروز (از سری هنر و ادبیات؛ ۴)؛ آرتور کوستلر؛ اسدالله امرایی، ویراستار؛ غلامحسین سالمی؛ ناشر: نقش و نگار؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۴۰ صفحه رقیعی. ◇
- ظلمت در نیمروز؛ براساس نوولی از آرتور کوستلر (از سری نمایشنامه؛ ۱)؛ سیدنی کینگزلی؛ هوشنگ حسامی؛ ناشر: نجوا؛ تهران: ۱۳۷۰؛ ۱۶۷ صفحه. (این کتاب براساس داستان Darkness at noon آرتور کوستلر نوشته شده است).
- ظلمت در نیمروز؛ آرتور کوستلر؛ محمود ریاضی و علی اسلامی؛ ناشر: چاپخش؛ تهران؛ ۲۳۰ صفحه. ◇
- ظلمت نیمروز؛ آرتور کوستلر؛ ناصرقلی نوذری؛ ۱۸۴ صفحه؛ مصور.
- عصر اشتیاق (The age of Longing)؛ آرتور کوستلر؛ فرزانه قوجلو؛ ناشر: نشر شور؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۳۸۴ صفحه. (این کتاب در سال ۱۳۶۲ تحت عنوان «عصر عطش» توسط

۱. نام این کتاب در نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، «دختران تلفنی» ذکر شده است.

- مرتضی ثاقب‌فر ترجمه و توسط انتشارات سحر منتشر شده است.)
- عصر عطش (The age of Longing)؛ آرتور کویتلر؛ مرتضی ثاقب‌فر؛ ناشر: سحر؛ تهران: ۱۳۶۲؛ ۴۱۱ صفحه. ◇
- قبيله سيزدهم: امپراطوري خزران و ميراث آن؛ آرتور کسلر؛ جمشيد ستاری؛ ناشر: آلفا؛ تهران: ۱۳۶۱؛ ۲۳۶ صفحه؛ نقشه. (چاپ ديگر: خوارزمي، ۱۳۷۴، تحت عنوان «خزران» است.) ◇
- گفت‌وگو با مرگ (شهادتنامه اسپانيا)؛ آرتور کویتلر؛ نصرالله ديهمي و خشايار ديهمي؛ ناشر: نشر نی؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۵؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۲۶۴ صفحه رقیعی. ◇
- گفت‌وگو با مرگ: شهادتنامه اسپانيا؛ آرتور کویتلر؛ نصرالله ديهمي و خشايار ديهمي؛ ناشر: هاشمی؛ تهران: ۱۳۶۴؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۳۵۲ صفحه رقیعی. ◇
- مباني سرنوشت يا ادراك ماورای حواس؛ آرتور کویتلر؛ عبدالله انتظام‌وزیری؛ ناشر: وحید؛ تهران: ۱۳۶۳؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۸۰ صفحه رقیعی. ◇
- ◇ مروری بر اندیشه و آثار آرتور کویتلر؛ ولف می‌ز؛ کاوه بیات؛ ناشر: نشر نی؛ تهران: ۱۳۷۴؛ ۹۶ صفحه. (این کتاب حاوی دو بخش است. بخش اول کتاب تحت عنوان «آرتور کویتلر» اثر ولف می‌ز ترجمه کاوه بیات و بخش دوم تحت عنوان «جوکی و کمیسار» اثر آرتور کویتلر ترجمه رامین کریمیان است.)
- نگاهی دیگر بر ظلمت در نیمروز آرتور کویتلر (از سری راهنمای انتقادی درک مفهوم، قالب و سبک)؛ ویلیام ج. فیتز پاتریک؛ رضا قریب؛ ناشران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، معاونت امور فرهنگی، دفتر مطالعات ادبیات داستانی و مؤسسه فرهنگی هنری ضریح؛ تهران: ۱۳۷۵؛ ۱۵۲ صفحه رقیعی. ◇
- وازدگان خاک؛ آرتور کستلر؛ علینقی حجت‌اللهی و پوران‌دخت مجلسی؛ ناشر: سپیده سحر؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۳۲۰ صفحه رقیعی. ◇
- وصیتنامه اسپانیایی؛ آرتور کویتلر؛ سیروس سهامی؛ ناشر: چاپخش؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۳۲ صفحه رقیعی. ◇
- هزارو صد پاسخ پزشکی برای زنان؛ نویسندگان: امانویل اچ. فیرمینگ، ایروینگ هولتزمن و آرتور کستلر؛ مترجمان: مدیا کاشیگر و فرخ سیف‌بهباد؛ ناشر: طلایه؛ تهران: ۱۳۷۱؛ ۳۰۰۰

۱. نرم‌افزار «کتیبه» نام این نویسنده را «خشایار هاشمی دیهمی» ذکر کرده است.

۲. تشابه اسمی؟

نسخه؛ ۲۵۷ صفحه وزیری.

◇ هیچ و همه؛ آرتور کستلر؛ علی اصغر خبره‌زاده؛ تهران (چاپ دوم)؛ ۲۶۹ صفحه.

بعضی مقالات مرتبط با آرتور کستلر به زبان فارسی

- ❖ آرتور کستلر؛ فرهاد کاوه؛ روزنامه شرق؛ ۱۵ شهریور ۱۳۸۴: ص ۱۹.
- ❖ آرتور کوستلر؛ جرج اورول؛ عزت‌الله فولادوند؛ دو ماهنامه بخارا؛ شماره ۷۰؛ فروردین ۱۳۸۸: ص ۱۸-۳۷.
- ✓ آرتور کستلر؛ دو ماهنامه افق بینا؛ شماره ۱۶: ص ۳۱-۳۲.
- ✓ آرتور کوئستلر؛^۱ جورج اورول؛ مجید مددی؛ فصلنامه ارغنون؛ شماره ۱۸: ص ۳۲۷-۳۳۹.
- ✓ آرتور کوستلر؛ جرال د جونز؛ همایون نوراحمر؛ هفته‌نامه سروش هفتگی؛ شماره ۹۰۹: ص ۲۲-۲۳.
- ✓ ادبیات سرخوردگی: درنگی بر ۳ اثر داستانی آرتور کستلر؛ روزنامه آینده نو؛ ۱۳۸۵/۶/۱۴.
- ❖ از تشخیص تا کابوس؛ جان وین؛ کمال فهیم؛ ماهنامه دنیای سخن؛ شماره ۶۴؛ خرداد، تیر ۱۳۷۴: ص ۶۴-۶۶.
- ✓ از ره رسیدن و بازگشت [نوشته آرتور کویستلر و ترجمه مهرداد نیلی]؛ مجتبی حبیبی؛ ماهنامه ادبیات داستانی؛ شماره ۱۱۱؛ شهریور ۱۳۸۶: ص ۱۱۸-۱۲۱. ❖
- ❖ اعتراف مردی که از خودشان بود: آرتور کستلر و «ظلمت در نیمروز»؛ علی رحم‌دل؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۲۵ مرداد ۱۳۸۸: ص ۱۰.
- ✓ بازجویی از طلوع آفتاب تا نیمه شب؛ آرتور کستلر؛ محمود ریاضی؛ روزنامه یاس نو؛ ۱۳۸۲/۸/۲۴.
- ❖ بیانیه آرتور کستلر؛ روزنامه توسعه؛ ۱۷ فروردین ۱۳۸۲: ص ۷.
- ❖ یادگویی نگره و آروین؛ ناصر وثوقی؛ ماهنامه کلک؛ شماره ۷۱، ۷۲؛ بهمن، اسفند ۱۳۷۴: ص ۳۵۴-۳۶۷.
- ✓ پس‌لرزه افکار عمومی [عکاسی در مطبوعات]؛ محمد امیری؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۱۰/۱۷.
- ✓ پنداره ساختن بهشت بر روی زمین: نقد و نظر جورج اورول درباره آثار آرتور کستلر؛ جورج اورول؛ روشن وزیری؛ ماهنامه جهان کتاب؛ شماره ۱۶۵-۱۶۸؛ اسفند ۱۳۸۱ و

- ❖ فروردین ۱۳۸۲: ص ۲۴-۲۶.
- ✓ ترن مخلوط [بخشی از کتاب جهاد بی صلیب]: آرتور کستلر؛ دوماهنامه افق بینا؛ شماره ۱۶: ص ۳۲، ۳۳ و ۳۸.
- ❖ خودکشی شاعر؛ ماهنامه دنیای سخن؛ سال ۱۱، شماره ۶۶؛ مهر، آبان ۱۳۷۴: ص ۲۳.
- ✓ «سلول انفرادی» و «زمان» که نمی گذرد ...؛ آرتور کویستلر؛ سیروس سهام؛ روزنامه یاس نو؛ ۱۳۸۲/۸/۶.
- ❖ سیر تحول مفاهیم در نقد هنر؛ فاطمه هاشمی؛ ماهنامه اطلاعات حکمت و معرفت؛ شماره ۱۱؛ ۲ دی ۱۳۸۵: ص ۷-۸.
- ❖ ظلمت در نیمروز؛ جورج اورول؛ کاوه شجاعی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۷ بهمن ۱۳۸۶: ص ۹.
- ❖ ظلمت در نیمروز؛ روزنامه نورو؛ ۲۱ آبان ۱۳۸۰: ص ۷.
- ❖ ظلمت ... ظلمت ... در میانه تابش آفتاب نیمروز؛ محمد دهدشتی؛ روزنامه همبستگی؛ ۴ دی ۱۳۸۰: ص ۶.
- ✓ کستلر و یک روایت مشقت بار [درباره کتاب وصیتنامه اسپانیایی اثر آرتور کستلر ترجمه سیروس سهامی]؛ مجید یوسفی؛ نشریه آدینه؛ شماره ۱۳۴؛ آبان ۱۳۷۷: ص ۶۲-۶۳.
- ✓ کستلر، جاودانه در تبعید [درباره کتاب وصیتنامه اسپانیایی اثر آرتور کستلر]؛ مجید یوسفی؛ روزنامه توسعه؛ ۱۳۷۷/۷/۱۳: ص ۶، ۱۰.
- ❖ ناخدای کشتی جنگی و وسوسه ی نپذیرفتن؛ آرتور کستلر؛ ابراهیم یونسی؛ ماهنامه آدینه؛ شماره ۹۹، ۱۰۰؛ نورو ۱۳۷۴: ص ۳۶-۳۸.
- ✓ نقدی بر رمان «ظلمت در نیمروز» نوشته آرتور کستلر؛ محمد دهدشتی؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۸۰/۱۰/۴.
- ✓ نقش قهرمان ها را بازی نکن! اعتراف کن! [از کتاب «ظلمت در نیمروز» نوشته آرتور کستلر با ترجمه علی اسلامی و محمود ریاضی]؛ روزنامه یاس نو؛ ۱۳۸۲/۶/۶.
- ❖ وصیتنامه اسپانیایی؛ نشریه جهان کتاب؛ شماره ۷۳، ۷۴؛ بهمن ۱۳۷۷: ص ۲۵-۲۶.
- ❖ هانتینگتون، کویستلر و بلوغ سیاسی مردم جهان؛ روزنامه توسعه؛ ۲۶ آبان ۱۳۸۰: ص ۲۷.

ژوزف کسل

JOSEPH KESSEL

محل تولد: آرژانتین

تابعیت: فرانسوی

تاریخ تولد: ۱۸۹۸

تاریخ وفات: ۱۹۷۹

توضیحات: تحصیلات او در زمینه بازیگری بود و همچنین یک رمان‌نویس، فیلمنامه‌نویس و روزنامه‌نگار به حساب می‌آمد. در جنگ دوم جهانی در اسکادران نیروی هوایی، برای آزادی فرانسه تلاش می‌کرد. او عضو فرهنگستان فرانسه بود.

بخشی از کتاب‌شناسی ژوزف کسل در زبان فارسی

○ ارتش سایه‌ها؛ ژوزف کسل؛ قاسم صنعوی؛ ناشر: گل‌آذین؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۷۲ صفحه رقی. ◇

◇ دستهای معجزه‌آسا؛ ژوزف کسل؛ زهرا خوانساری؛ تهران؛ ۳۴۶ صفحه؛ عکس.

◇ شیر (سلطان جنگل)؛ ژوزف کسل؛ شیرین بهمن صفار؛ ناشر: کاوشگر؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۱۸۰ صفحه.

○ شیر؛ ژوزف کسل؛ کتایون نیلوفری، ویراستار: نیلوفر حمیدا، مصححین: نوشین حمیدا و نرگس گل‌یاس؛ ناشر: حمیدا؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۲۳۲ صفحه رقی. ◇

○ شیر؛ ژوزف کسل؛ والیا امیرمعزی؛ ناشر: فاخته؛ تهران: ۱۳۷۱؛ ۲۶۶ صفحه رقی. ◇

بعضی مقالات مرتبط با ژوزف کسل به زبان فارسی

✓ بازسازی فرانسوی: نقد و بررسی کتاب ارتش سایه‌ها؛ روزنامه حزب‌الله؛ ۱۳۸۶/۴/۱۱.

✓ بهای جبران‌ناپذیر آزادی؛ فتح‌الله بی‌نیاز؛ ماهنامه کتاب ماه ادبیات و فلسفه؛ شماره ۷۹؛

اردیبهشت ۱۳۸۳: ص ۱۴۲-۱۴۵. ❖

- ❖ سنت اگزوپری - مسافر آسمان؛ موریس دروئون؛ محمد قاضی؛ فصلنامه هستی؛ سال ۳، شماره ۱؛ بهار ۱۳۷۴: ص ۱۰۱-۱۰۷.
- ✓ نشست در سایه آزادی؛ فتح‌الله بی‌نیاز؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۲/۷/۱۶.

هنری آلفرد کیسینجر^۱

HENRY ALFRED KISSINGER

محل تولد: ایالت باواریای آلمان

تابعیت: آمریکایی

تاریخ تولد: ۱۹۲۳

زمینه فعالیت: سیاست خارجی آمریکا

توضیحات: خانواده‌اش یهودی ارتدوکس بودند. نخستین یهودی متولد خارج از آمریکا بود که وزیر خارجه آمریکا شد. وی با اینکه دمکرات بود، مشاور پاره‌وقت راکفلر جمهوری‌خواه نیز بود. جایزه صلح نوبل به وی تعلق گرفت.

بخشی از کتاب‌شناسی هنری آلفرد کیسینجر در زبان فارسی

- ◇ تفاهم: بیانات هنری کیسینجر وزیر امور خارجه آمریکا؛ هنری کیسینجر؛ بی‌جا؛ ۱۶ صفحه.
- جنایات آقای کیسینجر؛ کریستوفر هیچنس؛ هما سلیمی؛ ناشر: حکایت قلم نوین. جامعه ایرانیان؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۳۱۰۰ نسخه (چاپ دوم: ۱۳۸۵؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۱۸۲ صفحه رقی. ◇
- دیپلماسی آمریکا در قرن ۲۱ (Does America need a foreign policy toward a diplomacy for the 21 century)؛ هنری کیسینجر؛ ابوالقاسم راه‌چمنی؛ ناشر: مؤسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر تهران؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۳؛ ۲۲۰۰ نسخه)؛ ۵۰۴ صفحه رقی. ◇
- دیپلماسی؛ هنری کیسینجر؛ فاطمه سلطانی‌یکتا و علیرضا امینی، زیر نظر محمدحسن کاووسی

۱. این نام به صورت‌های «هنری آلفرد کیسینجر»، «آلفرد کیسینجر»، «هنری کیسینجر» و «هنری کیسینجر» نیز آمده است.

- عراقی؛ ناشر: اطلاعات؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۲۱۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۳؛ ۲۱۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۷؛ ۲۱۰۰ نسخه)؛ ۲ جلد، جلد اول: ۶۵۶ صفحه و وزیر و جلد دوم: ۶۳۶ صفحه و وزیر؛ مصوّر؛ نقشه. ◇
- ◇ سیاست خارجی امریکا: سه گفتار؛ هنری ا. کیسینجر؛ حسن محمدی نژاد؛ ناشر: دانشگاه تهران، مرکز مطالعات عالی بین‌المللی؛ تهران: ۱۳۵۵؛ ۱۹۲ صفحه.
- کاتاسترویکا: دهکده‌های پوتمکین گورباچف همراه با مقاله‌ای از هنری کیسینجر؛ الکساندر زینویف؛ عبدالرحمن صدریه؛ ناشر: نشر آبی؛ تهران: ۱۳۶۹؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۹۸ صفحه.
- کیسینجر (کیسینجر و اداره الصراع الدولی)؛ امین هویدی؛ صفاءالدین گچی؛ ناشر: ملکوت؛ ایلام؛ ۱۳۷۵؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۴۳۲ صفحه و وزیر. ◇
- کیسینجر و استراتژی‌های آمریکا (کیسینجر و اداره الصراع الدولی)؛ امین هویدی؛ صفاءالدین گچی؛ ناشر: مؤسسه فرهنگی انتشاراتی آفرینه؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۴۳۲ صفحه و وزیر. ◇
- کیسینجر و سیاست خارجی آمریکا (The flawed architect: Henry Kissinger and American foreign policy)؛ یوسی ام. هانی مکی^۲؛ عسگر قهرمانپوربناب؛ ناشر: خرسندی؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۶۲۴ صفحه و وزیر. ◇

بعضی مقالات مرتبط با هنری آلفرد کیسینجر به زبان فارسی^۳

توضیح:

بعضی اوقات نام‌بردن از یک شخصیت ولو به دفعات در یک مقاله یا کتاب، به منزله تأیید یا تکذیب وی توسط نویسنده آن مقاله یا کتاب نیست بلکه صرفاً به منزله ارائه گزارش از رویدادی است که شخصیت مزبور هم در آن نقشی داشته است به عنوان یک مصداق شاخص

۱. نرم‌افزار «کتیبه» محل نشر این اثر را تهران ذکر کرده است ولی پس از مراجعه به نرم‌افزار مستندهای کتابخانه ملی ایران و همچنین خود نرم‌افزار «کتیبه» (بخش مربوط به ناشران) معلوم شد محل این ناشر ایلام است.

۲. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، این نام را به صورت «یوسی هانی مکی» ذکر کرده است. مراجعه به نرم‌افزار مستندهای کتابخانه ملی ایران نشان می‌دهد نام‌های درست ثبت شده در کتابخانه ملی «یوسی ام. هانیماکی» و «یوسی ام. هانی مکی» است و نام آن به لاتین چنین می‌باشد:

«Jussi M. Hanhimaki»

۳. برای آماده‌سازی فهرست کتاب‌شناسی این فرد هر دو نام «هنری کیسینجر» و «هنری کیسینجر» جست‌وجو شده است.

می‌توان از همین هنری کیسینجر که هم وزیر خارجهٔ پیشین امریکا بوده‌است و هم استراتژیستِ مشهوری است نام برد که به ناگزیر بدل به جزئی از تاریخ سیاسی معاصر جهان - خصوصاً منطقهٔ خاورمیانه - شده‌است!

البته در چنین مواردی نیز کوشیده‌ایم تا در مجموعهٔ مقالاتی که به نحوی مرتبط با وی است آن دسته از عناوینِ مقالات، فهرست شود که حاوی معلوماتی خاص دربارهٔ چنین شخصیتی باشد.

ضمناً در مورد شخصیت‌هایی چون کیسینجر که نقش منفی‌شان در برابر جهان اسلام بسیار روشن و آشکار است، به مطالب منفی بیش‌تری برخورد می‌کنیم، اما بسیاری از این مطالب منفی و انتقادی نیز متأسفانه وارد نقد لایه‌های عمیق ذهنی کیسینجر نمی‌شود و تنها به بیان پاره‌ای شبه‌دشنام‌های سیاسی علیه وی بسنده می‌کنند.

✓ ۲ رئیس‌جمهوری؛ عزیز شاه‌محمدی؛ روزنامهٔ همشهری؛ ۱۳۸۶/۴/۲۴.

✓ ۱۱ سپتامبر نخستین قطعه پازل صهیونیسم در هزاره سوم؛ بهروز فرهمند؛ روزنامهٔ قدس؛ ۱۳۸۰/۱۲/۱۸.

❖ ۱۱ سپتامبر نقطه عطف تاریخ معاصر؛ روزنامهٔ ابرار؛ ۲۲ شهریور ۱۳۸۴؛ ص ۱۱.

✓ آلبرایت: طالبان هدف ما نبودند [گفتگو با مادلین آلبرایت وزیر خارجه آمریکا، هنری کیسینجر و لی هامیلتون دربارهٔ حمله آمریکا به سودان و افغانستان]؛ روزنامهٔ ابرار؛ ۱۳۷۷/۶/۱.

❖ آمریکا و سیاست کنترل روسیه و آلمان؛ همایون روستایی؛ روزنامهٔ اطلاعات؛ ۲۴ مرداد ۱۳۷۲؛ ص ۱۲.

✓ آمریکا ابر قدرت نمی‌ماند: مصاحبه با هنری کیسینجر؛ ترجمهٔ هرمز برادران؛ روزنامهٔ ایران؛ ۱۳۸۵/۲/۷.

✓ آمریکا در عراق مهره می‌خواهد؛ روزنامهٔ جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۳/۱۰/۲۳.

✓ آمریکا قرار نیست در خاورمیانه بماند؛ ترجمهٔ احسان صحافیان؛ روزنامهٔ شرق؛ ۱۳۸۲/۱۰/۱.

✓ آمریکا و موتور اروپا؛ هنری کیسینجر؛ سعید آقاعلیخانی؛ روزنامهٔ ایران؛ ۱۳۸۲/۲/۲۷؛ ص ۱۵.

✓ آمریکا، اروپا و مناقشات پس از جنگ؛ سعید آقاعلیخانی؛ هنری کیسینجر؛ هفته‌نامهٔ تابان؛ شمارهٔ ۳۱.

✓ آمریکا؛ تکرار کابوس ویتنام در عراق؛ روزنامهٔ جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۴/۵/۳۱.

- ✓ آمریکایی‌ها از قانون اساسی اروپا بی‌خبرند: گفت‌وگو با «هنری کیسینجر»؛ محمدعلی فیروزآبادی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۲/۲۲؛ ص ۹ ❖
- ❖ آنابولیس از نگاه کیسینجر؛ روزنامه رسالت؛ ۸ آذر ۱۳۸۶؛ ص ۱.
- ✓ آیا آمریکا از «خلع سلاح» صدام می‌ترسید؟: بررسی سناریوی جنگ عراق در گفت‌وگو با هنری کیسینجر و زیگنیو برژینسکی؛ روزنامه یاس نو؛ ۱۳۸۲/۱/۱۶.
- ❖ آیا آمریکا سیاست خارجی می‌خواهد؛ مصطفی زهرانی؛ ماهنامه چشم‌انداز؛ شماره ۱۲؛ آذر ۱۳۸۳؛ ص ۷۶-۸۰.
- ❖ آیا آمریکا سیاست خارجی می‌خواهد؟؛ مصطفی زهرانی؛ ماهنامه دیدگاهها و تحلیلهها؛ شماره ۱۵۵؛ دی ۱۳۸۰؛ ص ۷۹-۸۳.
- ❖ آیا اوباما پشت چراغ قرمزها می‌ایستد؟: هشدار استراتژیستهای آمریکایی نسبت به وضعیت کاخ سفید در افغانستان؛ سحاب فاطمی؛ روزنامه رسالت؛ ۲۶ مهر ۱۳۸۸؛ ص ۷.
- ❖ آیا رفتار ناتو در یوگسلاوی توجیه‌پذیر است؟؛ هنری کیسینجر؛ محمدرضا خداحلی‌پور؛ روزنامه ابرار؛ ۲۶ فروردین ۱۳۷۸؛ ص ۱۰.
- ✓ آیت‌الله سیستانی: دولت جدید عراق مشروعیت ندارد؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۳/۳/۱۶.
- ❖ احیای رابطه‌ای فراگیر: ضرورتی برای کارآمدتر کردن کارکرد نهادهای بین‌المللی؛ هنری کیسینجر؛ سعید آقاعلیخانی؛ بررسیهای بازرگانی؛ دوره جدید، سال ۱، شماره ۱؛ مرداد و شهریور ۱۳۸۲؛ ص ۱۳۵-۱۳۶.
- ❖ ادراکات و سوء ادراکات در پرونده هسته‌ای ایران؛ طاهره ترابی؛ روزنامه حیات نو اقتصادی؛ ۲ مهر ۱۳۸۴؛ ص ۷.
- ❖ ادوار سه‌گانه دیپلماسی؛ روزنامه کیهان؛ ۲۳ آبان ۱۳۷۵؛ ص ۱۲.
- ❖ اروپا نمی‌تواند تنها نظاره‌گر باشد؛ هنری آلفرد کیسینجر؛ ترجمه ف.ع؛ روزنامه حیات نو؛ ۲۶ شهریور ۱۳۸۱؛ ص ۷.
- ❖ اروپای پنهان پشت بوش نامحجوب: نگاه کیسینجر به جهان در گفتگو با اشیگل؛ ترجمه نیلوفر قدیری؛ روزنامه همشهری؛ ۲ اسفند ۱۳۸۶؛ ص ۱۸.
- ✓ از هنری کیسینجر تا کاندولیزا رایس؛ کیوان عزیزی؛ روزنامه فرهنگ آشتی؛ ۱۳۸۳/۹/۹.
- ✓ استراتژی خروج مسئولانه از عراق (بخش اول)؛ هنری کیسینجر؛ احسان صحافیان؛ روزنامه شرق؛ ۲۶ مرداد ۱۳۸۴؛ ص ۱ و ۱۳۸۴/۹/۲۷ ❖.
- ❖ استراتژی خروج مسئولانه از عراق؛ هنری کیسینجر؛ احسان صحافیان؛ روزنامه شرق؛ ۲۶

آذر ۱۳۸۴: ص ۸

✓ استراتژیست مطرح آمریکایی: مشوق اصلی برای ایران باید بیم از اقدامات تنبیهی آمریکا باشد [اظهارنظر وزیر امور خارجه اسبق آمریکا، هنری کیسینجر]؛ روزنامه حمایت؛ ۱۳۸۴/۲/۱۳.

✓ اسرار تبانی آمریکا و اسرائیل در براندازی رژیم صدام؛ فهمی هویدی؛ محمدحسین زوار کعبه؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۲/۲/۷.^۱

✓ اسرار نیمه پنهان [تسلیمات هسته‌ای]؛ حمید مولانا؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۵/۲/۱۴.^۲

❖ اشتباه استراتژیک کاخ سفید؛ روزنامه رسالت؛ ۲۶ شهریور ۱۳۸۵؛ ص ۱۷.

❖ اشتباه استراتژیک کاخ سفید؛ روزنامه رسالت؛ ۲۷ اردیبهشت ۱۳۸۵؛ ص ۱۷.

✓ اعتراف هسته‌ای [کره شمالی]؛ نیلوفر قدیری؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۸/۱۲.

✓ اعتقاد دینی سوخت دیدگاه حماس؛ هنری کیسینجر؛ احسان صحافیان؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۱۱/۳۰؛ ص ۸ ❖.

✓ افق ۸۴؛ حسین شریعتمداری؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۴/۱/۱۴.

✓ اکنون سه مرحله اقدام به هم پیوسته فراروی ما قرار داد؛ هنری آلفرد کیسینجر؛ رضا سادات؛ روزنامه سیاست روز؛ ۱۳۸۰/۱۱/۴؛ ص ۶ ❖.

❖ امریکایی‌ها ایران را نزدیک به نقطه غیرقابل بازگشت می‌بینند: گفتگو با دکتر مطهرنیا؛ گفتگوکننده: علی همایونفر؛ روزنامه رسالت؛ ۲۷ اردیبهشت ۱۳۸۵؛ ص ۱۷.

❖ انتخاب مرکل به عنوان صدراعظم آلمان از منظر کیسینجر؛ کریم پورزبید؛ روزنامه حیات نو اقتصادی؛ ۲۳ آذر ۱۳۸۴؛ ص ۸.

✓ انتخاب میان دموکراسی و ثبات: مدل آلمان و ژاپن در خاورمیانه جواب نمی‌دهد؛ هنری

۱. در این مقاله آمده است:

«به هنری کیسینجر، وزیر خارجه اسبق آمریکا، نسبت داده شده است که راه قدس از بغداد می‌گذرد، یعنی این که اسرائیل تنها زمانی آسوده خاطر خواهد شد و در شهر قدس که صهیونیست‌ها از دیرباز آن را پایتخت سرزمین موعود به حساب می‌آورند، استقرار خواهد یافت که اثری از بغداد که آن را نماد و قدرت اعراب به حساب می‌آورد، باقی نماند.»

این جمله راهبرد عمیق امام خمینی علیه السلام را به یاد می‌آورد که فرمود: «راه قدس از کربلا می‌گذرد».

۲. در این مقاله آمده است:

«مقارن با عقد قرارداد عدم تولید و تکثیر تسلیحات هسته‌ای (ان. پی. تی). در اواخر دهه ۱۹۶۰، واشنگتن و تل‌آویو در مورد توسعه و تولید تسلیحات هسته‌ای اسرائیل به تفاهم و همکاری کامل رسیده و سیاست «چیزی (درباره بمب اتمی اسرائیل) نپرس و چیزی نگو!» در سال ۱۹۶۹ توسط رئیس‌جمهور وقت ریچارد نیکسون و مشاور امنیتی او هنری کیسینجر در کاخ سفید رسمی گردیده است.»

- کیسینجر؛ کاوه شجاعی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۳۸۵/۱۱/۱۴.
- ❖ انتظارات از حماس؛ هنری کیسینجر؛ روزنامه ابرار؛ ۱۰ اسفند ۱۳۸۴: ص ۱۲.
 - ✓ اولین فیوز پرید؛ محمد ایمانی؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۳/۳/۱۸.
 - ❖ ایده مشترک؛ ضرورت گفتگو با ایران: نگاه نظریه پردازان کاندیداهای ریاست جمهوری آمریکا به ایران؛ ارسلان مرشدی؛ روزنامه جام جم؛ ۸ مهر ۱۳۸۷: ص ۱۰.
 - ❖ ایران قدرتمند و تئورسینهای امریکا؛ حامد رشیدی؛ روزنامه رسالت؛ ۲ مهر ۱۳۸۵: ص ۸؛ ۴ مهر ۱۳۸۵: ص ۸؛ ۳ مهر ۱۳۸۵: ص ۸.
 - ❖ این عراق آن عراق نیست؛ هنری کیسینجر؛ کاوه شجاعی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۲۰ مرداد ۱۳۸۷: ص ۱۱.
 - ✓ بازتاب گسترده درخواست کمک امریکا از ایران؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۳/۱/۲۷.
 - ❖ بازخوانی پرونده پینوشه؛ محمد دانیالی؛ روزنامه توسعه؛ ۲۲ مهر ۱۳۸۲: ص ۹.
 - ✓ بازگشت دیپلماسی به خاورمیانه؛ هنری کیسینجر؛ حمیدرضا رسولی؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۳/۱۱/۱۳: ص ۱۲.
 - ✓ بازنگری انتخابات عراق؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۳/۱۱/۷.
 - ❖ بازها و کبوترها و جورج بوش؛ روزنامه همشهری؛ ۹ شهریور ۱۳۸۱: ص ۲۲.
 - ❖ بحران اعتبار، مشکل آمریکا در جهان امروز؛ هنری کیسینجر؛ مجتبی امیری؛ روزنامه اطلاعات؛ ۱۸ مرداد ۱۳۷۳: ص ۱۲.
 - ❖ بحران بالکان، رویدادها و نگاهها؛ روزنامه کیهان؛ ۹ خرداد ۱۳۷۸: ص ۱۲.
 - ❖ بحران شبه جزیره کره از نگاه کیسینجر؛ روزنامه رسالت؛ ۵ مرداد ۱۳۷۳: ص ۶ و ۳.
 - ✓ بحران عراق ... تجلی قدرت آمریکا و آینده ناتو؛ هنری کیسینجر؛ سعید آقاعلیخانی؛ هفته نامه تابان؛ شماره ۲۴.
 - ✓ بحران عراق تجلی تقابل آمریکا و ناتو؛ هنری کیسینجر؛ سعید آقاعلیخانی؛ روزنامه سیاست روز؛ ۱۳۸۱/۱۲/۱۱: ص ۶.
 - ✓ برنامه سیاسی برای خروج از عراق؛ هنری کیسینجر؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۸۶/۴/۱۴: ص ۴.
 - ✓ برنامه‌ی سیاسی برای خروج از عراق؛ هنری کیسینجر؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۶/۴/۱۳.

- ✓ بوش باید تعریف جدیدی از نظم نوین جهانی ارائه دهد: آخرین آموزه‌های کیسینجر به دولتمردان آمریکا؛ روزنامه قدس؛ ۱۳۸۳/۱۰/۱۲.
- ✓ بوش، دیکتاتور جدید عراق؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۳/۵/۲۶.
- ❖ به خاطر نفت با جنگ موافق بودم: گفتگو با هنری کیسینجر، سیاستمدار کهنه‌کار امریکایی؛ ترجمه محمدعلی فیروزآبادی؛ روزنامه شرق؛ ۲۲ خرداد ۱۳۸۶: ص ۹.
- ✓ بیلدربرگ‌ها: محفلی که هنری کیسینجر رییس جلسات آن است: سرنوشت بخشی از جهان در نشست‌های این افراد تعیین می‌شود؛ روزنامه حیات نو؛ ۱۳۸۱/۷/۲۶.
- ✓ پرزیدنت و چالش‌های جهانی؛ هنری کیسینجر؛ نیلوفر قدیری؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۳/۸/۱۸ ❖ ۸، ۷
- ❖ پروژه‌ای برای مقابله با امریکایی‌سازی جهان؛ روزنامه آفرینش؛ ۱۸ تیر ۱۳۸۴: ص ۱.
- ❖ پس از سه دهه دوری: یادداشتی از هنری کیسینجر در مورد آینده مناسبات تهران - واشنگتن؛ ترجمه کاوه شجاعی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۵ اردیبهشت ۱۳۸۸: ص ۶.
- ✓ پوتین خود را اصلاح طلب می‌داند: گفت‌وگو با هنری کیسینجر درباره پوتین؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۳۸۶/۱۰/۱: ص ۱۱. ❖
- ✓ پیامدهای گزارش اطلاعاتی آمریکا؛ جاوید قربانی اوغلی؛ روزنامه اطلاعات؛ ۱۳۸۶/۹/۲۶: ص ۱۲-۱۳.
- ❖ پیچیدگی مناسبات امریکا و چین؛ هنری کیسینجر؛ حمیدرضا رسولی؛ روزنامه ایران؛ ۲ مرداد ۱۳۸۴: ص ۷.
- ✓ پیشرفت توقیف‌شده: روزنامه شرق؛ ۱۳۸۲/۱/۱۵.
- ✓ پیشینه شکنجه و ترور توسط نظامیان امریکایی؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۴/۱/۱۵.
- ✓ تأثیرات استراتژیک تحولات عراق بر منطقه؛ عبدالرضا فرجی‌راد؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۲/۲/۱.
- ✓ تاجران سیاستمدار؛ ترجمه عباس فتاح‌زاده؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۲/۸.
- ❖ تبدیل افسانه به واقعیت؛ هنری آلفرد کیسینجر؛ روزنامه سلام؛ ۸ آذر ۱۳۷۲: ص ۸.
- ✓ تجزیه عراق را تحمل نخواهیم کرد؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۳/۱۰/۱۳.
- ❖ تحریم سوریه توسط امریکا از دو منظر؛ نادر مازوجی؛ روزنامه آفتاب یزد؛ ۱۲ آبان ۱۳۸۲: ص ۶.
- ✓ تحلیل هنری کیسینجر از: تغییر نظام روابط بین‌الملل؛ ترجمه نیلوفر قدیری؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۴/۸/۱۷.

- ❖ تدریس استراتژی برای رویارویی امریکا با بحران‌های جهانی؛ هنری کیسینجر؛ فریدون دولتشاهی؛ روزنامه اطلاعات؛ ۱ دی ۱۳۸۳: ص ۱۲.
- ❖ تدریس استراتژی برای رویارویی امریکا با بحران‌های جهانی؛ هنری کیسینجر؛ فریدون دولتشاهی؛ روزنامه اطلاعات؛ ۲۹ آذر ۱۳۸۳: ص ۱۲؛ ۳۰ آذر ۱۳۸۳: ص ۱۲.
- ❖ تسلط جهانی نقشه بزرگ امریکا؛ حمید مولانا؛ روزنامه کیهان؛ ۸ آذر ۱۳۸۰: ص ۱۶، ۱۵.
- ✓ تشکیل ارتش مستقل اروپایی پایانی بر سیطره نظامی ناتو؛ هنری آلفرد کیسینجر؛ سهیلا زمانی؛ روزنامه عصر آزادگان؛ ۲/۱۰/۱۳۷۸: ص ۱۲. ❖
- ✓ تعدیل بزرگ مفاهیم سنتی در قاموس روابط جهانی: گفتگو با هنری کیسینجر، زیبگنیو برژینسکی و برنت اسکوکرافت^۱؛ ترجمه آرش میری‌خانی؛ روزنامه اطلاعات؛ ۶ و ۵ و ۴ و ۱۳۸۶/۶/۳.
- ❖ تفاوت افغانستان و بوسنی و تبلیغات غرب علیه مسلمانان؛ حمید مولانا؛ روزنامه کیهان؛ ۲۳ آذر ۱۳۷۴: ص ۱۶، ۱۴.
- ✓ تفسیر سیاسی غرب، بانی مرحله به مرحله تجزیه اندونزی؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۷۹/۷/۱۸.
- ❖ توصیه‌های کیسینجر درباره عراق؛ هنری کیسینجر و جورج شولتز؛ محمدی؛ روزنامه کیهان؛ ۱۴ فروردین ۱۳۸۵: ص ۱۲.
- ✓ توطئه‌ای سیاه در دل کاخ سفید... آمریکا احتمالاً حادثه ۱۱ سپتامبر را سازماندهی کرده است، تا اشغال عراق و افغانستان را توجیه کند؛ مژگان نژند؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۵/۶/۲۰.
- ❖ تیره‌روزی مرد هزار چهره؛ دانکن کمبل؛ روزنامه شرق؛ ۱۹ آذر ۱۳۸۲: ص ۷.
- ✓ جنایتکار جنگی یا فریبکار: محاکمات هنری کیسینجر [درباره مستند محاکمات هنری کیسینجر به کارگردانی یوجین جاره‌کی]؛ الویس میچل؛ هفته‌نامه سینما؛ شماره ۵۵۰؛ ۲۴ مهر ۱۳۸۱: ص ۲۲. ❖
- ✓ جنگ و دموکراسی: جان کری کیست؟؛ حمید مولانا؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۳/۷/۱۶.
- ❖ جهان از پشت عینک دیپلمات پیر؛ مهرداد فرهمند؛ ماهنامه همشهری ماه؛ سال ۱، شماره ۶؛ شهریور ۱۳۸۰: ص ۲۹.
- ❖ جهان از سه دیدگاه؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳ دی ۱۳۷۲: ص ۱۲.

۱. این مقاله در چهار قسمت منتشر شده است که عنوان قسمت‌های بعدی آن چنین می‌باشد: «خطر سقوط در بحرانی بزرگتر از بالکان»؛ «آنچه آمریکا به فلسطین هدیه کرد» و «تلاش روسیه برای کشف خود».

- ❖ جهان اسلام و یک فاجعه دردناک! روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۱ اسفند ۱۳۷۸: ص ۱، ۲.
- ✓ جهان جدید از نگاه یک سیاستمدار قدیمی [تحلیل کیسینجر از نظام بین‌المللی بعد از ۱۱ سپتامبر]؛ هنری کیسینجر؛ رضا صدر؛ روزنامه نوروز؛ ۱۳۸۰/۹/۲۷: ص ۹. ❖
- ✓ جهان‌گرایی - جایگاه آمریکا در نظم جهانی [خلاصه سخنرانی هنری کیسینجر]؛ اسمعیل نواب‌صفوی؛ ماهنامه دیدگاهها و تحلیلهای؛ شماره ۱۳۳: ص ۵۸-۶۰.
- ✓ جهانگشایی آمریکا و آینده جهان: این دو از شر مطلق حمایت می‌کردند؛ نوآم چامسکی؛ قاسم بابایی؛ روزنامه قدس؛ ۱۳۸۲/۶/۱۵.
- ❖ جهانی شدن و ناخرسندی‌های آن؛ هنری کیسینجر؛ ترجمه کاوه شجاعی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۲۵ خرداد ۱۳۸۷: ص ۱۱.
- ✓ چاره‌ای جز ماندن نداریم؛ هنری کیسینجر؛ کاوه شجاعی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۳۸۵/۱۱/۷.
- ✓ چامسکی: دولت بوش در صدد نظامی کردن کره ماه است؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۲/۱۱/۱۸.
- ✓ چرا جاسوسی و سیاستگذاری همخوانی ندارند؟ برداشت نادرست از گزارش ایران (NIE)؛ هنری کیسینجر؛ قاسم صالح‌خو؛ دوماهنامه چشم‌انداز ایران؛ شماره ۴۸؛ اسفند ۱۳۸۶ و فروردین ۱۳۸۷: ص ۱۲۵-۱۲۷. ❖
- ❖ چرخش اوباما در خط مستقیم؛ حنیف غفاری؛ روزنامه رسالت؛ ۲۴ بهمن ۱۳۸۷: ص ۳.
- ✓ چگونه از عراق خارج شویم؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۵/۱/۱۹.
- ❖ چگونه از عراق خارج شویم؟!؛ هنری کیسینجر؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۳ اسفند ۱۳۸۴: ص ۱۰.
- ✓ چهار سال دشوار برای بوش: تحلیل «ایران دیپلماتیک» از مقاله هنری کیسینجر درباره دکترین کاخ سفید؛ امین اسماعیل محمدی؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۳/۸/۱۹: ص ۱۴. ❖
- ✓ چهره به چهره [گفتگو با هنری کیسینجر در مورد حافظ اسد]؛ روزنامه ابرار؛ ۱۳۷۹/۴/۵.
- ❖ چین در کلوزآپ کیسینجر؛ روزنامه اخبار؛ ۴ آذر ۱۳۷۵: ص ۸.
- ✓ چین و هزاره سوم؛ از عینک آمریکایی! [مصاحبه سی.ان.ان با هنری کیسینجر وزیر امور خارجه اسبق آمریکا]؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۳۷۸/۷/۱۱.
- ❖ چین، مائو و دنگ‌شیائوپینگ؛ هنری کیسینجر؛ غلام‌رضا احمدی جزنی؛ روزنامه ابرار؛ ۹ مرداد ۱۳۷۶: ص ۵؛ ۱۶ مرداد ۱۳۷۶: ص ۵؛ ۲۳ مرداد ۱۳۷۶: ص ۵.
- ✓ حادثه ۱۱ سپتامبر و آینده روابط بین‌الملل؛ هنری کیسینجر؛ میثم کبریایی؛ روزنامه رسالت؛ ۱۳۸۰/۱۰/۲۰.

- ✓ حاکمیت حرص بر کاخ سفید: چرا آمریکا می‌خواهد همه بدهی‌های عراق بخشیده شود ولی آرژانتین همه بدهی‌هایش را بپردازد؟ [سیاست دوگانه آمریکا درباره بخشش بدهی کشورها]؛ ترجمه بهمن دارالشفایی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۲/۱۰/۱۰.
- ✓ حذف گزینه نظامی در مورد ایران عاقلانه نیست: در گفت‌وگو با هنری کیسینجر؛ روزنامه توسعه؛ ۱۳۸۴/۷/۲۷.
- ❖ حسنین هیکل به روایت هیکل؛ روزنامه ایران؛ ۴ آبان ۱۳۸۲: ص ۶؛ ۱۵ آبان ۱۳۸۲: ص ۱۰.
- ❖ خاورمیانه جدید؛ یوسف مکی؛ روزنامه اطلاعات؛ ۱۹ شهریور ۱۳۸۵: ص ۱، ۳ ضمیمه.
- ✓ خاورمیانه، جهانی دستخوش تحول؛ هنری کیسینجر؛ عبدالرضا هوشنگ مهدوی؛ ماهنامه اطلاعات سیاسی و اقتصادی؛ شماره ۱۶۹-۱۷۰؛ شهریور ۱۳۸۰: ص ۱۶-۲۴.
- ❖ خروج زود هنگام از عراق؛ ایسنا به نقل از البیان؛ روزنامه همبستگی؛ ۱ آذر ۱۳۸۵: ص ۶.
- ✓ خط اسرائیل و آمریکا را بشناسیم!؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۵/۹/۱۴.
- ✓ داستان ناگفته بمب اسرائیلی؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۵/۴/۲۴.
- ✓ دامنه مذاکرات باید گسترش یابد: تحلیل هنری کیسینجر از آینده روابط ایران و غرب؛ آزاده افتخاری؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۵/۵/۱۰.
- ✓ دخالت‌های آمریکا، زخمی بر پیکر اندونزی؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۷۹/۸/۱۶.
- ✓ در انتظار فاجعه [درباره عراق]؛ اردشیر زارعی قنوتی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۲/۱۲/۲۳.
- ✓ درآمدی بر تواناییهای سیاسی نظام در جهان حاضر؛ حسین ولی‌پور زرومی؛ فصلنامه مطالعات راهبردی؛ پاییز ۸۰.
- ✓ درخواست کیسینجر؛ علی صیدی؛ روزنامه رسالت؛ ۱۳۸۶/۸/۵.
- ✓ در دسرهای ابرقدرتی: در مصاحبه روزنامه اتریشی «دی پرسه» با هنری کیسینجر مطرح شد؛ ایرج جودت؛ روزنامه تهران امروز؛ ۱۳۸۶/۳/۳۰.
- ✓ درس‌هایی برای استراتژی خروج [بخش پایانی با عنوان: استراتژی خروج از عراق]؛ هنری کیسینجر؛ احسان صحافیان؛ روزنامه شرق؛ ۲۵ مرداد ۱۳۸۴: ص ۱ و ۱۳۸۴/۵/۲۶. ❖
- ✓ درسی که اروپا از یازده سپتامبر گرفت؛ هنری کیسینجر؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۰/۹/۲۰.
- ✓ در صورت منتهی شدن جنگ عراق به بنیادگرایی؛ کیسینجر: ناآرامی‌ها در خاورمیانه محصور نخواهد ماند؛ روزنامه ابرار؛ ۱۳۸۵/۱۲/۱۲.
- ✓ درک سرنوشت مشترک به جای امنیتی فراگیر؛ شکاف در روابط آمریکا - اروپا پس از جنگ عراق؛ هنری کیسینجر؛ فاطمه رضایی خاچکی؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۱۳۸۳/۷/۱: ص ۶. ❖

- ❖ دسته سنگین وزن‌ها؛ هنری کیسینجر؛ کاوه شجاعی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۲۰ آذر ۱۳۸۷: ص ۶.
- ✓ دسیسه: نگاهی به مستند محاکمات هنری کیسینجر؛ احمد امانی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۶/۲۰: ص ۱۴. ❖
- ✓ دکترین صلاحیت جهانی: نقد دیدگاه هنری کیسینجر در مورد دادگاه جزای بین‌المللی؛ کنت رات؛ حشمت‌الله رضوی؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۱۳۸۱/۳/۲۳: ص ۱ ویژه‌نامه. ❖
- ❖ دموکراسی یک شبه نمی‌آید: کالبدشکافی روابط روسیه و آمریکا؛ هنری کیسینجر؛ کاوه شجاعی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۶ فروردین ۱۳۸۶: ص ۱۱.
- ✓ دموکراسی اجباری [درباره اشغال نظامی عراق توسط آمریکا]؛ غلامرضا رضایی‌نصیر و فرید مرجایی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۲/۲۰.
- ❖ دنیایی که آن را نشناخته‌ایم؛ هنری کیسینجر؛ پوریا ژافره؛ روزنامه ابرار؛ ۱۶ بهمن ۱۳۷۵: ص ۱۲؛ ۱۷ بهمن ۱۳۷۵: ص ۱۲؛ ۲۰ بهمن ۱۳۷۵: ص ۱۲؛ ۲۳ بهمن ۱۳۷۵: ص ۱۲؛ ۲۷ بهمن ۱۳۷۵: ص ۱۲.
- ❖ دنیایی که نشناخته‌ایم؛ هنری کیسینجر؛ فصلنامه صفحه اول؛ سال ۶، شماره ۴۷؛ اسفند ۱۳۷۵: ص ۳۰-۳۳.
- ❖ دیپلماسی آمریکا در قبال روسیه؛ هنری کیسینجر؛ رضا اسدی؛ روزنامه ابرار؛ ۲۱ تیر ۱۳۷۵: ص ۵.
- ❖ دیپلماسی آمریکا در قبال روسیه؛ هنری کیسینجر؛ رضا اسدی؛ روزنامه ابرار؛ ۴ مرداد ۱۳۷۵: ص ۵.
- ✓ دیپلماسی با طعم بادام: کیسینجر ۸۴ ساله هنوز مرد سایه کاخ سفید است؛ سعید آقاعلیخانی؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۶/۲/۲۰: ص ۷. ❖
- ❖ دیپلماسی پینگ‌پنگ نماد استفاده از مکانیسم‌های غیرسیاسی در عرصه سیاست خارجی؛ روزنامه ابرار؛ ۲۲ دی ۱۳۸۳: ص ۷.
- ✓ دیپلماسی کشتی روی پل [رابطه ایران و آمریکا]؛ آرش راهبر؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۶/۱۳.
- ✓ دیپلماسی: انتشارات اطلاعات منتشر کرد [معرفی کتاب «دیپلماسی» اثر هنری کیسینجر، ترجمه فاطمه سلطانی یکتا و علیرضا امینی]؛ روزنامه اطلاعات؛ ۱۳۷۹/۱۱/۲۰.

- ❖ دیدگاه‌های کیسینجر و گنشر درباره سلاح‌های هسته‌ای و آینده روسیه؛ روزنامه همشهری؛ ۷ مرداد ۱۳۷۲: ص ۱۲.
- ❖ دین و سیاست؛ هانا آرنه؛ محمدسعید حنایی کاشانی؛ روزنامه همبستگی؛ ۶ خرداد ۱۳۸۵: ص ۷.
- ✓ رؤیای تسلط بر جهان: کنکاشی در بازشناسی محافظه‌کاران نو؛ مجید یونسین؛ روزنامه حیات نو اقتصادی؛ ۱۳۸۵/۲/۳۱.
- ✓ رازی که هرگز برملا نشد [۱۱ سپتامبر]؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۴/۶/۲۰.
- ✓ راه دشوار آمریکا: گفت‌وگوی شورای روابط خارجی آمریکا با برنت اسکوکرافت، مشاور پیشین امنیت ملی آمریکا؛ حامد شهبازی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۳/۱۰/۲۳.
- ❖ راهکارهای کیسینجر برای فرار از کابوس عراق؛ ترجمه از خبرگزاری جمهوری اسلامی در نیویورک؛ روزنامه کیهان؛ ۲۴ خرداد ۱۳۸۶: ص ۱۲.
- ✓ راهکارهای سه‌گانه مبارزه با تروریسم؛ هنری کیسینجر؛ حسن نورایی بی‌سخت؛ ماهنامه آفتاب؛ شماره ۱۲؛ بهمن ۱۳۸۰: ص ۷۰-۷۱. ❖
- ✓ رخساره امپریالیسم؛ حمید مولانا؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۲/۵/۲۳.
- ✓ رمزی کلارک: محاکمه صدام، آمریکا را رسوا خواهد کرد؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۲/۱۲/۱۶.
- ✓ روزنامه انگلیسی ایندپندنت: واگذاری خاورمیانه به ایران تنها چاره آمریکاست؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۵/۱۱/۱۴.
- ✓ ریشه‌ها و علل «آمریکاستیزی» در جهان معاصر؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۶/۵/۳.
- ✓ ریشه‌های انزوای جهانی آمریکا؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۳/۱۰/۹.
- ✓ زمان مذاکره بر سر عراق فرا رسیده است؛ هنری کیسینجر؛ کاوه شجاعی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۳۸۵/۱۲/۹: ص ۱۱. ❖
- ❖ ژئوپلیتیک جدید اروپای مرکزی و شرقی بین اتحادیه اروپا و ایالات متحده؛ ماهنامه دیدگاه‌ها و تحلیلها؛ شماره ۱۸۲؛ مرداد ۱۳۸۳: ص ۵۳-۵۹.
- ✓ ساختار متزلزل نیازمند قوه قهریه است؛ کسینجر؛ سعید آفاعلیخانی؛ هفته‌نامه تابان؛ شماره ۳۶.
- ❖ سازش اعراب و اسرائیل، مشکلات آینده؛ هنری کیسینجر؛ روزنامه اطلاعات؛ ۱۹ مهر ۱۳۷۲: ص ۱۲.
- ❖ سایه‌های بلند تراژدی ویتنام؛ هنری آلفرد کیسینجر؛ زهرا روزی‌طلب؛ روزنامه ابرار؛ ۳ خرداد ۱۳۷۹: ص ۱۰؛ ۴ خرداد ۱۳۷۹: ص ۱۰.

- ❖ سرخ‌ها تهدید نیستند، غول زرد را مهار کنید؛ هنری کیسینجر؛ میترا مبشر؛ روزنامه آفتاب امروز؛ ۲۸ شهریور ۱۳۷۸؛ ص ۶.
- ✓ سیاست امریکا در قبال عراق: نظریات و دیدگاههای مختلف در زمینه ایران، اسلام و منطقه؛ هنری کیسینجر؛ مرضیه ساقیان؛ ماهنامه دیدگاهها و تحلیلهای؛ شماره ۱۲۱؛ ص ۷۱-۷۳.
- ❖ سیاست جدید امریکا در آسیا؛ هنری کیسینجر؛ روزنامه رسالت؛ ۲۳ تیر ۱۳۷۲؛ ص ۳.
- ❖ سیاست خارجی امریکا، سرگردان در دنیای جدید؛ هنری کیسینجر؛ هفته‌نامه کیهان هوایی؛ شماره ۱۱۰۱؛ ۱۳ مهر ۱۳۷۳؛ ص ۲۳، ۲۶.
- ✓ سیاست خارجی امریکا: فراسوی جنگ بر ضد تروریسم: سخنرانی سناتور چاک هگل (جمهوری‌خواه از ایالت نبراسکا) خطاب به شورای روابط خارجی؛ روزنامه صدای عدالت؛ ۱۳۸۱/۳/۲۱.
- ✓ شاید عراق فرو باشد [خلاصه گفت‌وگو با هنری کیسینجر]؛ شروین طاهری؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۲/۱۲/۲۱.
- ✓ شباهت‌های جنگ عراق و ویتنام: میراثی که به جانشین بوش می‌رسد؛ روزنامه ابتکار؛ ۱۳۸۶/۳/۱۷.
- ✓ شخصیت‌های یهودی تأثیرگذار در دولت بوش؛ احمد هاشمی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۳/۱۲/۲۴.
- ✓ شرایط مساعد برای آغاز مذاکره؛ هنری کیسینجر؛ مریم امراله؛ روزنامه آینده‌نو؛ ۱۳۸۵/۱۲/۱۶.
- ❖ شکاف در روابط اروپا - امریکا پس از جنگ عراق؛ هنری کیسینجر؛ فاطمه رضایی خاچکی؛ روزنامه رسالت؛ ۶ دی ۱۳۸۳؛ ص ۱۰ منشور.
- ✓ شما هم جای بوش بودید حمله می‌کردید [سخنان نوام چامسکی درباره علت حمله امریکا به عراق]؛ ترجمه مهناز شهابی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۱/۱۱/۱۰.
- ✓ شیشه عمر امریکا در دست ملت‌هاست؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۳/۲/۱۹.
- ✓ صلح در منطقه و سیاست مستقل نفتی؛ محسن مسرت؛ ماهنامه اندیشه جامعه؛ شماره ۱۵.
- ❖ ضرورت ایجاد وفاق بین‌المللی در عراق؛ هنری کیسینجر؛ احسان صحافیان؛ روزنامه شرق؛ ۲۷ آذر ۱۳۸۴؛ ص ۸.
- ✓ طرحی برای صلح [دیدگاه‌های هنری کیسینجر درباره حماس]؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۳۸۴/۱۲/۸.
- ✓ عراق در برابر ۳ گزینه؛ عباس سیدمیر جمکرانی؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۵/۸/۱۱.

- ✓ عراق و تحولات دموکراتیک پر مخاطره؛ هنری کیسینجر؛ سعید آقاعلیخانی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۱۱/۱۱: ص ۲۰. ❖
- ✓ عراق، اتحادیه اروپا و چین در نگاه کیسینجر: مصاحبه اشپیگل با وزیر خارجه دوران نیکسون؛ احسان صحافیان؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۸/۷.
- ❖ علل اصلی لشکرکشی امریکا به منطقه؛ م. سیاه‌جامه؛ روزنامه کیهان؛ ۲۲ مهر ۱۳۸۱: ص ۱۶.
- ❖ غرب باید از روسیه بترسد؛ هنری کیسینجر؛ روزنامه رسالت؛ ۱۴ تیر ۱۳۷۵: ص ۳، ۱۲.
- ❖ فاجعه بزرگ در عراق: کیسینجر و برژینسکی در گفتگو با سی.ان.ان تشریح کردند؛ ترجمه حامد شهبازی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۴ آبان ۱۳۸۵: ص ۱۰.
- ✓ فرصتی برای نظم نوین جهانی: آمریکا به کجا می‌رود؟؛ هنری کیسینجر؛ سیدسعید علوی نائینی؛ هفته‌نامه همشهری دیپلماتیک؛ شماره ۳۲ و ۳۳؛ بهمن و اسفند ۱۳۸۷: ص ۲۴-۲۵.
- ✓ «فوکویاما»؛ از طرفداری تا مخالفت با سیاست‌های تهاجمی واشنگتن؛ فرید پویا؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۵/۳/۱.
- ❖ کاخ سفید و واقعیات افغانستان؛ هادی فلاح؛ روزنامه رسالت؛ ۱۹ آبان ۱۳۸۸: ص ۷.
- ❖ کانونهای جدید بین‌المللی؛ هنری کیسینجر؛ یوسف عزیزی بنی‌طرف؛ روزنامه همشهری؛ ۱ مرداد ۱۳۸۳: ص ۵.
- ❖ کیسینجر بازگشت از نیمه راه؛ نیکی محبوب؛ هفته‌نامه نو اندیش؛ شماره ۳۱؛ نیمه دوم دی ۱۳۸۱: ص ۲۲-۲۳.
- ❖ کیسینجر چه می‌گوید؟؛ روزنامه حیات نو؛ ۸ دی ۱۳۸۰: ص ۴، ۵.
- ❖ کیسینجر در تیان آنمن، باد کاشت، توفان درو کرد؛ قاسم بابایی؛ روزنامه قدس؛ ۲۸ تیر ۱۳۷۷: ص ۸.
- ❖ کیسینجر و معمای ایران؛ محمد حیدری؛ روزنامه رسالت؛ ۲۱ مرداد ۱۳۸۸: ص ۷.
- ❖ کنار گذاشتن سیاست برای نجات عراق؛ هنری کیسینجر؛ علیرضا عبادتی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱ مهر ۱۳۸۶: ص ۱۱.
- ❖ کیسینجر بنیانگذار نظریه حمله پیشگیرانه؛ مانیا عرشلی؛ روزنامه آفتاب یزد؛ ۲۷ بهمن ۱۳۸۲: ص ۶.
- ✓ کیسینجر جنایتکاری که ناشناخته است: شرح کتاب «محاکمه» نوشته «کریستوفر هیچنز» (بخش نخست)؛ روزنامه ابرار؛ ۱۳۸۰/۷/۲۸.
- ❖ کیسینجر و تئوری توافق محدود؛ روزنامه اطلاعات؛ ۲ اردیبهشت ۱۳۸۱: ص ۱۶.
- ❖ کیسینجر و سرزمین کودتاها؛ م. سیاه‌جامه؛ روزنامه کیهان؛ ۲۴ اردیبهشت ۱۳۸۱: ص ۱۲.

- ❖ کیسینجر: آگاه باشید، خطر نزدیک است؛ ش. کرم‌خانی؛ روزنامه سلام؛ ۱۳ تیر ۱۳۷۵: ص ۸
- ❖ کیسینجر: برای جلوگیری از جاه‌طلبی روسها باید یک مرز امنیتی جدید در اروپا ترسیم شود؛ روزنامه رسالت؛ ۵ دی ۱۳۷۲: ص ۳، ۵.
- ❖ کیسینجر: رایین دکترین همزیستی مسالمت‌آمیز را به عرفات می‌آموخت؛ روزنامه ابرار؛ ۲۱ آبان ۱۳۷۴: ص ۱۲.
- ❖ کیسینجر، آرشیوتکت خطا کار؟؛ ترجمه زهرا نوع‌پرست؛ ماهنامه دیدگاهها و تحلیل‌ها؛ شماره ۱۹۱؛ خرداد ۱۳۸۴: ص ۶۹-۷۰.
- ❖ کیسینجر، از اشغال عراق تا کنفرانس آنابولیس [مقاله]؛ کسری صادقی‌زاده؛ روزنامه رسالت؛ ۱۸ آذر ۱۳۸۶: ص ۸
- ✓ کارنامه کیسینجر، از زبان خود کیسینجر؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۲/۲/۱۴.
- ✓ کالبدشکافی اتحاد هند و آمریکا (بخش اول)؛ هنری کیسینجر؛ احسان صحافیان؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۱۲/۲۳: ص ۹.
- ✓ کالبدشکافی اتحاد هند و آمریکا؛ هنری کیسینجر؛ احسان صحافیان؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۵/۱/۱۴: ص ۸.
- ✓ کالبدشناسی اظهارات هنری کیسینجر؛ مهدی مروتی؛ روزنامه رسالت؛ ۱۳۸۵/۴/۱۷: ص ۸.
- ✓ کبوتر صلح یا دیو خون‌آشام؟؛ هنری کیسینجر در جایگاه متهمان؛ علیرضا عبادتی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۲/۲/۱۴: ص ۱.
- ✓ کیسینجر: تغییر رژیم عراق از خلع سلاح جدا نیست [گفتگوی سی.ان.ان با هنری کیسینجر وزیر امور خارجه پیشین آمریکا پیرامون بحران عراق]؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۳۸۱/۱۰/۲۴.
- ✓ کیسینجر: مذاکره با ایران پس از قطعنامه؛ آرش مومنیان؛ روزنامه کارگزاران؛ ۱۳۸۵/۳/۲.
- ✓ کیسینجر، ویتنام، الکل و جنگ سرد: اسناد مربوط به گفت‌وگوی کیسینجر در دوران نیکسون منتشر شد؛ سهیلا قاسمی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۳/۱۱.
- ✓ کیسینجر در مظان اتهام قتل‌های سیاسی [گفت‌وگو با مانوئل آنتونیو آریسمندی، دانش‌آموخته روزنامه‌نگاری دانشگاه تموکو شیلی]؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۰/۹/۶.
- ✓ کیسینجر: بازنگری در سیاست‌های جهانی آمریکا الزامی است [گفت‌وگو هنری کیسینجر وزیر

- خارجہ آمریکا با شبکه سی.سی.ان.ان؛ ترجمه فاطمه امیری؛ روزنامه ابرار؛ ۲۲ و ۲۳/۵/۱۳۸۰.
- ✓ کیسینجر: بوش اشتباه کرد؛ ترجمه اکبر حسینی کیا؛ روزنامه ایران؛ ۱۶/۴/۱۳۸۴؛ ص ۷.
- ✓ کیسینجر: تنها شارون می تواند! [مصاحبه با هنری کیسینجر]؛ احسان ابطحی؛ روزنامه صبح اقتصاد؛ ۴/۵/۱۳۸۴.
- ✓ کیسینجر: سیاست آمریکا در عراق گستاخانه است؛ روزنامه مردم سالاری؛ ۹/۱۲/۱۳۸۵.
- ✓ کیسینجر: صلح را خریدیم! [مصاحبه با هنری کیسینجر: وزیر خارجہ اسبق آمریکا درباره توافق نامہ واشنگتن]؛ روزنامه اخبار؛ ۵/۸/۱۳۷۷.
- ✓ کیسینجر: نفت مهم تر از آن است کہ در اختیار اعراب باشد!؛ روزنامه اطلاعات؛ ۲۴/۳/۱۳۸۳؛ ص ۱۶.
- ❖ گفتگو با هنری کیسینجر، زیگنیو برژینسکی و برنت اسکوکرافت: تعدیل بزرگ مفاهیم ستی در قاموس روابط جهانی، خطر سقوط در بحرانی بزرگتر از بالکان، تلاش روسیہ برای کشف خود؛ ترجمه آرش میری خانی؛ روزنامه اطلاعات؛ ۳ شهریور ۱۳۸۶؛ ص ۱۲؛ ۴ شهریور ۱۳۸۶؛ ص ۱۲؛ ۵ شهریور ۱۳۸۶؛ ص ۱۲؛ ۶ شهریور ۱۳۸۶؛ ص ۱۲.
- ✓ گفتگو با کله گنده‌ها: گزیده‌ای از «مجله مصاحبه» نیوزویک: باید تصمیم بگیری به کدام کشور توهین کنی: گفت‌وگوی هیلاری کلینتون با هنری کیسینجر؛ ترجمه فرزانه سالمی و کاوه شجاعی؛ ماهنامه ایران دخت؛ شماره ۸۹؛ ۱۲ دی ۱۳۸۸؛ ص ۱۰۵-۱۰۶.
- ✓ گفت‌وگو بر سر تفاوت‌ها: نگاه آمریکایی به مذاکره با ایران (۲): یک ناهار دیپلماتیک با هنری کیسینجر؛ استفان گراوآبارد؛ آرش عزیزی؛ هفته‌نامه شهروند امروز؛ شماره ۴۹؛ ۱۲ خرداد ۱۳۸۷؛ ص ۲۹-۳۰.
- ❖ ما صاحب نیکسون هستیم: گزارشی از مناسبات رژیم شاه با دولتمردان آمریکا؛ پرستو بزازی؛ ضمیمه روزنامه اعتماد؛ شماره ۱۹۳۵؛ ۶ اردیبهشت ۱۳۸۸؛ ص ۱۴-۱۵.
- ❖ مائو، دنگ و چین؛ هنری کیسینجر؛ غلامرضا احمدی جزنی؛ روزنامه ابرار؛ ۶ شهریور ۱۳۷۶؛ ص ۵.
- ✓ محافظه‌کاران در آمریکا: چالش دو دیدگاه؛ مجید یونسیان؛ روزنامه همشهری؛ ۵ و ۶/۴/۱۳۸۱.
- ✓ محافظه‌کاران نو، رؤیای تسلط بر جهان [عنوان بخش اول: رؤیای تسلط بر جهان ...]؛ مجید یونسیان؛ روزنامه حیات نو اقتصادی؛ ۷ و ۳/۲۱/۱۳۸۵.
- ❖ محورهای سیاست خارجی آمریکا در قبال روسیہ؛ محمدتقی نادری؛ روزنامه کیهان؛ ۱۰ اردیبهشت ۱۳۷۶؛ ص ۱۶.

- ✓ مرا با خودت نبر؛ وزیر خارجه‌ای که از سفر خارجی متنفر است؛ نیره محمودی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۳/۶/۲۰.
- ✓ مردان سیاسی اقتصادی فوتبال؛ محمد قراگوزلو؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۶/۵/۱۱.
- ✓ معماری نیمه‌تمام؛ جوسی هانیماسکی؛ عسگر قهرمانپور بناب؛ روزنامه حیات نو؛ ۱۳۸۶/۱/۲۱.
- ✓ معماری نیمه‌تمام؛ جوسی هانیماسکی؛ عسگر قهرمانپور بناب؛ روزنامه حیات نو؛ ۲۷ و ۲۸ و ۲۹/۱/۱۳۸۶.
- ✓ معمای سیاست خارجی؛ بخش پژوهش آیینہ زندگی؛ ماهنامه آیینہ زندگی؛ بهمن ۱۳۸۰.
- ✓ منش امام خمینی(ره)، ضامن امنیت نظام اسلامی؛ علی معصومی؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۴/۲/۳۱.
- ✓ موقعیت استراتژیک ایران از نگاه آمریکا و روسیه متفاوت است؛ پوتین از نگاه کسینجر؛ ترجمه قاسم بابایی؛ روزنامه قدس؛ ۱۳۸۶/۱۰/۱۹.
- ✓ مهره شطرنج بیگانه؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۵/۱۱/۱۸.
- ✓ می‌خواهند غرور ملی ما را بشکنند! [پیرامون مذاکرات هسته‌ای ایران]؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۹ و ۲۰/۲/۱۳۸۴.
- ✓ میراث یک شاه [گفتگوی شبکه خبری بی.بی.سی با هنری کیسینجر پیرامون نقش ملک حسین در مذاکرات صلح خاورمیانه]؛ روزنامه اخبار؛ ۱۳۷۷/۱۱/۱۹.
- ❖ میزگرد پنج وزیر خارجه آمریکا؛ ابوالقاسم قاسم‌زاده؛ روزنامه اطلاعات؛ ۱۷ فروردین ۱۳۸۷؛ ص ۲.
- ✓ ناکامی‌های مکرر واشنگتن؛ حسن خیاطی؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۵/۵/۲۳.
- ✓ نبرد قدرت در واشنگتن؛ نگاهی به ساختار قدرت در آمریکا؛ دیوید رات کاپ و فارین پالیسی؛ نیلوفر قدیری؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۳/۱۲/۱۶.
- ❖ نسخه کیسینجر برای رئیس‌جمهور جدید آمریکا؛ روزنامه آفتاب یزد؛ ۱۸ آبان ۱۳۸۳؛ ص ۶.
- ✓ نسخه جدید صهیونیست‌ها برای آینده عراق؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۳/۱۱/۱۹.
- ✓ نظام بین‌الملل در عراق پس از جنگ؛ هنری کیسینجر؛ سروش نجات؛ فصلنامه راهبرد؛ شماره ۲۸؛ تابستان ۱۳۸۲؛ ص ۶۸-۷۵.
- ❖ نفت و دیگر هیچ؛ م. امیری؛ هفته‌نامه ترجمان اقتصادی؛ شماره ۲۴؛ ۷ آذر ۱۳۸۰؛ ص ۲۷-۲۹.
- ✓ نفت، کالای استراتژیک؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۳/۳/۱۲.
- ✓ نقش صهیونیست‌ها در تمرکز فشار جهانی علیه اسلام و ایران؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛

۱۳۸۵/۱۲/۲۳

- ❖ نقش کیسینجر در جنگ آرژانتین؛ فرهاد نیک؛ روزنامه اعتماد ملی؛ بهار ۱۳۸۵؛ ص ۴۲ ویژه نوروز.
- ❖ نقش کیسینجر در جنگ کثیف آرژانتین؛ دانکن کمبل؛ آرمن نرسسیان؛ روزنامه ایران؛ ۹ دی ۱۳۸۲؛ ص ۱۸.
- ✓ نقشه راه به روایت هنری کیسینجر؛ رضا صدر؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۲/۴/۱۹؛ ص ۱۱. ❖
- ❖ نگاهی به حادثه ۱۱ سپتامبر از زاویه‌ای دیگر؛ عبدالحسین فرزاد؛ فصلنامه پایاب؛ شماره ۱۳؛ تابستان ۱۳۸۳؛ ص ۱۰۱-۱۱۱.
- ✓ نگاهی به سابقه طولانی آمریکا در ارتکاب قتل و شکنجه؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۳/۷/۱۹.
- ❖ نمایش قدرت بی‌فایده است - آخرین گفتگوی نیویورک تایمز با هنری کیسینجر؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۲۱ شهریور ۱۳۸۴؛ ص ۹.
- ✓ نمی‌توان حمله نظامی را کنار گذاشت: هنری کیسینجر در گفت‌وگو با مرکز مطالعات خارجی آمریکا؛ برنارد گورتزمان؛ کامبیز توانا؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۴/۲۸؛ ص ۵. ❖
- ✓ نمی‌توان دموکراسی را وارد کرد: مصاحبه با هنری کیسینجر؛ ترجمه سعید آقاعلیخانی؛ روزنامه یاس نو؛ ۱۳۸۲/۳/۲۴؛ ص ۸.
- ✓ واپسین سفرپهلوی [نگاهی به آخرین ماه‌های حکومت محمد رضاشاه]؛ کوروش آریا؛ روزنامه ابرار؛ ۱۳۸۱/۱۰/۲۶.
- ✓ واقعت افغانستان مایه رنج است: تحلیل «هنری کیسینجر» از یک سال سیاستگذاری اواما: امریکا یک سال پس از اواما (۱)؛ باران پورمند؛ ماهنامه نسیم بیداری؛ شماره ۱؛ آذر ۱۳۸۸؛ ص ۱۱۰-۱۱۱.
- ✓ وجدان پس از جنگ: تعریف درباره امنیت [روابط کشورهای عضو ناتو]؛ هنری کیسینجر؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۲/۴؛ ص ۱۴. ❖
- ❖ وزیر خارجه امریکا حامی اصلی کشتارهای آرژانتین؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۲۰ آذر ۱۳۸۲؛ ص ۱ ویژه‌نامه.
- ✓ وقتی یهودیان به پاپ خط می‌دهند!؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۵/۹/۱۲؛ ص ۱، ۲. ❖
- ✓ ویتنام و نیکسون؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۳/۵/۲۴.
- ❖ هبوط امریکا [مقاله]؛ گردآوری و تدوین: نونا صالحی؛ فصلنامه تفکر متعالی؛ شماره ۴؛ تابستان ۱۳۸۵؛ ص ۵۰-۵۲.

- ❖ هشدار به اروپا!؛ هنری آلفرد کیسینجر؛ روزنامه یاس نو؛ ۲۱ اردیبهشت ۱۳۸۲: ص ۶.
- ✓ هنری کیسینجر: تعادل عراق وابسته به توازن منطقه است [گفتگو با هنری کیسینجر]؛ ترجمه محمدعلی فیروزآبادی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۳۸۵/۹/۳۰: ص ۱۱.❖
- ❖ هنری کیسینجر: نفت مهم‌تر از آن است که اختیارش در دست اعراب باشد؛ روزنامه وقایع اتفاقیه؛ ۱۱ خرداد ۱۳۸۳: ص ۵.
- ✓ هنری کیسینجر در گفت‌وگو با نیویورک تایمز: ایران جهنم آمریکا خواهد شد؛ ترجمه حسین رزمنده؛ روزنامه قدس؛ ۱۳۸۴/۵/۱۱.
- ✓ هنری کیسینجر و نظریه سه انقلاب در حال وقوع؛ ماهنامه خواندنی؛ شماره ۵۰؛ مرداد ۱۳۸۷: ص ۳۳-۳۴.
- ✓ هنری کیسینجر: عقب‌نشینی، تندورها را تقویت می‌کند [درباره اوضاع عراق]؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۸۴/۹/۲۹: ص ۴.❖
- ✓ هنری کیسینجر از عراق می‌گوید: دور تازه بحران و تشنج در راه است؛ فرزانه شهیدی؛ روزنامه ابرار؛ ۱۳۸۳/۹/۲۴: ص ۷.❖
- ✓ هنری کیسینجر درخواست کرد: سرعت بخشیدن به مذاکرات هسته‌ای با ایران؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۱۳۸۵/۸/۲۳.
- ✓ هنری کیسینجر مرد حقیقت‌یاب دولت بوش!؛ دیوید کورن؛ حمید اسدی؛ روزنامه سیاست روز؛ ۱۳۸۱/۹/۱۰: ص ۵.❖
- ✓ هنری کیسینجر: اطمینان ندارم ارزیابی آمریکا که سیاست جاری واشنگتن در قبال تهران را شکل می‌دهد، صحیح باشد؛ روزنامه حمایت؛ ۱۳۸۲/۱۱/۲۷.
- ✓ هنری کیسینجر: برای تاب آوردن باید غلبه کنیم [نطق برنده جایزه نوبل در سال ۱۹۷۳]؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۲/۲/۱۴.❖
- ✓ هنری کیسینجر: تأخیر در مبارزه با تروریسم؛ فاطمه موثق‌نژاد؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۴/۵/۱: ص ۷.❖
- ✓ هنری کیسینجر: نفت مهم‌تر از آن است که اختیارش در دست اعراب باشد؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۳/۳/۱۰.
- ✓ هنری کیسینجر، حامی رژیم‌های خودکامه؛ ترجمه ا. البرز؛ هفته‌نامه ترجمان سیاسی (به نقل از نشریه نوول ايسرواتور)؛ شماره ۳۵: ص ۵۰-۵۲.

۱. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، مشخصات تاریخ انتشار و صفحه این مقاله را چنین بیان می‌کند: ۱۵ اردیبهشت ۱۳۸۲: ص ۶.

- ✓ هنری کیسینجر، حامی رژیم‌های خودکامه؛ روزنامه کار و کارگر؛ ۱۳۷۹/۸/۹: ص ۸ ❖
- ❖ هنوز برای سفر به تهران زود است [مقاله]: حمایت هنری کیسینجر از نامزدی جان مک کین؛ ترجمه کاوه شجاعی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۷ اسفند ۱۳۸۶: ص ۱۱.
- ❖ هیچ‌کس به احترام آنها سکوت نکرد...؛ مهرداد واعظی‌نژاد؛ روزنامه یاس نو؛ ۲۴ شهریور ۱۳۸۲: ص ۸؛ ۲۵ شهریور ۱۳۸۲: ص ۸.
- ✓ یهودیان، تصمیم‌گیرندگان اصلی سیاست خارجی آمریکا؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۰/۴/۵.

رومن گاری^۱

ROMAIN GARY

نام‌های دیگر: Roaman Kacew,
Emile Ajar

محل تولد: ویلنا، لهستان

تاریخ تولد: ۱۹۱۴

تاریخ وفات: ۱۹۸۰

توضیحات: خلبان جنگنده نیروی هوایی فرانسه در جنگ دوم جهانی بود. وی پس از جنگ عضو سرویس دیپلماتیک فرانسه و سرکنسول فرانسه در لوس‌آنجلس شد.

بخشی از کتاب‌شناسی رومن گاری در زبان فارسی

- اعجوبه قرن (شرح حال رومن گاری)؛ دومینیک بونا؛ ترجمه و تلخیص: منوچهر عدنانی؛ ناشر: نشر ثالث؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۴۲۶ صفحه رقی. ◇
- بادبادکها؛ رومن گاری؛ ماه‌منیر مینوی؛ ناشر: توس؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۳۳۶ صفحه وزیری. ◇
- پرندگان می‌روند در پرو می‌میرند: مجموعه داستان؛ رومن گاری؛ ابوالحسن نجفی؛ ناشر: کتاب زمان؛ تهران: ۱۳۵۷ (چاپ سوم)؛ ۷۲ صفحه.
- پیمان سپیده‌دم؛ رومن گاری؛ آزیتا همپارتیان؛ ناشر: شیرین؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۴۴۸ صفحه رقی. ◇
- تربیت اروپائی؛ رومن گاری؛ مهدی غبرایی؛ ناشر: نیلوفر؛ تهران: ۱۳۶۲ (چاپ بعدی؛ ۱۳۸۶)؛ ۴۰۰۰ نسخه؛ ۳۲۲ صفحه رقی. (این کتاب در سال ۱۳۴۷ با ترجمه فریدون

۱. در فهرست مستندهای کتابخانه ملی از «رومن گاری» با نام‌های «امیل آزار»، «شاتان بوگا»، «پل الیاس آزار پاولوویچ» و «فوسکو سینیالدی» نیز یاد شده است.

- ◇ گیلانی توسط انتشارات روز منتشر شده است.) ◇
- ◇ تولیپ گاندی هارلم؛ رومن گاری؛ کامبیز قشمی؛ ناشر: مؤسسه فرهنگی انتشاراتی حکایت؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۲۲۵ صفحه.
- تولیپ؛ رومن گاری؛ کاظم سادات اشکوری؛ ناشر: خورشید آفرین؛ تهران: ۱۳۸۴ (ویرایش اول)؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۶۰ صفحه رقیعی. ◇
- ◇ خداحافظ گاری کوپر؛ رومن گاری؛ سروش حبیبی؛ تهران: ناشر: امیرکبیر؛ ۱۳۵۱ (چاپ دوم: ۱۳۵۵)؛ ۲۶۸ صفحه.
- خداحافظ گاری کوپر؛ رومن گاری؛ سروش حبیبی؛ ناشر: نیلوفر؛ تهران: ۱۳۸۰ (چاپ چهارم)؛ ۳۳۰۰ نسخه (چاپ پنجم؛ ۱۳۸۳؛ ۳۳۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۸۵؛ ۳۳۰۰ نسخه، چاپ هفتم؛ ۱۳۸۶؛ ۳۳۰۰ نسخه، چاپ هشتم؛ ویرایش دوم؛ ۱۳۸۸؛ ۳۳۰۰ نسخه، چاپ نهم؛ ۱۳۸۹؛ ۳۳۰۰ نسخه)؛ ۲۸۸ صفحه رقیعی. ◇
- رختکن بزرگ؛ رومن گاری؛ اعظم نورایی؛ ناشر: دنیای مادر؛ تهران: ۱۳۷۱؛ ۴۰۰۰ نسخه؛ ۳۴۴ صفحه رقیعی. ◇
- ◇ رومن، عشق من؛ لیلا شلابی؛ ترجمه ساسان تبسمی؛ ناشر: افراز؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱۴۴ صفحه.
- ریشه‌های آسمان؛ رومن گاری؛ سیلویا بجانیان؛ ناشر: نشر علم؛ تهران: ۱۳۶۹؛ ۴۰۰۰ نسخه؛ ۷۵۴ صفحه. ◇
- ریشه‌های آسمان؛ رومن گاری؛ منوچهر عدنانی؛ ناشر: نشر ثالث؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۶۱۲ صفحه رقیعی. ◇
- زندگی در پیش رو؛ امیل آزار؛ لیلی گلستان؛ ناشر: مؤسسه انتشارات امیرکبیر؛ تهران: ۱۳۵۹؛ ۲۴۴ صفحه. ◇
- زندگی در پیش رو؛ رومن گاری؛ لیلی گلستان؛ ناشر: بازتاب نگار؛ تهران: ۱۳۸۱ (ویرایش دوم)؛ ۳۳۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۲؛ ۲۲۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۳؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۴؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۸۵؛ ۲۲۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۸۵؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ هفتم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۶۵۰ نسخه، چاپ هشتم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۶۵۰ نسخه، چاپ نهم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۶۵۰ نسخه، چاپ دهم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۶۵۰ نسخه)؛ ۲۲۰ صفحه رقیعی. ◇
- ◇ سگ سفید؛ رومن گاری؛ سروش حبیبی؛ ناشر: امیرکبیر؛ تهران: ۱۳۵۲؛ ۲۲۸ صفحه.
- سگ سفید؛ رومن گاری؛ سیلویا بجانیان، ویراستار: حمید خادمی؛ ناشر: نشر مس؛ تهران:

۱۳۸۱؛ ۲۵۰۰ نسخه؛ ۲۲۰ صفحه رقیعی ◇

- سگ سفید؛ رومن گاری؛ سیلویا بجانیان؛ ناشر: نشر محیط؛ تهران: ۱۳۶۳؛ ۱۹۹ صفحه.
- ◇ شب آرام خواهد بود؛ گفتگوی فرانسوا بوندی با رومن گاری؛ ترجمه فضل‌الله جلوه؛ ناشر: نشر و پژوهش فرزانه روز؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۳۱۱ صفحه.
- شبیح سرگردان: رقص چنگیز کوهن؛ رومن گاری؛ ابراهیم مشعری و ناصر زراعتی؛ ناشر: نیلوفر؛ ۱۳۶۶؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۳۹۲ صفحه رقیعی. ◇
- قلابی و چند داستان دیگر؛ رومن گاری؛ سمیه نوروزی؛ ناشر: نشر چشمه؛ تهران: ۱۳۹۰ (چاپ دوم)؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۰۴ صفحه رقیعی.
- لیدی‌ال؛ رومن گاری؛ مهدی غبرایی؛ ناشر: ناهید؛ تهران: ۱۳۸۰ (چاپ دوم)؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۸۴؛ ۱۶۵۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۶؛ ۲۲۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۸۸؛ ۲۲۰۰ نسخه)؛ ۲۱۶ صفحه رقیعی. ◇
- لیدی‌ال؛ رومن گاری؛ مهدی غبرایی؛ ناشر: نیلوفر؛ تهران: ۱۳۶۳؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۱۶ صفحه رقیعی.
- مردی با کبوتر؛ رومن گاری؛ لیلی گلستان؛ ناشر: نشر آبی؛ تهران: ۱۳۶۴؛ ۵۵۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۸؛ ۳۳۰۰ نسخه)؛ ۱۰۸ صفحه رقیعی. ◇
- ◇ میعاد در سپیده‌دم؛ رومن گاری؛ مهدی غبرائی؛ ناشر: نیما؛ اصفهان: ۱۳۶۵؛ ۴۲۸ صفحه.
- میعاد در سپیده‌دم؛ رومن گاری؛ مهدی غبرایی؛ ناشر: کتابسرای تندیس؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۵؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۴۷۲ صفحه وزیری. ◇

بعضی مقالات مرتبط با رومن گاری به زبان فارسی

- ✓ آدم‌گریز برف‌پرست: پا به پای شخصیت محوری رمان رومن گاری؛ مهرک زیادلو؛ روزنامه کارگزاران؛ ۱۳۸۵/۸/۷.
- ✓ آره می‌دونم چی می‌گی! ... درباره خداحافظ گاری کوپرا اثر رومن گاری؛ سروش روجبخش؛ هفته‌نامه کتاب هفته؛ شماره ۱۸۶؛ ۲۷ تیر ۱۳۸۳؛ ص ۱۳. ❖
- ✓ از این جا به بعد بلیط شما اعتبار ندارد؛ محسن آزر؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۳/۲۷؛ ص ۶. ❖
- ✓ اما مرد آنجا نبود...؛ محسن آزر؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۲/۸/۲۸؛ ص ۱۴. ❖

۱. نرم‌افزار «نماتن» تاریخ این مقاله را ۱۳۸۲/۸/۲۸ گزارش کرده است اما با مراجعه به منبع مذکور، معلوم شد تاریخ ۲۷ خرداد ۱۳۸۴ که توسط نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، اعلام شده است صحیح می‌باشد.

۲. نرم‌افزار «نماتن» تاریخ این مقاله را ۱۳۸۴/۳/۲۶ گزارش کرده است، اما با مراجعه به منبع مذکور، معلوم شد تاریخ ۲۸ آبان ۱۳۸۲ که توسط نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، اعلام شده است صحیح می‌باشد.

- ✓ «امیل آزار؛ من پنهان رومن گاری»؛ خجسته کیهان؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۳/۲: ص ۴. ❖
- ❖ اینک، قهرمانی دیگر؛ احسان عابدی؛ روزنامه همشهری؛ ۱ بهمن ۱۳۸۱: ص ۳۰.
- ✓ بدرود موسیو گاری: نگاهی به جهان داستانی رومن گاری به مناسبت چاپ آثارش؛ مهدی یزدانی خرم؛ روزنامه همشهری تهران؛ شماره ۱۵۰؛ ۱۳۸۲/۱/۲۵: ص ۱۶. ❖
- ✓ بی تاب برای بازی زندگی: به مناسبت یکصد و یکمین سالگرد تولد آندره مالرو؛ علیرضا پیروزان؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۹/۱.
- ✓ پرندگان می‌روند و در پرو می‌میرند: نیم‌نگاهی به زندگی و آثار رومن گاری؛ روزنامه قدس؛ ۱۳۸۱/۹/۱۲.
- ✓ تجربه کهنه‌ام را باور کنید [مرور کتاب «زندگی در پیش رو» نوشته رومن گاری ترجمه لیلی گلستان]؛ احمد غلامی؛ همشهری تهران؛ شماره ۱۵۰؛ ۱۳۸۲/۱/۲۵: ص ۱۶. ❖
- ✓ چرا «خداحافظ گاری کوپر» رمان بزرگی نیست؟!؛ خالد رسول‌پور؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۵/۴/۲۸: ص ۹. ❖
- ✓ در حاشیه انتخابات شورایی: سیاحتی در دنیای ترجمه‌ها؛ ناصر نیرمحمدی؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۴۲: ص ۲۵۰-۲۵۳. ❖
- ✓ رومن گاری که بود: گفت‌وگو با منوچهر عدنانی، شاعر و مترجم؛ علی هاشمینی؛ روزنامه حیات نو اقتصادی؛ ۱۳۸۴/۱۲/۲۲. ❖
- ✓ رومن گاری: پیکری بیگانه در ادبیات فرانسه؛ گردآوری و ترجمه مصطفیٰ خلجی؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۳۸۳/۳/۲.
- ✓ زشت زیبا: یادداشتی بر رمان «زندگی در پیش رو» نوشته رومن گاری؛ پاکسیما مجوزی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۴/۶.
- ✓ زندگی آدم‌های سیاه و سفید: ارزش‌گذاری کتاب زندگی در پیش رو؛ احمد نصری، لیلا نصیری‌ها و سحر نمازی‌خواه؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۳/۲۳.
- ✓ زندگی آدم‌های سیاه و سفید: ارزش‌گذاری کتاب زندگی در پیش رو؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۲/۷/۱۶.
- ✓ سوگ کامل شدن واقعیت: نگاه اجمالی جامعه‌شناختی و تاریخی به رمان «تولپ»؛ فتح‌الله بی‌نیاز؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۱۲/۱۵: ص ۲۰. ❖
- ✓ شام شبانه؛ رومن گاری؛ نجفی؛ هفته‌نامه ایران فردا؛ شماره ۴۳: ص ۴۷-۴۹.

- ✓ عجیب، دوست‌داشتنی و غیرقابل پیش‌بینی: درباره رومن گاری؛ زویا داوری؛ روزنامه یاس نو؛ ۱۳۸۲/۸/۵؛ ص ۱۱. ❖
- ✓ فیلمی بدون تاریخ مصرف [درون‌مایه فیلم مبتنی بر قصه‌ای است به نام بشردوست اثر رومن گاری که در مجموعه پرنده‌گان می‌روند در پرو می‌میرند آمده است]؛ سعید احمدی؛ دوهفته‌نامه فیلم و سینما؛ شماره ۶.
- ✓ کهن‌ترین داستانهای جهان: نگاهی به مجموعه داستان «پرنده‌گان می‌روند در پرو می‌میرند» نوشته رومن گاری؛ یاسر نوروزی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۶/۴/۲۳.
- ❖ گاری، اقلیتی مادرزاد؛ سپیده یوسفی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۲ مرداد ۱۳۸۱؛ ص ۲۴.
- ✓ گزارشی پر شکوه از زندگی و مرگ انسان: «نگاهی گذرا به رمان پیمان سپیده‌دم نوشته: رومن گاری - ترجمه: آزیتا همپارتیان»؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۳۷۹/۱۲/۱۳.
- ✓ مجسمه یادبود رومن گاری در خیابان کودکی‌هایش؛ روزنامه کارگزاران؛ ۱۳۸۶/۴/۷.
- ❖ مجموعه داستانی از نویسندگان فرانسه [مقاله]؛ مجتبی حبیبی؛ ماهنامه ادبیات داستانی؛ شماره ۱۰۱؛ تیر ۱۳۸۵ ص ۵۴.
- ❖ مردی که تنهایی‌اش را قدم می‌زد؛ علی شعار؛ روزنامه قدس؛ ۱۸ اردیبهشت ۱۳۸۵؛ ص ۵.
- ✓ مرگ اسب سفید وحشی: یادداشتی بر رمان خداحافظ گاری کوپر؛ رویا گلستانی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۲/۶؛ ص ۱۴. ❖
- ✓ نامه به یک فیل؛ رومن گاری؛ فرزانه مهری؛ ماهنامه هفت؛ شماره ۴۵؛ نوروز ۱۳۸۷؛ ص ۶-۷.
- ✓ نوشتن در کنار پاهای او: گفت‌وگو با لیلی گلستان [مترجم]؛ مهدی یزدانی‌خرم؛ روزنامه همشهری؛ ۶، ۱۳۸۲/۲/۸.

ایگناتس گلدزیهر^۱

IGNAZ GOLDZIHHER

نام دیگر: Isaac Judah Goldziher

محل تولد: مجارستان

تابعیت: مجارستانی

تاریخ تولد: ۱۸۵۰

تاریخ وفات: ۱۹۲۱

توضیحات: وی مربی دانشگاه بوداپست و دبیر جامعه یهودیان بوداپست و یکی از بانیان مرکز تحقیقات مدرن اسلامی بوده است.

بخشی از کتاب‌شناسی ایگناتس گلدزیهر در زبان فارسی

- اسلام در ایران، شعوبیه: نهضت مقاومت ملی ایران علیه امویان و عباسیان؛ ر. ناث، گلدزیهر و محمودرضا افتخارزاده؛ ترجمه محمدحسین عضدانلو و محمودرضا افتخارزاده؛ ناشر: مؤلف^۲؛ تهران: ۱۳۷۱؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۵۰۰ صفحه. ◇
- ره آورد یا سه گفتار؛ علی‌اکبر شهابی؛ ناشر: کتابخانه مسجد جامع تهران؛ تهران: ۱۳۶۲؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۱۸۰ صفحه رقی. (مشمول بر: ۱. نقد و تحلیل بخش اول «درسهائی درباره اسلام»؛ نوشته گلدزیهر. - ۲. داورى درباره کتاب «۲۳ سال». - ۳. نمونه‌هائی مستند از منطقی دیالکتیک و دیکتاتورى دموکراتیک.) ◇

۱. در فهرست مستندهای کتابخانه ملی، نام کوچک این شخص به صورت‌های «ایگناش»، «اینیای»، «ایگناس»، «ایگناز» و نام خانوادگی وی به صورت‌های «گلدتسیهر»، «گلدزیر» و «گلدتسهیر» نیز نوشته شده است.
۲. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، ناشر را «محمود افتخارزاده» معرفی می‌کند که قاعدتاً مقصود «محمودرضا افتخارزاده» است.

- زهد و تصوف در اسلام (از سری سلسله نشرات^۱ فلسفی؛ شماره ۳): گولد تسهیر^۲؛ ناشر: شرکت نسبی حاج محمدحسین اقبال و شرکاء؛ تهران: ۱۳۳۰؛ ل + ۱۸۸ صفحه. ◇
- گرایش‌های تفسیری در میان مسلمانان: ایگناتس گلدتسهیر^۳؛ با مقدمه و حواشی سیدمحمدعلی ایازی؛ ترجمه سیدناصر حسینی، ویراستاران^۴: علیرضا بهاردوست و محسن معینی؛ ناشر: ققنوس؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۴؛ ۲۲۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۳۶۴ صفحه وزیری؛ مصور. ◇
- محاکمه گلدزیهر صهیونیست، معلم نویسندگان «بیست و سه سال» (عنوان اصلی: دفاع عن العقیده و الشریعة ضد مطاعن المستشرقین)؛ محمد غزالی مصری؛ سیدصدرالدین بلاغی؛ ناشر: حسینیہ ارشاد؛ ۱۳۶۴؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۳۲۴ صفحه وزیری. ◇
- مستشرقان و حدیث: نقد و بررسی دیدگاه‌های گلدزیهر و شناخت؛ سهیلا شینی میرزا؛ ناشر: هستی‌نما؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۲۸۰ صفحه رقی. ◇

بعضی مقالات مرتبط با ایگناتس گلدزیهر به زبان فارسی

- ✓ اسلام‌شناسان غرب و سیره رسول اکرم (ص)؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۶/۱۰/۵.
- ✓ افکار نوافلاطونی و گنوسی در حدیث؛ ایگناتیس گلدزیهر؛ رضا الهی‌منش؛ فصلنامه هفت آسمان؛ شماره ۳۶؛ زمستان ۱۳۸۶.
- ✓ ایگناز گلدزیهر (۱۸۵۰-۱۹۲۱ م)؛ محمدرضا ظفری؛ ماهنامه غرب در آینه فرهنگ؛ شماره ۱۲؛ مهر ۱۳۸۰؛ ص ۷۳-۷۵.
- ❖ بسترهای گسترش تشیع در ایران - نقدی بر آراء نادرست شرق‌شناسان در باب شیعه و ایرانی‌گری؛ رسول جعفریان؛ روزنامه جام جم؛ ۲۰ فروردین ۱۳۸۵؛ ص ۱۱.
- ✓ جغرافیای تاریخی ایران [درباره کتاب «تذکره جغرافیای تاریخی ایران» نوشته بارتولد خاورشناس روسی]؛ فریدون شایسته؛ ماهنامه کتاب ماه (تاریخ و جغرافیا)؛ شماره ۱۳۴؛ تیر ۱۳۸۸؛ ص ۸۴-۹۲.
- ✓ جلوه‌های ایرانی اسلامی [معرفی کتاب «حضور ایران در جهان اسلام»؛ نوشته احسان یارشاطر و دیگران، ترجمه فریدون مجلسی]؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۹/۱۵.

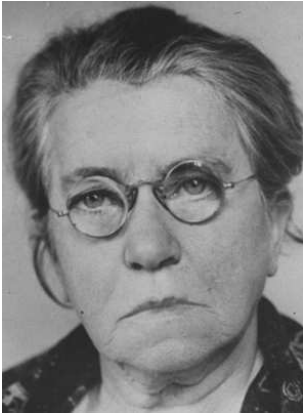
۱. این کلمه در اصل کتاب هم به همین صورت نوشته شده است.

۲. این نام در اصل کتاب هم «گولد تسهیر» نوشته شده است.

۳. در فهرست کتاب‌شناسی کتابخانه ملی (نرم‌افزار رسا) این نام به صورت «گلدزیهر» ثبت شده است.

۴. طبق توضیحات نرم‌افزار «کتیبه»، نام ویراستاران در چاپ اول ذکر نشده است.

- ✓ جمع‌آوری قرآن در زمان پیامبر (۶)؛ علی‌نقی فقیهی؛ فصلنامه صحیفه مبین؛ شماره ۲۰.
- ❖ دیدگاه حدیثی گلدزیهر از منظر دانشوران اسلامی و مستشرقان؛ علیرضا حیدری؛ فصلنامه مشکوه؛ شماره ۱۰۱؛ زمستان ۱۳۸۷؛ ص ۴۳-۵۸.
- ✓ روایتی بدوی از احوال مستشرقان: نگاهی اجمالی به دایرةالمعارف مستشرقان، اثر عبدالرحمان بدوی؛ مسعود رضوی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۷۹/۱۱/۱۵.
- ✓ سلسله نشستهای قرآن‌پژوهی (۷): نقد و بررسی کتاب در «گرایشهای تفسیری در میان مسلمانان» [اثر ایگناش گلدزیهر و ترجمه ناصر طباطبایی]؛ دوهفته‌نامه گلستان قرآن؛ شماره ۱۷۸؛ ص ۲۰-۲۱.
- ✓ عصمت نبی؛ حمید کریمی؛ ماهنامه معرفت؛ شماره ۳۹.
- ✓ قرآن‌پژوهی گلدزیهر؛ سیدمجید پورطباطبایی؛ نشریه قرآن و مستشرقان؛ شماره ۲؛ بهار و تابستان ۱۳۸۶.
- ❖ کینه‌های دیرینه از دین رحمت - کارنامه گلدزیهر خاورشناس مجارستانی؛ محمود حکیمی؛ روزنامه جام جم؛ ۷ اردیبهشت ۱۳۸۵؛ ص ۱۲.
- ❖ گلدزیهر و قرآن - معرفی کتاب گرایشهای تفسیری در میان مسلمانان؛ یاسر میردامادی؛ ماهنامه خردنامه همشهری؛ شماره ۳۴؛ ۲۰ آبان ۱۳۸۳؛ ص ۴.
- ✓ گلدزیهر و قرآن‌پژوهی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۳/۴/۱۱؛ ص ۷.
- ✓ ماه و گلدزیهر: مقدمه سیدمحمدعلی ایازی بر کتاب گرایش‌های تفسیری در میان مسلمانان؛ هفته‌نامه کتاب هفته؛ شماره ۵۶۳.
- ✓ نقد تاریخی دیدگاه گلدزیهر درباره آگاهی پیامبر از جاودانگی و جهان‌شمولی اسلام؛ مهدی پیشوایی؛ فصلنامه تاریخ در آینه پژوهش؛ شماره ۳؛ پاییز ۱۳۸۵.
- ❖ نقد دیدگاه‌های خاورشناسان پیشین از سوی خاورشناسان دهه اخیر؛ احمد پاکتچی؛ فصلنامه اندیشه صادق؛ شماره ۱۵؛ تابستان ۱۳۸۳؛ ص ۸-۲۱.

اما گلدمن

EMMA GOLDMAN

محل تولد: لیتوانی

تابعیت: آمریکایی

تاریخ تولد: ۱۸۶۹

تاریخ وفات: ۱۹۴۰

زمینه فعالیت: نویسندگی

توضیحات: طرفدار آنارشی، طرفدار کنترل زاد و ولد قبل از جنگ اول جهانی، مخالف سرمایه‌داری و طرفدار کمونیزم بود.

بخشی از کتاب‌شناسی اما گلدمن در زبان فارسی

◇ آن گونه که من زیستم [خودزندگینامه]؛ اما گلدمن؛ سهیلا بسکی؛ ناشر: نیلوفر؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۱۱۴۶ صفحه.

بعضی مقالات مرتبط با اما گلدمن به زبان فارسی

✓ آن گونه که من زیستم؛ سهیلا بسکی؛ دو ماهنامه بخارا؛ شماره ۷۲ و ۷۳؛ مهر تا دی ۱۳۸۸؛ ص ۴۱۴-۴۱۶.

✓ در زندان؛ اما گلدمن؛ عبدالحسین آذرنگ؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۳۴؛ ص ۱۲۷-۱۴۲.

❖ روانشناسی خشونت سیاسی؛ اما گلدمن؛ مهرزاد حاجیان؛ ماهنامه جامعه سالم؛ سال ۴، شماره ۱۷؛ مهر ۱۳۷۳؛ ص ۲۲-۲۴.

✓ گفت‌وگو با نجف دریابندری؛ چهره مترجم در سالخوردگی؛ یاسر نوروزی و محسن حکیم معانی؛ روزنامه اعتماد؛ ۳ و ۱/۵/۱۳۸۶.

نادین گوردیمر^۱

NADINE GORDIMER

محل تولد: ژوهانسبورگ، آفریقای جنوبی

تاریخ تولد: ۱۹۲۳

توضیحات: او نخستین رمان‌نویس از آفریقای جنوبی است که به دریافت جایزه ادبی نوبل موفق شد.

بخشی از کتاب‌شناسی نادین گوردیمر در زبان فارسی

- آثاری از نویسندگان امروز آفریقای جنوبی؛ ویراستاران: نادین گوردیمر و لیونل ابراهامز؛ محمود تقوی؛ ناشر: مؤسسه انتشارات امیرکبیر؛ تهران: ۱۳۸۱ (چاپ دوم)؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۲۸۴ صفحه رقیعی.
- ◇ بتهون یک‌شانزدهم سیاه‌پوست بود و داستان‌های دیگر؛ نادین گوردیمر؛ ضیاء قاسمی؛ ناشر: مروارید؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱۷۰ صفحه.
- ◇ تاراج (مجموعه داستان کوتاه)؛ نادین گوردیمر؛ فاطمه پورجعفری؛ دانشگاه آزاد اسلامی (کرمان)، مرکز انتشارات علمی؛ کرمان: ۱۳۸۹؛ ۱۴۴ صفحه.
- خانواده جولای (*July's people*)؛ نادین گوردیمر^۲؛ لیلی مصطفوی‌کاشانی؛ ناشر: همراه؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۹؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۲۷۵ صفحه رقیعی. ◇
- داستان پسر؛ نادین گوردیمر؛ شیرین‌دخت دقیقیان؛ ناشر: روشنگران؛ تهران: ۱۳۷۳؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۳۴۶ صفحه رقیعی. (چاپ دیگر: ۱۳۸۷؛ ۳۰۴ صفحه) ◇
- داستان‌هایی از برگزیدگان نوبل ادبیات همراه با زندگینامه و سخنرانی برگزیدگان در مراسم اهدای جایزه نوبل؛ گردآوری و ترجمه مهسا ملک‌مرزبان؛ ناشر: آمیتیس؛ تهران: ۱۳۸۴؛

۱. این نام به صورت‌های «ندین گوردیمر»، «ندین گوردیمر» و «نادین گوردیمر» نیز آمده است.

۲. طبق توضیحات نرم‌افزار «کتابخانه»، در چاپ دوم نام «گوردیمر» به صورت «گوردیمر» آمده است.

۱۶۵۰ نسخه؛ ۱۴۴ صفحه رقی. [جلد ۲ (چاپ اول: ۱۳۸۵)؛ جلد ۳ (چاپ اول: ۱۳۸۸)].
(مترجم جلد سوم حسن اکبریان طبری می‌باشد و در جلد ۱ از وی. اس. ناپیول، نادین گوردیمر و گابریل گارسیا مارکز نوشته‌هایی آمده است).
○ زندگینامه برندگان جایزه نوبل ادبیات ۱۹۰۱-۱۹۹۴ به‌ضمیمه کتابشناسی آثار ترجمه‌شده آنان؛ سعید نوری‌نشاط و مریم محمد؛ ناشر: کویر؛ تهران: ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۴۶۰ صفحه وزیری.

○ قرن بیستم و بحرانی جهانی به نام انقلاب «روایت انقلاب»: مجموعه گزارش‌هایی مستند از میلان کوندرا، مارکز، نادین گوردیمر ...؛ ترجمه فروغ پوریابوری، ویراستار: هرمز همایون‌پور؛ ناشر: نشر و پژوهش فرزانه روز؛ تهران: ۱۳۸۴ (چاپ دوم)؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۳۹۲ صفحه رقی؛ مصور. (ویراست قبلی کتاب حاضر تحت عنوان «روایت انقلاب» منتشر شده است و مجموعه گزارش‌هایی از میلان کوندرا، مارکز، نادین گوردیمر، ریشارد کاپوشینسکی و ... است).
◇

○ نوبل و بنیاد نوبل به انضمام: اسامی و تصاویر برندگان جایزه نوبل ادبیات (۱۹۰۱-۱۹۹۹)؛ نوشته گروه تدوین دایرةالمعارف برندگان نوبل ادبیات؛ ترجمه غلامرضا آتش‌فراز و نوید اعطارشرفی، زیر نظر: مسعود زرگر، ویرایش: گروه ویراستاران؛ ناشر: آتنا؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم)؛ ۱۳۸۲؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۴۳۲ صفحه وزیری.

○ هویت جمعی در شناسایی مصادیق فرهنگ؛ نویسندگان: ژاک برک، فرانسوا دوبه، ژرمن تیلیون، ماکسیم رودنون، ادمون روشدیو، میرچا الیاده، آنتونی برگس، هربرت مارکوزه، نورمن میلر، آرتور شلزینگر، پل الوار، آلبر کامو، آندره مالرو و نادین گوردیمر؛ ترجمه جلال ستاری؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۱۸۰۰ نسخه؛ ۲۵۶ صفحه رقی.

بعضی مقالات مرتبط با نادین گوردیمر به زبان فارسی

✓ آفریقا هیچ مکتبی ندارد: گفت‌وگو با نادین گوردیمر؛ میترا لطفی شمیرانی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۱۰/۲۰.

❖ ادبیات مردمی؛ نادین گوردیمر؛ ماهنامه پیام یونسکو؛ سال ۲۳؛ شماره ۲۶۱؛ مهر ۱۳۷۱؛ ص ۳۵-۳۹.

✓ با داستان‌سرایی، حقایق جامعه را بیان می‌کنیم: گفت‌وگو با نادین گوردیمر؛ افتخار

۱. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، نام این نویسنده را «مریم آفاشیخ‌محمد» ذکر کرده که همین صحیح است.

- نبوی نژاد؛ ماهنامه زنان؛ شماره ۵۵؛ ص ۵۲-۵۳.
- ✓ بررسی کتاب زندگینامه مشاهیر ادبیات جهان نوشته علی بخشی؛ بهمن فاطمی؛ ماهنامه کتاب ماه (ادبیات)؛ شماره ۱۴۲؛ مرداد ۱۳۸۸؛ ص ۷۹-۸۰.
- ✓ بلند پروازتر از همیشه: درباره نادین گوردیمر و به بهانه چاپ جدیدترین اثرش در ۸۳ سالگی؛ ترجمه شیلا ساسانی‌نیا؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۶/۴/۲۳؛ ص ۱۷. ❖
- ❖ پرونده نادین گوردیمر، نویسنده‌ای از سرزمین الماس: نادین گوردیمر، نویسنده‌ای از سرزمین الماس؛ ماهنامه آزما؛ شماره ۴۶؛ مهر ۱۳۸۵؛ ص ۲۲-۲۵.
- ✓ پیام یعنی مرگ نویسنده: گفت و شنودی با نادین گوردیمر؛ جلال سرافراز؛ ماهنامه کلک؛ شماره ۱۲۶؛ مرداد و شهریور ۱۳۸۰.
- ❖ تعهد، وسیله‌ای برای متعالی کردن هنر؛ فریده حسن‌زاده؛ روزنامه همشهری؛ ۱۲ شهریور ۱۳۷۵؛ ص ۱۰.
- ✓ تلاش برای رهایی جهان سیاه: نگاهی به زندگی و آثار نادین گوردیمر؛ امیر حاجی صادقی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۷۹/۲/۱۹.
- ✓ جاری مثل نیل، ماندگار چون ماندلا: به بهانه سخنرانی نادین گوردیمر در بزرگ‌ترین همایش بین‌المللی ادبی آمریکای لاتین؛ علیرضا کیوانی‌نژاد؛ روزنامه کارگزاران؛ ۱۳۸۶/۴/۲۷.
- ✓ جهانی‌شدگی فرهنگی: زیست در سرزمین بی‌مرز؛ نادین گوردیمر؛ وحیدرضا نعیمی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۷۸/۱۲/۱۸.
- ✓ حقوق بشر سلاحی در برابر استبداد؛ نادین گوردیمر؛ منصور گودرزی؛ روزنامه اخبار؛ ۱۳۷۸/۷/۱۳.
- ✓ حکایتگر آرزوها و ناکامی‌ها: نادین گوردیمر همچنان می‌نویسد؛ جهانگیر چراتی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۳/۱۰/۹؛ ص ۶. ❖
- ❖ خانواده جولای؛ زهره میرحسینی؛ فصلنامه نامه فرهنگ؛ سال ۳، شماره ۲، ۳؛ تابستان، پائیز ۱۳۷۲؛ ص ۱۸۲-۱۸۴.
- ✓ خلاقیت از تعارض زاده نمی‌شود: گفت‌وگوی مجله آتلانتیک با نادین گوردیمر؛ ترجمه مریم محمدی‌سرشت؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۴/۷.
- ✓ داستان شبیه تخم مرغ است: گفت‌وگو با نادین گوردیمر؛ آندره کلاول؛ اصغر نوری؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۹/۲۹؛ ص ۱۷. ❖
- ✓ داستانها و واقعیت‌ها: یادداشتی از نادین گوردیمر در باب داستان‌نویسی؛ امیلی امرایی؛

- روزنامه ایران؛ ۱۳۸۴/۸/۷: ص ۱۵. ❖
- ✓ درخشش کرم شب‌تاب: جستاری در باب داستان کوتاه؛ نادین گوردیمر؛ اکرم کبیری؛ ماهنامه همشهری ماه؛ دوره جدید، شماره ۸: ص ۴۱. ❖
- ✓ دنیای دیگر: نادین گوردیمر از نژادپرستی در آفریقای جنوبی می‌گوید؛ نادین گوردیمر؛ مجید تولی؛ ماهنامه کیهان فرهنگی؛ شماره ۱۴۶؛ مهر ۱۳۷۷: ص ۷۴-۷۸. ❖
- ❖ دنیای دیگر؛ نادین گوردیمر؛ مجید تولی؛ فصلنامه مشرق؛ زمستان ۱۳۷۴: ص ۱۴۰-۱۵۰.
- ✓ دو همسر: درباره «نادین گوردیمر» برنده نوبل ادبی؛ علیرضا سمیعی؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۳/۱۰/۵.
- ❖ رمان‌نویس دوران پس از آپارتاید؛ روزنامه همشهری؛ ۲۱ آذر ۱۳۷۳: ص ۱۰.
- ❖ زندگی شهادت می‌خواهد نویسندگی استعداد!؛ مینو مشیری؛ دو ماهنامه دنیای سخن؛ شماره ۷۳؛ اسفند ۱۳۷۵؛ فروردین ۱۳۷۶: ص ۵۴-۵۶.
- ✓ صدای آرام مار؛ نادین گوردیمر؛ همایون نوراچمر؛ ماهنامه ادبیات داستانی؛ شماره ۱۰۷؛ فروردین و اردیبهشت ۱۳۸۷.
- ❖ فردای آفریقای جنوبی؛ دو ماهنامه کلمه؛ شماره ۴؛ فروردین، اردیبهشت ۱۳۷۲: ص ۵۶-۵۲.
- ✓ کشمکش میان تصویر و کلمه: گفت‌وگو با نادین گوردیمر، نویسنده آفریقایی؛ مجتبی پورمحسن؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۳/۳۰.
- ✓ مروری بر رمان «خانواده جولای»، اثر نادین گوردیمر: به انگیزه تنظیم رادیویی آن در شبکه تهران و پخش در هفته چهارم فروردین ۷۸؛ محمدرضا گودرزی؛ هفته‌نامه سروش هفتگی؛ شماره ۹۳۵؛ ۱۸ اردیبهشت ۱۳۷۸: ص ۲۰-۲۱. ❖
- ✓ مصاحبه با نادین گوردیمر؛ کتی بولیک؛ هاشم بناءپور؛ ماهنامه کلک؛ شماره ۱۳۴؛ مهر ۱۳۸۱: ص ۳-۵. ❖
- ❖ معرفی کتاب؛ یاسمن فرزانه‌پور؛ روزنامه ابرار؛ ۱۸ مرداد ۱۳۷۳: ص ۸.
- ✓ نادین گوردیمر و دنیای درونش؛ ترجمه کامران پارسی‌نژاد؛ ماهنامه ادبیات داستانی؛ شماره ۱۱۰؛ شهریور ۱۳۸۶: ص ۱۹-۲۱. ❖
- ❖ نگاهی گذرا به داستان پسر؛ مسعود دستمالچی؛ روزنامه کار و کارگر؛ ۲۹ تیر ۱۳۷۶: ص ۵.
- ✓ نوبل مهم نیست اصل خلاقیت است: گفتگو با نادین گوردیمر به مناسبت چاپ آخرین

گوردیمر / ۷۲۳

کتابش؛ روزنامه خرداد؛ ۱۳۷۷/۱۰/۱۲.

✓ نویسنده‌ای نیستم که درجا بزخم: نادین گوردیمر؛ امیلی امرایی؛ روزنامه سرمایه؛
۱۳۸۵/۳/۲۲.

✓ وقتی که نوبت به زن‌ها رسید: نگاهی به روند اعطای جایزه نوبل؛ نازنین احمدی؛ روزنامه
تهران امروز؛ ۱۳۸۶/۷/۲۹.

آلن گینزبرگ

ALLEN GINSBERG

نام دیگر: Irwin Allen Ginsberg

محل تولد: نیوجرسی، آمریکا

تابعیت: آمریکایی

تاریخ تولد: ۱۹۲۶

تاریخ وفات: ۱۹۹۷

زمینه فعالیت: شعر

توضیحات: وی خودش را «یهودی بودایی» می‌خواند؛ طرفدار جنبش همجنس‌بازان و ضد جنگ ویتنام بود.

بخشی از کتاب‌شناسی آلن گینزبرگ در زبان فارسی

○ امریکایی‌ها (از سری ادبیات و اندیشه‌ی پیشرو جهان؛ ۱)؛ آلن گینزبرگ، ویلیام بلیک، کامینز و دیگران؛ ترجمه [وگردآوری] فرید قدمی؛ ناشر: آفرینش؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۲۰ صفحه پالتویی؛ مصور. ◇

○ زوزه (از سری ادبیات و اندیشه‌ی پیشرو جهان؛ ۲)؛ آلن گینزبرگ؛ مهرداد فلاح و فرید قدمی؛ ناشر: آفرینش؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۸۴ صفحه رقی. ◇

○ هایکو: هایکوهای نسل بیت؛ [شاعران] آلن گینزبرگ، جک کرواک و گری اسنایدر؛ گردآوری و برگردان: علیرضا بهنام، گرافیک متن: شروین پاشایی؛ ناشر: مینا؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۱۲۸ صفحه رقی. ◇

بعضی مقالات مرتبط با آلن گینزبرگ به زبان فارسی

❖ آلن گینزبرگ و زوزه؛ مجتبی گل‌محمدی؛ فصلنامه سینما و ادبیات؛ شماره ۱۷؛ تابستان ۱۳۸۷؛ ص ۶۴-۶۶.

- ❖ آلن گینزبرگ؛ علی اصغر بهرامی؛ ماهنامه کارنامه؛ شماره ۱۸؛ اردیبهشت ۱۳۸۰: ص ۶۰-۶۳.
- ✓ آنارشیست‌ها را تحسین می‌کنم: گفت‌وگو با فیلیپ لوائن، شاعر؛ سالومه ابطحی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۸/۱۷.
- ✓ این زوزه نیست: نگاهی به ترجمه امید شمس از زوزه گینزبرگ؛ احسان نوروزی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۴/۴.
- ✓ بعد از مرگ سراغتان می‌آیم: یادداشتی کوتاه بر شعر زوزه، اثر آلن گینزبرگ؛ مهدی یزدانی خرم؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۶/۲۱: ص ۲۱. ❖
- ❖ تاریخچه‌ای از نسل بیت؛ مالکوم برادبری؛ یلدا واقفی؛ ماهنامه کارنامه؛ شماره ۲۸؛ تیر ۱۳۸۱: ص ۱۴-۱۶.
- ✓ تخدیر جنون: زوزه‌ی آلن گینزبرگ؛ دومان ملکی؛ ماهنامه نسیم هراز؛ شماره ۴۴؛ آبان ۱۳۸۸: ص ۷۷.
- ❖ جنبش اعتراضی ضد فرهنگ در امریکا: نگاهی به آثار ویلیام باروز و آلن گینزبرگ؛ فرید قدمی؛ روزنامه ایران؛ ۷ بهمن ۱۳۸۷: ص ۱۰.
- ✓ چرا شعر مدرن به نثر نزدیک است؛ لارنس فرلینگتی؛ میترا لطفی شمیرانی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۹/۸.
- ✓ در دیوانه‌خانه «راک لند» همراه توأم: نسل «بیت» و جهان شعری «آلن گینزبرگ»؛ علی شروقی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۵/۴/۲۰.
- ✓ درباره آلن گینزبرگ و زوزه‌اش: مقاله/داستان/شعر/کتاب؛ صلاح‌الدین کریم‌زاده، طرح: علیرضا لطیفیان؛ ماهنامه نسیم هراز؛ شماره ۴۴؛ آبان ۱۳۸۸.
- ✓ زندگینامه آلن گینزبرگ؛ سهیل غافل‌زاده؛ فصلنامه زنده‌رود؛ شماره ۲۶ و ۲۵.
- ✓ زوزه؛ آلن گینزبرگ؛ علی قنبری؛ ماهنامه نسیم هراز؛ شماره ۴۴؛ آبان ۱۳۸۸.
- ✓ زیاد ندانید نابود می‌شوید: گفت‌وگوی مجله سالن با رابرت استون؛ ترجمه سالومه ابطحی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۹/۲۹.
- ❖ شعر؛ دومان ملکی؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۶۵؛ خرداد ۱۳۸۴: ص ۲۲.
- ✓ طنین بتهوونی کرواک: گفت‌وگو با آلن گینزبرگ، شاعر آمریکایی؛ پیتر ورب؛ میترا لطفی شمیرانی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۸/۳: ص ۶. ❖
- ✓ فقط مردگان فارغ‌اند: گفت‌وگوی پاریس‌ریویو با لارنس فرلینگتی شاعر نسل بیت؛ احسان نوروزی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۸/۲۹: ص ۱۶. ❖
- ✓ کشف مداوم: نگاهی به ایتالو کالوینو در «امضاء کالوینو» [درباره اندیشه خود نویسنده]؛

- مهدی مقدادی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۴/۳/۸.
- ✓ گینزبرگ با زوزه جهنم ساخته است؛ جاستین وایات؛ مازیار اسلامی؛ روزنامه خرداد؛ ۱۳۷۸/۶/۱۵.
- ✓ لاس وگاس شهری پست مدرن است: گفت‌وگو با شیمون هینی [شاعر ایرلندی]؛ مجتبی پورمحسن؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۳/۱.
- ❖ مردی که عاشق قیچی بود؛ احسان نوروزی؛ روزنامه شرق؛ ۲۴ شهریور ۱۳۸۳: ص ۱۷.
- ✓ من اعتراف می‌کنم: مصاحبه پاریس ریویو^۱ با جک کرواک شاعر نسل بیت؛ جک کرواک؛ احسان نوروزی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۱۰/۲۷: ص ۶. ❖
- ✓ نگاه منتقد: یادداشتی در مورد مجموعه داستان «کلیسای جامع» اثر ریموند کارور و «داستان‌های تنهایی ما» نویسنده: ایروینگ هاو، مترجم: شهریار وقفی‌پور؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۲/۴.
- ❖ وقایع‌نگاری آخرین فضاحت؛ احسان نوروزی؛ ماهنامه کارنامه؛ شماره ۲۸؛ تیر ۱۳۸۱: ص ۱۷-۲۳.

ناتالیا گینزبورگ^۱

NATALIA GINZBURG

محل تولد: پالمو، ایتالیا

تابعیت: ایتالیایی

تاریخ تولد: ۱۹۱۷

تاریخ وفات: ۱۹۹۱

زمینه فعالیت: نمایش‌نامه‌نویسی و نویسندگی رمان

توضیحات: وی با روشنفکران ضدفاشیست یهودی که در ایتالیا فعال بودند ارتباط داشت. لئون گینزبورگ نخستین همسرش بود که در زندان نازی‌ها به سال ۱۹۴۴ مُرد.

بخشی از کتاب‌شناسی ناتالیا گینزبورگ در زبان فارسی

- آگهی (از مجموعه‌ی نمایش‌های برگزیده‌ی جهان؛ ۳)؛ ناتالیا گینزبورگ؛ هوشنگ حسامی (زیر نظر حسن ملکی)؛ ناشران: افکار و تجربه؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۶۰ صفحه رقی. ◇
- الفبای خانواده؛ ناتالیا جیتسبورگ؛ فیروزه مهاجر، ویراستار؛ هوشنگ گلشیری؛ ناشر: پایروس؛ تهران: ۱۳۶۴؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۲۰ صفحه رقی. ◇
- چنین گذشت بر من؛ ناتالیا گینزبورگ؛ حسین افشار؛ ناشر: نشر دیگر؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۸۰؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۲؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۸۵؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۱۰۲ صفحه رقی. ◇
- دیروزهای ما (از سری داستان؛ ۳۰)؛ ناتالیا گینزبورگ؛ منوچهر افسری؛ ناشر: کتاب خورشید؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۳۴۴ صفحه رقی. ◇

۱. این نام به صورت‌های «ناتالیا گینزبورگ»، «ناتالیا گنزیبورگ» و «ناتالیا جیتسبورگ» نیز آمده است. از او در شبه‌دانشنامه فارسی ویکی‌پدیا به صورت «ناتالیا لوی» نیز یاد شده است.

- دیروزهای ما (از مجموعه رمانهای مشهور جهان - ۱۱)؛ ناتالیا گینزبرگ؛ منوچهر افسری؛ ناشر: کتاب زمان؛ ۱۳۶۶؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۲۶۸ صفحه رقی. ◇
- شوهر من^۱؛ ناتالیا گینزبرگ؛ زهره بهرامی، ویراستار؛ مهدی نوید؛ ناشر: نشر نی؛ تهران؛ ۱۳۸۶؛ ۱۱۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۶۵۰ نسخه)؛ ۲۰۸ صفحه رقی. ◇
- شوهرم [داستان] (از سری کتاب کوچک؛ ۴۷. قلمرو ادبیات؛ ۳۸؛ زیر نظر حمید امجد)؛ ناتالیا گینزبرگ؛ شادی معصومی همدانی؛ ناشر: نیلا؛ تهران؛ ۱۳۸۶؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۸؛ ۲۲۰۰ نسخه)؛ ۲۴ صفحه رقی. ◇
- شهر و خانه؛ ناتالیا گینزبرگ؛ محسن ابراهیم؛ ناشر: فکر روز؛ تهران؛ ۱۳۷۴؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۲۲۳ صفحه. ◇
- شهر و خانه؛ ناتالیا گینزبرگ؛ محسن ابراهیم؛ ناشر: هرمس (وابسته به مؤسسه شهر کتاب)؛ تهران؛ ۱۳۸۰ (چاپ دوم)؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۲۱۶ صفحه پالتویی.
- فضیلت‌های ناچیز؛ ناتالیا گینزبرگ؛ محسن ابراهیم؛ ناشر: فکر روز؛ تهران؛ ۱۳۷۶؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۱۵۲ صفحه رقی. ◇
- فضیلت‌های ناچیز؛ ناتالیا گینزبرگ؛ محسن ابراهیم؛ ناشر: هرمس (وابسته به مؤسسه شهر کتاب)؛ تهران؛ ۱۳۸۰ (چاپ دوم)؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۸۵؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۱۵۲ صفحه رقی^۲. ◇
- کلاه گیس [نمایشنامه]؛ ناتالیا گینزبرگ؛ مهدی فتوحی؛ ناشر: نیلا؛ تهران؛ ۱۳۸۵؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۲۴ صفحه پالتویی. ◇
- مادر؛ ناتالیا گینزبرگ؛ فریده مهدوی دامغانی؛ ناشر: مؤسسه نشر تیر؛ تهران؛ ۱۳۸۰؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۱۴۴ صفحه رقی. ◇
- میشل عزیز؛ ناتالیا گینزبورگ؛ بهمن فرزانه؛ [تهران]؛ ۱۸۸ صفحه. ◇
- میکله عزیز؛ ناتالیا گینزبرگ؛ فریبا عادل‌ی و صنم غیائی؛ ناشر: ققنوس؛ تهران؛ ۱۳۷۸ (چاپ دوم؛ ۱۳۸۲؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۲۲۴ صفحه رقی. (این کتاب در سال ۱۳۵۷ تحت عنوان «میشل عزیز» با ترجمه بهمن فرزانه توسط انتشارات جاویدان منتشر شده است). ◇
- نجواهای شبانه؛ ناتالیا گینزبرگ؛ فریده لاشایی؛ ناشر: اسپرک؛ تهران؛ ۱۳۶۸؛ ۱۵۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۶۸؛ ۳۵۰۰ نسخه)؛ ۱۷۶ صفحه رقی؛ عکس. ◇

۱. طبق توضیحات نرم‌افزار «کتیبه»، عنوان چاپ دوم «شوهر من و سه داستان دیگر» می‌باشد.

۲. نرم‌افزار «کتیبه» چاپ‌های سوم و چهارم این کتاب را به ترتیب ۱۲۰ و ۱۲۲ صفحه پالتویی ذکر کرده است.

- نجواهای شبانه؛ ناتالیا گینزبورگ؛ فریده لاشایی؛ ناشر: نشر دیگر؛ تهران: ۱۳۷۸ (چاپ سوم)؛ ۲۷۰۰ نسخه (چاپ چهارم؛ ۱۳۸۵؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۱۴۶ صفحه رقی. ◇
- نویسندگان معاصر ایتالیا (عنوان روی جلد: گزیده داستانهای نویسندگان معاصر ایتالیا با آثاری از: لوییجی پیراندللو، ناتالیا گینزبورگ، آلبرتو مورایا، ایتالو کالینو و ...): ترجمه [وگردآوری] فیروزه مهاجر و کامران شیردل؛ ناشر: قصه؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۳۳۲ صفحه رقی. (این کتاب در سال ۱۳۶۸، تحت عنوان «گزیده داستانهای کوتاه از نویسندگان معاصر ایتالیا» توسط ناشران: پاپیروس و پیشبرد منتشر شده است.) ◇
- والتینو؛ ناتالیا گینزبورگ؛ سمانه سادات افسری؛ دنیای مادر؛ تهران: ۱۳۷۱؛ ۲۰۰ صفحه رقی. ◇
- هرگز از من مپرس: یادداشتهای ادبی و هنری؛ ناتالیا گینزبورگ؛ آنتونیا شرکاء؛ ناشر: منظومه خرد؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۵۲ صفحه وزیری.

بعضی مقالات مرتبط با ناتالیا گینزبورگ به زبان فارسی

- ✓ ترجم به جهان هستی؛ ناتالیا گینزبورگ؛ آنتونیا شرکاء؛ ماهنامه هفت؛ شماره ۴۳؛ دی ۱۳۸۶؛ ص ۲۶-۲۷.
- ❖ جیغ [مقاله]؛ ناتالیا گینزبورگ؛ آنتونیا شرکاء؛ ماهنامه هفت؛ شماره ۲۸؛ اردیبهشت ۱۳۸۵؛ ص ۲۶-۲۷.
- ✓ خانه؛ ناتالیا گینزبورگ؛ آنتونیا شرکاء؛ ماهنامه هفت؛ شماره ۴۲؛ آذر ۱۳۸۶؛ ص ۳۶-۴۰.
- ✓ سیبل سفید؛ ناتالیا گینزبورگ؛ آنتونیا شرکاء؛ ماهنامه هفت؛ شماره ۳۸؛ تیر ۱۳۸۶.
- ✓ غایت‌گرایی در عشق‌های یک‌طرفه [نگاهی به کتاب چنین گذشت بر من، اثر ناتالیا گینزبورگ، ترجمه حسین افشار]؛ روزنامه عصر آزادگان؛ ۱۳۷۸/۸/۵.
- ❖ فیلم؛ ناتالیا گینزبورگ؛ آنتونیا شرکاء؛ ماهنامه هفت؛ شماره ۳۰؛ مرداد ۱۳۸۵؛ ص ۶۲-۶۳.
- ✓ مسافران ناشی؛ ناتالیا گینزبورگ؛ آنتونیا شرکاء؛ ماهنامه هفت؛ شماره ۴۵؛ نوروز ۱۳۸۷؛ ص ۱۴-۱۵.
- ✓ نجواهای شبانه: مروری بر جهان داستانی ناتالیا گینزبورگ با نگاهی به کتاب شوهر من و سه داستان دیگر؛ آرش نقیبیان؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۹۱؛ شهریور ۱۳۸۷؛ ص ۹۷-۹۸. ❖
- ❖ نگاره نویسنده؛ ناتالیا گینزبورگ؛ آنتونیا شرکاء؛ ماهنامه هفت؛ شماره ۲۹؛ خرداد ۱۳۸۵؛

۱. در ارتباط با این کتاب، نام گینزبورگ در نرم‌افزار «کتیبه» نیست ولی نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا) اعلام کرده است که از او هم نوشته‌ای در این مجموعه آمده است.

ص ۲۴-۲۵.

✓ نگاهی به رمان «قوس»، اثر ناتالیا گینزبورگ: به بهانه بازخوانی رمان «قوس» در برنامه «کتاب شب» رادیو تهران؛ میترا لبافی؛ هفته‌نامه سروش هفتگی؛ شماره ۹۰۹؛ ۲ آبان ۱۳۷۷:

ص ۱۹. ❖

✓ نگاهی به قصه «مادر» نوشته ناتالیا گینزبورگ؛ ایرج کریمی؛ ماهنامه فیلم؛ شماره ۲۳۴؛ ص ۷۵.
✓ و آن قطار که رفت ... نگاهی کوتاه به جهان داستانی ناتالیا گینزبورگ؛ مهدی یزدانی خرم؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۱/۱۶.

✓ همدردی‌های دردمنداها؛ نگاهی به رمان «میکله عزیز» نوشته: ناتالیا گینزبورگ ترجمه: فریبا عادل‌ی و صنم غیائی^۱؛ فتح‌الله بی‌نیاز؛ روزنامه کارگزاران؛ ۱۳۸۶/۶/۱۹.
✓ یادداشت‌هایی درباره «تاریخ»، رمان جدید الزا مورانته^۲؛ ناتالیا گینزبورگ؛ منوچهر افسری؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۸/۴.

-
۱. این نام در اصل مقاله هم به همین صورت ذکر شده است، اما در واقع نام این مترجم «صنم غیائی» است.
 ۲. این مقاله درباره این رمان است: تاریخ؛ الزا مورانته؛ منوچهر افسری؛ ناشر: نیلوفر؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۷۶۰ صفحه. نرم‌افزار «کتیبه» درباره این کتاب چکیده‌ای را آورده که مطالعه آن تا حدودی نشان می‌دهد چرا گینزبورگ برای نوشتن یادداشت سراغ این کتاب رفته است:
- ماجرای رمان از این قرار است: در یکی از روزهای ماه ژانویه ۱۹۴۱، سربازی آلمانی که قصد سفر به آفریقا داشت، در یکی از محله‌های رم، به نام «سن لورنزو»، گذارش به میخانه‌ای افتاد و با رفع عطش شراب، در صدد رفع عطش دیگری بر آمد؛ اما در آن وضعیت بهتر از آموزگار پایه‌سن‌گذاشته‌ای که با زنبیل خرید روزانه به خانه بازمی‌گشت، پیدا نکرد. زن آموزگار نسب به مادری یهودی می‌برد و قوانین جزایی زمان جنگ، او را از نظر حقوقی با دیگران مساوی نمی‌دانست؛ از این رو زن نگون‌بخت می‌کوشید پنهان از انظار، زندگی غیرقانونی خود را ادامه دهد. زن بیوه «ایدا راموندو» نام داشت، در کالابریا به دنیا آمده و از شوهر متوفایش پسر ولگردی به نام «نینومانکوز» برایش یادگار مانده بود. سرباز متجاوز هنگام سفر به آفریقا هواپیمایش سقوط می‌کند و می‌میرد و زن آموزگار از او کودکی به دنیا می‌آورد به نام «اوزپه». پس از تولد کودک، در محله سن لورنزو، مثلث خانوادگی - مادر و دو فرزند - شکل می‌گیرد؛ اما با پیشرفت جنگ و تقسیم ایتالیا به دو بخش شمالی و جنوبی، گروه خانوادگی از هم می‌پاشد. نینو به سوی شمال می‌شتابد. او به پارتیزانی سلحشور و دست‌نیازیدنی بدل می‌شود؛ اما سرانجام به صف راهزنان و قاچاقچی‌ها می‌پیوندد. «ایدا» و «اوزپه» از بمب‌باران محله سن لورنزو (۱۹ ژوئیه ۱۹۴۳) جان سالم به در می‌برند؛ آنها با از دست دادن خانه و کاشانه به محله «پیتراواتنا» در حومه رم پناه می‌برند. در میانه رمان، مادر و فرزند سر پناه مناسب‌تری در «تستاچو»، در خانه زن و شوهری از اهالی «جوچاریا» می‌یابند. با پایان جنگ، ایدا موفق به اجاره آپارتمان نسبتاً آبرومندی می‌شود. در این زمان نینو می‌میرد و اوزپه با نخستین نشانه‌های بیماری صرع، که او را به زودی از پای در خواهد آورد، دست و پنجه نرم می‌کند. در صفحات پایانی رمان، اوزپه بر اثر بیماری در تنهایی و ناامیدی - در حالی که مونسسی به جز سگ محبوبش «بلا» نداشت - می‌میرد و ایدا با دیدن صحنه مرگ اوزپه کارش به جنون می‌کشد و نه سال بعد در ۵۳ سالگی در بیمارستان روانی جان می‌سپارد.»

امیل لودویگ

EMIL LUDWIG

نام دیگر: امیل کوهن (Emil Cohen)

تابعیت: آلمانی

محل تولد: برسلاو، آلمان

تاریخ تولد: ۱۸۸۱

تاریخ وفات: ۱۹۴۸

توضیحات: این نویسنده زندگی‌نامه، فیلمنامه و رمان در سال ۱۹۰۲ غسل تعمید داده شد و چند سال بعد رسماً اعلام مسیحیت کرد.

بخشی از کتاب‌شناسی امیل لودویگ در زبان فارسی

- ◇ بیوگرافی استالین؛ امیل لودویگ؛ مشفق همدانی؛ [تهران]: [۱۵۵] صفحه.
- پادشاه عاشق‌پیشه: زندگی پرماجرایی ادوارد، دوک ویندسور؛ امیل لودویگ؛ عبدالرضا هوشنگ مهدوی، ویراستار: شهلا ارژنگ؛ ناشر: ذهن‌آویز؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۲۱۶ صفحه رقی؛ مصور.
- داستان زندگی پرماجرایی آبراهام لینکلن *Abraham Lincoln* (چهره‌ای که از نو باید شناخت)؛ امیل لودویگ؛ حسین تفتیان، ویراستار: اسماعیل افسر طه؛ ناشر: افسر؛ اصفهان: ۱۳۸۹؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۷۶ صفحه رقی.
- ◇ ناپلئون بناپارت و خصوصیات زندگی او؛ امیل لودویگ؛ جمال فروهری؛ با همکاری نجفقلی معزی؛ به تصحیح کاظم کاظم‌زاده ایرانشهر؛ [تهران]: ۸۴۰ صفحه؛ مصور؛ عکس.
- ناپلئون بناپارت و خصوصیات زندگی او؛ امیل لودویگ؛ جمال فروهری و نجفقلی معزی؛ ناشر: اقبال؛ تهران: ۱۳۶۲ (چاپ سوم؛ ۱۳۸۳؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۰۰۰

۱. این شهر، در جغرافیای کنونی اروپا، بخشی از خاک لهستان به حساب می‌آید.

۷۳۴ / نویسندگان جهانی یهود در ایران

نسخه، چاپ پنجم ۱۳۸۷؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۸۴۰ صفحه؛ مصوّر؛ عکس. (چاپ دیگر:

◇ (۱۳۴۲)

رزا لوکزامبورگ^۱

ROSA LUXEMBURG

محل تولد: لهستان

تابعیت: آلمانی

تاریخ تولد: ۱۸۷۱

تاریخ وفات: ۱۹۱۹

توضیحات: خانواده‌اش تاجر بودند. تحصیلاتش در اقتصاد سیاسی و تاریخ بود. تابعیت آلمانی را در نتیجه ازدواج صوری با یک چاپچی گرفت. وی حزب کمونیست آلمان (KPD) را پایه‌گذاری کرد. در برلین بعد از دستگیری توسط افسران ارتش اعدام شد.

بخشی از کتاب‌شناسی رزا لوکزامبورگ در زبان فارسی

- اصلاح یا انقلاب؛ رزا لوکزامبورگ؛ اسدالله کشاورزی؛ ناشر: نشر آزاد مهر؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۱۲۸ صفحه رقی. ◇
- ◇ اعتصاب توده‌ای، حزب سیاسی و اتحادیه‌های کارگری؛ رزا لوکزامبورگ؛ ی. رهرو؛ ناشر: یاشار؛ [تهران]؛ ۱۱۱ صفحه.
- اقتصاد چیست؟؛ رزا لوکزامبورگ؛ فرهاد آشوری؛ ناشر: روزبهان؛ تهران: ۱۳۵۸؛ ۸۴ صفحه.
- ◇ اقتصاد سیاسی (عنوان روی جلد: چند مبحث در اقتصاد سیاسی)؛ رزا لوکزامبورگ؛ ناشر: مولوی؛ [تهران]؛ ۱۳۲ صفحه.
- ◇ انقلاب روس؛ رزا لوکزامبورگ؛ م. صلاحی؛ ناشر: سازمان سوسیالیست‌های ایران؛ [آلمان]؛ ۱۳۶۴؛ ۶۶ صفحه.
- ◇ برگزیده آثار رزا لوکزامبورگ؛ [هواداران سازمان چریک‌های فدایی خلق ایران]؛ ناشر:

۱. در فهرست مستندهای کتابخانه ملی و غیر آن این نام به صورت‌های «رزا لوکزامبورگ»، «رزا لوگزامبورگ»، «رزا لوکسامبورگ»، «رزا لوکسمبورگ» و «رزا لوکسمبورگ» نیز آمده است.

- سیاهکل؛ تهران: [۱۳۵۹]؛ ۱۵۶ صفحه.
- ◇ برگزیده آثار روزا لوکزامبورگ؛ ۱۵۶ صفحه. (این کتاب به همراه کتابهای «اقتصاد چیست، سوسیالیسم و کلیساها، نامه‌های زندان» در یک مجلد صحافی شده است.)
- ◇ برگزیده آثار روزا لوکزامبورگ؛ ج. پی. نتل؛ ناشر: سیامک؛ [تهران]؛ ۱۵۶ صفحه.
- درباره ادبیات و هنر؛ کارل مارکس، گئورگ لوکاج، آنتونیو گرامشی، روزا لوکزامبورگ و جورج تامسون؛ اصغر مهدی‌زادگان؛ ناشر: مؤسسه انتشارات نگاه؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۲۰ صفحه رقیعی.
- ◇ درباره جزوه یونیوس: تزهایی درباره جنگ (عنوان روی جلد: درباره جزوه یونیوس روزا لوکزامبورگ)؛ ولادیمیر ایلچ لنین؛ ا. بهرام؛ ناشر: شبگیر؛ تهران: ۱۳۵۹؛ ۳۲ صفحه. (کتاب حاضر نظرات لنین درباره «جزوه یونیوس» نوشته «رزا لوکزامبورگ» می‌باشد.)
- رُزا لوکزامبورگ؛ تونی کلیف؛ نسترن موسوی؛ ناشر: روشنگران و مطالعات زنان؛ تهران: ۱۳۸۱ (چاپ دوم)؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۹۰ صفحه رقیعی؛ عکس؛ نمودار. ◇
- رزا لوکزامبورگ؛ تونی کلیفتون؛ نسترن موسوی؛ ناشر: روشنگران؛ تهران: ۱۳۷۵؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۹۲ صفحه رقیعی.
- ◇ روحانیت، سوسیالیسم و برنامه‌ها؛ روزا لوکزامبورگ؛ [ویراستار] مزدک؛ [بی‌نا؛ بی‌جا: ۱۳۵۷]؛ ۲۹ صفحه.
- ◇ روزا لوکزامبورگ: گوشه‌ای از تاریخ سوسیالیسم در اروپا؛ پیتر نتل؛ عبدالحسین شریفیان؛ ناشر: نگاه؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۱۰۰۸ صفحه.
- زن شورشی (زندگی و مرگ رزا لوکزامبورگ)؛ ماکس گالو؛ مجید شریف؛ ناشر: رسا؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ (چاپ دوم؛ ۱۳۷۸؛ ۱۵۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۸؛ ۲۶۰۰ نسخه)؛ ۵۴۴ صفحه رقیعی. ◇
- سانترالیسم و دموکراسی: توده و رهبران، آزادی انتقاد و علم؛ روزا لوکزامبورگ؛ ترجمه ی.گ.م.؛ ناشر: آساره؛ مشهد: ۱۳۵۸؛ ۴۶ صفحه رقیعی. ◇
- ◇ سوسیالیسم و کلیساها؛ روزا لوکزامبورگ؛ فرخ بامداد؛ ناشر: ما؛ تهران: ۱۳۵۷؛ ۳۸ صفحه. (متن اثر اصلی به روسی است کتاب حاضر از متن انگلیسی تحت عنوان "Socialism and the churches" به فارسی برگردان شده است.)
- ◇ سوسیالیسم و کلیساها؛ روزا لوکزامبورگ؛ ناشر: نوید؛ تهران: ۳۸ صفحه. (متن اثر اصلی به

روسی است کتاب حاضر از متن انگلیسی تحت عنوان "Socialism and the churches" به فارسی برگردان شده است.)

○ گزیده‌هایی از رزا لوکزآمبورگ (The Rosa Luxemburg reader): رزا لوکزآمبورگ، به اهتمام پیتر هودیس و کوین اندرسن؛ حسن مرتضوی؛ ناشر: نیکا؛ مشهد: ۱۳۸۶؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۶۰۰ صفحه رقی. ◇

○ لوکزآمبورگ؛ حمیدرضا مشایخی؛ نفیسه چیدری؛ ناشر: وزارت امور خارجه، مرکز چاپ و انتشارات؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۰۰ صفحه وزیری.

◇ مالکیت خصوصی و کمونیسم و مقالاتی از لنین، روزا لوکزآمبورگ، کارل کورس / مارکس؛ ناشر: پیشاهنگ؛ [بی‌جا]: ۱۳۵۸ (چاپ دوم)؛ ۸۳ صفحه. (از صفحه ۴۵ تا ۷۸ سخنرانی روزا لوکزآمبورگ در کنگره افتتاحیه حزب کمونیست آلمان می‌باشد.)
◇ نامه‌های زندان؛ روزا لوکزآمبورگ؛ ناشر: کانون کتاب ایران؛ سوئد: ۱۳۵۸؛ ۲۹ صفحه.

بعضی مقالات مرتبط با رزا لوکزآمبورگ به زبان فارسی

❖ از هیچ به همه چیز: تغییر منزلت طبقه متوسط نزد نظریه پردازان چپ: گفت‌وگو با مراد ثقفی مدیرمسئول فصلنامه گفت‌وگو؛ ثمینا رستگاری؛ ضمیمه روزنامه اعتماد؛ ۲۶ دی ۱۳۸۸؛ ص ۱، ۶-۷.

❖ اصلاح انقلابی؛ م. مهرجو؛ روزنامه همبستگی؛ ۳۱ فروردین ۱۳۸۲؛ ص ۷.

❖ انقلاب مارکسیستی؛ امیر خوش‌سرور؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۲۱ مرداد ۱۳۸۲؛ ص ۳، ۴ ویژه‌نامه.

✓ انقلابی اصول‌گرا: به مناسبت نودمین سالمرگ رزا لوکزآمبورگ؛ گلاب پارسا؛ هفته‌نامه شهروند امروز؛ شماره ۶۵؛ دی ۱۳۸۶.

❖ جهانی شدن و انباشت سرمایه؛ پل مارلور سوئیزی؛ فریدون محمد هاشمی؛ روزنامه یاس نو؛ ۲۵ تیر ۱۳۸۲؛ ص ۹.

❖ در تاریخ، تقدیری در کار نیست؛ علی چگینی؛ ماهنامه آدینه؛ شماره ۱۱۶، ۱۱۷؛ نوروز ۱۳۷۶؛ ص ۳۳-۳۶.

❖ درباره ادبیات روسیه؛ رزا لوکزآمبورگ؛ اصغر مهدی‌زادگان؛ ماهنامه کلک؛ شماره ۱۳۹؛ خرداد و تیر ۱۳۸۲؛ ص ۲۱، ۲۲.

✓ درباره ادبیات روسیه؛ رزا لوکزآمبورگ؛ اصغر مهدی‌زادگان؛ ماهنامه کلک؛ شماره ۱۴۱؛ مهر و آبان ۱۳۸۲؛ ص ۷. ❖

- ✓ دموکراسی سوسیالیستی یا دیکتاتوری حزبی؛ رزا لوگزامبورگ؛ امید مهرگان؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۲/۹/۱۲.
- ❖ رز قرمز ناپدید شده است؛ مسیح علوی؛ روزنامه یاس نو؛ ۲ دی ۱۳۸۲؛ ص ۱۱.
- ❖ رزا لوگزامبورگ؛ پیتز [هدیس]، [کونین] آندرسن؛ برگردان ایرج فزونکاو و فرخ سیما بسا؛ فصلنامه اندیشه و هنر؛ شماره ۹؛ بهار ۱۳۸۶؛ ص ۱۷-۳۰.
- ✓ رکود و پیشرفت اندیشه‌ی علمی؛ رزا لوگزامبورگ؛ اصغر مهدی‌زادگان؛ ماهنامه اندیشه جامعه؛ شماره ۱۷ و ۱۸؛ تیر و مرداد ۸۰.
- ❖ روزا لوگزامبورگ [مقاله]؛ هانا آرنت؛ عزت‌الله فولادوند؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۵۸؛ زمستان ۱۳۸۵؛ ص ۱۷۴-۲۰۱.
- ✓ زن شورشی بر ترازوی بزرگ سرنوشت [درباره کتاب «زن شورشی» اثر ماکس گالو با ترجمه مجید شریف]؛ نسرين ستوده؛ روزنامه خرداد؛ ۱۳۷۷/۱۱/۱.
- ❖ شعله فروزان انقلاب؛ ماهنامه چیستا؛ شماره ۱۵۶، ۱۵۷؛ اسفند ۱۳۷۷، فروردین ۱۳۷۸؛ ص ۵۱۷-۵۱۸.
- ❖ شور عاطفی یک زن بحث‌انگیز - به مناسبت سالگرد رزا لوگزامبورگ؛ سهیل آصفی؛ روزنامه شرق؛ ۱۵ اسفند ۱۳۸۳؛ ص ۱۹.

برنارد لوئیس^۱

BERNARD LEWIS

محل تولد: انگلستان

تاریخ تولد: ۱۹۱۶

توضیحات: او دکترای تاریخ مطالعات اسلامی دارد و استاد تاریخ خاور نزدیک و میانه^۲ و همچنین مترجم شعر از زبان‌های عبری و فارسی و ترکی به انگلیسی است. وی ویراستار ویراست دوم دائرةالمعارف اسلام نیز بوده است.

بخشی از کتاب‌شناسی برنارد لوئیس در زبان فارسی

- ◇ استانبول و تمدن امپراتوری عثمانی (از مجموعه معارف اسلامی؛ ۵۳)؛ برنارد لوئیس؛ ماه‌ملک بهار؛ ناشران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب؛ تهران: ۱۳۵۰؛ ۲۵۸ صفحه.
- استانبول و تمدن امپراتوری عثمانی؛ برنارد لوئیس؛ ماه‌ملک بهار؛ ناشر: وزارت فرهنگ و آموزش عالی، علمی و فرهنگی؛ تهران: ۱۳۶۵ (چاپ دوم)؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۵۸ صفحه رقی. ◇
- اسلام و غرب؛ سیدعطاءالله مهاجرانی؛ ناشر: اطلاعات؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۳۱۵۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۶؛ ۲۱۰۰ نسخه)؛ ۲۱۲ صفحه رقی. (قسمت اعظم کتاب حاضر تقدی بر کتابهای "The rage and the pride" اثر اورینا فالچی و "The crisis of Islam,

۱. این نام خانوادگی به صورت‌های «لوئیز»، «لوئیس» و «لوئیس» نیز آمده است.

۲. غربیان چون خود را محور عالم فرض کرده‌اند، مجموعه‌ای از کشورهای دیگر را در قیاس با موقعیت جغرافیایی خود، «خاور نزدیک»، «خاور دور» یا «خاورمیانه» نامیده‌اند و این چیز عجیبی نیست، عجیب این است که ما ساکنان همین کشورها نیز برای نامیدن موقعیت جغرافیایی خود از همان عبارات استفاده می‌کنیم! البته ما در بسیاری موارد به‌جای عباراتی که غربی‌ها وضع کرده‌اند، می‌توانیم از عباراتی چون «آسیای شرقی» یا «شرق آسیا»، «آسیای غربی» یا «غرب آسیا» و «آسیای مرکزی»، «آسیای میانه» یا «مرکز آسیا» استفاده کنیم.

Wedenfeld اثر برنارد لوئیس است.) ◇

- اسماعیلیان در تاریخ؛ برنارد لوئیس^۲؛ یعقوب آژند؛ ناشر: مولی؛ تهران: ۱۳۶۴؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۶۸؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۵۱۲ صفحه؛ وزیری؛ نمودار. (کتاب حاضر گردآوری و ترجمه از منابع مختلف می‌باشد و نویسندگان آن برنارد لوئیس، لوئی ماسینیون، ع. حمدانی، م. هاجسن، آصف فیضی و ایوانف می‌باشند.) ◇
- ◇ بحران در اسلام (The crisis of Islam: holy war and unholy terror)؛ برنارد لوئیس؛ رضا کریمیان؛ ناشر: میکائیل؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۹۹ صفحه.
- برخورد تمدن‌ها: چالش سنت و مدرنیته؛ برنارد لوئیس، گارن آرمسترانگ، دیسلو ژیکولسکی و دیگران؛ ترجمه و تدوین: غلامحسین میرزاصالح؛ ناشر: مازیار؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۴۰۰ صفحه؛ وزیری؛ نقشه، جدول. ◇
- برخورد فرهنگها (از مجموعه گفت‌وگویی تمدنها)؛ برنارد لوئیس؛ بهمن دخت اویسی، ویراستار: فیروزان زهادی؛ ناشران: نشر و پژوهش فرزانه روز و مرکز بین‌المللی گفتگوی تمدنها؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۱۰۰ صفحه؛ رقی. ◇
- برخورد فرهنگها: یهودیان، مسیحیان و مسلمانان در عصر اکتشاف (از مجموعه درباره فرهنگ)؛ برنارد لوئیس؛ نادر شیخ‌زادگان؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۹۰ صفحه؛ رقی. ◇
- برخورد فرهنگها؛ برنارد لوئیس؛ بهمن دخت اویسی؛ ناشر: نشر تاریخ ایران؛ تهران: ۱۳۸۴ (چاپ دوم)؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۹۶ صفحه؛ رقی. ◇
- بنیادهای کیش اسماعیلیان: بحثی تاریخی در پیدایی خلافت فاطمیان (از مجموعه تاریخ اسلام)؛ ۱)؛ برنارد لوئیس؛ ابوالقاسم سری؛ ناشر: ویسمن؛ تهران: ۱۳۷۰؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۴۸ صفحه؛ وزیری؛ نمودار. ◇
- پیامبر و فرعون: جنبشهای نوین اسلامی در مصر (از سری جنبشهای اسلامی معاصر؛ ۲)؛ ژیل کوپل [با مقدمه‌ای از برنارد لوئیس]؛ حمید احمدی؛ ناشر: کیهان؛ تهران: ۱۳۶۷؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ دوم)؛ ۱۳۷۶، چاپ سوم؛ ۱۳۸۳؛ ۳۳۰۰ نسخه)؛ ۳۴۲ صفحه؛ رقی؛ مصور؛ نقشه؛ عکس؛ نمودار. ◇

۱. طبق معلومات ارائه شده توسط نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا) و نرم‌افزار «کتیبه»، نام این کتاب در چاپ سوم به «اسماعیلیان» تغییر یافته است.

۲. نرم‌افزار «کتیبه» نویسندگان این کتاب را در چاپ سوم «برنارد لوئیس»، «لوئی ماسینیون»، «مارشال گودوین سیمز هاجسن» و «آصف فیضی» ذکر کرده است.

○ تاریخ اسلام کمبریج؛ نویسندگان: پیترمالکوم هولت، آن کاترین سواين فورد لمبتون و برنارد لوئیس؛ تیمور قادری، ویراستار: فرزانه فلاح؛ ناشر: شرکت چاپ و نشر بین‌الملل؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۱۲۰۰ نسخه؛ ۲ جلد، جلد اول: ۹۴۶ صفحه و زیری و جلد دوم: ۱۲۶۰ صفحه و زیری؛ مصور. ◇

○ تاریخ اسلام کمبریج؛ نویسندگان: پیترمالکوم هولت، آن کاترین سواين فورد لمبتون و برنارد لوئیس؛ تیمور قادری؛ ناشران: آیفام و مهتاب؛ تهران: ۱۳۸۷ (ویرایش دوم)؛ ۱۶۵۰ نسخه؛ ۲ جلد، جلد اول: ۱۰۱۰ صفحه و زیری و جلد دوم: ۱۲۳۸ صفحه و زیری؛ مصور؛ نقشه؛ نمودار. ◇

○ تاریخ اسلام: پژوهش دانشگاه کمبریج^۱؛ نویسندگان: آرتور جان آربری، برتولد اشپولر، آن کاترین سواين فورد لمبتون، برنارد لوئیس، مونگمری وات، پی.ام. هولت و عرفان شهید؛ ترجمه احمد آرام؛ ناشر: مؤسسه انتشارات امیرکبیر؛ تهران: ۱۳۹۰ (چاپ هشتم)؛ ۱۰۰۰ نسخه (چاپ نهم)؛ ۱۳۹۰؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ دهم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۹۵۶ صفحه و زیری.

○ تاریخ اسماعیلیان؛ برنارد لوئیس؛ فریدون بدره‌ای؛ ناشر: توس؛ ۱۳۶۳؛ ۵۵۰۰ نسخه؛ ۳۷۶ صفحه و زیری.

○ حشاشین: فرقه‌ای تندرو در اسلام؛ برنارد لوئیس؛ حسن خاکباز محسنی؛ ناشر: کتاب زمان (با هم‌یاری مترجم)؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۲۲۴ صفحه رقیعی؛ مصور؛ نقشه؛ عکس. ◇
○ خاورمیانه: دو هزار سال تاریخ از ظهور مسیحیت تا امروز؛ برنارد لوئیس؛ حسن کامشاد؛ ناشر: نشر نی؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۶۵۰ نسخه)؛ ۴۴۸ صفحه و زیری؛ مصور؛ نقشه. ◇

○ زبان سیاسی اسلام (صفحه عنوان به عربی: برنارد لوئیس. *لغة الاسلام السیاسیة*) (از سری سیاسی؛ ۲۵. سیاسی/اجتماعی؛ ۵۸)؛ برنارد لوئیس؛ غلامرضا بهروز لک؛ ناشر: بوستان کتاب قم (انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)؛ قم: ۱۳۷۸؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دیگر؛ ۱۳۸۵؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۲۰۸ صفحه و زیری. ◇

○ زبان سیاسی اسلام؛ برنارد لوئیس؛ غلامرضا بهروز لک؛ ناشر: حوزه علمیه قم، دفتر تبلیغات اسلامی، مرکز انتشارات؛ قم: ۱۳۷۸؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۲۰۸ صفحه و زیری. ◇
○ ظهور ترکیه نوین؛ برنارد لوئیس؛ محسن علی سبحانی؛ ناشر: محسن علی سبحانی؛ تهران:

- ۱۳۷۲؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۶۷۱ صفحه وزیری؛ نقشه. ◇
- ◇ فدائیان اسماعیلی (از سری منابع تاریخ و جغرافیای ایران؛ ۱۹)؛ برنارد لوئیس؛ فریدون بدره‌ای؛ ناشر: انتشارات بنیاد فرهنگ ایران؛ [تهران]؛ ۲۵۸ + ده صفحه؛ مصور.
- فداییان اسماعیلی؛ برنارد لوئیس؛ فریدون بدره‌ای؛ ناشر: مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی؛ تهران؛ ۱۳۷۱ (چاپ دوم)؛ ۲۵۶ صفحه وزیری؛ تصویر، مصور؛ عکس. ◇
- مسلمانان در اروپا؛ ویراستاران: برنارد لوئیس و دومینیک اشنایر؛ محمدحسین آریا؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران؛ ۱۳۷۶؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۳۲۰ صفحه رقی؛ جدول. ◇
- مشکل از کجا آغاز شد؟ (تأثیر غرب و واکنش خاورمیانه)؛ برنارد لوئیس؛ شهریار خواجهیان؛ ناشر: نشر اختران؛ تهران؛ ۱۳۸۴؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۲۷۶ صفحه رقی؛ مصور؛ نقشه. ◇
- مطبوعات در جهان اسلام (۱): ایران، افغانستان^۱ (از سری تاریخ جراید در جهان اسلام؛ ۱ و از مجموعه کتابخانه دانشنامه جهان اسلام؛ ۲۵؛ دبیر مجموعه: مالک حسینی)؛ نویسندگان: پروین قدسی‌زاد، محمدفاروق انصاری، سجاد راعی گلوچه، اصغر صادقی یکتا، برنارد لوئیس و شارل پلّا؛ ناشر: کتاب مرجع؛ تهران؛ ۱۳۸۹؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۲۵۰ صفحه رقی. ◇
- نخستین مسلمانان در اروپا؛ برنارد لوئیس؛ محمد قائدشرفی؛ ناشر: نشر کارنامه؛ تهران؛ ۱۳۸۹؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۴۸۲ صفحه وزیری. ◇
- نخستین مسلمانان در اروپا؛ برنارد لوئیس؛ محمد قائدشرفی؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران؛ ۱۳۷۴؛ ۲۸۰۰ نسخه؛ ۴۲۶ صفحه رقی؛ مصور. ◇

بعضی مقالات مرتبط با برنارد لوئیس به زبان فارسی

- ✓ آزادی و عدالت درخاورمیانه [عنوان بخش دوم: استبداد بیگانه با سنت اسلامی: دموکراسی در خاورمیانه]؛ برنارد لوئیس؛ محمدحسین باقی؛ روزنامه شرق؛ ۱ و ۱۳۸۵/۵/۲؛ ص ۶. ❖
- ✓ آمریکا خاورمیانه را به کجا می‌برد؛ امیرحسین تیموری؛ روزنامه هم‌میهن؛ ۱۳۸۶/۴/۳.
- ❖ آنچه ایرانیان به تمدن‌های دیگر دادند؛ برنارد لوئیس؛ بهزاد کریمی؛ روزنامه شرق؛ ۲۲ تیر ۱۳۸۳؛ ص ۷ ویژه‌نامه فرهنگ.
- ✓ آیا معنی «بغداد» را می‌دانید: دایرةالمعارف کوچک خاورمیانه؛ فرشاد محمودی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۴/۱۲؛ ص ۲۰. ❖

۱. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، نام این کتاب را به صورت «مطبوعات ایران و افغانستان» ذکر کرده است.
 ۲. این اثر مجموعه‌ای از مقالات می‌باشد. مقاله‌ای که از «برنارد لوئیس» و «شارل پلّا» (به صورت مشترک) در این کتاب آمده و توسط «محمد تقی‌زاده مطلق» ترجمه شده است.

- ✓ ادیان و برخورد تمدن‌ها [عنوان قسمت (۲): انزاعی برخاسته از شباهت‌ها]؛ برنارد لوئیس؛ عزت‌الله فولادوند؛ روزنامه شرق؛ ۲۵ و ۱۳۸۳/۱/۲۴؛ ص ۱۳. ❖
- ✓ ادیان و برخورد تمدن‌ها؛ برنارد لوئیس؛ عزت‌الله فولادوند؛ دو ماهنامه بخارا؛ شماره ۴۲؛ خرداد و تیر ۱۳۸۴؛ ص ۴۵-۵۴. ❖
- ❖ ادیان و برخورد تمدن‌ها؛ برنارد لوئیس؛ عزت‌الله فولادوند؛ روزنامه شرق؛ ۲۴ فروردین ۱۳۸۳؛ ص ۱۳؛ ۲۵ فروردین ۱۳۸۳؛ ص ۱۳.
- ❖ اروپا و مهاجران مسلمان؛ نشریه جهان کتاب؛ سال ۲، شماره ۱۵، ۱۶؛ مرداد ۱۳۷۶؛ ص ۱۳.
- ❖ اروپای اسلامی؟؛ هفته‌نامه همشهری دیپلماتیک؛ شماره ۲۷؛ ۹ آبان ۱۳۸۳؛ ص ۱۴.
- ✓ اروپای مسلمان!؛ ترجمه نیلوفر قدیری؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳/۴/۱۳۸۵.
- ✓ از بابل تا دیلماج تا مترجم امروزی؛ برنارد لوئیس؛ حسن کامشاد؛ ماهنامه کتاب ماه (ادبیات و فلسفه)؛ شماره ۶۷؛ اردیبهشت ۱۳۸۲؛ ص ۳۸-۴۹. ❖
- ✓ از طرح برنارد لوئیس تا تشکیل حکومت پشتونستان؛ هوشنگ طالع؛ ماهنامه گزارش؛ شماره ۹۹؛ اردیبهشت ۱۳۷۸؛ ص ۲۱-۲۳. ❖
- ❖ استانبول و تمدن امپراتوری عثمان؛ ابوالحسن مبین؛ ماهنامه کتاب ماه تاریخ و جغرافیا؛ شماره ۲۱؛ ۳۰ تیر ۱۳۷۸؛ ص ۲۷-۳۰.
- ❖ استبداد بیگانه با سنت اسلامی؛ دموکراسی در خاورمیانه؛ برنارد لوئیس؛ محمدحسین باقی؛ روزنامه شرق؛ ۲ مرداد ۱۳۸۵؛ ص ۶.
- ✓ استبداد سد راه مدرنیته [بررسی و نقد کتاب «مشکل از کجا آغاز شد؟» نوشته برنارد لوئیس و ترجمه شهریار خواجهان]؛ روح‌الله حاتمی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۸/۲۲؛ ص ۲۰. ❖
- ❖ اسرائیل و حکومت‌های عرب خاورمیانه؛ احسان تقدسی؛ روزنامه ایران؛ ۲۶ اسفند ۱۳۸۶؛ ص ۲۱.
- ❖ اسلام از ورای سوء تفاهات تاریخی؛ فصلنامه صفحه اول؛ شماره ۷۱؛ تیر ۱۳۸۳؛ ص ۱۷-۲۰.
- ✓ اسلام در برابر غرب؛ درباره کتاب اسلام در بحران، نوشته برنارد لوئیس؛ ترجمه مجتبی صفری؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۶/۵؛ ص ۲۰. ❖
- ❖ اسلام سیاسی؛ عبدالمهدی مستکین؛ هفته‌نامه همشهری دیپلماتیک؛ شماره ۲۷؛ ۹ آبان ۱۳۸۳؛ ص ۱۲.
- ❖ اسلام و غرب؟ - چشمها را باید شست ...؛ عطاءالله مهاجرانی؛ روزنامه اطلاعات؛ ۲

۱. رویکرد اصلی مقاله بالا در یک جمله به طور مجزاً آمده است: «برنارد لوئیس: اروپا تا پایان همین قرن مسلمان شده و بخشی از «غرب عربی» یا «مغرب» خواهد شد.»

- شهریور ۱۳۸۲: ص ۵.
- ❖ اسلام و غرب؟؛ عطاءالله مهاجرانی؛ روزنامه اطلاعات؛ ۱۳ مهر ۱۳۸۲: ص ۶؛ ۱۴ مهر ۱۳۸۲: ص ۶؛ ۲۱ مهر ۱۳۸۲: ص ۶؛ ۲۷ مهر ۱۳۸۲: ص ۶؛ ۲۸ مهر ۱۳۸۲: ص ۶.
 - ❖ اسلام و غرب؟؛ عطاءالله مهاجرانی؛ روزنامه اطلاعات؛ ۲ آذر ۱۳۸۲: ص ۶؛ ۹ آذر ۱۳۸۲: ص ۶؛ ۱۰ آذر ۱۳۸۲: ص ۶؛ ۱۵ آذر ۱۳۸۲: ص ۶؛ ۱۷ آذر ۱۳۸۲: ص ۶.
 - ❖ اسلام و غرب؟؛ عطاءالله مهاجرانی؛ روزنامه اطلاعات؛ ۲۶ مرداد ۱۳۸۲: ص ۶؛ ۲۷ مرداد ۱۳۸۲: ص ۶.
 - ❖ اسلام و غرب؟؛ عطاءالله مهاجرانی؛ روزنامه اطلاعات؛ ۲۸ دی ۱۳۸۲: ص ۶.
 - ❖ اسلام و غرب؟؛ عطاءالله مهاجرانی؛ روزنامه اطلاعات؛ ۳ شهریور ۱۳۸۲: ص ۶؛ ۹ شهریور ۱۳۸۲: ص ۶؛ ۱۰ شهریور ۱۳۸۲: ص ۶؛ ۱۶ شهریور ۱۳۸۲: ص ۶؛ ۱۷ شهریور ۱۳۸۲: ص ۶؛ ۲۳ شهریور ۱۳۸۲: ص ۶؛ ۲۴ شهریور ۱۳۸۲: ص ۶؛ ۳۰ شهریور ۱۳۸۲: ص ۶؛ ۳۱ شهریور ۱۳۸۲: ص ۶.
 - ❖ اسلام و غرب؟؛ عطاءالله مهاجرانی؛ روزنامه اطلاعات؛ ۵ بهمن ۱۳۸۲: ص ۶.
 - ❖ اسلام و مردم سالاری لیبرال؛ برنارد لویس؛ محمدسعید حنایی کاشانی؛ روزنامه ایران؛ ۲۲ اردیبهشت ۱۳۸۲: ص ۸؛ ۲۳ اردیبهشت ۱۳۸۲: ص ۸.
 - ✓ اسلام، دین و مردم: نگاهی به آخرین کتاب برنارد لویس؛ مرضیه سلیمانی؛ ماهنامه کتاب ماه (دین)؛ شماره ۱۳۹؛ اردیبهشت ۱۳۸۸: ص ۸۰-۸۲.
 - ✓ اسلام شناس مشاور رئیس جمهور [برنارد لوئیس]؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۳/۶.
 - ❖ انتظار منتظر (بخش دوم)؛ الف. رحیمی؛ روزنامه رسالت؛ ۲۰ شهریور ۱۳۸۵: ص ۱۷، ۱۸.
 - ✓ انقلابی با پسوند اسلامی: بخش دوم؛ برنارد لوئیس؛ احمد ذوعلم؛ دوماهنامه هاییل؛ شماره معکوس ۱۱؛ فروردین و اردیبهشت ۱۳۸۶.
 - ✓ انقلابی با پسوند اسلامی: بخش یکم؛ برنارد لوئیس؛ احمد ذوعلم؛ دوماهنامه هاییل؛ شماره معکوس ۱۲؛ بهمن و اسفند ۱۳۸۵.
 - ❖ ایران در گذر تاریخ؛ برنارد لوئیس؛ فخریه سندسی؛ ماهنامه آفتاب؛ شماره ۱۲؛ بهمن ۱۳۸۰: ص ۷۲-۷۵.
 - ❖ بار دیگر درباره طرح خاورمیانه بزرگ (نشست رباط)؛ ابوالقاسم قاسم زاده؛ روزنامه اطلاعات؛ ۲۴ آذر ۱۳۸۳: ص ۲؛ ۲۵ آذر ۱۳۸۳: ص ۲.
 - ✓ بازتولید نبوغ ایرانی در آیین اسلام؛ برنارد لوئیس؛ بهزاد کریمی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۴/۲۲ و ۱۳۸۳/۴/۲۳: ص ۷ ویژه نامه فرهنگ.

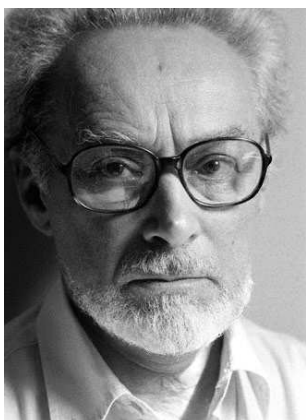
- ✓ برخورد فرهنگها [معرفی کتاب «برخورد فرهنگها» نوشته برنارد لوئیس، ترجمه بهمن دخت اویسی]؛ فصلنامه نامه فرهنگ؛ شماره ۴۰.
- ❖ برخورد فرهنگها: مسیحیان، مسلمانان و یهودیان در عصر اکتشاف؛ دوماهنامه افق بینا؛ شماره ۳۱؛ مهر ۱۳۸۵؛ ص ۳۶.
- ✓ برخورد نادانی [پیرامون نظریه برخورد تمدن ساموئل هانتینگتون]؛ ادوارد سعید؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۰/۸/۲۹.
- ✓ برداشت غلط: تأثیر آرای برنارد لوئیس بر استراتژی نومحافظه‌کاران؛ مایکل هرش؛ وحیدرضا نعیمی؛ ماهنامه همشهری ماه؛ دوره جدید، شماره ۴؛ فروردین ۱۳۸۴؛ ص ۲۶-۲۸. ❖
- ❖ برداشت مسلمانان از تاریخ و تاریخ‌نگاری؛ برنارد لوئیس؛ فرزانه شادانپور؛ روزنامه همشهری؛ ۱۲ بهمن ۱۳۷۶؛ ص ۹؛ ۱۴ بهمن ۱۳۷۶؛ ص ۹.
- ✓ برنارد لوئیس؛ مهدی شوشتری؛ ماهنامه اسلام و غرب؛ شماره ۱۴ و ۱۵؛ ص ۴۲-۴۴.
- ❖ برنارد لوئیس؛ مهدی شوشتری؛ روزنامه ایران؛ ۲۴ آذر ۱۳۷۸؛ ص ۱۰.
- ❖ پروژه خاورمیانه بزرگ، ریشه‌های فکری و زمینه‌های عملی؛ روزنامه اطلاعات؛ ۱۵ تیر ۱۳۸۳؛ ص ۱۲.
- ✓ پیشرفت غرب و واکنش شرق [بررسی تاریخی رابطه مسلمانان با تمدن مدرن]؛ برنارد لوئیس؛ خسرو تدین؛ روزنامه همشهری؛ ۱۸ و ۱۹/۱۰/۱۳۸۱؛ ص ۶. ❖
- ✓ پیوند حکومت سعودی با آموزه‌های وهابی [عنوان بخش دوم: نفت، مدرنیته، وهابیت]؛ برنارد لوئیس؛ هوتن فیروزپور؛ روزنامه شرق؛ ۶ و ۷/۶/۱۳۸۵؛ ص ۶. ❖
- ❖ تاریخ خاورمیانه؛ رسول جعفریان؛ حسن فرشتیان؛ فصلنامه حکومت اسلامی؛ شماره ۲۹؛ پاییز ۱۳۸۲؛ ص ۲۵۰-۲۵۲.
- ✓ تاریخ دوهزار ساله خاورمیانه [درباره کتاب خاورمیانه (دو هزار سال تاریخ از ظهور مسیحیت تا امروز) نوشته برنارد لوئیس با ترجمه حسن کامشاد]؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۸۲/۲/۲؛ ص ۷. ❖
- ❖ تازه‌های فرزانه؛ فریبا نیک‌زاد؛ دوماهنامه بخارا؛ شماره ۱۹؛ مرداد، شهریور ۱۳۸۰؛ ص ۴۰۳-۴۱۱.
- ❖ تازه‌های کتاب درباره خاورمیانه؛ حمید احمدی؛ فصلنامه مطالعات خاورمیانه؛ شماره ۳۴؛ تابستان ۱۳۸۲؛ ص ۲۷۷-۲۸۵.
- ✓ تبارشناسی یک نظم [کشورهای خاورمیانه]؛ برنارد لوئیس؛ علی محمد طباطبایی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۴/۲۹.
- ✓ تروریست‌های نوظهور؛ آرمین منتظری؛ روزنامه حیات نو؛ ۱۳۸۵/۹/۲۰.

- ❖ تشکیل خاورمیانه مدرن؛ رسول جعفریان؛ حسن فرشتیان؛ فصلنامه حکومت اسلامی؛ شماره ۲۹؛ پاییز ۱۳۸۲: ص ۲۵۲-۲۵۴.
- ✓ تلخ از ناکامی‌های پی‌درپی: نقدی بر کتاب «کار از کجا خراب شد؟»؛ برنارد لوئیس؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۲/۴/۱۹: ص ۸ ❖
- ❖ تهاجم مکتوب؛ کلفورد گریتر؛ ماهنامه مسجد؛ شماره ۷۲؛ آذر ۱۳۸۲: ص ۶۰-۶۳.
- ✓ خصومت دیرینه مسیحیت غرب با اسلام و پیامبر اکرم (ص)؛ حیدررضا ضابط؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۶/۹/۱۹.
- ✓ خطای کار مسلمانان یا خطای غرب؟ [درباره کتاب «کار از کجا خراب شد؟: تأثیرات غرب و واکنش‌های خاورمیانه» نوشته برنارد لوئیس]؛ ماهنامه غرب در آینه فرهنگ؛ شماره ۲۰.
- ❖ دانش اسلام‌گرایی و گرایش‌های شرق‌شناسان غربی؛ حمید مولانا؛ روزنامه کیهان؛ ۳ خرداد ۱۳۷۵: ص ۱۶، ۱۴.
- ✓ در پرده خانقاه [قسمت اول]؛ سیدمجتبی مجاهدین؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۴/۱۲/۲۲.
- ✓ دموکراسی اسلامی در عراق: واکاوی علل ناکامی دموکراسی سکولار در عراق؛ ترجمه وحیدرضا نعیمی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۳/۱۱/۳.
- ✓ دو کشور - یک الگو: پیشنهاد یک نویسنده آمریکایی به دولت بوش برای خروج از بحران عراق؛ برنارد لوئیس؛ امیر بهادری‌نژاد؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۶/۲۵: ص ۲۲ ❖
- ✓ دیرینه‌شناسی نگاه غرب به خاورمیانه؛ حبیب‌الله فتاحی اردکانی؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۳/۴/۱۸.
- ✓ دین تمام زندگی؛ علیرضا شجاعی زند؛ فصلنامه حکومت اسلامی؛ شماره ۲۲.
- ✓ ریشه‌های تاریخی ۱۱ سپتامبر: درباره کتاب «چه اتفاقی افتاده؟» نوشته برنارد لوئیس؛ تیم استار؛ بهزاد کریمی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۸/۷: ص ۲۰ ❖
- ❖ سهل‌انگاری و شتابکاری در ترجمه؛ حسن لاهوتی؛ دو ماهنامه آینه پژوهش؛ سال ۶، شماره ۳۵؛ آذر، دی ۱۳۷۴: ص ۲۸-۴۰.
- ❖ شکل‌گیری خاورمیانه جدید؛ محمد شیرخانی؛ فصلنامه خاورمیانه؛ سال ۲، شماره ۱؛ بهار ۱۳۷۴: ص ۲۱۳-۲۱۷.
- ✓ طرح خاورمیانه بزرگ یا الگوی مبارزه مشترک اروپا و آمریکا؛ احمد هاشمی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۲/۱/۱۵.

- ✓ عوامل بی‌ثباتی در عراق؛ محمدجواد فیض قمی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۳/۷/۱۹.
- ❖ غرب و خاورمیانه؛ برنارد لوئیس؛ ناصر پورحسن؛ روزنامه سلام؛ ۲۹ دی ۱۳۷۶؛ ص ۸.
- ❖ فرنگی‌ها؛ برنارد لوئیس؛ ج. ف. پ. هاپکینز؛ عباس احمدوند؛ فصلنامه تاریخ اسلام؛ شماره ۱۶؛ زمستان ۱۳۸۲؛ ص ۱۸۹-۲۰۴.
- ✓ فهرست آثار برنارد لوئیس؛ مازن بن‌صلاح مطبقاتی؛ رسول جعفریان؛ دو ماهنامه آینه پژوهش؛ شماره ۵۲؛ آبان ۱۳۷۷؛ ص ۹۶-۱۱۱. ❖
- ❖ کتابهایی که سیاست جدید امریکا را شکل داده‌اند؛ میچیکو کاکوتانی؛ ماهنامه جهان کتاب؛ شماره ۱۷۱؛ تیر ۱۳۸۲؛ ص ۸-۹.
- ✓ کشف آمریکا [عنوان بخش دوم: کشف دوزخ]؛ برنارد لوئیس؛ هوتن فیروزپور؛ روزنامه شرق؛ ۱۸ و ۱۳۸۵/۵/۱۹؛ ص ۶. ❖
- ❖ گذار به دموکراسی در ترکیه؛ برنارد لوئیس؛ آراز امین‌ناصری؛ ماهنامه اطلاعات سیاسی - اقتصادی؛ شماره ۲۳۷، ۲۳۸؛ خرداد و تیر ۱۳۸۶؛ ص ۴-۲۳.
- ✓ گره کور رابطه جهان اسلام و غرب: نقدی بر چاپ دوم کتاب «برخورد فرهنگ‌ها» اثر برنارد لوئیس؛ رضا علوی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۶/۱؛ ص ۲۰. ❖
- ❖ ما به کدام تمدن تعلق داریم؟؛ محمدعلی زم؛ ماهنامه سوره؛ شماره ۳؛ بهار ۱۳۷۶؛ ص ۵-۱۰.
- ✓ مبانی نظری «خاورمیانه بزرگ»: روند نوسازی نظام‌های حاکم؛ برنارد لوئیس؛ روزنامه خراسان؛ شماره ۱۸.
- ✓ محور اهریمنی نمودی از کشاکش بین ایران و آمریکا؛ اروند^۱ آبراهامیان؛ احمد صادقی؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۱ و ۱۳۸۴/۱۲/۱۴.
- ✓ مسائل فرهنگی خاورمیانه (بخش پایانی) [از کتاب «چه اشتباهی رخ داد» نوشته برنارد لوئیس]؛ ترجمه محمدرضا لطفی؛ روزنامه آینده نو؛ ۱۳۸۵/۹/۲۱.
- ❖ مسیر دموکراسی در جهان اسلام؛ مهدی امینیان؛ روزنامه رسالت؛ ۱ خرداد ۱۳۸۴؛ ص ۳، ۱۹.
- ❖ مشاور - تأثیر اندیشه‌های یک مورخ بر شکل‌گیری سیاست خارجی امریکا در خاورمیانه؛ وحیدرضا نعیمی؛ هفته‌نامه همشهری دیپلماتیک؛ شماره ۱۵؛ نیمه اول تیر ۱۳۸۳؛ ص ۹.
- ❖ مشکل از کجا آغاز شد؛ هفته‌نامه کتاب هفته؛ دوره جدید، شماره ۸؛ ۲۸ آبان ۱۳۸۴؛ ص ۱۹.
- ✓ مشکل غرب با خاورمیانه و برعکس [درباره کتاب «مشکل از کجا آغاز شد؟: تأثیر غرب و

۱. در منابع فارسی، املاي این نام به صورت «یرواند» یا «ارواند» آمده است و املاي لاتین آن چنین است: (Ervand).

- واکنش خاورمیانه» نوشته برنارد لوئیس و ترجمه شهریار خواجهان؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۲/۲۹.
- ✓ مطالعات اسلام در ایالات متحده آمریکا از جمهوری تا امپراطوری؛ حیدررضا ضابط؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۲/۹/۳۰، ۲ و ۱۳۸۲/۱۰/۴.
- ✓ مطالعات اسلام در غرب از جمهوری تا امپراتوری؛ حیدررضا ضابط؛ روزنامه قدس؛ ۲ و ۱۳۸۲/۱۰/۹.
- ❖ معرفی کتاب خارجی - مطالعات اسلامی در آلمان؛ شهرام تقی زاده انصاری؛ ماهنامه کتاب ماه دین؛ شماره ۸۰؛ خرداد ۱۳۸۳؛ ص ۴۸-۴۹.
- ✓ معرفی کتاب: برخورد فرهنگ‌ها: یهودیان، مسیحیان و مسلمانان در عصر اکتشاف [نوشته برنارد لوئیس و ترجمه نادر شیخزادگان]؛ دو ماهنامه افق بینا؛ شماره ۳۱؛ ص ۳۶.
- ❖ معرفی کتاب؛ ماهنامه صنعت حمل و نقل؛ شماره ۲۱۴؛ تیر ۱۳۸۱؛ ص ۸۷-۹۱.
- ✓ نسبت اسلام و دموکراسی؛ برنارد لوئیس؛ روزنامه سیاست روز؛ ۱۳۸۳/۱۲/۲۴؛ ص ۸.
- ✓ نظری تاریخی به اسلام و دموکراسی لیبرال [عنوان بخش پایانی: راه دموکراسی در خاورمیانه]؛ برنارد لوئیس؛ عزت‌الله فولادوند؛ روزنامه شرق؛ ۱۱ و ۱۳۸۴/۲/۱۲؛ ص ۱۸.
- ✓ نفرت از غرب؛ برنارد لوئیس؛ احد البرز؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۲/۹/۲۲.
- ✓ نقدی بر کتاب ظهور ترکیه نوین [نوشته برنارد لوئیس و ترجمه محسن علی سبحانی]؛ شریف ماردین؛ حسن حضرتی؛ ماهنامه کتاب ماه (تاریخ و جغرافیا)؛ شماره ۷۶-۷۵؛ دی و بهمن ۱۳۸۲؛ ص ۶۸-۷۰.
- ✓ نگاهی به کتاب استانبول و تمدن امپراتوری عثمانی [نوشته برنارد لوئیس ترجمه ماه‌ملک بهار]؛ ابوالحسن مبین؛ ماهنامه کتاب ماه (تاریخ و جغرافیا)؛ شماره ۲۱؛ تیر ۱۳۷۸؛ ص ۲۷-۳۰.
- ✓ نومحافظه‌کاران [پیرامون نظرات برنارد لوئیس از اساتید بزرگ خاورشناسی]؛ الیور مایلز؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۳/۷/۱۶.
- ❖ واریاسیون روی تم برخورد تمدن‌ها؛ برنارد لوئیس؛ غلام‌حسین میرزاصالح؛ فصلنامه نگاه‌نو؛ شماره ۴۹؛ مرداد ۱۳۸۰؛ ص ۲۳-۲۹.
- ❖ هشدار به اروپا؛ هفته‌نامه همشهری دیپلماتیک؛ شماره ۲۷؛ ۹ آبان ۱۳۸۳؛ ص ۵.

پریمو لوی

PRIMO LEVI

نام دیگر: Damianos Malabaila

محل تولد: تورین، ایتالیا

محل وفات: تورین، ایتالیا

تابعیت: ایتالیایی

تاریخ تولد: ۱۹۱۹

تاریخ وفات: ۱۹۸۷

زمینه فعالیت: نویسندگی

تحصیلات: شیمی

توضیحات: او یکی از بزرگ‌ترین نویسندگان بعد از جنگ ایتالیا است. از رویدادهای مهم زندگی او دریافت جایزه استرگا (Strega) می‌باشد.

بخشی از کتاب‌شناسی پریمو لوی در زبان فارسی

○ آهن پتاسیم نیکل؛ پریمو لوی؛ بابک واحدی؛ ناشر: کتابسرای تندیس؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۷۲ صفحه جیبی.

○ معامله پر سود و داستان‌های دیگر؛ ترجمه مژده دقیقی؛ ناشر: نیلوفر؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۵؛ ۱۶۵۰ نسخه)؛ ۱۷۶ صفحه رقی.

بعضی مقالات مرتبط با پریمو لوی به زبان فارسی

✓ حقیقت زندگی: نگاهی به رمان «نافرجام» نوشته ایمری کرتس؛ ترجمه میترا لطفی شمیرانی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۸/۱۸.

❖ درباره زیر و بم‌های ترجمه؛ پریمو لوی؛ وازریک درساهاکیان؛ دو ماهنامه بخارا؛ شماره ۵۰؛ فروردین و اردیبهشت ۱۳۸۵؛ ص ۱۵۴-۱۶۲.

✓ فوکو، فلسفه تحلیلی، تودوروف: کتاب‌های تازه فلسفی در دنیای انگلیسی زبان؛ علی
ملائکه؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۲/۱۰/۷.

✓ لوی و رنج زنده ماندن در آشویتس؛ افشین تاجیان؛ دوماهنامه بینا؛ شماره ۴: ص ۲۲-۲۴.
✓ لیلیت؛ پریمو لوی؛ حسین شهرابی؛ فصلنامه جشن کتاب؛ دوره جدید، شماره ۵؛ بهار
۱۳۸۷: ص ۲۹-۳۶.

۱. این نوشته، داستانی کوتاه از پریمو لوی است. خوانندگان علاقه‌مند، می‌توانند داستان کوتاه «لیلا دختر ایرانی» نوشته آناتول فرانس را هم در کتابی به همین نام - که توسط نشر نخستین در سال ۱۳۸۴ به چاپ رسیده - ببینند.

امانوئل لویناس

EMMANUEL LEVINAS

محل تولد: لتونی

تابعیت: فرانسوی

تاریخ تولد: ۱۹۰۶

تاریخ وفات: ۱۹۹۵

تحصیلات: دکترای فلسفه

بخشی از کتاب‌شناسی امانوئل لویناس در زبان فارسی

- ◇ اخلاق و نامتناهی: گفتگوهای امانوئل لویناس با فیلیپ نمو^۱ (از سری کتابهای کوچک؛ ۸)؛ مترجم انگلیسی: ریچارد ای. کوهن؛ ترجمه مراد فرهادپور و صالح نجفی؛ ناشر: رخ داد نو؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۴۱ صفحه؛ ۱۷×۱۱ س.م.
- اخلاق و نامتناهی: گفت‌وگوهای امانوئل لویناس با فیلیپ نمو (از سری کتابهای کوچک؛ ۸)؛ امانوئل لویناس و فیلیپ نمو؛ مترجم انگلیسی: ریچارد ای. کوهن، مترجمان: مراد فرهادپور، امید مهرگان و صالح نجفی؛ ناشر: فرهنگ صبا؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۱۴۴ صفحه جیبی. ◇
- درآمدی بر اندیشه لویناس (Levinas: an introduction)؛ کالین دیویس؛ مسعود علیا؛ ناشر: مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۳۲۸ صفحه رقی. ◇
- کشف دیگری همراه با لویناس؛ مسعود علیا؛ ناشر: نشر نی؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۶۵۰ نسخه؛ ۲۶۴ صفحه رقی. ◇
- مکالمات فرانسوی: گفت‌وگوهایی با امانوئل لویناس، مونیک اشنایدر، میشل سر، لوس

1. Philip Nemoa.

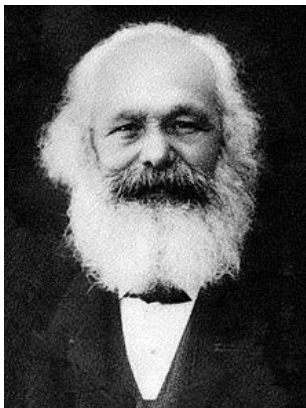
ایریگاری، میشل لودوف، ژاک دریدا (French philosophers in conversation) (از سری نقد و بررسی؛ ۱۵)؛ رانول مورتلی؛ شیوا مقاللو؛ ناشر: چشمه؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۱۵۲ صفحه رقی؛ عکس. ◇

بعضی مقالات مرتبط با امانوئل لویناس به زبان فارسی

- ✓ آنچه او به ما آموخت: درباره امانوئل لویناس؛ موریس بلانشو؛ انوشیروان گنجی‌پور؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۲/۷؛ ص ۱۳. ❖
- ❖ اخلاق پست‌مدرن؛ زهرا خزاعی؛ مقالات و بررسیها (ویژه فلسفه و کلام اسلامی)؛ شماره ۹۰؛ زمستان ۱۳۸۷؛ ص ۶۷-۸۶.
- ✓ امانوئل لویناس از اندیشه دیگری تا دیگر اندیشیدن؛ رامین جهانبگلو؛ دوماهنامه گزارش گفت‌وگو؛ شماره ۶.
- ✓ امانوئل لویناس، فیلسوف دل‌پس «دیگری»؛ دومینیک ژانیکو و ژرار بانسوسا؛ لیدا فخری؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۳/۹/۱؛ ص ۸. ❖
- ✓ امانوئل لویناس؛ روزبه رجبی و علی رفیعی؛ روزنامه نشاط؛ ۱۳۷۸/۳/۱۲؛ ص ۶. ❖
- ✓ اولویت دیگری بر من؛ مسعود خیرخواه؛ روزنامه کارگزاران؛ ۱۳۸۵/۳/۳.
- ✓ بازخوانی سنت فلسفی غرب؛ محمدرضا ارشاد؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۰/۳/۲.
- ✓ بررسی اجمالی درون‌مایه آموزه‌ها و آثار لویناس [نشست بررسی اندیشه‌های لویناس فیلسوف معاصر فرانسوی]؛ محمد ضیمران؛ ماهنامه کتاب ماه (فلسفه)؛ شماره ۱۵؛ آذر ۱۳۸۷؛ ص ۶۳-۶۹.
- ✓ پرسش بنیادین هایدگر: نوشته‌ای از بابک احمدی به انگیزه کتاب در دست انتشارش درباره هایدگر [قسمت دوم: هایدگر انقلابی هایدگر محافظه‌کار]؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۷/۲۰ و ۱۸.
- ❖ جمع‌بندی ساختگرایی و پساساختگرایی؛ حامد حاجی‌حیدری؛ روزنامه رسالت؛ ۲۷ بهمن ۱۳۸۱؛ ص ۱۱؛ ۲۹ بهمن ۱۳۸۱؛ ص ۵، ۱۱.
- ✓ چیزی بهتر از بودن؛ امید مهرگان؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۲/۷؛ ص ۱۳. ❖
- ✓ در باب گریز از خود [عنوان بخش دوم: آینده معطوف به عشق]؛ محمد ضیمران؛ روزنامه تهران امروز؛ ۷، ۱۳۸۶/۸/۶.
- ❖ درگذشت ایمانوئل لویناس؛ مهدی صادقی؛ فصلنامه نامه فلسفه؛ سال ۱، شماره ۱؛ پاییز ۱۳۷۶؛ ص ۲۶۷-۲۷۱.

- ✓ دیگری به مثابه نهایت اخلاق [نشست هفتگی شهر کتاب با حضور سیاوش جمادی، مسعود علیا و عبدالکریم رشیدیان]: محسن آزموده؛ روزنامه تهران امروز؛ ۱۳۸۶/۷/۲۹.
- ✓ رازهای اخلاقی: نگاهی به فلسفه اخلاق امانوئل لویناس؛ اندرو ادگار و پیتر سدویک؛ یحیی امامی؛ روزنامه کارگزاران؛ ۱۳۸۵/۳/۳.
- ✓ زبانی برای آینده: نگاهی به کتاب مکالمات فرانسوی اثر رانول مورتلی؛ مسعود خیرخواه؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۴/۱۱/۲۷.
- ✓ زمان عمیق‌ترین رابطه انسان با هستی: گفت‌وگوی امانوئل لویناس با ریچارد کرنی؛ ترجمه مقداد جاوید؛ روزنامه تهران امروز؛ ۱۳۸۶/۱/۲۸.
- ✓ ژاک دریدا: به تمامی جزین ...؛ امانوئل لویناس؛ خسرو آقایی و کاظم حسن‌زاده؛ روزنامه فرهنگ آشتی؛ ۱۳۸۴/۶/۲۳؛ ص ۱۴. ❖
- ❖ عبور موفق از متن ناهموار: نگاه منتقدان به درآمدی بر اندیشه لویناس؛ شهرام نامدار؛ هفته‌نامه کتاب هفته؛ شماره ۱۰۴؛ ۵ آبان ۱۳۸۶؛ ص ۱۷.
- ✓ عشق به «دیگری»: متن سخنرانی دکتر رامین جهاننگلو درباره امانوئل لویناس [فیلسوف فرانسوی]؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۷/۲۶.
- ❖ فلسفه ادب و هنر مدرن و اخلاق پسامدرن؛ بهرام بهین؛ فصلنامه پژوهش زبانهای خارجی؛ شماره ۵۰؛ زمستان ۱۳۸۷؛ ص ۲۳-۴۷. ❖
- ✓ فیلسوف دیگری: فیلسوف سال ۲۰۰۶ در فرانسه [امانوئل لویناس]؛ امیر هوشنگ افتخاری‌راد؛ سالنامه شرق؛ شماره ۲؛ سال ۱۳۸۴؛ ص ۱۵۷.
- ✓ کشف هایدگر: گفت‌وگوی فیلیپ نمو با لویناس: به مناسبت سالروز مرگ مارتین هایدگر؛ صالح نجفی؛ روزنامه هم‌میهن؛ ۱۳۸۶/۳/۷.
- ✓ گفتگو با امانوئل لویناس؛ فیلیپ نمو؛ مراد فرهادپور؛ فصلنامه ارغنون؛ شماره ۱۶؛ تابستان ۱۳۷۹؛ ص ۳۶۷-۳۹۱.
- ❖ گفتگو طرح گفتمان «دیگری»؛ محمدرضا ارشاد؛ روزنامه همشهری؛ ۱۲ آبان ۱۳۸۰؛ ص ۶.
- ❖ گفت‌وگو با امانوئل لویناس؛ رامین جهاننگلو؛ ماهنامه کیان؛ سال ۴، شماره ۲۲؛ آبان - دی ۱۳۷۳؛ ص ۲-۹.
- ❖ لویناس و اخلاقیات تصویرپردازی؛ ریچارد کرنی؛ مقداد جاوید؛ فصلنامه آینه خیال؛ شماره ۸؛ تیر ۱۳۸۷؛ ص ۴۴-۵۱.
- ✓ لویناس و ترک فضای فکری هایدگر؛ سایمون کریچلی؛ امیر احمدی آریان؛ روزنامه شرق؛ ۱۷ و ۱۳۸۳/۶/۱۸؛ ص ۱۸. ❖

- ✓ لویناس و فراگذار از پدیدارشناسی: ادای دین به مسعود علیا به مناسبت ترجمه «درآمدی بر اندیشه لویناس»؛ سیاوش جمادی؛ ماهنامه کتاب ماه (فلسفه)؛ شماره ۲؛ آبان ۱۳۸۶: ص ۲۸-۴۴.
- ✓ لویناس، فیلسوف اخلاق: مسعود جلالی فراهانی؛ ماهنامه اطلاعات حکمت و معرفت؛ شماره ۶؛ شهریور ۱۳۸۸: ص ۵۷-۵۸. ❖
- ❖ من، دیگری و انقلاب - در باب خشونت، عدم خشونت و مرزهای خاکستری؛ امیرهوشنگ افتخاری‌راد؛ روزنامه شرق؛ ۱۷ بهمن ۱۳۸۳: ص ۱۸.
- ✓ مهر پدر - فرزندی و عشق [گفت‌وگو با امانوئل لویناس]؛ فیلیپ نمو؛ مراد فرهادپور؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۲/۸: ص ۱۳. ❖
- ✓ نگاهی از افق غیریت: گزارش مروری بر کتاب درآمدی بر اندیشه لویناس؛ شیما زارعی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۶/۸/۱.
- ❖ هذیان شیرین یک دندان‌درد تلخ؛ پرویز براتی؛ روزنامه شرق؛ ۲۵ تیر ۱۳۸۳: ص ۵ ویژه‌نامه فرهنگ.
- ❖ یونانی‌های ما و مدرن‌های آن‌ها، مروری بر مطالعات ادبی از نگاه باربارا کاسن: غرب چیست؟ یونان و رم به همراه میراث کتاب مقدس؛ امانوئل لویناس؛ آرش نقیبیان؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۱۰۲؛ آذر ۱۳۸۸: ص ۸۲-۸۳.

کارل مارکس^۱

KARL MARX

محل تولد: تریر، پروس غربی
محل وفات: لندن، انگلستان
تابعیت: آلمانی
تاریخ تولد: ۱۸۱۸
تاریخ وفات: ۱۸۸۳

توضیحات: دیدگاه‌های این فیلسوف اجتماعی و نظریه‌پرداز اصلی سوسیالیسم مدرن، اعتقادات صدها میلیون نفر را در قرن بیستم تحت تأثیر جدی خود قرار داد.

بخشی از کتاب‌شناسی کارل مارکس در زبان فارسی

- ◇ آثار منتخب: در دوازده جلد؛ لنین؛ ترجمه م. پورهرمان و ع. بیات؛ مسکو. (جلد ۱. کارل مارکس، مارکسیسم و رویزیونیسم، چه باید کرد؟)
- ◇ آشنایی با سه اندیشمند: ژان پل سارتر، برتراند راسل، کارل مارکس؛ احمد ایرانی؛ ۱۹۸۸ (چاپ دیگر: ۱۹۹۱ م. = ۱۳۷۰)؛ ۳۲ صفحه. (عنوان از روی جلد)
- ◇ آشنایی با مارکس (Marx in 90 minutes)؛ پل استراترن؛ کاظم فیروزمند؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۷۲ صفحه رقی.
- ◇ آیا مارکس فیلسوف هم بود؟؛ هوشنگ ماهرویان؛ ناشر: نشر آتیه؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۳۲ صفحه رقی.
- ◇ اتحادیه کمونیستها چاریتستها؟ کارل مارکس و فریدریش انگلس؛ ناشر: سازمان چریکهای فدایی خلق ایران؛ سنندج: ۱۳۵۸؛ ۱۱۸ صفحه رقی؛ جلد اول.

۱. از او در شبه‌دانشنامه فارسی ویکی‌پدیا به صورت «کارل هاینریش مارکس» نیز یاد شده است.
۲. نرم‌افزار «کتیبه»، عنوان این کتاب را به اشتباه «اتحادیه کمونیستها؛ چاریتستها» ذکر کرده است.

- ارانی فراتر از مارکس «پژوهشی پیرامون جریان ۵۳ نفر» (فراسوی جنبش‌های چپ در ایران ارانی فراتر از مارکس «پژوهشی پیرامون جریان ۵۳ نفر»؛ سیدحسین بروجردی؛ ناشر: تازه‌ها؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۶۷۲ صفحه و زیری.
- از خودبیگانگی انسان مدرن؛ فریتس پاپنهایم؛ مجید مددی؛ ناشر: آگه؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۲۱۶ صفحه رقی؛ جدول، مصور. ◇
- ◇ استعمار (ایران و چین)؛ کارل مارکس و فریدریش انگلس؛ ناشر: انتشارات سیاهکل؛ برلین؛ ۱۳۷ صفحه.
- ◇ استعمار (ایران و چین)؛ کارل مارکس و فریدریش انگلس؛ ناشر: انوار؛ تهران: بی‌تا؛ ۱۳۷ صفحه؛ جدول.
- اسناد انترناسیونال اول (از مجموعه آثار؛ کارل مارکس - فریدریش انگلس؛ ۴)؛ انگلس و مارکس؛ ترجمه بیژن؛ ناشر: تکاپو؛ تهران: ۱۳۵۸؛ ۳۹ صفحه. ◇
- ◇ افشاءگریهایی درباره محاکمه کمونیست‌ها در کلن؛ کارل مارکس؛ [ترجمه] هواداران سازمان چریک‌های فدائی خلق ایران؛ ناشر: سازمان چریک‌های فدائی خلق ایران؛ تهران: ۱۳۵۵؛ ۱۱۶ صفحه.
- افشاگریهایی درباره محاکمه کمونیست‌ها در کلن؛ کارل مارکس؛ ناشر: سیاهکل؛ [بی‌جا:] ۱۳۵۵ (چاپ دیگر: ۱۳۵۸)؛ ۱۱۶ صفحه. ◇
- افغانستان؛ روحانی، مارکس و مجاهد؛ رالف ماگنوس و ادن نبی؛ قاسم ملکی؛ ناشر: وزارت امور خارجه، مرکز چاپ و انتشارات؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۳۵۰ صفحه و زیری.
- افلاطون، توماس هابز، جان لاک، جان استوارت میل و کارل مارکس؛ پنج گفتار در باب حکومت؛ صادق زیباکلام؛ ناشر: روزنه؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۲۱۸ صفحه رقی. ◇
- اکولوژی مارکس: ماده‌باوری و طبیعت (عنوان روی جلد: اکولوژی مارکس، ماتریالیسم و طبیعت)؛ جان بلامی فاستر؛ اکبر معصوم‌بیگی؛ ناشر: نشر دیگر؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۵۲۰ صفحه رقی. ◇
- اندیشه انقلابی مارکس؛ آکس کالینیکوس؛ پرویز بابایی؛ ناشران: نشر قطره و نشر آزادمهر؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۳۰۴ صفحه رقی. ◇
- ◇ انسان از دیدگاه مارکس؛ اریش فروم؛ محمد راه‌رخشان؛ ناشر: سنبله؛ هامبورگ: ۱۹۹۴م. = ۱۳۷۳؛ ۱۱۱ صفحه.
- انسان و جامعه (جلد اول)؛ نظریه سیاسی و اجتماعی از ماکیاولی تا مارکس؛ از قرون وسطا

- تا روسو؛ جان پلامناتز؛ کاظم فیروزمند؛ ناشر: روزنه؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۸۰۶ صفحه وزیری.
- انسان و جامعه (جلد دوم): نظریه سیاسی و اجتماعی از ماکیاولی تا مارکس: از بنتمام تا مارکس؛ جان پلامناتز؛ کاظم فیروزمند؛ ناشر: روزنه؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۷۰۰ صفحه وزیری.
- انقلاب و رفرم (Marxism: last Refuge of the Bourgeoisie?)؛ پل ماتیک؛ وحید تقوی؛ ناشر: سالی؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۲۸۰ صفحه رقیعی. ◇
- ◇ انقلاب و ضد انقلاب در آلمان؛ مارکس و انگلس؛ ناشر: پیشتاز؛ قم: ۱۳۵۳؛ ۱۱۲ صفحه. (کتاب حاضر به قلم فریدریش انگلس و زیر نظر کارل مارکس تهیه شده است.)
- انقلابهای ۱۸۴۸-۴۹؛ مارکس و فریدریش انگلس؛ ناشر: سازمان چریکهای فدایی خلق ایران؛ ۱۸۹ صفحه وزیری. ◇
- ◇ ایدئولوژی آلمانی؛ کارل مارکس و فریدریش انگلس؛ تیرداد نیکی؛ ناشر: اختران؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۷۵۳ صفحه. (کتاب حاضر از ترجمه انگلیسی تحت عنوان «The German Ideology» به فارسی برگردان شده است.)
- ◇ ایدئولوژی آلمانی؛ کارل مارکس و فریدریش انگلس؛ ناشر: سازمان سوسیالیستهای ایران؛ آلمان: ۱۹۷۶ م. = ۱۳۵۴؛ ۱۱۳ صفحه؛ نمونه.
- ◇ ایدئولوژی آلمانی؛ کارل مارکس؛ فریدریش انگلس؛ ناشر: باربد؛ تهران: [۱۳۵۷]؛ ۱۱۳ صفحه.
- ◇ ایدئولوژی آلمانی؛ کارل ماکس و فردریک انگلس؛ عبدالله مهتدی؛ ناشر: حزب کمونیست ایران.
- ایدئولوژی؛ کارل مارکس؛ فریدریش انگلس؛ تهران: ۱۳۵۹؛ ۱۱۲ صفحه.
- ◇ بازخوانی فلسفه سیاسی تا مارکس (Karl Marx and the future of the human)؛ سیریل اسمیت؛ فاتح رضایی؛ ناشر: نیکا؛ مشهد: ۱۳۸۶؛ ۲۲۴ صفحه.
- بحران روانکاوی (The crisis of psycho - analysis on ...)؛ اریک فروم؛ اکبر تبریزی؛ ناشر: فیروزه؛ تهران: ۱۳۷۴ (چاپ ششم؛ ۱۳۸۳؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ هفتم؛ ۱۳۸۵؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ هشتم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۲۷۲ صفحه رقیعی. (چاپ قبلی: انتشارات مروارید؛ ۱۳۶۸) ◇

- ◇ برخی آثار (۲)؛ کارل مارکس و فریدریش انگلس؛ ناشر: انتشارات سیاهکل؛ [بی‌جا]: ۱۳۵۷.
- ◇ بررسی تطبیقی نظریات مارکس در فروپاشی شوروی؛ حسین کناری؛ ناشر: شمیم شب؛ ساری: ۱۳۸۳؛ ۱۸۰ صفحه.
- بعد زیباشناختی^۱؛ هربرت مارکوزه؛ داریوش مهرجویی؛ ناشر: اسپرک؛ تهران: ۱۳۶۸؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۰۶ صفحه؛ مصوّر. ◇
- ◇ بعد زیباشناسی (از مجموعه ادب فکر - هنر؛ ۵)؛ هربرت مارکوزه؛ داریوش مهرجویی؛ ناشر: هرمس (وابسته به مؤسسه شهر کتاب)؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۱۱۹ صفحه. (چاپ قبلی: اسپرک؛ ۱۳۶۸)
- ◇ بورژوازی و ضدانقلاب؛ کارل مارکس؛ ناشر: افق؛ [بی‌جا]: ۳۷ صفحه.
- ◇ بورژوازی و ضدانقلاب؛ کارل مارکس؛ ناشر: نشر پیشتاز؛ تهران: ۱۳۵۴؛ ۲۷ صفحه^۲؛ عکس.
- ◇ بیانیه کمونیست؛ کارل مارکس و فردریک انگلس؛ برهان رضائی؛ نیویورک؛ ۷۸ صفحه.
- ◇ بی‌تفاوتی سیاسی: علل واقعی عدم فعالیت نسبی پرولتاریای فرانسه بعد از کودتا درباره اتوریته (از مجموعه آثار؛ کارل مارکس - فریدریش انگلس)؛ ترجمه بیژن؛ [ناشر: تکاپو؛ تهران: ۱۳۵۸؛ [۳۶] صفحه.
- بینش راه کارگر: دیالکتیک مارکس یا اسپیکولاتیو^۳ هگل؛ ناشر: راه فدایی؛ ۱۳۵۸؛ ۱۳۴ صفحه جیبی.^۴
- پنج مقاله مارکس و انگلس درباره ایران؛ داور شیخوندی؛ ناشر: نشر آتیه؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۰؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۷۲ صفحه رقی. ◇
- تاریخ اندیشه سیاسی در غرب از طالس تا مارکس؛ علی بیگدلی؛ ناشر: عطا؛ تهران: ۱۳۷۷ (چاپ دوم)؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۶۸ صفحه وزیری.
- تاریخ اندیشه سیاسی در غرب: از ماکیاولی تا مارکس (عصر جدید)^۵ (جلد دوم)؛ کمال
-
۱. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، نام این کتاب را «بعد زیبایی‌شناختی» ذکر کرده است.
۲. تعداد صفحات این کتاب ۳۷ صفحه نیز اعلام شده است.
۳. «اسپیکولاتیو» (Speculative) به معنای نظرپردازانه یا نظورزانه می‌باشد [فرهنگنامه‌ی اندیشه‌ی مارکسیستی؛ تام باتامور و دیگران؛ اکبر معصوم‌بیگی؛ ناشر: نشر بازتاب‌نگار؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ص ۸۳۲].
۴. در نرم‌افزار «کتیبه» نام ناشر یعنی «راه فدایی» به عنوان نام نویسنده هم ذکر شده است.
۵. نرم‌افزار «کتیبه»، نام این اثر را از جلد سوم به بعد «تاریخ اندیشه سیاسی در غرب: از ماکیاولی تا مارکس» ذکر کرده است.

- پولادی؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۳؛ ۱۴۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۵؛ ۱۲۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۶۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۸۸؛ ۱۶۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۲۰۰ نسخه)؛ ۲۴۰ صفحه رقی.
- تجدید نظر طلبی از مارکس تا مائو؛ انور خامه‌ای، ویراستار: میرحسین سرشار؛ ناشر: نشر و پژوهش فرزاد روز؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۴۴۸ صفحه رقی.
- تحلیلی مختصر از خرده بورژوازی از نظر مارکس انگلس لنین؛ جمشید مساوات؛ ناشر: شباهنگ؛ تهران: ۱۳۵۸ (چاپ سوم)؛ ۸۷ صفحه رقی. (کتاب حاضر تحلیلی است بر نظریات مارکس، انگلس و لنین در زمینه «خرده بورژوازی».) ◇
- تفسیرهای جدید بر فیلسوفان سیاسی مدرن (از ماکیاولی تا مارکس)؛ ویراستاران: الستر ادواردز و جولز تاونزند؛ ترجمه خشایار دیهیمی؛ ناشر: نشر نی؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۴۰۸ صفحه رقی.
- تکوین جهان‌بینی کارل مارکس؛ یوری اسدوونیکوف^۱؛ سهیل روحانی؛ ناشر: بسیج؛ تهران: ۱۳۶۱. (این کتاب فصل‌های ۷-۶-۵ از شانزده فصل کتاب زندگینامه کارل مارکس است.) ◇
- جامعه باز و دشمنان آن: خردمندان در خدمت خودکامگان؛ کارل ریموند پوپر؛ علی‌اصغر مهاجر؛ ناشر: شرکت سهامی انتشار؛ تهران: ۱۳۶۴؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۶۵؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۶۴۴ صفحه رقی. (جلد اول این کتاب در سال ۱۳۶۴ تحت عنوان «جامعه باز و دشمنان آن» با ترجمه عزت‌الله فولادوند توسط انتشارات خوارزمی منتشر شده است. جلد ۱. افسون افلاطون. - جلد ۲. اوج پیامبری: هگل، مارکس و سرانجام.) ◇
- جامعه باز و دشمنان آن؛ کارل ریموند پوپر؛ امیر جلال‌الدین اعلم؛ ناشر: نیلوفر؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۱۶۵۰ نسخه؛ ۲ جلد، جلد اول: ۵۱۶ صفحه و جلد دوم: ۷۱۲ صفحه رقی. (جلد ۱. افسون افلاطون. - جلد ۲. اوج پیش‌گویی پیامبرانه: هگل، مارکس و پیامد.) ◇
- جامعه‌شناسی انتقادی: متن‌هایی از هگل - مارکس - لوکاخ - دیلتای - گادامر - لورنتز - تیلور - ریکور - هورکهایمر - پولاک - آدورنو - بنیامین - مارکوزه؛ پل کانترون؛ حسن چاوشیان؛ ناشر: نشر اختران؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۵۸۴ صفحه رقی.
- جامعه‌شناسی انتقادی: متن‌هایی از هگل - مارکس - لوکاخ - دیلتای - گادامر - لورنتز - تیلور - ریکور - هورکهایمر - پولاک - آدورنو - بنیامین - مارکوزه؛ ویراستار: پل کانترون؛ ترجمه حسن چاوشیان؛ ناشر: کتاب آمه؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۵۸۴ صفحه رقی.

۱. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، نویسنده این کتاب را «پی. ان. فداسی‌یف و دیگران» ذکر کرده است.

- ◇ جامعه‌شناسی و اندیشه‌های ابن خلدون، آگوست کنت، کارل مارکس، هربرت اسپنسر، امیل دورکیم، ماکس وبر؛ امیر آشفته تهرانی؛ ناشر: دانشگاه آزاد اسلامی (اراک)، انتشارات علمی؛ اراک: ۱۳۸۸؛ ۵۶۱ صفحه.
- جامعه‌ی مدنی از دیدگاه کارل مارکس (دولت حقوقی، جامعه‌ی مدنی، دموکراسی و عدالت اجتماعی)؛ گردآوری و ترجمه‌ی محمدتقی برومند (ب. کیوان)؛ ناشر: پزازی تیگر؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۲۶۸ صفحه رقی. ◇
- جدال علم و فلسفه در اندیشه مارکس (از سری فلسفه و سیاست؛ ۵)؛ نادر انتخابی؛ ناشر: هرمس (وابسته به مؤسسه شهر کتاب)؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۴۰۴ صفحه رقی. ◇
- ◇ جناح‌های امپریالیسم و ماهیت دولت در آمریکا: نگاهی به باز تولید یک دولت بورژوازی در عصر حاضر، دستنوشته‌های اقتصادی - فلسفی ۱۸۴۴: مروری کوتاه بر اثری مهم؛ پدیدآورندگان: «م. صبا» و «س. بهمنی»؛ ناشر: نشر اندیشه؛ سوئد: ۱۳۷۱؛ ۹۱ صفحه. (به‌ضمیمه مقاله «جورج بوش: کابوی تگزاسی یا وارث اریستوکراسی شرق آمریکا».)
- جنگ داخلی آمریکا؛ کارل مارکس؛ [ترجمه و تنظیم توسط هواداران سازمان چریک‌های فدایی خلق ایران]؛ ناشر: سازمان چریک‌های فدایی خلق ایران؛ ۱۳۵۸؛ ۱۹۳ صفحه رقی. ◇
- ◇ جنگ داخلی در فرانسه: کمون پاریس؛ مارکس، انگلس و لینن؛ ناشر: ستیغ؛ [بی‌جا]: ۱۳۵۶؛ [۱۶۱] صفحه؛ مصور. (این کتاب ترجمه‌ی قسمتی از کتاب «The civil war in France: the Paris commune» است.)
- ◇ جنگ داخلی در فرانسه: کمون پاریس؛ مارکس، انگلس و لینن؛ ناشر: جنگل؛ تهران: ۱۳۵۶؛ ۱۶۰ صفحه.
- جنگ داخلی در فرانسه، ۱۸۷۱؛ کارل مارکس؛ باقر پرهام؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۸؛ ۱۲۰۰ نسخه)؛ ۱۷۶ صفحه رقی. (این کتاب ترجمه‌ی قسمتی از کتاب "The Civil war in France: the Paris commune" می‌باشد.) ◇
- ◇ جنی مارکس = Jenny Marx (همسر کارل مارکس): سرگذشت زنی که سی و هشت سال عاشقانه با کارل زندگی کرد؛ فرانسواز ژیرو؛ مهدی سمسار؛ ناشر: مهدی سمسار؛ ۱۳۷۴؛ ۱۷۹ صفحه.
- جنی مارکس؛ فرانسواز ژیرو؛ مهدی سمسار؛ ناشر: صاحب اثر؛ تهران: ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۷۹ صفحه رقی.
- جوانی علم اقتصاد، اقتصاد سیاسی پیش از مارکس؛ ا.و. آنیکین؛ جلال علوی‌نیا؛ ناشر: بین‌الملل؛ تهران: ۱۳۵۸؛ ۴۲۸ صفحه.

- چرا امروز مارکس را باید خواند؛ جاناتان ولف؛ شه‌ریار خواجیان، ویراستار: معصومه طوفانپور؛ ناشر: آشیان؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۵۲ صفحه رقی؛ مصوّر؛ نمونه؛ عکس. ◇
- چنین گفت کارل مارکس؛ اشعیا برلین، اوتو رول و لئون بلوم؛ ذبیح‌الله منصوری؛ ناشر: نگارستان کتاب؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۲۶۲ صفحه رقی.
- چه‌گونه بخوانیم؛ مارکس؛ پیتر آزیبورن؛ اکبر معصوم‌بیگی؛ ناشر: نشر دیگر؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۱۴۴ صفحه رقی. ◇
- ◇ خانواده مقدس، یا، انتقاد تنقادی^۱ انتقاد علیه برنوبائتر و شرکاء؛ اثر مارکس - انگلس؛ ناشر: باران؛ [تهران]؛ ۶۴ صفحه؛ ۱۱/۵×۱۶ س.م.
- ◇ خانواده مقدس؛ کارل مارکس و فریدریش انگلس؛ تیرداد نیکی؛ ناشر: کتاب آمه؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۳۵۲ صفحه.
- ◇ خانواده‌ی مقدس یا نقدی بر نقد نقادانه علیه برونو باوئر^۲ و اصحابش؛ مارکس و انگلس؛ تیرداد نیکی؛ ناشر: جامی؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۴۱۶ صفحه. (کتاب حاضر نخستین بار تحت عنوان «خانواده‌ی مقدس» توسط انتشارات اختران در سال ۱۳۸۵ منتشر شده است.)
- ◇ دانستنی‌های علم سیاست: کارل مارکس (۱۸۱۸-۱۸۸۳ م.)؛ جلال درخشه؛ ناشر: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، معاونت فرهنگی و اجتماعی، دفتر برنامه‌ریزی اجتماعی و مطالعات فرهنگی؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۳۲ صفحه؛ ۱۲×۲۱ س.م.
- درآمدی به نخستین مجلد سرمایه کارل مارکس؛ ارنست مندل؛ بابک احمدی؛ ناشر: مازیار؛ تهران: ۱۳۵۸؛ ۹۱ صفحه. ◇
- ◇ درباره «سرمایه» مارکس؛ نوشته انگلس؛ ترجمه «ح. آزاده» و «م. رضا»؛ ناشر: مازیار؛ [تهران]؛ ۱۳۵۸؛ ۱۳۶ صفحه.
- درباره ادبیات و هنر؛ نویسندگان: کارل مارکس، گئورگ لوکاچ، آنتونیو گرامشی، روزا لوکزامبورگ و جورج تامسون؛ ترجمه و گردآوری اصغر مهدی‌زادگان؛ ناشر: مؤسسه انتشارات نگاه؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۲۰ صفحه رقی. ◇
- درباره انقلاب اجتماعی؛ مارکس، فریدریش انگلس و ولادیمیر ایلیچ اولیانوف لنین؛ محمد پورهرمزبان؛ ناشر: حزب توده ایران؛ تهران: ۱۳۵۸؛ ۱۵۱ صفحه جیبی. ◇
- درباره برنامه حزب؛ کارل مارکس، فریدریش انگلس و ولادیمیر ایلیچ اولیانوف لنین؛ ناشر:

۱. «تقداد» یعنی «آشکارساختن عیب سخن» [لغت‌نامه دهخدا؛ مدخل «تقداد»].

۲. نرم‌افزار جامع کتابخانه‌ی ملی (رسا) این نام را به صورت «برو نوباوئر» ذکر کرده است که نادرست می‌باشد.

- سازمان چریکهای فدایی خلق ایران؛ ۱۳۵۸؛ ۱۳۰ صفحه رقیعی. ◇
- درباره تغییر جهان: مقالاتی درباره فلسفه سیاسی (از کارل مارکس تا والتر بنیامین)؛ میشل لویی؛ حسن مرتضوی؛ ناشر: روشنگران و مطالعات زنان؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۲۸۴ صفحه وزیری. ◇
- درباره جامعه کمونیستی؛ کارل مارکس و فریدریش انگلس؛ گردآوری و برگردان نادر پورخلخالی؛ ناشر: کاوش؛ تهران: ۱۳۵۸؛ ۷۴۰ صفحه^۲. ◇
- ◇ درباره جنبش دموکراتیک پیکار انقلابی کارگران؛ مارکس انگلس؛ [ترجمه جنبش کارگری ایران]؛ ناشر: افق؛ [بی جا]؛ ۱۵ صفحه؛ ۱۴×۲۱ س.م. (عنوان از روی جلد)
- ◇ درباره دیکتاتوری پرولتاریا: برگزیده‌ای از سخنان مارکس، انگلس و لنین درباره دیکتاتوری پرولتاریا (عنوان روی جلد: دیکتاتوری پرولتاریا)؛ [بی نا؛ بی جا]؛ ۳۴ صفحه؛ ۱۴×۱۱ س.م.
- درباره دیکتاتوری پرولتاریا؛ آتین بالیبار؛ ناشر: شباهنگ؛ تهران: ۱۳۵۸؛ ۱۷۲ صفحه.
- درباره فعالیت سیاسی طبقه کارگر، ملی کردن، زمین انقلاب آینده/ایتالیا و حزب سوسیالیست؛ ک. مارکس و فریدریش انگلس؛ سیروس ایزدی؛ ناشر: شباهنگ؛ تهران: ۱۳۵۸؛ ۶۴ صفحه. ◇
- ◇ درباره مذهب؛ کارل ماکس و فریدریش انگلس؛ ا. فاروق؛ کلن: ۱۹۹۱ م. = ۱۳۷۰ ه. ش؛ ۱۷۸ صفحه. (کتاب حاضر برگردان بخش اول از مجموعه «درباره مذهب - انتخاباتی از آثار مارکس و انگلس» می‌باشد).
- درباره مسئله یهود؛ کارل مارکس؛ ع. افق؛ ناشر: پویش؛ تهران: ۱۳۵۸؛ ۴۳ صفحه. ◇
- درباره‌ی تکامل مادی تاریخ: ۲ رساله و ۲۸ نامه؛ کارل مارکس و فردریک انگلس؛ [گردآوری و] ترجمه خسرو پارسا؛ ناشر: نشر دیگر؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۰؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۴؛ ۲۲۰۰ نسخه)؛ ۱۷۶ صفحه رقیعی. ◇
- درباره‌ی مسئله‌ی یهود و گامی در نقد فلسفه‌ی حق هگل؛ مقدمه؛ کارل مارکس؛ مرتضی محیط، ویراستاران: محسن حکیمی و حسن مرتضوی؛ ناشر: نشر اختران؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۰۴ صفحه رقیعی. ◇

۱. در نرم‌افزار «کتیبه» نام مترجم این اثر «نادره پورخلخالی» آمده است، ولی در نرم‌افزار مستندهای کتابخانه ملی ایران چنین شخصی وجود ندارد. ضمناً نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا) نیز نویسنده این کتاب را «نادر پورخلخالی» ذکر کرده است! به هر روی با توجه به بعضی قرائن به نظر می‌رسد نام نادر پورخلخالی (متولد ۱۳۳۰) درست باشد.

۲. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا) تعداد صفحات این کتاب را ۷۸ صفحه ذکر کرده است.

- دست‌نوشته‌های اقتصادی و فلسفی ۱۸۴۴؛ کارل مارکس؛ حسن مرتضوی؛ ناشر: مؤسسه انتشارات آگاه؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۲۲۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۲؛ ۲۲۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۶۵۰ نسخه)؛ ۲۶۴ صفحه رقی. ◇
- دو رساله اقتصادی: کار مزدور، سرمایه بها، ارزش، سود؛ کارل مارکس؛ ه. هاشمی؛ ناشر: نشر خانه؛ تهران: [۱۳۵۷؟]؛ ۷۹ صفحه.
- دولت و انقلاب: آموزش مارکسیسم درباره دولت و وظائف پرولتاریا در انقلاب؛ ولادیمیر ایلیچ اولیانوف لنین؛ ناشر: شباهنگ؛ تهران: ۱۳۵۹؛ ۱۷۷ صفحه؛ ۱۶x۱۱ س.م. ◇
- دیباچه‌ی بر تاریخ روسیه به انضمام مارکس، انگلس و جامعه‌ی آسیایی؛ جیانی سفری؛ هوشنگ صادقی، ویراستار؛ حسن مرتضوی؛ ناشر: اختران؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۱۵۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۸؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۱۳۶ صفحه رقی. ◇
- رساله‌ی دکترای فلسفه (اختلاف بین فلسفه‌ی طبیعت دموکریت و اپیکور)؛ کارل مارکس؛ محمود عبادیان و حسن قاضی‌مرادی^۱؛ ناشر: نشر اختران؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۳۳۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۲۰۰ نسخه)؛ ۱۷۶ صفحه رقی. (کتاب حاضر ترجمه بخشی از کتاب "Collected works" است.)
- روشنفکران: ژان ژاک روسو، پرسوی پیش سلی، کارل مارکس...؛ پال جانسن؛ جمشید شیرازی؛ ناشر: نشر و پژوهش فرزانه روز؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۲۲۰۰ نسخه)؛ ۷۰۴ صفحه رقی. ◇
- زندگی آثار و فعالیت‌های مارکس و انگلس؛ ناشر: سازمان چریک‌های فدایی خلق ایران؛ ۱۳۵۸؛ ۱۲۷ صفحه رقی.
- زندگی سیاسی کارل مارکس؛ استپانووا؛ ترجمه از متن فرانسوی: ج. طباطبایی؛ ناشر: بهروز؛ تبریز؛ ۱۰۷ صفحه.
- سانسور و آزادی مطبوعات؛ کارل مارکس؛ حسن مرتضوی؛ ناشر: اختران؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۳۶ صفحه رقی. ◇
- سرشت راستین انسان (Marx's concept of man) (از سری اندیشه معاصر؛ ۳)؛ اریک فروم؛ فیروز جاوید؛ ناشر: اختران؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ (چاپ دوم؛ ۱۳۸۶؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۱۱۲ صفحه رقی. (این کتاب در سال ۱۳۷۳ تحت عنوان «انسان از دیدگاه مارکس» با ترجمه محمد راه‌رخشان توسط سنبه منتشر شده است.) ◇

۱. نرم‌افزار «کتیبه»، حسن مرتضوی را در چاپ دوم، به عنوان ویراستار ذکر کرده است.

- سرگذشت یک خانواده مبارز (جنسی سرخ: مادام کارل مارکس با تبار اشرافی، تأثیر انقلابی‌گری در خانواده، عنوان به‌انگلیسی: *Red Jenny: A Life With Karl Marx*)؛ اف. جی. پیترز؛ داور شیخاوندی؛ ناشر: آتیه؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۲۴۶ صفحه رقی. ◇
- سرگذشت یک خانواده مبارز: جنسی سرخ: مادام کارل مارکس با تبار اشرافی: تأثیر انقلابی‌گری در خانواده؛ هاینس فردریک پیترز؛ داور شیخاوندی؛ ناشر: دات؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۲۴۸ صفحه رقی. ◇
- سرمایه (جلد اول و دوم)؛ کارل مارکس؛ ایرج اسکندری، به اهتمام عزیزالله علیزاده؛ ناشر: فردوس؛ تهران: ۱۳۷۱ (چاپ دوم؛ ۱۳۸۰؛ ۱۴۰۰ نسخه)؛ ۹۰۰ صفحه وزیری؛ نمونه. (این کتاب قبلاً تحت عنوان «کاپیتال: سرمایه» منتشر شده است). ◇
- سرمایه (جلد اول)؛ کارل مارکس؛ ایرج اسکندری؛ عزیزالله علیزاده؛ ناشر: فردوس؛ تهران: ۱۳۸۴ (چاپ سوم)؛ ۱۵۰۰ نسخه (چاپ چهارم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۵۲۰ صفحه وزیری. (جلد اول و دوم این کتاب قبلاً در یک مجلد ۹۰۰ صفحه‌ای منتشر شده است). ◇
- سرمایه (جلد دوم)؛ کارل مارکس؛ ایرج اسکندری؛ عزیزالله علیزاده؛ ناشر: فردوس؛ تهران: ۱۳۸۴ (چاپ سوم)؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ (چاپ چهارم؛ ۱۳۸۶؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۵۱۲ صفحه وزیری. (جلد اول و دوم این کتاب قبلاً در یک مجلد ۹۰۰ صفحه‌ای منتشر شده است). ◇
- سرمایه (جلد سوم)؛ کارل مارکس؛ ایرج اسکندری، ویراستار: زهرا دامیار؛ ناشر: فردوس؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۶۱۶ صفحه وزیری. ◇
- ◇ سرمایه (کاپیتال)؛ کارل مارکس؛ ایرج اسکندری؛ ناشر: رهیاب؛ کلن: ۱۳۶۷.
- ◇ سرمایه (کاپیتال)؛ کارل مارکس؛ ایرج اسکندری؛ ناشر: نشر نور؛ ۱۳۵۲؛ جدول، نمونه؛ عکس. (این کتاب در سال ۱۳۵۹ تحت عنوان کاپیتال: سرمایه منتشر شده است).
- ◇ سرمایه «کاپیتال»؛ کارل مارکس؛ ترجمه الف. الف؛ ناشر: زالتس لامند؛ [آلمان شرقی]: ۱۳۵۲؛ جدول، نمونه؛ عکس. (چاپ دیگر این کتاب تحت عنوان «کاپیتال: سرمایه» منتشر شده است).
- ◇ سرمایه «کاپیتال»؛ کارل مارکس؛ ترجمه الف. الف؛ ناشر: نوسازی؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۲ جلد. جدول.
- ◇ سرمایه: نقد بر اقتصاد سیاسی؛ کارل مارکس؛ ناشر: کارگر؛ [بی‌جا].
- ◇ سرمایه: نقد بر اقتصاد سیاسی؛ کارل مارکس؛ ناشر: اخگر؛ [بی‌جا].
- سرمایه: نقدی بر اقتصاد سیاسی، روند کامل تولید سرمایه‌داری (سرمایه) جلد چهارم؛ کارل مارکس؛ ایرج اسکندری؛ ناصر فتوگرافی؛ ناشر: فردوس؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۳۵۴ صفحه وزیری.

- سرمایه: نقدی بر اقتصاد سیاسی؛ کارل مارکس؛ حسن مرتضوی؛ ناشر: آگاه؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۸؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۹۱۲ صفحهٔ وزیری. ◇
- ◇ سرمایه؛ کارل مارکس؛ ایرج اسکندری؛ ناشر: انتشارات حزب توده ایران؛ تهران: ۲ ج؛ عکس.
- سرمایه؛ کارل مارکس؛ [ترجمهٔ ایرج اسکندری]؛ ناشر: اوّل ماه مه؛ [بی‌جا:] ۱۳۵۸. (این کتاب با عنوان «کاپیتال: سرمایه» نیز منتشر شده است. جلد ۳. روندکامل تولید سرمایه). ◇
- «سرمایه» مارکس چگونه شکل گرفت (جلد اوّل)؛ رومن روسدولسکی؛ سیمین موحد؛ ناشران: ورجاوند و قطره؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۴۲۸ صفحهٔ رقی. ◇
- «سرمایه» مارکس چگونه شکل گرفت (جلد دوم)؛ رومن روسدولسکی؛ سیمین موحد؛ ناشر: نشر ورجاوند؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۷۸۶ صفحهٔ رقی. (کتاب حاضر از متن انگلیسی با عنوان "The making of Marx's Capital" به فارسی ترجمه شده است). ◇
- سه پژوهش در جامعه‌شناسی هنر: پرودون، مارکس، پیکاسو؛ ماکس رافایل؛ اکبر معصوم‌بیگی؛ ناشر: مؤسسه انتشارات آگاه؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۳؛ ۲۲۰۰ نسخه)؛ ۲۷۲ صفحهٔ رقی. ◇
- «سه مرد تاریخ»: مارکس، لنین، هیتلر؛ فرامرز اخوان لنگرودی؛ ناشر: شرکت انتشارات جزیل؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۲؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۱۹۲ صفحهٔ وزیری. ◇
- سیاست خارجی روسیه تزاری مارکس انگلس؛ ترجمهٔ سازمان چریکهای فدایی خلق ایران؛ ناشر: سازمان چریکهای فدایی خلق ایران؛ ۱۳۵۸؛ ۱۸۸ صفحهٔ رقی. ◇
- شکسپیر و مارکس؛ گابریل آگان؛ نویسندگان: محمدرضا کمالی بانیانی، فروغ منصوری، لیلا کمالی بانیانی، مهدی‌رضا کمالی بانیانی و مجیدرضا کمالی بانیانی، ویراستار: کاظم مطلق؛ ناشران: ندای دوست، فرتاب، فراگفت و آفرینه؛ قم: ۱۳۸۸؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۲۶۲ صفحهٔ رقی. ◇
- صورت‌بندی‌های اقتصادی پیشاسرمایه‌داری (Pre-capitalist socio-economic formation: a collection)؛ کارل مارکس؛ خسرو پارسا؛ ناشر: نشر دیگر؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۱؛ ۱۲۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۸؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۸۸ صفحهٔ رقی. ◇
- فراسوی زنجیرهای پندار (Beyond the chains of illusion: my encounter with Marx)؛ اریک فروم؛ بهزاد برکت؛ ناشر: مروارید؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ...)

- ۱۳۸۲؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۴؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛
 ۲۲۴ صفحه رقیعی. ◇
- ◇ فرماسیون‌های اقتصادی ماقبل سرمایه‌داری؛ کارل مارکس؛ ترجمه سازمان وحدت
 کمونیستی؛ ناشر: رناک؛ [بی‌جا]: ۱۳۲ صفحه؛ ۱۰×۱۵ س.م.
- فرمانروائی بریتانیا در هندوستان و پیامبرِ فرمانروائی بریتانیا در هندوستان؛ کارل مارکس؛
 حسین تحویلی؛ ناشر: نشر علم؛ تهران: ۱۳۵۸؛ ۲۹ صفحه. ◇
- ◇ فقر فلسفه؛ کارل مارکس؛ ناشر: نشر بین‌الملل؛ تهران: ۱۷۸ صفحه.
- فقر فلسفه؛ کارل مارکس؛ [ترجمه هواداران سازمان چریکهای فدایی خلق ایران]؛ ناشر:
 سازمان چریکهای فدایی خلق ایران؛ سنندج: ۱۳۵۸؛ ۲۰۲ صفحه رقیعی. ◇
- فقر فلسفه؛ کارل مارکس؛ آرتین آراکل؛ ناشر: اهورا؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم)؛
 ۱۳۸۴؛ ۱۵۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۱۸۴ صفحه رقیعی. ◇
- فلسفه و انقلاب از هگل تا سارتر و از مارکس تا مائو؛ رایا دونایفسکایا؛ حسن مرتضوی و
 فریدا آفاری؛ ناشر: خجسته؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛
 ۴۲۴ صفحه رقیعی.
- فلسفه هنر از دیدگاه مارکس: با جستارهایی درباره تأثیر ایدئولوژی بر هنر؛ میخائیل
 لیفشیتز؛ مجید مددی؛ ناشر: آگاه؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۱۰۰
 نسخه)؛ ۲۶۸ صفحه رقیعی. ◇
- فیلسوفان جنگ و صلح، کانت، کلاوزوتیس، مارکس، انگلس، تولستوی؛ وی. بی. گالی؛
 محسن حکیمی؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۳۰۷ صفحه رقیعی. ◇
- ◇ قوانین اساسی: اقتصاد سرمایه‌داری (عنوان روی جلد: قوانین اساسی: اقتصاد سرمایه‌داری
 پرسشنامه کارگری کارل مارکس)؛ ژان بابی؛ تهران: ۱۸ صفحه.
- ◇ کاپیتال (سرمایه)؛ کارل مارکس، تلخیص ل. میشل؛ ترجمه محمود؛ [بی‌نا]؛ تهران: ۱۳۴۷؛
 ۱۹۱ صفحه.
- ◇ کاپیتال (سرمایه)؛ کارل مارکس، تلخیص ل. میشل؛ ترجمه محمود؛ ناشر: جامی؛ تهران:
 ۱۳۸۸؛ ۲۶۲ صفحه.
- ◇ کار مزدوری و سرمایه؛ کارل مارکس؛ ناشر: آتش؛ [تهران]: ۵۶ + ۳۲ صفحه؛ ۱۷×۱۲ س.م.
 (کار مزدوری و سرمایه؛ کارل مارکس. ص. ۱-۵۶. وظایف سوسیال دموکراتهای روس؛

- کارل مارکس. ص. ۱-۳۲.)
- ◇ کارنیله شده؛ کارل مارکس؛ ناشر: شباهنگ؛ تهران: ۱۳۵۸ (چاپ دوم)؛ ۹۱ صفحه. (مقدمه انگلس بر مبارزه طبقاتی در فرانسه و ...)
- ◇ کارل مارکس زندگی و آثارش؛ آیزایا برلین؛ سیف‌الله گلکار؛ ناشر: ثالث؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۳۰۸ صفحه.
- ◇ کارل مارکس و سنت اندیشه سیاسی غرب؛ هانا آرنت؛ تصحیح، ویرایش و ترجمه عزت‌الله فولادوند؛ ناشر: ماهی؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۲۰۸ صفحه. (کتاب حاضر بر اساس دست‌نوشته منتشر نشده نویسنده در کتابخانه کنگره آمریکا تهیه شده است.)
- کارل مارکس؛ آلن و. وود؛ شهناز مسمی‌پرست؛ ناشر: ققنوس؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱۶۵۰ نسخه؛ ۵۲۰ صفحه رقی. ◇
- کارل مارکس از نگاه آثارش؛ پی.ان. فدوسیو و ایرن باخ؛ قاسم جوینده‌دل، ویراستار: رضا پورعلی؛ ناشر: آهنگ قلم؛ مشهد: ۱۳۸۴؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۱۵۲ صفحه رقی. ◇
- کارل مارکس زندگی و دیدگاه او: بخش اول از ۱۸۱۸ تا «مانیفست»؛ مرتضی محیط، ویراستار: حسین مرتضوی مهدی‌آباد؛ ناشر: نشر اختران؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۳؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۵؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۵۲۸ صفحه وزیری. ◇
- کارل مارکس زندگی‌نامه کوتاه با فشرده‌ای از مارکسیسم؛ ولادیمیر ایلیچ اولیانوف لنین؛ ف. م. جواتشیر؛ ناشر: حزب توده ایران؛ ۱۳۵۸؛ ۵۴ صفحه؛ ۱۶×۱۲ س.م. ◇
- کارل مارکس و جامعه‌شناسی شناخت؛ منوچهر آشتیانی؛ ناشر: نشر قطره؛ تهران^۱: ۱۳۸۶؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۸۰۰ صفحه وزیری. ◇
- کارل مارکس و خودآفرینی انسان؛ سیریل اسمیت؛ فاتح رضایی؛ ناشر: نیکا؛ مشهد: ۱۳۸۴؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۱۲۸ صفحه رقی. ◇
- کارل مارکس: زندگی و دیدگاه‌های او: تحقیقات اقتصادی (جلد سوم)؛ مرتضی محیط، ویراستار: حسین مرتضوی مهدی‌آباد؛ ناشر: دات؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۴۷۲ صفحه وزیری.
- کارل مارکس: زندگی و دیدگاه‌های او، بخش دوم: از ۱۸۴۸ تا ۱۸۵۲؛ مرتضی محیط؛ حسین

۱. نرم‌افزار «کتیبه» محل نشر این اثر را در اطلاعات مربوط به آن، مشهد ذکر کرده است، ولی پس از مراجعه به نرم‌افزار مستندهای کتابخانه ملی ایران و همچنین خود نرم‌افزار «کتیبه» (بخش مربوط به ناشران) معلوم شد محل این ناشر تهران است.

- مرتضوی مهدی‌آباد؛ ناشر: نشر اختران؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم)؛ ۱۳۸۶؛
 ۱۵۰۰ نسخه؛ ۲۸۸ صفحه؛ وزیری؛ مصوّر. ۳ جلد. (جلد ۱ از ۱۸۱۸ تا مانیفست. - جلد ۲
 ۱۸۴۸ تا ۱۸۵۲. - جلد ۳ تحقیقات اقتصادی). ◇
- کارل مارکس: زندگی و محیط؛ آیزایا برلین؛ رضا رضایی؛ ناشر: نشر ماهی؛ تهران: ۱۳۸۷؛
 ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم)؛ ۱۳۸۹؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۳۷۰ صفحه؛ رقی. ◇
- کارل مارکس، زندگی و آثارش؛ آیزایا برلین؛ سیف‌الله گلکار؛ ناشر: نشر ثالث؛ تهران: ۱۳۸۶؛
 ۲۲۰۰ نسخه؛ ۳۰۸ صفحه؛ وزیری.
- کارل مارکس؛ آلن وود؛ شهناز مسمی‌پرست؛ ناشر: ققنوس؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱۶۵۰ نسخه؛ ۵۲۰
 صفحه؛ رقی.
- کارل مارکس؛ دیوید مک‌ل‌لان؛ عبدالعلی دست‌غیب؛ ناشر: پرش؛ آبادان و اصفهان^۲: ۱۳۷۹
 (چاپ دوم)؛ ۱۳۸۷؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۱۷۶ صفحه؛ رقی. (این کتاب با عنوان «مارکس» ترجمه
 منصور مشکین‌پوش توسط انتشارات رازی در سال ۱۳۶۲ منتشر شده است). ◇
- کارل مارکس؛ فرانسیس وین؛ شیوا رویگریان؛ ناشر: ققنوس؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۲۲۰۰ نسخه؛
 ۳۷۶ صفحه؛ وزیری؛ تصویر. ◇
- کارمزدی و سرمایه: ارزش قیمت و سود؛ کارل مارکس؛ میرجواد سیدحسینی و نفیسه
 نمودیان‌پور، ویراستار؛ سعید امیدوار؛ ناشر: لحظه؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۱۶۰۰ نسخه؛ ۲۳۰ صفحه
 رقی. ◇
- کنگره‌ی بین‌المللی مارکس (نخستین: ۱۹۹۵م=۱۳۷۴: پاریس) کنگره‌ی بین‌المللی مارکس
 مارکسیسم پس از صد سال: مجموعه‌ی مقالات ویژه کنگره‌ی بین‌المللی مارکس (دانشگاه
 پاریس - سپتامبر ۱۹۹۵) برگرفته از انتشارات اکتونل مارکس؛ مجموعه مقالات از گروه
 مترجمین و نویسندگان؛ ویرایش حسن مرتضوی^۳؛ ناشر: نشر دیگر؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۱۱۰۰
 نسخه؛ ۳ جلد، جلد اول: ۲۸۰ صفحه؛ رقی، جلد دوم: ۳۲۴ صفحه؛ رقی و جلد سوم:
 ۲۶۸ صفحه؛ رقی. (ویراستار در جلد دوم و سوم علی‌امینی است و عنوان جلد سوم:
 کنگره بین‌المللی مارکس)؛ جلد ۲ (چاپ اول: ۱۳۸۸). جلد ۳ (چاپ اول: ۱۳۸۸). (جلد

۱. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، سال نشر این کتاب را ۱۳۸۲ ذکر کرده است.

۲. نرم‌افزار «کتبیه» محل نشر این اثر را در چاپ اول تهران و در چاپ دوم، آبادان ذکر کرده است و از طرفی در
 بخش «نمایش اطلاعات ناشر» محل ناشر را اصفهان ذکر نموده است!

۳. نرم‌افزار «کتبیه»، مترجمان جلد ۲ و ۳ را «گروهی از مترجمان» و علی‌امینی را به عنوان ویراستار ذکر کرده
 است.

- سوم ترجمه مقالات دومین کنگره بین‌المللی مارکس در سال ۱۹۹۱ است.) کنگره بین‌المللی مارکس (دومین: ۱۹۹۱م=۱۳۷۷: ناتر، پاریس). ◇
- گروندریسه کارل مارکس: بنیادهای نقد اقتصاد سیاسی پس از ۱۵۰ سال؛ مارچلو موسستو؛ مصحح: حسن مرتضوی؛ ناشر: نیکا؛ مشهد: ۱۳۸۹؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۴۴۰ صفحه رقی. ◇
- گروندریسه: مبانی نقد اقتصاد سیاسی (جلد اول)؛ کارل مارکس؛ باقر پرهام و احمد تدین؛ ناشر: مؤسسه انتشارات آگاه؛ تهران: ۱۳۶۳؛ ۵۵۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۷؛ ۱۵۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۸؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۵۸۸ صفحه وزیری. ◇
- گروندریسه: مبانی نقد اقتصاد سیاسی (جلد دوم)؛ کارل مارکس؛ باقر پرهام و احمد تدین؛ ناشر: مؤسسه انتشارات آگاه؛ تهران: ۱۳۷۵؛ ۱۱۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۷؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۸؛ ۲۲۰۰ نسخه)؛ ۵۴۴ صفحه رقی. ◇
- ◇ گزیده آثار مارکس - انگلس نقد بر برنامه گتا (عنوان روی جلد: گزیده آثار مارکس و انگلس نقد بر برنامه گتا و دو نامه دیگر)؛ ترجمه میم شین؛ بی‌نا؛ بی‌جا: ۳۱ صفحه.
- گزیده‌ی نوشته‌های کارل مارکس در جامعه‌شناسی و فلسفه‌ی اجتماعی؛ کارل مارکس، با ویرایش و مقدمه تامس برتون باتومور و ماکزیمیلین روبل؛ پرویز بابایی؛ ناشر: مؤسسه انتشارات نگاه؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۶۵۰ نسخه؛ ۴۰۰ صفحه رقی. ◇
- ◇ گفت‌وگوهای مطبوعاتی مارکس، انگلس و لنین؛ [گردآوری و] ترجمه منصور بیطرف؛ ناشر: پایان؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۰۰ صفحه؛ ۱۱×۱۷ س.م.
- ◇ لودویگ فویرباخ و پایان فلسفه کلاسیک آلمانی: تزهایی درباره فویرباخ؛ ف. انگلس و ک. مارکس؛ [بی‌نا]؛ [بی‌جا]: ۹۲ صفحه؛ ۱۲×۱۶/۵ س.م.
- لودویگ فویرباخ و ایدئولوژی آلمانی (از سری حکمت و فلسفه؛ ۲)؛ کارل مارکس، فریدریش انگلس و گیورگی والتینوویچ پلخانوف؛ گزیده و ترجمه پرویز بابایی؛ ناشر: نشر چشمه؛ تهران: ۱۳۷۹ (چاپ سوم: ۱۳۸۶؛ ۱۲۰۰ نسخه، چاپ چهارم: ۱۳۸۹؛ ۱۲۰۰ نسخه)؛ ۳۹۲ صفحه رقی. (بخش نخست: لودویگ فویرباخ و پایان فلسفه کلاسیک آلمانی؛ ف. انگلس. - بخش دوم: از ایده‌الیسم آلمانی تا ماتریالیسم (هگل و هگلیهای چپ)؛ گ. پلخانف. - بخش سوم: ایدئولوژی آلمانی (فصل نخست. فویرباخ)؛ ک. مارکس، ف. انگلس). ◇
- لودویگ فویرباخ و پایان فلسفه کلاسیک آلمانی؛ فریدریش انگلس؛ پرویز بابایی؛ ناشر: مؤسسه انتشارات نگاه؛ تهران: ۱۳۵۹ (چاپ سوم) ۶۴ صفحه.
- ◇ لودویگ فویرباخ و پایان فلسفه کلاسیک آلمان؛ انگلس؛ ترجمه به‌زبان فارسی از بنگاه

- نشریات پروگرس؛ مسکو؛ ۷۵ صفحه. (این کتاب با ضمیمه‌ای از کارل مارکس به نام تزهایی درباره فویرباخ همراه است.)
- ◇ لودویگ فویرباخ و پایان فلسفه کلاسیک آلمانی؛ ف. انگلس؛ [بی‌نا؛ بی‌جا]؛ ۹۲ صفحه. (این کتاب با ضمیمه‌ای از کارل مارکس به نام تزهایی درباره فویرباخ همراه است.)
- ◇ مارکس چه می‌گوید؟؛ ارنست فیشر و فرانتس مارک؛ ترجمه فیروز جاوید؛ ناشر: اختران؛ تهران؛ ۱۳۸۷؛ ۲۷۶ صفحه. (متن انگلیسی کتاب حاضر ترجمه آنا بوستوک با عنوان How to read Karl Marx می‌باشد که اثر حاضر برگردان متن اخیر می‌باشد. مقدمه و یادداشت‌های تاریخی این کتاب از جان بلامی فاستر است. همچنین به ضمیمه این کتاب «روش مارکس»؛ نوشته پل ام. سوییزی نیز آمده است.)
- ◇ مارکس در سوهو [یک نمایش تاریخی] (از سری قلمرو هنر؛ ۲۱۷)؛ هوارد زین؛ محمدرضا عرفانی و امیرحسام تهمتن؛ ناشر: نیلا؛ تهران؛ ۱۳۸۸؛ ۸۸ صفحه.
- ◇ مارکس در نیویورک؛ هوارد زین؛ ترجمه شمس ترابی؛ ناشر: دیگر؛ تهران؛ ۱۳۸۶؛ ۶۸ صفحه؛ ۱۶ × ۱۲ س.م.
- ◇ مارکس در هزاره نوین؛ سیریل اسمیت؛ فاتح رضایی؛ ناشر: نیکا؛ مشهد؛ ۱۳۸۵؛ ۳۳۶ صفحه.
- ◇ مارکس راک مور (Marx after Marxism: the philosophy of Karl Marx)؛ ترجمه شهریار خواجیان؛ ناشر: بازتاب نگار؛ تهران؛ ۱۳۸۴؛ ۳۳۲ صفحه.
- ◇ مارکس متأخر و راه روسیه (Late Marx and the Russian road: Marx and "the peripheries of capitalism")؛ [ویراستار] تئودور شانین؛ حسن مرتضوی؛ ناشر: آگاه؛ تهران؛ ۱۳۸۸؛ ۳۷۶ صفحه.
- مارکسیسم (از سری مفاهیم اساسی در روابط بین‌الملل؛ ۲-۳)؛ آندرو لینکلتر؛ علیرضا طیب، دبیر مجموعه و ویراستار علمی غلامرضا علی‌بابایی؛ ناشر: وزارت امور خارجه، مرکز چاپ و انتشارات؛ تهران؛ ۱۳۸۵؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۳۰۴ صفحه وزیری. (این کتاب ترجمه فصل ششم از کتاب "International relations critical concepts in political Science" می‌باشد.)
- ◇ مارکسیسم انگلس؛ جان ریز؛ روزبه آقاجری؛ ناشر: دیگر؛ تهران؛ ۱۳۸۸؛ ۹۰ صفحه. (کتاب حاضر ترجمه مقاله‌ای با عنوان "Engel's Marxism" است.)
- ◇ مارکسیسم و نیروی محرک تاریخ؛ جعفر سبحانی؛ ناشر: انتشارات پیام آزادی؛ تهران؛ ۱۳۵۸؛ ۱۶۲ صفحه.

- مارکس انگلس لنین درزندگی خصوصی؛ گردآوری و ترجمه مریم فیروز؛ ناشر: حزب توده ایران؛ تهران: ۱۳۵۸ (چاپ سوم: ۱۳۶۰)؛ ۲۲۶ صفحه وزیری. ◇
- مارکس پس از مارکسیسم: فلسفه‌ی کارل مارکس؛ تام راک‌مور؛ شهریار خواجهیان؛ ناشر: بازتاب نگار؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۱۶۵۰ نسخه؛ ۳۳۶ صفحه رقی. ◇
- مارکس در دوران پساکمونیست (Marx for a post - communist era on poverty (corruption and banality)؛ استفان سالیوان؛ شیوا رویگریان؛ ناشر: گام نو؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۳۰۴ صفحه رقی. ◇
- مارکس در لندن؛ آسا بریگز، به همراهی جان دکر و جان میر؛ آرش عزیزی؛ ناشر: گام نو؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۲۰۰ صفحه رقی؛ مصور؛ نقشه؛ عکس. ◇
- مارکس و آزادی؛ تری ایگلتون؛ اکبر معصوم‌بیگی؛ ناشر: آگه؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۶؛ ۲۲۰۰ نسخه)؛ ۷۶ صفحه رقی. ◇
- مارکس و انگلس و هجوم ارتش بریتانیا به بوشهر و جنوب ایران؛ سیدقاسم یاحسینی؛ ناشر: دیرین؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۱۱۲ صفحه رقی. ◇
- مارکس و تکنولوژی؛ نگاهی انتقادی به اندیشه‌های مارکس در زمینه سرمایه و تکنولوژی؛ محسن قانع بصیری؛ ناشر: پایان؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۲۰۰ صفحه رقی. ◇
- مارکس و خودکشی؛ کارل مارکس، ویراستاران: اریک پلوت و کوین اندرسن؛ حسن مرتضوی؛ ناشر: گام نو؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۰۴ صفحه رقی؛ جدول. ◇
- مارکس و روزنامه راین جدید نئوراینیش تسایتونگ ۱۸۴۸-۴۹؛ فریدریش انگلس؛ بهزاد راد؛ ناشر: شب‌گیر؛ تهران: ۱۳۵۹؛ ۱۶ صفحه. ◇
- مارکس و سایه‌هایش (از سری علوم اجتماعی؛ ۲۲)؛ مصطفی رحیمی، با مقدمه‌ای از احسان نراقی؛ ناشران: هرمس (وابسته به مؤسسه شهر کتاب) و مرکز بین‌المللی گفتگوی تمدنها؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم: ۱۳۸۴؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۵۰۴ صفحه رقی. ◇
- مارکس و سیاست مدرن؛ بابک احمدی؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۰؛ ۱۵۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۱؛ ۱۵۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۵؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۸۸؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۸۳۲ صفحه وزیری. ◇
- مارکس و مارکسیسم (The Marxists)؛ چارلزرایت میلز؛ محمد رفیعی مهرآبادی؛ ناشر: خجسته؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۵؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۲۷۲ صفحه رقی. ◇

- مارکس و مارکسیسم؛ آندره پی‌یتر؛ شجاع‌الدین ضیائی‌ان؛ ناشر: دانشگاه تهران؛ تهران: ۱۳۶۰ (چاپ ششم)؛ ۳۷۰ صفحه.
- مارکس و مارکسیسم؛ مرتضی مطهری؛ ناشر: کانون انتشارات شریعت؛ تهران: ۱۳۶۱.
- مارکس و ویتگنشتاین؛ پراکسیس اجتماعی و تبیین اجتماعی؛ دیوید روبنشتاین؛ شهناز مسمی‌پرست؛ ناشر: نشر نی؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۱۶۵۰ نسخه؛ ۳۶۸ صفحه رقی. ◇
- مارکس و هزاره نوین؛ سیریل اسمیت؛ فاتح رضایی؛ ناشر: نیکا؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۳۳۶ صفحه رقی.
- مارکس هنگام فروریزی کمونیسم: زوال سیاست و روشنفکر؟؛ یوسف اسحاق‌پور؛ ویدا حاجبی تبریزی؛ ناشر: نشر بازتاب‌نگار؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۵۴ صفحه رقی. ◇
- مارکس: قدم اول؛ /دواردو دل‌ریو (مقلوب به ریوس)؛ آرش عزیزی؛ ناشر: شیرازه؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۸؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۱۵۴ صفحه وزیری؛ مصور. (کتاب حاضر ترجمه شده از ترجمه انگلیسی کتاب اصلی با عنوان "Marx for beginners" است.) ◇
- مارکس؛ پیتر سینگر؛ محمدحسین اسکندری؛ ناشر: طرح نو؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۱۵۰ صفحه رقی. ◇
- مارکس؛ د. مک‌کلان؛ منصور مشکین‌پوش؛ ناشر: رازی؛ تهران: ۱۳۶۲؛ ۱۳۵ صفحه. ◇
- مارکسیسم و فلسفه؛ آکس کالینیکوس؛ اکبر معصوم‌بیگی؛ ناشر: نشر دیگر؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۳۰۴ صفحه رقی. ◇
- مارکسیسم و فلسفه؛ کارل گُرش^۱؛ حمید وارسته، با مقدمه و ویراستاری کمال خسروی؛ ناشر: نشر دات؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۲۰۰ صفحه رقی. ◇
- مارکسیسم؛ اندرو لینکلینتر؛ علیرضا طیب؛ ناشر: وزارت امور خارجه، مرکز چاپ و انتشارات؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۳۰۴ صفحه وزیری.
- ماکس وبر و کارل مارکس؛ کارل لوویت، با مقدمه‌ای از برایان ترنر؛ شهناز مسمی‌پرست؛ ناشر: ققنوس؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۱۱۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۶۵۰ نسخه)؛ ۱۸۴ صفحه رقی. ◇
- ◇ مالکیت خصوصی و کمونیسم و مقالاتی از لنین، روزا لوکزامبورگ، کارل کورس؛ مارکس

- و دیگران؛ ناشر: پیشاهنگ؛ [بی‌جا: ۱۳۵۸ (چاپ دوم)؛ ۸۳ صفحه.
- ◇ مانیفست بیانیه حزب کمونیست؛ کارل مارکس و فردریک انگلس؛ [از انتشارات کتاب کمیسیون ترجمه آثار بین‌المللی، بنگاه آذر]؛ تهران: ۱۳۲۴؛ ۷۲ صفحه.
- ◇ مانیفست حزب کمونیست؛ ک. مارکس و ف. انگلس؛ ناشر: اداره نشر مطبوعات به زبان‌های خارجی؛ مسکو: ۱۹۵۱ م. = [۱۳۳۰]؛ [۱۲۴] صفحه.
- ◇ مانیفست حزب کمونیست؛ کارل مارکس و فریدریش انگلس؛ ناشر: اداره نشریات، زبان‌های خارجی؛ پکن: ۱۹۷۲ م. = ۱۳۵۱؛ ۹۶ صفحه؛ نمونه؛ عکس؛ ۱۸ × ۱۳ س.م.
- ◇ مانیفست کمونیست؛ کارل مارکس و فردریک انگلس؛ کاریکاتورها از رو - مارچنارو؛ ترجمه فروغ ایمانی؛ تهران: (چاپ سوم)؛ ۱۰۲ صفحه؛ مصور.
- مانیفست کمونیست؛ کارل مارکس و فردریک انگلس؛ مسعود صابری؛ ناشر: طلایه پرسو؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۸؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۱۰۴ صفحه رقی. (کتاب حاضر از متن انگلیسی تحت عنوان "The Communist manifesto" به فارسی برگردانده شده است.) ◇
- ◇ مانیفست کمونیست؛ وحید عابدی سوره؛ ناشر: اندیشه خلاق؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۵۶ صفحه. (کتاب حاضر نقد کتاب «کاپیتال: سرمایه» نوشته کارل مارکس است.)
- مانیفست، پس از ۱۵۰ سال (مجموعه مقالات) (The communist manifesto now socialist register)؛ لئو پانیچ و کالین لیز؛ حسن مرتضوی؛ ناشر: مؤسسه انتشارات آگاه؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۰؛ ۲۲۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۶؛ ۲۲۰۰ نسخه)؛ ۳۲۰ صفحه رقی.
- ◇ مانیفست؛ کارل مارکس و فریدریش انگلس؛ [بی‌نا]؛ [بی‌جا]؛ ۹۶ صفحه.
- ◇ مانیفست؛ کارل مارکس و فریدریش انگلس؛ ناشر: همراد؛ تهران: ۱۳۵۷؛ ۹۶ صفحه.
- مانیفست؛ کارل مارکس و ف. انگلس؛ محمد پورهرمان؛ ناشر: حزب توده ایران؛ تهران: ۱۳۵۹؛ ۳۷ صفحه رقی.
- ◇ مبارزات طبقاتی در فرانسه ۱۸۴۸ تا ۱۸۵۰ (از سری پرولتاریای جهان متحد شوید)؛ کارل مارکس؛ [ترجمه هیأت تحریریه نشریه کارگر]؛ ناشر: پیشتاژ؛ [تهران]؛ ۶۸ صفحه.
- ◇ مبارزات طبقاتی در فرانسه: ۱۸۴۸ تا ۱۸۵۰؛ کارل مارکس؛ ناشر: سازمان سوسیالیستهای ایران؛ آلمان: ۱۹۷۷ م. = ۱۳۵۶؛ ۶۸ صفحه.

- مبارزات طبقاتی در فرانسه؛ کارل مارکس؛ ناشر: مؤسسه انتشارات نگاه؛ تهران: ۱۳۵۹ (چاپ سوم)؛ ۱۱۷ صفحه. ◇
- مبارزه طبقاتی در فرانسه از ۱۸۴۸ تا ۱۸۵۰؛ کارل مارکس؛ ا. صبور؛ ناشر: پویش؛ ۱۳۵۸؛ ۵۲ صفحه رقیعی. ◇
- ◇ مبارزه‌ی طبقاتی در فرانسه از ۱۸۴۸ تا ۱۸۵۰؛ کارل مارکس؛ ا. صبور؛ [تهران]؛ ۸۷ صفحه.
- مبانی اندیشه سیاسی در غرب: از سقراط تا مارکس؛ فرشاد شریعت، ویراستار: لیدا کاووسی^۱؛ ناشر: نشر نی؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۱۱۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۲۹۶ صفحه رقیعی.
- مبانی ماتریالیسم تاریخی؛ ترجمه ز. پ. امین؛ ناشر: چکیده؛ تهران: ۱۳۵۹.
- مبانی نظری مدرنیسم (مجموعه مقالات)؛ نویسندگان: پل ریکور، یوسف اباذری، مراد فرهادپور، مجید مددی، کارل مارکس، مارشال برمن، فریدریش ویلهلم نیچه، رابرت پی‌پین، حسین پاینده، زیگموند فروید، ریچارد ولهایم، سیدعلی مرتضویان، ماکس وبر، کارل لوویت و گنورگ زیمل؛ مترجمان: هاله لاجوردی، محمدسعید حنایی‌کاشانی، امیرحسین رنجبر و حسن چاوشیان؛ ناشر: سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۱۵۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۵۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۳۶۴ صفحه وزیری.
- مجموعه آثار لنین: شامل پنج کتاب: درباره لنین و لنینیسم از استالین ۱- درباره مارکس و مارکسیسم، ۲- چه باید کرد؟ مسایل حاد جنبش ما...؛ ولادیمیر ایلیچ اولیانوف لنین؛ محمد پورهرمزان، ویراستار: عزیزالله علیزاده؛ ناشر: فردوس؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۷۹۰ صفحه وزیری.
- ◇ مدخلی بر زندگی و آثار کارل مارکس و فردریک انگلس؛ ریازانف؛ ناشر: کتاب بیدار؛ تهران: ۱۳۵۷؛ ۲۰۶ صفحه.
- ◇ مزد، بها، سود؛ کارل مارکس؛ ۵۹ صفحه.
- ◇ مزد، بها، سود؛ کارل مارکس؛ ناشر: شبگیر؛ تهران: ۱۳۵۸؛ [۷۱] صفحه.
- ◇ مسئله دهقانی در فرانسه و آلمان و ملی کردن زمین [گزیده آثار مارکس - انگلس]؛ ناشر: مزدک؛ فلورانس؛ ۲۱ صفحه.

۱. نرم‌افزار «کتیبه»، نام «لیدا کاووسی» را فقط در چاپ دوم به عنوان ویراستار ذکر کرده است.

- ◇ مسئله یهود (از سری سوسیالیزم علمی؛ ۹)؛ کارل مارکس؛ تهران؛ ۴۲ صفحه.
- ◇ مسئله‌ی زن: مجموعه برگزیده‌هایی از آثار مارکس، انگلس، لنین، استالین و مائوتسه دون درباره مسئله زن (عنوان روی جلد: درباره مسئله زن، سوسیالیسم و رهایی زنان: برگزیده‌هایی از آثار مارکس - انگلس - لنین - استالین - مائوتسه دون)؛ ناشر: سازمان انقلابی حزب توده ایران در خارج از کشور؛ [بی‌جا: ۱۳۵۵؛ ۶۴ صفحه.
- مسائل انقلاب دموکراتیک براساس نوشته‌های مارکس انگلس لنین؛ محمدطاهر معیری؛ ناشر: شباهنگ؛ تهران: ۱۳۵۸ (چاپ دوم)؛ ۷۱ صفحه.
- مسائل سیاسی اجتماعی (از مجموعه آثار کارل مارکس - فریدریش انگلس؛ ۸)؛ کارل مارکس و فریدریش انگلس؛ بیژن؛ ناشر: تکاپو؛ تهران: ۱۳۵۸؛ ۳۷ صفحه. ◇
- مسائل کارگری (از مجموعه آثار کارل مارکس - فریدریش انگلس؛ ۶)؛ کارل مارکس و فریدریش انگلس؛ بیژن؛ ناشر: تکاپو؛ تهران: ۱۳۵۸؛ ۳۲ صفحه. ◇
- مقالاتی از مارکس و انگلس؛ فریدریش انگلس و کارل مارکس؛ سیروس ایزدی؛ ناشران: نشر ورجاوند و قصیده‌سرا^۱؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۷۲ صفحه رقی. ◇
- مقدمه عمومی (مقدمه ۱۸۵۷) بر مبنای انتقاد از اقتصاد سیاسی (گروندریسه^۲)؛ کارل مارکس؛ ا. مهریار؛ ناشر: آلفا؛ تهران: ۱۳۶۰؛ ۴۷ صفحه. ◇
- مقدمه‌ای بر مارکس و انگلس به قلم لنین (از سری حکمت و فلسفه؛ ۳)؛ ولادیمیر ایلیچ اولیانوف لنین؛ فروزان گنجی‌زاده، ویراستار: امیر احمدی آریان؛ ناشر: نشر چشمه؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۱۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۲۰۰ نسخه)؛ ۱۲۴ صفحه رقی. ◇
- ◇ مکاتبات مارکس و انگلس در باب ماتریالیسم تاریخی؛ کارل مارکس و فریدریش انگلس؛ [ترجمه] سازمان وحدت کمونیستی؛ ناشر: رزم؛ تهران: ۱۳۵۸؛ ۱۰۶ صفحه.
- ◇ مناسبات طبقات و احزاب با مذهب و کلیسا؛ [مارکس، انگلس، لنین]؛ [بی‌جا]؛ ۵۱ صفحه.
- موسیقی و مارکس؛ بورکهارت کوریشی؛ شهریار خواجهیان، ویراستاران: نیکو خاکپور و مجید سینکی؛ ناشران: آموزشگاه موسیقی هم‌آوازان و نشر تصنیف؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۳۴۶ صفحه وزیری. ◇

۱. طبق معلومات ارائه‌شده توسط نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، نشر این کتاب در سال ۱۳۸۲ و توسط «ورجاوند»، موضوع انتشار بوده است.

۲. گروندریسه (Grundrisse) یا «کلیات»، عنوانی است که به طور معمول به مجموعه بزرگی از دست‌نوشته‌ها اطلاق می‌شود که مارکس در سال‌های ۱۸۵۷ و ۱۸۵۸ به قلم آورد [فرهنگ‌نامه‌ی اندیشه‌ی مارکسیستی؛ ص ۵۸۶].

- نبردهای طبقاتی در فرانسه از ۱۸۴۸ تا ۱۸۵۰؛ کارل مارکس؛ باقر پرهام؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۴۰۰۰ نسخه (ویرایش دوم؛ ۱۳۸۰؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۲۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۲۰۰ نسخه)؛ ۲۰۰ صفحه رقی. (این کتاب قبلاً تحت عنوان «مبارزات طبقاتی در فرانسه: ۱۸۴۸ تا ۱۸۵۰» توسط سازمان سوسیالیستهای ایران در آلمان در سال ۱۳۵۶ نیز چاپ شده است). ◇
- نظریه ارزش مارکس^۱ (Essays on Marx's theory of value)؛ آیزاک ایلچ روبین؛ حسن شمس‌آوری؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۱۵۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۸؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۴۸۸ صفحه رقی. ◇
- نظریه انقلاب مارکس: دولت و بروکراسی؛ هال درپیر؛ حسن شمس‌آوری؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۱۴۰۰ نسخه؛ ۸۴۸ صفحه وزیری. ۲ جلد. (جلد ۱. دولت و بوروکراسی. - جلد ۲. سیاست طبقات اجتماعی). ◇
- نظریه بیگانگی مارکس؛ ایشتون مساروش؛ حسن شمس‌آوری و کاظم فیروزمند؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۴۶۲ صفحه رقی؛ مصور. ◇
- نظریه عمومی سه غول اقتصاد، آدام اسمیت، کارل مارکس، جان ممینار دکنیز؛ اکبر حسینی؛ ناشر: سمیرا؛ تهران: ۱۳۵۸؛ ۹۷ صفحه. ◇
- نظریه‌ی تاریخ مارکس (Karl mark's theory of history a defence)؛ جرال‌الدآن کوهن؛ محمود راسخ افشار؛ ناشر: اختران؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۵۱۴ صفحه رقی. ◇
- ◇ نظریه‌ی شناخت در نزد مارکس؛ دنی کولن؛ ب. کیوان؛ ناشر: اختران؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۱۲۶ صفحه.
- ◇ نقد اقتصاد سیاسی؛ کارل مارکس؛ ناشر: انتشارات سازمان چریکهای فدائی خلق ایران؛ تهران: ۱۳۵۸؛ ۱۹۱ صفحه.
- نقد برنامه گوتا به‌ضمیمه پیشگفتار و ۱۱ نامه از انگلس و یادداشت‌های لنین؛ کارل مارکس؛ ع. م؛ ناشر: پژواک؛ تهران: ۱۳۶۰ (چاپ اول، ویرایش دوم)؛ ۱۰۴ صفحه. ◇
- ◇ نقد فلسفه‌ی حق هگل؛ کارل ماکس؛ محمود عبادیان و حسن قاضی مرادی؛ ناشر: اختران؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۲۵۰ صفحه.
- نقدی بر آراء مارکس؛ نوشته هادی مدرسی؛ ترجمه محمد مهدی فولادوند؛ ۱۳۵۹؛ ۳۸ صفحه.

۱. نرم‌افزار «کتیبه» عنوان این کتاب را در چاپ دوم «نظریه‌ی ارزش مارکس» ذکر کرده است.

- نقدی بر سرمایه مارکس؛ سانگ هان لی؛ عباس زاهدی؛ ناشر: موعود؛ تهران: ۱۳۵۸؛ ۱۰۸ صفحه.
- نیچه، فروید، مارکس؛ میشل فوکو؛ مترجمان: افشین جهاننیده، مهرداد نورایی، بهنام جعفری، افشین خاکباز و عبدالمحمد روحبخشان، با مقدمه‌ای از حامد فولادوند؛ ناشر: هرمس (وابسته به مؤسسه شهر کتاب)؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۴۰۰۰ نسخه (چاپ دوم: ۱۳۸۵؛ ۲۵۰۰ نسخه، چاپ سوم: ۱۳۸۸؛ ۱۵۰۰ نسخه، چاپ چهارم: ۱۳۸۹؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم: ۱۳۹۰؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۲۲۴ صفحه رقی.
- ◇ نیروهای مادی در فرایند تغییر اجتماعی؛ مارکس، انگلس و لنین؛ ترجمه ز. پ. امین؛ ناشر: چکیده؛ تهران: ۱۳۵۹. (جلد ۱. مبانی ماتریالیسم تاریخی)
- واژه‌نامه‌ی فلسفی مارکس؛ بابک احمدی؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم: ۱۳۸۳؛ ۱۲۰۰ نسخه، چاپ سوم: ۱۳۸۵؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ چهارم: ۱۳۸۸؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۲۰۲ صفحه رقی.
- ◇ وجوه اشتراک و افتراق دیالکتیکهای مارکس و هگل در زمینه تضاد؛ هیأت تحریریه؛ ناشر: مؤسسه مکاتباتی اسلام‌شناسی؛ تهران: ۱۳۶۱؛ [۳۶] صفحه؛ ۱۹/۵×۱۲ س.م.
- ◇ هجدهم برومر لوئی بناپارت؛ [کارل مارکس]؛ محمد پورهرمان؛ ناشر: آفاق؛ تهران: ۱۹۷ صفحه.
- ◇ هجدهم برومر لوئی بناپارت؛ کارل مارکس؛ م. پورهرمان؛ مسکو؛ [۱۵۵] صفحه.
- هجدهم برومر لویی بناپارت؛ کارل مارکس؛ محمد پورهرمان؛ ناشر: نشر پرسش؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۸۴ صفحه رقی.
- ◇ هجدهم برومر لوئی بناپارت (عنوان روی جلد: هجدهم برومر لوئی بناپارت: انقلاب کبیر فرانسه)؛ کارل مارکس؛ محمد پورهرمان؛ تهران؛ (چاپ دوم)؛ ۱۱۰ صفحه.
- هستی و آگاهی و چند نوشته دیگر؛ کارل مارکس؛ امیر هوشنگ افتخاری‌راد و محمد قائدی؛ ناشر: آگاه؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۱۲۸ صفحه رقی. (کتاب حاضر برگزیده‌ای از نوشته‌های کارل مارکس است.)
- هگل یا مارکس: نقدی بر جریان روشنفکری ایران؛ بیژن عبدالکریمی و محمد رضایی؛ ناشر: نقد فرهنگ؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۵۴ صفحه رقی.
- هیجدهم برومر لوئی بناپارت؛ کارل مارکس؛ باقر پرهام؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۷۷؛

۱. نرم‌افزار «کتیبه»، اسامی «مهرداد نورایی، بهنام جعفری، افشین خاکباز، عبدالمحمد روحبخشان و حامد فولادوند» را از چاپ دوم به بعد ذکر کرده است.

۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۸؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۹؛ ۲۲۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۲؛ ۱۸۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۲۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۲۰۰ نسخه)؛ ۲۱۶ صفحه رقی. (این کتاب در سالهای مختلف با عناوین مختلف توسط مترجمین و ناشران مختلف نیز منتشر شده است.) ◇

بعضی مقالات مرتبط با کارل مارکس به زبان فارسی^۱

- ✓ ۱۶۰ سال پس از انتشار مانیفست کمونیست ۱: پرواز شیخ کمونیسم؛ به مناسبت سالروز انتشار مانیفست کمونیست از سوی کارل مارکس و فردریش انگلس؛ مریم شبانی؛ هفته‌نامه شهروند امروز؛ شماره ۷۱؛ ۱۲ اسفند ۱۳۸۶؛ ص ۲۶-۲۷.
- ✓ ۱۶۰ سال پس از انتشار مانیفست کمونیست ۲: کمونیسم روی کاغذ؛ براد موردن؛ فرزانه سالمی؛ هفته‌نامه شهروند امروز؛ شماره ۷۱؛ ۱۲ اسفند ۱۳۸۶.
- ✓ ۱۶۰ سال پس از انتشار مانیفست کمونیست ۳: مارکس با مارکسیسم مخالف بود: مانیفست و اندیشه چپ در گفت‌وگو با محمود عبادیان؛ فرشاد قربان‌پور؛ هفته‌نامه شهروند امروز؛ شماره ۷۱؛ ۱۲ اسفند ۱۳۸۶؛ ص ۲۷-۲۸.
- ❖ آب، نفت و ساختار سیاسی ایران؛ مسعود سوری؛ ماهنامه معیار؛ شماره ۵۲، ۵۳؛ اسفند ۱۳۸۰ و فروردین ۱۳۸۱؛ ص ۲۰-۲۲.
- ✓ آخرین بازمانده فرانکفورت [درباره یورگن هابرماس]؛ حسینعلی نودری، تنظیم متن؛ منوچهر دین‌پرست؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۲/۱۱/۲۷؛ ص ۱۳.
- ❖ آدورنو تناقض تفکر انتقادی و کنش اجتماعی؛ فریبرز رییس‌دانا؛ ماهنامه کلک؛ شماره ۱۴۳؛ دی ۱۳۸۲؛ ص ۱۴-۱۶.
- ❖ آراء عمده در مورد طبقات و قشربندی اجتماعی؛ علی‌رضا ازغندی؛ دوفصلنامه رهیافت‌های سیاسی و بین‌المللی؛ شماره ۴؛ بهار و تابستان ۱۳۸۲؛ ص ۱۷-۳۷.

۱. همان‌طور که قبلاً نیز گفته شد، باید توجه داشت در مورد بعضی چهره‌های مشهور، گستره مقالات و تعداد آن‌ها به حدی است که مطالعه و بررسی تمامی آنها، کار نسبتاً مستقل و جداگانه‌ای را طلب می‌کند. تکرار می‌کنیم که هدف ما در مجموعه پیش رو معرفی «بخشی» از مقالات فارسی مرتبط با «مارکس» - و نه تمامی آنها - بوده است از این رو در نرم‌افزار نامتن، به جست‌وجوی مقالاتی که از «کارل مارکس» - نه «مارکس» به تنهایی - نام برده بودند، اکتفا شد، تا دایره مقالات مورد بررسی محدودتر شوند. البته بعداً در گسترش اثر حاضر، امید است، بتوانیم مفصل‌تر به «مارکس» بپردازیم. گفتنی است تنها در نامتن، با جست‌وجوی واژه «مارکس» با حدود ۱۲۰۰ مقاله مواجه می‌شویم که مناسب است در مجالی دیگر، موضوع بررسی قرار گیرند.

- ✓ آرمان‌گرایان در مصاف با بیرهای کاغذی (شکست اسطوره‌ی جاودانگی قدرت امپریالیستی)؛ مجید مددی؛ ماهنامه‌ اندیشه جامعه؛ مهر ۱۳۸۰.
- ✓ آزادی دور اما نزدیک؛ علیرضا جاوید؛ روزنامه‌ شرق؛ ۱۳/۱۲/۱۳۸۳. ص ۶ ❖
- ❖ آزادی و لجام گسیختگی در انقلاب مشروطیت؛ محمدعلی همایون کاتوزیان؛ ماهنامه‌ اطلاعات سیاسی اقتصادی؛ شماره ۲۲۷-۲۳۰؛ مرداد - آبان ۱۳۸۵؛ ص ۱۰۸-۱۲۷.
- ✓ آشتی‌دادن انسان‌مدارانه اندیشه‌ها؛ حسین فراستخواه؛ روزنامه‌ اعتماد؛ ۱۸/۲/۱۳۸۶.
- ✓ آشنایی با مکاتب اقتصادی؛ حسین میرجلیلی؛ ماهنامه‌ مجله اقتصادی؛ شماره ۱۲.
- ❖ آفریقا در سایه عملکرد امپریالیسم؛ منوچهر بصیر؛ روزنامه‌ ایران؛ ۱۶ دی ۱۳۸۲؛ ص ۱۸.
- ❖ آقای عزیز؛ مارگارت ا. فی؛ شهریار خواجه‌ویان؛ ضمیمه‌ روزنامه‌ اعتماد؛ شماره ۱۹۳۳؛ ۳ اردیبهشت ۱۳۸۸؛ ص ۱۲-۱۵.
- ❖ آگاهی در جامعه‌شناسی مارکسیستی؛ حجت کاظمی؛ روزنامه‌ اعتماد ملی؛ ۶ شهریور ۱۳۸۵؛ ص ۷.
- ❖ آلتوسر و دید ساختارگرایی؛ مسعود یزدی؛ روزنامه‌ شرق؛ ۱۶ اسفند ۱۳۸۳؛ ص ۱۸؛ ۱۷ اسفند ۱۳۸۳؛ ص ۱۸.
- ❖ آلیس در سرزمین عجایب یا عجایب در سرزمین آلیس؛ محمدحسن خدایی؛ فصلنامه‌ سیمیا؛ شماره ۱، ۲؛ بهمن و اسفند ۱۳۸۳؛ ص ۷۱-۷۷.
- ❖ آموزش و پرورش و بازتولید فرهنگی؛ محسن نوغانی؛ فصلنامه‌ رشد آموزش علوم اجتماعی؛ شماره ۲۲؛ ۱۳۸۲؛ ص ۱۲-۲۱.
- ❖ آموزه‌های دینی در محاق عقلانیت؛ روزنامه‌ انتخاب؛ ۱۳ تیر ۱۳۸۱؛ ص ۶.
- ❖ آنارشسیسم؛ مصطفی رحیمی؛ ماهنامه‌ اطلاعات سیاسی - اقتصادی؛ شماره ۱۶۵، ۱۶۶؛ خرداد، تیر ۱۳۸۰؛ ص ۸۶-۱۰۱.
- ✓ آنچه دود می‌شود: به مناسبت تولد کارل مارکس؛ سهیل آصفی؛ روزنامه‌ شرق؛ ۱۷/۲/۱۳۸۴؛ ص ۱۹. ❖
- ❖ آنگاه که دین دنیایی می‌شود: زایش و رشد کاپیتالیسم در بستر غرب جدید، گفتگو با دکتر رضا سلیمان‌حشمت، استادیار و مدیر سابق گروه فلسفه و عرفان دانشگاه علامه طباطبایی؛ ماهنامه‌ سوره (ویژه‌نامه انقلاب اسلامی)؛ بهار ۱۳۸۸؛ ص ۳۲-۳۷.
- ❖ آیا مارکس فیلسوف هم بود؟؛ معصومه علی‌اکبری؛ ماهنامه‌ کتاب ماه ادبیات و فلسفه؛ شماره ۵۰، ۵۱؛ آذر، دی ۱۳۸۰؛ ص ۹۸-۱۰۰.
- ❖ آیا مارکس فیلسوف هم بود؟؛ هوشنگ ماهرویان؛ هفته‌نامه‌ فرهنگ توسعه؛ شماره ۴۲، ۴۳؛

اسفند ۱۳۷۸: ص ۶-۱۷.

- ❖ آیا مارکسیسم مرده است؟؛ حمید حمید؛ فصلنامه اندیشه و هنر؛ شماره ۱۲؛ زمستان ۱۳۸۶: ص ۱۸-۲۴.
- ✓ آیا مارکس فیلسوف هم بود؟؛ هوشنگ ماهرویان؛ کارل مارکس؛ هفته‌نامه فرهنگ توسعه؛ شماره ۳۹ و ۴۰ و ۴۱؛ مهر ۱۳۷۸: ص ۹۲-۹۹. ❖
- ❖ آیا هر قدرتی لزوماً سرکوبگر است؛ انوشیروان گنجی‌پور؛ روزنامه شرق؛ ۲۴ خرداد ۱۳۸۳: ص ۶ ویژه‌نامه فرهنگ؛ ۲۶ خرداد ۱۳۸۳: ص ۶ ویژه‌نامه فرهنگ؛ ۲۷ خرداد ۱۳۸۳: ص ۶ ویژه‌نامه فرهنگ؛ ۳۰ خرداد ۱۳۸۳: ص ۶ ویژه‌نامه فرهنگ.
- ✓ آینه‌یی در برابر جامعه [نکاتی از سخنرانی منوچهر آشتیانی]؛ نعمت‌الله آماده؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۳/۸/۱۱.
- ✓ ابهام در نظریه کارل مارکس؛ داوود صفی؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۱۳۸۳/۱۱/۵: ص ۶. ❖
- ❖ اتوپییای مارکس؛ آرش مسرت؛ ماهنامه کتاب ماه علوم اجتماعی؛ شماره ۹۲، ۹۳؛ خرداد و تیر ۱۳۸۴: ص ۵۱-۵۲.
- ❖ اثر تحصیلات بر بیگانگی از کار؛ محمدرضا طالبان؛ فصلنامه نامه پژوهش؛ سال ۲، شماره ۵؛ تابستان ۱۳۷۶: ص ۲۷۱-۲۸۷.
- ✓ اجمالی از مطالعات من [درباره نظام اقتصادی]؛ امیر هوشنگ افتخاری‌راد و محمد قائدی؛ ماهنامه جامعه نو؛ شماره ۱۱؛ دی ۱۳۸۱: ص ۱۱ و ۲۲.
- ✓ اخلاق و سیاست کارل مارکس؛ روزنامه تهران امروز؛ ۱۳۸۶/۲/۲۶.
- ✓ از اپیکور تا هگل [درباره کتاب رساله‌ی دکترای فلسفه: اختلاف بین فلسفه‌ی طبیعت دموکریتی و اپیکوری؛ ترجمه محمود عبادیان و حسن قاضی مرادی]؛ علی محبتی؛ روزنامه فرهنگ آشتی؛ ۱۳۸۳/۹/۳۰.
- ❖ از افول حیات مادی تا جهانی‌شدن سرمایه؛ محمد مالجو؛ فصلنامه مجلس و پژوهش؛ شماره ۴۳؛ بهار ۱۳۸۳: ص ۳۵-۴۸.
- ❖ از انقلاب صنعتی تا روزگار نو؛ هوارد اس‌دای، جان آرمور و جی‌فرد هالی؛ ایرج بشیریه؛ فصلنامه بررسی‌های نوین تاریخی؛ شماره ۲؛ تابستان ۱۳۸۵: ص ۵۹-۹۱.
- ✓ از تاریکخانه ایدئولوژی مارکس تا جامعه‌شناسی معرفت؛ محسن آل‌وستانی مفرد؛ روزنامه رسالت؛ ۱۳۸۶/۳/۲۹: ص ۱۸. ❖
- ✓ از تولد تا مانیفست [درباره کتاب «کارل مارکس: زندگی و دیدگاه‌های او» اثر مرتضی محیط]؛ فرحناز حسام؛ ماهنامه کتاب ماه (علوم اجتماعی)؛ شماره ۸۴؛ مهر ۱۳۸۳: ص ۴۹-۵۳. ❖

- ✓ از معنا نپرسید، از استعمال بپرسید: ویتگنشتاین، بازی‌های زبانی و علوم اجتماعی؛ شروین مقیمی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۵/۲/۱۸.
- ❖ استدلال و بی‌خبری - نقدی بر مقاله مارکسیسم در آزمون نهضت ملی؛ مسعود خوشابی؛ روزنامه شرق؛ ۲ اردیبهشت ۱۳۸۵: ص ۱۸.
- ❖ اضطراب‌های دنیای مدرن و گرایش به توتالیتاریسم: نگاهی دیگر به اندیشه‌های اجتماعی کارل پوپر؛ الهام ربیعی‌زاده؛ روزنامه رسالت؛ ۱۴ شهریور ۱۳۸۸: ص ۱۸.
- ❖ افسانه و حقیقت هولوکاست مهران کرمی؛ سالنامه شرق ۱۳۸۴: ص ۲۱۶.
- ✓ افق‌های جهان شمولی در نگاه شهید صدر؛ عبدالکریم آل‌نجف؛ محمدحسن آیت‌اللهی و عبدالله امینی؛ فصلنامه حکومت اسلامی؛ شماره ۲۳.
- ✓ اقتصاد سیاسی سرمایه‌گذاری: با نگاهی به موقعیت ایران؛ ناصر فکوهی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۹/۲۴.
- ✓ اقتصاد، تقدیر شوم بشر: تأملی بر کتاب «ماکس وبر و کارل مارکس» اثر کارل لوویت؛ لیدا فخری؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۶/۴/۱۱: ص ۱۰. ❖
- ❖ اکنون شبی بر سراسر جهان جاری است: به بهانه پرفروش شدن کتاب «سرمایه» کارل مارکس؛ وحید نمازی؛ روزنامه اعتماد؛ ۸ آبان ۱۳۸۷: ص ۸-۹ ضمیمه.
- ✓ الکسی دوتوگویل و کارل مارکس؛ رمون آرون؛ بزرگ نادرزاد؛ ماهنامه اطلاعات سیاسی و اقتصادی؛ شماره ۱۶۰-۱۵۹: ص ۱۰۶-۱۱۹.
- ❖ اما روسیه...؛ الف. صلاح‌الدین؛ روزنامه کیهان؛ ۱۸ تیر ۱۳۷۵: ص ۳، ۱۴.
- ✓ انباشت بدوی سرمایه؛ کارل مارکس؛ امیرهوشنگ افتخاری‌راد و محمد قائدی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۱۱/۱: ص ۳۱. ❖
- ❖ انتقاد مارکس به مدرنیسم، سیطره ایدئولوژی کاذب؛ دوماهنامه چشم‌انداز ایران؛ شماره ۲۵؛ اردیبهشت و خرداد ۱۳۸۳: ص ۱۰۴-۱۱۱.
- ❖ انتقادات مارکسیسم کلاسیک بر نظریه کارکردگرایی؛ روزنامه همشهری؛ ۱ آبان ۱۳۷۵: ص ۶.
- ❖ انتقام مارکس؛ غلام‌رضا رضایی‌نصیر؛ روزنامه همشهری؛ ۱۷ دی ۱۳۸۱: ص ۲۱، ۲۴.
- ❖ انجیل به روایت یهودها؛ مصطفی عزیزی؛ ماهنامه کتاب ماه علوم اجتماعی؛ شماره ۴۵، ۴۶؛ تیر، مرداد ۱۳۸۰: ص ۸۲-۸۴.
- ❖ اندیشه پرسشگر میشل فوکو؛ حمید عضدانلو؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۴ بهمن ۱۳۸۴: ص ۹؛ ۶ بهمن ۱۳۸۴: ص ۹.

- ❖ انسان بهینه؛ مارک فریتزهند؛ منصور گودرزی؛ روزنامه عصر آزادگان؛ ۲۲ فروردین ۱۳۷۹: ص ۷.
- ❖ انسان، خدا نیست؛ ا. لو سولوو؛ ماهنامه کیان؛ سال ۳، شماره ۱۶؛ آذر، دی ۱۳۷۲: ص ۱۰-۶.
- ❖ انسان‌شناسی اقتصادی و مارکسیستی: نگاه موجیبت‌گرایانه و نفی اختیار انسان؛ الهام ربیعی‌زاده؛ روزنامه رسالت؛ ۱ تیر ۱۳۸۸: ص ۱۸.
- ❖ انسجام و کشاکش اجتماعی؛ صالح فقیرزاده و عباس امام؛ ماهنامه کیهان فرهنگی؛ سال ۱۳، شماره ۱۲۹؛ مهر، آبان ۱۳۷۵: ص ۳۴-۳۷.
- ✓ انقلاب خیالی: نقد هابرماس بر جنبش دانشجویی اروپا؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۵/۳/۱۰.
- ❖ انقلاب مارکسیستی؛ امیر خوش‌سرور؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۲۱ مرداد ۱۳۸۲: ص ۳، ۴. ویژه‌نامه.
- ✓ انقلاب و مطالعات میان رشته‌ای؛ عباس منوچهری؛ فصلنامه سخن سمت؛ تابستان ۱۳۷۸.
- ✓ انگلس، مارکس را برتر از خود می‌دانست: گفت‌وگو با عباس میلانی؛ مریم شبانی؛ هفته‌نامه شهروند امروز؛ شماره ۵۷؛ ۱۳ مرداد ۱۳۸۷: ص ۴۲-۴۳.
- ✓ ایدئولوژی و اوتوپیا؛ پل ریکو؛ احمد بستانی؛ ماهنامه نامه مفید؛ شماره ۳۲.
- ❖ ایدئولوژی و دین ایدئولوژیک؛ روزنامه صدای عدالت؛ ۱۸ شهریور ۱۳۸۲: ص ۸، ۲۳. شهریور ۱۳۸۲: ص ۸.
- ❖ ایدئولوژی و مدرنیسم؛ محمد سیبلا؛ ماهنامه فرهنگ توسعه؛ سال ۲، شماره ۹؛ آذر، دی ۱۳۷۲: ص ۲۸-۳۶.
- ✓ ایدئولوژی؛ مصطفی عرب؛ روزنامه همشهری؛ ۱۹ و ۲۰/۲/۱۳۸۰.
- ❖ ایرانیان و عرصه عمومی؛ تقی رحمانی؛ روزنامه شرق؛ ۱۹ فروردین ۱۳۸۵: ص ۶.
- ❖ این زندگی است، اسطوره نیست؛ سیاوش جمادی؛ روزنامه حیات نو؛ ۳۰ آبان ۱۳۸۱: ص ۶.
- ❖ باز اندیشی درباره‌ی مارکس و تاریخ؛ فصلنامه اندیشه و هنر؛ شماره ۱۲؛ زمستان ۱۳۸۶: ص ۳۴-۳۵.
- ❖ باز هم درباره کاپیتال؛ فریدون محمد هاشمی؛ ماهنامه چپستا؛ سال ۱۴، شماره ۱۰؛ تیر ۱۳۷۶: ص ۸۰۸-۸۰۶.
- ❖ بازخوانی از مانیفست؛ نورالدین پزشکی؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۱۷ تیر ۱۳۸۲: ص ۲. ویژه‌نامه.
- ✓ بازخوانی «اخلاق پروتستان و روح سرمایه‌داری»: ساخت تمدن غرب در بستر آموزه‌های

- آئینی، مذهبی؛ امیر رفعتی؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۱۳۸۶/۸/۲۱.
- ❖ بازخوانی خشونت در اندیشه مارکس؛ بهروز منتظمی؛ روزنامه بهار؛ ۲۱ خرداد ۱۳۷۹: ص ۶؛ ۲۲ خرداد ۱۳۷۹: ص ۶؛ ۲۳ خرداد ۱۳۷۹: ص ۶.
 - ❖ بازخوانی مفهوم طبقه در ایران؛ بابک حقیقی‌راد؛ روزنامه شرق؛ ۱ مرداد ۱۳۸۵: ص ۲۰.
 - ✓ بازشناسی رابطه قدرت و دانش در آثار هایدگر: گفت‌وگو با سیاوش جمادی [گزارشی از یک گفت‌وگو]؛ نیما شریفی؛ روزنامه حیات نو اقتصادی؛ ۱۳۸۵/۵/۳.
 - ❖ بازگشت غرب به مارکس: گفتگو با اریک هابس باوم ...؛ ترجمه یعقوب نعمتی وروجنی؛ روزنامه رسالت؛ ۳۰ مهر ۱۳۸۷: ص ۱۸.
 - ❖ بازگشت کمیک به گولها؛ هاشم باروتی؛ روزنامه همبستگی؛ ۳ اسفند ۱۳۸۵: ص ۲.
 - ❖ باورهای نادرست در اندیشه رشد و توسعه؛ امیرسعید موسوی حجازی؛ فصلنامه پیام مدیران فنی و اجرایی؛ سال ۳، شماره ۹: ص ۷۸-۹۰.
 - ❖ باورهای نادرست در اندیشه رشد و توسعه؛ سعید موسوی حجازی؛ روزنامه خرداد؛ ۱۱ شهریور ۱۳۷۸: ص ۶؛ ۱۳ شهریور ۱۳۷۸: ص ۶؛ ۱۴ شهریور ۱۳۷۸: ص ۶.
 - ❖ باید سالها اندیشید و راهکار یافت؛ مصطفی اکبرپور؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۷ فروردین ۱۳۸۲: ص ۷.
 - ✓ بایدها و نبایدهای ۲۸ مرداد در گفت‌وگو با دکتر اطهری، دکتر امینی و دکتر نادرپور؛ المیرا اکرمی؛ روزنامه همشهری؛ ۲۹ و ۳۰ و ۳۱/۵/۱۳۸۰.
 - ❖ بحثی کوتاه در سرگذشت دراز ایدئولوژی؛ نجف دریابندری؛ ماهنامه کیان؛ شماره ۴۵؛ بهمن، اسفند ۱۳۷۷: ص ۷۰-۷۲.
 - ❖ بحران تفکر غرب در عصر جدید؛ نعمت‌الله باوند؛ روزنامه کیهان؛ ۲۸ دی ۱۳۷۳: ص ۶.
 - ❖ بحران جامعه‌شناسی رادیکال؛ مارتین شاو؛ مجید مددی؛ ماهنامه کلک؛ شماره ۱۲۷؛ مهر، آبان ۱۳۸۰: ص ۱۷-۲۳.
 - ❖ بحران در جامعه سرمایه‌داری؛ دیوید هلد؛ عبدالحماد حسینی؛ ماهنامه فرهنگ توسعه؛ شماره ۵۰؛ آذر ۱۳۸۰: ص ۲۵-۲۶.
 - ❖ بحران ساختاری نظام سرمایه؛ مارکوس نویره؛ مرتضی محیط؛ ماهنامه اندیشه جامعه؛ شماره ۲۵-۲۷؛ شهریور - آبان ۱۳۸۱: ص ۲۶-۳۱.
 - ❖ بحران مارکسیسم در چشم‌انداز تاریخی - جهانی؛ جیووانی ریگی؛ ناصر زرافشان؛ ماهنامه فرهنگ توسعه؛ سال ۶، شماره ۲۸؛ مرداد ۱۳۷۶: ص ۵۰-۵۵.
 - ❖ بحران مالی جهانی و اثرات آن بر آفریقا؛ محمدنبی حسینی‌پور؛ دوفصلنامه مطالعات آفریقا؛

- شماره ۱۸؛ پاییز و زمستان ۱۳۸۷: ص ۱۳۹-۱۷۷.
- ✓ بدگمانی علیه آزادی: نگاهی به کتاب «سانسور و آزادی مطبوعات»؛ داود پنهانی؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۴/۵/۱۶: ص ۱۰. ❖
- ❖ برخورد با مارکس از نوع سوم: بازخوانی جامعه‌شناسی آلمان؛ علی ناظم‌زاده؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۲۱ تیر ۱۳۸۵: ص ۱۰
- ❖ بررسی اندیشه‌های بزرگان جامعه‌شناسی دین؛ ولی‌الله عباسی؛ ماهنامه معرفت؛ شماره ۷۲؛ آذر ۱۳۸۲: ص ۴۸-۶۲.
- ❖ بررسی چارچوبهای نظری مفهوم عدالت: عدالت در اندیشه‌های سیاسی؛ ۱۲ مهر ۱۳۸۲: ص ۶؛ روزنامه سیاست روز؛ ۲۶ مهر ۱۳۸۲: ص ۶.
- ❖ بررسی روابط جهانی شدن و نظام سرمایه‌داری، انحصار؛ داوود نادمی؛ روزنامه اعتماد؛ ۳۱ اردیبهشت ۱۳۸۵: ص ۷، ۱۰.
- ❖ بررسی نظریه‌های اجتماعی درباره انقلاب؛ محسن علینی؛ روزنامه فتح؛ ۲۰ فروردین ۱۳۷۹: ص ۸.
- ❖ برقراری ارتباط بین مطالعه فرهنگ و دین: اقتصاد سیاسی قدرت نمادین پییر بوردیو [مقاله]؛ دیوید سوارتز؛ شفیعه صالحی؛ فصلنامه اقتصاد سیاسی؛ شماره ۱۰؛ ۱۳۸۴: ص ۱۲۲-۱۴۰.
- ❖ بستر تاریخی دفاع عقلانی از دین؛ اکبر قنبری؛ ماهنامه نقد و نظر؛ سال ۱، شماره ۲؛ بهار ۱۳۷۴: ص ۸۷-۱۰۸.
- ✓ بلوخ، آرمانشهر و نقد ایدئولوژی [فیلسوف آلمانی]؛ داگلاس کلز؛ امید مهرگان؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۱/۱۱/۱.
- ❖ بنپارتیسم و انقلاب مشروطه، کاریکاتور مردان نجات‌بخش؛ رسول نمازی؛ روزنامه اعتماد؛ ۲۶ مرداد ۱۳۸۴: ص ۱۱.
- ❖ بن‌بست توسعه؛ ثریا معمار؛ فصلنامه فرهنگ اصفهان؛ شماره ۲۵، ۲۶؛ بهار و تابستان ۱۳۸۲: ص ۹۳-۱۰۳.
- ❖ بوروکراسی و مقوله آزادی؛ احمد راسخی لنگرودی؛ روزنامه همبستگی؛ ۲۰ اسفند ۱۳۸۱: ص ۷.
- ❖ بورژوازی^۱ دولتی و افسانه بازار - بررسی صف‌بندی نیروهای سیاسی با تحلیل طبقاتی؛

- مزدک دانشور؛ روزنامه شرق؛ ۲۴ فروردین ۱۳۸۴: ص ۶.
- ✓ بولینگ باز تنها: تحلیلی جامعه‌شناختی از سرمایه اجتماعی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۵/۳/۶.
- ❖ به تصویر کشیدن طبقات، نمایشی از واقعیت؛ سوزان هیوارد؛ مازیار پرتو؛ روزنامه خرداد؛ ۱ تیر ۱۳۷۸: ص ۸.
- ❖ به دو چیز نیاز داریم؛ مصطفی رحیمی؛ روزنامه ایران؛ ۹ مرداد ۱۳۸۲: ص ۸.
- ✓ به روایت یهودها [درباره کتاب «مارکس» اثر پیتر سینگر با ترجمه محمد اسکندری]؛ مصطفی عزیزی؛ پیتر سینگر؛ ماهنامه کتاب ماه (علوم اجتماعی)؛ تیر و مرداد ۱۳۸۰: ص ۸۲-۸۴.
- ❖ به سر عقل آمدن سرمایه‌داری؛ اهورا فرزام؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۱۰ اردیبهشت ۱۳۸۴: ص ۱۰.
- ✓ به همه چیز شک کن؛ ویدا حاجی تبریزی؛ روزنامه کارگزاران؛ ۱۳۸۵/۱۱/۱۲.
- ✓ بهره‌وری دانشگران: بزرگترین چالش؛ پیتر اف دراگر؛ احمدرضا اشرف‌العقلایی؛ فصلنامه تحول اداری؛ شماره ۳۴.
- ✓ بیگانگی از دیدگاه مارکس و فروید؛ احسان خرم‌دره؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۳۸۱/۹/۲۱: ص ۶.
- ❖ پایان تاریخ؛ هادی محمودی؛ روزنامه همبستگی؛ ۲۴ اردیبهشت ۱۳۸۲: ص ۷.
- ❖ پایگاه‌های نقد جامعه مدنی در اندیشه سیاسی غرب؛ سهراب رزاقی؛ دوفصلنامه گفتمان؛ سال ۱، شماره ۲؛ پاییز ۱۳۷۷: ص ۲۶۹-۲۸۴.
- ❖ پدیده انقلاب در جامعه‌شناسی تضاد؛ حمید رزاقی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۴ فروردین ۱۳۷۹: ص ۶؛ ۱۵ فروردین ۱۳۷۹: ص ۶.
- ❖ پراتیک و جامعه مدنی؛ روزنامه حیات نو؛ ۲۷ بهمن ۱۳۸۰: ص ۲ ضمیمه.
- ❖ پراگماتیسم؛ علی‌اصغر صنمی؛ دوماهنامه حوزه؛ شماره ۱۰۹، ۱۱۰؛ فروردین و تیر ۱۳۸۱: ص ۲۸۵-۳۵۱.
- ❖ پرسش از صنعت فرهنگ؛ احمد میراحسان؛ ماهنامه کتاب ماه هنر؛ شماره ۷۳، ۷۴؛ مهر و آبان ۱۳۸۳: ص ۶۲-۶۹.
- ❖ پرنده‌ی بازار در قفس برنامه؛ زامیاد رمضانی؛ ماهنامه آدینه؛ شماره ۱۰۳؛ مرداد ۱۳۷۴: ص ۴۸-۵۰.
- ✓ پروتستان‌تیزم اسلامی یا!!!! [سخنرانی آقای آجاری]؛ ماهنامه معارف؛ شماره ۹.
- ❖ پرولتاریا دیکتاتور نیست - ملاحظاتی در باب مقالات سرگذشت خودکامگی؛ سیامک

- طاهری؛ روزنامه ایران؛ ۲۱ شهریور ۱۳۸۴: ص ۱۰.
- ❖ پسامارکسیسم چیست؟: بررسی آرای لاکلاو و مرفه؛ رضا نصیری حامد؛ روزنامه ایران؛ ۹ بهمن ۱۳۸۷: ص ۱۰.
 - ❖ پسامارکسیسم؛ موسی ملک محمودی؛ روزنامه همبستگی؛ ۲۴ تیر ۱۳۸۱: ص ۸.
 - ❖ پوپر علیه تاریخگرایی: نقدی بر تفکرات افلاطون، هگل و مارکس؛ حسین امامی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳ اردیبهشت ۱۳۸۶: ص ۱۱.
 - ❖ پوپر و مبارزه برای جامعه باز؛ ابراهیم جعفریانی؛ روزنامه همبستگی؛ ۲۵ شهریور ۱۳۸۱: ص ۶.
 - ❖ پوپر، اقتصاد اثباتی و منطق کشف علمی - اجتماعی؛ محمدعلی کاتوزیان؛ یدالله دادگر؛ فصلنامه نامه مفید؛ سال ۲، شماره ۱؛ بهار ۱۳۷۵: ص ۱۵۹-۱۸۲.
 - ❖ پول، واپسین تابو؛ آلسیوآلتی کیدری؛ مهدی فتوحی؛ روزنامه همبستگی؛ ۲۷ فروردین ۱۳۸۴: ص ۶.
 - ❖ پیام‌آورانی که از امت خویش بیزارند: مارکس و هگل؛ سام محمودی سرابی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۶ فروردین ۱۳۸۸: ص ۱۲-۱۳ ضمیمه.
 - ❖ تئودور آدورنو؛ مایکل جونز؛ لیلا چمن‌خواه؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۱۲ مهر ۱۳۸۴: ص ۹.
 - ❖ تئوری عقلانیت مصرفی؛ علی‌اکبر ناطقی؛ روزنامه رسالت؛ ۱۸ شهریور ۱۳۸۶: ص ۱۸.
 - ❖ تئوری و عمل مارکسیسم؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۲۸ آذر ۱۳۸۱: ص ۲ ویژه‌نامه.
 - ❖ تئوری‌های انگیزش: ارگان‌های غیر انتفاعی؛ فصلنامه هنر؛ شماره ۵۰؛ زمستان ۱۳۸۰: ص ۱۹۱-۱۹۷.
 - ✓ تأثیر نظریه بازی‌های زبانی ویتگنشتاین بر فلسفه لیوتار؛ محسن قمی؛ فصلنامه اندیشه دینی دانشگاه شیراز؛ شماره ۱۶؛ پاییز ۱۳۸۴: ص ۶۱-۹۲.
 - ✓ تأثیر هگل بر بازیابی هویت ملی - تاریخی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۴/۶/۵.
 - ❖ تاریخ اجتماعی یا جامعه‌شناسی تاریخی؟ مسئله این است؛ منوچهر آشتیانی؛ روزنامه ایران؛ ۶ مرداد ۱۳۸۸: ص ۱۰.
 - ❖ تاریخ جامعه‌شناسی معرفت؛ روزنامه رسالت؛ ۱۲ اردیبهشت ۱۳۸۸: ص ۱۸.
 - ✓ تاریخ، توسعه و توسعه نیافتگی: نگرش تطبیقی به آراء ابن خلدون، مارکس، بازرگان و نورث؛ علی رضاقلی؛ روزنامه عصر اقتصاد؛ شماره ۶.
 - ❖ تاریخیچه مفهوم استبداد شرقی؛ یدالله موقن؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۲۳؛ آذر - بهمن ۱۳۷۳: ص ۷۸-۹۷.

- ✓ تاریخ‌سازان [نقد و بررسی کتاب «سه مرد تاریخ: مارکس، لنین، هیتلر» اثر فرامرز اخوان لنگرودی]: قدیر نصری مشکینی؛ ماهنامه کتاب ماه (علوم اجتماعی)؛ شماره ۳۶-۳۷؛ مهر و آبان ۱۳۷۹: ص ۳۴-۳۵. ❖
- ❖ تاریخی در ابهام - نقدی بر مقاله: سنت مارکسیست‌های عملگرا: مائو، لنین؛ مسعود خوشایبی؛ روزنامه شرق؛ ۱۷ اسفند ۱۳۸۳: ص ۱۸؛ ۱۸ اسفند ۱۳۸۳: ص ۱۸.
- ❖ تأملاتی بر مفهوم دولت در فلسفه سیاسی؛ محمدتقی قزلسفلی؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۳ دی ۱۳۷۸: ص ۶؛ ۱۴ دی ۱۳۷۸: ص ۶؛ ۱۵ دی ۱۳۷۸: ص ۶.
- ✓ تأملی بر آرای برخی اندیشمندان در عرصه جامعه اطلاعاتی؛ فربرز درودی؛ ماهنامه کتاب ماه (کلیات)؛ شماره ۱۳۸؛ خرداد ۱۳۸۸: ص ۷۸-۹۱.
- ✓ تأملی در دلخواست‌های بشری؛ نقدی بر انتقاد فوکویاما از کارل مارکس؛ بهروز منتظمی؛ ماهنامه آفتاب؛ شماره ۱۲؛ بهمن ۱۳۸۰: ص ۷۶-۸۲. ❖
- ❖ تبعات ناخواسته نظر مارکس؛ جیمز فیلمن؛ محمد بقایی‌ماکان؛ روزنامه انتخاب؛ ۲ آذر ۱۳۸۲: ص ۶.
- ❖ تبیین جامعه‌شناختی بی‌تفاوتی شهروندان در حیات اجتماعی و سیاسی؛ ابراهیم مسعودنیا؛ ماهنامه اطلاعات سیاسی - اقتصادی؛ شماره ۱۶۷، ۱۶۸؛ مرداد، شهریور ۱۳۸۰: ص ۱۵۲-۱۶۵.
- ❖ تحقیقات بیست ساله توسعه شهری: گفتگو با پرویز پیران (قسمت اول و دوم)؛ روزنامه همبستگی؛ ۲۰ آبان ۱۳۸۵: ص ۸؛ ۲۱ آبان ۱۳۸۵: ص ۸.
- ✓ تحول از درون: تحولات اجتماعی از دیدگاه استاد مطهری؛ نجف لک‌زایی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۵/۲/۲۳.
- ❖ تحول جامعه مدنی در اندیشه سیاسی غرب (۱۰): مارکس، جامعه کمونیستی و پایان تاریخ؛ فرشاد شریعت؛ ماهنامه اطلاعات سیاسی - اقتصادی؛ سال ۱۸، شماره ۵، ۶؛ بهمن و اسفند ۱۳۸۲: ص ۱۱۰-۱۲۳.
- ❖ تخیل پنهان مارکس؛ محمد استوار؛ ماهنامه کتاب ماه علوم اجتماعی؛ شماره ۵۶، ۵۷؛ خرداد و تیر ۱۳۸۱: ص ۲۰-۲۵.
- ✓ ترجمان جامعه: جامعه‌شناسی شناخت در گفت‌وگو با دکتر منوچهر آشتیانی [عنوان بخش پایانی: روشنفکران: دوگانگی نقش]؛ جهانداد معماریان؛ روزنامه همشهری؛ ۲۲ و ۱۳۸۴/۵/۲۳.
- ❖ تروریسم انقلابی، سه توجیه؛ دانیل بل؛ رضا رضایی؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۵۳؛ مرداد ۱۳۸۱: ص ۳۲-۳۴.

- ❖ تره‌های فویرباخ - نطفه‌ی داهیان‌هی جهان‌بینی نو؛ محمود عبادیان؛ ماهنامه چيستا؛ شماره ۱۹۸، ۱۹۹؛ اردیبهشت و خرداد ۱۳۸۲؛ ص ۶۳۸-۶۳۹.
- ❖ تضادگرایی و جامعه‌شناسی؛ ابوالفضل فیضی‌خواه؛ روزنامه انتخاب؛ ۲۰ فروردین ۱۳۸۰؛ ص ۶.
- ❖ تطور دینی در اسلام؛ محمد برفی؛ روزنامه رسالت؛ ۲۵ اسفند ۱۳۸۲؛ ص ۱۵؛ ۲۸ اسفند ۱۳۸۲؛ ص ۸.
- ❖ تعامل اقتصاد و سیاست؛ یدالله محمدی؛ فصلنامه مصباح؛ شماره ۴۵؛ بهار ۱۳۸۲؛ ص ۷۳-۸۸.
- ✓ تغییر جهان با فلسفه [جدال علم و فلسفه در اندیشه مارکس]؛ حمیدرضا ابک؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۱۱/۱۵.
- ✓ تغییر و دگرگونی در عرصه اجتماع؛ داوود نادمی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۱/۸/۲۹.
- ❖ تقسیم کار: شالوده زندگی مدرن؛ عباس محمدی‌اصل؛ روزنامه ابرار؛ ۴ دی ۱۳۸۰؛ ص ۶؛ ۶ دی ۱۳۸۰؛ ص ۶.
- ❖ تکنولوژی و جهان زیست اجتماعی؛ یورگن هابرماس؛ حسینعلی نوذری؛ ماهنامه اطلاعات حکمت و معرفت؛ شماره ۴۳؛ مهر ۱۳۸۸؛ ص ۲۰-۲۴.
- ✓ تکوین شعر نیمایی [عنوان قبلی: در حول و حوش نیما]؛ منوچهر آشتیانی؛ ماهنامه اندیشه جامعه؛ آبان ۱۳۸۰.
- ❖ تلاش برای به خاک سپاری مارکس مضحک است؛ و. م. مزانف؛ ماهنامه کیان؛ سال ۳، شماره ۱۶؛ آذر، دی ۱۳۷۲؛ ص ۱۵-۱۱.
- ❖ تلاش دارندورف برای نزدیکی مارکس و پارسونز؛ زهیر مصطفی بلوردی؛ روزنامه اعتماد؛ ۵ آبان ۱۳۸۷؛ ص ۱۲-۱۳ ضمیمه.
- ✓ تلقی اجتماعی از دین: گفت‌وگویی با دکتر مسعود جلالی‌مقدم؛ مرضیه سلیمانی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۶ و ۱۷ و ۱۸ و ۲۱/۱۳۸۰.
- ✓ تمامیت‌خواهی طبقه جدید: با نگاهی به اندیشه‌های میلوان جیلاس [قسمت دوم: جیلاس و نقد تمامیت‌خواهی]؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۴/۳.
- ❖ تمایزهای ایدئولوژیک در آرای پوپر و هابرماس؛ جهانگیر باقری؛ فصلنامه راهبرد؛ شماره ۳۳؛ پاییز ۱۳۸۳؛ ص ۱۶۸-۲۰۶.
- ✓ تمدن بحران‌زاده^۱؛ نگاهی به اندیشه‌های اریش فروم؛ محمود ابراهیمی مقدمیان؛ روزنامه

همشهری؛ ۱۳۸۲/۹/۱.

- ✓ تناقضات دموکراسی: کجای کار می‌لنگد؟؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۳/۵/۱۳: ص ۱۲. ❖
- ❖ تنوع شخصیت، توهم غیریت؛ حسین کاجی؛ دوماهنامه دنیای سخن؛ سال ۱۳، شماره ۷۸؛ اسفند ۱۳۷۶، فروردین ۱۳۷۷: ص ۸۴-۸۷.
- ✓ توافق یا تعارض؟: نگاهی به جامعه‌شناسی کارل مارکس و ماکس وبر [عنوان قسمت دوم: قدرت در اندیشه وبر و مارکس]؛ مجتبی صدقاتی‌فرد؛ روزنامه همشهری؛ ۵ آبان ۱۳۸۱: ص ۶ و ۱۳۸۱/۸/۶. ❖
- ✓ توجه به هر کس مطابق نیاز و استعدادش [مرور اندیشه‌های کارل مارکس، فیلسوف آلمانی]؛ روزنامه خوب‌اندیش؛ ۱۳۸۵/۲/۲۴.
- ❖ توزیع درآمد و عدالت اجتماعی از منظر بتنام، مارکس و رالز؛ مصعب عبدالهی آرائی؛ ماهنامه رسالت اقتصادی؛ شماره ۱۲؛ مرداد ۱۳۸۴: ص ۱۴-۱۵.
- ✓ توسعه انسانی در عرصه جهانی: نگاهی به گزارش سالانه ملل درباره توسعه انسانی؛ عصام نعمان؛ یوسف عزیزی بنی‌طرف؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۰/۴/۳۱.
- ❖ توسعه جامعه‌شناسی دین - به عنوان یک رشته؛ باربارا هارگرو؛ حسین شرف‌الدین؛ ماهنامه معرفت؛ شماره ۸۰؛ مرداد ۱۳۸۳: ص ۹-۱۸.
- ❖ ثروت و شغل مبنای طبقات اجتماعی معاصر؛ داوود نادمی؛ روزنامه اعتماد؛ ۸ آبان ۱۳۸۴: ص ۸.
- ❖ جادوی پنهان سرمایه‌داری؛ مایکل لیوتیز؛ صفار ساعد؛ روزنامه کار و کارگر؛ ۲۷ آبان ۱۳۸۲: ص ۳؛ ۲۸ آبان ۱۳۸۲: ص ۳.
- ❖ جامع‌شناسی دین از دیدگاه ماکس وبر؛ برایان موریس؛ محمد فولادی و حسین شرف‌الدین؛ ماهنامه معرفت؛ سال ۹، شماره ۲؛ خرداد، تیر ۱۳۷۹: ص ۲۹-۴۴.
- ❖ جامعه مدنی و کثرت‌گرایی سیاسی؛ روزنامه حیات نو؛ ۱۸ مرداد ۱۳۷۹: ص ۷.
- ❖ جامعه‌شناسی دین؛ وینستون دیویس؛ همایون همتی؛ ماهنامه کیهان فرهنگی؛ شماره ۱۳۹؛ بهمن ۱۳۷۶: ص ۴۴-۴۹.
- ❖ جامعه‌شناسی متحرک؛ جان اری؛ یوسف ابادزی؛ فصلنامه ارغنون؛ شماره ۲۴؛ تابستان ۱۳۸۳: ص ۱۶۵-۱۹۲.
- ❖ جامعه‌شناسی معرفت؛ محمود تقی‌زاده؛ ماهنامه معرفت؛ سال ۴، شماره ۱؛ تابستان ۱۳۷۴: ص ۶۳-۶۷.
- ❖ جایگاه بوروکراسی در توسعه سیاسی؛ ن. پورحسین؛ روزنامه سلام؛ ۲۳ خرداد ۱۳۷۵: ص ۶؛

- ۲۷ خرداد ۱۳۷۵: ص ۶؛ ۳۰ خرداد ۱۳۷۵: ص ۵.
- ❖ جذابیت پنهان بورژوازی؛ محمد قوچانی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۷ دی ۱۳۸۱: ص ۲۱، ۲۴.
 - ❖ جستاری در جامعه‌شناسی دین؛ محمدرضا آقایی؛ ماهنامه معرفت؛ شماره ۲۰؛ بهار ۱۳۷۶: ص ۳۳-۴۲.
 - ❖ جنبشهای اجتماعی شهری، دوران معاصر، مرحله‌ای در حال گذار؛ پرویز پیران؛ ماهنامه آفتاب؛ شماره ۱۱؛ دی ۱۳۸۰: ص ۳۶-۳۹.
 - ❖ جنگ یا انقلاب اجتماعی؛ تقی آزاد ارمکی؛ روزنامه ایران؛ ۳۱ شهریور ۱۳۸۲: ص ۲۷ ویژه‌نامه.
 - ❖ جنگ یا انقلاب اجتماعی؛ تقی آزاد ارمکی؛ روزنامه حیات نو اقتصادی؛ ۲ مهر ۱۳۸۴: ص ۸؛ ۷ مهر ۱۳۸۴: ص ۶.
 - ✓ جوان امروز و آسیبهای معرفت‌شناختی رشد دینی؛ عباس ایزدپناه؛ روزنامه کیهان؛ ۹ و ۱۱/۵/۱۳۷۹.
 - ❖ جهان در چنبره جهانی شدن؛ پل مارلور سویزی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۵ دی ۱۳۸۱: ص ۵.
 - ❖ جهان‌بینی و ایدئولوژی زیربنای اجتماع؛ روزنامه اعتماد ۱۴ فروردین ۱۳۸۵: ص ۸، ۹.
 - ❖ جهانی شدن جهان و اشباح زنده او؛ ژاک دریدا؛ محمود موسوی؛ ماهنامه آدینه؛ شماره ۱۰۳؛ مرداد ۱۳۷۴: ص ۴۱-۴۵.
 - ❖ جهانی شدن سرمایه‌داری؛ الن میکسنز وود؛ فریدون محمد هاشمی؛ روزنامه ایران؛ ۲ دی ۱۳۸۳: ص ۱۰.
 - ❖ جهانی شدن و انباشت سرمایه؛ پل مارلور سوئیزی؛ فریدون محمد هاشمی؛ روزنامه یاس نو؛ ۲۵ تیر ۱۳۸۲: ص ۹.
 - ❖ جهانی‌سازی یا بربریت؛ کلودیوراموس بورگو؛ اکبر حسینی‌کیا؛ روزنامه حیات نو؛ ۹ شهریور ۱۳۸۱: ص ۷.
 - ❖ جهانی‌شدن؛ ناگزیری انقلاب پیامی در تولید؛ کمال اطهاری؛ فصلنامه مجلس و پژوهش؛ شماره ۴۳؛ بهار ۱۳۸۳: ص ۹۱-۱۳۲.
 - ❖ چالش‌های اساسی در تاریخ اندیشه‌های سیاسی غرب؛ رضا سلیمانی؛ روزنامه رسالت؛ ۲۸ اردیبهشت ۱۳۸۳: ص ۱۳.
 - ❖ چپ ایرانی؛ محمدرحیم عیوضی؛ ماهنامه زمانه؛ شماره ۷۱؛ مرداد ۱۳۸۷: ص ۲-۳.
 - ✓ چپ تکامل می‌یابد؛ چپ داروینی؛ سیاست تکامل و همکاری؛ ترجمه کاوه فیض‌اللهی؛ روزنامه شرق؛ ۱/۲۹/۱۳۸۳.

- ❖ چپ نو، جهانی شدن؛ الن میک‌سینزوود؛ فریدون محمد هاشمی؛ روزنامه آزاد؛ ۲۲ خرداد ۱۳۸۱: ص ۶.
- ❖ چپ و بحرانهایش در عصر فرامدرن، ۱- صد و پنجاه سال بعد از بیانیه؛ الن میک‌سینزوود؛ ماهنامه فرهنگ توسعه؛ شماره ۳۹-۴۱؛ مهر ۱۳۷۸: ص ۷۰-۷۶.
- ❖ چرا آلتوسر؛ مجید مددی؛ روزنامه شرق؛ ۳۱ تیر ۱۳۸۶: ص ۲۷، ۳۰.
- ❖ چه سرمایه‌داری را سرپا میدارد؟؛ مایکل ا. لبوویتز؛ ایرج فرونکاو؛ فصلنامه اندیشه و هنر؛ شماره ۱۲؛ زمستان ۱۳۸۶: ص ۱۳-۱۷.
- ✓ حلول روح «هگل» در ابزار تولیدی «مارکس»: نگاهی گذرا به اندیشه‌های دو فیلسوف مشهور؛ حسین فرزانه؛ روزنامه قدس؛ ۱۳۸۶/۱۲/۱۱.
- ❖ خداوندان لیبرالیسم، درآمدی بر اندیشه‌های سیاسی؛ محمدرضا نوربخش؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۲۲ تیر ۱۳۸۳: ص ۶.
- ❖ خشونت و تکنولوژی؛ روزنامه همبستگی؛ ۹ مرداد ۱۳۸۵: ص ۷.
- ✓ خطوط گسل در نظریه برخورد تمدنها؛ محمد قراگوزلو؛ فصلنامه قیاسات؛ شماره ۱۴؛ زمستان ۱۳۷۸.
- ❖ خواستگاههای^۱ اقتصادی تغییرات؛ رضا دوستدار؛ روزنامه انتخاب؛ ۷ بهمن ۱۳۸۲: ص ۶.
- ❖ داستانهای عامه‌پسند؛ جان استوری؛ حسین پاینده؛ فصلنامه ارغنون؛ شماره ۲۵؛ پاییز ۱۳۸۳: ص ۱-۴۳.
- ✓ در باب «ایدئولوژی» - بخش اول؛ اچ. پی. اکتون؛ محمد قانیدی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۶/۲/۳۱.
- ❖ در جستجوی عدالت اجتماعی؛ کاظم علمداری؛ ماهنامه جامعه سالم؛ سال ۷، شماره ۳۴؛ شهریور ۱۳۷۶: ص ۳۴-۴۱.
- ❖ در جستجوی جامعه انسانی؛ ولیکو کوراج؛ منصور گودرزی؛ روزنامه اخبار اقتصاد؛ ۱۷ آبان ۱۳۷۸: ص ۶؛ ۲۲ آبان ۱۳۷۸: ص ۶.
- ❖ در راه گم شدن از گمراه شدن بهتر است؛ بابک رشیدپور؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۵ دی ۱۳۸۴: ص ۶، ۸.
- ❖ در ستایش شرم - گفتگو با حسن قاضی مرادی، نویسنده؛ یوسف ناصری؛ روزنامه اقبال؛ ۵ خرداد ۱۳۸۴: ص ۷.

- ❖ در ستایش و نکوهش پول؛ حسین امامی؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۱۰ اسفند ۱۳۸۳: ص ۶.
- ✓ درآمدی بر اندیشه‌های کارل مارکس؛ علیرضا بیابانورد؛ روزنامه صدای عدالت؛ ۱ آبان ۱۳۸۱: ص ۵؛ ۵ آبان ۱۳۸۱: ص ۶.
- ✓ درآمدی بر اندیشه‌های کارل مارکس؛ علیرضا بیابانورد؛ روزنامه صدای عدالت؛ ۱۳۸۱/۷/۲۷: ص ۶.
- ❖ درآمدی بر جامعه‌شناسی تغییرات اجتماعی؛ محمدعلی زکی؛ ماهنامه کیهان فرهنگی؛ شماره ۱۶۸؛ مهر ۱۳۷۹: ص ۶۲-۶۷.
- ❖ درآمدی بر شناخت خودکامگی؛ ملوین ریچر؛ حسن قاضی‌مرادی؛ روزنامه حیات نو؛ ۶ شهریور ۱۳۸۰: ص ۱۵.
- ❖ درآمدی بر نظریات هابرماس در روش‌شناسی علوم انسانی؛ رضا علی نوروزی و علی شهدادی خواجه‌عسگری؛ فصلنامه حوزه و دانشگاه؛ شماره ۴۷؛ تابستان ۱۳۸۵: ص ۱۱۵-۱۳۵.
- ❖ درباره روز کارگر؛ بابک حقیقی‌راد؛ روزنامه شرق؛ ۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۵: ص ۱۸.
- ❖ درباره سوسیالیسم جدید: تأملی درباره‌ی عدالت؛ کمال اطهاری؛ ماهنامه نقد نو؛ شماره ۱۳؛ تیر و مرداد ۱۳۸۵: ص ۵۴-۵۶.
- ❖ درباره مسئله زیربنا و روبنا؛ بهروز منتظمی؛ روزنامه شرق؛ ۲۷ آذر ۱۳۸۴: ص ۱۸.
- ❖ درباره‌ی دیالکتیک - گفتگو با بابک احمدی؛ دوماهنامه چشم‌انداز ایران؛ شماره ۳۴؛ آبان و آذر ۱۳۸۴: ص ۱۴-۲۳.
- ✓ درس‌گفتارهای سیدجواد طباطبایی (۵): مارکس و ایدئولوژی غیرتاریخی؛ هفته‌نامه شهروند امروز؛ شماره ۶۶؛ ۱۴ مهر ۱۳۸۷: ص ۴۹.
- ✓ درس‌گفتارهای سیدجواد طباطبایی (بخش پایانی): در تقابل با هگل و لنین؛ هفته‌نامه شهروند امروز؛ شماره ۶۸؛ ۲۸ مهر ۱۳۸۷: ص ۴۷.
- ❖ درک زمان و موضوعات جدید؛ اکبر قنبری؛ فصلنامه نقد و نظر؛ سال ۲، شماره ۵؛ زمستان ۱۳۷۴: ص ۱۲۶-۱۴۶.
- ❖ درک مطالعات انتقادی ارتباطات؛ غلامرضا آذری؛ فصلنامه رسانه؛ شماره ۵۷؛ بهار ۱۳۸۳: ص ۵-۲۷.
- ❖ درک نظریه رسانه‌ها؛ روزنامه جوان؛ ۱۰ شهریور ۱۳۸۴: ص ۸؛ ۲۴ شهریور ۱۳۸۴: ص ۸.
- ❖ درک نظریه رسانه‌ها؛ روزنامه جوان؛ ۲ تیر ۱۳۸۴: ص ۸؛ ۹ تیر ۱۳۸۴: ص ۸؛ ۱۶ تیر ۱۳۸۴: ص ۸؛ ۳۰ تیر ۱۳۸۴: ص ۸.
- ❖ درک نظریه رسانه‌ها؛ روزنامه جوان؛ ۵ آذر ۱۳۸۳: ص ۸؛ ۲۶ آذر ۱۳۸۳: ص ۸.

- ❖ درک نظریه رسانه‌ها؛ روزنامه جوان؛ ۵ خرداد ۱۳۸۴: ص ۸؛ ۱۲ خرداد ۱۳۸۴: ص ۸؛ ۲۶ خرداد ۱۳۸۴: ص ۸.
- ❖ درک نظریه رسانه‌ها؛ روزنامه جوان؛ ۶ مرداد ۱۳۸۴: ص ۸؛ ۱۳ مرداد ۱۳۸۴: ص ۸؛ ۲۰ مرداد ۱۳۸۴: ص ۸.
- ✓ درک عضلانی از مفهوم طبقه کارگر؛ آرش کریمی؛ ماهنامه اندیشه جامعه؛ شماره ۲۳.
- ❖ دفاع از انسانی‌تر شدن انسان - چپ از نوعی دیگر؛ امیر هوشنگ افتخاری‌راد؛ روزنامه شرق؛ ۱۶ شهریور ۱۳۸۴: ص ۱۰.
- ❖ دفاع از علم و دوری از جذبه ایدئولوژی: داروین و مارکس؛ هوشنگ ماهرویان؛ ضمیمه روزنامه اعتماد؛ شماره ۱۹۳۳؛ ۳ اردیبهشت ۱۳۸۸: ص ۱، ۱۲.
- ✓ دکتر شریعتی و کارل مارکس؛ بهروز رضایی‌منش؛ ماهنامه گزارش؛ شماره ۱۲۸؛ آبان ۱۳۸۰: ص ۶۲-۶۴.
- ❖ دموکراسی بدون سوسیالیسم - درباره کتاب علیه لنینیسم؛ علی قلی‌پور سلیمانی؛ روزنامه شرق؛ ۲۴ آبان ۱۳۸۳: ص ۲۰؛ ۲۶ آبان ۱۳۸۳: ص ۲۰.
- ✓ دموکراسی فرانسوی: پرونده فرانسه ۱: کارل مارکس، تاریخ در فرانسه دیگر تکرار نمی‌شود؛ مریم شبانی؛ هفته‌نامه شهروند امروز؛ شماره ۳۳.
- ✓ دو پا خوب، چهار پا بد [اوضاع سیاسی اروپا]؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۲/۳.
- ❖ دو رویکرد به از خودبیگانگی، وبر و مارکس؛ جواد قائد محمدی؛ روزنامه همشهری؛ ۲۴ بهمن ۱۳۷۸: ص ۶.
- ✓ دو مکتب انتقادی: بررسی تطبیقی مکتب ساختارگرایی فرانسوی و مکتب مطالعات فرهنگی انگلیسی؛ امید مسعودی؛ روزنامه نسیم صبا؛ ۱۳۸۲/۱/۲۴.
- ❖ دوازده‌تذ درباره بحران سوسیالیسم واقعاً موجود؛ میشل لووی؛ صالح نجفی؛ روزنامه شرق؛ ۱۷ آبان ۱۳۸۴: ص ۱۸.
- ❖ دوران اعتراض و آشوب‌های اجتماعی همراه با تحولات شگرف اجتماعی و نظری در تاریخ علم اقتصاد (۱۹۲۰-۱۸۵۰)؛ فریدون تفضلی؛ فصلنامه پژوهشنامه اقتصادی؛ شماره ۲۹؛ تابستان ۱۳۸۷: ص ۱۵-۴۸.
- ❖ دوران انتقالی در انقلاب سوسیالیستی، شکاف میان نظریه و عمل؛ مصطفی وطن‌خواه؛ دوفصلنامه رهیافت‌های سیاسی و بین‌المللی؛ شماره ۶؛ بهار و تابستان ۱۳۸۳: ص ۱۹۱-۲۱۳.
- ❖ دوستان و دشمنان ایدئولوژی؛ موریس کرنستون؛ جمال کاظمی؛ روزنامه ایران؛ ۲۶ شهریور ۱۳۸۴: ص ۱۰؛ ۲۷ شهریور ۱۳۸۴: ص ۱۰.

- ❖ دوستی نئومارکسیسم با دشمن دیرین؛ محسن فرامرزی؛ روزنامه ابرار؛ ۱۷ مهر ۱۳۸۱: ص ۶.
- ❖ دولت مدرن؛ آنتونی گیدنز؛ هوشنگ جیرانی؛ روزنامه همشهری؛ ۵ اسفند ۱۳۷۵: ص ۶؛ ۶ اسفند ۱۳۷۵: ص ۶.
- ✓ دولت نهم و بازاندیشی فرهنگی مناسبات ملت و دولت در جمهوری اسلامی؛ جعفر ساسان؛ فصلنامه نامه دولت اسلامی؛ شماره ۲؛ بهار ۱۳۸۷: ص ۲۰۴-۲۲۰.
- ✓ دولت و استقلال جامعه مدنی: نظری به کتاب «جامعه مدنی از دیدگاه کارل مارکس»؛ صالح نجفی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳/۹/۱۳۸۴: ص ۲۰. ❖
- ❖ دیالکتیک و فونکسیونالیسم پیش به سوی یک ترکیب نظری یا همگرایی در جامعه‌شناسی؛ پیترال وان‌دن‌برگ؛ علی طایفی؛ فصلنامه رشد آموزش علوم اجتماعی؛ سال ۵، شماره ۱۹؛ بهار ۱۳۷۳: ص ۴۴-۵۳.
- ✓ دیدگاه مارکس درباره فقر؛ محمود بیگی؛ روزنامه کار و کارگر؛ ۱۹ آبان ۱۳۸۲: ص ۳؛ ۲۰ آبان ۱۳۸۲: ص ۳؛ ۲۱ آبان ۱۳۸۲: ص ۳؛ ۲۲ آبان ۱۳۸۲: ص ۳؛ ۲۶ آبان ۱۳۸۲: ص ۳. ❖
- ❖ دیدگاه نظریه‌پردازان به تجدد، گذار از سنت و حرکت به آینده؛ داوود نادمی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۸ اردیبهشت ۱۳۸۵: ص ۷.
- ❖ دیکتاتور کیست؟ دیکتاتوری چیست؟ گفتگو با غلامعباس توسلی؛ مریم‌سادات سید کریمی؛ دوماهنامه چشم‌انداز ایران؛ شماره ۵۶؛ تیر و مرداد ۱۳۸۸: ص ۱۴-۱۹.
- ✓ دین و اخلاق در جامعه‌گرایی دورکیم و نقد آن؛ مسلم محمدی؛ فصلنامه اندیشه دینی دانشگاه شیراز؛ شماره ۲۵؛ زمستان ۱۳۸۶: ص ۱-۲۰.
- ❖ دین و ایدئولوژی؛ حمید پارسانیا؛ روزنامه رسالت؛ ۳۰ شهریور ۱۳۸۲: ص ۶.
- ❖ دین و عقل؛ روزنامه رسالت؛ ۲۵ شهریور ۱۳۸۵: ص ۶.
- ❖ دین و معرفت‌شناسی؛ آلون پلاتینگا؛ علی حقی؛ دوماهنامه اندیشه حوزه؛ سال ۹، شماره ۱، ۲؛ مرداد و شهریور - مهر و آبان ۱۳۸۲: ص ۱۶۳-۱۸۸.
- ❖ دین، حیات‌بخش و بیدارگر است نه افیون توده‌ها؛ عزت‌الله عبداللهی نوروزی؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۷ مهر ۱۳۷۹: ص ۱۹.
- ❖ دین‌شناسی استاد مطهری؛ علی شکوهی؛ دوماهنامه اندیشه حوزه؛ شماره ۵۸؛ خرداد و تیر ۱۳۸۵: ص ۲۹-۶۴.
- ❖ ذکری اندر مناقب و مضار الگوسازیهای تاریخی؛ هوشنگ ماهرویان؛ ماهنامه فرهنگ توسعه؛ شماره ۴۷؛ آبان ۱۳۷۹: ص ۸۴-۹۲.

- ❖ رابطه دین و سیاست از منظر اندیشمندان غربی - گفتگو با امیر رضایی درباره کتاب دین و سیاست در اندیشه مدرن؛ علیرضا جاوید؛ روزنامه شرق؛ ۳۰ بهمن ۱۳۸۴: ص ۲۰.
- ❖ رابطه مفهومی «جامعه مدنی»، «ستیزه‌جویی» و «صلح‌طلبی» در عرصه اندیشه سیاسی؛ حسین سلیمی؛ فصلنامه پژوهشنامه علوم سیاسی؛ شماره ۴؛ ۱۳۸۵: ص ۸۹-۱۲۵.
- ✓ رابطه هنر با جامعه؛ کارل مارکس؛ اصغر مهدی‌زادگان؛ ماهنامه کلک؛ شماره ۱۳۵؛ آبان، آذر ۱۳۸۱: ص ۵.
- ❖ رادیکالیسم ایدئولوژیک و مدیریت اجتماعی؛ حسین دهشیار؛ روزنامه شرق؛ ۲۳ فروردین ۱۳۸۵: ص ۱، ۲۸.
- ✓ راه تکنوکرات شدن: گفت‌وگو با مسعود روغنی زنجانی [درباره سیاست‌ها و رویکردهای اقتصادی بعد از انقلاب]؛ بهمن احمدی امویی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۱۱/۱۲.
- ✓ راهنمای دین‌پژوهی در آغاز هزاره سوم؛ حسن اسلامی؛ فصلنامه هفت آسمان؛ شماره ۴۱؛ بهار ۱۳۸۸.
- ❖ رفع به جای نفی، دغدغه اصلی هگل از مدرنیته، گفتگو با دکتر احمد خالقی؛ دوماهنامه چشم‌انداز ایران؛ شماره ۲۴؛ بهمن و اسفند ۱۳۸۲: ص ۹۹-۱۰۴.
- ❖ رفورم (در گفتمان سیاسی غرب و اسلام)؛ پدیدآورندگان: حامد الگار، ع. احمد، ا. مراد، تی باتامور و اصغر افتخاری؛ فصلنامه کتاب نقد؛ شماره ۱۶؛ پاییز ۱۳۷۹: ص ۲۴۲-۲۵۳.
- ✓ رکود و پیشرفت اندیشه‌ی علمی؛ رزا لوگزامبورگ؛ اصغر مهدی‌زادگان؛ ماهنامه اندیشه جامعه؛ شماره ۱۷ و ۱۸؛ مرداد ۱۳۸۰.
- ✓ رمانتیسیم و زندگی: خوانشی سیاسی از رمان کوری؛ عباس شریفی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۶/۱۰/۱۳.
- ❖ روابط عمومی از دیدگاه یورگن هابرماس؛ نظام بهرامی‌کمیل؛ فصلنامه هنر هشتم؛ شماره ۲۶؛ تابستان ۱۳۸۱: ص ۲۴-۳۳.
- ❖ روانشناسی سیاسی و معترض؛ رضا رزاقی؛ ماهنامه اندیشه جامعه؛ شماره ۳۰؛ خرداد و تیر ۱۳۸۲: ص ۵۲-۵۴.
- ❖ روایت نقد: گزارش سخنرانی بابک احمدی در دانشکده حقوق دانشگاه تهران؛ تنظیم‌کننده: لیونا عیسی‌قلیان؛ روزنامه اعتماد؛ ۳ اردیبهشت ۱۳۸۶: ص ۵.
- ❖ روح زمان پست‌مدرنیسم و پایان کارگرگرایی؛ مجید تمجیدی محمدی؛ ماهنامه اندیشه جامعه؛ شماره ۱۳؛ آبان ۱۳۷۹: ص ۳۲-۳۶.
- ❖ روز مرگی آفت بوروکراسی؛ علی‌رضا شجاعیان؛ روزنامه اعتماد؛ ۲۴ تیر ۱۳۸۵: ص ۸.

- ❖ روشنفکر بی‌طبقه؛ امیرهوشنگ افتخاری‌راد؛ روزنامه شرق؛ ۲۸ تیر ۱۳۸۴: ص ۶.
- ❖ روشنفکر سنتی و سنت روشنفکری؛ مرتضی مردیها؛ ماهنامه کیان؛ سال ۴، شماره ۲۰؛ تیر، مرداد ۱۳۷۳: ص ۲۴-۳۱.
- ❖ روشنفکر و جامعه؛ فرانسوا شاتله؛ رضا سیدحسینی؛ دوفصلنامه زیباشناخت؛ شماره ۱؛ پاییز، زمستان ۱۳۸۷: ص ۵۷-۶۲.
- ❖ روشنفکری مذهبی و دو روایت از جامعه مدنی؛ تقی رحمانی؛ هفته‌نامه پیام هاجر؛ شماره ۲۳۲؛ بهمن، اسفند ۱۳۷۶: ص ۲۵-۳۱.
- ✓ روشنفکران و فروپاشی شوروی [درباره مقاله «نگاهی تازه به علل فروپاشی اتحاد شوروی و اقمار آن» اثر پرویز بابایی]؛ رحیم ابراهیم‌زاده؛ ماهنامه اندیشه جامعه؛ شماره ۲۴؛ خرداد ۱۳۸۱: ص ۵۱-۵۷. ❖
- ✓ روشنگری بر گوشه‌ای از تاریخ معاصر ایران [درباره کتاب تاریخچه‌ی فرقه جمهوری انقلابی ایران و گروه ارانی اثر حمید احمدی]؛ انور خامه‌ای؛ ماهنامه اندیشه جامعه؛ شماره ۲۳.
- ❖ روش‌های تجربی و دیالکتیکی در جامعه‌شناسی ادبیات؛ پیر و. زیما؛ ماهنامه آدینه؛ شماره ۱۱۳؛ آبان ۱۳۷۵: ص ۳۸-۴۱.
- ❖ رویاکشان؛ مزدک دانشور؛ روزنامه شرق؛ ۱۸ مرداد ۱۳۸۳: ص ۵ ویژه‌نامه فرهنگ.
- ✓ رویکردهای غربی به جامعه‌شناسی فرهنگ و انتقال به پسامدرنیسم فرهنگی و فرهنگ‌شناسی؛ هاله لاجوردی؛ فصلنامه تحقیقات فرهنگی؛ شماره ۳؛ پاییز ۱۳۸۷: ص ۲۵۶-۲۳۳.
- ✓ رهیافت دین‌شناختی مارکس: نظریه و تحلیل؛ سیدحسن اسلامی؛ فصلنامه هفت آسمان؛ شماره ۳۸؛ تابستان ۱۳۸۷.
- ❖ رهیافت نظری یورگن هابرماس؛ حسین گودرزی؛ روزنامه جوان؛ ۱۰ تیر ۱۳۸۳: ص ۳ ویژه‌نامه؛ ۱۷ تیر ۱۳۸۳: ص ۳ ویژه‌نامه.
- ✓ رهیافت نونهادگرایی و کردار ایرانیان؛ مقصود فراستخواه؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳/۱۰/۱۳۸۶.
- ❖ ریشه دست‌درازی به حقوق باننشستگی؛ نیک بیمز؛ روزنامه اعتماد؛ ۲۷ آذر ۱۳۸۴: ص ۹.
- ❖ ریشه‌های فلسفی آنارشیزم؛ مرتضی مردیها؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۱ دی ۱۳۸۴: ص ۷؛ ۱۲ دی ۱۳۸۴: ص ۷؛ ۱۷ دی ۱۳۸۴: ص ۷؛ ۱۸ دی ۱۳۸۴: ص ۷.
- ✓ زلزله‌ای عظیم در راه است: گزارش سخنرانی بابک احمدی در جلسه دفتر تحکیم وحدت ۱۸ تیرماه؛ روزنامه وقایع اتفاقیه؛ ۲۰/۴/۱۳۸۳.
- ❖ زمان شریعتی همه چیز سیاسی نبود - گفتگو با هاشم آقاجری؛ روزنامه شرق؛ ۱۵ تیر

- ۱۳۸۴: ص ۶-۷ یادنامه.
- ✓ زندگی به رغم تاریخ: نگاهی به اندیشه‌های لشک کولاکوفسکی؛ خسرو ناقد؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۲/۱۰/۳.
- ✓ زندگی مارکس افسانه یا واقعیت: گفت‌وگو با شیوا رویگریان مترجم کتاب کارل مارکس؛ هادی محمودی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۲/۶.
- ✓ زندگی من عنوان ساده‌ای است: مصاحبه «دی ولت» با مارسل رایش رانیکی برنده جایزه گوته سال ۲۰۰۲؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۸/۱۰.
- ✓ زندگینامه‌ای کلاسیک از شخصیتی کلاسیک [نگاهی به کتاب کارل مارکس: زندگی و محیط نوشته آیزایا برلین]؛ فرخ امیرفریار؛ ماهنامه جهان کتاب؛ سال سیزدهم، شماره ۹ و ۱۰؛ آذر و دی ۱۳۸۷: ص ۳۸-۴۲.
- ❖ زیبایی‌شناسی هنر؛ م. ا. لیف‌شیتز؛ مجید مددی؛ فصلنامه هنر؛ شماره ۲۸؛ بهار ۱۳۷۴: ص ۱۲۳-۱۳۲.
- ✓ زیستن با جامعه‌شناسی: نگاهی به جامعه‌شناسی فلسفی کارل مارکس؛ منوچهر آشتیانی؛ روزنامه کارگزاران؛ ۱۳۸۵/۳/۲۲.
- ✓ ژرف‌اندیش‌ترین انسان هزاره دوم - یا سوم [درباره کارل مارکس]؛ خ. پارسا؛ ماهنامه لوح؛ شماره ۷: ص ۱۲-۱۳.
- ❖ سابقه مفهوم «ازخودبیگانگی»؛ فریدون محمد هاشمی؛ روزنامه سلام؛ ۳۰ تیر ۱۳۷۶: ص ۹.
- ❖ ساخت و ساختگرای؛ ریمون بودون؛ محمدعزیز بختیاری؛ ماهنامه معرفت؛ شماره ۲۱؛ تابستان ۱۳۷۶: ص ۵۷-۶۲.
- ❖ سپهر عمومی و وضعیت بشری: نقد و بررسی کتاب سپهر عمومی؛ روایتی دیگر از سیاست با حضور کمال پولادی؛ محمدجواد غلامرضا کاشی و علی معظمی؛ ضمیمه روزنامه اعتماد؛ ۲۹ آذر ۱۳۸۸: ص ۶-۷، ۱۵.
- ❖ ستیز آرمان‌گرایی با واقعیت - تئوری انقلاب در انقلاب در آموزه‌های چپ؛ مصطفی کبیری‌یگانه؛ روزنامه ایران؛ ۳ شهریور ۱۳۸۴: ص ۱۰.
- ✓ سد تجربه در مقابل جهان هستی: مروری بر کتاب الیناسیون، پراکسیس و تخرن در تفکر کارل مارکس نوشته کوستاس اسکولوس؛ مسعود یزدی؛ روزنامه شرق؛ ۲۷ و ۲۸/۴/۱۳۸۴.
- ✓ سراب و واقعیت در ترجمه سرمایه کارل مارکس؛ نادر انتخابی؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره

- ۴۰: ص ۲۳۱-۲۳۶.
- ❖ سرمایه جدید؛ پیر بورديو؛ مرتضى مرديها؛ ماهنامه اطلاعات سياسى اقتصادى؛ شماره ۱۹۱-۱۹۲؛ مرداد و شهريور ۱۳۸۲: ص ۱۷۴-۱۸۳.
 - ❖ سرمايه‌دارى از چهار ديده‌گاه؛ عباس محمدى اصل؛ ماهنامه اطلاعات سياسى - اقتصادى؛ شماره ۲۴۱-۲۴۲؛ مهر و آبان ۱۳۸۶: ص ۲۷۰-۲۹۱.
 - ❖ سرمايه‌دارى ملى، امكان و ضرورت؛ عزت‌الله سحابى؛ دوماهنامه چشم‌انداز ايران؛ سال ۱، شماره ۲؛ مهر، آبان ۱۳۷۸: ص ۱۱-۱۷.
 - ❖ سکولاريزاسيون چيست؟؛ رومينا شيخ؛ فصلنامه نامه فرهنگ؛ سال ۶، شماره ۲؛ تابستان ۱۳۷۵: ص ۳۴-۴۷.
 - ❖ سنت مارکسيست‌هاى عملگرا: مائو لنين؛ مرتضى هاشمى مدنى؛ روزنامه شرق؛ ۱۹ بهمن ۱۳۸۳: ص ۱۸.
 - ❖ سنت، مدرنيته (بازخوانى يك مقاله)؛ محمدحسين پاپلى يزدى؛ مهدى سقاى؛ فصلنامه تحقيقات جغرافيايى؛ شماره ۶۵، ۶۶؛ تابستان و پاييز ۱۳۸۱: ص ۸-۳۱.
 - ✓ سوب‌برداشتى مارکسيستى از مفهوم قيمت؛ مهدى عسلى؛ روزنامه دنياى اقتصاد؛ ۱۳۸۵/۸/۱۵.
 - ❖ سوژه بى معنا و ابژه معنادار؛ مهران اسدايوبي؛ روزنامه شرق؛ ۲ خرداد ۱۳۸۳: ص ۶؛ ۴ خرداد ۱۳۸۳: ص ۶.
 - ❖ سوسياليزم و سرمايه‌دارى، در جستجوى يك نقطه بهينه؛ محسن قانع‌بصيرى؛ ماهنامه جام؛ سال ۳، شماره ۳۰؛ آبان ۱۳۷۳: ص ۳۴-۴۵.
 - ❖ سوسياليسم، آلترناتيو اصلى نئوليبرياليسم و كنزيسم؛ محمد قراگوزلو؛ ماهنامه اطلاعات سياسى - اقتصادى؛ شماره ۲۶۱، ۲۶۲؛ خرداد و تير ۱۳۸۸: ص ۱۰۴-۱۱۹.
 - ✓ سه روايت «از خود بيگانگى»: مارکس، وبر، مانهايم؛ حسين فراست‌خواه؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۵/۱۱/۸.
 - ❖ سه نوع ديالكتيك؛ اميد مهرگان؛ روزنامه شرق؛ ۱ آذر ۱۳۸۲: ص ۱۳.
 - ❖ سياست و اخلاق؛ ژولين فروند؛ بزرگ نادرزاد؛ ماهنامه كلک؛ شماره ۷۶-۷۹؛ تير - مهر ۱۳۷۵: ص ۶۵-۸۳.
 - ❖ سياست و گفتگو: تأملى در نظريه مفقوده سياست؛ محمدتقى قزلسفلى؛ روزنامه همبستگى؛ ۱۱ آبان ۱۳۸۱: ص ۶.
 - ❖ سياستمدار يا دانشمند؟؛ محمدرضا عاشورى؛ ضميمه روزنامه اعتماد؛ شماره ۱۹۶۳؛ ۹

- خرداد ۱۳۸۸: ص ۶-۷.
- ✓ سیر نظریه‌های ادبی معطوف به خواننده در قرن بیستم؛ محمدحسین جواری و احد حمیدی کندول؛ فصلنامه ادب پژوهی دانشگاه گیلان؛ شماره ۳؛ پاییز ۱۳۸۶: ص ۱۴۴-۱۷۶.
- ✓ سیر نظریه‌های نقد جامعه‌شناختی ادبیات؛ عسگر عسگری حسنکلو؛ فصلنامه ادب پژوهی دانشگاه گیلان؛ شماره ۴؛ زمستان ۱۳۸۶ و بهار ۱۳۸۷: ص ۴۳-۶۴.
- ✓ سیری در اندیشه سیاسی کارل ماکس؛ مهدی راونجی؛ هفته‌نامه سیاست؛ شماره ۷۷.
- ❖ سیری در عمده‌ترین تئوری‌های انقلاب؛ مسعود نوربخش؛ روزنامه رسالت؛ ۲۰ بهمن ۱۳۸۲: ص ۷ منشور^۱.
- ✓ شاگرد خوب استادان آلمانی: نگاهی به کتاب مارکسیستها، اثر سی. رایت میلز؛ سیدجواد طاهایی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۱۲/۱۸.
- ✓ شخصیت‌های اقتصادی: راکفلر از آغاز تا پایان (بخش پایانی)؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۴/۲.
- ❖ شریعتی و ادوار سه‌گانه زندگی مارکس؛ بهروز رضایی‌منش؛ روزنامه همبستگی؛ ۲۳ خرداد ۱۳۸۳: ص ۷.
- ❖ شکل‌گیری جریان فکری مکتب کلاسیک: سیری بر مکاتب اقتصادی؛ مارک بلاک؛ حسین میرجلیلی؛ روزنامه ایران؛ ۱۷ فروردین ۱۳۸۷: ص ۸.
- ❖ شیء‌زدگی و سیر تکوینی آن در اندیشه و عمل؛ عبدالحمید حسینی؛ روزنامه ایران؛ ۱۸ اسفند ۱۳۷۷: ص ۱۰؛ ۱۹ اسفند ۱۳۷۷: ص ۱۰؛ ۲۳ اسفند ۱۳۷۷: ص ۱۰.
- ❖ شیء‌وارگی؛ ابوالفضل فیضی‌خواه؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۲ آبان ۱۳۸۰: ص ۶.
- ✓ صحبت از کارل کرش مهاجر: گفت‌وگویی با هدا کرش همسر کارل کرش؛ امید کریم‌زاده؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۶/۲/۳۱.
- ✓ ضدیت با مدرنیته: درس‌گفتارهای سیدجواد طباطبایی (۶)؛ هفته‌نامه شهروند امروز؛ شماره ۶۷؛ ۲۱ مهر ۱۳۸۷: ص ۴۷.
- ❖ ضرورت سرمایه‌داری گانگستری؛ ریچارد اسمیت و نانسی هولمستروم؛ رضا مرادی اسپیلی؛ روزنامه کار و کارگر؛ ۱ مهر ۱۳۸۲: ص ۳؛ ۵ مهر ۱۳۸۲: ص ۳؛ ۶ مهر ۱۳۸۲: ص ۳.
- ❖ طبیعت انسان و نظریه‌ی اجتماعی؛ اریک فروم؛ ژاله صمدی؛ ماهنامه چیستا؛ شماره ۲۱۲.

۱. منشور: ضمیمه هفتگی سیاسی - اجتماعی روزنامه رسالت؛ شماره پنجم (ویژه بیست و پنجمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی).

۲۱۳؛ آبان و آذر ۱۳۸۳: ص ۲۱۵-۲۳۰.

- ❖ طبیعت در فلسفه آلمان؛ مسعود یزدی؛ روزنامه شرق؛ ۲۰ مهر ۱۳۸۳: ص ۱۸.
- ❖ طغیان علیه خردورزی حقیقی؛ موسی غنی نژاد؛ روزنامه شرق؛ ۱۱ دی ۱۳۸۴: ص ۱۰.
- ✓ عضو سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی: سخن مارکس بخشی از واقعیت بود (!) [بیانات هاشم آغاچری در مراسم تجلیل از محسن کدیور]؛ هفته‌نامه کیهان هوایی؛ شماره ۱۳۹۱.
- ✓ عظمت انسان در عرفان اسلامی؛ حسین زحمتکش؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ ۱۳۸۴/۶/۶.
- ❖ عقل ارتباطی در اندیشه‌های هابرماس؛ محمد مهدی‌زاده؛ فصلنامه رسانه؛ سال ۷، شماره ۱؛ بهار ۱۳۷۵: ص ۵۲-۵۸.
- ❖ عقل‌گرایی و بحران مشروعیت؛ یعقوب موسوی (دریاباری)؛ روزنامه حیات نو؛ ۲۷ فروردین ۱۳۸۰: ص ۷.
- ❖ علل انقلاب مشروطیت؛ ارواند آبراهامیان؛ امیرحسین تیموری؛ روزنامه شرق؛ ۱۳ شهریور ۱۳۸۲: ص ۳؛ ۱۷ شهریور ۱۳۸۲: ص ۱۳؛ ۱۸ شهریور ۱۳۸۲: ص ۱۳؛ ۲۳ شهریور ۱۳۸۲: ص ۳؛ ۲۵ شهریور ۱۳۸۲: ص ۱۳؛ ۳۰ شهریور ۱۳۸۲: ص ۱۳.
- ✓ علل بدفهمی فلسفه مارکس؛ اریک فروم؛ روزنامه کارگزاران؛ ۱۳۸۵/۱۰/۱۴.
- ❖ علم و تکنولوژی در مقام ایدئولوژی؛ یورگن هابرماس؛ علی مرتضویان؛ فصلنامه ارغنون؛ سال اول، شماره ۱؛ بهار ۱۳۸۳: ص ۶۹، ۹۲.
- ❖ عوامل مؤثر در فرآیند تحولات اجتماعی؛ هاشم صادقی؛ روزنامه کیهان؛ ۲ اردیبهشت ۱۳۸۵: ص ۱۲؛ ۱۶ اردیبهشت ۱۳۸۵: ص ۱۲؛ ۹ اردیبهشت ۱۳۸۵: ص ۱۲؛ ۵ اردیبهشت ۱۳۸۵: ص ۱۲.
- ✓ عینیت‌گرایی آین راند؛ فلسفه‌ی آزادی یا فلسفه آز؟ [با نگاهی به مصاحبه خانم مینا شریفی ثابت مترجم رمان سرچشمه منتشر شده در شماره ۱۹ همین نشریه]؛ کامران نیری؛ ماهنامه اندیشه جامعه؛ شماره ۲۲.
- ❖ غایت تکنولوژی؛ مرتضی کمال‌جو؛ روزنامه رسالت؛ ۲۶ اردیبهشت ۱۳۸۵: ص ۱۷.
- ✓ فرار مغزها در عصر جهانی‌شدن؛ علی‌علی‌آبادی؛ فصلنامه مطالعات راهبردی؛ شماره ۱۴.
- ❖ فراسوی فرجام تاریخ؛ فرانسیس فوکویاما؛ کامبیز پارتازیان؛ روزنامه همبستگی؛ ۲۸ مرداد ۱۳۸۵: ص ۷.
- ❖ فرانواگرایی و چالشهای فلسفی معاصر؛ دیویدیی کوپر؛ حسین‌علی نودری؛ دوفصلنامه گفتمان؛ شماره ۱؛ تابستان ۱۳۷۷: ص ۱۷-۵۴.
- ✓ فرجام سوسیالیسم مجبوری (نقد کتاب مارکس هنگام فروریزی کمونیسم)؛ فرخ امیرفریار؛

- ماهنامه جهان کتاب؛ شماره ۲۱۶ و ۲۱۷؛ اردیبهشت و خرداد ۱۳۸۶: ص ۲۲-۲۳. ❖
- ✓ فردیت در تاریخ اجتماعی ایران؛ حمید رزاقی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۷/۲۵: ص ۶. ❖
- ❖ فرهنگ توسعه؛ حشمت‌الله طبرزدی؛ نشریه پیام دانشجو؛ سال ۱، شماره ۳۳؛ ۵ اردیبهشت ۱۳۷۴: ص ۴، ۳؛ شماره ۳۶؛ ۲۶ اردیبهشت ۱۳۷۴: ص ۴.
- ✓ فریادی برای گم‌کردگی خویشتن خویش: تأملی بر کتاب «سرشت راستین انسان» اثر اریک فروم، ترجمه فیروز جاوید؛ لیدا فخری؛ روزنامه ایران؛ ۱۹ فروردین ۱۳۸۶: ص ۱۰. ❖
- ❖ فلسفه تاریخ؛ ر. ف. اتکینسون؛ ماهنامه کیهان فرهنگی؛ شماره ۱۵۴؛ مرداد ۱۳۷۸: ص ۵۰-۵۳.
- ❖ فلسفه تاریخ؛ محمدجواد یوسفیان؛ ماهنامه دانشگاه انقلاب؛ شماره ۱۱۲؛ پاییز ۱۳۷۸: ص ۱۱۹-۱۴۰.
- ✓ فلسفه عمل؛ ملاحظاتی بر نظریات فلسفی مارکس؛ روزنامه توسعه؛ ۱۳۸۴/۴/۲۱.
- ❖ فلسفه و مکاتب فکری جدید؛ حسین نصر؛ روزنامه توسعه؛ ۴ مرداد ۱۳۸۴: ص ۸؛ ۵ مرداد ۱۳۸۴: ص ۸.
- ❖ فلسفه، ایدئولوژی، علوم اجتماعی؛ محمد پوینده؛ ماهنامه فرهنگ توسعه؛ سال ۶، شماره ۲۵؛ دی ۱۳۷۵: ص ۲۱-۲۵.
- ❖ فلسفه، جنگ‌افزار انقلاب - گفتگویی با لویی آلتوسر؛ ماریا آنتونیه‌تا ماکوکی؛ صالح نجفی؛ روزنامه شرق؛ ۲۶ شهریور ۱۳۸۴: ص ۱۸؛ ۲۷ شهریور ۱۳۸۴: ص ۱۸.
- ❖ فمینیسم، خاستگاهها و نگرش‌ها؛ شهره کائدی؛ فصلنامه پژوهشنامه ادبیات کودک و نوجوان؛ شماره ۳۲؛ بهار ۱۳۸۲: ص ۳۶-۴۲.
- ❖ فوکر و نظریه عدم استمرار در تاریخ؛ مارک پستر؛ فصلنامه تاریخ معاصر ایران؛ سال ۱، شماره ۱؛ بهار ۱۳۷۶: ص ۶۴-۹۰.
- ❖ فویرباخ، مارکس و نقد سکولار؛ امید مهرگان؛ روزنامه شرق؛ ۲۲ شهریور ۱۳۸۲: ص ۱۳.
- ✓ فیلسوف انقلابی زیست‌شناس محافظه‌کار [بخشی از کتاب کارل مارکس]؛ فرانسیس وین؛ شیوا رویگریان؛ روزنامه بنیان؛ ۱۳۸۰/۱۲/۱.
- ✓ فیلسوف طنز؛ به بهانه هشتاد سالگی لِشیک کولاکوفسکی؛ خسرو ناقد؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۶/۹/۶.
- ✓ فیلسوف و خداحافظی با دیروز؛ کارل مارکس؛ سارا ارمنی؛ روزنامه اسرار؛ ۱۳۸۳/۱۰/۲۷.
- ✓ فیلسوفی در اندیشه تغییر جهان: کارل مارکس-۱؛ رامین جهانبگلو؛ روزنامه حیات نو اقتصادی؛ ۱۳۸۲/۳/۲۶.
- ✓ فیلسوفی در دو چهره پیر و جوان [کارل مارکس]؛ امیر هوشنگ افتخاری‌راد؛ روزنامه شرق؛

۱۳۸۴/۸/۵.

- ❖ قدرت در اندیشه وبر و مارکس؛ مجتبی صدقاتی فرد؛ روزنامه همشهری؛ ۶ آبان ۱۳۸۱: ص ۶.
- ❖ قدرت دوگانه انقلابی پست مدرن؛ علی شاکر؛ روزنامه شرق؛ ۱۹ بهمن ۱۳۸۳: ص ۱۸.
- ❖ قرن مارکسیستی - قرن آمریکایی؛ جیوانی اریگی؛ ناصر زرافشان؛ ماهنامه فرهنگ توسعه؛ سال ۶، شماره ۲۶؛ فروردین ۱۳۷۶: ص ۴۷-۵۵.
- ❖ قلع و قمع اندیشه؛ محمدعلی شهرستانی؛ ماهنامه فرهنگ توسعه؛ شماره ۳۹-۴۱؛ مهر ۱۳۷۸: ص ۱۰۴-۱۰۸.
- ❖ کار در نظریه های فلسفی و جامعه شناسی؛ پریچر ابراهیمی؛ ماهنامه کار و جامعه؛ شماره ۴۵؛ شهریور ۱۳۸۱: ص ۳۳-۳۹.
- ❖ کار، انضباط و بهره‌وری؛ فصلنامه فرهنگ مشارکت؛ شماره ۳۹؛ بهار ۱۳۸۳: ص ۶-۱۱.
- ❖ کار، خلاقیت و کنش اجتماعی آسیب‌شناسی نظام و روابط کار در ایران؛ مجید محمدی؛ فصلنامه نامه پژوهش؛ سال ۲؛ شماره ۵؛ تابستان ۱۳۷۶: ص ۲۳۵-۲۶۹.
- ❖ کارپایه اقتصاد سیاسی مارکس؛ سعید رهنما؛ نشریه جهان کتاب؛ شماره ۱۲۹، ۱۳۰؛ شهریور ۱۳۸۰: ص ۱۷-۲۱.
- ❖ کارگران جهان دموکرات شوید - روح مارکس بر فراز گورستان های گیت؛ جهانگیر پاک‌نیا؛ روزنامه حیات نو اقتصادی؛ ۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۵: ص ۷.
- ❖ کارل پوپر و فقر تاریخگرایی؛ محمدعلی کاتوزیان؛ ماهنامه کیان؛ سال ۴، شماره ۲۲؛ آبان - دی ۱۳۷۳: ص ۴۲-۴۶.
- ❖ کارل مارکس حقوق معوقه خود را می‌خواهد؛ سعید اصغرزاده؛ روزنامه نشاط؛ ۲۶ اسفند ۱۳۷۷: ص ۹.
- ❖ کارل مارکس و میلتون فریدمن بر سر یک سفره؛ ای. جی. دایونی جونیور؛ مهدخت کرم‌پور؛ ماهنامه کتاب ماه علوم اجتماعی؛ شماره ۴۷، ۴۸؛ شهریور، مهر ۱۳۸۰: ص ۸۷-۸۸.
- ❖ کارل مارکس و نظریه ستیز دیالکتیک؛ عماد افروغ؛ فصلنامه رشد آموزش علوم اجتماعی؛ سال ۴، شماره ۱۵؛ بهار ۱۳۷۲: ص ۶۴-۵۸.
- ❖ کارل مارکس؛ محمدعلی کرباس‌فروشان؛ روزنامه انتخاب؛ ۸ خرداد ۱۳۸۰: ص ۶.
- ❖ کارل پوپر: برای صلح باید جنگ به راه انداخت؛ عیسی پهلوان و صادق صادقی‌پور؛ ماهنامه اندیشه جامعه؛ شماره ۲۸، ۲۹؛ اسفند ۱۳۸۱ و فروردین ۱۳۸۲: ص ۳۶-۳۹.
- ❖ کسوف کار: جستاری پیرامون تحریف و حذف نظریه ارزش کار؛ علی‌رضا رحیمی؛

- فصلنامه اقتصاد سیاسی؛ شماره ۷؛ ۱۳۸۴: ص ۹۰-۱۱۴.
- ✓ کشف علمی خرده‌بورژوازی [درباره کتاب فقر فلسفه؛ کارل مارکس با ترجمه آرتین آراکل]؛ روح‌الله حاتمی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۴/۹.
- ❖ کلبی مشربی همچون شکلی از ایدئولوژی؛ اسلاوی ژیتک؛ امید مهرگان؛ روزنامه شرق؛ ۱۳ اردیبهشت ۱۳۸۳: ص ۱۳.
- ❖ کلیات تاریخ از عهد باستان تا دوران جدید؛ محمد رجبی؛ فصلنامه پانزده خرداد؛ سال ۵، شماره ۲۴؛ زمستان ۱۳۷۵: ص ۷۳-۸۱.
- ❖ کمونیسم؛ جواد علی‌پور؛ روزنامه رسالت؛ ۹ آذر ۱۳۸۳: ص ۱۳.
- ❖ کودتا؛ روزبه صدرآرا؛ روزنامه خرداد؛ ۲۸ مرداد ۱۳۷۸: ص ۶.
- ✓ کار بیگانه شده؛ حبیب‌الله شاهرکنی؛ ماهنامه چیستا؛ شماره ۱۹۶ و ۱۹۷؛ اسفند ۱۳۸۱ و فروردین ۱۳۸۲: ص ۵۰۰-۵۰۴.
- ✓ کار و ارزش (اشاره‌ای به آرای: ابن خلدون، آدام اسمیت و کارل مارکس)؛ شاپور رواسانی؛ ماهنامه کار و جامعه؛ شماره ۵۷؛ دی ۱۳۸۳: ص ۲۶-۲۸.
- ✓ کار و ارزش: اشاره‌ای به آراء ابن خلدون، آدام اسمیت و کارل مارکس؛ شاپور رواسانی؛ ماهنامه اطلاعات سیاسی و اقتصادی؛ شماره ۲۰۰-۱۹۹؛ فرودین و اردیبهشت ۱۳۸۳: ص ۱۰۶-۱۰۹. ❖
- ✓ کار و ارزش، اشاره‌ای به آراء ابن خلدون، آدام اسمیت و کارل مارکس؛ شاپور رواسانی؛ روزنامه جهان اقتصاد؛ ۱۳۸۳/۷/۲۱: ص ۶. ❖
- ✓ کارل پوپر: برای صلح باید جنگ به راه انداخت [گفت‌وگوی پوپر با مجله آلمانی اشپیگل]؛ ترجمه عیسی پهلوان و صادق صادقی‌پور؛ ماهنامه اندیشه جامعه؛ شماره ۲۹ و ۲۸.
- ✓ کارل مارکس [زندگی‌نامه]: زنان تأثیرگذار بر مردان بزرگ؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۵/۲۵.
- ✓ کارل مارکس ۱۸۸۳-۱۸۱۸؛ رالف دارندورف؛ کرامت‌الله راسخ؛ ماهنامه اطلاعات سیاسی و اقتصادی؛ شماره ۱۸۲ و ۱۸۱؛ مهر و آبان ۱۳۸۱: ص ۱۵۰-۱۶۰. ❖
- ✓ کارل مارکس اندیشمند هزاره دوم؛ رضا شجاعیان؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۵/۱/۱۷.
- ✓ کارل مارکس شاعر دیالکتیک [عنوان بخش دوم: مارکس و شاعر دیالکتیک]؛ فرانسیس وین؛ مجتبی گل‌محمدی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۵/۵/۱۱ و ۱۰.
- ✓ کارل مارکس و اندیشه عدالت؛ بهرام محبی؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۱۳۸۵/۷/۳۰.
- ✓ کارل مارکس و بین‌الملل اول؛ مصطفی رحیمی؛ دو ماهنامه بخارا؛ شماره ۶؛ خرداد، تیر ۱۳۷۸: ص ۲۴۵-۲۵۵. ❖

- ✓ کارل مارکس: دیالکتیک را روی پایش گذاشتم [جوابیه به نقد روش تحقیق کتاب «سرمایه»]: کارل مارکس؛ امپروشنگ افتخاری راد و محمد قائدی؛ ماهنامه جامعه نو؛ شماره ۱۰.
- ✓ کارل مارکس، فریدریش انگلس؛ ماهنامه فردوسی؛ شماره ۷۶؛ اردیبهشت ۱۳۸۸: ص ۲۴-۲۷.
- ✓ کارل مارکس؛ روزنامه ابتکار؛ ۱۳۸۲/۱۲/۲۸.
- ✓ کارل مارکس؛ روزنامه مردم سالاری؛ ۱۳۸۵/۳/۲۱.
- ✓ کاریکاتور مردان نجات بخش: بناپارتیسم و انقلاب مشروطه [درباره رضاشاه]؛ رسول نمازی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۴/۵/۲۶.
- ✓ کافر نمی تواند درستکار باشد: درباره دو رساله از کارل مارکس؛ محمد قوچانی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۷/۲۶: ص ۷. ❖
- ✓ کانت و لیبرالیسم سیاسی؛ کارل مارکس؛ مجید مددی؛ فصلنامه اقتصاد سیاسی؛ شماره ۲: ص ۱۷۷-۱۸۱.
- ✓ کانت، فیلسوف صلح: سیری در سیره سیاسی امانوئل کانت؛ حامد زارع؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۶/۱۰/۲۷.
- ❖ کرش: مارکسیست دگراندیش؛ انوشیروان گنجی پور؛ روزنامه شرق؛ ۲۴ اسفند ۱۳۸۲: ص ۱۴.
- ✓ گردش به راست، از سمت چپ [جنبش کارگری]؛ زانیار سفیدی؛ ماهنامه اندیشه جامعه؛ شماره ۲۵، ۲۶ و ۲۷.
- ✓ گردگیری چهره یک انقلابی: چرا انگلس را مستقل از مارکس نمی بینیم؛ آکس میلر؛ فرزانه سالمی؛ هفته نامه شهروند امروز؛ شماره ۵۷؛ ۱۳ مرداد ۱۳۸۷: ص ۴۲.
- ✓ گره گشوده مارکس در فلسفه طبیعت دموکریت و اپیکور [بخشی از مقدمه رساله فلسفی مارکس زیرعنوان اختلافات میان فلسفه طبیعت دموکریت و اپیکور]؛ محمود عبادیان و حسن قاضی مرادی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۱۱/۱۴.
- ✓ گزارش کارل مارکس از همسایه غربی؛ صادق زیباکلام؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۵/۲۹: ص ۵. ❖
- ✓ گفتارهایی در جامعه شناسی سیاسی: نقدی بر کتاب «جامعه مدنی و توسعه سیاسی در ایران»: حسین بشیریه؛ داوود مهدوی زادگان؛ فصلنامه قیاسات؛ پاییز ۱۳۸۰.
- ❖ گفتاری در روانکاوای مارکسی؛ اریک فروم؛ منصور گودرزی؛ روزنامه دوران امروز؛ ۱۰ اسفند ۱۳۷۹: ص ۹.

- ❖ گفتگو با پل سویزی؛ ماهنامه کلک؛ شماره ۱۴۷؛ خرداد ۱۳۸۳: ص ۲۳-۲۹.
- ❖ گفتگو با حسن مرتضوی مترجم کتاب فلسفه و انقلاب؛ مهدی امیری؛ روزنامه شرق؛ ۱۶ تیر ۱۳۸۳: ص ۵ ویژه‌نامه فرهنگ؛ ۱۸ تیر ۱۳۸۳: ص ۵ ویژه‌نامه فرهنگ.
- ❖ گفتگو با یورگن مولتمان - متأله معاصر آلمان؛ عابد کانور؛ روزنامه ایران؛ ۲۶ بهمن ۱۳۸۴: ص ۱۰؛ ۲۷ بهمن ۱۳۸۴: ص ۱۰.
- ❖ گفتمان علم و فلسفه؛ سکیه نعمتی؛ روزنامه رسالت؛ ۲۹ مهر ۱۳۸۵: ص ۱۷.
- ❖ گفت‌وگو با تاریخ: گفت‌وگوی روزنامه شیکاگو با کارل مارکس؛ ترجمه منصور بیطرف؛ ضمیمه روزنامه اعتماد؛ شماره ۲۰۱۱؛ ۶ مرداد ۱۳۸۸: ص ۱۵.
- ✓ گفت‌وگو با کارل مارکس؛ ترجمه منصور بیطرف؛ روزنامه ایران؛ ۱۳ و ۲۰ و ۲۳ و ۲۵ و ۲۷ و ۲۸/۹/۱۳۸۱: ص ۶.
- ✓ گناهان مارکس؛ روزبه کریمی؛ روزنامه هم‌میهن؛ ۱۲/۳/۱۳۸۶.
- ✓ گوهر مفهوم مادی تاریخ، هستی اجتماعی و آگاهی اجتماعی؛ کارل مارکس و فریدریش انگلس؛ ناصر زرافشان؛ ماهنامه فصل سبز؛ شماره ۳: ص ۲۸-۳۲.
- ❖ لنین و لنینیسم؛ مصطفی رحیمی؛ ماهنامه اطلاعات سیاسی؛ شماره ۱۷۷، ۱۷۸؛ خرداد و تیر ۱۳۸۱: ص ۳۲-۴۵.
- ✓ لومین‌ها بر اریکه قدرت [درباره کتاب «هیچ‌دهم برومرلویی بناپارت» اثر کارل مارکس با ترجمه باقر پرهام]؛ محمدمهدی فولادوند؛ ماهنامه آدینه؛ شماره ۱۳۸: ص ۲۸-۲۹.
- ❖ مؤلفه‌های تعیین در آراء معرفتی مارکس؛ حسین اژدری‌زاده؛ فصلنامه حوزه و دانشگاه؛ سال ۳، شماره ۱۱، ۱۲؛ تابستان، پاییز ۱۳۷۶: ص ۱۲-۲۹.
- ❖ ما نیز روزگاری - نگاهی به مقاله مسئله ترجمه، بهانه‌ای برای حمله به مارکس، نوشته حسن مرتضوی؛ افشین جهان‌دیده؛ روزنامه شرق؛ ۲۰ آبان ۱۳۸۳: ص ۱۸.
- ❖ ماجرای معارضه با دین در اندیشه فلسفی غرب؛ حسین زحمتکش؛ روزنامه جوان؛ ۸ آبان ۱۳۸۴: ص ۵.
- ❖ مارکس از چشم فوکو؛ ژولین کوپن؛ انوشیروان گنجی‌پور؛ روزنامه شرق؛ ۶ خرداد ۱۳۸۳: ص ۶.
- ✓ مارکس چندسویه: نظری به «مارکس در دوران پساکمونیست»؛ امیرهوشنگ افتخاری‌راد؛ روزنامه شرق؛
- ❖ مارکس علم‌گرا مارکس سیاست‌گرا؛ منصور بیطرف؛ روزنامه شرق؛ ۱۱ اردیبهشت ۱۳۸۵: ص ۴.

- ❖ مارکس متفکری مدرن!؛ روزنامه حیات نو؛ ۶ بهمن ۱۳۸۰: ص ۲ ضمیمه.
- ✓ مارکس منهای مارکسیسم: مروری بر کتاب «مارکس پس از مارکسیسم» [اثر تام راک مور با ترجمه شهریار خواجهیان]؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۱۱/۲۷.
- ❖ مارکس و انسان‌شناسی؛ ناصر فکوهی؛ روزنامه شرق؛ ۸ شهریور ۱۳۸۳: ص ۱۸.
- ✓ مارکس و بحران مارکسیسم [درباره کتاب «آیا مارکس فیلسوف هم بود؟» اثر هوشنگ ماهرویان]؛ م. ح. خسروپناه؛ ماهنامه فرهنگ توسعه؛ شماره ۴۸: ص ۱۰۲-۱۰۴.
- ❖ مارکس و پراکسیس؛ ابو تیورینت؛ شیرین‌دخت دقیقیان؛ روزنامه همبستگی؛ ۳ تیر ۱۳۸۱: ص ۸؛ ۵ تیر ۱۳۸۱: ص ۸.
- ❖ مارکس و چند و چون سرمایه‌داری و جهانی شدن؛ ف. توانا؛ ماهنامه چیستا؛ شماره ۱۶۸، ۱۶۹؛ اردیبهشت، خرداد ۱۳۷۹: ص ۷۳۶-۷۳۸.
- ❖ مارکس و دیالکتیک^۱ ایده‌آلیستی؛ ارنست بلوخ؛ روزنامه همبستگی؛ ۲۰ دی ۱۳۸۴: ص ۷؛ ۲۵ دی ۱۳۸۴: ص ۷؛ ۲۸ دی ۱۳۸۴: ص ۷.
- ❖ مارکس و نقد فلسفه حق هگل؛ عبدالرضا عباسی؛ روزنامه رسالت؛ ۲۶ اردیبهشت ۱۳۸۳: ص ۱۵.
- ❖ مارکس و وبر یک بررسی مقایسه‌ای؛ موسی شعبان‌پور پیچا؛ روزنامه همشهری؛ ۷ اسفند ۱۳۷۹: ص ۶.
- ❖ مارکس یا لوتر؟؛ محمد قوچانی؛ روزنامه همشهری؛ ۴ مهر ۱۳۸۱: ص ۱۳.
- ❖ مارکس: شاعر دیالکتیک^۲؛ فرانسیس وین؛ مجتبی گل‌محمدی؛ روزنامه شرق؛ ۱۱ مرداد ۱۳۸۵: ص ۲۰.
- ❖ مارکس، ایدئولوژی و دین؛ حمید پایدار؛ ماهنامه کیان؛ سال ۳، شماره ۱۶؛ آذر، دی ۱۳۷۲: ص ۱۷-۲۳.
- ❖ مارکس، بن‌لادن و سرمایه‌داری جهانی؛ داوود محمدی؛ روزنامه یاس نو؛ ۱۶ اردیبهشت ۱۳۸۲: ص ۱۲.
- ❖ مارکس، صراحت در باب بورژوازی یهود؛ غلام‌رضا پارسافر؛ روزنامه رسالت؛ ۲۶ اردیبهشت ۱۳۸۳: ص ۱۵.
- ❖ مارکسیسم از نگاه منتقدین؛ داریوش نوروزی؛ روزنامه ابرار؛ ۳ بهمن ۱۳۸۱: ص ۶.

۱. عنوان صحیح این مقاله «مارکس و دیالکتیک ایده‌آلیستی» است.

۲. عنوان صحیح این مقاله «مارکس: شاعر دیالکتیک» است.

- ❖ مارکسیسم در بوته نقد گرایش‌هاست پسا ساختارگرایانه؛ رضا نصیری حامد؛ روزنامه رسالت؛ ۲۶ خرداد ۱۳۸۸: ص ۱۸.
- ❖ مارکسیسم فلسفه نیست؛ بهرام حسین‌زاده؛ ماهنامه فرهنگ توسعه؛ شماره ۴۷؛ آبان ۱۳۷۹: ص ۱۲۹-۱۳۷.
- ❖ مارکسیسم و ایدئولوژی؛ ماری کلیچ؛ توحید علیزاده؛ روزنامه شرق؛ ۱ آذر ۱۳۸۲: ص ۱۳؛ ۳ آذر ۱۳۸۲: ص ۱۳.
- ❖ مارکسیسم و تئوریزه کردن فرهنگ؛ رضا بزن‌بیرانوند؛ روزنامه صدای عدالت؛ ۳۰ تیر ۱۳۸۱: ص ۵.
- ❖ مارکسیسم و دیالکتیک؛ لوچو کولتی؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۱۵؛ مرداد، شهریور ۱۳۷۲: ص ۱۶۰-۱۳۶.
- ❖ مارکسیسم و فلسفه - گفتگو با اکبر معصومی؛ امین بزرگیان؛ روزنامه شرق؛ ۲۵ اردیبهشت ۱۳۸۴: ص ۲۰.
- ❖ مارکسیسم و هنر؛ مجید مددی؛ ماهنامه کلک؛ شماره ۱۳۴؛ مهر ۱۳۸۱: ص ۶-۱۰.
- ❖ مارکسیسم واقعی، مسئول مارکسیسم مبدل است؛ آ. آ. گوسینیف؛ ماهنامه کیان؛ سال ۳، شماره ۱۶؛ آذر، دی ۱۳۷۲: ص ۱۶-۱۵.
- ❖ مارکسیسم، حکایتی با پایان تلخ؛ داریوش نوروزی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۲ تیر ۱۳۸۱: ص ۸.
- ✓ مارکس ۱۹۰ ساله شد (۲): وقتی دنیا تکان خورد؛ به مناسبت انتشار ترجمه‌ای دقیق از مجلد نخست «سرمایه»؛ بابک احمدی؛ هفته‌نامه شهروند امروز؛ شماره ۴۵؛ ۱۵ اردیبهشت ۱۳۸۷: ص ۲۵-۲۶.
- ✓ مارکس ۱۹۰ ساله شد (۳): روح ناآرام آلمانی، مارکس می‌دانست که نمی‌تواند آمده‌اش را بر تاریخ تحمیل کند؛ گلاب پارسا؛ هفته‌نامه شهروند امروز؛ شماره ۴۵؛ ۱۵ اردیبهشت ۱۳۸۷: ص ۲۶-۲۷.
- ✓ مارکس به نجات جهان سرمایه‌داری می‌شتابد!؛ اصغر قاسمی؛ روزنامه کار و کارگر؛ ۱۳۸۴/۱۱/۵.
- ✓ مارکس در سال ۲۰۰۱؛ بهزاد یغمائیان؛ ماهنامه کتاب ماه (علوم اجتماعی)؛ شماره ۴۵، ۴۶؛ تیر و مرداد ۱۳۸۰: ص ۴۲-۴۹.
- ✓ مارکس روزنامه‌نگار؛ علی اصغر رمضانپور؛ روزنامه صدای عدالت؛ ۱۳۸۶/۵/۱۸.
- ✓ مارکس و اندیشه پراکسیس؛ شاهد طباطبایی؛ روزنامه حیات نو اقتصادی؛ ۱۳۸۵/۲/۱۱: ص ۷.

- ✓ مارکس و توسعه اقتصادی؛ محمدصادق الحسینی؛ روزنامه حیات نو اقتصادی؛ ۱۳۸۵/۵/۳۰.
- ✓ مارکس و جنسیت: تحلیلی از نوشته‌های متأخر مارکس [بخش پایانی]؛ کوین بی اندرسون؛ علی معظمی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۸/۲.
- ✓ مارکس و جوامع پیشاسرمایه‌داری: تحلیلی از نوشته‌های متأخر مارکس؛ کوین بی. اندرسون؛ علی معظمی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۷/۲۷؛ ص ۱۸. ❖
- ✓ مارکس و خرد انتقادی؛ سیدنورالدین پزشکی؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۱۳۸۱/۱۲/۶؛ ص ۲، ۴ و ویژه‌نامه. ❖
- ✓ مارکس و دیالکتیک ایده‌آلیستی؛ ارنست بلوخ؛ ترجمه واهیک؛ روزنامه توسعه؛ ۳ و ۱۳۸۴/۵/۴.
- ✓ مارکس و فلسفه هنر: گفت‌وگو با مجید مددی درباره ترجمه کتاب فلسفه هنر از دیدگاه مارکس [اثر میخائیل لیف شیتز]؛ المیرا اکرمی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۲/۱۶.
- ✓ مارکس و مقوله آزادی؛ نورالدین پزشکی؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۱۳۸۲/۶/۲۵؛ ص ۱ و ویژه‌نامه. ❖
- ✓ مارکس و مقوله الهیات؛ نورالدین پزشکی؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۱۳۸۲/۵/۲۸؛ ص ۳ و ویژه‌نامه. ❖
- ✓ مارکس و مقوله انسان؛ نورالدین پزشکی؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۱۳۸۲/۵/۷؛ ص ۳ و ویژه‌نامه. ❖
- ✓ مارکس هیچ‌گاه خودش را جامعه‌شناس ننامید: گزارش سخنرانی دکتر منوچهر آشتیانی درباره کارل مارکس؛ علی هادیلو؛ روزنامه حیات نو؛ ۱۳۸۵/۴/۳.
- ✓ مارکس: «سرمایه» [کتاب سرمایه اثر کارل مارکس با ترجمه ایرج اسکندری]؛ روشنک عظیم‌زاده؛ ماهنامه کتاب ماه (علوم اجتماعی)؛ شماره ۴۵، ۴۶؛ تیر و مرداد ۱۳۸۰؛ ص ۹۴-۹۶. ❖
- ✓ مارکس: پیروزی و اسطوره؛ الکس کالینیکوس؛ روزیه آغاجری؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۴/۸؛ ص ۱۸. ❖
- ✓ مارکس، مردی برای تمام فصول؟: بررسی زندگی و اندیشه‌های مارکس در جنبش کارگری ۱۸۵۳-۱۸۴۸؛ محب‌الدین شفیق؛ روزنامه کار و کارگر؛ ۲۱ آبان ۱۳۸۲؛ ص ۳؛ ۲۲ آبان ۱۳۸۲؛ ص ۳؛ ۲۶ آبان ۱۳۸۲؛ ص ۳. ❖
- ✓ مارکس، نابغه یا دیوانه [بخش ابتدایی کتاب کارل مارکس]؛ فرانسیس وین؛ شیوا رویگریان؛ روزنامه آزاد؛ ۱۳۸۱/۱/۳۱.

- ✓ مارکسیسم بدون مارکسیسم: دریدا و اشباح مارکس؛ تری ایگلتون؛ امیرهوشنگ
افتخاری‌راد؛ فصلنامه سینما و ادبیات؛ شماره ۱۲؛ بهار ۱۳۸۶؛ ص ۷۶-۷۸. ❖
- ✓ مارکسیسم پس از کارل مارکس؛ غلامرضا رضایی نصیر؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۱۰/۱۷.
- ✓ مارکسیسم حکایتی با پایان تلخ: مروری بر اندیشه‌های مارکس و منتقدان وی؛ داریوش
نوروزی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۱/۴/۱۲.
- ✓ مارکسیسم‌زدایی از مارکس؛ پدram سهرابلو؛ ماهنامه گزارش؛ شماره ۲۰۹؛ تیر ۱۳۸۸؛
ص ۳۸.
- ❖ ماکیاولی علیه شهریار؛ توماس برنز؛ انوشیروان گنجی‌پور؛ روزنامه شرق؛ ۱۷ فروردین
۱۳۸۳؛ ص ۱۳.
- ✓ ماندگاری توسعه‌ی هنری؛ کارل مارکس؛ اصغر مهدی‌زادگان؛ ماهنامه آدینه؛ شماره ۱۳۵؛
دی ۱۳۷۷؛ ص ۴۳. ❖
- ✓ مانیفست، شاهکار مارکس، در ۱۵۰ سالگی؛ استیون مارکوس؛ رامین مهران‌پور؛ فصلنامه
نگاه نو؛ شماره ۳۷؛ تابستان ۱۳۷۷؛ ص ۴۷-۵۱. ❖
- ❖ مبانی فکری جنبش کارگری آلمان در قرن نوزده؛ امیرعباس امیرشکاری؛ فصلنامه تأمین
اجتماعی؛ سال ۱، شماره ۲؛ پاییز ۱۳۷۸؛ ص ۱۳۹-۱۷۱.
- ❖ مبانی نگاه غرب به دین؛ حسین زحمتکش؛ روزنامه جوان؛ ۱ دی ۱۳۸۴؛ ص ۵.
- ❖ متافیزیک و سیاست؛ یان آدامز؛ سعید محبی؛ ماهنامه اطلاعات سیاسی - اقتصادی؛ شماره
۲۰۱، ۲۰۲؛ خرداد و تیر ۱۳۸۳؛ ص ۱۱۴-۱۲۳.
- ✓ متالیکا، نیچه و مارکس: کسانی که متقاعدتان می‌کنند پوچی‌ها را باور کنید، می‌توانند از
شما انسان‌هایی ستمگر بسازند؛ پیتر س. فوسل؛ علی شفیع‌آبادی؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره
۱۰۱؛ آبان ۱۳۸۸؛ ص ۵۸-۶۲. ❖
- ❖ مجسمه مارکسیسم در موزه: فروپاشی شوروی و بحران عملی و نظری؛ محمد قربانی
گلشن‌آبادی؛ روزنامه رسالت؛ ۲۱ آذر ۱۳۸۸؛ ص ۱۴.
- ❖ محمد، کلمه الهی؛ روزنامه حیات نو اقتصادی؛ ویژه‌نوروز ۱۳۸۵؛ ص ۷.
- ❖ مختصری در باب زندگی و آثار مارکس: پیش‌بینی نابودی نظام سرمایه‌داری؛ گلناز مقدم‌فر؛
روزنامه رسالت؛ ۲۱ آذر ۱۳۸۸؛ ص ۱۴.
- ❖ مدخلی بر فلسفه دین؛ عباس قائم‌مقامی؛ دو ماهنامه کیهان اندیشه؛ شماره ۵۶؛ مهر، آبان
۱۳۷۳؛ ص ۷۶-۹۷.
- ✓ مدرنیته و رویکرد استعلایی در سینما [عنوان قسمت دوم: امر قدسی در سینما]؛ منوچهر

- بشیرراد؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۰/۱۰/۳.
- ❖ مدرنیته و ناخشنودی‌هایش؛ دیوید لاین؛ محمدرضا تاجیک؛ دوفصلنامه رهیافتهای سیاسی و بین‌المللی؛ شماره ۲؛ بهار ۱۳۸۰؛ ص ۱۷-۴۸.
- ✓ مدرنیته، مارکس و وبر؛ زهره روحی؛ ماهنامه جهان کتاب؛ شماره ۲۲۰ و ۲۲۱؛ شهریور و مهر ۱۳۸۶؛ ص ۳۲-۳۵. ❖
- ❖ مدرنیسم و پست‌مدرنیسم؛ فصلنامه هنر؛ شماره ۲۵؛ تابستان ۱۳۷۳؛ ص ۲۱-۴۸.
- ❖ مدیریت دولتی از نگاه نظریه انتقادی؛ حسن دانایی‌فرد؛ مهدی الوانی؛ فصلنامه مطالعات مدیریت؛ شماره ۲۵، ۲۶؛ بهار، تابستان ۱۳۷۹؛ ص ۱۳-۳۲.
- ✓ مدیریت مشارکت ضرورتی اخلاقی است؛ عباس محمدزاده؛ فصلنامه مطالعات مدیریت؛ شماره ۲۱ و ۲۲؛ بهار و تابستان ۱۳۷۸.
- ❖ مدینه احرار؟؛ محمدسعید حنایی کاشانی؛ ماهنامه کیان؛ شماره ۴۸؛ مرداد، شهریور ۱۳۷۸؛ ص ۲۲-۲۸.
- ❖ مرتون و بروکراسی؛ فاطمه جواهری؛ فصلنامه رشد آموزش علوم اجتماعی؛ شماره ۲۲؛ ۱۳۸۲؛ ص ۶۰-۶۳.
- ✓ مردی که جهان را به خود سرگرم کرد [کارل مارکس]: با اقتصاددانان؛ روزنامه دنیای اقتصاد؛ ۱۳۸۵/۵/۳۰.
- ❖ مرور یک پرونده: زمینه‌های فروپاشی شوروی؛ مهرداد ناظری؛ روزنامه ایران؛ ۲۸ مهر ۱۳۸۲؛ ص ۱۴؛ ۲۹ مهر ۱۳۸۲؛ ص ۱۴.
- ❖ مروری بر جنبش‌های کارگری در جهان - به مناسبت اوّل ماه مه، روز جهانی کارگر؛ رضا بستان‌پناهی؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۱۰ اردیبهشت ۱۳۸۴؛ ص ۱۰.
- ❖ مروری بر چند نظریه در عرصه جنبش‌های اجتماعی: یک رویکرد انتقادی؛ ناصر هادیان؛ دوفصلنامه گفتمان؛ شماره ۱؛ تابستان ۱۳۷۷؛ ص ۱۰۷-۱۲۷.
- ❖ مسئله ترجمه: از انفجار مارکسیسم تا مرگ دریدا؛ امیر احمدی آریان؛ روزنامه شرق؛ ۲۹ مهر ۱۳۸۳؛ ص ۱۸.
- ❖ مسئله ترجمه: بهانه‌ای برای حمله به مارکس؛ حسن مرتضوی؛ روزنامه شرق؛ ۱۱ آبان ۱۳۸۳؛ ص ۱۸.
- ❖ معرفت‌شناسی اصلاح‌شده و عقلانیت باور دینی؛ محمدعلی مبینی و ولی‌الله عباسی؛ فصلنامه قیاسات؛ شماره ۲۸؛ تابستان ۱۳۸۲؛ ص ۴۵-۶۸.
- ✓ معرفی سه کتاب خارجی در زمینه جامعه‌شناسی طبقات اجتماعی [طبقات اجتماعی و

- قشربندی طبقات تحرک و تغییر در جامعه نوین؛ محمدعلی زکی؛ فصلنامه مصباح؛ شماره ۳۶؛ زمستان ۱۳۷۹.
- ✓ معرفی و نقد کتاب «نظریه‌های کلاسیک جامعه‌شناسی» [اثر تیم دیلینی با ترجمه وحید طلوعی و بهرنگ صدیقی]؛ اعظم موسوی؛ ماهنامه کتاب ماه (علوم اجتماعی)؛ شماره ۱۲؛ اسفند ۱۳۸۷: ص ۷۲-۷۵.
- ❖ معیارهای توزیع درآمد و عدالت؛ علی باقری؛ ماهنامه نامه مفید؛ سال ۴، شماره ۱؛ بهار ۱۳۷۷: ص ۸۵-۱۰۶.
- ❖ مفهوم ایدئولوژی در پهنه اندیشه انسان؛ محسن فرشاد؛ ماهنامه ایران مهر؛ شماره ۱۸، ۱۹؛ آبان و آذر ۱۳۸۴: ص ۳۳-۳۶.
- ❖ مفهوم عدالت در اسلام و غرب؛ احمد جالینوسی و سارا نجف‌پور؛ دوفصلنامه دانش سیاسی؛ شماره ۵؛ بهار و تابستان ۱۳۸۶: ص ۹۹-۱۲۷.
- ✓ مقاله فلسفی - سیاسی ۱۸۴۴؛ مسعود یزدی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۳/۲۴: ص ۲۰.
- ❖ مقبولیت همگانی و مشروعیت قانونی؛ جواد صالحی؛ روزنامه صبح امروز؛ ۲۶ دی ۱۳۷۸: ص ۶.
- ❖ مقدمه‌ای بر نظریه‌های انتقادی در حوزه ارتباطات؛ حسن خجسته؛ فصلنامه پژوهش و سنجش؛ شماره ۳۷؛ بهار ۱۳۸۳: ص ۳۱-۵۴.
- ❖ مکاتب انتقادی و صنایع فرهنگی؛ امیرعبدالرضا سپنجی؛ روزنامه همشهری؛ ۳۰ دی ۱۳۸۱: ص ۶.
- ❖ مکاتب جامعه‌شناسی و خشونت؛ یوسف اباذری؛ ماهنامه کیان؛ شماره ۴۵؛ بهمن، اسفند ۱۳۷۷: ص ۷۸-۸۱.
- ❖ مکتب فرانکفورت و روانکاوی؛ مارتین جی؛ یوسف اباذری؛ فصلنامه ارغنون؛ شماره ۲۲؛ پاییز ۱۳۸۲: ص ۷۵-۱۰۷.
- ❖ مکتب فرانکفورت و نقد علم؛ اصغر رستم‌زاده؛ شاپور محمدزاده؛ روزنامه همشهری؛ ۱ بهمن ۱۳۷۶: ص ۶.
- ❖ مکتب فرانکفورت؛ ابوالفضل فیضی‌خواه؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۳ آذر ۱۳۷۹: ص ۶؛ ۱۹ آذر ۱۳۷۹: ص ۶.
- ❖ ملاحظاتی پیرامون جهانی‌شدن سرمایه‌داری؛ الن میکسنزوود؛ فریدون محمد هاشمی؛ ماهنامه چیستا؛ شماره ۲۱۴، ۲۱۵؛ دی و بهمن ۱۳۸۳: ص ۳۴۳-۳۴۹.
- ❖ ملاحظاتی در باب اقتصاد سیاسی رسانه‌ها؛ علیمار کریمی‌فرد؛ ماهنامه اصلاح و تربیت؛

- شماره ۱۳۰؛ آذر ۱۳۸۵: ص ۱۰-۱۳.
- ❖ ملاحظاتی در باب تکنیک؛ رضا داوری؛ فصلنامه نامه فرهنگ؛ شماره ۳۲، ۳۳؛ ۱۳۷۸: ص ۱۸۴-۱۹۹.
 - ❖ ملاحظاتی در باب سرنوشت تاریخی مارکسیسم؛ هرمز همایون‌پور؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۳۵؛ زمستان ۱۳۷۶: ص ۹۱-۱۰۸.
 - ❖ ملاحظاتی درباره دیالکتیک از دیدگاه اندیشمندان شرق و غرب؛ موسی ملک‌محمودی؛ روزنامه اطلاعات؛ ۲۸ فروردین ۱۳۷۵: ص ۶؛ ۲۹ فروردین ۱۳۷۵: ص ۶.
 - ❖ من، دیگری و انقلاب - در باب خشونت، عدم خشونت و مرزهای خاکستری؛ امیرهوشنگ افتخاری‌راد؛ روزنامه شرق؛ ۱۷ بهمن ۱۳۸۳: ص ۱۸.
 - ❖ منطقی برای زندگی: بازخوانی یک اندیشه پر خوانش؛ آزاد جعفری؛ روزنامه جام جم؛ ۱ خرداد ۱۳۸۷: ص ۱۱.
 - ❖ مواضع ارتجاعی ماکس شیلر - گفتگو با دکتر منوچهر آشتیانی پیرامون آثار منتشر شده‌اش درباره جامعه‌شناسی شناخت؛ علیرضا جاوید؛ محمد نجاری؛ روزنامه شرق؛ ۱۳ شهریور ۱۳۸۴: ص ۲۰.
 - ❖ موقعیت امروز اصولگرایان نقدی به فضای فکری؛ حامد دهخدا؛ روزنامه رسالت؛ ۱۹ شهریور ۱۳۸۵: ص ۲.
 - ❖ میراث پر ابهام مارکس، پرسشهایی درباره علم و معرفت‌شناسی از دید مارکس؛ نادر انتخابی؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۳۸؛ پاییز ۱۳۷۷: ص ۸۳-۱۲۹.
 - ✓ میرچا الیاده و پدیدارشناسی دین؛ محمداسلم جوادی؛ ماهنامه معرفت؛ شماره ۱۳۱؛ آبان ۱۳۸۷.
 - ❖ نابرابری اجتماعی؛ حسن فراهانی؛ ماهنامه معرفت؛ شماره ۴۵؛ شهریور ۱۳۸۰: ص ۹۵-۱۰۴.
 - ❖ نابرابری درآمد و تأثیر آن بر متغیرهای کلان اقتصادی؛ ماهنامه رسالت اقتصادی؛ شماره ۱۲؛ مرداد ۱۳۸۴: ص ۶.
 - ✓ نابرابری‌های خوب: بررسی دیدگاه «رالف دارندورف» درباره نابرابری‌های اجتماعی؛ مهرعلی نائیجی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۵/۵/۱۲.
 - ✓ نخستین پیش‌فرض‌های ماتریالیسم تاریخی [درباره کتاب دست‌نوشته‌های اقتصادی و فلسفی ۱۸۴۴ اثر کارل مارکس با ترجمه حسن مرتضوی]؛ فردین یزدانی؛ ماهنامه کتاب ماه (علوم اجتماعی)؛ شماره ۲۷؛ دی ۱۳۷۸: ص ۲۷-۲۸. ❖
 - ❖ نظام استبدادی در ایران؛ فرشید گروهی؛ فصلنامه فرهنگ کردستان؛ شماره ۷، ۸؛ پاییز

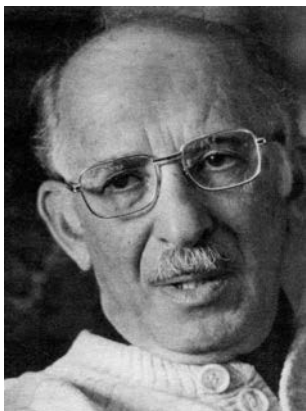
- ۱۳۸۰: ص ۳۸-۴۳.
- ❖ نظام سرمایه‌داری از دیدگاه کارل مارکس و ماکس وبر؛ فریدون تفضلی؛ فصلنامهٔ پیک نور؛ شمارهٔ ۲؛ تابستان ۱۳۸۵: ص ۷۹-۹۲.
 - ❖ نظام سرمایه‌داری و چشم‌اندازهای جاری؛ حامد عسکرزاده؛ روزنامهٔ صدای عدالت؛ ۱ مرداد ۱۳۸۱: ص ۶.
 - ✓ نظری اجمالی به مدرنیسم ادبی: و برخی از عوامل فرهنگی مؤثر بر آن؛ محمد غفاری و مجید اوحدیان؛ ماهنامهٔ کتاب ماه (ادبیات)؛ شمارهٔ ۱۴۰؛ خرداد ۱۳۸۸: ص ۲۸-۳۴.
 - ✓ نظریه ارزش مارکس؛ جواد لگزیان؛ روزنامهٔ سرمایه؛ ۱۳۸۶/۲/۲۷.
 - ❖ نظریه انقلاب مارکس و حمله امریکا به عراق؛ مهرداد ناظری؛ روزنامهٔ اعتماد؛ ۲۰ فروردین ۱۳۸۲: ص ۵.
 - ❖ نظریه برد متوسط؛ محسن نوغانی‌دخت بهمنی؛ فصلنامهٔ رشد آموزش علوم اجتماعی؛ سال ۵، شمارهٔ ۱۷؛ پاییز ۱۳۷۲: ص ۵۰-۵۳.
 - ❖ نظریه بیگانگی در نگره‌های زیباشناختی مارکسی؛ سام پورعزیز؛ روزنامهٔ آزاد؛ ۳۱ فروردین ۱۳۸۱: ص ۷.
 - ❖ نظریه تضاد رالف دارندرف؛ حمید صنعت‌جو؛ فصلنامهٔ رشد آموزش علوم اجتماعی؛ سال ۵، شمارهٔ ۱۷؛ پاییز ۱۳۷۲: ص ۳۴-۳۷.
 - ❖ نظریه زیبایی‌شناسی و نقد فرهنگی؛ آندور آراتو؛ شیوا منصوری و حمید محرمیان معلم؛ ماهنامهٔ سروش اندیشه؛ شمارهٔ ۲؛ بهار ۱۳۸۱: ص ۱۰۲-۱۴۹.
 - ❖ نظریه کنش ارتباطی؛ فردین علی‌خواه؛ هفته‌نامهٔ سروش؛ سال ۱۹، شمارهٔ ۸۴۵؛ ۲۸ تیر ۱۳۷۶: ص ۴۲-۴۴.
 - ❖ نقد به مثابه سلاح؛ گزارش سخنرانی بابک احمدی در دانشکده حقوق دانشگاه تهران؛ تنظیم‌کننده: لیونا عیسی‌قلیان؛ روزنامهٔ اعتماد؛ ۴ اردیبهشت ۱۳۸۶: ص ۵.
 - ✓ نقد روشن‌گرانه پیشداوری‌ها؛ محمدرضا نیکفر؛ روزنامهٔ همبستگی؛ ۱۳۸۶/۱/۲۰.
 - ✓ نقد رویکرد مارکسی به شهروندی؛ درباره مسأله شهروند؛ حسین فراست‌خواه؛ روزنامهٔ اعتماد؛ ۱۳۸۶/۵/۱۶.
 - ❖ نقد زندگی روزمره - نگاهی به اندیشه هانری لوفور؛ امیرهوشنگ افتخاری‌راد؛ روزنامهٔ شرق؛ ۲۸ فروردین ۱۳۸۵: ص ۱۸.
 - ✓ نقد عقل مارکس از دیدگاه رسول‌زاده، آدمیت، شایگان؛ حسن شایگان (نیک)؛ ماهنامهٔ فرهنگ توسعه؛ شمارهٔ ۴۲-۴۳؛ اسفند ۱۳۷۸: ص ۱۸-۲۳. ❖

- ✓ نقد ماتریالیسم مارکس [پیرامون مقاله «درباره مسئله یهود و گامی در نقد فلسفه حق هگل» اثر کارل مارکس با ترجمه مرتضی محیط]؛ مهدی غنی؛ ماهنامه جامعه نو؛ شماره ۱۱.
- ✓ نقد مارکس بر اقتصاد کلاسیک؛ جفری پیلینگ؛ مجید مددی؛ فصلنامه اقتصاد سیاسی؛ شماره ۱: ص ۳۵-۵۲.
- ❖ نقد مشخص؛ امید مهرگان؛ روزنامه شرق؛ ۲۶ مهر ۱۳۸۳: ص ۱۳.
- ✓ نقد نادرست روابط سرمایه‌دارانه: بررسی نظریات اقتصادی مارکس؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۵/۲/۶: ص ۸، ۹.
- ❖ نقدی انتقادی بر مدرنیته و ساختار تفکر ایرانی؛ نورالدین سیدالحکما؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۱۲ آذر ۱۳۸۱: ص ۴ ویژه‌نامه.
- ❖ نقدی بر اسلوب فلسفی هگل مفهوم کلیت انضمامی؛ کارل مارکس؛ مجید مددی؛ فصلنامه نامه فلسفه؛ شماره ۸؛ زمستان ۱۳۷۸: ص ۱۰۱-۱۰۴.
- ❖ نقدی بر تعاریف ارائه شده از دین و دیدگاه‌های مطرح درباره منشأ آن؛ محمد مرتضوی؛ روزنامه کیهان؛ ۲۳ تیر ۱۳۷۹: ص ۶؛ ۲۶ تیر ۱۳۷۹: ص ۶.
- ✓ نقدی بر چالش اجتماعی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۳/۵/۲۸.
- ❖ نقدی بر عقاید سرتوماس مور؛ فرزاد میرحمیدی؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۲۷ آبان ۱۳۸۲: ص ۴ ویژه‌نامه.
- ✓ نقدی بر مقاله اندرسون در باب مارکس متأخر [بخش پایانی]؛ مسعود خوشابی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۹/۱.
- ❖ نقدی بر مقاله کوین اندرسون درباره مارکس متأخر؛ مسعود خوشابی؛ روزنامه شرق؛ ۳۰ آبان ۱۳۸۴: ص ۱۸.
- ❖ نقدی بر مقاله کوین اندرسون؛ مسعود خوشابی؛ روزنامه شرق؛ ۲۸ آبان ۱۳۸۴: ص ۱۸.
- ✓ نگاه به فرا تاریخ: گفت‌وگو با جلال ستاری به مناسبت سالروز تولد میرچا الیاده مورخ ادیان و اسطوره‌شناس؛ محمدرضا ارشاد؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۴/۱۲/۱۸.
- ❖ نگاه شش فیلسوف درباره کتاب فلسفه سیاست در پایان متافیزیک؛ مسعود یزدی؛ روزنامه شرق؛ ۷ مهر ۱۳۸۳: ص ۲۰.
- ❖ نگاه مارکس و گرامشی به جامعه مدنی؛ آن ساسون؛ پرویز صداقت؛ ماهنامه فرهنگ توسعه؛ شماره ۲۹، ۳۰؛ مهر، آبان ۱۳۷۶: ص ۳۵-۳۶؛
- ❖ نگاهی به تولد سه ایدئولوژی راهنما، محافظه‌کاری، لیبرالیسم و سوسیالیسم؛ محسن حیدریان؛ روزنامه همبستگی؛ ۲۲ فروردین ۱۳۸۳: ص ۷؛ ۲۶ فروردین ۱۳۸۳: ص ۷.

- ❖ نگاهی به فلسفه سیاسی در اسلام؛ صادق حقیقت؛ فصلنامه حکومت اسلامی؛ سال ۱، شماره ۲؛ زمستان ۱۳۷۵: ص ۵۰-۸۶.
- ✓ نگاهی به کتاب «آیا مارکس فیلسوف هم بود؟»؛ کیومرث درکشیده؛ ماهنامه فرهنگ توسعه؛ شماره ۴۸: ص ۱۰۰-۱۰۱.
- ❖ نگاهی به کتاب سانسور و آزادی مطبوعات؛ نیما کوهبنایی؛ ماهنامه نقد نو؛ شماره ۱۴؛ شهریور و مهر ۱۳۸۵: ص ۶۳-۶۴.
- ❖ نگاهی به نظریات عدالت اجتماعی؛ اصغر بالسنینی؛ روزنامه رسالت؛ ۲۴ شهریور ۱۳۸۴: ص ۳، ۲۴.
- ❖ نگاهی دیگر به اندیشه‌های کارل مارکس: نقد سرمایه‌داری و نظریه پردازی در باب فروپاشی آن؛ گلناز مقدم‌فر؛ روزنامه رسالت؛ ۲ آذر ۱۳۸۸: ص ۶.
- ✓ نگاهی کوتاه به اندیشه مارکس؛ مایکل روزن؛ پویا فرهنگ؛ روزنامه صاحب قلم؛ ۱۳۸۴/۴/۲۵.
- ❖ نگرش آخرالزمانی مارکسیسم؛ حسین سرفراز؛ نشریه خورشید هدایت رسالت؛ دی ۱۳۸۴: ص ۱۵.
- ✓ نوشتن برای نوشتن: درباره کتاب سه پژوهش در جامعه‌شناسی هنر؛ شهرزاد نظری؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۱۱/۱۰: ص ۱۶. ❖
- ❖ نوع‌دوستی در عین فردگرایی - پاسخی به مدعیان تعارض میان اخلاق و اقتصاد آزاد؛ سام غفارزاده؛ روزنامه شرق؛ ۱۱ بهمن ۱۳۸۴: ص ۱۰.
- ✓ نهضت خدایپرستان سوسیالیست: جستاری بر آرا و کارنامه محمد نخشب؛ محسن محمودی؛ ماهنامه اطلاعات حکمت و معرفت؛ شماره ۴۱؛ مرداد ۱۳۸۸: ص ۵۸-۶۱. ❖
- ❖ نیم نگاهی به جبر انگاری و پیامدهای فناوری؛ مسعود حاجی‌ربیع؛ فصلنامه اخلاق؛ شماره ۱۶؛ تابستان ۱۳۸۸: ص ۶۸-۹۵.
- ❖ نیم نگاهی به: از خود بیگانگی در پرتو آیات قرآن؛ محمود رجبی؛ روزنامه کار و کارگر؛ ۳ اردیبهشت ۱۳۷۷: ص ۱۰؛ ۲۴ اردیبهشت ۱۳۷۷: ص ۱۰.
- ❖ نیم‌نگاهی به: از خود بیگانگی در پرتو آیات قرآن؛ محمود رجبی؛ ماهنامه معرفت؛ شماره ۲۱؛ تابستان ۱۳۷۶: ص ۵۰-۵۶.
- ❖ واژه‌نامه سیاسی؛ محمدرضا خدقلی‌پور؛ روزنامه ایران؛ ۲۹ دی ۱۳۸۳: ص ۱۴.
- ❖ وبر و اسلام؛ برایان ترنر؛ فصلنامه حوزه و دانشگاه؛ سال ۱، شماره ۲؛ بهار ۱۳۷۴: ص ۶۸-۸۱.
- ❖ وطن‌دوستی نه وطن‌پرستی؛ مصطفی رحیمی؛ ماهنامه آدینه؛ شماره ۱۳۲، ۱۳۳؛ ۱ مهر

۱۳۷۷: ص ۱۲-۱۵.

- ❖ وقتی ساموئل هانتینگتون لنین را گرامی می‌داشت؛ سرگه حلیمی؛ پروشات همتی؛ روزنامه همبستگی؛ ۲۶ اردیبهشت ۱۳۸۳: ص ۷.
- ❖ هابرماس، بازخوانی نیندیشیده؛ شاهرخ حقیقی؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۶۲؛ مرداد ۱۳۸۳: ص ۵۴-۶۹.
- ✓ هر آنچه سخت و استوار است دود نمی‌شود و به هوا نمی‌رود [درباره انگلستان]؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۲/۸.
- ❖ هر انسان صاحب عقلی سیاسی است؛ مرتضی محیط؛ ماهنامه فرهنگ توسعه؛ شماره ۴۲، ۴۳؛ اسفند ۱۳۷۸: ص ۱۰۴-۱۰۹.
- ✓ هگل به مثابه پدر مارکس: کارل مارکس - ۲؛ رامین جهانگللو؛ روزنامه حیات نو اقتصادی؛ ۱۳۸۲/۴/۲۹ و ۴.
- ✓ هماوردی مارکس و داستایوسکی؛ آلبرتو موراوایا؛ یوسف عزیزی بنی‌طرف؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۴/۲۶.
- ❖ هنر بحث و گفتگو؛ محمدرضا سلامی؛ روزنامه اطلاعات؛ ۸ خرداد ۱۳۷۸: ص ۶؛ ۹ خرداد ۱۳۷۸: ص ۶.
- ❖ هنر در چنگال اختاپوس قدرت؛ روزبه میرابراهیمی؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۴ دی ۱۳۸۰: ص ۷.
- ✓ هورکهایمر: مارکسیسم و علم فلسفه؛ رضا نجف‌زاده؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۲/۱۰.
- ❖ یک چهره بوروکراسی؛ نادر رفیقی؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۰ شهریور ۱۳۸۰: ص ۶.
- ✓ یوتویای مارکس؛ مصطفی رحیمی؛ ماهنامه اطلاعات سیاسی و اقتصادی؛ شماره ۱۷۱-۱۷۲؛ دی ۱۳۸۰: ص ۱۲۴-۱۳۵.

برنارد مالمود^۱

BERNARD MALAMUD

محل تولد: نیویورک، آمریکا

تابعیت: آمریکایی

تاریخ تولد: ۱۹۱۴

تاریخ وفات: ۱۹۸۶

توضیحات: نویسنده‌ی رمان و تدریس از زمینه‌های فعالیت او بوده است. وی از برندگان جایزه پولیتزر است.

بخشی از کتاب‌شناسی برنارد مالمود در زبان فارسی

- احمق‌ها اول؛ نویسندگان: مالمود، راث و آیدایک؛ علی معصومی و کیوان نریمانی؛ ناشر: نوشتار؛ شیراز؛ ۱۳۶۹؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۷۶ صفحه.
- بانوی دریاچه: داستان‌های آمریکایی و داستان‌های دیگر؛ نویسندگان: شروود اندرسن، چیترابنرجی دیواکارونی، برنارد مالمود و ریچارد باش؛ ترجمه‌ی آذر عالی‌پور؛ ناشر: روشنگران و مطالعات زنان؛ تهران؛ ۱۳۸۳؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۲۶۴ صفحه‌ی رقی.ی.
- تاج نقره‌ای و داستانهای دیگر؛ برنارد مالمود؛ فرشته توانگر، ویراستار: حسن افشار؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران؛ ۱۳۷۸؛ ۱۷۶ صفحه‌ی رقی.ی.
- فروشنده؛ برنارد مالمود؛ شهریار بهترین؛ ناشر: روزنه کار؛ تهران؛ ۱۳۷۹؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۳۰۸ صفحه‌ی رقی.ی.
- فریب‌خوردگان بزرگ؛ برنارد مالمود؛ علی‌پور؛ ناشر: صاحب اثر؛ تهران؛ ۱۳۷۰؛ ۳۰۰۰ نسخه.

۱. در فهرست مستندهای کتابخانه ملی و غیر آن، این نام به صورت‌های «برنارد مالمود»، «برنارد مالمود» و «برنارد ملامد» نیز آمده است.

۲. نرم‌افزار جامع کتابخانه‌ی ملی (رسا)، این نام را به صورت «نادر علی‌پور» ذکر کرده است.

نسخه؛ ۳۳۵ صفحه. ◇

○ قهرمانان واقعی؛ برنارد ملامود؛ سعید شیرازی؛ ناشر: اشکان؛ تهران: ۱۳۷۰؛ ۳۰۰۰ نسخه؛
۳۱۵ صفحه.

بعضی مقالات مرتبط با برنارد ملامود به زبان فارسی

- ✓ برنارد ملامود: نویسنده بزرگ امریکایی؛ دوماهنامه افق بینا؛ شماره ۱۸: ص ۴۰.
- ✓ پسر قاتل است؛ برنارد ملامود؛ اسدالله امرایی؛ هفته‌نامه ایران جوان؛ شماره ۶۴.
- ✓ تنهایی کژدم [درباره کتاب طوق طلا ترجمه احمد میرعلایی]؛ احمد غلامی؛ روزنامه فتح؛
۱۳۷۹/۱/۱۲.
- ❖ در جست و جوی زندگی روزمره؛ خجسته کیهان؛ روزنامه شرق؛ ۱۴ اسفند ۱۳۸۲: ص ۱۲.
- ✓ راه و رسم راستین رستگاری از چشم یک نویسنده؛ فتح‌الله بی‌نیاز؛ ماهنامه ادبیات داستانی؛
شماره ۸۲؛ مرداد و شهریور ۱۳۸۳: ص ۵۷-۶۰. ❖
- ❖ راه و رسم صداقت از چشم یک نویسنده: نگاهی به نقد رمان فروشنده نوشته برنارد
ملامود، ترجمه شهریار بهترین؛ فتح‌الله بی‌نیاز؛ فصلنامه خوانش؛ زمستان ۱۳۸۴: ص ۴۸-۵۰.
- ❖ فریاد از پس سالها؛ رضا خسروزاد؛ روزنامه قدس؛ ۱۲ آبان ۱۳۸۲: ص ۵.

آلبر ممی

ALBERT MEMMI

محل تولد: تونس

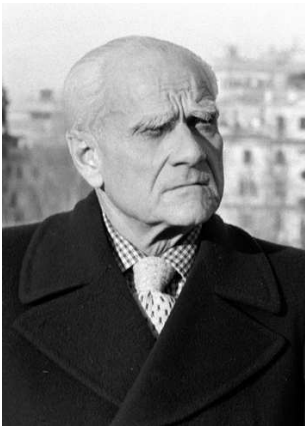
تابعیت: فرانسوی

تاریخ تولد: ۱۹۲۰

توضیحات: زمینه فعالیت او جامعه‌شناسی و نویسندگی بوده است. وی در جنگ دوم جهانی در کنار «فرانسه آزاد» جنگید و پس از جنگ ریاست مؤسسه روانشناسی تونس را عهده دار شد.

بخشی از کتاب‌شناسی آلبر ممی در زبان فارسی

- ◇ چهره استعمارگر، چهره استعمارزده؛ آلبر ممی؛ هما ناطق؛ ناشر: خوارزمی؛ تهران: ۱۳۴۹ (چاپ دوم: ۱۳۵۱، چاپ سوم: ۱۳۵۴، چاپ چهارم: ۱۳۵۶)؛ ۱۷۶ صفحه.
- ◇ طلسم عقب‌ماندگی کشورهای عرب، مسلمان (چهره استعمار زدوده)؛ آلبر ممی؛ ناصر زرافشان و مهران‌دخت ملک؛ ناشر: آگاه؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۲۱۴ صفحه.

آلبرتو موراويا^۱

ALBERTO MORAVIA

نام دیگر: آلبرتو پینچرله
(Pincherle)

محل تولد: رم، ایتالیا

تابعیت: ایتالیایی

تاریخ تولد: ۱۹۰۷

تاریخ وفات: ۱۹۹۰

زمینه فعالیت: نویسندگی رمان و نقد

بخشی از کتاب‌شناسی آلبرتو موراويا در زبان فارسی

- آدم بدشانس: مجموعه داستان‌های رمی؛ آلبرتو موراويا؛ مژگان مهرگان؛ ناشر: کتاب خورشید؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۱۵۵۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۸؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۲۹۶ صفحه رقی. ◇
- آلبرتو موراويا؛ لوئیس کیبلر؛ رضا قیصریه؛ ناشر: کهکشان؛ تهران: ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۹۶ صفحه پالتویی. (این کتاب ترجمه مقاله «آلبرتو موراويا» از جلد دوازدهم کتاب، *European Writers* با ویرایشگری، *George Stade* می‌باشد.) ◇
- ◇ امیلی و پنهلوپه «انزجار»؛ آلبرتو موراويا؛ پرویز شهدی؛ ناشر: نشر دشتستان؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۲۴۵ صفحه.
- تو که منو می‌شناسی کارلو (داستان)؛ آلبرتو موراويا؛ رضا قیصریه؛ ناشر: نیلا؛ تهران: ۱۳۸۷؛

۱. در فهرست مستندهای کتابخانه ملی این نام به صورت «آلبرتو مراویا» نیز آمده است. نام اصلی این نویسنده آنگونه که در فهرست مستندهای کتابخانه ملی و غیر آن آمده، «آلبرتو پینچرله»، «آلبرتو پینچرله» یا «آلبرتو پینچرلی» (Alberto Pincherle) است.

۲. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، سال چاپ این کتاب را ۱۳۸۵ ذکر کرده است.

۲۲۰۰ نسخه؛ ۱۶ صفحه رقی. ◇

◇ حالا دیگه نوبت توست؛ آبرتو موراوایا؛ مژگان مهرگان؛ ناشر: علم؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۲۳۴ صفحه. (به گفته ناشر، این کتاب جلد دوم کتاب «داستانهای رمی» است که برای نخستین بار در سال ۱۳۶۴ به وسیله رضا قیصریه ترجمه و توسط انتشارات نقره منتشر شده است.)

○ خوشبختی در ویتزین: داستانهای طنز و سورئالیستی؛ آبرتو موراوایا؛ ترجمه اعظم رسولی، هاله ناظمی و مژگان مهرگان؛ ناشر: کتاب خورشید؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۱۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۱۶۸ صفحه رقی. (کتاب حاضر ترجمه رضا قیصریه و هاله ناظمی از انتشارات کتاب خورشید در سال ۱۳۸۷ از مجموعه داستانهای طنز و سورئالیستی است.) ◇

○ داستانهای رمی نو؛ آبرتو موراوایا؛ زهره بهرامی؛ ناشر: نشر نی؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۲۰۰ صفحه رقی. ◇

◇ داستانهای رمی؛ آبرتو موراوایا؛ رضا قیصریه؛ ناشر: شهناز کارآگاهی؛ [تهران]: ۱۳۷۸؛ ۲۸۶ صفحه.

○ داستانهای رمی؛ آبرتو موراوایا؛ رضا قیصریه؛ ناشر: نقره؛ تهران: ۱۳۶۴؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۸۶ صفحه رقی. ◇

○ داستانهای رمی؛ آبرتو موراوایا؛ رضا قیصریه؛ ناشر: شالوده؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۸۸ صفحه رقی. ◇

○ دلتنگی؛ آبرتو موراوایا؛ فرامرز ویسی؛ ناشر: افراز؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱۱۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۳۲۸ صفحه رقی. (کتاب حاضر از متن فرانسه به فارسی برگردانده شده است.) ◇

○ دنباله‌رو؛ آبرتو موراوایا^۱؛ شهریار بهترین؛ ناشر: روزنه کار؛ تهران: ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۳۲۰ صفحه رقی. ◇

○ دو زن؛ آبرتو موراوایا^۲؛ شیوا رویگریان^۳؛ ناشر: میلاد^۴؛ تهران: ۱۳۶۴؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ

۱. در نرم‌افزار «کتیبه»، این نام به اشتباه «مورویا» آمده است.

۲. نرم‌افزار «کتیبه»، نام این نویسنده را در چاپ‌های اول تا سوم «آبر مورویا» ذکر کرده است.

۳. نرم‌افزار «کتیبه»، نام این مترجم را به صورت‌های «رویگریان»، «رویگریان» و «ارویگران» ذکر کرده است. مراجعه به نرم‌افزار «مستندهای کتابخانه ملی ایران» نشان می‌دهد نام درست ثبت‌شده در کتابخانه ملی «شیوا رویگریان» است.

۴. نرم‌افزار «کتیبه»، ناشر چاپ چهارم این کتاب را «میلاد بهاران» ذکر کرده است.

- دوم؛ ۱۳۶۵؛ ۶۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۶۷؛ ۳۳۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۶۸؛ ۳۳۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۷۰؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۴۹۶ صفحه. (این کتاب از متن انگلیسی با عنوان *Two women* به فارسی برگردانده شده است.) ◇
- دو زن؛ آلبرتو موراویا؛ فریدون زاهدی؛ ناشر: نشر البرز؛ تهران: ۱۳۶۹؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۳۷۴ صفحه.
- دیوار و شمعدانی (از سری داستان‌های کوتاه آلبرتو موراویا؛ ۴)؛ آلبرتو موراویا؛ اعظم رسولی، ویراستار؛ زهرا تعمیدی؛ ناشر: کتاب خورشید؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۱۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۱۶۸ صفحه رقی. ◇
- ◇ قشنگ‌تر از تو؛ آلبرتو موراویا؛ هاله ناظمی؛ ناشر: نیلا؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۷۱ صفحه.
- کلمه‌ی مادر [داستان]؛ آلبرتو موراویا؛ رضا قیصریه؛ ناشر: نیلا؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۱۸ صفحه رقی. ◇
- گوساله دریایی؛ داستان‌های طنز و سوررئالیستی^۱ آلبرتو موراویا (۵)؛ آلبرتو موراویا؛ رضا قیصریه و هاله ناظمی؛ ناشر: کتاب خورشید؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱۵۵۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۱۶۰ صفحه رقی. ◇
- ◇ لیدا؛ آلبرتو موراویا؛ موسی رضائی؛ [تهران]؛ ۸۹ صفحه.
- من که حرفی ندارم (از مجموعه داستان‌های رمی آلبرتو موراویا - ۱)؛ آلبرتو موراویا؛ رضا قیصریه؛ ناشر: کتاب خورشید؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۱۵۵۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۸؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۲۷۲ صفحه رقی. (کتاب حاضر در سالهای مختلف توسط ناشرین متفاوت با عنوان «داستانهای رمی» منتشر شده است.) ◇
- نویسندگان معاصر ایتالیا (عنوان روی جلد: گزیده داستانهای نویسندگان معاصر ایتالیا، با آثاری از: لوییجی پیراندللو، ناتالیا گینزبورگ، آلبرتو موراویا، ایتالو کالوینو ...). ترجمه [و گردآوری]: فیروزه مهاجر و کامران شیردل؛ ناشر: قصه؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۱۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۲؛ ۵۰۰ نسخه)؛ ۳۳۲ صفحه رقی. (این کتاب در سال ۱۳۶۸، تحت عنوان «گزیده داستانهای کوتاه از نویسندگان معاصر ایتالیا» توسط «پاپیروس» و «پیشبرد» منتشر شده است.) ◇
- ◇ وقتی مجبوری سرت را به دیوار بکوبی؛ آلبرتو موراویا؛ رضا قیصریه؛ ناشر: نیلا؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱۲ صفحه؛ ۹/۵×۱۹ س.م.

۱. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، این کلمه را به اشتباه به صورت «سوررئالیستی» آورده است.

- همه‌کاره و هیچ‌کاره؛ آبرتو موراویا؛ زهره بهرامی؛ ناشر: نشر چشمه؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۱۸۷ صفحه رقیعی. ◇
- یک چیز به هر حال یک چیز است؛ آبرتو موراویا؛ اعظم رسولی؛ ناشر: کتاب خورشید؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱۵۵۰ نسخه؛ ۱۶۸ صفحه رقیعی. (جلد اول این کتاب با عنوان «من که حرفی ندارم» با ترجمه رضا قیصریه توسط کتاب خورشید در سال ۱۳۸۶ منتشر شده است و در سالهای مختلف نیز تحت عنوان «داستان‌های رمی» توسط ناشران متفاوت منتشر شده است). ◇
- یک زندگی دیگر؛ آبرتو موراویا؛ هاله ناظمی؛ ناشر: هرمس (وابسته به مؤسسه شهر کتاب) (کتاب‌های کیمیا)؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۱۴ صفحه رقیعی. ◇

بعضی مقالات مرتبط با آبرتو موراویا به زبان فارسی

- ✓ آدم ماشینی؛ آبرتو پینکرله (موراویا)؛ ستار شکری؛ ماهنامه ادبیات داستانی؛ شماره ۴۶: ص ۶۸-۷۱.
- ❖ آری زندگی شبیه نردبان است و ... درباره مجموعه داستان‌های رمی نوشته آبرتو موراویا؛ ابراهیم فروزین؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۸ اردیبهشت ۱۳۸۷: ص ۱۱.
- ❖ آبرتو موراویا؛ مصطفی قائمی؛ روز هفت همشهری؛ ۱۶ آذر ۱۳۸۵: ص ۱۰.
- ✓ ادیسه هامون، عقده ریسک؛ درباره امیلی و پنه لویه اثر آبرتو موراویا؛ سروش روحبخش؛ هفته‌نامه کتاب هفته؛ شماره ۲۱۳؛ ۱۴ آذر ۱۳۸۳: ص ۹.
- ✓ این زن‌ها و این روایتگر دقیق: نگاهی به مجموعه داستان «یک زندگی دیگر» نوشته آبرتو موراویا؛ فتح‌الله بی‌نیاز؛ روزنامه شرق؛ ۸ و ۱۰/۱۰/۱۳۸۴.
- ✓ بیماری نوشتن و رهایی: زندگی و آثار آبرتو موراویا، نویسنده ایتالیایی؛ ترجمه سوسن دودانگه؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۹/۱۲: ص ۸.
- ❖ تصویر و نوشته؛ آبرتو موراویا؛ ماهنامه پیام یونسکو؛ سال ۲۷، شماره ۳۱۰؛ اردیبهشت ۱۳۷۵: ص ۵۰.
- ✓ تقدیر هرگز شاعران را رها نمی‌کند!؛ یادی از پل الوار؛ آبرتو موراویا؛ حمید کریم‌خانی؛ فصلنامه کلک؛ شماره ۱۲۳: ص ۳-۵.
- ✓ جهان پرشتاب شکست‌خوردگان: نگاهی به مجموعه داستان «من که حرفی ندارم»؛

- امیرحسین خورشیدفر؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۶/۴/۹.
- ✓ خواندنی و دوست‌داشتنی: نگاهی به تازه‌های ترجمه؛ ماهور نبوی‌نژاد؛ روزنامه حیات نو اقتصادی؛ ۱۳۸۵/۴/۲۰.
- ❖ داستان‌ها و تمثیل‌ها: بررسی مجموعه داستان دیوار و شمعدانی نوشته آلبرتو موراویا؛ محمدرضا گودرزی؛ ضمیمه روزنامه اعتماد؛ ۲۴ آذر ۱۳۸۸: ص ۱۰.
- ❖ درباره داستانهای رمی؛ ماهنامه گلستانه؛ سال ۱، شماره ۷؛ تیر ۱۳۷۸: ص ۸۵.
- ❖ دنباله‌رو؛ محمد قاسم‌زاد؛ روزنامه جامعه؛ ۱۳ اسفند ۱۳۷۶: ص ۹.
- ✓ روان‌شناس زنان: مروری بر زندگی و آثار آلبرتو موراویا، نویسنده ایتالیایی؛ آرش نقیبیان؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۶/۲۵: ص ۲۰. ❖
- ✓ روایت نویسنده‌ای که رم را، رم را، رم را دوست داشت: تأملی بر مجموعه داستان داستان‌های رمی نو نوشته آلبرتو موراویا؛ مهدی یزدانی‌خرم؛ کتابخانه شرق؛ شماره ۲؛ فروردین ۱۳۸۵: ص ۹. ❖
- ✓ فرمان بده، اطاعت می‌کنم؛ آلبرتو موراویا؛ گیتا گرکانی؛ ماهنامه کلک؛ شماره ۹۵: ص ۹۰-۹۴.
- ❖ فلاش بک به تاریخ و تقدیر؛ ایرج کریمی؛ ماهنامه فیلم؛ سال ۱۲، شماره ۱۶۶؛ آبان ۱۳۷۳: ص ۶۲.
- ✓ کافکا چوبه دار من است [نگاهی به زندگی و آثار دینو بوتزاتی، نویسنده ایتالیایی]؛ آرش نقیبیان؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۲/۱۱/۱۴.
- ✓ مخاطب من آزاد است: [گفتگو] با محسن وزیری مقدم به مناسبت نمایشگاه پیشگامان هنر نوگرای ایران؛ توکا ملکی؛ روزنامه وقایع اتفاقیه؛ ۱۳۸۳/۳/۲۷.
- ✓ مرد موراویا برای ابد مرده است: پنجاه اثر برتر قرن بیستم - ۳؛ فردریک بگ‌بده؛ مهشید میرمعزی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۳/۱۶: ص ۲۰. ❖
- ❖ نقد و بررسی آدم بدشانس (مجموعه داستانهای رمی)؛ علی محمد پشت‌دار؛ کتاب ماه ادبیات؛ شماره ۱۵؛ تیر ۱۳۸۷: ص ۳۹-۴۴.
- ❖ نگاهی به مجموعه داستان یک زندگی دیگر...؛ فتح‌الله بی‌نیاز؛ روزنامه شرق؛ ۹ دی ۱۳۸۴: ص ۵؛ ۱۰ دی ۱۳۸۴: ص ۱۷.
- ✓ نمای درشتی به بزرگی یک علامت تعجب: گفت‌وگو با آلبرتو موراویا؛ جوزپه کاتالانو؛ آنتونیا شرکا؛ ماهنامه هفت؛ شماره ۱۵: ص ۶۴-۶۵.

- ❖ نمایشنامه واقعی هنوز نوشته نشده است: گفتگو با آلبرتو مورایا، نویسنده معاصر ایتالیایی؛ ترجمه سهراب برازش؛ روزنامه ایران؛ ۲۷ خرداد ۱۳۸۷: ص ۱۹.
- ✓ نوعی نگرش فمینیستی: نگاهی به کتاب یک زندگی دیگر آلبرتو مورایا؛ آرش نقیبیان؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۵۲: ص ۸۱-۸۲. ❖
- ❖ نهایت جاه‌طلبی‌ام نوشتن کتاب طنزآمیز است: گفتگو با آلبرتو مورایا نویسنده معاصر ایتالیایی (بخش دوم و پایانی)؛ ترجمه سهراب برازش؛ روزنامه ایران؛ ۳۰ خرداد ۱۳۸۷: ص ۱۹.
- ✓ واقعیت «جهان»، واقعیت «من»: نگاهی به زندگی و آثار آلبرتو مورایا؛ مزدک آزاد؛ ماهنامه نامه؛ شماره ۳: ص ۱۵-۱۶.

آندره موروا^۱

ANDRE MAUROIS

نام دیگر: امیل هرزوک (Emile Herzog)
محل تولد: فرانسه
تاریخ تولد: ۱۸۸۵
تاریخ وفات: ۱۹۶۷
زمینه فعالیت: نویسندگی رمان، زندگینامه

بخشی از کتاب‌شناسی آندره موروا در زبان فارسی

- ◇ آریل یا زندگی شلی شاعر رمانتیک ...؛ آندره موروا؛ فریده مهدوی دامغانی؛ ناشر: تیر؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۳۵۰ صفحه.
- ◇ ازدواج (از مجموعه برای زندگی)؛ آندره موروا؛ عیسی لیقوانی؛ ناشر: صفی‌علیشاه؛ ح + ۱۲۶ صفحه.
- افسانه عشق (Climats)^۲؛ آندره موروا؛ مصطفی موسوی؛ ناشر: پاسارگاد؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۳۶۰ صفحه رقعی. ◇
- بر بالهای پندار؛ آندره موروا؛ هوشیار رزم‌آزما؛ ناشر: سپنج؛ تهران: ۱۳۶۳ (چاپ بعدی؛ ۱۳۶۸)؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۸۲ صفحه رقعی. ◇

۱. این نام به صورت‌های «آندره موروا» و «آندره موروا» نیز آمده است. نام اصلی او «امیل هرزوک» (Emile Herzog) است. شبه‌دانشنامه ویکی‌پدیا نام اصلی وی را چنین ذکر کرده است: Émile Salomon Wilhelm Herzog

۲. نام اصلی این کتاب و همچنین کتاب‌های «در عشق او»، «در وادیهای عشق»، «رنج دلدادگی»، «کلیما یا سایه خوبان» و «مستی عشق» در معلومات ارائه شده توسط نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، به لاتین یک عنوان می‌باشد: Climats.

- ◇ تاریخ امریکا: از پیدایش تا جنگ دوم؛ آندره موروا؛ نجفقلی معزی (حسام‌الدوله)؛ ناشر: افراسیاب؛ تهران: ۱۳۸۰؛ [۶۹۵] صفحه؛ مصوّر؛ نقشه؛ عکس.
- تاریخ امریکا (عنوان دیگر: *تاریخ آمریکا از پیدایش تا جنگ دوم*)؛ آندره موروا؛ نجفقلی معزی (حسام‌الدوله)، مصحح: کاظم کاظم‌زاده ایرانشهر؛ ناشر: اقبال؛ تهران: ۱۳۸۳ (چاپ دوم)؛ ۱۰۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۷۰۴ صفحه وزیري؛ مصوّر؛ نقشه؛ عکس. ◇
- ◇ تاریخ انگلستان از آغاز تا امروز (عنوان روی جلد: *تاریخ انگلستان*)؛ آندره موروا؛ [ترجمه] عنایت‌الله شکیبایی‌پور؛ ناشر: جمهوری؛ [تهران]: ۱۳۶۶؛ [۵۷۵] صفحه؛ مصوّر؛ نقشه؛ عکس.
- تاریخ انگلستان از آغاز تا امروز؛ آندره موروا؛ غلامعلی قاسمی؛ ناشر: کتاب امروز؛ ۱۳۶۶؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۵۸۰ صفحه وزیري؛ مصوّر؛ نقشه. ◇
- تاریخ انگلستان: از آغاز تا امروز؛ آندره موروا؛ عنایت‌الله شکیبایی‌پور؛ ناشر: طهوری؛ ۱۳۶۶ (چاپ دوم)؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۵۸۰ صفحه وزیري.
- ◇ تاریخ انگلستان؛ آندره موروا؛ مجید مسعودی و نجفقلی معزی (حسام‌الدوله)؛ ناشر: دنیای کتاب؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۶۵۰ صفحه؛ مصوّر؛ نقشه؛ عکس.
- ◇ تاریخ انگلستان؛ آندره موروا؛ مجید مسعودی، با مقدمه‌ای از نجفقلی معزی (حسام‌الدوله)؛ بنگاه مطبوعاتی گوتنبرگ؛ [بی‌جا] (چاپ دوم)؛ ۶۵۰ صفحه.
- ◇ تاریخ فرانسه؛ آندره موروا؛ نجفقلی معزی؛ ناشر: وحید؛ تهران: ۱۳۴۸؛ ۲۱۹ صفحه.
- تصویر دوریان گری؛ اسکار وایلد و آندره موروا؛ رضا مشایخی (فرهاد)، ویراستار؛ همایون جوانمردی؛ ناشران: کمانگیر و جامی؛ تهران: ۱۳۹۰ (چاپ دوم)؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۳۰۴ صفحه رقیعی.
- تصویر دوریان گری؛ اسکار وایلد، با مقدمه‌هایی از آندره موروا و علی دشتی؛ رضا مشایخی (فرهاد)؛ ناشر: کمانگیر؛ تهران: ۱۳۶۳ (چاپ دوم؛ ۱۳۶۸؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۳۳۹ صفحه رقیعی. ◇
- تورگنیف؛ آندره موروا؛ منوچهر عدنانی؛ ناشر: نشر زمان؛ تهران: ۱۳۶۸؛ ۴۰۰۰ نسخه؛ ۱۲۴

۱. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، نخستین چاپ این کتاب را در سال ۱۳۰۶ گزارش کرده است. بنابراین دفعات انتشار کتاب یادشده در حد فاصل سال‌های ۱۳۰۶ تا ۱۳۸۳ محل پرسش است.
 ۲. نرم‌افزار «کتیبه» آندره موروا را نویسنده معرفی کرده است اما او نویسنده مقدمه است.

- صفحه، مصوّر. ◇
- ◇ جاذبه ارواح؛ آندره موروا؛ منیژه کیافر؛ [بی‌جا]؛ [۱۷۷] صفحه.
- جذبہ دو روح؛ آندره موروا؛ منیژه کیافر؛ ناشر: کیافر؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۸۸ صفحه رقی. ◇
- ◇ چرا فرانسه شکست خورد؟؛ آندره موروا؛ ابوالقاسم پاینده؛ بی‌جا؛ [۷۷] صفحه؛ عکس.
- ◇ چرا فرانسه شکست خورد؟؛ آندره موروا؛ احمد فرامرزی؛ بی‌جا؛ ۹۰ صفحه.
- ◇ خیک خانی‌ها و لاغریگی‌ها؛ آندره موروا؛ پری کیانوش (منصوری)؛ [تهران]؛ ۱۱۸ صفحه؛ مصوّر؛ نمونه.
- در جستجوی جاودانگی: داستانی دلنشین درباره روح آدمی؛ آندره موروا؛ سیدمحمد راستگو؛ ناشر: سایه؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۱۲ صفحه رقی. (این کتاب ترجمه متن عربی است که توسط عبدالحلیم محمود از متن فرانسوی با عنوان «وازن الارواح» ترجمه شده است.) ◇
- ◇ در عشق او؛ آندره موروا؛ الهام دارچینیان؛ ناشر: نگاه؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۳۳۸ صفحه. (این کتاب در سالهای مختلف با عنوان «مستی عشق» با ترجمه علی اصغر سعیدی توسط ناشران مختلف نیز منتشر شده است.)
- در وادیهای عشق (Climats)؛ آندره موروا؛ مریم هوشیار؛ ناشر: مؤسسه انتشارات امیرکبیر؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۲۲۸ صفحه رقی. (این کتاب تحت عنوان «مستی عشق» و «کلیما، یا، سایه خوبان» و افسانه عشق در سالهای مختلف منتشر شده است.) ◇
- در هوای او (Climats)؛ آندره موروا؛ الهام دارچینیان؛ ناشر: نشر افست گرافیک؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۳۰۴ صفحه رقی. (کتاب حاضر اولین بار تحت عنوان «مستی عشق» با ترجمه علی اصغر سعیدی توسط نشر گفتار در سال ۱۳۷۱ منتشر شده است.) ◇
- ◇ درسهایی برای خوش زیستن در زندگی زناشویی؛ آندره موروا؛ حسینعلی هروی؛ ناشر: انتشارات بنگاه ترجمه و نشر کتاب؛ تهران: ۱۳۴۳؛ [۱۹۴] صفحه.
- درسهایی برای خوش زیستن در زندگی زناشویی؛ آندره موروا؛ حسینعلی هروی؛ ناشر: جامی؛ تهران: ۱۳۶۸؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۲۰۵ صفحه. ◇
- درسهایی برای خوش زیستن در زندگی زناشویی؛ آندره موروا؛ حسینعلی هروی؛ ناشر: ناهید؛ تهران: ۱۳۷۱ (چاپ پنجم)، (چاپ ششم؛ ۱۳۷۳؛ ۴۴۰۰ نسخه)؛ ۲۰۶ صفحه رقی. ◇
- دستگاه اندیشه‌نگار؛ آندره موروا؛ منیژه کیافر؛ ناشر: کیافر؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۷۶ صفحه رقی. (این کتاب در سال ۱۳۴۸ با عنوان «ماشین اندیشه‌نگار» به چاپ رسیده

است.) ◇

- ◇ دو اقلیم؛ آندره موروا؛ داود نوابی؛ ناشر: گلشائی؛ تهران: ۱۳۵۴؛ ۲۴۰ صفحه.
- رنج دلدادگی (Climats)؛ آندره موروا؛ الهام دارچینیان؛ ناشر: فردوس؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۳۳۶ صفحه رقعی. ◇
- ◇ روان‌سنج؛ آندره موروا؛ ایرج پورباقر، با مقدمه‌ای از سعید نفیسی؛ [تهران]؛ ۱۱۴ صفحه.
- زندگی بالزاک (Prometheus; the life of Balzac)؛ آندره موروا؛ احمد افشارپویا، ویراستار؛ بتول سعیدی؛ ناشر: شرکت توسعه کتابخانه‌های ایران؛ تهران: ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۱؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ سوم: ۱۳۸۴)؛ ۲۳۲ صفحه وزیری. ◇
- ◇ زندگی دیزرائیلی «نخست‌وزیر و لیبر معروف انگستان در قرن نوزدهم»؛ آندره موروا؛ صدرالدین میرانی؛ [تهران]؛ ۲۸۸ صفحه؛ مصور.
- سفری به سرزمین آرتیکل‌ها؛ آندره موروا؛ منیژه کیافر؛ ناشر: کیافر؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۶۴ صفحه رقعی.^۲ ◇
- سکوت‌های سرهنگ برامبل؛ آندره موروا؛ عباس آگاهی، ویراستاران؛ جهانگیر افکاری و علی‌اکبر بهنام‌کوشا؛ ناشر: صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران (سروش)؛ تهران: ۱۳۶۹؛ ۶۰۰۰ نسخه؛ ۱۴۰ صفحه. ◇
- ◇ شش مقاله ادبی؛ آندره موروا؛ ملک مهدی میرفندرسکی؛ ناشر: انتشارات دانشگاه تهران، مؤسسه انتشارات و چاپ؛ تهران: ۱۳۵۶؛ [۱۴۷] صفحه.
- ◇ کلیما یا سایه خوبان (Climats)؛ آندره موروا؛ جهانگیر آموزگار؛ ناشر: افشاری؛ تهران: [۱۳۲۴؟]؛ ۲۱۸ صفحه. (۲ جلد در یک مجلد). (این کتاب تحت عنوان «مستی عشق» با ترجمه علی‌اصغر سعیدی به‌وسیله نشر گفتار در سال ۱۳۷۱ نیز منتشر گردیده است.)
- کیفرها؛ ویکتور ماری هوگو؛ ناصر ایران‌دوست؛ ناشر: اردیبهشت؛ تهران: ۱۳۶۸؛ ۳۵۰۰ نسخه؛ ۲۹۵ صفحه. (در بخشی از کتاب، تلخیصی از «المپیو یا زندگانی ویکتور هوگو» تألیف آندره موروا آمده است.) ◇

۱. نرم‌افزار «کتیبه» در بیان موضوع این اثر آورده است که کشتی زن و مرد جوانی دچار توفان شده و از مسیر منحرف می‌شود. بر اثر این سانحه آن‌ها به جزیره‌ای با نام «مائینا» می‌رسند که بسیار عجیب اداره می‌شود. مردم این جزیره را دو گروه «آرتیکل‌ها» و «بنوس‌ها» تشکیل می‌دهند. آرتیکل‌ها کاری جز خوردن، خوابیدن و خلق آثار هنری ندارند و تمام بار اقتصادی جزیره و فراهم کردن وسایل آرامش آرتیکل‌ها بر دوش بنوس‌ها است. بررسی این رمان به جهت رویکرد نژادی می‌تواند جالب باشد!

۲. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، تعداد صفحات این کتاب را ۱۰۰ صفحه ذکر کرده است.

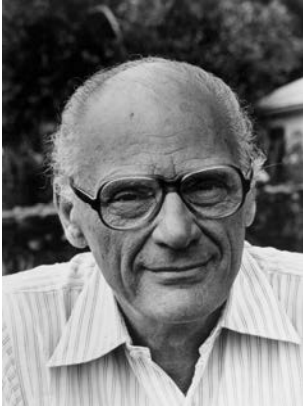
- ماشین خواندن افکار؛ آندره موروا؛ ذبیح‌الله منصوری؛ ناشر: یادگار؛ تهران: ۱۳۶۴؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۱؛ ۲۲۰۰ نسخه)؛ ۱۷۶ صفحه رقععی. (این کتاب در سال ۱۳۴۸ با عنوان «ماشین اندیشه‌نگار» ترجمه منیژه کیافر منتشر شده است). ◇
- مستی عشق (Climats)؛ آندره موروا؛ علی‌اصغر سعیدی؛ ناشر: گشایش؛ تهران: ۱۳۶۹؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۳۴۴ صفحه.
- مستی عشق (Climats)؛ آندره موروا؛ علی‌اصغر سعیدی؛ ناشر: گفتار؛ تهران: ۱۳۷۰ (چاپ دوم)؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۷۱؛ ۴۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۷؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۷)؛ ۳۴۸ صفحه رقععی. ◇
- مستی عشق (Climats)؛ آندره موروا؛ علی‌اصغر سعیدی؛ ناشر: نشر قطره؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۳۴۴ صفحه رقععی. ◇
- نویسنده و کتاب (مجموعه مقالات)؛ آندره موروا/و دیگران/؛ بهنام جعفری [و دیگران]؛ ناشر: سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۵۲ صفحه رقععی. (کتاب حاضر به نقل از مقاله‌های «ماهنامه رودکی» شماره‌های «۱۳-۱۲-۱۱-۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱» سالهای «۱۳۵۰ تا ۱۳۵۷» است). ◇
- ویکتور هوگو (عنوان روی جلد: همه بزرگان: ویکتور هوگو)؛ آندره موروا؛ ناصر ایران‌دوست؛ ناشر: گیتی؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۷۲ صفحه.
- ویکتور هوگو؛ آندره موروا؛ ناصر ایران‌دوست؛ ناشر: گوهرین^۱؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۳۵۰۰ نسخه؛ ۷۲ صفحه وزیری. ◇
- هتل مرگ؛ آندره موروا؛ ترجمه و تنظیم برای رادیو: مصطفی جنتی عطائی؛ ناشر: نشر کبوتر؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۶۰ صفحه خشتی. ◇
- هفت چهره عشق؛ آندره موروا؛ شیوا رویگریان و هاله رشاد؛ ناشر: میلاد بهاران؛ تهران: ۱۳۶۹؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۲۱۴ صفحه. ◇
- هنر خوب زندگی کردن؛ آندره موروا؛ ترجمه بیدار، ویراستار: محمد شریف؛ ناشر: جامی؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۲۵۶ صفحه رقععی. (کتاب حاضر نخستین بار تحت عنوان «هنر زندگی کردن» توسط انتشارات اقبال در سال ۱۳۴۴ منتشر شده است). ◇
- هنر زندگی کردن؛ آندره موروا؛ اسمعیل اسعدی؛ ناشر: اقبال؛ تهران: ۱۳۷۱ (چاپ چهارم)، (چاپ پنجم؛ ۱۳۸۰؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۲۷۲ صفحه رقععی.

۱. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، ناشر این کتاب را به صورت «گوهرین: نشر دبیر» ذکر کرده است.

(چاپ قبلی: اقبال؛ ۱۳۴۴؛ ۲۱۷ صفحه.) ◇

بعضی مقالات مرتبط با آندره موروا به زبان فارسی

- ✓ آندره موروا؛ ترجمه نازلی حقانی پرست؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۰/۳/۸: ص ۶ ❖
- ✓ رسالت کتابخانه؛ آندره موروا؛ اسماعیل سعادت؛ ماهنامه رشد آموزش راهنمایی تحصیلی؛ شماره ۲۴؛ بهار ۱۳۷۹: ص ۲۸-۳۰ ❖
- ✓ فرشته نگهبان؛ آندره موروا؛ خسرو رستمی؛ هفته نامه سروش هفتگی؛ شماره ۹۸۶.
- ✓ مقدمات تاریخی غرب شناسی؛ محسن حلاج نیشابوری؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۵/۹/۲۷.
- ✓ هنر اندیشیدن از دیدگاه آندره موروا؛ ترجمه میرسعیدالله شعبانی؛ هفته نامه سروش هفتگی؛ شماره ۹۱۳: ص ۱۶-۱۷.

آرتور میلر^۱

ARTHUR MILLER

تابعیت: آمریکایی

تاریخ تولد: ۱۹۱۵

تاریخ وفات: ۲۰۰۵

زمینه فعالیت: فیلمنامه‌نویسی

توضیحات: وی از برندگان جایزه پولیتزر می‌باشد. مریلین مونرو (Marilyn Monroe) هنرپیشه مشهور هالیوود، همسر او بود.

بخشی از کتاب‌شناسی آرتور میلر در زبان فارسی

- آرتور میلر؛ رابرت هوگان؛ حسن ملکی؛ ناشر: کهکشان؛ تهران: ۱۳۷۳؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۹۶ صفحه پالتویی. ◇
- اجراء: سه داستان کوتاه امریکایی؛ آرتور میلر، جیمز سالتر و میل ملوی؛ الهام پورنظری؛ ناشر: فره؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۷۲ صفحه رقیعی. ◇
- ارکستر زنان آشویتس (*Playing for time*) (از سری فیلم‌نامه؛ ۱)؛ آرتور میلر؛ محمود حسینی‌راد؛ ناشر: ابتکار؛ تهران: ۱۳۶۳؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۶۸ صفحه رقیعی؛ عکس. (این کتاب بر مبنای خاطرات فانیآ فنه‌لون تنظیم شده است).^۲ ◇
- بابابزرگ و مجسمه (نمایشنامه‌ی رادیویی)؛ آرتور میلر؛ مترجمان: فرشته شیرآقایی، روح‌الله ایرجی، محمد چرم‌شیر، حمیدرضا برگ‌بیدی، راز گلستانی‌فرد، هاجر رحمانی و حسین

۱. در فهرست مستندهای کتابخانه ملی این نام به صورت «آرثر میلر» نیز آمده است. از او در شبه‌دانشنامه فارسی

ویکی‌پدیا به صورت «آرتور اثر میلر» نیز یاد شده است.

۲. این اثر و همچنین خاطراتی که مبنای نگرش آن بوده است، بایست در راستای دروغ بزرگ هولوکاست، بررسی و نقد شود.

- رحیم پور؛ ناشر: نیلا؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۲۸ صفحه رقی. ◇
- ◇ بوته آزمایش (The crucible)؛ آرتور میلر؛ علی اصغر پهلوانلو؛ ناشر: کتابکده؛ مشهد: ۱۳۷۱؛ ۱۶۰ صفحه.
- ◇ بولدگ؛ آرتور میلر؛ مصطفی احمدی؛ ناشر: نیلا؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۱ جلد (بدون شماره گذاری). (کتاب حاضر ترجمه داستان Bulldog از مجله Newyorker چاپ ۲۰۰۱ م. است.)
- پس از سقوط و حادثه در ویشی؛ آرتور میلر؛ منیژه محامدی، ویراستار؛ علی جعفری؛ ناشر: افراز؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۱۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۲۲۴ صفحه رقی. ◇
- (کتاب حاضر ترجمه بخش‌هایی از کتاب «Masters of modern drama» است.) ◇
- ◇ جادوگران شهر سالم نمایشنامه در چهار پرده + حادثه در ویشی؛ آرتور میلر؛ ترجمه م. امین مؤید و رحیم اصغرزاده؛ صائب؛ تهران: ۱۳۴۵؛ ۱۲۵ + ۱۶ + ۹۵ صفحه. (جادوگران شهر سالم از ص. ۱-۱۲۵، حادثه در ویشی از ص. ۱-۲۹۵.)
- چشم‌اندازی از پل و گذر از آزمون (عنوان اصلی: *The crucible: a play in four acts* و عنوان روی جلد: *دو نمایشنامه چشم‌اندازی از پل و گذر از آزمون*)؛ آرتور میلر؛ منیژه محامدی، ویراستار؛ علی جعفری؛ ناشر: افراز؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۱۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۱۹۲ صفحه رقی. (کتاب حاضر در سال ۱۳۴۵ تحت عنوان «جادوگران شهر سالم» توسط انتشارات صائب ترجمه امین مؤید منتشر شده است.) ◇
- چشم‌اندازی از پل، آخرین یانکی (از سری نسل قلم. مجموعه آثار؛ ۳-۲۶. از مجموعه آثار آرتور میلر جلد ۳. دوره ده‌جلدی)؛ آرتور میلر؛ حسن ملکی؛ ناشر: تجربه: دفتر ویراسته؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۰؛ ۱۵۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۱۶۸ صفحه پالتویی. ◇
- ◇ درباره ادبیات: یازده مقاله؛ جان آپدایک [و دیگران]؛ ناشر: کتاب زمان؛ تهران: ۱۳۵۶؛ ۲۵۵ صفحه. (مؤلفان: جان آپدایک، ا. آلوارز، جوزف ب، بوکه، اوکتاویو پاز، لایفل تریلینگ، مالکوم کاولی، لوئیس کروون‌برگر، آرتور کویستلر، آرتور میلر.)
- دشمن مردم (نمایشنامه)؛ آرتور میلر؛ فاطمه خسروی و غلامحسین دولت‌آبادی؛ ناشر: افراز؛

۱. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، سال چاپ این کتاب را ۱۳۸۶ و مترجمان این اثر را «فرشته شیرآقایی» و «روح‌الله ایرجی» ذکر کرده است.

2. Vichy.

۳. این کتاب در واقع ۲۳۶ صفحه می‌باشد.

- بوشهر: ۱۳۹۰؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۱۴۴ صفحه رقیعی.
- ◇ روغن نهنگ و تئاتر امریکا: یک پرده و یک گفتار؛ یوجین اونیل و آرتور میلر؛ محمد حفاظی و احمد جزایری؛ ناشر: ابن سینا؛ تبریز؛ ۳۹ صفحه.
- ساحره سوزان (The crucible: a play in four acts)؛ آرتور میلر؛ فریدون فاطمی؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۶۸؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۳۸ صفحه. (این کتاب سال ۱۳۴۵ تحت عنوان «جادوگران شهر سالم» توسط انتشارات صائب با ترجمه امین مؤید منتشر شده است.) ◇
- سقوط در کوه مورگان و ارتباطات آقای پیترز؛ آرتور میلر؛ منیژه محامدی و مریم غیورزاده، ویراستار: علی جعفری؛ ناشر: افراز؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۱۰۰ نسخه (چاپ دوم)؛ ۱۳۹۰؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۲۰۰ صفحه رقیعی. (کتاب حاضر ترجمه دو نمایشنامه از کتاب «The portable Arthur Miller» است.) ◇
- ◇ قیمت: نمایشنامه در دو پرده (از سلسله انتشارات هنر تأتر؛ ۷)؛ آرتور میلر؛ ایرج فرهنگد؛ [تهران]؛ ۱۵۸ صفحه.
- مجموعه آثار آرتور میلر: سقف کلیسای جامع، خطر: خاطره (از مجموعه آثار آرتور میلر جلد ۱ از دوره ۱۰ جلدی)؛ آرتور میلر؛ حسن ملکی؛ ناشر: تجربه: دفتر ویراسته؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۰۸ صفحه پالتویی. ◇
- مجموعه آثار آرتور میلر: مرگ فروشنده، سرازیر در کوه مورگان^۱ (از مجموعه آثار آرتور میلر؛ جلد ۵)؛ آرتور میلر؛ حسن ملکی؛ ناشر: تجربه؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۳۰۴ صفحه پالتویی. (کتاب حاضر ترجمه دو کتاب *The ride down MT. Morgan* و *Death of a salesman* است. مرگ فروشنده: ص. ۱-۱۶۸. سرازیر در کوه مورگان ص. ۱۶۹-۳۰۲.) ◇
- مجموعه آثار آرتور میلر: همه پسران من، مرثیه‌ئی برای یک خانم^۳ (از سری نسل قلم. مجموعه آثار؛ ۲-۲۶. مجموعه آثار آرتور میلر جلد ۲. دوره ۱۰ جلدی)؛ آرتور میلر؛ حسن ملکی؛ ناشر: تجربه: دفتر ویراسته؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۶۰ صفحه پالتویی. ◇
- مرگ پیلهور؛ آرتور میلر؛ علی اصغر بهرام‌بیگی؛ ناشر: رازی؛ تهران: ۱۳۶۳؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۳۷۵ صفحه رقیعی؛ مصور. ◇
- ◇ مرگ دستفروش (از شاهکارهای ادبیات آمریکا)؛ آرتور میلر؛ عرفان قانع‌فرد؛ ناشر:

۱. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، نام این کتاب را «مرگ فروشنده، سرازیر در کوه مورگان» ذکر کرده است.
۲. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، سال چاپ این کتاب را ۱۳۸۵ ذکر کرده است.
۳. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، عنوان این کتاب را «همه پسران من، مرثیه‌ئی برای یک خانم» ذکر کرده است.

- گوینده؛ تهران: ۱۳۸۴؛ [۱۷۶] صفحه. (این کتاب تحت عنوان «مرگ پيله‌ور» توسط انتشارات رازی منتشر شده است.)
- ◇ مرگ دستفروش (بالای عنوان: از شاهکارهای ادبیات آمریکا)؛ آرتور میلر؛ عرفان قانع‌فرد؛ ناشر: رسا؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۱۷۶ صفحه؛ مصوّر.
- مرگ دستفروش از نمایشنامه‌های برجسته قرن بیستم (بالای عنوان: از شاهکارهای ادبیات آمریکا)؛ آرتور میلر؛ عرفان قانع‌فرد؛ ناشر: نگاه سبز؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۸۰ صفحه رقی؛ مصوّر. (این کتاب تحت عنوان «مرگ پيله‌ور» با ترجمه علی اصغر بهرام‌بیگی توسط انتشارات رازی در سال ۱۳۶۳ منتشر شده و یک‌بار نیز توسط انتشارات «نگاه سبز» در سال ۱۳۷۹ و در ۱۹۲ صفحه زیر چاپ رفته است.) ◇
- مرگ فروشنده؛ آرتور میلر؛ عطاءالله نوریان؛ ناشر: نشر قطره؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۱۱۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۳؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۵؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۸۷؛ ۲۲۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ هفتم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۱۸۰ صفحه رقی. ◇
- مرگ فروشنده؛ آرتور میلر؛ محمدعلی کشاورز؛ ناشر: سازمان آموزش زبانهای بین‌الملل (لینگافن)؛ تهران: ۱۳۶۹؛ ۴۰۰۰ نسخه؛ ۴۹۴ صفحه؛ مصوّر. (شامل متن انگلیسی و ترجمه خط به خط آن به فارسی و ترجمه لغات) «همراه با سه نوار کاست حاوی صدای هنرپیشگان در سالن تئاتر». متن فارسی این کتاب قبلاً در سال ۱۳۶۳ با ترجمه علی اصغر بهرام‌بیگی تحت عنوان «مرگ پيله‌ور» توسط انتشارات رازی منتشر گردیده است.) ◇
- معامله پر سود و داستان‌های دیگر؛ آرتور میلر و دیگران؛ ترجمه مژده دقیقی؛ ناشر: نیلوفر؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۵؛ ۱۶۵۰ نسخه)؛ ۱۷۶ صفحه رقی. ◇
- نوعی داستان عاشقانه / قیمت (از سری نسل قلم. مجموعه آثار؛ ۴-۲۶. از مجموعه آثار آرتور میلر؛ جلد ۴)؛ آرتور میلر؛ حسن ملکی؛ ناشر: تجربه؛ دفتر ویراسته؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۱۸۸ صفحه پالتویی. ◇

بعضی مقالات مرتبط با آرتور میلر به زبان فارسی

✓ آخرین غول آمریکائی: بزرگان تئاتر جهان از آرتور میلر می‌گویند؛ مجتبی پورمحسن؛

۱. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، محل نشر این کتاب را سنندج و نرم‌افزار «کتیبه»، محل ناشر را تهران ذکر کرده است.

۲. این مجموعه، چهارده داستان از نویسندگان مشهور جهان را در بر می‌گیرد، از جمله «زنبورها» نوشته آتور میلر.

- روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۱۱/۲۸.
- ❖ آرتور سیلر (نمایشنامه‌نویس) به گمانم؛ افشین ارجمند؛ روزنامه اعتماد؛ ۴ خرداد ۱۳۸۵: ص ۱۰.
 - ✓ آرتور میلر درگذشت؛ علی ملائکه؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۱۱/۲۴.
 - ❖ آرتور میلر مردمی‌ترین نویسنده آمریکا؛ فصلنامه صفحه اول؛ سال ۵، شماره ۴۱؛ بهمن ۱۳۷۴: ص ۶۸.
 - ✓ آرتور میلر: آدم که میوه نیست! [آرتور میلر ۵۰ سال پس از ویلی لومن]؛ نیلوفر مهدیان؛ روزنامه آزاد؛ ۱۳۷۸/۹/۳۰.
 - ✓ آرتور میلر: سخنگوی مصمم صلح و عدالت؛ لوئیس پرویکت؛ دو ماهنامه چشم‌انداز ایران؛ شماره ۵۲؛ آبان و آذر ۱۳۸۷: ص ۱۲۵-۱۲۶.
 - ✓ آرتور میلر، پیشرو درام اجتماعی آمریکا: مروری بر زندگی و آثار «آرتور میلر» به بهانه سالروز تولدش؛ روزنامه اسرار؛ ۱۳۸۴/۷/۲۶.
 - ✓ آرتور میلر؛ فرهاد کاوه؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۷/۲۵: ص ۱۹.
 - ❖ آزادی قلم: سخنرانی اورهان باموک در مراسم افتتاحیه بزرگداشت آزادی قلم آرتور میلر؛ فریده اشرفی؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۷۷؛ دی ۱۳۸۵: ص ۷-۹.
 - ✓ آیا پیکاسو با اینشتین آشنا بود: نگاهی به کتاب اینشتین و پیکاسو اثر آرتور آی میلر؛ کیارا مالدون؛ ع. فخریاسری؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۸/۳۰: ص ۲۰.
 - ❖ اخلاق و درام مدرن: گفتگوی فیلیپ گلب با آرتور میلر؛ ترجمه شورا آذرنوش؛ فصلنامه سیمیا؛ شماره ۵ و ۶؛ خرداد - شهریور ۱۳۸۴: ص ۱۷-۲۱.
 - ✓ اساتید تئاتر بیشتر مستشرق هستند تا منجی تئاتر: عباس جوانمرد، کارگردان تئاتر در گفتگو با حیات نو؛ مریم منصوری؛ روزنامه حیات نو؛ ۱۳۸۵/۱۰/۶.
 - ❖ اسطوره‌های تئاتر قرن بیستم؛ محسن آزر؛ روزنامه هم‌میهن؛ ۲۷ اردیبهشت ۱۳۷۹: ص ۷.
 - ❖ افشاگر یک بهشت خیالی!؛ روزنامه رسالت؛ ۵ بهمن ۱۳۸۳: ص ۱۵.
 - ✓ افشاگری یک مرد مشهور: به بهانه مرگ آرتور میلر [نمایشنامه‌نویس آمریکایی]؛ روزنامه فرهنگ آشتی؛ ۱۳۸۳/۱۱/۲۵: ص ۱۴.
 - ✓ او می‌خواهد عبوس بمیرد: یادداشتی بر نمایش «چشم‌اندازی از پل» آرتور میلر به کارگردانی منیژه محامدی؛ شکرخدا گودرزی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۲/۲۷: ص ۱۵.
 - ✓ این موجزترین خوانش از میلر است [گفت‌وگو با نادر برهانی مرند، کارگردان نمایش «مرگ دستفروش»]؛ نیلوفر رستمی؛ روزنامه جوان؛ ۱۳۸۵/۱۰/۲۳.

- ❖ بازی پنهان در پس جادوی تاتر؛ پ. بشیری گودرزی؛ فصلنامه مشرق؛ زمستان ۱۳۷۴: ص ۱۹۰-۱۹۵.
- ✓ بدگمانم: آرتور میلر (نمایشنامه‌نویس)؛ افشین ارجمند؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۵/۳/۴.
- ❖ به بهانه مرگ دستفروش؛ ماهنامه آزما؛ شماره ۳۴؛ اسفند ۱۳۸۳: ص ۳.
- ❖ به روز شدن آرتور میلر؛ جی هوبرمن؛ نیاز ساغری؛ هفته‌نامه سینما جهان؛ سال ۱، شماره ۳۸؛ ۲۰ آذر ۱۳۸۰: ص ۲۲.
- ❖ به کارهای اجتماعی علاقه خاصی دارم: نادر برهانی مرند، کارگردان تئاتر مرگ یک دستفروش؛ [گفتگوکننده]: احمد محمداسماعیلی؛ ماهنامه فرهنگ و سینما؛ شماره ۱۲۹؛ دی ۱۳۸۵: ص ۷۵.
- ❖ پایان یک رؤیا؛ حمیدرضا رحیمی؛ روزنامه همشهری؛ ۸ اردیبهشت ۱۳۸۷: ص ۱۰.
- ❖ پیش از گریستن، بیا کمی بخند: نگاهی به نمایش مرگ فروشنده کار نادر برهانی مرند؛ آزاده سهرابی؛ روزنامه ایران؛ ۹ دی ۱۳۸۵: ص ۱۷.
- ❖ تئاتر هنر زمان حاضر است: درباره آرتور میلر نمایشنامه‌نویس امریکایی به بهانه اجرای نمایش انتظار در کافه پارکر؛ ترجمه فرانک فراهانی‌جم؛ روزنامه همشهری؛ ۲۴ مرداد ۱۳۸۶: ص ۱۷، ۱۸.
- ✓ تابش‌های تراژدی: نقد و بررسی «همه پسران من» نوشته آرتور میلر؛ نسیمه فضل‌اللهی؛ روزنامه مشرق؛ ۱۳۸۴/۷/۲۰: ص ۲۰. ❖
- ❖ تاتر از طریق تحمل یکدیگر پیشرفت می‌کند؛ گیتا جاودانی؛ روزنامه ابرار؛ ۱۶ مرداد ۱۳۸۴: ص ۸.
- ✓ تراژدی اجتماعی: محامدی و چشم‌انداز الینه شده‌ای از پل [درباره تئاتر «پل» اثر آرتور میلر به کارگردانی منیژه محامدی]؛ فرشید ابراهیمیان؛ روزنامه مشرق؛ ۱۳۸۴/۳/۲: ص ۱۵. ❖
- ✓ تراژدی ستون اصلی نمایش است: گفت‌وگوی مجله پاریس ریویو با آرتور میلر، نمایشنامه‌نویس امریکایی؛ رز استایرن و اولگا کارلیسل؛ مجتبی پورمحسن؛ روزنامه مشرق؛ ۱۷ و ۱۳۸۳/۱۲/۱۸: ص ۱۵. ❖
- ✓ تراژدی مدرن و جامعه مصرف‌گرا: نگاهی به نمایشنامه مرگ فروشنده به بهانه چاپ مجدد؛ آرش عباسی؛ روزنامه آسیا؛ ۱۳۸۴/۷/۹.
- ❖ تراژدی مرگ: نگاهی به نمایش مرگ یک فروشنده؛ حسن پارسایی؛ روزنامه جام جم؛ ۲۵ دی ۱۳۸۵: ص ۸.
- ✓ تراژدی و مردم عادی؛ آرتور میلر؛ مصطفی دهقان؛ ماهنامه صحنه؛ شماره ۶۷؛ تابستان

- ۱۳۸۸: ص ۳۰-۳۳.
- ✓ تضادی که ادامه دارد!؛ علی اکبر باقری ارومی؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۴/۳/۱۲: ص ۱۰. ❖
- ❖ تکرار نامکرر - گفتگو با اکبر زنجانپور؛ گیتا جاودانی؛ روزنامه کار و کارگر؛ ۱۳ مرداد ۱۳۸۴: ص ۱۱.
- ✓ تمام سگ‌هایم مرده‌اند: نگاهی به اجرای آخرین نمایشنامه آرتور میلر؛ الیزه سامر؛ مجتبی پورمحسن؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۲/۶/۴.
- ✓ تنها عکس است که نمی‌میرد: پرعکس‌ترین چهره‌های جهان؛ پویا ماهروی‌یان؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۴/۶/۳۰.
- ✓ جستجوی زمان ازدست‌رفته، نقد بازی بوش در صحنه سیاست؛ آرتور میلر؛ علی مجتهدزاده؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۲/۳/۶: ص ۶. ❖
- ✓ چراغ کوچک نوعدوستی: پای صحبت آرتور میلر نمایشنامه‌نویس سرشناس آمریکایی؛ فریتس راداتز؛ جاهد جهانشاهی؛ روزنامه آفتاب امروز؛ ۱۳۷۸/۷/۲۷.
- ✓ چراغ‌های برادوی به احترام آرتور میلر خاموش شد؛ روزنامه فرهنگ آشتی؛ ۱۳۸۳/۱۱/۲۷: ص ۱۴. ❖
- ❖ چشم‌انداز اخلاقیات؛ نیما دهقان؛ ماهنامه همشهری ماه؛ شماره ۶؛ خرداد ۱۳۸۴: ص ۳۱.
- ✓ خاطره آرتور میلر؛ پیتر شوندی؛ محمد کمالی؛ ماهنامه سینما تئاتر؛ شماره ۲۸؛ اسفند ۱۳۷۶: ص ۸۶-۸۷. ❖
- ✓ خداحافظ آرتور: به بهانه مرگ آرتور میلر (۲۰۰۵-۱۹۱۵)؛ حامد عرفان؛ روزنامه فرهنگ آشتی؛ ۱۳۸۳/۱۱/۲۵: ص ۱۵. ❖
- ✓ در آغاز: پایان: نگاهی به مرگ فروشنده نوشته آرتور میلر [ترجمه عطاءالله نوریان]؛ حسام نقره‌چی؛ کتابخانه شرق؛ ۱۳۸۳/۲/۲۳.
- ❖ در باب درام اجتماعی؛ آرتور میلر؛ محمدرضا فرزاد؛ فصلنامه سیمیا؛ شماره ۷-۹؛ مهر - اسفند ۱۳۸۴: ص ۷۱-۷۳.
- ❖ در باب درام اجتماعی؛ آرتور میلر؛ محمدرضا فرزاد؛ فصلنامه سیمیا؛ شماره ۵ و ۶؛ خرداد - شهریور ۱۳۸۴: ص ۲۸-۲۹.
- ✓ در جستجوی معنای زندگی: آرتور میلر و نمایشنامه‌هایش؛ مهدی یاورمنش؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۳/۱۲/۴: ص ۶. ❖

- ❖ درام، خانواده، جامعه؛ دنیس ولند؛ غلامرضا صراف؛ فصلنامه سیمیا؛ شماره ۵ و ۶؛ خرداد - شهریور ۱۳۸۴: ص ۳۱-۳۳.
- ✓ درباره مرگ فروشنده: معجزه دشنه در دست فرشته؛ علی مجتهدزاده؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۶/۴/۱۹.
- ❖ درباره‌ی جهان داستانهای میلر با نگاهی به ناجورها؛ ترجمه و تألیف محمدرضا فرزاد؛ فصلنامه سیمیا؛ شماره ۵ و ۶؛ خرداد - شهریور ۱۳۸۴: ص ۴۲-۴۳.
- ✓ درگذشت آرتور میلر [مرور زندگی و آثار آرتور میلر]؛ آرتور میلر؛ فصلنامه نقد و بررسی کتاب فرزاد؛ شماره ۱۲؛ تابستان ۱۳۸۴: ص ۶۳-۶۵.
- ❖ دستفروش در سال پنجاه میلادی؛ آرتور میلر؛ ساسان گلفر؛ ماهنامه صحنه؛ شماره ۲۶؛ اردیبهشت ۱۳۸۲: ص ۵۹-۶۱.
- ✓ دن کیشوت در دنیای معاصر [فیلم‌هایی که بر اساس این داستان ساخته شده‌اند]؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۴/۲/۴.
- ❖ دوست داشتم اثر انگشت به جا بگذارم! - نگاهی به ترجمه مرگ دستفروش اثر آرتور میلر؛ روزنامه حیات نو؛ ۶ اسفند ۱۳۸۳: ص ۵.
- ✓ دوست داشتم اثر انگشت به جا بگذارم: در گفتگو با آرتور میلر؛ عرفان قانع‌فرد؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۱۳۸۳/۱۱/۲۹: ص ۱۵.
- ❖ دید کافی چشم‌انداز!؛ علی شمس؛ روزنامه ابرار؛ ۳۱ اردیبهشت ۱۳۸۴: ص ۸.
- ❖ رؤیای امریکایی در بستر تراژدی - به بهانه درگذشت آرتور میلر نمایشنامه‌نویس امریکایی؛ روزنامه حیات نو؛ ۶ اسفند ۱۳۸۳: ص ۵.
- ❖ راوی کابوس امریکایی - در حاشیه مرگ آرتور میلر؛ محمدرضا رستمی؛ روزنامه جام جم؛ ۲۵ بهمن ۱۳۸۳: ص ۱۶.
- ✓ سالروز تولد آرتور میلر؛ روزنامه بانی فیلم؛ ۱۳۸۴/۷/۲۵.
- ✓ ستیز با یک مرده: «الیا کازان؛ بزرگ اما همچنان منفور»؛ وصال روحانی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۴/۳/۳.
- ✓ سیاستمداران: بازیگران ماهر: گفت‌وگو با آرتور میلر درباره سیاستمداران امریکایی؛ لیلیا اعزازی؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۸۴/۴/۲۳: ص ۵.
- ✓ شام من با کاسترو: گزارشی از سفر آرتور میلر به کوبا و دیدار با فیدل کاسترو؛ رؤیا دیانت؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۴ و ۱۳۸۴/۱۲/۷.
- ✓ صدای آمریکا [به بهانه مرگ آرتور میلر، نمایشنامه‌نویس امریکایی]؛ روزنامه کیهان؛

❖ ۹. ص ۱۳۸۳/۱۲/۸

❖ عروسک‌های بی‌جان: نگاهی به نمایش انتظار در کافه پارکر؛ امین عظیمی؛ روزنامه همبستگی؛ ۲ مهر ۱۳۸۵؛ ص ۱۲.

✓ علم و زیبایی؛ آرتور میلر؛ مهدی صارمی‌فر؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۵/۳/۲۵؛ ص ۱۷. ❖

✓ فاصله برزخی: همراه با «منیژه محامدی» در نمایش «چشم‌اندازی از پل»؛ پیمان شوقی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۴/۳/۱.

✓ فروپاشی رؤیای آمریکایی: نمایش «مرگ فروشنده» اثر آرتور میلر به کارگردانی نادر برهانی‌مرد؛ رضا آشفته؛ روزنامه تهران امروز؛ ۱۳۸۵/۱۱/۱.

✓ فروپاشی کاخ رؤیایها [مرگ آرتور میلر]؛ پیمان شوقی؛ روزنامه صدای عدالت؛ ۱۳۸۴/۲/۲۹؛ ص ۶. ❖

❖ فروپاشی: نگاهی به نمایش مرگ فروشنده، نوشته آرتور میلر و کار نادر برهانی‌مرد، تالار قشقای، آذر و دی ماه ۱۳۸۵؛ رامتین شهبازی؛ ماهنامه نمایش؛ شماره ۸۸، ۸۹؛ دی و بهمن ۱۳۸۵؛ ص ۴۴-۴۵.

✓ فقدان آزادی و جامعه بی‌باور: گفت‌وگوی عرفان قانع‌فرد با آرتور میلر درباره اثر مشهورش «مرگ فروشنده»؛ روزنامه کارگزاران؛ ۱۳۸۵/۱۱/۱۱.

✓ قرن وحشی قرمز [گفتگو با آرتور میلر، نمایشنامه‌نویس]؛ عسگر قهرمان‌پور؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۱/۳/۵.

❖ کازان و میلر؛ ریچارد برنستین؛ مجتبی پورمحسن؛ فصلنامه سیمیا؛ شماره ۵ و ۶؛ خرداد - شهریور ۱۳۸۴؛ ص ۵۲.

❖ کلمات و سکوت - گفتگو با آرتور میلر، نمایشنامه‌نویس آمریکایی؛ اولگا کارلیسل و رز استایرن؛ روزنامه شرق؛ ۱۸ اسفند ۱۳۸۳؛ ص ۱۵.

✓ کودکانه نگرستن جهان [بررسی زندگی و آثار آرتور میلر]؛ عرفان قانع‌فرد؛ روزنامه کارگزاران؛ ۱۳۸۵/۱۱/۱۱.

❖ گفتگوی الگا کارسیل و رز استایرن (پاریس دیوید) با آرتور میلر؛ ترجمه علی منصوری؛ فصلنامه سیمیا؛ شماره ۵ و ۶؛ خرداد - شهریور ۱۳۸۴؛ ص ۱۰-۱۶.

❖ گفتگوی جیمز کرول و هلن اپستاین با آرتور میلر؛ ترجمه فرناز رهنما؛ فصلنامه سیمیا؛ شماره ۵ و ۶؛ خرداد - شهریور ۱۳۸۴؛ ص ۲۳-۲۴.

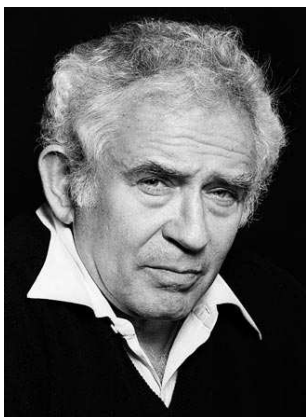
✓ گفت‌وگو با آرتور میلر نمایشنامه‌نویس آمریکایی؛ ترجمه امیررضا نوروزی‌زاده؛ روزنامه آفتاب امروز؛ ۱۳۷۸/۹/۶.

- ✓ مجرم یا قهرمان؟ [درباره کتاب مرگ دستفروش]؛ هلن اولیایی‌نیا؛ ماهنامه عصر پنجشنبه؛ شماره ۵۹-۶۰؛ ص ۴۲-۴۶.
- ❖ محکومیت تفتیش عقاید در تمام اعصار؛ هفته‌نامه سینما؛ سال ۶، شماره ۲۸۲؛ ۱۶ مهر ۱۳۷۶؛ ص ۱۹.
- ✓ مرثیه‌ای بر مرگی پراندوه: نگاهی به نمایش مرگ فروشنده، اثر آرتور میلر به کارگردانی نادر برهانی‌مرد؛ اشکان غفارعدلی؛ روزنامه آینده نو؛ ۱۳۸۵/۱۱/۱.
- ✓ مرگ دستفروش را باور نکنید: به بهانه درگذشت آرتور میلر نمایشنامه‌نویس برجسته معاصر؛ رضا آشفته؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۳/۱۱/۲۸؛ ص ۱۷. ❖
- ✓ مرگ رؤیای آمریکایی: به بهانه خاموشی آرتور میلر؛ حسن محمودی؛ سالنامه شرق؛ ۲۵ / اسفند ۱۳۸۳؛ ص ۱۱۴ سالنامه. ❖
- ❖ مرگ فروشنده‌ی آرتور میلر: یک بزرگداشت؛ جویس کرول‌اوتس؛ امین عظیمی؛ فصلنامه سیمیا؛ شماره ۵ و ۶؛ خرداد - شهریور ۱۳۸۴؛ ص ۵۴.
- ✓ مرگ نویسنده دستفروش: مروری بر زندگی نمایشنامه‌نویس فقید آمریکا: آرتور میلر؛ علیرضا کیوانی‌نژاد؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۳/۱۱/۳۰.
- ✓ مرگ نویسنده دستفروش: مروری بر زندگی نمایشنامه‌نویس فقید آمریکا، آرتور میلر؛ علیرضا کیوانی‌نژاد؛ دو ماهنامه شوکران؛ شماره ۱۷.
- ✓ مرگ یک فروشنده: به انگیزه پخش نمایش رادیویی از برنامه «پرده دوم»، ۷ فروردین‌ماه ۱۳۷۸؛ فخرالدین حکیمی؛ هفته‌نامه سروش هفتگی؛ شماره ۹۳۱؛ ۲۱ فروردین ۱۳۷۸؛ ص ۴۰-۴۱. ❖
- ❖ مقدمه‌ی آرتور میلر بر مجموعه‌ی نمایشنامه‌هایش (۱) (بخش اول)؛ ترجمه فرزانه طاهری؛ فصلنامه سیمیا؛ شماره ۵ و ۶؛ خرداد - شهریور ۱۳۸۴؛ ص ۲۵-۲۷.
- ❖ مقدمه‌ی آرتور میلر بر مجموعه‌ی نمایشنامه‌هایش (بخش دوم و سوم)؛ [آرتور میلر]؛ ترجمه فرزانه طاهری؛ فصلنامه سیمیا؛ شماره ۷-۹؛ مهر - اسفند ۱۳۸۴؛ ص ۶۶-۷۰.
- ✓ من زیاد به تئاتر نمی‌روم: «گفتگو با آرتور میلر؛ نمایش‌نامه‌نویس»؛ ویلیام فریس؛ مجتبی پورمحسن؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۲/۶/۴؛ ص ۱۰. ❖
- ✓ میلر تاتر خود را در شط تراژدی تعمیم می‌دهد؛ روزنامه خوب‌اندیش؛ ۱۳۸۵/۳/۱۶.
- ❖ میلر در هفتاد و پنج سالگی: گفتگوی جرارد ریموند با آرتور میلر؛ ترجمه داوود دانشور؛ فصلنامه سیمیا؛ شماره ۵ و ۶؛ خرداد - شهریور ۱۳۸۴؛ ص ۲۲-۲۳.
- ❖ میلر رهبر زندگی و ادبیات - به مناسبت درگذشت آرتور میلر نمایشنامه‌نویس آمریکایی؛

- روزنامه مردم‌سالاری؛ ۲۵ بهمن ۱۳۸۳: ص ۱۵.
- ❖ میلر، فیلسوف اخلاق: یک مقدمه؛ محمدرضا فرزاد؛ فصلنامه سیمیا؛ شماره ۵ و ۶؛ خرداد - شهریور ۱۳۸۴: ص ۵.
 - ✓ نسخه‌ای برای پیچیدن ندارم: آرتور میلر از نوشتن می‌گوید؛ فرشید عطایی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۳/۱۱/۲۷: ص ۶. ❖
 - ✓ نظری به زندگی و آثار آرتور میلر: طبیعت آدمی در آثار میلر؛ همایون نوراحمر؛ ماهنامه نمایش؛ شماره ۱۰-۱۱: ص ۳۷-۴۰.
 - ✓ نفرمایید! چشم‌اندازی از پل - آخرین یانکی اثر آرتور میلر ترجمه‌ی حسن ملک‌ی؛ محمد یعقوبی؛ ماهنامه کتاب ماه (هنر)؛ شماره ۲۱ و ۲۰.
 - ❖ نقد نمایش چشم‌اندازی به زندگی؛ روزنامه رسالت؛ ۱۵ اردیبهشت ۱۳۸۴: ص ۱۴.
 - ❖ نگاهی به درام مدرن امریکا؛ شهاب کاخساز؛ ماهنامه نمایش؛ شماره ۵۰؛ فروردین ۱۳۸۱: ص ۲۰-۲۴.
 - ✓ نگاهی به زندگی و آثار آرتور میلر؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۳۸۴/۱۲/۴: ص ۹. ❖
 - ✓ نگاهی به نمایشنامه «مرگ فروشنده» نوشته آرتور میلر؛ ندا رضاحسینی؛ روزنامه اسرار؛ ۱۳۸۴/۶/۸.
 - ✓ نمایش نوآور: گفت‌وگو با رابرت ویلیام شروود نمایشنامه‌نویس کانادایی؛ مجتبی پورمحسن؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۲/۷.
 - ✓ نوشتن از نگاه نویسنده: برای شکل تئاتری احترام زیادی قائل‌ام: گفت‌وگو با آرتور میلر، نمایش‌نامه‌نویس؛ احمد پوری؛ روزنامه حیات نو؛ ۱۳۸۰/۱۰/۱۴.
 - ✓ نویسنده خودش باید سوژه را بسازد: گفت‌وگو با آرتور میلر؛ فرشید عطایی؛ روزنامه حیات نو؛ ۱۳۸۵/۱۰/۲۵.
 - ❖ نویسنده زیاد، نمایشنامه کم؛ آرتور میلر؛ حسن ملک‌ی؛ فصلنامه سیمیا؛ شماره ۵ و ۶؛ خرداد - شهریور ۱۳۸۴: ص ۳۰.
 - ❖ و کسی پیروز برنگشت: گفتگو با اکبر زنجانبور؛ [گفتگوکننده: علی جمشیدی؛ ماهنامه صحنه؛ شماره ۳۱؛ تیر ۱۳۸۵: ص ۳۱-۳۳.
 - ✓ همه زنانی که می‌پرسند: بررسی شخصیت زن در آثار آرتور میلر، نمایشنامه‌نویس امریکایی؛ چیستا یثربی؛ ماهنامه زنان؛ شماره ۸۷؛ اردیبهشت ۱۳۸۱: ص ۲۹-۳۱. ❖
 - ✓ هنر داستان‌نویسی: خاطره‌هایی که چهل سال در یاد نویسنده و گزارشگر ماندند: گفت‌وگو با ویلیام استایرن چهره برجسته ادبیات معاصر جهان؛ فریده اشرفی؛ ماهنامه گلستانه؛ مهر

۱۳۸۰.

- ✓ هنوز هم آرتور میلر؛ ترجمه آوا سرجویی؛ نشریه وهومن؛ ۱۳۷۸/۴/۲۴.
- ✓ هیچ کس بی گناه نیست: چهل سال پس از «فهرست سیاه»؛ کیکاوس زیاری؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۳/۸/۱۸.
- ✓ یکی از سه نمایشنامه‌ی بزرگ قرن: پنجاهمین سال نگارش نمایشنامه‌ی مرگ یک دستفروش در گفت‌وگویی با آرتور میلر؛ حامد شهبازی؛ نشریه وهومن؛ ۱۳۷۸/۱/۱۵.

نورمن میلر^۱

NORMAN MAILER

محل تولد: نیوجرسی، آمریکا

تابعیت: آمریکایی

تاریخ تولد: ۱۹۲۳

زمینه فعالیت: نویسندهٔ رمان

توضیحات: این رمان‌نویس و مقاله‌نویس از جمله برندگان جایزهٔ پولیتزر است.

بخشی از کتاب‌شناسی نورمن میلر در زبان فارسی

- برهنه‌ها و مرده‌ها؛ نورمن میلر؛ سعید باستانی؛ ناشر: نیلوفر؛ تهران: ۱۳۶۲ (چاپ دوم: ۱۳۸۴)؛ ۴۰۰۰ نسخه؛ ۸۶۴ صفحهٔ رقعی. ◇
- پاپا (خاطرات)؛ ارنست همینگوی، با مقدمه‌ای از نورمن میلر؛ نغمه صفاریان‌پور؛ ناشر: نشر علم؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۱۹۲ صفحهٔ رقعی.
- چرا می‌جنگیم؟؛ نورمان میلر؛ جاهد جهانشاهی؛ ناشر: اختران؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۱۱۲ صفحهٔ رقعی. ◇
- در بطن هیولا: نامه‌هایی از زندان؛ جک هنری ابات، با مقدمه‌ای از نورمن میلر؛ علی‌اصغر راشدان، ویراستار؛ بهرام فرهمندپور؛ ناشر: میرکسری؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۴۰ صفحهٔ رقعی. ◇
- رؤیای آمریکایی؛ نورمن میلر؛ سهیل سمی؛ ناشر: ققنوس؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۳۵۲ صفحه.
- هویت جمعی در شناسایی مصادیق فرهنگ؛ نویسندگان: ژاک برک، فرانسوا دوبه، ژرمن تیلیون، ماکسیم رودنون، ادمون روشدیو، میرچا الیاده، آنتونی برگس، هربرت مارکوزه،

۱. این نام به صورت‌های «نورمن مایلر» و «نورمن کینگزلی میلر» نیز آمده است.

نورمن میلر، آرتور شلزینگر، پل الوار، آلبر کامو، آندره مالرو و نادین گوردیمر؛ ترجمه جلال ستاری؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۱۸۰۰ نسخه؛ ۲۵۶ صفحه رقی.

بعضی مقالات مرتبط با نورمن میلر به زبان فارسی

- ✓ آن سرباز مُرده بود: انسان آمریکایی در جهان داستانی نورمن میلر؛ مهدی یزدانی خرم؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۱/۱۱.
- ✓ ادبیات امروز جهان: ادبیات معاصر آمریکا، نیمه دوم قرن بیستم؛ وندی لسر؛ مهداد ایرانی طلب؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۸۳؛ آبان ۱۳۸۶.
- ✓ اینجا جهنم است: بررسی کوتاه رمان برهنه‌ها و مرده‌ها اثر نورمن میلر؛ مهدی یزدانی خرم؛ روزنامه خرداد؛ ۱۳۷۸/۷/۳؛ ص ۸ ❖
- ✓ بزرگترین کالای فرهنگی ما آمریکایی‌ها «چرندیات» است!؛ [گفتگو با] نورمن میلر، نویسنده آمریکایی؛ مالکوم جونز؛ فریدون دولتشاهی؛ ضمیمه روزنامه اطلاعات؛ ۱۳۸۱/۱۲/۴؛ ص ۵ ❖
- ✓ بیش از سه سال عمر نمی‌کنم: آخرین گفتگوی نورمن میلر؛ ترجمه احسان لامع؛ روزنامه اندیشه نو؛ ۱۳۸۶/۸/۲۲.
- ✓ پرخروش همچون «آواز جلاّد»: درباره نورمن میلر، نویسنده مطرح آمریکایی؛ ترجمه شیلا ساسانی‌نیا؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۶/۸/۲۸.
- ✓ حال و روز دموکراسی خوش نیست: آخرین مصاحبه نورمن میلر نویسنده فقید آمریکایی؛ ترجمه احمد پرهیزی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۶/۹/۶.
- ✓ حکایت یک نسل افسرده: نقدی درباره رمان برهنه‌ها و مرده‌ها؛ دیوید دمپسی؛ سالومه ابطحی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۱۰/۱۱.
- ✓ خودرنج دیده‌ای به نام من: نقدی بر رمان «هرتزوج» نوشته سال بلو؛ جولیان موی ناهام؛ مریم محمدی‌سرشت؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۷/۳.
- ❖ داستان یا واقعیت؛ ویلیام نوبل؛ عباس اکبری؛ ماهنامه نیستان؛ سال ۱، شماره ۵؛ بهمن ۱۳۷۴؛ ص ۳۶-۳۹.
- ✓ داستان‌گوی شکست‌های ارتش کشتار: درباره زندگی و داستانهای نورمن میلر؛ م. فعله‌گری؛ ماهنامه سوره؛ شماره ۳۶؛ دی و بهمن و اسفند ۱۳۸۶؛ ص ۱۳۲-۱۳۳.
- ✓ در اندرونی اهل قلم (۱) [دنیای پشت پرده کتابها و آفرینندگان آنها]؛ پرتو شریعتمداری؛ ماهنامه جهان کتاب؛ شماره ۱۱ و ۱۲؛ بهمن و اسفند ۱۳۸۷؛ ص ۶۱-۶۲.

- ✓ در گذشت نورمن میلر، نویسنده آمریکایی؛ دوماهنامه نافه؛ شماره ۳۷؛ خرداد تا اسفند ۱۳۸۶: ص ۹۲.
- ✓ درد، بهای کارهای بد است: گفت‌وگو با نورمن میلر؛ ترجمه میترا لطفی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۳/۱۷.
- ❖ رمان سیاسی میلر؛ ایروینگ هاو؛ ماهنامه گردون؛ سال ۴؛ شماره ۲۵، ۲۶؛ خرداد، تیر ۱۳۷۲: ص ۴۰-۴۱.
- ✓ روزی که صدای شیطان را شنیدم: گفت‌وگو با نورمن میلر؛ سحر شهامی‌پور؛ ماهنامه گلستانه؛ سال ۸، شماره ۸۵؛ دی ۱۳۸۶: ص ۵۶-۵۹. ❖
- ✓ زندگی به روش همینگوی: ترجمه فرزاد نبی‌پور؛ روزنامه فتح؛ ۱۳۷۸/۱۰/۵: ص ۱۲. ❖
- ✓ سه نوشته درباره جنگ: رؤیای امپراتوری! [سخنرانی نورمن میلر درباره جنگ]؛ نورمن میلر؛ یاسمن منو؛ ماهنامه جهان کتاب؛ شماره ۱۷۰؛ خرداد ۱۳۸۲: ص ۴-۸. ❖
- ✓ شام آخر: درباره رمان «برهنه‌ها و مرده‌ها» نوشته نورمن میلر؛ یاسر نوروزی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۶/۴/۱۶.
- ❖ شیطان در کالبد هیتلر: گفتگو با نورمن میلر؛ ترجمه نیلوفر دهنی؛ روزنامه همشهری؛ ۳ آذر ۱۳۸۶: ص ۲۰.
- ✓ شیطان در کالبد هیتلر، حلول کرده بود: آخرین گفت‌وگوی نورمن میلر؛ روزنامه آفتاب یزد؛ ۱۳۸۶/۸/۲۲.
- ❖ صهیونیسم و اشغال عراق؛ روزنامه رسالت؛ ۲۰ تیر ۱۳۸۵: ص ۸.
- ❖ فوتبالیست بزرگی که عضو هیچ تیمی نیست: نورمن میلر از کشف استعداد نوشتن می‌گوید؛ ترجمه سهراب بشردوست؛ روزنامه اعتماد؛ ۲۰ فروردین ۱۳۸۸: ص ۱۰ ضمیمه.
- ❖ کمسیون وارن؛ قهرمان نورانی؛ روزنامه همشهری؛ ۲۳ مرداد ۱۳۷۲: ص ۱۰.
- ✓ گفت‌وگو با «نورمن میلر» درباره دیدگاه‌ها و آثار او؛ ترجمه همایون نوراچمر؛ روزنامه جام جم؛ ۲۰ و ۲۱/۴/۱۳۸۰.
- ❖ گوشه خلوتی برای نویسندگان؛ مزده دقیقی؛ ضمیمه روزنامه اعتماد؛ شماره ۲۰۲۸؛ ۲۶ مرداد ۱۳۸۸: ص ۱۰.
- ✓ مرد اسرارآمیز: گفت‌وگو با تام رابینز نویسنده برجسته معاصر؛ علیرضا میراسدالله؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۳/۴/۱۳.
- ✓ مرگ نورمن میلر ۱: پرچم نیمه‌افراشته سرزمین پدری؛ در باب برهنه‌ها و مرده‌ها، نوشته نورمن میلر؛ مهدی یزدانی خرم؛ هفته‌نامه شهروند امروز؛ شماره ۵۶؛ ۲۷ آبان ۱۳۸۶: ص ۶۵.

- ✓ مرگ نورمن میلر ۲: همینگوی، هیتلر، مسیح و من؛ بخشی از گفت‌وگوی پاریس ریویو با نورمن میلر؛ ترجمه لایلا نصیری‌ها؛ هفته‌نامه شهروند امروز؛ شماره ۵۶؛ ۲۷ آبان ۱۳۸۶؛ ص ۶۶-۶۷.
- ✓ مرگ نورمن میلر ۳: سفیدپوستی که زیر بار نمی‌رود؛ بخشی از مقاله نورمن میلر در نیویورک ریویو آو بوکز؛ نورمن میلر؛ خشایار تبریزی؛ هفته‌نامه شهروند امروز؛ شماره ۵۶؛ ۲۷ آبان ۱۳۸۶؛ ص ۶۸.
- ❖ مرلین مونرو؛ ریموند دورگنات؛ سیمون سیمونیان؛ ماهنامه هنر هفتم؛ سال ۱، شماره ۵؛ نیمه تیر ۱۳۷۹؛ ص ۶۰-۶۳.
- ✓ ملاحظاتی درباره یک شرارت بزرگ: درباره کتاب «چرا می‌جنگیم؟» [نوشته نورمن میلر و ترجمه جاهد جهانشاهی]؛ مصطفی قوانلو قاجار؛ روزنامه شرق؛ ۱۸/۷/۱۳۸۴؛ ص ۲۰. ❖
- ❖ نقدی درباره رمان برهنه‌ها و مرده‌ها؛ دیوید دمپسی؛ سالومه ابطحی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۱ دی ۱۳۸۱؛ ص ۱۶.
- ✓ نورمن میلر: برهنه‌ها و مرده‌ها؛ محمد کریمی؛ دوهفته‌نامه کمان؛ شماره ۱۸۴.
- ✓ نویسندگان بزدل از آشفته کردن مردم می‌هراسند: آخرین گفت‌وگوی نورمن میلر؛ روزنامه همبستگی؛ ۲۲/۸/۱۳۸۶؛ ص ۱۲. ❖
- ❖ نویسنده خشمگین: درباره نورمن میلر، نویسنده معترض امریکایی؛ ترجمه سهراب برازش؛ روزنامه ایران؛ ۵ آذر ۱۳۸۶؛ ص ۱۷.
- ✓ هدف: نقش مقابل تو - نگاهی به جهان داستانی نورمن میلر در رمان برهنه‌ها و مرده‌ها؛ مهدی یزدانی خرم؛ روزنامه همشهری؛ ۲۷/۶/۱۳۸۱؛ ص ۱۶. ❖
- ✓ همه به حاشیه تاریخ رانده می‌شویم [گفتگو با نورمن میلر نویسنده]؛ شراره حسامی؛ روزنامه آسیا؛ ۲۶/۱۲/۱۳۸۱.
- ✓ همیشه نویسنده‌ای مغرور بوده‌ام: با نورمن میلر داستان‌نویس؛ ترجمه امیر احمدی؛ روزنامه جام جم؛ ۲۳/۷/۱۳۸۴؛ ص ۶. ❖
- ✓ همینگوی، هیتلر و من: گفت‌وگوی پاریس ریویو با نورمن میلر؛ فرشید عطایی؛ روزنامه حیات نو؛ ۲/۹/۱۳۸۶.
- ✓ هنر داستان‌نویسی: خاطره‌هایی که چهل سال در یاد نویسنده و گزارشگر ماندند: گفت‌وگو با ویلیام استیرن چهره برجسته ادبیات معاصر جهان بهار ۱۹۹۹؛ ترجمه فریده اشرفی؛ ماهنامه گلستانه؛ مهر ۱۳۸۰.

نوسترآداموس^۱

NOSTRADAMUS

نام دیگر: میشل دو نوستردام
(Michel de Nostre-Dame)

تابعیت: فرانسوی

تاریخ تولد: ۱۵۰۳

تاریخ وفات: ۱۵۶۶

زمینه فعالیت: ستاره‌شناسی، پیشگویی و پزشکی

بخشی از کتاب‌شناسی نوسترآداموس در زبان فارسی

- آخرین اکتشافات نسترآداموس در مورد: فرود آمدن پادشاه وحشت – پایان جهان، هویت مهاجمین – پیام فاطیم^۲؛ گی بوچک؛ شهلا المعی، با مقدمه‌ای از نصیر سیدکماری؛ ناشر: المعی؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۶؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۲۲۴ صفحه رقی.
- ابر پاییزی؛ تأویل پیشگویی‌های نوسترآداموس و روایات دینی؛ رسول نیمروزی؛ ناشر: هلال؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۹۰؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۳۲۸ صفحه رقی.
- بر بال‌های آینده (مجموعه پیشگویی‌های نوسترآداموس)؛ نوسترآداموس؛ پوران فرخزاد؛ ناشر: تهران صدا؛ تهران: ۱۳۸۰ (چاپ دوم)؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۹۰۶ صفحه وزیری.
- ◇ پیشگویی‌های نوسترآداموس برای شروع هزاره جدید؛ [مانفرد دیمده]؛ ترجمه گروه مترجمین خانه فرهنگ، زیر نظر الهه طباطبایی؛ ناشر: خانه فرهنگ؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۱۹۱

۱. در فهرست مستندهای کتابخانه ملی و غیر آن از «نوسترآداموس» با نام‌های «نوسترآداموس»، «میشل دو نوتردام»،

«میشل دو نتردام» و «میشل دی نُستردام» (Michel de Nostredame) نیز یاد شده است.

۲. نرم‌افزار «کتابه» در چاپ دوم این کلمه را به صورت «فاطمیما» ذکر کرده است.

صفحه؛ مصور.

- پیشگویی‌های نوستراداموس: وقایعی که به حقیقت پیوست و دنیا را تکان داد؛ اریکا چیت‌هام؛ پوران فرخ‌زاد؛ ناشر: مؤسسه انتشارات عطایی؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۳۳۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۰؛ ۵۲۰۰ نسخه)؛ ۱۶۰ صفحه رقی. ◇
- ◇ پیشگویی‌های نوستراداموس؛ مانفرد دیمده؛ ترجمه و تلخیص عزت‌اله شعاع؛ ناشر: گوتنبرگ؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۱۶۰ صفحه.
- پیشگویی‌های مصور نوستراداموس (بهترین تفسیرهای موجود در مورد پیشگوییهای آداموس) برگرفته از گفته‌های ...؛ نویسندگان: امیرعلی راسترو و سعید مصلح‌پور؛ ترجمه شهلا المعی، ویراستار: منیژه کیافر؛ ناشر: سایه‌نما؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۱۳۲ صفحه رقی.
- پیشگویی‌های نوستراداموس^۱ (مردی بر بالهای آینده)؛ ترجمه و تفسیر از: پوران فرخ‌زاد؛ ناشر: زریاب؛ تهران: ۱۳۷۹ (چاپ دوم؛ ویرایش دوم: ۱۳۸۲)؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۹۰۶ صفحه رقی. (چاپ قبلی: ص ۱۳۷۵)
- پیشگویی‌های نوستراداموس؛ سرژ هوتن؛ شهلا المعی، ویراستار: منیژه کیافر؛ ناشر: بدیهه؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۴۵۲ صفحه رقی.
- پیشگویی‌های نوستراداموس؛ سرژ هوتن؛ شهلا المعی، ویراستار: منیژه کیافر؛ ناشر: فردوس و المعی؛ تهران: ۱۳۷۷ (چاپ دوم)؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۴۶۴ صفحه رقی.
- پیشگویی‌های نوستراداموس؛ سرژ هوتن؛ شهلا المعی، ویراستار: منیژه کیافر؛ ناشر: المعی؛ تهران: ۱۳۸۰ (چاپ سوم)؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ چهارم؛ ۱۳۸۴، چاپ پنجم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۴۶۴ صفحه رقی.
- پیشگویی‌های نوستراداموس (عنوان روی جلد: پیشگویی‌های نوستراداموس: جهان تا سال ۲۰۰۰) (از سری معارف اجتماعی؛ ۱۵)؛ پوران فرخ‌زاد؛ ناشر: مؤسسه انتشارات عطایی؛ تهران: ۱۳۶۹؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۰؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۲، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۳؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۸۹۶ صفحه. ◇
- پیشگویی‌های نوستراداموس، تحلیلی اسلام‌گرایانه در آینده تاریخ؛ به اهتمام شریف‌الدین اعرجی، ترجمه یوسف عزیزی، ویراستار: رضا حریری؛ ناشر: هاد؛ تهران: ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰

۱. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، عنوان این کتاب را «پیشگویی‌های نوستراداموس» و تعداد صفحات آن را ۱۰۷۱ صفحه ذکر کرده است.

- نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۵؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۷۶؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۷۷؛ ۵۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۸۰؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ ششم؛ ۱۳۸۲؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ هفتم؛ ۱۳۸۶؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۳۴۴ صفحه وزیری. ◇
- ◇ تحلیلی از پیشگوییهای نوستردامس: تاریخ و آینده از نظرگاه اسلامی (عنوان دیگر: پیشگوییهای نوستردامس)؛ شرفالدین اعرجی؛ عباسعلی براتی؛ ناشر: سعیدبن جبیر؛ قم: ۱۹۹۴ م. = ۱۳۷۲؛ ۲۸۸ صفحه. (این کتاب تحت عنوان «پیشگوییهای نوسترآداموس» با ترجمه یوسف عزیزی توسط انتشارات هاد در سال ۱۳۷۵ نیز منتشر شده است.)
- تحلیلی بر پیشگوییهای نوستر آداموس^۱: تاریخ و آینده از دیدگاه اسلامی (دراسة فی تنبوات نوستر دامس...)؛ نوشته شرفالدین اعرجی؛ ترجمه عباسعلی براتی؛ ناشر: کامکار؛ قم: ۱۳۸۳؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۳۳۶ صفحه رقی. ◇
- تحلیلی بر پیشگوییهای نوستر آداموس: تاریخ و آینده از دیدگاه اسلامی (دراسة فی تنبوات نوستر دامس...)؛ نوشته شرفالدین اعرجی؛ ترجمه عباسعلی براتی، ویراستار: محمدعلی ربانی؛ ناشر: علویون؛ قم: ۱۳۸۸؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۸؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۹؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۳۳۶ صفحه رقی. ◇
- تحلیلی بر پیشگوییهای نوستر آداموس: تاریخ و آینده از دیدگاه اسلامی؛ نوشته شرفالدین اعرجی؛ ترجمه عباسعلی براتی، ویراستار: محمدعلی ربانی؛ ناشران: آشیانه مهر، علویون و آوای امید؛ تهران: ۱۳۹۰ (چاپ چهارم)؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۳۳۶ صفحه رقی. ◇
- ◇ ظهور ۲۰۰۰ (براساس پیشگویی میشل نوسترآداموس)؛ نورالله حسین خانی؛ ناشر: نشر مسعی؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۱۳۲ صفحه؛ مصوّر. ◇
- مردی بر بالهای آینده (مجموعه کامل پیشگوییهای نوسترآداموس)؛ ترجمه و تفسیر پوران فرخزاد؛ ناشر: مرکز نشر صدا؛ تهران: ۱۳۷۵؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۹۰۶ صفحه وزیری. ◇
- ◇ نسترآداموس (عنوان روی جلد: نوسترآداموس: جادوگر مرموز)؛ میشل زواکو؛ مسیح میربابایی، با مقدمه‌ای از ذبیح‌الله منصوری؛ ناشران: دنیای کتاب و دبیر؛ [تهران]: ۱۳۷۱؛ ۶۷۲ صفحه. ◇
- ◇ نسترآداموس (نوسترآداموس و اهرام مصر: جادوگر مرموز)؛ میشل زواکو؛ حسن ناصر؛ [ناشر: مطبوعه بوسفور؛ طهران]: ۱۲۹۵. (این کتاب تحت عنوان «نوسترآداموس و اهرام مصر:

۱. در نام «نوسترآداموس» باید توجه داشت که بین دو جزء «نوستر» و «آداموس» هیچ فاصله‌ای وجود ندارد. فاصله‌ای که در اینجا مشاهده می‌شود، ناشی از رعایت امانت در آوردن نام کتاب است و عیناً به همان شکلی می‌باشد که در نرم‌افزار «کتیبه» آمده است.

- جادوگر مرموز» نیز منتشر شده است و جلد چهارم آن توسط مطبوعه برادران باقرزاده به چاپ رسیده است.)
- نسترداموس پیشگویی بزرگی که آینده را رقم زد (عنوان روی جلد: نسترداموس: جادوگر مرموز)؛ میشل زواگو؛ مسیح میربابایی، با مقدمه‌ای از ذبیح‌الله منصوری؛ ناشر: کوثر؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۵۲۰۰ نسخه؛ ۶۷۶ صفحه و زیری. ◇
- نسترداموس؛ میشل زواگو؛ مسیح میربابایی؛ ناشر: دبیر؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۶۷۲ صفحه و زیری.
- نسترداموس از آینده جهان خبر می‌دهد؛ ادوارد م.ب.؛ محسن شکیباپور؛ ناشر: بنگاه مطبوعاتی افشاری؛ ۱۳۶۲؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۰۸ صفحه رقی. ◇
- نسترداموس و ظهور حضرت مهدی «عج» به ضمیمه بشقاب پرنده‌ها از دیدگاه متون اسلامی؛ گردآوری نصیر سیدکماری؛ ناشر: فردوس؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۲۵۰۰ نسخه؛ ۴۰۰ صفحه رقی. ◇
- نسترداموس: پیشگوییهای آخرالزمان؛ ادوارد م.ب.؛ محسن شکیباپور؛ ناشر: هنارس؛ قم: ۱۳۹۰؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۱۲۴ صفحه رقی. ◇
- نسترداموس از آینده جهان خبر می‌دهد؛ ناشر: افشاری؛ تهران: ۱۳۶۲ (چاپ دوم)؛ ۱۰۸ صفحه. ◇
- نسترداموس و اهرام مصر: جادوگر مرموز؛ میشل برونته؛ مسیح میربابایی؛ ناشر: خوشه؛ تهران: ۱۳۷۱ (چاپ سوم)؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۶۱۶ صفحه و زیری. ◇
- نسترداموس و اهرام مصر: جادوگر مرموز؛ میشل زواگو؛ مسیح میربابائی، با مقدمه‌ای از ذبیح‌الله منصوری؛ ناشر: میر (گوتنبرگ)؛ تهران: ۱۳۶۴ (چاپ دوم)؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۲ جلد، جلد اول: ۳۳۶ صفحه و جلد دوم: ۲۸۰ صفحه و زیری. ◇
- نسترداموس و اهرام مصر: جادوگر مرموز؛ میشل زواگو؛ مسیح میربابایی، با مقدمه‌ای از ذبیح‌الله منصوری؛ ناشران: گوتنبرگ (میر) و انیشتین؛ تهران: ۱۳۶۹ (چاپ دوم)؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ جلد اول: ۳۳۶ صفحه و جلد دوم: ۲۷۹ صفحه. (۲ جلد در یک مجلد؛ ۶۱۶ ص. چاپ قبلی؛ میر (گوتنبرگ)؛ ۱۳۶۳). ◇
- نسترداموس: پیشگوی بزرگی که آینده را رقم زد؛ میشل زواگو؛ مسیح میربابایی؛ ناشر: سمیر؛ تهران: ۱۳۹۰ (چاپ ششم)؛ ۵۰۰ نسخه؛ ۶۷۴ صفحه و زیری. ◇

بعضی مقالات مرتبط با نوسترا داموس به زبان فارسی

- ❖ دست‌های پشت پرده؛ ماهنامه نقد سینما؛ شماره ۱۳؛ بهار ۱۳۷۷؛ ص ۱۵۹-۱۶۲.
- ❖ قدمت کلمات و ردپای نوسترا داموس؛ مرجان صاحبی؛ دو ماهنامه دنیای سخن؛ سال ۱۱، شماره ۶۶؛ مهر، آبان ۱۳۷۴؛ ص ۲۴-۲۷.
- ❖ نوسترا داموس حکیم و غیب‌گو؛ ناصر صفایی نائینی؛ ماهنامه گزارش؛ شماره ۱۴۹؛ دی و بهمن ۱۳۸۲؛ ص ۷۲-۷۴.
- ✓ نوسترا داموس، پیشگوی طیب؛ ماهنامه سبز در سبز؛ شماره ۴؛ ص ۷۰-۷۲.

پتر اولریش وایس^۱

PETER ULRICH WEISS

محل تولد: برلین، آلمان غربی

تاریخ تولد: ۱۹۱۶

تاریخ وفات: ۱۹۸۲

زمینه فعالیت: نویسنده، فیلمنامه‌نویس، فیلم‌ساز و نقاش

بخشی از کتاب‌شناسی پتر اولریش وایس در زبان فارسی

- ◇ استنطاق (عنوان دیگر: استنطاق اوراتوریو در یازده سرود)؛ پتر اولریش وایس؛ فرامرز بهزاد؛ ناشر خوارزمی؛ تهران: ۱۳۶۰ (چاپ دوم: ۱۳۸۵)؛ ۳۱۳ صفحه.
- سایه تن درشکه‌چی؛ پتر وایس؛ نگار نصیری، ویراستار: محمدرضا پورجعفری؛ ناشر: کتاب نشر نیکا؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۷۶ صفحه رقی. ◇.
- سرود آدمک لوزیتانیایی؛ پتر وایس؛ سیروس سهامی و ابوالقاسم پرتوی، ویراستار: رضا فردوسی؛ ناشر: نشر نیکا؛ مشهد: ۱۳۷۰؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۵۶ صفحه. ◇.
- شکنجه و قتل ژان پل مارا به اجرای ساکنان تیمارستان شارنتون به کارگردانی مارکی دوساد [نمایشنامه] (از سری قلمرو هنر: ۷)؛ پتر اولریش وایس، همراه با تحلیل‌هایی از وایس، پیترو بروک و سوزان سوتناگ؛ تنظیم تصنیف‌ها و شعرها: حمید امجد، ترجمه سیدمحمد نجفی؛ ناشر: نیلا؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۵۵۰۰ نسخه (چاپ دوم: ۱۳۸۱؛ ۲۲۰۰ نسخه)؛ ۱۲۸ صفحه رقی. ◇.

۱. این نام به صورت‌های «پتر اولریش وایس»، «پتر وایس» و «پتر وایس» نیز آمده است.
۲. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، تاریخ چاپ اول این اثر را ۱۳۷۴ ذکر کرده است.

بعضی مقالات مرتبط با پیتر اولریش وایس به زبان فارسی

- ✓ از آشوب تا تئاتر مستند: نگاهی به زندگی و آثار پیتر وایس؛ مهرداد بهروزی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۱/۲/۲۹.
- ❖ پیتر وایس بیانگر واهمه‌های انسان معاصر؛ منصور خلیج؛ ماهنامه روزگار وصل؛ سال ۲، ۳؛ شماره ۱۵؛ اسفند ۱۳۷۳ - بهار ۱۳۷۴؛ ص ۳۹.
- ✓ تبلور حقیقت: گفتگو با حسین پارسایی کارگردان نمایش «سراب»؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۳/۲/۲۸.
- ✓ حقیقت زندگی: نگاهی به رمان «نافرجام» نوشته ایمری کرتس؛ ترجمه میترا لطفی شمیرانی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۸/۱۸.
- ✓ دوستی با اسطوره‌ها: کارنامه دکتر قطب‌الدین صادقی کارگردان و مدرس تئاتر؛ رضا آشفته؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۴/۳.
- ❖ من، هیچ چیزی را بدون تاریخ نمی‌فهمم^۱؛ مهین صدیقی؛ روزنامه ایران؛ ۱۹ آذر ۱۳۸۱؛ ص ۱۴.
- ✓ هرچه در جهان روی می‌دهد به من مربوط می‌شود: نگاهی به «استنطاق» اثر پیتر وایس؛ فاطمه حیدری؛ هفته‌نامه فجر؛ ۱۳۸۳/۴/۱۸.

۱. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا) عنوان این مقاله را به صورت «من، هیچ چیزی را بدون تاریخ نمی‌فهمم» ذکر کرده که نادرست است.

فرانتس^۱ ورفل

FRANZ WERFEL

تابعیت: اتریشی

تاریخ تولد: ۱۸۹۰

تاریخ وفات: ۱۹۴۵

زمینه فعالیت: شاعر، نویسنده و رمان نویس

بخشی از کتاب‌شناسی فرانتس ورفل در زبان فارسی

- آهنگ برنادت؛ فرانس ورفل؛ سیاوش میرزاییگی؛ ناشر: پیک فرهنگ؛ تهران: ۱۳۶۸؛ ۴۵۰۰ نسخه؛ ۴۲۸ صفحه رقیعی.
- چهل روز موسی داغ؛ فرانتز ورفل؛ محمد قاضی؛ ناشر: زرین؛ تهران: ۱۳۷۴؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۲ جلد؛ ۱۱۱۴ صفحه وزیری. ◇

بعضی مقالات مرتبط با فرانتس ورفل به زبان فارسی

- ❖ آهنگ برنادت؛ روزنامه آفتاب یزد؛ ۲۸ اسفند ۱۳۸۰؛ ص ۳ ضمیمه خانوادگی.
- ✓ فرانتز ورفل، یار بزرگ ارمنیان؛ ماری ژوز ابوسفیان؛ ادوارد هاروتونیان؛ فصلنامه فرهنگی پیمان؛ شماره ۳۲؛ تابستان ۱۳۸۴؛ ص ۴۳-۵۰.
- ❖ نوجوانان قهرمان ارمنی - سیری در کتاب چهل روز موسی داغ؛ سیفالله گلکار؛ فصلنامه فرهنگی پیمان؛ شماره ۳۱؛ بهار ۱۳۸۴؛ ص ۶۵-۷۷.

۱. این نام به صورت‌های «فرانتز» و «فرانس» نیز آمده است.

۲. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، این نام را به صورت «ماری ژوز ابوسیان» ذکر کرده است ولی مراجعه به اصل مقاله که توسط نرم‌افزار «نماتن» ارائه شده است نام «ماری ژوز ابوسفیان» را تأیید می‌کند.

ورکور^۱ (ژان برولر)

VERCORS

نام دیگر: ژان برولر (Jean Bruller)

محل تولد: پاریس، فرانسه

تاریخ تولد: ۱۹۰۲

تاریخ وفات: ۱۹۹۱

زمینه فعالیت: نویسندگی

تحصیلات: مهندسی

بخشی از کتاب‌شناسی ورکور (ژان برولر) در زبان فارسی

- خاموشی دریا (از سری تجربه‌های کوتاه؛ ۴۱. نمایش‌نامه - فرانسه)؛ ژان برولر (ورکور)؛ حسینعلی طباطبایی؛ مهشید نونهالی؛ ناشر: تجربه؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۱؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ سوم: ۱۳۸۲)؛ ۴۰ صفحه پالتویی. ◇
- ◇ خاموشی دریا: سرگذشت (از سری دفترچه‌های خاموشی)؛ ورکور؛ حسن شهید نورائی؛ ناشر: مؤسسه مطبوعاتی گوتمبرگ؛ تهران: ۱۳۳۶ (چاپ سوم)؛ [۱۰۱] صفحه.
- ◇ خاموشی دریا: سرگذشت؛ ورکور؛ حسن شهید نورائی؛ ناشر: سپهر؛ تهران: ۱۳۴۷؛ ۱۰۰ صفحه.
- ◇ خاموشی دریا؛ ورکور؛ حسن شهید نورائی؛ ناشر: انجمن ادبی دفترچه‌های خاموشی؛ تهران: ۱۳۲۳ (چاپ دوم؛ ۱۳۲۳)؛ ۹۱ صفحه. (این کتاب در سال ۱۹۴۱ در فرانسه نوشته شده و در ۱۹۴۳ در لندن به چاپ رسیده است).

۱. این نام به صورت «ورکر» نیز آمده است. از او در فهرست مستندهای کتابخانه ملی به صورت‌های «ژان بروولیر» و «ویرکور» نیز یاد شده است.

- خاموشی دریا؛ ورکور؛ حسن شهید نورایی؛ ناشر: دنیای نو؛ تهران: ۱۳۸۳؛ ۲۰۰۰ نسخه
(چاپ دیگر: ۱۳۶۴، چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۲۰۰۰ نسخه)؛ ۹۶ صفحه رقی. ◇
- ◇ سکوت دریا (از سری رمان‌های کوتاه ادبیات جهان؛ ۲۴)؛ ورکور؛ جهانبخش نورائی؛ ناشر:
فردا؛ اصفهان: ۱۳۹۰؛ ۱۰۸ صفحه؛ ۹/۵×۱۹ س.م. (کتاب حاضر از متن انگلیسی تحت
عنوان "The silence of the sea" به فارسی ترجمه شده است و تحت عنوان «خاموشی
دریا» در سالهای مختلف توسط مترجمان و ناشران متفاوت ترجمه و منتشر شده است.)

۱. گویا چاپ‌های سوم و چهارم این اثر نیز منتشر شده باشد که معلومات کاملی از آن در نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا) درج نشده است.

آرنولد وسکر

ARNOLD WESKER

تاریخ تولد: ۱۹۳۲

تابعیت: انگلیسی

زمینه فعالیت: فیلمنامه‌نویسی

بخشی از کتاب‌شناسی آرنولد وسکر در زبان فارسی

- پیر بانوی کوچک (از سری تجربه‌های کوتاه؛ ۴۳. نمایشنامه - امریکا)؛ آرنولد وسکر؛ حسن ملکی؛ ناشر: تجربه؛ تهران: ۱۳۷۸؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۱؛ ۳۰۰۰ نسخه)؛ ۲۴ صفحه پالتویی.
- ◇ چهار فصل (از مجموعه تئاتر؛ ۱۴)؛ آرنولد وسکر؛ محمدعلی صفریان؛ ناشر: نیل؛ تهران: ۱۳۵۰؛ ۹۷ صفحه.

بعضی مقالات مرتبط با آرنولد وسکر به زبان فارسی

- ✓ آرزوهای خفته و عشق‌های سوخته: گفتگو با سعید نیک‌پور بازیگر تئاتر، سینما و تلویزیون؛ هفته‌نامه سروش هفتگی؛ شماره ۱۰۷۷.
- ✓ تئاتر در دهه پنجاه و شصت انگلستان: گفت‌وگو با آرنولد وسکر نمایشنامه‌نویس انگلیسی؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۸۴/۷/۱۹؛ ص ۱۲. ❖
- ✓ تاتر نمی‌دیدم چون پول نداشتم [تاتر دهه شصت و هفتاد در گفت‌وگو با آرنولد وسکر]؛ مجتبی پورمحسن؛ روزنامه فرهنگ آشتی؛ ۱۳۸۴/۷/۱۸.
- ✓ سرآشپز نمایشنامه‌نویس: آرنولد وسکر (۱۹۳۲) نمایشنامه‌نویس انگلیسی؛ تینا امرالهی؛ دوهفته‌نامه مشق آفتاب؛ شماره ۱۹؛ آذر ۱۳۸۷؛ ص ۳۵.

هرمان ووک^۱

HERMAN WOUK

محل تولد: نیویورک

تابعیت: آمریکایی

تاریخ تولد: ۱۹۱۵

زمینه فعالیت: رمان نویسی،

فیلمنامه نویسی و نویسنده رادیو

توضیحات: پدر و مادرش از مهاجران روس بودند. او در جنگ جهانی دوم به نیروی دریایی آمریکا پیوست. وی برنده جایزه پولیتزر شده است.

بخشی از کتاب‌شناسی هرمان ووک در زبان فارسی

- ادبیات جنگ: داستان‌های جالب از زندگی زمان جنگ (*The winds of war*)؛ هرمن ووک؛ محمود حمزه‌ای نژاد؛ ناشر: خانه ادبیات؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۳۲۰ صفحه و زیری. ◇
- ◇ عصیان؛ هرمن ووک؛ محمود فخر داعی؛ تهران؛ ۲۸۰ صفحه.
- گردباد: بادهای جنگ؛ هرمان ووک؛ منوچهر بیگدلی خمسه؛ ناشر: زرین؛ تهران: ۱۳۶۵؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ (۲ جلد). ◇

۱. این نام به صورت «هرمن ووک» نیز آمده است.

سیمون وی^۱

SIMONE WEIL

محل تولد: پاریس، فرانسه

تابعیت: فرانسوی

تاریخ تولد: ۱۹۰۹

تاریخ وفات: ۱۹۴۳

توضیحات: زمینه فعالیت وی فلسفه بود. در یک خانواده متشخص پاریسی به دنیا آمد و برای تجربه فقر، کارگر کارخانه شد. حین جنگ جهانی دوم، به علت اختیار کردن گرسنگی مُرد.

بخشی از کتاب‌شناسی سیمون وی در زبان فارسی

- سه آستانه‌نشین: بلز پاسکال، سورن کیرکگور، سیمون وی؛ *دایا جینیس السن*؛ رضا رضایی؛ ناشر: نشر نی؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۱۶۸ صفحه رقی. ◇
- سیمون وی (*از سری نویسندگان قرن بیستم فرانسه*؛ [۳۰]؛ سرپرست مجموعه: خشایار دیهیمی)؛ آن بگلی^۲؛ هومن پناهنده؛ ناشر: نشر ماهی؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۹۲ صفحه رقی. (*این کتاب ترجمه بخش "Simone Weil" از جلد ۸ مجموعه "European Writers" می‌باشد.*) ◇

- سیمون وی (*از سری پیش معنوی*؛ ۱۷)؛ استیون پلنت؛ فروزان راسخی، ویراستار: مصطفی ملکیان؛ ناشر: نشر نگاه معاصر؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۳۳۰۰ نسخه (چاپ دوم)؛ ۱۳۸۲؛ ۳۳۰۰

۱. شبه‌دانشنامه فارسی ویکی‌پدیا نام مستعار وی را «آناگرام امیل نویس» اعلام کرده است.
۲. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، این نام را به صورت «ان. ام. بگلی» ذکر کرده است. مراجعه به نرم‌افزار مستندهای کتابخانه ملی ایران نشان می‌دهد نام‌های درست ثبت‌شده در کتابخانه ملی «آن بگلی» و «ان. ام. بگلی» است. نام وی به لاتین چنین می‌باشد:

نسخه؛ ۱۵۴ صفحه رقی. ◇

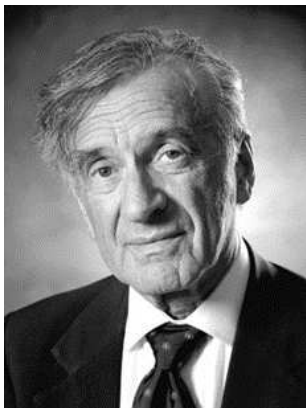
○ نامه به یک کشیش (Letter to a priest, Paul Tillich) (از مجموعه بینش معنوی؛ ۱۴)؛
سیمون وی؛ فروزان راسخی، با مقدمه و ویرایش مصطفی ملکیان؛ ناشر: نشر نگاه معاصر؛
تهران: ۱۳۸۲؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۲۰۸ صفحه رقی. ◇

بعضی مقالات مرتبط با سیمون وی به زبان فارسی

- ❖ جاذبه و لطف الهی؛ سیمون وی؛ مسعود خیرخواه؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۲۹ بهمن ۱۳۸۴:
ص ۱۰.
- ✓ جذایت پنهان رنج [درباره سیمون وی]؛ سوزان سانتاگ؛ روزنامه شرق؛ ۲۶/۱۰/۱۳۸۳:
ص ۱۸. ❖
- ✓ جذایت پنهان رنج: تأملی در زندگی و اندیشه‌های سیمون وی؛ نادر شهریوری؛ روزنامه
اعتماد؛ ۱۳۸۵/۱۱/۱۷.
- ❖ خدا در جستجوی انسان؛ محمدجواد ادبی؛ روزنامه شرق؛ ۱۹ بهمن ۱۳۸۲: ص ۱۴.
- ✓ رسالت قدیسی غریب [درباره کتاب سیمون وی اثر آن بگلی با ترجمه هومن پناهنده]؛
روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۳۸۴/۱۲/۲۳.
- ✓ زندگی شگفت سیمون وی؛ ترجمه سیده‌مرضیه جلیلی؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۲/۶/۲: ص
۸. ❖
- ❖ زیبایی خدا؛ پاتریک شری؛ فروزان راسخی؛ روزنامه اطلاعات؛ ۲۲ مرداد ۱۳۸۴: ص ۶.
- ✓ زیستی زاهدانه، اما سراسر مبارزه؛ معصومه علی‌اکبری؛ ماهنامه جهان کتاب؛ شماره ۱۷۹،
۱۸۰؛ اسفند ۱۳۸۲ و فروردین ۱۳۸۳: ص ۴۷-۴۹. ❖
- ✓ سکوت خداوند در پس مه: درنگی زیر چتر زندگی و اندیشه سیمون وی؛ احمد شهدادی؛
هفته‌نامه خردنامه همشهری؛ شماره ۲۵.
- ✓ سیمون وی قدیس حامی بیرونیان؛ دیوید مک‌للان؛ مسعود فریامنش؛ روزنامه ایران؛
۱۳۸۳/۸/۳۰: ص ۸. ❖
- ✓ سیمون وی و نامه به یک کشیش؛ مصطفی ملکیان؛ روزنامه ایران؛ ۲۸ و ۳۰ و ۱۳۸۲/۲/۳۱.
- ✓ سیمون وی؛ دیوید مک‌للان؛ مسعود فریامنش؛ ماهنامه اطلاعات حکمت و معرفت؛ شماره
۷: مهر ۱۳۸۶: ص ۱۲۳-۱۲۵. ❖
- ✓ سیمون وی؛ نابغه یا قدیس؟!؛ نگاهی به کتاب سیمون وی نوشته ان. ام. بگلی؛ کوشا
قائم‌مقامی؛ روزنامه فرهنگ آشتی؛ ۱۳۸۴/۵/۱۹: ص ۱۴. ❖

وی / ۸۶۷

- ✓ عذرای چپی: به مناسبت هفتاد و نهمین سال تولد سیمون وی؛ مسعود خیرخواه؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۳۸۴/۱۱/۱۳: ص ۱۰. ❖
- ✓ نیاز به ریشه‌ها: بزرگان اندیشه (۳۴)؛ حمیدرضا فرزاد؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۳/۴/۶: ص ۸. ❖
- ❖ هومن پناهنده؛ سایر محمدی؛ روزنامه ایران؛ ۱۶ آبان ۱۳۸۴: ص ۲۴.

الی ویزل

ELIE WIESEL

نام دیگر: الیزر ویسل (Eliezer Wiesel)

محل تولد: رومانی

تاریخ تولد: ۱۹۲۸

توضیحات: وی در رشته فلسفه، ادبیات و روان‌شناسی تحصیل کرده و در زمینه روزنامه‌نگاری، رمان‌نویسی، حقوق بشر و هولوکاست فعالیت نموده است. دریافت جایزه صلح نوبل از رویدادهای مهم زندگی وی است.

بخشی از کتاب‌شناسی الی ویزل در زبان فارسی

- خاطرات با دو صدا: گفتگوی الی ویزل با فرانسوا میتران؛ ترجمه عباس آگاهی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۷؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۹۶ صفحه رقی. ◇
- ◇ روز؛ مصاحبه‌کننده: الی ویزل؛ بهمن رئیسی دهکردی؛ ناشر: آزاد مهر؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۴۲ صفحه.
- شب؛ الی ویزل؛ حامد شهیدیان؛ ناشر: نشر رامین؛ تهران: ۱۳۷۲؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۱۴۶ صفحه رقی.

بعضی مقالات مرتبط با الی ویزل به زبان فارسی

- ✓ از جنگ مقدس تا صلح مقدس؛ روزنامه جمهوری اسلامی؛ شماره ۲۶؛ ۱۳۸۶/۱۰/۲۴.
- برندگان نوبل، نماینده روشنفکران جهان هستند یا مروجان افسانه یهودی‌سوزی؟؛ محمد طیب؛ روزنامه جام‌جم؛ ۲۶ مهر ۱۳۸۲؛ ص ۷.
- فتح جهان با دروغی به نام کوره یهودی‌سوزی؛ محمد طیب؛ روزنامه جام‌جم؛ ۲۱ مهر ۱۳۸۲؛ ص ۸.

- ❖ معرفی کتاب؛ روزنامه ابرار؛ ۱۳ مرداد ۱۳۷۳: ص ۸.
- ❖ هولوکاست، مرغ تخم طلایی صهیونیستها؛ روزنامه رسالت؛ ۲۵ دی ۱۳۸۴: ص ۵-۱۰ منشور.

نوربرت وینر

NORBERT WIENER

محل تولد: میسوری، آمریکا

تابعیت: آمریکایی

تاریخ تولد: ۱۸۹۴

تاریخ وفات: ۱۹۶۴

توضیحات: زمینه فعالیت وی تحقیقات نظامی بود و دکترای ریاضیات داشت. او مبدع علم سایبرنتیک است. طی جنگ جهانی دوم علم خود را در زمینه دفاع ضد هواپیما به کار بست که به پیشرفت‌هایی در صنایع رادار و محاسبات سرعت بالا منجر شد.

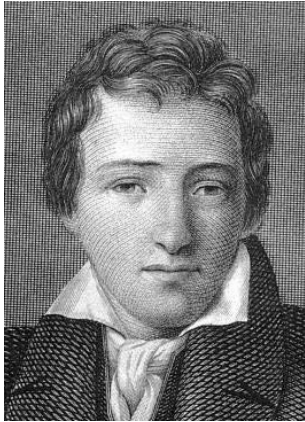
بخشی از کتاب‌شناسی نوربرت وینر در زبان فارسی

- استفاده انسانی از انسانها: سیبرنتیک و جامعه؛ نوربرت وینر؛ مهرداد ارجمند؛ ناشر: سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی؛ تهران: ۱۳۶۶؛ ۵۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۲؛ ۵۰۰۰ نسخه)؛ ۲۸۴ صفحه رقی. ◇
- من ریاضیدانم: سرگذشت سیبرنتیک؛ نوربرت وینر؛ پرویز شهریاری؛ ناشران: مؤسسه فرهنگی فاطمی و واژه؛ تهران: ۱۳۶۴؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۶۸؛ ۳۵۰۰ نسخه)؛ ۴۴۸ صفحه رقی. ◇

بعضی مقالات مرتبط با نوربرت وینر به زبان فارسی

- ✓ الزامات تکنولوژی؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۴/۵/۲۲.
- ✓ الزامات تکنولوژی؛ کرک پاتریک سیل؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۴/۶/۸.
- ✓ برگی به جشن‌نامه پرویز شهریاری [مترجم]: گفت‌وگو با استاد پرویز شهریاری؛ محمود عبادیان؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۸/۱۶.
- ✓ راه نوربرت وینر؛ محمد دستجردی؛ روزنامه انتخاب؛ ۱۳۷۸/۶/۲۹.

- ❖ سیاست تکنولوژی: رویکردهای پدیدارشناختی؛ عباس کاظمی؛ روزنامه توسعه؛ ۱۲ خرداد ۱۳۸۴: ص ۷.
- ✓ طبیعت و فرهنگ در عصر نظام‌های سبیرنتیک؛ بیل برایانت؛ رحمن قهرمانپور؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۰/۱۲/۲۳.
- ✓ فصل تازه روزنامه‌نگاری؛ یونس شکرخواه؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۲/۹/۸.
- ✓ من ریاضیدانم: به بهانه سال جهانی ریاضیات [سرگذشت نوربرت وینر از زبان خودش]؛ هادی خوش‌سیما؛ ماهنامه اطلاعات علمی؛ شماره ۲۵۵؛ آذر ۱۳۷۹: ص ۳۱-۳۳.
- ✓ نظریه‌های ارتباط و الگوهای سیستمی [عنوان قسمت دوم: گسترش اطلاعات در مقابله با بی‌نظمی و اغتشاش]؛ ارماند متلارت؛ حسن نورایی بیدخت؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۰/۹/۲۹.

هاینریش^۱ هاینه

HEINRICH HEINE

نام‌های دیگر: Hayyim Heine, Harry Heine

محل تولد: دوسلدورف، آلمان

تابعیت: آلمانی

تاریخ تولد: ۱۸۸۹

تاریخ وفات: ۱۹۴۴

توضیحات: خانواده پدری و مادری وی هر دو صرّاف و تاجر بوده‌اند. او شاعر و نویسنده عرصه سیاست بود. دکترای حقوق داشت. گرایش به مسیحیت از یهودیت رویداد مهم زندگی او به حساب می‌آید.

بخشی از کتاب‌شناسی هاینریش هاینه در زبان فارسی

- اندیشه‌های زرین هاینریش هاینه؛ هاینریش هاینه؛ گردآوری و ترجمه سیدسعید فیروزآبادی؛ ناشران: بدیبه و لیوسا؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۲۵۲ صفحه خشتی. (فارسی - آلمانی) ◇
- ◇ بهترین اشعار و یکتور هوگو، بهترین اشعار هاینه، بهترین اشعار آلفرد دو موسه، بهترین اشعار نیچه، بهترین اشعار کُتیس نوآی (از مجموعه آثار تألیف و ترجمه شجاع‌الدین شفا؛ ج ۵)؛ [گردآوری و ترجمه شجاع‌الدین شفا]؛ ۵۳۴ صفحه.
- ترک برلین کنیم و یار و دیار: روایت‌هایی از هاینه؛ مارگارته دراخن-برگ؛ علی عبداللّهی؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۸۷؛ ۱۸۰۰ نسخه؛ ۱۷۲ صفحه رقعی. ◇
- درختان ممنوع: عاشقانه‌ها، ترانه‌ها و شعرهای سیاسی اجتماعی؛ هاینریش هاینه؛ علی

۱. از او در شبه‌دانشنامه فارسی ویکی‌پدیا به صورت «کریستین یوهان هاینریش هاینه» Christian Johann Heinrich Heine نیز یاد شده است.

- عبداللهی؛ ناشر: گل‌آذین؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۳۲۸ صفحه رقی. ◇
گزیده‌ای از شعر هاینریش هاینه؛ ترجمه علی عبداللهی؛ ناشر: گل‌آذین؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۳۰۰ صفحه؛ ۱۷×۱۱ س.م.
○ هاینریش هاینه و آثار او (عنوان روی جلد: هاینریش هاینه: زندگی و آثار)؛ فردریک ای‌ون؛ برگردان و گزیده هوشنگ باختری؛ ناشر: سلسله؛ ۱۳۶۶؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۳۱۲ صفحه رقی. ◇

بعضی مقالات مرتبط با هاینریش هاینه به زبان فارسی

- ✓ آوازه‌هایی از شرق: هاینریش هاینه و ادبیات ایران؛ علی عبداللهی؛ دوماهنامه گزارش گفت‌وگو؛ شماره ۲۷؛ تیر ۱۳۸۱؛ ص ۲۶-۲۷.
✓ احمق‌ها، هیچ وقت مرا نبخشید!؛ به بهانه بیستمین سال تولد هاینریش هاینه؛ ایستوان ائورسی؛ جاهد جهانشاهی؛ ماهنامه فرهنگ توسعه؛ شماره ۳۳ و ۳۴؛ ص ۳۷-۴۰.
❖ تصویر یک مادر؛ روزنامه همشهری؛ ۲۲ آذر ۱۳۷۲؛ ص ۱۰.
✓ جایگاه پژوهش‌های فرهنگی در جامعه مدنی؛ علی پایا؛ روزنامه اعتماد؛ ۲۰ و ۲۱/۳/۱۳۸۲.
✓ چهره‌های ادبی آلمان؛ رایش رانسی؛ سهراب برازش؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۶/۷/۷.
❖ حرف‌های نو شاعر قرن نوزده؛ میراندا معاونی؛ روزنامه همشهری؛ ۴ آذر ۱۳۷۶؛ ص ۱۰.
✓ من خورشید و آتشم: به مناسبت دویستمین سال تولد هاینریش هاینه، شاعر و اندیشمند بزرگ آلمان؛ جاهد جهانشاهی؛ روزنامه اخبار؛ ۱۳۷۷/۷/۲۲.
❖ هاینریش هاینه، بیگانه - شاعری مابین ملتها و عقاید؛ گرهارد اشتاگون؛ جلیل جعفری یزدی؛ روزنامه سلام؛ ۱۳ آبان ۱۳۷۶؛ ص ۷.
✓ هاینریش هاینه؛ گردآوری و ترجمه فرهاد کاوه؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۹/۲۱.
❖ هاینه و افول رمانتیسم؛ محمدابراهیم ضرابی‌ها؛ روزنامه اطلاعات؛ ۴ شهریور ۱۳۷۲؛ ص ۶؛ ۱۱ شهریور ۱۳۷۲؛ ص ۶.

لیلیان فلورانس هلمن^۱

LILLIAN FLORENCE HELLMAN

تابعیت: آمریکایی

تاریخ تولد: ۱۹۰۵

تاریخ وفات: ۱۹۸۴

زمینه فعالیت: نمایش‌نامه‌نویسی و نویسندگی داستان‌های کوتاه

بخشی از کتاب‌شناسی لیلیان فلورانس هلمن در زبان فارسی

- ◇ اسباب‌بازی‌های زیر شیروانی [نمایشنامه] (از سری قلمرو هنر؛ ۲۴۸)؛ لیلیان هلمن؛ آهو خردمند؛ ناشر: نیلا؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۰۴ صفحه.
- جولیا؛ لیلیان هلمن؛ م. سجودی؛ ناشر: انتشارات دبیران؛ تهران: ۱۳۶۹؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۷۶ صفحه.
- روزگار بدسگالان؛ لیلیان هلمن؛ گیتی خوشدل؛ ناشر: نشر آبی؛ ۱۳۶۳؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۱۱۲ صفحه و زیری؛ مصور؛ عکس. (همین کتاب با عنوان «زمانه شیاد» توسط ساناز صحتی نیز ترجمه شده است). ◇
- زمانه شیاد؛ لیلیان هلمن، با مقدمه‌ای از گری ویلنر؛ ترجمه ساناز صحتی، دیباچه از رضا براهنی؛ ناشر: هاشمی؛ تهران: ۱۳۶۳؛ ۵۰۰۰ نسخه؛ ۲۲۶ صفحه رقیعی؛ مصور. (همین کتاب با عنوان «روزگار بدسگالان» توسط گیتی خوشدل نیز ترجمه شده است). ◇
- زنی ناتمام (*An unfinished woman: a memoir*)؛ لیلیان هلمن؛ ساناز صحتی؛ ناشر: مرغ آمین؛ تهران: ۱۳۶۹؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۸۶ صفحه؛ مصور؛ عکس. ◇

۱. این نام به صورت‌های «لیلیان هلمن»، «لیلی هلمن»، «لیلیان هلمن» و «لیلیان هیلمان» نیز آمده است.

- ◇ زنی ناتمام (An unfinished woman; a memoir)؛ لیلیان هلمن؛ ساناز صحتی؛ ناشر: دادار؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۲۸۶ ص؛ مصوّر.
- شاید؛ لیلیان هلمن؛ علیرضا میراسدالله؛ ناشر: مروارید؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۱۶۴ صفحه رقیعی. ◇

بعضی مقالات مرتبط با لیلیان فلورانس هلمن به زبان فارسی

- ❖ جولیا؛ مجتبی پورمحسن؛ روزنامه شرق؛ ۷ بهمن ۱۳۸۴: ص ۹.
- ❖ رفتار امریکا با هنرمندان و نویسندگان؛ رضا رهگذر؛ روزنامه جوان؛ ۲۱ آبان ۱۳۸۲: ص ۱۲ ویژه نامه.
- ✓ زن تیزبین شرارت‌های جامعه: نگاهی به یک عمر فعالیت هنری لیلیان هلمن؛ ترجمه منصور خلیج؛ ماهنامه زنان؛ شماره ۷۲؛ بهمن ۱۳۷۹: ص ۲۴-۲۵. ❖
- ✓ عصرهای کافه نادری: گفتگو با مهین اسکویی کارگردان و بازیگر تئاتر؛ سهیل آصفی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۲/۱۰/۶.

ماکس هورکهایمر

MAX HORKHEIMER

محل تولد: اشتونگارت، آلمان

تابعیت: آلمانی

تاریخ تولد: ۱۸۹۵

تاریخ وفات: ۱۹۷۳

زمینه فعالیت: جامعه‌شناسی و فلسفه

بخشی از کتاب‌شناسی ماکس هورکهایمر در زبان فارسی

- جامعه‌شناسی انتقادی: متن‌هایی از هگل - مارکس - لوکاچ - دیلتای - گادامر - لورنتز - تیلور - ریکور - هورکهایمر - پولاک - آدورنو - بنیامین - مارکوزه، ویراستار: پل کانتون؛ ترجمه حسن چاوشیان؛ ناشر: نشر اختران؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۵۸۴ صفحه رقی.
- جامعه‌شناسی انتقادی: متن‌هایی از هگل - مارکس - لوکاچ - دیلتای - گادامر - لورنتز - تیلور - ریکور - هورکهایمر - پولاک - آدورنو - بنیامین - مارکوزه، ویراستار: پل کانتون؛ ترجمه حسن چاوشیان؛ ناشر: نشر آمه؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۵۸۴ صفحه رقی.
- خاطرات ظلمت: درباره سه اندیشه‌گر مکتب فرانکفورت والتر بنیامین، ماکس هورکهایمر، تئودور آدورنو؛ بابک احمدی؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۹؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۶؛ ۱۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۲۸۰ صفحه رقی. ◇
- خسوف خرد؛ ماکس هورکهایمر؛ محمود اکسیری‌فرد؛ ناشر: گام نو؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۲۰۰

۱. نرم‌افزار «کتابخانه»، چاپ دوم این کتاب را با قطع وزیری، گزارش نموده است.

نسخه؛ ۲۰۸ صفحه رقیعی. ◇

○ دیالکتیک روشنگری: قطعات فلسفی؛ تئودور آدورنو، ماکس هورکهایمر^۱ و گونزلین اشمیدنور؛ مراد فرهادپور و امید مهرگان؛ ناشر: گام نو؛ تهران: ۱۳۸۴؛ ۳۵۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۴؛ ۱۵۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۷؛ ۱۲۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۲۰۰ نسخه)؛ ۴۳۲ صفحه رقیعی. ◇

○ سپیده‌دمان فلسفه‌ی تاریخ بورژوایی: پیوست: نگاهی به مکتب فرانکفورت؛ ماکس هورکهایمر؛ محمدجعفر پوینده؛ ناشر: نشر نی؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ۲۲۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۳؛ ۷۷۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۶؛ ۷۷۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۱۶۰ صفحه رقیعی. ◇

○ مسائل مدرنیسم و مبانی پست‌مدرنیسم (مجموعه مقالات)؛ نویسندگان: مارتین هایدگر، رابرت پی‌پین، هریسون هال، ماکس هورکهایمر، تئودور آدورنو، یورگن هابرماس، والتر بنیامین، هربرت مارکوزه، شیلا بن‌حبيب، آندرو فین‌برگ، جان کورتنی‌موری، گایل سوفر، تام راکمور، دیوید فریزبی و دیوید گراس؛ مترجمان: یوسف اباذری، محمدسعید حنایی کاشانی، بهزاد برکت، مراد فرهادپور، سیدعلی مرتضویان، هاله لاجوردی، حسن چاوشیان، فضل‌الله پاکزاد، هدایت علوی‌تبار، مجید مددی و حمید محرمیان‌معلم؛ ناشر: سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ تهران: ۱۳۸۷ (چاپ دوم)؛ ۱۵۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۵۰۰ صفحه وزیری.

○ مسائل نظری فرهنگ (مجموعه مقالات)؛ نویسندگان: کریستوفر لیش، ماکس هورکهایمر، تئودور آدورنو، رولان بارت، دانیل بل، تری ایگلتون، گئورگ زیمل، ریموند ویلیامز، آلن سوینچ‌وود، دבורا لاپتن و جورج اورول؛ مترجمان: حسین پاینده، یوسف اباذری، هاله لاجوردی، مهسا کرم‌پور، رضا مصیبی، سیدعلی مرتضویان، محمد رضایی، مریم رفعت‌جاء، ابوتراب سهراب، کامیار عابدی و مجید مددی؛ ناشر: سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ تهران: ۱۳۸۷ (چاپ دوم)؛ ۱۵۰۰ نسخه (چاپ سوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۳۴۸ صفحه وزیری.

◇ نظریه سنتی و نظریه‌ی انتقادی؛ ماکس هورکهایمر؛ رضا سلحشور؛ ناشر: اختران؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۱۳۴ صفحه.

۱. طبق توضیحات نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، در کتاب اصلی، «ماکس هورکهایمر» به عنوان «نویسنده اول» ذکر شده است.

بعضی مقالات مرتبط با ماکس هورکهایمر به زبان فارسی

- ❖ آخرین بازمانده فرانکفورت؛ حسین علی نوزری؛ روزنامه شرق؛ ۲۷ بهمن ۱۳۸۲: ص ۱۳.
- ❖ آدورنو تناقض تفکر انتقادی و کنش اجتماعی؛ فریبرز رییس‌دانا؛ ماهنامه کِلک؛ شماره ۱۴۳؛ دی ۱۳۸۲: ص ۱۴-۱۶.
- ❖ آغاز و فرجام جهان‌گرایی؛ احمد فعال؛ روزنامه نوز؛ ۲۱ مرداد ۱۳۸۰: ص ۷.
- ❖ آنچه از مکتب فرانکفورت و نظریه انتقادی برجای مانده است؛ کارل‌هایتس مسلکن؛ پریسا رضایی؛ روزنامه توسعه؛ ۵ اردیبهشت ۱۳۸۰: ص ۵؛ ۸ اردیبهشت ۱۳۸۰: ص ۵.
- ❖ اختلاف خانوادگی، اعتراض‌های سالهای ۱۹۶۷-۱۹۶۸ و اختلاف نظر میان پیشروان فکری آن؛ اینگریدگیلشر هلتی؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۳۴؛ پاییز ۱۳۷۶: ص ۸۰-۹۱.
- ❖ اخلاق آدورنو؛ عباس جان‌نثاری؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۸ تیر ۱۳۸۵: ص ۱۰.
- ❖ ادای دینی به یک سنت فلسفی - با مراد فرهادپور درباره دیالکتیک روشنگری؛ روزنامه شرق؛ ۱۴ اردیبهشت ۱۳۸۴: ص ۲۱ و ۲۲.
- ❖ از آدورنو تا هابرماس: یادداشتی درباره نظریه انتقادی مکتب فرانکفورت در علوم اجتماعی و انسانی؛ سام محمودی سراپی؛ هفته‌نامه کتاب هفته؛ دوره جدید، شماره ۱۰؛ ۱۲ آذر ۱۳۸۴: ص ۱۵.
- ❖ از نیچه تا فوکو؛ مصطفی شیری میانجی؛ روزنامه ابرار؛ ۲ تیر ۱۳۷۹: ص ۶.
- ✓ اقتصاد هنر و فعالیت‌های هنری و نقش آنها در توسعه صنایع فرهنگی؛ محمدحسین ایمانی خوشخو؛ ماهنامه کتاب ماه (علوم اجتماعی)؛ شماره ۲۴؛ اسفند ۱۳۸۸: ص ۷۸-۸۱.
- ❖ اکسل هونت، مکتب فرانکفورت در تازه‌ترین چشم‌انداز؛ حامد حاجی‌حیدری؛ روزنامه رسالت؛ ۱۰ تیر ۱۳۸۲: ص ۵، ۱۱.
- ✓ انجمن شاعران مرده [عنوان قسمت دوم: بستر نقد تازه‌ای باید جستجو کرد]؛ محمد حسنی؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۶/۳/۶ و ۱۳۸۶/۳/۷.
- ✓ اندیشه‌وران مکتب فرانکفورت؛ محرم آقازاده؛ روزنامه آفتاب امروز؛ ۱۰ و ۱۱/۱۱/۱۳۷۸.
- ❖ ایدئولوژی، هژمونی و سلطه در رسانه‌ها؛ مسعود پدram؛ مهدی محمدزاده؛ فصلنامه رسانه؛ شماره ۵۷؛ بهار ۱۳۸۳: ص ۷۸-۹۴.
- ✓ ایمان و علم: سخنرانی یورگن هابرماس به مناسبت دریافت جایزه اتحادیه کتابفروشی آلمان ۱۴ اکتبر ۲۰۰۱؛ کمال خسروی؛ ماهنامه اندیشه جامعه؛ شماره ۲۳.
- ✓ بابک احمدی: دیالکتیک روشنگری حاصل جنبه پویای ذهن فرهنگی آدورنو است؛ بابک احمدی؛ روزنامه حیات نو اقتصادی؛ ۱۳۸۵/۲/۴.

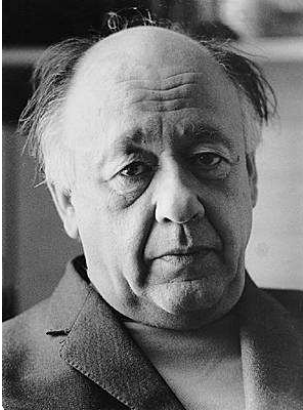
- ❖ بازگشت به اخلاق؛ محمد عابد الجابری؛ حسن محبوب؛ فصلنامه نقد و نظر؛ سال ۴، شماره ۱، ۲؛ زمستان ۱۳۷۶؛ بهار ۱۳۷۷؛ ص ۷۸-۱۰۴.
- ❖ بازماندگان مکتب فرانکفورت؛ محمدرضا نوربخش؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۱۲ مرداد ۱۳۸۳؛ ص ۶.
- ❖ بحران آلترناتیو؛ مشکل چپ جدید: مرور و نقدی بر آرای نظریه‌پردازان مکتب فرانکفورت؛ رشید اسماعیلی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۲۶ فروردین ۱۳۸۸؛ ص ۱۲.
- ✓ برداشت‌های آرمانگرایانه از پیوند عقل و آزادی: نگاهی به اندیشه‌های سیاسی و گرایش‌های فکری چپ نو؛ داود نادمی؛ روزنامه اعتماد؛ ۱۳۸۴/۶/۳۰؛ ص ۱۱. ❖
- ✓ بنیانگذار تئوری انتقادی: نگاهی به اندیشه‌های هورکهایمر؛ محمدحسین آقایی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۶/۷/۲۲.
- ❖ پاره‌ای تأملات در باب روشنگری: خرد درهم ستیزی با خود؛ ماکس هورکهایمر؛ کوروش برادری؛ روزنامه همبستگی؛ ۲۳ تیر ۱۳۸۶؛ ص ۶؛ ۲۷ تیر ۱۳۸۶؛ ص ۶.
- ❖ تئودور آدرنو: تصویری اجمالی؛ جک فورلونگ؛ علی ملائکه؛ روزنامه شرق؛ ۱۶ خرداد ۱۳۸۴؛ ص ۱۸.
- ❖ تئودور آدرنو؛ مهدی علیا؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۶ شهریور ۱۳۸۱؛ ص ۶.
- ✓ تحقق حاکمیت با انسان عالم - انسان داور؛ مهدی علیا؛ روزنامه جام جم؛ ۱۳۸۲/۲/۲۲؛ ص ۸. ❖
- ✓ تحلیل محتوا در رسانه‌ها: نگاهی به نظریه‌ها و مبانی تحولات تحقیقی رسانه‌ها [عنوان قسمت دوم: «تحلیل گفتمان: دستیابی به لایه‌های پنهان متن»؛ عنوان قسمت سوم: «رسانه‌ها و شکل‌گیری فرهنگ بسته‌بندی شده»]؛ ابراهیم احرار؛ روزنامه همشهری؛ ۲۱ و ۲۳ و ۲۴/۴/۱۳۸۰.
- ❖ تکوین حکومت اقتدارطلب از دیدگاه نظریه انتقادی؛ روزبه صدرآرا؛ روزنامه خرداد؛ ۷ مرداد ۱۳۷۸؛ ص ۶.
- ✓ تکنولوژی و فرهنگ [عنوان قسمت دوم: چندرسانه‌ها و موزه‌ها]؛ هلن بردالوا؛ رضا مصطفی‌زادگان؛ روزنامه همشهری؛ ۱۷ و ۱۳۸۲/۱/۱۸.
- ❖ توسعه فرهنگی و دبستان فرانکفورت؛ محمد حریری اکبری؛ فصلنامه نامه پژوهش؛ سال ۱، شماره ۱؛ تابستان ۱۳۷۵؛ ص ۱۲۵-۱۴۰.
- ❖ جایگاه هابرماس در مکتب فرانکفورت؛ فصلنامه راهبرد؛ شماره ۳۳؛ پاییز ۱۳۸۳؛ ص ۳۳۵-۳۵۸.
- ✓ جدایی فرهنگ و سیاست؛ علی اصغر رمضانپور؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۲/۱/۱۶.

- ✓ جهانی شدن از منظر جامعه‌شناسی؛ محمدجواد زاهدی مازندرانی؛ ماهنامه اندیشه جامعه؛ شماره ۹؛ بهمن ۱۳۷۸؛ ص ۱۲۹-۱۴۸.
- ✓ حقوق طبیعی و ایدئولوژی [اندیشه‌های ماکیاولی و جامعه بورژوازی]؛ ماکس هورکهایمر؛ محمدجعفر پوینده؛ روزنامه حیات نو اقتصادی؛ ۱۳۸۲/۸/۱۴.
- ❖ درباره مکتب فرانکفورت؛ کارل ریموند پوپر؛ فردین علیخواه؛ روزنامه جامعه؛ ۱۹ اردیبهشت ۱۳۷۷؛ ص ۱۰.
- ✓ درخشش فاجعه [مروری بر آراء طرح‌شده در کتاب دیالکتیک روشنگری]؛ امیر احمدی آریان؛ هفته‌نامه خردنامه همشهری؛ شماره ۱.
- ✓ درخشش فاجعه؛ نگاهی به کتاب دیالکتیک روشنگری اثر تئودور آدورنو و ماکس هورکهایمر؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۸۵/۱/۲۸؛ ص ۷.
- ✓ دیالکتیک منفی یا بینش انتقادی؟؛ نگاهی به مکتب فرانکفورت؛ ف.م. هاشمی؛ روزنامه کارگزاران؛ ۱۳۸۶/۲/۸.
- ✓ دین عقلانیت و تحول معرفت؛ نقدی بر تحلیل یورگن هابرماس از رابطه دین و عقلانیت در حوزه علوم اجتماعی؛ یورگن هابرماس؛ علی مصباح یزدی؛ روزنامه کیهان؛ ۱۳۸۳/۴/۲۳.
- ✓ رسالت نظریه انتقادی عقل و آزادی؛ نگاهی به اندیشه‌های ماکس هورکهایمر؛ محمود فروغی؛ روزنامه حیات نو اقتصادی؛ ۱۳۸۲/۸/۱۴.
- ❖ رسانه‌ها و باز تولید قدرت - دیدگاه نظریه‌پردازان مکتب فرانکفورت در باب رسانه‌ها؛ احمد عسکری؛ نشریه خردنامه همشهری؛ شماره ۴۷؛ ۳۱ فروردین ۱۳۸۴؛ ص ۱۴، ۱۵.
- ✓ روایتی از نظریه انتقادی [نگاهی به اندیشه‌های ماکس هورکهایمر از اندیشگران مکتب فرانکفورت در زمینه سیاست و جامعه]؛ ژان ژینونو؛ روزبه صدرآرا؛ روزنامه خرداد؛ ۵ و ۶ و ۱۳۷۸/۵/۷.
- ✓ رویکردهای غربی به جامعه‌شناسی فرهنگ و انتقال به پسامدرنیسم فرهنگی و فرهنگ‌شناسی؛ هاله لاجوردی؛ فصلنامه تحقیقات فرهنگی؛ شماره ۳؛ پاییز ۱۳۸۷؛ ص ۲۳۳-۲۵۶.
- ✓ زورق عقل [تئودور آدورنو و ماکس هورکهایمر]؛ آرش ویسی؛ فصلنامه سینما و ادبیات؛ شماره ۲۴؛ بهار ۱۳۸۹؛ ص ۱۳۲-۱۳۵.
- ❖ «سپیده‌دمان فلسفه تاریخ بورژوازی: ۱. تامس مور کامپانلا و یوتوپیا»؛ ماکس هورکهایمر؛ محمد پوینده؛ فصلنامه ارغنون؛ سال اول، شماره ۱؛ بهار ۱۳۷۳؛ ص ۱۶۱-۱۹۱.

- ❖ صنایع بسته‌بندی شده غرب، فرهنگ سلطه ادامه دارد؛ ابوالقاسم زعفرانیه؛ روزنامه جهان اقتصاد؛ ۲۲ دی ۱۳۸۳؛ ص ۹.
- ✓ صنعت فرهنگ ویژگی عصر سلطه عقلانیت ابزاری؛ نگاهی به اندیشه‌های ماکس هورکهایمر و تئودور آدورنو؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۸۶/۲/۱۰؛ ص ۶.
- ✓ صنعت فرهنگ‌سازی؛ روشنگری به مثابه فریب توده‌ای؛ ماکس هورکهایمر و تئودور آدورنو؛ مراد فرهادپور؛ فصلنامه ارغنون؛ شماره ۱۸؛ پاییز ۱۳۸۰؛ ص ۳۵-۸۳.
- ❖ صنعت فرهنگی و کالاهای فرهنگی؛ فریدون فاطمی؛ روزنامه شرق؛ ۱۴ اردیبهشت ۱۳۸۴؛ ص ۲۱، ۲۲.
- ✓ عالمی دیگر و آدمی نو [نقد کتاب «سپیده‌دمان فلسفه‌ی تاریخ بورژوازی»؛ ماکس هورکهایمر؛ محمدجعفر پوینده؛ نشر نی]؛ جواد موسوی خوزستانی؛ ماهنامه فرهنگ توسعه؛ سال ۷، شماره ۳۳ و ۳۴؛ خرداد ۱۳۷۷؛ ص ۶۸-۶۹.
- ✓ عقل ابزاری در فلسفه مدرن؛ گزارشی از کتاب «نقد عقل ابزاری» نوشته ماکس هورکهایمر؛ مسعود یزدی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۲/۱۱؛ ص ۲۰.
- ✓ عقل علیه عقل؛ قطعاتی از کتاب در دست انتشار «دیالکتیک روشنگری»؛ تئودور آدورنو و ماکس هورکهایمر؛ مراد فرهادپور و امید مهرگان؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۱۲/۲۳.
- ✓ عقل علیه عقل؛ ملاحظاتی در باب روشنگری؛ ماکس هورکهایمر؛ مراد فرهادپور و یوسف اباذری؛ فصلنامه ارغنون؛ شماره ۱۵؛ پاییز ۱۳۷۸؛ ص ۱۶۹-۱۷۹.
- ❖ گزارش فلسفی از چرخش مفهومی - از قدرت تا استیلا؛ علی اشرف نظری و بهاره سازمند؛ ماهنامه کتاب ماه علوم اجتماعی؛ شماره ۸۳؛ شهریور ۱۳۸۳؛ ص ۷۲-۷۵.
- ✓ ماکس هورکهایمر؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۱۳۸۴/۹/۳.
- ❖ مدرنیته و نظام توتالیترا؛ لوچیانو پلیکانی؛ هوشنگ جیرانی؛ روزنامه عصر آزادگان؛ ۱۶ آذر ۱۳۷۸؛ ص ۷؛ ۱۸ آذر ۱۳۷۸؛ ص ۷.
- ✓ مرزهای دانش رهایی‌بخش؛ ابداعات ماکس هورکهایمر در مکتب انتقادی؛ جیمز بوهمن و ویلیام شرودر؛ عابد کانور؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۴/۹/۳؛ ص ۱۰.
- ❖ مروری بر تحول مفهوم «فرهنگ توده» در مطالعات انتقادی رسانه؛ سمیه قدوسی؛ مجله رادیو؛ شماره ۴۵؛ اردیبهشت ۱۳۸۸؛ ص ۶۶-۷۰.
- ❖ مکتب فرانکفورت در گذر زمان؛ فاطمه شهابی؛ روزنامه رسالت؛ ۲۰ اسفند ۱۳۸۷؛ ص ۱۸.
- ❖ مکتب فرانکفورت در یک نگاه؛ روزنامه توسعه؛ ۳ تیر ۱۳۸۲؛ ص ۸؛ ۴ تیر ۱۳۸۲؛ ص ۸؛ ۷ تیر ۱۳۸۲؛ ص ۸.

- ❖ مکتب فرانکفورت و تأثیرات آن بر جنبش دانشجویی؛ فرامرز حسن‌پور؛ روزنامه توسعه؛ ۱۰ آذر ۱۳۸۰: ص ۶.
- ❖ مکتب فرانکفورت و روانکاوی؛ مارتین جی؛ یوسف اباذری؛ فصلنامه ارغنون؛ شماره ۲۲؛ پاییز ۱۳۸۲: ص ۷۵-۱۰۷.
- ❖ مکتب فرانکفورت و نقد روشنگری؛ روزبه صدرآرا؛ روزنامه خرداد؛ ۶ مرداد ۱۳۷۸: ص ۶.
- ❖ مکتب فرانکفورت و نقد علم؛ اصغر رستم‌زاده و شاپور محمدزاده؛ روزنامه همشهری؛ ۱ بهمن ۱۳۷۶: ص ۶.
- ❖ مکتب فرانکفورت؛ لیلا چمن‌خواه؛ روزنامه مردم‌سالاری؛ ۲۸ مهر ۱۳۸۴: ص ۹.
- ✓ مکاتب انتقادی و صنایع فرهنگی؛ امیرعبدالرضا سپنجی؛ روزنامه همشهری؛ ۳۰/۱۰/۱۳۸۱: ص ۶ ❖.
- ✓ مکتب فرانکفورت؛ علی ولایتی؛ روزنامه صدای عدالت؛ ۲۲/۸/۱۳۸۱. ❖
- ❖ میل خفه شده: نابودی فرد به دست صنایع فرهنگی؛ برنارد استیگلر؛ روزنامه ایران؛ ۶ تیر ۱۳۸۷: ص ۱۰.
- ❖ ناب‌گرایی نظری در مکتب فرانکفورت، مداخله موعودگرایانه در فرآیند تمدن؛ روزنامه اعتماد؛ ۲۱ مهر ۱۳۸۴: ص ۱۱.
- ✓ نسل دوم مکتب فرانکفورت؛ منصور ساعی؛ روزنامه همشهری؛ ۲۸/۱/۱۳۸۲: ص ۶ ❖.
- ❖ نسل سوم مکتب فرانکفورت چگونه می‌اندیشد؟؛ جولی اندرسن؛ مجتبی کرباسچی و قاسم زائری؛ فصلنامه راهبرد؛ شماره ۳۳؛ پاییز ۱۳۸۳: ص ۳۶۷-۳۹۱.
- ❖ نظریه اقتصادی مکتب فرانکفورت در علوم اجتماعی و انسانی؛ روزنامه همبستگی؛ ۳۱ مرداد ۱۳۸۴: ص ۵.
- ❖ نظریه انتقادی در روابط بین‌الملل با رویکرد تطبیقی؛ مهدی امیدی؛ ماهنامه معرفت؛ شماره ۷۹؛ تیر ۱۳۸۳: ص ۶۲-۷۴.
- ✓ نقادی در شب طولانی مهاجرت [زندگی ماکس هورکهایمر]؛ محسن مهدوی؛ روزنامه حیات نو اقتصادی؛ ۱۴/۸/۱۳۸۲.
- ❖ نقد جامعه توده‌یی و تأسیس مکتب فرانکفورت؛ روزنامه ایران؛ ۲۵ اردیبهشت ۱۳۷۵: ص ۶؛ ۲۶ اردیبهشت ۱۳۷۵: ص ۶.
- ✓ نقدی بر چالش اجتماعی؛ روزنامه اعتماد؛ ۲۸/۵/۱۳۸۳.
- ❖ نگاهی به اندیشه‌های جامباتیستا ویکو؛ ماکس هورکهایمر؛ محمد پوینده؛ روزنامه همشهری؛ ۲۳ فروردین ۱۳۷۷: ص ۶؛ ۲۴ فروردین ۱۳۷۷: ص ۶؛ ۲۵ فروردین ۱۳۷۷: ص ۶.

- ❖ وانمایی فراموشی؛ شهریار وقفی‌پور؛ روزنامه توسعه؛ ۱۴ تیر ۱۳۸۰: ص ۷.
- ✓ هابرماس و جهان مدرن؛ یان فیلیپ ریتمسما؛ کمال خسروی؛ ماهنامه اندیشه جامعه؛ شماره ۲۲.
- ✓ هانری و برگسون؛ متافیزیک زمان؛ ماکس هورکهایمر؛ محمدکاظم راه‌انجام؛ ماهنامه فردوسی؛ شماره ۷۱ و ۷۲؛ آذر و دی ۱۳۸۷: ص ۵۰-۵۱.
- ✓ هنجارهای کاذب صنعت فرهنگ: درآمدی بر اندیشه انتقادی مکتب فرانکفورت؛ علیرضا وحیدی؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۶/۲/۱۷: ص ۱۰.
- ❖ هنر مدرن و فرهنگ مردمی؛ ماکس هورکهایمر؛ محمد فرمانی؛ فصلنامه هنر؛ شماره ۳۰؛ زمستان ۱۳۷۴، بهار ۱۳۷۵: ص ۶۸-۸۲.
- ❖ هورکهایمر و هابرماس: اندیشمندان مکتب فرانکفورت؛ ترجمه ایمان گنجی؛ روزنامه اعتماد ملی؛ ۱۱ شهریور ۱۳۸۶: ص ۱۰.
- ✓ هورکهایمر؛ مارکسیسم و علم فلسفه؛ ج. م. برنشتاین؛ رضا نجف‌زاده؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۱/۲/۱۰: ص ۲۴. ❖

اوژن یونسکو^۱

EUGÈNE IONESCO

محل تولد: رومانی

تابعیت: فرانسوی

تاریخ تولد: ۱۹۱۲

تاریخ وفات: ۱۹۹۴

توضیحات: آثار این نمایش‌نامه‌نویس و منتقد ادبی به حدود سی زبان ترجمه و منتشر شده است.

بخشی از کتاب‌شناسی اوژن یونسکو در زبان فارسی

○ آمده یا چطور از شرش خلاص شیم؟ کمدی در سه پرده (از سری هنر و ادبیات جهان؛

۱۴۴)؛ اوژن یونسکو؛ پری صابری؛ ناشر: قطره؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۱۳۶ صفحه

رقعی. ◇

◇ آوازخوان طاس: «در ۱۱ صحنه» ضد تاتر؛ اوژن یونسکو؛ محمدتقی غیائی؛ تهران: ۱۸۰

صفحه.

○ آوازخوان طاس، صندلی‌ها (از سری نسل قلم. مجموعه آثار؛ ۵-۴۲ و از مجموعه آثار اوژن

یونسکو؛ جلد ۵)؛ اوژن یونسکو؛ سحر داوری، ویراستار؛ مهشید نونهالی؛ ناشران: تجربه و

دفتر ویراسته؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۱۲۸ صفحه

پالتویی.^۲ ◇

◇ اوژن یونسکو (از سری نویسندگان قرن بیستم فرانسه؛ ۲۳)؛ میتوایچ ویکاندر؛ کاوه

میرعباسی؛ ناشر: ماهی؛ تهران: ۱۳۸۳؛ [۱۱۲] صفحه؛ مصور. (این کتاب ترجمه جلد

۱. در فهرست مستندهای کتابخانه ملی این نام به صورت‌های «اوژن ایونسکو» و «یوجین یونسکو» نیز آمده است.

۲. نرم‌افزار «کتیبه» چاپ دوم این اثر را در قطع جیبی گزارش نموده است.

سیزدهم کتاب European writers است.)

- اوژن یونسکو (از سری نسل قلم؛ ۴۲)؛ میتوایچ ویکاندر؛ کاوه میرعباسی؛ ناشران: کهکشان و دفتر ویراسته؛ تهران: ۱۳۷۴؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۲۰ صفحه پالتویی. (این کتاب ترجمه بخشی از جلد سیزدهم کتاب "European Writers" ویراسته George Stade است.) ◇
- این سه تسخیرناپذیر: مجموعه‌ی مقالات، درباره‌ی ساموئل بکت - اوژن یونسکو - ادوارد آلبی^۱ (از سری هنر و ادبیات جهان)؛ به اهتمام روزبه حسینی، با همکاری گروه مؤلفان و مترجمان؛ نشر قطره؛ تهران: ۱۳۹۰؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۲۹۶ صفحه رقی. ◇
- بازی کشتار^۲؛ اوژن یونسکو؛ حسینعلی طباطبایی و داود رشیدی؛ ناشر: دید؛ تهران: ۱۳۷۹؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۱۶۰ صفحه رقی. ◇
- بازی‌های کشتار همگانی؛ اوژن یونسکو؛ ترجمه و پژوهش: احمد کامیابی مسک و مونا عماد، ویراستار: زیبا رستم‌آبادی؛ ناشر: قطره؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۱۸۰۰ نسخه؛ ۱۸۴ صفحه رقی؛ مصور. (کتاب حاضر ترجمه متن انگلیسی است. این کتاب قبلاً تحت عنوان «بازی‌های کشتار» با ترجمه حسینعلی طباطبایی و داود رشیدی توسط نشر دید منتشر شده است.) ◇
- بداهه‌گوی آلمان، یا، آفتاب‌پرست چوپان: با تفسیری بر نمایشنامه؛ اوژن یونسکو؛ برگرداننده به زبان پارسی و پژوهنده: احمد کامیابی مسک؛ ناشر: دانشگاه تهران؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۵۲ صفحه رقی. ◇
- پادشاه می‌میرد؛ اوژن یونسکو؛ احمد کامیابی مسک؛ ناشر: مؤسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۱۹۰ صفحه رقی.
- پاره یادداشت‌ها؛ اوژن یونسکو؛ مژگان حسینی روزبهرانی؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۸۹؛ ۲۲۰۰ نسخه؛ ۲۴۸ صفحه رقی. ◇
- ◇ تئاتر پیشتاز، تجربه‌گر و عبث‌نما: همراه با ترجمه‌ی نمایشنامه‌ی نقاشی اثر اوژن یونسکو؛ فرهاد ناظرزاده کرمانی؛ ناشر: افراز؛ تهران: ۱۳۸۸؛ ۴۸۰ صفحه.
- ◇ تئاتر پیشتاز، تجربه‌گر و عبث‌نما؛ نوشته فرهاد ناظرزاده کرمانی [همراه با ترجمه نمایشنامه نقاشی؛ اثر اوژن یونسکو]؛ ناشر: جهاد دانشگاهی (دفتر مرکزی)، بخش فرهنگی، واحد فوق برنامه؛ تهران: ۱۳۶۵؛ [۴۹۶] + ۲۳ صفحه؛ تصویر.

۱. بالای عنوان این کتاب در نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، آمده است: «تئاتر مدرن - تئاتر ابزورد».

۲. نام این کتاب توسط نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا) «بازی‌های کشتار» ذکر شده است.

- ◇ تاتر و ضد تاتر: نگرشی به آثار اوژن یونسکو؛ مارتین اسلین؛ حسین بایرامی؛ تهران؛ ۹۲ صفحه.
- ◇ تجربه نمایش: چند رساله (از سری نقد و ادب؛ ۷)؛ اوژن یونسکو؛ محمدتقی غیائی؛ تهران؛ ۱۸۰ صفحه.
- ◇ تشنگی و گشنگی: نمایشنامه در سه وهله؛ اوژن یونسکو؛ جلال آل احمد و منوچهر هزارخانی؛ ناشر: امیرکبیر؛ [تهران]: ۱۳۵۲ (چاپ دوم: ۱۳۵۶)؛ ۱۶۴ صفحه.
- ◇ تشنگی و گشنگی، نمایشنامه در سه قسمت؛ اوژن یونسکو؛ رضا کرم‌رضایی؛ ناشر: روز؛ تهران؛ ۱۳۴۷؛ [۱۵۰] صفحه.
- درس و آوازخوان طاس؛ اوژن یونسکو؛ داریوش مهرجویی؛ ناشر: هرمس (وابسته به مؤسسه شهر کتاب)؛ تهران؛ ۱۳۸۶؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۰۰۰ نسخه)؛ ۱۰۴ صفحه پالتویی^۱.
- درس: تشنگی و گشنگی (از سری نسل قلم. مجموعه آثار؛ ۶-۴۲ و از مجموعه آثار اوژن یونسکو؛ جلد ۶)؛ اوژن یونسکو؛ سحر داوری، ویراستار؛ مهشید نونهالی؛ ناشر: تجربه؛ تهران؛ ۱۳۸۵؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۷۸ صفحه پالتویی.◇
- روی پل آلمان، یا، شبان و آفتاب پرست؛ اوژن یونسکو؛ مازیار مهیمنی؛ ناشر: گنج‌نامه؛ همدان؛ ۱۳۷۶؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۹۶ صفحه رقعی.
- ◇ شاه می‌میرد؛ اوژن یونسکو؛ احمد کامیابی؛ ناشر: پیشگام؛ تهران؛ ۱۳۶۰؛ ۱۱۵ صفحه.
- صندلی‌ها (با تفسیری بر نمایشنامه)؛ اوژن یونسکو؛ احمد کامیابی مسک؛ ناشر: دانشگاه تهران؛ تهران؛ ۱۳۸۸؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۵۲ صفحه رقعی؛ مصور.◇
- ◇ صندلی‌ها؛ اوژن یونسکو؛ مهدی زمانیان؛ شیراز؛ ۹۸ صفحه.
- طنزآوران جهان نمایش (جلد ۴)؛ نویسندگان؛ اوژن یونسکو، فرناندو آرابال و فرانس ناسیراک؛ داریوش مودیبیان؛ ناشر: دنیای هنر؛ تهران؛ ۱۳۷۷؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۴۸ صفحه رقعی.◇
- عابر هوایی: کرگدن (از سری نسل قلم. مجموعه آثار؛ ۳-۴۲ و از مجموعه آثار اوژن یونسکو جلد ۳)؛ اوژن یونسکو؛ سحر داوری، ویراستار؛ مهشید نونهالی؛ ناشران: تجربه و دفتر ویراسته؛ تهران؛ ۱۳۷۹ (چاپ دوم: ۱۳۸۰، چاپ سوم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۵۰۰ نسخه)؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۶۴ صفحه پالتویی^۲.

۱. نرم‌افزار «کتیبه»، چاپ دوم این اثر را در قطع رقعی، گزارش نموده است.

۲. نرم‌افزار «کتیبه»، چاپ سوم این اثر را در قطع جیبی، گزارش نموده است.

- ◇ قربانی وظیفه؛ اوژن یونسکو؛ همایون نوراحمر؛ ناشر: جوف؛ تهران: ۱۳۸۰؛ ۷ صفحه. (این کتاب ترجمه بخشی از کتاب *The Colonel's photograph* است.)
- قربانیان وظیفه: شبه درام؛ اوژن یونسکو؛ مهنوش سلوکی؛ ناشر: برگ؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۱۲۸ صفحه رقی. ◇
- ◇ قصه شماره سه (از سری سازمان همگام با کودکان و نوجوانان؛ ۳)؛ اوژن یونسکو، نقّاش؛ فیلب کورانتن؛ لیلی گلستان؛ تهران؛ (بدون شماره گذاری)؛ مصوّر (رنگی).
- ◇ قصه‌ی شماره‌ی دو؛ [نویسنده: اوژن یونسکو] نقّاش: از اتین دلسر؛ برگردان به فارسی: فرزانه ابراهیمی؛ تهران؛ (بدون شماره گذاری)؛ مصوّر (رنگی).
- ◇ قصه‌ی شماره‌ی یک؛ [نویسنده: اوژن یونسکو] نقّاشی از اتین دلسر؛ برگردان به فارسی از فرزانه ابراهیمی؛ تهران؛ (بدون شماره گذاری)؛ مصوّر (رنگی).
- ◇ کرگدن: نمایش‌نامه در سه حرکت و چهار مجلس (از سری تئاتر فردا؛ ۱۵ و از سری ادبیات نمایش جهان؛ نمایشنامه؛ ۱۴)؛ اوژن یونسکو؛ م. کاشیگر؛ ناشر: نشر فردا؛ اصفهان: ۱۳۸۰؛ [۲۱۶] صفحه؛ مصوّر. (کتاب حاضر در سال ۱۳۷۶ تحت عنوان «کرگدن» (نمایشنامه در سه پرده و چهار مجلس)) با ترجمه جلال آل احمد منتشر شده است.)
- کرگدن (از سری هنر و ادبیات جهان؛ ۱۰۰)؛ اوژن یونسکو؛ پری صابری؛ ناشر: قطره؛ تهران: ۱۳۸۵؛ ۱۱۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۸۹؛ ۱۱۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۹۰؛ ۵۵۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۹۰؛ ۱۱۰۰ نسخه)؛ ۲۴۶ صفحه رقی. ◇
- کرگدن (نمایشنامه در سه پرده و چهار مجلس)؛ اوژن یونسکو؛ سیدجلال آل احمد؛ ناشر: فردوس؛ تهران: ۱۳۸۸ (چاپ پنجم)؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۲۰۴ صفحه رقی؛ مصوّر؛ عکس. ◇
- کرگدن (نمایشنامه در سه پرده و چهار مجلس)؛ اوژن یونسکو؛ سیدجلال آل احمد؛ ناشر: مجید؛ تهران: ۱۳۷۶؛ ۲۰۰۰ نسخه (چاپ دوم؛ ۱۳۷۸؛ ۴۰۰۰ نسخه، چاپ سوم؛ ۱۳۸۲؛ ۳۰۰۰ نسخه، چاپ چهارم؛ ۱۳۸۵؛ ۲۰۰۰ نسخه، چاپ پنجم؛ ۱۳۸۷؛ ۲۵۰۰ نسخه)؛ ۲۰۰ صفحه رقی؛ مصوّر. (چاپ قبلی: ذبیای کتاب؛ ۱۳۵۰) ◇
- کرگدن‌ها (داستان کوتاه)، کرگدن‌ها (نمایش‌نامه در سه پرده و چهار تابلو) با کرگدن: شعری از گواتما بودا و تفسیری بر کرگدن‌ها؛ اوژن یونسکو؛ برگرداننده به زبان پارسی و پژوهنده: احمد کامیابی‌مسک؛ ناشر: دانشگاه تهران؛ تهران: ۱۳۸۶؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۲۳۶ صفحه وزیری؛ مصوّر. ◇
- گفتگوهایی با ساموئل بکت، اوژن یونسکو و ژان لوئی بارو درباره تئاتر؛ احمد کامیابی‌مسک؛ ناشر: نمایش (انجمن نمایش)؛ تهران: ۱۳۸۱؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۲۰ صفحه

رقعی؛ مصوّر. ◇

◇ گوئر نیکا و آشنایی با راه رفتن؛ فرناندو آرابل و اوژن یونسکو؛ محمود مهدیان؛ ناشر: بامداد؛ تهران؛ ۱۳۵۴؛ ۴۷ صفحه.

○ ماجرای آلمان، یا، آفتاب پرست چوپان (یک نمایشنامه فی البداهه)؛ اوژن یونسکو؛ اسماعیل کرم‌نژاد؛ ناشر: برگ؛ تهران؛ ۱۳۷۷؛ ۱۱۰۰ نسخه؛ ۱۲۰ صفحه رقی.

○ مجموعه آثار اوژن یونسکو: تشنگی و گشنگی؛ سحر داوری، ویراستار: مهشید نونهالی؛ ناشر: تجربه؛ تهران؛ ۱۳۸۸ (چاپ دوم)؛ ۱۵۰۰ نسخه؛ ۱۷۸ صفحه پالتویی.

○ مجموعه آثار اوژن یونسکو: ژاک یا اطاعت، آینده در تخم مرغ هاست، مستأجر جدید (از سری نسل قلم. مجموعه آثار؛ ۴-۴۲ و از مجموعه آثار اوژن یونسکو؛ جلد ۴)؛ اوژن یونسکو؛ سحر داوری؛ ناشر: تجربه، دفتر ویراسته؛ تهران؛ ۱۳۸۰؛ ۲۰۰۰ نسخه؛ ۱۲۰ صفحه پالتویی. ◇

○ مجموعه آثار اوژن یونسکو: عابر، هوایی، کرگدن؛ اوژن یونسکو؛ سحر داوری، ویراستار: مهشید نونهالی؛ ناشر: تجربه؛ تهران؛ ۱۳۷۸؛ ۳۰۰۰ نسخه (چاپ دوم)؛ ۱۳۸۰؛ ۱۰۰۰ نسخه؛ ۲۶۴ صفحه پالتویی.

○ مجموعه آثار اوژن یونسکو: مکتب، بداهه‌گویی آلمان^۱ (از سری نسل قلم. مجموعه آثار؛ ۱-۴۲ و از مجموعه آثار اوژن یونسکو؛ جلد ۱)؛ سحر داوری؛ ناشران: تجربه و دفتر ویراسته؛ تهران؛ ۱۳۷۶؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۸۴ صفحه پالتویی. ◇

○ مجموعه آثار اوژن یونسکو: نمایش‌های برانژه: آدم‌کش / شاه می‌میرد (از سری نسل قلم، مجموعه آثار؛ ۲-۴۲)؛ سحر داوری؛ ناشر: تجربه؛ تهران؛ ۱۳۷۶؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۴۸ صفحه پالتویی. ◇

○ مردی با چمدانهایش؛ اوژن یونسکو؛ احمد کامیابی مسک^۲؛ ناشر: نمایش (انجمن نمایش)؛ تهران؛ ۱۳۸۲؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۲۰۸ صفحه رقی؛ مصوّر؛ نمونه؛ عکس. ◇

◇ مستأجر جدید: نمایش در یک پرده (از مجموعه ادبیات نمایشی جهان / نمایش‌نامه؛ ۲۵: تئاتر فردا؛ ۲۹)؛ اوژن یونسکو؛ رضا کرم‌رضایی؛ ناشر: نشر فردا؛ اصفهان؛ ۱۳۸۰؛ ۵۸ صفحه.

۱. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، عنوان این کتاب را «مکتب، بداهه‌گویی آلمان» و تعداد صفحات آن را ۶۵ صفحه ذکر کرده است.

۲. طبق توضیحات ارائه شده توسط نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا)، «تجزیه و تحلیل و گفتگو با ژاک موکлер، کارگردان و متخصص آثار یونسکو» از «کیکاووس کامیابی مسک» نیز جزئی از این اثر می‌باشد.

- ◇ مستأجر جدید؛ اوژن یونسکو و ادوارد آلبی؛ رضا کرم‌رضائی؛ ناشر: جوانه؛ تهران: ۱۳۵۰؛ ۱۹۴ صفحه. (ص. ۷۴-۱۵: مستأجر جدید. - ص. ۱۹۴-۷۵: رویای آمریکایی).
- نظرها و جدلها (Notes and counter notes; writings on the theatre) (از مجموعه نقد؛ ۳)؛ اوژن یونسکو؛ مصطفی قریب؛ ناشر: بزرگمهر؛ تهران: ۱۳۷۰؛ ۲۵۶ صفحه رقی. ◇
- نگاهی دیگر بر آوازه‌خوان طاس و درس اوژن یونسکو (از سری راهنمای انتقادی درک مفهوم، قالب و سبک)؛ ربرت هوروی؛ جعفر تونزنده‌جانی؛ ناشر: نشر کارنگ؛ تهران: ۱۳۷۵؛ ۳۳۰۰ نسخه؛ ۱۴۴ صفحه رقی. ◇
- یونسکو و تئاترش؛ احمد کامیابی‌مسک، با مقدمه‌ای از اوژن یونسکو؛ ناشر: نمایش؛ تهران: ۱۳۸۲؛ ۳۰۰۰ نسخه؛ ۱۹۲ صفحه رقی؛ مصوّر. ◇

بعضی مقالات مرتبط با اوژن یونسکو به زبان فارسی

- ✓ آرشی که می‌خندد؛ گفت‌وگو با پیتر فاربریج [درباره نمایشنامه «آرش» بهرام بیضایی]؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۲/۱۱/۲۸.
- ❖ آوازه‌خوانان طاس: گزارشی از همایش بزرگداشت اوژن یونسکو در دانشگاه تهران؛ حبیب‌الله شهبازی؛ روزنامه همشهری؛ ۳ تیر ۱۳۸۵؛ ص ۱۹.
- ❖ ابتذال زبان، یونسکو و وودی آلن؛ بهزاد عشقی؛ ماهنامه آدینه؛ شماره ۹۳؛ تیر ۱۳۷۳؛ ص ۵۴-۵۵.
- ❖ ابتذال زبان؛ بهزاد عشقی؛ ماهنامه فیلم؛ شماره ۳۰۰؛ ۲۰ اردیبهشت ۱۳۸۲؛ ص ۸۴-۸۶.
- ❖ از پاریس تا تهران در جست‌وجوی دوست!؛ روزنامه اخبار؛ ۱۴ تیر ۱۳۷۶؛ ص ۶.
- ❖ از ورای نقاب‌های اسطوره: خوانشی اسطوره‌شناختی بر آثار اوژن یونسکو؛ نورا موسوی‌نیا؛ ماهنامه نمایش؛ شماره ۱۲۷، ۱۲۸؛ فروردین و اردیبهشت ۱۳۸۹؛ ص ۵۰-۵۹.
- ✓ استحالہ پرغراب انسان از خودبیگانه: نقد و بررسی نمایشنامه «کرگدن» اثر اوژن یونسکو؛ حسن پارسایی؛ ماهنامه تخصصی تئاتر صحنه؛ شماره ۲۷.
- ❖ انسانیت در بن‌بست: نگاهی به نمایشنامه «کرگدن» اثر «اوژن یونسکو»؛ محمدحسین عابدی؛ روزنامه همشهری؛ ۱۵ دی ۱۳۸۷؛ ص ۱۴.
- ✓ او مرد غمگینی بود: اوژن یونسکو آوازه‌خوان تاس؛ فردریک بگ‌بلده؛ مهشید میرمعزی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۴/۶/۱۶.
- ❖ اوژن یونسکو + سیاه بازی؛ شادن تقدسی؛ روزنامه جام جم؛ ۲۴ مرداد ۱۳۷۹؛ ص ۵.
- ❖ اوژن یونسکو و تأثر عبث‌گرا؛ ساحل مظلومی؛ ماهنامه فیلم و هنر؛ شماره ۳۶؛ مهر ۱۳۸۰؛

ص ۵۷-۵۸.

- ❖ اوژن یونسکو و ویژگیهای آثارش؛ سهیل خداپرستی؛ هفته‌نامه سروش؛ شماره ۹۱۷؛ ۲۸ آذر ۱۳۷۷؛ ص ۶۴.
- ❖ اوژن یونسکو؛ ابزورد کلاسیک؛ اوژن یونسکو پیرو و طرفدار کلاسیسیسم است؛ پروانه پزشکی؛ ماهنامه نمایش؛ شماره ۹۰، ۹۱، ۹۲؛ اسفند ۱۳۸۵، فروردین و اردیبهشت ۱۳۸۶؛ ص ۷۴-۸۰.
- ❖ اوژن یونسکو؛ به آخر خط رسیده‌ام؛ اوژن یونسکو؛ ماهنامه گردون؛ سال ۴، شماره ۳۳، ۳۴؛ آذر، دی ۱۳۷۲؛ ص ۳۱-۳۰.
- ❖ اوژن یونسکو، نمایشنامه‌نویس بزرگ قرن بیستم؛ علا محسنی؛ روزنامه اخبار؛ ۲۰ آذر ۱۳۷۶؛ ص ۴ ضمیمه هنری.
- ✓ اوژن یونسکو مبدع تئاتر معنا باختگی؛ اوژن یونسکو؛ ماهنامه صحنه؛ شماره ۵؛ دی ۱۳۸۰؛ ص ۲۰-۲۱.
- ✓ اوژن یونسکو و حرف‌هایش؛ همایون نوراحمر؛ ماهنامه صحنه؛ شماره ۳۰؛ اردیبهشت و خرداد ۱۳۸۵؛ ص ۹-۱۲. ❖
- ✓ اوژن یونسکو و نمایشنامه کرگدن؛ الناز میثمی؛ روزنامه همبستگی؛ ۱۳۸۶/۱۰/۱۶.
- ❖ اهانت به تماشاگر یا طراحی یک جنجال؛ نرجس خدایی؛ دو ماهنامه بخارا؛ شماره ۵۴؛ شهریور ۱۳۸۵؛ ص ۱۲۰-۱۲۸.
- ✓ این یونسکوی دوست‌داشتنی؛ نسبیبه فضل‌اللهی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۳/۳/۴؛ ص ۵. ❖
- ❖ بکت و تئاتر معنا باختگی؛ جیمز رابرتس؛ حسین پاینده؛ فصلنامه هنر؛ شماره ۲۶؛ پاییز ۱۳۷۳؛ ص ۲۹۹-۳۰۸.
- ❖ به انگیزه اجرای نمایشنامه کرگدن در مجموعه تاتر شهر؛ همایون علی‌آبادی؛ روزنامه ابرار؛ ۲۱ شهریور ۱۳۸۰؛ ص ۸؛ ۲۵ شهریور ۱۳۸۰؛ ص ۸.
- ✓ پاره‌هایی از یک دفتر روزانه؛ اوژن یونسکو؛ همایون نوراحمر؛ ماهنامه سوره؛ شماره ۷۳؛ بهار ۱۳۷۷؛ ص ۱۰۹-۱۱۳.
- ✓ پاره‌هایی از یک دفتر روزانه؛ اوژن یونسکو؛ همایون نوراحمر؛ ماهنامه سوره؛ شماره ۷۴؛ ص ۱۱۳-۱۱۷. ❖
- ✓ پاریس پوچ، پاریس بی‌معنا، پاریس دیوانه؛ یادداشتی درباره ادبیات پوچی؛ سجاد صاحبان‌زند؛ روزنامه حیات نو اقتصادی؛ ۱۳۸۴/۱۲/۸.
- ❖ پای صحبت اوژن یونسکو؛ همایون نوراحمر؛ هفته‌نامه سروش؛ سال ۱۸، شماره ۸۰۸؛ ۲۸

مهر ۱۳۷۵: ص ۱۶-۱۹.

- ❖ پشت هیچستان هم جایی است!؛ بهمن آمین؛ روزنامه سلام؛ ۲۵ فروردین ۱۳۷۵: ص ۵.
- ❖ پنجاه اثر برتر قرن بیستم؛ فردریک بگ‌بده؛ مهشید میرمعزی؛ روزنامه شرق؛ ۱۴ شهریور ۱۳۸۴: ص ۲۰؛ ۲۱ شهریور ۱۳۸۴: ص ۲۰؛ ۲۳ شهریور ۱۳۸۴: ص ۲۰؛ ۲۸ شهریور ۱۳۸۴: ص ۲۰.
- ❖ پیشاهنگ نوآوران؛ اوژن یونسکو؛ ماهنامه کتاب ماه هنر؛ شماره ۲۵، ۲۶؛ مهر، آبان ۱۳۷۹: ص ۱۰-۱۱.
- ✓ تئاتر باید تصویر زنده باشد: گفتگو با اوژن یونسکو؛ احمد کامیابی مسک؛ ماهنامه نمایش؛ شماره ۶۴-۶۵؛ خرداد و تیر ۱۳۸۲: ص ۴۰-۴۵. ❖
- ❖ تئاتر پوچی؛ آفاق حامدهاشمی؛ هفته‌نامه سروش؛ شماره ۸۷۷، ۹ اسفند ۱۳۷۶: ص ۵۸-۶۱.
- ✓ تئاتر نباید هیچ مرزی داشته باشد: پیام جهانی اوژن یونسکو به مناسبت روز جهانی تئاتر (۲۷ مارس ۱۹۷۶)؛ ترجمه آوا سرجویی؛ نشریه وهومن؛ ۱۲/۳/۱۳۷۸.
- ❖ تئاتر نو؛ آفاق حامدهاشمی؛ هفته‌نامه سروش؛ سال ۱۹، شماره ۸۷۴؛ ۱۸ بهمن ۱۳۷۶: ص ۷۸-۷۹.
- ❖ تاتر آلیته؛ مهرنوش سلوکی؛ ماهنامه سوره؛ شماره ۱۲؛ اسفند ۱۳۷۱: ص ۶۰.
- ❖ تاتر پوچی، آیینی درد و رنج بشریت؛ همایون علی‌آبادی؛ روزنامه ابرار؛ ۳۰ مرداد ۱۳۷۵: ص ۸.
- ❖ تاتر که به نقد و ریشخند خود می‌پردازد؛ محمدرضا نوروزیان؛ روزنامه انتخاب؛ ۲۵ دی ۱۳۸۰: ص ۷.
- ✓ تاتر مبتدل: از نوع روشنفکری؟! نگاهی به نمایش «کمدی شام آخر» نوشته و کار فرهاد آیش؛ محسن آزر؛ روزنامه دوران امروز؛ ۱۳۷۹/۹/۷.
- ❖ تراژدی بی‌رنگ بیهودگی: نگاهی به نمایش درس به کارگردانی پریناز آل‌آقا؛ حسن پارسایی؛ روزنامه همشهری؛ ۳۰ آبان ۱۳۸۶: ص ۱۸.
- ❖ تشنگی و گشنگی: کمدی الهی انسان معاصر؛ یوسف فخرایی؛ ماهنامه صحنه؛ شماره ۲۹؛ اسفند ۱۳۸۴ و فروردین ۱۳۸۵: ص ۲۰-۲۴.
- ❖ تمدن ما، تمدن پرمخاطره‌ای است!؛ ارکیدهد هدف‌جو؛ دومه‌نامه دنیای سخن؛ شماره ۷۰؛ مهر، آبان ۱۳۷۵: ص ۳۷-۳۸.
- ✓ تنها یک انسان کافی است: نگاهی به نمایش «کرگدن» اوژن یونسکو به کارگردان فرهاد آیش؛ مهدی نصیری؛ ماهنامه نمایش؛ شماره ۱۱۱ و ۱۱۲؛ آذر و دی ۱۳۸۷: ص ۳۶-۳۹. ❖

- ✓ جادو در فضای خالی: گفت‌وگو با سهیل پارسا؛ رضا آشفته؛ روزنامه همشهری؛ ۲۰ و ۲۱/۱۱/۱۳۸۱.
- ❖ جایی میان انسان و کرگدن؛ کاوه جلالی موسوی؛ روزنامه ایران؛ ۶ شهریور ۱۳۸۰: ص ۱۲.
- ❖ جدی‌بودنهای حزن‌آور؛ نغمه ثمینی؛ روزنامه همشهری؛ ۲۶ اردیبهشت ۱۳۷۵: ص ۱۰.
- ❖ جستجوگر ناهمخوانی‌ها؛ محمدکریم اشراق؛ دو ماهنامه دنیای سخن؛ شماره ۷۰؛ مهر، آبان ۱۳۷۵: ص ۳۶-۳۷.
- ✓ چرا اوژن یونسکو را دوست دارم؛ جلال ستاری؛ ماهنامه نمایش؛ شماره ۳۲ و ۳۳؛ مهر و آبان ۱۳۷۹: ص ۷۲-۷۸. ❖
- ✓ حیرت‌آور نه پوچ!؛ اوژن یونسکو و تئاتر عبث‌گرا؛ ساحل مظلومی؛ ماهنامه فیلم و هنر؛ مهر ۱۳۸۰: ص ۵۷-۵۸.
- ❖ خلاء ارزشها در نمایشنامه خلاء؛ حسین پاینده؛ فصلنامه هنر؛ شماره ۲۵؛ تابستان ۱۳۷۳: ص ۲۸۸-۲۹۰.
- ❖ خودی و بی‌خودی و نسبت آن با هنر دینی و غیرخودی دینی؛ حسن بیانلو؛ فصلنامه هنر دینی؛ پیش‌شماره ۱؛ تابستان ۱۳۷۸: ص ۵۰-۷۸.
- ✓ خیره در ساعت شنی [بخش دوم]: تفسیر برنارد گرو، بر «شاه می‌میرد» یونسکو؛ ترجمه مهرنوش سلوکی؛ ماهنامه صحنه؛ شماره ۹ و ۱۰؛ پاییز ۱۳۸۰: ص ۱۸۱-۱۹۹.
- ❖ خیره در ساعت شنی؛ برنارد گرو؛ ماهنامه صحنه؛ شماره ۵؛ تابستان، پاییز ۱۳۷۸: ص ۱۳۲-۱۴۰.
- ✓ درس‌هایی که من از منتقدانم آموختم؛ اوژن یونسکو؛ محسن آرم؛ ماهنامه بیدار؛ شماره ۲: ص ۶۶-۶۷.
- ❖ درون‌مایه‌های غم، در هجوم زبانی پرنشاط؛ مهرداد علمداری؛ روزنامه کیهان؛ ۸ تیر ۱۳۷۴: ص ۱۲.
- ✓ دوستی با اسطوره‌ها: کارنامه دکتر قطب‌الدین صادقی کارگردان و مدرس تئاتر؛ رضا آشفته؛ روزنامه همشهری؛ ۳/۴/۱۳۸۱.
- ❖ روایت استحاله انسان: نگاهی به نمایش کرگدن اثر اوژن یونسکو به کارگردانی فرهاد آئیش؛ حسن پارسایی؛ روزنامه جام جم؛ ۱۶ آذر ۱۳۸۷: ص ۸.
- ❖ روحوی یونسکویی یا نعل وارونه؟!؛ بهمن آمین؛ روزنامه سلام؛ ۸ اردیبهشت ۱۳۷۶: ص ۷.
- ❖ رهایی از آپارتمان آقای یونسکو: - در باب سیاست و فرهنگ؛ امیر احمدی آریان؛ روزنامه شرق؛ ۲۴ خرداد ۱۳۸۵: ص ۲۰.

- ❖ زیر چتر پوچی؛ نازنین دادور؛ ماهنامه پژواک ایران؛ شماره ۱۴؛ تیرماه ۱۳۸۲؛ ص ۳۲-۳۶.
- ❖ سادگی، سلامت، جذابیت: نقد نمایش درس؛ عبدالرضا فریدزاده؛ روزنامه رسالت؛ ۵ آذر ۱۳۸۶؛ ص ۵.
- ❖ ساموئل بکت و اوژن یونسکو، پوچ بودن نمایشنامه‌هایشان را رد کرده‌اند؛ احمد کامیابی؛ روزنامه اطلاعات؛ ۱۷ خرداد ۱۳۸۲؛ ص ۵ ضمیمه.
- ❖ ساموئل بکت، استاد شک و تردید؛ علی‌اکبر باقری ارومی؛ روزنامه ابرار؛ ۶ اردیبهشت ۱۳۸۳؛ ص ۸.
- ✓ ستایشی از انسان و تفکر [معرفی کتاب مجموعه آثار اوژن یونسکو (جلد ششم) با ترجمه سحر داوری]؛ بهرنگ رجبی؛ روزنامه شرق؛ ۱۳۸۵/۲/۲۱؛ ص ۹.
- ❖ سرچشمه‌های طنز در آثار یونسکو؛ سیما حضوری؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۱۰۵؛ تیر ۱۳۸۹؛ ص ۷۳-۷۴.
- ✓ سه‌رودی و اندیشمندان پس از وی؛ محمد بقائی (ماکان)؛ ماهنامه اطلاعات حکمت و معرفت؛ شماره ۶؛ شهریور ۱۳۸۶؛ ص ۲۶-۳۴.
- ✓ شورش علیه پوچی [گفت‌وگو با احمد کامیابی درباره کتاب گفت‌وگوهای با ساموئل بکت، اوژن یونسکو و ژان لویی بارو]؛ روزنامه فرهنگ آشتی؛ ۱۳۸۲/۲/۲۵.
- ✓ شهاب حسینی کجاست؟! گزارش از این سوی سالن و نمایش گرگدن اوژن یونسکو به کارگردانی فرهاد آئیش؛ بابک بهبد؛ ماهنامه سینمای روز؛ شماره ۵۰؛ دی ۱۳۸۷؛ ص ۱۷.
- ❖ طنزنویسان سینما و تاتر؛ داریوش مودبیان؛ ماهنامه سینما تاتر؛ سال ۲، شماره ۷؛ مهر ۱۳۷۴؛ ص ۹۰-۹۴.
- ❖ عصر امام خمینی (ره)؛ احمدرضا حاجتی؛ ماهنامه موعود؛ شماره ۲۱؛ مرداد، شهریور ۱۳۷۹؛ ص ۴۴-۴۹.
- ❖ علامت سؤال بزرگ؛ کامل نوروزی؛ روزنامه رسالت؛ ۱۷ آذر ۱۳۸۷؛ ص ۱۹.
- ✓ فرو ریختن دیوار روابط انسانی: بررسی انتقادی آثار اوژن یونسکو؛ مارتین اسلین؛ محمد مرادی فتیدهی؛ نشریه وهومن؛ ۱۳۷۸/۳/۱۲.
- ✓ قصه جلال؛ عادل جهان‌آرای؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۲/۶/۱۸.

۱. در این مقاله عبارت قابل تأمل زیر آمده است که نقد آن مجال دیگری می‌طلبد:

«ترجمه عقل سرخ»، روشنفکران و اندیشمندان غربی را مسحور فلسفه ایران ساخت؛ چندان که اوژن یونسکو نویسنده نامدار در نامه‌ای به کربن نوشت: «عقل سرخ را باید خواند و مکرر خواند ... من با وجود عقل سرخ دیگر تا پایان حیاتم نیاز به کتاب دیگری ندارم».

✓ «کرگدن» را بر اساس علاقه به حیوانات انتخاب کردم: گفت‌وگو با وحید رهبانی کارگردان نمایش «کرگدن» نوشته اوژن یونسکو؛ مژگان بنان و علیرضا پوراصغر؛ روزنامه ابرار؛ ۱۳۸۰/۵/۱۰.

❖ کرگدن، شعر مدرن؛ لاله تقیان؛ ماهنامه نمایش؛ شماره ۴۲؛ مرداد ۱۳۸۰: ص ۶-۷.
❖ کرگدن؛ احسان نوروزی؛ روزنامه ایران؛ ۱۹ آبان ۱۳۸۰: ص ۱۴ ضمیمه سینما تاتر.
❖ کرگدن‌هایی که نمی‌میرند؛ مهرداد بهروزی؛ روزنامه جام جم؛ ۲۷ آبان ۱۳۸۰: ص ۵.
✓ کرگدن، کاریکاتور منطق و معیار: به مناسبت اجرای صحنه‌ی کرگدن توسط گروه نقشیینه [برگرفته از کتاب زندگی در کرگدن نوشته یونسکو]؛ دیوید دانسن؛ محمدرضا فرزاد؛ ماهنامه گلستانه؛ شماره ۳۰؛ مرداد ۱۳۸۰: ص ۷۸-۷۹. ❖

✓ کرگدن‌زدگی و فقدان هویت فردی: نگاهی به نمایشنامه کرگدن، نوشته اوژن یونسکو؛ بابک مفیدی؛ دوهفته‌نامه گزارش فیلم؛ شماره ۱۷۸؛ ۱۵ شهریور ۱۳۸۰: ص ۱۱۰-۱۱۱. ❖
❖ گشتی در نظرهای اوژن یونسکو؛ مجید زمانی‌اصل؛ روزنامه کار و کارگر؛ ۲۹ مهر ۱۳۷۲: ص ۸.

✓ گفتگو با اوژن یونسکو؛ پری صابری، داود رشیدی و ایرج رشیدی؛ ماهنامه سینما تئاتر؛ شماره ۲۸؛ اسفند ۱۳۷۶: ص ۸۸-۹۰.

❖ گفتگو با ریچارد شختر؛ احمد کامیابی‌مسک؛ ماهنامه صحنه؛ شماره ۲۳؛ بهمن ۱۳۸۱: ص ۱۹-۲۴.

✓ مانیفست برلین؛ اوژن یونسکو؛ محمد ربوبی؛ فصلنامه نگاه نو؛ شماره ۸۰؛ بهمن ۱۳۸۷: ص ۳۲-۳۳. ❖

❖ مبدع تاتر معناباختگی؛ ماهنامه صحنه؛ شماره ۱۵؛ دی ۱۳۸۰: ص ۲۰-۲۲.

❖ مرگ معنا به جای معناگریزی: نمایشنامه درس از متن تا اجرا؛ مهدی نصیری؛ روزنامه جام جم؛ ۳ آذر ۱۳۸۶: ص ۸.

❖ مستأجران دنیا؛ مجتبی پورمحسن؛ روزنامه اعتماد؛ ۷ خرداد ۱۳۸۲: ص ۸.

❖ مصائب مدرنیته؛ امیر فضل‌اللهی؛ روزنامه ابرار؛ ۱۵ مهر ۱۳۸۰: ص ۸.

✓ ملاقات با آقای اوژن یونسکو و ساموئل بکت: گفت‌وگو با پروفیسور «احمد کامیابی‌مسک» مترجم، پژوهشگر تئاتر و استاد دانشگاه تهران؛ روزنامه آینده نو؛ ۱۳۸۵/۱۲/۲۲.

✓ من «برشت» را دوست ندارم! تراژدی زبان در تئاتر پوچی «اوژن یونسکو»؛ فیلیپ بلانژه؛

لیدا فخری؛ روزنامه ایران؛ ۱۳۸۱/۱۲/۱۶: ص ۹. ❖

✓ من برچسب را دوست ندارم: گفتگو احمد کامیابی‌مسک با اوژن یونسکو؛ ماهنامه نمایش؛

شماره ۴۲؛ مرداد ۱۳۸۰: ص ۳۸-۴۸.

- ❖ میکولوس هوبی، رستگاری از راه تئاتر! ژان مورو؛ ماهنامه سینما ویدئو؛ سال ۱، شماره ۳۳؛ ۴ مهر ۱۳۷۴: ص ۱۰.
- ✓ نگاه به فراتاریخ: گفت‌وگو با جلال ستاری به مناسبت سالروز تولد میرچا الیاده مورخ ادیان و اسطوره‌شناس؛ محمدرضا ارشاد؛ روزنامه همشهری؛ ۱۳۸۴/۱۲/۱۸.
- ✓ نمایشی درباره کرگدن و مقوله کرگدن شدن آدم‌ها: نگاهی به نمایش «کرگدن» اثر اوژن یونسکو به کارگردانی فرهاد آئیش؛ حسن پارسایی؛ ماهنامه سینما تئاتر؛ شماره ۱۱۱؛ دی ۱۳۸۷: ص ۳۰.
- ❖ وقتی انسان دیگر انسان نیست: نگاهی به نمایش کرگدن، نوشته اوژن یونسکو و به کارگردانی فرهاد آئیش؛ آزاده سهرابی؛ روزنامه همشهری؛ ۲۴ آذر ۱۳۸۷: ص ۱۴.
- ✓ هجدهمین جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر بهمن ۱۳۷۸؛ مریم بصیری؛ ماهنامه پیام زن؛ شماره ۹۷؛ فروردین ۱۳۷۹.
- ❖ هر هفته، هفت روز است؛ سعید محبی؛ ماهنامه معیار؛ شماره ۱۷؛ مرداد ۱۳۷۵: ص ۳۸-۳۹.
- ❖ همه برای هیچ؛ زهره ملایی؛ فصلنامه دریچه هنر، ویژه‌نامه چهارمین جشنواره تئاتر استان قزوین؛ پاییز ۱۳۸۰: ص ۱۱-۱۲.
- ❖ هیچ چیز طبیعی‌تر از کرگدن بودن نیست؛ روزنامه ابرار؛ ۴ شهریور ۱۳۸۰: ص ۸.
- ✓ یونسکو [نگاهی به اوژن یونسکو نمایشنامه‌نویس]؛ سوزان سانتاگ؛ علی‌اکبر علیزاده؛ ماهنامه نمایش؛ شماره ۴۱؛ تیر ۱۳۸۰: ص ۵۱-۵۶. ❖

بخش سوم:

ضمیمه‌ها

فهرست مأخذ

۱. کتاب‌ها

۱-۱. فارسی

۱. ۴۴۰۰ سال اسلام: نگاه جدید به مبدأ تاریخ اسلام؛ حسین موسوی زنجانی؛ ناشر: سلسبیل؛ قم: ۱۳۸۵.
۲. آگاهی و جامعه؛ ه استیوارت هیوز؛ عزت‌الله فولادوند؛ ناشر: سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی؛ تهران: ۱۳۶۹.
۳. آبرتو مورایا (مجموعه نسل قلم، کتاب پنجاه و دوم)؛ لوئیس کیبلر؛ ترجمه رضا قیصریه؛ ناشر: انتشارات کهکشان؛ تهران: بهار ۱۳۷۴.
۴. آندره مالرو (حماسه سرای تمدن‌ها)؛ گائتان پیکون؛ ترجمه سیروس ذکاء؛ ناشر: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی؛ تهران: ۱۳۷۳.
۵. آن‌که به خدا ایمان داشت و آن‌که به خدا ایمان نداشت؛ ژان گیتون و ژاک لانزمن؛ عباس آگاهی؛ ناشر: دفتر نشر فرهنگ اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۴.
۶. اسلام و مقتضیات زمان، جلد ۱؛ مرتضی مطهری؛ ناشر: انتشارات صدرا؛ تهران: بهار ۱۳۶۸.
۷. اعجوبه قرن: شرح حال رومن گاری؛ دومینیک بونا؛ ترجمه و تلخیص منوچهر عدنانی؛ ناشر: نشر ثالث؛ تهران: ۱۳۸۱.
۸. الأمالی؛ ابن بابویه (مشهور به شیخ صدوق)؛ ترجمه محمدباقر کمره‌ای؛ ناشر: کتابچی؛ تهران: ۱۳۷۶.
۹. اندیشمندان راستین زمان ما؛ گی سُرمان؛ ویدا ناصحی؛ ناشر: نشر آروین؛ تهران: ۱۳۷۴.
۱۰. پتن خدمتگزار یا خیانتکار؛ هربرت آر. لاتمن؛ محمدعلی طوسی؛ ناشر: انتشارات شبانیز؛ تهران: ۱۳۶۶.
۱۱. پژوهه صهیونیت (مجموعه مقالات)؛ به کوشش محمد احمدی؛ ناشر: مؤسسه فرهنگی

- پژوهشی ضیاء اندیشه؛ تهران: دی ۱۳۷۶.
۱۲. تاریخ آموزش و پرورش در قرن بیستم؛ و. ف. کانل؛ حسن افشار؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۶۸.
۱۳. تاریخ نیمه نخست قرن بیستم؛ سی. آ. لیدز؛ همایون حنیفه‌وند مقدم؛ ناشر: نشر سرنا؛ تهران: تابستان ۱۳۶۳.
۱۴. تاریخ یهود- مذهب یهود، بار سنگین سه هزاره (گامی در تبیین ایدئولوژی یهودی)؛ اسرائیل شاهاک؛ مجید شریف؛ ناشر: انتشارات چاپخش؛ تهران: ۱۳۷۶.
۱۵. تاریخ یهود، آیین یهود (سابقه سه هزار ساله)؛ اسرائیل شاهاک؛ رضا آستانه‌پرست؛ ناشر: نشر قطره؛ تهران: ۱۳۷۸.
۱۶. تاریخچه کشف عناصر شیمیایی؛ (د. ن. تریفونوف) و «و. ن. تریفونوف»؛ عبدالله زرافشان؛ ناشر: انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۱.
۱۷. ترجمه تفسیر المیزان ← تفسیر المیزان.
۱۸. ترجمه قرآن براساس المیزان؛ سیدمحمدرضا صفوی؛ ناشر: مؤسسه بوستان کتاب؛ قم: ۱۳۸۵ [برگرفته از لوح فشرده «شجره طوبی (علوم و معارف قرآن)»، کار مشترکی از «مرکز فرهنگ و معارف قرآن»، «پژوهشگاه فرهنگ و علوم اسلامی» و «مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی»].
۱۹. ترجمه قرآن براساس المیزان همراه با خلاصه تفسیر المیزان؛ سیدمحمدرضا صفوی؛ ناشر: مؤسسه بوستان کتاب؛ قم: ۱۳۸۹ [برگرفته از لوح فشرده «شجره طوبی (علوم و معارف قرآن)»، کار مشترکی از «مرکز فرهنگ و معارف قرآن»، «پژوهشگاه فرهنگ و علوم اسلامی» و «مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی»].
۲۰. تفسیر المیزان؛ سیدمحمدحسین طباطبایی؛ ترجمه سیدمحمدباقر موسوی همدانی؛ ناشر: دفتر انتشارات اسلامی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم؛ قم: ۱۳۷۴ هجری شمسی (چاپ پنجم) [به نقل از لوح فشرده «جامع تفاسیر (نورالانوار ۳)» کاری از «مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی»].
۲۱. تفسیر سوره حمد؛ امام خمینی (سلام الله علیه)؛ ناشر: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)؛ تهران: ۱۳۸۴.
۲۲. تفسیر کوثر، جلد ۱؛ یعقوب جعفری؛ ناشر: انتشارات هجرت؛ قم: بهار ۱۳۷۶ [به نقل از لوح فشرده «جامع تفاسیر (نورالانوار ۳)» کاری از «مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی»].

۲۳. تولّد غول‌ها: امپریالیسم و سوسیال‌امپریالیسم؛ حسین ملک؛ ناشر: انتشارات رواق؛ تهران؛ بهار ۱۳۵۸.
۲۴. ثَوَابُ الْأَعْمَالِ وِ عِقَابُ الْأَعْمَالِ؛ ابن‌بابویه (مشهور به شیخ صدوق)؛ ترجمه علی‌اکبر غفاری؛ ناشر: کتاب‌فروشی صدوق؛ قم: بی‌تا [به نقل از لوح فشرده «جامع‌الاحادیث، فرهنگ جامع روایات پیامبر ﷺ و اهل بیت علیهم‌السلام» (نسخه ۳/۵)؛ کاری از «مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی»].
۲۵. ثَوَابُ الْأَعْمَالِ وِ عِقَابُ الْأَعْمَالِ؛ ابن‌بابویه (مشهور به شیخ صدوق)؛ ترجمه محمدرضا انصاری محلاتی؛ ناشر: نسیم کوثر؛ قم: ۱۳۸۲ [به نقل از لوح فشرده «جامع‌الاحادیث، فرهنگ جامع روایات پیامبر ﷺ و اهل بیت علیهم‌السلام» (نسخه ۳/۵)؛ کاری از «مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی»].
۲۶. ثَوَابُ الْأَعْمَالِ وِ عِقَابُ الْأَعْمَالِ؛ ابن‌بابویه (مشهور به شیخ صدوق)؛ ترجمه محمدعلی مجاهدی؛ ناشر: انتشارات سرور؛ قم: ۱۳۸۱ [به نقل از لوح فشرده «جامع‌الاحادیث، فرهنگ جامع روایات پیامبر ﷺ و اهل بیت علیهم‌السلام» (نسخه ۳/۵)؛ کاری از «مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی»].
۲۷. جاسوسی و ضدجاسوسی؛ ژان پیر آلم؛ ابوالحسن سروقد مقدم؛ ناشر: مؤسسه چاپ و انتشارات آستان قدس رضوی؛ مشهد: ۱۳۷۰.
۲۸. جزیره سرگردانی؛ سیمین دانشور؛ ناشر: انتشارات خوارزمی؛ تهران: ۱۳۸۰.
۲۹. جنگ سرد فرهنگی: سیا و جهان هنر و ادبیات؛ فرانسیس استانر ساندرز؛ ترجمه گروه ترجمه بنیاد فرهنگی پژوهشی غرب‌شناسی؛ ناشر: انتشارات غرب‌شناسی؛ تهران: ۱۳۸۲.
۳۰. حزب توده از شکل‌گیری تا فروپاشی (۱۳۶۸-۱۳۲۰)؛ به کوشش جمعی از پژوهشگران مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی؛ ناشر: مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی؛ تهران: ۱۳۸۷.
۳۱. حماسه حسینی، جلد اول؛ مرتضی مطهری؛ ناشر: انتشارات صدرا؛ تهران: تابستان ۱۳۶۸.
۳۲. خاطرات ظلمت: درباره سه اندیشگر مکتب فرانکفورت والتر بنیامین، ماکس هورکه‌ایمر، تئودور آدورنو؛ بابک احمدی؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۷۶.
۳۳. خاطره و گفتمان جنگ؛ امانوئل سیوان و دیگران؛ به اهتمام فرهاد ساسانی؛ ناشر: شرکت انتشارات سوره مهر؛ تهران: ۱۳۸۷.
۳۴. خداحافظ اسرائیل؛ افرایم سولا؛ فرامرز فرامرز؛ ناشر: بنگاه انتشارات آرمان؛ تهران: ۱۳۵۷.
۳۵. خزران؛ آرتور گستلر، محمدعلی موحد؛ ناشر: شرکت سهامی انتشارات خوارزمی؛ تهران:

۱۳۷۴.

۳۶. خطر جهود برای جهان اسلام و ایران؛ سید غلامرضا سعیدی؛ بی‌نا (مرکز پخش: کتاب معراج)؛ بی‌جا: بی‌تا (تاریخ نگارش مقدمه ۱۴ دی‌ماه ۱۳۳۵ و تاریخ شماره ثبت ۵۱/۹/۲ می‌باشد).

۳۷. داستان زندگی ماری کوری؛ رابرت ریید؛ مسعود برزین؛ ناشر: انتشارات بهجت؛ تهران: بهار ۱۳۶۴.

۳۸. دانشنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی؛ پوری سلطانی و فروردین راستین؛ ناشر: نشر فرهنگ معاصر؛ تهران: ۱۳۷۹.

۳۹. دایرةالمعارف علوم اجتماعی؛ باقر ساروخانی؛ ناشر: مؤسسه انتشارات کیهان؛ تهران: ۱۳۷۰.

۴۰. دایرةالمعارف فارسی؛ به سرپرستی غلامحسین مصاحب؛ ناشر: شرکت سهامی کتابهای جیبی (وابسته به مؤسسه انتشارات امیرکبیر)؛ تهران: ۱۳۸۱.

۴۱. در جست‌وجوی آزادی: مصاحبه‌های رامین جهاننگلو با آیزایا برلین؛ آیزایا برلین؛ ترجمه خجسته کیا، ویراستار: عبدالحسین آذرنگ؛ ناشر: گفتار؛ تهران: ۱۳۷۱.

۴۲. در خدمت و خیانت روشنفکران؛ جلال آل‌احمد؛ ناشر: شرکت سهامی انتشارات خوارزمی؛ تهران: ۱۳۵۷ هـ.ش. (چاپ اول).

۴۳. دشمنان را بشناس (خاطرات جاسوس سیا در ایران)؛ ادوارد شرلی؛ مهدی جدی‌نیا و م. سرایدار نیکفر؛ ناشر: نشر آتیه؛ تهران: ۱۳۸۰.

۴۴. دورکم؛ آنتونی گیدنز؛ یوسف ابادری؛ ناشر: شرکت سهامی انتشارات خوارزمی؛ تهران: ۱۳۶۳.

۴۵. دولت نژادپرست اسرائیل، اسرائیل شاهاک؛ امان‌الله ترجمان؛ ناشر: انتشارات پَرشکوه؛ تهران: ۱۳۸۰.

۴۶. راه نیرنگ؛ ویکتور استروفسکی؛ محسن اشرفی؛ ناشر: انتشارات اطلاعات؛ تهران: ۱۳۷۳ (چاپ چهارم).

۴۷. راهنمای آماده‌ساختن کتاب؛ میرشمس‌الدین ادیب‌سلطانی؛ ناشر: سازمان انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی؛ تهران: ۱۳۶۵.

۴۸. راهنمای مجله‌ها و روزنامه‌های ایران ۱۳۸۵ و ۱۳۸۶، جلد اول؛ ناشر: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران؛ تهران: ۱۳۸۷.

۴۹. روشنفکران؛ پال جانسن؛ جمشید شیرازی؛ ناشر: نشر و پژوهش فرزاد روز؛ تهران: ۱۳۷۶.

۵۰. زرسالاران یهودی و پارسی، استعمار بریتانیا و ایران، جلد دوم؛ عبدالله شهبازی؛ ناشر:

- مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی؛ تهران: ۱۳۷۷.
۵۱. زندگانی حضرت امام جعفر صادق علیه السلام (ترجمه قسمت دوم از جلد یازدهم بحارالأنوار الجامعة لدرر أخبار الأئمة الأطهار عليهم السلام)؛ محمدباقر مجلسی؛ ترجمه موسی خسروی؛ ناشر: اسلامیه؛ تهران: ۱۳۹۸ هجری قمری.
۵۲. زندگی و اندیشه بزرگان جامعه‌شناسی؛ لیوئیس کوزر؛ محسن ثلاثی؛ ناشر: انتشارات علمی؛ تهران: ۱۳۸۸.
۵۳. سفر آمریکا؛ جلال آل‌احمد؛ ناشران: کتاب سیامک و نشر آتیه؛ تهران: ۱۳۸۰.
۵۴. سفر به ولایت عزرائیل؛ جلال آل‌احمد؛ ناشر: انتشارات رواق؛ تهران: ۱۳۶۳.
۵۵. سفر روس؛ جلال آل‌احمد (با مقدمه، حواشی و فهرس زیر نظر شمس آل‌احمد)؛ ناشر: انتشارات برگ؛ تهران: ۱۳۶۹.
۵۶. سفر فرنگ؛ جلال آل‌احمد؛ ناشر: کتاب سیامک؛ تهران: ۱۳۷۸.
۵۷. سیر تحوّل دین‌های یهود و مسیح؛ یوسف فضائی؛ ناشر: مؤسسه مطبوعاتی عطائی؛ تهران: ۱۳۶۱.
۵۸. صبح امید (شامل شرحی مبنی بر عوالم اسلام و یهود)؛ عبدالله امین‌زاده ناسی؛ بی‌نا؛ بی‌جا؛ بی‌تا.
۵۹. صحیفه امام (مجموعه آثار امام خمینی علیه السلام)، جلد هفتم؛ تدوین و تنظیم: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی علیه السلام؛ ناشر: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی علیه السلام؛ تهران: پاییز ۱۳۷۸.
۶۰. صنعت یهودی‌سوزی؛ نورمن ج. فینکلشتاین؛ سوسن سلیم‌زاده؛ ناشر: سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ تهران: ۱۳۸۱.
۶۱. ظهور و سقوط سلطنت پهلوی، جلد ۲؛ ناشر: مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی؛ تهران: پاییز ۱۳۷۰.
۶۲. فاتحین جهانی (جنایتکاران حقیقی جنگ)؛ لوئیس مارشالکو؛ عبدالرحیم گواهی، ناشر: مؤسسه فرهنگی انتشاراتی تبیان؛ تهران: ۱۳۷۷.
۶۳. فراماسونری و یهود؛ تألیف گروه تحقیقات علمی؛ ترجمه جعفر سعیدی؛ ناشر: انتشارات علم؛ تهران: ۱۳۶۹.
۶۴. فرهنگ تحلیلی مذاهب آمریکائی؛ لئو روستن؛ محمد بقائی (ماکان)؛ ناشر: انتشارات حکمت؛ تهران: بهار ۱۳۷۶.
۶۵. فرهنگ فارسی؛ محمد معین؛ ناشر: مؤسسه انتشارات امیرکبیر؛ تهران: ۱۳۶۴.
۶۶. فرهنگنامه‌ی اندیشه‌ی مارکسیستی؛ تام باتامور و دیگران؛ اکبر معصوم‌بیگی؛ ناشر: نشر

بازتاب‌نگار؛ تهران: ۱۳۸۸

۶۷. فهرست مستند اسامی مشاهیر و مؤلفان؛ به کوشش مرضیه هدایت و شهره دریایی، همکاری راضیه رحیمی‌پور و مریم حاتمی؛ ناشر: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران؛ تهران: ۱۳۸۲.

۶۸. فهرست نشریات دارای مجوز و در حال انتشار؛ ناشر: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (معاونت امور مطبوعاتی و اطلاع‌رسانی)؛ آبان‌ماه ۱۳۸۹ (هفدهمین جشنواره و نمایشگاه بین‌المللی مطبوعات و خبرگزاری‌ها).

۶۹. قرن روشنفکران؛ میشل وینوک؛ مهدی سمسار؛ ناشر: نشر علم؛ تهران: ۱۳۷۹.

۷۰. کارنامه اسلام؛ عبدالحسین زرین‌کوب؛ ناشر: مؤسسه انتشارات امیرکبیر؛ تهران: ۱۳۶۹.

۷۱. کتاب جامع مطبوعات ایران (هجدهمین جشنواره و نمایشگاه بین‌المللی مطبوعات و خبرگزاری‌ها)؛ آبان‌ماه ۱۳۹۰؛ ناشر: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، معاونت امور مطبوعاتی و اطلاع‌رسانی.

۷۲. کتاب‌شناسی رمان و مجموعه‌های داستانی مترجم؛ پدیدآورنده: فاطمه کنارسری؛ زیر نظر: مهدی افشار؛ تهیه‌شده در مرکز مطالعات و تحقیقات فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ ناشر: سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛ تهران: ۱۳۷۷.

۷۳. کتاب مقدس (عهد عتیق و عهد جدید)؛ ترجمه انجمن کتاب مقدس؛ ناشر: انجمن کتاب مقدس ایران؛ بی‌جا: ۱۹۸۷ میلادی (چاپ دوم در ایران).

۷۴. کتاب‌نامه توصیفی روانشناسی؛ تهیه و تنظیم حسین احدی؛ ناشر: معاونت فرهنگی آستان قدس رضوی؛ مشهد: ۱۳۶۶.

۷۵. لغت‌نامه دهخدا؛ علی‌اکبر دهخدا؛ ناشر: مؤسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران (با همکاری انتشارات روزنه)؛ تهران: ۱۳۷۷ (چاپ دوم از دوره جدید).

۷۶. ماجراهای شگفت‌انگیز تاریخ؛ پیر بلمار و ژان فرانسوا نامیا؛ هوشنگ لاهوتی؛ ناشر: انتشارات مؤسسه اطلاعات؛ تهران: ۱۳۷۰.

۷۷. ماجرای وینستن؛ هوارد فاست؛ فرج‌الله پورسرتیب؛ ناشر: انتشارات پیروز؛ بی‌جا: بی‌تا.

۷۸. محاکمه گلدزیهر صهیونیست؛ محمد غزالی؛ ترجمه صدر بلاغی؛ ناشر: انتشارات حسینییه ارشاد؛ تهران: زمستان ۱۳۶۳.

۷۹. مرد بی‌چهره؛ مارکوس ولف؛ مهوش غلامی؛ ناشر: انتشارات اطلاعات؛ تهران: ۱۳۷۸.

۸۰. مستشرقان و قرآن؛ نقد و بررسی آراء مستشرقان درباره قرآن؛ محمدحسن زمانی؛ ناشر: مؤسسه بوستان کتاب (مرکز چاپ و نشر دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم)؛ قم:

۱۳۸۵.

۸۱. میراث ماندگار (مجموعه مصاحبه‌های سال اول و دوم کیهان فرهنگی)؛ ناشر: سازمان انتشارات کیهان؛ تهران: پاییز ۱۳۶۹.
۸۲. میزان الحکمة؛ محمد محمدی ری شهری؛ ناشر: مؤسسه علمی- فرهنگی دارالحديث؛ قم: ۱۳۸۶ [به نقل از نرم‌افزار میزان الحکمة؛ کاری از مؤسسه علمی- فرهنگی دارالحديث؛ ویرایش دوم دوره چهارده جلدی کتاب میزان الحکمة].
۸۳. نگاهی تاریخی به سانسور؛ روبر نئس؛ فریدون فاطمی؛ ناشر: نشر مرکز؛ تهران: ۱۳۷۷.
۸۴. وصیتنامه اسپانیایی؛ آرتور کوستلر؛ سیروس سهامی؛ ناشر: چاپخش؛ تهران: ۱۳۷۷.
۸۵. یهودیان و حیات اقتصادی مدرن؛ ورنر سومبارت؛ رحیم قاسمیان؛ ناشر: نشر ساقی؛ تهران: ۱۳۸۴.

۱-۲. لاتین

1. Encyclopaedia Judaica; Keter Publishing House Jerusalem; Jerusalem: 1996.
2. Who's Who in World Jewry (A Biographical Dictionary of Outstanding Jews); Chief Editor: I. J. Carmin Karpman; Pitman Publishing Corporation; New York: 1972.
3. Encyclopaedia Judaica (second edition); Fred Skolnik, (editor-in-chief) and Michael Berenbaum (executive editor); Thomson Gale and Keter Publishing House Jerusalem; New York and Jerusalem: 2006.

۲. نشریات

۱. امید انقلاب (ارگان ارتش بیست میلیونی نیروی مقاومت بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی)؛ سال پانزدهم، شماره ۲۶۷؛ آبان ۱۳۷۳.
۲. امید انقلاب (ارگان ارتش بیست میلیونی نیروی مقاومت بسیج سپاه پاسداران انقلاب اسلامی)؛ سال پانزدهم، شماره ۲۶۹؛ اسفند ۱۳۷۳.
۳. فصلنامه گفتگو؛ شماره ۸؛ تابستان ۷۴.
۴. فصلنامه مطالعاتی پژوهشی نهضت؛ سال دوم، شماره ۸؛ زمستان ۱۳۸۰.
۵. ماهنامه نیستان؛ شماره ۱؛ مهر ۷۴.
۶. نشریه کتاب ماه: کلیات اطلاعات، ارتباطات و دانش‌شناسی؛ دی ۱۳۸۷.

۷. هفت آسمان (فصلنامه تخصصی ادیان و مذاهب)؛ سال دوم، شماره هشتم؛ زمستان ۱۳۷۹.

۳. لوح‌های فشرده و سایت‌های اینترنتی

۱. سایت «نامتن»: www.namamatn.ir یا www.poldoc.ir
۲. لوح فشرده «جامع تفاسیر نور» (نورالانوار ۳)؛ کاری از «مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی».
۳. لوح فشرده «جامع الاحادیث، فرهنگ جامع روایات پیامبر ﷺ و اهل بیت علیهم السلام» (نسخه ۳/۵)؛ کاری از «مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی».
۴. لوح فشرده چهاردهمین جشنواره و نمایشگاه بین‌المللی مطبوعات و خبرگزاری‌ها؛ کاری از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، معاونت امور مطبوعاتی و اطلاع‌رسانی، اداره کل مطبوعات و خبرگزاری‌های داخلی.
۵. لوح فشرده «حدیث ولایت (مجموعه رهنمودهای مقام معظم رهبری حضرت آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای مدظله‌العالی)»؛ کاری از «دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای مدظله‌العالی» و «مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی».
۶. لوح فشرده «شجره طوبی (علوم و معارف قرآن)»؛ کار مشترکی از «مرکز فرهنگ و معارف قرآن»، «پژوهشگاه فرهنگ و علوم اسلامی» و «مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی».
۷. لوح فشرده «کتابخانه»؛ کاری از خانه کتاب.
۸. لوح فشرده «لغت‌نامه دهخدا (گنجینه جامع و منحصر بفرد لغت و ادب فارسی)» - روایت چهارم؛ صاحب اثر: مؤسسه لغت‌نامه دهخدا؛ ناشر: مؤسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران؛ مجری طرح و پشتیبانی فنی: مؤسسه ویستا آرا.
۹. لوح فشرده «مجموعه آثار استاد شهید مطهری»؛ کار مشترکی از انتشارات صدرا (زیر نظر «شورای نظارت بر نشر آثار استاد مطهری») و «مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی».
۱۰. لوح فشرده «مجموعه آثار حضرت امام خمینی (سلام الله علیه)؛ کاری از «مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی» و «مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی».
۱۱. لوح فشرده «مستندهای کتابخانه ملی»؛ کاری از «سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران» با همکاری «شرکت پارس‌آذرخش».
۱۲. لوح فشرده «میزان الحکمة»؛ کاری از مؤسسه علمی - فرهنگی دارالحدیث؛ ویرایش دوم دوره‌ی چهارده جلدی کتاب میزان الحکمة.
۱۳. نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا).

فهرستِ فارسیِ راهنمای یافتنِ آثارِ نویسندگان^۱

۱. راهنمای پیش رو به ما می‌گوید که کتابشناسی آثار کدام نویسنده، از کدام صفحه اثر حاضر آغاز می‌شود. تفاوت آن با فهرستی که در ابتدای کتاب آمده، این است که املاهای فارسی صورت‌های گوناگون اسامی یادشده، همگی، در این فهرستِ راهنما آمده است. البته با محور قرار دادن همان نامی که در فهرست ابتدای کتاب ذکر گردیده، صورت‌های دیگر اسامی به آن ارجاع داده شده‌اند.

آ

آیزنشتین، سرگئی میخائیلوویچ ← آیزنشتین،

سرگی میخائیلوویچ

آینشتاین، آلبرت ← اینشتین، آلبرت

ا

۲۹۵ ابان، ابا سُلْمُن

ابان، ابا ← ابان، ابا سُلْمُن

ابان، آبا ← ابان، ابا سُلْمُن

اپنهایمر، رابرت ← اوپنهایمر، جولیس رابرت

۲۹۷ ارنبورگ، ایلیا گریگوریویچ

ارنبورگ، ی ← ارنبورگ، ایلیا گریگوریویچ

۲۹۹ اریکسون، اریک هومبرگر

اریکسون، اریک ← اریکسون، اریک هومبرگر

اسپربر، مانس ← اشپربر، مانس

۳۰۳ استاین، گرترود

۳۰۵ استاینر، جورج

۳۰۷ استون، ایروینگ

استون، ایروینگ ← استون، ایروینگ

۳۱۱ اسووو، ایتالو

اشمیتس، اتوره ← اسووو، ایتالو

۳۱۳ اشپربر، مانس

اشتاین، گرترود ← استاین، گرترود

اشتاینر، جرج ← استاینر، جورج

۳۱۷ اشکنازی، لودویک

اشمیتز، آرون اتور ← اسووو، ایتالو

آدرنو، تئودور دبلیو. ← آدرنو، تئودور دبلیو.

آڈرنو، تئودور ویزنگروند ← آدرنو، تئودور

دبلیو.

۲۱۱ آدر، آلفرد

۲۱۵ آدرنو، تئودور دبلیو.

آدرنو، تئودور لودویگ ویزنگروند ← آدرنو،

تئودور دبلیو.

آرن، ریموند ← آرون، ریمون

۲۳۳ آرنت، هانا

آرندت، حنا ← آرنت، هانا

۲۴۹ آرون، روبر

۲۵۱ آرون، ریمون

آرون، رمون ← آرون، ریمون

آزیموف، آیزاک ← آسیموف، آیزاک

آزار، امیل ← گاری، رومن

۲۵۵ آسیموف، آیزاک

آسیموف، آیزاک ← آسیموف، آیزاک

آیزنشتاین، سرگی میخائیلوویچ ← آیزنشتین،

سرگی میخائیلوویچ

آیزنشتاین، سرگئی میخائیلوویچ ← آیزنشتین،

سرگی میخائیلوویچ

آیزنشتاین، سیرگیای میخائیلوویچ ← آیزنشتین،

سرگی میخائیلوویچ

۲۹۱ آیزنشتین، سرگی میخائیلوویچ

- لئونیدوویچ
پاولوویچ، پل الیاس آزار ← گاری، رومن
پروست، مارسل
پوپر، کارل ریموند
پوپر، کارل ریموند ← پوپر، کارل ریموند
پینتر، هرولد
پینتر، هرولد ← پینتر، هرولد
پینچرله، آلبرتو ← مورایا، آلبرتو
پینچرلی، آلبرتو ← مورایا، آلبرتو
پینکرله، آلبرتو ← مورایا، آلبرتو
- ت
- تروتسکی، لئون
تروتسکی، لو ← تروتسکی، لئون
تروتسکی، لئو ← تروتسکی، لئون
تروتسکی، لی یف ← تروتسکی، لئون
تریوله، الزا
تسوایک، اشتفان ← تسوایک، اشتفان
تسوایک، اشتفان
تسوایک، اشتفان ← تسوایک، اشتفان
تسوایک، اشتفن ← تسوایک، اشتفان
- ج
- جیتسبورگ، ناتالیا ← گینزبورگ، ناتالیا
- چ
- چاکوفسکی، الکساندر بوریسویچ
چامسکی، نوآم آورام
چامسکی، نعام ← چامسکی، نوآم آورام
چامسکی، نوام ← چامسکی، نوآم آورام
چامسکی، نوم ← چامسکی، نوآم آورام
- چرنیاک، ناتاشا ← ساروت، ناتالی
چرنیاک، ناتالیا ← ساروت، ناتالی
چومسکی، نعام ← چامسکی، نوآم آورام
چومسکی، نوام ← چامسکی، نوآم آورام
چومسکی، نوم ← چامسکی، نوآم آورام
- د
- داکترو، ادگار ← دکتروف، ادگار لارنس
داونپورت، گلاک ← داونپورت، مارسیا
داونپورت، گلوک ← داونپورت، مارسیا
داونپورت، مارسیا
داونپورت، مارشا ← داونپورت، مارسیا
دریدا، ژاک
دکتروف، ادگار لارنس
دکتروف، ادگار لورنس ← دکتروف، ادگار لارنس
دکتروف، ای. ال. ← دکتروف، ادگار لارنس
دورکم، امیل ← دورکیم، دیوید امیل
دورکهایم، امیل ← دورکیم، دیوید امیل
دورکیم، امیل ← دورکیم، دیوید امیل
دورکیم، داوید ← دورکیم، دیوید امیل
دورکیم، دیوید امیل
دونپورت، گلوک ← داونپورت، مارسیا
دونپورت، مارشا ← داونپورت، مارسیا
دیریدا، جاک ← دریدا، ژاک
دیزرائیلی، بنجامین
دیزریلی، بنجمین ← دیزرائیلی، بنجامین
- ر
- رابینوویچ، شالوم ← علیخم، شولم
رابینوویچ، شولوم ناهوموویچ ← علیخم، شولم
راستن، لئو ← روستن، لیو کالوین

ک		علیخم، شولوم ← علیخم، شولم
۶۴۹	کافکا، فرانتس	ف
	کافکا، فرانتس ← کافکا، فرانتس	۵۸۳ فاست، هوارد ملوین
۶۷۷	کرایسکی، برونو	فاست، هاوارد ← فاست، هوارد ملوین
۶۷۹	کستلر، آرتور	فاست، هاوارد ملوین ← فاست، هوارد ملوین
۶۸۵	کسل، ژوزف	فاست، هوارد ← فاست، هوارد ملوین
	کسینجر، هنری ← کسینجر، هنری آلفرد	فاوست، هوارد ملوین ← فاست، هوارد ملوین
	کوئیستلر، آرتور ← کستلر، آرتور	۵۸۹ فاینمن، ریچارد فیلیپس
	کوئیستلر، آرتور ← کستلر، آرتور	فاینمن، ریچارد ← فاینمن، ریچارد فیلیپس
۶۸۷	کسینجر، هنری آلفرد	فاینمن، ریچارد ← فاینمن، ریچارد فیلیپس
	کسینجر، آلفرد ← کسینجر، هنری آلفرد	فرام، اریک ← فروم، اریش
	کسینجر، هنری ← کسینجر، هنری آلفرد	۵۹۳ فرانک، آن
	کوستلر، آرتور ← کستلر، آرتور	فرانک، آنلایز ماری ← فرانک، آن
		فرانک، آنه ← فرانک، آن
		۵۹۵ فرانکل، ویکتور امیل
		فرانکل، ویکتور ← فرانکل، ویکتور امیل
۷۰۷	گاری، رومن	۶۰۱ فروم، اریش
	گردیمر، نادین ← گوردیمر، نادین	فروم، اریک ← فروم، اریش
	گردیمر، ندین ← گوردیمر، نادین	۶۱۳ فروید، زیگموند
	گری، رومن ← گاری، رومن	فروید، زیگمونت ← فروید، زیگموند
	گلدتسیر، ایگناتس ← گلدزیهر، ایگناتس	فروید، زیگموند شلومو ← فروید، زیگموند
	گلدتسیهر، ایگناتس ← گلدزیهر، ایگناتس	فروید، سیگموند ← فروید، زیگموند
	گلدزیر، ایگناز ← گلدزیهر، ایگناتس	۶۴۵ فیشر، رابرت
۷۱۳	گلدزیهر، ایگناتس	فیشر، بابی ← فیشر، رابرت
	گلدزیهر، ایگناش ← گلدزیهر، ایگناتس	فیشر، رابرت جیمز ← فیشر، رابرت
	گلدسیهر، ایگناس ← گلدزیهر، ایگناتس	فینکل کرات، آلن ← فینکل کروت، آلن
۷۱۷	گلدمن، اما	فینکل کرو، آلن ← فینکل کروت، آلن
	گلوک، مارشا (داون پورت)	۶۴۷ فینکل کروت، آلن
	گنزیبورگ، ناتالیا ← گینزبورگ، ناتالیا	فینکل کروت، الن ← فینکل کروت، آلن
۷۱۹	گوردیمر، نادین	فینمن، ریچارد ← فاینمن، ریچارد فیلیپس
	گوردیمر، ندین ← گوردیمر، نادین	

۸۱۷	مالمود، برنارد	گولتسیر، ایگناتس ← گلدزیهر، ایگناتس
	مایلر، نورمن ← میلر، نورمن	گولدتسیر، ایگناتس ← گلدزیهر، ایگناتس
	مراویا، آلبرتو ← مراویا، آلبرتو	گولدتسیر، ایگناتس ← گلدزیهر، ایگناتس
	ملامد، برنارد ← مالمود، برنارد	گولدتسیر، ایگناس ← گلدزیهر، ایگناتس
	ملمود، برنارد ← مالمود، برنارد	گولدتسیر، اینیای ← گلدزیهر، ایگناتس
۸۱۹	ممی، آلبر	گولدصهر، اجناس ← گلدزیهر، ایگناتس
۸۲۱	موراویا، آلبرتو	۷۲۵ گینزبرگ، آلن
۸۲۷	موروا، آندره	گینزبرگ، ناتالیا ← گینزبورگ، ناتالیا
	موروا، اندره ← موروا، آندره	۷۲۹ گینزبورگ، ناتالیا
	موروا، آندره ← موروا، آندره	
۸۳۳	میلر، آرتور	ل
۸۴۵	میلر، نورمن	لودویگ، امیل ← لودویگ، امیل
	میلر، آرتور اشتر ← میلر، آرتور	۷۳۳ لودویگ، امیل
	میلر، نورمن کینگزلی ← میلر، نورمن	۷۳۵ لوکزامبورگ، رزا
	میلر، آرتور ← میلر، آرتور	لوکزامبورگ، روزا ← لوکزامبورگ، روزا
		لوکسامبورگ، روزا ← لوکزامبورگ، روزا
		لوکسمبورگ، روزا ← لوکزامبورگ، روزا
		لوکزامبورگ، روزا ← لوکزامبورگ، روزا
		لوکزامبورگ، روزا ← لوکزامبورگ، روزا
		لوئیز، برنارد ← لوئیس، برنارد
		۷۳۹ لوئیس، برنارد
		۷۴۹ لوی، پریمو
۸۴۹	نوسترا داموس	لوی، ناتالیا ← گینزبورگ، ناتالیا
	نوسترا داموس ← نوسترا داموس	لوئیس، برنارد ← لوئیس، برنارد
	نویس، آناگرام امیل ← وی، سیمون	۷۵۱ لویناس، امانوئل
		لوئیس، برنارد ← لوئیس، برنارد
		م
	وای، پتر اولریش ← وایس، پتر اولریش	مارشا، گلوک ← داونپورت، مارسیا
۸۵۵	وایس، پتر اولریش	۷۵۵ مارکس، کارل
	وایس، پتر ← وایس، پتر اولریش	مالماد، برنارد ← مالمود، برنارد
	وایس، پیتر ← وایس، پتر اولریش	
	وایس، پیتر اولریخ ← وایس، پتر اولریش	
۸۵۷	ورفل، فراننتس	

فهرست فارسی راهنمای یافتن آثار نویسندگان / ۹۱۵

هاینه، کریستین یوهان هاینریش ← هاینه، هاینریش	ورفل، فرانز ← ورفل، فرانتس
هرزوغ، امیل ← موروا، آندره	ورفل، فرانس ← ورفل، فرانتس
۸۷۵ هلمن، لیلیان فلورانس	برولر، ژان ← ورکور
۸۵۹ هلمن، لیلی ← هلمن، لیلیان فلورانس	ورکور
۸۶۱ هلمن، لیلیان ← هلمن، لیلیان فلورانس	وسکر، آرنولد
۸۶۳ هلمن، لیلین ← هلمن، لیلیان فلورانس	ووک، هرمان
۸۷۷ هورکهایمر، ماکس	ووک، هرمن ← ووک، هرمان
۸۶۵ هیلمان، لیلیان ← هلمن، لیلیان فلورانس	وی، سیمون
	ویرکور ← ورکور
ی	ویزل، الی
۸۶۹ یوریس، لیون ← اوریس، لئون	ویزل، الیزر ← ویزل، الی
۸۷۱ یوریس، لیون ام. ← اوریس، لئون	وینر، نوربرت
۸۸۵ یونسکو، اوژن	
یونسکو، یوجین ← یونسکو، اوژن	ه
	۸۷۳ هاینه، هاینریش

فهرست لاتین راهنمای یافتن آثار نویسندگان

۱. چون احتمال دادیم بعضی خوانندگان علاقه‌مند، بر مبنای نام لاتین یک نویسنده، به جستجوی آثار او در این کتاب بپردازند، راهنمای لاتین حاضر را سامان دادیم تا با سهولت معلوم شود آثار هر یک از نویسندگان مورد نظر، از کدامین صفحه کتاب حاضر شروع می‌شود.

BETTELHEIM, BRUNO	351
BLICK, ELSA → TRIOLET, ELSA	
BOORSTIN, DANIEL JOSEPH	383
BOORSTIN, DANIEL J. → BOORSTIN, DANIEL JOSEPH	
BRONSTEIN, LEV DAVIDOVICH → TROTSKY, LEV DAVIDOVICH	
BRULLER, JEAN → VERCORS	
BUBER, MARTIN	377
BUCHWALD, ART	381

C

CHAKOVSKI, ALEXANDER BORISOVICH	459
CHERNIAK, NATACHA → SARRAUTE, NATHALIE	
CHERNIAK, NATALIA → SARRAUTE, NATHALIE	
CHERNIAK, NATHALIE → SARRAUTE, NATHALIE	
CHOMSKY, NOAM AVRAM	461
COHN, EMIL → LUDWIG, EMIL	

D

DAVENPORT, MARCIA	503

A

ADLER, ALFRED	211
ADORNO, THEODOR LUDWIG WIESENGRUND → ADORNO, THEODOR W.	
ADORNO, THEODOR W.	215
ADORNO, THEODOR WIESENGRUND → ADORNO, THEODOR W.	
AIKEN, HENRY DAVID	327
ALEICHEM, SHALOM	581
ALEICHEM, SHOLEM → ALEICHEM, SHALOM	
ALEYKHEM, SHOLEM → ALEICHEM, SHALOM	
ARENDT, HANNAH	233
ARON, RAYMOND	251
ARON, ROBERT	249
ASIMOV, ISAAC	255
ASKENAZY, LUDVIK	317

B

BABEL, ISAAC EMMANUILOVICH	349
BELLOW, SAUL	361
BENJAMIN, WALTER	365
BERLIN, ISAIAH	353

فهرست لاتین راهنمای یافتن آثار نویسندگان / ۹۲۱

PINCHERLE, ALBERTO → MORAVIA, ALBERTO		LUDWIG, EMIL	733
PINTER, HAROLD	433	LUXEMBURG, ROSA	735
POPPER, KARL RAIMUND	403		
PROUST, MARCEL	391	M	
		MAILER, NORMAN	845
		MAILER, NORMAN KINGSLEY →	
R		MAILER, NORMAN	
RICARDO, DAVID	545	MALAMUD, BERNARD	817
ROSTEN, LEO CALVIN	543	MARX, KARL	755
		MAUROIS, ANDRE	827
S		MEMMI, ALBERT	819
SAGAN, CARL EDWARD	559	MILLER, ARTHUR	833
SARRAUTE, NATHALIE	551	MORAVIA, ALBERTO	821
SCHMITZ, ETTORE → SVEVO, ITALO			
SCHNITZLER, ARTHUR	577	N	
SCHOLEM, GERSHOM GERHARD	579	NOSTRADAMUS	849
SHALOM, GERSHOM GERHARD →		NOSTREDAME, MICHEL DE →	
SCHOLEM, GERSHOM GERHARD		NOSTRADAMUS	
SHAW, IRWIN	575	NOSTRE-DAME, MICHEL DE →	
SINGER, ISAAC BASHEVIS	571	NOSTRADAMUS	
SONTAG, SUSAN	565		
SOROS, GEORGE	561	O	
SPERBER, MANÈS	313	OLBRACHT, IVAN	323
SPERBER, MAN'S → SPERBER, MANÈS		OPPENHEIMER, J. ROBERT →	
STEIN, GERTRUDE	303	OPPENHEIMER, JULIUS ROBERT	
STEINER, GEORGE	305	OPPENHEIMER, JULIUS ROBERT	319
STONE, IRVING	307		
SVEVO, ITALO	311	P	
SZASZ, THOMAS STEPHEN	557	PARKER, DOROTHY	385
		PASTERNAK, BORIS LEONIDOVICH	387

WEISS, PETER ULRICH 855

WEISS, PETER → WEISS, PETER ULRICH

WERFEL, FRANZ 857

WESKER, ARNOLD 861

WIENER, NORBERT 871

WIESEL, ELIE 869

WIESEL, ELIEZER → WIESEL, ELIE

WOUK, HERMAN 863

Z

ZAMENHOF, LUDWIK LAZAR 547

ZEMAN, KAMIL → OLBRACHT, IVAN

ZWEIG, STEFAN 451

T

TRIOLET, ELSA 449

TROTSKY, LEV DAVIDOVICH 443

U

UHLMAN, FRED 325

URIS, LEON 321

V

VERCORS 859

W

WEIL, SIMONE 865

علائم و نشانه‌های اختصاری

شکل‌های هندسی و علامت‌های تصویری به کار گرفته شده در اثر حاضر و معنای‌شان به این شرح است:

- ◇ یعنی منبع تهیه کتاب‌شناسی، نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا) می‌باشد.
- یعنی منبع تهیه کتاب‌شناسی، نرم‌افزار «کتبیه» مربوط به خانه کتاب می‌باشد.
- یعنی مشخصات کتاب یا مقاله یادشده نه از کتابخانه ملی استخراج شده و نه از نرم‌افزار «کتبیه» به دست آمده است؛ بلکه مسئولیت صحت این دست‌معلومات، مشخصاً برعهده مؤلف اثر حاضر است.
- ❖ یعنی منبع تهیه فهرست مقالات، نرم‌افزار جامع کتابخانه ملی (رسا) است.
- ✓ یعنی منبع تهیه فهرست مقالات، نرم‌افزار «نماستن» است.

[] گاه بعضی معلومات مربوط به کتاب‌ها، داخل گروه نهاده شده است؛ مثلاً در مورد تعداد صفحات. معنای بودن تعداد صفحات یک کتاب داخل گروه این است که فارغ از روال جاری ارائه معلومات مربوطه، فرد مسئول (مثلاً فهرست‌نویس) با تلاش شخصی خود تعداد دقیق صفحات را معین نموده است.

// گاه، متنی را از منبعی به شکل «نقل قول مستقیم» آورده‌ایم، و درعین حال کلمه یا عبارتی را هم بایست لابلای در انتهای همان متن به خوانندگان محترم تقدیم می‌کرده‌ایم. در چنین مواردی کلمه یا عبارت افزوده شده را بین دو خط کج گذاشته‌ایم تا از بقیه متن متمایز باشد.

/// استفاده از این علامت نشانه‌گذاری به معنای حذف کلمه یا عبارتی است از متنی که به صورت «نقل قول مستقیم» به آوردن آن اقدام کرده‌ایم.

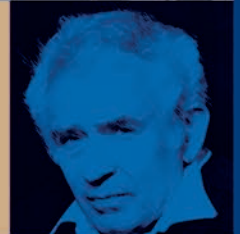
بی‌تا: کلمه اختصاری «بی‌تا» در موردی به کار رفته است که «تاریخ نشر» نامعلوم باشد.

بی‌جا: کلمه اختصاری «بی‌جا» در موردی به‌کار رفته است که «جا و مکان انتشار» نامعلوم باشد.

بی‌نا: کلمه اختصاری «بی‌نا» در موردی به‌کار رفته است که «نام ناشر» نامعلوم باشد.

ص: در فهرست مقالات - که سخن از ارجاع‌دادن خواننده به صفحه خاصی از یک مجموعه نوشتاری (مثلاً یک روزنامه یا مجله) است - به جای کلمات «صفحه» و «صفحات»، فقط از «ص» استفاده می‌کنیم.

به‌کار رفتن حروف *ایتالیک*، نشانه استفاده اختصاصی از معلوماتی است که توسط کتابخانه ملی ارائه شده است.

معاونت پژوهشی و آموزشی

اثر حاضر، نخستین گام است در ارائه فهرستی از آثاری که یهودیان اروپایی و آمریکایی نوشته‌اند و به فارسی منتشر شده است یا درباره آنان و حاصل تلاش‌هایشان می‌باشد.

تخمین می‌زنیم تا انتهای کار، حجمی ده برابر فزون‌تر از آنچه در این مجلد پیش رو دارید، فرادید علاقه‌مندان، محققان و مدیران فرهنگی قرار گیرد.

ISBN: 978-964-00-1857-6

9 789640 018576

بها: ۵۰۰۰۰۰ ریال